Magyar Hírlapkiadó
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
NAPJAINK

S mellbe lőtte a huszártisztet. De az nem tudott már a lövésről semmit. Kisujja se mozdult meg rá.

Mikor a honvédsereg szétszórt maradványai a városon keresztül menekültek, a jó öreg német, a gyerkőc-hadnagy szíves házigazdája, odaállt a kapu elé várni, vajon az ő vendége a menekülők közt van-e? Elment már az utolsó honvéd is. Az ellenség diadalmas csoportjai száguldoztak már előre. A gyerkőc nem jött. Könnyező szemekkel ment be feleségéhez.

— Készíts tiszta fehér ruhát terítőnek, szemfedőnek. Ha esteledik, kimegyek érte.

Az asszony készített tiszta fehér ruhát terítőnek, szemfedőnek. De készített jó meleg levest is. Hátha még él.

Férje kiment a mezőre másodmagával, egylovas kocsival. Megtalálta a halottat s nagy vigyázva hazavitte. Bizony látta azt az asszony, hogy itt nincs szükség a meleg levesre. Halotti terítő, szemfedő kell ide.

Bevitték az ifjút az első szobába, föltették az asztalra, leterítették szépen, égő gyertyát állítottak a fejéhez.

Késő éjjel benyit az asszony a szobába, hogy megnézze halottját. Rémülve látja, hogy a halott sebei vérzenek. Öreg cseppekben hulladoz a vér az asztalról a padlóra. Holt embernek nem hull a vére. Bekiáltja férjét. Észreveszik, hogy az irtóztató hidegben kint a mezőn befagytak a sebek, de most az enyhébb szobában kiengedtek, nyiladoztak.

Rögtön fölverték az orvost s vittek a halotthoz. Az orvos kimondta az ítéletet. Nem halott az ifjú, hanem élő.

Négy hónap múltán felépült, megint vitéznek állt a honvéd seregbe, derekasan harcolt Világos fekete napjáig. Fogságából azután őt is, mint honvéd bajtársait, besorozták a császári hadseregbe.

Vége lett az osztrák katonai szolgálatnak. Kun Béla nem jött haza. Ott maradt Itália szép ege alatt s Garibaldi zászlójának lett vitéze; ő is a marszalai ezer hős egyike volt. Vitézi tettei, hadi kalandjai összeolvadtak az ezer hős tetteivel, kalandjaival. Garibaldi úgy szerette őt, a magyar nokát, mint gyermekét. retett.

II. Ferenc nápolyi ki birodalma. Elvette már két Szicíliát. Csak Gae tokában a tengerparton Volt még serege is, voltak még vezérei is. Csodálatos az: mennyi hű szolgájuk van a legirtózatosabb zsarnokoknak! Vezérei Gaeta előtt még nyílt téren is elfogadták a harcot Viktor Emánuel csapataival. Ott maga a piemonti király volt már a fővezér. Az ő hadseregébe volt már beosztva huszárlégiójával Kun Béla is.

Egyik éjszaka valami Traettó nevű városka előtt állt Kun Béla az ő huszárjaival. Tudta, hogy a városka nápolyi királyi csapatokkal van megtömve. Előre küld négy legényt kémlő csapatnak, kipuhatolni az ellenséges előőrsöket. A csapat jól végzi dolgát s amit talált: bejelenti a parancsnoknak. A huszárparancsnok vakmerő tervet érlel meg agyában. Legényei közül kiválaszt harminchárom huszárt s így harmincnegyed magával elhatározza, hogy az ellenséges hadsereget kizavarja állásából, fölveri főhadiszállását s az egész hadsereget szétszórja.

A terv sikerült.

Felriadtában, ijedtében, meglepetésében mit gondolhatott a nápolyi sereg s a kis város lakossága? Azt ugyan nem gondolhatták, hogy húsz-harminc bátor legény csinálja az egész zenebonát. Szentül hitték, hogy a vakmerő huszárok mögött Viktor Emánuel és Garibaldi egész hadserege nyomul előre.

Ezek pedig pihentek szépen táborhelyükön.

Kun Béla habozás és tervezgetés nélkül csinálta meg, amit a különös helyzet megengedett és megparancsolt.

Néhány perc alatt az egész város s az egész nápolyi hadsereg zavar és ijedtség martaléka lett. Ágyú, puska összevissza szólt, mintha rendszeres csata fejlődött volna ki. Egy üteg ágyú kimenekült a városból, valami biztos helyen megállt s kezdte lőni a várost.

Az általános zűrzavarban Kun Béla visszafordul, annyi lovat és hadiöszvért, ahány embere van, vezetékre fog, s valami ötszáz gyalogost elkerít, kiszakít, lefegyverez s mint foglyot hajt maga előtt. El — ki a városból, Viktor Emánuel serege felé.

A király, Viktor Emánuel hallja a riadalmat, a csatazaj zúgását. Kérdi körülvalóitól: mi ez? Nem tud megfelelni senki. Hallja a csatabeli szabályos ágyúdörgést. Bizonyos, hogy ütközet folyik. Apró előőrsi csetepatéba nem szól bele az ágyú. Dehát miféle csapatok vannak az ütközetben és hol? A király lóhátra ül, erős kíséretet rendel maga mellé s megy az elővédek, előőrsök felé a csatazaj irányában.

Egyszercsak kibontakozik előtte a fákkal, cserjékkel szegett országúton egy nagyobb katonatömeg. Kun Béla a huszárjaival, foglyaival, zsákmányolt lovaival hosszú sorban. Halottja nincs, sebesültje kettő, azokat is lóháton vezetik a legények. Amint a királyt meglátja, villámként ugrat eléje, suhogó kardal üdvözli királyát.

Bozsik István rajza.

Az utóbbi években egyre nő érdeklődésünk Eötvös Károly tikus, a múlt század utolsó harmadának egy legkiválóbb

1966 MÁR 1

1021

A parton.

Tellinger István rajza.

Az udmurt *M. A. Konovalov* (1905—1939) *Sebhelyes arc* című regénye két testvér életútjában két lehetséges emberi sorsot követ nyomon. Az egykori cári titkosrendőr egyik fia helyes következtetést von le a maga számára a történelmi sorsfordulóból, míg a másik, szembeszegülve az árral, felmorzsolódik az új világ növekvő erőivel folytatott értelmetlen harcban.

A legújabb udmurt irodalom a Szovjetunióban egyre ismertebbé váló képviselője, *G. Kraszilnyikov* kifejezetten mai problémákkal foglalkozik meggondolkoztató, színvonalas kisregényeiben. A fiatalság útkeresése, a nemzedéki szembenállás, az elavult mentalitás haladást gátló jelentkezése, a falusi lakosság elöregedése általános, világszerte ismeretes problémák. A *Veled maradok* rokonszenves, ifjú főhőse sikertelen egyetemi felvételi után kénytelen visszatérni szülőfalujába, ahol végül is önmagával folytatott hosszú és keserves lelkitusa után megtalálja helyét, hivatását és boldogságát.

A személyi kultusz korszaka tehetségek tucatjait némította el, s alaposan megtizedelte az alkotók sorait a második világháború is. A dogmatizmus és a sematikus megoldások, a kritikátlan és hamis magasztalás, a sablonok alkalmazása erős nyomot hagytak a nyelvrokonok irodalmán, közel két évtizedes a kopár, egyéniséget, eredetiséget nélkülöző időszak, melyből őszinte szenvedélyességével, személyességével, a harcok poklában tisztára égett humanizmusával, békeóhajával, patriotizmusával és egyszerű emberi vágyaival kicsendül a háborús líra.

A formák, műfajok önállóbb és egyénibb megválasztása, a személyes mondanivaló erősebb érvényesülése, bonyolultabb problematika, biztosabb mesterségbeli tudás jellemzik napjaink irodalmi termését. Színvonalban a líra mellé érkezett, sőt azt helyenként meg is haladja a próza, egy-egy sikerültebb alkotással magasabb osztályba lép a dráma is. A modern összetettség, áttételesség helyén azonban még közvetlenebb, egyszerűbb, primerebb, spontánabb megnyilatkozásokat találunk, a tegnap még a ma elé nyomul. Az írók felfedezték közvetlen környezetüket, de még keveset látnak a teljes világból, műveltségük korlátozottabb, egyedi gondjaiktól még nem jutottak el az emberiséget foglalkoztató gondokig. Ez a korántsem szellemi restségből vagy igénytelenségből fakadó vonás történelmük, hirtelen, fokozatos érlelődést nélkülöző növekedésük, körülményeik által meghatározott sajátos mentalitásuk következménye. Hagyományaikhoz való viszonyuk is átalakulóban van. Az elsődleges átvétel és a közvetlen feldolgozás helyére magasabbrendű kapcsolat lép, személetbeli, motívumok átvételén és továbbfejlesztésén, hangnem kölcsönzésén alapuló átszűrt alkalmazás. Ahogy a Kalevala nemcsak a XIX. századi, hanem a legmodernebb finn irodalomban, sőt a világirodalom számos alkotójának, így a magyar József Attilának a költészetében is jelen van — sokszor megfoghatatlanul, részletekben nehezen, csak az egészben érzékelhetően —, úgy hatol be finomabb, differenciáltabb oldatban a folklór a kis finnugor népek mai irodalmába.

A rokonnépek költészetének együttes emlegetése nem jelenti egyformaságukat, egyenlősítésüket. Bizonyos általános objektív tendenciák kétségkívül közösen hatottak valamennyiükre, de részletesebb elemzésben élesebben kirajzolódnának egyéni jellegzetességeik, jelentős különbözőségeik az alkotás legtöbb területén.

Korunkban eltérő történelmi körülmények között sok kis nép lép az önállóság útjára új, egyedi nemzeti kultúrát teremtve. Az emberi szellem friss, bár még szerényebb megnyilatkozásainak megismerése mindig izgalmat, sokszor meglepetést tartogató feladat, s kötelesség, ha a létrehozó közösséghez közelebbi, rokoni kapcsolatok is kötnek.

DOMOKOS PÉTER

újabb 4 millió
ponti bérfejlesz
olyan tanácsi
dolgozó munká
tők számára,
ebben nem
Mindezzel
együtt jár a
amelyet a tanácsi vállalatok, a kereskedelmi szervek saját lehetőségük alapján a központi béralaphoz — a személyek tevékenységének mérlegelése alapján — még hozzátesznek.

*

Az országépítésnek, a megye fejlesztésének tevékeny részesei az ipari szövetkezetek. E kollektívák munkásainak, művezetőinek anyagi megbecsülésére — a tulajdon formákból adódóan — más megoldásban kerül sor. Nevezetesen úgy, hogy az iparba sorolt szövetkezetek, munkásainak művezetőinek bére 6, az építőiparban dolgozóké 5 százalékkal növelhető. Ez azonban a kifizetendő bérekkel azonos nagyságú bérfejlesztési adó befizetése mellett valósulhat meg. E mellé jön a saját

verseny

Ma, március 26-án, délután 2 órakor nyitják meg Miskolcon, a Csemege Kereskedelmi Vállalat 140. számú ÁBC-áruházában a Szakma kiváló tanulója címért folyó kétnapos országos versenyt. A vetélkedőn az ország minden élelmiszer kiskereskedelmi vállalata — Zalaegerszegtől Hódmezővásárhelyig — képviselteti magát. Összesen 59 harmadéves tanuló méri össze tudását. Aki eléri az előírt pontszámot, az fél évvel korábban szabadul fel.

A verseny elméleti részében a részvevők matematikából és áruismeretből adnak számot. Ezt a

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1974 MÁR 26

Északmagyarország

Tellinger István

1021

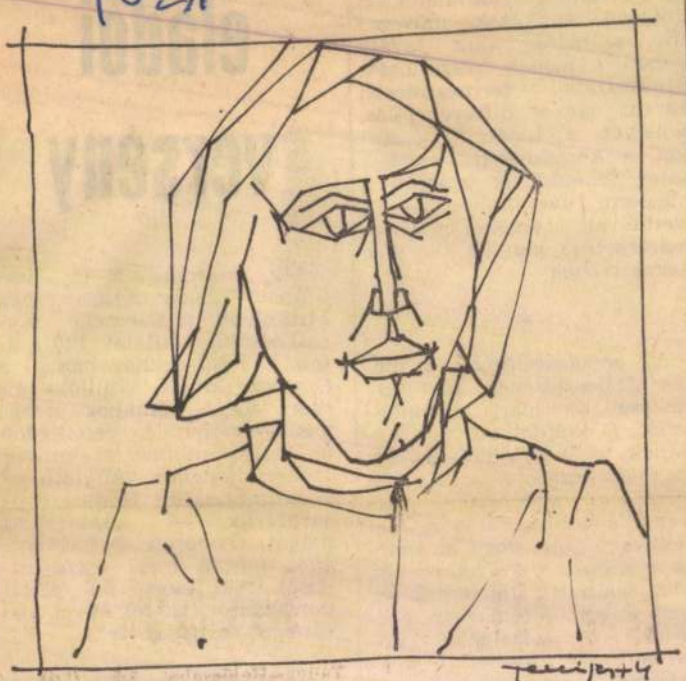

PORTRÉ

Tellinger István tusrajza

dés
sodban

tásnak is köszönhető, hogy jelentősen javult megyénkben a közlekedési morál. Tavaly több száz akcióellenőrzést (razziát) tartottunk Borsodban. Volt, amelyik kiterjedt az egész megyére, volt olyan, amely csak egy-egy járásra irányult, volt olyan is. amelyik egy útszakaszon (például Miskolc—Mezőkövesd, Miskolc—Polgár) történt.

— Az idén még szigorúbb intézkedések történtek a közrendvédelmi és a közlekedésrendészeti ellenőrzésre. Így a felelőtlen gázolók, a lelkiismeretlen gépkocsivezetők, az ámokfutók, az ittasan volán mögé ülők, egyszóval mindazok, akik vétenek önmaguk és embertársaik ellen, nem kerülhetik el a szigorú felelősségre vonást, a büntetést. Sajnos, ebben az évben már csaknem 300 vezetői engedélyt kellett bevonnunk, főleg gyorshajtás és ittas vezetés miatt. Tavaly júliustól decemberig több mint 1200 fényképfelvételt készített a trafipax, a radar sebességmérő készülék. A radar bemérése alapján csaknem 5 ezer helyszínbírságolás volt. Ellenőriztük a fényszórók beállítását is, de füstmérő műszereinknek is állandóan volt munkája az elmúlt évben.

— *Segítette-e a lakosság a közlekedésrendészet munkáját?*

— Igen, sok bejelentés,

A tejüzemben

Feldolgozás közben is ellenőrzik a tej minőségét a miskolci tejüzemben. Képünkön: a laboratóriumban a tej savassági fokának meghatározása látható.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1974 MÁR 31

Északmagyarország

Tellinger István

1021

ZAG 6

Tellinger István tusrajza

Vidul a határ a zempléni tájon

Néhány héttel ezelőtt még teljesen vigasztalan képet mutatott a zempléni táj: a száraz tél és az aszályos tavasz miatt pusztulás fenyegette mindenütt a növényeket, helyenként még a fákat is. *Sárga foltok mutatkoztak*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1974 MÁJ 22

Északmagyarország

Tellinger István

1021

Tellinger István rajza

1972. aug. 27., vasárnap

A gazdasági vezetők politikai felelőssége

„Egyes állami, gazdasági vezetők lebecsülik a politikai munka fontosságát, a helyi pártszervezetek szemében hangzottak el ezek a szavak. Nem kiemelten, aláhúzottan; csupán megjegyzésként, a gazdasági reformmal kapcsolatban. Akiket érint, talán fel sem figyeltek rá, észre sem vették. Ezért is érdemes rájuk visszatérni és egy kicsit kibontani, kielemezni a tartalmukat.

Az állami gazdasági vezetők önállósága az utóbbi időben jelentősen növekedett. Ezzel együtt azonban egyes vezetőkön úrrá lett valamiféle egyoldalú, mindentől független gazdasági szemlélet, és ahogy népiesen mondják „elfelejtik, hol lakik az isten". Elfelejtik, hogy a párt állította őket arra a posztra, amelyen dolgoznak, és a párt előtt nemcsak a hivatal, az üzem vagy gazdaság irányításáért felelősek, hanem azért a politikai munkáért is, amely az

kai munkáért. Elfelejtik, hogy a hatalom nálunk a munkásosztály, a dolgozó tömegek kezében van, akik a vezetőikben csak addig bíznak, amíg helyesen képviselik a munkásosztály politikáját.

Ezért a vezető — legyen az bármilyen poszton, állami, gazdasági vagy politikai beosztásban — sohasem fedezheti meg politikai felelősségéről.

A politikai munkát nem az-

elsőszámúét? Azért, mert mindenki tudja, hogy nálunk — különösen a kis kollektívákban — sok múlik az első embereken. Ha az igazgató, a műhelyfőnök, a brigádvezető érzi a politikai felelősséget, igyekszik nevelni, tanítani beosztottait, megbeszéli velük a feladatokat és meggyőzi őket azok helyességéről, akkor támogatják, segítik elképzeléseit; jobb lesz az emberek hangulata, jobb kedvvel végzik a munkát és nagyobbak lesznek az eredmények.

Ezzel szemben az az állami, vagy gazdasági vezető, aki csak elvileg ismeri el a politika fontosságát, a gyakorlatban nem vállalja a po-

litikai munka

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1972 AUG 27

1972. aug. 27., vasárnap

Tellinger István

1021

DEMJÉN ISTVÁN

Hadd legyek

Hadd legyek hegy,
dús hajú erdő,
szennyes patakból nőtt
kicsi, sovány felhő,

völgy két válla:
magaslatot tartó,
élet helyét őrző
halott színű tarló,

hadd hajoljon kezem
aggódva a tájra,
s legyen a szívem
hazámnak hazája.

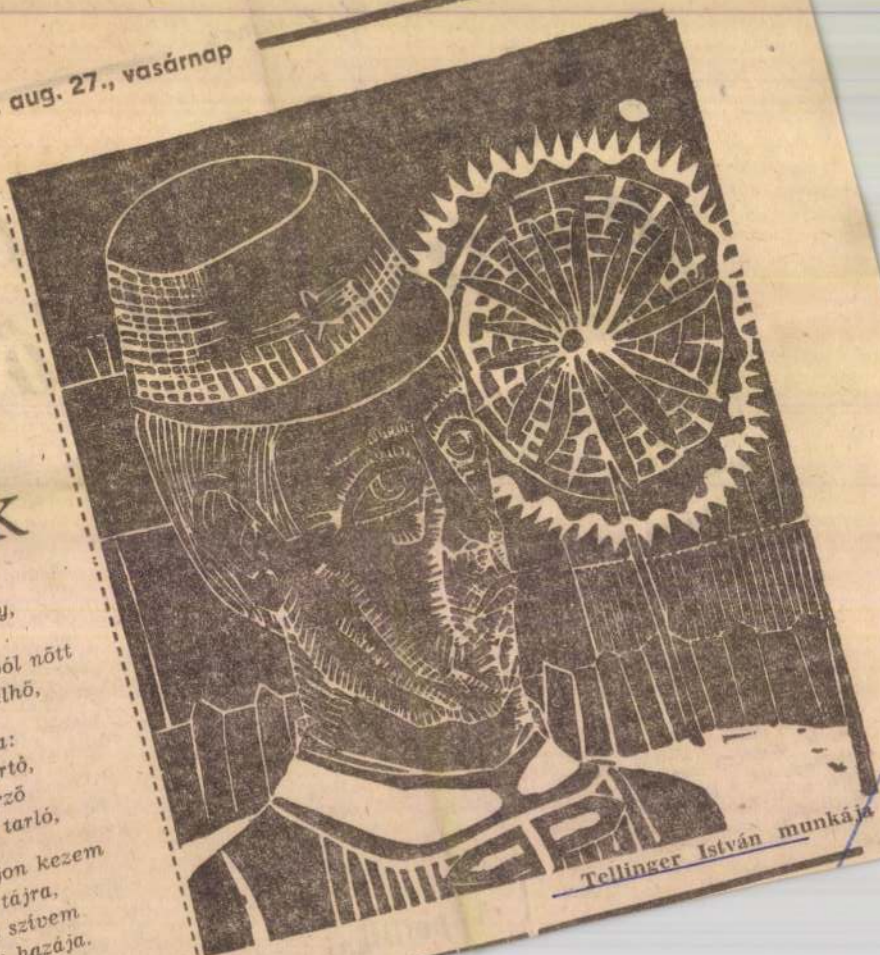

Tellinger István munkája

FEJTÖRŐ

Dicsérsz, kedves...

Petőfi Sándort idézzük: „Dicsérsz, kedves, hogy olyan jó vagyok! / És meglehet, hogy az vagyok valóban. / De ne köszönd ezt énnekem... szíved / Annak forrása, bennem ami jó van. / Avagy talán a földnek érdeme, / Hogy úgy terem gyümölcsöt és virágot..." Az idézet folytatása a vízszintes 1. és függőleges 18. számú sorokban található. Ezt kérjük beküldeni.

VÍZSZINTES: 13. Kalinyini lakos 1932 előtt. 14. Egymást követő betűk. 15. Férfiszerep a Turandot-ban. 16. Olasz táncosnőről elnevezett szok-

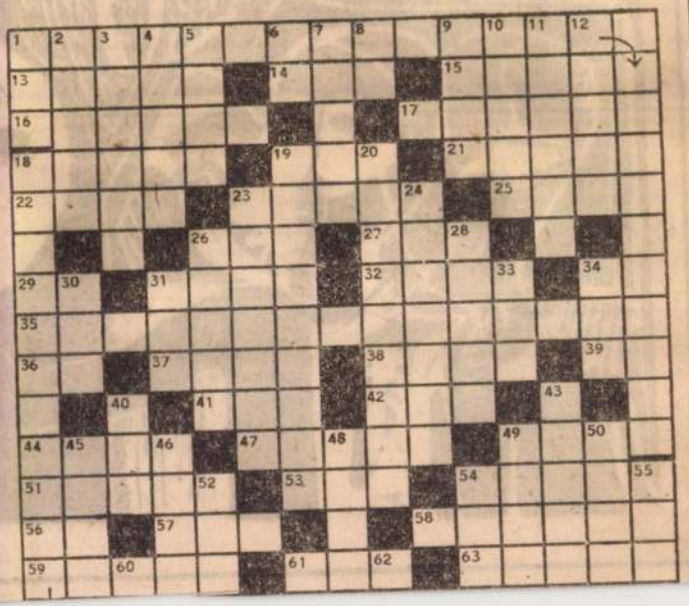

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Tellinger István

1972 AUG 27.

1021

Tellinger István munkája

zója van az üzen
új üzemrész áta
újabb öt szögelőre
ségünk.

Több olyan mun
van, amely ideális
ka. Azt hinné az ember,
hogy korlátlan létszámfej-
lesztési lehetősége van az
üzemnek, mert a helybeli nő-
lakosság kapva kap a mező-
gazdaságinál könnyebb ipari
munkán. Az üzemág vezető-
jének más tapasztalatai van-
nak:

— Ároktőn nagyon nehéz
munkaerőt találni. Az idő-
sebbeket lekötik a tsz mezei
munkái, és nálunk nagy kul-
tusza van a háztáji gazdaság-
nak is. A fiatalabbak nagy
ipari üzemekbe járnak Le-
ninvárosba, Miskolcra. A nők,
akiknek ez az üzemág való-
ban kedvező munkákat tud-
na adni, inkább a szomszé-
dos állami gazdaság gyümöl-
csösébe járnak, vagy ők is
ingáznak a falu és a város
között. A Tisza hullámterén
262 hold erdőnk van, amely-
ben a kitermeléssel egyide-
jűleg telepítünk is. A csene-
tefák gondozása több hónap-
ig munkát adna minden év-
ben az asszonyoknak.

— Milyenek az üzemben a
kereseti lehetőségek?

— 1800 forinttól 2600-ig ke-
resnek betanított munkása-
ink. Darabbérben dolgoznak,
s mivel a ládakészítés még
egészen új munka, várható,
hogy a jövőben, ha nagyobb
gyakorlatra tesznek szert,
még többet keresnek.

Az ingafűrésznél fiatal nő
[illegible] azelőtt — mondja
Kovács Istvánné. — Két kis-
fiam van, nem pazarolhattam
az időmet utazásra. Ezért jöt-
tem ide.

— Megérte?

— Kétezer forintot kere-
sek. Egyik héten a délelőt-
töm, másik héten a délután-
nom szabad. Jut idő a gye-
rekekre, s a tsz-től kapott fél
hold háztáji megmunkálásá-
ra is. Munkám nem nehéz.
A fűrészport ventillátor szív-
ja el, nem vagyok kitéve az
időjárás változásainak.

Ároktőn évente 5000 köb-
méter fa kitermelésére van
lehetőség. Feldolgozását a
fiatal, 1969-ben létesült ve-
gyes üzem végzi. Tapaszta-
latokban nem gazdag, de egy
jól bevált módot máris kö-
vet: igyekszik minél jobban
megmunkálni minden darab
nyárfát, hogy annál többet
érjen. A ládagyártás jövedel-
mezőbb, mint az alátétkészí-
tés, a bútoranyaggyártás a
ládagyártásnál is többet hoz
a közös gazdaság pénztárába,
a tagság és az alkalmazottak
borítékjába. Az ároktői Ti-
sza-part, s a jól felszerelt
üzem minden olyan adott-
sággal rendelkezik, amely a
fellődéshez kell. A mielőbbi
fellendülést a helybeliek, s az
eljárók munkavállalása segít-
hetné elő.

[illegible]

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

Tellinger István

1972 JUN 2

1021

Tellinger István munkája

rkesszen velünk!

UNKAT AZ OLVASÓK LEVELEI, KÉRDÉSEI ALAPJÁN ÁLLÍTOTTUK ÖSSZE)

RIAP

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT
Telefon: 138-068, 337-748, 340-
1972 JUN 5

Déli Hírlap

Tellinger István

1021

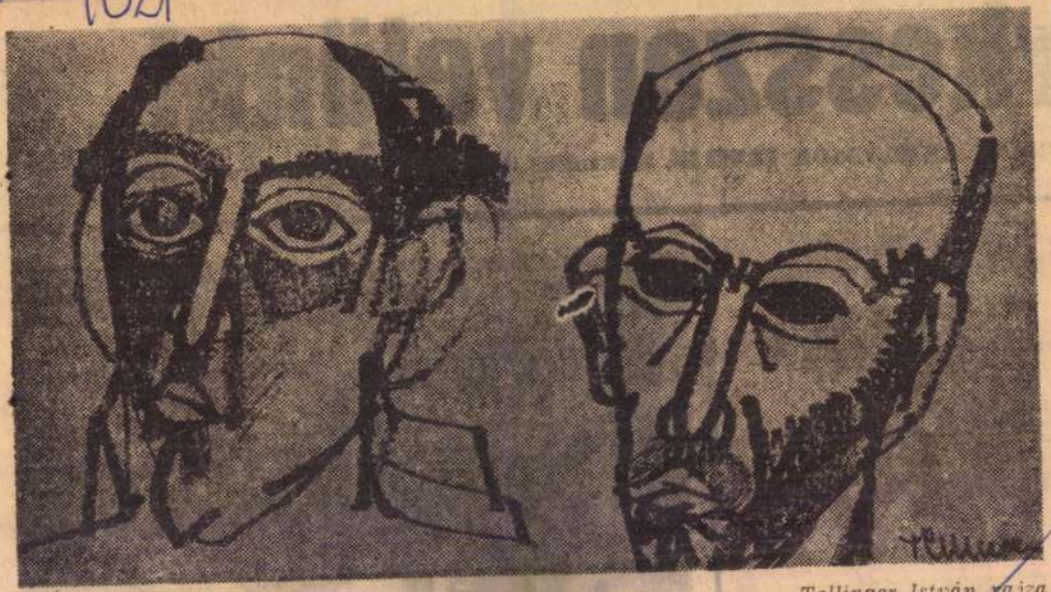

* Tanulmány

Tellinger István rajza

. június 4-én halt meg —
v Moniuszko, kiváló leng
erairodalom legnagyobb m

862. június 5-én született Al-
nész, stockholmi egyetemi ta-

ainak elvégzése után a stock-
yetemre iratkozott be. Érdek-
szet iránt nyilvánult meg. Az
tt lett előbb adjunktus, majd
Az egyetemi klinikán rendel-
gazdag beteganyag révén je-
tette a szem úgynevezett ac-
ára, a szinlátásra, s a szem-
re vonatkozó ismereteket. Ne-
oszkóp, a róla elnevezett rés-
ncsak ő kisérletezte ki a rés-
inocularis stativ-szemtükröt,
oló lencsékkel van kombinálva.
kációt is megjelentetett; ezek
én a szemészet fontos szak-
t. Tudományos munkásságá-
eréseként 1911-ben az orvosi
. Hatvannyolc éves korában,

ben. 20.00: Kapcsoljuk a bécsi Musikvereinsaal-t. 21.50: Az Uraltól a Kárpátokig. I. 22.10: Verbunkosok. nóták. 23.15: Brahms — Négy komoly ének. 23.45: Toronyzene.

A MAGYAR RÁDIÓ MISKOLCI STÚDIÓJÁNAK MŰSORA
a 188 m-es hullámhosszon
18—19 óráig

VASÁRNAP

Az élet nyomában — Színes, aktuális műsorösszeállítás zenével.
A sportrovat jelenti.

HÉTFŐ

A hét első napján.
Sok-e most vagy kevés?
A munkaverseny változó formái megvitatásban.

délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Békés Imre és Szarka Árpád festőművész kiállítása a tokaji pártházban. Megtekinthető délelőtt 9 órától délután 4 óráig.

101 plakát — Katona László grafikusművész kiállítása a Kossuth Művelődési Házban. Megtekinthető délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Történelmi festészetünk a XIX. században címmel kiállítás a mezőkövesdi művelődési központban. Nyitva délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Mai magyar rajzművészet — kiállítás a József Attila klubkönyvtárban. Nyitva délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Szibéria és a szovjet Távol-Kelet címmel kiállítás a kazincbarcikai művelődési központban. Megtekinthető délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Szakál Ernő szobrászművész kiállítása a tokaji múzeumban. Nyitva délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Vietnam művészete — kiállítás a Bartók Béla Művelődési Központban. Megtekinthető egész nap.

Megyei gyermekrajz-kiállítás a Rónai Sándor Művelődési Központban. Megtekinthető délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Rendezvény

Juhász Ferenc Kossuth-díjas költő estje a Miskolci Galériában. Közreműködik: Latinovits Zoltán — este 7 órakor.

Rokonok — a Déryné Színház előadása a sárospataki művelődési házban este 8 órakor.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR TÁVIRATI IRODA
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-066, 337-748, 340-776

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

1982 JUN 4

Tellinger István

1021

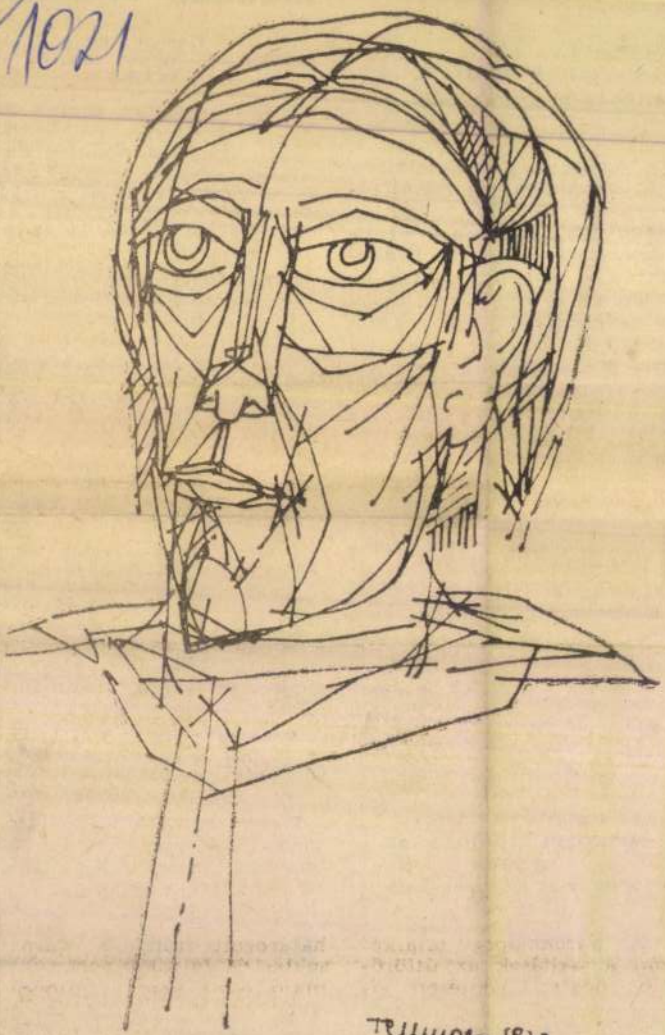

Tellinger 1982

Tellinger István rajza

kót. Aztán a raszpolyt veszi kézbe, alároszel, csonkol és csinosít. Azt tartják, hogy akkor szép a munka, ha a pata valamivel beljebb van, mint a vas, de csak annyira, hogy a patkón egy ici-pici egérke körbe tudjon szaladni...

A kovács csak akkor egyenesíti ki a derekát, ha befejezte a vasalást, helyreraktа a szerszámokat. Lassan megnyugszik ember és ló, szerszám és kötőfék.

— Kész — mondja az egyik kovács, és a feje búbjára tolja a bőrből készült sildes sapkát.

— Kész — mondja a másik kovács, és cigarettát igazít a szájába.

— Kész — mondják az emberek, akik a lovat tartották. Dáridó emelgeti a lábát, azt, amelyik fél kiló vassal lett most nehezebb. Később megjáratják, figyelik, jól passzol-e a patkó.

Bent, a poros falú kovácsműhelyben ifj. Tóth Károly a hasával támaszkodik az üllőnek, Áfra László a jobb kezével. Várják, hogy a tűzhelyen engedelmeskedésre he-

vizsgálatok adatai azt mutatják, hogy a munkaügyi döntőbizottságok tevékenysége egyre színvonalasabbá válik, egyre több a helyes, törvényes határozat.

Nem hagyható szó nélkül az sem, hogy előfordul számos olyan eljárási és egyéb szabálytalanság, amelyet kis fáradtsággal és gondossággal el lehetne kerülni. A leggyakoribb hiányosság, hogy a határidőket nem tartják be. Az egyik sütőipari vállalati munkaügyi döntőbizottsághoz ez év április és május havában benyújtott 5 panaszt még szeptemberben sem bírálták el. Egy másik építőipari vállalati munkaügyi döntőbizottság pedig a dolgozónak a munkáltató kártérí-

Egy ózd

Az Ózdi városi Tanácson hétfőn, szerdán és szomba-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1971 DEC 12

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Tellinger István

1021

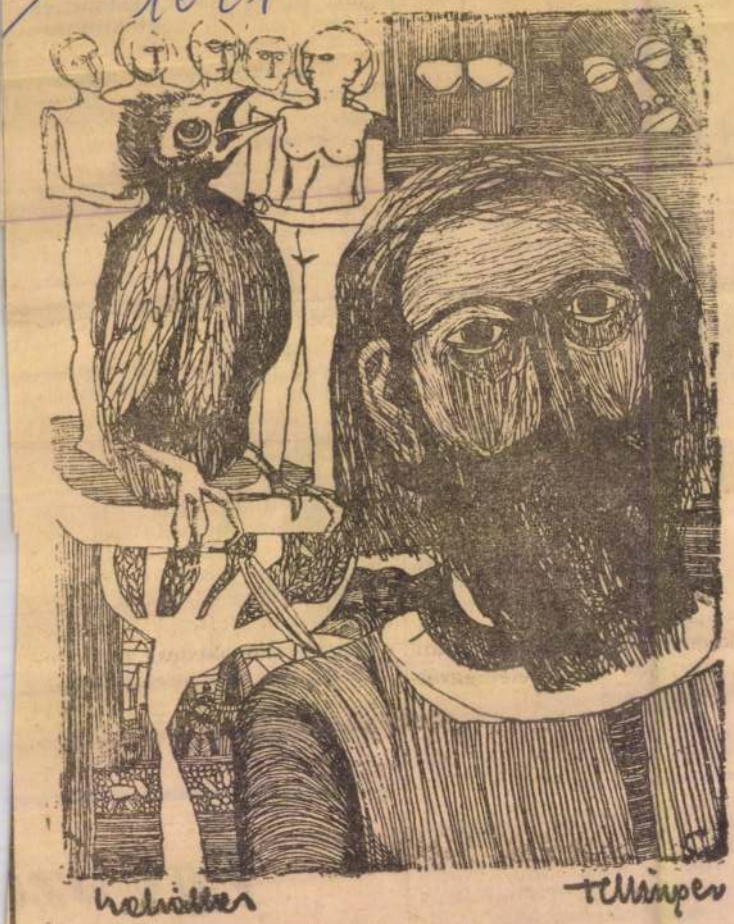

SZAKÁLLAS

(Tellinger István munkája)

Az új diplomások

Az orvostudományi egyetemekről újabb olyan korosztály rajzott ki, amely pályázattal helyezkedhet el. A szeptember 7-i állapotot rögzítő minisztériumi nyilvántartás arról tanúskodik, hogy az élet realitásai nagyjából ugyanúgy érvényesülnek, mint a korábbi központi irányítás idején, és nyomon követhető az elhelyezkedést befolyásoló tényezők változásának hatása is. Egészében megállapítható, hogy a demokratikusabb pályázati rendszer, a szabadabb mozgás kedvező lélektani hatással van a fiatalokra.

Az orvosok elhelyezkedésében

igen összetett okok játszanak szerepet: elsősorban a lakásviszonyok és a bér, a választott szakma, a hely említhető, de sok függ a családi körülményektől és egyéb szubjektív tényezőktől is. Örvendetes, hogy jóval több állás volt, mint amennyi pályázó. A 73 társadalmi ösztöndíjast leszámítva a négy egyetemről 822 olyan általános orvos került ki, aki pályázattal helyezkedett el, a meghirdetett állások száma pedig meghaladta az ezret. Szeptember 7-ig a fiatal orvosok 73,5 százaléka, összesen 604 foglalta el állását. De a Budapesten végzett egyéb körülmények indokolhatják a Budapesthez ragaszkodást. Sok fiatal orvos a választott szakmát is feláldozza ezért, ami nem mutat különösebb hivatástudatra. Ez a sok éves tendencia azonban azt is magával hozza, hogy egyre csökken a fővárosi helyek száma. Az idén például a klinikákkal és az országos intézetekkel együtt is csupán 150 fővárosi állás volt. Különösen nehéz volt az elhelyezkedés az alapszakmákban, főleg a belgyógyászatban és a gyermekgyógyászatban. Az alapszakmák viszonylagos telítettsége különben országos je-

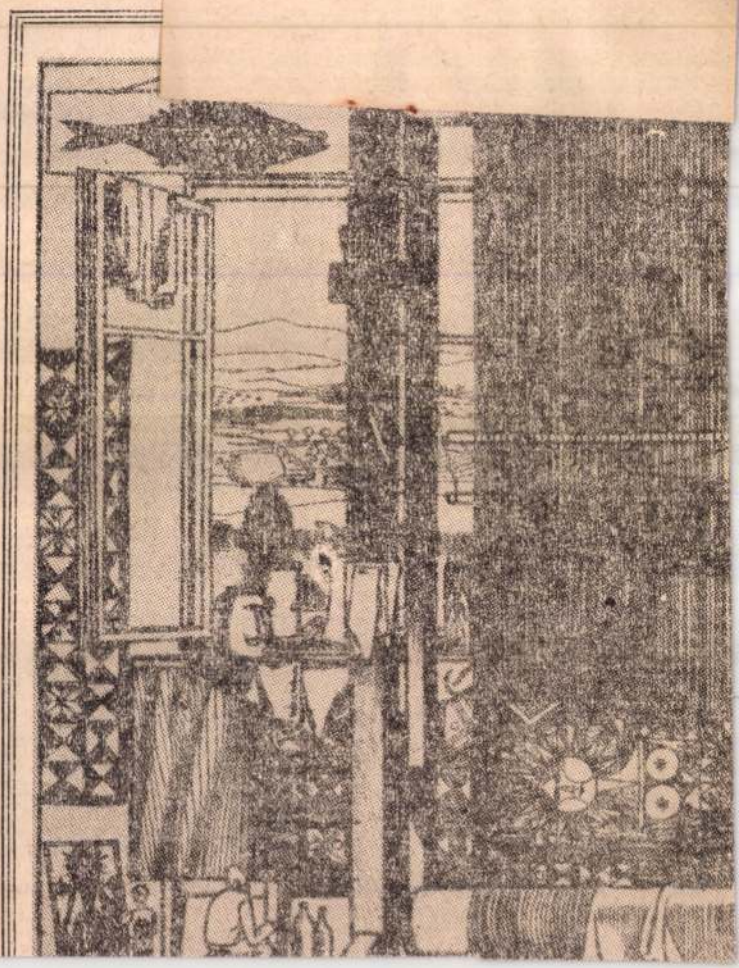

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

EGÉSZSÉGÜGYI DOLGOZÓK
LAPJA
Budapest

1971 OKT

Tellinger István

1021

Tellinger István:

SZÍNHÁZ

becsületet
unkának!

számára az emeletes öltözőt. Ebben van egy kis „fekete" beruházás és sok társadalmi munka. Egy másik helyen impozáns, emeletes szociális kombinát készült, de hivatalosan nem adták át. Miért? Az országos vállalat keveset törődött építésével, annál többet tettek érte viszont a szocialista brigádok, amelyek sok ezer órán át dolgoztak érte.

Az emberek, az emberi munka értékelésében — a sok jó példa ellenére — tagadhatatlanul van egy kis torzulás. Olykor ragyogó irodaházakat építenek, de elfeledkeznek a munkahelyek

ti: őt csak saját maga érdekli, más emberek ügye nem.

A SKÁLA MÁSIK végén akadnak emberek, akik munka nélkül, s gyanúsan jól élnek, akiknél az értékmérő a személykocsi, a villa, a gazdagság. Az említett torzulásban egyes emberek elanyagiasodása jelentkezik, s ez társadalmunkban általános közmegvetést vált ki. A közmegvetésnek van alapja, hiszen a bűnügyi krónikák is mutatják, hogy a gyanús gazdagodás mögött sikkasztások, korrupciók húzódnak meg, amelyeket rendszerint

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1971. NOV 2 8

Teillinger István

1971. nov.

1021

A rút lány

Teillinger István rézkarca

A Miniszterta
múlt héten me
népgazdaság en
letét, ezen beli
nyászat helyzeté
IV. ötéves terv
mány állásponti
tében pénteker
Borsodi Szénbá
zában gazdaság
kezletre került
az üzemek gaz
kai és társadalmi szervezeteinek vezetőin kívül részt vett *Menyhárth László* miniszterhelyettes, *Tamásy István*, az EMSZ elnöke, *Juhász György*, a megyei pártbizottság gazdaságpolitikai osztályának vezetője.

A tanácskozáson a vállalat igazgatója, *Monos János* tartott vitaindító előadást. Azzal kezdte, hogy

a vállalatnak az év eddig eltelt időszakában nem sikerült teljesíteni előírását sem mennyiségileg, sem minőségileg.

Ennek okait elemezve elmondotta, hogy a lemaradást objektív és szubjektív nehézségek idézték elő. A bányaüzemektől független okok között említette meg a nagyarányú létszámelvándorlást, amely miatt túlzottan megnövekedtek a pótműszakok. Súlyosan érintette az üzemek gazdálkodását az anyag-

20 százalékos volt a kieső műszakszám.

Sok időt vettek igénybe a frontátszerelések, és nem volt kielégítő a tisztán termelés sem.

A hibák és nehézségek felszámolására a vállalat igazgatósága már év közben is hathatós intézkedéseket tett. Szigorú takarékosságot rendelt el az anyag- és alkatrész-felhasználásban, bevezette a következetes bérgazdálkodást, s tudományosan mérte, szinte méterről méterre a talp- és főteviszonyokat, hogy lehetőséget biztosítson az intenzívebb gépi jövesztésre. A vállalat igazgatója megállapította, hogy a meglevő gépi berendezések kapacitása nincs kellő mértékben kihasználva.

Az igényekről szólva ismertette, mit vár a vállalat az egyes üzemektől. A IV. negyedévben a Miskolci Bá-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Tellinger István

1021

Tellinger István munkája

án ássák a cukorrépát.

Foto: Laczó József

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Tellinger István

OKT 2

1021

Tellinger István munkája

ORION

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉLI HÍRLAP

1972 JAN 8

Tellinger István
1021

Tellinger István rajza.

★ Dombos táj.

megkapják
bért, a mu
utazási és
ményt, és
viszony u
szenét is,
akik már
de azokat
dolgoztak
kötünk s
de hossza
munkát
lődők sz
nyilatkoz
igazgató.

simítások

Drótművek új üzemcsarnoka

jelenleg,
zetői és a magyar sajtó veze
között már jó ideje nem vol

Egy-egy ilyen nagy jelent
záson mindig alapvető, hogy
egységes álláspontra jussana
aktíva valamennyi felszólaló
hogy egységes az álláspont a
dések megítélésében. A sajtó
levízió politikai munkáját
hogy kedvező nemzetközi fel
ben folytathatjuk tevékeny
kongresszus határozatainak
Megkönnyíti, elmélyültebbé é
zá — hatékonyabbá teszi a s
tény, hogy belpolitikai éle
pártunk politikája 15 év ót
zott és következetes.

Az elmúlt 15 évben nag
értünk el, a munkáshatalom
sában, a mezőgazdaság szoc
zésében, a szocialista közgo
gyökerezésében. A legutóbb
sereg sikeres politikai akció
fel, ide sorolva a X. kongres
dik ötéves terv propaganda
gyűlési és tanácsválasztásoka
zetek és a SZOT kongresszu

Az aktívaértekezlet azonb
elvégzett feladatokat tekintet
el nem végzetteket is szár
ugyan, hogy százezrek ismerk
kongresszus mondanivalójáva

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Tellinger István

1971 NOV 14

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1021

Céltábla

Tellinger István munkája

Közérde

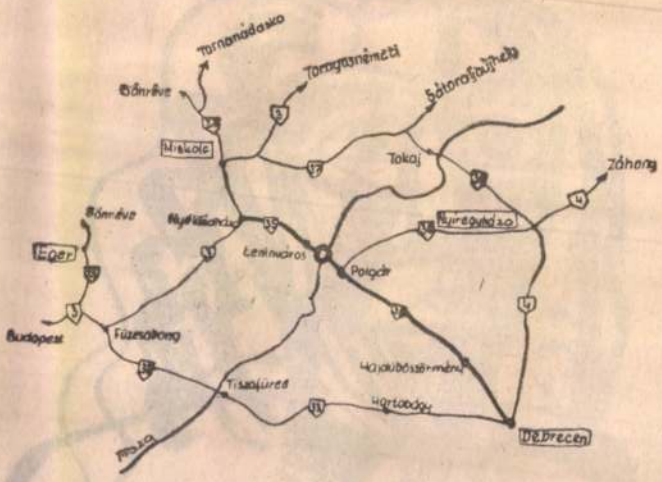

A Miskolci Közúti Igazgatóság és a Borsod megyei Rendőrfőkapitányság közlekedésrendészeti osztálya értesíti az érdekelteket, hogy a 35. sz. Nyékládháza—Debrecen főközlekedési út 21 + 450 km. szelvényében levő polgári Tisza-híd 1971. október

szakot követően forgalmi jelzőlámpák irányítása mellett félszélességben lehetséges a hídon a közlekedés.

Az igénybe vehető terelőutakra vonatkozóan térképes forgalomterjelési jelzőtáblák nyújtanak felvilágosítást. Leninváros és Pol-

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1971 OKT 17

Tellinger István

ZAK-MAGYARORSZÁG 7.

1021

Tellinger István rajza

…rájával a gyűjtemény
darabja. Méltó párja
…nán kiérlelt, rajzilag tö-
…egoldott, a fény-árnyék
…elésére való, bár kissé
…lis plakátragasztók című

…nat *Imreh Zsigmond* két
…lje, különösen az *Erdő*
munkája. Rendkívül kul-
…ritjával nagyvonalúságá-
…gott, egységes felületeivel
… erdélyi tájaira emlékez-
Seres János még hagyo-
…egoldású *Vásárosok* című
gyermekével című olaj-
…zilárd statikájával, leegy-
mégis realisztikus for-
…eg okkeres-barnás színei-
… a művész oeuvre-jében,
képzőművészetünk egé-
…figyelemre méltó alkotás.
…p túllépett az illusztratív
…ódon *Kalló László* is a
…tmusra felépített *Gyü-*
kompozíciójában. Egyéni
…zi *Dezső József* kiállított
is, elsősorban erőteljes,
Japraforgóit.
…g elhunyt *Ficzere László*
…övőbeli állandó kiállítás-
…ltó darabjai lehetnek. A
…játosan, egyénien értel-
…nek sikerült olyan for-
…alakítania, mely vala-
…yar pályatársától meg-
Míg *Bükki* partizánok
…ámaibb, *Kubikus*a meg-
…okkerek égetett szienák
…ütűnően húzza alá a ke-
…zöld, sötétbarna árnyék.
…et, szilárd statika, erő

egyedül áll a gyűjte-
…emrég vásárolt *Mokri-*
…ső-kép, a *Reggel* is. A
biennálé hazai rende-
t lelkes kutató alig két
fel" újra a beteg, ma-

…„képsorokának" megfigyelé-
sére is.

Idősebb grafikusnemzedékünknek olyan kiváló alakjai szerepelnek, mint *Zádor István, Aszódi Weil Erzsébet*, modern grafikusainknak a főiskolán évtizedekig megbecsült mestere: *Varga Nándor Lajos*. Ha egyelőre nem is megfelelő mennyiségű művel, de legjellegzetesebb alkotásaival szerepel *Barczi Pál — Bükki tája* a gyűjtemény egyik legartisztikusabb lapja —, *Bozsik István, Ficzere László, Lukovszky László* — emlékezetes rendkívül finom színvilágú *Hajnali halászat* című monotípiája —, *Lenkey Zoltán, Mazsaroff Miklós, Tóth Imre. Kunt Ernőt* négy jellegzetes, nagyméretű, expresszív linómetszet képviseli. Közülük legjobban tetszett az 1969-ben a Grafikai Biennálén bemutatott, villódzó kék-vörös-fehér-fekete vonalak, felületek játékára felépített *Kecskepásztora*.

Feledy Gyula anyaga talán a legváltozatosabb a gyűjteményben. Minden lapja egy-egy állomása alakuló grafikusi pályájának, de egyik-másik műve egész hazai grafikánk irányultságában is meglehetősen meghatározó szerepet játszott, mint például robusztus, nagyméretű, régebbi *Szakállas feje*, a kissé Braque-os, de nálunk „iskolát csinált" *Kék hal fekete tálon*, vagy nonfiguratív kísérlete az aranypapír-ragasztással kombinált *Sz. A. vájár emlékezetére* című, 1967-es munkája. *Gross Arnold* két rézkarcát az aprólékos műgond és a játékos mesélőkedv jellemzi (a véletlen „játéka", hogy mindkettő a címében is a játék szót viseli). *Kondor Bélától*, grafikusgárdánk jelentős hányadának „iskolamesterétől" szintén két rézkarcot láthatunk; az egyik komorabb, de gazdag szimbólumanyag hordozója, míg az *Írástudók között* című rendkívül finom, érzékeny vonalaiban, a jellegzetes

…sára. A helyi művé-
szek festészeti munkásságát repre-
zentáló gy… bővítésre,
nagyfokú …
szonylag ki…
lehetne ter…
— a Nemze…
dülálló gr…
a helyi …
és a város…
számú gr…
valósíthat…
A Képt…
geihez m…
lépéseket…
került n…
festészeti…
vet meg…
nem n…
melyet …
csátott a…
vezettül…
meghívó…
dék képpel segítik a Képtár …
podását. Már beleltároztuk az első, a helyi művészek által ajándékozott munkákat. Ahhoz azonban, hogy valamelyes céltudatos gyűjtést folytathasson az intézmény, állandó anyagi támogatást igényelne. Az 1971-es költségvetésben egyedül az állománygyarapításra — magyarul: vásárlásra — nincs egy fillér sem betervezve. Így pedig a műtermi és kiállítási vásárlások terve is csak jámbor óhaj marad. (Összehasonlításként: a jóval kisebb gazdasági erőforrásokkal rendelkező Szentendre az elmúlt évben több százezer forintot fordított [egyesek szerint csaknem félmilliót!] műalkotások vásárlására… a szomszédos Szlovákia kisebb múzeumai is évi több százezer korona felett rendelkeznek e célból…) Pedig Miskolc képzőművészeti kultúrájának emelése nemcsak a közönség igénye, de a művészeknek adott önkontroll lehetőségének megteremtése miatt is úgy véljük, megérné a fáradságot és a további gazdasági erőfeszítéseket.

BORBÉLY LÁSZLÓ

NAPJAINK
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

…volt az irodalom h…
április 11. és 18. köz…
…kiállítást
…ségi
…olv…
…erme…
…t. I…
…iro…
…y sze…
…, a
…Szakl…
…Ann…
…roda…

*

…i kiállítás…
Rónai S…
…dési Közp…
…eklődéssel
ZMT közpo…
…velődési k…
dezte.

*

Baranyi Ferenc szer…
április 19-én került s…
Sándor Megyei Művel…
pont klubjában. Közr…
Dénes Margit zeneszer…
rényi Judit előadóm…

*

A *Szarajevói Kis Sz…*
lis 30-án a Miskolc…
Színház Stúdiószínpad…
be Zoran M. Jovanovi…
dik személyben (Ön i…
én regényemet?) című

*

Az *Ismeri a Tejutat?*
mát, Karl Wittlinger ny…
szerző művét április 7-é…
be a Miskolci Nemze…
stúdiószínpada, a *Játék…*

1021 1971 MÁJ – 3

Tellinger István

Utca

Tellinger István rajza

Megnyílt ...osfejlesztési kiállítás

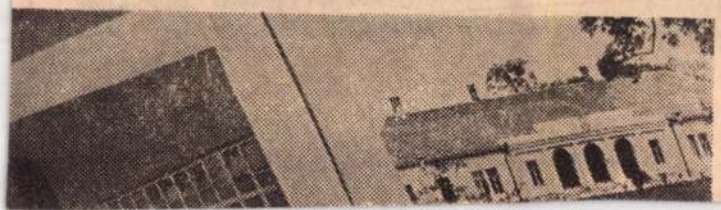

ÉJFÉLTŐL REGGELIG

TISZTELETBELI TAG

A Szovjetunióban tartózkodó Makariosz ciprusi köztársasági elnököt tiszteletbeli tagjává választotta a leningrádi teológia.

T—6-OSOK KATASZTRÓFÁJA

Az amerikai New Jersey állam felett egy verseny során négy T—6-os mintájú, a második vi-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉLI HÍRLAP

1971 MÁJ 7 -

1021

Tellinger István

* *Három férfi.* *Tellinger István rajza*

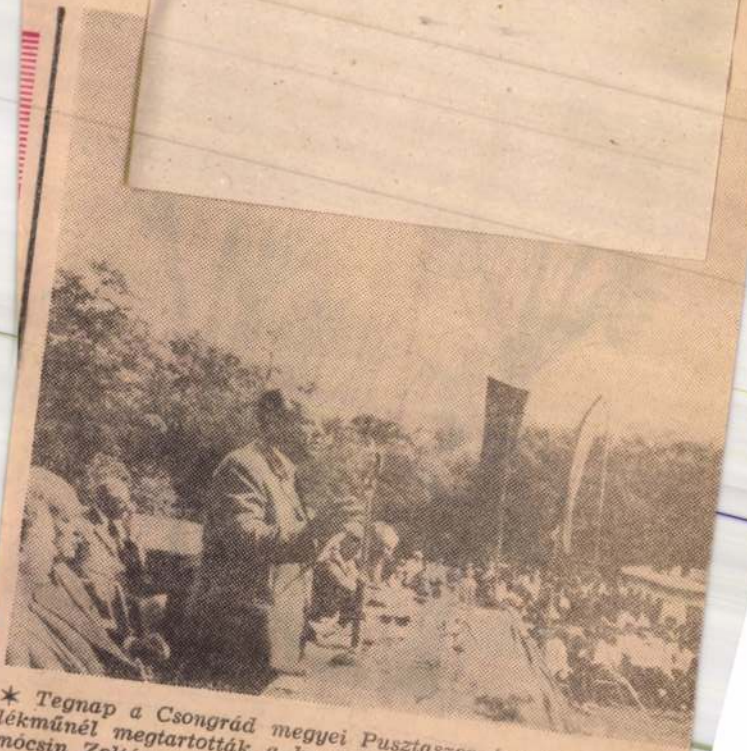

✶ Tegnap a Csongrád megyei Pusztaszer és Sövényháza he
lékműnél megtartották a hagyományos Árpád-ünnepséget. A
mócsin Zoltán, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja és
is. (Képünkön: Komócsin Zoltán beszél.)

Kelet—nyugati diplomácia

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

DÉLI HÍRLAP

1021

Tellinger István

Tellinger István rajza

Magányos fák

Szabad-e számonkér
ponistától egy versne
vegnek oly régóta benr
munkra egyedüli értel
a megzenésítés nem
terpretáció, azaz állásfoglalás, személyes vallomás a költeményről, jelentések egyéni kibogozása, egymásra vonatkoztatása, hangsúlyok és elhallgatások sora, hangulatok, színek felvillantása, elkendőzése, sokszor lehetőség a szándékolt-erőszakos értelmezésre, máskor meg talán az alkotóban sem teljesen tudatos jelkép leleplezése vagy felmutatása. A zeneszerző emellett még a szövegen is módosíthat, összevon, elhagy, ismétel, a maga művészetének sajátos kifejezési lehetőségeihez közelíti a verset. S ha mindehhez még megrendelésre is dolgozik, az alkalom sugallatára, már a vers kiválasztásának pillanatától szinte akaratlanul a maga sajátos céljának rendel alá mindent, megközelítése célzatos lesz, járható ösvényre bukkan és országútnak nézi.

●

Egy irodalmi hetilap hasábjain, mint muzsikus, kicsit félve from le, hogy bennem Balassi Bálint A végek dícsérete című verse sohasem a csaták heroikus, vérzivataros, vészterhes atmoszféráját idézte fel. Furcsának találtam volna, ha egy romantikus művészt, például egy Delacroix-t ihlet festményre, de még egy Chopin-féle

forgók, lovas kalandok, gyönyörű csaták képsorát indítja el. Balassi sorai virágzó tavaszi rétek és a szabadság csodálatos illatát lehelik, s bár ott kísért a halál lehetősége is, ez a vers mégiscsak egyetlen ünnepi felköszöntő a természetre, az életre, a férfiúi erőre. A hazaszeretet költeménye, de a reneszansz életörömé is, és képei, hasonlatai a népköltészetet is idézik.

Világhírű operaszerzőnk, Szokolay Sándor, egészen mást hallott ki Balassi soraiból. Vitézi énekének már a műfajmegjelölése is jellemző: Óda a magyar történelem hőseinek emlékére, férfikarra, altszólóra, basszusszólóra és zenekarra. *A Magyar Néphadsereg Központi Művészegyüttesének* írta, és mint maga mondotta „a keményveretű szöveg", a vers „elementáris ereje" ragadta meg, „monumentálisnak érezte a költeményt és ebben a szellemben zenésítette meg. Zenei freskójának alaptónusát különálló, concertáló fanfárkórus (harsonák, kürtök, trombiták) adja meg. A stílus lapidáris. A kórus hangzását többnyire éles, pattogó ritmus hatja át, helyenként szavalókórus-szerűen deklamálva „mondják" a szöveget. A szólamok

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1971 MÁJ 1

Tellinger István: Öreg

1971. MÁJUS 1.

Tellinger István

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

ekszandr Blok emlékére

ának ötvenedik évfordulóján)

öltőre, ha számára
gba veti a sorsa?
költő megpróbálja
audelaire. Az erő-
lerombolni a fala-
Vagy szövetséget
akiknek meggyőző-
ük van a falak le-
József Attila pél-
ályán induló Alek-
ezt, sem azt nem
a gyengeségből tá-
yagot. Pedig vol-
en éles fegyverek.
át tehetsége. Az-
tekintélye (Men-
lt). S az akkori
rékhadának, a lá-
ja is. Ám ő mé-
a nézve ballagott
nyugati szimbo-
iban, el-elmara-
a 19. század első
ulatát idézve fel:

egenben,
ap velem?
szerelmem
irtelen?

lvassuk verseit

képpen szól szabadságharcos hitéről, mint Arany János a *Nagyidai cigányok*ban. De ez átmeneti jelenség volt csak, mint maga a forradalmi apálynak nevezett közéleti regresszió is. A közeledő, majd kirobbanó világháború megint hitvallásra kényszeríti:

„Meddig hull még könny, keserű?
Meddig kering a keselyű?"

Tőle származik az 1917 végén Pétervárott történt események legnagyobb lírai hitelű bemutatása, a *Tizenketten* — bár a poéma történelmi pontosságáról lehet vitatkozni. A *Szkíták* (1918) az orosz nép új történelmi hivatásának kérdezése, politikailag bírálható válaszokkal, de meglepő költői határozottsággal.

1921-ben halt meg. Szerb Antal szerint éhen pusztult. Az akkori nyomorúságot valamennyi otthon

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NAPJAINK

1971 AUG

Tellinger István

1021

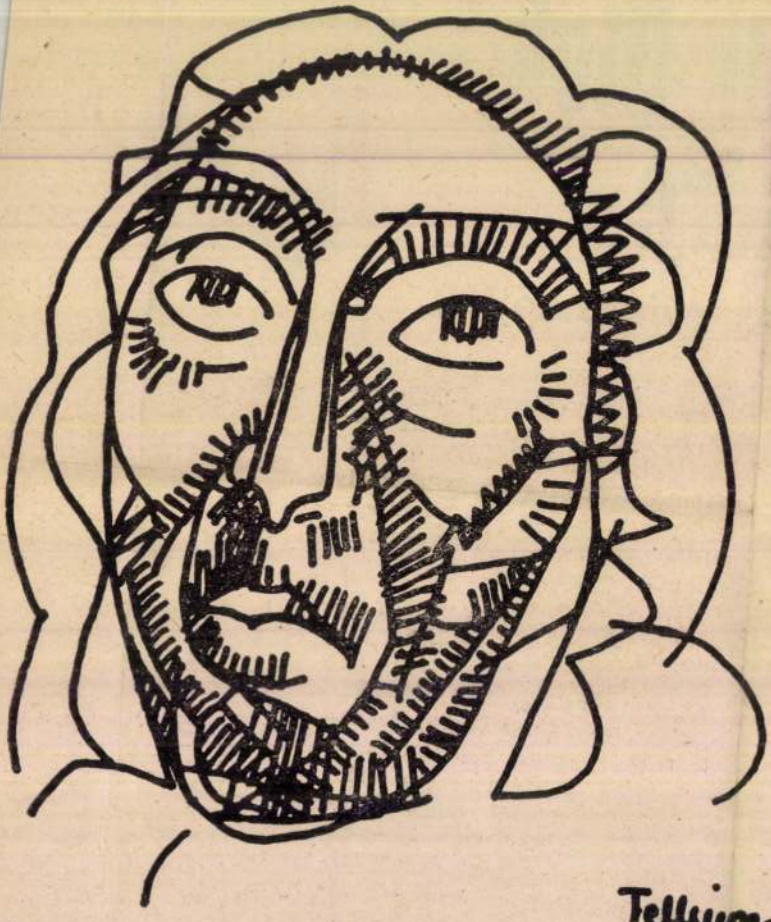

Tellinger 1970.

Férfi fej

Tellinger István rajza

MÁRKUS ISTVÁ

A TEESZ-GULA –

Ha megvizsgálnánk, hogy a termelőszövetkezetben napjainkra kialakult munkakörök *mennyi és milyen* szellemi munkát igényelnek, egy gúlát rajzolhatnánk fel.

A csúcson a *vezetők* szorosan összedolgozó kis csoportját találjuk. Alattuk a *beosztott szakemberek* valamivel népesebb garnitúráját. Azok alatt a munkafolyamatokat *közvetlenül irányító* emberek és a többé-kevésbé önálló feladatkörrel megbízott szakmunkások rétegét. Még lejjebb technizált *részfeladatokat* megoldó, kisebb képzettségű szakmunkások és betanított munkások széles gárdáját (a traktorosokat, állatgondozókat, a segédüzem összeszerelő munkásait stb.). Végül a gúla széles *talpazataként* a fogatosokat, az építőbrigád segédmunkásait és a máig megmaradt egyszerű növénytermelési munkafolyamatokban időszakosan foglalkoztatott tagokat.

●

Az elnök és két-három szakember esetében az érdekeltség centruma: *a gazdaság*. Anyagi, szellemi, erkölcsi egzisztenciájuk ehhez kötődött. Ők a termelőszövetkezet fejlesztésének élnek. Akkor érzik jól magukat, ha a dolgok itt jól mennek, ha az üzem eredményesen működik és évről évre fejlődik.

konság, az iskolázódás során kial
kult baráti kör stb. Közös vonásu
távol élnek a politikától is, a m
gasabb szakmai igények erejétől
Ezért sem érdekli őket a termel
szövetkezet fejlesztése, azon t
ami a maguk kiszabott munkáj

●

Még bonyolultabb az érdekeltsé
viszonynak az a tagozott rendszer
amely a parasztokat a tsz-hez ka
csolja.

A falut ma nagyjából *négy tá
sadalmi típusra* oszthatjuk, hog
aztán *eszerint* próbáljuk kitapi
tani a tsz-szel kapcsolatos *érdekel
ség formáit*. A négy típust els
sorban az anyagi emelkedés men
tében elfoglalt hely különíti el.

A valóságos skála természetes
igen differenciált — a család
helyzete annyira egyedi, hogy
négy fő típust bátran tovább bon
hatnánk tíz vagy húsz kategóriá
A négy fő típus mégis megfelelő
jellemzi a mai tagozódást — a
lusi közvélemény is nagyjából
ítéli meg egy-egy család helyzet

„Gazdagodók": akik az uto
hét-nyolc év alatt felfutottak;
már tágas villa-házakban éln
gépkocsijuk van vagy lehetne;
rendezésük luxus-szintű;
pénzük van a takarékban. Kere
tük elegendő, hogy évről-évre

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1971 JUL 10

1021 Tellinger István

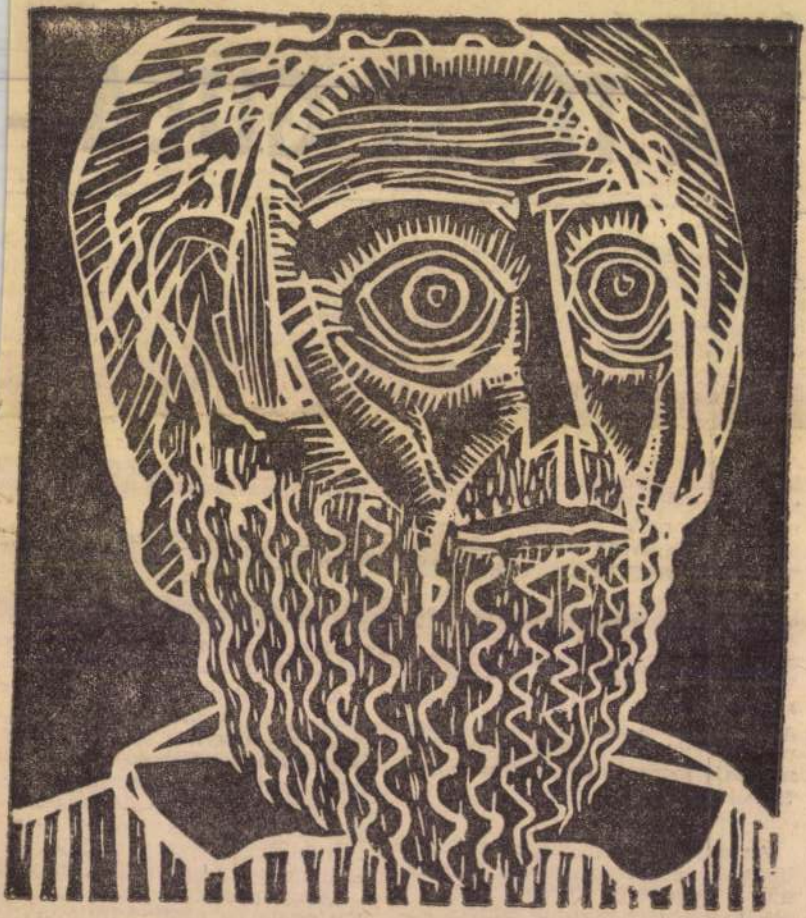

Tellinger István metszete

Tellinger Istv

Tellinger István rézkarca

Magyar Hirla

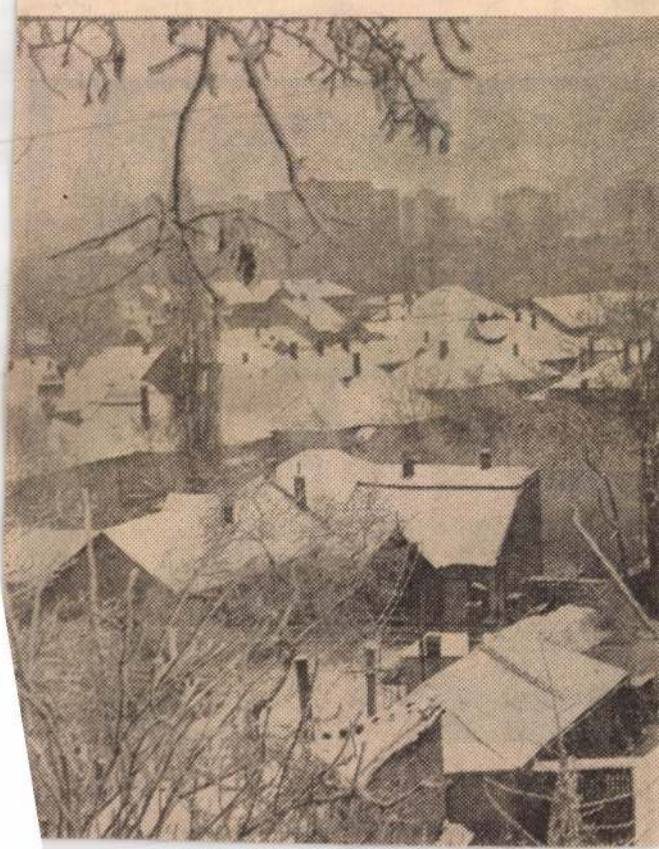

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1977 DEC 2 8

DÉLI HÍRLAP

Tellinger István

1021

Groteszk II. (Tellinger István r

Tellinger István

Tellinger István rézkarca

Magyar H

rozott marxista kritikával mutatja föl mindazt, ami bennünk *valóságos* kihívás, s amelyre *konkrét* válaszokat kell adnia a marxizmusnak. Nem csupán a „tagadás tagadása" révén hódít meg a marxizmus számára fontos területeket, hanem az elfogult, határozott *állítás* módszertanával is. Vonatkozik

szándék, a belső parancs, az egyéni norma keretein, tartalmát csak a történelem mérheti". A felelősség *vállalása* — gondolom — a legrövidebb út ahhoz, hogy az egyén összemérje magát a történelemmel, felnőjön ahhoz a „nembeliséghez", amit a társadalom fogalma sűrít önmagába . . . a felelőtlenség pedig

ra való, hogy az egyén
a történelmi lépték vállalása alól.

meretes, hogy az idős filozófus

---

dobtam, reggel kimostam! S a mocsok, amiben feküdtem, s a legyek, amelyek imádták ezt a mocskot hajnalban . . ."

A szenvedés ilyen mélységben magától válik kétségbeesett dallamú énekké: „s a mocsok, amiben feküdtem, s a legyek, amelyek imádták ezt a mocskot hajnalban." Majtényi váltig őrizte a mocsokban, a mocsok ellenére is tisztaságát. S amikor Vadeniben, egy kendergyárban munkamegtagadás miatt társaival együtt kivégzőosztag elé kerül, a kétségbeesett dallamot a halál legyőzésének himnusza váltja föl.

Látom magam előtt a klasszikusan ismerős képet, mint álomban, mint újra emlékezetbe jutott képsorban, ahol akár én is lehetek főalak: a puskák az elcsigázott embercsoportra szegeződnek, elhangzik az utolsó fölszólítás, mely után már csak a fegyverek dörrenése, az egymásra zuhanó fogolytársak jajgatása jön. És ebben a szörnyű, mégis emberi pillanatban megszólal Majtényi, a tanú, akinek ezt a

jebb ha vonatból láttam egyszer-kétszer, tehát számomra ismeretlen. A sétákat a Bega-csatorna mentén, a kalandokat, álmodásokat így aztán az én kis-dunai kamaszéveimmel vetem össze. Nagyanyai, nagyapai élményekre — hiszen engem ők neveltek, mint Majtényit — nincs összehasonlításom. Csak figyelmem. Ahogy a törött kar, a többszörös operációk, a folytatólagos, éhezéssel, vérhassal, csodálatos életben maradással börtönben, büntetőtáborban töltött évek történetét is csak a — véletlenül — jobb sorsú kortárs döbbenetével olvashatom végig. Ellenben azt (ötven évemmel) érzem-tudom én is, mit jelent az eltűnt, gyerekkoromban annyira szeretett ház, kéményén a gólyafészekkel: a temesvári várnak és környékének fölidézése, az anyanyelv, a nyelvek, az olvasmányok, az első versek nyugtalanító, földerengő emléke. S tudom, sajnos, egész hátralévő életemre, hogyan vert engem is a földre, akárcsak Majtényit az övé, szegény, beteg anyám

Tellinger István

Tellinger István metszete

Élet és Irodalom, Bp. 1978. febr. 4.
XXII. évf. 5. sz. 12. lap.

Ha csak annyit mondanánk, hogy a legendás Vasárnapi Kör tagja volt egykor Lukács György

HAUSER

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy utca. Én, persze, tudom, hol volt: Budapesten volt. És azt is tudom ám, hol nem volt: nem volt seholse másutt. Ó utcának nevezték, ami kétségkívül rövid, de mindenképp tiszteletteljes elnevezés. Úgynevezett mellékutca volt, de ez számunkra egyáltalán nem fontos, hiszen itt most főszereplő lesz. Hát bizony, ez az Ó utca épp olyan lusta volt, mint az utcák általában: naphosszat csak ücsörgött. Ücsörgött pedig a Jókai utca sarkán és el nem mozdult, amit jól tett, mert ha csak egy utcával arrébb megy, akkor már ő lett volna a Mozsár utca, ami neki sem volt ínyére, és az arra járókat is megkeverte volna egy kicsit. Lám csak, vannak a lustaságnak is letagadhatatlan előnyei; merthogy a dolgok sokarcúak ám! Így volt ez az Ó utca lustaságával is. Vagy például itt van az úgynevezett udvariasság. Hát azt hiszitek, örültek annak az Ó utca kettő negyedik emeletén, amikor barátunk udvariasan megemelte a háztetőt (ez volt ugyanis a kalapja), hogy köszöntse valamely arra járó ismerő-

Az egészet lopták el, helyszínestül, mindenestül. Pedig még nincs egy hónapja, hogy megvettük azt az új frizsidert! Magának ilyenkor egy frizsideren jár az esze? Kérem, főhadnagy elvtárs, ilyen melegben az nagyon hasznos holmi.

A második ilyen bejelentés után már a főhadnagy sem volt biztos benne, hogy a szerencsétlen család minden tagja eszét vesztette, a harmadik bejelentésnél pedig nem habozott tovább, kocsiba ült, hogy az Ó utcába hajtasson. Hanem mit látott, mikor befordult a Nagymező utcára! Olyan tumultust, akkora dugót, hogy csak sejteni lehetett a végét, látni nem. Ugyanis azok az autók, amelyek aznap át akartak haladni az Ó utcán, mind itt keringtek; a sofőröket megbabonázta a hallatlan eset, és a Mozsár utcától a Rudas László utcáig keresztben, hosszában, úttesten, járdán, kapuk alatt, mindenütt autók tucatja rekedt meg.

Egy óra múltán az egész országban megismerték az Ó utca személyleírását a következő közleményből:

ugyan otthon van
nincs otthon.

Így hát barátun
indult világjáró ú
kenőknél sokkalta
kellett elszenved
repülő Párizsban
gott a városnak,
zás jókedvre han
Bajcsy-Zsilinszky
szerre átrepült fél

Ezalatt Budapes
legnagyobb fejet
mindenki egyetér
közepéről nem hi
ca, s mert barátu
mondtak, átmenet
ideiglenes helyett
kiderült, hogy a
egész országban
nálaton kívüli ut
bevágnának eltűr
Központi Utcanyil
hát, hogy világsz
tást, mely szerint

Tellinger István

Tellinger István kiállításáról

rozott marxista kritikával mutatja föl mindazt, ami bennünk *valóságos* kihívás, s amelyre *konkrét* válaszokat kell adnia a marxizmusnak. Nem csupán a „tagadás tagadása" révén hódít meg a marxizmus számára fontos területeket, hanem az elfogult, határozott *állítás* módszertanával is. Vonatkozik ez mindenekelőtt a Lukács György életműve című tanulmányára. Ismeretes, hogy az idős filozófus

dobtam, reggel kimostam! S a mocsok, amiben feküdtem, s a legyek, amelyek imádták ezt a mocskot hajnalban..."

A szenvedés ilyen mélységben magától válik kétségbeesett dallamú énekké: „s a mocsok, amiben feküdtem, s a legyek, amelyek imádták ezt a mocskot hajnalban." Majtényi váltig őrizte a mocsokban, a mocsok ellenére is tisztaságát. S amikor Vadeniben, egy kendergyárban munkamegtagadás miatt társaival együtt kivégzőosztag elé kerül, a kétségbeesett dallamot a halál legyőzésének himnusza váltja föl.

Látom magam előtt a klasszikusan ismerős képet, mint álomban, mint újra emlékezetbe jutott képsorban, ahol akár én is lehetek főalak: a puskák az elcsigázott embercsoportra szegeződnek, elhangzik az utolsó fölszólítás, mely után már csak a

jebb ha vonatból láttam egyszer-kétszer, tehát számomra ismeretlen. A sétákat a Bega-csatorna mentén, a kalandokat, álmodásokat így aztán az én kis-dunai kamaszéveimmel vetem össze. Nagyanyai, nagyapai élményekre — hiszen engem ők neveltek, mint Majtényit — nincs összehasonlításom. Csak figyelmem. Ahogy a törött kar, a többszörös operációk, a folytatólagos, éhezéssel, vérhassal, csodálatos életben maradással börtönben, büntetőtáborban töltött évek történetét is csak a — véletlenül — jobb sorsú kortárs döbbenetével olvashatom végig. Ellenben azt (ötven évemmel) érzem-tudom én is, mit jelent az eltűnt, gyerekkoromban annyira szeretett ház, kéményén a gólyafészekkel: a temesvári várnak és környékének fölidézése, az anyanyelv, a nyelvek, az olvasmányok, az első versek nyugtalanító, [illegible]

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1978 FEB 4

Tellinger István

1021

Tellinger István metszete

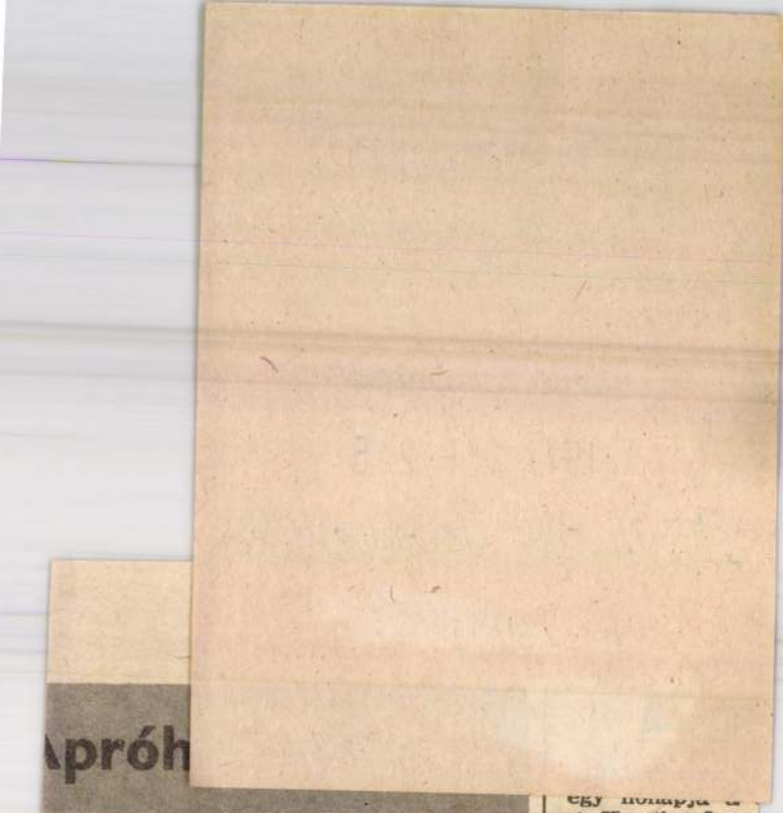

Apróh

GATLAN

ıs, komfortos csa-
500 négyszögöl te-
ıdó. Cím: Király-
n, Dózsa György

ámoson eladó
szögöl gyümölcsös
zhelynek kiválóan
Víz, villany hely-
eklődni: Kossuth
. szám alatt

örgyhegy rapos-
án 400 négyszögöl
szőlő eladó. Ér-
Raposka, Vegyes-

árkány Imréné,
k Ferenc utca 9.
tti lakosnál zárt-
1450 négyszögöl
, ebből 100 négy-
zőlővel, pincével,
l, teljes felszere-
ıdó. Érdeklődni
ıap a tulajdonos

központjában 2
i telek és egy
es ház részben
etően eladó. Ec-
rend, Kossuth u.

sonyban — be-
iatt — ház sür-
adó. Érdeklődni:
u. 29.

AKÁS

i szoba, konyhás
adó. Cím: Bala-
Jókai u. 11.

erben Veszprém-
OTP lakótelepen
kerülő 2 szobás
klakásomat elcse-
gyanott 2 és fél-
„Ráfizetéssel"
Lapkiadóba.

ti kertes lakáso-
nló veszprémire
Szabó Miklós-
r Ferenc u. 159.

árosi lakásomat

IE-es Trabant eladó. Lakossy, Tapolca, Széchenyi utca 7.

125/TS MZ újszerű állapotban 700 km-rel — betegség miatt — eladó. Szélesy Lajos, Balatonfüred, Vadvirág u. 9.

UH-s Trabant első műszaki után, új gumikkal eladó. Érdeklődni: 17 óra után, Veszprém, Stromfeld A. u. 7/B. IV. em. 14. a.

Z-s Trabant Speciált veszek. Gumbert, Veszprém, Bakony Művek munkásszálló.

ZD-s frsz. 1200-as Zsiguli személygépkocsi eladó. Dobos János, Veszprém, Néphadsereg út 28/B.

US-es Wartburg de Luxe eladó. Nemesvámos, Petőfi u. 2. Telefon: 3.

VEGYES

Csöves kukorica 20 mázsa körül eladó. Érdeklődni: Lőrincz, Veszprém, Stadion u. 4. szám alatt.

Megnyitottam virág- és zöldségkereskedésem Balatonalmádiban, Fűzfői út 80. alatt. (Benzinkútnál.) Temetési és egyéb koszorúk, menyasszonyi és névnapi csokrok, mindenféle típusban kaphatók, szállítással. Esküvői autók díszítését is vállalom.

Eladó 4 személyes sátor, matracokkal részletre is. Irányár: 4 ezer Ft. Veszprém, Dobi I. u. 10. Németh.

Állást változtatnák, anyagbeszerzői, házmesteri, stb. munkák ellátásával. Lakáscsere szükséges. Cím: Leimeiszter Károly Veszprém, Vöröshadsereg tér 22.

Jó minőségű közepes nagyságú olajkályha eladó. Kis, Veszprém, Szamuely tér 11.

Eladó NDK gyártmányú konyhaszekrény és babakocsi, valamint Hajdu mo-

egy honapja a
ti Kocsikenőcs
cefice Művekné
goztam technil
amikor a főmű
megkérdezte tőle
— Mondja csa
mencze elvtárs,
rokona magának
lenül Kemencze
miniszterhelyettes
zatunk főnöke?
— De igen, a
bátyám — vágt
viccből és ezzel
szélgetés véget
mert a főmův
nek felakadt a
és elhallgatott.
— Adok mag
egy segédmunk
mondta néhány
telte után —, n
dül emelgesse e
ménkű nagy ke
ket.
Nem tudtam
ni, miért ilyen
latú hozzám a
zető, mivel a ke
mindössze tíz-
húszdekásak, n
héz azokat er
Aztán ahogy t

Értesítjük Tisz
hogy a tapolca
1977. október 2
a Deák Ferenc

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

NAPLÓ VESZPRÉM

1977 OKT 25

Tellinger István, grafikus

1021

Tellinger István könyvjegyei Pápán

A Miskolcon élő művész könyvjegyeiből és más kisméretű képgrafikáiból mutat be most válogatást a pápai Jókai könyvtár. *Tellinger István* legfőbb témái az arcok és az emberi kapcsolatok. Ezek meghittségéhez tartozik az álmok, mesék, víziók megjelenítése is — rézkarcokon, linóleummetszeteken vagy maratással.

Az intim hangulatú kis bemutató képeiből néhány:

Ady: A vén csavargó verse alá

Álom

Mese

A VESZPRÉM MEGYEI
ÁLLAMI ÉPÍTŐIPARI
VÁLLALAT

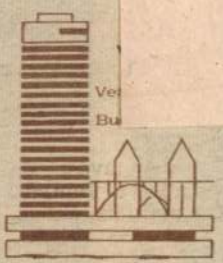

felvesz

FESTŐ-MÁZOLÓ
HIDEGBURKOLÓ
TETŐFEDŐ-SZIGETELŐ
VILLANYSZERELŐ
VÍZVEZETÉKSZERELŐ
ASZTALOS
LAKATOS

SZAKMUNKÁSOKAT, BETANÍTOTT MUNKÁSOKAT ÉS UGYAN EZEKBEN A SZAKMÁKBAN BETANÍT KISEGÍTŐ SEGÉDMUNKÁSOKAT

Jelentkezni lehet személyesen vagy írásban a vállalat munkaügyi osztályán Veszprém, Budapest u. 5. sz. alatt, ahol bővebb felvilágosítást adnak.

(711)

7 órától 18 óráig
Sümegcsehi,
Sümegprága,
Bazsi
községekben
és ezen községekhez
tartozó TSz
majorokban
és kőbányákban

áram-szünetet tartunk!

ÉDÁSZ
Üzemigazgatósága
Zalaegerszeg

(513)

A VESZPRÉMI
VEGYESIPARI
SZÖVETKEZET
A LAKOSSÁG
RÉSZÉRE
ÜVEGEZÉSI
MUNKÁK
ELVÉGZÉSÉT
VÁLLALJA

2—6 mm-es síküveggel, valamint katedrálüveggel.

A lakosság részére vállalunk vasipari termékek készítését kombinált szerkezetű nyílászárók, kapuk, kerítésbetétek, aknafedlapok, ablakrácsok gyártását, valamint drótfonatú kerítések helyszíni szerelését.

Megrendelés írásban Veszprém, Slavonics u. 8. szám alá, telefonon: 13—541 számon adható le.

Vásároljon bútort BERHIDÁN!

JÓ ALKALOM

JÚNIUS 24-TŐL
JÚLIUS 15-IG
NAGY
VÁLASZTÉKBAN

— *lakószobák,*
— *ülőgarnitúrák,*
— *gyermekbútorok,*
— *konyhabútorok,*
— *hálóbútorok.*

Házhoz szállítást vállaljuk.
50 százalék fuvarkedvezményt adunk.

VESZPRÉM
MEGYEI
ÁLLAMI
ÉPÍTŐIPARI
VÁLLALAT
házgyári
főüzeméhez

felvesz

PVC-burkolót
festő-mázolót
csőszerelőt
villanyszerelőt,
kőművest
vasbetonszerelőt
és
segédmunkásokat

Jelentkezés
a házgyári főüzemnél
VESZPRÉM
Házgyári u. 1.
szám alatt

(586)

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1977 JUN 24
NAPLÓ /VESZPRÉM/

Tellinger István
grafikusművész

1021

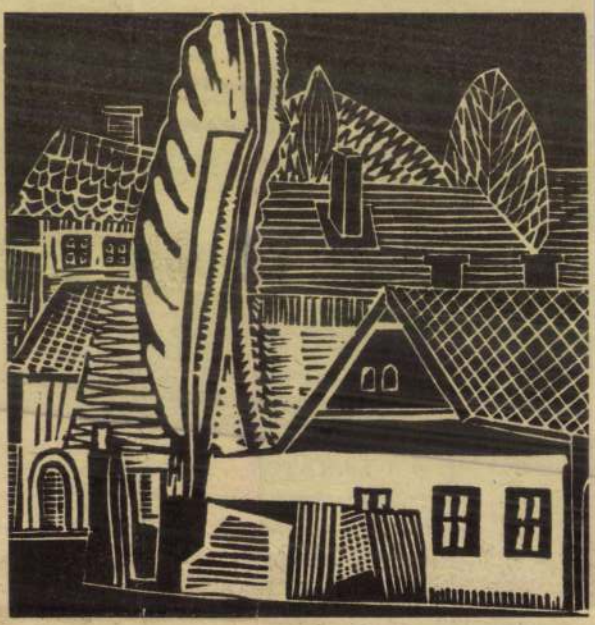

Emberközpontú kisgrafikák

A veszprémi Eötvös Károly megyei könyvtár „Kisgrafikai galériájá"-ban *Tellinger István* fiatal grafikusművész mutatkozik be e napokban, aki a miskolci grafikai iskola hagyományaira alapozva alakította ki egyéni kifejezésmódját. Nagy erénye konstruktív komponálása, összegzésre törekvése.

A kisgrafikánál megszoktuk, hogy a művek nagyobb része exlibris, alkalmi grafika és ezek személyekhez kapcsolódásuk miatt kötöttséget jelentenek. Ő feloldotta ezt azzal, hogy alkotásai jelentős részükben kisméretű képgrafikák. Ezzel hozott új színt munkássága a kisgrafika területén.

Az arcok és az emberi kapcsolatok jelentik legfőbb témáját. Az álmok, mesék, vízió-szerű témái is az emberi kapcsolatok elmélyítésére, szebbé, tartalmasabbá tételére törekvését szolgálják. A linóleum metszésben találta meg az egyéniségének legjobban megfelelő technikát és talán ez áll legközelebb összegző törekvéseihez. Egyre sajátosabb vonásokat fedezhetünk fel rézkarcain is, de ezek még nem olyan karakterisztikusak, egyértelműek, mint linómetszetein.

Munkásságáért elnyerte a pesterzsébeti múzeum országos Ady-pályázatának díját.

(—r —c)

R

A telep kiürü
kombájn, kéveköt
és traktor „a terepen" van,
a termelőszövetkezetek határaiban arat. A műhelyekben csak a szerelők szorgoskodnak. Csütörtökön, július 15-én munkába kezdett a Mezőkövesdi Gépjavító Állomás legújabb üzemrésze, a hengerfejfelújító műhely is. Papp Márton főmérnök végtelenül boldog.

— Nagyszerű műhely ez — mondta —, páratlan az országban, és ezt nemcsak én állítom, hanem a Földművelésügyi Minisztérium szakemberei is. Korszerű. Szünet nélkül, futószalagon újítják fel a hengerfejeket. Hogy ez menynyire megkönnyíti a gépjavítást, csak az tudja igazán, aki maga is foglalkozik ezzel a munkával.

A gépjavító állomás körzete nagy, majdnem az egész járás, huszonhárom termelőszövetkezet és az egyéniek is, bár azok kevesen vannak. Minden gép szerte a mezőkön, két műhelykocsi dupla műszakban állandóan köröz, faluról falura jár és segít a hibák elhárításában, az akadályok megszüntetésében.

is állítottak a [illegible]
megkezdték a telepítést, a körzet kiépítését és bemérését. Az MHS megyei elnökségének négy rádiója segít az aratásban. Egy Mezőkövesden, egy Mezőkeresztesen, kettőt pedig az állandóan mozgó műhelykocsikba építenek be. A kiszolgáló személyzetet a honvédség egyik alakulata adta, négy jól képzett és szolgálatkész katonát. Ők ma már a rádiók mellett ülnek és azonnal fogják, majd továbbítják a jelentéseket.

— Halló, halló figyelem! A mezőnagymihályi termelőszövetkezet búzatábláján egy kombájn leállt. A szerelőkocsit azonnal kérjük... Vétel.

És a szerelőkocsiban ülő katona válaszol. Illetve, továbbítja az ügyeletes szerelő intézkedését. Azonnal megyek. Vagy: jelenleg javítok, hívják a másik műhelykocsit. Aki nem csinálja, el sem képzelheti, mennyire meggyorsítja és megkönnyíti az akadályok elhárítását a rádió. De nem-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1965 JUL 16.
Tellinger István
ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1021

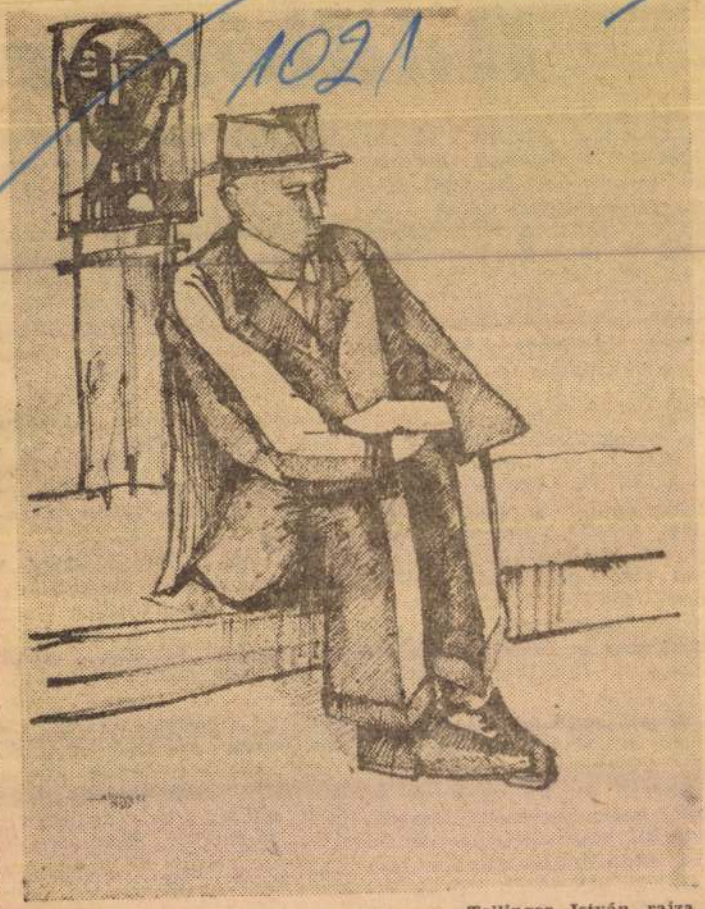

Tellinger István rajza

olyan nagyobbacska n
De azok tanulók. Kör
magolnak. A betű min
körülfogja őket. Nekik
az a faragótőke, s ők a
faragott figurák.
Küllők lesznek egy nagy kerékben...

És van egy karcsú leánya is.
Tiszta és fehér, mint a nyírfa,
nevető, mint az almavirág.
Néha a két műhely között,
ha elmegyen: a kalapács
a zengő taktusból egy sorozatot kihágy,
s az egyik tűzilegény előtt
lángragyullad a világ.
És a bognársegédnél is kimarad
a fűrész sírása,
s álommá olvad a gyalupad,
és dalol lába alatt a gyalu forgácsa.

Két műhelynek ím a két legénye!
A karcsú kerékgyártó leány
mindegyiknek szemefénye.
Az egyiknek tűz a kalapácsa,
a másiknak dalol a forgácsa.

Ám ilyesmire már
a két mester nem figyel.
Ifjúságuk műhelyük zajában
porlik el a múlt emlékeivel.

De nem úgy ám a kerékgyártóné.
Szava lúgos, és mos, mint a hólé.
Lánya után jár a tekintete,
féltve őrzi. Fénylő szeg a szeme.
Nem azért, mintha
nem adná oda feleségnek
a lányát majdan
valamék jó segédnek,
de hát: hűs édes bor a leány,
amit mindegyik forró segéd mohón inna

zet fogtam. Úgy tűnt
verséből lép ki, s névtele
nevében ölel magához.
megtört alföldi pásztorer
dás arca tekintett rám, s
ha azt mondta volna: ne
mi hontalanok. Homloka
s a Viharsarok népének
gyait és szenvedését tüze
tett elfogultság nélkül
szélt, s szabadon hömpö
A tiszta képekben kifeje
sok a szegényember időtl
ták.
Az első személyes talá
őrzi az ember, kiváltké
versek valaminő kapcsol

mint legény, és mégis,
megkérte és elnyere a
s itt maradt mesternek,
az ipa műhelyében.

Így vélekedik a mesterné
a lánya felől is... és vis
a múltba. Kis dolog,
vagy nagy dolog az élet?
Hiszen, ha látná az embe

A mesterné még
Javakorabeli asszony,
szereti a virágokat.
Ablaka alatt kiskertje mi
csupa virág: fele rozmari

A sikátorban ő
anyja folytatása,
s ha igaz lesz, hogy legé
őt folytatja tovább a leá
— Óh, idő! idő!... Bizon
Idő! Idő!... Hogy mily ó

Esténkint, ha ott ülnek
a kislócán, a rozmaringo
ő és a lánya,
s körülöttük cserebogár

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1921 SZEP – 1.

Tellinger István

Napjaink

1021

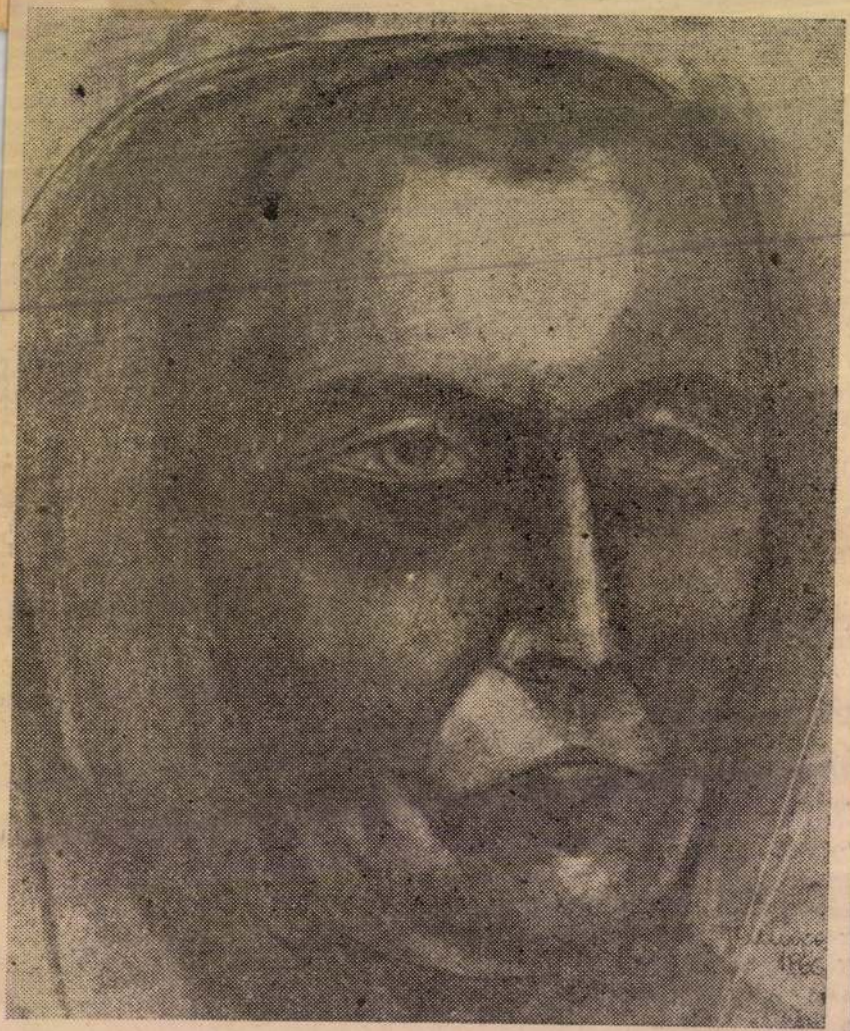

Tanulmány. Tellinger István rajza.

köpenyt [illegible]
gézpapucsot. Ez Délkelet-Európa legmodernebb szülészeti kórháza — mondta egy francia professzor, s ezt el kell hinnünk. A négyemeletes épület szobái, műtői, gyógyászati berendezései, inkubátorai a legmodernebbek. Csak egy valami megy ősi módon. Egy pillantásra betévedünk egy szülőterembe. Több kismama fölpolcolt helyzetben a régi módon ad új életet.

— Hányan születtek itt tavaly naponta?

— Körülbelül heten-nyolcan.

— S most?

— Huszonnyolc-harmincan.

Ez 1967 novemberében volt. Most idehaza olvasom, hogy megszületett a húszmilliomodik román állampolgár. A bacaui kórház már akkor nem tudott mindenkit befogadni, aki szülésre jelentkezett. És egyre többen jelentkeznek. Négy gyerek az illő családi norma.

Egyébként mikor látogatásunk végén megköszöntük a látottakat, így búcsúztunk el egy Csíkszeredáról való nővérkétől:

— Nagyon örültünk.

S ő így felelt:

— Én es örülék.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1969 AUG 23

1021

Tellinger István: Bábu

Egy szerzői est jelene és jövője

Szerzői est? Idegenkedem tőle, természetesen a magam esetében is. Gyakran kétes színeződést kap, a jótékonyság jegyében fluorizálódik. S olykor a megható, de ugyanakkor elszomorító ünneplés dobogója is lehet. A baráti bevezető elnéző gyengédsége, vagy túlértékelő heve — nem tudom, kit, hogyan érint — engem lehangol. Éppen ezért ritka látogatója vagyok szerzői esteknek. Én az íróimat magam választom ki és a képzeletbeli pódiumon, a magamválasztotta művészek interpretálásában hallgatom őket.

Mindezt az ellenpélda kedvéért mondom. Egy szerzői est tegnapi hallgatójaként — mint annyiszor, most is — lehengerelt az élmény valósága és sikerült az íróval itt is teljes kapcsolatot találnom, lényeges értékeivel találkoznom. S hadd mondjam el most már: egy szép színházi este élményével, *Hubay Miklós*nak a Kossuth Klubban rendezett szerzői estjén.

Hubay a megszállottak közé tartozik, a haragos megszállottak közé, ezt tudom, s ha új drámáinak gyűjteményes kötetére ezt a címet írta: Játékok életre-halálra, azt nagyon komolyan kell vennünk. Monomondta *Réz Pál* sem tapintat, sem taktikai, vagy álobjektív visszafogottság, s amely okos, rendremtő igazsággal elemezte a drámaíró művészetét. Igen, monomániás és hozzátehetem: az életrajzi hitelesség szenvedélyével az. A költőnél természetesnek tartja az életrajzi hitelességet, a *lírai én* teljességét, drámaírónál ritkán, minthogy ez utóbbinál nem is lehet gyakran ilyenről beszélni. De Hubay azok közé tartozik, akik a maguk görög sorstragédiáját csak drámában képesek megfogalmazni, akár — hogy csak szórványos példákat említsek — a világirodalomban egy Strindberg, O'Neill, Miller, vagy a magyarok közül Németh László.

Szerzői estje szerencsés sűrítésben adta jellemző tulajdonságát, egy gondolat végigvitelét a tisztázódásig vagy bukásig. Monomániás és ami műfaji elkötelezettségét illeti — *monogám*. Mert szerepelt bár ezen az estén két megragadó portrérészlet is, hálás megidézése Somlaynak és Uraynak, és egyébként is ismerjük művelt, finom tanulmányait, de igazi szenvedélye és szenvedése a drámában talál kiutat.

Ami pedig a szerzői est *alakváltását* illeti, hogy egy kulturáltan kellemes írói mintagyűjtemény helyett igazi színházi élményben részesültünk, az annak köszönhető, hogy itt írónak és színészeknek önkéntes találkozása történt, s az egészből az egymásratalálás öröme sugárzott. Nem beszámolót akarok írni, ezért most csak a legfontosabbat, *Sinkovits Imre* nevét emlí-

Tellinger István

Élet és Irodalom
1969 feb. 8.

Tellinger István: Illusztráció

renitásukat fel-

, hogy minden
— a mostani
bbi általános is
űvek alkotóinak

n nem szabad
Arról, hogy ná-
agyomány foly-
eti művek alko-
k — s hozzá
ob költők — for-
nemcsak ők for-
op nekik köszön-
szikus és a kor-
om az eredetit
egyező, vagy azt
ladó színvonalon
olvasó kezébe. A
ivészet olyan ér-
hatatlan teljesít-
ése mellett, azért

ban. Engem is említett benne, mint akinek Kedd, szerda, csütörtök című kisregényét nem valami horribilis példányszámban adták ki. A

tem kettőt. A jó irodalomnak a mostaninál hatékonyabb, ötletesebb, hírverőbb propagandát kel-

sem figyel fel eléggé, és arra a tapasztalatra
atalon hullott zsenik remekei is a motívumok
zására épültek. Még csak filológiai utánjárásra
mondjuk végigkísérjük ezt a gyémánttá-érést
Attila motívumvilágában. És *Juhász Ferenc*,
képében egy nép, és abban az emberiség, ab-
történelmét átélhette, évtizedekig járt az élet-
seiben, majd a halál-eposzok kétségbeesésében;
ajzai, életmód-drámája, életképei fokozatosan
l az esetleges leírás-elemeket, és megképződtek
t szobor-mítoszokká; *Weöres Sándor* Proteusz-
tündökölt, játszott bújócskát a felszínnel, hogy
-lényegét összeállítsa; *Illyés* egy sokat megért
változásán kellett átmenjen, míg felfedezze a
igyes és kényszerű változatokban.

*

teljesítményei mellett ‚sokszor annak ihleté-
lósulva egy új költő-vonulatra is felfigyelhe-
PJAINK maga köré gyűjtötte a legtehetsége-
költőket, és számuk szerint *Hetek*-nek nevezte
szinte önmagukkal, életrajzukkal eltelten ke-
si pontokat. Tehetséges vers-írók voltak, egy-
k mögött, példákat keresők, példáktól szaba-
trajzuk, a mögöttük felgyűlt nehéz múlt verssé
e izgatottan figyeltük, ez a múlt beszél-e csak
utás marad-e egy-egy kötet, vagy a világ dol-
ıdező emberré nőnek, és ezt az ember-modellt
málni. Ha csak a külső sikert, megbecsülést
eddig három József Attila-díj. És hozzátehet-
merés megérdemelt sikereket nyugtáz.

mber-formálása talán a legnehezebb, de talán
széspontokat kapta feladatul: a világmegváltó
égekkel kényszerűen számot vető emberi kö-
nőttkor szembesítését. Olyan feladat ez, melyet
„az emberélet útjának felén", de ez most ná-
ott a forradalom romantikus és realista értel-
ználatlan lehetőségek mellett idegesen lobogó
ıbolázásának, a fegyelmezett életigény szükség-
ni tendenciájával.

et környező társadalmi-történelmi fejlődés és
lytalan élethelyzete kialakított egy olyan sza-
helyzetet, mely a biztonság tudatában is érzé-
ıytalanságra, ellenpontként állandó veszélyeket
alkot meg, a fegyvertelenül, egy szál hitén a
ölött egyensúlyozó ember képét szerkeszti meg.
etrajz esetleges valakije, de nem is egy közös-
zásának védelmében magát meghúzó tagja:
tt, nem besorozható, bár nem is egyetlen, kü-

ma elégiát teremt, a [illegible] meg. De emellett az életkor-ihlette realitás mellett általánosabb érvényű dráma modellje is ez az elégia, és ez vezet végül épp az elégia-szituáció megszüntetéséhez is: a növekvő ember személyiség-kiteljesítésének megfogalmazásához. A *Rézerdő:* vágyak és mesék önmagunkról, önmagunk megvalósításának igénye, a sokszor torzpofaként ránk vicsorító kudarcok között, azok ellenére. A korlátozottság elégiát szült, melyből feltámadt az ellenkezés, az emberi teljességigény.

A *Hetek* többi tagjának második kötete most készül. Amit belőlük eddig megismertünk, hasonló eredmények felé mutat. *Kalász László*nál a táj mozgásában lélegzik, lüktet az ember. *Kalász* meglát dolgokat, tárgyakat, majd addig nézi, naponta mellettük elmenve, emlékezetében melengetve, míg bennük, mint tükörben, olyan tulajdonságokat fedez fel, melyekről már magában gondolkodott. És aztán megformálja a képet úgy, hogy ott érezzük benne a tükörképet, a nyugtalan meditációt vagy derűs magafelejtkezést. *Kalász*nál látszólag minden oly könnyű, sőt könnyed. Mások tragédiákat írnak oly témákról, melyeket ő dalba önt. A hályogkovács naiv felelőtlensége lenne ez, ki versében a veszélyt nem ismerve labdázik istennel, sátánnal, rakétával, pusztuló nyugalommal? „Ha feldobom: sátán, ha leesik: isten"? Nem, a Kalász-féle dal kard, mellyel hetykén vágja el meditációi gordiuszi csomóját. A vers egy elhatározás pillanata, a megfogalmazásé, de a lényeg: ami azon túl van, amit belőle visszavezethetünk, és ami folytatódik. Kalász kötete épp a versek között van. A világ az ő számára állandó változás, és közben, — míg fordul más oldalára — egy-egy percre, egy-egy kép-gondolat villámfényénél megmutatja magát, feltárja állandó lényegét.

Serfőző Simon a népmesék fiaként jött, keserű gondokat cipelt kamaszvállán, gépeket akart varázsolni, apái munkáját megkönnyíteni. Játszott, mint gyerek, szenvedett, mint felnőtt, falujában már nem, városában még nem otthonosként. Magányos nem volt, a költőt varázslónak vélte, aki mindent megoldhat, még saját életét is, ha szépen felöltözteti képek ruhájába. És ha a valóság keményen visszarúgott, a varázs-szavakat be nem fogadta, ő is megmakacsolta magát. Most már nem szavakkal, — emberi magánynyal, különállással fordult a világgal szembe: hadd lássuk, világ, nélkülem mire mész. Kívülről pedig figyelte: hogyan zajlik le ez a küzdelem, világot vállalás és világ hidegéből menekülés között. Drukker lett, ki egyszerre szeretné győzve látni a világ melegségét, otthon-voltát és saját konok makacsságát.

Bella István mintha kész költőként született volna, első kötete a klasszikusan szerkesztett képek, versek sorát hozta. Az életrajzból is kilépett akkorra, mégis költői *Én*-je megalkotásához végig kellett járnia társai útját. A kalsszikusan formált képek gyermekes vágyódásokat, kamaszos sirámokat fogtak jobbára egybe. Keményebbé, felnőttebbé fogalmazódása nem formakérdés: az *Ifjúság múzeumát* nosztalgiák nélkül kellett újra felleltároznia, témáin még egyszer végigmenni az ítélkezés, a seregszemle-tartás attitűdjében. Míg a többiek az életrajzzal szembesültek, Bella István érzelmeivel; azok között kellett kidolgoznia a felnőtt-hierarchiát.

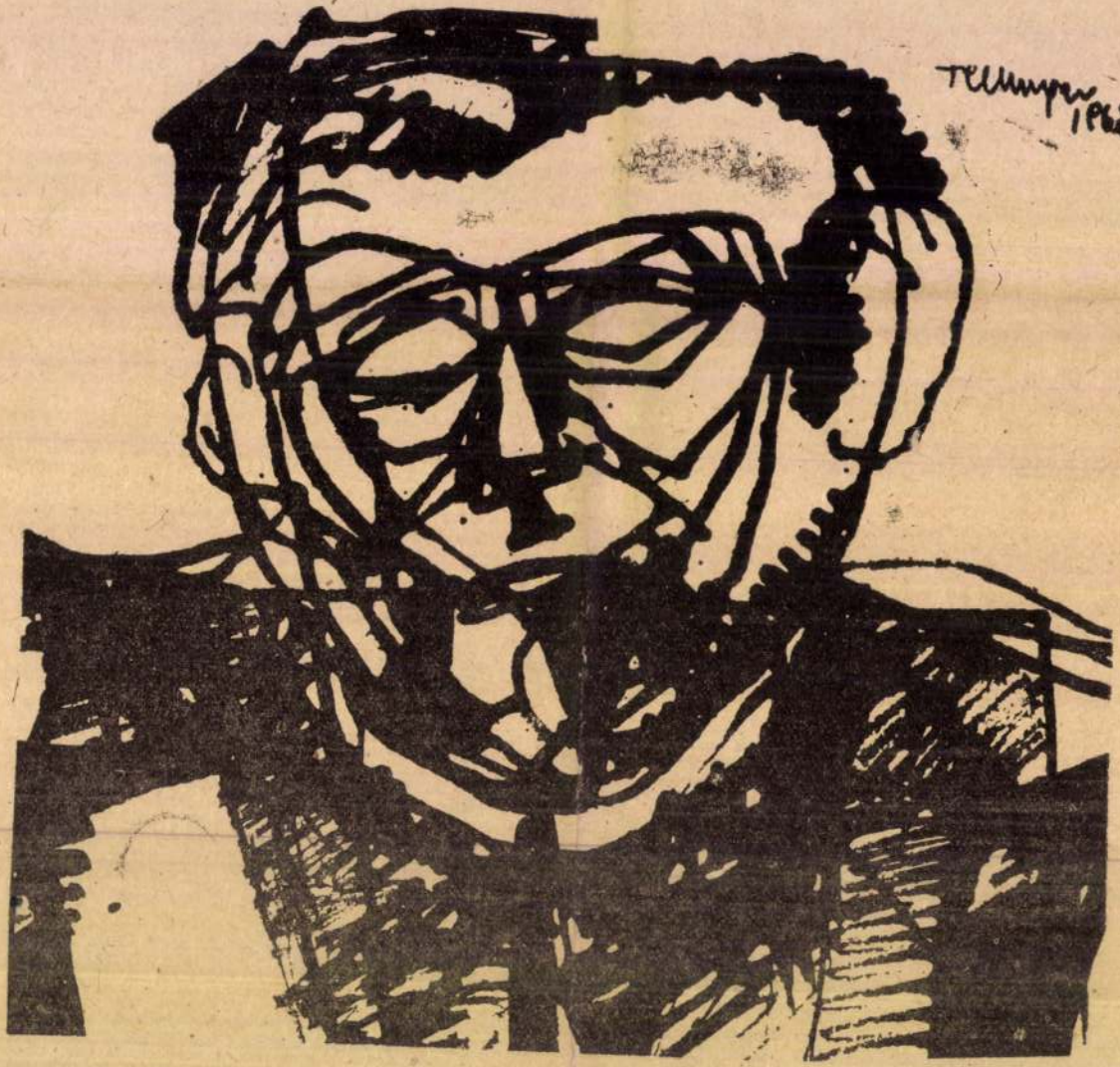

Tellinger István rajza

Tellinger István

Magyarország 1969 VII.

emzedék szer
get vetni

SZÍNHÁZ

ES STRINDBERG

a gyűlölet tajtékzó, szenvedő monstrumai? Strindberg alakjainak valóság felettivé fokozott féktelen vadságában, kegyetlen játszadozásaiban mindig volt valami groteszk elem. Thomas Mann, Strindberg rajongója — szellemének egyetemességét Goethéhez hasonlítja — „sátáni komikumnak" nevezi művészetének ezt a vonását, „mely sokkal mélyebb és iszonyatosabb a humornál". Ezen derülne hát szinte felszabadult hangossággal a Pesti Színház közönsége? Valószínűtlen. A nevetés a megkönnyebbülést jelzi, hogy nem bűvöl már a rontó varázslat elidegenedve, kívülről tudjuk nézni a nemek ördögi mérkőzését.

Horvai István rendezésének tudatos koncepciója az elidegenítés, a komikus mozzanatok, a gyűlölet abszurditásának hangsúlyozásával. Rendkívül átgondoltan, következetesen váltja valóra ezt a szemléletet az elő-

hogy mindketten más-más stílusban játszanak. Básti a naturalista Strindberget, Sulyok az újromantikus, az expresszionista drámaírót igyekszik tolmácsolni. Strindberg éppolyan összetett és sokarcú, akárcsak jellemei. Básti a cselekvések köznapi pszichológiai nyelvére próbálja lefordítani a strindbergi őrületet. Csodálatos türelemmel, elemző tapintattal, jellemző erővel „emberiesíti" a gyűlölet és szeretet ellentétének és azonosságának mitikus szenvedélyeit. Alig észrevehető gesztusokkal „leplezi le", teszi nevetségessé a szerencsétlen zsarnokot. A tudatosan keresett komikus árnyalat az ő alakításában a legerősebb.

Sulyok a színészi alkotáshoz közel eső jellegzetességeket érzékelteti nagyszerűen: a szenvedély szikár fenségét, a vad és komor nagyságot. A szenvedés és a bosszú fanyar, keserű ízeit. Az

Kondor Béla

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

1958 DEC 4
1021

Tellinger István: Cirkusz

Tellinger István

amir
akk
nert
ező na
ést ta
ıdvarár
ráló be
azon ri
földosz
tást félto és az [illegible] ól rette
gő népnek, hogy mentsük meg
forradalmat, hogy a miénk marad
hasson a hatalom, mert akkor
miénk marad a föld is, az ország is
és az egész jövendő. Valahogy így

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Élet és Irodalom

1969 MÁR 22

1021

Tellinger István

Tellinger István rajza

hogy szól az amer
zel-keleti javaslat

**Az EAK korn
válaszolt az
a válasz szöv
ban még nem**

Nyugati hírügynök
ni vélik, hogy az
utasítja el teljes egészében az amerikai javaslatot, de nem is fogadja el minden pontját.

Az eddigi hírek arra mutatnak, hogy a megegyezés csakis akkor lehetséges, ha

Izrael kellő biztosítékok mellett lemond a megszállt területek további birtoklásáról, elfogadja a közvetett tárgyalások gondolatát és teljes, tényleges tűzszünetet léptet életbe.

Az USA jelentős feladata, hogy erre szövetségesét rábírja.

hozzá is láttak. Több olyan lakossági kérelemnek tett eleget a vállalat az utóbbi időben, mellyel lapunkban is foglalkoztunk. Így például módosította a 24-es járat indulási idejét, és a korábbinál több kocsit közlekedtet ezen a vonalon.

Az év végéig felszerelik a szükséges biztonságtechnikai jelzőberendezéseket a kocsikra, s ezzel lehetővé válik — legalábbis műszakilag — a teljes kalauz nélküli közlekedés bevezetése.

Moszkvából Washingtonba

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 136-068, 337-748, 340-776
DÉLI
HÍRLAP
1970 JUL 23

1021 Tellinger István

* *Ex libris* *Tellinger István rajza.*

RLAP
NAPILAP
1970. július 2., csütörtök
0 FILLÉR

a miskolci kórusok

Tegnap este a debrecen Bartók-teremben befejező dött a IV. nemzetközi kóru verseny második döntője. női kórusok versenye. miskolci Bartók Béla Zen művészeti Szakközépisko női kórusa a harmadik h lyet szerezte meg.

A folklór-kategóriában huszonöt részt vevő kórus k zül tizenhárom jutott a cs törtöki döntőbe, köztük miskolci Bartók Béla Zen művészeti Szakközépisko női kara.

íd Budapest
lsinki között

testvérváros, Tampere küldötteit

1970 JUL 2

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉLI HÍRLAP

1021

Tellingerről írtuk

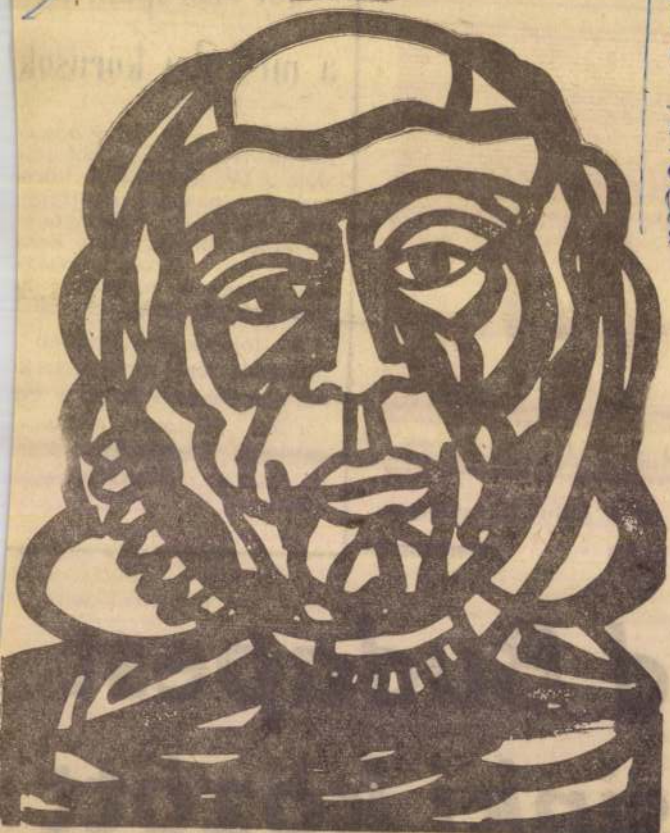

Tellinger István rajza

K

Macskavadász

Gyurkovics Tibor:
Vaskakas
(SZÉPIRODALMI)

★

Irodalmi szakácskönyv
(MINERVA)

★

Magyarországi miniatűrök
(KÉPZŐMŰVÉSZETI ALAP KIADÓVÁLLALATA)

★

Major Ottó:
Szent Kelemen vallomásai
(SZÉPIRODALMI)

★

Vihar Béla:
Kígyóének
(SZÉPIRODALMI)

krif irat

Szerzőnk azonban nem olyan órásmester, aki megelégszik azzal, hogy újra működtet egy régi, rit-ka szerkezetű klepszidrát; a kor-társ-történelmet idéző *Magyar At-lantisz* szerzője úgy beszél Szent Kelemenről és koráról is, hogy okuljon belőle a mai olvasó. Az első évszázad a kereszténység és sidóság elválásának kora. Ebbe a olyamatba ágyazza Major Ottó a harcos térítés" és a „szeretet" ke-eszténységének összecsapásait, s a hős alakjában, mert élete átível egész korszakon, és mert bo-

Írók és ételek

Én még ismertem az étlapevő Nemerét, alias Niemetz Józsefet, Krúdy társát a tabáni és óbudai vendéglők titkainak felderítésében. Nemere bácsi nemrégiben halt meg, a Dunai Gőzhajózási Társaság nyugdíjas tisztviselője volt, alakja belejátszott több Krúdy-novella nagyevő vendégének megformálásába. Ezek közé tartozik *A pincér álma* is, amely legutóbb az *Irodalmi szakácskönyv*ben, a a gasztronómiai irodalom *Réz Pál* által sajtó alá rendezett kistükrében jelent meg. (A kötetet illusztráló *Szántó Piroska* már Krúdy Álmoskönyvének A gyomor örömei

Tellinger István

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-796

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1970 NOV 21.

1021

M

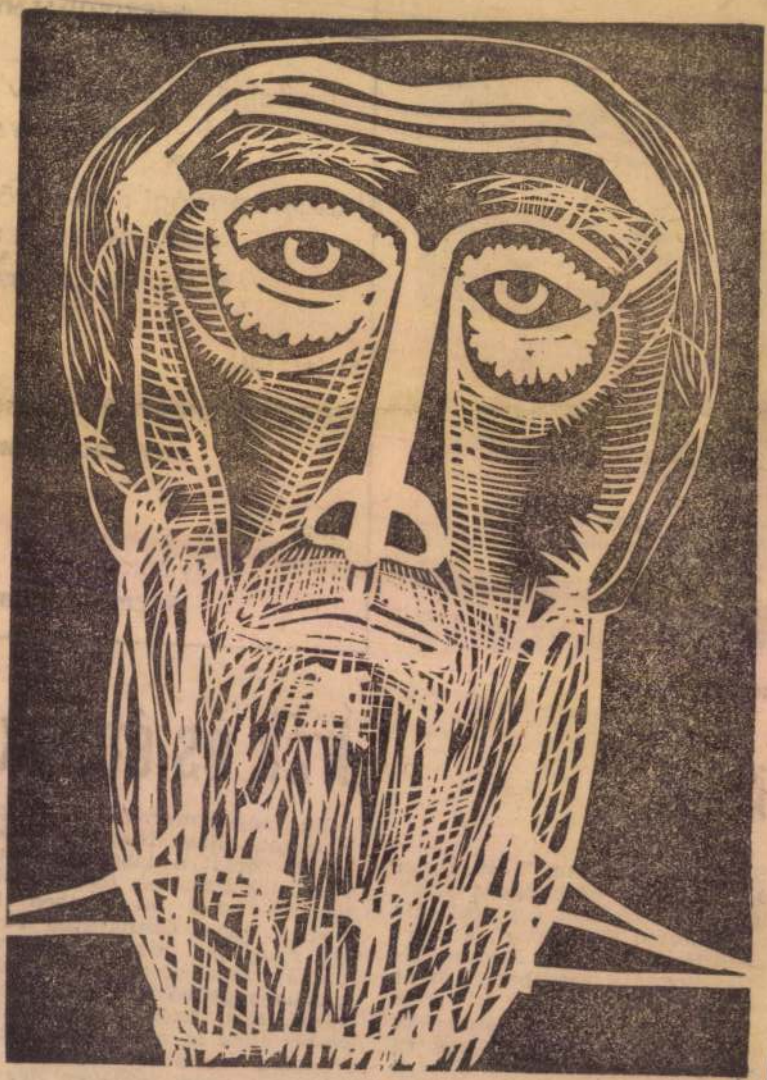

Tellinger István: Fej

ILLETÉKES

Örömmel üdvözöljük azt a tónkban hovatovább általá lett gyakorlatot, hogy bíráló revételeiket egyszerűen és röviden az „illetékesek" figyelmébe ajánlják! (Nincs elem? Intézkedhetnének az illetékesek... — A hátsókapun kiloptak egy gyárat? Máskor jobban vigyázzanak az illetékesek... stb.)

Az „illetékes" — az Értelmező Szótár 1. pontja szerint: *„Vmely ügyben eljárni, intézkedni jogosult személy, hatóság, intézmény."* Amiből kitűnik, hogy a ráhivatkozással a hivatkozó megkíméltetik a fáradságtól, hogy maga derítse ki, személy, hatóság, vagy intézmény-e éppen az illetékes? E gyakorlat tehát megkönnyíti az újságírást, mivel elég egyszerűen csak tapasztalni a jelenséget (nincs elem, gyár, pipadohány) és a jelenség leírásához hozzábigyeszteni a felhívást az *általános illetékeshez*. Aminek alapján rövid levezetéssel eljuthatunk a bíráló cikkek alapképletéhez: j+i= c.O (melyben a *j* a jelenséget, *i* az illetékest, *c* a kész cikket és O a cikk eredményét fejezi ki).

Az illetékesnek, mint gyűjtőfo- használata, tovább

mely, avult közgazdász szerint viszont éppen ez lenne a sajtó feladata: a megfelelő *(illetékes)* inghez *megtalálni* a megfelelő *(illetékes)* nyakat.

Mert az illetékesre talán ez a legjellemzőbb: van nyaka, válla, melle, háta, karja, mindene, amire inget lehet húzni. Csak feje és arca nincs soha. Arról ugyanis rá lehetne ismerni.

(bogáti)

A RIÓI FODRÁSZ

„Amit fülbe súgtok, a házak tetejéről fog hirdettetni..."

Igen, olykor a fülbesúgás is visszhangzik, máskor meg az üvöltés is suttogás marad csupán.

A hölgyfodrász női hajakat fésül, épít, szálaz, dauerol, tupíroz, s közben női fülekbe sugdos. Mindenképpen irigylésre méltó foglalkozás. Hogy' is tudnék versenyezni véle?

Kezemben a Rio de Janeiro-i Journal do Comercio november

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM
1969 JAN 4

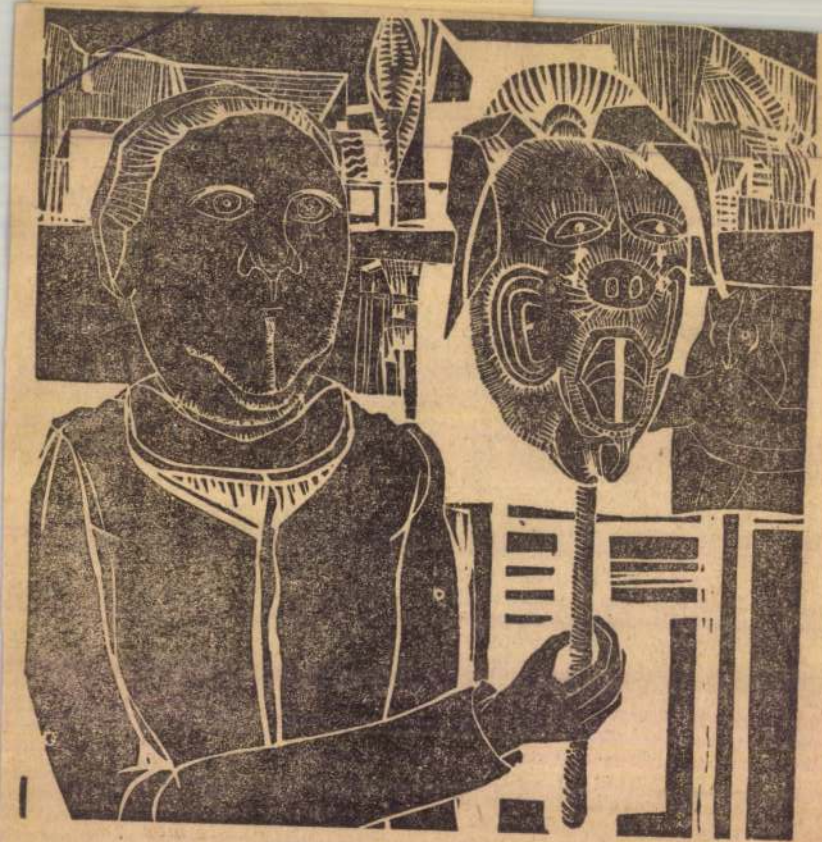

1021 TELLINGER ISTVÁN

Tellinger István: Maszk

lanatra a
társaiktól,
még nem
—, hogy
magukra
nak vala-
be, ahol
os oldala
zenvedély
ami érte-
odik el az
zenvedély,
ılat nincs
ságok. És
lehetőség,
sincs, leg-
ek között.
cia tanya,
lönbségek,
arányosan
ely e vá-
nutatására
tja a fog-
cia özvegy
s, hála, no
edély hoz-
, az évez-
kíváncsi-
kaland is,
t egy-egy
iáció jele-
n — mel-
kötelezett-
t; mint a
idő, a sok
lója elfut,

A romániai magyar irodalom története: tankönyv, első feladata ezért az információ. Ezt a feladatot Sőni Pál munkája kitűnően végzi el. Az erdélyi magyar irodalomról egyetlen más helyen sem olvashatunk annyi tudni és meggondolni érdemes adatot, mint ebben a könyvben. Sőni két korszakra osztja a tárgyalt irodalomtörténeti folyamatot: a két világháború közé eső korra és a mai irodalom korára. A „hőskor" is kínál azonban egy belső korszakhatárt: a harmincas évek elejét. Ekkor indul meg a Helikon táborának polarizációja, ekkor születnek meg a fiatalok — a „második erdélyi nemzedék" — mozgalmai, s ekkor kap határozott marxista karaktert Gaál Gábor szerkesztésében a Korunk. Sőni úgy érvényesíti ezt a korszakhatárt, hogy a húszas évek ismertetése után mutatja be az Erdélyi Helikon íróit — Kós Károlyt, Tabéry Gézát, Tompa Lászlót, Áprily Lajost, Bartalis Jánost, Szentimrei Jenőt, Kuncz Aladárt, Tamási Áront, Dsida Jenőt és társaikat — s a harmincas évek mozgalmainak bemutatása után keríti sorra a kommunista írómozgalom képviselőit: Gaál Gábort, Balogh Edgárt, Szilágyi Andrást és Salamon Ernőt.

A második, nagyobb fejezet: a mai irodalom feldolgozását pedig műfajok szerint osztja fel. A költők között tárgyalja Horváth Imre, Szemlér Ferenc, Szabédi László, Méliusz József működését; a prózaírók között pedig Nagy Istvánról, Asztalos Ist-

veine
nemr
tete

A
ban
horiz

főként az az út, amit a székely népi élet mitizáló ábrázolásától tett meg a realista irodalomig. Izsák jó irodalomtörténeti érzékkel helyezi el Tamási műveit a modern magyar irodalom különféle irányzataiban: az expresszionizmusban, az etnográfiai iskolában, a mitizáló romantikában és a társadalmi problémákat ábrázoló realizmusban. Számos olyan megállapítást tesz, amely gazdagítja Tamási irodalomtörténeti képét, amely hitelesebben világítja meg a nagy író szerepét, műveit.

Izsák munkájának legfőbb erénye azonban — úgy hiszem — mégsem irodalomtörténeti és esztétikai megállapításaiban van, hanem abban a hiteles lélekrajzban, amit hőséről ad. Könyvének nemcsak kritikai és esztétikai jellege van, hanem — ha szabad mondani — etikai jelentősége is. Igaza van, amikor arról beszél, hogy Tamási „székelységének" nem az etnográfiai, hanem az etikai hitele a fontosabb: „a székely — mondja — itt nem egyszerűen népcsoportot jelöl, vagy valamilyen rikító regionális színt nyelvben és stílusban, hanem olyan magatartás- és gondolkodásbeli elkötelezettséget, amely egy-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

'69 DEC
Napjaink

1021

Tellinger István

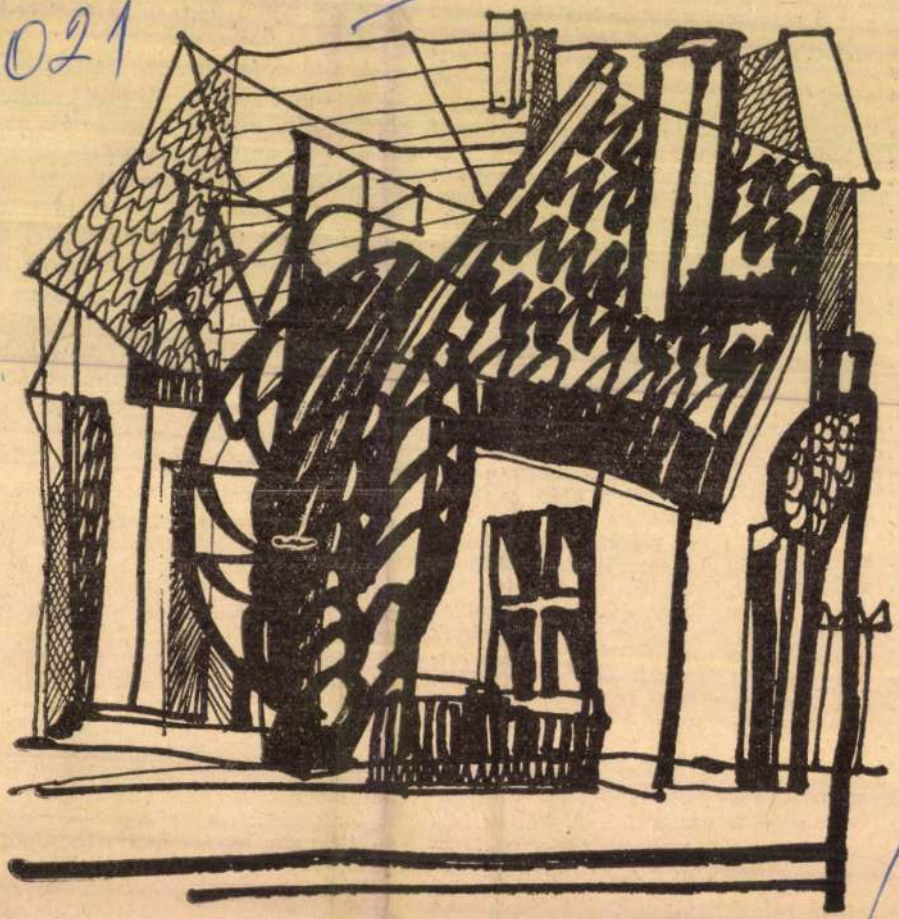

Ház

Tellinger István rajza

s ami ugyan-
a szellemi
étel is. Aki
drára lépni,
arta — oda-
nalú szellem
szemérmesek
mi minden
ók, magun-
unkat annyit
mi sérüléke-
k, de köny-
i magunkat
naivul oly-
mi — most
et, ki itt áll,
mégis, sem-
ltűnés, mivel
minden oly
nyilvánvaló:
de nem han-
ra törekedve,
és magun-
élve, mint a
ak-kelnek az
tt. Mert nem
gyunk bőnö-
n, csak a ha-
lelkünkben a

kra is legyen
ünk is kelle-
m akarok én
ckét felmon-
i. Egyik-má-
n — iskolai
ivei, ifjúsága
gen jutottak
sok tudata
em az ilyen
ségét hirde-
mind széle-
ve sugalma.
rtását, egye-
talitását ta-
lvassuk úgy,
ei, ne csak
módja has-
a magunk
az ablak, a
ő!

A IMRE

s

ngú

telmezéseken túlmutató
elháríthatatlanságát, az
letes kiszolgáltatottságát,
tehát nem egy tudathas
pszichológiai elemzése,
kor, egy történelmi szi
masztó *atmoszférájának* felidézése.

Ugyanakkor: bár ezen látomásos elemekből összetevődő jelképességnek van realitás-értéke, hisz az ember és világ *tényleges viszonyára* utal, nélkülözi a teljességet, mert e viszonylatnak csak egyik pólusára, a világból áradó, bénító erőkre utal. Az emberben (és osztályokban) szerveződő ellenerők, a személyiség ellenállása, a törvényszerűségek megismerhetőségének sugallása, a birtokbavétel lehetősége kimarad.

E nyomasztó vízióvá tágult világot csak tagadni lehet, s az *Országúton* hőse már a világból való „kivonulást" tekinti legfőbb életcéljának, s szívós következetességgel küzd, kapcsolatainak megszakításáért.

De a mű e lázadás torz, elégtelen és megvalósíthatatlan voltát is példázza. Több síkon is. Az országutakra, a társadalom peremére való menekülés módszerének eredményessége mindjárt az alapoknál kétségessé válik. A hős, aki megveti a társadalmat (s az embereket), kénytelen újra és újra megalázkodni, a világ jóindulatára, az emberek kegyelmére apellálni, hogy kérő-kolduló módon fenntarthassa életét. Gazdaságilag ezzel kiszolgáltatottabbá válik, mintha a társadalmon belül marad, s ott teremt valamiféle létalapot.

De lélektani s filozófiai értelemben sem tudja megvalósítani a teljes függetlenséget. Nem képes kiírtani magából a kapcsolódás igényét, vágyát, s a küzdelem: a vonzódás és az önmagát elidegenítő — szuggeráló erők között — felőrli belső erejét. S felismerése, hogy *„belül kellett volna maradni"*, s a társadalmat is javítani, már későn jön. A társadalom kirekeszti, s csak gyilkosság árán kerülhet vissza szó szerinti börtönébe.

Az *Országúton* szemlélete, filozófiája azonban nemcsak *A kéthangú kiáltás*ból következő válasz: Déry további sorsa, belső fejlődése táplálja ismételten új energiákkal. Az író 1919-ben kommunista párttag, az Írói Direktórium tagja, de a forradalom bukása utáni mozgalmi árapályban, a terror légköréből maga is emigrációba kényszerül, s európai

szilárdabb körvonalú ábrázolása vál
ja fel. S a *Pesti felhőjáték* bonyol
tásának dinamikus gördülékenység
arányos szerkezete, a látomásos el
meknek és a reális keretnek a *Szer
től szembe* című munkában megv
lósított szerves egysége és általába
a nyelv erőteljes plaszticitása m
mind-mind a nagy epikust sejteti
ígéri.

OLTYÁN BÉLA

Bölcs iróniával visszanézve

Déry Tibor: Ítélet nincs
Veres Péter: Őszi változat

*„Ha egy úri lócsiszárral / Ta
koztam s bevert sárral / N
pöröltem, — Félreálltam, letörölte*
— írja az öregedő Arany János, a
kor már a Margitszigetre menekü
átalakuló élet zajából és *„kapc
könyvébe"* rejti aggkorának rem
műveit. Valahogy ennek a mind
megértő, de sok mindent mégs
megbocsájtó, iróniát melankóliá
keverő bölcs világításnak emle
idéződik fel bennem, amikor vég
olvasom irodalmunk két pátriárká
nak visszapillantását. *Déry Til*
egész munkásságát teszi mérleg
amikor kimondja, hogy *Ítélet nin
Veres Péter* néhány epizódot csa
régebbi memoárjaihoz *Őszi válto
tok* című „őszikéiben". A két műl
szinte egyöntetűen áramlik az olv
sóhoz a tapasztalatoknak az a bő
ge, amely csak nagy egyéniség
örökségeként száll tovább az u
korra.

Egyenletlenségében is hatalmas
kotás mindkét mű. Két életpály
amely egymástól szinte elérhetetl
távolságban indul a múlt század v
gén: budapesti nagypolgári családb
és tiszántúli zsellérsorsból. És még
találkozik ebben a mi szocialista v

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Napjaink

kifosztottan ifjúságából kitiltva

1021 Tellinger István

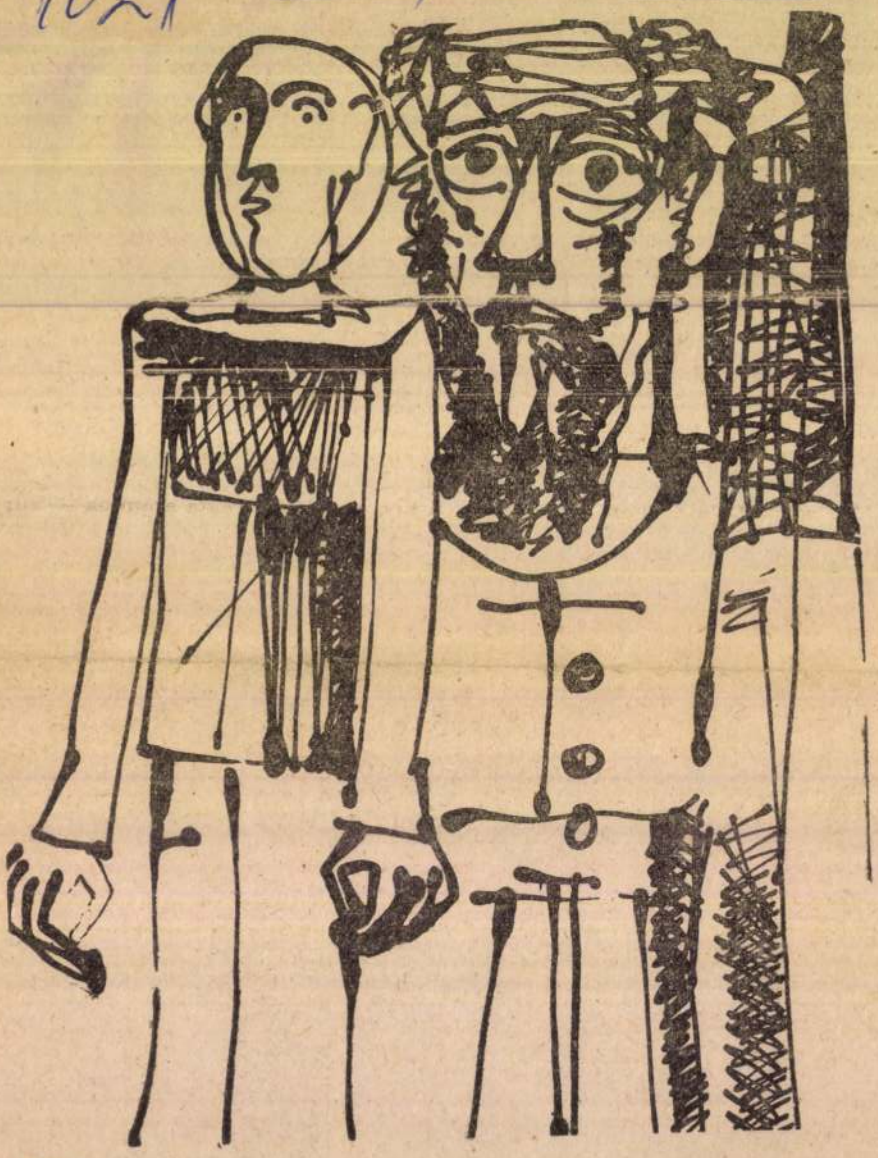

Két figura Tellinger István rajza

AZ ÉSZAK-MAGYARORSZÁGI FESTŐ- ÉS GRAFIKUSMŰVÉSZEK RAJZKIÁLLÍTÁSÁNAK ANYAGÁBÓL (MISKOLCI GALÉRIA, 1969. JÚLIUS)

VARGA RUDOLF

NAP

IX. ÉVFOLYAM 2. SZÁM

IROD

A tartalomból:

Borsod–miskolci
napok

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Napjaink

1970 FEB

1021

Zene

Tellinger István rajza

olvasói szokásaimról részletesen tudósítsak. Magyarázatnak és mentegetőzésnek szántam, hogy nem a rendszerezett teljesség védelmében általánosítok, hanem impressziók alapján; hogy az ellenpéldákat eleve nem zárom, nem zárhatom ki, magam is találok néhányat az általam olvasott anyagban, de a jelen esetben egyszerűen nem érdekelnek.

A fenti felsorolásban nem említettem igazán fiatal prózaírót, holott a fiatal prózaírók, legalábbis a várakozást tekintve, szinte hivatalból olvasói birodalmamhoz tartoznak. Tőlük várom a tudósítást egy világról, amelyet én már nem

finnyás irodalmiság kívánja meg a regénytől, hanem a mondanivaló adekvát kifejezése is.

Mondhatná erre valaki, hogy a formabontás korát éljük, nem lehet az új szerkezeteket a régi esztétikával mérni és különben is, nem szokás ma már annyit vacakolni velük. Nyilvánvaló azonban, hogy a formabontás nem formai rendetlenséget jelent (a kettőt csak nálunk veszik egy kalap alá egyikmásik színházi bemutató után); s ha a klasszikus szerkezetű novella csakugyan fel is lazult kissé, a kisregény formailag talán még szigorúbb lett, áramvonalasabb, nyílhegyszerűbb, s azzá is kellett lennie, hiszen az intenzitásával igyek-

nem érzem a mestert
mát; nem látom, nem
nyelvi, formai érdeklődé
még bele tudnék nyug
a megjelent novellákon
teszem azt, Fejes vagy S
da vagy Németh Lás
akkor, ha a fiatal író
böztető stílusjegyeit, kif
máit legalább csírájába
De nem látok mást, cs
ráiszószt: ha nem voli
elbeszélés felett, én b
találnám ki a szerzőj
a fiatal prózaírók min
gyorstalpaló tanfolyamra iratkoztak volna be, ott egy alapműveletet nagyon jól megtanultak és máris önálló egyéniségként lépnek fel. Önálló mondanivalóval, ami azonban gyakran szintén egyforma: a tizen-huszonévesek lötyögése, szertelensége és (esetleg) bűnhődése, vagy az a „mégis-jók-az-emberek-különösen-a-munkásközösség" filantrópia, amely

laki nálunk Mándy újabb novelláinak rendkívül érdekes, egyéni formajegyeit, Örkény szerkesztését (az Egypercesek egyik kardinális kérdése), az *Iskola a határon* sajátos elbeszélő ritmusát? Ilyen természetű elemzést én nem olvastam, legfeljebb egy-egy okos, de sajnos,

Tellinger István

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1970 JAN 31

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1021

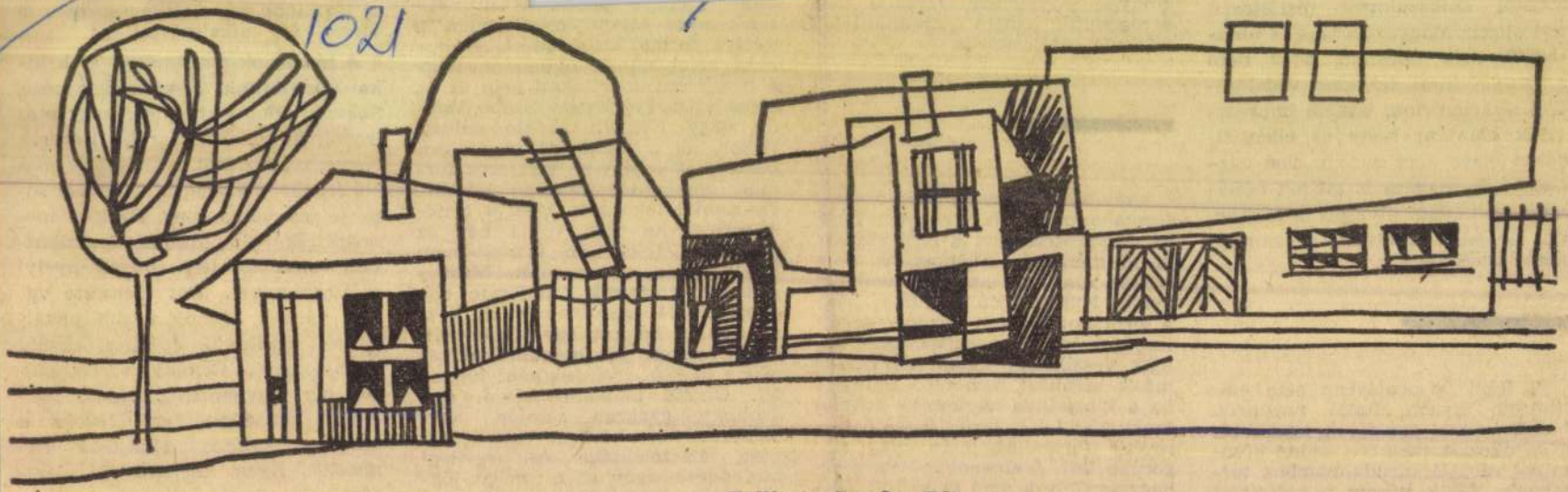

Tellinger István: Táj

APJA

:ÁM IRODALMI ÉS KULTU

beszélése

visszaemlékezése

ortja: Garázdák

Tellinger István

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Napjaink

1970 JUN 15.

VALÓSÁG ÉS IRODALOM

1021

Öregasszony

Tellinger István rajza

K… a

A fesztivál utolsó napján kedves vendégek ültek be a palota vetítőtermének nézőterére. A hetedik vetítési programot igen nagy érdeklődéssel nézte végig Kádár János elvtárs, a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának első titkára és felesége, akiket elkísért a vetítésre dr. Bodnár Ferenc elvtárs, az MSZMP Központi Bizottságának tagja, a Borsod megyei Pártbizottság els… társ — aki a … még hosszabban … színhelyén — e… megyei üdülésén … rült napja volt a … dor 23 év a pa… különös érdekl… többi filmről is … nyomásokat sze…

Találkozó Rómában

Összeülnek

Tellinger István

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉLI HÍRLAP

1970 MÁJ 2 5

1021

Tellinger István rajza

LAP
NAPILAP
1970. augusztus 8., szombat
FILLÉR

Rendkívüli minisztertanács Bonnban

Scheel beszámol a szerződésről

Aláírás: valószínűleg a jövő héten Moszkvában

A bonni minisztertanács ma rendkívüli ülésen vitatja meg a szovjet—nyugatnémet szerződést, amelyet tegnap látott el kézjegyével Moszkvában Gromiko és Scheel. A bonni kormány szóvivője szerint valószínűleg a jövő héten írják alá a szerződést, Moszkvában.

A bonni kabinet ülésén Scheel külügyminiszter beszámol a tárgyalások egész menetéről, majd tájékoztatja a parlamenti pártcsoportok vezetőit. A nyugatnémet kormány csak a jövő hét elején adja meg a végső hozzájárulást a tegnap parafált szerződés aláírásához. Addig Scheel tárgyal a három nyugati nagyhatalom, az USA, Anglia és Franciaország bonni nagykövetével. A szerződést valószínűleg a jövő héten írják alá Moszkvában — mondotta a bonni kormány szóvivője.

k az áru

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉLI HÍRLAP

1979 AUG 81

1021

Tellinger István

✶ *Illusztráció.*

Tellinger István rajza

GALGÓCZI ERZSÉBET ELBESZÉLÉSE:

SZILVA LEKVÁR

Az utca végén, a legutolsó házban csépeltünk, inkább már a mezőn, mint a faluban, néhány száz méterre a vasútvonaltól. Ennek a vasútnak fontos szerepe van a történetben — itt gázolta el a tehervonat az egyik zsákolónkat. De ez később történt, délelőtt tíz óra körül.

Különösen komisz volt az a nap. Négy órakor már olyan moccanatlan a hőség, mintha malter kötötte volna meg a levegőt. A kutakból napok óta nem húztak ki mást, csak meztelen csigákat. 1952 augusztusa volt, hónapok óta esett az eső.

Cséplési ellenőr voltam. Tizenhét éves diáklány, ujjatlan fehér blúzban, rövid fekete nadrágban, naponta biciklivel járok ki a városból. Az iskolaévet kollégiumban töltöttem, utána hat hetet DISZ-táborban

A lehető legmesszeb
zódni az örvénylő pur
kem csak mázsáláskor
legnél —, s árnyékot
nál kötöttem ki. Csal
Szoba konyhás téglah
lan, alacsony istálló z
rönkökből házilag, ü
disznóól. Szin, pajta,
magtár, egy jól felsze
lözhetetlen kellékei
szemetes, mintha vess
nék a gazdájának, de
tagok állnak, gonddal,
döngölt, mint a márv
házaspár — gondoltan
apjuk egyik szántóf
most próbálják megve

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPTÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1970 APR 1 8

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Tellinger István

1021

Tellinger István: Ex libris

Malom a Séden, tudjuk, a nemzet mentségére ...t. Gondolata, akár egy ...di megbízatás, akkor ötlött ... az íróban, amikor egész né... ...ket helyezték vád alá: Hitler ...lsó csatlósaként" mitsem tet... ...ik a pokol hatalmai ellen. De a ...ndolattól a megvalósulásig ...najd másfél évtized telt el. Közben az eredeti vád elhalkult, új történelmi helyzetek támadtak, új s néha még igaztalanabb perek születtek, az író számára sürgősebb teendők: és a drámai védőbeszéd fogalmazványa sokáig a dossziéban maradt. Onnan már csak a félbehagyott munka miatti lelkiismeretfurdalás húzatta elő. De időközben az íróban is kialakult a készség, hogy eredeti elgondolásait más nézetekkel megütköztesse. Magától értetődően a marxista álláspontal is. Ez társadalmilag mind tágabb horizontúvá tette a drámát. A pokolbéli malom benépesült. Akár egy gor-

Szakács Eszter majd mindvégig a színen van, de hallgatásakor sem észrevétlenül. *Tánczos Tibor* emberien tud félelmetes lenni: ez a tulajdonsága a budapesti színházak figyelmét is megérdemelné. *Ruttkay Mária, Polgár Géza, Dobák Lajos, Joós László* és *Dévai Péter* mondataik számától függetlenül alkotnak teljes karaktereket. Talán csak *Vennes Emmy* — lévén színészileg még kiskorú — játssza el kevésbé hihetően a valóban kiskorú süldőlányt.

Tellinger István

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1970 MÁR 2 1

1021

Tellinger István: Illusztráció

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

PONGRÁCZ ZS

— Egy F. betű, ceruzával az osztálykönyvben, a nevemnél, oldal jobb felső sarkán. Ezt is csak az idén, a harmadik gimnáziu ban tudtam meg. Azt jelenti: fizikai dolgozó gyereke vagyok. Leh jószándékból írták oda a jelet, hogy segítsenek. De nem segített Soha, egyszer se, egyik tanár se. Nem foglalkoztak velem se több se másképp, mint azokkal, akiknek nincsen F. jelük. Igaz, nem kértem.

Tizenhét éves fiú mondta a fentieket Szülei munkások. Öcc vel együtt négyen laknak egyszoba-konyhában. A szekrény tetej tizenkét könyv. A fiú tanulmányi átlaga 4,5; kedvenc tantárgya történelem. Az a vágya, hogy egyetemre jusson. De sikerül-e nek

Mi?

Az 1964—65-ös tanévben az egyetemek nappali tagozatára jelentkezettek 45,7 százaléka volt fizikai dolgozó gyereke. Ez a szám tavaly 41,3, az idén pedig 39,2 százalékra apadt. 1969—70-ben az ELTE fakultásaira 24,7 százalékban vettek fel munkásszármazású hallgatókat. A Műegyetem építészmérnöki karán csak a 15,4 százalék az arány. Nemcsak a főiskolákon, rosszabbodik az arány a gimnáziumokban is. Azokban a gimnáziumokban, ahonnan a továbbtanuló fiatalok 71 százaléka kikerül, 1967—68 még 50,5 volt a fizikai dolgozók gyerekeinek az aránya, tavaly ez a szám 46,6, az idén 44,8 százalék.

Több egyetemen, így a bölcsészkaron is, évek óta folyik a tehetséges és szorgalmas munkásszármazású fiatalok előkészítése a felvételi vizsgára. Ez a *stúdium generale*. Kilencven bölcsész foglalkozik velük felváltva, társadalmi munkában, szombat délutánonként. De ide se juthat be mindenki. Az eddigi tapasztalatokat leszűrve, az idén pszichológusok közreműködésével több oldalas kérdőívet dolgoztak ki. Az eredmények alapján nagy felelősségérzettel, lelkiismeretesen igyekeztek dönteni egy-egy felvétel ügyében. Sokszor órákon át vitatkoztak a dolgozatok, a kérdőívek és az életrajzok fölött.

Magyar, idegen nyelv- és történelemszakos bölcsészek. Legtöbbjükben jutnak ki külföldre, világot l ni, nyelvet tanulni. Továbbtanu suk fő ellenzői sokszor éppen a sz lők, akik szeretnék, ha a gyer minél előbb, minél több pénzt k resne s ehhez nem mindig a di lomát tartják a legalkalmasa eszköznek.

A *studium generaléra* jelentkez lapját az osztályfőnök is aláírja. tanári ajánlások többsége lap sablonos. „Felvételét javaslon „Rendes, megbízható, szorgalma „Jól beilleszkedik a közösségb „Fejlődőképes, szeretik, sok KIS munkát végez." Ritkaság az ily alaposabb indoklás: „Igen értelm jó logikai készséggel rendelke lány. Kissé zárkózott, visszahúzó Családi és szociális körülmény szégyellte a teljes valóságukban írni. Lakásuk kicsi, sötét, udva Agyérelmeszesedéses nagyanyjá aludt együtt, aki néhány hete h meg. Felvételét feltétlenül jav lom."

A teszt-kérdőíven szerepel ez a sok kérdés között: „Mi jelle a jó tanárt?"

A jelentkező fiatalok válasza

„Érdekesen tanít, közeli kap latban van a tanítványaival... N részrehajló, szigorú, de kedves Érdeklődést tud kelteni a tant gya iránt. Ne csak a legjobb tan lók eredményei érdekeljék. Magy rázzon, ha valaki nem érti az an got... Szereti, amit tanít... Örö mel tanít... Hivatásból tanít Nem örül, ha hazamegy az isko

ODALOM CIKKEIHEZ

1021

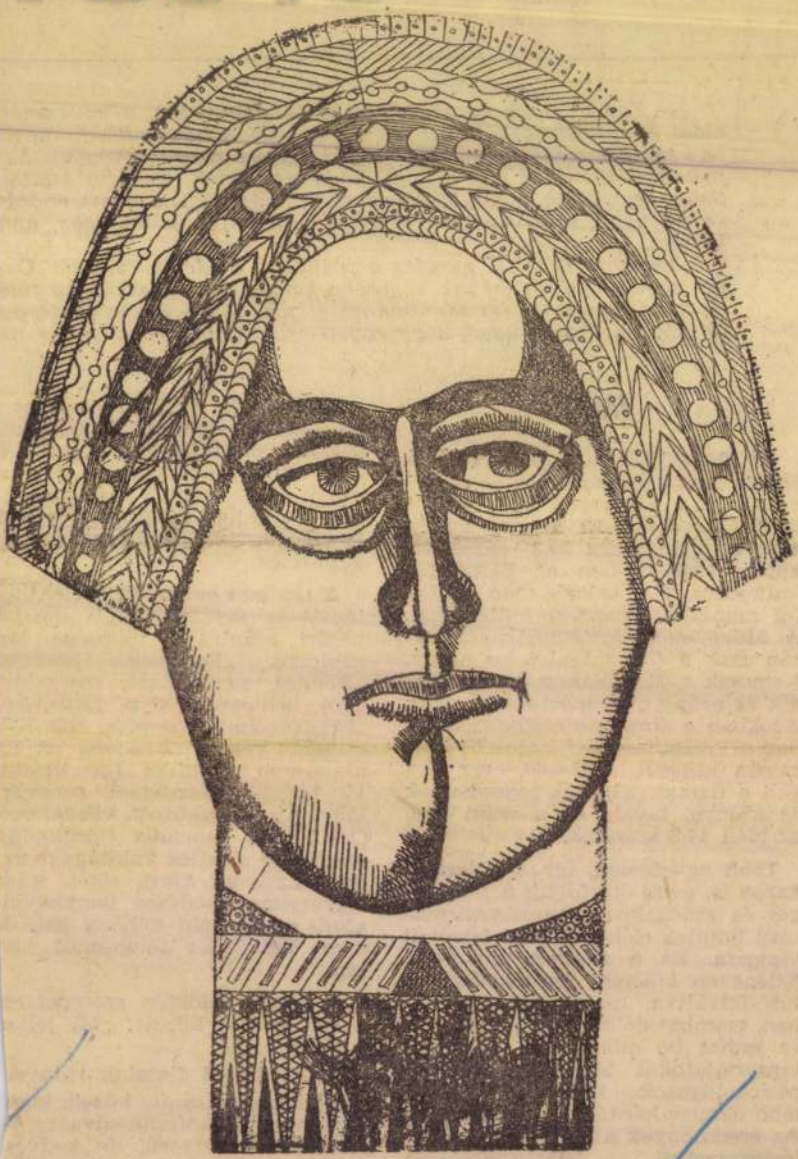

Tellinger István: Női fej

volt. A reform melyrehato gazdasági és politikai folyamat, amely az áru- és pénzviszonyok szerepének növelése mellett fontos belpolitikai következményekkel is jár. A gazdasági döntések decentralizálása, az üzemen belüli demokrácia fejlődése mellett az új gazdasági mechanizmus végső soron a fokozottabb közéletiségnek, a tanácsi hatáskör (és felelősség) növelésének az irányába is hatott. A rugalmasabb és decentralizált gazdasági élet a közigazgatás, a hivatali ügyintézés vonatkozásá-

Simor András

Nem láttan

Nem láttam még egyetle
a korbács és petróleum
nem láttam még egyetle
kire bátorítóan senki se
nincs előttem anyám ar
nem láttam mást, csak
tárgyilagos beszédét a v
mégis úgy akarok élni,
én,
a mániákus,
mintha az erőszak város
mintha együtt csavarogt
az egyik újsághír egyik
mert másképp
én is árul
a kegyelet díszruhás ten
hol nincs különbség hóh

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1967 JAN 1.
Tellinger István
Napjaink

1021

Tellinger István rajza

a b

Október elején felberregnek a cs
gők a színház előcsarnokában
Thália zsöllyékbe tessékeli vendég
Minden bemutató előtt, de különö
évadnyitáskor a várakozás feszül
ge vibrál közönségben és színész
ben egyaránt: úgy sikerül-e maj
varázslat, azt nyújtja-e a játék, a
ért érdemes függöny elé tapsoln
néző gyarapodását szolgáló gond
tok tolmácsolóit.

Úgy tűnik, a Miskolci Nem
Színház mostani évadnyitója
egy a sok közül. A társulat szá
kai alapján valami sablonostól
térő vállalkozó kedvre számíthat
Röviden summázva e vállalkozó k
lényegét: hadat kívánnak üzenn
provincializmusnak, mármint ar
a túlontúl avatag állapotnak, h
az előítéletek szerint van színjá
— és van vidéki színjátszás. Ez u
bi — természetesen szintén az el
letek szerint — nívóban másodr
a főváros szak

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Tellinger István

NAPJAINK

1966 OKT 1.

1021

Tellinger István rajza

folyamatokat, de a mű
tanúskodik, hogy szerer
lehetőségek cserélődtek ke
bé szerencsésekkel.

EÖTVÖS KÁROLY al
érdemli a legnagyobb fi
met. Színészi megformálója, Némethy Ferenc imponálóan érett, tiszta stílusban, pontos azonosulási érzékkel ad testet, lelket, szellemet az író által teremtett figurának. Csakhogy ez a figura egy laza eseménysor közegében mozog, következésképp belőle is hiányzik a jellemábrázolás feszessége. Mihelyt a nevén nevezünk valakit, magunkra vállaljuk a kötelességet, hogy valóban azt mutassuk, akit a név fémjelez. Sándor Iván Eötvös Károlya vérszegényebb, középszerűbb, mint a híres Vajda, a zseniális jogász, a nagy műveltségű politikus, a népszerű közíró, a félelmetes emberismerő. A színpadra állított Eötvös Károly nem lett volna akkor is, ha meggyőződéssel végezte szennyes munkáját. Ilyen kiskaliberű zsoldos semmiképp nem lehetett Eötvös szellemi ellenfele. Annál döntőbb jelentőséggel bírt az a titkos tanács, amely értelmi szerzője volt az egész vérvádnak. Tiszaeszlár egyik kúriájában ütötte fel a tanyáját és noha a törvény szerint semmi gyakorlati köze nem lehetett a vizsgálathoz, mégis a tulajdonképpeni hatalmat jelentette az ügyben. A földbirtokosok, parlamenti képviselők, a helyi közigazgatás emberei tartottak rendszeres szeánszokat, ők alkották az országos lélekmérgezés vezérkarát. Köztük találjuk Verhovay Gyulát, a Függetlenség című újság szer-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1967 ÁPR 4

Napjaink

Tellinger István

1021

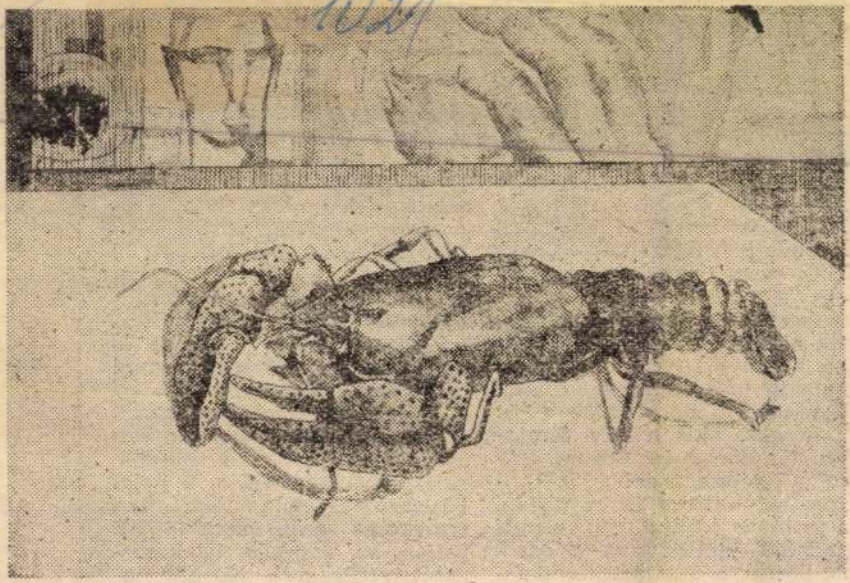

Tanulmány. Tellinger István rézkarca.

súlyosan megsérül

— *MISSOURI é*
között titkos női
jöttek létre, amely
főbb feladatuk a
fiak ellen küzdeni.
pő férfiakat éjszak
mos hölgyek keresi... fel otthonukban. Sodrófákkal és egyéb szerszámokkal „dolgozzák meg őket", amíg nem hajlandók kijelenteni, hogy felhagynak eddigi bűnüs életükkel.

— **AZ ÁRVIZKÁROSULTAK** javára eddig 227 ezer forintot ajánlottak fel a szerencsi dolgozók. A gyűjtést tovább folytatják. Mintegy negyedmillió forintot utalnak majd át Szerencsről a központi csekkszámlára.

— *LENGYEL—MAGYAR barátsági estet rendeznek Ózdon, a Liszt Ferenc Művelődési Házban július 9-én, pénteken.*

— **A TVK** műtrágyagyára ma, július 4-én néhány napra leáll. Több üzemrészben végeznek javításokat, ellenőrzéseket ez alatt az időszak alatt.

— **SZABÓ RÓZSA** ...

... stock-
... Karlinska intézet munkatársa érdekes kísérletet hajtott végre. Felvételt készített több csecsemő sírásáról és megállapította, hogy nem létezik két, egymással teljesen azonos gyereksírás. Minden csecsemő más hanglejtéssel és ritmusban oázik.

— *FRIZURABEMUTATÓT tart ma, július 4-én délután a miskolci Fodrász Ktsz 13-as fiókja. A Hunyadi utca 1. szám alatti női fodrászatban a József Attila brigád tagjai készítik el a legújabb frizurákat.*

— **A LIPCSEI** Nemzetközi Könyvművészeti Kiállítás alkalmával kiosztották a Lipcse város által a könyvművészet legkiválóbb szakértőinek és alkotóinak adományozott Gutenberg-díjakat. A kitüntetettek között van ...

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Tellinger István

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1965 JUL 4.

harsona

1021

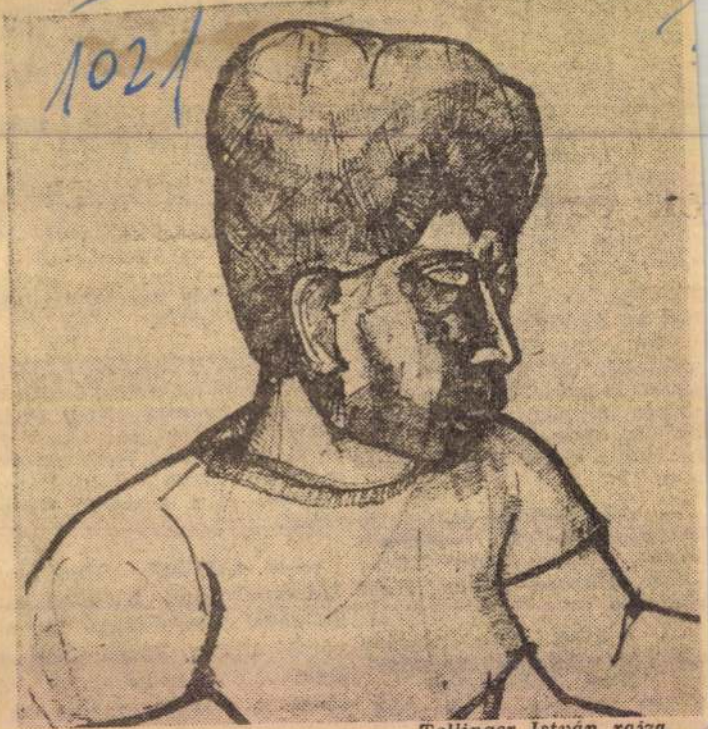

Tellinger István rajza.

hogy a hat
zése meggy
lebb kerülj
80 községi
igazgatási
fel első fok
kedelmi ha
tíz községet
ügyi ható
Munkaközve
ugyancsak t
rehajtó bizo
tett jelentés
lás óta szerz

a „Matyóföldön"

Mezőkövesdről és a környező községekből, a „Matyóföldről" a korábbi években több mint ötezer férfi járt dolgozni a miskolci, valamint a sajó- és a szuhavölgyi bányavidékre, míg az asszonyoknak a világszerte ismert háziipar, a hímzés nyújtott kereseti lehetőséget.

A „Matyóföld" iparosítása a harmadik ötéves tervben kezdődött meg, s a következő években folytatódik. Az első nagyobb üzemben, a Budapesti Kismotor- és Gépgyár kihelyezett egységében jelenleg száz munkás dolgozik. Rövidesen megkezdik új üzemcsarnok építését, s a tervek szerint 1972-ben már 500 munkást — 60 százalékban nőket — foglalkoztatnak.

Bükkábrány községben a Budapesti Thermoplasztikai Ktsz rendezi be üzemegységét. Az új — különböző mű-

hitel

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
DEL
HIRLAP
10/DEC 19

1021

Tellinger István

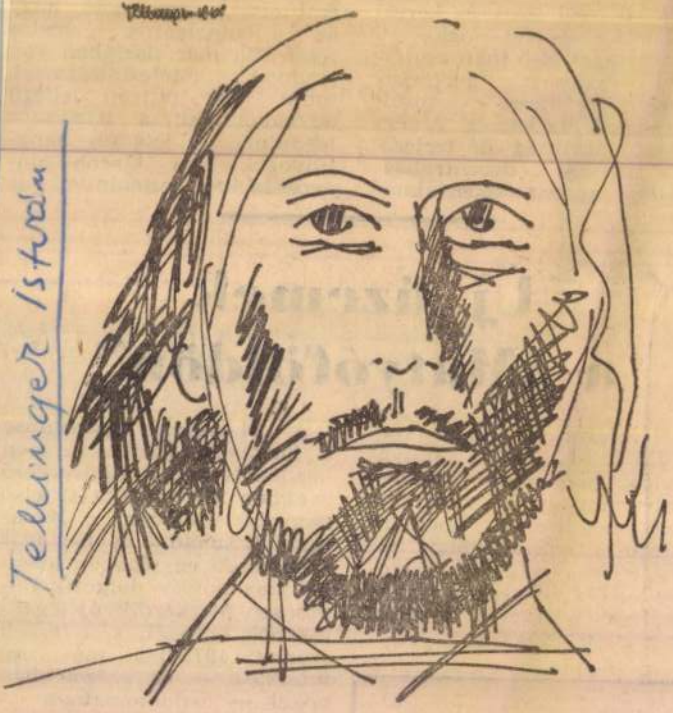

* Fej

Tellinger István rajza

Tellinger István

1021

Az első Miskolci Téli Tárlat

Nagy érdeklődés előzte meg az első téli tárlat megnyitását. A területi szövetség nyár végi gyűlése után a szakemberek körében komoly vitákra adott alkalmat az a tény, hogy a X. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállítás után miért kell szakítani evvel a meggyökeresedett hagyománnyal? Vajon minőségben eléri-e egy meghívásos alapon kibővített területi kiállítás a megelőző tárlatok színvonalát? Mennyiben hat buzdítóan helyi művészeinkre a megnövekedett lehetőség, érzik-e a magukra vállalt felelősség súlyát?

A rengeteg nyitott kérdésre most, a kiállítás zárása táján sem tudunk még pontosan és egyértelműen válaszolni. A kialakult összkép letisztulásához hosszabb idő szükséges. Most csak észrevételeinket és kiállítás-adta benyomásainkat rögzítjük.

Magának az *országos* jelzőnek az elhagyása szükségszerűnek és indokoltnak tűnik. Művészeink az első évek nekibuzdulása után egyre jobban elmaradoztak a miskolci kiállításokról. Sok egyéb tényező mellett ennek két fő oka van. Az egyik: napjainkban annyira megszaporodtak az országos és helyi kiállítási lehetőségek (nem is beszélve a külföldiekről!), hogy neves művészeink nem képesek az ilyen „igények" kielégítésére, illetve nincsenek ráutalva, hogy éljenek a vidéken kínálkozó kiállítási alkalmakkal. A másik: sokan közülük úgy érzik, nem érdemes új jelentős művekkel jelentkezni, mert úgyis a helyiek kapják a díjakat, ők részesülnek a vásárlásban. Ebben, ha Miskolc esetében kevésbé, egyéb vidéki városainkban van némi igazság. (Az idei díjazások, sőt, vásárlásaink is az ellenkezőjéről győznek meg.) Ha pedig így van, vegyük tudomásul a tényeket, és ne ragaszkodjunk a hangzatos elnevezéshez! Már csak azért se, mert amíg az első miskolci országos kiállítások idején a helyi művészet rendkívül gyenge és bátortalan volt, ma már egy komoly, országosan is ismert gárdát tud a város felvonultatni. Miskolc és Észak-Magyarország szinte előzmények nélkül, az elmúlt húsz évben hatalmas gazdasági és erkölcsi erőfeszítések árán, önálló művészeti életet teremtett. Nem volt alaptalan a területi szövetség döntése, amikor úgy határozott, hogy a téli tárlat anyagának gerincét adják Észak-Magyarország művészei, de emellé hozzanak olyan anyagot is, mely az egész magyar képzőművészetet reprezentálja. Így a közönség egy — ugyan korántsem teljes — keresztmetszetet kaphat művészetünk egészéről, az így adódó konfrontáció pedig a művészeknek és a közönségnek összevetési lehetőséget biztosít kvalitás és kifejezési mód sokféle variánsai tekintetében egyaránt.

Végigtekintve az anyagon, mégis az az érzésünk, valahol hiba történt. Ez a seregszemle, ha minőségben talán nem is, de mennyiségben feltétlenül alatta marad az eddigieknek. És nem a zsüri „szigorúsága" vagy „részrehajlása" eredményeként. A beküldők és a beküldött művek száma csökkent. Tudomásul kell vennünk, hogy erőteljes grafikus-gárdánk mellett a festészet — a festők létszámát tekintve is — csak másodlagos szerephez juthat errefelé. Ráadásul meglévő területi festőink egy része is távol maradt. Betegség, sértődöttség vagy egyéb elfoglaltság miatt, ez most kevésbé lényeges. Mindenesetre változatosabb lehetett volna az összkép, ha itt látjuk például *Lóránt János*, *Tóth Imre*, *Vati József* munkáit. Erre pedig a helyi viszonyokkal ismerős szervezők gondolhattak volna. Éppen ezért volt helytelen a meghívandók listájának leszűkítése, kár volt eleve kizárni egy sor olyan, nem helyi művészt, akik már több ízben, minden kérés nélkül szívesen állítottak ki Miskolcon. Ráadásul ez csak az egyik fele a problémának. Másfél év múlva nehéz lesz ezt a sérelmet jóvátenni egy suta magyarázkodással, holott a következő téli tárlaton érdemes lenne, sőt szükséges is bővíteni a kiállító művészek számát, már csak a helyiek szükséges versenye miatt is...

Miskolcnak megnyugtató helyi atmoszférája van, ezt használja fel kitűnően a grafikai biennálé. Amíg azonban Hódmezővásárhelynek a paraszti zsánerképek, Szentendrének a konstruktivizmus terén kiérlelt, kiforrott eredményei vannak, helyi művészetünkben alig fedezhetők fel a nagy iparváros témái. Amíg Szentendre sajátos helyi ihletéssel formálja át művészeit, addig Miskolcon a festészet inkább ismert és begyakorolt felfogáshoz igazodik. A miskolci művészek szüntelenül magukon érzik a társadalom szemét, terveiket csak úgy válthatják valóra, ha együtt élnek, együtt lélegzenek mecénásaikkal. Ezek a mecénások, egyszerű gyári munkásoktól a különböző intézmények vezetőiig, függetlenül az ország egyéb területein jelentkező, elvontabb festészeti irányzatoktól, a tárgyszerűbb, közérthetőbb és tematikus ábrázolás felé vonzódnak. Nemcsak a helyi művészekre, de festészetünk egészére jellemző, hogy a naturalista szemlélettel indított képek alkotói egy bizonyos ponton hirtelen megtorpannak, rádöbbenve arra, hogy túlságosan követték a természet formáit. Megbomlik a mecénás és művész közötti összhang. A festők hirtelen új minták után kapnak, az eddigi témákat teszik felelőssé a megoldatlan stiláris problémákért is. A tiszta formákat a korszerűség ürügyén igyekeznek összekuszálni, eddig konvencionálisan, de becsülettel alkalmazott színviláguk felhígul, tarkává, súlytalanná válik. Összehasonlítva a meghívott festők munkáit a helyiekével, valamennyiüknél érezhető bizonyos általános humánus alapállás; a valósághoz többékevésbé kapcsolódó kifejezési mód mellett nem egy művészünknél görcsös igyekezetet is észlelünk, amellyel régebbi énjétől igyekszik szabadulni, egyelőre nem valami megnyugtató módon. Ez a válsághangulat jellemzi *Papp László*, *Korkos Jenő* bemutatott festményeit, de kisebb mértékben, majd még kitérünk rá, *Barczi Pál* és *Lukovszky László* munkáit is.

Az anyag egyébként változatos, sokrétű. Hazai szürrealistáink és az alföldi festészet jellegzetes megoldásai kivételével minden jelenlegi irányzatunkról megfelelő képet kap a tájékozódni kívánó. A tárlat egészében számszerűen a realisztikusabb irányzatok képviselői dominálnak. Az összképből kiemelkedik *Szurcsik János*nak, a kiállítás nagydíjasának két olajképe. Szurcsik képzőművészetünk egyik legkövetkezetesebb alakja. Érdeklődésében realista, megoldásaiban lényegretörően konstruktív. Felejthetetlen *Az öregség*-ének megtörten ballagó, görnyedt, kezét a derekára szorító, barnaságában észrevétlen bácsija. A művészt valóságos élmények inspirálták éppúgy, mint a *Váróterem* két fáradt figurájának megfestésekor is. Az előtérben az asztalra dőlve alvó munkás és a háttér kalapos, fejét hatalmas öklébe ejtő parasztja a vidéki városok várótermeinek jellegzetes figurája. Megformálásukkor figyelembe vette a perspektíva szabályait, bár különösen nem ragaszkodott hozzá. Színeit letompította, de ahol szükségét érezte (például a nadrágszárak esetében), élt az ellentétes színek adta felfokozás lehetőségével is.

A kiállítás kellemes meglepetése a három Mazsaroff-kép. *Mazsaroff Miklós* kitart a valóság mellett, de színeit redukálta, formái erőteljesebbek, vonalai lendületesebbek lettek. *Szántás* című festményének földjét fakturálisan is szépen megoldotta, a barna, kék aláfestésű, kaparókéssel megmozgatott barázdák, a bennük mozgó kis sárga traktorok a valóságábrázolás létjogosultságát és modern lehetőségeinek kimeríthetetlen voltát igazolják. Kár, hogy ezt a megoldást az előtér fáin nem tudta következetesen végigvinni. *Visegrád*-ja és *Leányfej*-e ebből a szempontból is egységes, megoldott. Hasonlóképp tetszett *Iványi Ödön* oldottabb, az ember jelenlétéről tanúskodó *Műtermi intérieur*-je is. *Csabai Kálmán* következetesen halad megkezdett útján. *Régi bánya* című képe a megoldottabb. A zöldek közül előtűnő nápolyi- és okkersárga függőleges falak, köztük a szürke árnyékokkal, dekoratívan és mégis valóságosan hatnak.

*Papp László*nál a már említett problémák nyomják rá bélyegüket a kiállított festményekre. Most, a naturalisztikus figurális kompozíciók után, síkszerű, szerkezetes tájképi megoldásokkal kísérletezik. Kontúrozott barnás ház- és gyárkonstrukcióinál jobb, és a kibontakozás felé vezető út lényeges állomása lehet a *Téli táj*. Az expresszíven egymásba futó fekete kontúrok közti teret egységes, nagy kék, zöld foltokkal tölti ki, valamennyinek ügyesen ad életet a jobb oldal piros felületeivel. Kis méretben, figuratív munkákon is alkalmaznia kellene új módszerét. *Zsignár István* látomásszerű *Diósgyőr*-e is inkább csak ígéretnek tekinthető, míg *Korkos Jenő* tarka, negroid figurái határozott visszaesésről tanúskodnak.

Seres János az expresszívitás és a korai kubizmus felé tájékozódik. Képeit kevés szín visszafogott, jól összehangolt tónusával oldja meg. Munkái közül kiemelkedik a *Csendélet*, az *Erdő* és a *Házak* című akvarellje. A Csendélet ellenperspektívával szerkesztett asztalán különböző, leegyszerűsített, a kubizmus Cézanne-i fázisának megoldásaira emlékeztető tárgyak: köcsögök, almák, terítő rendeződnek szilárd, statikus képpé, kevés szín: meleg szürkék és lilák összhangjában. *Mesebeli erdő*-jének fáin az angolvörösek, barnák uralkodnak, az egészet lendületesen felrakott foltok, érzelmi telítettség jellemzi. Más formában, de szintén az érzelmektől áthatva alkotja expresszív erejű képeit *Kishonthy Jenő*. Portréiban Van Gogh-i mélységeket fedezhetünk fel.

A nagy konstruktív színtételek és az expresszív lendületesség adja *Kunt Ernő* műveinek egyéni ízét. *Ősz* című papírragasztása műfaji tisztázatlanság vagy elhibázottság miatt jelen állapotában alig állja meg helyét a kiállításon. Kisebb átalakítással, lendületének és dekorativitásának megtartásával, kissé kiérleltebb színekkel, szőnyegtervként (sőt, szőnyegként!) szívesebben láttuk volna. Két tájképe sokkal megoldottabb. Mindkettőt a fauve-ok színkezelése, lendületessége, dekorativitása hatja át.

Az absztrakt irányzatok — éppen a meghívás tényéből következően — jóval egységesebben, bár kisebb számmal vannak jelen a tárlaton. A legkulturáltabb, színben és formailag legösszefogottabb művekkel *Bálint Endre* szerepelt. Bár művészetének ismerjük a megfelelő külföldi előképeit, festészetünkben teljesen egyéni (és nem éppen hatástalan) formanyelvet teremtett. *Téli Szentendré*-jén. *Eldőlt kereszt*-jén jól kombinálja a reális motívumokat (rács-sziluett, házak tömegére emlékeztető sötétebb foltok, ablak) az oldott és mindent egységesen összefogó alap-színfoltokkal. Így az előzőn a finom szürkék és narancssárgába vezető zöldek, az utóbbin a fekete és a különböző barnák uralkodnak. A századelő konstruktivizmusáig nyúlik vissza példaképekért *Blaskó János* piktúrája. Statikus, gondosan kiegyensúlyozott színfoltjaival, egymást metsző egyenes és ívelt vonalaival egyaránt képes megnyugvást vagy feszültséget teremteni. Szépen oldja fel kompozíciójának ridegségét az *Építészetre gondolva* című kollázsán a finoman míves felület és a beragasztott köcsög-fotó. *Martyn Ferenc* kompozíciója nyersebb és fáradtabb mint amit a mestertől az eddigiek során megszoktunk. *Mészáros Erzsébet* zománcterve színben szén Klee-utánérzés.

A nonfiguratív csoporthoz csatlakozott most *Pásztor Gábor* is. Három kisebb méretű reliefje szintén műfaji tisztázatlanságról vall. Az I. és III. számú érdekes, szépen osztott felületével, színeivel talán meggyőzhetne létjogosultságáról, ha ez a táblakép-mérettel összeegyeztethető lenne, (Így műfajilag valahol a táblakép és a faldekoráció-terv között lebeg.)

Absztrakt művészetünk oldottabb, expresszív szárnyát a téli tárlaton *Kokas Ignác* és *Domanovszky Endre* képviselte. Míg Kokasnál a dinamizmus, az erőteljes, mozgásképzeteket keltő színhatás, ügyes felületkezelés érvényesült, addig a két Domanovszky-képen a mester néhány év előtti kolorizmusát, nagyvonalú ecsetkezelését csodálhatta meg a látogató.

A grafikai anyag — a miskolci tradícióknak megfelelően — sokkal erőteljesebb (legalábbis a helyi művészek vonatkozásában), mint a bemutatott táblaképek. *Feledy Gyula* Bartók-sorozatát a technikai tökéletesség, kiváló kompozíciós érzék, a szép felületek alkalmazása jellemzi. Szinte érezzük, miként állnak össze a disszonáns hangzatok egyetlen tömör rendbe, ugyanakkor felfedezhetjük a modern európai grafikában gyakran alkalmazott tér-idő megsokszorozás módszerének jelenlétét is. Sajnáljuk, hogy egyetlen figurális munkája, a *Bányavidék, szülőföldem* kvalitásban gyengébb. A felső mezőben látható „kép a képben" még a mélyen érző, régebbi, realista művészt idézi, a sötét foltok, a figurák megsokszorozása a munka monotóniájára utal.

Lenkey Zoltán és *Bozsik István* szépen megmunkált „nem ábrázoló" felületekkel szerepeltek. A formai tökéletességen felül elismerésre méltó Lenkey *Bábszínház*-ának szellemessége, Bozsik *Beszélgetők* című rézkarcának emberi tartalma.

Csohány Kálmán a tőle megszokott szinten, kicsit tragikusabban, sötétebben fogalmaz, mint előző munkáiban. Különösen érvényes ez *Szakadék* című munkájára, de a *Fiatalok*-on is a három egymás mellett álló, kezükben rózsát tartó figura felett hatalmas, nyomasztó, végzetszerű madár lebeg... Az utolsó grafikai biennálé óta ismét a valóság felé közeledik *Barczi Pál* grafikáiban. Művei földközelségűek, figurái stilizáltságuk ellenére is valóságosak, súlyosak. *Árvíz, 1970*-e a tragédia igaz átélésére vall, a festett változat színproblémáival viszont kevésbé tudott megbirkózni. Az előző évek kiállításainak színvonalát tartják *Czinke Ferenc* és *Lukovszky László* grafikái. *Pető János* rajzi tudását, szellemességét most csak *Holdutas*-án tudta maradéktalanul érvényesíteni. A *Csodaszarvas* gondolatilag és — itt utalnék a megbontatlan fekete háttérre — technikailag is megoldatlanabb.

A vízfestmények színvonala az említett Seres-képek, valamint Nagy Ernő munkái kivételével alig éri el a képcsarnoki szintet. *Nagy Ernő Csónakok című* alkotásán jól érvényesül technikai tudása, különösen a víz hullámzását érzékeltető világos, visszakapart csónak-foltok játéka teszi érzékletessé, valóságossá.

Általában örvendetes a kisplasztikai és éremanyag erőteljes javulása. Igaz, itt régebbi, több kiállítást megjárt alkotások is szép számmal szerepeltek, de így is jó volt együttlátni ezt az anyagot. *Kiss Nagy András* plasztikái most is a kiállítás legegységesebb anyagát jelentik. *Pilar*-ja monumentális és megrázó. Kubisztikus tördeltsége drámaiságát fokozza. Egyértelműen tetszettek *Vígh Tamás* munkái, melyek közül kiemelkedik a kis, érzékletesen mintázott *Tömzsi torzó*, ruhájának finom redőivel, kontraposztójával az Akropolisz frízének nőalakjait idézve és a plasztikus, fény-árnyék hatásokra felépített *Selmecbányai kapu-terve*.

Ismét jólesett *Varga Imre* érzelmileg kitűnően megragadott *Derkovits*-ával találkoznunk. *Földindulás* című kompozíciója viszont újabb kísérleteiből ad ízelítőt. A széthasadó falfelületeknek a végletekig való kihasználása révén, apró sörétjeivel, rézszegeivel valós érzékeinkre, emlékképeinkre utal. Megoldottak *Varga Miklós* megnyúlt, expresszív figurái, plakettjeiben viszont a szokványosig sem jutott el. Maradandó élményt nyújtott a két régebbi *Kiss István*-mű, *Kerényi Jenő Magvető*-je és *Csontváry*-ja, *Német Mihály* zárt figurái, *Kovács Ferenc Almakirály*-a.

Asszonyi Tamás legjobb éremművészeink egyike. *Háború* című sorozata a pusztulással kapcsolatos asszociációkra épült. Legmegragadóbb az első, ahol az érem síkjából kiemelkedő felületek kettétörnek, köztük sötéten körülégett lyukak tűnnek fel, illetve a következő darab, melyen két rendkívül szépen, líraian megoldott finom arcot választ el egy égett, durván megmunkált keskeny felület. A megszokottól eltérő megoldása révén említésre méltó ötletes *Lenin-sorozata*.

*

Az első Miskolci Téli Tárlaton Miskolc város nagydíját *Szurcsik János*, a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Tanács díjait *Mazsaroff Miklós* és *Vígh Tamás*, a Lenin Kohászati Művek díját *Feledy Gyula*, a Diósgyőri Gépgyár díját *Seres János*, a Borsodi Szénbányák díját *Lenkey Zoltán*, az Ózdi Kohászati Üzemek díját *Kokas Ignác*, az Ózdvidéki Szénbányák díját *Bálint Endre*, a Borsodi Vegyikombinát díját *Varga Imre* kapta.

BORBÉLY LÁSZLÓ

Tellinger István rajza

TÜZES BÁLINT

Portré '70

A két személynek terített
asztalról lassan
eltűnik egy teríték,
s én
szétzilált álmokért
már nem vádollak,
ám velem szemben
mégis meleg még
tányérod helye,

de nem nézek oda,
előttem emésztésre
vár itthagyott részed,
— eszem —
s csömört vagy fulladást
is inkább vállalom, semmint
ujjaim még egyszer végigsimítsák
gazdátlan tányérok szélén
néha még megjelenő
arcképed.

1971 JAN
NAPJAINK
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728
AUTÓFIGYELŐ

BARI KÁROLY

Fájó izzással

Ordasok lámpáját köd-csorda kioltja ? csapkodja
zúzmarás csontjait: nyüszítő erdőket elítélt derengésben, jég-álmok bástyáin
homlokod hajnalát virág meggyötörné, szép kiáltásod veszejtené emlékezetét
a csöndnek, kószálsz álmatlan vizeken hó-köpönyegben, sóhajok ezüstjén
dobban a lépted, hűséges hazátlan, fényes gyökerek csatájában, előtted
csikorgó szobáit nyitja a fagy; ínséges szája véredért seng, szorítod dörgő árnyéknak
rideg párnák szikrázására nyugtalanságod, ítélő beretvát fehér torokra,
arany síp hangja kopár időben megtalált: égő szárnyakat,
hogy vihar vezérelje, múlhatatlanná
micsoda káprázat jelölte pillantásod ? eszmélő síkon csoda torlódik ?
lovak hátára tajtékból nyerget ! szikrát-virágzó patákkal suhanjanak
kínok mennyegzőjébe akár, rongyokban-regélőket röpítsenek fölgyújtott sebekkel,
zsandár-szemű hollók hatalmából koponyák ragyogásán át
orcátlan vallomásra: kísérteni halálos gyertyával érc-csókos táncot,
csillaggá feketedsz hajlongó sors ! kés csendül arcodért forrást-felejtő tenger !
ünnepért-irgalmatlan tűz-vitorla félelme,
kardra sérteni titoktalan-szívű magányt kellett az éjszakának; lánc-ingbe öltöztetni
dördülő fák alatt, hogy megnémuljon ábránd-koronájától az örvénylő sivatag, a jövőnél:
hamu-kendős boszorkánynál tövisért szolgál,
sziklákat renget árvasága: karjai agancsán virradjon föl az akarat, beláthatatlan
hattyú-halmokon léptek zendülnek: láng-sörényű ország sajogva megáradt,
ravatalról-rablott mosollyal, sápadt fejdíszeken zúgatva
fátyol-bozótok homályát, lihegve csipke-álarcos réten,
nyirok-gyalázta bordákkal is, árulók ellen lobogni
tarajas fúvásokra hervadás visszadöbben: fergeteg-kontyait
őrjöngve kibontja: ziháló kígyók szaggassák a fényt, útszélre-feszült
világ lélekké-meredve, látomássá farkast-üdvözítő tündérménes;
a koporsó előtt sem torpanó, gyöngy-pávák búcsúja halovány asszonytól,
hószirom-némaságon bánat parázslik: tekintet lobban
tulipán-reggelekért, letarolt sugaraiból a nyárnak lélegzet-hódító sereg sarjadt:
hunyt szemet föltépni sírkó sötét árnyak, pernye-gerincű füst-leányt
eltemeti magasság, de inogva zengő csont-ágak közt
tűz ölelésű csigolya-felhő
bársonyt sanyargat: szuronyos szívvel kik madarat megaláznak,
magjaik ellen is fakadjon a Föld, mert haragot
viselnek a puszták mellkasukban: fogaival bárdot-igázó
paripát, mint villám-szakállú felhőket, kavar végzetbe-tagadott
éveket a szél: fekete termeket füvek sírásával, és láng-ütött hegedűk
a hóban itt feküsznek: sorvadnak fájó izzással a húrok.

KALÁSZ LÁSZLÓ

Értelmesebbet igazabbat

csak a pusztulás tartogat?
ki sűríti ily eszelősen
robbanásig a dolgokat?

vulkánvirágban felfúvatni
megölni időnap előtt
ki merészel így játszadozni
a szövetséges nap előtt?

MARKÓ BÉLA

Kézfogások

Harangot keres a sötétség,
égben lármáznak a szentek,
fénylő füvekre menekítünk
csókok előtti csendet.

Összehordta bennünk az idő
a szétszórt parittyaköveket,
összekulcsolt kézzel elmaradnak
istenes szavú öregek.

Súlyosabbra forduljon hitünk,
csak az jöjjön, aki álmot látott,
tenyerünkre simuljon az ének,
kézről kézre adjuk a világot.
(Románia)

Délszlávol

1970. november 19—21. között, Újvidéken, az immár két esztendeje eredményesen működő *Hungarológiai Intézet* rendezésében *magyar—délszláv összehasonlító értekezletre* került sor. A találkozó jelentőségét az adja, hogy az első ilyen jellegű konferencia volt a délszláv és a magyar tudományosság történetében.

E nagyon is prózai mondatok nem fejezik ki eléggé, valójában mit is jelent, hogy a szerb, a horvát, a szlovén és a magyar kutatók három napon keresztül keresték a jelzett irodalmakat összekötő szálakat, elemezték az irodalmi kapcsolatok jellegzetességeit, s kijelölték a területeket, melyeket a jövőben fel kell térképezni. A konferencia lebonyolításához méltó keretet biztosított a Tartományi Szkupstina. A Vajdaság Tartomány képviselőházának elnöke, *Ilija Rajačić* üdvözlő szavaiban hangsúlyozta az értekezlet jelentőségét, a népek közötti művelődési csere fontosságát. Szavai a Szkupstina dísztermében hangzottak el, ahol tolmácsberendezés segítette a résztvevőket, hogy pontosan értsék az előadásokat. Minden előadó ugyanis anyanyelvén beszélt (néhány magyarországi kutató szerbül, a Hungarológiai Intézet munkatársai magyarul szóltak!), az előadások előtt, után, a szünetben szerb, horvát, magyar és német szó hangzott. Rajačić elnök fogadást adott a megjelentek tiszteletére, s a fogadás derűs hangulata, a „jómulatság" (ebben az esetben a Vörösmarty megfogalmazta „férfimunká"-val azonosíthatjuk) volt jellemző az értekezletre, a baráti vitákra, melyek egy-egy adat, fogalom értelmezésében, a múlt hamis mítoszainak tudatos eloszlatásában gyümölcsöztek.

A reneszánsztól napjainkig ívelt az előadások tárgyköre. Az előadók pedig egymásnak felelgettek. Ha *Varjas Béla* (Budapest) a reneszánsz és a barokk keletközép-európai összefüggéseit fejtegette, *Cvitko Fiskovič* akadémikus (Split) a Mátyás király udvarában alkotó dalmát művészek kultúrateremtő-közvetítő munkásságát méltatva, egyben délszláv—olasz—magyar kölcsönhatásokra hozott tanulságos példát. Az egykori Eötvös-kollégista, a magyarul is jól beszélő *Štefan Barbarić* professzor (Zadar) azt ismertette, mit ismernek a szlovének a magyar s a magyarok a szlovén irodalomból (jóval többet, mint első pillantásra hinnénk!); *Lőkös István* (Eger) és *Póth István* (Budapest) pedik Krleža, illetve Ivo Andrić műveinek magyar vonatkozásairól, a művek magyar fogadtatásáról számolt be.

A témabeli változatosság ezúttal módszerbeli változatosságot is eredményezett. *Szeli István*nak, a Hungarológiai Intézet igazgatójának eszmetörténeti fejtegetéseit jól egészítette ki *Bori Imre* újvidéki egyetemi tanár módszertani jellegű előadása; mindkét beszámoló a szerb—horvát—magyar irodalom összehasonlításának elvi problémáit célozta meg (e sorok írója egy XIX. század eleji példán kísérelt meg hasonlót).

Az irodalom mellett a folklórban jelentkező közös hagyományok is szóba kerültek. Leginkább Arany Jánostól
ifjai, le
énekelne
lett". *Vladan Nedić* professzor (Belgrád) Szilágyi Mihályt mutatta be, ahogy a szerb-horvát népénekek látják. A zágrábi *Olinko Delorko* a festői Hvar-sziget dalainak egyik rokonszenves népi hőséről szólt, Székely Jánosról, a nándorfehérvári hős unokaöccséről; az újvidéki *Dávid András* egy XVIII. századi szerb gyűjtemény magyar anyagát fogta vallatóra e szempontból, *Magdalena Andjelić* a szerb népköltészet lejegyzőjének, a Goethét fordításra ihlető Vuk Karadžićnak a magyar irodalmi közvéleményben való fogadtatását foglalta össze.

Az irodalom és a folklór után szót kért a történeti kutatás (*Kemény G. Gábor*, Budapest), sőt, a színháztörténet is (*Stajanović Katalin*, Zombor) is.

Vujicsics Sztoján dolgozata — egy XVI. századi szerb guszlár (hegedűs) portréját próbálta rekonstruálni Tinódi néhány sora alapján — a történeti, irodalomtörténeti és folklorisztikai kutatás sajátos — komplex — változatát mutatta be.

Tanulmány — Barczi Pál rajza

ÍRÓK — TERVEIKRŐL

FEKETE GYULA

Betáblázott esztendő

Az 1971-es munkatervem már jó hónapokkal ezelőtt összeállt; be van táblázva végig az egész esztendő.

Már elkerülhetetlen, hogy ne restanciával kezdjem az évet. A Szépirodalmi Könyvkiadónak Élünk magunknak? címmel készül egy kötetem, arról a sajtóvitáról, amelyet a Nők Lapjában kezdeményeztem, s amelyre mintegy kétezer hozzászólás érkezett. Izgalmas anyag, kitűnő kordokumentum, de rengeteg gonddal jár a lerövidítése, megszerkesztése. Újévre szerettem volna befejezni a munkát, de már biztos, hogy „átmenő tétel" lesz belőle, s néhány hetemet elvisz az új esztendőből.

Szatirikus-fantasztikus regény következik utána a Kozmosz-sorozatnak. Egy hermafrodita társadalomról szól ez a regény, mely az *uniszex* alapján fejlődött ki; részletes vázlatom van már róla. Csak meg kell írni.

Kéziratban van egy kisregényem; a SZOT pályázatára írtam. Egy borsodi gyerekről szól, aki a háború utolsó hónapjaiban a frontokon hányódva hol ilyen, hol olyan katonákhoz csapódik. Ezen a regényen is dolgozni szeretnék még: az ábrázolást érlelni, csiszolgatni, az elsietett részeket (szorított a határidő) kiegészíteni. Már tisztán látom, hogy át fogom írni elejétől végig.

Az 1945-ös sorozatom következő darabját is szeretném megírni ebben az esztendőben. Borsodi-miskolci környezetben játszódik 45 májusában a regény: egy fiatal férj naplója, aki egyszerre éli történelmi- és magán-mézesheteit.

Folytatom természetesen az Egy korty tenger sorozatot, és az idén sem fogom kerülni a vitákat. Párhuzamosan több tanulmányhoz gyűjtöm az anyagot, de már biztos, hogy nem jut idő mindegyikre. Az ún. *frizsider-legendáról*, melyet a társadalom konzumálásának prókátorai sulykoltak bele a közvéleménybe, mindenesetre szeretnék írni, és szeretnék időt szakítani egy másik tanulmányra, amely „a poloska természetrajzáról" szól. Azaz arról a világméretű fogalomzavarról, amely az egyén és a közösség viszonyát kuszálja össze az áttekinthetetlenségig.

Igen, még Borsodnak is megígértem egy újabb kisfilm forgatókönyvét.

Az évek óta félretologatott dráma-vázlatom kidolgozására előreláthatólag az idén sem kerül sor; nem futja az időből. Prolongálom egy évre megint.

LENGYEL JÓZSEF

A zárókő

Még nem vesztettem el józan ítélőképességemet; életem hetvenötödik évében tehát nem készülök új, nagy munkákra. Az van, ami már megvan —, azt szeretném tető alá hozni, ami jószerint készen van.

A *Magvető Könyvkiadó* évi három-négy kötetben, kötetecskében adja ki összes munkámat. Ebből 1971-ben a *Hídépítők*, *A tudás fája*, az *Igéző* és az *Isten ostora* kerül ki a nyomdából.

Ezekkel a kötetekkel nem sokat kell bajlódnom. De lehet, hogy a kiadó változtat az itt jelzett sorrenden, így hát már megírtam a *Keresem Kína közepét* című könyvem utószavát. Olyasféle ez is, mint a *Visegrádi utcá*hoz pár év előtt írt utószó, melynek címe: *Milyen az ifjúság?* Úgy gondolom, ez jobb, mint ha „aktualizálás" ürügyén egyre változtatnék a szövegen. Utószóban írom meg, amit megírandónak látok.

Kész, szerződésem van és előreláthatólag 1971-ben jelenik meg *Szembesítés* című regényem. Ezt a regényt én — és nemcsak én — életművem ívét egybefogó zárókőnek tekintem —, akár írok még valamit, akár már semmit sem fogok írni.

Mint látják, csupa befejezett munkáról a tudósítás. De lehet — vagy még óvatban fogalmazva: az sincs kizárva —, írok még újat, vagy látszólag újat, mint 1970 végén megjelent *Bécsi portyák*.

Új és mégse új az is, amin mostanában gozom. Sok noteszomból válogatok kül közlésre alkalmas részeket, olyanokat, már amúgy is töredékek maradnak. készülök, tehát — a befejezés. Nem sok toztatna ezen, ha netán még írok egy beszélést.

Újév, 1971.

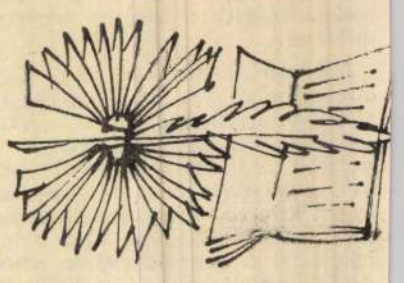

NAP

IX. ÉVFOLYAM 12. SZÁM

IR

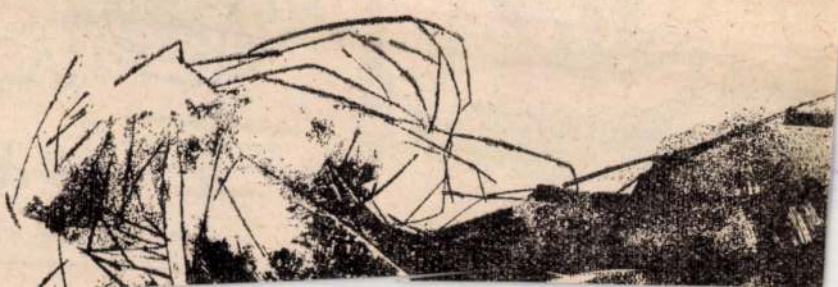

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NAPJAINK

1970 DEC

Tellinger István

S IRODALOM

1021

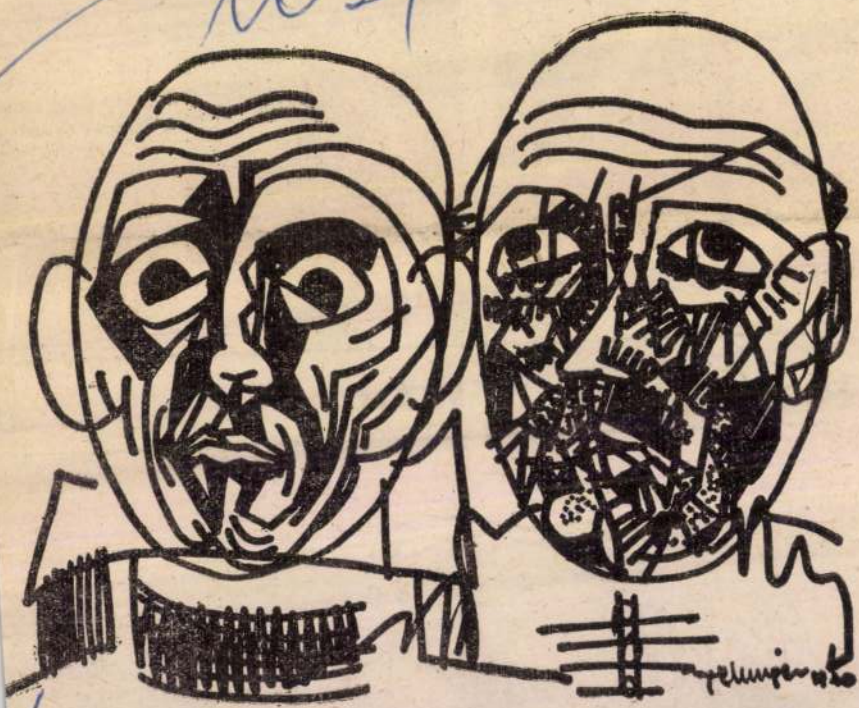

Tellinger István rajza

ejek

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

KÖNY

„MEGCSÚSZOTT FIGURÁK"

Nem állítom, hogy elhatározottan akarja Mándy Iván, mert megeshet, hogy Arany Jánossal pirít rám: akarja a fene! Csak azt állítom, amit írásai szaporodó rendje sugalmaz: *Mándy az életrajzát építi.* Hogy még pontosabb legyek: az életrajzából épít írói világot. Úgy tárgyiasít, hogy önmagát tárgyiasítja, úgy idegenedik el tárgyától, ahogy az embertől a tükörképe: kívülről nézi, de amit néz, az *ő maga.* Innen a Mándy-novellák erős líraisága, az ismerős Mándy-figurák, -helyszínek és -helyzetek makacs ismétlődése. És innen a *kulcsfigurák* kizárólagossága is, innen, hogy mindenkire ráismerünk: az életrajz fő szereplőjére, Mándy Ivánra, s az életrajz mellékszereplőire, szülőkre, barátokra, szeretőkre, ismerősökre. A régi idők mozijaiban ücsörgő kisfiú: Mándy Iván. Az Árusok terén tibláboló srác: Mándy Iván. A filmesek siserehadára, az elárvult fiatalokra-öregek-

direktséget érvényesítse a novellákban is.

Biller és Kürti és Nöller: előadók. Ötvenért. Munkásszálláson, kórházban, tanulóotthonban. Petőfi és Bem. Gorkij. Új barázdát szánt az eke. „Hogyan keletkezik az új életforma? Hogyan alakul át az új ember? Solohovra jellemző, hogy fáj neki a nagygazdák elhurcolása" — magolják a gyermeteg brosúraszöveget, odaállnak a gyermeteg hallgatóság elé („ — És Gorkij elvette azt a nőt? Mondja, elvtárs, végül is feleségül vette?"), mondják a szöveget, amiben maguk hisznek legkevésbé, vagy rögtönöznek valami irodalomtörténeti zagyvaságot, amit maguk gondoltak át legkevésbé. Fabulya és Turcsányi és Zsámboky: társszerzők. Átírók. Balassi Bálint regényes élete. Sándor Mátyás. „Bizonyára ismeritek és szeretitek Verne Gyula könyveit!... Sándor Mátyás a

az
...ték-
..., vagy
... Kürti és Zsámboky meg a többiek tehát nemcsak Mándy életrajzából hiányoztak eddig, hanem az élő magyar irodalom galériájából is. Az *Előadók, társszerzők* novellái azért nemcsak Mándy Iván életrajzát teszik teljesebbé.

A mai magyar irodalom életrajzát is.

Faragó Vilmos

VALLOMÁS

Három szimfónia: nem pedig egy szimfónia három tétele Simon István három ciklusból álló tanulmánykötete, a *Gyalogútról a világba.* A ciklusokat csak Si...

1021

MŰVÉSZET

Tellinger István: Pár

Tellinger István

V

ÁZÁLOM

galmát megtalálja, egy valamit nem talál tehát: a megoldást. Hogy milyen városba került Budai és milyen az epepe-nyelv, éppoly kevéssé tudjuk az utolsó oldalon, mint az elsőn tudtuk. *Ha* az Epepét fantasztikus regénynek fogjuk fel.

Az Epepe azonban nem egyszerűen fantasztikus regény. A megoldást sem kell a jövőben vagy logikai úton keresni, a megoldás *itt van, most van, nálunk van, a mai valóságban van.* Az epepe-város: Budapest vagy Párizs vagy New York. Az epepe-nyelv: a magyar vagy a francia vagy az angol. Budaival nem történt tévedés, *mindegy,* hová vitte a gép, akár itthon is hagyhatta volna: az ő élményei azonosak minden nagyvárosi lakos élményeivel. Nem tudjuk megértetni magunkat, félrelöknek utcán, járművön, boltban, kapaszkodunk hivatalba, szerelembe, társakba, s úgy érezzük, a semmibe kapaszkodunk — mindennapos élményünk ez, bár most még ki tudunk törni ennek az „éber lázálomnak" rossz varázslatából: valaki meghallgat és megért, valaki nem lök félre, valaki viszonozza kapaszkodó mozdulatunkat. És most még a tömeg magányból, a közlekedéskáoszból a kőfalrengetegből is ki tudunk menekülni: a meghitt magányba, a tiszta csöndbe, a szabad természetbe. *Még nyitva a kör.* Amit Karinthy Ferenc tett, az „csak" ennyi: *a kört bezárta.* Rendkívüli élménynyé fokozta a mindennapos élményt, végiggondolt egy alapgondolatot és valósággá képzelt egy valós lehetőséget, hogy figyelmeztessen vele: *a kör bezárulhat.*

És példát mutasson rá, mikén hordozhat emberiségnyi súlyú gondolatterheket egy regényszerkezet amely szigorú műgonddal, s mégis játékos-könnyeden épült. Így lett az Epepe az év egyik leggondolkodtatóbb és legszórakoztatóbb regénye.

Faragó Vilmos

GYERMEKKÖNYVI

A könyvpiacon a gyermekirodalom időtálló darabjainak megjelentetése tűri legkevésbé a kihagyást: minden évben új és új három-, öt-, nyolc- és tízévesek nyújtják be karácsonyi igényeiket. Legjobb mai és régebbi szerzőink s külföldi kollégáik meséinek, verseinek szépen illusztrált újranyomásai rendre meg is találhatók a boltokban, Mark Twaintől Petőfiig, Móricz Zsigmondtól Weöres Sándorig, Hajnal Annáig, Kormos Istvánig.

A gyerekkönyveket kár volna szétválasztani „szórakoztató", „ismeretterjesztő" és „szépirodalomra"; ahogy a gyerekvilágban is szinte aranykori egységben forr [illegible] és esztétikai élmény,

éves kisfiú, aki nem tud válaszolni a vendég néniknek és vendég bácsiknak, mert ilyen nehezeket kérdeznek: kit szeret jobban apukáját vagy anyukáját? Ilyenkor az embe (aki történetesen alsó tagozatos) le süti a szemét, a gombjait csavargatja, és valami olyasféle gondolatdereng az agyában, hogy a felnőtek nem is volnának egészen hasznavehetetlen társaslányek, h hagynák, hogy ő kérdezzen... Ne tudnám eldönteni: melyik korosztálynak ajánljam melegebben ezt a könyvet. Azt hiszem, szülőknek i gyerekeknek is.

Az *oktatás* jó játékában Hele Borten *Látod, amit én látok?* cím képeskönyve jeleskedik. (A szöve is, s a nagyon szép rajzok is az [illegible] amerikai peda

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-796

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest
1970 DEC 19

Tellinger István

MŰVÉSZE

1021

Tellinger István: Férfi csokorral

tan. Se a kutya. Se ... Három sort
aláhúzok. „A gyerme
munka célja az alvá
útján való elhárítása
rító álom. Reggelre r
pódik a nyakukra,
pofájukkal. Haláluk
is szétfreccsen a ko
gamba beszéléseimet
szégyenkeznem. Haj
teszi a lány. A kút
két vödörrel. A csa
találkozom senkivel
szöbre helyezik, kö
szél. Nem tudom,
nagybácsit, Stomilt
gem is felkértek a
közé? Szöveg nélk
sötétedik már. A gerendakon ...
rendet akar. Mániákusan rendet. Eugéniusz nagybácsi a létra tetején áll, és egy drapéria ráncaiból különböző ruhadarabokat piszkál elő és adogat le Artur kezébe. Artur szónokol. Talán éppen a rendről beszél. Nem hallom. Csak látom: szórakozottan adogatja vissza a rongyokat. És Eugéniusz nagybácsi oda gyömöszöli, *ahol voltak*. A rendrakás forradalmi ideológiája és gyakorlata párhuzamosan. Valaki benéz az ablakon. Eloltom a villanyt. A csupasz kertben sávokat, mezőket rajzol a hold. Nem attól félek, hogy benéz valaki, hanem attól, hogy benézhet. Elfüggönyözhetném. A saját bűneim néznek így vissza rám? Vagy a mások bűnei? A holdfény reszket a fehér falak között. Egy patakhídon kell átmennem. Mögötte várhegy magasodik. A többiek is arra mennek. Közvetlenül előttem egy nő, aki nem tartozik a társasághoz. Rálépek a pallóra, megcsúszik a lábam. És belebillenek a mederbe. Kihúzom a lábam, megyek tovább. Beérek a városba, valami üzletsor elé. Az üzletsor előtt kanyarog a villamos. Tudom, el kéne érnem ezt a villamost. Éppen elérem. A villamos sebességével vágtat az édességbolt. A kirakat betonperemén egyensúlyozva — utazunk. Az üveg mögött kövér asszonyság húzogatja a csillogó kávéfőző karjait. Én bólintok, a kirakatba helyezett zselére mutatok, majd az ujjammal a levegőbe írom, hogy SZÓDA. Megkapom a szódát, ízetlen. Az utazás beletűnik az üres mezőbe. Állok. Körülöttem elszórt családi házak. A poros nyárfákat fújja a szél. Ahonnan a szél fúj, ott van a Duna, de nem látni. Nagyon meredeken emelkedik az út. Ennek a nagyon meredeken emelkedő útnak az egyik oldalán emeletes házon dolgoznak, a tetején májusfa lobog. A másik oldalon: az ötvenes évek stílusában épült bérkaszárnya. Egyszer csak repülő jön, és háromszor kört durrant

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
NAPJAINK
1971 FEB
1971

tenni, a
tény
g go
auzal
edjen
sen
vetele

építhető,
transzcen
relhető a
alapul sz
építéséhez
gyakorlat
gíteni. Ar
tes egyer
egyensúly
anyagnál?
mindaz, a
álmok. Ö
gondolatm
haság. És
ülve mara
dok, a so
megsüketü
(valóság)
rándkép),
nálja fel
ság pozitív

1021

Ketten

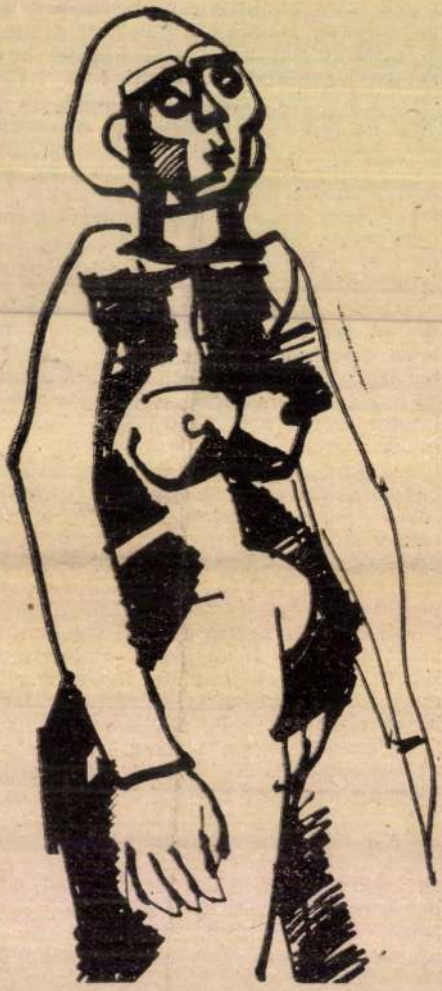

Tellinger István rajza

Tellinger István

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPÍRÓK EGYESÜLETE BUDAPEST, IX., BÁLOGH GY. 61.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-796

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

ogy Hatvani írja, de ebből nem et azt a következtetést levonni, gy „Teheti, hiszen nem ritka az an családok száma, ahol az éves zesedés hatvan-hetvenezer fo- t s ehhez jóformán nyúlniok n kell, hiszen a napi megélhe- a közöstől vállalt terület és áztáji jövedelme is fedezi". De nek a summázása is ide kívánk: „a presztizs-szimbólum már óta nem a motorkerékpár, ha- m az autó".

Ezek után nem csodálkozom, ha kan úgy képzelik el a szövetke- i parasztot, hogy szalmazsák he- tt pénzes zsákon alszik, hogy a ékérszínben a közösbe beadott ékér helyett Wartburg, Volga, at, Csajka áll.

A cikkírónak is joga van ezt fel- olyan, aki a gyárból „hazaérve, délután, még néhány órát... dolgozik a közöstől vállalt százalékos területen, vagy a háztáji földön". Hiszen ezt csak azok a kevesek tehetik meg, akik a falura kihelyezett, vagy a nagyon közel — húsz, harminc kilométernyire — levő üzemben dolgoznak. Általában a gyárakban, építkezéseken dolgozó parasztok többsége havonta egyszer, kétszer utazik haza családjához, munkásszállókban, vagy alkalmi felvonulási barakképületben lakik. Ezeket különben ezért is nevezik „szocialista özvegyeknek". De ha ők nem is dolgoznak a szövetkezetben, dolgozik a feleség, dolgoznak az idős szülők, a nagyobb gyerekek. De ezzel együtt sem válhatott még „presztizs-szimbólummá" az autó.

kat rendezni?

Más:

Csak az lehessen brigá aki elvégezte a megfelelő t mot. Ennek megszervezését hatnák az olvasókörökre. lenne például felmérést arról, hogy hány faluban n olyan KISZ-, vagy népfr ahová délután és este bárm éppúgy, mint a presszóba — hetnek a fiatalok beszélge vasgatni.

A rengeteg „feltárás", v dás, szócséplő vita helyett lene kezdeni végre a minden tal helyeselt jó javaslatok meg lósítását.

Bába Mihály

Kötődés — az egyetlen hazához

„Kötődés — milyen hazához?" — rdezi vastag címbetűkkel az ÉS gutóbbi számában Márkus ászló.

Tőlem hiába kérdezi; én ezt a rdést a magam részére teljesség- l értelmetlennek tartom. Nekem. y hazám van, és sosem is lesz ásik; minden korban olyan, amí- en, de itt van dolgom — ez szült, nevelt. Az én *haza*-fogalmam- z olyan természetesen nőtt hozzá *ocialista* jelzője, hogy én már m azon fogok gyanút, ha egy- er-egyszer elmarad a jelző, ha- m azon, ha sandán számolgatják; ajon minden esetben ott van-e?

Márkus cikke plasztikusan kép- seli azt az — általam élesen bí- lt — szemléletet, amelynek a lé- zését kétségbe vonja a cikkíró. int jeleztem: a téma alapos, *igen ősségesen dokumentált* feldolgozá- ra készülök, évek óta gyűjtöm anyagot hozzá. A *kohézió* ügye tkérdésünk, mégis sokan aller- ásak már csak a kérdés fölem- ésére is; természetesen nemcsak szocializmus nyilvánvaló ellensé- i, nem is csupán a disszidentúra ült vagy burkolt pártolóinak tá- ra. De abban mindnyájan egy- gesek, hogy — lassacskán egyet- n — maradék „érvük" a *legyin- s*, a már bőséggel regisztrált — még csak jelzésként közölt — onkrétumokra": bagatell!

Én viszont bizonyítottnak látom, gy a *kohézióval* olyan proble- ák vannak, amelyekre *kötelessé- ünk* odafigyelni. Ha így jobban tszik: *szocialista* kötelességünk. Márkust megyugtathatja, hogy m, az IBUSZ-túrákról milyen so- an visszatérnek — engem nem. iszen engem épp azok ingerelnek legjobban, akik ugyan évente bbször is visszatérnek a túrák- ól, de maradnak itthon is *odakint:* élekben külföldre távozott atyám- ai".) Ha valóban csak a „konkré- umok" hiányoznak az allergiások- ak, felelősséggel ígérhetem: onkrétumokban" nem lesz hiány. isszatérek természetesen — ér- emben is — Márkus cikkére s a ohézió problémáival összefüggő éhány egyéb megnyilvánulására a netek — a „konkrétumok" — emzésénél, az *oknyomozásnál.*

Egy valamire azonban halaszt- atatlan a reflexió.

Márkus László, „az MTA Törté- ettudományi Intézetének tudomá- yos főmunkatársa, a történettudo- mányok kandidátusa" idézi a Nép- dés:) helyes és szükséges törvényünket a fajgyűlölet tilalmáról *miért nem alkalmazzuk* a saját fajtánk gyűlölőivel szemben is?"

Néhány bekezdés után az idézet *metamorfózisa:* F. Gy. „végkövetkeztetése", „ami legalább világos és konkrét: törvényt »saját fajtánk gyűlölőivel szemben«".

Újabb néhány sor után a cikkíró már azt állítja, hogy hajdani zsidótörvények analógiájára új „fajvédelmi" törvényt követelek.

Még néhány sor, és végre a kierőszakolt célnál, „saját fajtánk gyűlölőinek likvidálásánál" tart tolmácsolóm.

Nos, ez a — történettudományos? kandidátusi? — vitamódszer idáig mindenestül beleillik a tervezett tanulmány dokumentációjába; annak nyilvánvalóan jellegzetes darabja lesz. De most, azonnal kell szólni e „metamorfózis" *célzatáról.*

Sajnálom, hogy a fenti idézet átlátszóan kitervelt, nyilvánvaló kiforgatása nyilvánosságot kaphatott. (Én, a fajgyűlöletet tiltó alkotmányjogi alapelvünkre utalva, a magyarság, az emberség, a szocialista jelen és jövő ilyen-olyan gyűlölőire, megtagadóira szabtam az inget; de szabhatná akárki, soha eszembe sem jutna, hogy efféle ingeket magamra próbálgassak. A legkivált nehézményezett „saját fajtánk gyűlölői" címszót, néhány jellemzett változatával együtt, több ízben megforgattam már, hol az ÉS-nél harmincszorosan, hol százszorosan nagyobb nyilvánosság előtt, és a több száz megőrzött levélbeli reagálás között *egyetlen egy sincs,* amelynek írója azért szállna síkra, hogy „saját fajtánk gyűlölőit" ne tekintsük fajgyűlölőknek! Sőt: aki antifasiszta törvényalapelvünket rájuk is vonatkoztatná — az a fasiszta.)

A leghatározottabban tiltakozom ez ellen a kísérlet ellen, amely a szocialista hazafiság, a kohézió ügyében felgyűlt gondjainkat így minősítve eleve vakvágányra terelheti a gondok tisztázását.

Tűrhetetlen és lehetetlen állapot, hogy ha valaki a lazítás, a kozmopolita terjeszkedés tüneteit, a disszidentúra újkeletű okait kezdi feszegetni, nyomban megpróbálják rásütni a bélyeget: nacionalista! antiszemita! fasiszta! Olyan állampolgárok jogvédelmének pózában, akik az efféle — mindannyiunkat emberi méltóságunkban, magyarságunkban, szocialista meggyőződésünkben — foglalkozásúak, milyen a bőrük, a hajuk, a szemük színe, hányas cipőt, hányas inggallért hordanak. Mindannyiunk *elemi,* senki által nem vitatható joga — vagy inkább: *tulajdonsága* — szülőhazánkhoz tartozni. Ezeknek a disztinkcióknak már a fölemlegetése is elemi emberi jogot sért.

Itt egyedüli *vízválasztó* a kötődés: ki akar itt élni, tudatosan vagy sem, de vállalva a közös sorsot, jóban, rosszban, munkában, viaskodásokban ezzel a szocialista népközösséggel, cipelve a mindenféle múltak batyúit, méregetve a lehetséges mindenféle jövendőt. Ki pedig másfelé érez erősebb vonzódást.

Ma ez a vízválasztó *frontvonalat* is jelez.

Ma ez a népközösség: szocialista népközösség. A történelemben most először veheti programba a teljes állampolgári egyenlőséget, a teljes homogenitást. S az *összetartozást vállalókból* — például az említett jegyek alapján — nem lehet többé kiszakítani, bélyeggel ellátni, jogokból kirekeszteni ezt vagy azt a népcsoportot anélkül, hogy ez ne gyalázná meg embermivoltában s ne züllesztené szét magát a népközösséget.

Erről van itt szó; értsük meg egymást.

Fekete Gyula

„Személyes megtámadtatás címén" kéri Fekete Gyula a fenti cikk közlését, mert úgy érzi, hogy emberi-írói becsületét akarták kikezdeni Márkus László vitairásának közzétételével.

Véleményünk szerint Márkus cikke nem támadta Fekete személyét, nem kezdte ki emberi-írói becsületét; Fekete egyetlen írásának nem szerencsés, legalábbis félreérthető koncepciójával, fogalmazásával vitatkozott. Fekete Gyula válasza ez alkalommal sem mentes — finoman szólva — indulati elemektől.

Nagyon sajnáljuk, hogy a szocialista hazafiság, a korszerű nemzetesszmény oly fontos problematikája a szerzők indulatoktól fűtött válasz-ellenválasz párharca folytán szándékunk ellenére még mindig csak így kerül a közönség elé lapunkban. Mi most a személyeskedő vitát lezárjuk.

Örülünk viszont Csatári Dániel legutóbbi népszabadságbeli cikkének; mondanivalójának hig-

THE
VÁLT AZ EGYHÁZI ÉS VILÁGI ÁLLAM ANYAGA, FORMÁJA ÉS HATALMA. Utópia, Heller Ágnes utószavával. (Magyar Helikon.)
GODA GÁBOR: SZELÍD ZSOLTÁROK. Esszék. (Szépirodalmi.)
A KLASSZIKUS ATHÉN. Gyűjtemény. (Corvina—Tatran.)

KÉPZŐMŰVÉSZET

DÉVÉNYI IVÁN: KERNSTOK. (Corvina, A művészet kiskönyvtára.)
LÁSZLÓ GYULA: A NÉPVÁNDORLÁSKOR MŰVÉSZETE MAGYARORSZÁGON. (Corvina.)
GARAS KLÁRA: BAROKK. (Minerva—MRT, Magyar művészettörténet, 5.)

Filmbemutatók

ÉN VAGYOK JEROMOS. Színes magyar film. Bemutató: február 4-én.
VIHAR DÉLEN. Színes, szélesvásznú, szinkronizált amerikai film. Bemutató: február 4-én.
EFFI BRIEST. Színes NDK film. Bemutató február 4-én.

Színház

HÁROM EGYFELVONÁSOS. Albee és A. Nikolai műveinek bemutatója a Miskolci Nemzeti Színházban, február 2-án.
GOSZTONYI JÁNOS: A NAGY LEHETETLEN — A NÉMA ENEKESNŐ. Két egyfelvonásos ősbemutatója a Thália Stúdióban, február 4-én.
KATONA JÓZSEF: BÁNK BÁN. Bemutató az egri Gárdonyi Géza Színházban, február 4-én.
WHITING: ÖRDÖGÖK. Bemutató a Pécsi Nemzeti Színházban, február 5-én.
ERKEL FERENC: SAROLTA. Bemutató a Szegedi Nemzeti Színházban, február 5-én.

Hangversenyek

DÉVAY TIBOR és DÉVÉNYI LAJOS kétzongorás hangversenye az Országos Filharmónia kamaraterében, január 30-án.
A MAGYAR KAMARAZENEKAR hangversenye a Zeneakadémián, január 31-én.
A MAGYAR ÁLLAMI HANGVERSENYZENEKAR hangversenye a Zeneakadémián, február 1-én. Vezényel: Lukács Ervin. Közreműködik: Kovács Dénes, Marton Éva.
FALVAI SÁNDOR zongoraestje a Zeneakadémián, február 2-án.
KAMARAEST a Zeneakadémián, február 3-án. Közreműködik: Kocsis Zoltán, Ránki Dezső, Lajos Attila, Lukács Pál, Lubik Hédi, Petz Ferenc és Marton József.
A MAGYAR ÁLLAMI HANGVERSENYZENEKAR hangversenye a Zeneakadémián, február 4-én. Vezényel: Erdélyi Miklós.
A MÁV SZIMFONIKUSOK hangversenye a Zeneakadémián, február 5-én. Vezényel: Pécsi István. Közreműködik: László Margit, Bartha Alfonz, Antalffy Albert és a Fővárosi Énekkar (karigazgató: Péter József).

Új lemezek

SCHUBERT: a-moll „Arpeggione" szonáta; HAMMER: G-dúr szonáta No. 4; HUMMEL: Esz-dúr szo- 3; NARDINI: f-

1021 Tellinger István

Tellinger István: Tanulmány

ÁRFOLYAMOK

Kárpótlási jegy

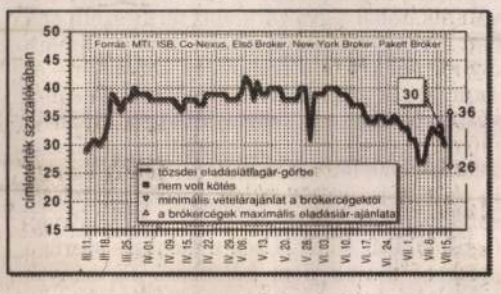

Tőzsde

Index júl. 15.: 3183,74 –8,75

Hivatalos árfolyamok

Érvényben: 1996. július 15.

Pénznem	Valuta Vétel	Eladás	Deviza Középárf.
Angol font	236,17	240,61	238,87
Ausztrál dollár	121,33	123,53	122,46
Belga frank*	485,11	494,69	491,13
Dán korona	25,92	26,44	26,25
Finn márka	32,70	33,34	33,26
Francia frank	29,52	30,10	29,88
Holland forint	88,98	90,74	90,11
Ír font	242,46	247,02	245,22
Japán yen*	137,63	140,39	139,33
Kanadai dollár	111,37	113,47	112,66
Kuvaiti dinár	507,93	517,61	513,80
Német márka	99,90	101,86	101,12
Norvég korona	23,37	23,83	23,68
Olasz líra**	99,21	101,07	100,31
Osztrák schilling	14,20	14,48	14,37
Portugál escudo*	97,46	99,36	98,41
Spanyol peseta*	118,76	121,10	120,23
Svájci frank	120,87	123,29	122,37
Svéd korona	22,68	23,12	22,90

TELLINGER ISTVÁN

'96. júli. 16.

TÉKA

Könyv és kiállítás

Miskolc, Sárospatak (ÉM) – „Tellinger István alkatánál fogva zárkózott természetű ember. A világ racionalitásának – amely számára oly kézzelfogható a szakmáján keresztül – és az érzelmek inspirálta irracionalitásnak a művészen belül lezajló kemény ütközete érezhető művei nagy részén. Ez a feloldatlan konfliktus a létrehozója látomásainak, melyek rézkarcain az élet bonyolult összefüggéseinek sajátosan kivonatolt, hol tragikus, hol ironikus megfogalmazását adják. Ezek a montázs-szerűen építkező művek nem különböző események láncolatai, hanem szürreális zsúfoltságban jelentkező szimbólumok, amelyek a képtér egészén belül apró történésekkel válnak egymással összefüggésben értelmezhetővé" – olvashatjuk a Miskolci Gáléria Könyvei sorozatban hatodikként megjelenő kötet fülszövegében, Tellinger István munkáiról, munkásságáról. A kötet egy kiállításhoz kapcsolódik, ugyanis augusztus 4-ig a Sárospataki Képtárban láthatók a festészettel is foglalkozó grafikusművész alkotásai.

Eszmék és szenvedélyek nemegyszer dadogásba fulnak; szaporodnak közöttünk az üres szavak, az értelmetlen szavak, az értéküket vesztő szavak. S már-már korlátoznak egymás megértetésében, önmagunk megértésében.

A közlés vágya pedig – az érintés-érintkezés, a mások, a többiek figyelmében való, megerősítő és megszépítő merítkezés vágya – természetes ösztönünk. Találkozásaink és összefogózásaink: vonzások, ismeretségek, barátságok, szerelmek mozgatója.
Az egymástól-egymáshoz vezető utak törvénye ez.

A magány lassan eltompítja az érzékeket; az elhagyott ház redőnyei lehúzva. Onnan senkisem jön el reggel s tér vissza este. Oda nem süt be napfény, onnan nem sugárzik szét a sötétben az élet, az otthon tüze-melege. Ott csak a mindent belepő porréteg vastagszik a csendben. Novekvő kovapáncél; béklyózott tehetetlenség.
Földbe süppesztő úttalanság.

Az utak összekötnek. Érzékszerveink tudják az utak összehajlását-szétválását. Látás és hallás, tapintás, szaglás és ízlelés képessége a világ elemi, elsőfokú érzékelésének útja, a teljes tapasztalat forrása.

S majd a teljesértékű élmény, e nagyerejű energiahordozó egyéniségünkön áthatolva mint valamely gerjesztett sugárzást, váltja ki bennünk a közlés, az alkotás vágyát.
Az út most a művészethez vezet; önmagunk s önmagunkban a világ, az egyetemes emberi struktura újraalkotásához. A tér egy pontja érvényes végtelenné, az egy-ember pillanat örökérvénnyé, halhatatlansággá emeltetik az alkotásban.

Gyülöletes a magát napi érvényre alacsonyító művészkedés.
A megvehető és eladható; a mindenféle falakra aggatott, a hangszórókból üvöltő semmitmondás, a nemlétező gondolatok nyomtatott trükkje. Gyülöletes a magatartás, a közegé, amely művészetet és művészeket piaci portékává alacsonyit.

Az út íme, hirtelen megszakad.
Ha hiányzik az alkotó személyiség szuverenitása.
Ha hiányzik az alkotásnak mint minőségnek (s nem számokba-összegekbe foglalt akármennyire felértékelt mennyiségnek) a becsülete.
Ha nincs meg az alkotó által feltételezett s az alkotásnak kellő befogadó közeg . . .

A körpálya ívén rés tátong, s a szellemi vérkörök áramlása megáll.
S nem beszélhet többé senki az erényekről sem.

Papp Lajos

SZAKÁLLAS

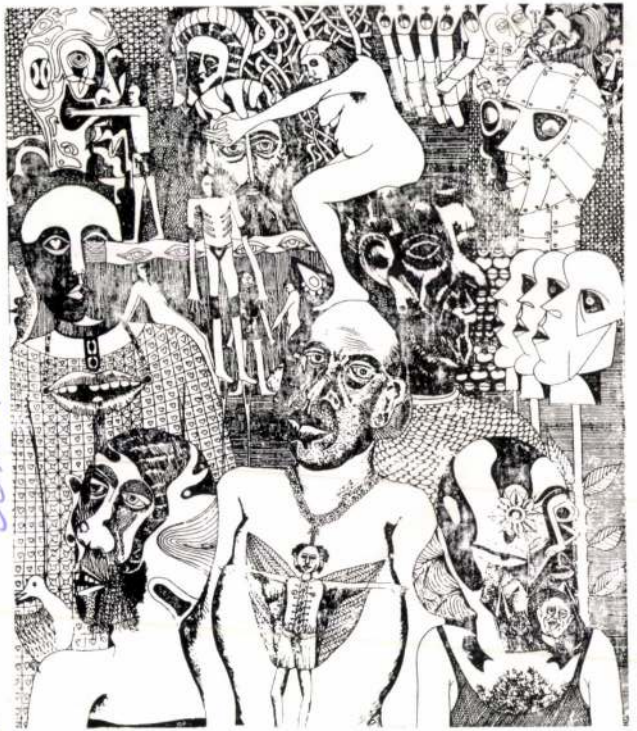

TELLINGER István

ÁLOM I. A VÁLTOZAT

1. ÁLOM I., A–B VÁLTOZAT
rézkarc, próbanyomat,
29,5x24,5 cm

2. ÁLOM II., A–B VÁLTOZAT
rézkarc, próbanyomat,
29,5x24,5 cm

3. FEJ I. (FÉRFI),
A–B VÁLTOZAT
rézkarc, próbanyomat,
29,7x25 cm

4. FEJ II. (NŐ),
A–B VÁLTOZAT
rézkarc, próbanyomat,
29,7x25 cm

5. FEJ III. (A JÁTÉK),
A–B VÁLTOZAT
rézkarc, próbanyomat,
29,7x25 cm

6. FEJ VI. A–B VÁLTOZAT
rézkarc, próbanyomat,
29,7x25 cm

7. FEJ VII., (SZECESSZIÓ)
rézkarc, próbanyomat,
29,7x25 cm

8. FEJ VIII., (GYÁSZ),
A–B VÁLTOZAT
rézkarc, próbanyomat,
29,7x25 cm

9. DÓZSA I., (A BÚCSÚ)
linóleum, 35x50 cm

10. DÓZSA II.,
(A PAP ÉS HÓHÉR)
linóleum, 35x50 cm

11. DÉRY TIBOR:
„G. A. ÚR X.-BEN" I.
linóleum, 35x24,7 cm

12. DÉRY TIBOR:
„G. A. ÚR X.-BEN" II.
linóleum, 35x24,7 cm

13. DÉRY TIBOR:
„G. A. ÚR X.-BEN" III.
linóleum, 35x24,7 cm

14. KAFKA:
ÁLOM C. ELBESZÉLÉSÉHEZ
linóleum, 35x25 cm

15. PETŐFI SÁNDOR:
A HELYSÉG KALAPÁCSA
CÍMŰ VERSÉHEZ, I–VIII.
linóleum, 7x6,5 cm

16. ADY ILLUSZTRÁCIÓ, I–IV.
linóleum, 8,3x9; 8,9x8,3;
17,5x9; 17,5x9 cm

17. IKON
rézkarc, hidegtű, 33x25 cm

18. UDVAR I.
rézkarc, 24,5x29,5 cm

19. UDVAR II.
rézkarc, 25x16 cm

20. ILLUSZTRÁCIÓ I.
rézkarc, 25x16 cm

21. ILLUSZTRÁCIÓ II.
rézkarc, 25x16 cm

22. ILLUSZTRÁCIÓ III.
rézkarc, 25x16 cm

23. ILLUSZTRÁCIÓ IV.
rézkarc, 25x16 cm

24. SZAKÁLLAS
fametszet, 34,7x26 cm

25. VARIÁCIÓ I.
linóleum, 35x25 cm

26. VARIÁCIÓ II.
linóleum, 35x25 cm

27. VARIÁCIÓ III.
linóleum, 35x25 cm

28. GROTESZK I.
linóleum, 19x14,2 cm

29. GROTESZK II.
linóleum, 19x17,5 cm

ILLUSZTRÁCIÓ I.

78 3355 — FNYV 1

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK ÉS
A MAGYAR HELIKON

MEGHÍVJA ÖNT

TELLINGER ISTVÁN GRAFIKUSMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSÁRA

1978. ÁPRILIS 6-ÁN,
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRAKOR

MEGNYITJA:
PAPP LAJOS KÖLTŐ
A NAPJAINK FŐSZERKESZTŐJE

HELIKON GALÉRIA
BUDAPEST V., EÖTVÖS LORÁND UTCA 8.

A KIÁLLÍTÁS NYITVA:
1978. ÁPRILIS 6–30.
HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL NAPONTA 10–18 ÓRÁIG
BELÉPÉS DÍJTALAN

Eszmék és szenvedélyek nemegyszer dadogásba fulnak; szaporodnak közöttünk az üres szavak, az értelmetlen szavak, az értéküket vesztő szavak. S már-már korlátoznak egymás megértetésében, önmagunk megértésében.

A közlés vágya pedig — az érintés-érintkezés, a mások, a többiek figyelmében való, megerősítő és megszépítő merítkezés vágya — természetes ösztönünk. Találkozásaink és összefogózásaink: vonzások, ismeretségek, barátságok, szerelmek mozgatója.
Az egymástól-egymáshoz vezető utak törvénye ez.

A magány lassan eltompítja az érzékeket; az elhagyott ház redőnyei lehúzva. Onnan senkisem jön el reggel s tér vissza este. Oda nem süt be napfény, onnan nem sugárzik szét a sötétben az élet, az otthon tüze-melege. Ott csak a mindent belepő porréteg vastagszik a csendben. Növekvő kovapáncél; béklyózott tehetetlenség.
Földbe süppesztő úttalanság.

Az utak összekötnek. Érzékszerveink tudják az utak összehajlását-szétválását. Látás és hallás, tapintás, szaglás és ízlelés képessége a világ elemi, elsőfokú érzékelésének útja, a teljes tapasztalat forrása.

S majd a teljesértékű élmény, e nagyerejű energiahordozó egyéniségünkön áthatolva mint valamely gerjesztett sugárzást, váltja ki bennünk a közlés, az alkotás vágyát.
Az út most a művészethez vezet; önmagunk s önmagunkban a világ, az egyetemes emberi struktura újraalkotásához. A tér egy pontja érvényes végtelenné, az egy-ember pillanat örökérvénnyé, halhatatlansággá emeltetik az alkotásban.

Gyülöletes a magát napi érvényre alacsonyító művészkedés.
A megvehető és eladható; a mindenféle falakra aggatott, a hangszórókból üvöltő semmitmondás, a nemlétező gondolatok nyomtatott trükkje. Gyülöletes a magatartás, a közegé, amely művészetet és művészeket piaci portékává alacsonyit.

Az út íme, hirtelen megszakad.
Ha hiányzik az alkotó személyiség szuverenitása.
Ha hiányzik az alkotásnak mint minőségnek (s nem számokba-összegekbe foglalt akármennyire felértékelt mennyiségnek) a becsülete.
Ha nincs meg az alkotó által feltételezett s az alkotásnak kellő befogadó közeg . . .

A körpálya ívén rés tátong, s a szellemi vérkörök áramlása megáll.
S nem beszélhet többé senki az erényekről sem.

Papp Lajos

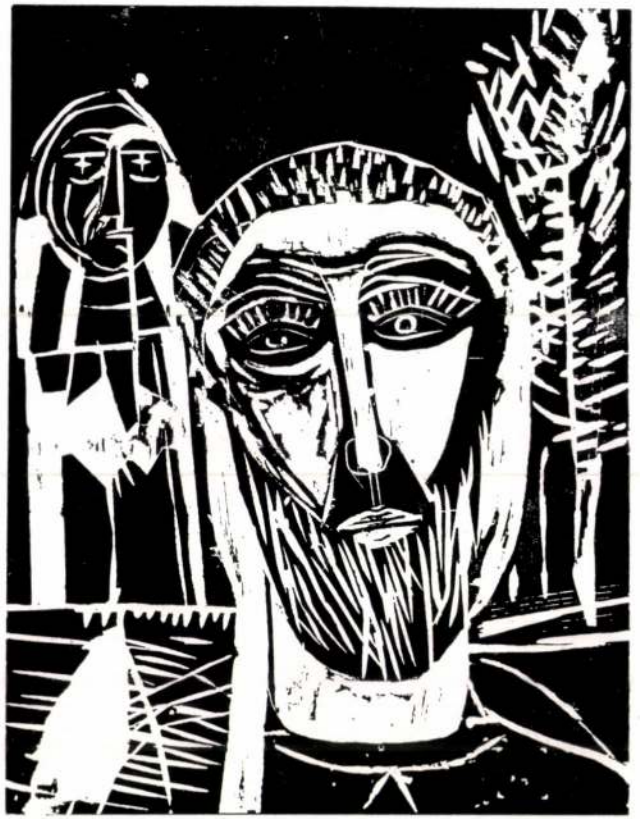

SZAKÁLLAS

ÁLOM I. A VÁLTOZAT

1. ÁLOM I., A–B VÁLTOZAT
rézkarc, próbanyomat,
29,5x24,5 cm

2. ÁLOM II., A–B VÁLTOZAT
rézkarc, próbanyomat,
29,5x24,5 cm

3. FEJ I. (FÉRFI),
A–B VÁLTOZAT
rézkarc, próbanyomat,
29,7x25 cm

4. FEJ II. (NŐ),
A–B VÁLTOZAT
rézkarc, próbanyomat,
29,7x25 cm

5. FEJ III. (A JÁTÉK),
A–B VÁLTOZAT
rézkarc, próbanyomat,
29,7x25 cm

6. FEJ VI. A–B VÁLTOZAT
rézkarc, próbanyomat,
29,7x25 cm

7. FEJ VII., (SZECESSZIÓ)
rézkarc, próbanyomat,
29,7x25 cm

8. FEJ VIII., (GYÁSZ),
A–B VÁLTOZAT
rézkarc, próbanyomat,
29,7x25 cm

9. DÓZSA I., (A BÚCSÚ)
linóleum, 35x50 cm

10. DÓZSA II.,
(A PAP ÉS HÓHÉR)
linóleum, 35x50 cm

11. DÉRY TIBOR:
„G. A. ÚR X.-BEN" I.
linóleum, 35x24,7 cm

12. DÉRY TIBOR:
„G. A. ÚR X.-BEN" II.
linóleum, 35x24,7 cm

13. DÉRY TIBOR:
„G. A. ÚR X.-BEN" III.
linóleum, 35x24,7 cm

14. KAFKA:
ÁLOM C. ELBESZÉLÉSÉHEZ
linóleum, 35x25 cm

15. PETŐFI SÁNDOR:
A HELYSÉG KALAPÁCSA
CÍMŰ VERSÉHEZ, I–VIII.
linóleum, 7x6,5 cm

16. ADY ILLUSZTRÁCIÓ, I–IV.
linóleum, 8,3x9; 8,9x8,3;
17,5x9; 17,5x9 cm

17. IKON
rézkarc, hidegtű, 33x25 cm

18. UDVAR I.
rézkarc, 24,5x29,5 cm

19. UDVAR II.
rézkarc, 25x16 cm

20. ILLUSZTRÁCIÓ I.
rézkarc, 25x16 cm

21. ILLUSZTRÁCIÓ II.
rézkarc, 25x16 cm

22. ILLUSZTRÁCIÓ III.
rézkarc, 25x16 cm

23. ILLUSZTRÁCIÓ IV.
rézkarc, 25x16 cm

24. SZAKÁLLAS
fametszet, 34,7x26 cm

25. VARIÁCIÓ I.
linóleum, 35x25 cm

26. VARIÁCIÓ II.
linóleum, 35x25 cm

27. VARIÁCIÓ III.
linóleum, 35x25 cm

28. GROTESZK I.
linóleum, 19x14,2 cm

29. GROTESZK II.
linóleum, 19x17,5 cm

ILLUSZTRÁCIÓ I.

78 3355 – FNYV 1

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK ÉS
A MAGYAR HELIKON

MEGHÍVJA ÖNT

TELLINGER ISTVÁN
GRAFIKUSMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSÁRA

1978. ÁPRILIS 6-ÁN,
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRAKOR

MEGNYITJA:

PAPP LAJOS KÖLTŐ

A NAPJAINK FŐSZERKESZTŐJE

HELIKON GALÉRIA
BUDAPEST V., EÖTVÖS LORÁND UTCA 8.

A KIÁLLÍTÁS NYITVA:

1978. ÁPRILIS 6–30.
HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL NAPONTA 10–18 ÓRÁIG

BELÉPÉS DÍJTALAN

„Minden arra enged következtetni, hogy
van a szellemnek egy pontja, ahol
az életet és a halált, a valót és
a képzeletbelit, a múltat és a jövőt,
a kimondhatót és a kimondhatatlant,
a magasztost és az alantast már nem
ellentétként kezeljük."

André Breton

Talán e pont meghatározásának a reménye indítéka Tellinger István művészetének és éltetője makacs kitartásának. Az ötvenedik életévét betöltő grafikus retrospektív kiállításán, az eddigi életművének gerincét alkotó, mintegy négyszáz alkotásból válogatott, e számára igen fontos galériabeli tárlatra.

Munkássága a hatvanas években a miskolci grafikai műhely közelében indul. Innen ered a műfaj iránti lelkesedése, amelyet jó értelemben befolyásolt az itt dolgozó grafikusok példája és kontrollja, az országos grafikai biennálék szellemi légköre. Ez a hatás a mai napig vállalhatón érezhető művein. Mindemellett már a kezdetektől fogva rajzain sajátos formában tetten érhető érzékeny zárkózottságából fakadó szürreális hajlandósága.

Ez a zárkózottsága később még keserűbbé válik. A kezdeti sikerek után a szakmabéliek hol elfogadják, hol visszautasítják műveit. Kis örömök és nagy kudarcok lökték előre mindig a pályán. A tanulási kényszer nyomasztó terhe visszafogottá tette, és lassan már saját maga is korlátokat állított maga köré.

Az önkifejezés kényszere, a művészet misztikuma, az egyéni mítoszteremtés vágya azonban erősebbnek bizonyult mindennél. Újabb és újabb munkára ösztönözte. Újabb és újabb anyagok és eszközök meghódítására késztette. Mániáit, ébren álmodott látomásait és érzéseit a világról, az emberekről így már minden műfaji megkötöttség nélkül próbálhatta meg kifejezni színben és formában. A ceruzarajzokat és tusrajzokat rézkarcok és linómetszetek követték, majd festészettel is próbálkozik, tárgyakat is készít.

Eddigi életművének korszakolását tematikához kötötten nem is könnyű megtenni. Munkái kezdettől fogva a szomorú világ kétarcúságáról szólnak: „a vágy idebent, a társadalom odakint". Csupán az eszközök és az anyag, ami azért érthetően határt szab és műfajokhoz kötötten módosítja e kettősség szorításában vergődő alkotói indulat képi megnyilvánulásait.

TELLINGER ISTVÁN

grafikusművész kiállítása MISKOLCI GALÉRIA 1991. január 21.–február 10.

Fotó: Tarcai Béla

Tellinger István 1940-ben született Munkácson. Elsősorban grafikusművész, de festészettel is foglalkozik. Munkássága a miskolci grafikai műhelyhez kötődik. Egyéni hangvételű műveivel számos kiállításon szerepelt. Grafikái egyrészt irodalmi ihletettségűek. Ezt bizonyítja jelentős kisgrafikai munkássága. Életművének másik része a valóság és az álom ihletett kettősségében a századvég morális problémáival foglalkozik. Saját életérzéseinek kivetítésével rézkarcain és tusrajzain feloldhatatlannak tűnő emberi konfliktusaink szürrealisztikus rajzát adja. Újabb grafikáinak egy része – festészetével rokon módon – közelítve a nonfigurációhoz, belső érzésekre figyelő gesztusokból építkezik.

A Miskolci Galériában rendezett retrospektív kiállításán eddigi életművéből válogatva, több mint kétszáz munkája látható.

István Tellinger was born in Munkács (today in the Soviet Union) in 1940. He is first of all a graphic artist, but also deals with painting. His work and activity are linked with the graphic workshop of Miskolc. His works of original style and individual taste have been displayed at several exhibitions. Part of his graphic works is inspired by literature, which is proven by his considerable small graphic work. Another part of his oeuvre deals with the moral problems of the end of the century in the duality inspired by reality and dream. By projecting his own attitudes to life, his etchings and drawings in Indian ink give a surrealistic picture of our human conflicts which seem irresolvable. Part of his latest graphic works – like his paintings – uses gestures heeding internal feelings and approaches non-figurative art.

The retrospective exhibiton at Miskolc Gallery displays more than two hundred works of his oeuvre so far.

István Tellinger wurde in Munkács (heute in der Sowjetunion) im Jahre 1940 geboren. Er ist zunächst ein Graphiker aber zugleich auch Maler. Seine künstlerische Tätigkeit knüpft sich an die graphische Werkstatt in Miskolc. Seine Werke, die einen originellen Stil haben, sind schon an mehreren Ausstellungen ausgestellt worden. Ein Teil seiner Graphiken wurden durch die Literatur inspiriert. Das wird auch durch seine bedeutende kleingraphische Tätigkeit bewiesen. Ein anderer Teil seines Lebenswerkes befaßt sich mit den moralischen Problemen des Jahrhundertsendes in der Dualität inspiriert von der Realität und dem Traum. Durch die Projizierung seiner eigenen Lebensgefühle gibt der Künstler die surrealistische Abbildung der menschlichen Konflikte, die unlösbar zu sein scheinen, in den Kupferstichen und Tuschzeichnungen. Ein Teil seiner neueren Graphiken – seiner Malerei ähnlich – wird aus Gesten, die innere Gefühle beachten – aufgebaut und nähert sich der Non-Figuration.

Die retrospektive Ausstellung in der Miskolcer Galerie stellt mehr als zwei Hundert Werke aus dem bisherigen Lebenswerk ausgewählt zur Schau.

HAL (1.)

Fish
Fisch

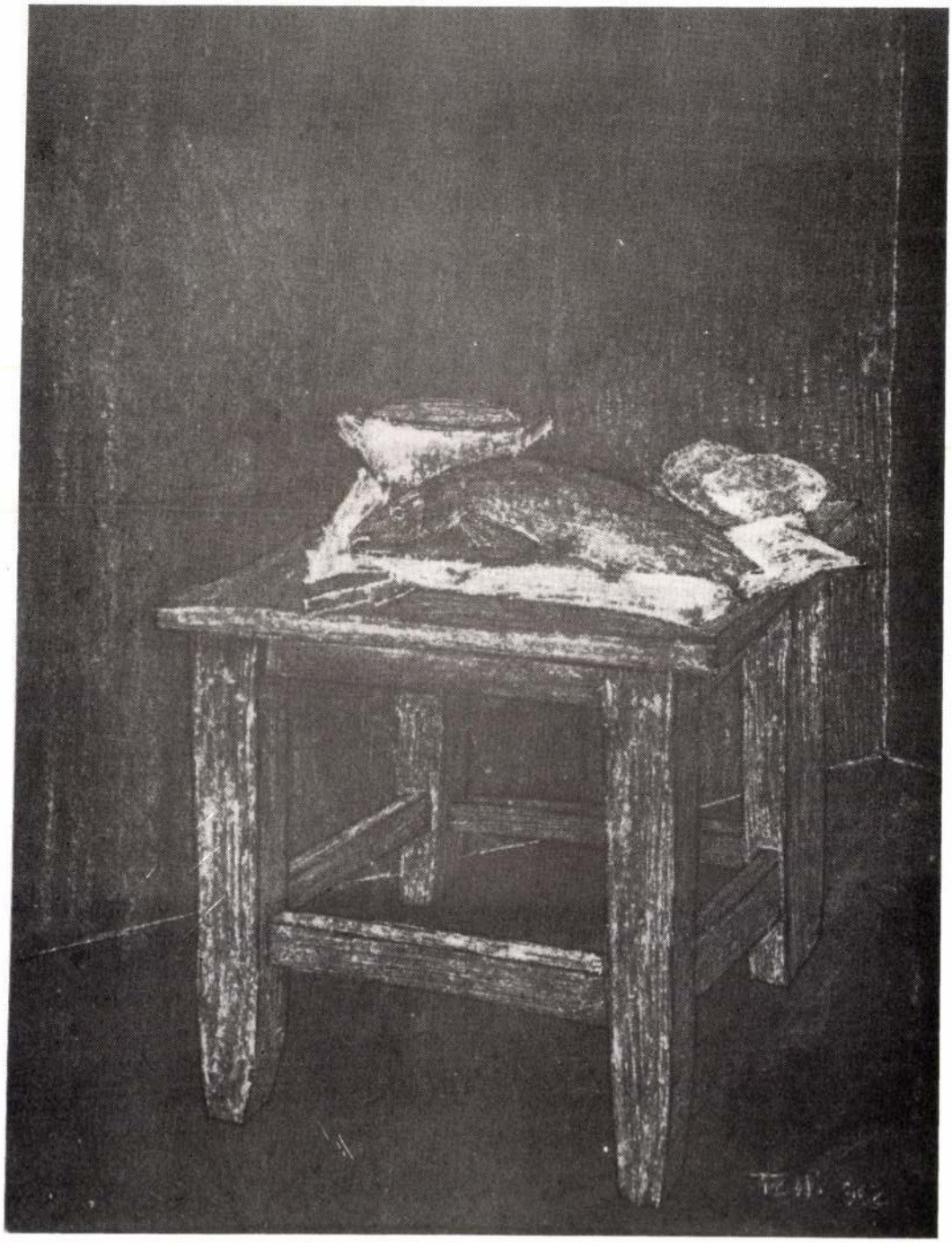

Ceruzarajzainak összefüggéseket kereső artisztikumával szemben tusrajzai már többféle irányultságúak. A használt eszköz nyomán hol gesztusokra épülnek, hol építészeti struktúrákban kifejeződő ábrándozások színterei, és van, amikor a csőtollal a tudatalatti automatizmusok bonyolult képi vetületének rajzolatát adják. Ez utóbbiakat nemesíti rézkarcba, míg a nonfigurációra való törekvése elsősorban a fegyelmező linómetszésben és a színnel való letétekben érvényesül.

A linómetszés gyakorlatát évtizedeken keresztül kisgrafikai érdeklődése érlelte. Az irodalomhoz való kötődése illusztrációin először a narratív grafikai attitűdöt erősíti művészetén belül, de már ezek sem mentesek az elidegenedett világérzést tükröző megoldásoktól. Szürrealisztikus, onirizmosra való hajlama elsősorban tusrajzain, rézkarcain teljesedik ki.

Rögeszméi ezeken a műveken a képek felmagasztosító megvilágításainak középpontjába helyezett tárgyak és emberek,növények és állatok viszonyában mutatkoznak meg. Alakjai, portréi személytelenek. Az élő képein sokszor fokozódik le géppé – rokon módon a dadaizmus szellemével –, míg az emberi állattá vagy dologgá alacsonyodik. A rögeszmeszerű elfojtottsággal függ össze a rajzok kibogozhatatlan kuszasága, labirintusjellege is. Ezen grafikái szürreális zsúfoltságában, a növényi és állati elemek kétértelműségében, figuráinak bizarr, erotikát és horrort egyaránt sugárzó átírásaiban pontosan érezhető a bűnös világhoz hasonuló művészetének lázadó burjánzása. Sokkoló keserűség, vádló kiútkeresés.

Képei nem gyönyörködtetnek, nem díszítő és dekoratív hatásukkal vonzzák a nézőt. „Nehéz a dolgaimmal együtt élni" – mondta egy beszélgetésünk alkalmával.

Művei gondolkodásra késztetnek. Megérteni üzenetüket, megérezni az alkotói szándékot és a következményt, nem könnyű dolog.

Tellinger István művészete nem nyújt könnyű szórakozást. Feloldhatatlannak tűnő kettősség jellemzi az életművét, amelynek oka érezhetően az akarat és a tudattalannak való feltétlen engedelmesség látszólagos ellentmondásában kereshető. Mélyen emberi ugyanakkor ez a termékeny ambivalencia és egyben alapja is jeleket teremtő művészetének.

E kiállítás – saját bevallása szerint is – kettős jelentőségű. Emberi életkort jelez és elválaszt a múlttól. Talán nyithat egyben egy felszabadultabb jövő felé. Talán a világ is okot ad a művésznek a reményre, derűs békességre. És a békében talán a szellem is közelebb kerül fájó ellentmondásaink feloldásához.

Miskolc, 1990. december 24.

Dobrik István

330. KETTŐSSÉG
rajz, filctoll-festék, 48x72 cm 1988
331. MADÁR
vegyes technika, 38x26 cm 1988
332. ELBÚJVA
vegyes technika, 38x26 cm 1988
333. SZÍNHÁZ I.
rézkarc, 19,5x19,5 cm 1988
334. SZÍNHÁZ II.
rézkarc, 19,7x19,5 cm 1988
335. TÖRTÉNÉS I.
rézkarc, 28,5x21 cm 1988
336. TÖRTÉNÉS II.
rézkarc, 28,5x20,5 cm 1988
337. A BAGOLY
rézkarc, 28,5x21 cm 1988
338. FEJ I.
rézkarc, 9,5x10 cm 1988
339. FEJ II.
rézkarc, 9,5x10 cm 1988
340. LÁNYKA
rézkarc, 10x9,5 cm 1988
341. VONALAK
tusrajz, 19x19 cm 1989
342. TÖRTÉNÉSEK I.
tusrajz, 30x23 cm 1989
343. TÖRTÉNÉSEK II.
tusrajz, 28x20 cm 1989
344. TÖRTÉNÉSEK III.
tusrajz, 32x23 cm 1989
345. TÖRTÉNÉSEK IV.
tusrajz, 30x22 cm 1989
346. TÖRTÉNÉSEK V.
tusrajz, 32x23 cm 1989
347. TÖRTÉNÉSEK VI.
tusrajz, 30x22,5 cm 1989
348. TÖRTÉNÉSEK VII.
tusrajz, 31x22,5 cm 1989
349. TÖRTÉNÉSEK VIII.
tusrajz, 30x22,5 cm 1989
350. TÖRTÉNÉSEK IX.
tusrajz, 27x19 cm 1989
351. TÖRTÉNÉSEK X.
tusrajz, 27x20 cm 1989
352. RAJZ I.
rajz, akriltempera, 70x50 cm 1989
353. RAJZ II.
rajz, akriltempera, 70x50 cm 1989
354. RAJZ III.
rajz, akriltempera, 70x50 cm 1989
355. SZÍNEK I.
vegyes technika, 38x28 cm 1989
356. SZÍNEK II.
vegyes technika, 38x28 cm 1989
357. SZÍNEK III.
vegyes technika, 38x28 cm 1989
358. SZÍNEK IV.
vegyes technika, 38x28 cm 1989
359. SZÍNEK V.
vegyes technika, 35x23 cm 1989
360. FOLTOK I.
színes tus, 17x22 cm 1989
361. FOLTOK II.
színes tus, 16x23 cm 1989
362. ÖSSZETARTOZÁSOK I/a.
linómetszet, 29x20 cm 1989
363. ÖSSZETARTOZÁSOK I/b.
linómetszet, 29x20 cm 1989
364. ÖSSZETARTOZÁSOK II/a.
linómetszet, 29x20 cm 1989
365. ÖSSZETARTOZÁSOK II/b.
linómetszet, 29x20 cm 1989
366. ÖSSZETARTOZÁSOK III/a.
linómetszet, 20x20 cm 1989
367. ÖSSZETARTOZÁSOK III/b.
linómetszet, 29x20 cm 1989
368. ELBÚJVA I.
rézkarc, 33,5x25,2 cm 1989
369. ELBÚJVA II.
rézkarc, 33,5x25,2 cm 1989
370. ELBÚJVA III.
rézkarc, 33,5x25,2 cm 1989
371. PROFÁN IKON I.
rézkarc, 32,5x25 cm 1989
372. PROFÁN IKON II.
rézkarc, 32,5x25 cm 1989
373. ÁLOM
rézkarc-akvatinta, 33,2x25 1989
374. SZORONGÁS
rézkarc, 29,5x20 cm 1989
375. FIGYELÉSBEN II-es VÁLTOZAT
rézkarc, 12,5x16,5 cm 1989
376. MERENGÉS
tusrajz, 31x25 cm 1990
377. JELEK
tusrajz, 27x20 cm 1990
378. RAJZ I.
tusrajz, 34x25 cm 1990
379. RAJZ II.
tusrajz, 30x28 cm 1990
380. RAJZ III.
tusrajz, 26x22 cm 1990
381. VONALAK I.
rajz, akriltempera, 39x26,5 cm 1990
382. VONALAK II.
rajz, akriltempera, 39x26,5 cm 1990
383. VONALAK III.
rajz, akriltempera, 39x26,5 cm 1990
384. PRÓBA I.
tusrajz, 28,5x19,5 cm 1990
385. FELÜLET
tusrajz, 25x16 cm 1990
386. JEL
tusrajz, 21x16 cm 1990
387. EMLÉKEZŐ
tusrajz, 25x18,5 cm 1990
388. REPÜLŐ
tusrajz, 29x19,5 cm 1990
389. SIMA CSATLAKOZÁS
tusrajz, 29x19,5 cm 1990
390. FAÁG?
tusrajz, 18x19 cm 1990
391. KÓCERÁJ
tusrajz, 27x20 cm 1990
392. EMLÉKEZÉS
tusrajz, 25x18,5 cm 1990
393. EMLÉKEZÉS II.
tusraiz, 20x19,5 cm 1990
394. HÍR
tusrajz, 24,5x18,5 cm 1990
395. OSZLOP
tusrajz, 28x18,5 cm 1990
396. KITEKINTŐK
tusrajz, 22x16,5 cm 1990
397. EMLÉKEZÉS III.
tusrajz, 24x16 cm 1990
398. EMLÉKEZÉS IV.
tusrajz, 22x18 cm 1990
399. IRÁNY
tusrajz, 21x20 cm 1990
400. KAPASZKODÁS
tusrajz, 22x16 cm 1990
401. VONALAK KÖZÉ ZÁRVA
tusrajz, 26,5x18,5 cm 1990
402. TÖMEG
tusrajz, 30x23,5 cm 1990
403. JELZÉS
tusrajz, 31,5x22,5 cm 1990
404. TENGERPART
tusrajz, 31,5x22,5 cm 1990
405. KIS TÖRTÉNET
tusrajz, 22,5x21 cm 1990
406. KETTEN
tusrajz, 22x14,5 cm 1990
407. KÍSÉRŐ
tusrajz, 26,5x22 cm 1990
408. CSENDÉLET
tusrajz, 22,5x22,5 cm 1990
409. VÁLTOZÓ VONALAK
tusrajz, 27x17,5 cm 1990
410. ÁLMOK – JELEK I.
rajz, akriltempera, 100x70 cm 1990
411. ÁLMOK – JELEK II.
rajz, akriltempera, 100x70 cm 1990

412. ÁLMOK – JELEK III.
rajz, akriltempera,
100x70 cm 1990

413. ÁLMOK – JELEK IV.
rajz, akriltempera,
100x70 cm 1990

414. ÁLMOK – JELEK V.
rajz, akriltempera,
100x70 cm 1990

415. ÁLMOK – JELEK VI.
rajz, akriltempera,
100x70 cm 1990

416. ÁLMOK – JELEK VII.
rajz, akriltempera,
100x70 cm 1990

417. ÁLMOK – JELEK VIII.
rajz, akriltempera,
100x70 cm 1990

418. ÁLMOK – JELEK IX.
rajz, akriltempera,
100x70 cm 1990

419. ÁLMOK – JELEK X.
rajz, akriltempera,
100x70 cm 1990

A katalógus nem tartalmazza a művész teljes életművét.

A kiállítás katalógusa és plakátja
a Diósgyőri Papírgyár és nyomdaüzemének

és

HÁZ és DEKOR TERVEZŐ GM
3529 MISKOLC, DERKOVITS GY U. 46

támogatásával készült,
amelyért ezúton mondunk köszönetet.

Borítón: Álmok-jelek II. (411.)

A kiállítást rendezte: Jurecskó László művészettörténész
A plakátot és a katalógust tervezte, a reprodukciókat készítette: Bogár György
Felelős kiadó: Dusza Árpádné

154. FEJ VII. (SZECESSZIÓ)
rézkarc, 29,5x24,3 cm 1978
155. FEJ VIII. (GYÁSZ)
rézkarc, 29,5x24,3 cm 1978
156. SZÍNHÁZ
rézkarc, 50x33 cm 1978
157. ZENE
linómetszet,
35x50 cm 1978
158. HÁRMAN
linómetszet,
19,2x11,2 cm 1978
159. JUHÁSZ GYULA: SZEGED
linómetszet,
11,5x8,8 cm 1978
160. JUHÁSZ GYULA:
TESTAMENTUM
linómetszet,
13,9x11,4 cm 1978

161. KOPONYA I.
tusrajz, 45x29 cm 1979
162. BABA
tusrajz, 43x30 cm 1979
163. SZILÉZIAI EMLÉK
rézkarc, 24,5x29,7 cm 1979
164. ÁLOM I.
rézkarc, 29,5x24,5 cm 1979
165. ÁLOM II.
rézkarc, 29,5x24,5 cm 1979
166. KETTEN
rézkarc, 11x9,7 cm 1979
167. KETTŐS PORTRÉ
linómetszet,
30x25 cm 1979
168. BÁBUSOK
linómetszet,
25,5x23,5 cm 1979
169. MÁRTONKA VONATA
linómetszet,
5,5x26,8 cm 1979
170. SIFI II.
linómetszet, 9x9 cm 1979
171. EX LIBRIS
linómetszet,
12x10 cm 1979
172. ADY: DÓZSA GYÖRGY
LAKOMÁJÁN I.
linómetszet,
8,3x9 cm 1979
173. ADY: DÓZSA GYÖRGY
LAKOMÁJÁN II.
linómetszet,
8,9x8,3 cm 1979
174. ADY: A SION-HEGY ALATT
linómetszet,
17,5x9 cm 1979
175. ADY: A VÉN CSAVARGÓ
linómetszet,
17,5x9 cm 1979

176. JÓZSEF ATTILA
VERSEIHEZ II.
tusrajz, 42x28 cm 1980
177. JÓZSEF ATTILA
VERSEIHEZ IV.
tusrajz, 42x28 cm 1980
178. FEJ II.
cinkmaratás,
29,6x19,2 cm 1980
179. ILLUSZTRÁCIÓ
cinkmaratás,
30x20 cm 1980
180. KAPUNÁL
rézkarc, 28,5x20,5 cm 1980
181. BÁBUK
rézkarc, 14,3x20,5 cm 1980
182. ILLUSZTRÁCIÓ II.
rézkarc, 25x16 cm 1980
183. OROSZMESE
rézkarc, 19,8x19,6 cm 1980
184. MERENGÉS
rézkarc, 25x16 cm 1980
185. TANULMÁNY I.
rézkarc, 9,8x9,8 cm 1980

186. TANULMÁNY II.
rézkarc, 9,8x9,8 cm 1980
187. TANULMÁNY III.
rézkarc, 16,3x10,9 cm 1980
188. TANULMÁNY IV.
rézkarc, 16,3x10,3 cm 1980
189. IKON
rézkarc, 24,5x19,7 cm 1980
190. SEREGÉLY
rézkarc, 14,5x12 cm 1980
191. MASZK I.
linómetszet,
28,5x20 cm 1980
193. PANTOMIM
linómetszet,
50x34 cm 1980
194. KISGRAFIKA I.
linómetszet,
12,1x10 cm 1980

195. GONDOLKODÓ
linómetszet,
10x10 cm 1980
196. NŐ
linómetszet,
12x10 cm 1980
197. EX LIBRIS TERV
linómetszet,
13,9x10,1 cm 1980
198. EGYSZEMŰ
linómetszet,
12,1x10 cm 1980
199. BUÉK I.
linómetszet,
11x8 cm 1980
200. KISGRAFIKA II.
linómetszet,
9,9x9,8 cm 1980
201. PETŐFI SÁNDOR:
A HELYSÉG KALAPÁCSA
I–VIII.
8 db linómetszet,
7x6,5 cm 1980
202. GARAY JÁNOS:
AZ OBSITOS I–III.
3 db linómetszet,
7x6,5 cm 1980
203. VÍZIÓ
tusrajz, 33,5x4,8 cm 1981
204. UDVAR
rézkarc, 25x16 cm 1981
205. HOVÁ?
rézkarc, 24,5x32,5 cm 1981
206. IKON III.
rézkarc, 50x33 cm 1981
207. MADARAS
rézkarc, 26,5x16,5 cm 1981
208. MESE I.
linómetszet,
35x43 cm 1981
209. BUÉK II.
linómetszet,
9x10,3 cm 1981
210. KOSÁRBAN
tusrajz, 26,5x17,5 cm 1982

211. ILLUSZTRÁCIÓ I.
tusrajz, 28x22 cm 1982
212. ILLUSZTRÁCIÓ II.
tusrajz, 28x22 cm 1982
213. SZERELEM
tusrajz, 27x19 cm 1982
214. KETTEN
tusrajz, 27x16 cm 1982
215. BÁNAT
tusrajz, 26x16 cm 1982
216. VARIÁCIÓ I.
tusrajz, 42x26 cm 1982
217. VARIÁCIÓ II.
tusrajz, 31x25,5 cm 1982

218. LÁGER
rézkarc, 25x33 cm 1982
219. BUSÓ I.
cinkmaratás,
14,5x9,5 cm 1982
220. BUSÓ II.
cinkmaratás,
14,5x9,5 cm 1982
221. BUSÓ III.
cinkmaratás,
14,5x9,5 cm 1982
222. FEJ I.
linómetszet,
29,5x20 cm 1982
223. KAFKA ÁLOM C.
ELBESZÉLÉSÉHEZ
linómetszet,
35x25 cm 1982
224. DÉRY TIBOR: G. A. ÚR
X-BEN I.
linómetszet,
35x25 cm 1982
225. DÉRY TIBOR: G. A. ÚR
X-BEN II.
linómetszet,
35x25 cm 1982
226. DÉRY TIBOR: G. A. ÚR
X-BEN III.
linómetszet,
35x25 cm 1982
227. FESTŐ
linómetszet,
50x34 cm 1982
228. KERÍTÉSNÉL
linómetszet,
50x34 cm 1982
229. MADÁR
linómetszet,
10x17 cm 1982
230. BUÉK III.
linómetszet,
11,8x8 cm 1982
231. MESE III.
akvarell, 21x16 cm 1983
232. HORIZONTÁLIS
KOMPOZÍCIÓ
vegyes technika,
27,5x38 cm 1983
233. SCI-FI I.
vegyes technika,
36x26 cm 1983
234. NŐ ÉS MADARAK
rézkarc, 24,7x19,5 cm 1983
235. FÉRFIPORTRÉ
rézkarc-hidegtű,
33x30 cm 1983
236. MADÁR
rézkarc, 9,7x9,3 cm 1983
237. GONDOLAT
rézkarc, 13,7x11,3 cm 1983

238. ELMÚLÁS I.
rézkarc, 10,7x9,8 cm 1983
239. BUÉK IV.
linómetszet,
10,4x6,7 cm 1983
240. GONDOLAT II.
tusrajz, 30x23,2 cm 1984
241. TÖRTÉNETEK I.
tusrajz, 35x22 cm 1984
242. TÖRTÉNETEK II.
tusrajz, 33,5x21 cm 1984
243. FELÜLET I.
vegyes technika,
38x26 cm 1984
245. EGYEDÜL
vegyes technika,
38x22 cm 1984
246. TANULMÁNY II.
vegyes technika,
38x28 cm 1984
247. HORIZONTÁLIS
KOMPOZÍCIÓ III.
vegyes technika,
26x38 cm 1984
248. PORTRÉ I.
vegyes technika,
38x26,5 cm 1984
249. IKON III.
rézkarc, 32x24,9 cm 1984
250. SZERELEM
rézkarc, 12x10 cm 1984
251. MERENGŐ
rézkarc, 11,7x9,8 cm 1984
252. FIÚ
rézkarc, 14,5x13 cm 1984
253. VARIÁCIÓ I.
linómetszet,
35x25 cm 1984
254. VARIÁCIÓ II.
linómetszet,
35x25 cm 1984
255. VARIÁCIÓ III.
linómetszet,
35x25 cm 1984
256. FIGURA I.
linómetszet,
10x10,1 cm 1984
257. FIGURA II.
linómetszet,
12x10,1 cm 1984
258. KABÁT
linómetszet,
6x8,5 cm 1984
259. PÁR
linómetszet,
8,6x6,5 cm 1984
260. HÁZ I.
linómetszet, 8x8 cm 1984
261. HÁZ II.
linómetszet, 6x8 cm 1984
262. HÁZ III.
linómetszet,
10,3x9,5 cm 1984
263. EX LIBRIS 1.
linómetszet,
17,5x8,8 cm 1984
264. EX LIBRIS 2.
linómetszet,
11,5x8,8 cm 1984
265. KELET-SZLOVÁKIA I.
rajz, diófapác,
19x29,5 cm 1985
266. KELET-SZLOVÁKIA II.
rajz, diófapác,
18,5x26,6 cm 1985
267. KELET-SZLOVÁKIA III.
rajz, diófapác,
21x20 cm 1985
268. KELET-SZLOVÁKIA IV.
rajz, diófapác,
12x14 cm 1985
269. KELET-SZLOVÁKIA V.
rajz, diófapác,
11,5x31 cm 1985
270. KELET-SZLOVÁKIA VII.
rajz, diófapác,
7,4x11,5 cm 1985
271. KELET-SZLOVÁKIA VIII.
rajz, diófapác,
7,5x11,5 cm 1985
272. KELET-SZLOVÁKIA IX.
rajz, diófapác,
28,5x19 cm 1985
273. NŐ
akvarell, 46x30,5 cm 1985
274. FIÚ
akvarell, 40x30 cm 1985
275. VIRÁG
akvarell, 34x20,5 cm 1985
276. TÁJ
govache, 39x55 cm 1985
277. ALAK
vegyes technika,
38x26,5 cm 1985
278. VÖRÖS ÉS ZÖLD IV.
vegyes technika,
40x28 cm 1985
279. ALTERNATÍVA VAN?
I/a–I/b
rézkarc, 25,7x16,5 cm 1985
280. ALTERNATÍVA VAN?
II/a–II/b
rézkarc, 25,7x16,5 cm 1985
281. ALTERNATÍVA VAN?
III/a–III/b
rézkarc, 25,7x16,5 cm 1985
282. FIÚ
rézkarc, 24x14 cm 1985
283. PÁR
linómetszet,
11,9x9,6 cm 1985
284. VESZPRÉM II.
linómetszet,
15x11,3 cm 1985
285. BUÉK V.
linómetszet,
10,6x6,7 cm 1985
286. MEDGYESSY FERENC
linómetszet,
9,5x12 cm 1985
287. HOLLÓ LÁSZLÓ
linómetszet,
9,5x12 cm 1985
288. CSOKONAI
linómetszet,
12,5x11,7 cm 1985
289. EX LIBRIS I.
linómetszet,
7,8x6 cm 1985
290. EX LIBRIS II.
linómetszet,
7,8x6 cm 1985
291. EX LIBRIS III.
linómetszet,
7,8x6 cm 1985
292. EX LIBRIS IV.
linómetszet,
7,8x6 cm 1985
293. RADNÓTI MIKLÓS –
BORI NOTESZ III.
vegyes technika,
38x28 cm 1986
294. KOMPOZÍCIÓ I.
vegyes technika,
38x23 cm 1986
295. KOMPOZÍCIÓ VII.
vegyes technika,
43x34 cm 1986
296. PORTRÉ III.
govache, 55x39 cm 1986
297. GRAFIKUS IKONJA
színes rézkarc,
34x25,5 cm 1986
298. MADÁCH I.
rézkarc, 30x19,5 cm 1986
299. MADÁCH II.
rézkarc, 30x19,5 cm 1986
300. KOSÁRBAN
rézkarc, 25x16,5 cm 1986
301. BUÉK VI.
linómetszet,
7,8x12 cm 1986
302. EX LIBRIS 4.
linómetszet,
8,1x8 cm 1986
303. EX LIBRIS 5.
linómetszet,
13,6x11,6 cm 1986
304. ÁLOMKÉP
govache, 55x37 cm 1987
305. SÁRGA KOMPOZÍCIÓ
akvarell, 42x46 cm 1987
306. LÁTOMÁS
vegyes technika,
38x28 cm 1987
307. FEJ IV.
vegyes technika,
38x26 cm 1987
308. FIGURÁK I.
rézkarc-hidegtű,
29,5x17,7 cm 198
309. FIGURÁK II.
rézkarc-hidegtű,
29,5x17,7 cm 198
310. FIGURÁK III.
rézkarc-hidegtű,
29,5x17,7 cm 198
311. MASZK
rézkarc, 29,5x17,7 cm 198
312. HOVÁ?
rézkarc, 33x25,5 cm 198
313. VONALAK I.
rézkarc, 10x9,5 cm 198
314. VONALAK II.
rézkarc, 10x9,5 cm 198
315. EMLÉK I.
rézkarc, 10,5x10 cm 198
316. EMLÉK II.
rézkarc, 10,5x10 cm 198
317. TRAGÉDIA
linómetszet,
22,7x25,3 cm 198
318. MAGÁNY
linómetszet,
26,5x23,5 cm 198
319. BUÉK VII.
linómetszet,
10,6x6,7 cm 198
320. BUÉK VIII.
linómetszet,
10x6,2 cm 198
321. ILLUSZTRÁCIÓ III.
tusrajz, 31,2x22 cm 198
322. ILLUSZTRÁCIÓ IV.
tusrajz, 31,2x22 cm 198
323. ILLUSZTRÁCIÓ V.
tusrajz, 31,2x22 cm 198
324. ILLUSZTRÁCIÓ VI.
tusrajz, 31,2x22 cm 198
325. FORMÁK I.
tusrajz, 30x22,5 cm 198
326. FORMÁK II.
tusrajz, 25x20 cm 198
327. FORMÁK III.
tusrajz, 30x21 cm 198
328. FORMÁK IV.
tusrajz, 30x22,5 cm 198
329. ÖLELÉS
rajz, filctoll-festék,
46x69 cm 198

1987. II. RÁKÓCZI FERENC KÖNYVTÁR MISKOLC – ILLUSZTRÁCIÓK
1987. JÓZSEF ATTILA KÖNYVTÁR – EX LIBRIS
1988. BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN MEGYE KÉPZŐMŰVÉSZEINEK TÁRLATA EGY ALBUM KAPCSÁN – MISKOLC – JÓZSEF ATTILA KÖNYVTÁR
1988. IV. ORSZÁGOS RAJZ BIENNÁLÉ – SALGÓTARJÁN
1988. XI. ORSZÁGOS AKVARELL BIENNÁLÉ (EGER)
1988. MISKOLCI TÉLI TÁRLAT
1989. I. ZEMPLÉNI NYÁRI TÁRLAT (SÁROSPATAK)
1989. XV. ORSZÁGOS GRAFIKAI BIENNÁLÉ (MISKOLC)
1990. XII. ORSZÁGOS AKVARELL BIENNÁLÉ (EGER)
1990. MISKOLCI TÉLI TÁRLAT

KATALÓGUS

1. HAL
vegyes technika,
26x18,5 cm 1963
2. ŐREGEMBER
ceruzarajz,
27,5x15 cm 1964
3. GIPSZ
ceruzarajz,
20,5x12 cm 1964
4. FEJ II.
rézkarc, 21x17,5 cm 1964
5. TANULMÁNY
vegyes technika,
17x17,5 cm 1965
6. LÁNY
tusrajz, 17x15,5 cm 1965
7. NÉNI
ceruzarajz,
28,5x16 cm 1965
8. PORTRÉ
akvarell kréta,
23,5x18 cm 1965

9. Férfi
akvarell kréta,
42x27 cm 1965
10. ILLUSZTRÁCIÓ
Truman Capore: Álom Luxus kivitelben című novellához
színes rézkarc,
23,5x16,7 cm 1965
11. BOGÁR
tusrajz, 32x47 cm 1966
12. FIÚ
tusrajz, 34,5x25,5 cm 1966
13. FEJ
akvarell, 28x17,5 cm 1966
14. GONDOLKODÓ
tusrajz, 48x32 cm 1967
15. FIÚ II.
tusrajz, 28x17 cm 1967
16. ÁLOM
linómetszet,
27x19 cm 1967
17. MESE
linómetszet,
29,5x20 cm 1967
18. AJTÓ ELŐTT
linómetszet,
29,5x20 cm 1967
19. MASZK
linómetszet,
26x19,7 cm 1967
20. CIRKUSZ
linómetszet,
20x30 cm 1967
21. CIRKUSZ I.
linómetszet,
20x26,7 cm 1967
22. CIRKUSZ II.
linómetszet,
20x26,7 cm 1967
23. CIRKUSZ III.
linómetszet,
30x20 cm 1967
24. CIRKUSZ IV.
linómetszet,
30x19 cm 1967
25. CIRKUSZ VI.
linómetszet,
33x19,5 cm 1967
26. CIRKUSZ VII.
linómetszet,
28x24,5 cm 1967
27. CIRKUSZ VIII.
linómetszet,
30x19,5 cm 1967
28. FEJ II.
linómetszet,
36x24,5 cm 1967
29. FEKVŐNŐ
rézkarc-akvatinta,
28x24,5 cm 1967
30. ÁBRÁNDOZÁS
linómetszet,
17,5x10 cm 1967
31. FEJEK
rajz filctoll-festék,
30x47,5 cm 1968
32. Ők
rajz filctoll-festék,
45x37 cm 1968
33. FIGURÁK
rajz filctoll-festék,
49x36 cm 1968
34. KIRÁLY
akvarell, 41x27 cm 1968
35. CIRKUSZ
akvarell, 31x27 cm 1968
36. MÉH
akvarell, 41x25,5 cm 1968
37. NŐ
akvarell kréta,
38x25 cm 1968
38. KROKI
tusrajz, 29x20,5 cm 1968
39. SZÍNHÁZ
rézkarc-hidegtű,
24x29,5 cm 1968
40. CIRKUSZ MÖGÖTT
rézkarc, 30x24 cm 1968
41. A RÚT LÁNY
rézkarc, 9,5x8,5 cm 1968
42. FURULYÁS
linómetszet,
19,5x19,5 cm 1968
43. SZAKÁLLAS
fametszet,
34,5x25,7 cm 1968
44. MASZK I.
linómetszet,
9,5x17,5 cm 1968
45. EX LIBRIS I.
linómetszet, 7,2x7 cm 1968
46. LÓ
akvarell, 28x40 cm 1969
47. FEJ
akvarell, 45x40 cm 1969
48. KETTEN
rézkarc-akvatinta,
29,5x24,5 cm 1969
49. IKON
rézkarc, 32,5x24 cm 1969
50. PANTOMIM
linómetszet,
34x32,5 cm 1969
51. FEJ XII.
rézkarc, 8x6 cm 1969
52. KLÁRI
rézkarc, 8x6 cm 1969
53. FEJ XIII.
rézkarc, 8x6 cm 1969
54. FEJ II.
rézkarc, 10x8 cm 1969
55. HÁRMAN
linómetszet,
19x11 cm 1969
56. KETTŐ
rajz filctoll-festék,
40x46 cm 1970
57. FEJ I.
akvarell kréta,
24,5x16,5 cm 1970
58. FEJ II.
24,5x16,5 cm 1970
59. FEJ III.
akvarell kréta,
24,5x16,5 cm 1970
60. FEJ IV.
akvarell kréta,
24,5x16,5 cm 1970
61. PUSZTULÁS
tusrajz, 25,5x31,5 cm 1970
62. BABUS
rézkarc, 29,5x24,5 cm 1970
63. EGY KÉP ELŐTT
rézkarc, 14,5x20 cm 1970
64. ÁLOM
rézkarc, 33x50 cm 1970
65. HÁROM FIGURA
rézkarc, 12,5x8,5 cm 1970
66. SZAKÁLLAS
rézkarc, 13x10 cm 1970
67. ÁBRÁNDOZÁS
rézkarc-hidegtű,
25x29,7 cm 1970
68. ANYA ÉS GYERMEKE
rézkarc-hidegtű,
39,5x24 cm 1970

69. LÉPCSŐNÉL
rézkarc-hidegtű,
39,5x24 cm 1970
70. FURA VIRÁG
rézkarc-hidegtű,
39,5x24 cm 1970
71. TANULMÁNY I.
linómetszet,
32,2x20,5 cm 1970
72. TANULMÁNY II.
linómetszet,
21x32 cm 1970
73. TÖRTÉNÉS
linómetszet,
29x19,5 cm 1970
74. FEJ
színes linómetszet,
28,7x19,5 cm 1970
75. KERTÉSZ
linómetszet,
10,2x6 cm 1970
76. FEJEK
linómetszet,
6,6x17,5 cm 1970
77. EX LIBRIS III.
linómetszet,
10x10 cm 1970
78. EX LIBRIS V.
linómetszet,
10x10 cm 1970
79. FEJEK
rézkarc, 11x10,5 cm 1971
80. EX LIBRIS XIV.
linómetszet,
10x10 cm 1971
81. EX LIBRIS XXIX.
linómetszet,
12x12 cm 1971
82. EX LIBRIS XXX.
linómetszet,
12x12 cm 1971
83. EX LIBRIS XXIV.
linómetszet,
12x10 cm 1971
84. EX LIBRIS XV.
linómetszet,
10,5x10 cm 1971
85. ABLAK
linómetszet,
12x12 cm 1971
86. EX LIBRIS XX
linómetszet,
12x10 cm 1971
87. EX LIBRIS XXI.
linómetszet,
12x10 cm 1971
88. EX LIBRIS XXII.
linómetszet,
12x10 cm 1971

89. EX LIBRIS XXV.
linómetszet,
12x10,5 cm 1971
90. MESE
linómetszet,
16x10,8 cm 1971
91. HÁRMAN
linómetszet,
29x27 cm 1971
92. BOHÓC
papírmetszet,
42,5x32 cm 1971
93. A VÁROS FÖLÖTT
papírmetszet,
32,5x42,5 cm 1972
94. OREG
papírmetszet,
37x29 cm 1972
95. NŐ
rajz, filctoll-festék,
45x34 cm 1972
96. FIÚ
rajz, filctoll-festék,
45x33 cm 1972
97. SZAKÁLLAS
rajz, filctoll-festék,
45x35 cm 1972
99. BOHÓCOK
monotypia, 28x14 cm 1972
100. FÉRFI
monotypia, 27x22 cm 1972
101. FÉRFI II.
monotypia, 28x24 cm 1972
102. LEÁNY
monotypia,
20,5x13,5 cm 1972
103. DÓZSA I. (A BÚCSÚ)
linómetszet,
35x50 cm 1972
104. DÓZSA II.
(A PAP ÉS HÓHÉR)
linómetszet,
35x50 cm 1972
105. JÁTÉK
rézkarc, 10x8 cm 1972
106. FEJ
rézkarc, 10x9,5 cm 1972
107. ÁLOM II.
rézkarc, 20x10 cm 1973
108. TANULMÁNY
rézkarc, 24,5x12 cm 1973
109. EX LIBRIS XXVII.
linómetszet,
11,8x11,8 cm 1973
110. EX LIBRIS XXVIII.
linómetszet,
11,8x11,8 cm 1973
111. FIAM EX LIBRISE
linómetszet,
12x12 cm 1973
112. JÁTÉK
linómetszet,
12x12 cm 1973
113. RAJZ
tusrajz, 16,8x28,4 cm 1974
114. RAJZ II.
tusrajz, 19,5x20 cm 1974
115. UDVAR
rajz, filctoll-festék,
34,5x32 cm 1974
116. BOHÓC ÉS A LÁNY
akvarell kréta,
25x36 cm 1974
117. FIGURA
vegyes technika,
49x32 cm 1974
118. A FÖLD
rézkarc, 29,5x24 cm 1974
119. AZ ERDŐ
rézkarc, 30x24,5 cm 1974
120. SZAKÁLLAS
linómetszet,
10x10 cm 1974
121. LÁNY
akvarell kréta,
25x19 cm 1975
122. UDVARON
rézkarc, 24,5x29,5 cm 1975
123. CIRKUSZ I.
rézkarc, 9x6 cm 1975
124. CIRKUSZ II.
rézkarc, 10,5x10 cm 1975
125. CIRKUSZ
rézkarc, 10x9,5 cm 1975
126. FESTŐ
rézkarc, 10x10 cm 1975
127. GROTESZK
rézkarc, 10x10 cm 1975
128. KETTŐS PORTRÉ
linómetszet,
10x10 cm 1975
129. KÉT FIGURA
linómetszet,
11x11,5 cm 1975
130. EX LIBRIS VII
linómetszet,
10x10 cm 1975
131. EX LIBRIS C.
linómetszet,
10x10 cm 1975
132. CIRKUST
rézkarc, 50x33 cm 1976
133. FEJ I. (FÉRFI)
rézkarc, 29,5x24 cm 1976
134. FEJ II. (NŐ)
rézkarc, 29,5x24 cm 1976
135. FEJ III. (A JÁTÉK)
rézkarc, 29,5x24 cm 1976
136. FEJ IV.
rézkarc, 29,5x24 cm 1976
137. FEJ
rézkarc, 29,7x25 cm 1976
138. EGYEDÜL
linómetszet,
11x12,5 cm 1976
139. LÁNYOK
linómetszet,
9,5x16 cm 1976
140. BÉKAKIRÁLY
linómetszet,
10x9,2 cm 1976
141. MESE
linómetszet,
17,5x12 cm 1976
142. GROTESZK I.
linómetszet,
18x14 cm 1976
143. GROTESZK II.
linómetszet,
19x17,2 cm 1976
144. MINDIG FELJEBB?
rézkarc, 50x33 cm 1977
145. ÁLOM I.
rézkarc, 20x10 cm 1977
146. HÁRMAN
rézkarc-hidegtű,
50x32,5 cm 1977
147. MESE II.
linómetszet,
34,5x51 cm 1977
148. KÉT FEJ
rajz, filctoll-festék,
35x47 cm 1978
149. FELLINI ALAKJA V.
rézkarc, 25x16,3 cm 1978
150. NYOMAT I.
rézkarc, 25x16 cm 1978
151. NYOMAT II.
rézkarc, 25x16 cm 1978
152. FEJ V.
rézkarc, 28,5x20,7 cm 1978
153. FEJ VI.
rézkarc, 29,5x24,3 cm 1978

KOMPOZÍCIÓ VII. (295.)

Composition VII
Komposition

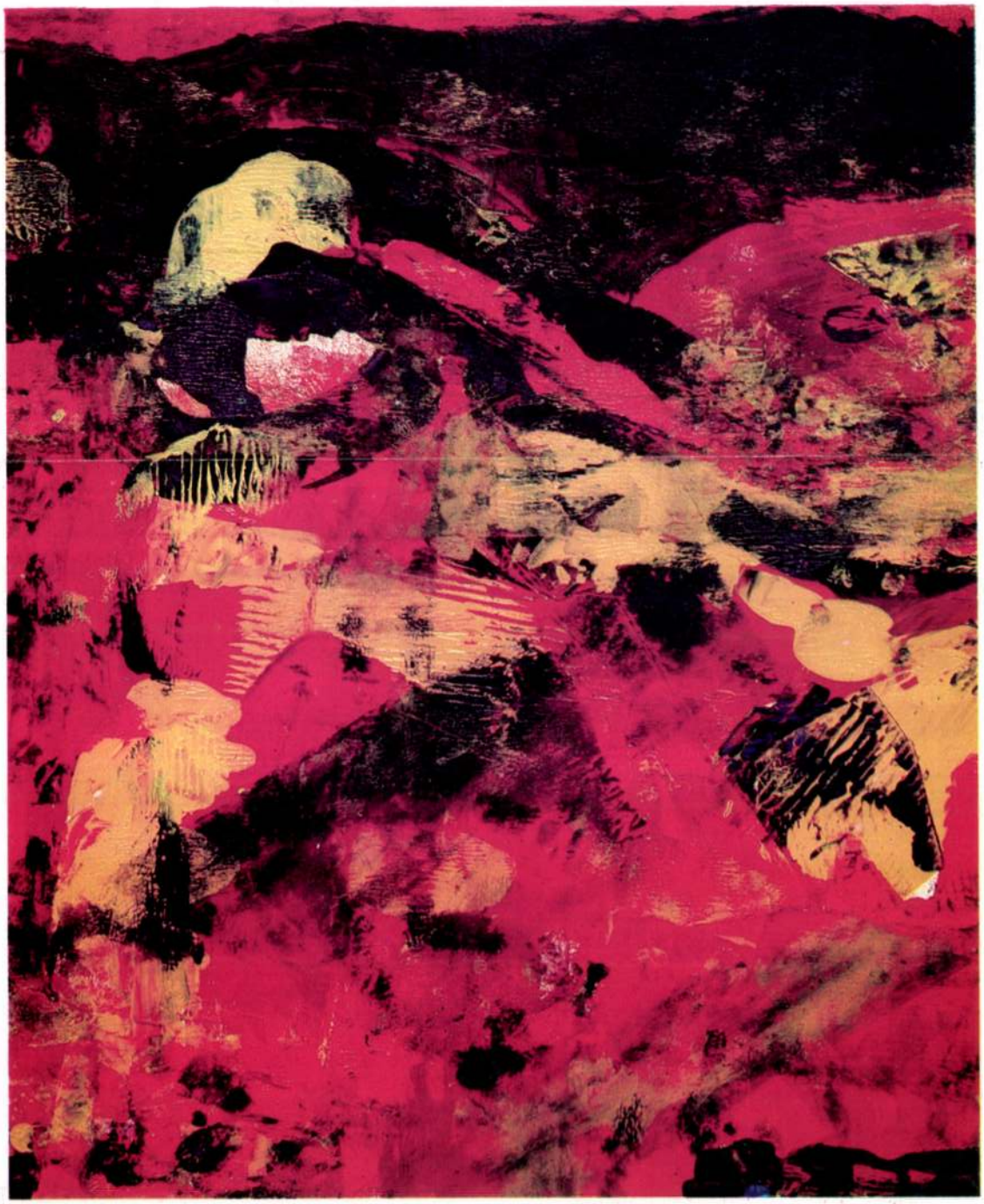

ÖNÁLLÓ KIÁLLÍTÁSOK

1969 MISKOLC – LIBRESSZÓ
1971 RUDABÁNYA – ÉRC- ÉS ÁSVÁNYBÁNYÁSZATI MÚZEUM
1973 MISKOLCI GALÉRIA
1977 MISKOLC – MINI GALÉRIA
1977 VESZPRÉM – EÖTVÖS KÁROLY MEGYEI KÖNYVTÁR
1977 PÁPA – JÓKAI MÓR VÁROSI KÖNYVTÁR
1978 BUDAPEST – HELIKON GALÉRIA
1979 MISKOLC – VÖRÖSMARTY MŰVELŐDÉSI HÁZ
1979 MISKOLC – SEMMELWEIS KÓRHÁZ NŐVÉRSZÁLLÁS
1979 TOKAJ – MŰVELŐDÉSI HÁZ
1980 SÁTORALJAÚJHELY – VÁROSI JÁRÁSI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
1980 HOLLOHAZA – PORCELÁNGYÁR
1980 MISKOLC – BÁÉV MUNKÁSSZÁLLÓ
1981 MISKOLCI GALÉRIA
1984 KAZINCBARCIKA – VÁROSI KIÁLLÍTÓTEREM
1985 MISKOLC – MINI GALÉRIA
1986 SÁTORALJAÚJHELY – KAZINCZY MÚZEUM
1983 ENCS – MŰVELŐDÉSI KÖZPONT – MINI GALÉRIA
1989 SÁROSPATAK – MŰVELŐDÉSI HÁZ GALÉRIÁJA

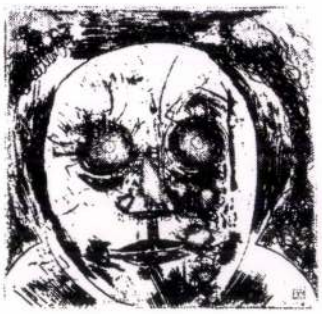

KOLLEKTÍV KIÁLLÍTÁSOK

1967. IV. MISKOLCI ORSZÁGOS BIENNÁLÉ
1968. XI. MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS
1968. X. MISKOLCI ORSZÁGOS KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS
1969. V. ÉSZAK-MAGYARORSZÁGI TERÜLETI KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS
1969. RAJZOK (MISKOLCI GALÉRIA)
1969. V. MISKOLCI ORSZÁGOS GRAFIKAI BIENNÁLÉ
1970. BORSOD-MISKOLCI NAPOK (BUDAPEST MŰV. HÁZ)
1970. STÚDIÓ 70 (BUDAPEST ERNST MÚZEUM)
1970. RAJZOK (MISKOLCI GALÉRIA)
1970. II. ORSZÁGOS AKVARELL BIENNÁLÉ (EGER)
1970. MISKOLCI GRAFIKUSOK KIÁLLÍTÁSA KATOWICE
1970. FIATAL KÉPZŐMŰVÉSZEK TÁRLATA (VÁC)
1970. MISKOLCI TÉLI TÁRLAT
1970. EX LIBRIS KIÁLLÍTÁS BUDAPEST ERNST MÚZEUM
1971. ÚJ MŰVEK BUDAPEST SPORTCSARNOK
1971. I. SALGÓTARJÁNI TAVASZI TÁRLAT
1971. RAJZOK (MISKOLCI GALÉRIA)
1971. STÚDIÓ 71 (BUDAPEST ERNST MÚZEUM)
1971. VI. MISKOLCI ORSZÁGOS GRAFIKAI BIENNÁLÉ
1972. II. SALGÓTARJÁNI TAVASZI TÁRLAT
1972. RAJZOK (MISKOLCI GALÉRIA)
1972. STÚDIÓ 72 (BUDAPEST ERNST MÚZEUM)
1972. ZABRZE (NYÁRI MŰVÉSZTELEP – LENGYELORSZÁG)
1972. MISKOLCI TÉLI TÁRLAT
1972. MINI GALÉRIA (MISKOLC) DÓZSA KIÁLLÍTÁS
1973. III. SALGÓTARJÁNI TAVASZI TÁRLAT
1973. RAJZOK (MISKOLCI GALÉRIA)
1973. SZEGEDI NYÁRI TÁRLAT
1973. VII. MISKOLCI ORSZÁGOS GRAFIKAI BIENNÁLÉ
1974. IV. SALGÓTARJÁNI TAVASZI TÁRLAT
1974. MISKOLCI TÉLI TÁRLAT
1974. RAJZOK (MISKOLCI GALÉRIA)
1975. SALGÓTARJÁNI TAVASZI TÁRLAT
1975. RAJZOK (MISKOLCI GALÉRIA)
1975. MISKOLCI KÉPZŐMŰVÉSZEK 75 (UITZ-TEREM – DUNAÚJVÁROS)
1975. VÁROSI GYŰJTEMÉNY (MISKOLCI KÉPTÁR)
1975. MAGYAR KISGRAFIKAI 1975. (BUDAPEST CSÓK GALÉRIA)
1975. ORSZÁGOS KISGRAFIKAI KIÁLLÍTÁS (CEGLÉD)
1975. BORSOD MEGYEI KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS (LENINVÁROS)
1975. BALATONI KISGRAFIKAI BIENNÁLÉ (KESZTHELY)
1976. RAJZOK (MISKOLCI GALÉRIA)
1976. VI. SALGÓTARJÁNI TAVASZI TÁRLAT
1977. PESTERZSÉBETI MŰZEUM EX LIBRIS KIÁLLÍTÁS
1978. VIII. SALGÓTARJÁNI TAVASZI TÁRLAT
1979. RAJZOK A MAGYAR TANÁCSKÖZTÁRSASÁG 60. ÉVFORDULÓJÁRA
1978. MISKOLCI TÉLI TÁRLAT
1979. RAJZOK (MISKOLCI GALÉRIA)
1979. GYERMEKÉV 79 (MISKOLCI GYERMEKVÁROS)
1979. AZ EGYETEM ALAPÍTÁSÁNAK 30. ÉVFORDULÓJA TISZTELETÉRE RENDEZETT KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS (MISKOLC NME GALÉRIA)
1980. RAJZOK, SZOBROK (MISKOLCI GALÉRIA)
1980. X. SALGÓTARJÁNI TAVASZI TÁRLAT
1980–1. MISKOLCI KÉPZŐMŰVÉSZEK KIÁLLÍTÁSA (PÉCS – SZOMBATHELY)
1980. SÁTORALJAÚJHELYI MŰVÉSZTELEP
1981. V. ORSZÁGOS KISGRAFIKAI KIÁLLÍTÁ (CEGLÉD)
1982. XII. SALGÓTARJÁNI TAVASZI TÁRLAT
1982. MISKOLCI TÉLI TÁRLA
1984. XIV. SALGÓTARJÁNI TAVASZI TÁRLAT
1984. MISKOLCI TÉLI TÁRLA
1984. 9. ORSZÁGOS AKVARELL BIENNÁLÉ (EGER)
1984. MISKOLCI KÉPZŐMŰVÉSZEK KIÁLLÍTÁSA – MISKOL SZŐNYI MÁRTON TEREM
1984. MŰVÉSZEK A VÉRELLÁTÁSÉRT – BORSODI KÉPZŐMŰVÉSZEK TÁRLATA
1985. 13. ORSZÁGOS GRAFIKAI BIENNÁLÉ
1985. MISKOLC, MINI GALÉRI – KÉPZŐMŰVÉSZETI VILÁGHÉT (HERMAN OTTÓ MÚZEUM KIÁLLÍTÁSA)
1985. KELET-SZLOVÁKIAI MŰVÉSZTELEP – O LUBIO
1986. 16. SALGÓTARJÁNI TAVASZI TÁRLAT
1986. X. ORSZÁGOS AKVARELL BIENNÁLÉ
1986. MISKOLCI GALÉRIA – RAJZOK, GRAFIKÁK, AKVARELLEK (HERMA OTTÓ MÚZEUM KIÁLLÍTÁSA)
1986. MISKOLCI TÉLI TÁRLA
1987. 17. SALGÓTARJÁNI TAVASZI TÁRLAT

GYÖRGY *festőművész*
ÁROLY *fotóművész*
MÁTYÁS
nházigazgató, rendező
GYÖRGY *zenekarvezető*
MARGIT *festőművész*
EMIL
nházigazgató, színművész
LÓRÁNT *díszlettervező*
YI ÁRPÁD *operaénekes*
MAGDA *színművész*
ERVIN *karmester*
S DEMETER
eraénekes
S LÁSZLÓ *színművész*
VÁN STEFÁNIA
eraénekes
ÓZSEF *rajzfilmrendező*
SÁNDOR *operaénekes*
S ZSUZSA *színművész*
EBESTYÉN
gonaművész
ÁCZ PÉTER *oboaművész*
GYÖRGY *díszlettervező*
ÁNDOR *filmoperatőr*
VLADIMIR
tő- és grafikusművész
SY ANDRÁS *zeneszerző*
I FERENC *kürtművész*
LAJOS *filmoperatőr*
MAGDA *operaénekes*

IRODALMI
MŰVÉSZETI DÍJAK

József Attila-díj

OZAT

HY FERENC *író*
GÉZA *költő, műfordító*
KA TIBOR *író*
SÁNDOR *író*
OLTÁN *költő*

OZAT

JÁNOS
tikus, műfordító
VICS MIKLÓS
tikus, szerkesztő
GERGELY *író*
I IMRE *költő*
SZTER *költő, műfordító*

KOZAT

ERVIN *író*
FY ANDRÁS *író*
I SZILVESZTER *író*

Jászai Mari-díj

OZAT.

ISTVÁN,
Állami Bábszínház
ivésze
KY ZSUZSA,
Fővárosi Operettszínház
nművésze
N FRIGYES,
Magyar Rádió rendezője
AY ISTVÁN,
Nemzeti Színház
nművésze
OTH LÁSZLÓ,
Vígszínház színművésze
ZSUZSA,
Nemzeti Színház
nművésze

a kaposvári Csiky Gergely Színház színművésze

VÁRNAGY KATALIN,
az Állami Déryné Színház színművésze

FALUDY *ugrócsoport, artisták*

Balázs Béla-díj

I. FOKOZAT

ESZTERGÁLYOS KÁROLY,
a Magyar Televízió rendezője

JANKOVICH MARCELL,
rajzfilmrendező

SZINETÁR MIKLÓS,
a Magyar Televízió főrendezője

II. FOKOZAT

FEJÉR TAMÁS *filmrendező*

KOCSIS SÁNDOR,
a Magyar Televízió operatőre

KÓNYA KÁLMÁN *fotóművész*

RAGÁLYI ELEMÉR *filmoperatőr*

III. FOKOZAT

GLOSZ RÓBERT *filmrendező*

HALÁSZ MIHÁLY,
a Magyar televízió operatőre

MÁTRAY MIHÁLY,
a Magyar Televízió operatőre

SZÉPLAKI GYULA *filmoperatőr*
VAYER TAMÁS *díszlettervező*

Liszt Ferenc-díj

I. FOKOZAT

GREGOR JÓZSEF,
a Szegedi Nemzeti Színház magánénekese

KASZA KATALIN,
az Állami Operaház magánénekese

SUDLIK MÁRIA,
az Állami Operaház magánénekese

SZENDREY-KARPER LÁSZLÓ,
gitárművész, az Országos Filmharmónia szólistája

II. FOKOZAT

GAÁL ÉVA,
az Állami Operaház magántáncosa

LEHOTKA GÁBOR
orgonaművész, az Országos Filmharmónia szólistája

LUBIK HEDVIG *hárfaművész*

PÁL TAMÁS,
az Állami Operaház karmestere

SEBESTYÉN JÁNOS
csemballóművész, az MRT Zenei Főosztályának munkatársa

III. FOKOZAT

CSAPÓ KÁROLY *énekművész,*
az Állami Népi Együttes tagja

RÉTI CSABA,
a Szegedi Nemzeti Színház magánénekese

MIKÓ SÁNDOR *iparművész,*
belső építész

SZANDAI SÁNDOR
szobrászművész

II. FOKOZAT

BÉR RUDOLF *festőművész*

MISKOLCZY LÁSZLÓ
festőművész

SOLTI GIZELLA
textiltervező iparművész

VASVÁRI ANNA *grafikusművész*

III. FOKOZAT

ASSZONYI TAMÁS
szobrászművész

BOGNÁR ÁRPÁD
grafikusművész

CSÍKSZENTMIHÁLYI RÓBERT
szobrászművész

GÁCSI MIHÁLY *grafikusművész*

SZENES ZSUZSA
textiltervező iparművész

Ybl Miklós-díj

I. FOKOZAT

LŐRINCZ JÓZSEF,
a Győri Tervező Vállalat építésze

TILLAI ERNŐ,
a Pécsi Tervező Vállalat építésze

II. FOKOZAT

MÉSZÁROS GÉZA,
az Ipari Épülettervező Vállalat építésze

MOLNÁR ATTILA,
a Városépítési Tudományos Tervező Intézet építésze

SZEKERES JÓZSEF,
az Ipari Épülettervező Vállalat építésze

III. FOKOZAT

KOVÁCS BALÁZS,
a Budapesti Városépítési Tervező Vállalat építésze

MÁTIS LAJOS,
a Vas megyei Tanácsi Tervező Iroda építésze

MÓNUS JÁNOS,
az Általános Épülettervező Vállalat építésze

Rózsa Ferenc-díj

I. FOKOZAT

SUGÁR ANDRÁS, *a Magyar Rádió és Televízió főmunkatársa*

II. FOKOZAT

MÁTRAI-BETEGH BÉLA, *a Magyar Nemzet rovatvezetője*

VAJDA PÉTER, *a Népszabadság rovatvezető-helyettese*

ZSIGMONDI MÁRIA, *a Nők Lapja rovatvezetője*

III. FOKOZAT

CZIRFUSZ JÁNOS, *a Csepel üzemi lap szerkesztője*

RÁCZ LAJOS, *a Csongrád megyei Hírlap főszerkesztője*

SOLTÉSZ ISTVÁN, *a Magyar Hírlap rovatvezetője*

SZÍNHÁZ ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ULLŐI ÚT 61
Telefon: 138-048, 337-748, 340-376
19?4 APR — 6
SZÍNHÁZ

TAA
VA
Szín

VERDI
Erkel

VÖRÖSM
ÉS TÜ
Bábszín

WITKIEW
a Szeged
rilis 8-án.

BARTA LA
tató a Mi
ban, április

LENGYEL LEVELEK ARISZTOPHA ZHEZ. Bemutató a Thália Színház Stúdiójában, április 12-én.

Hangversenyek

A LISZT FERENC ZENEMŰVÉSZETI FŐISKOLA hangversenye a Zeneakadémia nagytermében, április 6-án. Vezényel: Simon Albert.

VIRÁG ENDRE orgonaestje a Zeneakadémia nagytermében, április 7-én.

A KODÁLY VONÓSNÉGYES hangversenye a Zeneakadémia kistermében, április 7-én.

A BUDAPESTI FILHARMÓNIAI TÁRSASÁG ZENEKARÁNAK hangversenye a Zeneakadémia nagytermében, április 8-án. Vezényel: Okko Kamu.

GABOS GÁBOR zongoraestje a Zeneakadémia nagytermében, április 9-én.

A POSTÁS SZIMFONIKUS ZENEKAR hangversenye a Zeneakadémia nagytermében, április 10-én. Vezényel: dr. Vasadi-Balogh Lajos.

A BUDAPESTI MADRIGÁLKÓRUS hangversenye a Zeneakadémia kistermében, április 10-én. Vezényel: Szekeres Ferenc.

A MAGYAR RÁDIÓ ÉS TELEVÍZIÓ SZIMFONIKUS ZENEKARÁNAK hangversenye a Zeneakadémia nagytermében, április 11-én. Vezényel: Hirojuki Iwaki.

Kiállítások

FABIÁN GYÖNGYVÉR festőművész kiállítása a szombathelyi Forradalmi Múzeumban. Nyitva: május 3-ig.

A DERKOVITS-ÖSZTÖNDÍJASOK kiállítása a szombathelyi Derkovits Gyula általános iskolában. Megnyitó: április 6-án.

APÁTI-TÓTH SÁNDOR fotókiállítása a ceglédi Kossuth Múzeumban. Megnyitó: április 6-án.

KAPCSA JÁNOS festőművész és **PRIM ZOLTÁN** ötvösművész kiállítása a debreceni Medgyessy-teremben. Megnyitó: április 11-én.

CZENE BÉLA festőművész kiállítása a Mednyánszky-teremben. Megnyitó: április 11-én.

ELESDY ISTVÁN festőművész kiállítása a veszprémi Képcsarnok kiállító termében. Megnyitó: április 11-én.

ZIRKELBACH LÁSZLÓ festőművész kiállítása a békéscsabai Képcsarnok kiállító termében. Megnyitó: április 11-én.

KUTASSY IMRE festőművész kiállítása a Fényes Adolf teremben. Megnyitó: április 12-én.

Új lemezek

MOZART: ESZ-DUR KVINTETT és BEETHOVEN: ESZ-DUR KVINTETT. Előadja: Falvai Sándor, Pongrácz Péter, Dittrich Tibor, Tarjáni Ferenc és Fülemile Tibor.

CHOPIN: E-MOLL ZONGORAVERSENY. Előadja: Falvai Sándor, vezényel: Kórodi András.

1021

Tellinger István: Lobogók

ÁRA: 2,50 Ft

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976 OKT 6

Északmagyarország

Tellinger István

1021

Leány

Tellinger István munkája

eredmények a
munkaversenyben
Egy középiskolai KISZ-szervezetnél
16.15—19.00:
Szórakoztató zene
Napjaink kérdései:
Amire hiába panaszkodunk...
Jegyzet
Megyei sporteredmények
Slágerkoktél

Televízió

VASÁRNAP

BUDAPEST

7.50: Iskolatelevízió
9.20: Csak gyerekeknek!
9.50: Zsebtévé
10.20: Leonard Bernstein a muzsikáról
11.10: Lovagló VB
11.40: Magyarország—Japán. Női—férfi-tornabemutató
14.23: Pedagógusok fóruma
15.05: Színészmúzeum: Rátkai Márton
16.05: Reklámműsor
16.15: Kockáról-kockára. II. rész
16.45: Műsorainkat ajánljuk!

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1974 JUN 30
Északmagyarország

1021

Ketten

Tellinger István rajza

vasárnap

ondjaink
zág asztalán

szakának témái: az 1973. évi
ásáról szóló törvényjavaslat,
lyzetének felmérése mindany-
ték. Az egész ország közvé-
városunk lakossága is nagy
aktív vitát, amelyben — s ez
en különösen nagy érdeklő-
águnk egységes fejlődésének
t a beruházási tevékenység,
déseiről is.
MP Központi Bizottságának
első titkára, a 23-as számú
épviselője is részletesen fog-
n, melyre országgyűlési be-

centráció

gyakoribbá váltak a korszerű beruházás-szervezési eljárások, több nagyberuházásnál is számottevően csökken a tervezett átfutási idő. A beruházások területén érzékelhető újkeletű problémák részben a feladatok növekedéséből adódnak. A nagyobb és bonyolultabb beruházások előkészítése és megvalósítása ugyanis nemcsak hogy több szerv jó együttműködését igényli, de minőségileg is magasabbrendű koordinációt és szervezettséget követel. Megyénkben — mint a továbbiakban mondotta — ebben az év-

szerda

utatás
ányai

észben kénytelen volt a pén-
ét hosszabb időn át tartalé-
olni. Jelenleg már folyik
gy olyan szocialista fogyasz-
ási modell megszerkesztése,
mely nyomon kíséri például,
ogy egy-egy család hogyan,
ikor, mit vásárol, hogyan
letkeznek a családi dönté-
k; ezek ugyanis visszahat-
ak a kereskedelemre, az
uellátásra és a vendéglá-
sra is.

Az elmúlt időszak vizsgála-
i egyértelműen bebizonyí-
tták, hogy minden változás
nyegében nagy eltolódás-
oz vezet a kereskedelem-
en. Mivel ilyen jellegű ku-
tások hazánkban még csak
ső ízben folytak, eddig a
ülönböző tervek készítésénél
fogyasztás irányait csak
obális felmérés alapján ké-
zítették el. A vizsgálatok
ost viszont igazolják, hogy
zekre a kutatásokban feltét-
enül szükség van.

A piackutatás egyes te-
ületei főleg azt a célt szol-
álják, hogy a különböző
zintű gazdasági vezetők a
iaci jelenségekből, a gazda-
ági eredményekből hosszabb
ávra igyekszenek megfelelő
azdasági prognózist készí-
eni. Ma még gyakran a
kereskedelem és a különbö-
ző termelő vállalatok egy-
másra hárítják a piackutatás
végzését. Igen gyakran a fel-

KEMENCEÉPÍTŐK. A HCM f
céjének a belső falazását rövid
Építő és Szigetelő Vállalat szake
ges magnezit téglát ragasztás
méter átmérőjű acélhengerben.

A gyepfe

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 NOV 16

Északmagyarország

Tellinger István
1021

1974. nov

PORTRÉ

Tellinger István munkája

tek egyesülé
i az encsi já

sza a népgazdaságnak a befektetett értéket. A nagyobb gazdasági méret, a termelés biztonsága növelte a termelőszövetkezeti tagok biztonságérzetét, bizalmát a tsz-szel szemben, mivel az részükre jobb foglalkoztatási lehetőséget biztosít. Egyesült tsz-einknél a nagyobb üzemméret, a különféle munkakörök szakmai értéke, megbecsülése, a szövetkezeti demokrácia továbbfejlesztése, az egységes szövetkezeti parasztság kialakulását segíti — és javítja a kulturális igény magasabb fokon történő kielégítését is. A nagyobb méret lehetővé teszi a szocialista munkaverseny és brigádmozgalom jobb kibontakozását.

Vannak azonban olyan negatív tapasztalataink is, amelyekre a jövőben jobban oda kell figyelni. Az optimális nagyság

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 SEP 29

Északmagyarország

Tellinger István

1021

ÖREGEMBER
Tellinger István rajza

alkalmi postahivatal ünnepi bélyegzést és elsőnapi bélyegzést alkalmaz. A postahivatalban mind belföldi, mind külföldi címre elsőnapi borítékok, légiposta-levelek feladhatók. Ezen a napon kezdi meg munkáját a zsűri.

A feláras sorozat ára 12 Ft, a blokk ára szintén 12 Ft, és a tagok igényléseit a körök 1975. február 28-ig küldhetik be a területi iroda címére.

★

Az Aerofila idején az alkalmi postahivatal az alábbi alkalmi bélyegzőket használja: az általános bélyegzés október 19—27 között, egyet a megnyitás napján az emléksorozat és blokk megjelenésekor, egyet október 24-én az aerofilatélia napján; 25-én a FISA XIV. Kongresszusára szintén külön bélyegzés lesz, s végül október 27-én a 47. bélyegnapról emlékeznek meg. Természetesen a szombathelyi és a nyíregyházi helikopterposta is különleges bélyegzést használ október 20-án.

ta, ugyanazon a napon használta a battonyai posta a harmincadik évfordulót köszöntő első emlékbélyegzőt is. Battonya után október 6-án Békéscsabán, október 11-én Szegeden, október 19-én Debrecenben, október 31-én Nyíregyházán és Kecskeméten, november 4-én Szolnokon lesz ünnepi felszabadulási emlékbélyegzés az ott feladott küldeményekre.

★

Október 3-án adta ki a Német Demokratikus Köztársaság azt az 1 márka névértékű emlékblokkot, amellyel nemzeti ünnepüket, a német munkás- és parasztthatalom állama megteremtésének huszonötödik évfordulóját köszöntötték. Magán a bélyegképen az állami címer alatt egy család képét, s az építőmunka eredményeit szimbolizáló alkotások rajzát láthatjuk. Igen érdekes [illegible]oldású a blokk keretrajza: nemzeti színekben a nagyméretű stilizált 25-ös szám. A blokkot 2 millió példányban állították elő Lipcsében.

Varró Gyula

10.05: Iskolarádió
10.30: Szimfonikus zen
11.44: A kunsági szűr másodvirágzása
12.35: Tánczenei kokté
13.20: Népi zene
13.52: Válaszolunk hallgatóinknak
14.07: Édes anyanyelv
14.12: Kadosa Pál mű
14.29: Kóruspódium
14.44: Lermontov költ
15.10: Iskolarádió
15.50: Fúvószene
16.00: A világgazdaság hírei
16.05: Visszaut. Helmut Bez hangjátéka
16.37: A hét rádióhallgatója
17.20: A magyar népdal hete
17.40: A hazai kutatás műhelyeibe
17.55: Játsszunk együtt!
19.40: A Rádió Kabarészínházának humorfesztiválja, II. forduló, 2. rész
21.03: A magyar népdal hete Találkozásom a népzenével
21.28: 1944. október 15. — a Rádióban
22.20: Penderecki: Dávid-zsoltárok
22.30: Részletek Ernesto Cardenal nicaraguai költő poémájából
23.03: Szkrjabin: II. szimfónia
0.10. Virágénekek

PETŐFI RÁDIÓ

8.05: Operettrészletek
8.40: Népi zene
9.03: Ezeregy délelőtt

POZSONY

14.45: Pártművelődés
15.40: Pedagógusok műsora
16.35: Tessék belépni
17.45: Tv-híradó
18.00: Esti mese
18.10: Népzene
18.50: Időjárás
19.00: Tv-híradó
19.30: Riportműsor
20.00: Titkos ügynök. Tv-játék
21.25: Tv-híradó
21.45: Pártművelődés

Mozi

VASÁRNAP

BÉKÉS

BALSZERENCSÉS ALFRÉD
Mb. színes francia film
Kezdés: 14, hn6 és 8 órakor.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1974 OKT 13
Északmagyarország

Tellinger István

1021

Tanulmány

Tellinger István munkája

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 OKT - 1

MAGYAR HÍRLAP

Tellinger István

1021

Tellinger István rézkarca

tet. Hiszen ezáltal válik lehetségessé, hogy egy társadalom ne szorítsa magát konkrét időbeli korlátok közé. A tudat időben kiterjedő és alkotó jellege jóvoltából képes *tudományos valóságmegismerő hipotézisek* alkotásá-

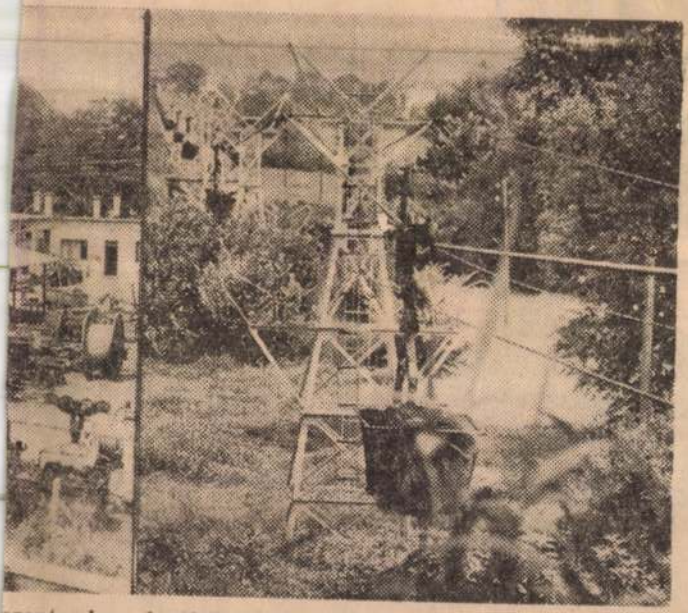

szeptember elsejétől — a tervek szerint — 90 vagon szenet
al. A termelés zömét majd az az új front szolgáltatja,
öl álló, magyar gyártmányú páncélpajzsos biztosító beren-
onal, a kaparó és a gumiszalag kiépítése. A széntermelés
olva — megfelelő ütemben végzik az elővájásokat, a ké-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

1972 JUL 16

Tellinger István

ZÁG 4

1021

EGYEDÜL

Tellinger István munkája

(Ágotha Tibor felvétele)

RLAP

NAPILAP

ÁRA: 80 FILLÉR

Az elrabolt tisztek ü

Szadat fo

Az Arab Szocialista Unió mai ülésén Szadat egyiptomi államfő — állítólag — fontos döntéseket jelent be. — A Biztonsági Tanács Szíria és Libanon kérésére ma este (magyar idő szerint) összeül, az egy hónappal ezelőtt elrabolt szíriai és libanoni tisztek ügyében.

Kairói bennfentes vélemények szerint Szadat bejelen-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 JUL 18

Déli Hírlap

Tellinger István

1021

✶ Bohóc

(Tellinger István rajza)

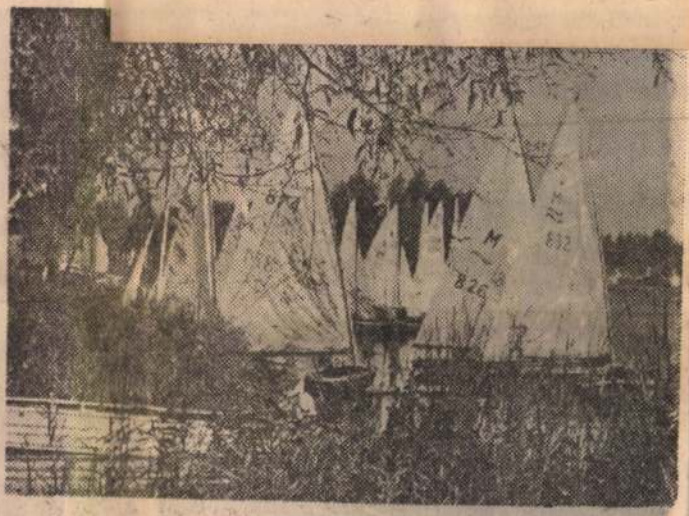

A mályi tó a miskolciak kedvelt kirándulóhelye. Pár percnyire van a várostól, így néhány órás strandolásra is igénybe vehető. De sokan vannak, akik ennél többre értékelik a kellemes vizű tavat: kisebb-nagyobb nyaralót építenek partján, ahol szabadságukat töltik. A tó egyben a vízisportok kedvelőinek paradicsoma. Felszínét ellepik a vitorlázók, a csónakázók, a vízisízők, mélységeinek rejtelmei pedig a könnyűbúvároknak szerez örömet.

Egyik partján tágas rét, amely domború, mint egy fél-

MAGYAR HÍRMONDÓ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

Tellinger István
1021

1972. július 30., vasárnap

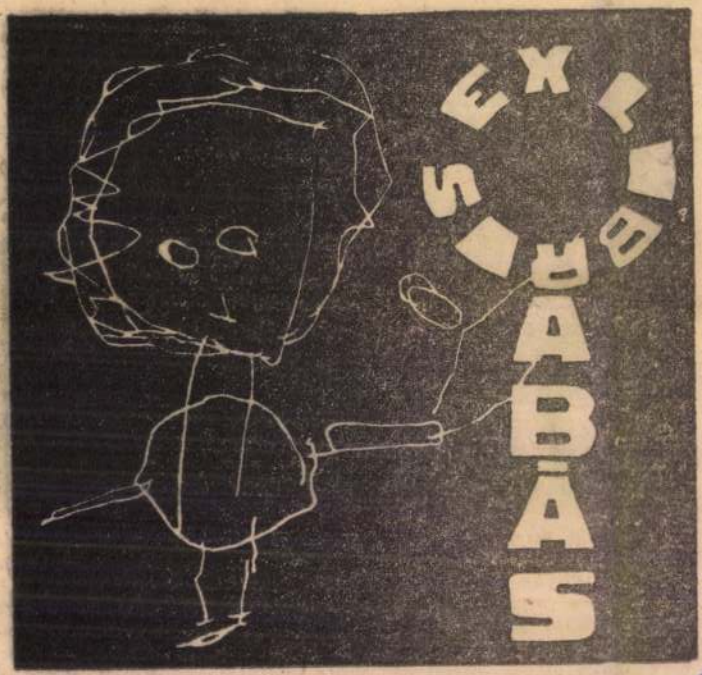

FIAM EX LIBRISE — Tellinger István munkája

foldgomb: a harmadik,
llyel, tudással, messze
rággyal megírt mű. Hőse:
, az első Faust-dráma
színtere az Erzsébet-kori

ót *Móricz Zsigmond* test-
iklós fedezte föl, *Benedek*
tárta szélesre előtte egy
önyvkiadó s a beérkezés
; e három regényét olyan
ik köszöntötték, mint *Kas-*
jos a Nyugatban, *Kós Ká-*
Erdélyi Helikonban. Mind-
ótárs-kritikus megkereste
lelte a történelmi jelmezbe
ott korszerű problémákat
ó György társadalmi regé-
Az ötszínű emberre negy-
ig nem akadt kiadó!), „mai
", állapították meg a köny-
S most, hogy a Móra
kiadó újra kiadta *A föld-*
t, újra megkérdezhetjük:
nem úgy történelmi regény,
Szántó jó néhány kortársáé;
z, ami ma is korszerűvé te-
könyvet?

ántó György első regényei
is nem csupán történelmi
ból merítenek. Legalább

- - melyre Krist
invitál bennünket,
ka csemege. A kut
litás hívei, egy-eg
műfaj megszállott
zői, s Szerb Antal
először nyílik az
hetősége egy horiz
tésre. Egy ilyen „
persze megvan a
problémája: nem
nyiség a minősé
adathalmaz nem
elemzés intenzitás
előre felkészült
bevezetőjében har
olvasónapló jelleg
élményre hivatk
tékra, másfelől i
olvasott művek
megosztását teki
nak, vállalva s
nak esetleges tév
vitálás szót nem
nálom, a szerzőn
szándékában ki
(sem pedig az
szellemi kalan
őket. Egy ilye
jelentőségét nem
ni. A részletpr
arcképekben elv

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1972 JUL

NAPJAINK

Tellinger István

1021

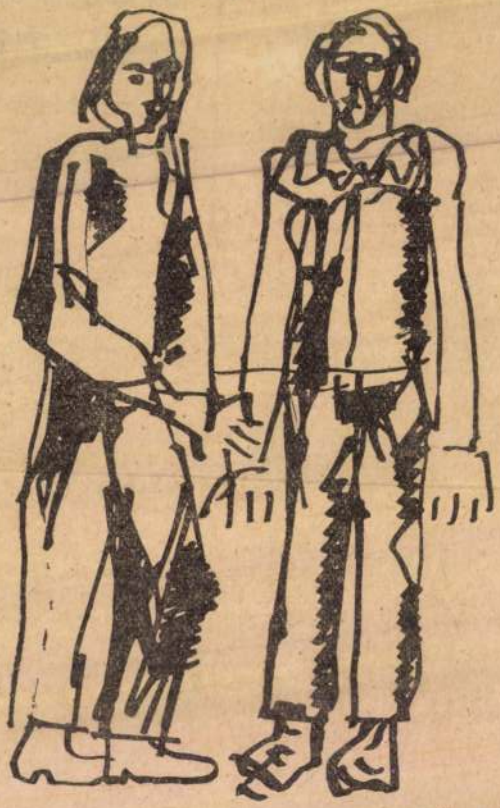

KÉT FIGURA

TELLINGER ISTVÁN RAJZA

...szültek: első képünk a ...adik a Hazafias Nép- ... Agotha Tibor felvétele)

...la

DÉLI

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Déli Hírlap

1972 JUN 29

Tellinger István
1021

* Tanulmány

Tellinger

vasárnap

agság szolgálat
ép szolgálata

dr. Bodnár Ferenc elvtárssal

sztalhattuk, hogy megyénk 55 érdeklődéssel fogadta — több taggyűlésén —, kommunista fe- litikai Bizottságnak a pártszer- s a Központi Ellenőrző Bizott- kumentumok — amint ezt már pártvizsgálatok és pártfegyelmi alapján foglalkoznak a párt tisztaságát érintő néhány káros tták a kommunistákat, a párt- s tendenciák leküzdésére.

a KEB megállapításai, útmuta- nt — jelenleg is foglalkoztatják

bizottság nemrég összegezte és — az említett dokumentumok- k Borsod megyei tapasztalatait. at, az MSZMP Központi Bi- pártbizottság első titkárát azért ájékoztatást e taggyűlések fon- tságairól és válaszoljon néhány re.

keiről olykor megfeledkező emberek nyilván figyelmen kívül hagyják azt az oly sokszor hangoztatott intelmet, hogy pártunk a hatalmat nem uralkodásra, hanem a munkásosztály, a dolgozó nép szolgálatára használja fel. Következésképpen, hogy párttagnak, kommunistának lenni szolgálatot — a nép önzetlen szolgálatát jelenti!

Másutt — korábbi befolyásuk elvesztése miatt sértődött emberek, intrikusok, rágalmazók, névtelen levelezők és más bajkeverők — igyekeznek kihasználni a jogos bírálatot védő és ösztönző határozatokat.

Az említett káros jelensé-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

Tellinger István

1972 JUL 2-

1021

1972. július

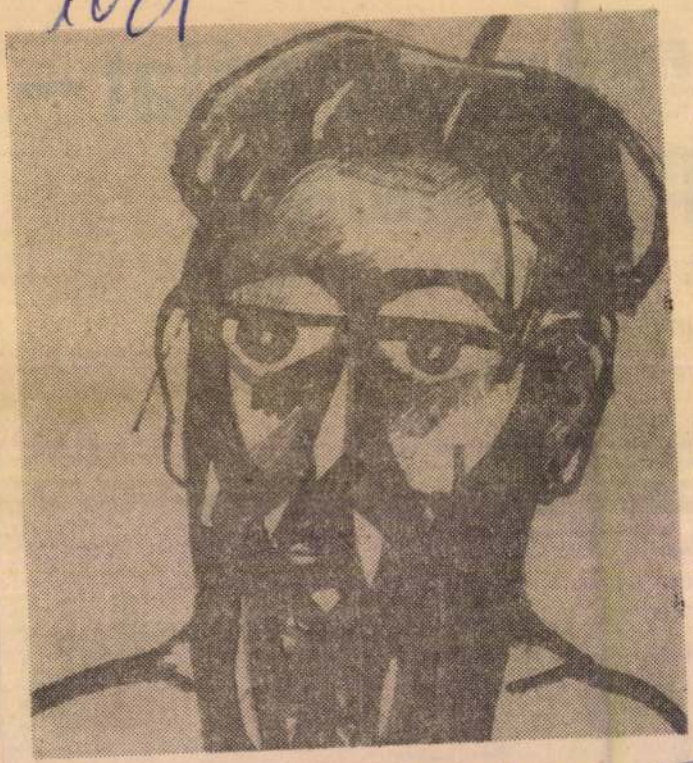

Tellinger István munkája

ettségizett. Az ...
l az orosz frontra vez
lten, hadapródőrmeste
krasznojarszki hadif
narxizmussal. 1919 ő
ól, partizáncsoportot
zott a Vörös Hadser
felszabadításában, hú
erzésében. Az I. nemz
ént megmentette a
nykészletet. 1920-ban
nista Pártba.

efejezése után Moszkvában irodal-
ytatott. 1924-ben jelent meg első
narosan napvilágot látott — orosz
te. Témáit elsősorban az első vi-
orosz polgárháborúból merítette;
erénye a közvetlen élményszerű-
jelentkezett a spanyolországi an-
rába, és Lukács Pál tábornok né-
nzetközi brigádok szervezésében.
snokaként védte Madridot, a túl-
n a Huesca alatti harcokban hősi

●

t. 1862. június 12-én halt meg —
zentpétery József, a XIX. század
- ötvösművésze.

Petőfi rádió. 8.05: Operarészletek. 9.03: Gyermekrádió. 10.05: Zenés műsor üdülőknek. 11.45: Néhány szó zene közben. 12.03: Zenekari muzsika. 13.03: Pedagógiai napok Kunszentmártonban. 13.20: „Néger" vonósnégyes. 14.00: Kettőtől hatig. 18.05: Külpolitikai figyelő. 18.20: Új könyvek. 18.23: Közkívánatra. 19.08: Táncdalénekesek ábécében. 19.29: Mese. 19.35: A Magyar Állami Hang...

Kiállítás

Miskolci Galéria: Lengyel plakátkiállítás. Nyitva: délelőtt 11 órától este 7 óráig.

Miskolci Képtár: Berény Róbert rajzkiállítása. Nyitva: délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Numizmatikai kiállítás az egyetem könyvtárában. Megtekinthető: délelőtt 10 órától délután 5 óráig.

Mai magyar rajzművészet — kiállítás a József Attila klubkönyvtárban. Nyitva délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Fotokiállítás Szibériáról a Kazincbarcikai Egressy Béni Művelődési Központban. Megtekinthető: délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Szakál Ernő szobrászművész kiállítása a tokaji múzeumban. Megtekinthető délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Megyei gyermekrajz-kiállítás a Rónai Sándor Művelődési Központban. Nyitva: délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Vietnam művészete — kiállítás a Bartók Béla Művelődési Központban. Megtekinthető: egész nap.

Történelmi festészetünk a XIX. században címmel kiállítás a mezőkövesdi művelődési központban. Megtekinthető: délelőtt 10 órától este 6 óráig.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-774

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc
Tellinger István
1972 JUN 11

tegea, te múlhatatlan varázslat

1021

Öregasszony

Tellinger István linómetszete

a közelébe

De a gy
nem a k
nem a f
volt, viszo
És nagy

on a nagy forgalmú útvonalon.

akadályozni. A kísérletsorozatot márciusban kezdték el. Ebből a célból kissé átalakították az ammónnitrát üzemben a hűtődobot, amelyben tulajdonképpen a púderezés végbemegy.

Rövid idő alatt mintegy 4 ezer tonna púderezett nitrogénműtrágyát szállított a vállalat az ország különböző részére. Összesen 60 gazdaságban végeztek vele kísérleteket. Valamennyi felhasználó igen kedvezően nyilatkozott a termék minőségéről. Egyetlen helyen sem ütközött akadályba a műtrágya géppel történő kiszórása. Erről maguk a gyár vezetői is meggyőződtek a helyszínen.

A tapasztalatok alapján a műtrágyagyár vezetői úgy döntöttek, hogy tovább folytatják ezt a munkát. Így került sor a közelmúltban a másik hűtődob átalakítására, amelyet a júliusi nagyjavítás alkalmával végeztek el a szakemberek.

(—s)

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-796

Tellinger István

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

1972 IV. 9.

1021

FÉRFIPORTRÉ

Tellinger István munkája

P

(Budapest, 1904—1972, Párizs)

Párizsban elhunyt *Pán Imre*, akiről életművének egyik francia méltatója írta: filozófus, költő, történész és esztéta volt.

Pán Imre 53 éves koráig Budapesten élt s modern irodalmi és képzőművészeti életünkben jelentős szerepet játszott. Kora ifjúságától az avantgarde elkötelezettje. 1924-ben IS címmel preszürrealista folyóiratot indított. A felszabadulás után *Gegesi Kiss Pállal* és *Mezei Árpáddal* megalapította az Európai Iskola művészetcsoportot, amely jelentős befolyást gyakorolt a magyar művészet fejlődésére. Az ötvenes évek elején *Kassák Lajossal* együtt megírta az izmusok történetét, melynek egyes részletei a Nagyvilágban jelentek meg. Később Párizsba ment, ott új képzőművészeket fedezett fel, kiállításokat rendezett; MORPHÉMES címen folyóiratot szerkesztett. *Vasarely, Matta, Hajdú, Sonia Delaunay, Bryen, Bertholo* is szerepelt munkatársai között. A DIMENZIONISTA MANIFESZTUM harmadik kiadása is e lap ban jelent meg. Művészeti gyű tő tevékenysége is számottev Az 1968-ban, a Budapesti Szép művészeti Múzeumban rendeze Francia Grafikai Kiállítás anya gának nagy része az ő gyűjte ményéből származott.

Sok párizsi kezdeményezés közül kiemelkedik KIHAGYÁ SOS PRÓZA elnevezésű iroda mi irányzata: nagy filozófusok é szónokok tanulmányaiból és be szédeiből egyes részek elhagyásá val meglepő költeményeket ala kított ki.

Hagyományos módszerrel a kotott versei mellett rám a leg nagyobb hatást ez, a KIHAGYÁ SOS PRÓZA (omisszionizmus tette, s ebben a műfajban is *Ren Descartes* Első Elmélkedéséből alkotott verse, amelyet azonna lefordítottam, és fordításgyűjte ményemben a Francia Szürrea lizmus Csúcsai című fejezetbe közöltem. Íme, a vers:

IMRE PAN:

KIHAGYÁSOS PRÓZA

„Minden kőtömbben szobor rejtőzik, csak a felesleges részt kell lehántani róla." (Szobrász akszióma.)

„Minden prózában vers rejtőzik, csak a felesleges részt kell lehántani róla." (Az omisszionizmus jelszava.)

a királyokat
akik aranyban és bíborban jártak
most teljesen meztelenek
üveg test
ember vagyok
aludni is szoktam
s azt álmodni éjszaka
hogy fel voltam öltözve
tűz mellett
teljesen meztelenül ágyamban
szunnyadó szemmel
nézem ezt a papírt
álmomban
oly világos

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 5
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1972 MÁR 18

Tellinger István

1021

Tellinger István: Várakozás

rópai biztonságért

ai kötelezettségek rendsze-
ének megteremtéséhez. Az
yen kötelezettségrendszer-
ek meg kell határoznia az
urópai biztonság alapelveit,
z európai államok kölcsö-
ös kapcsolatainak elveit.
zekhez tartoznak: a határ-
ok sérthetetlensége, az erő-
zak alkalmazásának tilalma,
békés együttélés, az álla-
ıok jószomszédi viszonya és
gyüttműködése a béke ér-
ekében, a kölcsönösen elő-
ıyös kapcsolatok. A szocia-
ista országok célszerűnek
artják egy állandó szerv lé-
esítését, ahol a tanácskozás
ıtán folytatni lehet a közös
munkát.

A Varsói Szerződés tag-
országai végig konstruktívan
közelítették meg az európai
biztonsági rendszer s az eh-
hez vezető közvetlen út, a
biztonsági értekezlet össze-
hívása kérdéseit. Egészen
másképpen viszonyulnak az
európai biztonság probléma-
köréhez a NATO vezető
hatalmai. Bár szavakban egyet-
len NATO-tagállam kor-
mánya sem lép fel a biztonsági értekezlet gondolata ellen, még mindig halogató taktikát követnek, s végső soron annak megakadályozására törekszenek. Vajon miért?

alakult „status quo" elismerése képezi. Ebben a szerződésben a mára és a jövőre nézve leszögezték kötelezően az európai határok sérthetetlenségét. A szerződés ratifikálása, a Nyugat-Berlin helyzetét rendező négyhatalmi megállapodás, a két német állam közötti kapcsolatok rendezése további lépést jelent az enyhülés ellenségeinek visszaszorításában.

A budapesti felhívást követően erősödtek a társadalmi akciók az európai biztonsági konferencia összehívásának érdekében. Európa társadalmi mozgalmainak új korszakát jelezte Brüsszelben 22 ország társadalmi köreinek konzultatív tanácskozása, ahol elhatározták, hogy június 2—5-ig ugyanitt megtartják az európai közvélemény közgyűlését, s felhívták a földrész valamennyi társadalmi, politikai, mozgalmi erejét, hogy csatlakozzék ehhez a nagy fontosságú kezdeményezéshez. A közgyűlés előkészítésében cselekvő részt vállal a magyar társadalom, az Európai Biztonság és Együttműködés Magyar Nemzeti Bizottsága, mely tavaly szeptemberben alakult

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

1972 APR 16

Tellinger István

1021

1972. április 16., vasárnap

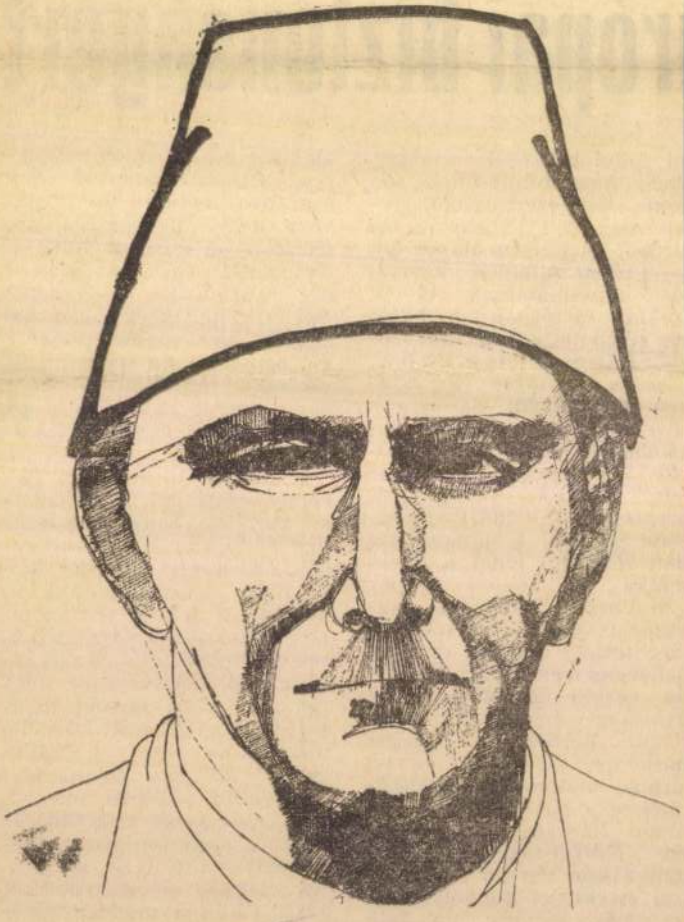

PORTRÉ

Tellinger István munkája

gozót lehyeg
désekben ér
Valójában a
kor válik ig
szerződésévé
értik és köv
nyesítik is.

vaszi munka a borsodi

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

1982 MÁR 12

Tellinger István

1021

Portré

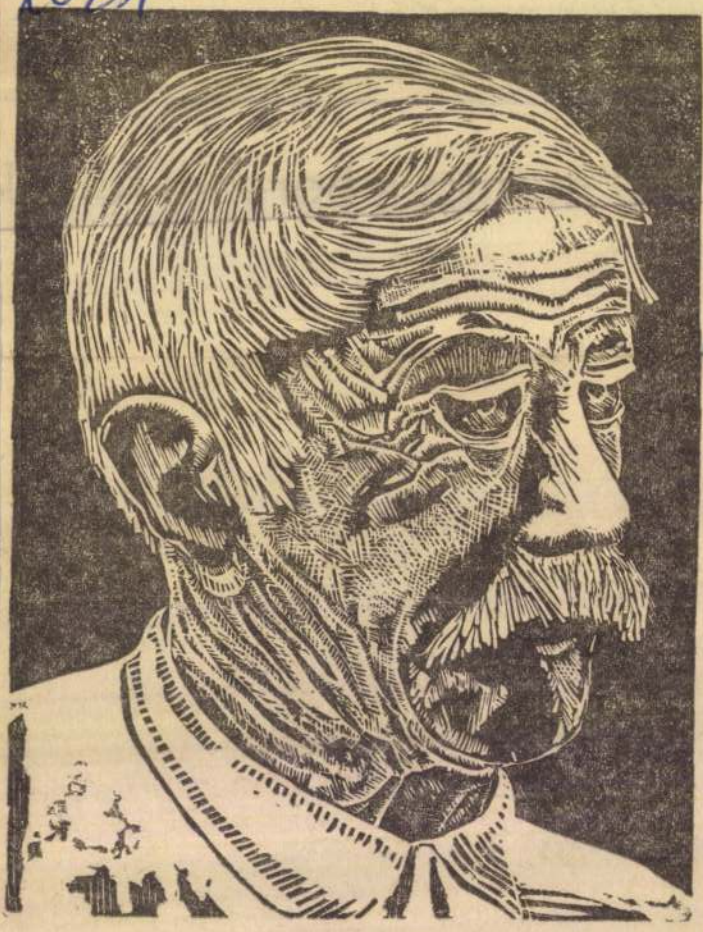

Tellinger István linómetszete

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-036, 337-748, 340-776

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

Próbaüzem a TVK epoxigyant

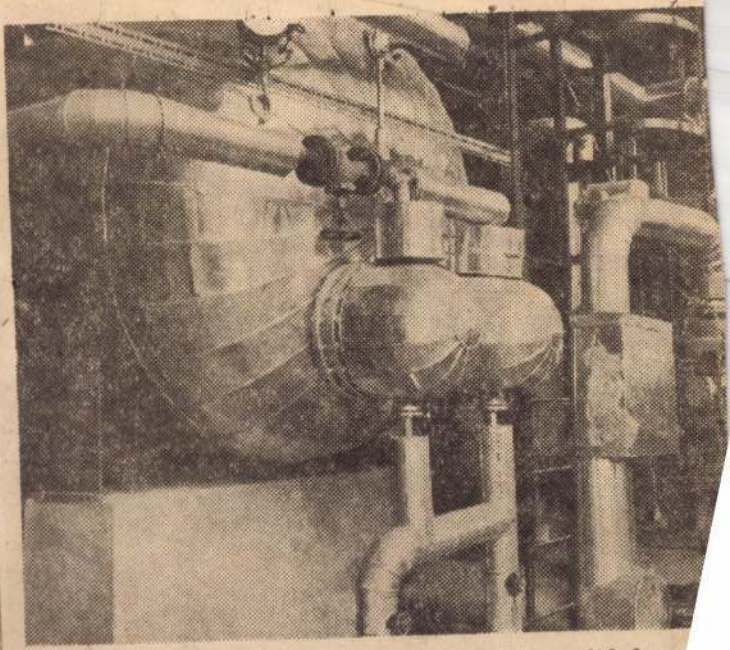

A Tiszai Vegyikombinátban 300 tonna évi kapacitású ep
millió forintos beruházással. Az üzem évi termelési érté

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1972 MAR 5 -

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

Tellinger István

1021

Zenélő

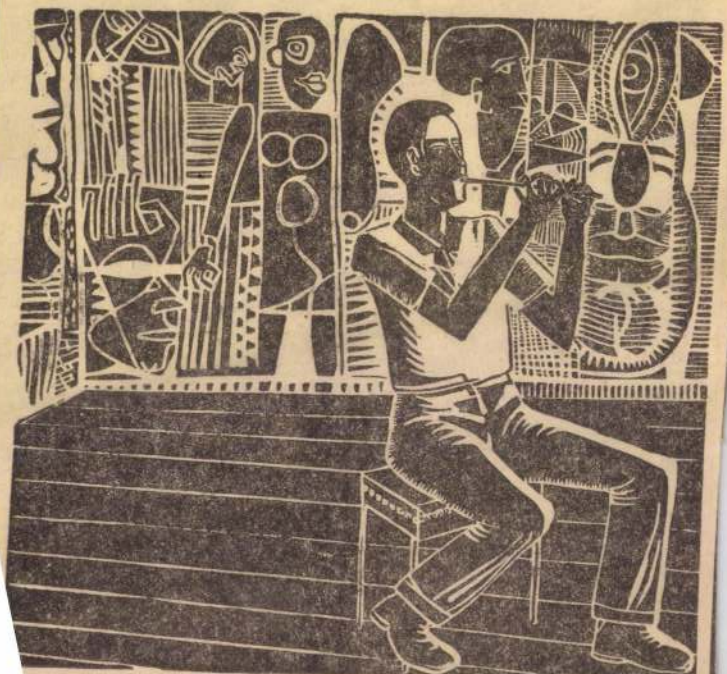

(Tellinger István munkája)

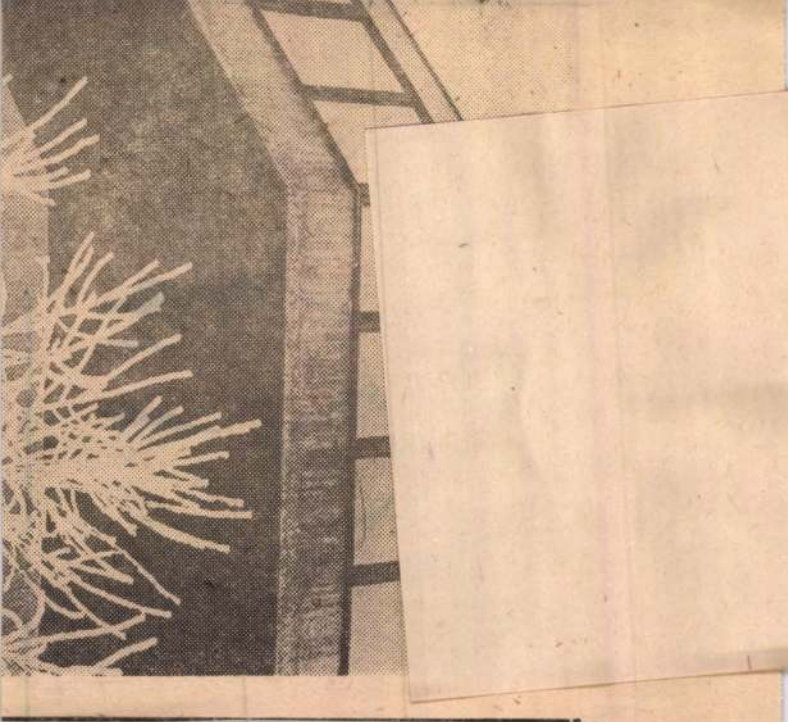

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉLI HÍRLAP

Tellinger István

1021

✶ Két fej

Tellinger István rajza

NK

1974. ÁPRILIS 4

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728
1974 ÁPR – 4
Napjaink

Tellinger & Társa

1021

HÁZ ELŐTT

TELLINGER ISTVÁN RAJZA

alista brigádok

ikerek
ntipari
ítóban

hiánnyal is küszködött. A hiányzó munkáskezeket a brigádok nagyobb teljesítményével kellett pótolni. A jó eredmények elérését különösen a lakatosüzem, a forgácsolóüzem és a külső szerelők jól szervezett munkája tette lehetővé.

A termelésben elért sikerek teremtették meg az alapot a dolgozók keresetének növelésére is. Az elmúlt esztendőben — a központi bérfejlesztéssel együtt — a gyár bérszínvonala 10,1 százalékkal emelkedett. Ezen belül elsősorban a munkások keresete nőtt; a növekedés itt 11,2 százalék volt, s évvégi részesedésre is jutott. Javultak a dolgozók munka-

Készterm
kiszállítá

A Novor-típusú motoros membránszivattyúkból ez évbe szít a MEZŐGÉP felsőzsolcai késztermékek kiszállítás előtt.

A 18. élüzem

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1974 MÁJ – 4
Északmagyarország

Tellinger István

1021

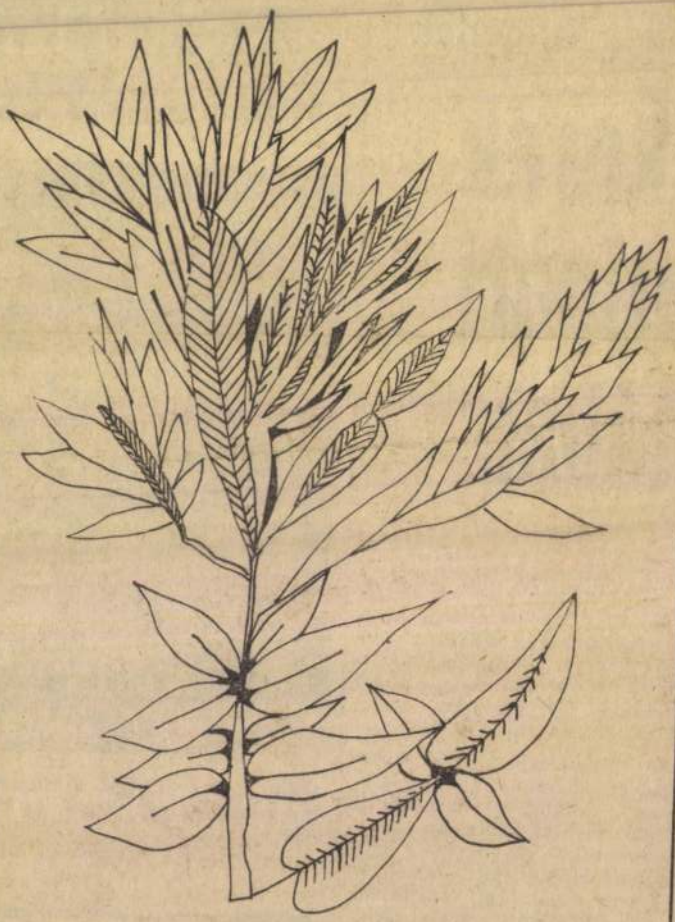

Tellinger István tusrajza

ELÜLETI IGÉN

yeik, életritm
gváltozik.

lakóhelyen
n nyer szere
a — kölcsön
ontos tényezője a városi

aink lakóterületi zöldfelületének funkcionális vizsgálatánál a
rosi településrészek üzemelésének problémáin keresztül igyek
egyrészt azon feladatok ellátásának mértékét, amelyeket a
kell a használó lakosság sokoldalú igényeinek kielégítésén
essük a zöldfelületek gazdaságosabb üzemeltetésének lehetőse
dfelületi igény természetesen fennáll városaink régebbi telepü
a kertkialakításra vonatkozó következtetések ezekre is érvé
kótelepeink társadalma aránylag rövid múlttal rendelkezik,
ételéről, jellemzőiről és annak változásairól néhány megálla

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 ÉLC

1

BORSODI SZEMLE

Tellinger István

1021

Tellinger István grafikája

kodás kibontakozását, mint egyebütt. A fő
agrárnépesség 18,5 százalékának. A föld né
kon, a hirtelenében föléledt, vagy magukr
kedtek el, míg valamiképpen tájékozódni t

Az 1948. november 2-án (vagy 6-án)
Termelőszövetkezet létrejötte idején a birto
voltak:

Gazd. kategória	
1 kh-nál kisebb	
1— 5 kh	
5— 10 kh	
10— 20 kh	
20— 50 kh	
50—100 kh	0,1

Az életképtelennek fenntartás nélkül mondható kisparcellás kategória, számszerint 95 „gazdaság" milyennek vélhette jövőjét, ha csak a szűk értelemben vett holnapra gondolt is? De nem sokkal derűsebben szemlélhette a bizonytalanság özönét sejtető esztendőket az alig-alig életképes 1—5 holdas 584 fő, család sem.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1914 - 1
BORSODI SZEMLE
Tellinger István

121

Tellinger István grafikája

a szélesebb érdeklődésű olvasóközönség elé
dolatmenetnek az a körülmény, hogy Magy
a második leggyakoribb daganatféleség.
gyógyíthatóságával kapcsolatban számos t
adnak — és a lemondó szemléletet fokozz
emlékképek, melyeket daganatos megbete
tozók, barátok hagynak vissza az emberel
lataink alapján megállapítjuk, hogy a „rá
elváltozásoknak, melyek megítélése a legpe
hogy e szemlélet téves, azt is egyértelmű
körülmények között a tüdőrák gyógyítás
az érintett tüdőlebeny vagy féltüdő eltáv

A mindennapos tapasztalatból és na
tudjuk, hogy a tüdőrák leggyakrabban a 6—7. évtizedben
évtized követi. Természetes, hogy 70 éven túl, de 50, sőt 40 éven alul is — szere
csére ritkán — észlelhető e kóros elváltozás. A sokrétű problémák egyike a fenti-
ekből következik. Ha egy orvos valamely — akár kisebb — műtéti beavatkozás
szükségességét közli, e ténytől az emberek jelentős része megretten, vagy félelem
lesz úrrá rajtuk. Ez emberileg érthető, még akkor is, ha e közlés az orvos részéről
tapintatos rávezetés formájában történik. A tüdőrák vonatkozásában e kérdés még
külön nehezített, mert míg számos más műtéti beavatkozást a beteg rövidebb-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 185-05, 337-748, 340-726
1974

BORSODI SZEMLE

Tellinger István

1021

Tellinger István grafikája

B. Tóth Lajos elbeszélése

vatarce

Anya és a lány emlékezett a suta bemutatkozásra. Apa legyintett.

— Lehet, mindegy. Másképpen van ma a világ. Tudom én azt jól. Én már például a lányomat se értem — intett hátra —, és ő se engem. Mással is így van, tudom, maguknál is.

— Azért én jól megvagyok otthon velük, bár apának hisztije a rend, a pontosság, a fegyelem. Kibírható. Csak néha persze röhögök, de megértem. Apa tízéves korától katona volt.

— Ahá, a cőgerei.

— Igen, így mondta. Van is róla pár kép. Ahogy akkor kinézett. Mint valami nagyméretű ólomkatona. Hát ettől olyan rendes, kifésüli otthon a szőnyegrojtot, meg ilyesmi. Azt mondja, született katona volt, most raktáros, és úgy viselkedik, mintha született raktáros lenne. De azért igyekszik mai lenni, bár talán neki nehezebb. Néha zenét is hallgatunk együtt, már úgy értem, mai zenét.

— A Beatlest meg az Illést?

— Válogat ebből, abból. Szereti nagyon az Ohio expresst, meg általában a rágógumi-stílusú zenét, ezt észrevettem. Az Ezüst kalapácsért is rajong. De gyanítom, hogy legbelül csak a fúvószenét, a katonazenét szereti. Van egy lemeze, a könnyűlovasság indulója. Ezt képes akár tízszer is meghallgatni egymás után. Igen, Suppétól — bólintott a baracKbefőtt arcú mamának, aki kisegítette. — Néha nem is értem. — A tájat nézte, mert az út ívéről ráfénylett a Duna ezüstszalagja.

— No persze, nem érti, hát ez természetes — mondta a vezető. — Most a szülők sokkal hamarabb válnak elavulttá. Ez így is van, magam is igazolom, köztem és apám között szinte nem volt soha nemzedéki ellentét, és nemcsak azért, mert én ugyanazon az egyetemen tanítok

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

19/2 NOV

NAPJAINK

Tellinger István
1021

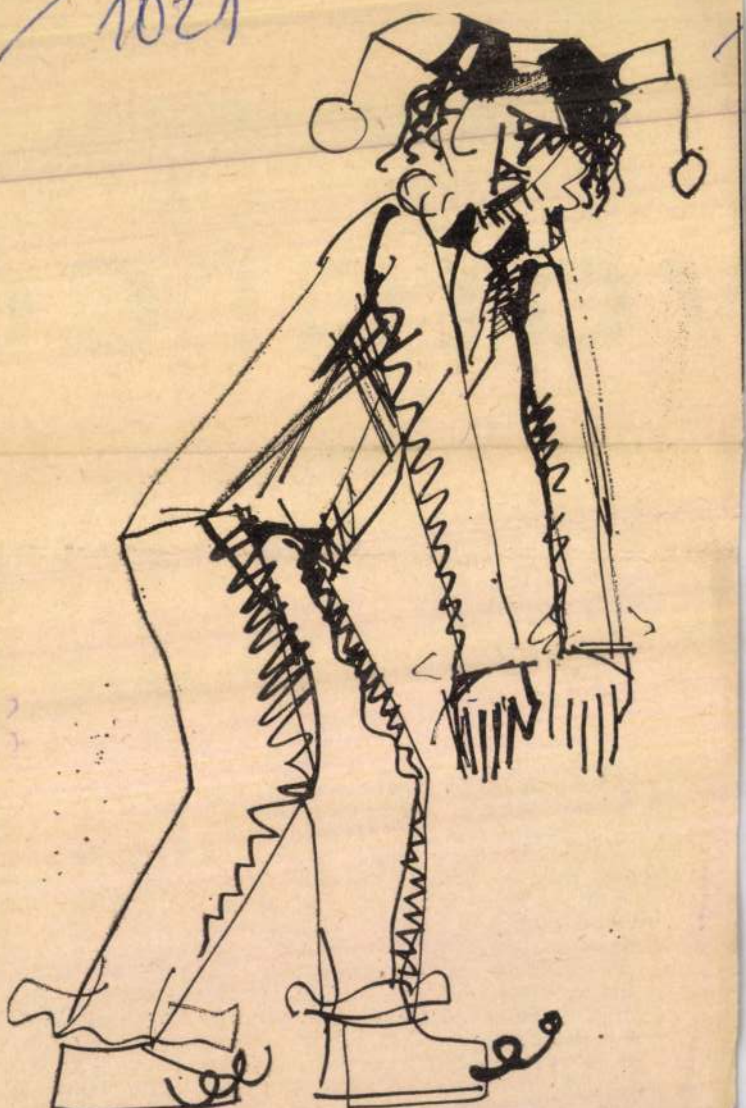

BOHÓC

TELLINGER ISTVÁN RAJZA

politik
ségtud
étével, a
hatatos
tóan tölti
patását, me
sadalmunk
nyát. A be
folytatnunk
Bizottság l
tásával vég
a X. kong
tait, s el f
nelmi célu
hazánkban
sadalmat. Az ünnepeket mindig dolgos hétköznapok követik, hogy a jól végzett munka után ismét ünnepelhessünk.

Boda István

tonna betonacélt, különböz
hengerhuzalokat és köracélo-
kat készítenek, elsősorban a
hazai építőipar számára. A
mű üzembe helyezésével —
gazdasági számítások szerin

Téli építkezés

SAJTÓFIGYE
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT
Telefon: 138-068, 337-748, 340-72
1972 DEC 29
ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Tellinger István

1021

Hárman

Tellinger István munkája

(Vadas Zsuzsa felvétele)

* Egyetemvárosi ősz

Scheel útban Peking felé

Bahr Moszkvába érkezett

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 OKT 9

Déli Hírlap

Tellinger István

1021

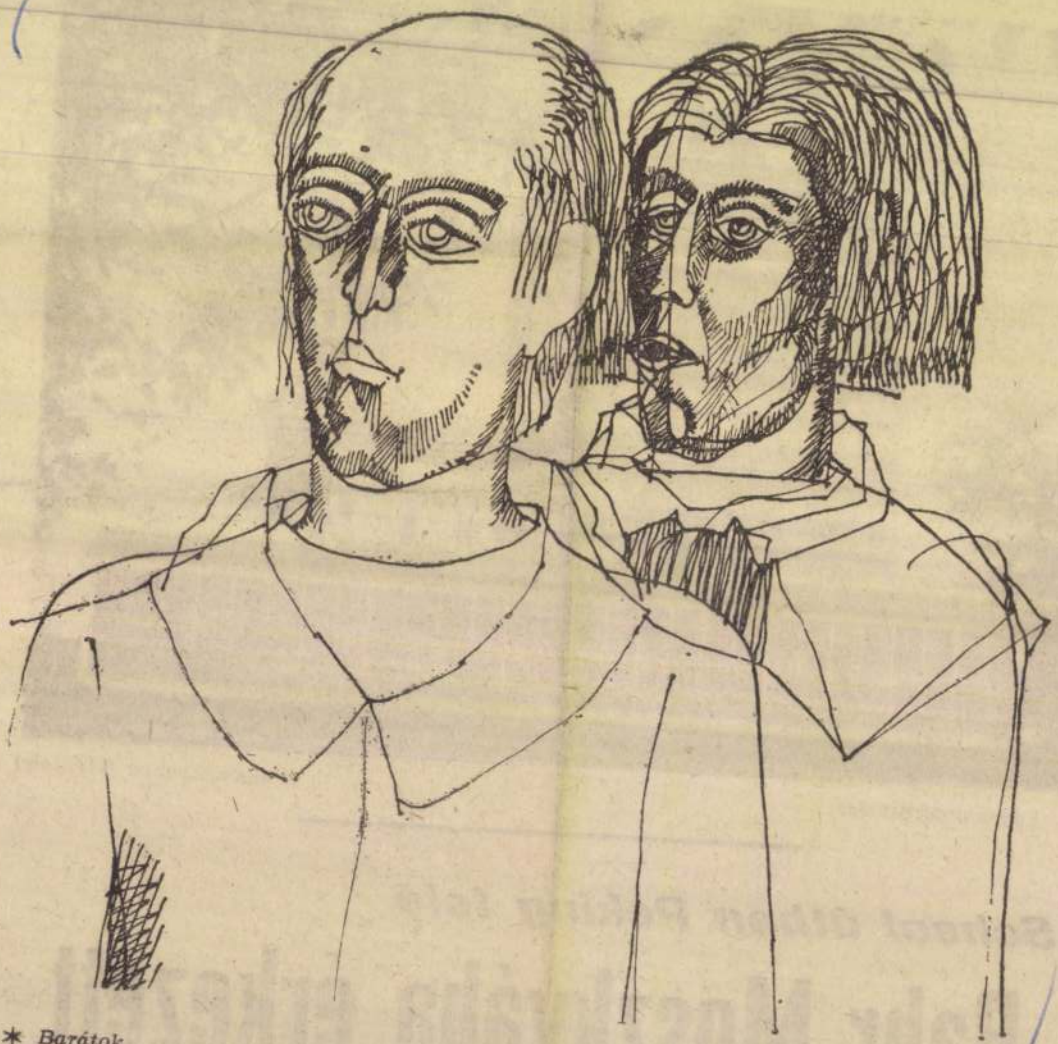

* Barátok

Tellinger István rajza

A MISKOLCI GALÉRIA
TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT

Tellinger István

GRAFIKÁIBÓL RENDEZETT
KAMARAKIÁLLÍTÁS
MEGNYITÁSÁRA

1973. JANUÁR 13-ÁN,
SZOMBATON DÉLI 12 ÓRÁRA
A MISKOLCI GALÉRIÁBA

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:

GULYÁS MIHÁLY
A NAPJAINK
FŐSZERKESZTŐJE

TELLINGER ISTVÁN

Meghívó

A KIÁLLÍTÁS NYITVA:

JANUÁR 28-IG, 11—19 ÓRÁIG,
HÉTFŐN ZÁRVA

BMi 72

Kerjük olvasóink
megfejtéseiket lev
juttassák el sze
günkhöz. A hibátla
fejtők között köny
solunk ki. A rejtv
o, ó, ö, ő, illetőleg ... u, ú
között nem teszünk különb-
séget. Az elmúlt vasárnapi
számban közölt rejtvény he-
lyes megfejtése: *Hogy a föl-
dön, Nekem van a legszere-
tőbb anyám.*

Könyvet nyertek: *Lenkei Klára* 3527 Miskolc, Lékai János u. 8; *Nagy Jánosné*, 3508 Miskolc, Május 1. tp. 18.; *Samu János*, 3519 Miskolc, Verne Gy. u. 8. sz.

A könyveket postán küld-
jük el.

szerezhető

...szunk kórusműveiből
20.35: Néndalcsokor
21.25: Slágerről slágerre
22.20: Szimfonikus zene
23.10: Könnyűzene — éjfélig

3. MŰSOR

8.09: Kórusok
8.17: Szimfonikus zene
10.00: Új Zenei Újság
10.35: Richard Strauss: Capriccio
10.53: Muzsikáló fák
12.10: Schubert-felvételek
13.00: Csak fiataloknak! (ism.)
14.00: Kis magyar néprajz
14.05: A windsori vig nők
14.57: A világirodalom remekei (ism.)
16.07: Beethoven-művek
17.25: BNV
Tudósítás a vásárról
17.40: Hegedűs a háztetőn
18.05: Kapcsoljuk a 6-os stúdiót
Hangverseny
19.32: Művészlemezek
20.17: Rossini:
A sevillai borbély

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 MÁJ 19

Északmagyarország

Tellinger István

1021

Tellinger István rajza

vett a m
ratovi V
forradalm
ber elejé
gyarorszá
1919 febr
val együt
kikiáltása
tosaként

A Taná
risták Let
október 6-

Kilencven évvel ezelőtt, 1882. szeptember 4-én született és 11 évvel ezelőtt, 1961 augusztusában halt meg Leonhard Frank, német regényíró és elbeszélő.

Rádió

VASÁRNAP

Kossuth rádió: 8.05: Az öt karika jegyében. 8.20: Hangkép. 10.03: Petőfi Sándorról — Ilyés Gyula. 10.53: Gyermekkórus. 11.10: Nagy siker volt! Hangverseny. 12.11: Az öt karika jegyében. 13.00: Jegyzet. 13.10: Jó ebédhez szól a nóta. 13.50: Rádiólexikon. 14.20: Művészlemezek. 15.08: Az öt karika jegyében. 15.11: A vietnami kultúra hete. 15.22: Elhallgatós játék. 15.55: Hallgassuk együtt. 16.40: Pillantás a hagyvilágba. 17.05: Az öt karika jegyében. 17.10: Gyurkovics Mária énekel. 17.25: Az öt karika jegyében. 0.10: Filmdalok.

Petőfi rádió: 8.00: Miska bácsi lemezesládája. 9.00: Zenés beszélgetés a 10 éves sárréti

Hogyan segíti a Megyei Könyvtár az iskolákat?
Hány óvodást fogadtak?
Sportműsor.
Slágerkoktél . . .

Televízió

BUDAPEST

VASÁRNAP

8.00: Alapfokú angol nyelvtanfolyam. 8.15: Német nyelvtanfolyam. 8.40: Utazás Sundevitba, NDK ifjúsági film. 9.55: Tv-ovi. 10.25: Világjárók. IX. 10.50: Műsoraínkat ajánljuk. 11.15: „Harcoló bányász". Dokumentumfilm. 14.00: XX. nyári olimpiai játékok. Atlétika, lovaglás, labdarúgás, középdöntő. Kézilabda Magyarország — Jugoszlávi Uszás

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1972 SEP 3

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Tellinger István

1971

TANULMÁNY

Tellinger István munkája

üzleteket, úgy viselkedjék, mint egy felnőtt, vajon miért nincs akkor ennek a szegény kiküldöttnek hitele napi néhány dollár erejéig? Vagy talán attól tartanak a kiküldő szervek, hogy ha nem kérnek számlát az utazótól, akkor az a parkban alszik és hazai konzervet eszik, csupán azért, hogy még egy kardigánt vehessen? Lehet. De ha ilyen, akkor mért küldik ki? Ha viszont olyannyira felnőttnek tartják, hogy effélét fel sem tételeznek róla

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 SEP 30

ÉLET ÉS IRODALOM

Tellinger István

1021

Tellinger István metszete

Településrendezés

Borsodban az év első nyolc hónapjában mintegy 15 millió forintot fordítottak a települések általános és részletes rendezési tervének elkészítésére. Kijelölték az egyes települések út- és közműhálózatára, a középületek, lakótelepek, játszóterek és zöldövezetek létesítésére legalkalmasabb területeket.

A jövőben nagyarányú rekonstrukciót hajtanak végre, többek között, Leninvárosban, Kazincbarcikán, Szerencsen és Mezőkövesden.

Felújítják a filmklubot

Befejezéséhez közeledik a

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-725

19/2 SEP 11

Déli Hírlap

Tellinger István

1021

* Festő

Tellinger István rajza

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

...vagy
...etünk!? . . .
Kórusmuzsika.
Közoktatás, közmű...
Az anyanyelvi okt...
iskoláinkban . . .
A miskolci Petőfi...
életéről.
Slágerkoktél.
Megyei sporteredmények.

Televízió

VASÁRNAP

BUDAPEST

9.15: Orosz nyelvtanfolyam. 9.30: Francia nyelvtanfolyam. 10.00: Csak gyerekeknek! 11.00: Riportműsor. 14.45: Pedagógusok fóruma. II. 15.20: Az utolsó mohikán. 16.45: Műsorainkat ajánljuk! 17.25: Röpülj páva-kör. 18.05: Delta. 18.30: Sporthírek. 18.40: Esti mese. 19.00: A HÉT. 20.00: Hírek. 20.05: Hiúság vására. I. 20.55: Andor Éva énekel. 21.35: Hírek. 21.40: Telesport.

BRATISLAVA

9.30: Kicsinyek műsora. 10.00: Érdekességek a nagyvilágból. 10.30: Hoperi tavasz. 11.00: Bartók: 3. zongora- és zenekari verseny. 11.30: Vasárnapi magazin. 12.00: Tv-híradó. 15.30: Gyermekműsor. 16.15: Négy páncélos meg a kutya. Lengyel tv-sorozat. 17.10: Fiatalok horizontja. 17.10: A ...

Erkölcsi és jogi ... szabályok — előadás a 116. Szakmunkásképző Intézetben délelőtt 10 órakor.

Mi a jóga? — előadás a miskolci Ifjúsági Házban délelőtt 10 órakor.

Magyarnóta-est a sajókazai művelődési házban este 6 órakor.

HÉTFŐ

A Miskolci Szimfonikus Zenekar hangversenye a színházban este fél 8-kor.

Mi újság a nagyvilágban? címmel külpolitikai tájékoztató a Bartók Béla Művelődési Központban szocialista brigádok részére. Este 7 órakor: Fiatalok Fóruma.

A szellem és a szerelem címmel Keres Emil előadóestje az Ady Endre Művelődési Házban este 6 órakor.

Audiószínház: Pillangókisasszony — a Rónai Sándor Művelődési Központban este 6 órakor.

Tájképek a Hold felszínén — előadás az Uránia csillagvizsgálóban este 6 órakor.

... hatékonysága

Tellinger István

1972 FEB 20

1021

Tellinger István linómetszete

★ *Tegnap nem volt tanítás a Szeretet utcai általános iskolában. Az oktatási intézmény nevelői dr. Havasi Bélával, a városi pártbizottság első titkárával találkoztak, aki Tok Miklósnak, a városi tanács elnökhelyettesének társaságában látogatott Hejőcsabára. Képünkön — a tantestület többségét kitevő — tanárnők egy csoportja, Varga János házigazdaigazgató és dr. Havasi Béla.*

(Ágotha felv.)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉLI HÍRLAP

Tellinger István
1021 1972 FEB 26

* Portré

Tellinger István rajza

FEJTÖRŐ

Téli világ

VÍZSZINTES: 1. Petőfi-verscím. 3. Poldini Ede „Farsangi lakodalom" című vígoperájában éneklik. (Folyt. a függőleges 1. szám alatt.) 14. Kinyirkáló. 15. A kicsinyben árusított textilnemű ilyen cikk. 16. Mindenféle apró gaz, dudva. 18. Magad. 19. Az ingerületek vezető pályája a testben. 20. Elnyújtott trombitaszó. 21. Harapá. 23. Pajkosság. 24. É. A. B. 25. Ezerszer ezer. 26. Bór és vanádium vegyjele. 27. A Földközi-tenger egyik öble, kikötője: Marseille. 29. Igaz. 30. Apu betűi, keverve. 31. Ravaszdi állat. 33. Német uralkodócsalád. 35. N. K. 37. Levesfajta. 38. Az emberiség legfőbb óhajtása. 39. Kettős betű. 40. Híg állapotú nehéz fém. 43. A gyermekbénulás elleni szérum egyik felfedezője. 45. A Volga mellékfolyója. 46. Ragadozó emlősállat. 48. A mélyben. 50. Asszonynevek végződése. 51. Valamilyen tárggyal fejbe ver. 52. A szív teszi. 53. Jor-

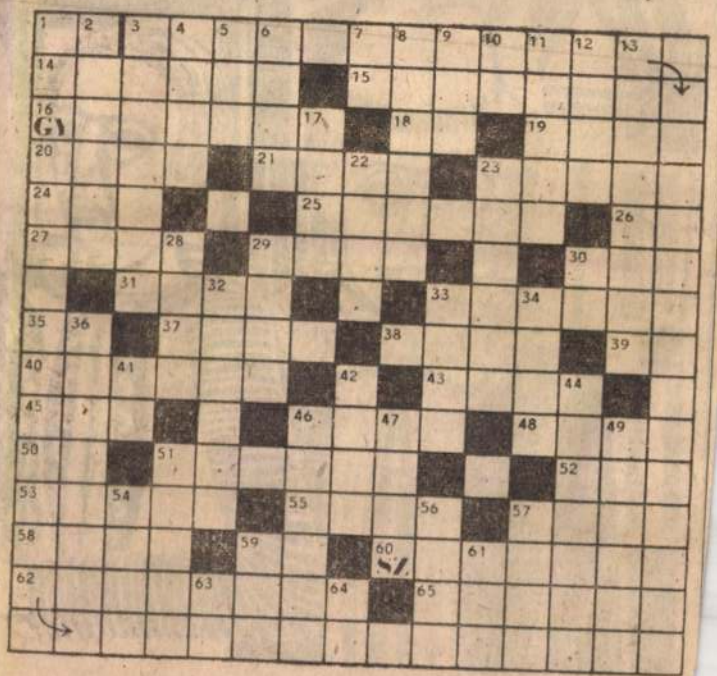

csapata. 10. Azonos betűk. 11. Tisztítószer. 12. Nádasokban élő. 13. Kiemelkedő szovjet író. 17. József Attila költe-

Könyvet nyertek: *Bánáti Gyula* Mátranovák, Rózsa u.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1972 JAN 9 -

Teillinger István

1021

Teillinger István linómetszete

A Népszava 1941 karácsonyi számának első oldala

Azon a napon, 1941. december 24-én szerdán valamivel korábban indult meg a Conti utcai pártház és szerkesztőség szuterénjében a jó öreg rotációs. Dübörögve ontotta magából a 40 oldalas Népszava másnapi, 1941. december 25-i keltezésű, karácsonyi számát. E lap első példányát sürgősen továbbítani kellett az ügyészségnek, a cenzúra pecsétjével ellátott levonatokkal együtt. Ügyészi engedély nélkül a lap nem kerülhetett ki az utcára, a pályaudvarokra, az ország különböző tájaira induló vonatokra. Pedig, ha valaha szívügyünk volt a Népszava, most az volt. Tudtuk — sokan álltuk körül akkor este a szorgalmas masinát — rendkívüli esemény tanúi vagyunk. Pártemberek voltak jelen, szociáldemokraták, kommunisták és mások; a lap munkatársai; nyomdászok — szedők, akik nem mentek haza; és mintegy 100 „Népszava-látogató", vagyis az éjszakai szeminárium részvevői. Még Max is ott- utolsó pillanatban ne lép közbe mégis az ügyészség Már volt rá eset..." Ig volt rá eset, nem is e szer...

Túlzás nélkül mondom, lamennyien becsíptünk kor este a friss lappéldány különleges illatától. Azon 40 oldalon a magyar közé személyiségek közül olyar cikke jelent meg, mint B csy-Zsilinszky Endréé, Sz fű Gyuláé, Móricz Zsigmo dé, Benedek Marcellé, J dáky Lajosé, Balogh Edgá Szakasits Árpádé, Kál Gyuláé. Csoda történt? akkor olyasvalaminek tart tuk. Különféle pártállású világszemléletű politikus művészek, közéleti személ ségek találkoztak a lap l sábjain, hogy világgá ki töljék: szabad, független, d mokratikus Magyarország akarnak. Minden egyes ír azt hirdette: vagy létrejön nemzeti ellenállás a fas mus ellen, vagy dicstelen gyáván elpusztul a magy ság. Nemzeti parancs v tehát: a halál útjáról az é útjára kell terelni a magy ságot, megálljt kell kiá

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Tellinger István

...szem
és itt iszom
Mert kiléptem a hegyek alól

1021

Három figura

Tellinger István munká

ok — az árakról

fel kellett emelni a tej árát. Más az én problémám. *Az, hogy nemcsak a tejről van szó.* Itt, nálunk a gyárban mindig többet követelnek, mindig nagyobb a termelékenység. Nem mondom, hogy ez nem látszik a borítékon. Mert látszik. De, amikor bemegyek az üzletbe, kiderül, hogy nemcsak a központi árintézkedések *„érvényesülnek"*. Hanem szép csendben drágább lett ez is, az is. És a borítékban levő többlet egy részét ez viszi el. Szóval: *sokkal szigorúbb ellenőrzésre volna szükség.* Azt hiszem, ez is benne van a határozatban.

Kiss János is a „K"-gyáregységben lakatos. Huszonhárom esztendeje dolgozik a gyárban. Négytagú családot tart el — *egyedül.*

— Nem mondhatom, hogy örömmel vettem a tej, egy ilyen alapvető élelmezési cikk árának emelését. Én mindig úgy tanultam: a tej fehérjéje a legfontosabb a szervezetnek. Én szeretem is a tejet. És, látja — vesz elő a táskájából egy darab sajtot — a tejtermékeket is szeretem. Rágyújt?

— Köszönöm.

— *Dohányzom is.* De ez nem érdekes. Legfeljebb kevesebbet szívok. *Csak a tej árával nem tudok megbeküzni.* Egyedül tartom el a családot. Mi kispénzű emberek vagyunk.

— *Mint tudja, felemelték a családi pótlékot. Márciusban központi béremelés lesz...*

— Igen. Nézze, én megértem, hogy ebben az országban még igen sok problémát kell a *„helyére tenni"*. Abban is bízom, hogy a többlet, amit kapunk, fedezi majd a magasabb árakat. De ez attól is függ, hogyan alakulnak a többi árak...

Kiss Jánostól néhány lépésnyire dolgozik *Futó Ferenc*. Neki három kisgyermekről kell gondoskodnia:

— Minden áremelés *„megnyomja"* a háztartást. Elhiheti, hogy nálunk sok tej fogy. A gyerekeknek is kell, én is szeretem. De, azt hiszem, valóban fel kellett emelni az árát. Én nyitott szemmel járok, sok mindent észreveszek, meg sokat olvasgatok is. Amikor például megjelentek az üzletekben ezek a külföldi vajak, rögtön gondoltam, hogy problémák lehetnek a hazai termelés körül. Aztán, biztosan emlékszik, megszüntették a miskolci tejcsárdák délutáni műszakját. Akkor elgondol-

— Beszélgettem falusiakkal is — folytatja. — Sok cikket olvastam az állatállományról. Tudom, évek kellenek, míg a kisborjúból tehén lesz. Aztán az sem mindegy, milyen az a tehén. *Hogy jobb legyen az állományunk, ahhoz pénz kell.* Ha a magasabb tejárak a mi ellátásunk megjavítását segíti, akkor ezt el kell fogadnunk. És még valamit hadd mondjak. Ha igazságosak vagyunk, nem szabad megfeledkeznünk róla, hogy amit ebben az évben pótlékok, meg béremelés formájában kapunk, az sokkal több, mint amit a drágább tejre és tejtermékekre kifizetünk.

Godó Gábor, a gyáregység kiváló esztergályosa:

— Nem vagyok közgazdász. Az életszínvonalat azon mérem le, hogy mit tudok vásárolni a fizetésemből. Még nem tudom, mennyi lesz az a márciusi béremelés. Most csak azt mondhatom: két gyermekem van, száz forinttal nő a családi pótlék. *Ebbe talán belefér a drágább tej.* Persze, nem örültem az áremelésnek. Azt hiszem, mások sem. De elfogadom. *El kell fogadnom.* Azért még hadd mondjam el: nagyon felháborított, amit egy tv-riportban hallottam, hogy előfordult; valahol nem szedték össze a tejet. Ha ilyen gondjaink vannak a termeléssel, akkor ez nem megy a fejembe. Gondolom, magának se...

Munkásokkal beszélgettem. Párttagokkal és pártonkívüliekkel. Ami közös bennük: *mind régi, megbecsült dolgozói a Diósgyőri Gépgyárnak. És őszinte emberek.* Szavaikra oda kell figyelni.

— **Mi azt** tapasztaltuk, hogy a tej árának emelésével kezdetben nehéz volt megbarátkozniuk a dolgozóknak — mondta *Mónus Antal*, a DIGÉP pártbizottságának titkára. Kellett egy kis idő, amíg világos lett, hogy *az árintézkedéseket a bérintézkedésekkel együtt kell értékelni.* Elmondhatom, hogy a novemberi KB-ülés határozataival egyetértenek a vállalat dolgozói. A magasabb áraknak nyilván nem tapsol senki, de a határozatban foglalt intézkedések összessége elégedettséget váltott ki. Ami a taggyűléseken elhangzott: a párttagság jóleső érzéssel vette tudomásul, hogy érdemes volt elmondani a problémákat. A KB odafigyelt. Most a határozat következetes végrehajtását várják. Többek között az árellenőr-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1973 JAN 14
Tellinger István, grafikusművész

1973. jan. 14., vasárnap

1021

Megnyílt Tellinger István kiállítása

EX LIBRIS **Tellinger István munkája**

Tellinger István grafikusművész igen sok miskolcinak ismerőse, de ismerik munkáit szerte az országban is. Grafikáinak nagy többsége ugyanis elsősorban lapok hasábjain találkozik a közönséggel. Az Észak-Magyarországban évek óta rendszeresen láthatók linómetszetei, gyakori vendég a Déli Hírlap és a Napjaink hasábjain, s újabban mind gyakrabban láthatók munkái az Élet és Irodalom című lapban is. A miskolci közönség korábban már találkozhatott egy önálló, kisebb kamarakiállításával a selyemréti Libresszóban, munkáit évek óta láthatta a grafikai biennálékon, sőt országos kiállításokon, például Budapesten a XI. magyar képzőművészeti kiállításon, vagy 1971-ben a Műcsarnokban az Új Művek című tárlaton, a miskolci téli tárlatokon, egy sor északmagyarországi kiállításon szerepelt, és megismerhették a lengyel művészetkedvelők is Katowicében és Zabrzében. Nagyobb szabású, vagy legalábbis nagyobb közönségtömegek által könnyebben hozzáférhető miskolci önálló tárlatára azonban most került sor. A Miskolci Galériában látható 22 grafikai munkája jelenti az igazi miskolci önálló bemutatkozást.

A 22 kiállított mű nagy többsége linómetszet, néhány rézkarc és egy-két rajz. A tárlat anyagából úgy tűnik, legkedveltebb területe a linómetszés, ebben találja meg leginkább kifejezési formáit, s metszetei — bizonyos kísérleti jelleggel — mindinkább az erős vonalrajzos kompozíciókhoz közelítenek. Tematikailag érdeklődési körében cirkuszi témák, álombeli víziók dominálnak. Bemutatott munkái között alig akad, amelyen ne lenne ott az ember. Tanulmányai — s egyéb munkái is — mind kísérletező, önmaga kifejezési formáit kereső, de útközben is értékeset produkáló fiatal művészt érzékeltetnek.

A tárlatot szombaton délben Gulyás Mihály, a Napjaink főszerkesztője nyitotta meg, s az január 28-ig látogatható.

(bm)

1972 DEC 20

n

moló taggyűlések lőkészítése

a pártmunka irányítására, az t vezetőséget választ... A ámoló taggyűlést tartani, ahol ezetőség, a pártszervezet éves szab. 26. p.)

mutatások mellé most mindenütt felidézzék *saját beszámoló taggyűlésük tapasztalatait, tanulságait is.* S ha lehet, ezeket még aprólékosabban, tételesebben — az előkészítés, a beszámoló, a vita, a párttagság észrevételei és javaslatai vonatkozásában is.

A legfontosabb azonban — már az előkészületek során — a beszámoló taggyűlések *céljának* szem előtt tartása. Ezt pedig a megyei párt-vb irányelvei így foglalaztak meg: *„A beszámoló taggyűlések segítsék elő a párt politikai célkitűzéseinek következetesebb végrehajtását; a párton belüli demokrácia szélesítését; a pártellenőrzés erősítését; az alapszervezeti pártmunka fejlesztését — a X. kongresszus határozatainak végrehajtását."*

Abban, hogy a beszámoló aggyűlések elérik-e majd éljukat, fontos szerepet játzik azok politikai és szerezeti előkészítése.

A HELYILEG jól átgondolt intézkedési terv, az ban megjelölt tennivalók fegyelmezett végrehajtása, a észfeladatok elvégzéséért felős elvtársak munkájának enet közben történő segítése, ellenőrzése a titkár és a ezetőség fontos feladata.

lésen, mi több, hogy a vezetőség és a tagság a legfontosabb kérdésekben, s a további tennivalók tekintetében is *azonos véleményen* lesz. Ez pedig — nem kétséges — újabb lendületet ad a X. kongresszus határozatainak maradéktalan végrehajtásához.

A taggyűlések színvonalát és eredményességét — az elmúlt évi tapasztalatok szerint is — nagymértékben meghatározza *a vezetőség beszámolójának tartalma és színvonala.* Ha azok — az irányelvek és instrukciók szerint — idejében és kollektív munkával készülnek el, ha tárgyilagosan — kritikusan és önkritikusan — értékelik a pártvezetőség és a párttagság munkáját: *ha gondosan elemzik a helyi viszonyokat és elvi következetességgel egyeztetik azt a X. kongresszus határozataival,* valamint a KB november 14—15-i ülésének állásfoglalásával, feltétlenül színvonalas, aktív és friss lendületet adó taggyűlésekre számíthatunk.

A BESZÁMOLÓK és a határozati javaslatok elkészítéséhez a pártvezetőségek *értékes segítséget kaphatnak* a működési területükön dolgozó tömegszervezetek, mozgalmak kommunista vezetőitől, az állami és gazdasági egységek kommunista vezetőitől, továbbá *az irányító* pártbizottságok

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

Északmagyarország

Tellinger István
1021

1972. dec

FURULYÁS

Tellinger István munkája

MŰSOROK — PRO

Rádió

VASÁRNAP

KOSSUTH RÁDIÓ

8.05: Külpolitikai negyedóra
8.20: Jó reggelt, vasárnap!
10.03: Az Ifjúsági Rádió vetélkedője
11.07: Nagy siker volt
12.10: Edes anyanyelvünk
12.50: Egy korty tenger Fekete Gyula írása
13.00: Operettrészletek
13.20: Ötven évvel Petőfi előtt
13.30: Rádiólexikon
14.00: Művészlemezek
14.50: Külföldi tudósítónk levele
18.05: Lírai önarckép. Hajnal Gábor versei
15.23: Félóra sanzon
15.53: Színházi magazin
16.58: Hallgatóink figyelmébe
17.05: Nótakedvelőknek
20.00: Irodalmi folyóirataink Jelenkor
20.50: Almási Miklós színházi levele
21.00: Töltsön egy órát kedvenceivel
22.20: Schubert: C-dúr vonósötös
23.13: Könnyűzene éjfélig
0.10: Mendelssohn-kórusművek

PETŐFI RÁDIÓ

7.30: Orgonaművek
8.00: Népdalok
8.19: Miska bácsi lemezesládája
8.49: Óvodások daikincse
8.59: Mit hallunk? Érdekességek a jövő hét műsorából
9.29: Zenei anyanyelvünk Bölcsődal
9.39: Az MRT gyermekkórusa énekel
9.55: Ezüstbunkós násznagyi bot Nagy Piroska műsora
10.15: Vasárnapi koktél
11.45: Közvetítés kézilabda-mérkőzésről
12.20: Jó ebédhez szól a nóta
13.00: Hol voltam, hol nem voltam. Rádiójáték gyermekeknek
14.00: Táskarádió
15.00: Mese-mese mátka Nagy Izabella műsora
15.30: Walter Gieseking zongorázik
16.05: Zenés játékokból
16.56: Berg: Lulu — szimfónia
17.34: Könyvek és századok
18.05: A Rádiószínház műsora
19.30: A vasárnap sportja
19.50: Jó estét gyerekek!
21.10: Nagy mesterek — világhírű előadóművészek
21.46: Verbunkosok, népdalok
22.30: Szólistaparádé
23.10: Operarészletek

U R H

8.09: Beethoven-művek
9.33: Bécsi vér. Operettek
10.00: Új Zenei Újság
10.35: A Purcell énekegyüttes

HÉTFŐ

A hét első napján.
Természettudományi napok Miskolcon.
Az ügyintézés kérdéseiről.
Stoplámpa.
A miskolci kamarakórus énekel.
Képek községeinkből.
Nyári gondok a tejipari vállalatnál.
Megyei sporteredmények.
Slágerkoktél.

Televízió

VASÁRNAP

BUDAPEST

9.15: Rákóczi hadnagya Magyar film
11.00: Egri Dózsa—Vasas bajnoki vízilabda-mérkőzés
12.00: Magyarország—Hollandia női torna, szerenkénti döntő
15.18: Hivatásuk lesz a nevelés. 2.
16.00: Elektromos—Bp. Spartacus férfi kézilabda-mérkőzés
17.20: Keresztül Etiópián. Angol filmsorozat, 5.
17.45: Képes Krónika
18.30: Büszkeség és balítélet Mb. angol filmsorozat. 2.
18.55: Süsü keselyű. Amerikai rajzfilmsorozat. 3.
19.15: Esti mese
19.30: A hét . . .
20.25: Hírek
20.30: Georges Feydeau: A hős pincér. Bohózat
21.35: Interfórum '73.
22.00: Hírek, sporthírek

POZSONY

9.00: Gyermekműsor
9.35: Vidéki vakáció Szovjet film
10.08: Ének- és táncünnepség
11.50: A Sportka húzása
12.00: Heti tv-híradó
14.55: A béke és barátság ünnepsége
16.00: Lóverseny
17.10: Negyvennégyen. Szlovák film
18.40: Esti mese
19.00: Tv-híradó
19.30: Sporteredmények
19.50: Költészet
20.00: A szerelem érintése Angol dráma
21.45: Tv-híradó
22.00: Kultúra '73.

HÉTFŐ

POZSONY

17.05: Hírek
17.10: Pályaválasztási műsor
18.00: A cirkusz mögött
18.40: Esti mese
19.00: Tv-híradó

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1973 JUN 24

Északmagyarország

Tellinger István

sárnap

1021

Tanulmány

Tellinger István linómetszete

atunk. Arcoli úr azon-
ár, és bizonyításként el-
ámás szép himnuszát:
ı, solvet saeclum in fa-
cum Sibylla. Babits for-
rjük: Ama nap, a harag
ángba dobja: Dávid és

azott tanár úr számá-
itás élő és természetes.
út elvezet mindenhová,
an. Rozsdás szeggel ki-
űvös, dohos levegő csap
mellől előkotor egy bá-
ggyújtja, maga köré
kimutat a tájra, be a
egy baljós dráma nar-

ıs arces, quibus altus
Apollo
aeque procul secreta
Sibyllae,

petit...
ıgyar szavaival:
ineas a magaslatokat,
hol Apolló,
rlangot, hol a szörnyü
Sibylla
ın, szemléli...
megváltozott az arca.
zzal a kiejtéssel és dal-
re csak az olaszok képe-
tt lámpával indul befe-
vez bennünket, meg-
t, a nedves falat, és
en át, kis boly a Mes-
ózunk előre. *Cumaeam*
eredj Cumaeba, küld-
hazát kereső Aeneast
Fürkésszük a lámpán
ezekben a pillanatok-
.
ınk lefelé, az alvilág
vek körül víz csillog,
oli tanár úr körbe fo-
ınnak az alvilági tavon,
eteszi bányászlámpáját
e, kezét széttárja: *Pos-*
Tudakolni sorsotok itt
csendben köhint, és ci-
indenkit.

barlang csak n
lakott. Arcoli a
követő beavato
rizál. „Jóslatok
a sorsról", ezt
költői képnek,
gus türelméve
ről tud. Az
szekrénykében,
billa könyveit a palatinusi Apolló-szobor talapzata alá. A gesztus köré Vergilius Aeneise font ideológiát. Benyúlok a vízbe, előkotrok egy rücskös lávakövet. Eredeti tűzhányókészítmény az alvilág kapujából.

Kifelé haladva már beszédesebbek vagyunk, és Arcoli tanár úr segítségével leltározzuk a Szibillákat. Platón még csak egyről tudott, későbbi gyűjtemények már egy tucatnyit emlegetnek. Michelangelo áldott keze nyomán a sixtusi kápolnában öten öröklétet nyertek: a perzsiai, az erüthreai, a líbiai, a delphi és ő, a „longaeva sacerdos", a matuzsálem papnő, a cumaei Szibilla. Készítésüket Bramante segítségével Raffaello is meglesték, meséli Arcoli tanár úr, és ez adta az ötletet, hogy a Santa Maria della Pace egyik oldalkápolnájába ugyancsak Szibillákat fessen. A frigiai, a perzsa és a tiburi derűs fiatal hölgy. Barlangi háziaszszonyunk, a cumaei Szibilla azonban ott is fáradt és öreg. Nem csoda, hiszen bejárta az alvilágot.

A deszkaajtó előtt már várakoznak néhányan. A gyerekeknek jutalom jár kapuőri hűségükért, és zavartan, némi lírával megköszönjük Arcoli tanár úr kalauzolását is.

Ballagunk lefelé, néhány üveg sört iszunk az avernusi tó partján, nézzük a fekete vizet. A Lago Averno is kráter, mint a Solfatara. A pokol és a szépség vidéke ez. Hades árnyait eloszlatja a forró délutáni nap. A szomszéd asztalnál szalmakalapos úr újságot olvas. Mellette két fürdőruhás Szibilla sütkérezik. Szól a rádió, talpukkal verik a taktust, és dúdolják Antoine-nal a San Remó-i slágert: *Ho perduta la tramontana.* Szép, hosszú lábú lányok. Bocsássatok meg, alvilági istenek!

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 JUL 28

ÉLET ÉS IRODALOM

Tellinger István
1021

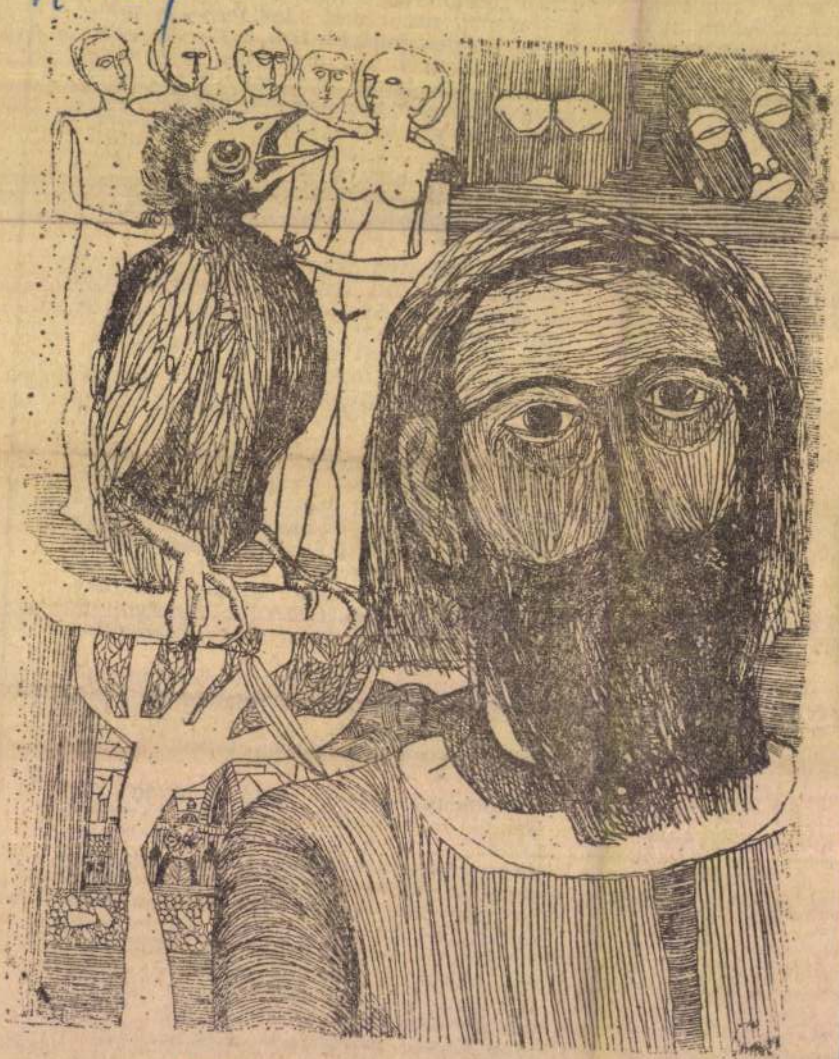

Tellinger István: Illusztráció

1973. JÚLIUS 28.

ortja a
arlangku
niskolci
arlangku
dén a t
arlangok
pezésén, t
letes felderítésen munkálkodott.

A munka során elkészült, méghozzá mérnöki felmérés alapján, művészi kidolgozásban a Meteor barlang térképe. Az 50 méter mély Székizsomboly alján egy nagy termet is feltártak. Lényegében feltárták a 80 méter mély Tektonik zsombolyt is, mely

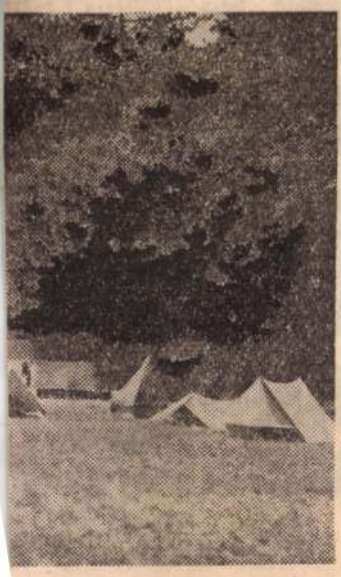

kat. A tábort fáradhatatlan és — a szó nemes értelmében — megszállott fiatalok lakják, akik évi rendes szabadságukat, saját pénzüket, felszerelésüket használják erre a fontos munkára. Távolról a tábor olyan mint egy kiránduló, pihenőtelep. Még sem az. Fent az irdatlan magasságban sugárhajtású repülőgép zúg el, lent 10 méterekkel a föld felszíne alatt, a sötétben, a hideget lehelő mészkövek szorításában fiatalok dolgoznak. Fiúk és lányok. Mai fiatalok.

*

A MA EMBERÉNEK figyelmét a tudomány csodái a távoli égitestek felé vezérlik. Pedig talpunk alatt is vannak fel nem tárt titkok, méghozzá bőségesen. Ezeknek a felderítése általában nem jelent világszenzációt. De előkészítheti és biztosíthatja esetleg a mai kenyerünket vagy a holnapi vizünket.

Szöveg: Oravecz János

Kép: Kunkovács László

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

Északmagyarország

Tellinger István

1973 JUN 17

1021

Portré

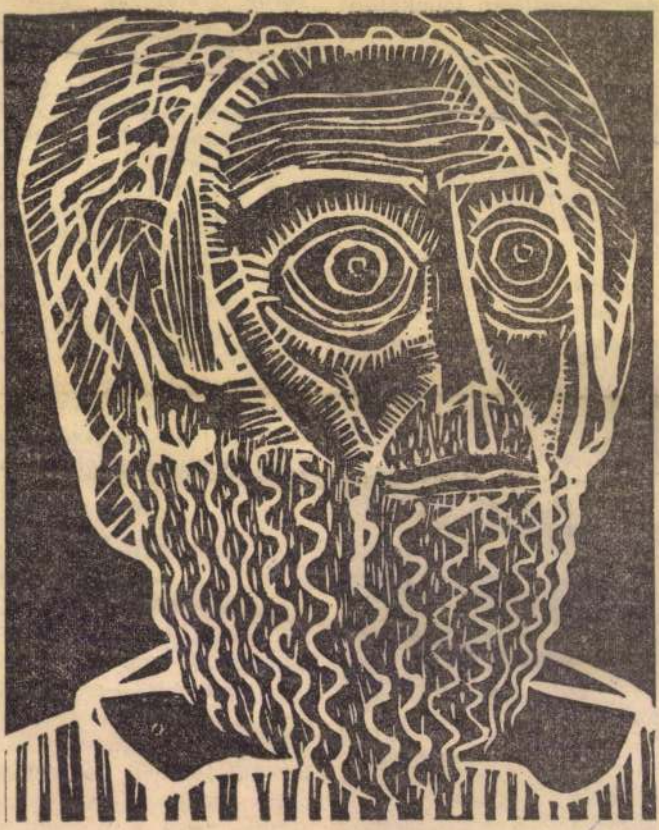

Tellinger István munkája

KOROKNAI ZSUZSA:

A KÖLTŐ KÉ

Öreg, harcos, és némileg dogmatikus-türelmetlen ateisták kedvelt fogása volt valaha, hogy a Bibliából, meg más szent szövegekből vett idézetekkel bizonygatták: nincs Isten. Eljárásukban nem a tartalmi elem volt problematikus, (elvégre mi, materialisták tudjuk, hogy Isten valóban nincs, legfeljebb istenek vannak, akiket az Ember teremtett magának, tulajdon képére és hasonlatosságára), hanem a módszer. Összefüggéseikből kiszakított idézetekkel — egy kis elhagyással, egy kis belemagyarázással, vagy akár a hangsúlyok puszta áthelyezésével — még a legautentikusabb szövegből is mindent és mindennek az ellenkezőjét be lehet bizonyítani. A mű (vagy az életmű) lényegének az ellenkezőjét is. . A szöveg — néha úgy tetszik — védtelen.

És védtelennek látszik, legalábbis halála után, maga a szerző. A költő, az író (a tudós, a politikus, a teoretikus is, de most, a következőkben csupán irodalomról lesz szó), akinek kiadhatják legintimebb, pusztán magánérdekű levelezését, beletúrhatnak legféltettebb, szégyenlősen őrzött titkaiba; előáshatják méltatlan — soha kiadásra nem szánt — munkáit; operettesíthetik legfinomabb, kalandfilmre vihetik legdrámaibb műveit; ki-ki tetszése szerint magyarázhatja: ezzel meg ezzel a művével (művének részletével, egy-egy sorával, hasonlatával, szavával) ezt és ezt akarta mondani — és még csak vissza sem kiabálhat a sírból, mondván: „Akarta a fene!"

Ami pedig a legborzasztóbb: az elkötelezett, a forradalmár író és költő gyakran forog abban a ve[illegible] hogy nevét olyan zászlók[illegible] hiányzott. A Székesfőváros kiadásában megjelent Petőfi-válogatottból kimaradtak a forradalmi versek — *Az apostol, A farkasok dala, A bilincs*, az *1848, Az országgyűléshez*, a *Föltámadott a tenger, A nemzethez, A márciusi ifjak*, a *Fekete-piros dal*, a *Palota és kunyhó*, a *Respublika*, meg a többi —, s egy előadóművész műsorát betiltották, mert tíz sorral többet mondott el Az apostolból, mint amennyit a cenzúra engedélyezett. Káprázatos logikai bukfencekkel méltatták viszont Petőfiben „a magyar faji géniusz" megtestesítőjét, s megbocsátó elnézéssel siklottak át „a politikába tévedt ifjú" immáron „nem időszerű" „túlzásai" felett.

„A nemzeti kegyelet templomában megkondultak a Petőfi-esztendő harangjai, és szavuk mindmegannyi bronzturulmadár száll országgá-világgá, zengeni, hirdetni, hogy a magyar ég poéta-üstököse a halhatatlanság pályáján egy század múltán ím visszatért... hogy erőt, hitet, szárnyakat adjon nekünk, ennek a porban vergődő, bánatos, magyar jelennek" — mondta a Petőfi-év megnyitásakor anak idején Pekár Gyula, aki egyébként — Rákosi Jenővel együtt — az egész ünnepség-sorozat szüntelen vezér-szónoka volt. S az ember megint csodálkozik: ha másból nem, hát e vezérszónokok személyéből, meg dagályos, képzavaroktól hemzsegő, gyalázatosan rossz szövegéből hogy nem vették észre apáink a hamisítást? Pedig akadtak vaskosabb ellentmondások is. Klebelsberg Kuno vallás- és közoktatásügyi miniszter, abban a javaslatban, amelyet Petőfi érdemeinek megörökítésére a parlament elé terjesztett, precedensként — [illegible] — arra is hivatko-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1973 JUL 14

Tellinger István

DÁS

1021

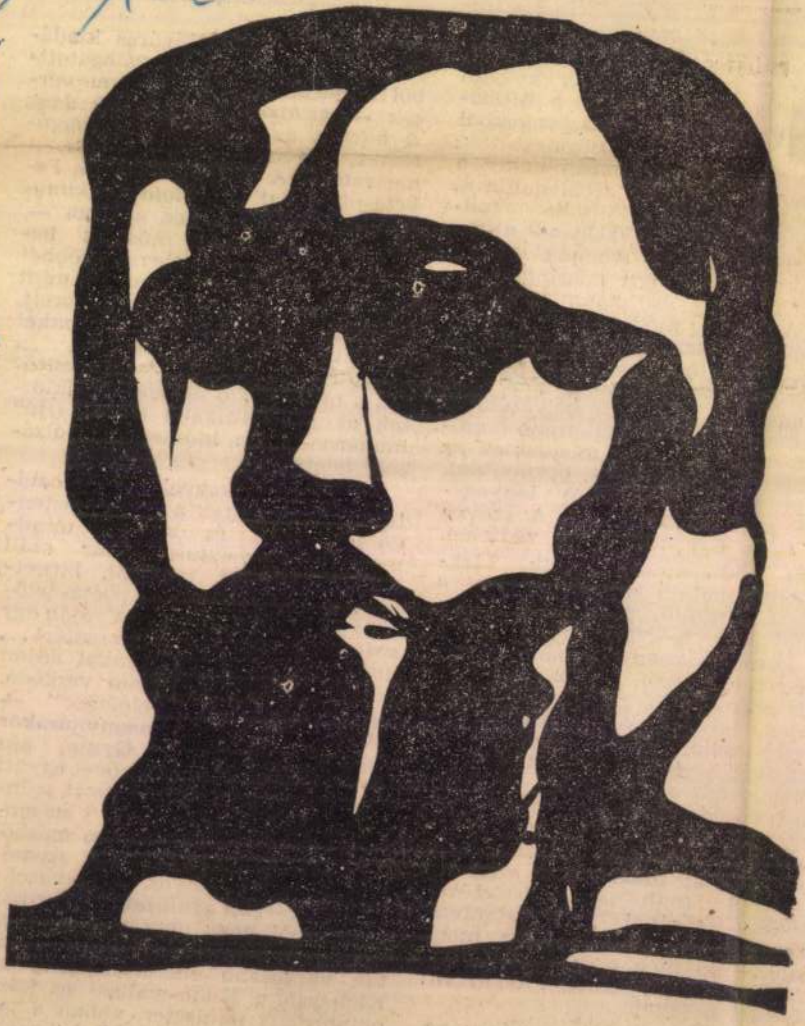

Tellinger István rajza

a helyszínen
pek dolgozna
tyú, nagy t
ronydaru, va
pek és beren

A személyszállító lift Simkó László kőműves szocialista brigádjának néhány tagját szállítja a munkaterületre

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

Tellinger István

1973 JUL 14.

Északmagyarország

1021

Ketten

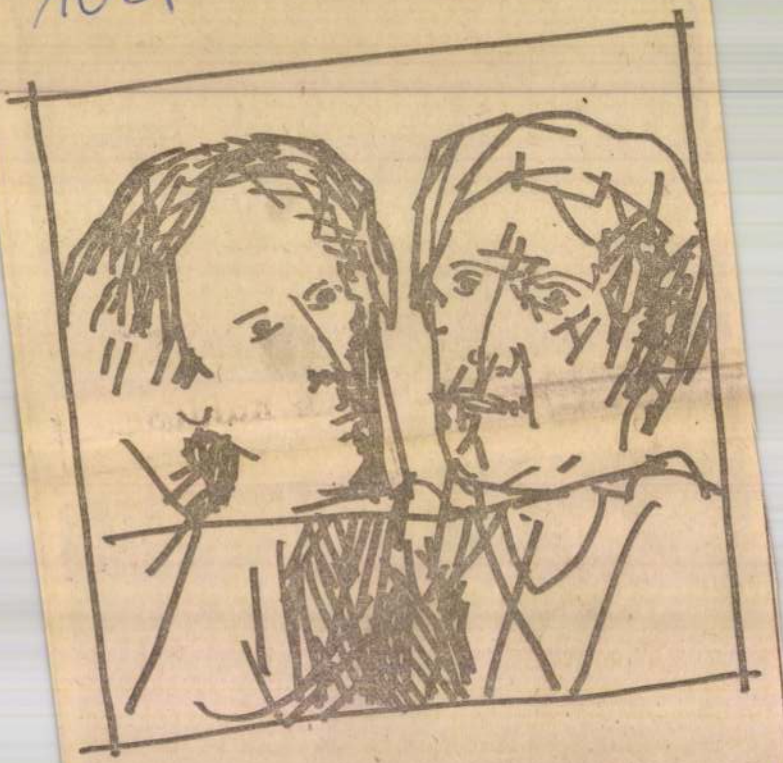

Tellinger István tusrajza

őzgép

zához engerű Úzdon

egymillió tonna öntecs hengerelését. Ugyanakkor az energiában és a munkában, a termelési költségekben évente mintegy 22 millió forint megtakarítással lehet számolni.

Az új villamos meghajtású motor üzembe helyezése 60—65 napot vesz igénybe. Addig sem szünetel a termelés, a blokksori gőzgépet ideiglenesen a bugasori motor helyettesíti. Augusztus 27-én kezdődik a durvahengermű évi főjavítása, s azt követően, október első napjaiban már a villanymotor forgatja a blokksori hengereket.

Tegnap, a délelőtti órákban a szerelők megkezdték az öreg gőzgép bontását.

Állnak a gabo

Tanács teljes

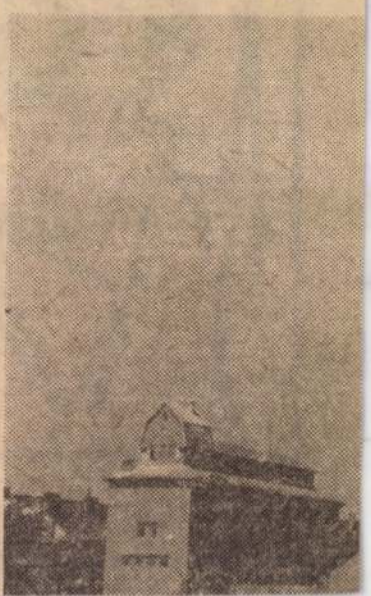

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

Északmagyarország

1973 AUG 7

Tellinger István
102.1

ZAG 4.

Magány

Tellinger István tusrajza

Hús fóliában

Az élelmiszeriparban mindinkább terjed a műanyagos csomagolás. A tej után — következő lépésként — a húskészítmények és húsok műanyagcsomagos árusítására készülnek fel. A Budapesti Húsipari Vállalatnál megkezdték a műszaki próbákat abban az üzemrészben, ahol 8 millió forintos költséggel nagy teljesítményű külföldi gépeket szereltek fel a húsáruk csomagolására.

A fóliába csomagolt húsok hűtőláncon át érkeznek majd a gyárakból az üzletekbe, ahol az áru a hűtőpultokba kerül. A vásárlók számára több szempontból is előnyös az új eljárás: a folyamatos hűtés frissen tartja az árut, és miután az automata gép állapítja meg a súlyt és az árat, a vevő véletlen vagy szándékos megkárosításáról sem lehet szó.

Nagy ütemben halad Ózdon a Miskolci Házgyár elemeiből pal folynak. A talajviszonyol szítik

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720
1973 AUG 3
Északmagyarország

Tellinger István
1021

G 4.

FIGURÁK

Tellinger István tusrajza

gondozza, táplálja
zinte fillérekből. Az
nnájuk, annyi mos-
r ennyi jószág is
a száraz kenyér,
se kell menni, van,
udrik Gábor eddig
malacot Lajosmi-
nem adott úgy, egy-
az igazi!
, oszt, szoroz, min-
kat, aláhúz, aztán
ak, a gyerekeknek,
hogy érdemes!
és Erzsi mosolyog-

l Mudrik Gábor-
at kenyér, ha éhes.
csak ennyi mun-
Nem ennyit szo-
zörög-morog az
k munkáját, úgy
helyiséget, hogy
örülültette fákkal,

De még így is megérte...

Erzsi és Pali azt mondták, be kéne már fejezni ezt a disznózást, mert csak lejáratja magát az ember. Mudrik Gábor nem érezte, hogy a disznók miatt ő lejáratta volna magát, sőt, éppen emiatt becsülik, tisztelik mindenfelé, ahol ismerik, mert igazán nem sajnálta a kóstolót; senkitől, akinek jár. Akkor miért kellene szégyenkezzen? Szeret dolgozni, szeret foglalkozni valamivel, szereti, ha valamiből haszna van, ő ebben nőtt fel, hát akkor mi van ezen szégyellni való?

És éppen most hagyja abba a disznótartást, amikor megegyezett Hudákékkal is, meg aztán a levágott disznó minden részének micsoda kelendősége van, egyik füstölt kolbászért jön, a másik bőrös, csontos húsért — kocsonyának, van, aki a májat, tüdőt, szívet tartatja fenn magának. Meg aztán mibe került a betongödör, a slag, a placc kibetonozása? És nincs hova tenni a pénzt? Itt az emelet, itt a földszint, hat szoba, nyeli az a pénzt, Erzsikéhez jár a tanársegéd, van itt helye minden fillérnek.

úgy szé
koztak.
— Ne
van...
— Ve
Magunkat!

— Persze, ha mindenki úgy csinálna, mint mi, ha mindenki hízlalna évente nyolc-tíz disznót...

— Csakhogy nem hízlal!

— Hát erről van szó!

— Mert az emberek lusták. Hudák is hazajön, ledöglik... tartja a markát az ezer forintért...

— De szagolja érte a bűzt!

— Legalább vezethetném az orra alá egy csövön...

— Mert az emberi tevékenységben mindig a társadalmi hasznot kell nézni, először...

— Hát nem más eszi meg azt a disznót, amit mi hízlalunk? Csak nekem van belőle hasznom? Jó, hogy pénzt kap érte az ember... De a többi meg jóllakik utána!

— De a társadalmi hasznosság nem azonos a...

— Miért, te azt nézed? Amikor szurkálsz és pénzt kapsz érte, akkor te kinek hajtol hasznot?

Mudrik Gábor egy idő után úgy érezte, mintha idegen emberek élnének ebben a házban. Egyszer megfordult a fejében az is, mi lenne, ha itthagyná ezt a házat, Erzsikének, Palinak, ő meg építene még egyet, kintebb? Kint, ahol annyi disznót tartana, amennyit akar, és nem szólhatna senki egy árva szót se...

Nem szeretett bent lenni már a házban, se a földszinten, se az emeleten. Egyetlen hely volt még, ahol jól érezte magát, ott lent, hátul a kertben, eltakarva fáktól, bokroktól, ha nézhette, láthatta a süldőket, amint kényelmesen, lustán feküdöznek, hízlalnak, aprókat röffentenek, amire mindig szeretett volna valamit visszaszólni ő is, hogy értsék a süldők, amit mond, a süldők, amelyeket jobban szeretett, többre becsült legtöbb embernél.

Mert mit lehet az embereken becsülni? A sunyiságukat, az aljasságukat, azt, hogy őt ki akarja használni most már mindenki? Hej, nem olcsó szalonnát kellene abba a kolbászba vágni, eladni ezeknek drágán, hanem földet, azt etetni meg velük!

SZÉLÉSE:

MAGINÁRIUS SZÁMOK

a falak, hátul az
fás, bokros min-
szükséges, hogy
tul, nem olyan
lyeneket Mudrik

sikhoz szólni se
otthon, reggel
agy csak úgy az
szomszédnak.
zokások! De hát
, mindenütt úgy
ehet.
malaccal elkezd-

Mudrik Gábor ezentúl úgy állította be a hízódisznókat, hogy egyszerre kettőnél-háromnál többet ne kelljen levágni, hanem szépen, sorban, akkor van idő az anyag feldolgozására. Mindennek meg kell adni a módját, nem mindegy, hogy milyen árut visznek el az emberek házától!

Nagyon szerette a disznóvágást. Foglalatoskodni a hús körül, vágni, darálni a húst, válogatni, melyik darabot hova; gyönyörködni a szép húsokban; elnézegetni a fényes, karikába csavart kolbászszálakat, néha bekapni egy-egy csipet valamit, nyelni rá egy korty bort, élezni a kést, beszélni

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 AUG 18

ÉLET ÉS IRODALOM

Tellinger István

1021

MŰVÉSZE

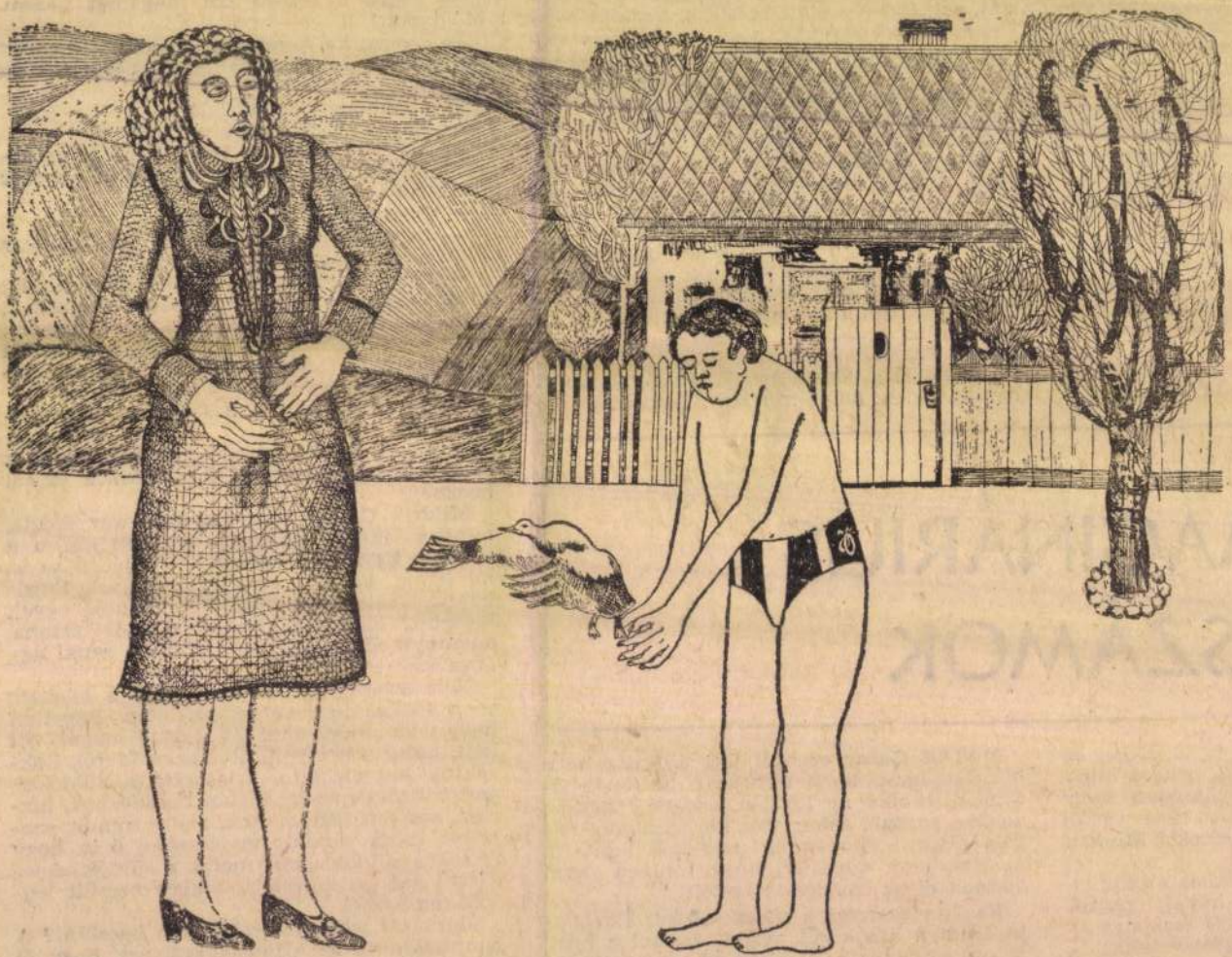

Tellinger István: Udvar

majorettes együttese július 7-én mutatta be műsorát Miskolcon.

Üzemtörténeti pályázat

Az üzemek államosításának 25. évfordulója alkalmából a SZOT, a Hazafias Népfront, a KISZ, a Párttörténeti Intézet és a Magyar Történelmi Társulat országos pályázatot hirdet.

Célja, hogy méltó emléket állítson az eseményeknek, feltárja, bemutassa a szocialista üzemek negyedszázados gazdasági, műszaki, társadalmi, kulturális fejlődését.

Pályázni lehet: elemző (monografikus), valamint dokumentációs és leíró munkákkal.

A pályázaton bárki (egyéni pályázó, munkaközösség, szocialista brigád) részt vehet. A jeligés munkákat a meghirdető szervek képviselőiből ala-

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068 337-748 240-208

Tellinger István

NAPJAINK

1973

1021

FÉRFIFEJ

TELLINGER ISTVÁN RAJZA

...ropára,
mört s a
éldát, te-

öltészeté-
et Győry
dott nem
ıös kötet
ıessianiz-
befutott
lme ma-
t is pon-
az új, *a*

áltja fel,
sodik fe-
ısödött a
or szóza-

. folytat-
ezső vé-
i e líra:
lágysága,
rfi s jel-
, de tán
hagyd..."

szöntötte
. A kö-
válaszol
ıtás: pá-
natájnak

est beve-

...ltam meg suhanc-koromb
hogy „Nem minden rossz jő árta
mint a dalomba' álomba fogva
mondám: Égre nézz (de) s tudj f
jöjjön baj, visszhang-némulás, b
S egyszer megéri mind a Nép,
hogy Világrend lesz ez a szép
kassai álmunk: az Eszmét hidd:
az Eszme szép.

S mint a vallásháborúk ma már:
nevetség, ósdi elv s szamár,
így jár minden túlzó, sovén,
s minden agresszor s elnyomás:
s marad, ami örök: a Más,
a szerelem, az élet árja:
(a) Szocializmus ár-apálya:
derűs küzdés,
örökre szép:
a tett, a dolgos munka: épp
a boldog, szálló Rend: a kép:
a cél s az érte vígan küzdő
hagyományon épült jövendő:
ma mi, holnap majd unokáink,
s mindig a Nép: az Eszme szép,
ez a munkánk, s táviratomba
ez a beszéd.

Buda, 1973. november.

* Győry Dezső — betegsége miatt — nem vehetett részt az az 1973. novemberi ünnepi estjén; az itt közölt alkalmi verset küldte „maga helyett".

ron. S nemsokára a Fés
séltetett életemről, élmén

Más alkalommal ő m
jának az Írószövetség sz
romkor fejezte be. — Bí

Utoljára 1957 nyarán
hónapon át Kazahsztán
hatvan körüli szovjet ír
írjon a szűzföldek feltör
említette, hogy ismeri Ill
kor ezt megtettem, tolm
pillanatig emlékezetében
— s másfél órán át önt
Liszovval együtt író—olv
majd harcolt a Nagy Hon

Félek leírni, hogy sz
lentés régóta közhely, —
Ám valóban úgy érzem:
bersége által is.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 FEB

Napjaink

Tellinger István
1021

MASZKOK

TELLINGER ISTVÁN RAJZA

a klasszikusokat is. Diákok, kereskedő- és iparoslegények, gyári munkások és más, bérből élő egyszerű emberek látogatták az effajta előadásokat, mindig telt házat biztosítva Katona, Szigligeti, Shakespeare, Schiller darabjainak is.

Halmay 1890—1893 között vezette a színházat. A népelőadások közönségének kedves színésze lett. A *Nebántsvirág* című Hervée-operett fénykorát éljük. Halmay énekli az egyik dal híres refrénjét: *Bumm, bumm, csak üssed jól, / Csak üssed jól, így jobban szól...* A város fiatalsága a darab végén libasorban vonul ki a színházból, élre állítja az ezreddobos-szerepe szerint vastagra tömött Halmayt, s énekelve, a bumm-bumm ütemére egymás hátát püfölve keringi körbe a várost, mit sem törődve az első álmukból felzavart polgárok nyugalmával, a holnapi igazgatói figyelmeztetővel és mester uraimék dörgedelmével.

A fiatalság 1893. március 14—15-én nyílt tüntetést rendez. Tizennegyedikén a *Próbaházasság* című darabból (*Gerő József* műve) rendőrségileg kitiltott Kossuth-kuplét követelően adatja elő a szereplőkkel, sőt az előadásba besegítve többször is megújrázza. Másnap, március 15-én a *Petőfi élete és halála* című darab (szerzője *Egervári Potemkin Ödön*) előadásának szünetében lepisszegte a zenekart, amikor keringőt kezdett játszani, és rázendített a Kossuth-nótára, *„hangjával majd szétrepesztve a színház falait"*. Ezt követően jó időre megszűnt Miskolcon minden jelentősebb márciusi ünnepség. A színháztól a hadtestparancsnokság megvonta a zenekart, s ezentúl az igazgatóknak alkalmilag kellett muzsikusokról gondoskodniuk.

Az évad végén (éppúgy, mint az előzőben) *Jászai Mari* vendégszerepel. Szekereken, kocsikon, vonaton utazik a vidék közönsége, hogy részese legyen a nagy tragika tehetségének. Kiss József Ágotha kisasszony c. balladáját elmondva, a felzúgó taps alatt kézen fogva vezeti a pódiumra a közönség soraiból a kis termetű, félszeg költőt, megyénk szülöttét.

A társulatot mind népszerűsége, mind művészi igényessége állandó ittlétre predesztinálta. Nem ez történt.

„Igaz, 25 év óta nem bírta senki a közönséget úgy színházba vonni, mint Halmay, igaz, hogy ő édesgette be azokat is Thália templomába a népelőadások által, kik tán soha nem láttak színi előadásokat, igaz, hogy a körülményekhez képest kifogástalan előadásokat produkált — és sok más is igaz —, de azért mégis máshová kell nékik pályázni, mert mindezek dacára nem bizonyos — a színházi Rt. részéről, ti., hogy Halmaynak adják-e a színházat, vagy nem. Így jól teszi, ha máshol is biztosítani igyekszik, ahol évek hosszú során át készörömest tartják meg a jó igazgatót." (Borsod Megyei Értesítő, 1892. nov. 24.)

Az anyagi fedezetet biztosító színházi rt. művészi igénytelensége a legtisztább törekvéseket is hajtásában töri le, Halmayék

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 MAR

NAPJAINK

Tellinger István

1021

ILLUSZTRÁCIÓ

TELLINGER ISTVÁN RAJZA

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

18.10: Népdalok.
19.00: Tv-híradó.
19.30: Publicisztika.
20.00: Az érzés tizedrés
21.30: Érdekességek mag
21.55: Tv-híradó.

Színház

25, vasárnap. **Mese a tűz rágról** (3). Bérletszün **Sybill** (7). Szigligeti
26, hétfő. **Sybill** (7). bérlet.
27, kedd. **Hamlet** (fél 5). szünet.
28, szerda. **Sybill** (7). B net.

Kiállítás

VASÁRNAP

Miskolci Galéria: Bálványos Huba grafikusművész és Gyurcsek Ferenc szobrászművész kiállítása. Nyitva délelőtt 11 órától este 7 óráig.

Miskolci Képtár: Állandó kiállítás. Nyitva délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Központi Kohászati Múzeum Hámorban. Nyitva délelőtt 10 órától délután 5 óráig.

Nagy mesterek művei — reprodukciós kiállítás a sajószentpéteri művelődési központban. Megtekinthető délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Kiss Attila festőművész kiállítása a kazincbarcikai művelő-

I—II., ... ataman halála
K: 5 órakor
PETŐFI: Forró vizet a kopaszra!
Színes magyar film
K: f. 5 és f. 7 ó.
SZIKRA: A vőlegény nyolckor érkezik!
Színes magyar film
K: f. 5 és f. 7 ó.
TÁNCSICS: Bolondos újoncok
Színes francia film
K: f. 5 és f. 7 ó.
MISKOLC-TAPOLCA: Lázadás a Bountyn I. rész
Amerikai film
K: 7 órakor

Állatorvosi ügyelet

Ügyeletes állatorvos Miskolc megyei város területén 1973. február 24-én (szombaton) 12 órától 1973. február 26-án (hétfőn) reggel 6 óráig: dr. Nagy Pál Miskolc II., Vöröshadsereg útja 17. szám. Telefon: 16-605. Bejelentés: 8—9 és 13—14 óra között.

1973 FEB 25

Északmagyarország

Tellinger István

1021

Portré

Tellinger István munkája

Kéri Károly az ablak
és azt mondja unokahú
gyűlik. És ennek sose l
Egy régimódi tűzhely
harmadik emeletről. O
behorpadt oldallal, te
fekete lyukak fölfelé néztek.

Pólika legyintett. — Ez még semmi! — és kiment a konyhába. Amikor visszajött, Kéri Károly még mindig ott állt az ablaknál. (Magas, szikár alakját a szűk térdnadrág még inkább megnyújtotta. Télen ebben a nadrágban szokott korcsolyázni, hátul összekulcsolt kézzel — a hangszóró beatszámot recsegett, de ő az Arany-ezüst keringőt hallotta — lassú, erőteljes lábmozdulatokkal, mint egy óvatos kaszáspók a lámpák alatt térdnadrágban, mint egy hajdani ezredes.)

— Nézze! (Magázódtak.)

A kidobott tűzhely mellett egy lyukas vödör volt. Pólika felhúzta vállát. — Hiszen tudja, a Rózsi. (Rózsi, a házmesterné, időnként papírlapokat szokott kirajzszögezni a kapualjba. „Értesítem a lakókat, hogy..." Pólika röviden úgy emlegette őket: „Rózsika hadparancsai". A házmesterné most azt az ordrét adta ki két napja, hogy a felesleges vas- és fémhulladékot mindenki rakja ki a ház elé, ahonnan el fogják szállítani — „központilag".)

Kéri Károly lehajolt, az ablak melletti széken heverő nagy, vörhenyes macskát simogatta meg. A mozdulat szögletes volt, mégis érződött rajta valami tartózkodó, szemérmes aggódás. Az simogat így, aki mást nem tud adni. — Nincs jól a Cimbi.

Pólika válasza elharapott morgás, akár azt is jelenthette csak úgy tegezve: dögölj meg. (Rózsika szerint csak másodunokatestvérek, vagy ki tudja.)

Kéri Károly ettől kezdve többnyire a csukott ablak mögött állt (már hideg volt, ősz, a nap 10-től 13 óráig sütött be a szobába, ha sütött), és egy noteszba jegyzett: „Nov. 10.:

1. db. széntűzhely
1 db. gáztűzhely
1 db. vödör
1 db. lavór
1 db. szemétlapát
1 db. madárkalitka (kanári)
1 db. lámpaernyő

Nov. 11.:

1. db. lavór (lyukas, lepattogzott fehér zománccal)
1 db mosogatóvödör (vájdling)

Megjegyzés: a szemétlapát eltűnt."

A szemétlapát különösen sok gondot okozott Kéri Károlynak. Ezek szerint a dolgok cserélődnek. Valakinek kellett. Egy használható szemétlapát. Jól tette. Úgyis beolvasztották volna, acél, króm... lánctalpak... De mégiscsak egy szemétlapát. De mégis gyanús... Töprengve járt fel

— Hat azt se tudja? Kár
ga?

★

Kéri Károly elment a
csak megnézte, körbejárt
kították át mozinak. (Azc
amikor az egyik ló blokkc
bi egyszerre... Hogy rol
előtt végig a folyosón, ho
hassanak lovat...) A főé
mellett téglarakás meg h
omladozik. A parkba nen

JÁVOR OTTÓ ELB

Sötétedés után ért haz
esett be az ajtón, mint a
van. Egy rohamsisak volt
állszíj nélküli rohamsisak
rényre tette. — Itt lent t
közt, gondoltam...

— Károly, maga hülye.

— Hogy kerülhetett od

— Itt akarja tartani ezt
Pólikának minden humo
fagyott.

Kéri Károly kihúzta r
melynek szarvasagancs v
szögezte, mintha át akarn
gát. (Pólika pongyolában
ban, hajában hajcsatok, m
szült.) A bot azonban fö
föl, egészen meredekre. (R
ter magas falak.) És azt
redes: — Ott álltunk a p
díszpáholy, jobbra a ho
zsakettban, hölgyek malc
balra az akadémia szemé
kek, mi szemközt velük, s
folyamelső befejezte szón
dig esküszünk...), kirá
megforgattuk a fejünk föl
tuk...

Kéri Károly megforgatta
latú botot, aztán hirtelen,
penve visszaállította a sa
konyhába. Pólika hecsant

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 NOV 25

ÉLET ÉS IRODALOM

Tellinger István

1021

Tellinger István: Mese

Megvalós célok

Év vége előtt a drót

Nemrég készült el a December 4. Drótművek első háromnegyedévi gazdálkodási mérlege. A mérleg adatai azt igazolják, hogy a vállalat reális terveket készíte

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 338-068, 337-748, 340-720

1972 OKT 28

Északmagyarország

Tellinger István

1021

1972. október 28., szombat

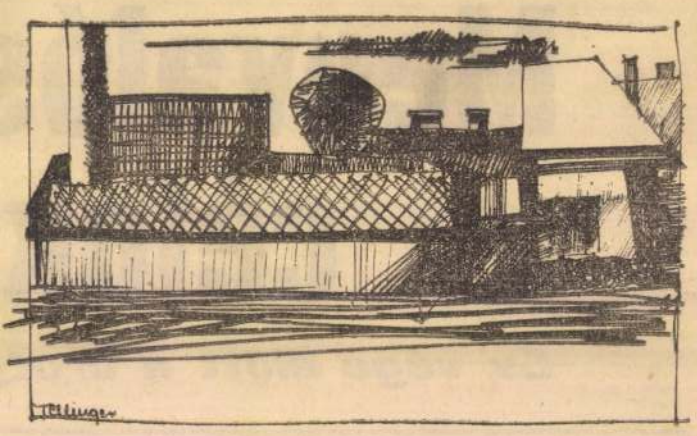

FALUSI TÁJ

Tellinger István munkája

mak eredményes
a Borsod megye
vetkezetekben, é
ték be funkció
tették a tervek t
termelés mennyi
velését, a techn
rűsítését, a dolgozók fokozottabb bevonását a tanulásba, s a közösségi életbe.

Pongrácz György

Küldött-közgyűlés

A Dél-borsodi Termelőszövetkezetek Szövetsége a szövetség alapszabályát vitatta meg tegnapi küldöttközgyűlésén. A kilenc fejezetre osztott alapszabály részletesen tartalmazza többek között a szövetség célját és feladatait, szervezeti felépítését, a tszek, a szövetség és az országos tanács viszonyát. A tegnapi közgyűlésen a küldöttek a legutóbbi gyűlés határozata alapján meghallgatták az ellenőrző bizottság jelentését is.

Terv Tsz tiszta kis irodaja-ban.

— Nehéz idebenn találni — válaszolják. — Rendszerint csak estére jut el ide, az íróasztalhoz. Vagy az abaújkéri, vagy az abaújalpári határt járja, de gyakran kell Encsre, Miskolcra utaznia, hogy elintézzen, megszerezzen valamit, mert különben elakadna a munka. Most is szárítókapacitás után kilincsel, különben baj lesz a 145 hektár átlagában 47—49 mázsás átlagtermést igérő, kukorica tárolásával. Ha idejében végez, délre talán hazaér...

Miközben az elnököt várom, örömmel mesélik, hogy az alig 900 hektár szántóterülettel rendelkező, aránylag kis gazdaság milyen szép terméseredményeket ért el az idén. A mák például nagy területen hektáronkénti 10,4 mázsás, a búza pedig több mint 33 mázsás átlagterméssel fizetett.

Valaki azt is elmondja,

1972 OKT 19

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

Tellinger István

Északmagyarország

1021

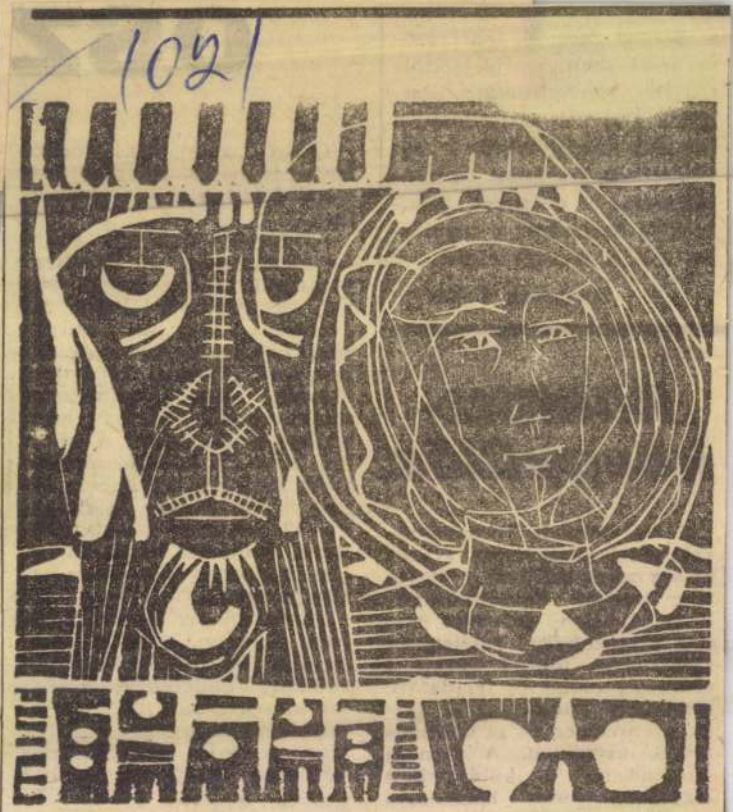

BARÁTOK

Tellinger István fametszete

Nyomja:
SZIKRA LAPNYOMDA
Terjeszti a Magyar Posta
Előfizethető: bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a Posta Hírlapüzleteiben és a Posta Központi Hírlap Irodánál (Bp V., József nádor tér 1.). Külföldiek részére előfizethető: Kultúra Könyv és Hírlap Külkereskedelmi Vállalat. Budapest 62. P. O. B. 149.
Előfizetési díj: 1 hónapra 10 forint, negyedévre: 30 forint, félévre: 60 forint, egész évre: 120 forint.
KÉZIRATOKAT ÉS RAJZOKAT NEM ŐRZÜNK MEG ÉS NEM KÜLDÜNK VISSZA!
INDEX: 25.244

Zsoldos Jenő búcsúztatása

Személyes találkozásaink alig mentek többre egy-egy irodalomtörténeti részletkérdés megbeszélésénél. Ezzel persze nem mondtam azt, hogy kis kéréseksről beszéltünk. Csokonaistának nem arróság egyetlen sor, egyetlen kifejezés értelmezése sem. S most, hogy megint eggyel kevesebben lettünk, most értem meg, hogy nemcsak Csokonaiban voltunk egyek. Hogy sokkal közelebbi barátok is lehettünk volna.

Közös szenvedélyünk volt a magyar versek szeretete. A könyvnélküli verstudásnak olyan mértékéig, amely manapság már nem divatos. A biblia ismeretében — amely időközben még nagyobb ritkaság lett — nem mertem volna megmérkőzni vele. De azt mindketten vallottuk, hogy a régi és új magyar költészet sok zárját csak a biblia kulcsa nyithatja.

Ha többször találkozunk, elboronghattunk volna azon, hogy fehér hollókká, sőt kuriózus figurákká váltunk ezzel a szenvedélyünkkel és tudásunkkal. S együtt örvendtünk volna, hogy a biblia megismerése, ismertetése mégse olyan tabu már, mint néhány évvel ezelőtt. (Most adtak ki könyvet — történeti és kritikai szellemű könyvet — a biblia világáról, sok példányban).

Egymásra találtunk volna a pedagógia szenvedélyében is. Hiszen Csokonait követtük, akinek

Jánossy Ferenc: Falu

HOZZÁSZÓLÁSOK AZ ÉLET ÉS IRODALOM CIKKÉHEZ

Zenetanulás és túlterhelés

1972. november 25-i számukban megjelent *A zenetanulás haszna* című glosszájukért fogadják a szegedi zeneoktatási intézmények tanárai részéről a legforróbb köszönetet. Bennünket igen kellemetlenül érintett a Délmagyarország című napilap október 13-i cikke, melyben munkásságunkat ilyen negatív módon értékelte Nikolényi István. Saját munkánk igazságtalan lenézése mellett ez a cikk az országos zeneoktatásnak és zenepolitikának is kárt okozott, holott államunk szinte erején felül is minden támogatást megad ezekre a célokra. Sajnos, a helyi szervektől semmiféle védelmet nem kapunk az efféle támadások ellen. A cikk meggondolatlan kijelentései mellett még szándékos ferdítéseket is tartalmazott, például a cikkíró szerint a Szegedi Zeneiskola 900 növendékéből csak hatot vettek fel a szakközépiskolába. Ezzel szemben 12 növendéket küldtünk és *valamennyit* felvették.

Még egyszer hálás köszönet a védelemért.

Dr. Kiss Ernő
szakfelügyelő

Az utánpótlásról

Az ÉS november 25-i számában *A zenetanulás haszna* címmel glossza jelent meg (f.) tollából, aki a Délmagyarország hasábjain október 13-án közölt cikkemhez fűz észrevételeket, írásom több részletét közli.

„A zenegimnazisták példája arra enged következtetni, hogy más típusú középiskola követelményei mellett aligha képes valaki zenét tanulni" — írja (f.) látszólag szó szerinti átvétellel, holott csupán azt állítottam: „eredményesen zenét tanulni". A különbség jóllehet egyetlen szó, elhallgatása, és a további „idézetek" önkényes kiragadása, arra enged következtetni, a glosszaíró félreértett. „A zenei nevelés emberformáló erejéről, esztétikai, ízlésformáló hatásáról" ugyanis van némi fogalma, információja az újságírónak. Tehát nem „riasztó számokat" sorol föl a zenét tanulókról, hanem igenis következtet az adatokból, hogy például miért nincs Dél-Magyarország egyetlen hivatásos zenekarának, a szegedi szimfónikusoknak utánpótlása. Mivel cikkem a kategórikus imperatívusz fölénye helyett csupán néhány adatot elemez, idézem: „Nincs okom általánosítani, de a szegedi zenegimnázium beiskolázási adatai elgondolkodtatóak. A hatszáz gyerekkel foglalkozó békéscsabai zeneiskolából például az elmúlt négy évben összesen négy diák került a szegedi tagozatra, évi átlagban egy... de általában a három megyét szakfelügyelő középfokú intézmény 23 körzeti zeneiskolájának nem egészen 6 ezer tanulójából is mindössze 29." Tudomásom szerint az ország más körzeteiben rosszabb arányok is előfordulnak.

Nem tudom, honnan kellene várni a zenészutánpótlást, ha nem a zenei intézményektől? Mi nyugtatja meg (f.)-et afelől, hogy „egyre szaporodik a zenét értők, élvezők tömege" — bár ha biztosan mondhatnánk? Miért feledkezik meg a glosszaíró arról, hogy zeneoktatás az általános és középiskolákban is folyik? Most, mikor a diákok túlterheléséről annyit beszélünk, a sémákhoz ragaszkodással, indulatokkal semmire — töprengéssel esetleg többre is mehetünk. A zenei nevelésről pedig én sem akarok lemondani.

Nikolényi István

★

Glosszánk Nikolényi István cikkének felfogásával vitatkozott, amely szerint a zenei nevelés, mivel olyan kevesen kerülnek zenei főiskolákra, nagyobbrészt kárbaveszett fáradság, s csak a gyerekek túlterhelését fokozza. Csakhogy szociológiai felmérések bizonyítják — s egyszerűen józan ésszel is belátható —, milyen óriási haszna van a zenepedagógiának. Függetlenül attól, hogy hatására hány tanuló választja a zenét hivatásának. Mert hiszen nem is az a cél, hogy profikat képezzenek. A zenét kell megszerettetni, a zenei műveltséget hozzáférhetővé tenni a későbbi esztergályosok, mérnökök, vagy orvosok számára is.

ÉVFOLYAMTÁRSAK
SZÍNÉSZEK VALLANAK PETŐFIRŐL

történetek. (Móra)
SZÁVA ISTVÁN: A HIÚZ A NAPBA NÉZ. Galilei életregénye. (Móra)
JÓKAI ANNA: NAPOK. (Szépirodalmi)
LUGOSSY GYULA: A LÉZENGŐ. Regény. (Szépirodalmi).

SZÓTÁR, TANULMÁNYOK

MAGYAR ÉRTELMEZŐ KÉZISZÓTÁR. (Akadémiai)
FARKAS ZOLTÁN: RODIN. (Corvina)
HAHN ISTVÁN—MATE GYÖRGY: KARTHAGO. (Corvina)
MICHAEL LEVEY: A FESTÉSZET RÖVID TÖRTÉNETE. Giotto — Cézanne. (Corvina)
ZOLTAI DÉNES: AZ ESZTÉTIKA RÖVID TÖRTÉNETE. (Kossuth)
GÁBOR GYÖRGY: INGRES HEGEDŰJE. Művelődéstörténeti antológia. (Magvető)
A BIBLIA VILÁGA. A Magyar Rádió művelődéstörténeti sorozata. (Minerva)
ILLYÉS GYULA: PETŐFI SÁNDOR. Olcsó Könyvtár. (Szépirodalmi)
GÁL ZSUZSA: KODÁLY ZOLTÁN. (Zeneműkiadó)
JAKAB ANTAL: A NÉVMÁS ÉJSZAKÁJA. Irodalomkritikai kísérletek. (Bukarest, Kriterion)
KOVÁCS SÁNDOR IVÁN: VÁCI MIHÁLY. Kortársaink. (Akadémiai)
RÁBA GYÖRGY: SZABÓ LŐRINC. Kortársaink. (Akadémiai)
SIMON ZOLTÁN: BENJÁMIN LÁSZLÓ. Kortársaink. (Akadémiai)
FIÚK ÉVKÖNYVE 1973. (Móra)

Filmbemutatók

ELTELT EGY NAP. Szélesvásznú, szinkronizált szovjet film. Bemutató: december 14-én.
AZ ELLOPOTT CSATA. Színes, szélesvásznú NDK-film. Bemutató: december 14-én.
BÚCSÚZZ A TEGNAPTÓL. Színes angol film. Bemutató: december 14-én.

Színház

ROMHÁNYI JÓZSEF: HAMUPIPÖKE. Bemutató a debreceni Kamaraszínházban, december 13-án.
LEONHARD GERSHE: A PILLANGÓK SZABADOK. Bemutató a Madách Színházban, december 15-én.
SHAKESPEARE: HAMLET. Bemutató a miskolci Nemzeti Színházban, december 15-én.
GÖRGEY GÁBOR: LILLA ÉS A KISERTETEK. Bemutató a szolnoki Szigligeti Színházban, december 15-én.
FRANK L. BAUM: ÓZ, A NAGY VARÁZSLÓ. Bemutató az Állami Bábszínházban, december 16-án.

Hangversenyek

A BUDAPESTI FILHARMÓNIAI TÁR-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

19?? DEC. 9
1021

Tellinger István

Tellinger István: Illusztráció

A természet enyhesége csak látszólagos: a szabadban dolgozók érzik a telet, még akkor is, ha dél felé pluszt mutat a hőmérő. A napos oldalon megvékonyodik a jég, enged a föld fagya, de árnyékban deres-fehéren csillog a kő, s hidegen süt a vas.

— Ez a legrosszabb — mondják a rakodómunkások — se tél, se tavasz... Az ember nem tudja, hogy öltözzön: a pufajka sok, a kiskabát kevés. A meleg tea is csak addig tart, amíg... — na: még ha rum volna benne!

Fehéren süt a nyéki tavakon a jég is; még karácsony előtt beállt, helyenként vastagra hízott, elbírja a korcsolyázókat. Éppen eleg izgalomra ad ez okot, az ÉM Kavicsbánya Vállalat nyéki üzemegységének irodájában a második mondat az aggodalomé: írjuk meg az újságban is, hogy veszélyes a tavakon korcsolyázni. Tulajdonképpen nem megengedett azokban a nyári fürdés sem; a tavak mélyek, szeszélyesek: helyenként most vastag a jég, [illegible] zik... A [illegible] meleg forr[illegible] érdekes ter[illegible] játszódnak [illegible] foltokban a[illegible] vizet a va[illegible] pik el. Lát[illegible] találkoztun[illegible] korcsolyát [illegible] kel, őket si[illegible] tásra bírni [illegible]

Veszélyes [illegible] ra ezt tud[illegible] Nagyon veszélyes — mondta Rozsnyói Tibor, a nyéki üzem irodavezetője is, aki csaknem huszonöt éves „kavicsbányász" tapasztalattal rendelkezik. Ma már — azért is, hogy minél kevesebb, mezőgazdaságilag hasznosítható területet vonjanak el — korszerű, úgynevezett mélykotrási módszerekkel hozzák felszínre a kavicsot: a nyéki tavakban helyenként 20—25 méteres mélység is kialakult. A munka télen is folyik, hiszen a kavics — Nyék „fehér aranya" — ma is kelendő. A tavak tulajdonképpen a kavicsbányászás „melléktermékei", s az igazság az, hogy azokon — a sporthorgászá-

[illegible] épül Kiskore, az új [illegible] bai cementgyár; nyéki kavicsból csinálják a leninvárosi erőmű és az olefinmű alapjait. Mi több: a debreceni házgyárhoz is Nyék szállítja az alapanyagot.

A múlt év számvetését itt is elkészítették. A nyéki üzem a vállalatnál folyó szocialista munkaversenyben előkelő helyre került, hiszen az előző évinél jobb eredményt ugyanolyan munkáslétszámmal érték el. Egy bizonyos: ez az üzem már elérte a gépesítettségnek azt a fokát, ami a korszerű követelményekhez igazodó termeléshez szükséges. Ha tavaly több vasúti vagont kapnak,

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

Tellinger István

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
1973 JAN 7

1021

HÁRMAN

Tellinger István munkája

sárnap

nyon

dési ambíciók, gek Borsodban

Nem mindenütt alakult ki egfelelő kapcsolat a gaz-lkodó szervek és a helyi zművelődési intézmények zött, noha a rendezvények onyolítása a művelődési izban szakavatott kezek-n van, az eredmény határ-sabb mintha a gazdaság nállóan szervez kulturális rogramot dolgozói számára. A mezőcsáti járásban például csak a járási székhelyen működő Augusztus 20. Tsz kötött szerződést a helyi tanáccsal, miszerint évente 10 ezer forinttal támogatja a művelődési házat.

AZ IFJÚSÁGÉRT

A vizsgálat során megállapították, hogy az ifjúsági törvény és a megyei tanács ide vonatkozó határozata kedvezményeket a falusi emberek. Megállapították, hogy a művelődési házak látogatottsága néhány helyen emelkedést mutat, másütt stagnál, vagy csökken. Növekszik az érdeklődés a kiscsoportos, az egyén érdeklődési körét, műveltségét figyelembe vevő szakköri és klubfoglalkozások iránt. A klubok létrehozásához viszont nem alkalmasak a régi művelődési házak barátságtalan nagytermei. Ricsén megoldást találtak erre. Redőnyös, összecsukható falakkal — olcsón — barátságos klubhelyiségeket alakítottak ki a nagyteremből. A fal mozgatható, ha kell, könnyűszerrel ismét nagyteremmé alakítható a helyiség.

A helyi erők összevonásával több lehetőség kiaknázható.

A koordinációs feladatok

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1973 FEB. 4

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Tellinger István

1973. fe

1021

Az öreg — Tellinger István munkája

enő nyilatkozata

fordított a tagországok földgáz- és kőolaj-ellátásának problémáira és megbízást adott arra, hogy a következő hónapokban gyorsított ütemben tisztázzák a felmerült megoldási lehetőségeket. Mindezek mellett szükség van az atomenergia felhasználására. Nem lehet csak a Szovjetuniótól várni, hogy mindannyiunk számára gyártson és szállítson. Nagyon komolyan meg kell vizsgálni nekünk is, mit tudunk szállítani, hogy gyorsabban és több atomerőmű épülhessen.

A magyar ipar a gáz- és olajvezetékekhez szükséges távközlési berendezésekből és automatikákból korszerű gyártmányokkal rendelkezik. Bejelentettük, hogy további fejlesztést kívánunk végrehajtani, figyelembe véve a baráti országok szükségleteit is.

A nyersanyag- és energiaproblémák mellett ugyancsak nagy figyelmet kell fordítani a tervkoordináció során a szakosítás és a ko-

ahol a gépek és berendezések jó része még elmarad a világszínvonaltól. Mindezek alapján — és erre mi is nagy nyomatékkal hívtuk fel a figyelmet — erőfeszítéseinket az elkövetkező időkben az olyan belső és nemzetközi gazdasági feltételek létrehozására kell összpontosítani, amelyek elősegítik, hogy a gépipar korszerű gépekkel és berendezésekkel lássa el a felhasználókat.

Hogyan összegezné Fock elvtárs az ülésszak vitáit?

Az ülésszak eredményes és hasznos volt, de látványos határozatok nem születtek.

Ez érthető is, hiszen az integrációs komplexprogram megvalósításának első szakaszában vagyunk. A haladás általános iránya jó, jóllehet az előrelépés néhol gyorsabb is lehetne. Az egészséges türelmetlenség nyilvánult meg valamennyi KGST-ország részéről, kifejezésre juttatva azt az elkötelezettséget, hogy a szocialis-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

Északmagyarország
1973 JUN 91

Tellinger István
1021

1973. jú

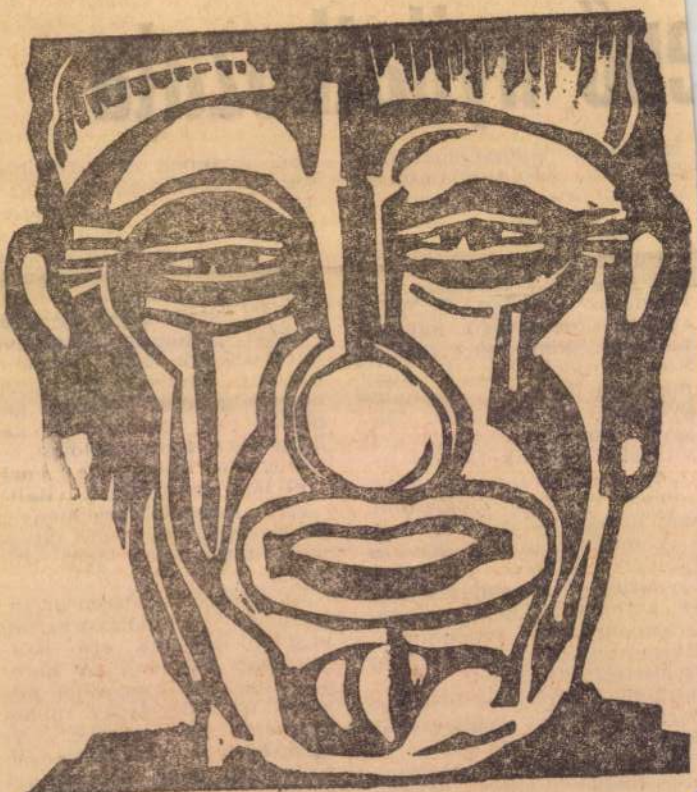

BOHOC

Tellinger István munkája

Ó

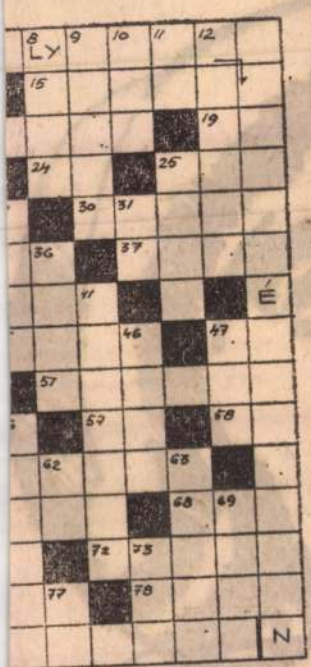

Kocsi — angolul. 66. Holland gépkocsik jelzése. 68. Tova.

Beküldendő a vízszintes 1., 8. és a függőleges 12. számú sorok megfejtése, április 15-ig. Kérjük olvasóinkat, hogy

MŰSORO

Rádió

VASÁRNAP

KOSSUTH RÁDIÓ

8.05: Öt kontinens hét napja.
8.20: Jó reggelt, vasárnap!
10.03: „... egyenesen a jövőbe." Illyés Gyula dombovári és pesti éveiről.
10.55: Az MRT szimfonikus zenekarának Franck-hangversenye.
12.10: Édes anyanyelvünk.
12.15: Mirella Freni énekel.
12.40: Egy korty tenger... Fekete Gyula írása.
12.50: Az Állami Népi Együttes műsorából.
13.20: Rádiólexikon.
13.50: Művészlemezek.
14.39: Külpolitikai görbe-figyelő.
15.08: Színházi Magazin.
16.05: Mendelssohn: III. „Skót" szimfónia
16.43: Lírai önarckép. Garai Gábor versei.
17.05: Körkapcsolás bajnoki labdarúgó-mérkőzésekről.
18.00: Szergej Rahmaninovra emlékezünk születésének 100. évfordulóján.
19.06: Ötven évvel Petőfi előtt. IV.
19.16: Nótakedvelőknek.
19.56: Talpalatnyi föld. II.
20.53: Országos Kodály műveltségi verseny.
22.25: Dalida és Bobby Solo énekel.
23.10: Zenekari muzsika.
0.10: A Harmónia-énekegyüttes felvételeiből.

PETŐFI RÁDIÓ

8.30: Mit hallunk? Érdekességek

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1973 APR 1

Északmagyarország

Tellinger István

1021

ÉS

TANULMÁNY

Tellinger István rajza

an

ndég?

András is 9 órakor ültek be a Kisvadászba. Az időpont egyeztetése olyan jól sikerült, hogy Tapolcára semmiképp sem érhetett volna oda a „drót". Többszöri hívás után sem jött a pincér. Végül is kihozta a két féldeci Cabinet brandyt, amelyekről kiderült, hogy a hitelesített pohárban bizony keveset mutatnak. 50 milliliter helyett az egyik pohárban csak 38, a másikban 40 milliliter volt a konyak, a kettőből összesen tehát 22 milliliter hiányzott.

Hasonlóképpen jártak a társadalmi ellenőrök a Prizma presszóban is. A kihozott italt ugyan nem tudták mennyiségileg leellenőrizni, mert ott is „eltűnt" a mérőhenger, de az jól látszott azért, hogy itt is „takarékoskodnak" az itallal. Ez a módszer persze, nem célravezető, mert a minőségellenőrző intézet — ahova a minta kerül — pontos, megbízható mérőhengerekkel rendelkezik. Később megkaptuk a hírt a Hámor étteremben járt csoporttól is. Öt féldecinél a hiány 47 milliliter, összesen 12 forint 22 fillér!

Mun

Mekkora erő rejlik az üzemek, vállalatok kisebb-nagyobb közösségeiben, ha valamit meg kell oldani, amihez több ember egyetértésére, támogatására van szükség. Tavaly például, Kiss Vince halmaji gépkocsivezető halála után sokan szóvá tették az ÉPFU-nál: valamit tenni kellene a magára maradt család megsegítésére. Hat gyerek nevelésének, eltartásának gondja szakadt az édesanyára. A legnagyobb gyerek is csak tizenkét éves volt. Az ÉPFU brigádjai 30 ezer forintot gyűjtöttek össze és juttattak el volt munkatársuk családjának. S nehogy azt higyje bárki is, hogy ezzel csak letudni akartak egy elintézni valót. Azóta is figyelemmel kísérik a család helyzetét, és mindegyik munkahelyi közösség úgy segít a Kiss családnak, ahogy tud.

Tavaly az ÉPFU dolgozói 19 ezer 263 óra társadalmi munkát végeztek csak Miskolcon. Óvodák egész sorát patronálják, homokozókat, padokat, hintákat készítenek a kicsinyek számára. A megyében és a megyeszékhelyen összesen 15 intézménnyel áll-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1973 APR 25

Északmagyarország

Tellinger István

ÁG 4

1021

Bányászok

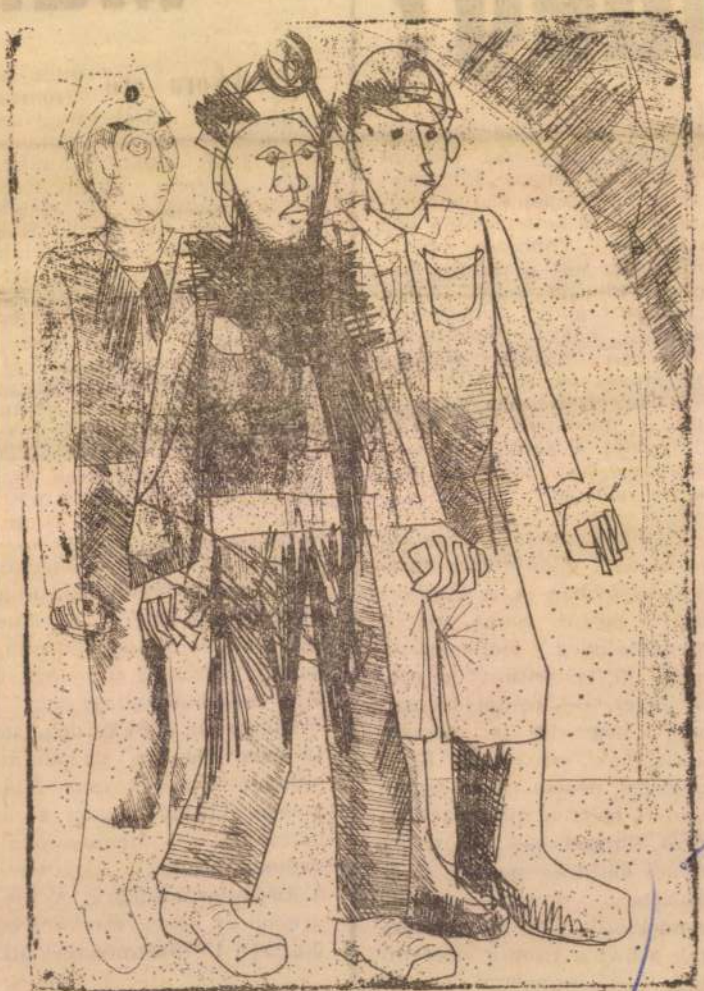

Tellinger István munkája

Ülést tartott a városi tanács vb

Ma délelőtt az idei esztendő második ülését tartotta városunk tanácsának végrehajtó bizottsága. Az ülésen szó volt a lejárt határidejű vb-határozatok végrehajtásáról, majd a művelődésügyi osztály vezetője az állami oktatás fejlesztését magában foglaló intézkedési tervet ismertette. Ezt követően a szakigazgatási szervek ügyrendjét hagyta jóvá a végrehajtó bizottság, majd a tanácstagi választások előkészítéséről hangzott el tájékoztató.

A külkereskedők hozzájárulnak

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728
1973 FEB 8
Déli Hírlap Miskolc
Tellinger István
1021

* Két fej — Tellinger István rajza

...sorok megfejtése ... 13-ig. Kérjük olv... hogy megfejtéseiket ... zőlapon juttassák ... kesztőségünkhöz. A ... nul megfejtők közö... veket sorsolunk ki, ... vényben az o, ó, ö ... tőleg az u, ú kö... teszünk különbséget. Az el... múlt vasárnapi számban kö... zölt rejtvény helyes meg... fejtése: *A szép hajnal közel, a fénynek győzni kell; Ébredj szent szabadság.*

Könyvet nyertek: *Bársony Zoltán* 4025 Debrecen, Vörös Hadsereg útja 43/a, V., 3.; *Vass Lajos* 3521 Miskolc, Dienes László 15. sz.; *Kertész Lajosné* 3535 Miskolc, Kuruc u. 19., VI/2.

A könyveket postán küldjük el.

A felsőzsolcai MEZŐGÉP Vállalat központi gyáregysége (Felsőzsolca, Állomás u. 5. sz.) felvesz tmk-lakatos, marós, horizontos, hegesztő, targoncavezető szakmunkásokat. Fizetés megegyezés szerint. A munkába járást Miskolcról vállalati autóbusz biztosítja. Jelentkezés a gyáregység főmérnökénél.

A FÉMVILL Kereskedelmi Vállalat azonnali belépéssel felvesz híradástechnikai cikkek eladói képesítéssel rendelkező férfi munkaerőt áruösszeállítói munkakörbe, valamint segédmunkást. Jelentkezés: Miskolc, Vágóhíd u. 6., telepi munkaügyön.

Fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk

szerkesztő
16.05: A vasárnap sportja
16.40: Magyar fúvószene
16.55: A népművelők és a társadalom
17.25: Könnyűzenei stúdiónk felvételeiből
18.10: A rádióból indult el
18.42: Vass Lajos: Huncut nóták
18.51: Jó estét, gyerekek!
19.00: Kapcsoljuk a debreceni Csokonai Színházat
22.10: Esti hangulatban
23.10: Századunk zenéjéből

3. MŰSOR

8.11: Otto Klemperer vezényel
10.00: Új Zenei Újság
10.35: Egy hatpennyis fele
10.55: A Rádiószínház bemutatója
12.10: Così fan tutte
13.05: Zongoraművek
14.18: Strauss-művek
15.08: Húszas stúdió
16.07: Bach: 56. kantáta
16.31: Dzsesszfelvételekből
16.50: Operarészletek
17.30: A Nemzetközi Rádióegyetem műsorából
18.05: Kapcsoljuk a 6-os stúdiót
19.46: Váradi Hédi műsora
20.38: Csak fiataloknak!
22.03: Sztravinszkij-művek

HÉTFŐ

KOSSUTH RÁDIÓ

8.15: Nótacsokor
9.05: Indul a bakterház. X.
9.30: A hét zeneműve
10.05: Prokofjev: Péter és a farkas
10.30: Iskola és műveltség
10.45: Az MRT Szimfonikus Zenekara játszik
12.30: Ki nyer ma?
12.35: Tánczenei koktél
13.20: Az Állami

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-746, 340-720

Északmagyarország
Tellinger
1973 DEC 9
1021

NŐI FEJ

az MTA levelező tagja

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 349-726

Tellinger István

MAGYAR HÍRLAP
1978 NOV 12

1021

Tellinger István metszete

d zur Währ

s EG-Haushalts ist, zunehm
r die Abrechnung der W
ngskonten verwendet werden.
Die EG-Kommission hatte au-
rdem als Ziel verkündet, die
abilisierung der Wechselkurse
durch zu fördern, daß der
anzösische Franc und das bri-
che Pfund an die sogenannte
ährungsschlange herangeführt
erden, in der die DM, der Gul-
n, die dänische Krone sowie
lgischer und luxemburgischer
anc derzeit vertreten sind.
er diese Möglichkeit, die Ba-
der europäischen Währungs-
sammenarbeit zu verbreiten,
rde in Luxemburg allerdings
chstens im engsten Kreis beim
ittagessen gesprochen.

Dollar-Erholung verstärkt sich

Frankfurt (VWD) — Der US-
llar konnte die neue Woche
den internationalen Devisen-
ärkten mit einer kräftigen Er-
lung beginnen. Getragen von
n Rekordergebnissen an der
ew Yorker Effektenbörse am Dollar-Kursen. In der Wall Street war das „Börsenbarometer" Dow Jones-Index am Freitag um knapp 20 Punkte auf den höchsten Stand seit 19 Monaten emporgeschnellt. Die US-Devise schloß in Tokio mit 220,25 Yen gegenüber 219,40 Yen in der Vorwoche. An den europäischen Märkten setzte sich die Dollar-Erholung dann kräftig fort. In Frankfurt lautete der amtliche Mittelkurs 2,0448 DM, der höchste Stand seit dem 21. März. Am vergangenen Freitag betrug die amtliche Frankfurter Notiz noch 2,0325 DM.

Der Goldpreis reagierte auf die Dollar-Gewinne mit kräftigen Rückgängen. In London büßte das gelbe Metall am Vormittag 3,40 Dollar ein. Der offizielle Goldpreis stellte sich am Vormittag nur noch auf 175,10 Dollar.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 APR 18

DAILY NEWS

István Tellinger

Ausstellungen:

Nationalmuseum: Ungarische Krönungsinsignien im Prunksaal des Museums

Historisches Museum: „Wien grüßt Ungarn", Bilder, Gobelins und Kunstgewerbe aus Wien

Museum der Bildenden Künste: Europäische Kleinplastiken aus dem 10.-19. Jahrhundert

Nationalgalerie: Ungarische Münzen und Kleinplastiken

Ethnographisches Museum: Vietnam – Menschen, Landschaften und Kunst, Fotoausstellung von Miklós Rév

Kunstgewerbemuseum: Teppiche aus Vorderasien

China-Museum: Chinesisches Porzellan

Helikon-Galerie: Grafiken von István Tellinger

Kunsthalle: 200 Jahre Fachmittelschule für Bildende Kunst und Kunstgewerbe

Adolf-Fényes-Saal: Fotos von Vince Lussa.

Hiermit machen wir unsere Leser auf einige Ausstellungen in der Provinz aufmerksam. Dieser Tage ist in der südost-ungarischen Stadt Békéscsaba eine Plakatausstellung für die Biennale für Angewandte Grafik (Mihály-Munkácsy-Museum, Széchenyi u. 9) zu sehen. Die diesjährige Ausstellung der Biennale ist der ungarischen Plakatkunst der Gegenwart gewidmet. Die ausstellenden Künstler leisteten dem Aufruf zur Teilnahme Folge: Unter den 64 Teilnehmern sind auch Werke der namhaftesten Künstler vertreten. Das Gros der 174 ausgestellten Plakate bilden Grafiken, die nur Entwürfe sind und in Plakatform noch nicht gedruckt sind. Es gibt jedoch auch solche, die bereits von der Straße her bekannt sind, in erster Linie Filmplakate (z. B. zu „Zorro", „Ungarn", „Einer flog über das Kukucksnest"). Die drei Organisatoren spendeten je einen mit 20 000 Forint dotierten Preis, über deren Schicksal eine internationale Jury aus Fachleuten von Polen, aus der Sowjetunion, der DDR und der CSSR entscheiden wird. Auch die verschiedenen gesellschaftlichen Organe stifteten Sonderpreise.

veznek, [illegible]

és a kísérőzene: *Mézga Géza* visszatér a televízió műsorába. A harmadik Mézga-sorozatban is *Romhányi József* a szövegíró. A zeneszerző személye is változatlan. *Deák Tamás.*

A *Nepp József* irányí-

mány
törté
világ
léksz
kozn
közöt
tatók
zsold
szter

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-743, 340-726

NÉPSZAVA

Tellinger István

1978 NOV 17

1021

Tellinger István:
Illusztráció

Tellinger István

Balatoni kikötő

Tellinger István: Balatoni kikötő

Népszava, 1978. okt. 22./8. oldal

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy utca. Én, persze, tudom, hol volt: Budapesten volt. És azt is tudom ám, hol nem volt: nem volt seholse másutt. Ó utcának nevezték, ami kétségkívül rövid, de mindenképp tiszteletteljes elnevezés. Úgynevezett mellékutca volt, de ez számunkra egyáltalán nem fontos, hiszen itt most főszereplő lesz. Hát bizony, ez az Ó utca épp olyan lusta volt, mint az utcák általában: naphosszat csak ücsörgött. Ücsörgött pedig a Jókai utca sarkán és el nem mozdult, amit jól tett, mert ha csak egy utcával arrébb megy, akkor már ő lett volna a Mozsár utca, ami neki sem volt ínyére, és az arra járókat is megkeverte volna egy kicsit. Lám csak, vannak a lustaságnak is letagadhatatlan előnyei; merthogy a dolgok sokarcúak ám! Így volt ez az Ó utca lustaságával is. Vagy például itt van az úgynevezett udvariasság. Hát azt hiszitek, örültek annak az Ó utca kettő negyedik emeletén, amikor barátunk udvariasan megemelte a háztetőt (ez volt ugyanis a kalapja), hogy köszöntse valamely arra járó ismerősét!? Dehogy örültek. Bosszankodtak inkább.

Az egészet lopták el, helyszínestül, mindenestül. Pedig még nincs egy hónapja, hogy megvettük azt az új frizsidert! Magának ilyenkor egy frizsideren jár az esze? Kérem, főhadnagy elvtárs, ilyen melegben az nagyon hasznos holmi.

A második ilyen bejelentés után már a főhadnagy sem volt biztos benne, hogy a szerencsétlen család minden tagja eszét vesztette, a harmadik bejelentésnél pedig nem habozott tovább, kocsiba ült, hogy az Ó utcába hajtasson. Hanem mit látott, mikor befordult a Nagymező utcára! Olyan tumultust, akkora dugót, hogy csak sejteni lehetett a végét, látni nem. Ugyanis azok az autók, amelyek aznap át akartak haladni az Ó utcán, mind itt keringtek; a sofőröket megbabonázta a hallatlan eset, és a Mozsár utcától a Rudas László utcáig keresztben, hosszában, úttesten, járdán, kapuk alatt, mindenütt autók tucatja rekedt meg.

Egy óra múltán az egész országban megismerték az Ó utca személyleírását a következő közleményből:

ugyan otthon v
nincs otthon.

Így hát barátu
indult világjáró
kenőknél sokkal
kellett elszenve
repülő Párizsba
gott a városnak
zás jókedvre ha
Bajcsy-Zsilinszk
szerre átrepült f

Ezalatt Budap
legnagyobb fej
mindenki egyet
közepéről nem
ca, s mert bará
mondtak, átmen
ideiglenes helye
kiderült, hogy
egész országban
nálaton kívüli u
bevágnának elt
Központi Utcany
hát, hogy világ
tést, mely

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1978 APR 2 91

Tellinger István
1021

Tellinger István kiállításáról

Tellinger István

Tellinger István rézkarca

Magyar Hírlap,
1978. júl. 30.

ben ábrázolja. A város fölött kóröz, őt tartó apjával, aki aztán Budapest egy meghatározott pontján lepottyantja.

Többször ismétlődik e játékos-ironikus ábrázolásmód könnyed fantasztikuma. Ilyen formát ölt például a nagyapa elbeszélése saját haláláról, a középső testvér 2025-re datált, de nagyon is a mában játszódó visszaemlékezése (mely mellesleg a legtöbb engedményt teszi egyfajta régies romantikának). Az időrétegek szimultán egymásra borítása szintén sajátos történelmi dimenziót ad az elbeszélésnek: ugyanannak a városrésznek históriáját múltból-jelenből egyszerre mutatja, a szereplők mintegy „átjárnak"

Katonai hírmagyarázónk írja

Kína katonapolitikája

Jóformán alig múlik el olyan hét, hogy ne hallanánk kínai küldöttségek, személyiségek feltűnően megszaporodott külföldi búcsújárásáról. Legutóbb például *Huang Hua* külügyminiszter tett nyugat-európai kitérőt, és a „mesés kínai piac" lehetőségeit felcsillantó tárgyalásait arra is felhasználta, hogy előkészítse *Hua Kuo-feng* pártelnöknek a jövő év tavaszára tervezett *franciaországi* és *angliai* utazását.

A széles mosolyú kínai vendégek a *karib-tengeri tér-*

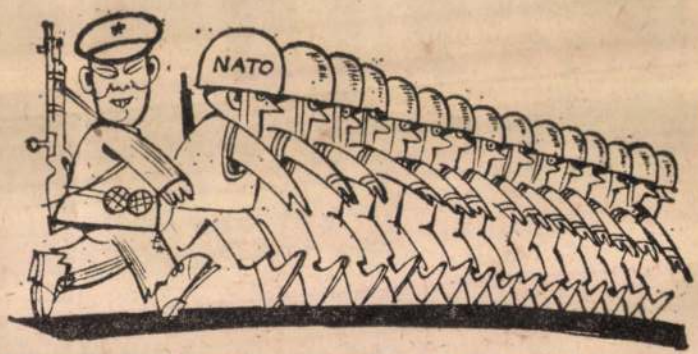

Alexander Haig amerikai tábornok, a NATO európai fegyveres erőinek főparancsnoka szerint Kínát máris az atlanti tömb 16.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1978 OKT 22

NÉPSZAVA

Tellinger István

1021

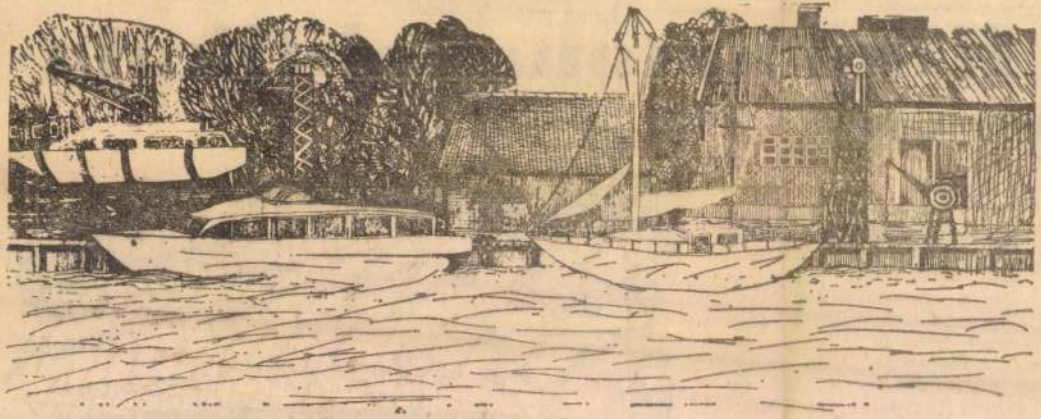

Tellinger István: Balatoni kikötő

reti elsősorban, tovább ta
földkerekség más tájainál é
nak minden szülöttje leginl
övéinek életét vágyik megi
hogy azok milyen életet é
hogy utánozza, ha valami
test és említésre méltót tal
ne; ha pedig megismeri, hogy azok
némely dolgot nem szerencsésen
intéztek, ezen okulva óvakodjék
tőle" — így áll Hess András Budai Krónikájának előszavában; persze — ékes latinsággal.

I. Z.

tartozol, amelyik prózanoz, vershez, drámához is ért. Melyik az igazi?

— Nem tartom magam drámafordítónak. Lefordítottam *Blok* Rózsa és kereszt című darabját, de abban sem a dráma, hanem a vers a lényeg. Prózafordítóként indultam; *Kálnoky László* biztatására kezdtem verset is fordítani. Nálunk a versfordításnak van sokkalta nagyobb hagyománya. Olyan versfordítóink vannak, amilyenek talán egyetlen más nemzetnek se. Jó prózafordító nagyon kevés van, látszatra szerényebb becsvágy jó prózafordítónak lenni. Néha egy-egy verset lefordítani, érzésem szerint — természetesen csak akkor, ha a fordítói tehetség eleve adott —, *könnyebb*, mint prózát. Ez látszólag abszurd kijelentés, hiszen egy verssoron az ember néha hetekig gondolkodik, s aztán vagy talál rá megoldást, vagy nem. Ám a próza állandó idegfeszültségben tartja a fordítót, agyonnyomja a tömegével. *Egy vers* lehet varázslatos, feldúló kaland. A próza — néha évekig tartó házasság, szakadatlan, gyötrelmes hűség.

— *Milyen fajta szöveg köt magához leginkább?*

— Versben, prózában egyaránt

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 OKT 13

ÉLET ÉS IRODALOM

Tellinger István

Tellinger István metszete

kellett dolg
gyon jó. Ne
cipelgetni,
mintha me
vevők idege
— Februá
zuk — m
Gyula boltve
százalékkal
És egy dolgozó
havi forgalom: 100 ezer forint. Azt hiszem, ez mindent megmagyaráz.

A boltvezető már el is fordul. Tömegével érkeznek a konténerek. Ő mindenre figyelni akar. Van, akire azt mondják, hogy: csak a munkának és a családnak él. Tóth Gyuláról, aki 1932-től van a szakmában, így vélekednek: ő csak a munkának él. A nyitástól a zárásig itt van. Mi jut a családnak?

Katona István, aki „civilben" párttitkár is, s Mátyás Lajos, a MÉKV igazgatója úgy vélekedik: a legtöbb ember ilyen a kereskedelemben. Egész emberi életet lemorzsol a vevők szolgálatában, akik ezt néha talán észre sem veszik. Igen, vannak, akadnak — mint bárhol másutt — pénzhajhászó, lelkiismeretlen emberek. Ezeket a becsületes, tisztességes kereskedők talán még jobban megvetik, mint a vevők. Úgy érzik, ezek belegázolnak az ő becsületükbe is...

Csorba Barnabás

Hejőszalontán

A Hejő menti Termelőszövetkezet, valamint három község közös tanácsa, politikai és társadalmi szervei köszöntik az öregeket a következő napokban. Hejőszalontán, Hejőkeresztúrban és Szakáldon rendezik meg az öregek napját. Ez alkalommal, több mint háromszáz idős embert látnak vendégül — többségük a tsz nyugdíjasa.

Az ünnepségek rendezésében a párt- és tanácsi szerveken, s a tsz vezetőségén kívül az általános iskola és a KISZ-szervezet is részt vesz. Családias ünnepre készülnek, amely mind a három községben hangulatos vacsorával ér majd véget.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1972 NOV 19
Tellinger István
Északmagyarország

1021

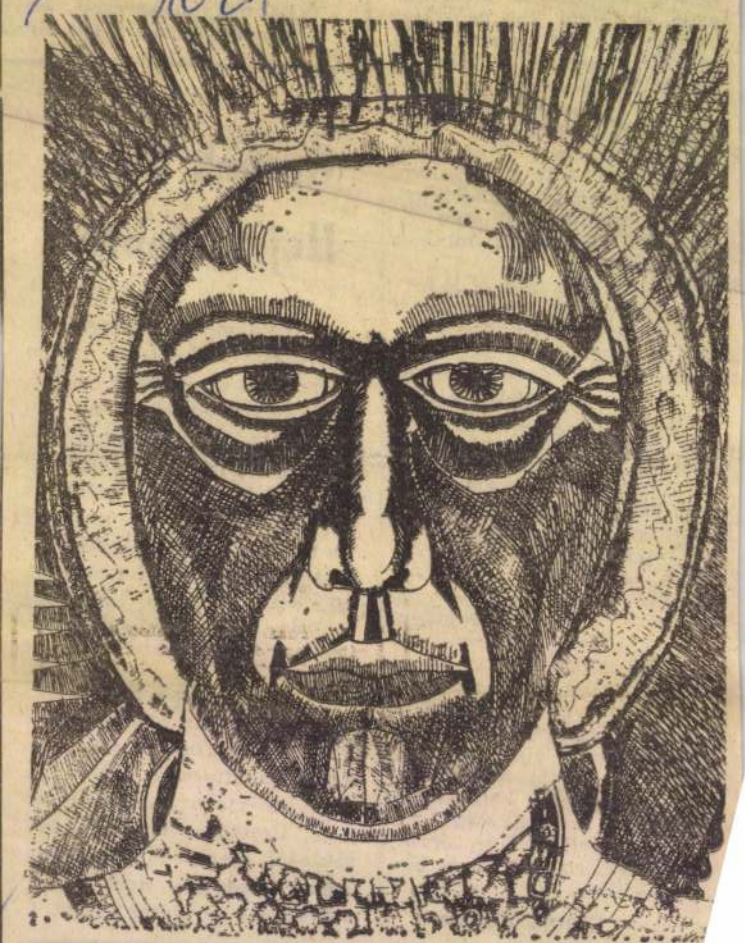

FEJ

Tellinger István rézka

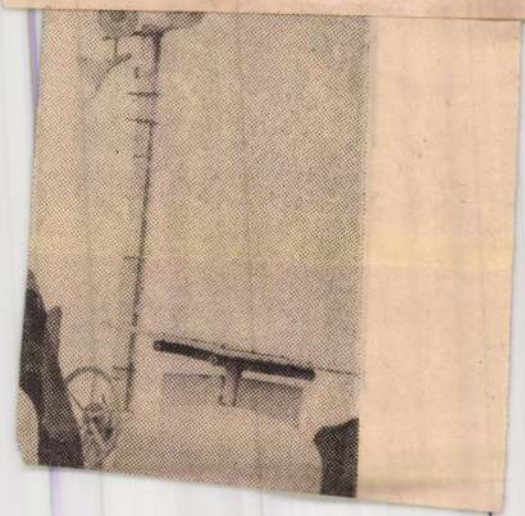

Tellinger István

MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 DEC 13

Déli Hírlap

1021

(Tellinger István rajza)

terményt: búzát
kukoricát, de t
mindhármat is.
művelési költség
téríteni, és a m
lagtermés szerit
terményt. Az id
járadékos tsz-ta
velési költségnek csak a felét
kérik, indokolt esetben any-
nyit sem.

•

Most aztán töprengenek az emberek. Legizgalmasabb kérdés: hogyan is alakulnak majd az átlagtermések? A tsz vezetői bárkinek szívesen szolgálnak felvilágosítással. Búzából és árpából 35 mázsa körül hektáronként. Kukoricából — már a következő évben — 50—52 mázsa májusi morzsolt hektáronként. A zárt termesztési rendszerben, a CPS-technológiával ez máris biztosítható. De 1975 után, ha a Tisza—II. vízlépcső duzzasztása következtében öntözni is tudják a kukoricát — s ez a terv —, akkor 75—80 mázsa

póré dohány szárad a pajtákban és a minőség is nagyon jó. Kétmillió forintot ér a dohány.

Nyolc óra elmúlt, késő este volt már, amikor elbúcsúztam a tsz vezetőitől és az ismerősöktől. A munkából még akkor jöttek haza a gépeket kezelő és vezető emberek. Akkor már viharosan zúgott a szél, és havas eső vesszőzte arcukat. Sokan kérdezték:

— Kell-e menni éjszaka is?

Nagy László, a fiatal főagronómus azonban ezt mondta:

— Most nem. Ilyen piszok időben mégsem...

Reggelre azonban ismét kisütött és élesen szikrázott az őszi napfény.

Szendrei József

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-729

Tellinger István

1972 OKT 24

Északmagyarország

1021

Tellinger István munkája

központi fejl
lokol, hogy
zaszában a s
alkalmazása
ely az intenz
kapcsolja a l
ckel. Ennek
nnak a megy
a KGST-orsz
ıdszert alakít
, a számítógépeket s azok
sítottan gazdaságos mé-
gyártják. Ez a fejlesztési
a a hazai híradástechnika
ermékszerkezetét s a köl-
sokat is bővíti, mert az
szágok ellátják egymást
ott számítástechnikai ter-
gyar ipar ebben a műszaki
melési együttműködésben
számítógépek és az úgy-
cus berendezések szakosí-
vesz részt.

közül 120 ezer 220 ember adta le szavazatát. A jelöltekre 119 ezer 670 választó szavazott, ellenük 873. Néhányszáz szavazat érvénytelen volt.

Ezután *dr. Konczwald Barnabás* elnökletével megválasztották az ügyrendi bizottságot, mely megvizsgálta a tanácstagok mandátumait, ezt rendben levőnek találta, melyről az elnök jelentést tett a tanácsülésnek. A jelentés elhangzása után *Szuchy Róbert*, a Hazafias Nép-

rint

tetést jelző névsorban a miskolci gyáregység neve is szerepel majd. A tanulság mindenesetre általánosítható: az elért és jogosan megszerzett érdem kötelez. Kötelez arra, ami igény: tartani, gyarapítani, még magasabbra emelni a kialakult színvonalat és vigyázni arra, hogy szó ne érje bárhol, bárkinek is a háza elejét...

Félreértés ne essék: az üneprontás legparányibb szándéka nélkül, azért tesszük szóvá mindezt, hogy felhívjuk a figyelmet: ezután a dolgos hétköznapok következnek, amelyek felelősséggel, kötelezettségekkel járnak, tetteket, helytállást követelnek, mert hisz' amikor boldog az ember, könnyen „elkapja a figyelmét" a gondokról, a tennivalókról.

S feladatban nem lesz hiány a most következő hetekben, hónapokban sem. A IV. ötéves terv félidején túl, mihamar a finisbe érünk, hiszen a munka sodrában gyorsan telik az idő is. S ez az idő pénz, érték, amivel helyesen és okosan gazdálkodni, a most megkapott és átvett kitüntetés és jóleső érzéssel „nyugtázott" elismerés birtokában dolgozni és munkálkodni elsőrendű igény. Hol, hogyan érnek célba, az nem másokon, hanem — és csak! — azokon múlik, akik a ma megszerzett örömet és eredményeket nemcsak akarják, de tudják is gyarapítani. Ehhez mindenütt megvan a lehetőség és minden olyan feltétel, ami biztosítéka a jó munkának.

EHHEZ A JÓ MUNKÁHOZ a megérdemelt elismerésekhez ha hivatástudat, az alkotás, a tenniakarás vágya és igénye is csatlakozik, akkor a jövőben sem marad el a siker. Erre gondolni, ennek érdekében mindent megtenni, ne csak ígéret, de tettekben mérhető szándék és elhatározás legyen.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 APR 30

Északmagyarország

1021 Tellinger István

1021 HÁRMAN

Tellinger István munkája

gényfi

szú ideig volt a világ-
ár vette körül egészen
hogy megőrizte hagyo-

ket leszámítva, nem is
vományai közül a me-
k fogtak meg legjob-
resen gyűjteni-jegyezni
n el, hogy szülőfalum
g 460-at jegyeztem le,
ennyi lesz, sejteni sem
en Pápai Istvánné —

mesékből adok egyet
Nagy János: Magyar
ereplő 665. (Állatoktól
típussal, azonban oly
pusként is szerepeltet-

NAGY GÉZA

gy ember. Ennek az
zegény volt, de azon
níttassa. Hát, mikor
odaadta hentes-mé-
csületesen a mester-
Mikor aztán kikapta
elindult vándorolni.
aluzni egy segédnek,

ára. Megy-mendegél,
y erdőszélen vezetett
von egy döglött ló.
gy oroszlán még egy
gdalt a csőrével. Az
tudta elkapni. Mikor
hangya is ott veszе-
a az oroszlán a fiút,

majd az igazat tesz

zotok?

nak ezt az állatot,

gy történt a dolog?
asból — mondja a

ondja a hangya —,

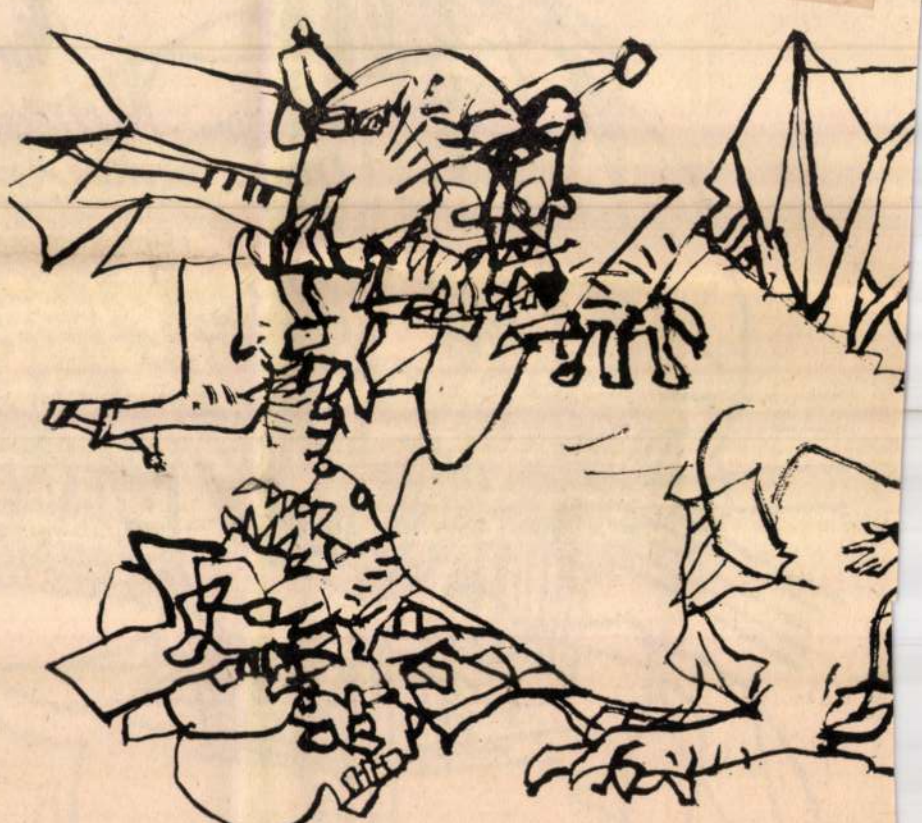

FELEDY GYULA ILLUSZTRÁCIÓI

Gondolkozik, töri a fejét, egyszer valami az eszébe jut. Előveszi a kalapja mellől a sastollat, egyet bukfencezik, hát abban a szempillantásban sassá változott. Felrepült, hát uramisten, olyan bátran ment keresztül a vízen, mintha nem is lett volna alatta. No, átröpült aztán a másik oldalra,

— Oda ne me
örökre elvesztett
De a királyné
szakajtani a vir
a lyukba, elvesze

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NAPJAINK

1973 JUN 4

Tellinger István

1021

VII.

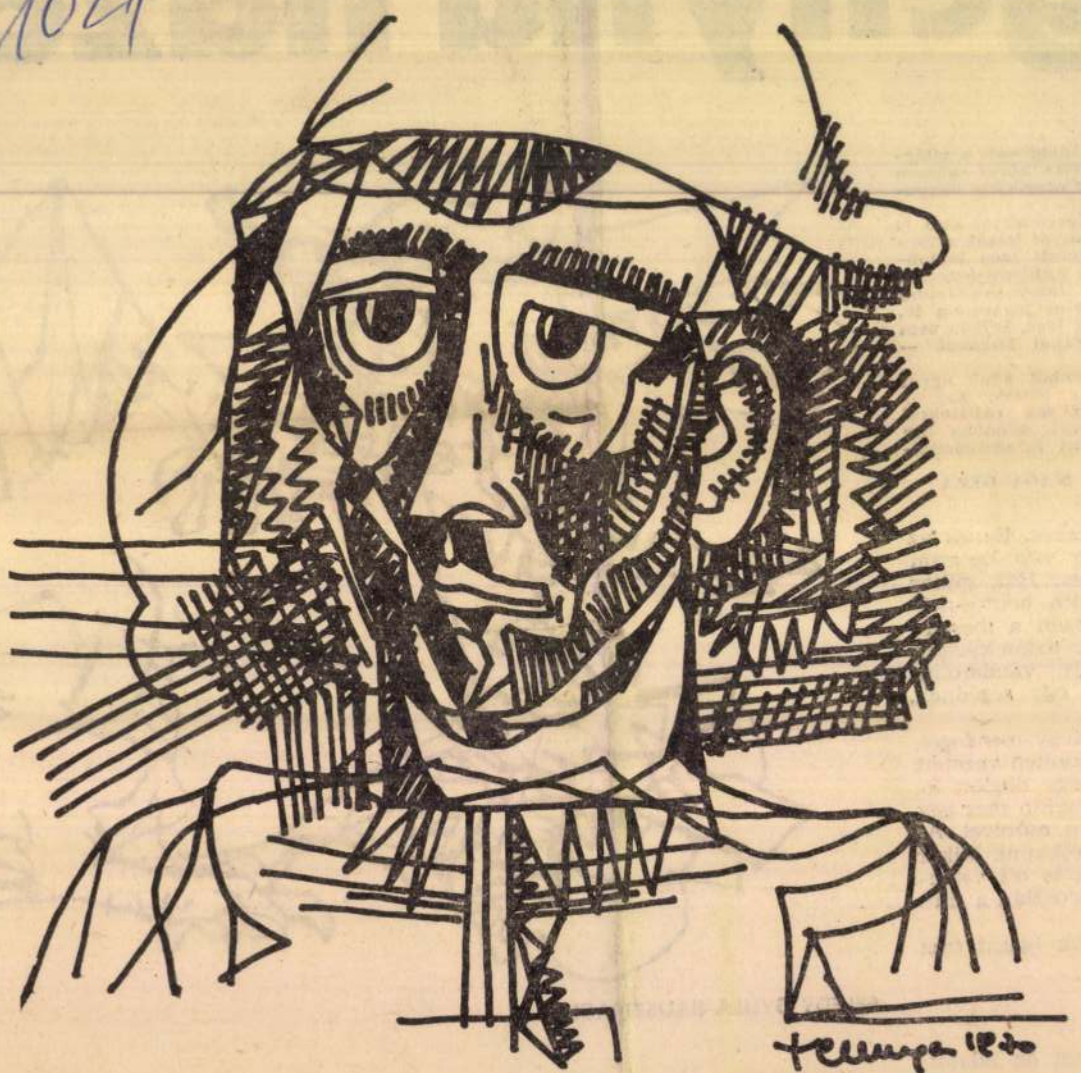

BOHÓC

TELLINGER ISTVÁN RAJZA

Az élet értelme

„Ők lesznek az erő
és szelídség,
Szétszaggatják a tudás
vasálarcát,
Hogy az arcán meglássák
a lelkét.
Megcsókolják a kenyeret,
a tejet,
S amely kezekkel simogatják
gyermekük fejét,
Ugyanazzal kifacsarják
az érckövekből
A vasat és minden fémeket.
Városokat raknak
a hegyekből . . .”

József Attila vázolta így a jövendő férfiak-at. Az új kort álmodta meg, amelyet a ma embere építhet, formálhat.

A költemény sugallja a kérdéseket: hogyan gondolkozik a ma embere, mit tekint az élet értelmének.

*

A jól megtermett malomipari lakatos, *Bodnár Sándor* beteg. A szívével. Pihennie kell. Ki kell kapcsolnia életéből minden zavarót. Mégis, a beszélgetésnek szinte már hogy saját magától jöjjön rá a megoldásra, érezze a munka örömét.

S ki mit tart az ember legfőbb jellemzőinek? *Simon László*, az ÉPFU szerelő brigádjának vezetője:

— A legelső dolog a munkához való viszony. Ez az indítéka minden hasznosnak, ebből fakad minden jó. A munkából való hozzáállásból lehet következtetni az ember jellemére. A ma embere kiegyensúlyozott, a közösséggel érző, a közösség céljait támogató. Megvan a közeli, s a távolabbi elképzelése, terve. A másik, ami nagyon fontos: a helyi, az üzemi légkör. Ez formálja az embert. S szép célokra ösztönöz. S fordítva, a ma emberétől, a munkástól és a műszakitól egyaránt azt várjuk, hogy ő is formálja, tegye tartalmasabbá a légkört.

*

kohászat állami díjas elő-hengerésze valaha nem e pályára készült. Más volt a célja.

— Húsz éve még nem akartam ittmaradni. S az összes gondok, nehézségek ellenére nem várt sikereket értem el. Most már száz és ezer szállal ideköt a munka, idekötnek az eredmények, a gyárhoz, az emberekhez, akikkel közösen valósítunk meg apró és nagy célokat. Saját sorsom is tanúsítja: a szorgalom, a kitartó munka meghozza az eredményét, bárhol is legyen az ember. Minden munkát meg lehet szeretni, ha a kollektíva, a környezet segít, ha a vezetők értékelik a munkát.

— Mi szerint értékeljük az embert? Nálunk, s általában a szocialista brigádokban azt tekintjük teljes értékű embernek, aki jól viszonyul a munkához, a közösséghez, s

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1973 AUG 26

Északmagyarország

Tellinger István

/1021

1973. aug. 26., vasárnap

BORSODI TÁJ

Tellinger István tusrajza

…nem
…ükölt jóindulatúan és erejükön felül támogató pedagógusokat marasztalják el igaztalanul.

Iskolavezetőség

Figyelem

Nemrég szóvá tettük egy gloszszában, hogy a Fővárosi Köztisztasági Hivatal új alumínium hulladékgyűjtőinek felirata nem szerencsés, mert arra szólítja fel a járókelőket, mit *ne* tegyenek.

Most választ kaptunk a Köztisztasági Hivataltól. Bánhalmi János főmérnök közli, hogy a helytelennek minősített feliratot a következőképpen változtatják meg: *„Kérjük, a hulladékot a gyűjtőkosárba dobja! Köszönjük!"*

Mi pedig a gyors intézkedést, meg a szívélyes értesítést köszönjük. Előre üdvözöljük a magyarul — és udvariasan — fogalmazott új feliratot.

…aponta körülbelül
…kellett szétosztani
…teménnyel. Heten-
…dmi: naponta há-
…t kiadni, az üres
…ket összeszedni, az
…más szakterembe
…kat utolérni, nem
…ladat. Ezenkívül,
pedagógusoknak
…dolguk van egy
…, erről bárki meg-

…elején nem akadt
…állalta volna a tej-
…. Belenyugodtunk,
…ó nevelési-oktatási
…onalasabban sze-
…sítani, s ehhez el-
…tabb körülménye-
…nünk.
…t, abban segítsen,
…özösségek számára
…ejakciót az arra il-
…elmi vállalat szer-

Benyó Ildikó: Pá:

dok ki. A téren egy furcsa faépítmény — feliratát megértem: itt kellett *(vagy kell?)*

Filmbemutatók

A TOJÁS. Színes francia film. Bemutató: október 4-én.
A „SATURNUS" CSAPDÁJÁBAN. Kétrészes, szinkronizált szovjet film. Bemutató: október 4-én.
AZ ÁRULÁS NAPJAI. Színes, szélesvásznú, kétrészes csehszlovák film Bemutató: október 4-én.

Színház

RALPH BENATZKY: AZ ESERNYŐS KIRÁLY. Bemutató a debreceni Csokonai Színházban, szeptember 29-én.
DUNAJEVSZKIJ: SZABAD SZÉL. Bemutató a Pécsi Nemzeti Színházban, szeptember 30-án.
NÉMETH LÁSZLÓ: VILLÁMFÉNYNÉL. Bemutató a békéscsabai Jókai Színházban, október 5-én.

Hangversenyek

VONÓSNÉGYESVERSENY-DÖNTŐ a Zeneakadémián szeptember 29-én. Közreműködik: a Magyar Rádió és Televízió Szimfonikus Zenekara, Perényi Miklós. Vezényel: Lehel György.
A HEGEDŰVERSENY, A VONÓSNÉGYESVERSENY ÉS A GORDONKAVERSENY GYŐZTESEINEK DÍSZHANGVERSENYE a Zeneakadémián, szeptember 30-án.
A MAGYAR RÁDIÓ ÉS TELEVÍZIÓ SZIMFONIKUS ZENEKARÁNAK hangversenye a Zeneakadémián, október 4-én. Közreműködik: Ania Silja, Tusa Erzsébet. Vezényel: Lehel György.
A BUDAPESTI FILHARMÓNIAI TÁRSASÁG ZENEKARÁNAK hangversenye az Erkel Színházban, október 2-án. Közreműködik: Anda Géza. Vezényel: Kórody András.
A PRÁGAI KAMARAZENEKAR hangversenye a Zeneakadémián, október 1-én.
DIETRICH FISCHER-DIESKAU DALESTJE az Erkel Színházban, október 6-án.

Kiállítások

EISENMAYER TIBOR festőművész kiállítása a Stúdió Galériában. Megnyitó: október 3-án.
OTTHON 1974. Bemutató Szombathelyen, a Derkovits-teremben. Megnyitó: október 3-án.
A JÁNOS VITÉZ című rajzfilm grafikáinak kiállítása a Petőfi Irodalmi Múzeumban. Megnyitó: szeptember 29-én.
CS. NAGY ANDRÁS festőművész kiállítása a Derkovits Gyula-teremben. Megnyitó: október 4-én.
TÓTH B. LÁSZLÓ festőművész kiállítása Nyíregyházán, a Benczúr Gyula-teremben. Megnyitó: október 4-én.
BUDAPEST ÉS AZ ÉREMMŰVÉSZET című kiállítás a Magyar Nemzeti Múzeumban. Megnyitó: szeptember 29-én.

Jól kezdődik a hétfői nap
— ha újsága — a
MAGYAR

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 SEP 29
ÉLET ÉS IRODALOM

1973 SEP 29
1021

Tellinger István

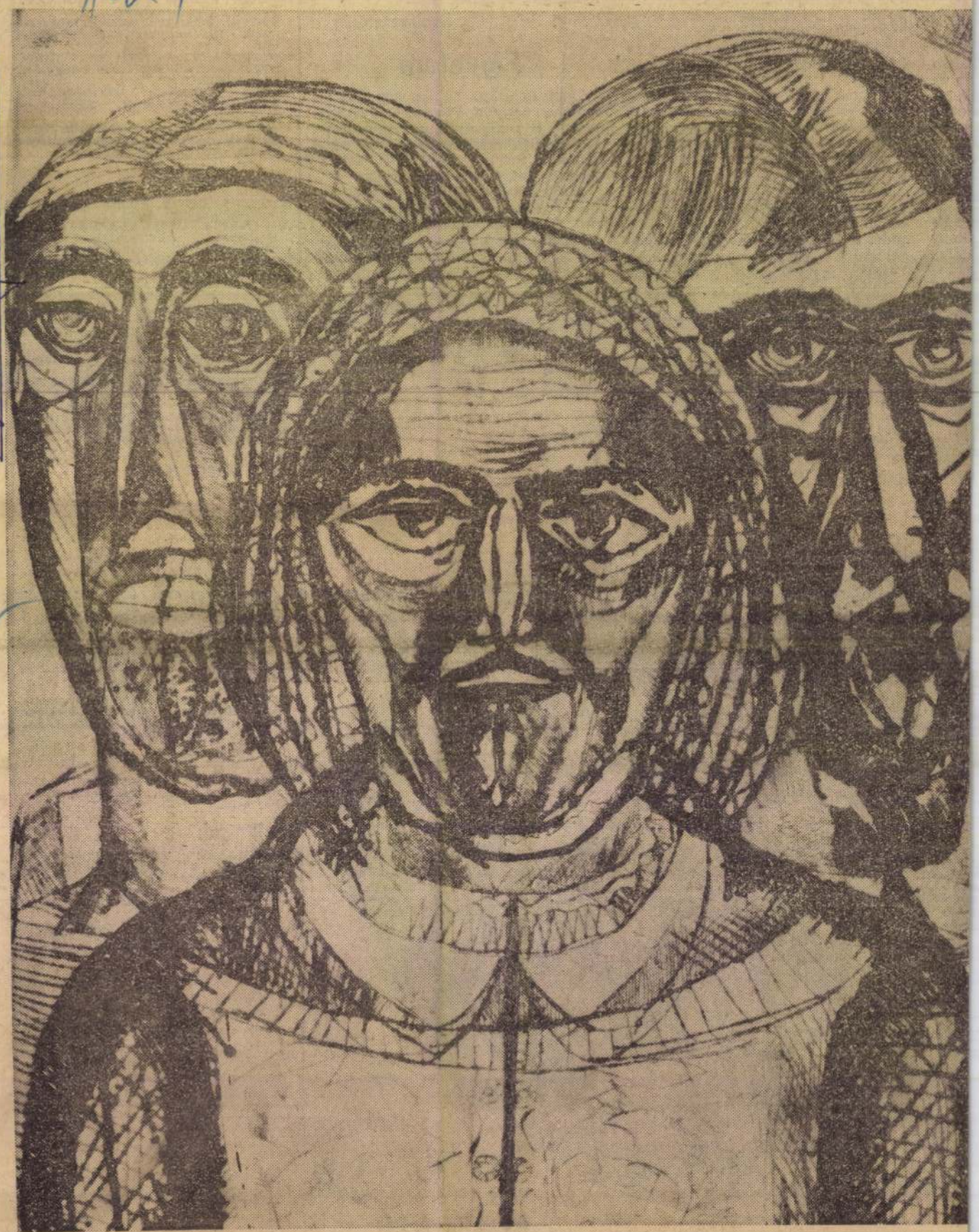

Tellinger István: Hárman

Elza képtelen volt dör
giggondolta az elmúlt ó
lódó eseményeit, és nem tudta háborgó lel-
két megnyugtatni Egyik pillanatban su-
gárzó boldogság töltötte el, a másikban a
kétségek szinte földre teperték.

Ma reggel még férfit nem ismerő hajadon — és mire leszáll az este, nászra készülő menyasszony...

— De vajon helyes volt-e, szabad volt-e ilyen hirtelen?... Elvégre a jövendőbelijét úgyszólván nem is ismeri... És ami a legaggasztóbb és legérthetetlenebb — nem is fogja megismerni soha!... Egészen különös kérés... Mindjárt a leánykérés pillanatában... Egészen pontosan: a kérő *ettől tette függővé* az egész kézfogót!... Igen. Eskü alatt megfogadtatta vele, hogy történjék bármi, kerüljenek bárminő helyzetbe — soha nem faggatja a neve és a származása felől... És mintha ösztönösen nem bízna női állhatatosságában, parancsolón és kérlelve, újra és még egyszer a lelkére kötötte: — Míg élünk, meg ne kérdezz, rá vágyódást se érezz, hogy hívnak és ki küld, s mely földnek népe szült...

— De hát miféle furcsa kérés ez? Ilyesmit követelni egy menyasszonytól, akit néhány órán belül oltár elé vezetnek... Mégiscsak: olyan emberrel kösse össze az életét, akinek — mondjuk ki kereken — még a nevét se tudja? Hogy fogja szólítani, ha az étket az asztalra teszi? Ha vendégeket hív és bemutatja hitvesét? Ha a karjába vonja? És egyáltalán — gondolt rá pirulva —, hogy fogják nevezni eljövendő gyermekeiket?...

— Igaza van ennek a fríz herceglánynak vagy kicsodának, ennek az Ortrudnak, Telramund újsütetű feleségének. Vajon ki titkolja olyan rettentően a származását? Akinek oka van rá. Akinek van takargatnivalója. Persze eztán elragadtatta magát, gorombaságokat mondott, szemfényvesztőnek meg varázslónak nevezte, sőt, indulatában remegve, még bajkeverő jöttmentnek is.

— Jöttment... az ő vőlegénye!... Lehe-
önyörű férfi. És milyen

tizenket fából álló belső
csátott rendelkezésükre és
felől érdeklődött. Az első
költésekor kissé feszélyező
donsült asszonyka zavart
adott határozott választ a
milyen néven is szabad t
így aztán az idős házigazd
úrnak szólította, amit az
mosollyal nyugtázott, ma
napirendre tért fölötte.

Három hetet töltöttek a
vendégszeretetében, aztán
székvárosba, Antwerpenbe
hozzálátott az élet hétközna
zéséhez. A város szélén, a
szilárd kőépítményből álló
képzett kúriát vásároltak,
nyós talajú szántókkal, le
nőtt fákkal, gazdasági épül

RADVÁNYI ERV

L

EZÜS

mint a kis birodalom úrnó
nya, átvette a házvezetés
bonaszárítás, szilvaaszalás,
velés, no meg cselédperpa
foglalkozott, és kénytelen
Nürnbergában iskolát járt
betűvetést is tanulgatni, h
porulat ügyes-bajos dolgai

A sok teendő között szi
ideje visszagondolni *az*
Amikor azt hitte, az égbol

1973 OKT 27
MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

Tellinger István

T

1021

Tellinger István: Pantomím

KROÓ GYÖRGY:

Zene

ágai élednek újjá, az elégikus han-
ak, szerelmi lírájának s a bölcs öreg-
exióinak új alkotói magaslatait te-
neg (*Tűzből mentett hegedű; Bánat-Cigányok a fergetegben; Utolsó na-
ály; Kolumbusz utca 54/B*; *Tevehá-
nnégy sor; November; Fölforrt az ég*
izonyos, hogy ma már e versek a
és „magán" lírát mereven szembe-
ámára is *közérdekűnek* tűnnek. An-
kább, mert a világ s az emberek
ly rokonszenv és szolidaritás érzése
pillanatra sem szünetelt Zelknél, s
jabb (Sirály című kötete legvégén
hökkentő, tömör mesterművének)
ő soraiban is felizzik a kisemmi-
azsága iránti mély érzékenysége
kiáltja).

ől mentett hegedű c. kötetben jelent
eddigi költészetének talán legje-
bb darabja, a sokat emlegetett
Pontosabban: szerelmi lírájának
, bár a mű sokkal szélesebb skálá-
sablonos meghatározás sejteti. So-
Jóvátehetetlen, a Visszahozhatatlan
dás döbbent lobogása csap fel, s
bolikájának Sirályát, az elvesztett
ét a szenvedés atmoszférája lebeg-

és fájdalmas ellentmondás: egy
enlét gazdagságát, egy szerelmi társ
rzásának, éltető közegének nélkü-
ségét a hirtelen támadt hiány lég-
visszhangozza leghangosabban. S a
kal szorító magány űr-rendszerébe
nlékezés hívó rítusai képesek tájé-
ontokat varázsolni.

ly-nak e vallomás, panasz, tiltako-
rekeltés szálaiból szőtt anyaga jól
Zelk sajátos hagyományt, ötvöző

országra érkezett háromtagú szovjet írókiküldöttséget: Jevgenyij Dolmatovszkij költőt és publicistát, valamint Gennagyij Szerebrjakov és Vaszilij Sabanov költőket. A szovjet íróvendégek november 5-én, hétfőn délután látogatást tettek a Napjaink szerkesztőségében Mezey Emőke, a KISZ KB munkatársa, valamint Tóth Ferencné, a KISZ Borsod megyei Bizottságának titkára kíséretében. A vendéglátó házigazda, Gulyás Mihály főszerkesztő tájékoztatta a kedves vendégeket a Napjaink tevékenységéről, s általában a borsod—miskolci irodalmi élet eredményeiről. Szó esett a lap és a novoszibirszki Szibirszkije Ognyi folyóirat írói körének kapcsolatáról, együttműködéséről is. A baráti együttlét után a szovjet íróvendégek részt vettek a Miskolci Művészklubban rendezett fesztiválklubesten, ahol Rab Zsuzsa költő, műfordító mutatta be őket a fiataloknak, majd néhány versük hangzott el — Serfőző Simon, a Napjaink rovatvezetője fordításában —, s aratott tetszést a fesztivál versmondói körében.

A fesztivál szakzsűrije a versmondók közül tizenhárom fiatal teljesítményét tartotta díjazásra érdemesnek. A legjobbak felléptek a Miskolci Nemzeti Színházban, a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 56. évfordulója tiszteletére rendezett díszünnepség gálaestjén.

Távirat helyett

Mint már novemberi számunkban, a hírek között megírtuk, Miskolc megyei Város Tanácsa a fennállása 10. évfordulóját ünneplő Miskolci Szimfonikus Zenekarnak adományozta a Reményi Ede Zenei Díjat. Az ünnepélyes átadás alkalmából — melyre a város felszabadulásának évfordulóján, december 3-án kerül sor — szeretettel köszöntjük az együttest.

kézenfekvő.

Az elszármazottak
kor, iskolaévek fűz
újkér, Miskolc), **B**
vesd), **Bihari Sánd**
Gyulát (Mezőkeresz
hályt (Mezőkövesd,
kolc), **Fürjes Péter**
gely Mihályt (Varb
györ, Miskolc), **Tve**
kolc), **Zelk Zoltánt**
Gyulának rövidebb,
dornak. Fekete M
hosszabb ideig mű
rosban fejezte be középiskoláit **Kabdebó Lóránt,** itt tanított **Hevesi Attila, Kabdebó Lóránt, Szilágyi Ferenc, Vihar Béla; Bitskey István** levéltárban, **Ladányi Mihály** és **Niklai Ádám** a közművelődésben dolgozott a megyében. Az írásokban idézett Kazinczy Ferenc, Kazinczy Gábor, Kiss József, Szabó Lőrinc, Csorba Zoltán, M. (megyaszói) Pásztor József, Vati József és Mazsaroff Miklós ugyancsak kötődik e tájhoz.

A lap képzőművészeti anyagát a megyében élő, innen elszármazott grafikusok alkotásaiból válogattuk.

Az irodalmi közvéleményben kevésbé ismert szerzőink:

Fekete Mihály (Mezőkövesd, 1906—) 1924—1944 között a diósgyőri vasgyár marósa. A Horthy-rendszerben kétszer folyt ellene politikai rendőrségi eljárás; ő volt a Békepárt miskolc—diósgyőri szervezője, majd a helyi ellenállási mozgalom egyik vezetője. 1944 decemberétől az MKP első miskolci titkára lett, 1947-től Borsod megye főispánja, 1949-től 1956-ig Pest megye alispánja, ill. tanácselnöke. Jelenleg nyugdíjas. Édesapja Fekete Sándor írónak, irodalomtörténésznek.

Szak Péter a Zeneművészeti Főiskola miskolci tagozatának tanára.

D. Vörös László (Diósgyőr, 1928—) az orvostudományok kandidátusa, a Felsőoktatási Pedagógiai Kutatóközpont tudományos főmunkatársa.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 DEC

NAPJAINK

Tellinger István

1021

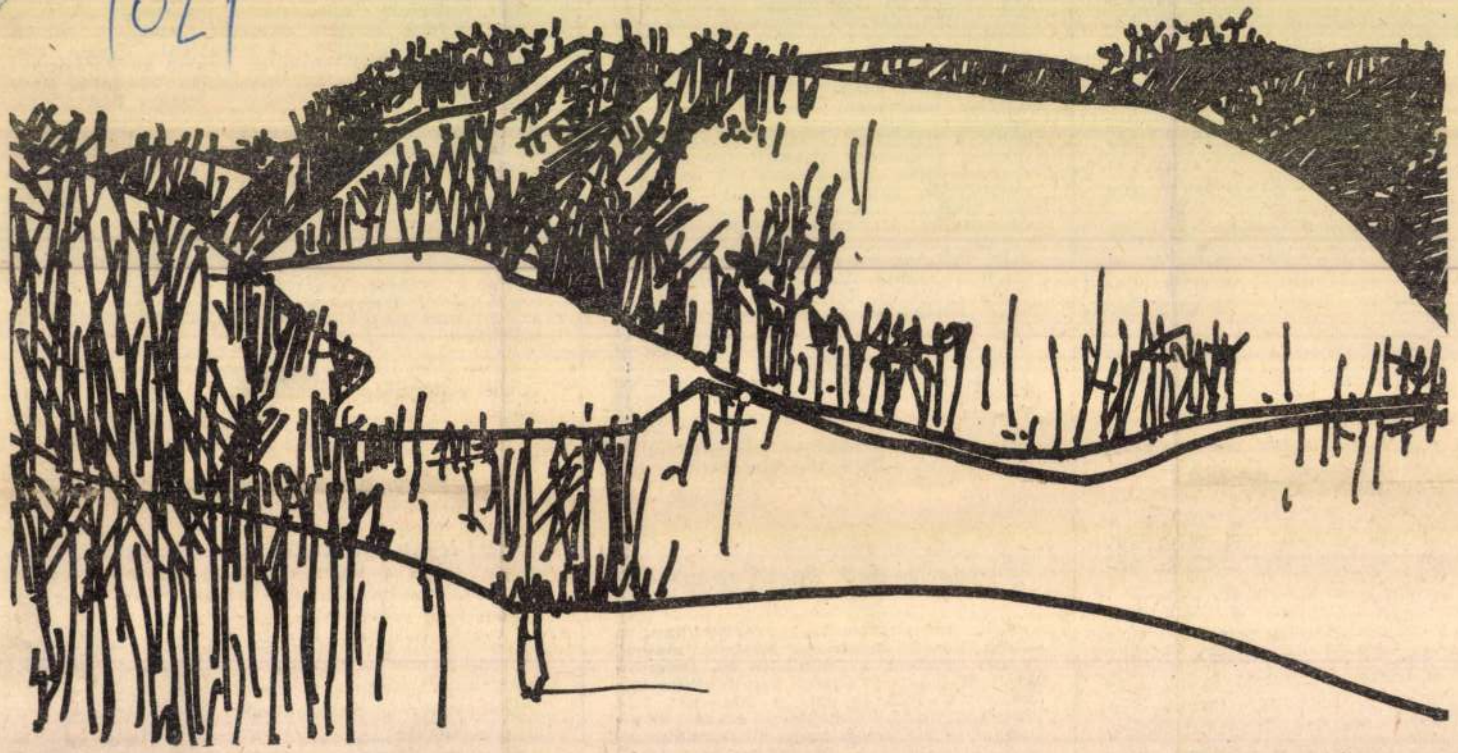

BÜKKI TÁJ

TELLINGER ISTVÁN RAJZA

kz öngékkel

onban emelt fővel a jövőbe te-
ünk és pótolni próbáljuk a hia-
osságokat . . .) *Kopin* „későn" nő-
lt. Katonaideje hosszabbra nyú-
t az átlagosnál, mert egy alka-
mmal nyitva hagyta a titkos ira-
kat tartalmazó páncélszekrény
taját. Azt hitte, így előbb sze-
lik le . . .
Háztartási gépek, rádió, televízió.
hetőségeken belüli komfort. Ez
év mégis a meghasonlás éve
lt. Az ok: négyen — köztük Bec-
t Tamás — abbahagyta ezt az
etformát, a pályát. Hivatalbeliek,
sztségviselők lettek; városba
öltöztek. Pánik, a valamiben való
maradás érzete olvasható ki a
ejegyzésekből. Az első évhez vi-
zonyítva: rövidülő, de zaklatott
elmérések. „Hol alkudtam meg?"
Mitől rossz a közérzetem?" „Van-
még lehetőségem a korrigáció-
a?"

Kopin: „Belőlem nem lett sem-

5

Évente átlagban 1163 harmadikos tanul a tanítóképző intézetek nappali és levelező tagozatán. (A Mozgássérültek Nevelőképző Intézetének végzőseivel együtt.) Új kirajzás minden évben . . .

„Jött a tantestületbe egy friss okleveles. Még pattog a srác, azt hiszi, ő találta fel a spurglit." Változó aspektusról árulkodik a Naplóbeli bejegyzés. Az oklevélosztás óta több mint nyolc év telt el. Beépültek a tantestületbe: „Számon tartjuk a névnapokat. Ezeket felváltva egymás pincéiben tartjuk, közmegelégedésre." Azok közé tartoznak, akik évente egyszer, vagy kétszer biztos számíthatnak különjutalomra. Ingázó már nincs közöttük.

Kedvesz igazgatóhelyettes, egyikük muszájcsinálta tanfelügyelő, az egykori vörösdiplomás a Nagy Álom feladásáva. — pszichológiai tanulmányok — körzeti továbbkép-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1974 JAN 19

1021
Tellinger István

Tellinger István: Pár

TAKÁCS ZSUZSA:

Ilyen rövid idő alatt, és éppen e nehéz, talán e legnehezebb műfajban odáig emelkedett hát, hogy híre és tekintélye még indulatoktól fűtött szellemi életünkben is vitathatatlan! És hogy ráadásul megkörnyékezi immar a világhír is! Az eddigi útját bemutató kötethez például nem kisebb személyiség, mint *Pierre Emmanuel* írt előszót, odakanyarintva kézjegye alá azt is, hogy a Francia Akadémia tagja; mi azonban inkább azt tarthatjuk érdekesnek, hogy a ma élő poéták egyik jelese teszi le alkotónk mellett vitatható filozófiába burkolt *költői* voksát. Költői voksot mondok, hiszen Emmanuel az „ünnepélyes mozdulatlanságot" érzi szétsugározni Schaár Erzsébet műveiből; félig kitárt ajtószárnyait, a „sehol"-ra nyíló ablakait a közölhetetlenség jelképének látja, a figurák neki „az

a nagy hatású Giacometti „dic gő" stílusának egyik követ Csakhogy műveiben a *társ küli* létezés panasza köré é minden! Nézzük őket bármil pontról is, az „ünnepélyes moz latlanság" mélyén igazából az múlása, a magányosság, no me közvetítő közeg nélkül óhatat nul beálló csönd felett érzett *dalom* nyugtalansága érződik: az *ars poetica* nem a kifürkészhetetlen végzethez, hanem az emberi együttérzéshez szól, iróniába burkolt szeretettel, nem nélkülözvén a megváltói hevületet. Azaz csupa olyasmi van itt, ami régi jó fogalmunk szerint *szociális* jellegű gondolat és érzelem, csupa olyasmi, ami *csak társadalmilag* élhet és él, a közlés törvényeinek alapján, távol az önmagát alfának és omegának látó személyi-

szó, tehát megrendítő, és nem a halálról, nem az akaratukon kívül „életbe lököttek" dermedt tehetetlenségéről, hanem arról a *humánumról*, amely felemelt ujjal figyelmeztet a kocka-kalodába zárt fejek és kezek drámájára, és azért szorong, hogy az ajtók ne nyíljanak a magányra, az ablakok meg a semmire.

Szabó György

1974. JANUÁR 5.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Tellinger István

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1974 JAN 5

1021

Tellinger István: Fejek

1974. JANUÁR 5.

lalat több m
gozóját érint
legközelebbi
mával osztjá

A gépip

A Kohónisztériumban közölték, hogy a gépipar 1974-ben 5—6 százalékkal növeli a tartós fogyasztási cikkek árualapját. Műszaki árukből az igények 96 százalékát, vasárukból 90 százalékát biztosítják a hazai gyártók.

Háztartási gépekből az ipar elfogadta a kereskedelem teljes rendelését. Ezek szerint 244 000 hűtőszekrényt, 131 000 mosógépet, 160 000 centrifugát, 84 000 porszívót szállítanak. A korszerű termékek aránya nő.

Villanytűzhelyből 600-zal kért többet a kereskedelem, és megnőtt a keletje a hagyományos tűzhelyeknek, amelyekből 16 000-rel többet — 136 000-ret — rendeltek. Villanybojlerből felmérések szerint elég lesz 65 000, — a tavalyinál 29 000-rel kevesebb. Zománcozott edényből 20, alumíniumedényből 30, horganyzott edényből szintén 30 millió forinttal magasabb értékű a jövő évi igény. A füstcsőellátás megkétszereződik, 100 millió forint értékű lesz. Új termék az ózon konyhai légtisztító, amely a

Ennek épülnek az OTP-lakás adnak át.

Forrón a furnérlemez-készítő ü tartók dolgoznak.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 DEC 28

Északmagyarország

Tellinger István

1021

NŐI FEJ

Tellinger István munkája

... nehezebb, mint az anyagiak előteremtése.

Alkalmazkodni kell

Z.-től, a miskolci szerszámkészítőtől kérdeztem:

— Mit gondol: megvalósult maguknál az egyenjogúság?

— Szerintem ez a téma erőltetett. Nincs két egyforma ember. A családokban is az egyik okosabb, erősebb, gyakorlatiasabb, fejlettebb felelősségérzetű. Akkor pedig az vegye a kezébe az irányítást, az kezelje a pénzt, az döntsön.

— Ez túlságosan kényelmes a másiknak. Nem beszélve arról: ilyen módon az egyik fél a jogairól is lemond. Úgyszólván kiszolgáltatja magát.

— Ha ilyesmi egyáltalán felvetődik a házastársak között, akkor már vége. Jobb, ha elválnak.

— A pénzüket hogyan osztják be? — kérdeztem az önkiszolgáló étteremben megismert házaspárt.

— Egyelőre nincs mit beosztani — nevet a feleség.

T.-ék, a falusi ikerház lakói, fiatalkorú házasok, mindent megkaptak a szüleiktől. A feleség nem jár dolgozni, kiszolgálják, a gyermeket neveli. A férfitól kérdezem:

— A maga életmódját mi vagy ki határozza meg?

— A szüleim és a saját családom.

— S hogyan valósítja meg elképzeléseit, igényeit?

— Ugyanazt akarom, amit ők. Semmiben nincs köztünk nézeteltérés. Amit édesapám jónak lát, az úgy van jól.

T. úgynevezett „engedelmes" gyermek. Önként és szívesen folytatja a családi élet hagyományait; beleilleszkedik egy kialakult házirendbe. Egyelőre, legalábbis. Mert megeshet, hogy körülményei megváltoznak és vagy a lázadás, vagy épp lázadásra való képtelensége okoz törést. Eszembe jut a most utolsó éveit végző közgazdasági egyetemi hallgató esete. Apja tanár; fiának évfolyamtársával kötött házasságát azzal torolta meg, hogy minden anyagi támogatást megvont tőle és a szó szoros értelmében kidobta otthonról. Célját valószínűleg ezután sem éri el: a fiatalokat csak még szorosabban fűzi össze a sérelem és a felháborodott diáktársak erős szolidaritása.

— Hogy alakult ki a közös ízlésük? — kérdeztem B. G.-t. az új-

Egyre gyakrabban ves... hogy például a komoly... csak azért hallgatja me... ban, mert tiszteletben t... szokásaimat, hanem ráj... zsika szépségére. Az ... könyveket visz és nem ... dezősködni. Ha ez az ... hiányozna belőle, nem ... nagy jövőt a házasságul...

— Korán megtanultam ... mazkodni — mondja a v... állami gondozott volt, ... szerződést kötött. — Az ... muszáj volt mindenkihez alkalmazkodnom, azóta csak a munkahelyemen, a nénihez és a férjemhez kell, ez már kevesebb. Aztán megfigyeltem, hogy amennyire én alkalmazkodom másokhoz, mások úgy igyekeznek idomulni énhozzám.

— És ha ez a kölcsönösség hiányzik?

— Akkor nagy baj van. Azok a házasok nem is szeretik egymást igazán — mondja. — Ismerek egy házaspárt — folytatja —, azok minden este összevesznek. A nő korán fekvő, a férje éjjeli bagoly. Éjfél előtt képtelen lefeküdni. utána még olvas. Krákog, zörög, ég a villanya. Ezen marakodnak. Ahelyett, hogy alkalmazkodna az egyik a másikhoz.

Megkerestem az illetőt és szóba hoztam a dolgot. Nyomban kifakadt:

— A feleségem hajnalban fölkel, leül az asztalhoz és tanul. Állítólag csak akkor fog az agya. Megpróbáltuk összehangolni a szokásainkat, de nem megy. Nem tudok hatni rá.

— Én se rá — tromfol a feleség.

— Mi lesz ebből? — kérdem nevetve.

— Addig csak kibírjuk, amíg saját lakásba költözünk.

— És ott?

— Külön szobában alszunk. Az első perctől.

Alapos a gyanúm, hogy ezt a házasságot az önálló lakás sem menti meg. Az éles, ingerült hang mélyebben rejlő díszharmóniáról tanúskodik, mint a lefekvés szokásának különbözősége.

Új közösségek

A nemzedékek kapcsolata lazulóban. D. R.-né, idős ismerősöm mondta:

— Szomszédomban lakik egy fiatal pár, az asszonyka pepecselve főz, mos, takarít. Pedig jóban vannak az anyjával, az anyóssal is...

bet megtudhat.

Bekopogtam egy jogász házaspárhoz.

— Még egy jogászpár lakik itt, velük barátkozunk. A többiekkel nincs közös témánk. A bölcsészek ki nem fogynak az irodalomból, ha egy írót nem ismerek, akiről beszélnek, a megvetésüket nem is titkolják. A fizikus meg szakbarbár.

Egy bölcsészférj:

— A TTK-s lenézi a bölcsészeket, mert ki megy el ma tanárnak? A jobb módúak pedig mindenben fitogtatják a fölényüket. Nem dörgölődzünk hozzájuk.

Csak épp találkoznak egymással. A közös konyhában, a közös fürdőszobában, mosó- és vasalóhelyiségekben. Fintorogva.

Expressz házasság

Körülményeikkel és egymással még nehezebben birkóznak meg azok, akik a házasságkötéskor nem, vagy alig ismerik egymást.

— Mennyi ideig járnak együtt a fiatalok, mielőtt megesküsznek? — kérdeztem az s.-i gyár ifjúsági klubjában.

— Nehéz megmondani, mert ilyen szempontból nem figyeljük a klubtagokat. Különben se szabad általánosítani. Akad olyan srác, aki egy hónapig ismeri a lányt és beleugrik a buliba. De többségük, azt hiszem, megfontoltan végigcsinálja, annak rendje-módja szerint.

Egy kis dunántúli faluban mondták:

— Egy-másfél év előtt nem kerülhet sor az esküvőre. Hiszen készülni kell rá! Amikor már komolyan veszik a dolgot, gyűjtik a pénzt az esküvői ruhára, befogják a kiszemelt süldőt hízóba, hozzáragasztanak valamelyik házhoz egy szobát. Ez időbe telik.

S eközben talán meg is ismerik egymást a fiatalok...

Huszonöt éves, tanítóképzőt végzett leány:

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-745, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM
Tellinger István
1974 JAN 12
1021

torpan, sompolyog, mint a szegények. *„Szép e világ, gyönyörű e világ és nincs hiba benne!"*

Tellinger István: Játék

KOZÓDÁS——

NEPI SZÍNHÁZNYITÓ ÚJVIDÉKEN

árnap, január 27-én tartot-
nepi megnyitó díszelőadását
vidéki Színház, a jugoszlá-
nagyarság második hivatásos
tese. Örkény István *Macska-*
című kétrészes tragikomé-
került színre. A világ számos
adán nagy sikert aratott mű-
Vajda Tibor, az újvidéki rá-
elevízió rendezője rendezte.

Újvidéki Színház minden hé-
kétszer, szerdán és vasárnap
előadást. Egy hét múlva már
ékes a második bemutató:
ematt *Play Strindbergje*.
iusban Max Frisch *Játék az*
ajzzal, áprilisban pedig Ber-
Brecht *Svejk a második világ-*
rúban című darabjával lép-
a színház művészei a közön-
elé.

színházavató díszelőadáson
aps köszöntötte az Örkény-
mű főszerepeit játszó művé-
et: *Nagygellértné Kiss Júliát*,
ek *Ottiliát*, *Horváth Józsefet*,
dy *Hajnalkát* és *Ladik Kata-*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 FEB - 2
ÉLET ÉS IRODALOM

Tellinger István
1021

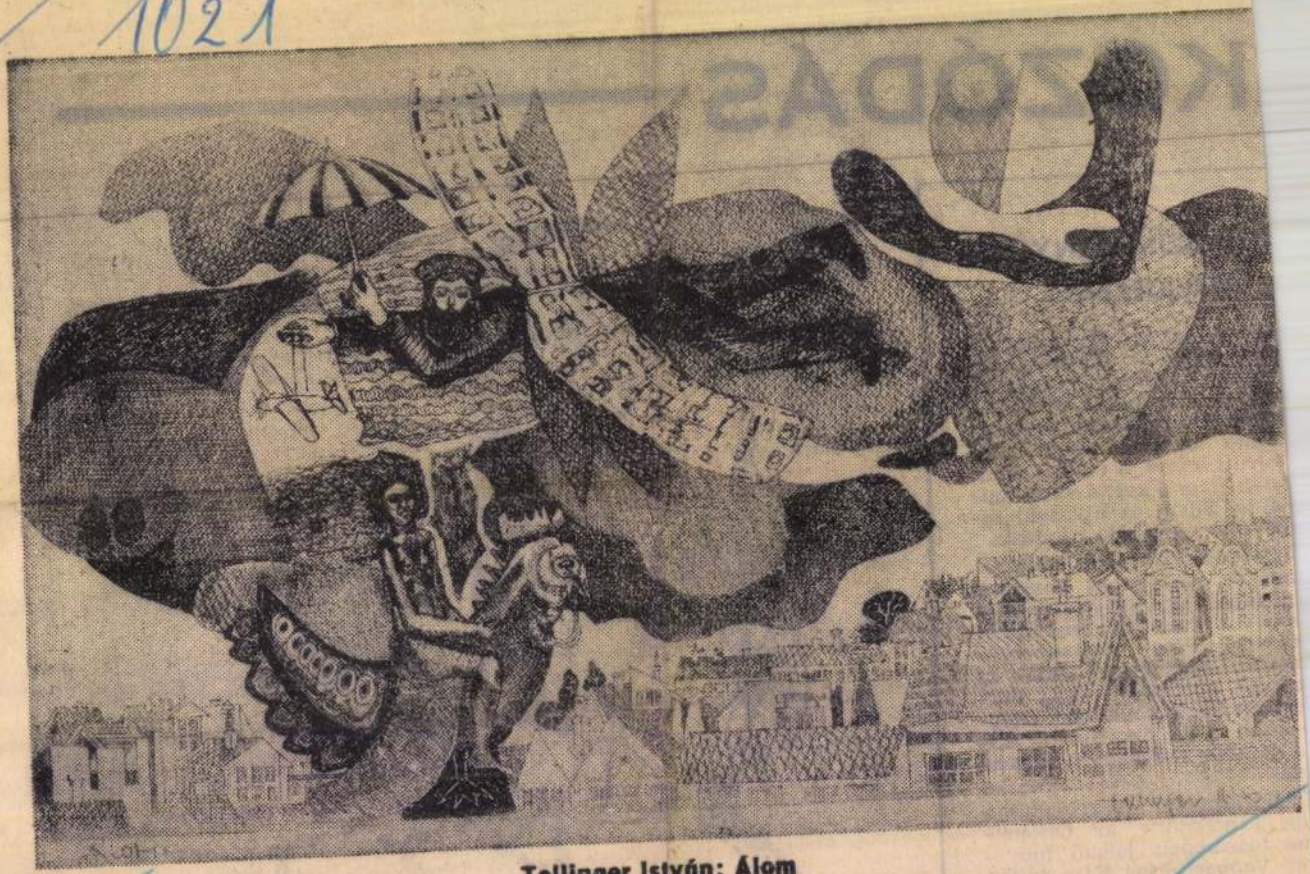

Tellinger István: Álom

FEJTÖRŐ

Régi mondás

VÍZSZINTES: 1. Egy régi mondás, folytatása a függőleges 12. számú sorban. (Zárt betűk: K, M, K, É, M, Ő, L, valamint Z, T, A, S, A, Á). 12. Tova. 13. Tuskó. 14. ....Novák Vilmos. 15. Helyhatározó névutó. 16. Rágérés. 18. A Duna alsó folyása. 19. Foghús. 20. Tetőhajlat. 21. Az angollal szomszédos nép. 22. Juttat-e? (ford.) 23. Fedél közepe! 24. Csapadék. 25. Rizspálinka Hátsó-Indiában és Jávában. 28. Vércsoport. 29. Kettős betű. 30. Folyóvíz — névelővel. 31. Szóösszetételek elején egyenlőt jelent. 33. Mint a vízszintes 21. szám alatti. 34. Nagyobb időköz. 35. Verset mond. 37. Nem ismer el. 40. A legegyszerűbb mértani felület. 42. Eléje — tájnyelven. 43. Eltulajdonít. 44. Apró. 46. Városszél! 47. Jugoszláv egyetemi város. 48. A művészek főleg erre festenek. 50. Asztatin vegyjele. Személyes névmás. 11. Pipe- és a függőleges 12. számú

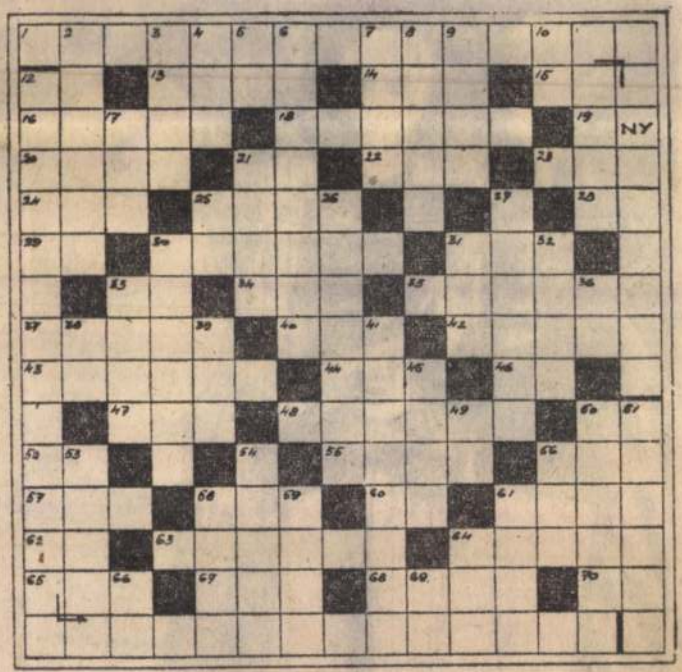

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1974 FEB 3

Északmagyarország

Tellinger István

1021

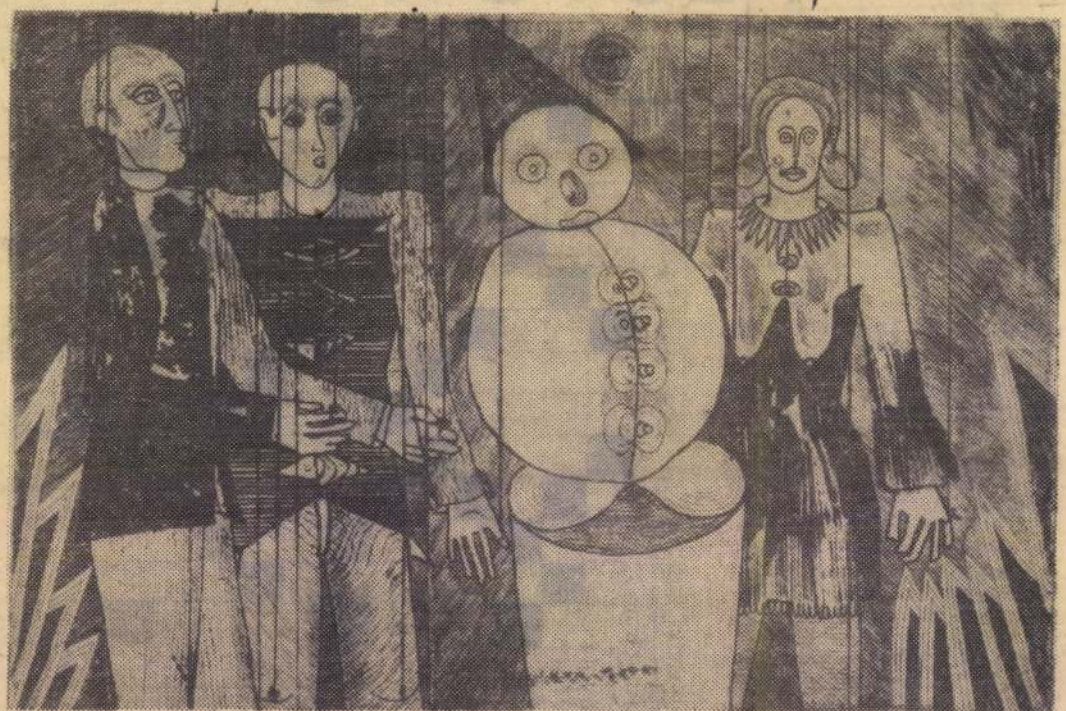

BÁBSZÍNHÁZ

Tellinger István rézkarca

kozhatott a lá
gyermekkel is.

Aztán folytat
gyalás. A bírós
helyét, bezáródo
lóterem ajtaja,
gött mozaiksz
ki a kép: hog
dődött ez a nag
lás- és sikkasz

Tóth Ferenc (pt)

(Következő számunkban: Megszegett szabályok)

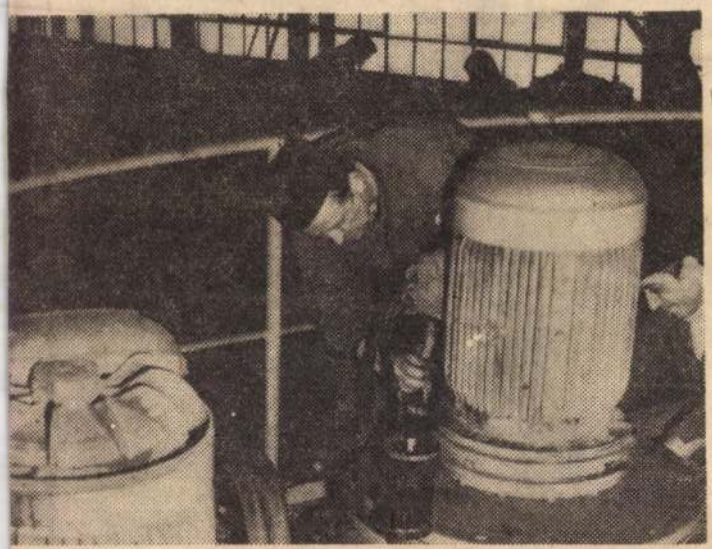

rifugát a Szerencsi Cukorgyárban.

Fotó: Sz. Gy.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 FEB 17

Északmagyarország

Tellinger István

1021

TANULMÁNY II., FÉRFIFEJ
Tellinger István rézkarca

vasárnap

érlege

épül a Tisza mentén

sztalatok, feladatok

rint értékű munkát kell elvégezniük. Mint az igazgató-helyettes elmondotta, mindkét vállalat — figyelembe véve létszámgondjaikat — feszített tempóban dolgozik, mindent elkövetnek, hogy ne késsen az építőipar. Különösen érvényes ez a mélyépítő vállalatra, ahol mintaszerűen szervezik, irányítják és végzik a munkát. A 31-es sz. Állami Építőipari Vállalat valamivel nehezebb helyzetben van, ám ők is bíznak benne és fogadkoznak, hogy a kitűzött határidőre elvégzik a vállalt munkákat.

Ami az építőipari vállalatoknak gond, sok nehézséget okoz az építtetőnek, a TVK-nak is. Balázs Lajos úgy fogalmazta ezt meg: területi

zése az első hat hónap után jól áll, néhány üzem és üzemrész alapozási és építési munkái már befejeződtek vagy befejezés előtt állnak. Így minden remény megvan rá, hogy az év második felében a szerelést is megkezdhetik. Ehhez már most beindították a csőszakaszok különféle csőidomok előregyártását és számos más olyan munkát, amely később meggyorsíthatja a tényleges szerelést.

A most még csak építése kezdetén álló polipropilén-gyár üzembe lépése után egyetlen nap alatt 4 millió forint értéket termel, enny nyereséget hoz a népgazdaságnak az import kiváltásával.

— És ugyanennyi veszte

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1976 SEP 5
ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Tellinger István

1976. szep

1021

Tellinger István munkája

...esek

aló beemelését. Dolgozik a egesztő, Papp Mihály is.
— Ilyenkor kissé nehéz, ényelmetlen a munka, na-yon kell figyelni a minő-égre, de hát csinálni kell — sszegezi szemléletét, néze-t. Ő itthon van. Itt, Mis-olc belvárosában az építő-llalat segítségével kapott a örösmarty utcában lakást.

Fiatalok Miskolcért — Miskolc a fiatalokért

Március 2-án ülést tartot a „Fiatalok Miskolcért – Miskolc a fiatalokért" moz galom koordinációs tanács Az ülésen többek közö beszámoltak a „Miskolc jel ne és jövője" elnevezés többfordulós vetélkedő dön tőjének előkészületéről. területi döntőt március 11-é délután 3 órai kezdettel tar ják meg kilenc helyszíne A városi döntőn 45 verseny ző vesz részt, amelyben a előzőekhez hasonlóan háro területi kategória, nagyüze mi KISZ-bizottság, taninté zeti KISZ-bizottság és k létszámú KISZ-bizottság (30 tag alattiak) versenyzői kép viseltetik magukat. A dön tőt április 4-én tartják, ahc a három, legjobb eredmény elért csapatok tagjait, 200 tól 500 forintig terjed könyvjutalommal, a háron legjobb egyéni versenyző pedig külföldi üdüléssel dí jazzák.

Védekezés a beázás ellen

SAJTOFIGYELO
MAGYAR HIRLAPTO
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1977 MÁR 4
Északmagyarország

Tellinger István

1021

Tellinger István munkája

Borsodi kultur
Kelet-Szlová

Január 25-től 29-ig tartják Kelet-Szlovákia városaiban a borsodi kulturális napok rendezvénysorozatának eseményeit. Tegnap Kassán jártunk, a borsodi képzőművészek munkáit bemutató kiállításon.

Ladislav Rusznyak, a Kelet-szlovákiai Galéria kiállítási osztályának vezetője:

— Galériánk 1952-től székel az 1873-ban épült Dessewffy-palotában. Az idén májusban-júniusban rendezzük meg fennállásunk negyedszázados évfordulójának ünnepségsorozatát. Látogatókban nem szenvedünk hiányt, és 255 négyzetméteres kiállítási falfelületünk állandóan „tele van". húsz borsodi képzőm 33 grafikával, 29 ola ménnyel és 10 kisplasztikával képviseli szűkebb pátriáját. Az itteni és az eperjesi néprajzi kiállítás mellett számos más kulturális rendezvény gazdagítja a borsodi napokat. A Miskolci Vonósnégyes Ótátrafüreden és Eperjesen szerepelt, tegnap Iglón mutatkoztak be, 28-án, pénteken este a kassai közönségnek játszanak. Az Avas Táncegyüttes Bardejovban és Rozsnyón aratott sikert, ma este a homonnai kultúrház vendégei. Számos városunkban magyar filmeket vetítenek a mozikban.

(Folytatás a 6. oldalon)

✶ *Ezzel a plakáttal invitálják a látogatókat a borsodi képzőművészek munkáit bemutató kiállításra.*

Öreg autóbuszok

Annak ellenére, hogy az autóbuszpark 35,4 százalékát már a korszerű IK—200 típusú Panoráma autóbuszok képezik, a tröszti átlagnál is öregebbek a Volán 3. számú Vállalatának autóbuszai. Amíg ugyanis a Volán Tröszt egész autóbuszállományának átlagéletkora 5,3 év, addig a miskolci volánosok autóbuszai 6,29 éves átlagéletkorúak. A tröszti elképzelések szerint az idén sem várható jelentősebb előrelépés, ugyanis fejlesztésre mindössze 6

Bolgár és jugoszláv diplomáciai kapcsolat Spanyolországgal

Mon
Londonba

Bulgária és Jugoszlávia nagykövetei szinten diplomáciai kapcsolatot létesít Spa-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1977 JAN 28
DÉLI HÍRLAP

Tellinger István, grafikus

1021

Hét végi kalauz

TELLINGER ISTVÁN TÁRLATA

Tellinger István negyven kisgrafikáját, ex libriset mutatja be a Kossuth Művelődési Ház Mini Galériájában látható kiállítás.

A művész nem „profi" a szónak abban az értelmében, hogy nem járt képzőművészeti főiskolára. A BÁÉV-nél dolgozik műszaki beosztásban, emellett készíti — már évek óta — rajzait, akvarelljeit, rézkarcait és linómetszeteit. Eddig háromszor szerepelt önálló kiállításon — a Miskolci Galériában, a Libresszóban és Rudabányán láthatták munkáit. Grafikái gyakran színesítik az Élet és Irodalom és a Napjaink oldalait. Rendszeres résztvevője a grafikai biennálenak, a Rajzok című kiállításnak, a Salgótarjáni tavaszi tárlatnak és más — fővárosi — fórumoknak. Fő témái az emberi arc és az emberi kapcsolatok. Gondolkodására, stílusára a legfőbb hatást miskolci grafikusművész barátai tették.

A Mini Galériában rendezett kiállítása február 22-ig van nyitva; vasárnap kivételével naponta 10-től 6 óráig tekinthető meg.

✶ *Hárman* (Tellinger István linómetszete)

1975. május 3., szombat

Szép tavaszi ünnepeink méltó záróaktusak

Százezren vonult

(Folytatás az 1. oldalról)

vidáman elvonuló Kossuth gimnazisták, elismerés kísérte a Zrínyi, a Herman és a Kilián Gimnáziumok növendékeinek a tanulmányi munkában, a különböző versenyeken és a mozgalmi munkában elért eredményeit.

Tanulóifjúságunk impozáns felvonulásának sorát a Nehézipari Műszaki Egyetem több mint 1500 hallgatójának, oktatójának és dolgozójának népes csoportja zárta, s velük együtt több mint 15 ezer diákfiatal vonult el a díszemelvény előtt.

Az iskolák fegyelmezett ifjúságának felvonulása után következtek Miskolc város üzemei, vállalatai és intézményei. Elsőnek a Borsodi Szénbányák Vállalat kongreszszusi zászlóval kitüntetett, Kiváló Vállalat címet elnyert kollektívája érkezett a térre. Nagy tetszés fogadta azokat a *„szemléltetőeszközöket"*, melyek bemutatták a régi frontfejtéseket és szemléltették, hol tartunk ma.

A MÁV Miskolci Igazgatóságának ugyancsak kongresszusi zászlóval kitüntetett munkásait is nagy taps fogadta a Hősök terén. Amint a dísztribün elé érkeztek, szimbolikus

Nagy sikert aratott a Misko földgömbje

Megyei Moziüzemi Vállalat kollektívája követte. A felvonulók között köszönthettük a Centrum Áruház Koltói Anna aranykoszorús szocialista brigádjának tagjait, majd a Posta dolgozói következtek, s amint a térre értek, léggömbökre erősített hollót eresztettek a magasba.

A Decmeber 4. Drótmű-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 MÁJ 3

Északmagyarország

Tellinger István
1021

1975. május 3., szombat

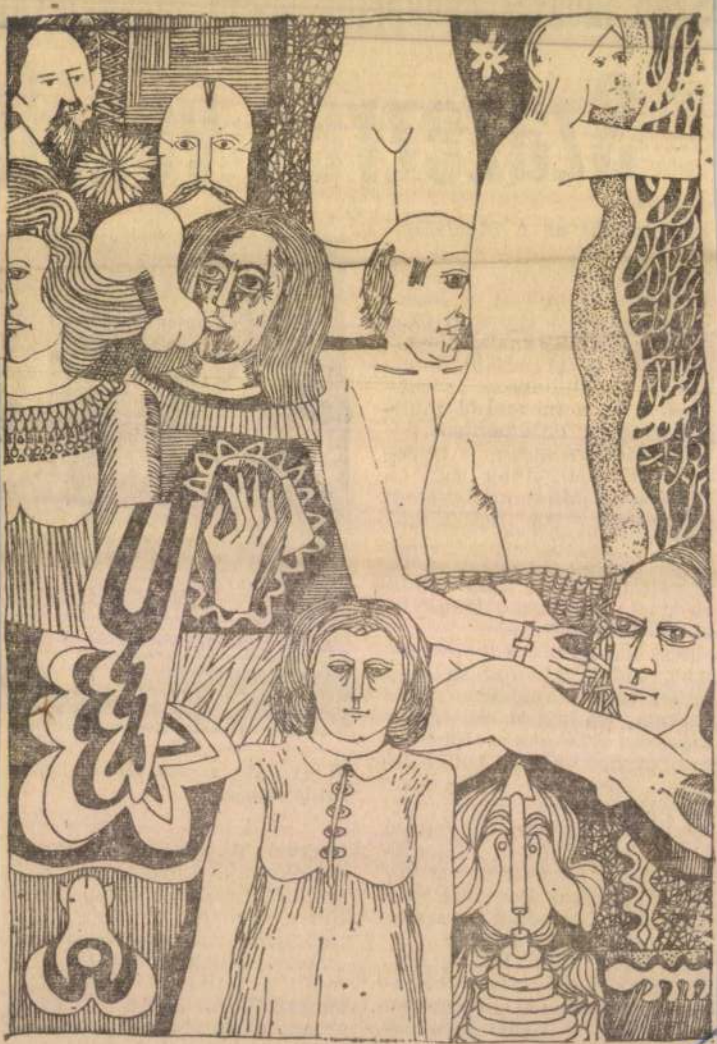

Tellinger István munkája

1976.

programok

Rákóczi-emlékkiállítás a szerencsi várkastélyban. Megtekinthető délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Az avasi református egyház kincsei. Kiállítás a harangtoronyban. Megtekinthető délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Tóth Imre festőművész kiállítása a Kohász Galériában. Megtekinthető délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Telkibányai Ipartörténeti Múzeum. Nyitva délelőtt 9 órától délután 4 óráig.

Honvédelmi kiállítás Leninvárosban. Megtekinthető délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Gyártörténeti emlékek kiállítása az ózdi szakmunkásképző intézet udvarán. Megtekinthető vasárnap.

KOSSUTH DE.:
A NAGY CARUSO
Szí. olasz film
Kezdés: 9 és 11 órakor

DU.:
A NAGY CARUSO
Szí. olasz film
Kezdés: f. 3, hn. 5 és 7 órakor

HEVESY I. FILMKLUB:
ÜVEGHÁZ
Szí. amerikai film
Kezdés: f. 5 és f. 7 órakor

FÁKLYA:
VIDÁM GAZFICKÓK
Szí. francia film
Kezdés: f. 4 f. 6 és 8 órakor

PETŐFI:
FOLYTASSA, COWBOY!
Mb. szí. angol film
Kezdés: f. 5 és f. 7 órakor

SZIKRA:
FEHÉR FARKASOK
Mb. szí. NDK film

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Tellinger István

1021

1976. aug. 29., vasárnap

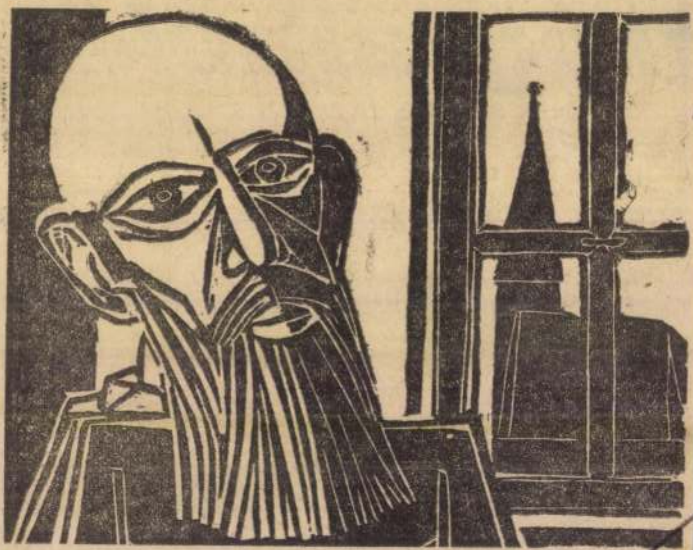

Tellinger I.

Orvostól jöttünk haz
verítékeztető a hőség, a
párolgása szinte elvisel
Legalább 14 napig feki
dolgozhatom, valósággal
Csakúgy magáért nem

Úgy lógunk a villamos rogoin, mint az akasztottak. Majd egy fiatal anyát látunk meg kisbabájával. Az anya, ha tizennyolc éves lehet, a gyerek háromhónapos. Első pillanatra úgy érzi az ember, hogy nem is valóság ez a két figura, hanem tünemény. Talán Maillol-szobor, talán Leonardo da Vinci-festmény. De nem, nem. Inkább két egzotikus növényhez hasonlók. Az anya szép (ruhája, frizurája szegényes anyagi körülményekre vall), gondozott, tiszta, derűsen egészséges, a kislánya (mi egyebet mondhatnék róla) a fehér pólyában, pisze orrával, kerek kis ragyogó szemeivel, selyemfinom barna hajában nagy fehér másnival — gyönyörű.

A hosszú pad sarkában tündöklenek s már mindenki látja őket s mindenki örül, hogy tanúja lehet jelenésüknek. Én is elfelejtettem az orvos komoly ábrázatát, azt is, hogy rá akart venni, ne cigarettázzak, ne igyak feketét, s egyáltalán, úgy éljek, hogy az már ne is legyen élet, mert az komolyan ártana az egészségemnek. Mit tehetnék egyebet, nézem a kis gyereket az ő mamája ölében és csodálkozom rajta, hogy valamikor én is ilyen ártatlan apróság voltam s ma ilyen keserű szájízű öreg vagyok.

*

Kijárok horgászni a hidak alá. Keszeget se lehet fogni. Az egész partmente tele van horgászokkal, senki nem fog semmit, káromkodnak, szitkozódnak, ócsárolják a szövetsé-

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Napjaink

1975 FEB

Tellinger István

1021

HÁROM FIGURA — TELLINGER ISTVÁN RAJZA

programok

OU.

EGLANTINE
Színes francia film
Kezdés: f. 3 órakor
MINDENKI SZÉP,
MINDENKI KEDVES!
Színes francia film
Kezdés: hn. 5 és 7 órakor

HEVESY IVÁN FILMKLUB

A BÁL HEGEDŰI...
Színes francia film
Kezdés: f. 5 és f. 7 órakor

MESE-MOZI

A KORONA ELRABLÁSA,
AVAGY UJRA A
BOSSZÚÁLLÓK...
Mb. színes szovjet film
Kezdés: de. 10 órakor

EGÉSZSÉGÜGYI
KISFILMEK VETÍTÉSE
Kezdés: du. fél 3 órakor

FÁKLYA

HALLÓ,
ITT IVÁN CÁR!
Mb. színes szovjet film
Kezdés: f. 4, f. 6 és f. 8
órakor

Kiállítás

VASÁRNAP

Mazsaroff Miklós festőművész kiállításának megnyitása az edelényi tsz-klubban délután 5 órakor.

A technika fejlődése Borsodban az őskortól napjainkig. Kiállítás a Herman Ottó Múzeumban. Nyitva délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Reprodukciós kiállítás Dési Huber István festőművész munkáiból a Rónai Sándor Művelődési Központban. Megtekinthető délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Várostörténeti kiállítás a kazincbarcikai művelődési központban. Megtekinthető délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Czinke Ferenc grafikusművész kiállítása a József Attila könyvtárban. Megtekinthető 12 órától este 8 óráig.

Központi Kohászati Múzeum

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 FEB 23

Északmagyarország

Tellinger István

ÉSZAK-

1021

Tellinger István munkája

ács jóváhagyta:

esztés
K-ban

lása a kategória alsó határa alá került. A kombinát gazdasági vezetése és a szakszervezeti tanács határozata alapján 826 dolgozó bérét ebben az évben felemelik a kategória alsó határára. Erre a központi intézkedés kihatásaként 1,1 százalékos bérfejlesztési keretösszeget használnak fel; további félszázalékos bérfejlesztést vesz igénybe az a tervezett intézkedés, amely szerint az éjszakai pótlék mértékét 35 százalékra emelik fel a kombinátban. Ezzel az intézkedéssel kívánják még inkább megbecsülni a folyamatosan termelő üzemekben foglalkoztatottakat, a váltóműszakba járó dolgozókat.

*

Jelentősek még a tartalékok

Kedden a Technika Házában rendezték meg az Energiagazdálkodási Tudományos Egyesület közgyűlését; a tanácskozást dr. Lőrinc Imre nyugalmazott államtitkár, az egyesület elnöke nyitotta meg, majd dr. Trethon Ferenc pénzügyminiszter-helyettes az energiatakarékossággal kapcsolatos vállalati tapasztalatokról s feladatokról tartott előadást. Elmondotta: az utóbbi néhány hónap tapasztalatai azt mutatják, hogy viszonylag rövid idő alatt jelentős tartalékokat lehet feltárni az üzemekben, gyárakban.. A takarékossági tervek valóra váltása gazdaságosabbá teszi a termelést, a további eredményekhez azonban újabb erőfeszítésekre van szükség. Bebizonyosodott, hogy például a vállalatok egy része az ener-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
1975
Telefon: 138-068, 387-748,340-726

Északmagyarország

Tellinger István

1975. feb

1021

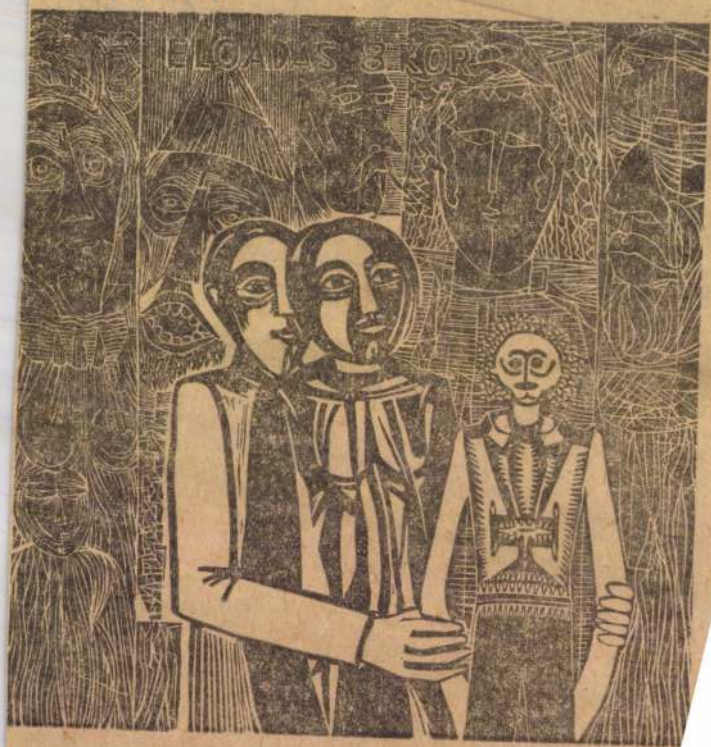

CIRKUSZ

Tellinger István munkáj

nem
től, ha
lemény
munká
gönbsé
beoszt
és han
az ész
érdeke
bántott
váltságosak és elnyomottak. *Ott a józan ész, a törvények és a köz ügye a döntő.*

A hangnem, a magatartás a vezetők és beosztottak aspektusából, de általában is, a mi társadalmunkban ezért nem tekinthető *csupán modornak, vagy ahogy egyesek kedélyesen megjegyzik: stilusnak.* Nálunk ez politikai és társadalmi kérdés. *A hatalom munkásjellege* negköveteli a szocialista magatartást, *a népi jelleg* pedig tartalmazza a vezető és beosztott, az ügyintéző és ügyfél kölcsönös tiszteletét — *hangvételben és magatartásban is.*

Paulovits Ágoston

... nagy teljesítményű erőgép építkezéseinél

MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1975 JÚN 22
ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Tellinger István

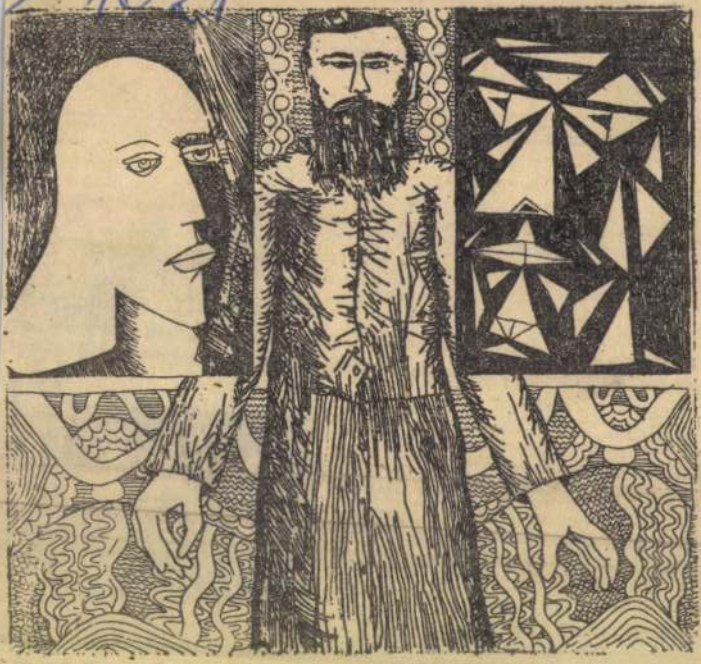

FESTŐ

Tellinger István munkája

Az olvasztár r

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1975 MÁR 2
Északmagyarország

Tellinger I.

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG 6
1021

HÁZAK

Tellinger I. munká

yek
elősség

tás túlnőné a termelést, — ami komoly konfliktusokhoz vezetne.

Beszélgetések, viták során olykor kénytelen arra gondolni, — megjegyezni — az ember, hogy egyesek a szocialista elosztás egy korábban és helytelenül szövegezett és hangsúlyozott módozatát vallják még ma is, különösen ha saját „elosztásukról" van szó. Még az ötvenes évek közepén is volt, élt olyan szövegezés, olyan értelmű fordítás az irodalomban, hogy: a szocialista társadalom célja és gyakorlata az elosztásnál a dolgozók, a társadalom igényeinek..." maximális..." kielégítése. S ez

fokát, a laza munkaszervezés anyagi veszteségekben milliárdokra menő következményeit vizsgálták és vizsgálják. A Gazdaságkutató Intézet mérése szerint társadalmi szinten évente mintegy két-két és fél milliárd óra megy veszendőbe a kötelező munkaidőből szervezetlenség, fegyelmezetlenség következtében. Mintegy tíz százaléka a munkaidőnek. Ismert az is, hogy a munkaszervezés javításával hazánkban, — különösen egyes üzemeinkben — a termelékenységet jónéhány százalékkal lehetne növelni. Egyes helyeken a nem megfelelő fegyelem, a jó és szükséges kezdeményezések hiá-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1975 JUN 19

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Tellinger István

ÁG 4

1021

CIRKUSZ

Tellinger István munkája

Tellinger István

Az "Arcok" és a
gyik részlete.
Repr.

Élet és Irodalom,
XIX. évf. 38. sz.

Tellinger Istvan

Élet és Irodalom. Bp.
1975. szept. 26. XIX. évf
38. sz. 16. lap.

Tellinger István rajza (részlet)

Keleti szerajba, szultán háremébe, Gül baba kertjébe vagy a

nyos intézmény munkatársa le-
het, azok ilyen határozottak,
módszeresek. Rövid nadrág, csí-
kos, illetve kockás blúz van rai-
tuk, a kerékpárjuk kormányán
egy-egy alkalmas táskában cse-
kély poggyászuk. Hol élték át a
vihart nem tudni. Talán sehol.
mert egyszeriben itt termettek:
anyagtalanok, mint általában az
ilyenfajta nők, a fejükben min-
denféle tudomány, vélemény. Be-
térnek a néptelen strandra, friss
tekintettel veszik szemügyre a
fáradtan lélegző vizet, mintegy
vezényszóra megtordulnak, a ke-
rékpárjukat a fal mellé támaszt-
ják, leveszik a táskákat, megke-
resik a női öltözőt, amelynek aj-
tói a széltől tépetten még csikó-
rogva lengenek ide-oda. Néhány
perc múlva kilépnek napszítta,
fakó fürdőruhákban. A padokat

s emiatt az írószövetséget súlyos
ámadások érték.)

★

A decemberben kiadott nyilatko-
atot több mint ötven angolai író
rta alá, akik kijelentik, hogy el-
ődleges feladatuknak az ország
elszabadítása utáni nehézségek le-
üzdését tartják. „Az angolai írók,
ejet hajtva testvéreik emléke
lőtt, akik elestek a felszabadító
arcokban, kihirdetik az Angolai
rók szövetségének megalakulását".

— nemere —

dultan tornáztak, vagy inkább játszottak.

— Sportéletünk teljes arculatára korántsem a könnyedség és a felszabadult öröm jellemző. Filmjeit felhívásnak is szánja?

— Nem értek egyet azzal, hogy a tudományos-technikai forradalom korában az egyéni sportteljesítményeket is embertelen magasságba kell felpörgetni. Nálunk nincs középút az egészségügyi célokat szolgáló testmozgás és a ver-

sorok Vér Andorról

Argentinába, ahol az Új Világ, ez a baloldali szemléletű magyar újság közölte a nácizmus biztos bukását, Magyarország felszabadulásának reményét hirdető írásait. Családi okok következtében csak huszonöt évi távollét után, 1963-ban tért haza, s kormányzatunk megteremtette számára a munkájához szükséges feltételeket. Hamarosan kiadásra került válogatott verseinek gyűjteménye, a Dunától a La Platáig. Az újrakezdő és immár 66 éves Vér Andor tömérdek tervvel, az alkotói érvényesülés szomjával látott hozzá, hogy ismét beilleszkedjék a honi irodalom keretébe. Nem, korántsem volt meddő ez az újabb nyitány. Ami bizonyosan megóvja nevét a feledéstől: a dél-amerikai költészet tolmácsolásában és népszerűsítésében végzett szerepe. Emellett a Korársban közölt, finom elbeszélés, elesége haldoklásának művészi megjelenítése, egy-két lírai medi-

táció bizonyította erőfeszítéseinek sikerét. E lendület azonban — a megható szorgalom, műfajváltás ellenére — rövidesen megtorpant. Az emigráns írói sors oly gyakori következménye, az eredeti nyelvterülettől való hosszas elszakadás, nem utolsóul a betegségek támadása, elapasztotta kései kibontakozását. A kudarcok elviselésére és kellő hasznosítására már nem jutott elég ideje. Élete mintha azt példázná, hogy a hajót a kapitányok és a költők tartósan nem hagyhatják el.

Végül is 1970-ben a testileg-lelkileg összeroppant Vér Andort hűséges orvosleánya visszavitte magával Argentinába. Utolsó műfaja a levél volt: az újonnan elveszített hazát baráti levelezési hálózat kiépítésével pótolta. Az emberség ügyének egyik magyar szolgálóját fogadta be a távoli, idegen föld.

Vihar Béla

típusúak, min

— Voltaké választotta ki

— Azért, n
Kevés benne
szorosan kap
zene gyakran
festő, hanem
mel egyidejű
zenéjét egyé
állítia össze v
munkája a re

— Az „Út peit figyelve lajdonképpen

— Teljesen
filmrendező
sos színészekk
tosabb: a sok
ma közül a
lasztása, s a
egybehangolt
ratőrrel dolg
közéjük állok
tokában a fil
ződik — a zer

— Szokta verité módsze

— Nem! El
Kell tartani a
Aki lesből fo
lényben van a
sem tud erről
visszaélni. Ki
hogy a cinem
szolgálná, v
többletet ere
lehet, persze.
ciókat hajszol.
ez mindig táv

SZUKOLAY SÁNDOR *zeneszer-*

Főosztályának rendezője,
TÓTH JÁNOS *filmoperatőr.*

Tellinger István

Tellinger István: Ablaknál

Élet és Irodalom, Bp. 1976. ápr. 3.

Jó egy évvel a televíziós változat után színpadon is láthatjuk *Bárány Tamás Város esti fényben* című művét. Az 1968-ban megjelent sikeres regényből készült két részes társadalmi riportot a *Békés megyei Jókai Színház* mutatta be. Első benyomásunk: Bárány Tamás regényének második műfaji átalakulása szerencsésebb, mint az első. A publicisztika, a riport hatásosabb a színpadon, mint a képernyőn. A színmű legjobb pillanataiban saját életének helyzeteit ismerhette fel a nézö. Amihez persze — mai témájú műről lévén szó — nem szükséges dramaturgiai ördöngösség, legfeljebb problémaérzékenység és jó megfigyelőképesség. A mai modell-város, ahová az író-riporter ellátogat, voltaképpen a jelenlegi magyar társadalom egyik sokat felpanaszolt jelenségének megannyi illusztrációját kínálja. A konstruktív eszmeiség és a cinizmus, a lukas nadrágban járó becsületesség és a meggazdagodási vágy néz farkasszemet egymással a darabban. Jól ismert alakok vonulnak fel: a pénzszerzésbe belefásult fiatal mérnök, a kisvárosi uzsorás, a lelkes népművelő, a ferde úton vagyont szerző téesz-paraszt, a megkeseredett munkás, az önfeláldozóan szerény főmérnök és a lelkiismeretes kórházi főorvos.

Mindettől persze a riportdráma még nagyon unalmas is lehetne. Főként akkor, ha az idő minden tételére csupán langyos egyetértéssel tudnánk csak rábólintani. Helyeslően, de közben arra gondolnánk, ezért kár volt színházba jönni, ezt úgyis tudjuk. De tévedés volna egy riportdrámától végzetes konfliktusokat, szuggesztív drámai nyelvet várni. Itt a színpadon a publicisztika elevenedik meg: azaz a heves és elfogult véleménynyilvánítás. Amely vitára, hasonlóan heves ellenvetésre ingerel. Ez a drámai elem a publicisztikában, s Bárány Tamás éppen ezt tudta belevinni színművébe. Nem azok a tételei a legérdekesebbek tehát, melyek valamely letisztult, sokat hangoztatott igazságot közölnek, hanem azok, amelyeket nem tudunk teljes egészében elfogadni. A mű címe azért is találó, mert az író, mintha az esti világítás elfogultságában vizsgálná a valóságot. Az ostornyeles lámpák élesen villannak rá egy-egy alakra, jelenségre, árnyékban hagyva a motívumok, ellenérvek és árnyalatok egész sorát. Egysíkúak a becsületesek, de mert a dokumentumok hitelével hatnak, nem dobhatjuk őket a sematizmus szemétkosarába, mint képzeletszülte szörnyeket, hanem vitatkoznunk kell velük. Különösen az a tétel ingerel ellentmondásra, mely szerint a gazdagodni vágyók és a szegény idealisták összecsapása leginkább idősebbek és fiatalabbak konfliktusaként jelenik meg, mégpedig úgy, hogy legtöbbször a fiatalokat kellene elmarasztalnunk. A színpadi ábrázolás itt inkább a nemzedéki

~~ővel már harcban álló bal-~~ ~~sújtó harmadik lovast. A villanást is látom,~~
~~sal felől is futár tűnik fel.~~ ~~Az éggel szerepet cserélő domboldalt is...~~

Tellinger István

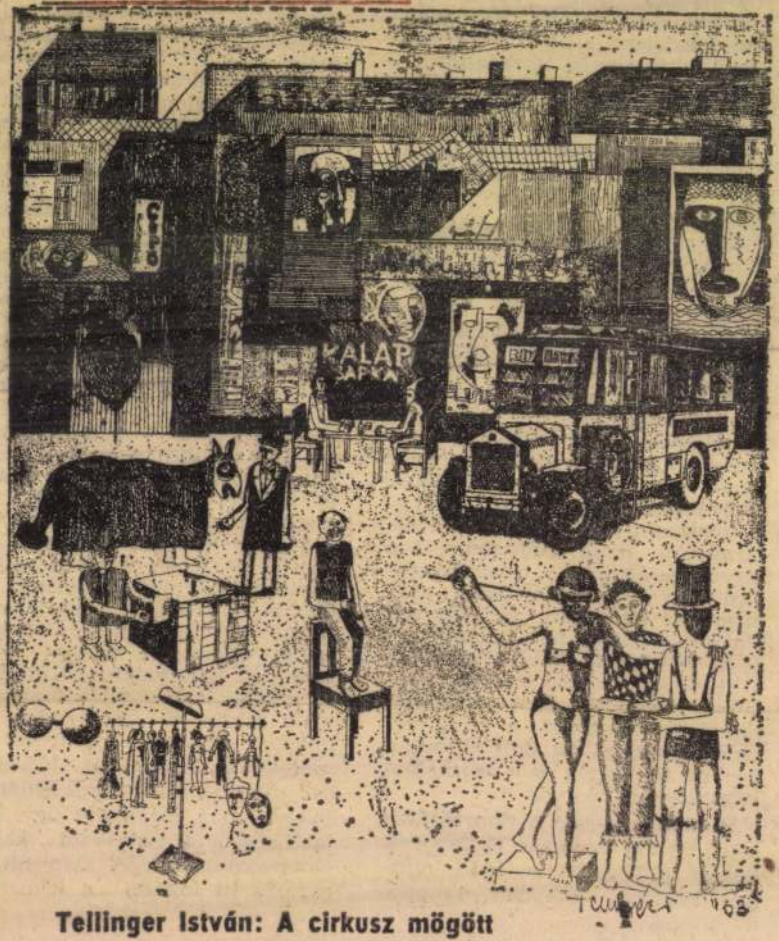

Tellinger István: A cirkusz mögött

Élet és Irodalom, Bp. 1976. JANUÁR 17.
XX. évf. 3. sz. 14. lap.

az is megállapítható, az apaság kihirdetésénél egyáltalában nincs könnyű helyzetben a bíróság. Különösen olyankor, amikor maga az anya is felelőtlen.

— „Ha agyonvernek, sem tudnám megmondani pontosan, ki a gyermek apja. Hol ezzel voltam, hol azzal..." — vallotta például egy lány.

A jelenleg tárgyalás alatt álló több mint száz esetből sajnos, sok a fiatalkorú „főszereplő". Dr. Görömbey István bírótól, akitől a fenti dolgokat megtudtuk, arról is hallottunk, hogy volt olyan anya, aki 15 éves korában nyújtott be keresetet...

— Minden ember szeretne nyugodtan aludni — mondotta a bíró. — Így én is. Mivel nagyon sok a „labilis" eset, néha bizony nagyon hosszú tanácskozások után hozzuk meg az ítéletet. Mindig és minden esetben a legmesszebbmenőkig törekszünk az igazság kiderítésére, a gyermek érdekében.

Udvardy József
(Folytatjuk)

[illegible] születtek a
melésben és a haderőn k
honvédelmi munka feltét
nek kialakításában. A
1975. évi gazdasági tevék
sége nyomán ismét váro
nyosa lett az újabb élü
kitüntetésnek.

A fonodában dolgozó
műszak, — ahol a többs
a nők képviselik —, úgy
tározott, hogy hatékonya
teszi a nők körében f
honvédelmi agitációt,
nők nélkül nincs honvédelem. Az anyák tanítják meg gyermekeiket nemzetük nyelvére, ők nevelik becsületességre, hazaszeretetre, hazafiságra, és minden jóra az ifjú nemzedéket. Helytállásra intő szavuk kíséri el a hadseregbe induló fiút, és az otthonmaradt jegyes, feleség kedves, türelmes szava teszi könnyebbé a hosszú távollétet. A nők nemcsak „külső" támaszai a honvédelemnek. A miskolci fonómunkásnők tudják, hogy a cselekvő szocialista hazafiság a termelőmunkában való helytállást követeli meg honleányaitól, hazafiaitól. Az igaz hazafi-

Margit KISZ-titkár, *Spisák Béláné*, szakszervezeti műhelybizottsági titkár. Az ünnepélyes aktusnál jelen volt. *dr. Szigethy Tibor*, a fonoda igazgatója és *Berencsi Miklósné* szb-titkár.

Az aláíró felek felkérték a fonoda párt, KISZ-, szakszervezeti és gazdasági vezetőit, hogy adjanak segítséget a IV. műszak dolgozóinak, szocialista brigádjainak a megállapodásban foglaltak megvalósításhoz, kísérjék figyelemmel munkájukat, dicséretes kezdeményezésük teljesítését.

Boda István

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

Tellinger István
ÉSZAK-MAGYARORSZÁG
1976 I LB

1021

Építkezésen

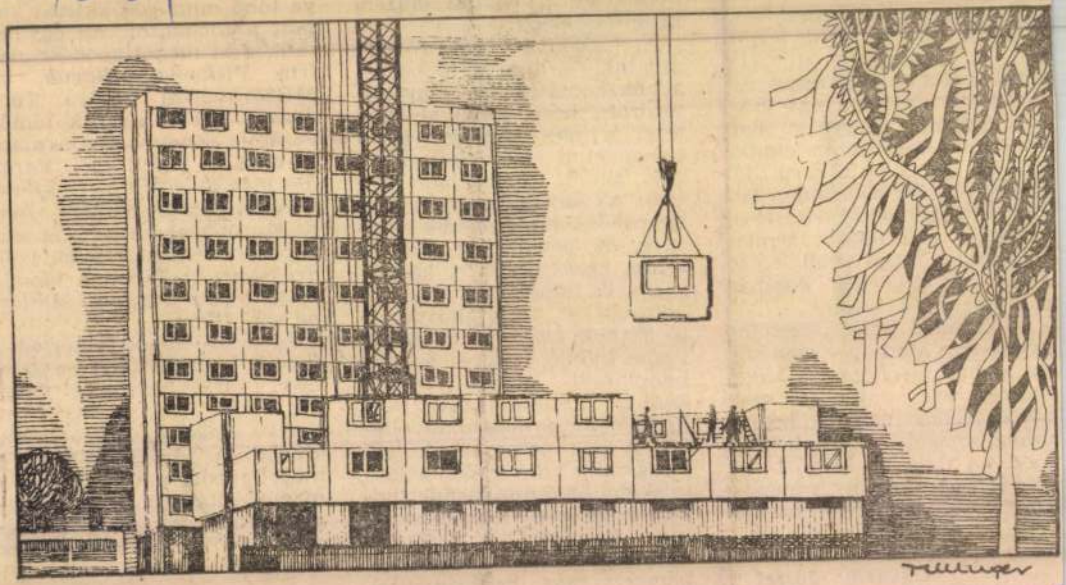

Tellinger István munkája

endszer?

készítés — mondja a lakatos. — A rossz anyagellátásból gyakran szervezetlenség adódik. A hiányzó anyag miatt hol az egyik, hol a másik munkadarab készítéséhez fogunk. Ez — természetesen — meglátszik a keresetünkön is. Előfordul az is, hogy az üzemvezetők csak az új munkadarab indulásakor kezdik nézegetni: van-e raktáron a szükséges anyagból? S az sem ritka, hogy az adott típushoz nem a megfelelő anyagot szállítják az alapanyaggyártó cégek. Az anyagellátásból eredő szervezetlenség következtében meglehetősen sok az állásidő is a lakatosüzemben. Volt már olyan hónap, amikor a dolgozók 10—15 órás „holtidőt" számláltak. Igaz, az állásokra órabért kapunk: ez azonban sem a gyárnak, sem

Jól halad a PVC—III. építé

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1976

Tellinger István

1021

Tellinger István munká

Csontos Vilmossa

Az éjszakát Varga Imre barátom szülei tem Kisgyarmaton, s most gyalog vág Imrével a falu és Zalaba közti néhán teres útnak. A jobb oldalt emelkedő dombo erdő díszíti, bal felől a Szikince csörgedezik legelők, rétek. Bekapok néhány szem szilvát ló ágakról — legutóbb nyolc esztendőve ugyancsak szilvaéréskor jártam erre. Akkor Imrééktől jöttem; ez az út az akkor még tendővel fiatalabb „fiatal író" zarándoklása vanéves Csontos Vilmoshoz. A Nemzetiségi tő dolgozószobájában, a hosszú, keskeny p tán épült ház legkisebb szobájában találunk ket az egész nyáron itt zsivajgó unokák elő talosműhely évekkel ezelőtt tágas konyhává maradványai a fészerben leltek hajlékot, s arra gondol, hogy a megélhetést biztosító as helyből az egykori munkásíró végleg bekö műhelyébe, írószobájába.

— *A nyugdíjaztatásával végre nyugalmas Vilmos bácsi élete? Vagy talán még most munkát a szövetkezetben?*

— Nem. Másfél éve már nem. Azzal jötte pihenni és írni fogok. Hát itt aztán nem leh ni! Az örökös házkörüli gondok, az állatok, szőlő — keresztülhúzzák minden számításon

A csehszlovákiai magyar író általában jel kétlaki, ezért valójában hontalan lény; a s vonzáskörétől való végleges és végzetes els val egyidejűleg sohasem tudott igazából me a városban (nagyvárosban). A faluban már, ban még nincs otthon. A faluhoz már csak kezet fűzi, a városban pedig mindmáig falus

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1977 MÁR 3
Napjaink

1021 Tellinger István

TANULMÁNY — TELLINGER ISTVÁN TUSRAJZA

A decemberben is
tot több mint ötv
a alá, akik kijelé
lleges feladatukna
szabadítása utáni
zdését tartják. „Az
et hajtva testv
tt, akik elestek a
rcokban, kihirdetik az Angolai
k szövetségének megalakulását".

— nemere —

ioni korában az egyéni sportteljesítményeket is embertelen magasságba kell felpörgetni. Nálunk nincs középút az egészségügyi célokat szolgáló testmozgás és a ve

orok Vér Andorról

rgentinába, ahol az Új Világ,
z a baloldali szemléletű magyar
jság közölte a nácizmus biztos
ukását, Magyarország felszaba-
ulásának reményét hirdető írá-
it. Családi okok következtében
ak huszonöt évi távollét után,
963-ben tért haza, s kormányza-
nk megteremtette számára a
unkájához szükséges feltétele-
et. Hamarosan kiadásra került
álogatott verseinek gyűjtemé-
ye, a Dunától a La Platáig. Az
jrakezdő és immár 66 éves Vér
ndor tömérdek tervvel, az al-
otói érvényesülés szomjával lá-
tt hozzá, hogy ismét beilleszt-
edjék a honi irodalom keretébe.
em, korántsem volt meddő ez
z újabb nyitány. Ami bizonyo-
n megóvja nevét a feledéstől:
dél-amerikai költészet tolmá-
olásában és népszerűsítésében
égzett szerepe. Emellett a Kor-
rsban közölt, finom elbeszélés,
lesége haldoklásának művészi
egjelenítése, egy-két lírai medi-

táció bizonyította erőfeszítéseinek sikerét. E lendület azonban — a megható szorgalom, műfajváltás ellenére — rövidesen megtorpant. Az emigráns írói sors oly gyakori következménye, az eredeti nyelvterülettől való hosszas elszakadás, nem utolsóul a betegségek támadása, elapasztotta kései kibontakozását. A kudarcok elviselésére és kellő hasznosítására már nem jutott elég ideje. Élete mintha azt példázná, hogy a hajót a kapitányok és a költők tartósan nem hagyhatják el.

Végül is 1970-ben a testileg-lelkileg összeroppant Vér Andort hűséges orvosleánya visszavitte magával Argentinába. Utolsó műfaja a levél volt: az újonnan elveszített hazát baráti levelezési hálózat kiépítésével pótolta. Az emberség ügyének egyik magyar szolgálóját fogadta be a távoli, idegen föld.

Vihar Béla

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 APR 3

ÉLET ÉS IRODALOM

Tellinger István

1021

Tellinger István: Ablaknál

KÖNYVEK

Tellinger István

Tellinger István: Hármas

ALMÁSI MIKLÓS: Élet és Irodalom, Bp. 1975. szept. 13. XIX.évf. 37. sz. 11. lap. */.

Volt egyszer egy álmos lázadás

A kubizmus. Válogatás a mozgalom dokumentumaiból. (Gondolat, 253 old.)

Nem tetszik a borító, pedig *Fajó János* festőművész kitűnő munkája az a ritka eset, mikor márkás művet kaphat kézhez az ember könyvfedélen. Talán azért nem tetszik, mert idézetként szinte tökéletesen „hozza" a *korai* kubista festészet hangulatát, ezt az izgatottan unalmas formaszerkezetet. S az első pillanatban ettől ijedtem meg: rémes dolog *egykori* izgalmak felett unatkozni. Aztán kiderült, hogy erről nem igen lehet szó, mert *Gera György* válogatása a „mozgalom dokumentumaiból", problémák köré szervezett kirándulás ebbe az önmagában valóban megszürkült, de hatásában felmérhetetlen forradalmi korszakba. Ez a válogatás (a piktúra) okoz parlamenti vitákat, kormányválságot előidéző botrányokat, nyilvános verekedéseket. Miért volt ekkora társadalmi visszhangja egy önmagában véve oly kis hatású művészetnek, mint a festészet? Igaz, a botrányoknak — legalábbis Párizsban — nagy tradíciója volt. A festékszag és újító mánia már az impresszionisták fellépése előtt is vadította a közönséget, sőt a hivatalos közvéleményt is. Harmadik Napóleon lovaglóostorával vágott végig Courbet egyik képén (be is repedt, jó erőben volt a császár...), később pofozkodások is előfordultak. Aztán bekerültek a képek az ebédlőkbe, múzeumokba — és mindenki megnyugodott. A szurkolók ezután azoknak osztogatták a pofonokat, akiknek ez a Miért nem ragaszkodik a dolgok „magánvalóságához"? Ezt a hazugságot úgy kerüli ki a kubizmus, hogy felfedezi a nézőpontok szimultanitását: egyszerre több nézőpontból láttatja tárgyait. (A poharat például egyszerre látjuk felülről — köralakú szájjal — és oldalról ellipszisnek. Egyszerre több szemmel néz a festő, és az sem baj, ha a kép is több szemmel néz vissza rá. De optikai csalódássá fokozódik le ebben a mozgalomban a szépség, a kolorit, a vizuális rendszer — helyette valami szürke struktúra igyekszik megragadni a tárgyak belsőbb valóságát. Rombolni akart tehát —, de sem a rombolás, sem az, amit helyébe épített, nem volt elég látványos; mintha magát a szakmát, a fes-

Tellinger István

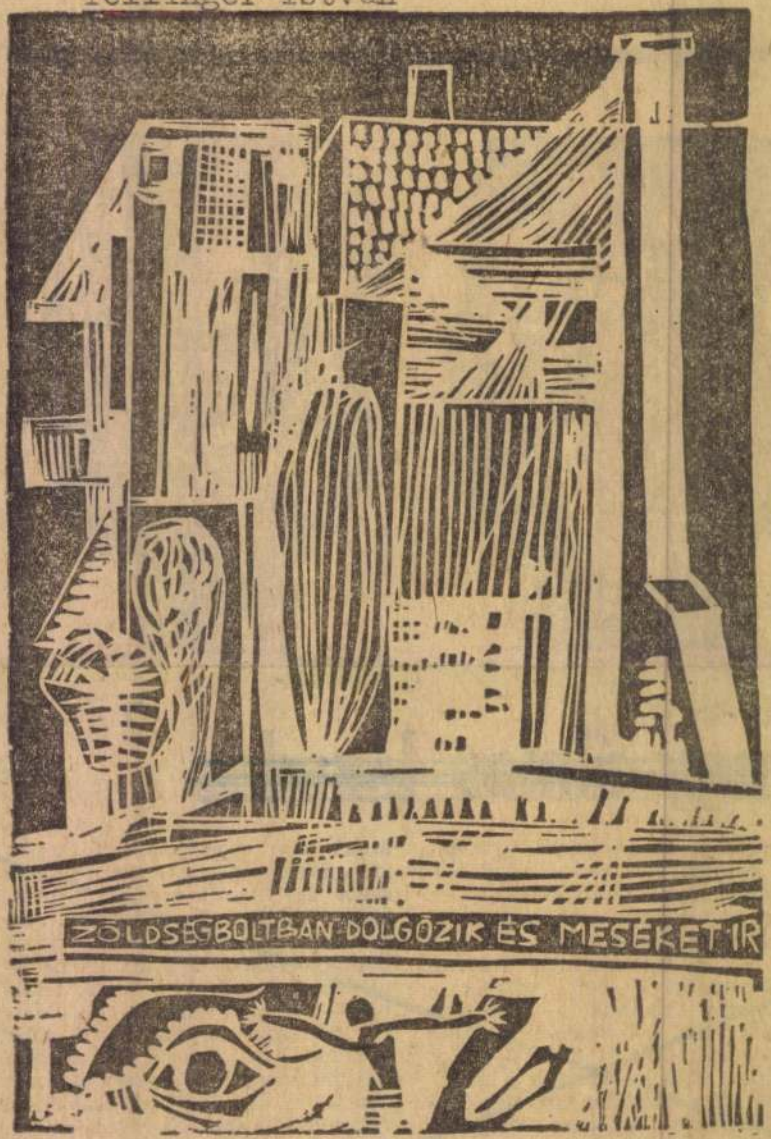

Tellinger István: Mese

Élet és Irodalom, Bp. 1975. szept. 13.
XIX. évf. 37. sz. 12. lap.

~~Senki sincs már körülöttem, hogy megkérdezhetném: Emlékszel még Saalfeldre, Willy Saalfeldre?~~ **VIDOR MIKLÓS:**

SOMLYÓ GYÖRGY:

Szümpozion

eszel eszlek idegeink
se mások feneketlen bendők
evők és maguk is eendők
nemcsak vitamint s albumint

falunk folyton de kint de szint
és szót és múltat és jövendőt
és remegést és eleven hőt
ami a másikban kering

mindig csak a másikba férünk
időnk másokkal lesz tele
s velünk a mások ideje

egymást mind egymásra ítéljük
mindig csak a másikból élünk
s a másikba halunk bele

minden történés kicsi
akárha nem is történt volna se
kimondott szavak
elejtett szavak
elhallgatott szavak
megtett mozdulatok
félbemaradt mozdulatok
elmulasztott mozdulatok
véletlen kereszteződések
véletlen párhuzamok
véletlen érintők

1976. március 21., vasárnap

Kommunisták eszmecseréje

A magasabb követelményekről

A PÁRTTAGSÁGI könyvek év végén esedékes cseréje előtt —, mint ismeretes — a pártszervezetekben minden egyes párttaggal személyes beszélgetést folytatnak a vezetőségek tagjaiból és aktíváiból kialakított csoportok. Ezek a beszélgetések *a tagkönyvcsere előkészítésének legfontosabb mozzanatai.*

*

Megyénkben a párttagokkal folytatott beszélgetések — a pártbizottságok és alapszervezetek intézkedési és ütemtervének megfelelően — már megkezdődtek. Az eddig lezajlott, mintegy 5 ezer beszélgetés tapasztalatait a megyei pártbizottság párt- és tömegszervezetek osztálya összegyűjtötte és összegezte. A legáltalánosabb tapasztalat: *folytatható. A párt eddigi politikája, elért eredményeink, a XI. kongresszus határozataiban és ötödik ötéves tervünkben megfogalmazott célkitűzéseink jó feltételeket nyújtanak a fejlett szocialista társadalom építéséhez* — a szocialista építőmunka eredményeinek továbbfejlesztéséhez.

Ugyanakkor sok helyen megfogalmazták, hogy *„a pártbizottságok, pártvezetőségek és pártalapszervezetek az állami, gazdasági és társadalmi feladatok végrehajtásából többet vállalnak magukra, mint amennyit a pártirányítás elvi követelményei indokolttá tesznek."* Ezért —, mint mondják — tovább kell fejlesztenünk az állami, gazdasági, társadalmi és tömegszervezetek önállóságát és felelősségét. A pártbizottságok továbbították, illetőleg továbbítanak az érdekelt vezető szervekhez.

*

Itt természetesen nem szó hattunk a mintegy ötezer beszélgetés mindegyikén felmerült konkrét véleményekről, észrevételekről és javaslatokról. Csupán *e beszélgetések célját, légkörét, tartalmát, legáltalánosabb tapasztalatait* kívántuk érzékeltetni.

Ezek valódiságáról azonban *személyesen is meggyőződhettünk* a minap Ózdon, az *Ózdi Kohászati Üzemek nagyolvasztó és energiaszolgáltató gyáregységében* meghallgatott beszélgetések alkalmával is.

A *nagyolvasztónál* történetesen az üzemi pártbizottság megbízottai — *Simon Géza, Molnár Lajos és Göcző István* elvtársak — beszélgettek

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 MÁR 2 1

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Tellinger István

1976. március 21., vasárnap

1021

Tellinger István munkája

SZÓ

MÁNY * IRODALOM * MŰVÉSZET

yett rendszert

aságpolitikai szán-
tlen módszerekkel
ez közvetíti. Már-
bevezetését követő
tési gyakorlatának
operativitás mel-
is feltárt és nyil-
z új feltételeknek
szereket alkalma-
ak kell kialakul-
zavak visszacsem-
ka mondatja ve-
azolt tapasztalat:
n sok múlik a ká-

a korszerű ve-
milyen követel-
zzunk meg vele

kritika nélkül.
agálják *a „csak
t, a* menedzsert.
nálunk minden
dasági termelő-

ugyan kis ország vagyunk, és valóban megoldható a kormány számára, hogy az ipari termelés javát produkáló vállalatokat figyelemmel kísérje, de mivel foglalkoznak ezenközben a vállalatvezetők? Tanulságos lenne aprólékosan végigkísérni azt az utat, megvizsgálni azokat a vezetési módszereket, amelyek „segítségével" *egyik-másik vállalat a kormány oltalmáig eljutott.)*

A túlzott operativitás fennmaradásának *másik oka* a vállalati célok óvatos, „megelégedésre", kielégítő eredményre törekvő megfogalmazásban jelölhető meg. Az egyéni tapasztaláson túl *konkrét szociológiai felmérés* bizonyítja ezt a jelenséget, és a megelégedésre törekvő vállalati magatartást úgy jellemzi, hogy annak célja évről évre olyan vállalati eredmény elérése, amely az előző időszaknál valamivel jobb, esetleg

Esztergo
szinti helyisé
Mi lehet
nem lövik sz
fejlődött, mi
várat elfogl
végvár, kivé
egyesült csá
zénylete alat
Ígérte Habs
röpítettek, d
ban részt ve
aki hivatáso
ma a szobra
tanítványa,
meghalt, cse
a harcokban
volt, lanttal
Ahogy elpus
ság alatt Es
lakossága.
Belépün
ízleljük min
teljességben
Mily gazdag
pénzben, a c
a magyarság
háztartási es
ték fel Eszte
felismerés ha
ország történ
kerül, az ors
nek keresztn
zet életnyom
től, mely föl
kuruc tábor
mindössze n

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 NOV 10

Népszava

Tellinger István

NÉPSZAVA

1021

Tellinger István: Két figura

vánttol ke
tud adni m
termékek b

SZÁLLÍTÁS

A megyé
millió tonn
szállítani. E
get jelent,
felhívja a
is új, inka
szállításra. Az országos 8 százalékkal szemben a vízi úton szállított árumennyiség Borsodban alig éri el az 1 százalékot. Pedig van erre lehetőség. Van, hiszen a Tisza 162 kilométer hosszúságban, s a Bodrog 50 kilométer hosszúságban ad és kínál erre lehetőséget. A MAHART és a Tiszai Vízügyi Igazgatóság folytat hajózást. Munkája a tokaji bányából való évi 80—100 ezer tonna kő szállítására korlátozódik.

A szállítási bizottság ülésén nagy figyelmet szentel a vízi szállítás további fejlesztésének. A felmérés szerint a megye földrajzi helyzete és adottságai révén Borsodból több mint 4 mil-

Martin acélműve. Az üzemrészben — az 55 napos kohóállás ellenére — 2500 tonnával teljesítették túl az első féléves tervet. Az elmúlt időszakban tovább fokozódott a szocialista és munkabrigádok lendülete: augusztus 26-ig időarányos tervüktől 14 700 tonnával több acélt csapoltak.

A martinászok munkáját nehezíti a közelmúlt kánikulai időjárása és a létszámhiány. Ennek ellenére januártól július végéig csaknem 20 ezer tonnával teljesítettek többet, mint az elmúlt esztendő hasonló időszakában.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 AUG 28

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Tellinger István

1021

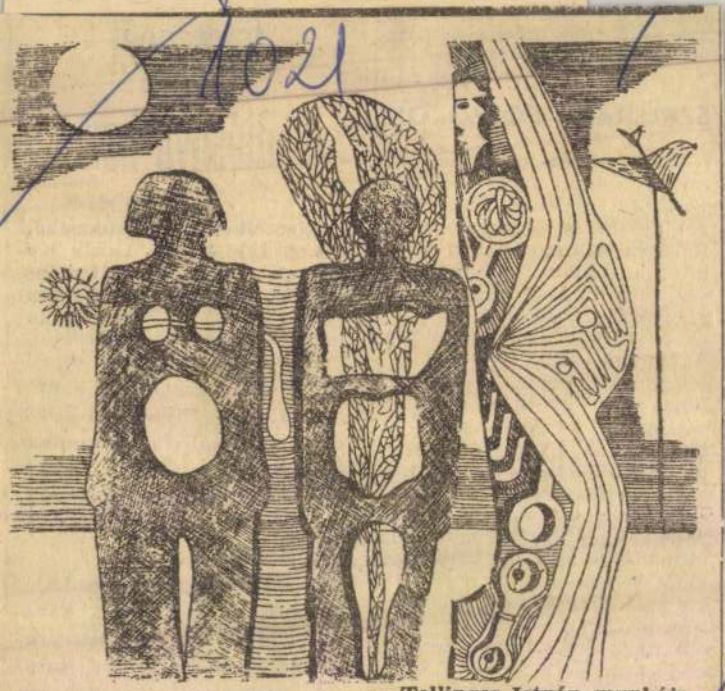

Tellinger István munkája

zerda

öznapi tettek

elektronikát kellőképpen ismerő szakember tud megoldani. Ezért igen nagy jelentősége van az önképzésnek. Hányszor előfordul, hogy a műszakból hazamenve elővesszük a szakkönyveket, és felkészülünk a következő napi feladatra. Csak így tudunk lépést tartani a technika fejlődésével.

A brigádtagok jó szakemberek hírében állnak. Vajk Sándor brigádvezető például tavaly Romániában töltött néhány napot: egy a TVK-ban gyártott műanyagfeldolgozó berendezés üzembe helyezésében vett részt. Tarnavölgyi István, csoportvezető, az egyik legrégibb brigádtag pedig a Szovjetunióban járt, hasonló küldetéssel.

— Szankóczi József, a villamosüzem vezetője éppen a napokban dicsérte meg a Petőfi-brigádot — újságolták.

Hogy mivel szolgáltak rá az elismerésre?

Talán azzal, hogy munkájukhoz mindig hozzáadnak bizonyos pluszt is. Nemcsak kijavítják, karbantartják a [illegible] ron vagy kézben kell odaszállítani. Előfordulhat, hogy elejtenek egy műszert — ez a legnagyobb elővigyázatosság mellett is megesik. Így, egyrészt anyagi kár keletkezik, másrészt időt veszítenek hiszen újból meg kell javítani. A brigád régi kívánsága, hogy kapjon egy targoncát. A kérés teljesítése azonban még mindig várat magára.

A Petőfi-brigád tagjai magától értetődőnek tartják, hogy mindannyian kiveszik részüket a különböző társadalmi munkaakciókból. Legújabban az óvárosi óvodában végeznek társadalmi munkát, mert ahogyan mondják, a brigádok eddig megfeledkeztek erről a gyermekintézményről. Időnként megfordulnak a helyi szakmunkásképző intézetben is, ahol az oktatási célokat szolgáló gépek karbantartásáról gondoskodnak. De szívesen segítenének a városban létesítendő ifjúsági park építésében is, ha munkájukra az illetékesek igényt tartanak.

Az évek során olyan baráti, elvtársi légkör alakult ki a brigádon belül, amelyre méltán büszkék lehetnek. Itt van példá-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1974 JAN 30

Északmagyarország

Tellinger István
1021

1974. j

TÉL

Tellinger István rézkarca

házati
et

zövetkezetben 23 szocialista
rigád működik. Ezek közül
Béke megkapta a Kiváló
zocialista brigád kitünte-
ést is. Ott kezdődik, hogy
ól felkészült szakemberré
ejlődött a brigádvezető, a
nűvezető, sokat fejlődtek
zakmailag a brigádtagok.
A szövetkezetben — első-
orban a nők között — sok
szakképzetlen. Nagy ré-
zük viszonylag rövid idő
tán szakmunkási színvona-
on dolgozik, képes ellátni a
nűvezetői feladatot is. De
nincs lehetőség rá, hogy vi-
zonylag rövidebb idő alatt
megszerezzék a szakmunkás-
bizonyítványt. A szövetkezet
ebben segítséget vár. Segít-
séget abban, hogy a nagy-
rozvágyi, a zemplénagárdi,
a tiszakarádi, a pácini és a
sátoraljaújhelyi egység jó
munkát végző dolgozói szak-
munkásvizsgát tehessenek.
Szó van arról, hogy esetleg

Ahol télen is

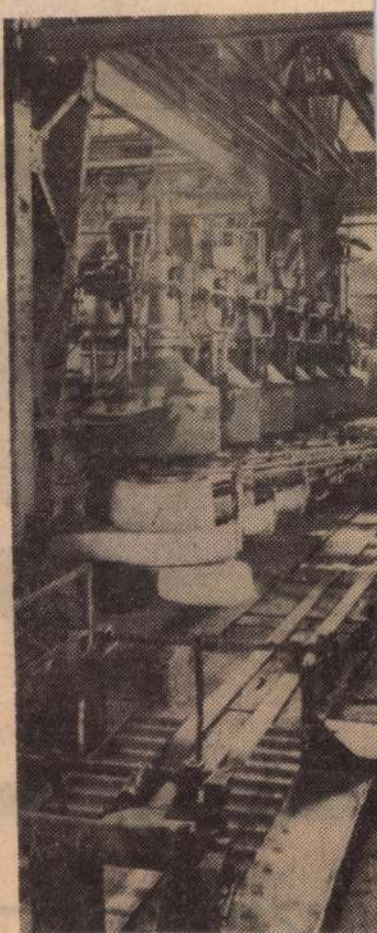

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1974 JAN 15
Északmagyarország

Tellinger István

ZAG 4

1021

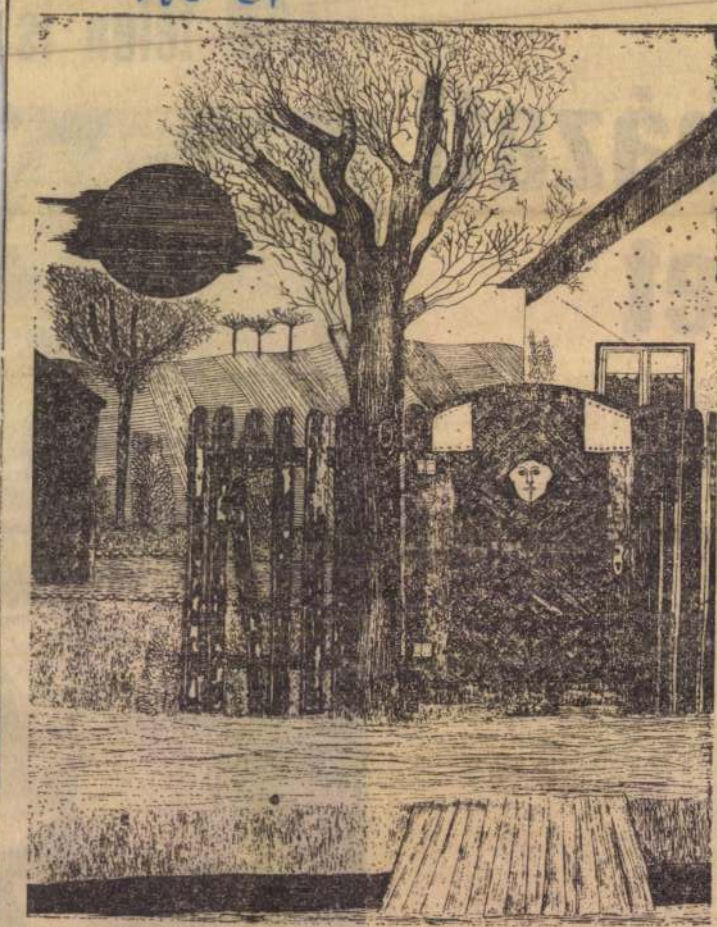

FALUSI TÁJ — Tellinger István rézkarca

1., péntek

E-ben

zett megyénkben
berek egyesülete

iniszterhelyettes
dása

ban is folyó tudományos, technikai forradalmat, az előrehaladást.

Dr. Kiss Béla, a MAE megyei szervezetének titkára számolt be ezután az V. tisztújító közgyűlés óta eltelt öt esztendő szervezeti életéről. Jó munkáról, a MAE borsodi szervezetének megerősödéséről, a szakosztályok és a járási csoportok eredményeiről adhatott számot.

György Károly, a MAE főtitkára tolmácsolta ezután az országos elnökség elismerését majd kitüntetések és jutal-

A magyar vegyi

A TVK-ban
a félmillion
nitrogén

Nagyszerű termelési sikerről érkezett hír a Tiszai Vegyikombinátból. Tegnap délben *a kombinát nitrogénműtrágya-gyára — minden eddigi teljesítményt túlszárnyalva — legyártotta a félmilliomodik tonna ammonnitrátot.* A vállalat, de a magyar vegyipar történetében is egyedülálló eredménnyel kapcsolatban dr. Alaitner István gyárvezető elmondta, hogy *az éves vállalati terv 1973-ra 506 ezer tonna 34 százalékos hatóanyagtartalmú nitrogénműtrágya előállítását irányozta elő.* Ez olyan mennyiség, amelyre eddig még nem volt példa a gyár kilencéves fennállása óta. A gyárvezető közölte

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 DEC 21
Északmagyarország

Tellinger I.

1021

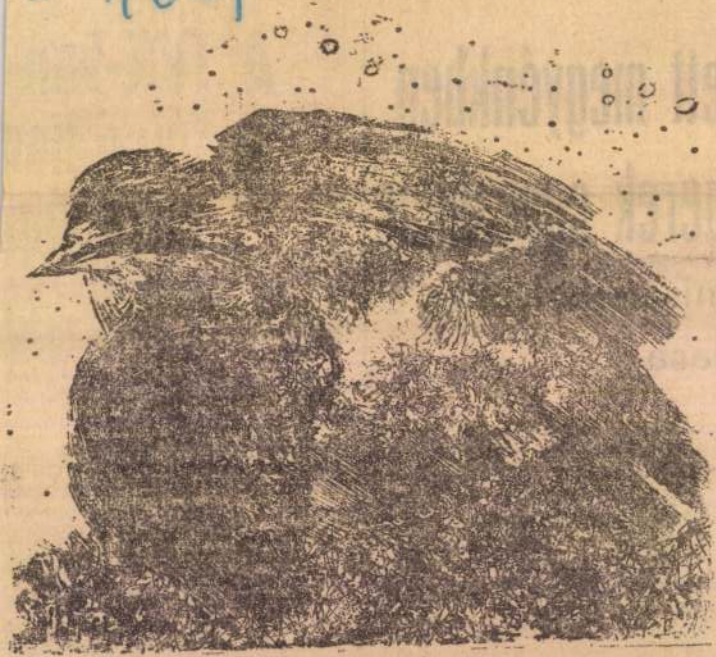

Tellinger I. munkája

ss ich mich wieder mel-

nap jelentkeznie? — tuda-

ő külföldieket nyilvántart-
a apám. — A tartózkodási
g kell hosszabbítaniuk...
hányszor be kell mennie...
t, hogy nem kapja meg to-

et. — Nem is bizonytalan-
zjában, lemondás inkább,
Esetleg irántam is, aki —
iszek abban, hogy az érte-
a megbolydult világ tegnyes rendjében.

y jól kezelhetők: akinek
erete, nincs mitől feljen.
g arravaló, hogy a bűnösö-
Aztán találkozol egy sze-
rel, és a bevált tételek sor-
rajta.

él itt a szemem előtt, mit
dről? Hol tölti például a
kel érintkezik rajtunk kí-
gény, azt láthatom. Boldog,
iztalhoz invitálja. Egyszer
ogy kisurran a szo-
tlenül fölmarkol egy pár
t a kosár ott áll még a
anyám meghozta a piac-
m volt ott, ő sem vette ész-
az előszobán s megtorpa-
jék vissza zavartalanul. És
helyben, megszégyenülten.
azt a didergető félpercet,
tt később, elhessegettem.

vetlenül megelőző életszakasz, mikor egyszerre fordult kívül-belül az addig szilárdnak hitt világ.

Nem adhatok számot róla, meddig tarthatott a síkos, félelmes átkelés, ahogy azt sem mondhatnám meg, mennyi ideig lakott nálunk a kisszobában Saalfeld. Talán háromnegyed év lehetett?

Megint csak tanítás után hazatérőben ért a változás, az a fura üresség, anyám, nagyanyám arcán a néven nem nevezhető szomorúság, a lakás meghűvösödő levegője. Én is csak a tekintetemmel kérdeztem, s fakó hangon kaptam a választ:

— És Saalfeld?

— Hát most már beköltözhetsz a kisszobába.

— Tovább kellett mennie.

Mintha nem is lepne meg igazán, szinte vártam, mikor következik be. Hiszen nem történhetett másképp! Egy cérnaszálat saját súlytalansága sem tarthat huzamosan a levegőben.

Izenetet kapott? Jó vagy rosszindulatú figyelmeztetést? Nem hosszabbították meg a tartózkodási engedélyét?

Átfutott az életünkön. Eltűnt, soha többé nem hallottunk róla.

Délután beköltöztem a frissen takarított kisszobába, a konyha mellett, a tűzfallal szemben. Sem szomorú, sem vidám nem voltan csak feszült és nyugtalan, mintha belém költözött volna annak az embernek a hajszoltsága, aki néhány órája itt csomagolt, útra készült. Tovább.

Folytatódott a sorsa. Az enyém most kezdődött.

tikai és művészi eszmény, politikai és művészi ambíció, emberi-polgári és művészi becsület.

Tellinger István

Tellinger István: Emlék

jes könyvön, teljes éneken át keresni és megtalálni a gyökereket, az égboltot, az álmot és a törvényt? Kertet építve, mely azonos önmagával és soha nem az, mert csak a vágyakozás színhelye, csak a jövőépítés talpalatnyi földje, csak a gondolatok és kövek találkozási pontja? A napfényben, a víz hullámai mellett, míg én magam is egy soha többé el nem érhető nyár után nyomozok, egy nyár után, amely ettől már csak jövő lehet, a sugarak, víz- és fénysugarak súlya alatt járok *Takáts Gyula* Kertjének virágai, angyalai, huszárai, borházai és kövei között. A fény nagyon erős ebben a Kertben, ezekben a versekben, olyan erős, hogy a külön-külön szavak körvonalai él is izzanak benne, csak a nagy képek és jelképek látszanak tisztán, a Gondolatok, melyeket félve, bizonytalankodva fejtek, sejtek meg, lépésről lépésre közelítve a költő titkához, ahogy ő maga is tehette, évtizedek során gyűjtögetve és finomítva-próbálgatva a hangot az el-nem-mondhatóhoz. S én most érzem ezt a küzdelmet, a lehetetlen beismerését és a továbbkutatás keménységét, s közben megszólal az a hang, a keresett, megtalált, elképzelt hang, a világ, a Kerten-innen, amit Takáts Gyula nem akar valahová a metafizikai semmibe rejteni. Ide

Élet és Irodalom, Bp.
1975. SZEPTEMBER 13.
37. sz. 11. lap.

Évforduló előtt a drótművekben

A huzalmű I-ben nagyokat szusszantva dolgozik a betonacélháló-hegesztőgép. A kísérő ifjú mérnök karórájának percmutatóját figyelve közli az idő múlását.

— Öt másodperc... Tizenöt... harminc.. negyven... negyvenöt...

A gép zihálása abbamarad. A jókora hegesztett, acélháló engedelmesen hull a többire. A három ifjú munkás pedig a következő háló készítéséhez fog. Hova megy innen a termék? A metróhoz, a Fővárosi Vízművekhez, nem tudjuk. Számunkra most egy az érdekes: az emberek, a gép segítségével jóformán egy perc alatt elvégzik azt, amire a hagyományos, a kézi hegesztéssel talán egy óra kellene.

Még él a régi kép: emberek nagy kínlódással feszí-

gítik a lakásprogram megvalósítását, a házgyárak munkáját.

S még egy visszapillantás. Hét évvel ezelőtt a bérszínvonalat tekintve a drótmű az utolsók között állt a kohászatban. Ebben is nagy fejlődés van, hiszen azóta egyharmadával növelték a egy személyre jutó évi bértömeget. Ebben az is benne van, hogy tavaly — a központi bérfejlesztésen kívül — saját erőből 5 százalékkal növelték a béreket. A jó eredmény hatására növelték az év közi kifizetéseket. Az elmúlt év december 3-án, a város felszabadulásának évfordulóján 1 millió forintot adtak a gyár törzstagjainak.

Az új év első napjai jó eredménnyel köszöntöttek be. A jó ütemre szükség is van, hiszen megnövekedtek

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 JAN 6

Északmagyarország

1974. január 6., vasárnap

1021 Tellinger István

Tellinger István rézkarca

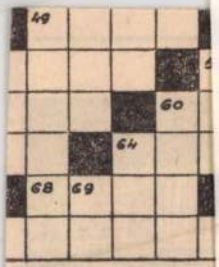

lyát. 67. Nota b
tése. 69. Fordított kettős betű.

Beküldendő a vízszintes 1., 71., valamint a függőleges 1. és 16. számú sorok megfejtése, október 25-ig. Kérjük olvasóinkat, hogy megfejtéseiket levelezőlapon juttassák el szerkesztőségünkhöz. A hibátlanul megfejtők között könyveket sorsolunk ki. A rejtvényben az o, ó, ö, ő, illetőleg az u, ú, között nem teszünk különbséget. Az elmúlt vasárnapi számban közölt rejtvény helyes megfejtése: *Csapzott sárga zászlait eldobni még nem meri, hát lengeti a tengeri.*

Könyvet nyertek: *Kerényi Sándor* 3526 Miskolc, Hatvanötösök útja 1., *Soós Józsefné* 3532 Miskolc, Rácz Ádám u. 40. sz., *Schmoll János* 3600 Ózd, I., Táncsics-telep, Pedagógusház.

A könyveket postán küldjük el.

0.10: Spirituálék

PETŐFI RÁDIÓ

7.30: Bach-művek
8.00: Miska bácsi lemezesládája
8.30: Érdekességek a jövő hét műsorából
9.00: Vendégségben őseinknél. 5.
9.32: A magyar népdal hete
9.57: Magyar múzsa
10.37: Zenei anyanyelvünk
10.47: Zongoraművek
12.16: Meseműsor
12.51: Fritz Wunderlich énekel
13.25: A gyermekrádió műsora
14.20: Debussy és Sztravinszkij műveiből
15.08: Táskarádió
16.05: Ez is, az is
18.10: Mikrofon előtt az irodalmi szerkesztő
18.20: Könnyűzene Balassa P. Tamás szerzeményeiből
18.51: Mit üzen a Rádió?
19.26: Jó estét, gyerekek!
19.35: Kapcsoljuk a Zeneakadémia nagytermét
21.20: Magyarország a nemzetközi kulturális együttműködésben
21.30: Nóták
22.10: Fotórejtvény
22.25: Operettrészletek
23.10: Tánczene éjfélig

3. MŰSOR

8.09: Zenekari muzsika
9.46: A gazdaságpolitikai rovat műsora
10.00: Új Zenei Újság

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 OKT 21

Északmagyarország

Tellinger István

1021

EXLIBRIS II.

Tellinger István munká

Tellinger István

Tellinger István: Mese

párat

KULTÚRA, AJÁNDÉKBAN

Az antikvárium polcain új könyveket látunk. Csak nemrég jelentek meg, s lám, olvasójuk, gazdájuk máris megunta őket. Mi a magyarázat? Hiszen a lapok érintetlenek, a tulajdonos tehát olvasatlanul vált meg tőlük. A rejtélyt az első oldalon található vállalati, szakszervezeti bélyegző és a fölé írt néhány sor máris megoldja. A könyvet nem *vásárolta* a tulajdonos, hanem jó mun-

Tellinger István: Fej

ladottabb volt, lakásaik
rű, masszív épületek, kö
szerű kerttel, szőlővel,
tési lehetőségekkel. Ez
helyhez gyökereztek,
szakadnak ki onnan.

És megértem saját köz
telkeihez ragaszkodóit is
nyesebb utódaik költözn
luba, városba. Különböz
mölcsök különböző id
érnek.

Át lehetne és át kelle
menteni a tanyasi életbő
re átmenthető: a szabad
fényt, tiszta levegőt, tiszta vizet,
vagyishát a legdrágább vagyont; a
természeti civilizációt és kultúrát;
a testi-lelki egészséget, úgy, hogy
nem szorgalmazni, hanem inkább
akadályozni kellene a zsúfolt épít-
kezéseket a belterületeken. A köz-
művesítési-technicizálási köny-
nyebbség és olcsóbbság eltörpül
amellett a kár mellett, amit az em-
beri egészségnek okoznak. Nemzet-
közi tárgyalások folynak a környe-
zetszennyeződés felmérhetetlen ve-
szélyeiről, a környezetvédelemről,
és közben a növekvő zsúfoltság za-
vartalanul szaporítja tovább eze-
ket az öngyilkos bajokat, mert a
legelemibb megelőzést is elmulaszt-
ják. Azon sopánkodnak csak, ami
már megvan.

Községünk, Dévaványa közművé-
sítése is most folyik. Itt is kény-
szerítik a tágasabb telkek tulajdo-
nosait telkeik megosztására, beépí-
tésére. Ezt látva, az én véleményem
is az: ennél talán mégis jobb len-
ne, ha maradna a tanya. Mert még-
iscsak fontosabb unokáink egészsé-
ge, élete, mint néhány százezer fo-

gedjék meg, hogy azt írjam: b
a vita jó és hasznos, hiszen tény
ket állapítunk meg, tanulságok
vonunk le, a vitának értelme csa
akkor van, ha a jószándék *gyako*
lati segítséggel párosul.

A tanyai ember például a
mondja: ahol villany van, ott mi
den van. Van ebben igazság,
nem sokra megyünk vele; azt m
mi nem érjük meg, hogy mind
tanyában villany legyen, meg n
már nincs is értelme. A tanyák
úgy mosnak, vasalnak, világítana
mint egy évszázaddal ezelőtt.
petróleumlámpa pedig pislog és b
dös és a legborzasztóbb, hogy jo
ban pislog és jobban bűzlik, mi
tíz évvel ezelőtt. Vagyis néha ec
ég a lámpában — mint a nó
mondja. A petróleum szennyezet
gázolaj illatú, néha még benzi
szagú is. A szállító vállalatok b
zonyára nincsenek tisztában azza
hogy néhány százezer ember szá
mára esténként a fényt a petróle
um adja. Sejtésem szerint ugyani
a kiskereskedéseknek olyan tartá
lyokban, hordókban szállítják k
a petróleumot, melyekben előzőle
gázolajat vagy más üzemanyago
tartottak. (Különben: 1971 végé

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-745, 340-726

1973 APR 28

ÉLET ÉS IRODALOM

Tellinger István

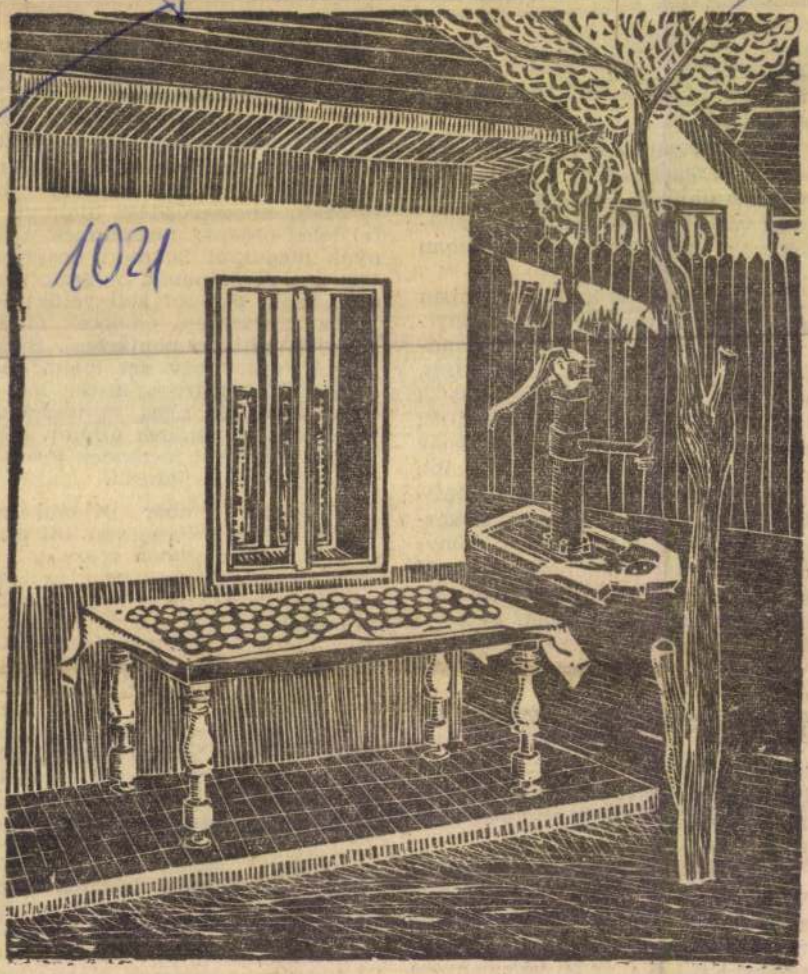

1021

Tellinger István metszete

Módosítják a K

(CIKKÜNK

Befejeződött az MSZMP KB ülése

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága november 14—15-én kibővített ülést tartott.

A Központi Bizottság Kádár Jánosnak, a KB első titkárának előterjesztése alapján megvitatta és elfogadta a X. kongresszus határozatainak végrehajtásáról és a tennivalókról szóló beszámolót; Nyers Rezsőnek, a KB titkárának előterjesztése alapján megvitatta és elfogadta az 1973. évi népgazdasági terv és állami költségvetés irányelveit.

Az ülésről közlemény jelent meg.

zemi próba

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Tellinger István

Déli Hírlap

1972 NOV 16.

1021

★ Egyedül

Tellinger István

Lukács György joggal írta -1936-

Tellinger István

Tellinger István: Arcmás

Élet és Irodalom. Bp.

1975. szept.13.
XIX.évf.37.sz. 7.lap.

7

tettem a zseblámpámat (rendkívül fontos lehet, mert három színnel is lehet jelezni vele), az ütöttkopott világháborús csajkát és a zsebkést. Apával nyomban nekiláttunk pokrócot hajtogatni, majd a viharkabátom fölött eligazítottuk a hátizsákot, s teljesen úgy festettem, mintha egésznapos túrára készülnék a budai hegyekbe.

Apán is furcsa hangulat vett erőt, gondosan válogatott nyakkendői között, fütyörészett, karjára vette ballonkabátját és az indulást sürgette.

A melléklépcsőn mentünk le az udvarra, kioldalogtunk a kapun és az elcsendesült utcákon értünk el a közeli térig. Tömpe orrú, farát levegőbe emelő régi buszra szálltunk. A kékezüst festék helyenként már lepattogzott róla, a hátsó ajtaját pedig nem lehetett bezárni. Rajtunk kívül már ültek rajta néhányan: két család fog-

TÁJÉKOZÓDÁS

Tellinger István

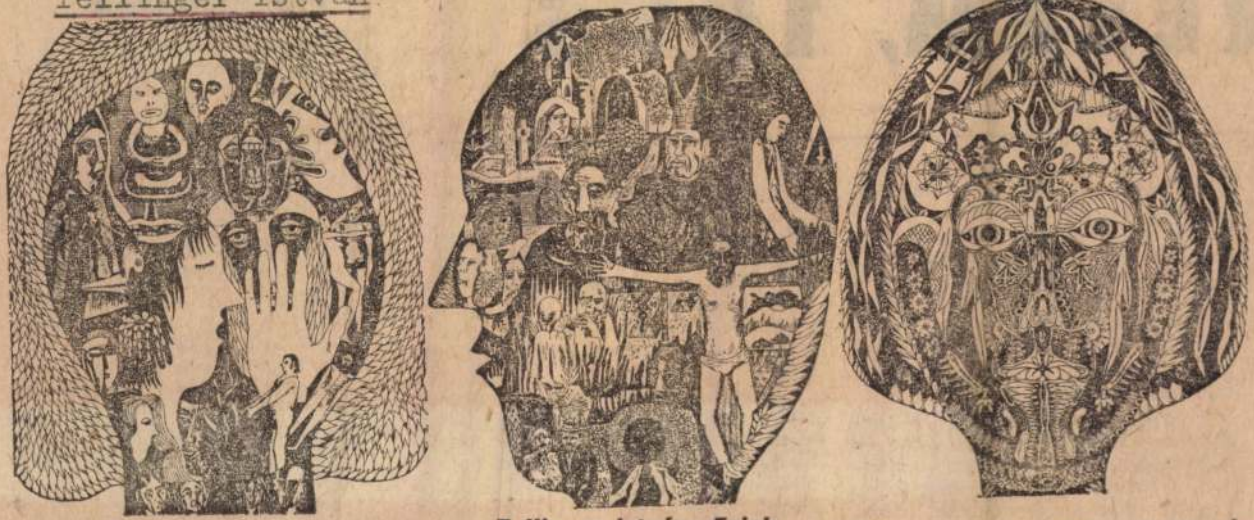

Tellinger István: Fejek

Élet és Irodalom, Bp. 1975. szept. 13. XIX.évf
37.sz.6.lap.

Zoscsenko és olvasói

RELEM, 1975

lyebb, örök aktualitású vonatkozásaival foglalkozzék. Ezzel szemben tizenhét évesen, amikor már nemcsak Oidüposzról, hanem az Ödipusz-komplexusról is hallott, kénytelen Jókai hófehér-csipkézetű, fennkölt szerelmeseit olvasni-unni. Mert *akkor* Jókai kötelező olvasmány, a görögöket letudta, amikor elsős volt.

A szerelem fogalmáról a legeltérőbb, meghökkentően avitt és meghökkentően új nézetek terjednek. Szigorúan magánügyként. Mintha ezek a vélemények, hitek, ismeretek nem volnának részei a közerkölcsnek és a közgondolkodásnak. Érdemes őket közelebbről szemügyre venni.

tudtam, és jobb, ha a jégen találkozunk, holnap nincs szabad napja anyukának, akkor megint olyan jó lesz. Én örökké szeretlek, és ha kések ne haragudj, de nekem nincs bérletem a jégre."

(Tizenötéves, nyolcadikos kislány levele, egy vele egykorú fiúhoz.)

„...és néha dühöngök, hogy semmiért nem tudok haragudni rád. »Das ewig Weibliche« — lásd Faust —, úgy megtestesült benned, hogy még a linkségeid is jól állnak neked. Pedig tudom, hogy nem voltál a szemináriumon. Azt is tudom, hogy *akkor* nem volt olyan jó neked, mint nekem. Mert horkoltam. Anyám szerint ritkán horkolok, inkább kiabálni szoktam álmomban. Biztos téged hívlak.

szemlélik magukat és a partnert, akit nem idealizálnak.

Életreceptek

„Mikor már a kilincsen volt a keze, még egyszer megfordult, és visszanézett reá, hosszú, kétségbeesett tekintettel, mintha el akarná vinni magával az arcának, egész alakjának emlékét, amint ott ül és sír. Scarlett könnyei fátylán át látta őt, és fojtogató fájdalommal a torkában érezte, hogy elmegy, elmegy tőle, a ház biztonságos melegéből, az életéből, talán örökre, anélkül, hogy kimondta volna a szót, amelyet olyan nagyon vágyott. Az idő malma gyorsan őrölt... most már késő. Magánkívül, meg-megbotolva szaladt ki a kis előcsarnokba, és megfogta az öv két végét.

— Várj... csókolj meg... csókolj meg, búcsúzóul...

A férfi gyöngéden ölelte át, és lehajtotta hozzá a fejét. Mikor ajka hozzáért az ajkához, Scarlett vad öleléssel fogta át hirtelen a nyakát. Egy önfeledt, örökkétartó, szédült pillanatig Ashley magához szorította őt."

TÁJÉKOZÓDÁS

TÉTÁK RÁDON

zetekre adott reakcióink késését panaszolta, majd más tárgyra térve hangsúlyozta: olyan szempontokat kell az esztétáknak kidolgozniuk, amélyek közvetlenül hasznosíthatók a roppant fontos művészetszociológiai kutatásokban. *Ziermann* (NDK) abban látta az ideológiai harc egyik eredményét, hogy e harc révén saját elveink is szilárdulnak. *Vitányi Iván* a formális fejtegetések ellenében teljesebb esztétikai kutatásokat sürgetett, hisz mint mondotta, „a művészet nem pusztán a művész és a közönség kapcsolata, hanem emberé és

ILLÉS LÁSZLÓNÁL

A szocialista iroda

— Másfél évtizeddel ezelőtt tűnt fel cikkeivel az irodalmi életben, s akkoriban az úgynevezett harcos kritikusok közé sorolták. Mintha ma már kevésbé volna éles a tolla. Mi a magyarázata ennek a változásnak?

— Azt hiszem, a „harcos kritikus" és a „békés kritikus" (ha van ilyen) ellentéte csupán optikai csalódáson alapszik. Az a „harcosság", amely a kemény és emelt hangnemben, a kíméletlen hadakozásban, a fáradhatatlan „éberségben" nyilatkozik meg, vajmi keveset ér, ha nincs mögötte átgondolt koncepció.

Déry prózájában vagy Illyés lírájában, drámai munkásságában elsősorban az érdekelt: a megkö zelítés változatai ellenére miképpen kapcsolódik eszmeviláguk felnőtté váló szocializmus áramkörébe, különösen miután nem eg olyan kísérletet láttam, amely akarta oldani művészetüket e „szűkösnek" érzett övezetből, s valaho a lételmélet koordinátái közt vélt értelmezhetőnek a ma társadalm életéhez kötődő gondjaikat. A jele

Tellinger István

Tellinger István: Ketten

Élet és Irodalom, Bp. 1975. szept.13. XIX.évf. 37.sz.8. lap

~~PELLE JÁNOS~~:

~~Távolsági járat~~

(~~Az álom gyakran röpít idegen tájakra. Magamat látom nyolcévesen, orromat egy autóbusz ab-~~

lalta el gyerekekkel és bőröndökkel a vezetőfülke mögötti ülést, az egyetlen helyet, ahol le lehe-

Apa hirtelen, mintha feleszmélt volna, azt mondta, hogy ha már ezen a környéken vagyunk, el-

VITÁNYI IVÁN:

MŰVÉSZET, FUNKCIÓ, VILÁGKÉP

A művészet funkciója, hatása fontos esztétikai, de szociológiai, sőt általános társadalmi kérdés is. Megoldani ezért elméletileg is csak akkor lehet, ha több tudomány fog össze és alakít ki egységes szemléletet.

A polgári felfogás ezen a téren nem produkált igazi eredményt, a nagy elmélet rangjára jogosult elméletet. A különböző „bevett" nézetek spektruma a művészet didaktikus (vagy apologetikus) szerepének jámbor hirdetésétől kezdve a pozitivista vizsgálódásokig terjed — még azok az elméletek a legkidolgozottabbak, amelyek a művészet sokoldalú hatásrendszeréből egy-egy elemet emelnek ki, például a játékot (Schillertől Huizingáig) vagy az érzelmeket (a neokantiánusoktól az olyan, ma divatos szerzőkig, mint Susanne K. Langer). Meg is van az oka a részletekbe való ilyetén elsüllyedésnek: amikor a társadalomban a művészet legjobb alkotásai az emberek túlnyomó többségéhez nem jutnak el, s ezért igazi funkcióját *valóban* nem tudja betölteni, az elméletnek is szükségszerűen vissza kell hőkölnie a művészet szerepének a maga teljességében való felismerése elől. Azt hiszem ezért, hogy a polgári művészetfelfogás „végső szavát" ebben a kérdésben végül is Cocteau híres, csúfondáros jelszava fogalmazza meg: a művészet nélkülözhetetlen, csak nem tudjuk, mire való.

*

A marxista művészetfelfogásnak ezen a téren is harcba kell bocsátkoznia a polgári irányzatokkal. A terep kedvező, sőt viszonylag talán kedvezőbb, mint az esztétika és a szociológia több más területén, mivelhogy itt ellenfeleink fegyverzete is gyengébb. Jó lehetőségünk van tehát arra, hogy megfelelő felkészültséggel a nemzetközi szellemi életben is kezdeményezőként tudjunk fellépni.

Ehhez azonban mindenekelőtt néhány elméleti problémát, ha úgy tetszik premisszát kell tisztáznunk.

Elsőnek a *művészet és a társadalom kapcsolatának szerkezetét* említem. Látszólag elvont probléma, de nagyon nagy a jelentősége, vényes. Egyrészt, mert minden befogadásban kell lennie egy alkotó mozzanatnak, nélküle a befogadás sem jönne létre. Másrészt, mert a művész, a legnagyobb sem egyedül hozza létre művét, rengeteg készen talált, hagyományként őrzött, vagy éppen kialakuló (de mások által is kialakított) tartalmat és formát használ fel. Sok művész ugyanazt gondolja, hogy az ő állítólagos újítása kizárólag az ő szellemi tulajdona, ha azonban elemezni kezdjük, kiderül, hogy még a valóban új is milyen szervesen gyökerezik a művészet társadalmi fejlődésének talajában. A folyamat egészét tekintve tehát mindenképpen, a nép az alkotó, de vannak a művészet életének olyan formái is, amelyekben a művész és a közönség megkülönböztetése külsőleg is értelmetlen. (Ilyen például a népművészet, de ennek az elvnek ma is számos megnyilatkozását látjuk, az írott irodalom ma sem küszöbölte ki például a szóbeli, mondjuk a mesét vagy a szó szoros értelemben vett „elbeszélést".)

De szűknek kell tartanunk a művész-mű-közönség sémát, azért is, mert a művészettel kapcsolatos folyamatban az ember nem mint művész és mint közönség vesz részt, hanem mindenekelőtt mint ember. Értem ezen, hogy mondjuk egy mű befogadásakor a befogadó nem pusztán a művet sajátítja el, de nem is csak az alkotót ismeri meg, hanem azt az emberi tartalmat, amit a mű kifejez. A mű ugyanis nem a művészre vonatkozik csak, hanem az *életre*, amit a művész kifejez. Ezt az alapvető emberi kapcsolatot a művész és a közönség kapcsolatával helyettesíteni az árutermelés által okozott fénytörés, annak a fetisizmusnak egyik jelensége, amelyről Marx *A tőké*ben beszélt. A művészi tevékenység során az ember (akár az alkotó, akár a befogadó) nem csupán a drót (vagy más tömegkommunikációs „csatorna") másik végén állóval kerül kapcsolatba, hanem magukkal az emberi viszonyokkal, azok egész gazdagságában, hiszen a művészet mindig az egészre irányul. A mi feladatunk, hogy feltárjuk ennek a folyamatnak a teljes dialektikáját és szembeforduljunk minden szűki-

Tellinger István

Tellinger István: Tanulmány (részlet)

Élet és Irodalom, Bp. 1975. szept. 13.

XIX. évf. 37. sz. 4. lap.

~~BIRÁN GYULA~~

flyenkor talált magára igazán: emlékezetének hártyarétegei átszakadtak, csaknem megszégyenítette frisseségével, szenilissé süllyesztette fiai-lehetnének tanítványait.

A háború kibombázta soproni lakásából, veje ellenállási mozgalomban való részvétele miatt nyilas zaklatásoknak volt kitéve, menekült, három liszteszsáknyi „értéke" maradt. A negyvenes években nyugdíját megvonták tőle, dolgozott hát újra tizenöt évet, hetvenhat éves koráig. Így aztán erdészeti szakmunkásként részese lehetett annak az Alföld-fásítási programnak, amelynek egyik kezdeményezője ő volt a múszas évek végén.

Rozzant kölcsönbútorok között, kis debreceni szoba-konyhás, külső vécés, komfort nélküli lakásában élt az utóbbi években, ott is halt meg. Unokáit nyaraltatta, ételte, tanította, festegetett, feljegyzéseit rendezte. Felesége, nagyanyám sírjára Csokonai idézetet vésetett: „Rám ezer virággal szórtad a tavaszt." Az ottani Napló riportere összegyűjtötte egyszer a sírkövekre vésett verseket, megbízásunkra állapította

nem messze tőlük a tenger
s egy kölyök kutya
inai görcsbegyűrtek
de ép minden foga
amott őr ül fura öntvény
teste komor tán még fölkél
várja az asszony a hús meg a
nem zsugori ő — az túl fekszik
pőrén bronzvázát markolva
pénzét menti s halhatatlanságát
ezzel megteremti
nem zavarja álmukat már senki
legfeljebb egy bagoly ha
huhogva átszáll szemeiken
éjfélkor zuhogva
a pár még megmozdul
hisz messze még a csoda
s felizzik gipsztestük
fehér domborzata
aztán ragyogva kitárul az ágyék
reccsen a lélek lüktet a halánté
s míg elül szívünkben
por panasz utcazaj dallammá
szilidül a megfagyott ravatal

Kesergő

Kedves szivem
gépvirágom
cinke hivem
nyirfa ágon
ázom-fázom
szép halálom
bús kesergő
eszembe juts
te az első.

Lépteidet
megtaláltam
zöld szavában

Tellinger István

Teilinger István rajza

Élet és Irodalom, Bp. 1975. szept. 13.
XIX. évf. 37. sz. 16. lap.

a brigádtársak elgondolkodva hallgatták, és nem nevettek.

3.

Apám hét nap helyett csak négy

bakfiszünk, csináljuk amit a többi. Az a lényeg, hogy átestünk a tűzkeresztségen.

Hívtam, hogy amíg megfő az ebéd, sétáljunk egyet végig a Fő utcán, a sarokig, meg vissza

alók

Ehhez hozzáteszem: otthon a szüleimnél hétköznap, nyáron szégyenkezve félve veszek könyvet a kezembe. Amikor nyílik a kiskapu, sebtében még mindig elrejtem az olvasnivalót.

Tudom a törvényt.

Felidézek egy tavalyi beszélgetést, gondolom ebből is érezhető: a jót sem o'yan könnyű megszokni. Telek András negyvennégy éves tészta, tehenész szakmunkás, tavaly július utolsó hetében a szombatot és a vasárnapot a Balaton-parton töltötte.

— Fölpiszkáltuk egymást, Kozma sógor május végén megkapta a Zsigulit, nálam összejött három szabadnap, gyerünk, megnézzük a magyar tengert, megpróbáljuk. Különben a sógor sofőr, öt évig traktort vezetett, hatvanötben ültették teherautóra. Bejárta az egész országot, kiismeri magát, de a Balatont még nem látta.

— Csak úgy, nekivágtatok?

— Fülöp tanár úr fölokosított. Megmondta, szállást bárhol kaphat az ember, figyeljük a kapukat, az ablakokat, a fákat. Hirdetik a gi önmagához, ahhoz a tanyasi legénykéhez, akit idősebb testvérként Szolnokon én vezettem be a városi élet „rejtelmeibe". Láthattam: strandfelszerelésük kifogástalan, s két hét alatt megállapíthattam: Balázsék zavartalanul, önfeledten élvezik az üdülést. Ők már „belejöttek".

Esténként sétáltunk a parkban, s beszélgettünk.

— Keressünk egy postaládát, bedobom az üdvözlőlapokat — mondta egyik este Balázs.

— Hová küldöd ezt a rengeteg lapot?

— Szülőknek, barátoknak, munkatársaknak, és egyik közös ismerősünknek, Kurucz Antalnak.

— Kurucz, Kurucz... Megvan. Hajnalok hajnalán felzörgettetek, hogy betoljátok a motort, és rohantatok a sofőrtanfolyamra. Reggel hatkor, amikor én még javában aludtam.

— Mi meg háborogtunk: egészséges ember, és hat óráig aluszik. Szégyen. Nagyon tanyasi voltam, az otthoni gyakorlatot ismertem, négykor, legkésőbb fél ötkor talpra kell ugrani. Ha van dolog, ha nincs dolog. Ez a rend. És ez a rend otthon változatlanul tartja magát. Hiába könyörgök édesanyámnak: édes mama, ebéd után dűljön le, pihenjen kicsit. Nem és nem. Mit szólnának a szomszédok?

— Megszomjaztam, igyunk valamit — mondom Balázsnak.

Beülünk az üdülő éttermébe, közel

Tellinger István

Tellinger István: Öregember

Élet és Irodalom, Bp. 1975.
SIMONFFY ANDRÁS: XIX. évf. 37. sz. 15. lap.

TISZTELET AZ ÖREGEKNEK

BEMUTATJUK TELLINGER ISTVÁN GRAFIKÁIT

Tellinger István 1940-ben született Munkácson. 1967 óta vesz részt rendszeresen a miskolci és országos tárlatokon, a Stúdió kiállításain, a miskolci grafikusok külföldi bemutatkozásain.

Grafikai munkássága az országosan ismert, évtizedek alatt kialakult hagyományú miskolci iskolához tartozik. Fejlődésében legtöbb segítséget közvetve és közvetlenül is Feledy Gyulától és Lenkey Zoltántól kapta. A hatásukra kialakított formanyelv ma már önálló életet él. Tellinger for-

Élet és Irodalom, Bp.
1975. SZEPTEMBER 13.
XIX. évf. 37. sz. 13. lap

Tellinger István

Tellinger István: Fejek (részlet)

Élet és Irodalom, Bp.
1975. szept.13. XIX. évf.
37. sz. 13. lap.

szben és

eset ez,

nító va-

us, én is

épp any-
amit he-

m?
elég lusta

nber egy
legzetvé-
agyot és
ász szólí-
gombolta
tta dere-
cement-
ely meg-

os sürgő-

egíthetek

lt csinál-
re, pecá-

tweed zakójának üres ujját c
A haját fodrozta a levegő.
— Én Vulpa Krisztina va
leánynevem, az asszonynevei
akarom mondani.
A középső szobában egy k
telben, a nő futólag bemutat
— Ő a kisfiam, Ferenc. B
beceneve, ő nevezte el magát
nek. A Dimitrov tér réme.
legrosszabb fiú, akit életemb
szerűen komisz. Komisz.
A kisfiú újságot olvasott.
tett. Amint meglátta az anyj
térdére ejtette az újságot és
— Az újságban nem egyfo
betűk! — mondta az anyán
— Te ezt eddig nem tudta
a nő.
— Nem — válaszolta a k
zonytalanban kavargó tekir
anyja elment a fotel előtt, el
átesett a lábán, majdnem
megkapaszkodott a fotel k
fia lábai előtt a padlóra ült
Bobbi Trencs átugorhatott
anyja beleharapott a lábába
nozta a harapást és egy d
harapdálták és csiklandoztá
Elég! — sikoltották mind a
fülébe.
A flatalember félrelökte
Trencset és magasodta

helyét megalapozva a világban. És
fonalat bújtatva át fonal alatt,
dolgot, amit csak meglát, belesző
kérdésrendszerbe.
évek, az ő életének évei és az én
ek évei cipzárszerűen összekap-
k, ha valaki lehúzná ezt a cipzá-
y visszafelé kinyissa az éveket, csak
len testeket találná alatta, semmi
ziab" és „zior".

TÁNYI IVÁN:

MŰVÉSZET, FUNKCIÓ, VILÁGKÉP

A művészet funkciója, hatása ntos esztétikai, de szociológiai, t általános társadalmi kérdés is. egoldani ezért elméletileg is csak kor lehet, ha több tudomány fog sze és alakít ki egységes szemlé-et.

A polgári felfogás ezen a téren m produkált igazi eredményt, a gy elmélet rangjára jogosult el-életet. A különböző „bevett" né-tek spektruma a művészet didak-us (vagy apologetikus) szerepé-k jámbor hirdetésétől kezdve a zitivista vizsgálódásokig terjed még azok az elméletek a legki-lgozottabbak, amelyek a művé-t sokoldalú hatásrendszeréből -egy elemet emelnek ki, például játékot (Schillertől Huizingáig) gy az érzelmeket (a neokantiá-soktól az olyan, ma divatos szer-ig, mint Susanne K. Langer). g is van az oka a részletekbe ó ilyetén elsüllyedésnek: amikor ársadalomban a művészet leg-b alkotásai az emberek túlnyo-többségéhez nem jutnak el, s t igazi funkcióját *valóban* nem ja betölteni, az elméletnek is csségszerűen vissza kell hőköl-a művészet szerepének a maga sségében való felismerése elől. hiszem ezért, hogy a polgári észetfelfogás „végső szavát" eb-a kérdésben végül is Cocteau s, csúfondáros jelszava fogal-za meg: a művészet nélkülöz-tlen, csak nem tudjuk, mire va-

*

marxista művészetfelfogásnak a téren is harcba kell bocsát-nia a polgári irányzatokkal. A p kedvező, sőt viszonylag talán vezőbb, mint az esztétika és a iológia több más területén, mi-ogy itt ellenfeleink fegyverzete ngébb. Jó lehetőségünk van hogy megfelelő felké-zetközi szellemi ként tud-

vényes. Egyrészt, mert minden befogadásban kell lennie egy alkotó mozzanatnak, nélküle a befogadás sem jönne létre. Másrészt, mert a művész, a legnagyobb sem egyedül hozza létre művét, rengeteg készen talált, hagyományként őrzött, vagy éppen kialakuló (de mások által is kialakított) tartalmat és formát használ fel. Sok művész ugyanazt gondolja, hogy az ő állítólagos újítása kizárólag az ő szellemi tulajdona, ha azonban elemezni kezdjük, kiderül, hogy még a valóban új is milyen szervesen gyökerezik a művészet társadalmi fejlődésének talajában. A folyamat egészét tekintve tehát mindenképpen, a nép az alkotó, de vannak a művészet életének olyan formái is, amelyekben a művész és a közönség megkülönböztetése külsőleg is értelmetlen. (Ilyen például a népművészet, de ennek az elvnek ma is számos megnyilatkozását látjuk az írott irodalom ma sem küszöbölte ki például a szóbeli, mondjuk a mesét vagy a szó szoros értelemben vett „elbeszélést".)

De szűknek kell tartanunk a mű-vész–mű–közönség sémát, azért is mert a művészettel kapcsolatos folyamatban az ember nem mint művész és mint közönség vesz részt hanem mindenekelőtt mint ember. Értem ezen, hogy mondjuk egy mű befogadásakor a befogadó nem pusztán a művet sajátítja el, de nem is csak az alkotót ismeri meg, hanem azt az emberi tartalmat, amit a mű kifejez. A mű ugyanis nem a művészre vonatkozik csak hanem az *életre*, amit a művész kifejez. Ezt az alapvető emberi kapcsolatot a művész és a közönség kapcsolatával helyettesíteni az árutermelés által okozott fénytörés, annak a fetisizmusnak egyik jelensége, amelyről Marx *A tőkében* beszélt. A művészi tevékenység során az ember (akár az alkotó, akár a befogadó) nem csupán a drót (vagy más tömegkommunikációs „csatorna") másik végén állóval kerül csolatba, hanem magukkal az zonyokkal, azok egész hiszen a mű

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1975 SEP 1 3

Tellinger István
1021

Telli

utána, végül türelmét vesztve két marokra fogja és egy kövön szétveri a fejét, lihegve újságpapírba csomagolja, nem tudja még, hogy a bosszúálló hal késő este kimászik majd a viharkabát zsebéből, a fogasról, ahol G., szennyes győzelmét követően, tán a lelkiismeret-furdalás miatt nem akarván rágondolni se, felejtette és hisztériás ijedelmet okoz, az áramszünet miatt gyertyafénynél vacsorázó családban.

Késő délutánra elcsitul a vihar, kisüt a nap, megnyugszik a tó.

★

Ez a két hölgy alighanem valami könyvkiadó vagy tudományos intézmény munkatársa lehet, azok ilyen határozottak, módszeresek. Rövid nadrág, csíkos, illetve kockás blúz van rajtuk, a kerékpárjuk kormányán egy-egy alkalmas táskában csekély poggyászuk. Hol élték át a vihart nem tudni. Talán sehol, mert egyszeriben itt termettek: anyagtalanok, mint általában az ilyenfajta nők, a fejükben mindenféle tudomány, vélemény. Betérnek a néptelen strandra, friss tekintettel veszik szemügyre a fáradtan lélegző vizet, mintegy vezényszóra megfordulnak, a kerékpárjukat a fal mellé támasztják, leveszik a táskákat, megkeresik a női öltözőt, amelynek ajtói a széltől tépetten még csikorogva lengenek ide-oda. Néhány

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1975 SEP 2 0

Tellinger István

juk nagyvonalúságát.

1021

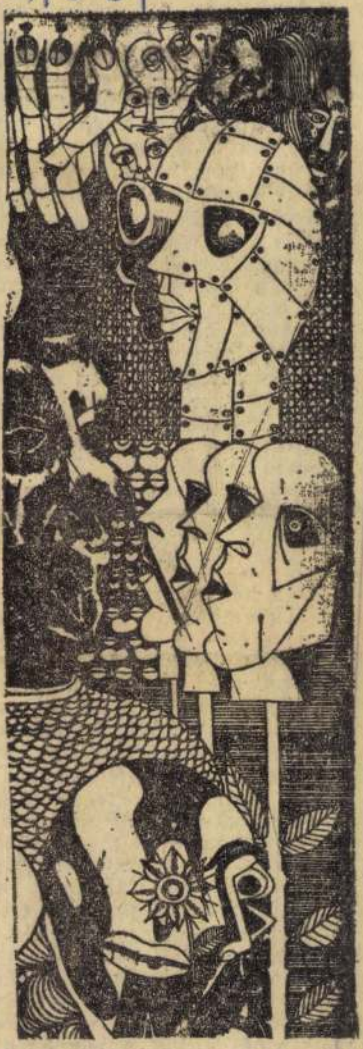

Tellinger István rajza (részlet)

Automata gé

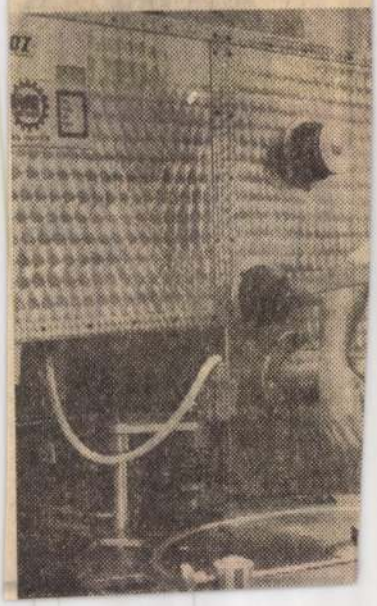

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1975 SEP 4 -

Tellinger István

1021

Tellinger István munkája

EK A TA

Az évforduló mindig emlékezésre késztető. Most, amikor a tanácsok megalakulásának 25. évfordulójáról szólunk, vissza kell idéznünk — ha csak néhány mondat erejéig is — azokat az éveket, amelyek a tanácsrendszert érlelték. A munkáshatalom győzelemre jutott 1948-ban, s ettől kezdve nagyobb iramban indult meg az államosítás a gazdasági életben.

Az 1948—1950 közötti évek a proletárdiktatúra rendszerének megszilárdulása s a tervszerű szocialista építőmunka megkezdésének évei voltak. Megérett a helyzet az új államrendszer kiépítésére. Két lehetőség kínálkozott. Vagy megtisztítva megtartani a régi közigazgatási gépezetet, vagy teljesen új alapon, újat kiépíteni. A magyar nép az utóbbi megoldást választotta.

Hosszabb előkészítő munka után 1950-ben a népi állam áttért a tanácsrendszerre. A választásokra ősszel került sor, amikor a különböző szintű helyi hatalmi szervekbe több mint 220 000 dolgozót választottak.

Tanácsaink az elmúlt negyedszázadban olyan munkát végeztek, amellyel rászolgáltak a nép bizalmára. Ez idő alatt a történelem produkált néhány nehéz helyzetet is. Tanácsaink minden körülmények között szilárdak maradtak.

A Magyar Szocialista Munkáspárt XI. kongresszusának határozatában a következők olvashatók a tanácsok helyzetéről: „A tanácsokról alkotott törvény alapján kibontakozott a tanácsok népképviseleti, önkormányzati és államigazgatási szerepe, növekedett önállósága, felelőssége." Ugyancsak a párthatározat fogalmazza meg legtömörebben azokat a feladatokat is, amelyek

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1975 OKT 1 9

ZAG 6 Tellinger István

1021

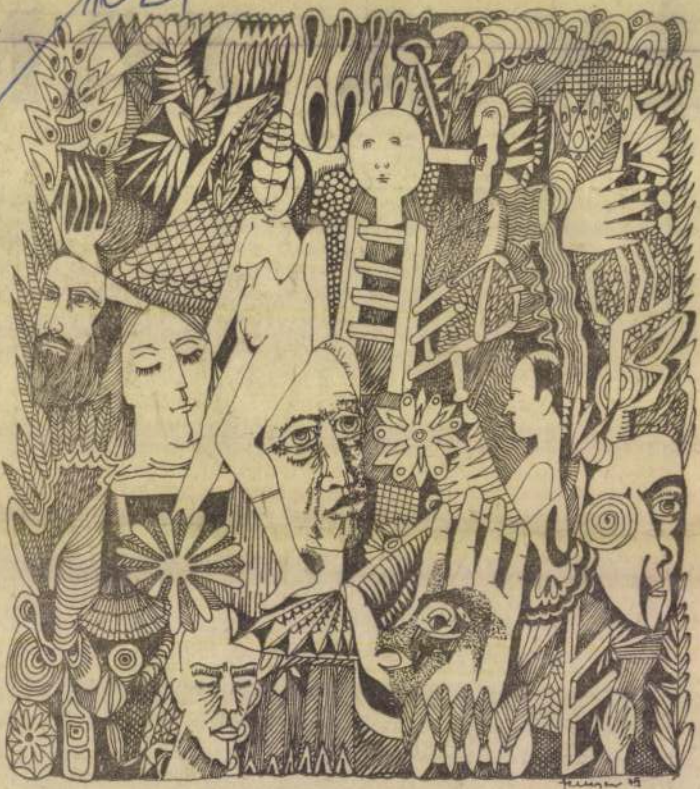

Tellinger István munkája

és ezért megállsz és úgy maradsz.
agút közepén, akárhogy megfeszíti
er a figyelmét, az emlékezetét, nem
sra gondolni, mint az alagútra. Mi
segíteni nem is, de legalább felelni
rre?
degenedés a valóságtól... a terme-
fixáció, tudathasadás, annyi min-
let — felelte szerényen a fiatalem-
doxasmarendszer, halálfélelem, nem
ha alkoholista? Egy csomó beteg azt
például, hogy lenyelt egy körhintát
úban, és kezelik őket, néha alább-
ennük ez a képzet, aztán megint
l. Néha egy-egy orvos azt képzeli,
lenyelte a beteget a körhintával
és kezelik őket. pedig ettől függet-
ól vannak. Elképzelhető olyan tudat-
s-rendszer is, amelyben a beteg csak
emibb kérdések ismétlése révén érzi
a helyét megalapozva a világban. És
r fonalat bújtatva át fonal alatt,
n dolgot, amit csak meglát, beleszö
kérdésrendszerbe.
z évek, az ő életének évei és az én
nek évei cipzárszerűen összekap-
ak, ha valaki lehúzná ezt a cipzá-
gy visszafelé tinyissa az éveket, csak
telen testeket találná alatta, semmi
„ziab" és „zior".

Tellinger István: Arcok

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1975 SEP 13

Tellinger István

1021

BEMUTATJUK TELLINGER ISTVÁN GRAFIKÁIT

Tellinger István 1940-ben született Munkácson. 1967 óta vesz részt rendszeresen a miskolci és országos tárlatokon, a Stúdió kiállításain, a miskolci grafikusok külföldi bemutatkozásain.

Grafikai munkássága az országosan ismert, évtizedek alatt kialakult hagyományú miskolci iskolához tartozik. Fejlődésében legtöbb segítséget közvetve és közvetlenül is Feledy Gyulától és Lenkey Zoltántól kapta. A hatásukra kialakított formanyelv ma már önálló életet él, Tellinger formailag is, tartalmilag is önmagát fogalmazza és valósítja meg. Kutató alkat. Ez a gyengéje is: szívesen belemerül a részletek soha fel nem deríthető gazdagságába, és időnként ottragad. Eszköze a tiszta vonal. Kompozícióit konstruktív építkezés jellemzi, gyakran a szürrealizmushoz közelítő tartalommal. Alkotó tevékenysége ezekben az években teljesedik ki. Tellinger Istvánban az utóbbi évek munkássága alapján a magyar grafika egyik sajátos egyéniségét ismertük meg.

Csohány Kálmán

1975. SZEPTEMBER 13.

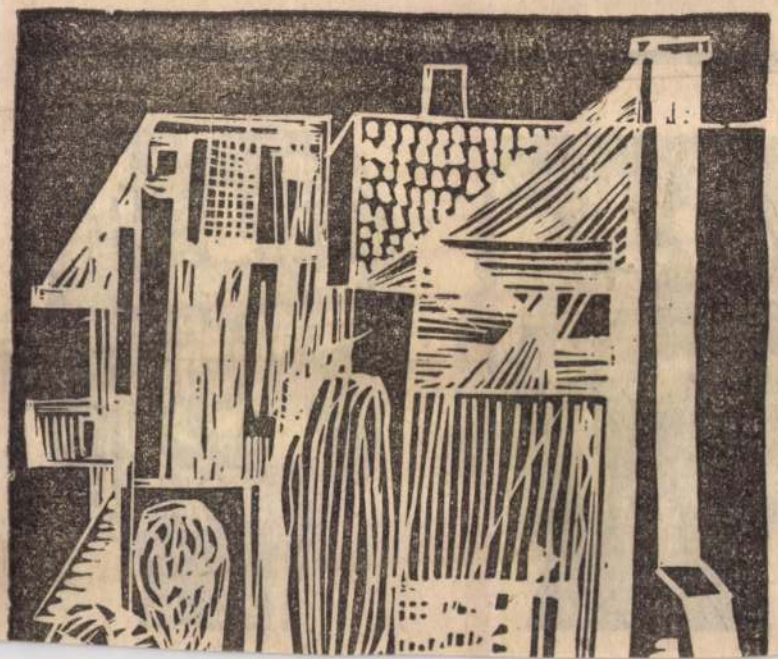

SOMLYÓ GYÖRGY:

Szümpozion

eszel eszlek idegeink
se mások feneketlen bendők
evők és maguk is eendők
nemcsak vitamint s albumin

falunk folyton de kint de szí
és szót és múltat és jövendőt
és remegést és eleven hőt
ami a másikban kering

mindig csak a másikba férün
időnk másokkal lesz tele
s velünk a mások ideje

egymást mind egymásra itélj
mindig csak a másikból élünk

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1975 SEP. 13.

Tellinger István

1021

ÖNYVEK

Tellinger István: Hármas

mit a férje?

— De, de valamit morgo
tozni kezdtem a háta mög

— Mit?

— Azt, hogy eltelik itt i

— Ezt mondta?

— Úgy emlékszem. Bá
tisztán saját sikolyaimtól.
lakban, mint a kukoric
érti ezt — mondta nő és e
vette magát.

DOBAI PÉTER E

GÖR

Fölmentek a lakásba. A
közbeeső, kisebb szobán
álló ajtókon keresztül me
fit, aki zsebre dugott ké
bakkal állt az ablakban
tweed zakójának üres ujj
A haját fodrozta a leveg

— Én Vulpa Krisztina
leánynevem, az asszonyn
akarom mondani.

A középső szobában eg
telban, a nő futólag bem

— Ő a kisfiam, Feren
becenéve, ő nevezte el m
nek. A Dimitrov tér rém
legrosszabb fiú, akit élete
szerűen komisz. Komisz.

A kisfiú újságot olvas
tett. Amint meglátta az a
térdére ejtette az újságo

— Az újságban nem
betűk! — mondta az any

— Te ezt eddig nem
a nő.

— Nem — válaszolta
zonytalanban kavargó
anyja elment a fotel előt
átesett a lábán, majdn
megkapaszkodott a fote
fia lábai előtt a padlóra
Bobbi Trencs átugorh
anyja beleharapott a lá
nozta a harapást és eg
harapdálták és csiklan
Elég! — sikoltották mir

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Tellinger István

1975 SEP 13

T

1021

Tellinger István: Fejek (részlet)

... években teljesedik ki. Tellinger Istvánban az utóbbi évek munkássága alapján a magyar grafika egyik sajátos egyéniségét ismertük meg.

Csohány Kálmán

szemlén figyeltem fel; ne... rangjáról tavaly — a v... nagydíj mellett — a szocia... országok iparművészeti kva... léján is megbizonyosodtam, ... ban. Amelyeket azonban ed... egyetlen írásomban sem említettem.

Mi mást tehettem volna? A kritika nem névsorolvasás, még csak nem is pontozás. Márpedig Janáky Viktor munkássága ma már legfeljebb közvetve kínál tanulságot a magyar iparművészetnek. Keramikus, ez igaz, de az elnevezés csak végzettségét és műveinek anyagát jelzi. Kiállításán nem étkészleteket és edényeket látunk, hanem nagy tereket és egyhangú felületeket oldó térplasztikákat. Ha úgy tetszik: finom bordázatú rönköket, amelyekre még leülni sem szabad (nem ülésre valók); illetve ipari alapelemekből — gyűrűkből, tárcsákból — készített kompozíciókat, amelyek a fa külső képe után, növényi mikrostruktúrák képzeteit adják a látogatónak. Az organikus gyűrődések és az ipari szerkezetek révén művészete a modern szobrászatnak ahhoz az áramlatához iga-

ruhaterveket állított ki. Most viszont. Janáky munkáinak társaságában, szintén a *Csók István Galériában*, tértextileket látunk tőle. Ötletes filckompozíciókat, amelyekről joggal mondhatjuk: íme a modern művészet, pontosabban: némi ízelítőt abból, hogyan kell — kellene — ma művészetet csinálni. A filclemez puszta felvágásával kialakított kompozíciókról Attalai Gábor jut az eszünkbe (ugyanúgy nem iparművész, mint Janáky), az ő művészete pedig a legkevesebb eszközzel is bravúrra képes *arte povera* irányzatát idézi emlékezetünkbe.

Eredetiséget tehát ne emlegessünk. Annál inkább szellemességet: Marik Eszter imponáló készséggel bontja ki a másoktól ellesett technikában rejlő lehetőséget. A filclemez felmetszése eredetileg gesztus volt (merész kihívás, a szö-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Tellinger István

1975 SEP 17

kkor, ha megölöm? hogy ilyenkor

1021

Tellinger István: Arcok

1975. SZEPTEMBER 13.

a miskolci műanyagfeldolgozó

műszaki fejlesztés kezdődött

Részlet a fröccsöntő üzemből

Az állásidő csökkentésére valamennyi embert mozgósítottuk, s mindig arra a helyre kerültek, ott dolgoztak, ahol volt mit tenni.

Hetekkel ezelőtt már sejtettük, hogy a tervünket sikerülni fog teljesíteni. Csak az

is lesz az eredménye. Az elmúlt évben hét munkanapnak megfelelő összeget tartalékoltunk és néhány nap múlva valamennyi dolgozót nyereségjutalomban részesítünk.

A munka természetesen nem áll meg. Hiszen a gyár szükség

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 DEC 5
Északmagyarország

Tellinger István

ÁG 4

1021

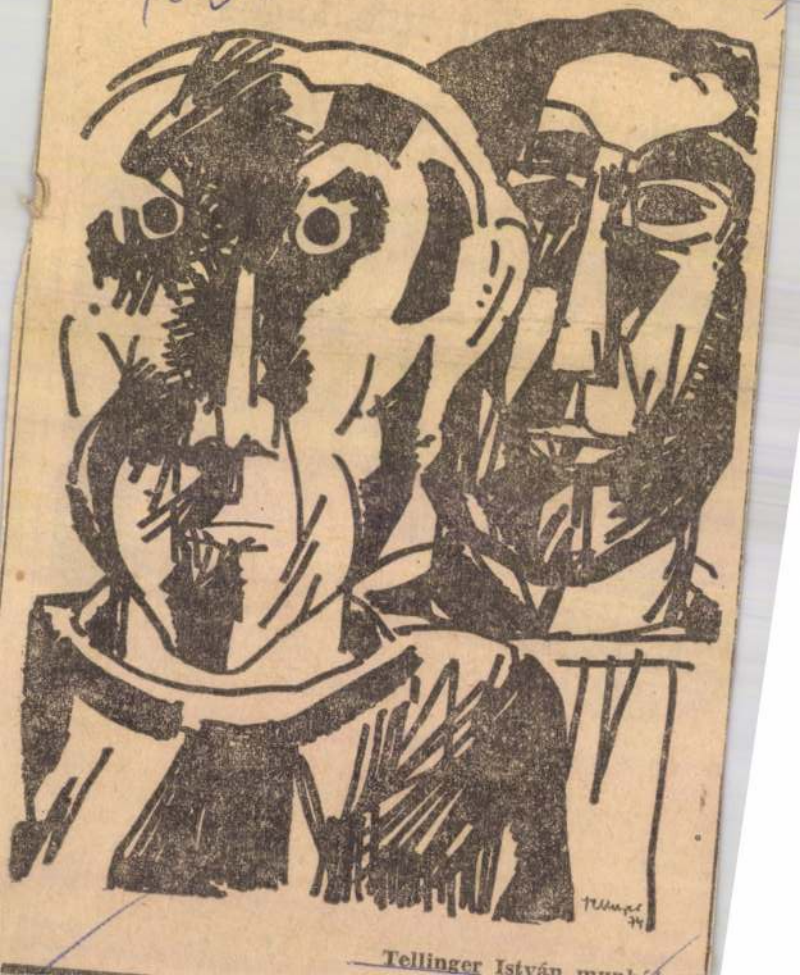

Tellinger István

ahelye

oz, s mindez keresetben is
ifejezésre jusson. Tavaly
avasszal például az év végi
vereségrészesedés kifizeté-
kor — a törzsgárdatagság
án járó pénzjutalommal
gyütt — sok nődolgozó más-
l havi bért kapott kézhez.

*

Az épület folyosója leányok
evetésétől hangos.

— Ez az utánpótlás — je-
vezte meg találóan a telep-
ezető. Mert erről is gon-
oskodnunk kell. — Eddig 11
akmunkástanuló tett sike-
es vizsgát, s ami külön
röm számunkra, hogy 10-en
ost is itt dolgoznak az
zemben. Jelenleg 55 fiatal
eány tanulja a szakmát.

— Mi a helyzet azokkal a
ökkel, akik betanított szak-
unkásként dolgoznak? —
kérdeztük.

— Róluk sem feledkeztünk
meg, jegyezte meg a párt-

szakmai képzésére is. A múlt év augusztusában kezdődött egy 10 hónapos tanfolyam, amelyen 18 nődolgozónk szerzi meg a szakmunkásképesítést.

*

A telephely kollektivájának segítőkészsége szinte párját ritkítja az egész járásban. Két mezőkeresztesi óvodát, és egy iskolát patronálnak rendszeresen. Hallottuk, hogy a múlt év végén a két gyermekintézmény 1500—1500 forintot kapott ajándékképpen a szövetkezettől. Az általános iskolásokat ugyancsak kellemes meglepetés érte, amikor 10 kiselejtezett — különben üzemképes —, varrógépet adtak át részükre, hogy ezáltal is segítsék politechnikai képzésüket.

Ami pedig a szociális helyzetet, illetve ellátottságot illeti: a mezőkövesdi járásban működő kisipari szövetkezetek közül a mezőkeresztesi Konfekció Szövetkezet van a legkedvezőbb helyzetben. A nők egyet hiányolnak csupán: nincs olyan helyiség, amelyet klubnak berendezhetnének. Idővel azonban nyilván ez a kívánságuk is

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Tellinger István
1021

G 4

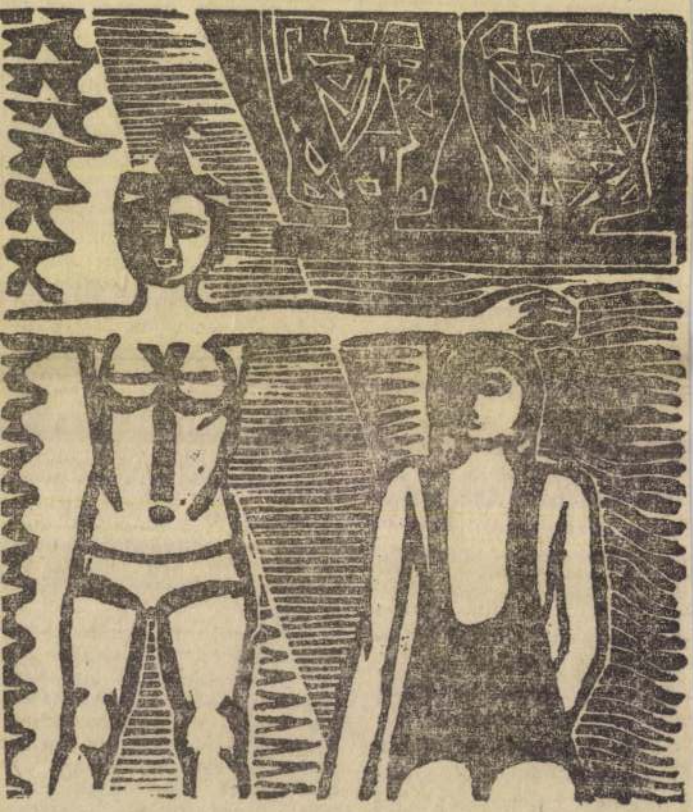

CIRKUSZ

Tellinger István munkája

szombat

:ozások

z erőforrások jobb hasznosítása

ban lévő üregek nyújtanak nódot. A fürdőszoba térelem lkalmazása szintén csökkenti a befejezéshez szükséges dőt.

MINDEZEK AZ ELŐNYÖK z egy négyzetméter lakástelületre eső magasabb költséggel járnak. De a költség gyors építkezéssel „megtérül". A szükséges feltételek, gépek biztosítására a felügyeleti szervtől a vállalat jelentős támogatást is kapott. Hétmillió forintba kerülnek a megfelelő gépek és négymillióba az egy garnitura PEVA zsaluzóanyag. Még „jócskán" marad tehát pénz az előregyártó telep, az asztalosüzem, a lakatosüzem fejlesztésére, és betontelep létesítésére.

Az asztalosüzemben már

ami a vállalat termelési értékének mintegy 50—60 százalékát teszi ki, nagy feladatok hárulnak rájuk. De még ebben az évben is jócskán van törleszteni való adósságuk.

Sárospatakon 118 lakás vár átadásra. A beruházó szerint ebben az évben, jó ha 69 lakást átadhatnak. 49 lakás már „átcsúszik" a következő ötéves tervre. A hat tantermes MüM iskola eredetileg júniusi határidőre készült volna el, de várhatóan csak októberben kerül átadásra. Az encsi kétszer 12 lakás építésénél szintén féléves „csúszással" lehet számolni. Az Edelényben épülő 32 lakás építésén, — bár itt már az üzemeltető kívánságának kielégítése miatt határidő módosítás volt — jelenleg

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1975 SEP 1 3

Tellinger István

1975. sz

1021

Tellinger István munkája

TÁJÉKOZÓDÁS

TÉTÁK
RÁDON

zetekre adott reakcióink késését panaszolta, majd más tárgyra térve hangsúlyozta: olyan szempontokat kell az esztétáknak kidolgoz-

ILLÉS LÁSZLÓNÁL
A szocialista iroda

— Másfél évtizeddel ezelőtt tűnt fel cikkeivel az irodalmi életben, s akko-

Déry prózájában vagy Illyés lírájában, drámai munkásságában, is-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1975 SEP 13

Tellinger István

1021

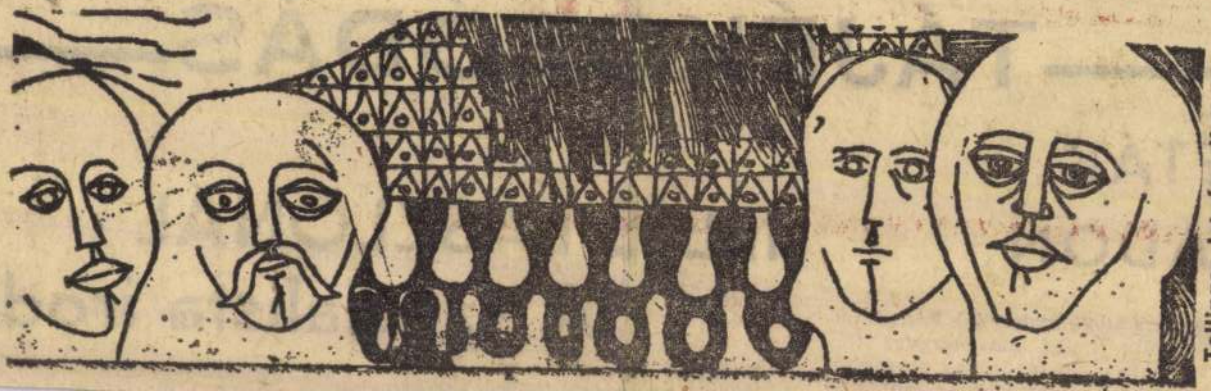

Tellinger István: Ketten

apágyház

rttelepi bányaüzem műhe-
csapágyházát készíti.
Fotó: Solymos László

A brigád neve

Szo
ass

Egy fejes káposztával púposra pakolt tehergépkocsi nyomában járva jutunk el a megye egyik „éléskamrájába", az AGROKONZUM gönci felvásárló raktárába. Kaposi János, a kis bázis vezetője már a hídmérlegnél intézkedik.

— Azonnal megkezdjük az átválogatást, s még ma prizmázunk, befedjük szalmával, mert éjszaka fagyhat — magyarázza az asszonybrigádnak.

Azok már dolgoznak is... Nevetés harsan, mert válogatás közben egyikük valakit káposztafejűnek „becéz", s példálózgatnak kecskéről meg káposztáról is. A kezük villámgyorsan jár, s nevetve jegyzik meg azt is, hogy ma ismét rá kell hajtani, mint mostanában anyiszor

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 NOV 26

Északmagyarország

Tellinger István

1021

G 4

BÁBÚS

Tellinger István rajza

tartalék

ág. Ebből adódik a meg-
ben a feladat is: *a mun-*
a szociális ellátottság
al lehet és kell a fiata-
kötni.
több helyen van rá pél-
etkezet vezetői felkeresik
előtt álló gyerekeket,
lük a mezőgazdaság fej-
rszerű gazdálkodásról, a
veiről. Borsodban még
llottunk olyan esetekről,
ág elvitte az általános
et például egy szakosí-
ő telep, vagy egy gépe-
megtekintésére. Pedig
tő példák oszlatnák el a
ma még fennálló téves
látogatások győznék meg
talán még a szüleiket is ar-
gazdaságban dolgozni ma
nt 30, vagy 15 évvel ez-

ő években a nyugdíjkor-
sével, a dolgozók átcso-
vább csökken a mezőgaz-
oztatottak létszáma. Ép-
emi energiák felszabadítá-
diginél nagyobb szükség
met kell fordítani a mező-
gozó nők szaktudásának
z létszámuk az összes dol-
ázaléka. A nagyüzemi ve-
ínie kell, a szakképzés, a
ételeinek megteremtésére.

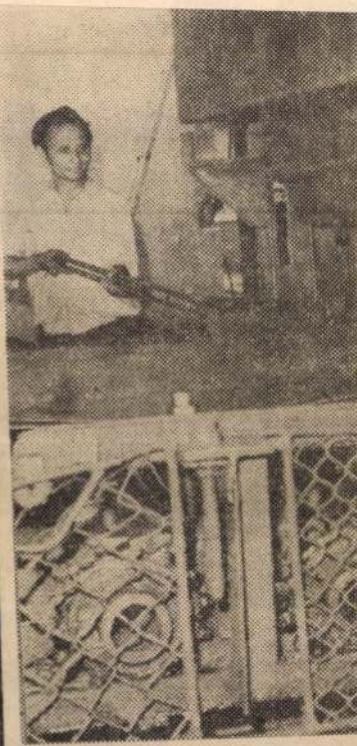

A Borsodnádasdi Lemezgyá
kemencében végzik a leme

Fejlesztik
a lucernatermesztést

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1976 JAN 6

Tellinger István

1021

G 4

Tellinger István munkája

Tellinger István: Hármas

egy álmos lázadás

piktúra) okoz parlamenti vitá-, kormányválságot előidéző bot-yokat, nyilvános verekedéseket. ert volt ekkora társadalmi vissz-gja egy önmagában véve oly hatású művészetnek, mint a észet? Igaz, a botrányoknak — lábbis Párizsban — nagy tra-ója volt. A festékszag és újító ia már az impresszionisták épése előtt is vadította a közön-et, sőt a hivatalos közvéleményt Harmadik Napóleon lovaglóos-val vágott végig Courbet egyik én (be is repedt, jó erőben volt ászár ...), később pofozkodások

Miért nem ragaszkodik a dolgok „magánvalóságához"? Ezt a hazugságot úgy kerüli ki a kubizmus, hogy felfedezi a nézőpontok szimultanitását: egyszerre több nézőpontból láttatja tárgyait. (A poharat például egyszerre látjuk felülről — köralakú szájjal — és oldalról ellipszisnek. Egyszerre több szemmel néz a festő, és az sem baj, ha a kép is több szemmel néz vissza rá. De optikai csalódássá fokozódik le ebben a mozgalomban a szépség, a kolorit, a vizuális rendszer — helyette valami szürke struktúra igyekszik megragadni a

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1975 SEP. 13

Tellinger István

1975 SEP 13
1021

Tellinger István: Mese

alók

Ehhez hozzáteszem: otthon a szüleimnél hétköznap, nyáron szégyenkezve félve veszek könyvet a kezembe. Amikor nyílik a kiskapu, sebtében még mindig elrejtem az olvasnivalót.

Tudom a törvényt.

Felidézek egy tavalyi beszélgetést, gondolom ebből is érezhető: a jót sem o'yan könnyű megszokni. Telek András negyvennégy éves téesztag, tehenész szakmunkás, tavaly július utolsó hetében a szombatot és a vasárnapot a Balaton-parton töltötte.

— Fölpiszkáltuk egymást, Kozma sógor május végén megkapta a Zsigulit, nálam összejött három szabadnap, gyerünk, megnézzük a magyar tengert, megpróbáljuk. Különben a sógor sofőr, öt évig traktort vezetett, hatvanötben ültették teherautóra. Bejárta az egész országot, kiismeri magát, de a Balatont még

gi önmagához, ahhoz a tanyasi legénykéhez, akit idősebb testvérként Szolnokon én vezettem be a városi élet „rejtelmeibe". Láthattam: strandfelszerelésük kifogástalan, s két hét alatt megállapíthattam: Balázsék zavartalanul, önfeledten élvezik az üdülést. Ők már „belejöttek".

Esténként sétáltunk a parkban, s beszélgettünk.

— Keressünk egy postaládát, bedobom az üdvözlőlapokat — mondta egyik este Balázs.

— Hová küldöd ezt a rengeteg lapot?

— Szülőknek, barátoknak, munkatársaknak, és egyik közös ismerősünknek, Kurucz Antalnak.

— Kurucz, Kurucz... Megvan. Hajnalok hajnalán felzörgettetek, hogy betoljátok a motort, és rohantatok a sofőrtanfolyamra. Reggel hatkor, amikor én még javában aludtam.

— Mi meg háborogtunk: egésséges ember, és hat óráig aluszik. Szégyen. Nagyon tanyasi voltam, az otthoni gyakorlatot ismertem, négykor, legkésőbb fél ötkor talpra kell ugrani. Ha van dolog, ha nincs dolog. Ez a rend. És ez a rend otthon változatlanul tartja magát.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1975 SEP 1 3

Tellinger István
1021

Tellinger István: Öregember

párat

KULTÚRA, AJÁNDÉKBAN

Az antikvárium polcain új nyveket látunk. Csak nemrég lentek meg, s lám, olvasójuk, zdájuk máris megunta őket. Mi magyarázat? Hiszen a lapok intetlenek, a tulajdonos tehát vasatlanul vált meg tőlük. A jtélyt az első oldalon található llalati, szakszervezeti bélyegző a fölé írt néhány sor máris egoldja. A könyvet nem *vásá-* lta a tulajdonos, hanem jó mun-

Tellinger István: Fej

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1975 SEP. 1 3

Tellinger István

1021

Tellinger István: Mese

cépet. Hogy a szerző f
lott ellenvéleményt írt –
szövegemet írta alá.

„Minden jellemzés: t
mondta egy nagyon ok
Éppen Rákosy Gergely
zt? Aki a hevület túlzá
emez? (Nem szeretném
jényhőseit a modellekkel szem-
besíteni.)

Ami pedig a részleteket ille-
ti... Hogy az író csak öt éve
nem visel-e fehér inget? Hogy za-
cót hord-e vagy zekét? Hogy az
angol nyelvtudás kizárja-e a
bosszankodást például egy olasz
turistákkal telezsúfolt étteremben?
Hogy húsz elküldött kézirat
ok-e, vagy kevés? Hogy „becsü-
tbeli" úgy-e, ha egy prózaíró
em különösebben szereti a ver-
eket? (Magánbeszélgetésekre fél-
ik hivatkozni.)

A fentiekről csak egyet mond-
atok: én ilyennek láttam-látom
ikosy Gergelyt. Jól vasalt fehér
gy színes ingben, bőrzakóban-
rzekében, tíz-húsz üveg kólát
megrendelve, mérgelődve. Cik-
nek elolvasása után — még in-
bb.

A ligeti gyorsfényképészek a
likvenseket ugyanazokba a
zletsémákba ültetik. Hát vár-
c meg a többieket. A hasonlat
k akkor igaz, ha majd Csorba
őző, Mándy Iván, Jékely Zol-
vagy Nemes Nagy Ágnes
anabból a keretből tekint ki
olvasóra...

s mit üzenhetnék végül Rákosy
rgelynek? Hogy most már ne
ja a méreg. Kárpótlásul veszek
ci karácsonyra egy gyönyörű
ndzsettagombot.

Galsai Pongrác

fordul elő azonban, hogy valaki egyszerűen Garcíának vagy Péreznek nevezze e nálunk is jól ismert két írót. *La Avellaneda* — így hívja minden hispanista Gertrudis *Gómez de Avellanedát*, a múlt század nagy tehetségű kubai-spanyol írónőjét, s ugyancsak furcsán hatna, ha valaki *Gómez*ként kezdené emlegetni. J. J. *Fernández de Lizardi* mexikói regényíró neve szintén „Lizardi" alakban él minden ismerőjének tudatában. Mi több, a két *Fernández de Moratint* nem egy spanyol nyelvű lexikon, illetve irodalomtörténet névmutatója *Moratín* címszó alatt tartalmazza. Fernández-ről éppen csak útalnak sokkal közkeletűbb nevükre. S ugyanezt mondhatjuk el —, hogy Toderóhoz hasonlóan államférfival kapcsolatos példát is említsünk — J. M. *Ortiz de Rosas* múlt századi argentin tábornokról, akinek rosszemlékű rendszere mint „Rosas diktatúrája" rögződött a köztudatban.

A Száz év magány szerzője élő író ugyan, de neve annyira közismert és eddigi életműve annyira klasszikus értékű, hogy a spanyol kritika évek óta rendszeresen *Márquez* alakban is szerepelteti nevét a hivatalos-pedáns *García Márquez* mellett. (Így például M. Fernández-Braso: La soledad de Gabriel García Márquez című 1972-ben Barcelonában megjelent könyve, vagy e

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Tellinger István

1975 SEP 13

Tellinger István: Kapu

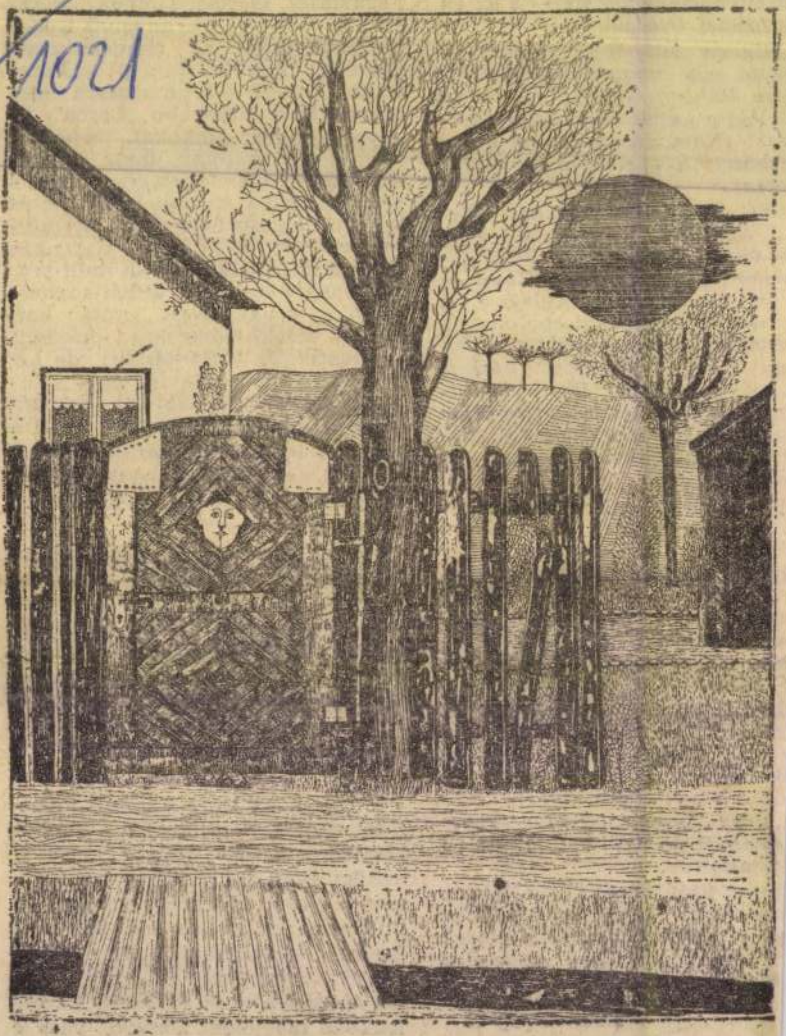

MŰVÉSZE
VIL

Majo

LE COURBUSIER-RŐL

■

Máriássy Judit:
SZERELEM, 1975

■

Szekulity Péter riportja:
BÁTORTALAN HONFOGLALÓK

IRO

IRODALMI

XIX. ÉVFOLYAM, 37. SZÁM

VERESS MIKLÓS:

Magánlev
— olvasótábo

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1975 SEP 1 3

Tellinger István
1021

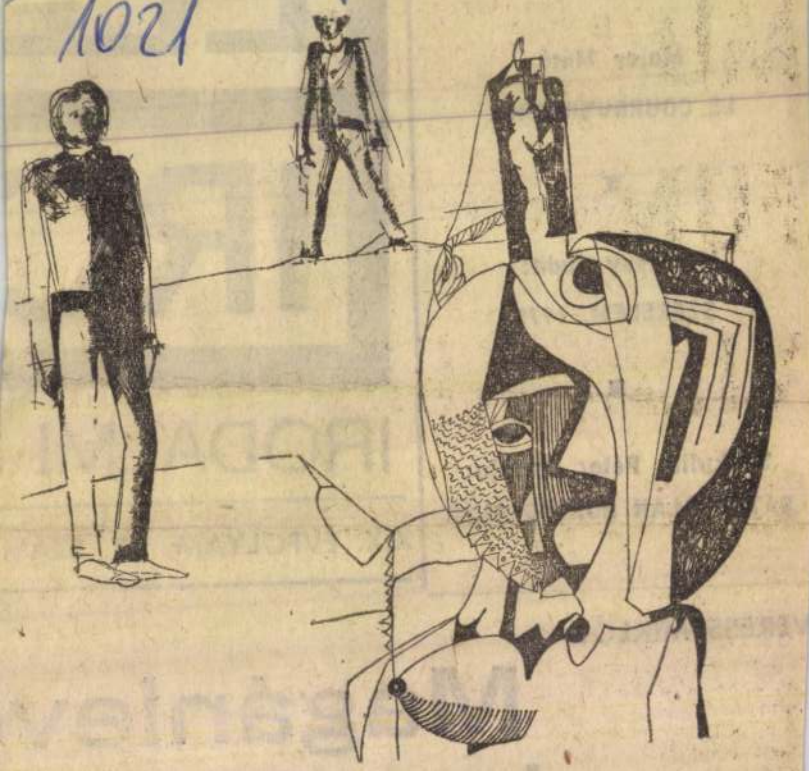

Tellinger István: Vázlat

MAJOR MÁTÉ:

Tíz éve halott L. C.

Le Corbusier (eredeti nevén: Charles Edouard Jeanneret) egyetlen nagy építésze a huszadik századnak, akit ilyen közvetlen, mondhatni bizalmas módon, művésznevének kezdőbetűivel emlegetünk, legalábbis mi, építészek. Ennek jelentése és jelentősége van, ami az egyenlők között is elsővé emeli L. C.-t.

Érthető tehát, hogy amikor 1965 nyárvégén — a Côte d'Azurön — szíve felmondta a szolgálatot, mindnyájan megdöbbenve fogadtuk a hírt. Megdöbbenve, hiszen L. C., 78 éves kora ellenére, alkotóképessége teljében volt, épp akkor mutatta be „legújabb" tervét, a velencei kórház érdekes koncepcióját. (Egy költő vagy egy zeneszerző halálakor is megdöbbenünk, hiszen a költő vagy a zeneszerző is a legújabb művén dolgozik, amikor a halál elragadja.) Le Corbusier halálával egy korszak zárult le, egy korszak, amelyben az építészet a legszorosabban összefonódott a társadalmi fejlődéssel, amelyben az építészet a társadalmi fejlődés egyik legfontosabb tényezője volt.

Le Corbusier építészete a kapitalizmus válságának építészete. Ez a válság a tőkés termelési viszonyok és a termelőerők közötti ellentmondásból fakad. Le Corbusier építészete ezt az ellentmondást tükrözi. Le Corbusier építészete a kapitalizmus válságának építészete, mert a tőkés termelési viszonyok és a termelőerők közötti ellentmondás az építészetben is megjelenik. Le Corbusier építészete ezt az ellentmondást tükrözi. Le Corbusier építészete a kapitalizmus válságának építészete, mert a tőkés termelési viszonyok és a termelőerők közötti ellentmondás az építészetben is megjelenik.

Le Corbusier építészete a kapitalizmus válságának építészete. Ez a válság a tőkés termelési viszonyok és a termelőerők közötti ellentmondásból fakad. Le Corbusier építészete ezt az ellentmondást tükrözi. Le Corbusier építészete a kapitalizmus válságának építészete, mert a tőkés termelési viszonyok és a termelőerők közötti ellentmondás az építészetben is megjelenik. Le Corbusier építészete ezt az ellentmondást tükrözi. Le Corbusier építészete a kapitalizmus válságának építészete, mert a tőkés termelési viszonyok és a termelőerők közötti ellentmondás az építészetben is megjelenik.

Le Corbusier építészete a kapitalizmus válságának építészete. Ez a válság a tőkés termelési viszonyok és a termelőerők közötti ellentmondásból fakad. Le Corbusier építészete ezt az ellentmondást tükrözi. Le Corbusier építészete a kapitalizmus válságának építészete, mert a tőkés termelési viszonyok és a termelőerők közötti ellentmondás az építészetben is megjelenik. Le Corbusier építészete ezt az ellentmondást tükrözi. Le Corbusier építészete a kapitalizmus válságának építészete, mert a tőkés termelési viszonyok és a termelőerők közötti ellentmondás az építészetben is megjelenik.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1975 SEP 13

Tellinger István
1021

Tellinger István: Dózsa

számának egy példányát. *1912. május 5-én* nyomtatták, de április 22-i dátum van rajta, mert annak idején még a régi kalendárium volt érvényben Oroszországban. A múzeumokban eddig a lap első számának csak a fénymásolata volt látható.

BECKENBAUER KÖNYVET ÍRT

Október kilencedikétől tizennegyedikéig tart az idei frankfurti könyvvásár, ahol a 29 éves futballsztár, *Franz Beckenbauer* íróként jelentkezik. Művének címe: „Valaki, mint én" (Einer, wie ich), kiadója *Bertelsman*, startpéldányszáma: kétszázezer. A szerző kemény gégemunkát végzett önéletrajzi műve előállításában: „Hetekig tömtem a magnetofont", vallotta alkotói módszeréről. A könyvet megelőző sajtókampányban már nem muszáj ennyit beszélnie; csak játszania kell a Krone cirkusz „könyvpartyján", méghozzá a saját kiadója futballistái ellen, a könyvkereskedők válogatott csapatában.

érzékeltetni. Máskor
körmondatsémákkal vet f
se gondolatszegénységére,
re.

„Még a legkitűnőbb írók
— állapítja meg J. Tom
irodalomtörténész —, aki
merik az egyszerű ember életét és munkásságukkal reális segítséget akarnak nyújtani nekik, még közülük is csak kevesen képesek leszállni az irodalmi nyelv magaslatairól, és az emberekről, akikről és akiknek írnak, a maguk mindennapi nyelvén elegyedni szóba, úgy, ahogy azok egymást között beszélnek életük hétköznapjain: a családban, a munkahelyen, a villamoson. Zoscsenkónak abszolút hallása volt és ragyogó emlékezőtehetsége."

Szűkölködő éveiben, hányattatásai között leste el ennek a nyelvnek szerkezetét, jegyezte meg minden hangsúlyát, árnyalatát, fordulatát, s olyan fesztelenül alkalmazta, mintha a tulajdon nyelve lett volna, mintha sohasem használt volna mást. A tapasztalatlanabb olvasó úgy vélhette, hogy az író ugyanolyan ember, mint jómaga, élete semmiben sem különbözik az övétől.

ahogy homályba kicsi ú
Tavasztünődő figurát
döccenő szavad penderít
Nem a lét lendül, csak a
játszi létében megremeg
s titkon pingálja az ecse
titkon pingálja az ecset.

M
ne
M
zs
he
Zs
le
Es
eg
Vá
vá

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1975 SEP. 11 3!

Tellinger István

1021

legető cukrász, és a Faustra utaló egyetemista közt sok a hasonlóság), addig mások rostellik a nagy érzel- igényt! dalmat? Miért arat mindig ko-

Tellinger István: Cirkusz

hogy dr. Jánossy Lajos akadémikus, a MABEOSZ elnöke 1976. május 22-re összehívta a soron következő X. rendes szövetségi küldöttközgyűlését.

A MABEOSZ alapszabályzata szerint a küldöttközgyűlésen a területi küldöttértekezleteken megválasztott küldöttek képviselhetik az adott megye szervezett bélyeggyűjtőit. Erre a tervek szerint 1976 február 15—március 15. között kerül sor megyénkben is, melyet az Észak-magyarországi Területi Bizottság elnöke fog összehívni. Itt a köri küldöttválasztó taggyűléseken megválasztott delegátusok tolmácsolják Borsod megye 143 felnőtt bélyeggyűjtő körébe tömörült 9174 felnőtt gyűjtő és a 3204 tagot összefogó 136 ifjúsági bélyeggyűjtő szakkör utóbbi négyéves munkáját, és meghatározzák, hogy kik képviseljék megyénket a küldöttközgyűlésen. Itt választják meg a területi bizottság megyei titkságviselőit, tagjait. Ahhoz, hogy a területi küldöttértekezlet eredményes munkát tudjon végezni, szükséges, hogy a felnőtt bélyeggyűjtő körök minél előbb beküldjék a

Ma, február 8-án kettős filatelista eseményre kerül sor Miskolcon. Délelőtt 10 órától kerül lebonyolításra a Molnár Béla Ifjúsági és Úttörőházban a 3. országos ifjúsági filatelista vetélkedő területi elődöntője, ahol Nógrád megye távolmaradása miatt Borsod és Heves megye ifjúsági filatelistái mérik össze tudásukat. Ifjúsági szinten a miskolci 3. sz. Ipari Szakközépiskola Diákotthon és a Tokaj, Ságvári Endre Kollégium csapata képviseli megyénket. Az úttörő korcsoportban már népesebb a mezőny, ahol Borsodból részt vesz az Arlói, Encsi és Pálházi Általános Iskolák, valamint az albertfalvi Hunyadi Művelődési Ház hasonló korú csapata. Szomorú, hogy a részvevő úttörő korosztályú csapatok között egyetlen miskolcit sem találunk, pedig jelenleg 38 ilyen szakkör működik.

A másik esemény a városi sportcsarnokban lesz, ahol a sorra kerülő Magyarország—NSZK fedettpályás tenisz Európa Kupa tiszteletére egy emlékbélyegzővel ellátott emléklapot hoznak forgalomba a rendezők

ja. Macska
kosy Gerg
20.11: Az
felvételeib
lemezeinkt
lánc. — 2
tika. — 22
— 0.10: M
laiból.

PETŐFI RÁDIÓ

8.05: A cirkusz csillagai. Részletek Miljutyin operettjéből. — 8.33: Bágya András szerzeményeiből. — 9.23: Délelőtti torna. — 9.33: Kalocsai kendő. — 10.00: A zene hullámhosszán. — 12.00: Tolnai dalok és táncok. — 12.33: Csengő. Iskoláról, pedagógusokról. — 12.50: Kamaramuzsika. — 13.33: Váry Ferenc: Tíz gyermekkar Csanády Imre verseire. — 14.00: Kettőtől ötig... — 17.00: Az Ifjúsági Rádió órája. — 18.00: Titkon innen — titkon túl. — 18.33: Könnyűzenei olimpia — VIII. rész. — 19.03: Nóták. — 19.41: Harminc perc rock. — 20.14: Kettesben... — 21.15: Slágermúzeum. — 22.05: Lajtha László: Divertissement. — 22.33: Rendezte: Déri Éva. A szárnyas fele-

Ha megjön József
Szí. magyar film
Kezdés: hn 5 órakor
16 éven felülieknek!

Ulzana
Mb. szí. NDK-film
Kezdés: 7 órakor

HEVESY IVÁN FILMKLUB:
Cromwell
Mb. szí. angol film
Kezdés: f5 és f7 órakor

Egészségügyi kisfilmek
vetítése du. 3 órától

MESEMOZI:
Peti, Rexi és a többiek
Magyar mesefilmsorozat
Kezdés: de. 10 órakor

FÁKLYA:
Utánam, gazfickók!

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 FEB 8

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Tellinger István

1021

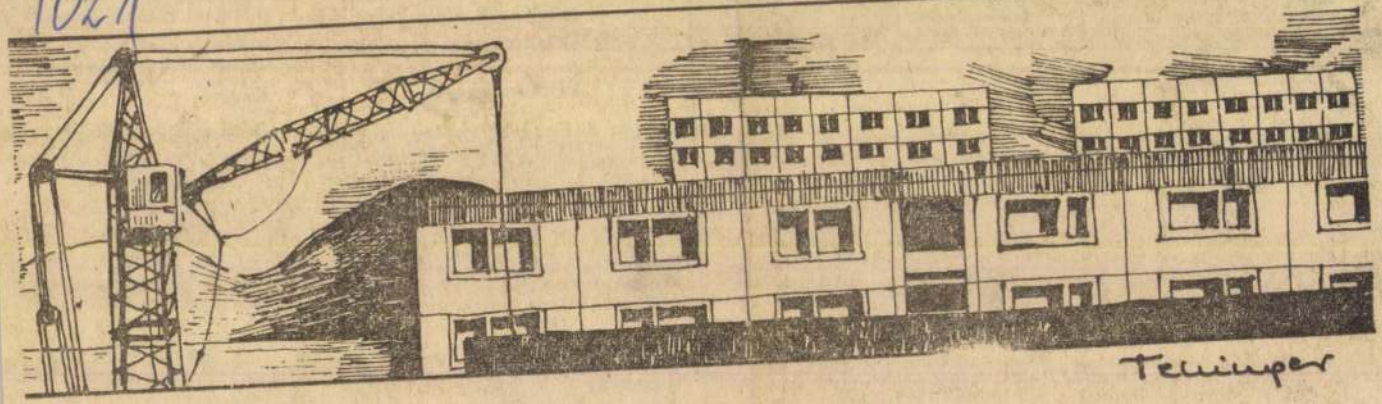

Tellinger István munkája

k az időt

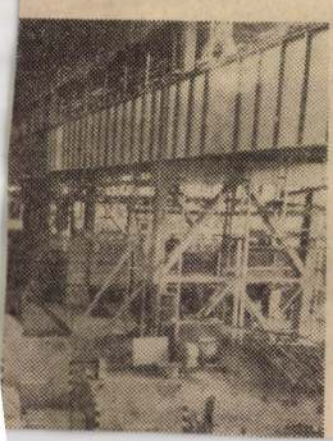

rábban akarjuk teljesíteni Kell az előny, hogy zavartalanul kijavíthassuk az esetlegesen előbukkanó hibákat elvégezhessük az igazításokat, felkészülhessünk a drótsoron az üzemszerű termelésre.

Megint csak a telefonhoz kell mennie. A jegyzeteimet lapozgatva felidézem, amit az előbb mondott:

— Az RDH-nak pillanatnyilag 550 dolgozója van, s 760 lesz. Az elképzelések szerint 1977-ben 250 ezer, 1978-ban 300 ezer tonna hengerelt árut biztosít népgazda-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1976 MÁR 9

Tellinger István
1021

4

Tellinger István rajza

an ner
áink mu
tapaszt
vezetők,
haszno
orgatják
redmény
edése las
ponti Sta
1966 óta
zánk tarte
sod, Heve
melőüzem
mutatóit.

1972-ben elkészítettük az első öt év értékelését minden gazdaságról. Hasznos adatokat tartalmazó könyvek ezek. Míg Heves megyében minden gazdaság részére megvették az akkori területi szövetségek, addig Borsodban — tudomásom szerint — csak a Kazincbarcikai TESZÖV rendelte meg ezeket a könyveket. A borsodi példányokat jelenleg is intézetünkben őrizzük.

A kompolti kutatóintézetnek — és itt elsősorban az ökonómiai osztályról beszélhetek — célja az, hogy a legújabb kutatási eredmények Észak-Magyarországon minél gyorsabban váljanak valósággá a gyakorlatban. Ezt a

Karbantartás, fel

Ésszer

Az átépítés, a felújítás jellemezte leginkább a múlt esztendőt az Ózdi Kohászati Üzemek nagyolvasztó gyárrészlegében. Mindezt úgy kellett, s úgy is oldották meg, hogy közben a termelésben nem volt kiesés, az acélmű nem érezte meg az

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1970 MAR 11
ÉSZAK-MAGYARORSZÁG
Tellinger István
1021

Tellinger István rajza

gíteni kell."

Az elhatározást tettek követték: 1929. február 9-én a könyvtár hirdetőtábláján 60 aláírással értesítés jelent meg, amely megbeszélésre hívta az olvasókat. Az értekezleten 15 tagú előkészítő bizottságot szerveztek az egyesület alapításával járó tennivalók végzésére. A belügyminisztérium által jóváhagyott alapszabályok szerint a legfőbb cél: „A Technológiai és Anyagvizsgáló Intézet nyilvános szakkönyvtára kívánatos fejlődésének és gyarapodásának előmozdítása az Egyesület állandó erkölcsi és rendszeres anyagi támogatásával; a Könyvtár s a hazai

SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1979 8

KÖNYVTÁROS

Tellinger István
grafikusművész

gyelmes, fogékony közönség is valhat belőle.) Számítsák be: a szóban levő író sok mindenbe beleártotta már magát, sok

Tellinger István

Tellinger István metszete

Tellinger István

Magyar Hirlap 1979/27o/9

Tellinger István rajza

Oroszországot, amelyet ázsiainak,
barbárnak, ugyanakkor mélysé-
gesen eredetinek lát, iszonyatos
vihar dúlja fel, amely salakot
hordoz, olykor válogatás nélkül
pusztít, mégis szükség van rá,
hogy végre eltűnjenek a rettentő
trogloditák, farkas-

Tellinger István

Magyar Hirlap 197

Tellinger István rajz

tani kel
munkasze
erő-gazdá
gazdaságb
munkák
feladat a
nyésztés
ségtermel
táji és k
ban rejl
használás
kát, a
pénzforrás
kapacitást
gyorsítására. [illegible]
zásokra, valamint a gazdaságos exportot növelő fejlesztésre kell összpontosítani.

Fokozni kell az erőfeszítéseket a nemzetközi munkamegosztásból, a szocialista országok gazdasági integrációjából adódó lehetőségek teljesebb kihasználására. Gondoskodni kell az export és az import tervszerű alakulásáról. Nagy figyelmet kell fordítani arra, hogy a szocialista országok iránti kötelezettségek pontosan teljesüljenek, és a tervezett tőkés export is megvalósuljon.

Minden szükséges intézkedést meg kell tenni azért, hogy az 1976. évre előirányzott életszínvonal-politikai célokat — a tervezett reáljövedelem- és reálbér-növe-

[illegible] a Magyar Vasut ta
valyi, minden eddiginél ered
ményesebb munkáját, s di
csérte a főnökség ötven szo
cialista brigádját.

A Vasutas Szakszervezet elnöksége részéről *Rétfalvi Tibor*, a Vasútigazgatóság nevében *Radványi Tivadar* fejezte ki elismerését.

*

A fennállásának negyedszázados évfordulóját ünneplő Bükkvidéki Vendéglátó Vállalat idén is elnyerte a Kiváló Vállalat megtisztelő címet. Ez egyben azt jelenti

SAJTOFIGYELO
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1976 APR 24
ÉSZAK-MAGYARORSZÁG
Tellinger István
1021

Tellinger István munkája

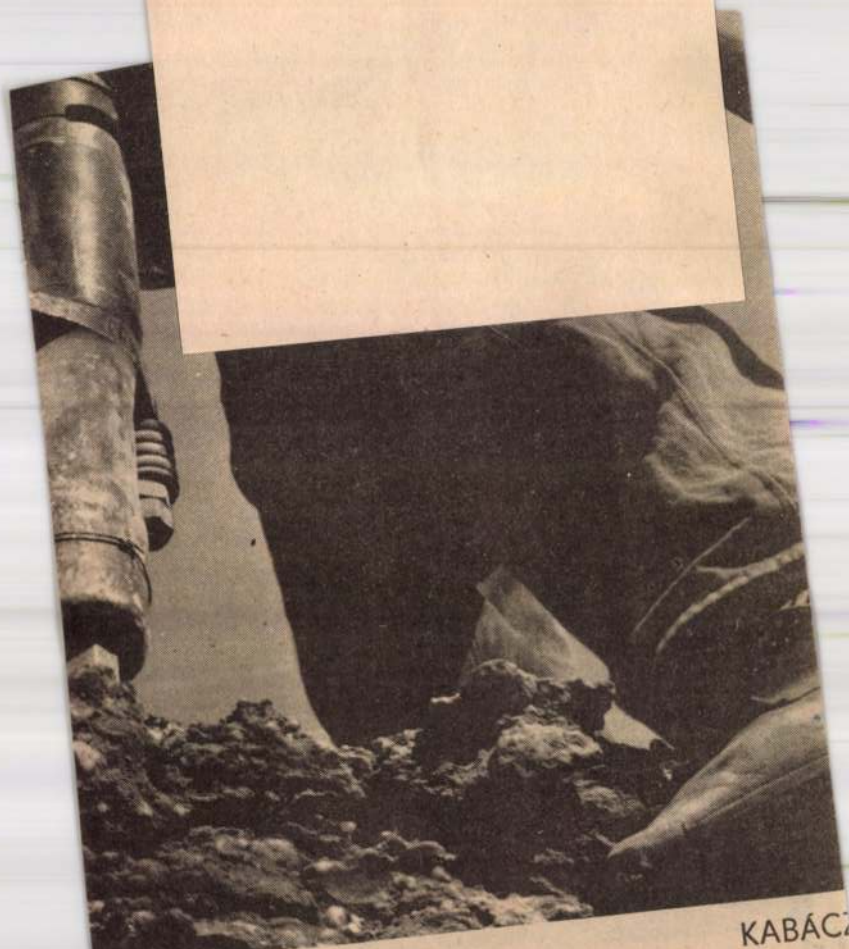

KABÁC

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Tellinger István
grafikusművész

FEJÉR MEGYEI HÍRLAP
1979 JÚN 8.

TELLINGER ISTVÁN: Szakállas

1021

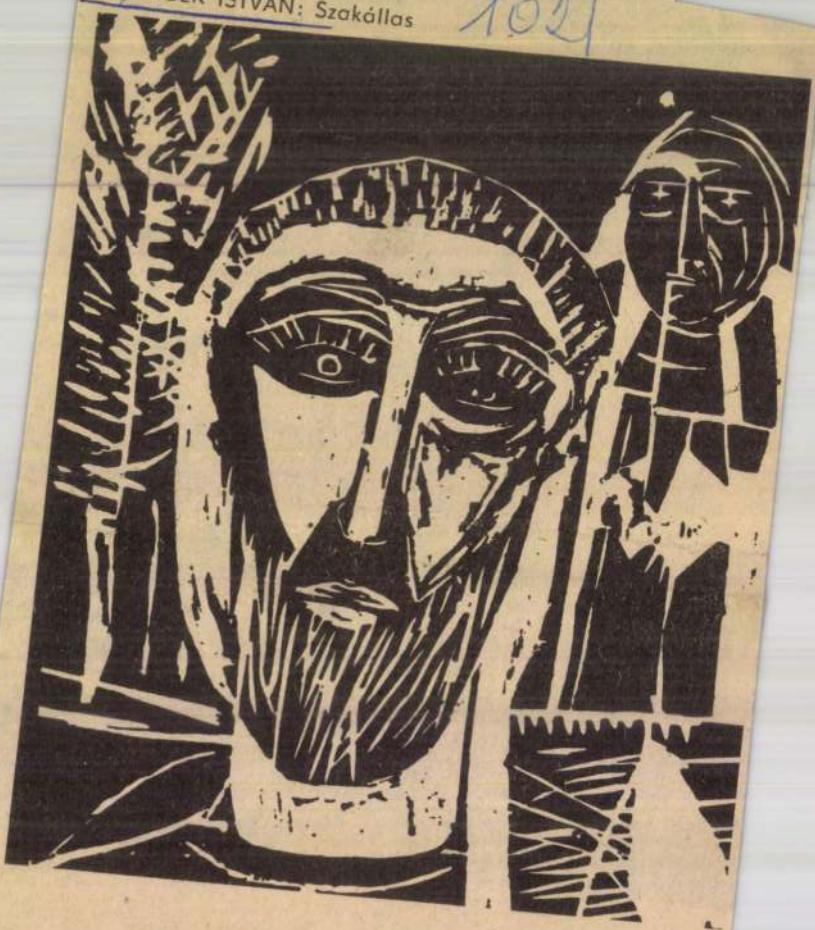

Tellinger István

TELLINGER ISTVÁN grafikusművész kiállítása március 21-én nyílik meg Sátoraljaújhelyen a városi Művelődési Központban. A tárlaton az alkotó cink- és rézkarcait, valamint linóleum metszeteit tekinthetik meg az érdeklődők.

Magyar Hirlap 1980/3/20/8

MAGYAR HÍRLAP

forradalom, har

egelsők között

testileg-lelkileg megrohadt arisztokrata család, egy „szovjet-kisasszony", a batyuzók telezsúfolt mocskos vonata, a mészárlások, gyújtogatások hátborzongató képe — Boschra emlékeztető látomások, amelyektől a nyugodt magabiztossággal tevékenykedő, az ágaskodó Oroszország-paripát megfékező „börzekések", a bolsevikok képe váltja meg az olvasót. Az író eközben Dosztojevszkijre emlékeztető szektás-szlavofil hangon szól Oroszország és Európa ellentétéről, jövendő sorsáról, hogy aztán „Utolsó, cím nélküli fejezet"-ében kifulladó extázisban már csak három szóba sűrítse mondanivalóját: *„Oroszország. Forradalom. Hóvihar."*

Pilnyak — ne feledjük: 1921-ben! — még csak azt tudja, hogy Oroszországot, amelyet ázsiainak, barbárnak, ugyanakkor mélységesen eredetinek lát, iszonyatos vihar dúlja fel, amely salakot hordoz, olykor válogatás nélkül pusztít, mégis szükség van rá, *hogy végre eltűnjenek a rettentő pusztaságok, troglodíták, farkasparadicsomok, muzsikanarchia;*

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1979 NOV 18

MAGYAR HÍRLAP

Tellinger István,
grafikusművész

MAGYAR HÍRLAP
1021

Tellinger István rajza

MŰSOROK

VASÁRNAP

KOSSUTH RÁDIÓ:

6.05: Kellemes vasárnapot!
7.23: Faluról — mindenkinek.
8.10: Öt kontinens hét napja.
8.26: Lili bárónő. Részletek Huszka Jenő—Martos Ferenc operettjéből.
9.00: Minden versek titkai.
9.30: Fúvószene az NDK rádió műsorából.
10.08: Százszorszép Színház.
10.52: A Magyar Rádió és Televízió gyermekkórusa énekel.
11.14: Vasárnapi koktél.
12.10: Édes anyanyelvünk.
12.15: A Vasárnapi koktél című műsor folytatása.
13.00: Örökség.
13.10: Beethoven: A-dúr szonáta.
13.36: Rádiólexikon.
14.06: Az Állami Népi Együttes felvételeiből.
14.40: Pillantás a világba.
15.14: Klasszikus operettrészletek.
15.59: Effi Briest. III. (befejező) rész.
17.10: Metronóm.
17.30: Renata Scottó és Carlo Bergonzi felvételeiből.
18.15: Hol volt, hol nem volt...
18.50: Írószobám.
19.44: A Rádió lemezalbuma.
20.41: Színes népi muzsika.
21.26: Győri zenei hét.
22.20: Romantikus operákból.
23.13: Új lemezeinkből.
0.10: Schönberg: Hat darab férfikórusra.

PETŐFI RÁDIÓ:

7.00: A református egyház félórája.
7.30: Simon Preston orgonál.
8.05: Mit hallunk?
8.30: Miska bácsi levelesládája.
9.00: Régi magyar dalok és táncok.
10.40: Nyakigláb, Csupaháj. Mesejáték két részben. (SZ.)
14.30: Emlékezés Albert István prímásra. (SZ).
14.50: Pedagógusok fóruma.
15.30: Rózsa Sándor. VII/5. rész. (Ism.)
16.25: Nekünk holnap dolgozni kell menni!
16.55: Reklám.
17.05: Műsorainkat ajánljuk.
17.30: Ferencváros—C. N. Barcelona. Vízilabda KEK-döntő. (SZ).
18.25: Reklám.
18.35: A Közönségszolgálat tájékoztatója.
18.40: Esti mese. (SZ).
18.50: Tévétorna. (SZ).
19.00: A HÉT. (SZ).
20.00: Hírek.
20.05: Derrick. Magyarul beszélő NSZK bűnügyi tévéfilmsorozat: „Elnémult madarak". (SZ). (18 éven felülieknek!)
21.05: Sporthírek.
21.15: Kapcsoltam... (SZ).
21.45: A popvilág csillagai.
22.30: Hírek.

BESZTERCEBÁNYA:

12.00: Moszkvai korcsolya. (SZ).
14.00: Kerékpárlabda-torna.
15.10: Kedvtelésből muzsikálnak.
15.55: Egy hét a képernyőn.
16.15: Az egész család énekel.
17.25: Az elveszett arca.
18.40: Esti mese.
18.50: Időjárásjelentés.
19.00: Tv-híradó 1. (SZ).
19.30: Vasárnapi versműsor. (SZ).
19.40: Gábor Vikolinsky.
20.50: Zenés szórakoztató műsor dzsungel könyve. Színes amerikai rajzfilm. — **Nagylóc:** Magyar rapszódia. (14) Színes magyar film. — **Jobbágyi:** Buffalo Bill és az indiánok. (14) Színes amerikai film.

HÉTFŐ

KOSSUTH RÁDIÓ:

8.25: Mit üzen a Rádió?
9.00: Laco Novomesky versei
9.10: A hét zeneműve
9.40: Levente Péter műsora óvodásoknak
10.05: Nyitnikék
10.35: Cherubini operáiból
11.23: Fogékony korokozó
11.43: A sziget. X. rész.
12.35: Válaszolunk hallgatóinknak
12.50: Zenei érdekességek az elmúlt hét műsorából.
14.44: Utoljára. Szabó István novellája
14.54: Édes anyanyelvünk
15.10: Egy Mátra vidéki nótafa
15.25: Hétszínvirág
16.05: Haydn: D-dúr szimfónia. No. 93.
16.30: Szocialista brigádok akadémiája
17.10: A Purcell énekegyüttes angol madrigálokat énekel
17.21: A pályatárs szemével
18.00: Nótamuzsika
18.15: A hótündér. Hárs László meséje
19.15: B. Ú. E. K. — 1979!
22.30: A Bartók vonósnégyes hangversenye a prágai tavaszon
23.42: Székely Mihály operaáriákat énekel

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Tellinger István

NÓGRÁD

grafikusművész

1979 DEC 2

/1021

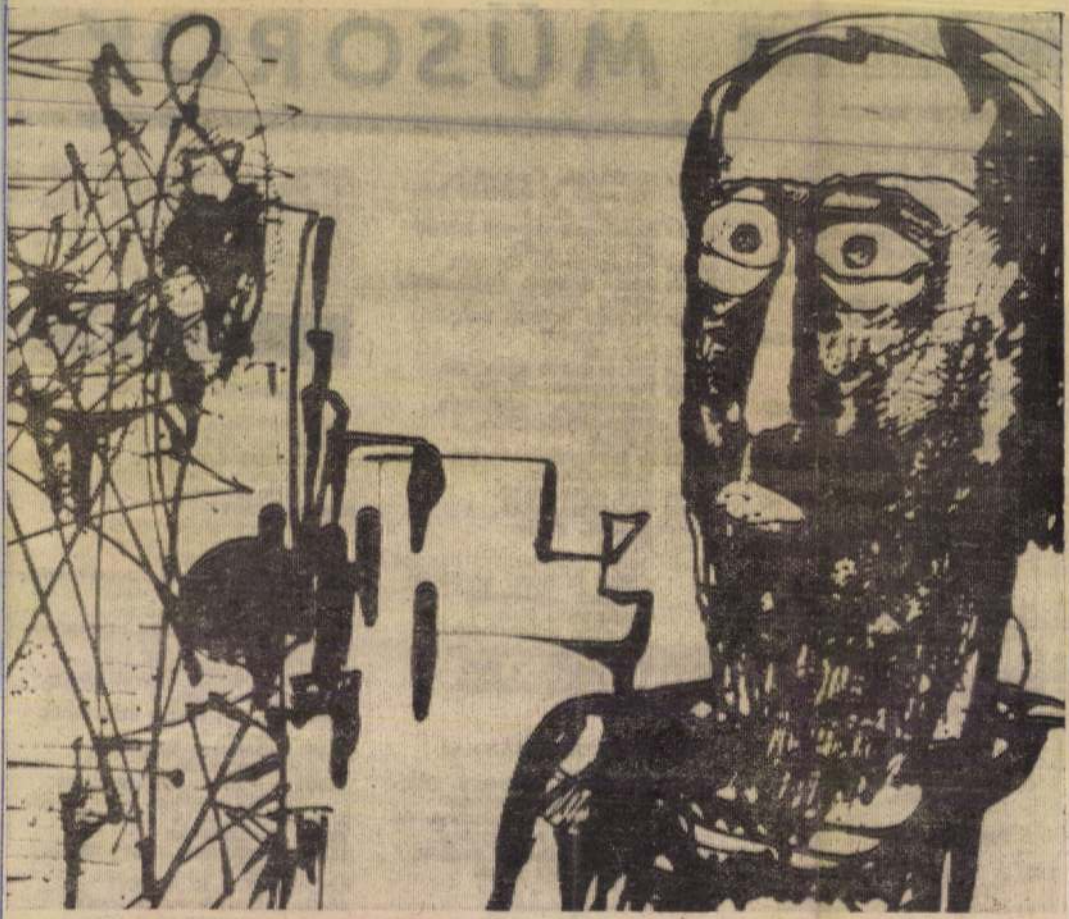

Tellinger István: Konstrukció

aneműkkel rendel-
lt a kényelmesebb

bként több jellem-
lai, intézeti. Ő az,
i gondozása már
megszűnt, férjhez
e a következőket
árcius elején:

án 113—221

elefon: 221—285
ONDES ZOLTÁN vezérigazgató
Külföldön terjeszti a „Kultúra"

MEGJELENIK
MINDEN
SZOMBATON
16 OLDALON

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 349-726

1979 JUN 2

ÉLET ÉS IRODALOM

Tellinger István

grafi Zusmírén

Hanem ekkor már az [illegible]
sasmadara csipkedi a májam... [illegible] dod-e, Elek?

1021

Nők

Tellinger Isván: Nők

az eredményes, jó gyümölcstermesz-

kesedés ellen pél-
gyon jó és hatásos
antistipp, levéltrá-
a kiskerttulajdono-

sárolni, sőt nem egy lakásban illették a családfőt olyan, cseppet sem hízelgő megjegyzéssel: „Annyi összeköttetésed sincs, hogy vacak néhány ív kék papírt beszerezzél".

Aztán következett egy rádiónyilatkozat, amelyben az illetékes közölte: „A kék papír használata nem írott szabály, egyetlen pedagógusnak sincs joga megkövetelni. A kedves szülők nyugodtan kössék a füzeteket fehér, esetleg mintás csomagolópapírokba, egy a lényeg: a könyvek tiszták és rendesek legyenek."

Megnyugtató volt ez a felmentés, csak egy kissé későn érkezett. A csata már eldőlt, a harag, a felháborodás vihara nagyon sok jóérzésű szülőt meg-

Tellinger István

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

grafi munkái

KELET-MAGYARORSZÁG

1979 SEP 23

1021

Tellinger István: Alom

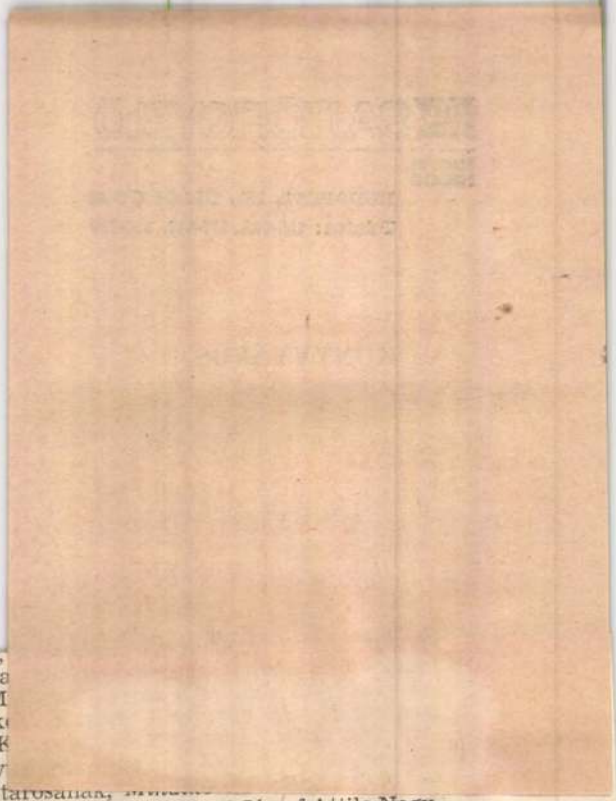

Könyvtár könyvtárosának, *Búza Jánosné*nak, a
könyvtárosának, *Fejérné Nagy Mária*nak, a M
vezetőjének, *dr. Hajdú Lajosné*nak, a Baktak
*Kántor Lászlóné*nak, a Szendrői Nagyközségi K
nek, a Miskolci Városi Könyvtár fiókkönyv
a Mezőkövesdi Városi-Járási Könyvtár könyvtárosának,
ninvárosi Városi Könyvtár vezetőjének, *Nagy Józsefné*nek, az encsi József Attila Nagy-
községi-Járási Könyvtár könyvtárosának, *Péderi Istvánné*nak, az encsi József Attila
Nagyközségi-Járási Könyvtár könyvtárosának és *Szentjóbi Attiláné*nak, az Ózdi Városi
Könyvtár vezetőjének a SZOCIALISTA KULTÚRÁÉRT; *Miliczki Jenőné*nek, a Mis-
kolci Városi Könyvtár könyvtárosának, *Németh Lászlóné*nak, az Edelényi Nagyköz-
ségi-Járási Könyvtár könyvtárosának, *Tóth Ferencné*nek, a Miskolci Városi Könyvtár
könyvtárosának, *Póta Lászlóné*nak, a Kazincbarcikai Városi Könyvtár könyvtárosának
és *Vaskó Jánosné*nak, a Sátoraljaújhelyi Városi-Járási Könyvtár könyvtárosának
a KIVÁLÓ MUNKÁÉRT kitüntetést adományozta.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720
1979 8
KÖNYVTÁROS
Tellinger István
grafikusművész

1021

könyvekről

Szabó Ervin redivivus

Jó ideig mintha inkább szobor lett volna számunkra: tiszteltük és naponta emlegettük Szabó Ervin nevét, csak éppen életéről, műveiről tudtunk keveset. A hatvanas évektől kezdve gyökeres, kedvező változás indult meg, a sűrűsödő publikációknak köszönhetően alakja egyre élőbbé válik előttünk. A közelmúltban megjelent kötetek ennek a folyamatnak a kiteljesedéséhez nyújtanak lényeges hozzájárulást.

Soós Pál monográfiája a közvetlen pályakezdéstől 1905-ig vizsgálja Szabó Ervin politikai és kulturális, publicisztikai működését. Politikai pályafutása első — „szociáldemokrata" — szakaszának értékelése szaktudományi feladat, amibe nem kívánunk belekontárkodni. Annál izgalmasabb azonban számunkra Soós Pál kutatásainak ama része, amely Szabó Ervin publicisztikai munkásságának és levelezésének elemzéséből kiindulva rekonstruálja munkásművelődési, művészet- és irodalomelméleti, kritikai működését. „Szabó Ervin ... több dimenziójú, de egységes szellemű munkásművelődési törekvéseiből olyan nagyszabású szocialista művelődéspolitikai koncepció és gyakorlat körvonalai tárulnak elénk — írja könyvében Soós Pál —, amelyek új megvilágításba helyezik egész munkásmozgalmi indulását". Annak bizonyítására, hogy a nagyszabású munkásművelődési koncepció (és részben: gyakorlat) feltételezése mennyire nem túlzás, Soós a meggyőző érvek egész sorát vonultatja fel, kezdve a munkás felnőttoktatás, a szocialista könyvpropaganda és könyvterjesztés, a munkáshangversenyek, színházi előadások és tanfolyamok létrehozásában vállalt szerepétől egészen Szabó Ervin elméleti, tudományos működéséig. S — átlépve most már a monográfiában vállalt időhatárt — folytathatnánk a sort a közművelődési könyvtárak Szabó Ervin által legszélesebben értelmezett közművelődési funkcióival, a könyvtárak és az egyéb közművelődési intézmények együttműködésének a tízes években kifejtett gondolatával. Mindent összevetve: Soós Pál azt bizonyítja, aligha vitathatóan, amit jóval szegényesebb ismeretanyag birtokában legfeljebb csak gyaníthattunk, nevezetesen, hogy Szabó Ervinben mai közművelődéspolitikai koncepciónk egyik nagy előfutárát kell tisztelnünk. Nem túlzás tehát, ha megállapítjuk: Soós Pál monográfiája mérföldkő Szabó Ervin kulturális-közművelődési tevékenységének feltárásában és értékelésében. Pedig az „ásatás" még nem ért véget, hiszen könyvének bevezető részében Soós Pál azt kénytelen megállapítani, hogy az eddigi erőfeszítések ellenére (amelyek eredményei nem csekély mértékben *Remete László* nevéhez fűződnek) a bibliográfiai kutatások nem tekinthetők befejezettnek, s különösen Szabó Ervin publicisztikájának vonatkozásában sok még a fehér folt. „A további kutatások nagyon is indokoltak ..." — jegyzi meg Soós, és hadd tegyük hozzá: indokolt lenne az is, hogy a legilletékesebb szakemberek és intézmények — Szabó Ervin örökségének haszonélvezői —, a könyvtárosok és a könyvtárak vállalják magukra ezt a megtisztelő feladatot. (Talán érdemes lenne személyi kapcsolatainak rendszerét nyomon követve néhány vidéki hírlap anyagával is kísérletet tenni.)

Levelezése, amiből a kutatók már két évtizede merítettek, az utóbbi két évben immár közkinccsé vált. A két vaskos kötetben közzétett levelezési anyag zömének megőrzése a nagy tanítvány, *Kőhalmi Béla* érdeme, tőle kapta a Párttörténeti Intézet. A többi levél a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, az MTA Könyvtára, az OSZK, valamint egyéb hazai és külföldi gyűjtemények birtokában van. Az első kötet az 1893 és 1904, a második az 1905 és 1918 közötti leveleket tartalmazza, a kötetek végén Szabó Ervin tevékenységének fontosabb dátumaival, az alkalmazott rövidítések feloldásával, a levélírók és a címzettek névmutatóival és életrajzi adataival.

A több mint 1600 oldalon megjelent levelezés szó szerint páratlanul izgalmas olvasmány, nemcsak azért, mert egy egész — valljuk be: mindannyiunk előtt kevéssé ismert — korszakról ad körképet, de azért is, mert elevenné éleszti Szabó Ervin alakját. Eredmények, kudarcok, remények, tervek és a keserű rezignáció órái olvashatók ki e levelekből, amelyeknek magyarországi, nyugat-európai, szibériai és tengerentúli címzettei főként a család és rokonság, a baráti kör, a munkásmozgalom és a „szakmabeliek" (a könyvtárosok) köréből kerül-

SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
Tellinger István
KÖNYVTÁROS
grafikusművész
1979 8'
1021

A KÖNYVTÁROS GALÉRIÁJA

Tellinger István

A kisgrafika... megköveteli az emblematikus tömörséget, mivel alkalmazott műfaj, az adott tárgyra mindenképpen utalnia kell, gúzsba kötve táncol, aki műveli — így jellemzi a kisgrafikát *Aba-Novák Judit.* Néhány alkotó azonban enyhített a „gúzsbakötésen" azáltal, hogy ex libriseik, alkalmi grafikáik személyhez „rendelhetők" ugyan, de többségük mégsem megrendelésre készül. Kisméretű képgrafikáknak is tekinthetjük ezeket az alkotásokat, amelyeknek óhatatlan velejárója a méretből eredő tömör fogalmazás. Tellinger István (Miskolc, Fenyő u. 48. 3519) az utóbbiak sorába tartozik.

1940-ben született Munkácson. Autodidakta művész, aki nem végzett képzőművészeti főiskolát, de tagja a Művészeti Alapnak, a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége észak-magyarországi területi szervezetének és a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának. A Borsod megyei Állami Építőipari Vállalat műszaki dolgozója, tehát számára a művészi alkotómunkára, a töprengő útkeresésre, kísérletezésre, elmélyedésre csak a szabad idő ad lehetőséget.

Alkotómunkájára, stílusára a legnagyobb hatást miskolci grafikusművész barátai tették. A miskolci „grafikai iskola" hagyományaira alapozva önállóan alakítja ki egyéni kifejezésmódját, művészetét. Konstruktív komponálása, finom, összegezésre törekvő felületkezelése nagy erény a kisgrafikában. Műveinek többsége kisméretű képgrafika, éppen ezzel hozott új színt a műfajba. Minden lapja bensőséges, intim mű, a szó nemes értelmében kisgrafika.

Munkáin kivétel nélkül jelen van az ember. Legfőbb témái az arcok és az emberi kapcsolatok, alkotóvilágát emberismeret hatja át. Nagy érdeklődést tanúsít az álmok, a mesék víziószerű témái iránt, amelyek szintén az emberi kapcsolatok elmélyítésére, szebbé, tartalmasabbá tételére irányuló törekvését szolgálják. Ehhez keresi a legjobb kifejezési formát, a gondolat megfogalmazására legalkalmasabb technikai megoldást.

Akvarelljeivel, tollrajzaival is találkoztunk, bár legtöbb alkotása sokszorosító grafikai eljárással készül. A linóleumban találta meg az egyéniségének, mondanivalójának legmegfelelőbb anyagot, talán a linóleummetszet lágy folthatása áll legközelebb összegező törekvéseihez. Egyes munkái vonalrajzosságra való törekvést tükröznek, többnyire azonban a foltok változatossága, a fehér-fekete kontrasztja a kifejező eszköze. Jellemző rá, hogy szűkszavúan, de hűen jellemez, és ebben a felfogásban a részletek kimunkálása távol áll tőle.

Irodalmi illusztráció-sorozatai, amelyeket a nagy foltfelületek uralnak, Adyversekhez, Garay Jánosnak Az obsitos és Petőfi Sándornak A helység kalapácsa című művéhez készültek. Ezek különkülön is önálló alkotások, és a népművészet hatását hordozzák magukon.

Rézkarcain tapasztalható aprólékossága abból a szándékból fakad, hogy kis méretben is sokat mondjon el. Egyre sajátosabb vonásokat fedezhetünk fel ezeken is, de e munkái még nem olyan karakterisztikusak, egyértelműek, mint linómetszetei. Kísérletező kedve, a mind tökéletesebb formanyelvre törekvés a biztosíték arra, hogy megtalálja a sajátos kifejezési formát ebben a technikában is.

1967 óta folyamatosan részt vesz alkotásaival közös tárlatokon, így — egyebek közt — a miskolci grafikai biennálékon és téli tárlatokon, a miskolciak katowicei és zabrzei kiállításain, az észak-magyarországi szövetségi kiállításokon, vagy a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának tárlatain, illetve a „Mai Magyar Grafika 1975" elnevezésű bemutatón és egyéb országos kiállításokon is. Önálló kiállítása háromszor volt Miskolcon. Kisgrafikáival Miskolcon, Veszprémben és Pápán mutatkozott be 1977-ben, illetve 1978-ban.

Grafikáinak nagy többségével a lapokban találkozik először a közönség, leggyakrabban az Észak-Magyarország, a Déli Hírlap, a Napjaink, valmint az Élet és Irodalom hasábjain.

Poór Ferenc

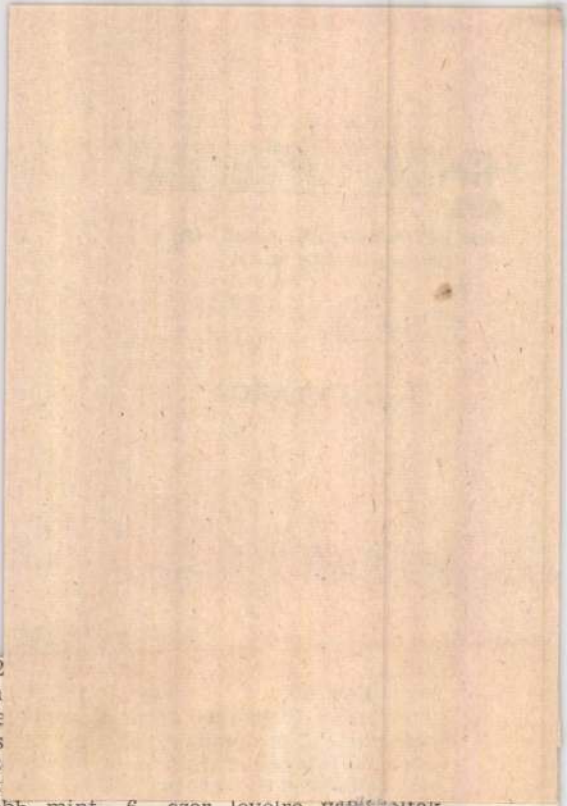

vannak. Így tevékenységének középpontjában ma is a *gyermekkönyvtár* áll. A klasszikus értelemben vett gyermekkönyvtári munkához (melynek 10 ezer kötetes válogatott, több nyelvű állomány az alapja) számos új típusú szolgáltatás és foglalkozás csatlakozik: a mesedélutánoktól és a filmvetítésektől kezdve az ifjúsági korosztályoknak szervezett könyvvitákig és nyelvtanfolyamokig.

Nemzetközi szakkönyvtár

A hagyományos funkció azonban — főként az utóbbi 25 év során — *Walter Scherf* igazgatása alatt lényegesen kibővült. Az IJB az UNESCO-val rendszeres

12
m
ke
és
sz
sz

több mint 6 ezer levelre válaszoltak munkatársai. A szakkönyvtár olvasótermét csaknem 2 ezer kutató vette igénybe, akiknek 80 százaléka külföldi volt. A központi referensz-szolgálat 115 bibliográfiát készített kérésre, és 450 levélbeli kérdésre válaszolt. Ezt a *központi tájékoztató munkát* egyetlen könyvtáros végzi. Erősen támaszkodik azonban a nyelvterületekre profilozott *szakreferensek* segítségére. A szakreferensek három-

SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Tellinger István

KÖNYVTÁROS

1970 ... 8

grafikusművész

1021

termés
iroda
majdne
A kö
vízió
legfárasztóbb, de legszükségebb munkáknak. Mivel a Magyar Nemzeti Múzeum könyvtárában az 1875-ben befejezett rendezés óta a teljes állományban nem, csak bizonyos szakcsoportokban végeztek revíziót, az intézet vezetősége elrendelte az ötévenkénti állományellenőrzést. Az első 1900-ban zajlott le, s vezetését *Horváth Ignácra* bízták, aki azt külső erők bevonásával 49 munkanap alatt bonyolította le. A revízió befejezése után külön jelentésben foglalta össze tapasztalatait és javaslatait. (Jellemzésül: Az 1900. évi revízió mindössze 1888 kötetnyi hiányt állapított meg, amely az állo-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Tellinger István

KÖNYVTÁROS

Grafikusművész

1979 8

1021

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1979 JUN 22

DÉLI HÍRLAP

Tellinger István

grafikusművész

1021

Hét végi kalauz

SZALAMANDER

Búcsúznak az egyetemtől — a legtöbben Miskolctól is — az ötödévesek. A búcsú hagyományos, ünnepélyes és látványos aktusa az úgynevezett szalamander, a végzősök fáklyás, kígyózó felvonulása a városban. Ma este fél 8-kor indul a menet az MSZB térről a Hősök terére, ahol koszorút helyeznek el, majd a valétaelnökök átadják a karok zászlait az utánuk következő évfolyamnak. Este a „Bociban", az egyetemi presszóban közös szakestélyen idézi fel a három és félszáz végzős az eltelt öt (hat) esztendőt. Diplomaátadás: szombaton délelőtt.

KÖSZEGIEK, IKARUS

Egyazon időpontban — ma este 7 órakor — kezdődik két könnyűzenei rendezvény: a Molnár Béla Ifjúsági és Úttörőházban a nyugat-európai szerenlésről a napokban hazatért Kőszegi Imre dzsesszegyüttese játszik, a Gárdonyi Ifjúsági Parkban — rossz idő esetén a házban — az Ikarus együttes mutatkozik be.

MUZSIKÁLÓ UDVAR

Beethoven V. és VI. szimfóniáját játssza ma este 7 órától a Miskolci Szimfonikus Zenekar Mura Péter vezényletével a Kossuth Művelődési Házban, a Muzsikáló Udvarban.

BEATVASÁRNAP

Nagy beatbulinak ígérkezik a Rónai Sándor Művelődési Központ vasárnap délelőtti rendezvénye. A végállomás Győr, az országos beatfesztivál döntője. Ennek területi elődöntőjét láthatják-hallhatják azok a fiatalok, akik időben, délelőtt 10 órára elfoglalják helyüket a Rónai színháztermében. A fellépő együttesek: Reflex, Favorit, Flamingó, Híd, MB Jazz Combó, 8 kéz, Király, Glória és Quadrock, illetve Dobrovszky Róbert dzsesszzongorista.

✶ *Tellinger István rézkarca*

TELLINGER ISTVÁN KIÁLLÍTÁSA

Június végéig látható a Vörösmarty Művelődési Házban Tellinger István grafikusművész kiállítása. 29 rézkarc és linómetszet — a tavaly áprilisban, a budapesti Helikon Galériában megrendezett kiállítás anyaga —, köztük jó néhány irodalmi ihletésű rajz várja a látogatókat a miskolci művész tárlatán.

NYILT TÚRA LILLAFÜRED KÖRNYÉKÉRE

Vasárnap a DVTK természetjáró szakosztályának tagjai is részt vesznek a majális-parki vasas juniálison. Másik csoportjuk Aggtelekre kirándul, ahol rövid, illetve hosszú túrán vesznek részt a Baradla-barlangban.

A VTSF Lillafüred fölé indít nyílt túrát, amelyen bárki részt vehet. Az útvonal: Lillafüred—Fehérkő—István-forrás—Áfonyás—Orosz-kút—Kisdél—Bükkszentkereszt. Indulás: az 5-ös autóbusz lillafüredi végállomásáról, 8.30 órakor. Túravezető: Bárdos István (DVTK).

A Borsodi Szénbányák Igazgatóság SE természetjárói az Országos Kerékpáros Körtúra I. szakaszát teljesítik ma, szombaton és vasárnap Feldebrő és Budapest között. Szombaton 69, vasárnap pedig 73 kilométert kerékpároznak! Túravezetőjük Vastagh Sándor.

✸ *Miroslav Krleža, a kitűnő drámairó, Glembay trilógia címen ismert drámájának utolsó részét készítette el, mintegy befejező akkordként. Dömölky János tv-rendező. A Glembay Ltd és az Agónia után most a Léda is képernyőre kerül. A jó öt esztendővel ezelőtt bemutatott két drámai részt talán már el is felejtették a nézők, a Lédát látva azonban bizonyára felfrissülnek a régi emlékképek. Valamennyi drámai mű a monarchia összeomlását követően játszódik. A színpadi alkotások egy letűnt társadalmi osztályról szólnak, azokról, akik nem értik meg a történelem változásait, egy feudális állam szétesésének a következményeit. A Léda a spártai királynő és a hattyú szerelmének mitológiai története. A figurák valamennyien jelentéktelen képviselői annak az osztálynak, amely már képtelen tartalmasan élni, s csak cinizmusra, hazugságokra, a látszólagos kapcsolatok kialakítására szorítkozik. A tévéjáték ma este fél 9 előtt 10 perccel kezdődik.*

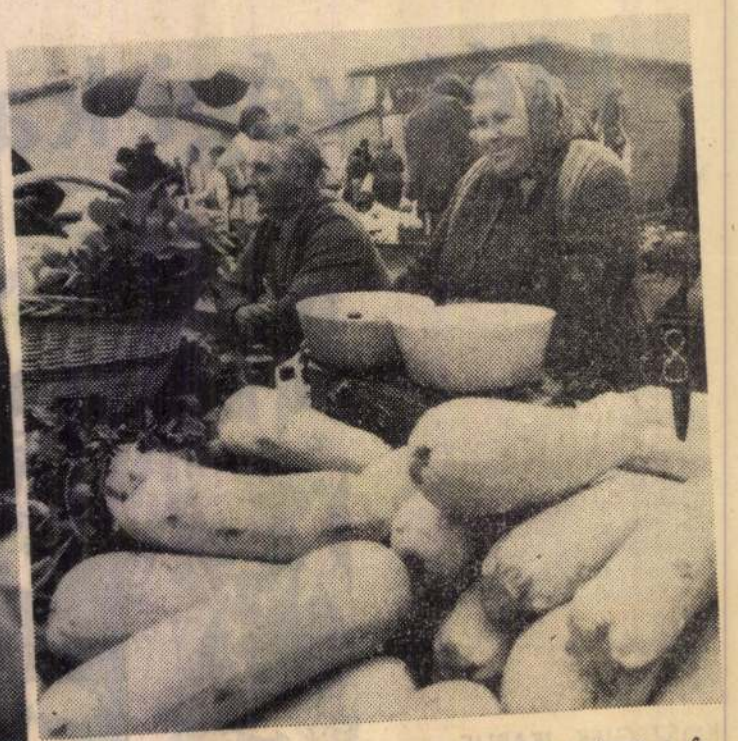

✸ Kell a vitamin minden korosztálynak; inkább erre, mint patikára. (Piaci riport a 6. oldalon) (Kerényi László felvételei)

Szovjet vezető testületek állásfoglalása

A világ népei helyeslik a bécsi találkozó eredményeit

A Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottságának Politikai Bizottsága, a Legfelsőbb Tanács Elnöksége és a Minisztertanács teljes egészében jóváhagyta Leonyid Brezsnyev és a szovjet küldöttség tevékenységét a bécsi csúcstalálkozón.

Mint az erről tegnap este

sa terén — állapítják meg a szovjet vezető testületek. — A Bécsben aláírt dokumentumok teljes megvalósítása új lehetőségeket nyit arra, hogy megszüntessék a rakétanukleáris fegyverek készleteinek felhalmozását, biztosítsák tényleges mennyiségi és minőségi korlátozását. Ennek a feladatnak megoldása új szakaszt jelentene a nukleáris fegyverkezési verseny féken tartásában, megnyitná az utat a fegyverzet lényeges korlátozásához, a legmagasztosabb cél, a nukleáris fegyverek gyártásának teljes megszüntetése, az ilyen fegyverek készleteinek megsemmisítése megvalósításához."

A közlemény megállapítja: az új szerződés az egyenlőség és az egyenlő biztonság elvére épül, a Szovjetunió és az Egyesült Államok érdekeit egyensúlyba hozza.

A közlemény utal azokra a hasznos tárgyalásokra, amelyeket Brezsnyev és Carter a folyamatban levő, két- és többoldalú fegyverzetkorlátozási és leszerelési tárgyalásokkal kapcsolatban folytatott.

„A Szovjetunióban pozitívan értékelik azt, hogy a felek határozottan állást foglaltak az enyhülés további elmélyítése mellett. Nagy jelentőségű a felek egyetértése abban a kérdésben, hogy az európai földrész helyzetében végbement pozitív változások, amelyek az európai biztonsági és együttműködési értekezlet záróokmányában jutottak kifejezésre, olyan intézkedések segítségével erősíthetők meg és fejleszthetők tovább, amelyek a politikai enyhülést katonai enyhüléssel egészítik ki.

Az SZKP KB Politikai Bizottsága, a Legfelsőbb Tanács elnöksége, a Minisztertanács úgy véli, hogy a bécsi találkozó megnyitja a lehetőséget a szovjet—amerikai kapcsolatok különböző területeinek következetesebb kiszélesítéséért, a felek teljes egyenlőségének, egyenlő biztonságának, szuverenitásuk tiszteletben tartásának, az egymás belügyeibe való be nem avatkozásnak elvei alapján."

A bécsi találkozó eredményeit szerte a világon helyesléssel fogadták a széles néptömegek és a józanul gondolkodó államférfiak.

Ha rossz az idő csütörtökön...

A vásárló meglepetést vár

Bevásárlócsütörtök volt tegnap is. Sokan már tartogatják a pénzüket erre a napra, hiszen sejtik, hogy valamilyen meglepetésben lesz részük.

Érdekes forgalmi tendenciát figyeltek meg már hetek óta a Centrum Áruházban: már délután 4 órától emelkedik a forgalom, 6 órakor tetőzik, majd hét után

kók közül válogathattak ez alkalommal a vásárlók. A divatosztály és a műszaki osztály zárta legkiemelkedőbben a napot. Célt ért tehát a bevásárlók napja.

A Borsodi Ruházati Kiskereskedelmi Vállalatnál a hűvös, esős időt okolják azért, mert a tegnapi nap nem hozta meg az előző bevásárlónapok kasszasikerét. A nyári cikkek után csökkent az érdeklődés, annak pedig

Ára: 8,– Ft

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1979 8

KÖNYVTÁROS
Tellinger István
Gyafi Múzeum

1021

Tellinger István könyvjegyeiből és egyéb metszeteiből. (Cikkünket lásd a 493. oldalon.)

konfliktusmentesnek tartja. Ez a hit több forrásból is táplálkozott. Kialakulását elősegítette társadalmi valóságunk gyakorlata, amely a tőkés viszonyok között jellemző konfliktusforrások döntő többségét vitathatatlanul kiiktatta, de jelentős mértékben segítette maga az elmélet és a propaganda is, amely lényegében ugyancsak a konfliktusmentességet hangsúlyozta. Hozzájárult az ilyen hit kialakulásához az is, hogy a vállalati gazdálkodás gyakorlatát — legalábbis hazai vállalataink döntő többségét tekintve — sokáig egyfajta olyan felszíni konfliktusmentesség jellemezte, amely nagyon is sajátos körülmények között alakult ki, de elég hosszú ideig tartott ahhoz, hogy ennek a hitnek a valósággal adekvát jellegét látszólag teljes mértékben igazolja.

Tulajdonképpen ugyancsak a konfliktusmentességbe vetett hitet erősítik azok a felfogások is, amelyek nem vitatják ugyan a kipattanó konfliktusok létét, kialakulásuk okait azonban nem a szocialista fejlődés lényegi viszonyaiból, hanem szubjektív személyi, tervezési stb. hibákból vezetik le. E nézetek alapján lényegében nincs más teendőnk, mint a megfelelő emberek megfelelő helyre ültetése, ami a valóságos folyamatok ellentmondásos jellegét is egycsapásra megszüntetné.

Megítélésünk szerint ehelyütt mégsincs szükség e nézetek tudományos igényű részletes cáfolatára. Nincs egy-

melletti é
azt a legu
és tudom
ízben meg

A világ
bontakozó
jainkban egyébként is
meg a helyét az olyan érvrendszer, amelynek alapját a konfliktusmentességbe vetett hit képezi. Ha másért nem, hát e folyamatok miatt nem tehetünk mást, mint hogy megtanulunk a konfliktusokkal együtt élni, s tudomásul venni azt, hogy a konfliktusok önmagukban se nem jók, se nem rosszak: természetes jelenségek, amelyek mindig valóságos állapotokról tanúskodnak.

Mi sem lenne természetesen egyszerűbb, mint az, hogy az eddigi érvek helyébe újabbakat keressünk, s konfliktusainkat pusztán a világgazdasági helyzettel magyarázzuk. Végeredményben ez sem lenne más, mint a konfliktusmentességbe vetett hit — új köntösbe öltöztetve: bár a konfliktusok jelenlétét nem tagadjuk, okait az országhatáron „kívülre" toljuk. Nem vitatható természetesen, hogy mai konfliktusaink egy része „külföldi" eredetű. Legdöntőbb folyamatainkat tekintve azonban tulajdonképpen csak arról van szó, hogy a mai világgazdasági helyzet legfeljebb a felszínen is jól érzékelhetővé tesz olyan feszültségforrásokat, amelyek ettől függetlenül is léteznek, s egyáltalán

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAPTÁ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1979 ... 5

Statisztikai Szemle

Tellinger István

Grafikusművész

1021

Tellinger István:
Tanulmány a Tanácsköztársaságról

1979. május 6., vasárnap

Az ivóvízről

Az élő szervezet számára az vóvíz nélkülözhetetlen, mert a íz biztosítja az életműködés avartalanságát, és egyben vé- i egészségünket. A víznek na- yon fontos szerepe van a zervezet életében: oldja a kü- ömböző szerves és szervetlen nyagokat, és az emésztőrend- zerből a szövetekbe, a belső zervekbe juttatja, sőt, segít bomlástermékek eltávolítá- ában is.

Vízhez sokféle módon ju- unk. Ételeink, italaink mind artalmaznak vizet, ezenkívül nagában is fogyasztunk.

Ivóvizeink tisztaságát, egész- éges voltát, nagyon sokféle endelkezés védi, mert a szeny- yezett ivóvíz fogyasztása sok- éle betegséget okoz. Hogy sak egy-két példát említsünk, yakran hallunk arról, hogy gyes országokban kolera-, tí- isz-, paratífusz-, vérhasjár- ány keletkezik, s ennek rend- zerint a vizek fertőzöttsége z oka.

A vízre vonatkozó előírások zerint az ivóvíznek színtelen- ek, átlátszónak kell lennie. Nem lehet idegen íze vagy tisztaságát. Az ásott kutak esetében azonban már elég sok probléma merül fel. Sok telektulajdonos ugyanis — érthetően — igyekszik saját kutat ásatni, hogy kertjét öntözhesse, és családjának vizet biztosítson, de nem ellenőrizteti a víz minőségét, tisztaságát. Emiatt néha egész családok kerülnek kórházba.

Igen súlyos következményekkel járhat, ha egészségtelen vízből készítik el a csecsemők ételeit, italait. Turisták, kirándulók soha ne igyanak ismeretlen kutak vízéből, forrásból, ha a víz egészséges voltát tábla nem tünteti fel. Ahol a közelben ilyen kút nincsen, úgy segíthetünk magunkon, hogy felforraljuk a vizet és hagyjuk kihűlni. Néhány csepp citrommal vagy gyümölcslével ízessé tehetjük.

Felhívjuk a figyelmet arra is, hogy ahol ételek hűtésére ásott kutak vizét használják, ott a kútvízzel nem érintkezhet az étel vagy ital, azt jól el kell zárni fémedényben vagy üvegben. A folyókból vagy tavakból télen begyűjtött és veremben tárolt jég is szennye-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
Tellinger István
Dolgozók Lapja Komárom
grafikusművész,

1021
1979. május 6., vasárnap

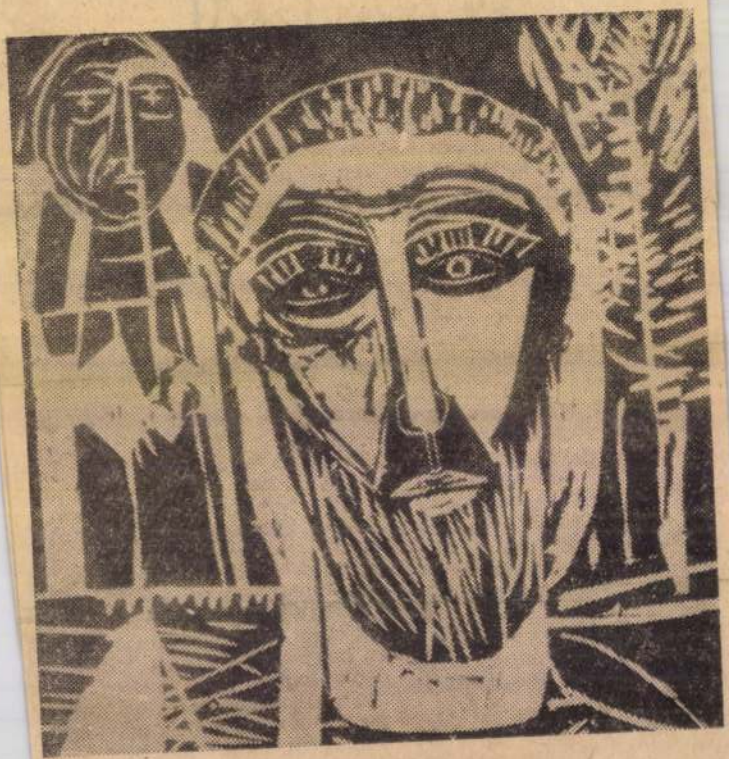

Tellinger István: Szakállas

„Az isten adta nekünk ezt a földet, nem Menahem Begin vagy valaki más, így hát senki sem veheti el tőlünk az ő ajándékát" — jelentették ki az egyik friss település lakói, amikor az izraeli kormányfő — amerikai noszogatásra ideiglenesen — nem csupán leállította a telepítéseket, hanem *bírálni is kezdte* az állítólag hivatalos engedéllyel

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1979 JUL 8

Tellinger István

NÉPSZAVA

grafi munkáról

1021

Tellinger István:
Petőfi-illusztráció

oldatlan. Megvalósított tervekről lévén szó, hiányolhatók a rajzok könnyebb megértését segítő fotók, melyek hasznosan gazdagíthatták volna a kiadványt.

Végül is a kiadó és a szerző együttes érdeme, hogy — építve a téma divatosságára —, igyekeznek megszabadítani az olvasót a hagyományos lakáseszménytől, egyúttal hozzásegíteni egyéni ízlésre szabott, harmonikus otthon megteremtéséhez.

Fáy László

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1979 OKT 28

MAGYAR HÍRLAP

Tellinger István
grafikusművész

1021

Tellinger István rajza

MAI műsor

Csiky Gergely Színház 20 órakor: CANDIDE. Egerváron.

Kaposvár, Vörös Csillag de. fél 11 órakor: A LEGSZEBB LÓ, du. 3 5 és este 7 órakor: CSILLAGKÖUDVAR — BÁRMI ÁRON (14). **Szabad Ifjúság** du. 4 órakor: LÁNYOK HÍDJA, du. 6 és este 8 órakor: RAFFERTY ÉS A LÁNYOK (14). **Rákóczi mozi** du. 4 órakor: FÉRFIAK PÓRÁZ NÉLKÜL (16). **Barcs** délelőtt: PÉTER CÁR ÉS A SZERECSEN, este: HULOT ÚR KÖZLEKEDIK. **Nagyatád** du. 5 és este fél 8 órakor: MEZTELEN BOSSZÚ (16). **Marcali** délelőtt: A TALÁLÉKONY NYUSZI, este: GYILKOS LEVEGŐ.

BALATONI MOZIK MŰSORA:

Siófok (teremmozi) de. 10 órakor: REXI, A FOGORVOS, du. fél 6 órakor: HULOT ÚR KÖZLEKEDIK, este fél 8 órakor: A HET MESTERLÖVÉSZ. **Siófok** (kertmozi) este 8 órakor: A TENGER KEDVES SZÖRNYEI (14). **Balatonboglár:** HUSZADIK SZÁZAD I—II. (18) **Balatonföldvár** (fedett kertmozi) este fél 8 órakor: SUGARLANDI HAJTÓVADÁSZAT (14). **Balatonlelle** (fedett kertmozi) este 8 órakor: MÉREGGEL (14). **Balatonfenyves** (fedett kertmozi) este 8 órakor: AGYÓ HAVER (16). **Balatonmária:** MACKENNA ARANYA. **Balatonszárszó** du. fél 6 órakor: VIGYÁZAT ROZMÁROK! Este 8 órakor: SÓGOROK, SÓGORNŐK (16) **Balatonszemes** (fedett kertmozi) este 8 órakor: A SAH FIA I—II. **Fonyód** (fedett kertmozi) este 8 órakor: SOKAT AKAR A SZARKA... (14) **Fonyód** (teremmozi) du. 5 órakor: A KESELYŰ 3 NAPJA (16). **Zamárdi** (fedett

dió német nyelvű műsora. 6.00: Hírek. 8.05: Műsorismertetés. 8.08: Galina Kovaljova és Nikola Gjuzelev operaáriákat énekel. 8.38: A Hamburgi rádió szimfónikus zenekarának hangversenye. 10.10: Új zenei újság. 11.00: Hírek. 11.03: Sztereo beállítóhang. 11.06: Popzene sztereóban. 12.08: Pegazus istállója. 13.00: Hírek. 13.03: Műsorismertetés. 13.05: Purcell: Dido és Aeneas. 14.07: Kis magyar néprajz. 14.12: Wilhelm Backhaus zongorázik. 15.16: Gundula Janovitz operaáriákat énekel. 15.44: Képek a régi zene világából. 16.12: Honegger: Johanna a máglyán. 17.31: „Nem símogatni akartam az embereket". 18.00: Banda Ede gordonkaestje. 19.43: A Magyar Állami Hangversenyzenekar hangversenye. 21.06: Rádiószínház. 22.06: Új operalemezeinkből. 22.59: Új zenei könyvekről. 23.15: Jeney Zoltán műveiből. 23.30—23.40: Hírek, időjárás.

PÉCSI RÁDIÓ

17.00: Hírek. 17.05: Vasárnapi kívánságok. 18.30: Szerb-horvát nyelvű műsor. 19.15: Német nyelvű műsor. 20.00: Üzenet- és kívánságműsor hazai és külföldi németeknek.

HOLNAPI műsor

Csiky Gergely Színház 17.30 és 20 órakor: ORI-előadás. 20 órakor: CANDIDE. Egerváron.

Kaposvár, Vörös Csillag du. 3 órakor: SZÜNIDEI IFJÚSÁGI BÉRLET: A KOPPÁNYI AGA TESTAMENTUMA, du. 5 órakor: GYILKOS LEVEGŐ, este 7 órakor: FILMBARÁTOK KÖRE: EGY SZÖSZI SZERELME (14). Szabad Ifjúság du. 4 órakor: A

Tellinger István

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Grafikusművész

SOMOGYI NÉPLAP
1979 JUN 24

1021

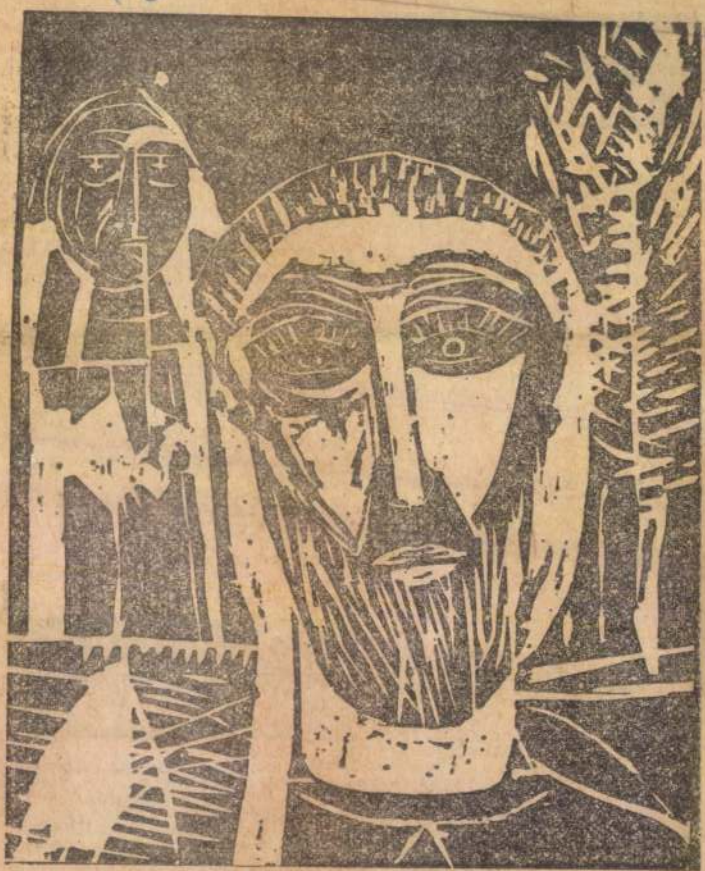

Tellinger István: Szakállas.

Tellinger István grafikusművész

1021

1981.III.27.21,00 N. Tv2.

Tv-hiradó

- Tellinger István grafikusmüvész alkotásaiból nyilt ma délután kiállitás a Miskolci Galériában. A átralat egyben kezdete annak a kiállitásosorzatnak, amely bemutatja a megyében élő müvészek alkotásait. Tellinger István nem végzett Képzőmüvészeti Főiskolát, eddigi munkásságának értékét talán éppen az növeli, hogy nem akar hasonlitani senkire. Grafikái, metszetei, rézkarcai erőtel jes kifejezőkészségről tanuskodnak és sajátos belső világot tük röznek. Tellinger stván grafikáit április 19-ig láthatják az érdeklődők a Miskolci Galériában.

- Időjárásjelentés!

is szüksége van [illegible]
kérdés azonban, hogy milyenekre? Vannak ugyanis rokonszenves, értelmes mítoszok, amelyek egy-egy nép önmagára eszmélését, öntudatosodását szolgálják. *Hatalmas tudásanyagnak, társadalmi tapasztalatgyűjteménynek is föl lehet fogni a mítoszokat. Egyénnek és közösségnek szolgálhatnak mértékül, szabályozhatják a közösségi együttélés normáit, többre, jobbra buzdíthatnak. A történelmi múlt mítoszainak deheroizálása efféle erkölcsi energiáktól foszthatja meg a társadalmat.* Mert a nemzeti múlt doktrinér kárhoztatása, a nép kudarcait, tévedéseit, bűneit *mitizáló deheroizálás* nem a mítoszok hie-

MAHIR SAJTOFIGYELO
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 349-7264

Tellinger István, grafikus

MAGYAR HÍRLAP
1981 JUL 2 6

Seres József

1021

Tellinger István rajza

Tellinger István, grafikus

Tellinger István metszete

Magyar Hírlap, 1982. márc. 27.

automata kapcsolású beszélgetéseknél a háromperces helyi beszélgetés ára az eddigi 2.25 pezetáról 2.50 pezetára emelkedik. Felmelték a havi előfizetési díjat is.

Autóháború

Az amerikai kongresszus egyik tagja azzal a javaslattal állt elő, hogy a kormány ajánljon fel 220 millió dolláros díjat olyan gépkocsi típus kifejlesztésére, amely üzemanyagfogyasztását tekintve maga mögé utasítja a nyugatnémet Volkswageneket. A Volks-

MH SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Tellinger István
grafikus

MAGYAR HÍRLAP
1982 MÁR 20

beli atyamestert": „*Mondok valamit, ami talán furcsán hat. Rám stilisztikailag hatott Mikszáth. Tudom, hogy nem látszik el, de én*

Tellinger István metszete

Tellinger István

Tellinger István grafikusművész munkáiból nyílt meg pénteken kiállítás Kazincbarcikán, a városi kiállítóteremben.

◆

Magyar Nemzet 1984. VI 3.

Tellinger István grafikus

TELLINGER ISTVÁN grafikusművész munkáiból kiállítás nyílt meg tegnap a miskolci Minigalériában. A tárlaton a művész több mint félszáz rajza, illetve vegyes technikával készült alkotása augusztus 7-ig látható.

Népszabadság, 1985. VII. 16.

i árakban is érvényre
ik. Az új felvásárlás
nt az egyes osztályok-
megfelelő literenkénti
kedés 0.55 forint, de nő
lár is, 40 fillérrel lite-
ént. Ugyanakkor a te-
llomány által termelt
értékesítésének ösztönzé-
a tejár-kiegészítés mér-
literenként 1,60 forint-
melkedik.

séges, úgynevezett „visszfu-
va:" óriási. (Boltokból a fo-
gyaszthatósági idő miatt le-
járt tej visszavétele.) Szük-
séges lett egy új átvételi
rendszer bevezetése, mellyel
elkülöníthető a tovább el-
tartható tej a hamarabb

A Borsod megyei Tejipari
Vállalat már az 1983-as év-
ben is végzett reprezentatív
méréseket. Míg megyénkben
az elmúlt évben a fizikai
tisztaság után I. osztályúnak
értékelt tej az összes felvá-
sárlás 72 százaléka, addig

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Tellinger István

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1983 DEC 20

1021

Tellinger István rajza

Tellinger István

BAT, 1985. SZEPTEMBER 21. **NÉPSZAVA**

Tellinger István

TESTVÉREK

Népszava
1985. IX. 21.

A felszólítás egy hatal, jó-
épű férfinak szólt, aki vala-
ogy nem illett oda a hatal-
nas, kopott íróasztal mögé, a
ilctollakkal összefirkált bo-
ítójú dossziék mögé, a szá-
nológépekkel megtámasztott
ézikönyvek mögé.

— Te, Zsú! — kiáltott bele
kagylóba. Tenyerével le
em árnyékolta a hangját.
– Itt azt mondják a kolle-
ginák, hogy péntek van. Le-
hetséges lenne ez?

A szomszédos íróasztalnál
ülő lány erőltetett kuncogás-
ba kezdett.

— Lajoska, hogy te milyen
ópofákat tudsz mondani —

lány megint felkuncogott.

— Nahát, Lajoska, te az-
tán mindenhez értesz.

— Az — szisszegte a fakó-
szemű. — Csak a kollektív

Tábori Zoltán

Egyszer mind
Hawaiiba

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726/

Somogyi Árpád, Munkácsy-díjas szobrászművész

KELET-MAGYARORSZÁG

1983 AUG 10

1021

SZOBORKOMPOZÍCIÓ A HORTOBÁGYON. Hortobágy idegenforgalmi központjában, a kilenclyukú híd és a régi kocsiállás mögött, felavatták Somogyi Árpád Munkácsy-díjas szobrászművész négyalakos — az Alföld népe című — szoborkompozícióját.

KUNCSÁK JÓZSEF

emetésén részt vettek, sírjára coszorút, virágot helyeztek, bánatunkat részvétükkel enyhíteni gyekeztek. A gyászoló család. Nyírtelek. (89066)

Mély megrendüléssel tudatjuk, hogy a drága jó férj, szerető édesapa, nagyapa, testvér és rokon

VARGA JÓZSEF

54 éves korában elhunyt. Társadalmi temetése 1983. augusztus 12-én, 14 órakor lesz az Északi temető ravatalozójából. Gyászoló család. (89136)

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy

ÖZV. SZŐLLŐSI JÁNOSNÉ

85 éves korában hosszú súlyos betegség után elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1983. augusztus 10-én, szerdán 15 órakor lesz

Debrecen, Kálvin tér 11. sz. (D. 1

LEGALÁBB 5 ÉVES GYA LATTAL rendelkező autósz és autófényezőt felvesz a egyházi Műszaki Erdészet, ji u. 9—11. Jelentkezés: az szetvezetőnél.

A TISZABERCELI MEZŐ DASÁGI SZAKMUNKÁSK INTÉZET felvételt hirdet II. 3026—3030, kollégiumi ne állás betöltésére. Fizetés 30/1980. Mű.M. sz. r. alapján munkaviszonytól függően 3200—4000,— Ft-ig. Továbbá felvesz egy kertész szakoktatót. Fizetése: 3000—5000,— Ft-ig. Szolgálati férőhelyet és kedvezményes étkezést biztosítunk. Jelentkezni lehet: 1983. augusztus 20-ig személyesen, Tiszabercel, Mg. Szakmunkásképző Intézet igazgatójánál. (1222)

A SZ.-SZ. M. KOMMUNÁLIS SZOLGÁLTATÓ VÁLLALAT felvételre keres kerámia üzemébe férfi munkaerőket (Nyíregyháza,

LALAT Debrecen, Monostorpályi u. 29. felvesz változó munkahelyre fúrómestereket, gépkezelőket és betanított munkásokat. Jelentkezni lehet a munkaügyön. (1168)

GÉPI HIMZŐKET KERES A „HEGYALJA" MGTSZ BEKECS kézműipari üzeme. Jelentkezni személyesen és telefonon lehet az üzem vezetőjénél. Cím: „Hegyalja" Mgtsz Bekecs (Szerencs, Lenin u. 10.) alatti telephelyen — (volt laktanyaépület). Telefon: Szerencs 17 vagy 314.

Tellinger István

— **Tellinger István** grafikusművész munkáiból kiállítás nyílt a miskolci minigalériában. A tárlaton a művész több mint félszáz rajza, illetve vegyes technikával készült alkotása látható. A Miskolcon élő Tellinger István végzettsége szerint építészmérnök, de diákkora óta művelője a grafikának, s 1967-től rendszeresen ki is állít.

Wejszava 1985. VII. 16.

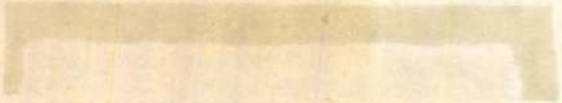

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Tellinger István
grafikusművész

MAGYAR HÍRLAP

1984 ÁPR 2

Tellinger István rajza

— 1981 a rokkantak éve volt. Nem érzik úgy, hogy divatossá váltak?

— Nem — tiltakozik határozottan az elnök. — Természetes, hogy akkor reflektorfényben voltunk, és a társadalmi adakozások mértéke jóval nagyobb volt a mainál. Ám nem egy mostani mecénásunkat 1981-nek köszönhetjük. Az pedig már önmagában is fontos eredmény, hogy ránk irányult a figyelem.

Kérdés azonban, mennyire? A kampányévben bőkezűen adakoztak a vállalatok, szocialista brigádok és magánszemélyek egyaránt, ám azóta sem épült új intézet, újabb iskola és — bár szó volt róla — szemernyivel sem csillapodott a mozgássérült gyerekek napközi ellátásának gondja. A felnőtt sérültek ki tudja mióta hadakoznak azért — sok ország-

TELLINGER ISTVÁN

TELLINGER ISTVÁN GRAFIKÁI

Tellinger István miskolci grafikus alkotásaiból nyílt kiállítás a Miskolci Galériában. A művész 1967 óta szerepel rendszeresen a tárlatokon, a város galériájában először 1973-ban mutatkozott be. Képünkön Ikon című rajza.

17. [illegible] 43.

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Tellinger István
grafikusművész

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1984 ÁPR 20

1021

Tellinger István rajza

ohánygyár

ég –

vedelmek

aránya

ám valakinek gyártania kell, mert még ma is népes tábora van a Symphoniának, Kossuthnak, Munkásnak. Annak idején a Dohányipari Tröszt „szakosította" az újhelyieket ezekre a gyártmányokra. A tröszt azóta megszűnt, Újhelyben pedig már bele is törődtek a gazdaságtalan termékbe. Ám fokozatosan növelni szeretnék a füstszűrős, tehát az egészségre kevésbé ártalmas és jövedelmezőbb cigaretták arányát.

Mi az a gördített program?

Íjtörő

Tellinger István

— **Tellinger István** grafikusművész kiállítását nyitották meg szerdán délután a miskolci Szakmunkás Galériában. A március közepéig nyitva tartó tárlaton a miskolci grafikai műhelyhez tartozó művész csaknem száz rézkarca, linómetszete és tusrajza látható.

Népszava 1986. 11. 13.

SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1980 JAN 1
ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1980. január 10., csütörtök

1021

Szakállas

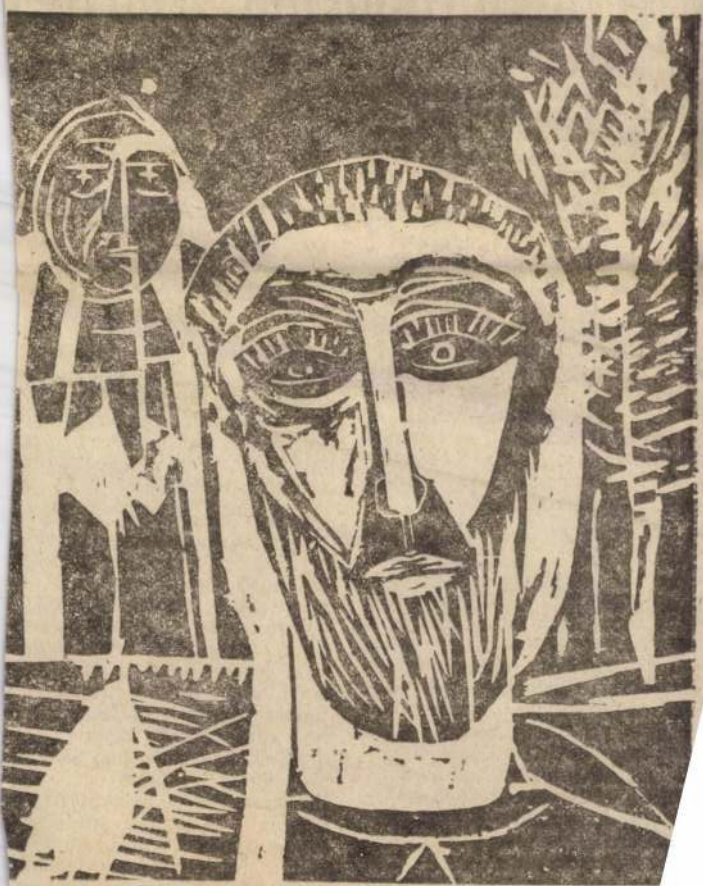

Tellinger István

A kongresszusi irányelv

Az év első napjainak legkiemelkedőbb hazai politikai eseménye a párt XII. kongresszusa irányelveinek vitája. A Központi Bizottság nagy vonalakban ebben összegzi az elmúlt öt esztendő munkáját, a XI. kongresszus határozatainak végrehajtásáról, az ország fejlődéséről, a pártról és a mozgalom helyzetéről készített áttekintést. Beható vizsgálat alapján elemzi a jelenlegi helyzet sajátosságait, a szocialista építőmunka belső és külső feltételeit, és ennek alapján vázolja az elkövetkező esztendők tennivalóira vonatkozó elképzeléseit.

Felelősségteljes szerep hárul a párt kongresszusára, amikor ezekben a kérdésekben dönteni fog. Ennek mély átérzése készteti a Központi Bizottságot arra, hogy megossza gondját az egész párttal, sőt a szélesebb politikai közvéleménnyel. Ezért bo-sátja az irányelveket vitá-a; nagy érdeklődéssel figye- a különböző hozzászólá-kat, véleményeket, javasla-kat. A politika ilyen ala-ásának, formálásának, de-kratizmusának már ha-nányai vannak pártunk-Többek között ennek is tős szerepe van abban, az MSZMP politikájá-ó irányvonala már több

szervezettségétől, irányítot ságától, az irányelvekbe deklarált politikai gondola tok sokoldalú propagandájá tól, a különféle lényegeseb társadalmi jelenségekkel val szembesítéstől.

A pártszervezetek általába ebben a szellemben tervezi és szervezik munkájukat. A év első heteiben politika munkájuk középpontjába a kongresszusi irányelvek vi táját állították. Gondoskod nak arról, hogy a Központi Bizottság dokumentuma a párttagság legszélesebb köré hez eljusson és minden ér deklődő számára hozzáférhe tő legyen. Nagyon sok mú lik azon, hogy milyen figye lemmel olvassák, mekkora elmélyültséggel tanulmányoz zák legfontosabb gondolatait Ennek érdekében a figyelem felkeltő és ösztönző agitáci szerepét a legtöbb pártszer vezet igen nagyra becsüli é gondosan meg is szervez

tehetségben van, legyen hát kan

(VU

MILOS KOMADINA

Üres percek

Itt ülök, ki tudja hányadszor, s megfeszülök,
hogy a kényszerű apróságok temérdekéből
kiszűrjek valamit, azt a bizonyos értelmet,
mely lehetővé tenné elviselnem e kényszerűséget.
Dologtalanul és közönyösen szemlélem
a holt tárgyak tenyészetét asztalomon,
találgatom, melyik hol állhatott tegnap,
hová kerül holnap.
Kávéscsésze, cigaretta, gyufa, hamutartó,
szamárfüles, üres notesz.
Itt vagyok, jelen vagyok, szamárfüles notesz.
Na és?

Zenét szeretnék hallgatni, valami szépet és újat,
melyet még nem hallottam, ám rögtön
felismerném. Elnyűtt, üres jegyzettömb.
Csend honol, fülledt a meleg manzárdszobámban,
bámészkodom, mint aki várakozik.

Mivel a zene nem hangzik fel és meleg van,
új játékot eszelek ki,
behúnyt szemmel magam elé képzelem az asztalt,
olyannak, amilyen, csak éppen ott ugrándozik
rajta levágott kezem, töltőtollat tart,
a noteszhez szökdécsel, habozik, vonakodik,
majd nagy betűkkel papírra veti . . .
VALAKI KOPOG!

(MILOSEVITS PÉTER FORDÍTÁSA)

Tellinger István

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1982 5

Napjaink

grafikusok

1021

ALAKOK

TELLINGER ISTVÁN RAJZA

Egy elfelejtett miskolci költő-tanár

Balázs Győző-emlékest az öregdiákoknál

Az ősi miskolci (egykor „Lévay") gimnázium volt növendékeinek egyesülete a 18. „tanári emlékest"-en Balázs Győzőről, az iskola nagy hírű költő-tanárjáról emlékezett meg a TIT Kaziczy klubjában.

H. Szabó Béla, az ünnepség szónoka nagy megjelenítő erővel ismertette rajongva szeretett tanáruk emberi arculatát, közéleti munkásságát, költői-filozófiai és dalszerzői műveit. Elsősorban azokra az emberi jellemvonásokra utalt, melyek indítóokai voltak annak a nagy rajongásnak, ahogyan a diákok (és a város lakosságának a szép és nemes dolgok iránt fogékony része) szerették ezt a lángoló szívű, emberszeretetet árasztó, szinte minden visszahúzó korlátot legyőző, humanista lobogású, állandóan a fény és emberi haladás irányába néző költő-tanárukat.

Az előadó a „lélekbúvár" tüzetességével újabb és újabb jellemvonásait, rejtett tulajdonságait fedte fel e kiváló embernek és művei tükrében mutatta be azokat. Diákjai iránti véghetetlen szeretetét a Földes Gimnázium egyik tanulója (Kaminszky Adrienne) által szavalt „Tanítványaimhoz" c. verse sugározta. Tanár szebben nem is búcsúzhatott tanítványaitól. Az iskola (ma Zrínyi Gimnázium) nemcsak „tanoda" volt, hanem emberfaragó, nemes jellemekké csiszoló, szépségek felé fordító műhely is, ahol a mesterek maguk a tanárok voltak, élükön Balázs Győzővel, a segédek pedig az iskola tanulói, akik önképzőköri, cserkész- és honismereti munkájuk során egymást is nevelték. Nem csoda, ha az ilyen iskolából százakra menő közéleti hírességek keltek szárnyra. (Lévay, Szemere, az Egressyek stb.)

Fennköltt apotheózissal írt verseiben a szüleszeretetről és tanítványait szinte minden óráján figyelmeztette az Édesanya, Édesapa szeretet,re. Kiváló szépségű versét, „Az én Anyám"-at is szavalattal idézték fel az emlékesten.

Amilyen varázzsal hatott tanítványaira, oly népszerűvé vált a miskolci nagyközönség szívében is. A Zenepalotában tartott miskolci szabadegyetemi ünnepélyeken több százan vettek állandóan részt és élvezték a szép előadások mellett Balázs Győző költői ihletésű zárószavait, melyek sokszor több nyomot hagytak a hallgatókban, mint maga az előadás.

Aki részt vett ilyen szabadegyetemi előadáson, bizonyára ma is elbűvölten emlékszik vissza arra, hogy öreg anyókák, gyári műszakból hazatérő munkások, sok diák, és az „értelmiség" képviselői szinte százakra menően, összezsúfolódva ültek a díszterem székein vagy álltak a lépcsőn, ha nem fértek be a nagyterembe. Témáikban ezek az előadások a legliberálisabbak voltak. Így Veres Péter is tartott előadást ott, az akkori borsodi vezetők előtt, akik fanyalogva kellett, hogy hallgassák a „parasztvezér" ostorozó, feddő szavait.

Hosszú időn át volt Balázs Győző az Északkerületi Dalosszövetség igazgatója. Tevékenysége idején a dalkultúra széles mértékben virágzott Miskolcon. A vasgyári, perecesi, vasúti stb. dalköröket nemes versengésben fogta össze és számtalan országos versenyben vezette sikerre. A szegényes dalkincs növelése végett maga is több száz műdalt és műnépdalt komponált, szöveggel együtt. Ezeket a „Sziromeső" és „Dallamok" c. albumaiban jelentette meg. Előszavuk költői szárnyalású hitvallás a dal nemesítő, lélekemelő szerepe mellett.

Különösen értékesek ma is a filozófiai esszéi. Ezekből egy panteista, természetszerető (Bükk-imádó), az emberiség megjavításáért küzdő, szeretet-propagáló, egyaránt idealista és realista filozófiai rendszer csillámlik elő. Az emberi sors rejtelmeire, az immanens világnak a reális életre gyakorolt hatásaira pedagógusként mutatott rá, mindig pozitívan és kiváltságokat ostromló, demokratikus nyíltsággal. Eszméit „A szív filozófiája" c. tanulmányában fejtette ki legtömörebben.

Mint költő — miként a többiek is — megjárta a maga fejlődési útját: kezdeti költészeti, illetve formai hibáiból kivetkeződve, mély-fogantatású, a természet miliőjébe öltöztetett, nagy emberi igazságokat elővillantó zsánerképei a legszebbek. Az „Ember"-hez intézett himnuszai is tipikusan Balázs Győző-versek. Ezek közül többet ismertetett az előadó.

Dr. Kiss Kálmán volt tanártársként tartott baráti visszaemlékezést, majd korreferátumként dr. Iván Géza foglalta össze Balázs Győző filozófiai, költői és pedagógiai vezéreszméit.

Az emlékesten a volt tanítványai nagy számban vettek részt, ugyanolyan tisztelettel, mint mikor szeretett tanáruk síremlékét avatták a Deszka-temetőben, 1975 májusában.

IVÁN GÉZA

EMBERPÁR TELLINGER ISTVÁN RAJZA

Hírek

Serfőző Simonnal találkoztak a vers barátai a költészet napján, Miskolcon. A Fehér Malomban rendezett költői délutánon Papp Lajos, a Napjaink főszerkesztője mondott bevezetőt, majd Kulcsár Imre színművész tolmácsolta Serfőző Simon verseit, aki ezután dedikálta a közönségnek összegyűjtött versei Holddal világítottunk című kötetét. A költői „könyvpremiert" megelőzően koszorúzási ünnepség volt Lillafüreden, a József Attila emléktáblánál, ahol Zimonyi Zoltán irodalomtörténész mondott méltató szavakat, s Lakatos István színművész előadásában hangzott el József Attila és Kosztolányi Dezső egy-egy verse.

*

Az értelmiség helyzetéről, a fiatal műszakiak gondjairól hangzott el beszélgetés Leninvárosban azon a találkozón, amelyen a TVK műszaki értelmiségi dolgozói és a Napjaink képviseletében Tóth János, az értelmiség-vita bevezető cikkének írója, a Népművelési Intézet igazgatóhelyettese, valamint Papp Lajos főszerkesztő és Serfőző Simon szerkesztő vett részt. Az április 17-én rendezett ankétot üzemlátogatás előzte meg, amelyen Bódis Istvánné kalauzolta a résztvevőket.

*

A miskolci városi könyvtár és az Északmagyarországi Írócsoport rendezésében április 29-én, a Jelenkor szerkesztősége találkozott a miskolci olvasókkal a MAB-székházban. A vendégeket: Csorba Győző Kossuth-díjas költőt, Bertók László József Attila-díjas költőt, Szederkényi Ervin irodalomtörténészt, a lap főszerkesztőjét Serfőző Simon, az írócsoport titkára köszöntötte. Másnap a pécsi íróvendégek találkoztak a Napjaink szerkesztőségében lapunk munkatársaival, majd rendkívüli irodalomórákon vettek részt a Herman Ottó és a Kilián Gimnáziumban.

*

A Magyar Rádió 3. műsora Fiatalok stúdiójában három borsodi fiatal, pályakezdő költőt: Cseh Károlyt, Csorba Piroskát és Furmann Imrét mutatták be. Serfőző Simon beszélt munkájukról, hamarosan megjelenő közös antológiájukról. Verseiket neves művészek tolmácsolták.

*

Május 31-én megtartotta az évad utolsó premierjét a Miskolci Nemzeti Színház társulata. Szőke István rendezésében Ray Henderson Diákszerelem című zenés játéka került színre. A színház készül a nyárra is; a tervek szerint többek közt Tapolcán játszanak az üdülő közönségnek a turistaszezon idején.

*

Elhunyt Jakoby Gyula festőművész. A Kassán élt s alkotott festővel néhány hónapja találkozhattak a miskolci tárlatlátogatók is. Halála a magyar művészeti élet érzékeny vesztesége.

Napjaink, 1985/6. XXIv. évf

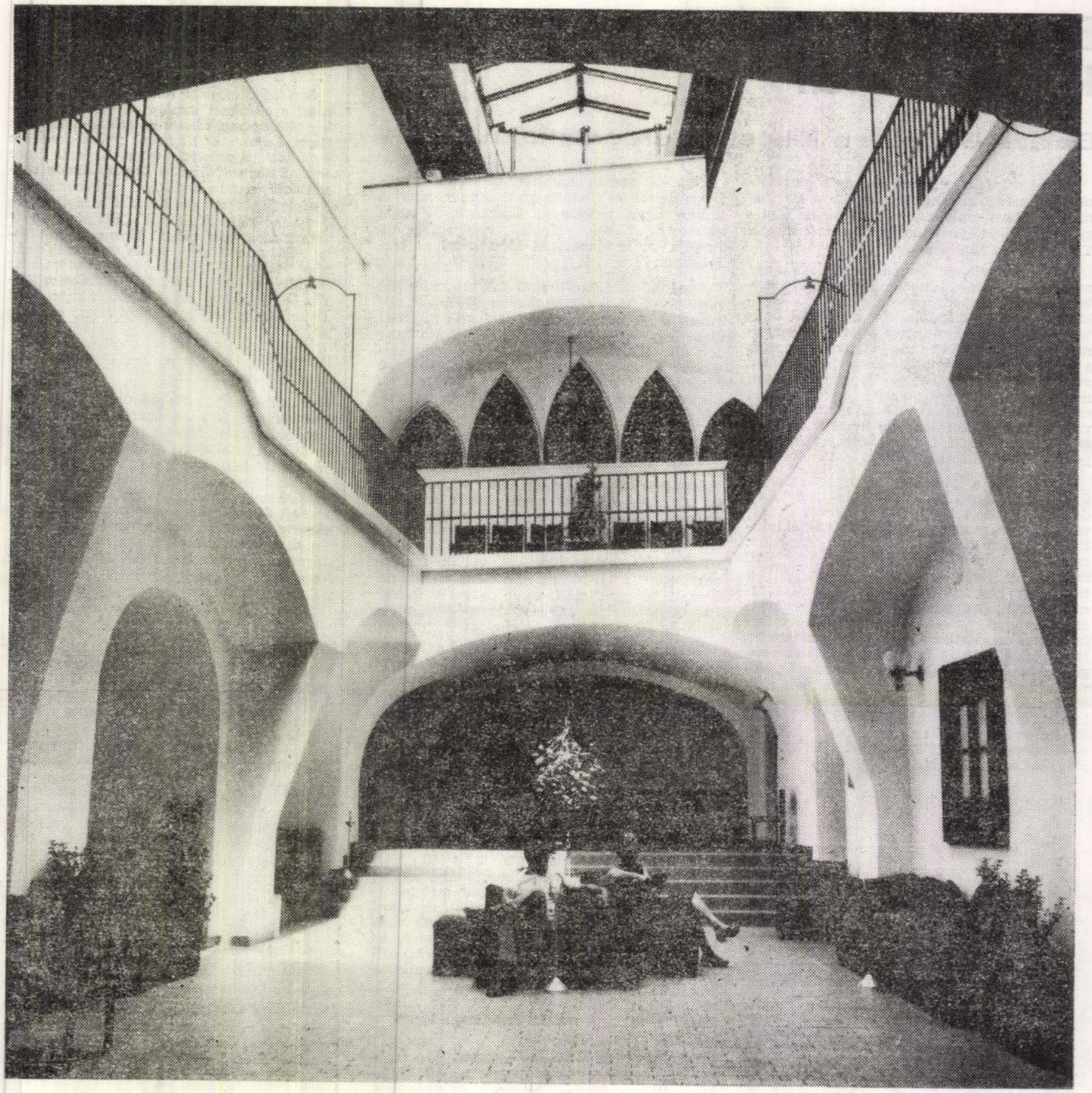

MÁJUS 31–JÚNIUS 5.: ÜNNEPI KÖNYVHÉT / MEGYEI MEGNYITÓ MISKOLCON, MÁJUS 31-ÉN / MEGNYITÓT MONDOTT DR. KUN LÁSZLÓ EGYETEMI TANÁR, A MEGYEI PÁRTBIZOTTSÁG TITKÁRA / VENDÉGEK A KÖNYVHÉTEN: CSOÓRI SÁNDOR, JÓKAI ANNA, FEKETE GYULA, FODOR ANDRÁS, ESTERHÁZY PÉTER, MOLDOVA GYÖRGY, LADÁNYI MIHÁLY ÉS MÁSOK / BORSODBAN ÉLŐ ÍRÓK SZEREPLÉSE A MEGYÉBEN ÉS MISKOLCON / BARCZY JÁNOS, HAJDÚ GÁBOR, GULYÁS MIHÁLY, BRACKÓ ISTVÁN, KALÁSZ LÁSZLÓ, SERFŐZŐ SIMON DEDIKÁL A KÖNYVSÁTRAKNÁL / BÉKEVILÁGHÁBORÚ. PAPP LAJOS KÖLTŐI ESTJE, JÚNIUS 4-ÉN 17 ÓRAKOR A MEGYEI KÖNYVTÁRBAN / ISMÉT MEGJELENT AZ ÜNNEPI KÖNYVHÉT BORSOD MEGYEI HÍRADÓJA

TELLINGER ISTVÁN

Ára: 11 forint

TELLINGER ISTVÁN GRAFIKÁI
Miskolc, Mini Galéria

„A világ csak hangulat" írta a költő a XIX. század végén, holott már akkor is tudták, hogy nem csupán az. A mi századunk végén, miután a költészet képekbe burkolódzik, szinte elbújik a képek mögött — mintha éppen a grafika vállalná át a szerepét. Meg se kísérli a valóság képirajzi visszatükrözését, úgymond, „leképezését", noha a legváltozatosabb, legfejlettebb technikák állnak a rendelkezésére, hanem beéri reflexiókkal, hangulatokkal. Ez azonban messze nem azonos az impresszszionizmus életvidám és színgazdag napfényimádatával. Az ég komor, sötét Tellinger István színes nyomatain, s ebből az égből mintha rőtvörös bombák hullanának a jellegtelen, szürke Földre. Nem állít ezekkel a rajzokkal, nyomatokkal, diófapáccal és filctollal készült kompozíciókkal Tellinger, csupán sejtet, vagy ha úgy tetszik, sugall. El kell fogadnunk Illyés Gyula intelmét, amellyel óva int attól, hogy „optimista" vagy „pesszimista" jelzővel bélyegezzük meg a művészt. Minden kreativitás, teremtő (megfogalmazó) aktus optimista.

Tellinger sajátosan válogatott, egymás mellé helyezett színfoltjai, geometrikus, már-már mérnöki precizitással kimunkált formái, emberalakjainak (lásd például ikonjai) takarékos eszközökkel leegyszerűsített, s éppen ezzel drámai hatást keltő foltjai arra utalnak, hogy a művésznek rossz a kedve ebben a világban. Nehéz vitatkozni vele, hisz a

TELLINGER ISTVÁN

Új Tükör, XXII. évf. 33. sz. 1985 4. p.

világ valóban tele van feszültséggel, kimondott és meg nem fogalmazott szorongással. A művészet gyönyörű paradoxona azonban éppen ez: a grafikák gyászfeketéje, a megkomponálás igénye és eleganciája az életigenlést erősíti fel bennünk. *(Képünkön a művész grafikája)*

Horpácsi Sándor

-Mű

lke ... vfolya-

EJE

ket ... a ren-

rer ... kül ad-

ETEI

ött, kisebbik része füzetekből
örülményt F-e, a rongáltságát R-el

folyamot csak abban az esetben kö-
ai ismeretlenek, vagy az évfolyam-
ik.

zlünk, amikor az évfolyamon belül

Tellinger István

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-743, 340-726

grafikusművész

MAGYAR HÍRLAP

1981 MÁJ 10

1021

Tellinger István metszete

ci hatóságok, Becsből való végleges elutazása előtt azt követelték tőle, hogy írjon alá egy nyilatkozatot, mely szerint német részről semmiféle bántódás nem érte őt, Freud kényszerűségből aláírta ugyan az okmányt, de megkérdezte, vajon hozzátehetne-e még egy mondatot: „Mindenkinek őszintén ajánlhatom a Gestapót."

Freud alakja már életében legendássá vált; talán azért van az, hogy öregemberként vonult be a köztudatba. Időskori fényképein fehér szakállas, rezignált, bölcs aggastyánként jelenik meg — mint aki már mindenen túlvan, s aki mindent, ami emberi, túlságosan is jól ismer ahhoz, hogy bármiféle illúziót tápláljon még az emberek s a

Tölt vagy költ

A szakemberek szerint nem az a fontos, hogy hány turista érkezik hozzánk, hanem hogy menynyi időt *tölt* nálunk, még inkább, hogy mennyit *költ*. Erről azonban aligha lehet fogalma az utca járókelőjének — ezt csak a hivatalos bevételi adatok, a statisztika képes kideríteni. *Korántsem kívánom kétségbe vonni a kevés turista sok bevétel elvét, de azért*

Tellinger István

grafikusművész

Metszete a Magyar Építőben.

Magyar Építő
1981 jan. 1.

Tellinger István metszete

ű jelzi a sóstói erdőben,
irmasdombon azt a helye
ol évről évre összegyűlte
nyíregyháziak ezen az ü
épnapon. A szociáldemol
ta jelszavak, az illegál
ommunista párt röplapj
indig a munkásosztál
onkrét feladataira utaltal
: elnyomás, a munkanélki
ség megszüntetésére buzd
ttak, rámutattak a növekv
siszta veszélyre.

A felszabadulás után ünn
elhették hazánkban új
zabadon május elsejét. Nyír
gyházán 1945-ben azon a na
on *„vörös drapériák és nem
etiszínű zászlók lobogódí
ze"* fogadta a tömeget. Az
ünnepség a Lenin téren volt,
ol *„sok ezernyi torokból
állt a dal, a szabad szó az
i felé"* — olvashatjuk az
kori újságban. Az idei a
arminchatodik igazi, szabad
május, melyen képzeletben
ezet fogunk a világ dolgo
ival és régi május elsejék
ajdani felvonulóival.

Reszler Gábor

... és a mai Nyírlug

Tellinger István

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 345-726

Grafikusművész

KELET-MAGYARORSZÁG
1981 MÁJ 1

1021

Konstrukció. Tellinger István rajza

zoképpen alakult:

Ország	Kivitel 1978-ban milliárd dollárban
USA	146,7
NSZK	142,5
Japán	98,4
Franciaország	79,4
Anglia	71,7
Olaszország	56,1
Szovjetunió	52,4

Tellinger István

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1980 JAN 19

MAGYAR HÍRLAP

grafikusművész

1021

Tellinger István rajza

nű jelzi a sóstói erdőben, *Hármasdombon* azt a helyt ahol évről évre összegyűlt a nyíregyháziak ezen az ü nepnapon. A szociáldemol rata jelszavak, az illegál kommunista párt röplapj mindig a munkásosztá konkrét feladataira utalta az elnyomás, a munkanélki iség megszüntetésére buzd tottak, rámutattak a növek fasiszta veszélyre.

A felszabadulás után ünn pelhették hazánkban új szabadon május elsejét. Nyír egyházán 1945-ben azon a napon *„vörös drapériák és nemzetiszínű zászlók lobogódisze"* fogadta a tömeget. Az ünnepség a Lenin téren volt, ahol *„sok ezernyi torokból szállt a dal, a szabad szó az ég felé"* — olvashatjuk az akkori újságban. Az idei a harminchatodik igazi, szabad május, melyen képzeletben kezet fogunk a világ dolgozóival és régi május elsejék hajdani felvonulóival.

Reszler Gábor

... és a mai Nyírlu

Tellinger István

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 345-726

Grafikusművész

KELET-MAGYARORSZÁG

1981 MÁJ 1.

1021 /.

Konstrukció. Tellinger István rajza

AUTOMATIKA MŰVEK

esztergályos szakmunkásokat
esztergagépekhez váltóműszakl
ket és férfiakat szerelő munkás
goló szakembert, épületgépészt
rátort, kezdő könyvelői végzet
Minden szombat szabad. Bérez
Jelentkezni lehet: BUDAPEST
erő-gazdálkodáson személyesei

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP

1982 FEB 2 71

1021

Tellinger István metszete

vakoknak tiszta e
tatja fel. Munká
favágók, hegyi pás
selők és értelmiség
szerelemben és
munkában és harc
rajzaiban győz me
velük és értük való
met a létnek.

A *Tények és tanúk* sorozat szerkesztői nagy szolgálatot tesznek a magyar közművelődésnek azzal, hogy az ismert közéleti férfiak után és mellett a kevésbé ismerteknek — s köztük az ország határán kívül élőknek — az emlékiratait is közzéteszik. Ezzel hozzájárulnak ahhoz, hogy szélesebb társadalmi rétegek megismerhessék a huszadik század szétszóródott magyarságának életét, s általa történelemtudatunk teljesebbé és objektívabbá váljék (*Magvető*)

M. Pásztor József

ki az elbeszélések. itt is nag
erővel torlódik egymásra a meg
szenvedett élményvilág. Áttét
lesen az ott áradó történet folyt
tatása a novellafüzér. Visszaté
nek a háborús emlékek. a Drá
ván mólót ácsolók. akik közül na
ponta sokakat. számlálhatatlan
elszólít a halál. Megaláztatás
kiszolgáltatottság: a csendőrö
puskatussal. veréssel arra kény
szerítenek egy cigányembert
hogy nyersen egye meg a tyúkó
Fájdalom. kétségbeesés. boszo
kányosság sorjáznak egymás me
lé. Kis és nagy dolgok furcsá
összekeveredtek. Nyers, kegye

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP

1982 ÁPR 24

I 1021

Tellinger István rajza

kodtet, s ezzel [illegible]
szi, hogy a rokkantak
kocsival is felszállhass
Az utastérbe pedig a
kottnál kevesebb ülést
reltek be, hogy a rok
kocsik kényelmesen el
nek. Az autóbuszoka
próbák és az ellenőrzés
végzése után még ebb
évben útnak indítjá
NDK-ba.

— **Az utóbbi** évtized egyik legeredményesebb esztendejét zárja az újítómozgalom 1981-ben a martfűi Tisza Cipőgyárban. A VI. ötéves terv első esztendejében bevezetett ötletek, ésszerűsítések, a műszaki és fizikai dolgozók újításai 16 millió forint megtakarítást eredményeztek a vállalatnak.

— **Tegnapi** lapszámunkban, az első oldalon „Fonalsátorban" címmel fényképet közöltünk a Miskolci Pamutfonodából: a képen Repei Jolán fonónő látható munka közben.

Hegyalja Mgtsz. Bekecs,
Szolgáltató Ágazat Miskolc
3516 Miskolc, Tégla u. 30.
MNB: 270-77199

gyed év alatt két új nagy teljesítményű mezőgazdasági energetikai berendezés mintapéldánya készült el. A rekordidő alatt megvalósított fejlesztés jelentős anyagi megtakarítást tesz majd lehetővé a gazdaságokban. A bálaégető berendezést a Mezőgazdasági Gépfejlesztő Intézet útmutatása alapján fejlesztették ki. Minden korábbinál gazdaságosabban működik az új, Sirokkó—2000-es mintájú szárítóberendezés, amely szintén széles körű szakmai összefogás eredménye.

— **A rossz időjárási viszonyok** miatt kilenc mérkőzést törölni kellett a totó 52. heti szelvényén. A Sportfogadási és Lottó Igazgatóság a váratlan eseményről értesülve a következő közleményt adta az MTI-nek: A kilenc mérkőzés törlése miatt a totó részvételi szabályzata értelmében nye-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

T

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1981 DEC 2 97

1021

Tellinger István rajza

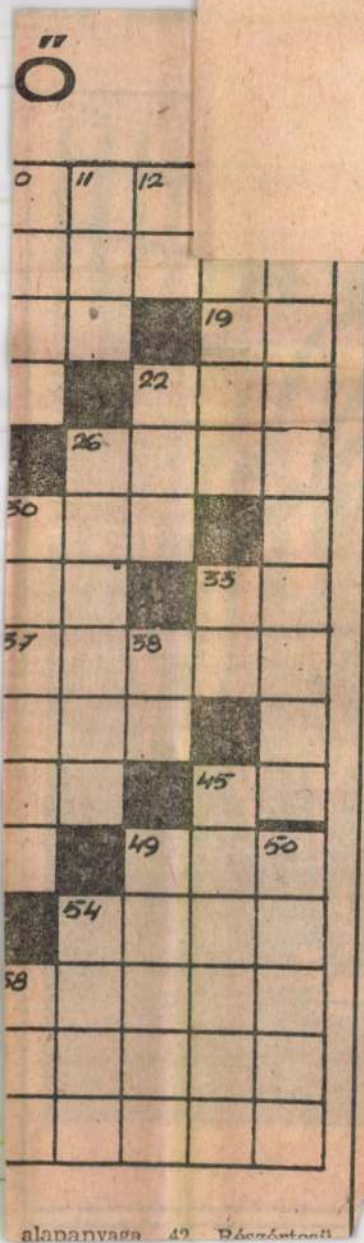

alapanyaga 42 Részértesítő

vá avatnak. Gelleri Andor Endre indulása. — 15.10: Új Zenei Újság. — 16.00: 168 óra. — 17.30: Komolyzenei „lemezlovas". — 18.45: A szülőföld muzsikája. — 19.45: Színház az Ezüst Kancsóban. Takács Gyula regénye rádióra alkalmazva. — 20.38: Simándy József énekel. — 21.09: A zene nem ismer határokat. — 22.15: Európa hangversenytermeiből. — 23.25: Perényi Miklós gordonkázik, Szűcs Lóránt zongorázik. — 0.10: Melódiakoktél.

PETŐFI: 8.05: Rip van Winkle. Operettrészletek. — 9.00: Ismeretlen ismerősök. — 10.00: Szombat délelőtt. — 12.00: Jó ebédhez szól a nóta. — 12.50: Százszorszép Színház. — 14.00: Irodalmi világjárás. — 14.35: Két dal Churchill: Hófehérke és a hét törpe c. film zenéjéből. — 14.45: A Rádió Dalszínháza. — 16.35: Blues-felvételekből. — 17.30: Mozaikok — 1982-ből. — 18.35: Slágerek mindenkinek. — 19.30: Joan Sutherland zenés játékokból énekel. — 19.50: Újdonságainkból. — 20.35: „Tessék kinyitni a szemet!" Gácsi Sándor valóságjátéka. — 21.35: Nyitott stúdió. — 22.00: Slágermúzeum. — 23.15: Részletek az Old and New Dreams együttes nagylemezéről.

3. MŰSOR: 7.00: A szolnoki stúdió román nyelvű nemzetiségi műsora. — 7.30: A miskolci körzeti stúdió szlovák nyelvű nemzetiségi műsora. — 8.11: Magyarország orgonái. — 9.16: Barokk zene. — 10.25: Slágerlista. — 11.05: Hangfelvételek felsőfokon. — 12.35: Hamari Júlia operafelvételeiből. — 13.07: Lemezbörze helyett. — 14.00: Kívánságműsor sztereóban. — 16.00: Kapcsoljuk a Magyar Nemzeti Galéria barokk kiállítási termét. — 17.05: Szimfonikus táncok. — 17.30: Tip-top parádé. — 18.00: Népzene sztereóban. — 18.40: A magyar szépprózá századai. — 18.55: Kettős világban. Nemes Agnes versei. — 19.05:

TELLINGER ISTVÁN

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1983 JAN 08

1024

Tellinger István rajza

társ s
kált (
most
csak e
volna
— T
nincs,
tatta
A *jó*
az elv
volt.

— Ő viszont *bizonyítékokat* kért. Itt tartunk jelenleg — fejezte be Gittuka. Margó jelzett, hogy mondana ő már valamit régóta. Margóval csak egy baj volt, hogy még nem köthette össze kétségtelen elméleti tudását a *gyakorlattal* és még egy, hogy minden *vitát* kikurkászolt a folyóiratokból: a nemzet-vitát, a pedagógus-vitát, a hetvenesévek vitát, a fruska-vitát, a vitamorál-vitát, és még egy: mindegyikhez hozzászólt, ráadásul a munkahelyén, kávézás közben; és még egy: *szociológizált*, aztán még egy: túlontúl is heveny beleélte magát a könyvtárosegyesületi életbe. És még három: hollandul tanult, Teilldard de Chardint olvasott és négy gyereket akart, de hogy kitől, azt nem volt hajlandó megnevezni. Ebben a rendkívüli helyzetben ilyen *paraméterekkel* (ebben a szakkifejezésben is biztos volt Nemakárky) Margó szóba sem jöhetett. Az igazgató így csak egyet tehetett:

— Kriveljov *Könyv a Bibliáról*, ebben nézze meg!

A jövevény ahelyett, hogy megköszönte volna, elszomorodott.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

1983 MAR 1

Napjaink

— Főnök, én *mindent* sejtek! — kiabálta

ARC TELLINGER ISTVÁN RAJZA

említik, a *szecesszió* és a *szürrealizmus* között húzzák meg Gulácsy művészetének határait. A szakértők felhívják a figyelmet arra is, hogy a *rokokó álomvilág* minduntalan más és más tónust hívott elő ezekből a félig tudatos, félig tudatalatti mélyrétegekből. Ezt látszik tanúsítani ez a jubiláris emlékkiállítás is. Ami viszont a lényeg: a száz éve született, félszáz éve halott Gulácsy Lajos nagyon érzékeny és nagyon egyéni művész volt.

Wagner István

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1982 OKT 16

MAGYAR HÍRLAP

1021

Tellinger István linómetszete

Bü
● id
fa
szomszé
mi mali
tötte fal
zimankós, hófúvásos februárban is ragyogó napsütésben fogadott bennünket...

Sokan járnak az utcákon.

Átérve a Cseresznyés patakon, a harmadik házban a Budapesti Fehérnemű Szövetkezet bükkzsérci telepének nagyszalag részlegét találjuk.

— Sokat jelent nekünk ez a telep — mondja Molnár Piroska technikus. — Százunknak oldódott meg helyben a munkalehetőség. Az átlagkeresetünk háromezer forint, meg lehetünk elégedve. Egy másik épületben van a kismama-szalag, ott tizenöten termelnek, és van egy befejező részleg. Pillanatnyilag szovjet exportra otthonkákat készítünk.

Egyike a faluban végezhető munkának. Messze túlhaladva azt az időt, amikor a falubeliek, az asszonyok is summásnak mentek, vagy a nehezebb fakitermeléshez.

A falu egyik szép házában lakik Szántai Gyuláné, Borbála néni, aki 1928-tól nyolc évig dolgozott summásokkal, főzött száz emberre, sütött naponta 22 kenyeret.

— Más, nehezebb világ volt — mondja. — Hathónapos szerződéssel mentünk el... A fiataloknak könnyebb, aki igyekszik, szépen gyarapodhat, mint itt a faluban legtöbben.

Borbála néni igazát a fa-

Három embernek hat mészége

Bükkzsérc

Ahol m

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1982 FEB 6

1021

Tellinger István rajza

TELLINGER ISTVÁN

SZÍNEK – ÁLMOK

1992. SZEPTEMBER 10 – OKTÓBER 10.

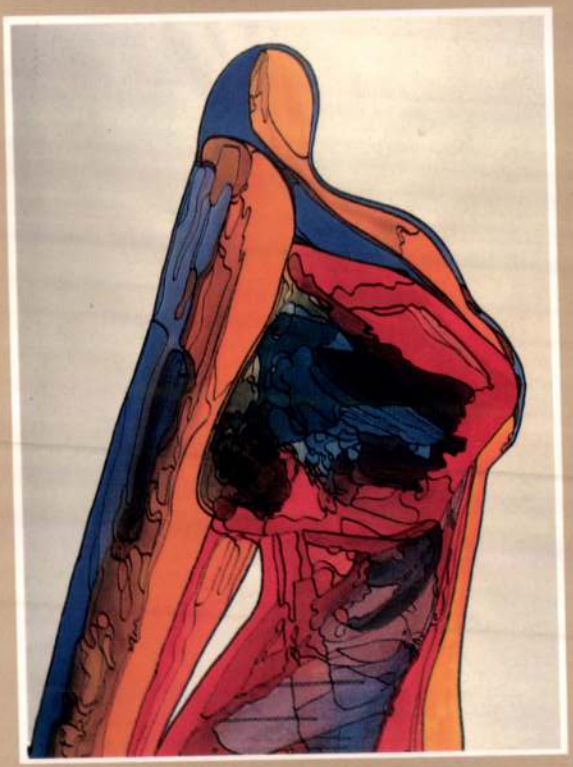

KIÁLLÍTÁS AZ ESZTERHÁZA GALÉRIÁBAN
FERTŐD
MUZSIKAHÁZ
A SZERVEZÉSÉBEN
(MISKOLC, SZÉCHENYI U. 6/A,
TEL.: 36 - 46 - 342 923)

Tellinger István a magyar grafika középgenerációjának képviselője. Pályája a hatvanas évek közepén indult, szemléletére és műveinek formavilágára hatott a korszak, a modern magyar grafika hőskora meghatározó jelentőségű képviselőinek – Kondor Bélának, Lenkey Zoltánnak – a művészete.

Ceruza- és tusrajzait a laza, oldott, már-már kalligrafikus vonalvezetés, illetve a formák montázs jellegű összeállítása jellemzi, míg rézkarcait az expresszív elrajzoltság és a merészen kígyózó érzékeny vonalháló.

Tellinger kifejezésmódja stilárisan igen sokszínű: korai, figurális rajzai és rézkarcai után született alkotásainak motívumai zsúfoltak, szinte szürreálisak (jó példa erre 1976-os Fej sorozata). Ugyanebben az időszakban készült irodalmi művek ihlette grafikái pedig elbeszélő jellegűek.

Szinte valamennyi grafikai eljárással dolgozott vagy dolgozik, mégis a sokszorosító technikák közül a rézkarcot és a linóleum- metszést műveli leginkább, rajzolni pedig elsősorban tussal és ceruzával rajzol, ugyanakkor akvarelleket és olajképeket is készít.

Számos egyéni tárlata közül az 1991-ben a Miskolci Galériában megrendezett retrospektívet kell megemlíteni, melyen huszonöt év termésének javát, több mint kétszáz művet mutatott be. A jelenlegi kiállításán a legfrissebb, az elmúlt egy-két évben alkotott színes, zömmel nonfiguratív temperaképeit vonultatja fel. E kompozíciók jellemzője a játékosság, amelyet úgy ér el, hogy a kompozíció különböző élénk színű, villódzó részleteit hangsúlyos körvonallal összefogja, ezáltal a motívumok szín- és formaritmusát kiemeli.

Lóska Lajos

István Tellinger ist der Vertreter der Mittelgeneration der ungarischen Graphik. Seine Laufbahn begann in der Mitte der sechziger Jahre, auf seine Anschauung und die Formwelt seiner Werke wirkte diese Zeit, die Kunst der bestimmend bedeutenden Vertreter de Heldenzeit der modernen ungarischen Graphik – Béla Kondor und Zoltán Lenkey.

Seine Bleistift- und Tuschzeichnungen sind durch die lose, gelöste, fast kalligraphische Linienführung, beziehungsweise die montageartige Zusammenstellung der Formen charakterisiert, bis seine Kupferstiche durch die expressive Verzeichnung und das waglustig schlängelnde empfindliche Liniennetz.

Die Ausdruckweise von Tellinger ist nach dem Styl sehr bunt: die Motive der nach den frühen, figurellen Zeichnungen und Kupferstichen geborenen Werke sind eng, fast surrealistisch (ein gutes Beispiel dafür ist die Kopf-Reihe aus dem Jahre 1976). Aber die im gleichen Zeitraum nach literarischen Werken inspirierten Graphiken haben epi-schen Charakter.

Er arbeitete oder arbeitet mit fast allen graphischen Verfahren, doch übt er Kupferstich und Linostich aus den Vervielfältigunsgerfahren am liebsten, er zeichnet vor allem mit Bleistift oder Tusche, und dazu macht er so Aquarelle als auch Ölbilder.

Aus den zahlreichen Ausstellungen mu die im Jahre 1991 in der Miskolcer Galerie veranstaltete retrospektive Aus-stellung erwähnt werden, wo das Beste des Ertrages von 25 Jahren, mehr als zweihundert Werke wurden vorgestellt.

An der jetztigen Ausstellung werden die frischen, in den letzten einszwei Jahren geschöpften farbigen, meistens nonfigurativen Temperabilder vorgestellt. Charakteristisch ist für diese Kompositionen die Spielhaftigkeit, die dadurch erreicht wird, daß er die verschiedenen scharffarbigen, blinkenden Teile der Komposition mit einer betonten Linie zusammenfasst, dadurch wird die Farben- und Formrhytmus der Motiven heraugehoben.

Lajos Lóska

Tellinger István a magyar grafika középgenerációjának képviselője. Pályája a hatvanas évek közepén indult, szemléletére és műveinek formavilágára hatott a korszak, a modern magyar grafika hőskora meghatározó jelentőségű képviselőinek – Kondor Bélának, Lenkey Zoltánnak – a művészete.

Ceruza- és tusrajzait a laza, oldott, már-már kalligrafikus vonalvezetés, illetve a formák montázs jellegű összeállítása jellemzi, míg rézkarcait az expresszív elrajzoltság és a merészen kígyózó érzékeny vonalháló.

Tellinger kifejezésmódja stilárisan igen sokszínű: korai, figurális rajzai és rézkarcai után született alkotásainak motívumai zsúfoltak, szinte szürreálisak (jó példa erre 1976-os Fej sorozata). Ugyanebben az időszakban készült irodalmi művek ihlette grafikái pedig elbeszélő jellegűek.

Szinte valamennyi grafikai eljárással dolgozott vagy dolgozik, mégis a sokszorosító technikák közül a rézkarcot és a linóleum- metszést műveli leginkább, rajzolni pedig elsősorban tussal és ceruzával rajzol, ugyanakkor akvarelleket és olajképeket is készít.

Számos egyéni tárlata közül az 1991-ben a Miskolci Galériában megrendezett retrospektívet kell megemlíteni, melyen huszonöt év termésének javát, több mint kétszáz művet mutatott be. A jelenlegi kiállításán a legfrissebb, az elmúlt egy-két évben alkotott színes, zömmel nonfiguratív temperaképeit vonultatja fel. E kompozíciók jellemzője a játékosság, amelyet úgy ér el, hogy a kompozíció különböző élénk színű, villódzó részleteit hangsúlyos körvonallal összefogja, ezáltal a motívumok szín- és formaritmusát kiemeli.

Lóska Lajos

István Tellinger ist der Vertreter der Mittelgeneration der ungarischen Graphik. Seine Laufbahn begann in der Mitte der sechziger Jahre, auf seine Anschauung und die Formwelt seiner Werke wirkte diese Zeit, die Kunst der bestimmend bedeutenden Vertreter de Heldenzeit der modernen ungarischen Graphik – Béla Kondor und Zoltán Lenkey.

Seine Bleistift- und Tuschzeichnungen sind durch die lose, gelöste, fast kalligraphische Linienführung, beziehungsweise die montageartige Zusammenstellung der Formen charakterisiert, bis seine Kupferstiche durch die expressive Verzeichnung und das waglustig schlängelnde empfindliche Liniennetz.

Die Ausdruckweise von Tellinger ist nach dem Styl sehr bunt: die Motive der nach den frühen, figurellen Zeichnungen und Kupferstichen geborenen Werke sind eng, fast surrealistisch (ein gutes Beispiel dafür ist die Kopf-Reihe aus dem Jahre 1976). Aber die im gleichen Zeitraum nach literarischen Werken inspirierten Graphiken haben epi-schen Charakter.

Er arbeitete oder arbeitet mit fast allen graphischen Verfahren, doch übt er Kupferstich und Linostich aus den Vervielfältigunsgerfahren am liebsten, er zeichnet vor allem mit Bleistift oder Tusche, und dazu macht er so Aquarelle als auch Ölbilder.

Aus den zahlreichen Ausstellungen mu die im Jahre 1991 in der Miskolcer Galerie veranstaltete retrospektive Aus-stellung erwähnt werden, wo das Beste des Ertrages von 25 Jahren, mehr als zweihundert Werke wurden vorgestellt.

An der jetztigen Ausstellung werden die frischen, in den letzten einszwei Jahren geschöpften farbigen, meistens nonfigurativen Temperabilder vorgestellt. Charakteristisch ist für diese Kompositionen die Spielhaftigkeit, die dadurch erreicht wird, daß er die verschiedenen scharffarbigen, blinkenden Teile der Komposition mit einer betonten Linie zusammenfasst, dadurch wird die Farben- und Formrhytmus der Motiven herausgehoben.

Lajos Lóska

TELLINGER ISTVÁN

SZÍNEK – ÁLMOK

1992. SZEPTEMBER 10 – OKTÓBER 10.

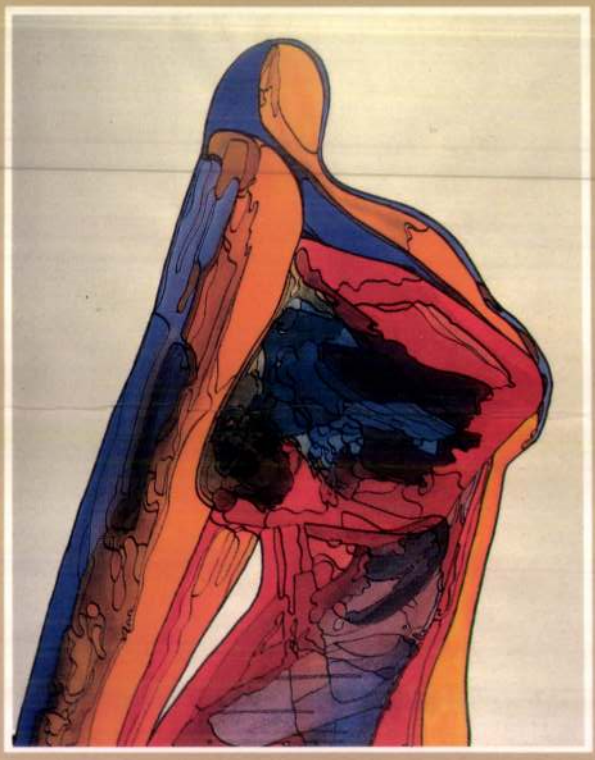

KIÁLLÍTÁS AZ ESZTERHÁZA GALÉRIÁBAN
FERTŐD
MUZSIKAHÁZ
A SZERVEZÉSÉBEN
(MISKOLC, SZÉCHENYI U. 6/A,
TEL.: 36 - 46 - 342 923)

gainynak nevezett népcsoportokból korszerű nemzeti közösség legyen, széles polgárosodásra és emancipációra volna szükség. Hogy a progresszív roma értelmiség által megteremtett kulturális és intellektuális értékek a „közösség tulajdonába" kerülhessenek.

– Ezek szerint ugyanazt az utat fogják végigjárni, mint a nemzetté válás útjára későn lépő kis kelet-közép-európai nemzetek?

H. A.: Mi a magyar politikai nemzet részének tekintjük magunkat, még akkor is, ha mostanság ezt sokan kétségbe vonják. Olyan korszerű roma hovatartozás-tudat született, amelyben a magyar állampolgársághoz való kötődés harmóniában van nemzetiségi önazonosságunkkal, valamint nemi és lokális identitásunkkal. Ez azonban nem zárja ki a magyarságba való asszimiláció lehetőségét azok számára, akik ezt igénylik.

Szuhay Péter: – Amiről Aladár beszél, egy distinkció megtételét feltételezi a magyarországi cigány nemzeti kultúra és „a" cigány nemzeti kultúra megkonstruálása között. Mert már az első esetben is legalább három jelentős romacigány etnikai csoportról kell beszélnünk, amelyek önmagukon belül egyfajta kulturális integráció útjára léptek. Az már a következő lépés, hogy ezeknek a csoportoknak létre kell hozniuk a közös nemzeti kultúrát.

– Az oláhcigány, a romungro és a beás közösségek még vagy már létező, önálló értékekkel és életmóddal jellemezhető csoportok?

Sz. P.: – Feltétlenül. Ennek igara lépett és be nem illeszkedett cigányokat. Ezzel a társadalom ad magának egy esélyt, hogy bizonyos embereket ne tekintsen cigánynak. Ez úgy fogalmazódik meg, hogy azok már olyan rendesek, hogy nem is cigányok. A cigány kategóriába tartozókat így a társadalom peremére szorítja, és ezzel együtt megkonstruál egy cigány életformát. Ebbe, éppen a perifériakussága miatt, beletartozónak tekint olyan csoportokat is, amelyek önmagukról mint *nem* cigányokról gondolkodnak. Ily módon a cigány a hatvanas évektől a szegény és a társadalom perifériáján élő szinonimája lett.

– A szegénykultúra és a cigánykultúra közé a többségi társadalom egyenlőségjelet tesz, de hogyan gondolkodnak erről a cigányok? Létezik-e a szegénységen túli önálló cigány szokásrendszer, értékrend, amelyet a jómódú romák követnek? Vagy a meggazdagodás egyet jelent a cigányságtól való eltávolodással?

Havas Gábor: – Ez ennél lényegesen bonyolultabb. A gazdag cigányok egy része, épp a hagyományokra építve, valamilyen kulturális folytonosság segítségével gazdagodott meg. Az ő számukra ennek fontos eleme lehet az, hogy mindezt cigányként érték el. Ez pozitív identitástudatot ad számukra. Mások viszont nagyon erős asszimilációs erőfeszítés révén tudtak kiemelkedni a szegénységből, a szokásos mobilitási csatornákat – az iskoláztatást – véve igénybe. Náluk gyakrabban merül fel az a kívánalom, hogy éppolyan értelmiséginek tekintsék önmagukat, mint a társadalom bármely más értelmiségije, és ezáltal követeljék azt a jogot, hogy cigányként ne különböztetődjenek meg tőlük. Amiről Szuhay Péter beszélt, több évszázados hagyomány. Azt gondolhatnánk, hogy ha a társadalom egységes nem. Amikor a főiskola elvégzése után tanítani kezdtem, nekem is gyakran mondták, hogy nem is vagyok olyan, mint a cigányok.

– Milyen?

L. P.: – Olyan, amilyennek a szokásos sztereotípiákkal a cigányokat leírják. Miközben én nemcsak azt a stigmát viselem, hogy cigány vagyok, hanem azt is, hogy állami gondozott voltam. Azzal, hogy nem jó cigánynak lenni, a gimnáziumban találkoztam először. A szerelmem szülei ugyanis azt mondták, hogy nem egy cigánynak tartogatták a lányukat. Az ilyeneket nem könnyű megélni.

– Ha mind a csoportképző, mind a szétválasztó erők nagyon szilárdak, miként lehet jellemezni az utóbbi ötven év történetét a cigányok nézőpontjából? Vannak-e tipikusnak tekinthető életutak, meg lehet-e különböztetni ezek sikeressége vagy sikertelensége alapján embereket?

Sz. P.: – Megbízható adataink a cigány népességről az 1893-as összeírás óta léteznek. Akkor a cigányok többsége letelepedett volt, kilencezren vándorlók, huszonhétezren időszakosan, a foglalkozásuk miatt vándorlók. A letelepedettek egy része már évszázadok óta így élt, többségük a mezőgazdasághoz kötődött mint napszámos, idénymunkás, summás vagy cseléd. Ha nem is idilli, de kiszámítható volt a megélhetésük 1948-ig, amikor a mezőgazdaság szétverése nyomán ez a megélhetési forrás megszűnt. A hatvanas évek elejére az extenzív iparosítás a paraszti munkaerő után a legolcsóbb és legmobilabb cigány munkaerőt is meglelte. 1971-ben Havas Gáborék első cigányvizsgálata azt találta, hogy a férfiak 85 százaléka foglalkoztatott volt. Ez, összevetve az össznépességben mért 87 százalékkal, azt jelzi, hogy a foglalkoztatottsági hajlandóságban a roma kultú- -ság, a függetlenség, az egymás iránti tisztelet megadása, a roma módon való élés.

– Az mit jelent?

Sz. P.: – Azt, hogy az egymás iránti tisztelet megadásának módja a különböző családi-rokoni ünnepek méltó megünneplése. Ezeken a megemlékezéseken keresztül élik meg a testvériséget. Mindennek van egy olyan jelentése, hogy azt demonstráljuk, hogy mi is vittük valamire, mi is vagyunk valakik, mi is tudunk igazán becsülettel ünnepelni és élni. Ez a felmutatás a gádzsókkal szembeni egyenlőség követelése. A kultúra lényege ugyanis a méltóság és az öntudat.

H. G.: – Bonyolultabb a viszony az etnikus kultúra meg a szegénység között. Az a kultúra, amelyet Szuhay Péter próbált leírni, elsősorban az oláhcigányok bizonyos csoportjaira igaz. A szegénység olyan értelemben lesz a büszkeség forrása, hogy mi azért vagyunk szegények, mert mindenünket, amink van, megosztjuk a testvéreinkkel. Az a furcsa helyzet alakul ki ilyen közösségekben elég gyakran, hogy azért mégis elkezdenek gazdagodni emberek, de ezt nagyon nehéz felhalmozássá, stabil gyarapodássá átváltani, mert itt vannak az előbb kifejtett értékek. Csak úgy következhet be, ha eltitkolják a többiek elől, mert nem összeegyeztethető ezekkel az alapvető értékekkel. Azonban ez a kultúra is csak egy kis létszámú csoporton belül működhet. Ha tehát ezer ember él együtt egy szegregált telepen, abban biztos nincs az önkéntes választásnak egyetlen eleme sem, nyilvánvalóan a többségi társadalom hozta létre hatósági és egyéb kényszerekkel.

H. A.: Természetesen a róma kultúra sem statikus. A civilizáció, a fogyasztói társadalom, az individualizmus, ami a többségi társadalom közötti is egészséges viszonyokat tudnak kialakítani az emberek. Ahol fizikailag is lehetséges az átjárás a csoportok között, mert dolgoznak és nem zárt, gettószerű telepen élnek, ott együttműködnek és közelednek egymáshoz a különféle anyanyelvű roma csoportok mind kulturálisan, mind politikailag. Ott tovább élnek a testvériség, egyenlőség, a büszke roma öntudat előbb emlegetett értékei, hisz a megkülönböztetés és elnyomás kevesebb lelki terhet jelent. A közeledésnek ezt a folyamatát nem az etnikus elkülönülés gátolja, hanem a gazdasági és politikai elnyomás.

– Ha az elnyomás szót lefordítom magamnak, akkor először azoknak az intézményeknek a diszfunkciója jut eszembe, amelyekkel a cigányok nap mint nap találkoznak. Egészségügy, oktatás...

L. P.: – Pedagógus vagyok, látom, hogy egy roma gyerek azonnal hátránnyal indul, három év után ki is esik, mert az iskola nem képes befogadni azt a szubkultúrát, amivel ő érkezik. Ez a felismerés vezetett oda, hogy létrehozzunk egy közösségi házat, amit Kedves Háznak neveztünk el. A tíz-tizenöt kilométerre élő roma családok gyerekei hétfőtől péntekig ebben a Kedves Házban laknak, gyakorlatilag kollégiumban, hétvégén hazamennek, és megosztják családjukkal mindazt, amit ott tanultak. De a családok is eljönnek a Kedves Házba, ahol együtt vagyunk, énekelünk, játszunk. Ebben az életformában így közös értékek vannak, amelyek erősítik a helyi roma közösségeket is.

Tulajdonképpen ez nemcsak arra esély, hogy a gyerekek tanulni tudjanak, hanem hat a családokra is, hisz a szülők közül is tizenkilencen elvégezték a hetedik-nyolcadik osztályt.

(Folytatás a 10. oldalon)

ECO
SZELLEM - GAZDASÁG - TÁRSADALOM

tak, nem azóké, akik
előtt munkát, kenyeret és nyu
munkaidőt követelve vonultak az ut-

ECO
SZELLEM – GAZDASÁG – TÁRSADALOM

...osnak, mint mások, netán a
...bbség, nincs mit szólni. Tisztességes ember emiatt nem néz le senkit, a többinek pedig tilos (volna). Elkülönülni szabad, és adott esetben jó is.

De az, hogy egyre inkább kialakul Magyarországon egy hatalmas tömeg, melyben nem ismerik a többségéhez hasonlító munkakultúrát, már régen ...em ari...n szó, hogy csak segélyezni kellene. S ezen talán annak is el kellene gondolkodnia, aki nem jobboldali pártok politikai programjaival ért egyet.

Mindezzel csak azt szeretném mondani, hogy a magyaroknak azt a csoportját, melyről beszélek, s akik között nemcsak cigányok vannak, nem megfelelő családi hátter ... lehetne jobban kiegyensúlyozni, az Autonómia Alapítvány, mely a cigányság öntevékenységére próbál építeni, amikor nemcsak anyagi támogatást ad a vállalkozáshoz, de meg is mutatják, mit hogyan kell csinálni.) Mindez ma még nem áll összesem viszonylag egyszerűen meg-

Legutóbbi számunkban cikksorozatot indítottunk a magyarországi cigányság helyzetéről. (György Péter: Mai magyarok és mai magyar romák*). A közléssorozatot e számunkban folytatjuk az alábbolvasható írással, és a következő oldalon kezdődő interjúval.*

Tellinger István munkáihoz

Tellinger István művészetének indítéka és makacs kitartásának éltetője a remény. Az ötvenedik életévét betöltő grafikus munkássága a hatvanas években a miskolci grafikai műhely közelében indul. Innen ered a műfaj iránti lelkesedése, amelyet jó értelemben befolyásolt az itt dolgozó grafikusok példája és kontrollja, az országos grafikai biennálék szellemi légköre. Ez a hatás a mai napig vállalhatóan érezhető művein. Mindemellett már a kezdetektől fogva rajzain sajátos formában tetten érhető érzékeny zárkózottságából fakadó szürreális hajlandósága.

E zárkózottság később még keserűbbé válik. A kezdeti sikerek után a szakmabeliek hol elfogadják, hol visszautasítják műveit. Kis örömök és nagy kudarcok lökték előre mindig a pályán. A tanulási kényszer nyomasztó terhe visszafogottá tette, és lassan már saját maga is korlátokat állított maga köré.

Az önkifejezés kényszere, a művészet misztikuma, az egyéni mítoszteremtés vágya azonban erősebbnek bizonyult mindennél. Újabb és újabb munkára ösztönözte. Újabb és újabb anyagok és eszközök meghódítására késztette. Mániáit, ébren álmodott látomásait és érzéseit a világról, az emberekről így már minden műfaji megkötöttség nélkül próbálhatta meg kifejezni színben és formában. A ceruzarajzokat és tusrajzokat rézkarcok és linómetszetek követték, majd festészettel is próbálkozik, tárgyakat is készít.

Eddigi életművének korszakolását tematikához kötötten nem is könnyű megtenni. Munkái kezdettől fogva a szomorú világ kétarcúságáról szólnak: „a vágy idebent, a társadalom odakint". Csupán az eszközök és az anyag, ami azért érthetően határt szab és műfajokhoz kötötten módosítja e kettősség szorításában vergődő alkotói indulat képi megnyilvánulásait.

Ceruzarajzainak összefüggéseket kereső artisztikumával szemben tusrajzai már többféle irányultságúak. A használt eszközök nyomán hol gesztusokra épülnek, hol építészeti struktúrákban kifejeződő ábrándozások színterei, és van, amikor a csőtollal a tudatalatti automatizmusok bonyolult képi vetületének rajzolatát adják. Ez utóbbiakat nemesíti rézkarcba, míg a nonfigurációra valló törekvése elsősorban a fegyelmező linómetszésben és a színnel való letétekben érvényesül.

A linómetszés gyakorlatát évtizedeken keresztül kisgrafikai érdeklődése érlelte. Az irodalomhoz való kötődése illusztrációin először a narratív grafikai attitűdöt erősíti művészetén belül, de már ezek sem mentesek az elidegenedett világérzést tükröző megoldásoktól. Szürrealisztikus, onirizmusra való hajlama elsősorban tusrajzain, rézkarcain teljesedik ki.

Rögeszméi ezeken a műveken a képek felmagasztosító megvilágításainak középpontjába helyezett tárgyak és emberek, növények és állatok viszonyában mutatkoznak meg. Alakjai, portréi személytelenek. Az élő képein sokszor fokozódik le géppé – rokon módon a dadaizmus szellemével –, míg az emberi állattá vagy dologgá alacsonyodik. A rögeszmeszerű elfojtottsággal függ össze a rajzok kibogozhatatlan kuszasága, labirintusjellege is. Ezen grafikái szürreális zsúfoltságában, a növényi és állati elemek kétértelműségében, figuráinak bizarr, erotikát és horrort egyaránt sugárzó átírásaiban pontosan érezhető a bűnös világhoz hasonuló művészetének lázadó burjánzása. Sokkoló keserűség, vádló kiútkeresés.

Képei nem gyönyörködtetnek, nem díszítő és dekoratív hatásukkal vonzzák a nézőt. „Nehéz a dolgaimmal együtt élni" – mondta egy beszélgetésünk alkalmával.

Művei gondolkodásra késztetnek. Megérteni üzenetüket, megérezni az alkotói szándékot és a következményt, nem könnyű dolog.

Tellinger István művészete nem nyújt könnyű szórakozást. Feloldhatatlannak tűnő kettősség jellemzi az életművét, amelynek oka érezhetően az akarat és a tudattalannak való feltétlen engedelmesség látszólagos ellentmondásában kereshető. Mélyen emberi ugyanakkor ez a termékeny ambivalencia és egyben alapja is jeleket teremtő művészetének.

Talán a világ is okod ad a művésznek a reményre, derűs békességre. És a békében talán a szellem is közelebb kerül fájó ellentmondásainak feloldásához.

Dobrik István

A szöveg Tellinger István 1996-os sárospataki kiállításának katalógusából való.

rökölt kirívó egyenlőt-
szüntetése után az utób-
évtizedben az egyenlőt-
ív nagysága — némi in-
eltekintve — többé-ke-
sult. Ugyanakkor társa-
jelentős átstrukturálódá-
zajlottak és zajlanak,
nyos egyenlőtlenségeket
lletve új típusú struktu-
mátokat indítanak el.
nint a hagyományos sta-
özökkel nem mérhető
ekről, illetve a külön-
egyenlőtlenségek össze-
ól, egymást gyengítő
hatásáról csak további
ijthatnak képet.

■

építés jelenlegi szaka-
mpontból új módon ve-
társadalmi egyenlőség-
kérdése. Ez részint a
turális változások,[22] el-
ink, részint a külső és
ől adódó gazdasági ne-
ültségek következmé-

akad
előre

Al
ható
rinti
hez

a munkából származó egyenlőtlen-
gek. A konkrét társadalmi gyakorlat-
ban azonban a munkához kötődő
egyenlőtlenségek más típusú egyenlőt-
lenségekkel is összekapcsolódnak. A
munka szerinti differenciált családi,
társadalmi helyzet kihat a gyermekek
életesélyeire, esélyegyenlőtlenségeket
teremt, amelyeket társadalompolitikai,
oktatáspolitikai eszközökkel csökken-
teni lehet, de megszüntetni nem.

További problémát jelent, hogy a
munka szerinti elosztás optimális —
ma még korántsem megvalósított —
formájában is a társadalmi munka-
megosztás jelenlegi rendszeréhez kö-
tődik. Márpedig hosszú távú célként
nem mondhatunk le a társadalmi
munkamegosztás olyan átalakításáról,
amelynek eredményeként „a munka
többé nem annyira a termelési folya-
matba bezártként jelenik meg, mint
inkább az ember őrzőként és szabá-
lyozóként viszonyul magához a terme-

en l.: „Új tendenciák a tár-
fejlődésében" című írásomat
sz.).

23 Engels: Anti-Dühring. Marx—Engels Mű-
vei. 20. köt., Budapest, 1963., 406. old.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

1980 JUN

TÁRSADALMI SZEMLE

Tellinger József grafikusművész

1021

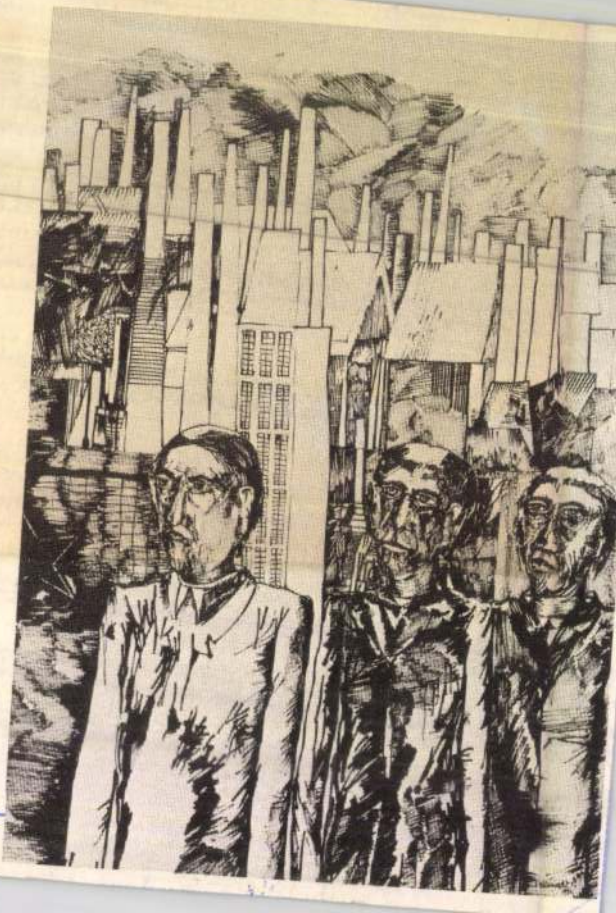

Tellinger József: József Attila verselhez

mogatás tanulsága

ályázatból háromezer lesz eredményes

yar ag-
nódosí-
észben
s költ-
nival, a
ályozói
akulása
lható –
a Föld-
m Köz-
esztési
, aki a
déseit,
az ag-

őszakos
mogatá-
dódik a
át a tár-

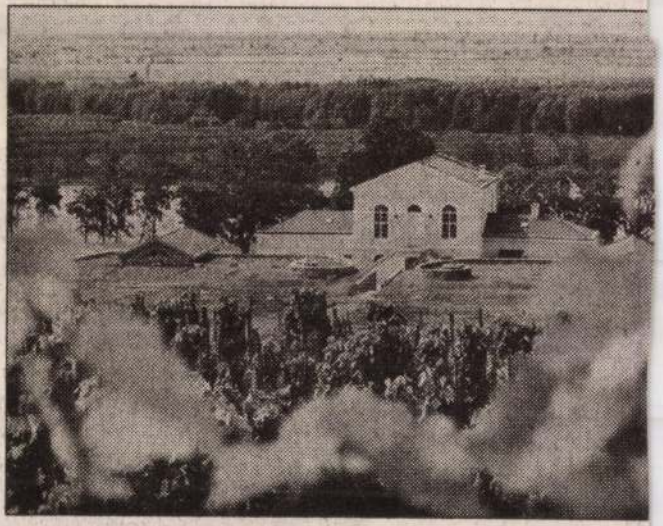

Szőlőültetvény. A telepítési pályázatok jól előkészítettek. *Foto*

uházási
lódó tá-
ob arról

rukcióra emlékezve tévesen alakult ki az a nézet, hogy beérkezés sorrendjében bíráljuk a pályázatokat,

követelményeknek, va
pett a beadója a szigor
lek ismeretében, vagy

TELLINGER ISTVÁN - grafikus

Észak-Magyarország 1996. OT. 9.

Tellinger-képek Patakon

Tellinger István grafikusművész alkotásaiból látható kiállítás a Sárospataki Képtárban augusztus 4-ig. A tárlathoz kapcsolódóan a Miskolci Galéria Könyvei sorozat hatodik köteteként megjelent a művészről szóló, illetve munkáit bemutató monográfia.

az osztrák és a magyar
gyezése sem hozta meg az
ének feltételeit, a forrada-
lematikája semmit sem ve-
ábbis az igazi szabadság-
nnyolc időszerűségét ezek
ár-írással is igyekeztek bi-
a és terjesztése hosszú év-
rszak egyik jellemző jegye
ború kirobbanása szakította
amelynek szálait már 1849-
en a lapok, többek között
pok, a kolozsvári **Honvéd**
olyan írást közölt, amelyek
k kimondottan mozgósító-
iposan teletűzdelve roman-
ad második felében aztán
nlékezések megírására ke-
drámák születtek a három-
ban. Ezeknek az írásoknak
erző memóriája szolgált, és
abadult emlékírás az ese-
t vevő embereket a társa-
yokból kiemelve tárgyalta,
el ruházta fel. Szállóigévé
ből" mindent elővarázsolt,
ásához kellett. De nehogy
assuk a hősiesség és a lel-
magatartásforma valóban
szabadságharcnak. Inkább
lycserék: a valóságos nagy
küzdelmes s kínos erőfe-
t. kiemelték a szintén

értékelésben Orbán Balázs k
árapataki szerződésről is bebi
árulás, hanem (Háromszék ve
rint) lélegzetvételt biztosító t
gításba került Háromszék és
lamint a szülőföld katonai vé
júliusában.

**— Nos hát, a tényekig leme
romszéki szabadságharc a kor
Kelet-Közép-Európában?**

— A túlzásokat el kellene
könnyű, hiszen mindketten há
megeshetik, hogy „hazabeszé
ságharcának elsődleges célja
eredményeinek védelme volt
nai ereje ellen. Ezt maradéktalanul megvalósítva, **Három-
szék kimagasló történelmi tettet hajtott végre.** S mivel
jelentős katonai erőket kötött le, meghiúsította az erdélyi
császári Generál Commandónak azt a tervét, hogy az
Erdélyből kiűzött forradalmi magyar csapatokat teljesen
szétszórja. Háromszék harca ilyenformán hozzájárult azok-
nak a feltételeknek a kialakításához, amelyek a forradal-
mi hadsereg újjászervezéséhez vezettek. És itt, ha már az
esemény jelentőségéről beszélünk, visszakapcsolhatunk
egyik előbbi kérdésedhez: a vereségtudat és a heroizá-
lás összefüggéseihez. Úgy vélem, hogy Háromszék sike-
res önvédelme az agyagfalvi nemzeti gyűlést követő kato-

(Folytatása a 11. oldalon)

BEKE GYÖRGY

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

A Hét
1979 VIII 3

1021

TELLMANN JÓZSEF

Bányászok

Tellmann József

NEVELÉS

Ömlik a szén

szá-

1977.
i az
nító-
getés
a 26
ond-
séget

forradalmi mozgalmával szemben: „Bizonyosan tudom — írta —, hogy hallottál arról, milyen állapotba került Bukarest, s ha nem jönnek hamarosan a törökök, akkor légy bizonyos abban, hogy Tudor és pandúrjai maradnak, de hogy mit fognak enni, azt nem tudhatom...“ A meglévő rend, a fegyelem hívének bizonyul, ebben látja a puszta lét biztosítékát. Mintha afölött aggódna, hogy mialatt az emberek ölik egymást, a mezei munkát elhanyagol-

Tellmann József

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

A HdK
1979 okt 3.
1071

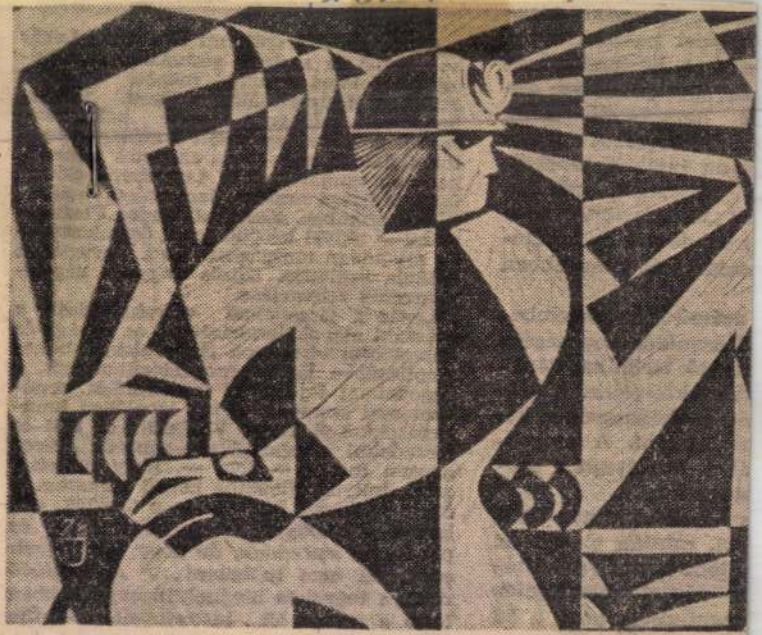

TELLMANN JÓZSEF

Elnök úr,

alkalmam volt Enrico Fermi és Szilárd legutóbbi munkáját kéziratban elolvasni. Ezekből arra következtetek, hogy az uránelemet a közeljövőben új és jelentős energiaforrássá lehet változtatni.

A kialakult helyzet bizonyos vonatkozásai a kormányzat részéről éberséget és szükség esetén gyors cselekvést követelnek meg. Ezért úgy gondolom, kötelességem az Ön tudomására hozni az alábbi tényeket és javaslatokat:

Az utóbbi négy hónapban Joliot, továbbá Amerikában Fermi és Szilárd munkájának eredményeképpen valószínűvé vált, hogy nukleáris láncreakciót lehet kiváltani nagy tömegű uránban, ami által óriási mennyiségű energia és rádiumszerű új elemek keletkeznének. Ma már majdnem biztosra vehető, hogy ezt rövid időn belül el lehet érni.

Az új jelenség bombák gyártását is lehetővé teheti, és elképzelhető — noha kevésbé bizonyos —, hogy rendkívül nagy hatású, új típusú bombákat lehet uránnal előállítani. Ha egyetlen ilyen típusú bombát hajón elszállítva egy kikötőben felrobbantanak, az könnyen elpusztíthatja az egész kikötőt és a környező terület egy részét is. Lehetséges viszont, hogy az ilyen bombák, nagy súlyuk miatt, repülőgépen nem szállíthatók.

Az Egyesült Államoknak csak korlátozott mennyiségű és csekély urántartalmú ércek állnak rendelkezésére. Jó minőségű érc található Kanadában és a volt Csehszlovákiában, de a legjelentősebb uránlelőhely Kongóban van.

Ilyen körülmények között Ön esetleg kívánatosnak tarthatja, hogy állandó kapcsolat álljon fenn a kormányzat és a láncreakción Amerikában dolgozó fizikusok csoportja között. Ennek egyik módja az lehetne, hogy Ön megbízna a feladattal egy bizalmát élvező személyt, aki esetleg nem hivatalos minőségben

Őszinte nagyrabecsüléssel:

ALBERT EINSTEIN

TUDOMÁNY

REJTVÉNY

Alagutak

VÍZSZINTES: **1. 1971-ben megnyitott alagút Franciaország és Olaszország között.** 9. Apró. 12. Vasdiszulfid, ércásvány, a kénsavgyártás alapanyaga. 13. Emelőgépe. 15. Jönni — franciául. 16. Szemüveg is, papír is van ilyen. 17. Írországi terrorista szervezet. 18. Védelmez. 20. Berlinben jó. 21. Dallam kezdete. 22. V. A. 23. Fogadkozás. 25. Török katonatiszt régen, ék. h. **26. Közel 5 km hosszú alagút Törökországban, másik neve: Toros.** 27. Hozomány fele. 28. Nagy, nyeles szerszám. 30. . . . kö. 31. Valakit részesítek belőle. **32. Nagy-Britanniában épült, 7260 m hosszú alagút.** 35. Fordított sor! 36. . . . Miklós magyarországi író, regényes életrajzot írt Batsányiról és Reviczkyről. 37. Káté. 38. Nehéz fém. 39. Csüng. 40. Fejlődik. 41. Félig elírás. 42. Egy régi csatáról nevezetes dunai bolgár kikötővároska. 44. Széchenyi Zsigmond indiai útinaplójának címe. 46. . . . -ből vederbe. 47. Nagyon becézett férfinév. 48. Híres kohászati k**
8 km h
goszlávi

FÜGG
Idegen
szul. 5.
7. Nem
belit. 9
11. 1902
neve, I
retteg.
hosszús
19. Agg
Idegen
ros. 26.
ge, az
dálatos
mitológ
használ
34. Új-
alagútja
Olaszor
km-nél
futballi
műszav
Gyullad
Részber
47. B.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR KIRÓSÁG
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 158-068, 337-748, 340-725

a Hét

1975 AUG 15

Tellmann József

1021

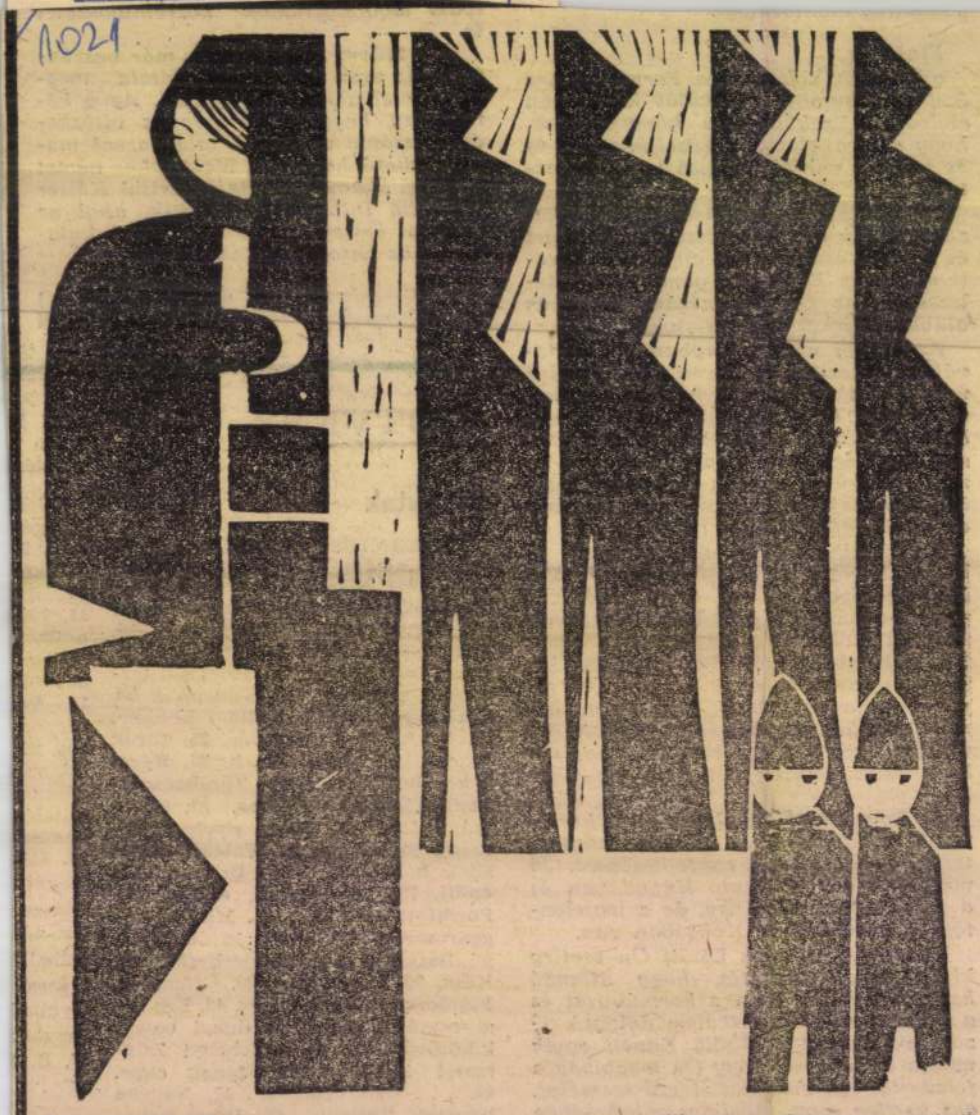

Tellmann József

Özvegy (a Grivica sorozatból)

TUDOMÁNY

amikor Németh
ak, akkor moz-

s példamutatás
azoktól, akik

z emberek nem
ákaszellem ele-
gatták az em-
nézelődtek, mint
dtuk: csináljuk
ozdult az egész
szem az akkori
is sokat tanul-
nemcsak azért,
az embereket is
az ember ad-
ndegy, hogy mi-
elés. Én nagyon
dom, hogy csak
Egyáltalán nem,
evesebb, mint a
godtan kimond-

radi. Városi hát.
, amikor elhagy-
gos másodikként
ján tanársegéd-
elyi egyetemen.

postolkodás vitt
volna úgy ma-

dozva, rendkívüli erőfes
tüzött célt". Otesztende
bében a doktori címme
esett a kimerültségtől. I
róla.

Kevesen mondhatják
tek olyan kutatómunká
dományok doktora cím
„A komló farmakogno
séért kapta meg a tud
sem mutatja meg, inkább arról beszél, hogy a falusi élet milyen plusz szellemi energiát jelent.

— Amolyan csak-azért-is-megmutatom életelvet alakít ki az ember a maga számára . . . Tizenegy éve élek ebben a faluban, s ennyi megállapodott tapasztalattal mögöttem úgy hiszem, jogom van azt mondani, hogy az ember fontosabb a laboratóriumi fölszerelésnél, az anyagi lehetőségeknél. A szellemet kell ébren tartani, még inkább ütköztetni, a nehézségeket előszámlálni, hogy legyen mit legyőzzön. A szellemi energiát lehet úgy is aktivizálni, hogy az ember rákényszeríti magát a maximális stúdiumra és elmélkedésre. Persze ez nem ritkán azt jelenti, hogy olyasmire is rá kell jönnie, amit jobb körülmények között dolgozó kollégák már rég tudnak. A fölfedezés öröme semmi mással nem pótolható . . . és aztán az is relativ fogalom, hogy az ember magára marad vidéken. Én azt hiszem, úgy érzem, sőt tudom, hogy nem marad magára, sőt előfordulhat, hogy hivatali kötelességét, hivatását is jobban végzi, mint a városban élők. Hadd mondok erre egy példát. **Dr. Király Ottó** barátommal, a község orvosával, igen sokat vitatkozunk. Néha vannak olyan betegei, akiknél a szokvány orvosságok hatásfoka csekély

Tellmann József

A HÉT

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

a Szépe
1975 AUG 15
Tellmann József

...gnak is „mester-
...moka", Szabó Dezső; máig kihall-
juk „turáni" Richard Wagner-dallamait

gyazza be gondolkodását, írói nyelvét, humánumszomját a valóságba; vissza a valóságba; amelyből ez az irodalom véte-

1021

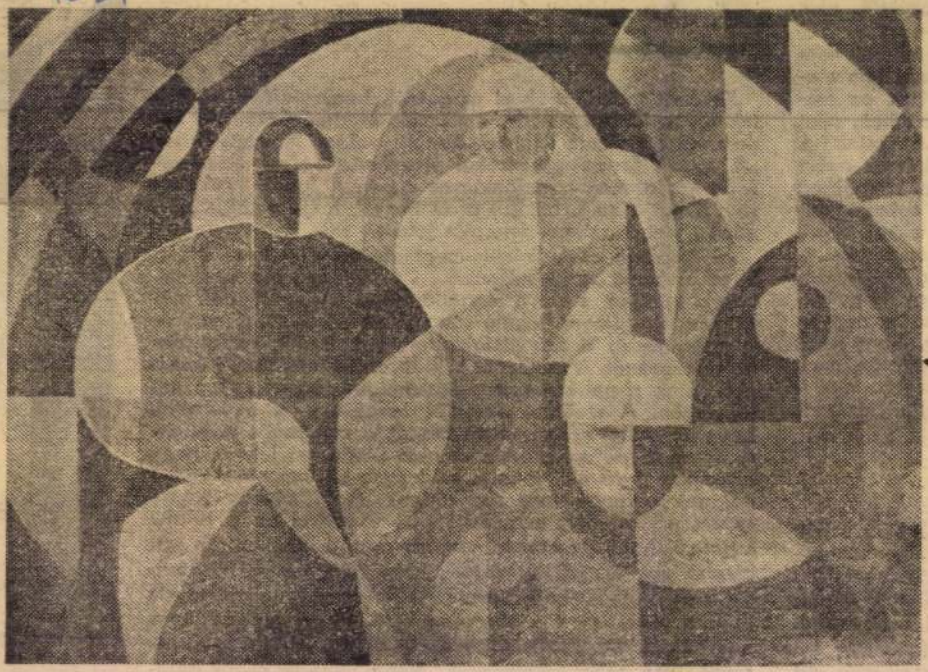

Tellmann József — Bányában

Nem zörög a haraszt...

André Cayatte nem riporterként, vagy krónikásként készít politikai filmet, nem írja ki a főcímre, mint a fiatalok, például a Semprun—Gavras pár, hogy a hasonlóság szándékos. Valószínű, hogy a **Nem zörög a haraszt...** példázatát senki sem veszi magára, s eszünkbe sem jut, hogy megtörtént esetet lássunk: polgármesteri posztban s egy polgármesteri posztért három embert meggyilkoltatni s büntetlenül meggyilkolhatni legalábbis tudatos felnagyításnak tűnik. Tehát, ami az idős mester filmjét érdekessé, fontossá teszi, az a végletes helyzetből kibontott példázat: hogy a hatalom korrumpál. Aki fölött nincs ellenőrzés, az hozzászokik, hogy neki mindent lehet, ha a polgári demokrácia formaságait betartja. Tulajdonképp éppen a formaságok teljes és tragikus kiüréléséről beszél Cayatte filmje. Egy mindenre elszánt fickó személyi diktatúrája gondosan őrzi a közösségi látszatot, s amikor már kompromittálódott, elegánsan lép vissza az új községi választásról, annak a javára, akiről senki se tudta, hogy helyette és érte csinálta csendben az inkriminált gazságokat. A politika a profik szakterülete, dilettáns tisztességes embereknek nincs ott semmi keresnivalójuk — magyarázza mosolyogva, amikor megindítja a rágalomhadjáratot az igazán közkívánatra jelölt Peyrac doktor ellen. Ám sosem érzeleg, nem hatásvadász. Tragikus gyerek-hőseiben az a megrendítő, hogy emberként viselkednek, következtetnek, ítélnek, cselekednek. A magányos kis autóalkatrész-tolvaj úgy viselkedik a fiatalkorúak bírósága előtt, mint egy lovag, nem vall jómódú, elkényeztetett kis cinkosára, akinek ügyvédje is van — tehát őt ítélik el, bár a másik volt az értelmi szerző; ám azt szereti az anyja, ha rosszul is, embert nem nevel belőle, de kimenti a bajból. A jóérzésű, lényegében ártatlan, tiszta szívű kisfiút pedig cserbenhagyta a magáé. S a gyerek döbbent, értetlen tekinteténél tán csak a részeges apák mindentudó, mindentlátó gyerekeinek a koravén, értő szeme fájóbb Nasfeter új filmjében. Pedig vérbeli, príma gyerekek: táncolnak, sportolnak, jópofák, különösen a pufók, szemüveges fiú, nagyszájú, vörös kislány testvérpár. Csak a körülmények nem hagyják őket gyereknek lenni.

Az italért küldött kicsinyek libasorban való felvonulása a söntéshez, olyan művészkézzel-szemmel-szívvel komponált látvány, amelynek hatása nem korlátozódhat a műélvezetre, hanem közérdekű vitába kívánkozik.

Jelbeszéd

A filmrendezés egyelőre „férfiszakma", s a Máriássy Judit—Luttor Mara szerzőpár férfimunkát is végez. Nagyon fájó kérdéseket feszeget filmjük, s egy-

AJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 135-068, 337-748, 340-726

1975 Aug 5

Tellmann József

1021

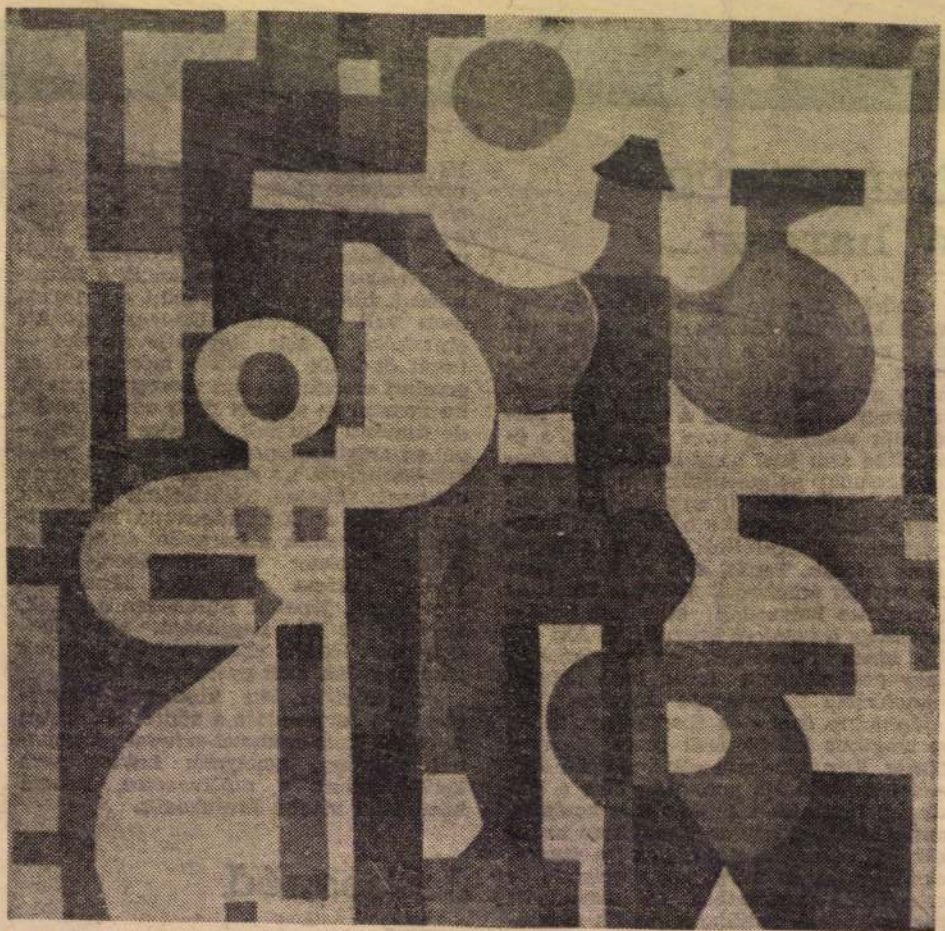

Tellmann József

Kőműves Kelemen

A parasztság alkonya

Temesmonostor

(Temes vm)

Izdency-Wora-
sitzky-kastely
226. l.

Zádor-Rados

Fényrépek

MOB. 1
alaplelt. sZama 5118/1-

Temesvármati

Kastély.

Épült 1830.

Radics Jenő dr.-
Magyar Kastélyok
12. l.

Tolnai

a Külföldi Magyar Intézetek

Kuratóriumának elnöke.

i b o r

nak,

B u d a p e s t.

Temesszentgyörgyi Darabos

János

nobrászt

laid

=

Darabos János

alatt

M.D.K.

Telts Konrád, asztalos m.

Veszprémi mester. 1800. IX. 10. remekrajz: redőnyös, irószekrény, tus és akvarell. Bakonyi Múz. Veszprém.
272. kép. 253. o.

Batári Ferenc: XIX. századi veszprémi asztalosok.
254. o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. I. Veszprém.
1963

M.D.K.

Felts Konrád,asztalos m.

Veszprémi asztaéos mester.Remekrajz:Redőnyös irókommód.1800.Fekete repr.272.kép.253.o.

Batári Ferenc:XIX.századi veszprémi asztalosok. 253.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.I.Veszprém. 1963

Telts Konrád

veszprémi osztalos rajza egy irószekrény-ről 1860-ból. 201. sz. reprodukció.

Szabolcsi Hedvig: Magyarországi bútos-művészet a 18-19. század fordulóján, Budapest, 1972

Teltsch Ede

"Bornemissza csoportja igen szép szobor"-irja Romhányi Sándor: "Mükiállitások" cimmel a Szalonban rendezett tárlatról.

Képes Családi Lapok, Bp. 1893. dec. 17.
XV. évf. 51. sz. 811-813. lap

M.D.K.

Teltsch Ede

"Góliáth" -járól dicsérettel beszél Murányi Iván: Téli Tárlat c. kritikájában.

Képes Családi Lapok, Bp. 1895.
17. évf. a 848. lap után következő mellékletben.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Teltsch Ede

Szobrának mintázása közben mutatja be a lap a
müvészt mütermében.
Repr.

Otthon, Bp. 19o1. aug. hó.
35. lap

Teltsch Ede

Gyermekportréját igen figyelemreméltó munkának tartja Lázár Béla: "A tavaszi tárlat" c. beszámolójában.

Otthon, Bp. 1900. évf. 6. füzet.
49-60. lap

Teltsch Ede

"Góliáth" c. szobormüvét bemutatja a lap.
Repr.

Otthon, Bp. 1898. 6. sz. füzet.
945. lap

Teltsch Ede

Tóth István müvésztársával együtt készitett Kossuth-mauzoleum pályadij nyertes müvét bemutatja a lap.
Repr.

Képes Családi Lapok, Bp. 1902. ápr. 13.
XXIV. évf. 15. sz. 229. lap

Teltsch Jozsefia

erustmuvesch

Bp. VII. Holló u. 12

Nemésfeök 1941

199. l.

MDK

Teltsch Ödön

Gergely I.: A három mester. Nemzeti Ujság 1927 márc. 2o. 21.l.

MDK

Teltsch Ödön

Képzőművészet 1932. 55.sz. 224.l.

MDK

Teltsch Ödön

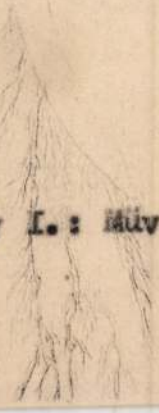

Gergely I.: Művészfejek. Képzőművészet 1952. 224.l.

TELTSCHER JOSEF /1802-1838/

Tiszt képmása. Vizf. 25x19.

Ernst Muzeum aukciói.XXXIV. 40.oldal

MDK.

325. Teltscher, Joseph /1802-1838/

FÉRFIARCKÉP. Elefántcsontminiatür.

Magyar Nemzeti Reneszánsz Társaság V. akció
Bp. 1923. 2o. 1.

Teltscher

Körajzoló.

Nagyméltósági Csik. Sz. Királyi, és Krasznahorkai / Öregebbik Gróf Andrássy Károly Ő Csaszár Királyi / Apostoli Felségének Aranyi Kultsosa.

Kozmat-folio.

Schakini p.

Teltscher lith.

Temerle János építőmester Kassán.

1765.

Archaeologiai Értesítő

1916, 22.

Kemény Lajos: Mű- és művelődés-
történeti adatok.

Temes / Kerékgyártó/ József

M DK

Az 1947 máj 24 jun 7 -ig a római Magyar Akadémián rendezett kiállitást méltatva megemliti "Papok" és "Este" képecskéit.

Carlo Tridentini:Prime Mostre delle Accademie Striniere.
IL NUOVO GIORNALE D'ITALIA. 1947. ....

MDK

Temes József

A Római Magyar Akadémián 1947 máj 24- jun 7-ig tartó kiállitást méltatva megemliti

Sálvio Marini: Monstre d'arte.
A római napilap kivágott cikkéből csak annyi állapitható meg hogy valószinüleg jun 5- 8.

Temes /Kerékgyártó/ József MDK

A Római Magyar Akadémiám 1947 máj 24- jun. 7-ig kiállított képei

/109-113/

109. Sárga ház. /akv./
110. Vörös ház . / akv.
111. Este. /Olaj.
112. Papok /Olaj./
113. Vázlatok. /ceruza./

Catalogo della Mostra Artistica dell' Accademia d'Ungheria in Roma - Roma. 24 Maggio - 7 . Giugno. 1947.

Temes Zsuzsa iparművész

Az Iparművészeti Múzeumban ma nyílt meg a kitüntetett iparművészek alkotásainak kiállítása, melyen szerepel a művész műve: „Labirintus" c. /említve/. E sorozat egyik új darabja hímzéstechnikai készült.

Déli Krónika

1975. X. 18. /6/ 7.

MDK

Temes /Kerékgyártó/ Róbert

Fóthy S: Képzőm.kiáll. ... a római M.Akadémián.
Magyar Nemzet, 1947. jun. 12.

M.D.K.

Ternes (Kerékgyártó) József, festő

A római Magyar Akadémia 1947-es
római kiállításán szereplő képeinek
felsorolása:

Sárga ház (akvarell)
Vörös ház (akvarell)
Este (olaj)
Papok (olaj)
Várlator (ceruza)

Catalogo della Mostra artistica dell'Accademia
d'Ungheria in Roma. Roma, 1947. 23.old.

23

M.D.K.

Temes (Kerékgyártó) József, festő

sz. Temesvárott, 1923-ban. Középiskolai elvégzése után a bpesti Képzőművészeti Főiskolán Szőnyi István növendéke. 1946-ban tanulmányutat tesz Olaszországban, akol először a bolognai, majd a római Képzőműv. Akadémián tanul. Jelenleg a római Magyar Akadémia vendége.

Catalogo della Mostra artistica dell'Accademia d'Ungheria in Roma. Roma, 1947. 23.old.

Temes /Kerékgyártó/ József MDK

a Szépmüvészeti Akadémia tanulója
Szül. Temesvár 1923. A középiskolái után A Szépmüvészeti Főiskolán Szőnyi István tanitványa
1946 óta külföldi tanulmányuton , előbb a Bolognasi majd a római Szépmüvészeti Akdémiát látogatta.
Jelenleg a római MagyarAkadémi vendége.

Catalogo della Mostra Artistica dell'Accademia d'Ungheria in Roma - Roma 24 Maggio -7 Giugnio. 1947.
/Lapszámozás nélkül/

MDK

Temesi, rajzoló

Népszava, 1959. nov. 14. 2. o.

TEMESI MIKLÓS

Dizseri : Kockáról kockára, a magyar animáció krónikája 1948-1998

18.o.

Temesi Ehlós
grafikus

M. DK

A Pannonia Filmstudió
egyik „kulcsrajzolója"

Barsszári: A mesék birodalmiában
Nők Lapja, 1962. május 5 — 6 lap

Temesi Nóra

Szerepel a Műegyetem
R. épületének táblatán
(1970 XII. 14)

Meghívó

TEMESI Nóra (Csáji Attiláné)

81.

ARS HUNGARICA
XIX.évf.1.sz. 1991

TANULMÁNYOK

Hegyi Lóránd: Kalligráfia, absztrakt expresszionizmus, informel Magyarországon 1958–1970 között 3
Keserü Katalin: Pop art Magyarországon 15
Hegyi Lóránd: Struktúraelvű és geometrikus művészet Magyarországon 1968–1980 között 29
Andrási Gábor: A Zuglói Kör (1958–1968) 47
Mezei Ottó: A Szürenon és kisugárzása 65

DOKUMENTUM

Molnár Sándor: A festői elemek analízise (1962) 85
(Sajtó alá rendezte: Andrási Gábor)
Dokumentumok a Szürenon és kisugárzása című tanulmányhoz
(Összeállította: Mezei Ottó) 111

Temesi Nóra

Konstruktivista

Vadas József: Ly magyar avantgarde?

Ly irás 1971/5. 93

emesi Nora

észt vett a müszaki hogyetem R.
ollegiumában rendezett kiállitásan

adas József: Ly magyar avantgarde?

y irás 1971/5 100 old.

Temesi Nóra

A müvész kiállitásama Müszaki Egyetem "R"
klubjában 1970.decemberében volt.

Beke László: Dátumok az avantgarde müvészetről.
MÜVÉSZET,1980.október - 20.lap.

Temeskőzy K Gerson

festő (?)

làsd

Gerecze A

műemlékek ~~[illegible]~~

581. l.

kirdeklődni lehet

dr. Marton L

muzeum. s. ornel

ari-ismeri.

làsd. Eber L. Jnar mir. Kőjve II. K.

Telts Henrik (?)

mod

Vasvp. 1894. 500 l

Felsenburch József jud.
ötvös
1828 Balassagyarmat

Valószínűleg: Felsenburg.

Kapmagyarországi ötvösök 46 l.

T. 6537.

ástyákkal megerősitett vár foglalja
n tutaj ereszkedik le és több csol-
rkezőket többen üdvözlik; a háttérben
ján a hegyek között város bontakozik
szalagon:

AY

vk. 10.6 : 15.5 cm.

Tellmen Adam

ötvös + 1606.

irod

Gy. Brassó Erd. Muz.

381

..... nevü munkás igazolta

.....

a művezető aláírása.

lyezem:

.....

agy helyettesének
rása.

Endrényi Imre, Szeged.

Telman Ádám

ötvös 1591

Lasd

Gyárfás Brassó 99

Tellmen Adam

ötvös

1606. meghalt.

BRASSO
RE. 20 l.

Telmányi Emilné

sz. Anne Marie, Carl-Nielsen

1895 márc 4. Kopenhá-
gában. u. ott az
akadémiám tanult-
1916. eg kompozíciója-
val arany érmet
nyert. Kopenhagá-
ban tobbszörzialli-
tott. 1918 nyje
let Telmányi Emil
hegedűmuvesznek-

Saját Erőtere

Tolmainyi Emilné

U. 4313

Szabadságharcz, ban 1848/49-iki használt

Rengyelek VI. 137

Telmányi Emilné

festő

U. 3913.

Jenti dán nő, Carl Nielsen zeneszerző leánya, Telmányi Emil magyar hegedűművész felesége. 1927-febr. Koppenhágában koll. képkiállítása nyílt meg. Budapesti, tahitótfalui, dániai, olaszországi, franciaországi táj és városképek, csendéletek, a művesznő atyjának, férjének képmásai, önarcképe, Krisztus levétele a keresztről, Odysseus es Nausikaa, Leda hattyuval, Polák lányok, vázlatok, rajzok, tanulmányok. A Koppenhágai képzőművészeti akadémián tanult. Krisztus levétele a keresztről c. képével 1917-ben aranyérmet nyert a charlottenburgi kiállításon fordít

Nyolc év óta minden hangverseny körútjára elkíséste férjét. Ahol hosszabb időt töltött, ott főleg tájképeket festett.

Wagner Sándor:

Liezen – Majer S

Az ülve s balra fordulva
benés mellig látható. Rö
szemöldöke barna, szeme
álló, pettyes fehér nyakkendője
a széknek háttámlája la

Hetyey József:
Telmányi Emil-
né képkiállítása.
Nemzeti Ujság
1927 febr 20.

Vászon, méretei 6
Wagner Sándor aj
£. az 1899. nov. 7-d
Sz. Napló 262/99.
593/99.
A 1900. II. 10-ddi 5
ra engedtetett át (57/9
zett irsna.

negerősített s az előtérben futó „Temes
körülvett „La Fortezzá"-ban (B) az
az ortvonyon s balra a „La Palude"-
ermplomon a félholdat látjuk; a hát-
lőtérben balra a folyón hid vezet át.
olt fölhős. Felirata a lebegő szalagon:

. Il Castello" kezdettel s „F. Temes fiume"

etnek 13.4: 20.1 s a réclapnak 13.6:

l Sig. Co. Ercole Scala. In Modona

66/93 № 61.

Temesvár:

E lap, (melynek) tárgya: „Camp
1696." a várat s a város
czokhoz vezető (zentai) út mentén eg
az előtérben a „Weg nach D
Bega-mentén a Heussler,
roly parancsnoksága alatt ál
Fölül balra a már idézett cz
Schlos" kezdettel s „D. eine l

Kézrajz, méretei a

T. 4275

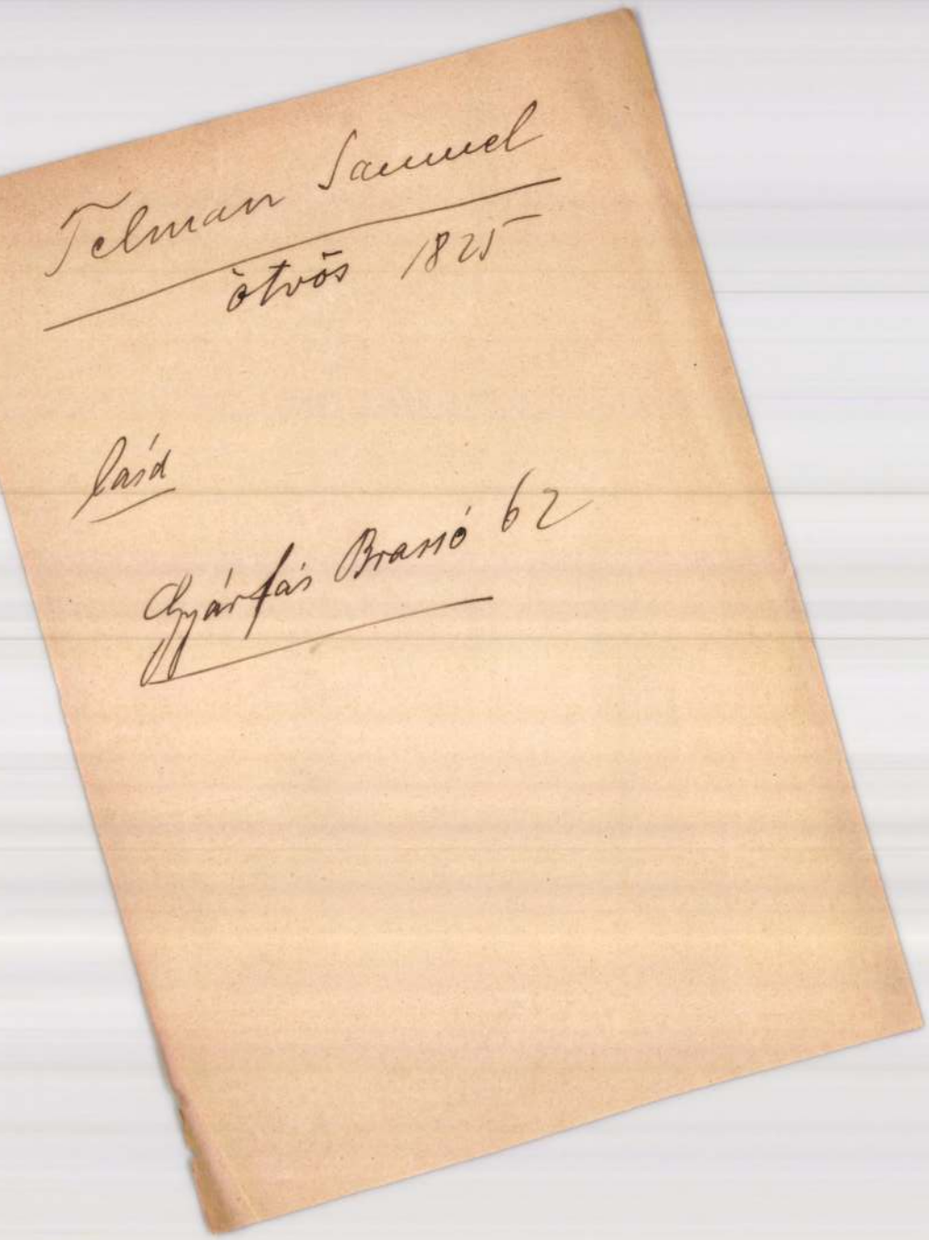
Telman Samuel
ötvös 1825

Lásd
Gyárfás Brassó 62

Fellner Sándor

Építő Ipar

1908. 52. sz.

(A pénzügyminisztériumi palota)

Ellenőrzésül!

Tellmann József Teslémünz

A realista-szocializmusnak od
tág teret műveiben

Hét

1975 II 7 1 oldal

Tellmann József

az egykori zsilvölgyi művészcsoport
tagja, a grafikában kereste az expresszív
kifejezés lehetőségét

Komm 1974/2 205. old.

Telmann József

Munkával résztvett a szoc. osszá-
gok első közös hiállításán, Moszk-
vában. Petrozsényen él.

Gazola József: Új műrészet kp.-ik.
Korunk, Kolozsvár 1959 XVIII. VI sz. 901.

Tellmann József

Sztrájkolók. Az „1929" c. sorozat-ból. Repr.

Kornak, Kolozsvár 1959 XVIII. VI. n. 902.

Tellmana Józefa

„Gondolkoché" Rep. 5

„Petrozsény" Rep. 5.

Kosmos, Kolozsvár XXIII. 1964. IX. 1318. ital.
VIII. 1165. -"-

Tekmann József
grafikus

A petrozsenyi művészsoport
tagja

Fodor Kálmán: Művészek a Zsilvölgyében
Korunk, Kolozsvár XXIII. 1964. 8. 1164. old.

Tellmann József

Nyolcadik egyéni kiállítását a Képzőművészeti Alap
Dévai galériájában rendezte meg 1973. dec-ben.

Tellmann József

Festményei közül a Fonó asszony, az Anyaság, a Bőség c. említve.

A Kat. 1973 dec. 14 4 ell. 50 Kr 9 n.

Tellmann József

Grafikái közül A mélyből, a Pajtások és az Építők c. említve.

Tellmann József

Lupényben él, Petrozsényban dolgozik. A zsilvölgyi
műveintelep egyik alapító tagja.

TELLMANN JÓZSEF festőművész kiállitása Déván. /rövid hir./

Utunk, XXVIII.évf. 50./1311./sz 1973. dec. 14. 8.old.

Tellmann József

„Kőműves Kelemen"

„Özvegy" (a Grivica sorozatból)

– grafikák

H Hél. 1975 aug 15

Tellmann József

„Bányában"
„Havasok alján"
„Parasztlányok
„Kompozíció" – grafikák

A Ét. 1975 aug 15

TELLMANN József *102, 125, 126, 127,* 72
Brassó, 1923. július 24.
IA Képz. Főisk. Kvár, grafikus

Banner Erdély

TELLMANN JÓZSEF

A dévai Képzőművészeti Alap Galériájában megnyilt junius 2.-án Évszakok cimmel Tellmann József akvarell képeinek kiállitása. /rövid hir./

Utunk, XXXVI.évf. 25.sz. 1981. junius 19. - 8.old.

Tellmann József,

Fodor Kálmán festőművész 1954-ben a kolozsvári főiskola elvégzése után több évfolyamtársával Petrozsénybe kérte kihelyezését, ahol 1955-ben megrendezték kiállításukat, amely első kiállítás volt a Zsilvölgyében. Időközben mind többen jöttek kolozsvári végzősök Petrozsényba, így Tellmann József, a Szilágyi Testvérek Géza és Béla, Bianu Ilene és még bukarestiek is.

ágopcsa Marianna: A kép továbbgondolásra serkent.

a Hét, 1980. márc. 21.

Tellmann István

brassói ötvös

10.7.

laid Művészet 1937. 100. l.

132.

men mindkét felől. Újabb kiegészítés gipszből. Az Uff. Firenzéből származik.

Az olasz barok szobrászatnak a terméke. Talán Heraklest akarta a művész ábrázolni.

Paul Arndt: Bärtige Büste, Herakles gemeint. Barock.

135. NŐI FEJ.

Márvány. Magassága 14 cm. Firenzéből származik.

Modern munka, egy antik szobor kiegészítésére készült.

Paul Arndt: Weibliches Köpfchen. Modern.

Tellmann István

otv.

Kőmagyötvj. 179. sz

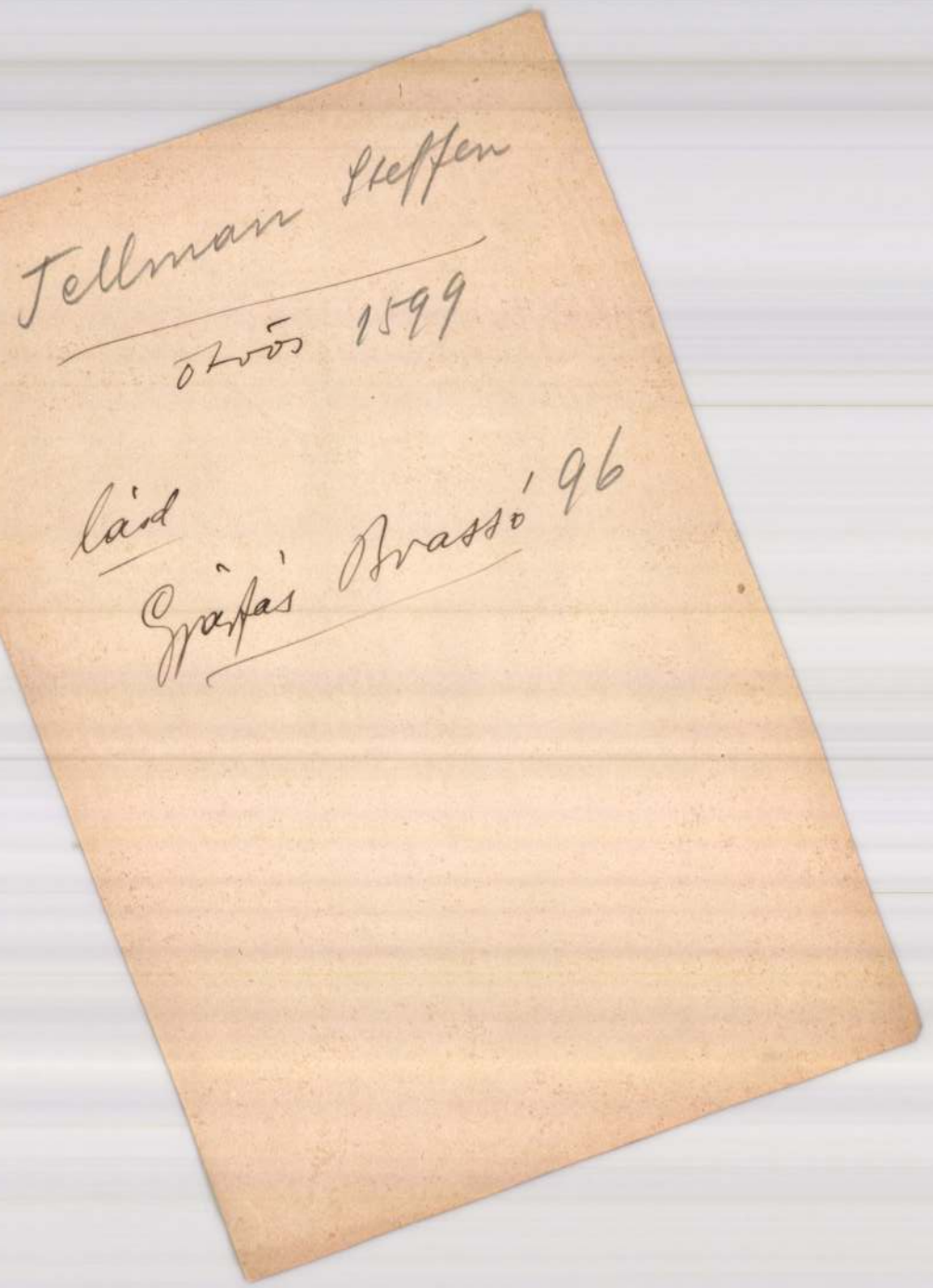

Tellman Steffen

ötvös 1599

lád

Gyárfás Brassó 96

Tellmann István

Ötvös

1612 meghalt.

BRASSO
RE. 20 l.

Tellmen Steffen

ötvös

irod + 1612. marc. 29

Gy. Brassó Erd. Muz.

386.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedély

.....

a műhelyfőnök vag
aláírá

8. sorsz. Műhelyi minta. —

MDK

Dr.Telljesniczky Kálmán

1897-ben lett a M.Iparművészeti társulat r.tagja

Cikk:Hiv.Tudósitások

Magy.Iparművészet,1897/98 416 l.

Tellyesniczky Kalman, festő

Az Orsz.M.Kir.Iparművészeti Iskola tanarai,tanarsegédei/segédtanarai/.-Tellyesniczky Kalman,-1897-1911. Bonctan. 52.old.

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparműv.Iskola/1880-1944/oktatási rendszere és ~~xxxxx~~ 37.old
forrasai

Műv.Tört.Krt. 1975. XXIV. 1.sz. Bp

Than Mór, festő

L: Somogyi Győző

Nové Béla: A mundér becsülete. 11.

Élet és Irodalom Br. 1986. jún. 20. XXX/25

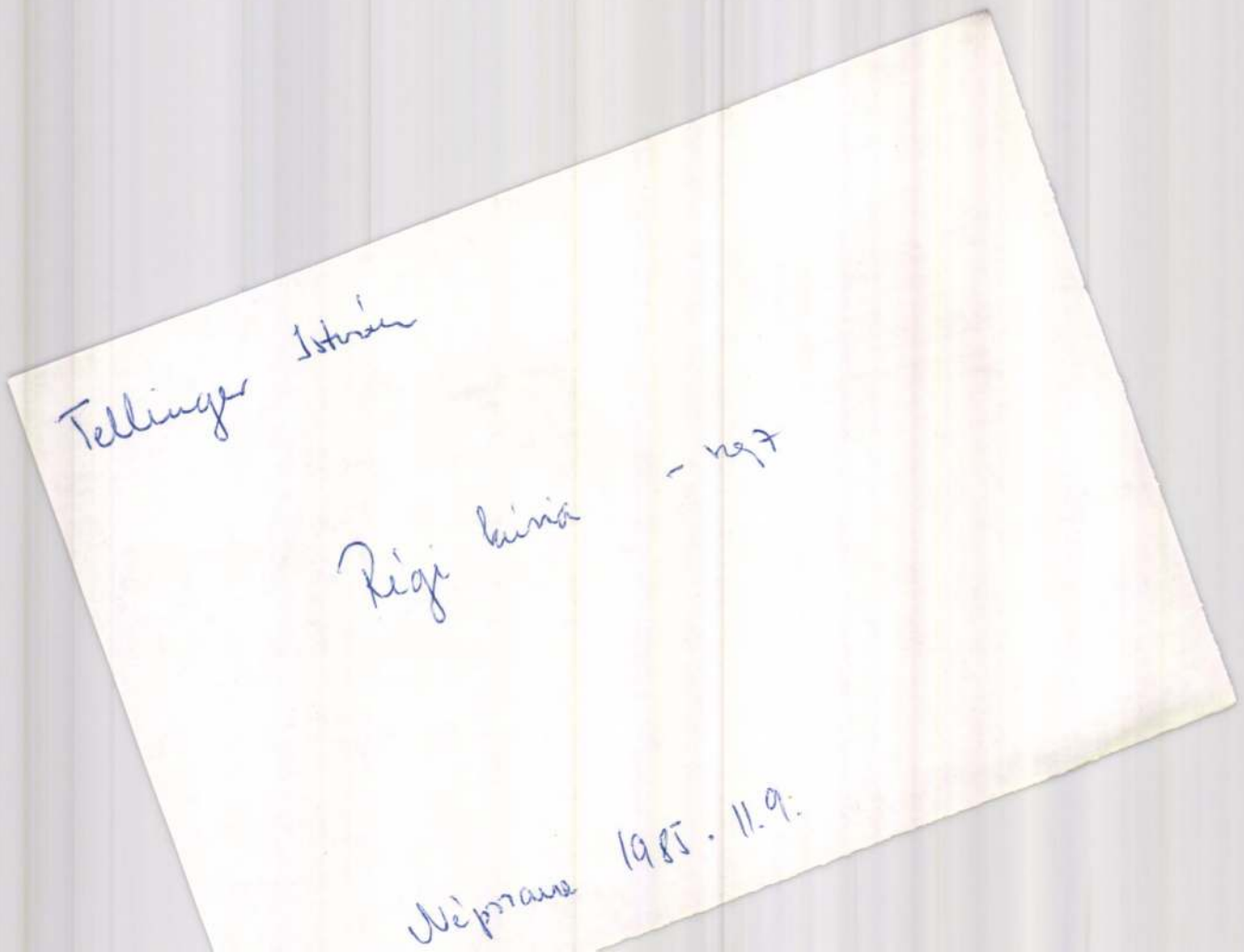

Tellinger István

Régi kúria - 1997

Néprzane 1985. 11.9.

Tellinger István

"Arcok" cimü müvét bemutatja a lap.
Repr.
/A kép csonka része látható Vadas József "Szintelen szinek" c. kritikájának hátlapján Janáky Viktor nevénél./

Élet és Irodalom, Bp. 1975. szept. 13.
37. sz. 14. lap. XIX. évf.

Tellinger István

Bábul, rézk., 14,3×21 cm
A Nap, -"-, 29×20,8 cm

Miskolci Téli Tárlat, 1974.

Tellinger István

Művei szerepelnek a miskolci VII. országos grafikai biennálén.

P. Szücs Julianna: Új lehetőségek, új utak. Népszabadság, 1974. jan. 4.

Ethodn Tellinger

Helikon-Galerie: Graphische Arbeiten von Ethodn Tellinger.

. Ausstellungen.

Daily News, 1944. 4 Apr. 25.

Istvàn Tellinger

Helikon Galerie: Graphiken von
Istvàn Tellinger.

Ausstellungen.

Daily News, 1948. Apr. 21.

Tellinger István

Grafikája szerepel a Miskolci Téli Tárlaton, Miskolci Galéria, 1978.

- katalógus a könyvtárban-

Tellinger Istvánné mintája

Izrael - Magyarország 1972/202 7 old.

Tellinger István

metszete

Kertész.

Észak-Magyarország 1972/204. 4 old.

Tellinger István

munkája

Észak-Magyarország 1972/202 4 old.

Tellinger István

munkája

Egyedül

Észak-Magyarország 1972/166 Vold

Tellinger István

munkája

Férfiportré

Érzak - Magyarország 1972/160 6old.

Tellinger Ashram

munkája.

Észak-Magyarország 1972/154 4old.

Tellinger István

linómetszete

...arország 1972/43 7 old.

Teillinger István

linómetszete

Észak-Magyarország 1972/7 7old.

Tellinger István

munkája

Lány és bohóc

Észak-Magyarország 1972/214 4old.

Tellinger Istvan

munkája

Tanulmány

Észak-Magyarország 1972/208 7old.

Tellinger István munkája.

Zenélő

Észak-Magyarország 1972/55 6old.

Pellinger István

linómetszete Portré

Rózsa-Magyarország 1972/61 4 old.

Tellinger Istvánt grafikus

Dózsa-emlékkiállítás nyílt kedden Miskolcon. Dózsa születésének 500 évfordulója alkalmából hirdetett pályázatra alkotott műve szerepelt a tárlaton.

Petőfi Népe 1972. nov. 9.

Tellinger István

„Férfiszj" c. rajza a 12. oldalon

Napjaink 1973 augusztus

Tellinger István

Vejza „Bükki táj"

az 1. oldalon

Napjaink 1973 december

Tellinger István

„Hár előtt" c. rajza

a 2. oldalon

Napjaink 1974 április

Tellinger István

„Maszkok" c. rajza a
8. oldalon

Napjaink 1974 február

Tellinger István

"Pantomim" c. művét hozza a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. okt. 27.
XVII. évf. 43. sz. 13. lap.

Tellinger István, grafikus

Szerepel a VII. miskolci grafikai biennálén.

P. Kiss Juliánna: Új lehetőségek, új utak

7.

Népszabadság, Bp. 1974. jan. 4.

Tellinger István

Nese I. linó 50x35

XIV. Szegedi Nyári Tárlat
1973. jul. 22 – sept. 16.

Tellinger István

Különböző szakkörökben és önállóan képezte magát. Műcsivel már 1962-ben jelenthezett a diós győri kollektív kiállitáson.

Borbély László: Városi gyűjtemény, Miskolci héptár, Miskolc, 1971

Tellinger István

Részt vett a IV és V. Miskolci Országos Grafikai Biennálén, a X Miskolci Országos Képző művészeti kiállításon és a Téli Tárlaton.

Dorbély László: Városi gyűjtemény, Miskolci képtár, Miskolc, 1971

5/1

Tellinger István

1969-től a Képzőművészek Szövetsége Észak-Magyarországi Területi Szervezetének és a Fiatalok Képzőművészeti Studiójának tagja.

Borbély László: Városi gyűjtemény Miskolci képtár, Miskolc, 1971

51 P

Tellinger István

A miskolci képtárban levő műve:
„Leány", 1968. papír, tus, 500 x 350 mm.
A mester Munkácson született: 1940-ben.

Borbély László: Városi gyűjtemény,
Városi képtár, Miskolc, 1971

51 f

Tellinger István

Bohóc arcképét ábrázoló metszetét hozza a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. okt. 13.
XVII. évf. 41. sz. 8. lap.

Tellinger István

Három különböző nézetben készült arc "Fejek" címmel.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. jan. 5.
XVIII. évf. 1. sz. 14. lap.

Tellinger István

"Játék" cimmel, forgó nevü gyerekjátékra emlékeztető rajz, a lapokon pozitiv és negativ ábrázolással arcok.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. jan. 12.
XVIII. évf. 2. sz. 15. lap.

Tellinger István

"Pár" cimmel egy férfit és egy nőt ábrázoló munka.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. jan. 19.
XVIII. évf. 3. sz. 15. lap.

Tellinger István

"Álom" cimmel hozza a lap a müvész képét.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. febr. 2.
XVIII. évf. 5. sz. 5. lap.

Tellinger István

"Lobogók" cimmel a lap bemutatja cimlapján a müvész munkáját.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. ápr. 6.
XVIII. évf. 14. sz. cimlap.

Tellinger István

Lapja a 7. oldalon

Naplójául 1973 ~~február~~ március

Tellinger István
rézkarca

Tél

Észak-Magyarország 1974/24 4 old.

Tellinger István

rézkarca

Falusi Sáj.

Észak-Magyarország 1974/11 4 old.

Tellinger Istvánné

Tanulmány II. (Női fej) repr.

VII. Országos Grafikai Biennálé
Miskolc 1973.

Tellinger István

1. Tanulmány I. rézkarc 30×25

2. — " — II. " — 30×25

VII. Országos Grafikai Biennálé
Miskolc 1973.

Tellinger István 3

Nagyobb szabású miskolci önálló tárlatára most került sor. A miskolci Galériában látható 22 grafikai munkája jelenti az igazi miskolci önálló bemutatkozást. A 22 kiállított mű nagytöbbsége linómetszet, néhány rézkarc és egy-két rajz. A tárlat anyagából úgy tűnik, legkedvesebb területe a linómetszés, ebben találja meg leginkább kifejezési formáit, s metszetei - bizonyos kísérleti jelleggel - mindinkább az erős vonalrajzos kompoziciókhoz közelítenek.

(bm): Megnyílt Tellinger István kiállítása.

Észak-Magyarország · 1973/11 4 old.

Tellinger István 4

Tematikailag érdeklődési körében cirkuszi-
témák, álombeli víziók dominálnak. Be-
mutatott munkai között alig akad, a-
melyen ne lenne ott az ember. Tanulmányai
-s egyéb munkái is- mind kísérletező, ön-
maga kifejezési formáit kereso, de útköz-
ben is értékeset produkáló. Fiatal művészt
érzékeltetnek.

(bm) Megnyílt Tellinger István kiállítása.

Észak-Magyarország 1973/11 4 old.

Tellinger István

Ex libris

Észak-Magyarország 1973/11 4 old.

Tellinger István
grafikusművész kamarakiállítás
sa január 13-án nyílik meg a
Miskolci Galériában

Észak-Magyarország 1973/6 7 old.

Tellinger István

munkája.

Harman

Észak-Magyarország 1973/5 4 old.

Tellinger István

grafikai kiállítása január 13-án
nyílt meg a Miskolci Galéria kiállításában

Napjaink 1973 február
11. old.

Tellinger István

"Mese" cimmel a lap bemutatja a müvész képét.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. nov. 25. XVI. évf. 48. sz. 13. lap.

Tellinger István

"Illusztráció" cimmel a lap bemutatja a müvés
képét a cimlapon.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. dec. 9.
XVI. évf. 5o. sz. cimlap.

Tellinger István

Hárman, lino, 19,5 × 11,3
Három figura, vézk. 13 × 8,5
A szít lány, -"-. 10 × 9

V. Északmagyarországi területi
Képzőművészeti Kiállítás
Salgótarján 1969.

Tellinger István

Bohócot ábrázoló rajzát bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. febr. 17.
XVII. évf. 7. sz. 9. lap.

Tellinger István 1

Grafikáinak nagy többsége lapok hasábjain találkozik a közönséggel. Az Észak-Magyarországban évek óta rendszeresen láthatók linómetszetei, gyakori vendég a Déli Hírlap és a Napjaink hasábjain, s újabban mind gyakrabban láthatók munkái az élet és Irodalom című lapban is.

(bm) Megnyílt Tellinger István kiállítása

Észak-Magyarország 1973/11 Yold

Tellinger István 2

Kisebb kamarakiállítása volt a selyemreti Libresszóban, munkait évek óta láthatták a grafikai biennálékon, sőt országos kiállításokon, pl. Budapesten a XI. magyar képzőművészeti kiállításon, vagy 1971-ben a Műcsarnokban az Uj Művek című tárlaton, a miskolci téli tárlatokon, egy sor észak-magyarországi kiállításon szerepelt, és megismerhették a lengyel művészetkedvelők is Katowicében és Zabrzében.

(bm): Megnyílt Tellinger István kiállítása.

Észak-Magyarország 1973/11 4 old.

Tellinger Istvan

fametszete Baratok

Eszak - Magyarország 1972/247 4 old.

Tellinger István

munkája

Fürülyás

Észak-Magyarország 1972/299 4 old.

Tellinger Istvan

grafikája

Észak-Magyarország 1972/256 6 old.

Tellinger István

munkája

Falusi táj

Szlovák-Magyarország 1972/255 4 old.

Tellinger István

rajza

Figura

Észak-Magyarország 1972/271 Sohl

Pellinger Istvánné

részkarca

Fej

Írások - Magyarország 1972/273 6old

Tellinger István

munkája

Az öreg

Írószak - Magyarország 1973/29 6 old

Tellinger István

rajza

Tanulmány

Észak-Magyarország 1973/77 7 old.

Tellinger István

munkája

Táj

Észak-Magyarország 1973/86 4 old

Pellinger István

munkája

Glaiman

Izrael - Magyarország 1972/281 4 old.

Tellinger István

Fura érvény hidegtű 40x24

Miskolci Téli Tárlat 1970

Tellinger István

1. Mese I. linó 16×11
2. —"— II. —"— 17,5×12

I. Salgótarjáni Tavasi Társlat 1971.

Tellinger István

1. Fejek I. linó 10 x 11,5
2. —"— II. —"— 9 x 17,5

I. Salgótarjáni Tavaszi Tárlat 1971.

Tellinger István

"Várakozás" c.-összekulcsolt kezü asszonyt ábrázoló-képét bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. márc. 18.
XVI. évf. 12. sz. 5. lap.

Tellinger István

Bemutatot müve:

211. Tanulmány I. rézkarc 25.4 x 12.5 cm

Katona László: V. Miskolci országos grafikai biennálé, Miskolc, 1969

Tellinger Tibor

munkája

Szlovák - Magyarország 1972/251 4 old.

Fellinger István
munkája

Bohoc

Észak-Magyarország 1973/133 Yold

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 FEB 3

Déli Hírlap

Tellinger István

1021

(Tellinger István rajza)

Tellinger István

Bemutatott művei:

„Egy kép előtt", rézkarc, 20 x 14,7,

„Fej", rézkarc, 7,5 x 9,5.

Zoltai Tibor: XI. magyar képzőművészeti kiállítás, Budapest, 1968.

110

Tellinger István

A rút lány, rézt. 10×9

V. Északmagyarország i területi képző-
művészeti kiállítás, Salgótarján
1969.

Tellinger István

Hárman, lino, 19,5×11,3
Háram figura, rézk. 13×8,5

V. Északmagyarországi területi képzőművészeti kiállítás, Salgótarján
1969.

Tellinger István

rajza „Bokác" a
4. oldalon

Napjaink 1972 november

Tellinger István

"Hárman" cimmel három arcot ábrázoló müvét a cimlapon bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. szept. 29.
XVII. évf. 39. sz. cimlap.

Tellinger István

"Udvar" cimmel falusi udvart mutat be a lap, az előtérben két alakkal, asszony és fiugyermekkel.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. aug. 18.
XVII. évf. 33. sz. 13. lap.

Tellinger István

"Ex libris" cimmel hozza a lap a művész rajzát.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. aug. 4. 11.
XVII. évf. 32. sz. 11. lap.

Tellinger István

"Illusztráció" cimmel a lap hozza a müvész rajzát.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. juli. 28.
XVII. évf. 3o. sz. 7. lap.

Tellinger István

Férfiarcot ábrázoló rajzát bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. juli. 14.
XVII. évf. 28. sz. 6. lap.

Tellinger István

Vidéki házat udvarrészlettel ábrázoló metszet bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. ápr. 28.
XVII. évf. 17. sz. 3. lap.

Tellinger István.

Az T. salgótarjáni tavaszi tárlaton 4 linómetszete szerepel.

Papp Lajos: Egy új, tavaszi seregszemléről.

Északmagyarország, 1971. ápr. 28.

Tellinger István.

a VI. miskolci országos grafikai biennálén
bemutatkozott szerepelnek.

Papp Lajos: Hardagság gardagodás nélkül?

Északmagyarország, 1971. dec. 12.

Tellinger István

1. Ketten	linó	50×60
2. Szakállas	fametszet	54×26
3. Szakállasok	linó	6,7×17,2

6. Miskolci Országos Grafikai Biennálé '71

Tellinger István

Leány p. tus 50×35 cm

Városi gyűjtemény, Miskolci képtár
1971.

Tellinger István

Bábos rézkarc 29 x 24 cm

Studio 71

Tellinger István

Rajz II., repr.

Rajzok. É-magyarországi festő és grafikus
műrészek rajzkiállítása a Luskol és
Galériában

Tellinger István

Rajz I., tus, 19x24
II., -"-, 27x21

Rajzok. É-magyarországi festő és grafikus műtörzsek rajzkiállítása a Miskolci Galériában

Pellinger István
grafikusművész első önálló kiállítása
szombaton nyílt meg Miskolci
Galéria kamaratermében.

Magyar Hírlap 1973/13 13old

Tellinger István
Dózsa-emlékkiállítás nyílt leg-
napa Miskolci Kossuth Művelődé-
si Házban. A képzőművészek tárlatán
a helyi művészek, többek közt
Tellinger István Dózsa-szellemét ide-
ző művei láthatók.

Magyar Hírlap 1972/309 8old.

Telldrger István

Művei szerepelnek a felszabadulásunk 30.évfordulójára meghirdetett pályázat anyagában a Balatoni Kisgrafikai Biennálé kiállitásának keretében a keszthelyi Balatoni Muzeumban - 1975.

-katalógus a könyvtárban -

Tellinger István

„Két figura" c. rajza a

12. oldalon

Napjaink 1972 július

Tellinger István

Szakállas, öreg férfit ábrázoló metszetét bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. szept. 3o.
XVI. évf. 4o. sz. 1o. lap.

Tellinger István

"Fej" c. művét bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. aug. 5.
XVI. évf. 32. sz. 8. lap.

Tellinger István

"Dobos" c. képét bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. szept. 2.
XVI. évf. 36. sz. 16. lap.

Tellinger István

rajta a „Két fogoly"

a 7. oldalon.

Napjaink 1969 julius

Tellinger István

Rajz II. prepr.

Rajzok
Miskolci Galéria

Tellinger István

A tárlaton bemutatott műve

„Fura virág", "hidegtő", 40 x 24 cm.

Kovács Béla: Miskolci téli tárlat 70.

Miskolc, 1970.

Tellinger István

Bemutatott müve:

„Bábus," rézkarc, 29.5 x 24.5 cm.

Rozványi Márta: Studió 71

Budapest, 1971

Tellinger István

Bemutatott művei: „Ketten," linó, 10.2 x 11.5 cm; „Szakállas," fametszet, 34.5 x 26.6 cm; „Szakállások," linó, 6.7 x 17.2 cm.

Katona László: VI. Miskolci országos grafikai biennálé, Miskolc, 1971

Tellinger István

„Utca", rézk.

Nagyajnár, Miskolc
1971. május

6 l.

Tellinger István

„Két fej", repr.

Napjaink, Miskolc, 1971. április

X. évf. 4. sz. 6 l

Tallinger István

Rajz I.
Rajz II.

Rajzok
Miskolci Galéria

Tellinger István

Lapja a 17. oldalon

Napjaink 1969 szeptember

Tellényi István

szerepelt az "Északmagyarországi művészek rajzai" c.kiállitáson a Miskolci Galériában

Napjaink 1969 szeptember 12.old.

Tellinger István

„Hát" c. rajza a 9. oldalon

Napjaink 1969 december

Tellinger István

„Zene" c. cikk

a 7. oldalon

Napjaink 197o február

Tellinger István

„Tanulmány" c. rajta a

12. oldalon

Napjaink 197o julius

Tellinger István

„Öregamony" c. rajta

a 7. oldalon

Napjaink 197o junius

Tellinger István

"Férfi fej" c. rajza
a 7. oldalon

Napjaink 197o szeptember

Tellinger István

„Fejek" c. rajza a 7. oldalon

Napjaink 197o december

Tellinger István

Lapja az 5. oldalon

Napjaink 1971 január

Tellinger István

„Kettur č. zajta
emlitve

Napjaink 1971 február

Tellinger István

rajta „Két fej"

a 6. oldalon

Napjaink 1971 április

Tellinger István

a "Utca" c. regta a

7. oldalon

Napjaink 1971 május

Tellényi István

Művei szerepelnek a MIskolci
Galéria Rajzkiállitásán

Napjaink 1971 junius 4.old.

Tellinger István

„Két figura" c. tanulmánya

az 5. oldalon

Napjaink 1971 július

Tellényi István

„Kelten" c. rajta a
6-7. oldalon

Napjaink 1971 október

Tellinger István

„Fejfi fej" c. rajza a
6. oldalon

Napjaink, 1971 augusztus
6.old.

Tellinger István

Lináretyete a 7. oldalon

„Ajtó előtt"

Napjaink 1969 február

Tellényer István

„Fej" c. rajza a 9. oldalon

Nappalok 1969 március

Tellinger István

Rajza a 8. oldalon

Napjaink 1969 junius

Tellinger István

Férfi fejet ábrázoló metszetének repr.-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. juli. 10.
XV. évf. 28. sz. 4. lap

Tellinger István

Férfi fejet ábrázoló művét "Öreg" cimmel bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. május 1.
XV. évf. 18. sz. 14. lap

Tellinger István

rajza a 12. oldalon

Napjaink 1966 október 1

Tellinger István

Lapja a 2. oldalon

Nappland 1967 január 1

Tellinger István

„Tanulmány" c. rézkarca

a 9. oldalon

Napjaink 1967 április 4

Tellinger István

„Tamulmány" c. rajza

a 6. oldalon

Napjaink 1967 szeptember 1

Tellinger István

„A pantos" c. rajza a

8. oldalon

Napjaink 1968 március 1

Tellinger István

Lapja a 4. oldalon

Napjaink 1968 julius

Tellinger István

Szakállas" (versek)

— : Tellinger István tárlata.
Új Tükör, 1978. április 23 - 43. lap.

Tellinger István

Tellinger István grafikusművész
30 új alkotásából nyílt kiállítás
a budapesti Helikon Galériában.

— Tellinger István tárlata.
Új Tükör, 1978. április 23 - 43. lap.

Tellinger Tibor

Tellinger Tibor grafikusművész
30 új alkotásából nyílt kiállítás
a budapesti Kékkor Galériában

—: Tellinger Tibor tárlata.
Új Tükör, 1978. április 23 - 43 lap

Tellinger István

Szakállas (mutatvány)

—: Tellinger István tárlata.
Új Tükör, 1978. április 23-43. lap.

Tellinger István

TELLINGER ISTVÁN kisgrafikai tárlata tegnap nyílt meg Miskolcon, a Kossuth Lajos Művelődési Házban. A művész ötven alkotását láthatják az érdeklődők. I 17.

Magyar Hirlap 1977/14/1o

Tellinger István

A Fészek Művészklubban Dallos Jenő karikatura kiállítása megtekinthető április 23.-ig.
A Szolnoki Mini Galériában Fenyvesi Tóth Árpád április 23.-ig,
a Szolnoki Aba Novák Teremben Somogyi-Soma László április 27.-ig,
A Helikon Galériában Tellinger István grafikus április 2o.-ig,
a Miskolci Galériában Anna Margit festőművész május 1.-ig,
a miskolci József Attila könyvtárban Szabados Árpád grafikus május 2o.-ig mutatja be alkotásait, -közli a lap a kulturális eseményeket ismertető rovatában.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. ápr. 15. XXII. évf 15. sz. 8. lap.

Tellinger

Nöi fej

Észak-Magyarország 1973/288 Fold.

Tellinger István
rézkarca

Észak-Magyarország 1974/4 4 old.

Tellinger István
munkája

Női fej

Észak-Magyarország 1973/302 4 old.

Tellinger I.

Minkája

Észak. Magyarország 1973/298 4old.

Tellinger István
rézkarca.

Tanulmány II. férfifej

Észak-Magyarország 1974/40 6 old.

Tellinger István
rézkarca

Bábszínház.

Észak-Magyarország 1974/28 7 old.

Tellinger István

„Ex libris"metszetét bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. ápr. 24.
XV. évf. 17. sz. 10. lap

MDK

Tellinger István

Egy kép előtt, rk.

Fej, rk.

11. M. Képzőm. kiáll. Mücs. 1968.

M.D.K.

Tellinger István

"Cirkusz" c. rajzának repr.-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1968. dec. 7.
XII. évf. 7. lap 49. sz.

M.D.K.

Tellinger István

"Maszk" c. rajzát hozza a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. január 4.
XIII. évf. 1. sz. 12. lap

Tellinger Istvan

Tej akv. 40×45

Tej II. akv. kreta 24,5×15,5

II Országos Akvarell Biennálé
1970. Eger

Tellinger István

211. Tanulmány I. rézkarc 25,4 x 12,5

5. Miskolci Disz. Grafika i Biennale. Miskolci Galeria
1969. Kiáll. Zal. Bev. B. Supka Magdolna

Tellinger István
grafikus

Reiszt vett a tárlaton

Kovács Béla: A VI. Északmagyarországi Területi.....
MŰVÉSZET, 1970.augusztus - 45.lap

Tellinger István

"Fej" cimmel hozza müvének repr.-ját a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 197o, nov. 21.
XIV. évf. 47. sz. 12. lap

Tellinger István

linó	18 x 22 cm	
A'larc	linó 10 x 17,5 "	
Kelten	vegyestechn. 30 x 24,5 cm	
Szinhár	kidepti 25 x 30 cm	(repr.)
Történés	linó 28,5 x 18,5 cm	

VI. Szabadseregországi Területi Képzőművészeti kiállítás. Salgótarján 1970. kiáll. zat. Bev.: Kovács Gyula

Tellinger István

Álom	rézkarc	33 x 50 cm
Ábrándozás, hidegtű		25 x 30 "
Hárman	"	50 x 33 "

Studió '70. Ernst Múzeum Bp. 1970. Kiáll. kat.
Bev.: Bereczky Lóránd

M.D.K.

Tellinger István

"Illusztráció" c. müvének repr.-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. márc. 8.
XIII. évf. lo. sz. 4. lap

M.D.K.

Tellinger István

Rajzának repr.-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. márc. 22.
XIII. évf. 12. sz. 4. lap

M.D.K.

Tellinger István

"Bábu" c. müvét hozza a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. aug. 23.
XIII. évf. 34. sz. 3. lap

Tellinger István

1. Három	linó	19,5 x 11,3
2. Három figura	rézkarc	13 x 8,5
3. A vét lány	rézkarc	10 x 9

V. Észak-Magyarországi Területi Képzőművészeti Kiállítás Salgótarján 1969

Tellinger István

"Táj" c. rajzának repr.-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. január 31.
XIV. évf. 5. sz. 4. lap

Tellinger István

"Női fej" c. müvének repr.-ját bemutatja a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. ápr. 4.
XIV. évf. 14. sz. 15. lap

Tellinger István

"Ex libris" c. metszetének repr.-ját bemutatja a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. ápr. 18.
XIV. évf. 16. sz. 13. lap

MDK

Tellinger István

lino:

Mese a meséről

Cirkusz

Női fejek

4. miskolci o. graf. biennale 1967.
miskolci Gal.

M.D.K.

Tellinger István

"Illusztráció" c. rajzát hozza a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. febr. 8.
XIII. évf. 6. sz. 3. lap

Tellinger István

Miskolc város területi képzőművészeti szakköréhek tagja. Müvei szerepeltek 1962 febr. 17-én nyilt kiállitáson a diósgyőrvasgyári filmszinházban.

A területi képzőművészszakkör rajzkiállitása.

Északmagyarország 1962. febr. 23. 4.l.

Tellinger István

"Férfi csokorral" c. müvének repr.-ját bemutatja a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. dec. 19.
XIV. évf. 51. sz. 12. lap

Tellinger István

"Pár" c. müvének repr.-ját bemutatja a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. dec. 5.
XIV. évf. 49. sz. 12. lap

Tellinger István

"Tanulmány" c. képének repr.-ját bemutatja a lap cimlapján.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. január 30.
XV. évf. 5. sz. cimlap

TELLINGER István

Hornyánszki Sándor: Tellinger István
festőművész a Miskolci Galériában.
= Holnap. II. évf. 5. sz. 1994. 24. p. ill.

Miskolc, M. Galéria 1991

can be incorporated and expanded. Whether or not a thesaurus is employed, guidelines are usually given for the meaning of controlled words.

Although the numerical approach to subject classification is ideally suited to computer usage, it is rarely employed in a pure form. Iconclass and Ikonoteek, for example, use an alpha-numerical decimal approach.

A limited amount of synonym-definition, or word-merging, has taken place within individual systems. (For example, the term "peddlar" may be equated with "vendor", "seller", and so forth.) But this process has not taken place between systems, with the inevitable and highly unfortunate result that basic terms can have different meanings in different systems. This lack of a universally adopted, comprehensive thesaurus of controlled terms is highlighted when, for example, we compare the way in which a simple landscape is classified under the Yale and the Smithsonian systems.

In the Smithsonian system, foreign landscapes -- i.e., non-American ones -- are coded Landscape-Foreign-<Country> or Cityscape-<Country>-<City>. In the Yale system such an image would be classified under the term "exotic"

Tellinger István

Mikola, Mimi Galéria. 85

Horpácsi Sándor: Tellinger István grafikái.
= Új T. 85. aug. 18. 4. ill

Tellinger István

"Arcmás" cimmel a lap bemutatja a művész rajzát. a Repr. idemellékelve.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. szept. 13.
XIX. évf. 37. sz. 7. lap.

TELLINGER István

(szegő): Az idő képei : Két miskolci tárlat. =
Magyar Nemzet, LIV.évf. 39.sz. 1991 febr. 15.
5.p.

Valkó László kiállitása, Miskolc, Városi könyvtár
Pincegaléria, 1991

Tellinegr István, Miskolci Galéria, 1991

Tellinger István

"Arcok" cimü müvét bemutatja a lap. Repr.
/A kép csonka része látható Vadas József "Szintelen szinek" c. kritikájának hátlapján Janáky Viktor nevénél./

Élet és Irodalom, Bp. 1975. szept. 13. 37. sz. 14. lap. XIX. évf.

Temesvári Ilona

MAGYAR IPARMŰVÉSZET

1940-57. l.

TEMESVÁRI Ferenc

Batman [moziplakát] - 91.11.45

Új Művészet

Temesvári Ferencné, restaurátor

[iparművész ?]

Tárlatvezetést tart a Nemzeti Múzeum restaurátor - műhelyében.

—: A hét végi kulturális programból

9.

Népszabadság, Bp 1973. márc. 10.

Temesvár

Pesty Frigyes – Temesvár környéke a középkorban. Emlékkönyv a Délmagyarországi Tört. és Rég. Társ. 1874. máj. 20. Temesvárott tartott harmadik ünnepélyes évi közgyűlésének emlékére. Temesvár, 1874. 29–42. l.

2092. Katona Nándor: (Kleinberger [illegible])

Hegyszoros.

Az ábrázolt [illegible] hegyszoros sziklafalainak tetején [illegible]. A sziklák visszatükröződnek. Az égbolt [illegible] „KATONA N.", [illegible] ez alatt: „Katona", jobbra [illegible] ger."

Fa (szivardoboz teteje) mé[illegible]
Vétetett az 1901: XII. 23-[illegible]
(682/901).

Temesvári építészmérnök

Az Uj Magyarság szerkesztőségéhez irott levélben tiltakozott a Névtelen Hős emlékművének átalakitása ellen.

Cikk: Ötvennyolc építészmérnök tiltakozik a Névtelen Hős emlékművének átalakitása ellen.

Uj Magyarság, 1936. jan.5. 18.1.

Temesvári Ferenc grafikus

Könyvcímlap (repr.)

u. Gy: kiállítások

Művelt Nép 1955 VI. évf. 52 n. dec. 25. 4 l.

Temesváry Ferenc

Illusztrált címszavai szerepeltek a kiállításon.

Szentes Lajos: VI. Országos Plakátkiállítás; Ipari Művészet, 1972. 3. sz. 19. l.

Temesvár műem-
lékei és igen bő
irodalma

l.

Borkeszi Temesvár

Borkeszi Jakab: T. sz. kir.
város és nagyrofiga
T. 1900

Temesvár

lást

Ernst-Múzeumaukciója II

61.l.

Temesvár

Var. Ujp. 1860.

324 l.

képekkel

Az elszakitott Magy

A Müemlékek Országa
szinházban rendezett előadássorozat
Oszkár épitész, országgyülési müszak
nek müemlékeit ismertette.

Rávilágitott azon
mely II. Endre király leányának, a
giai Wartburgba való kiküldéséből s
vagrendnek a Barczaságba való letel
vagrend, melyet ugyan II. Endre kir
getlenségi törekvései miatt kénytel
tette meg a keleti végek benépesité

Temesvári szekes-
egyház

Agrárciapáts

69, 70, 98 l.

Temesvári ötvösök hitelesítő jele

Mus. Kat. Ért IV. 86.

Temesvári ötvösök

Temesvár és Lippa vára

Maggiorotti – Kampf: Le fortezze di Temesvár e di Lippa in Transilvania

Temesvár-Gyárváros
Kp. templom

Szmida Lajos: A temesvár-gyárvárosi
millenniumi r. kath. templom
története

8°, K, 118L, temesvár, 1901.

Berkesi István: Temesvári művészet

8°, 32K, 144L, Temesvár, 1910.

Temesvári művészet

Temesvár

Pfeiffer A.

A kegyes tanítórendiek temesvári társházának és a fögymnasium-nak története.

Petrik 1886–1900

Temesvár

Borsszi J.

Temesvári nyomdászat a XVIII. században és az első magyar nyomdászadalok.

Petrik 1886-1900

Temesvár-erzsébetvárosi Mária-vzobor

Szmida Lajos: A temesvár-erzsébetvárosi „Mária-vzobor" története

8°, K, 23L, Temesvár, 1901.

Temesvári Hunyady

Várkastély

Rauscher Lajos rajza

Repr.

Orm II. 57 q. l.

MAGYAR TÖRTÉNELMI TÁRSULAT
MŰVELŐDÉSTÖRTÉNETÉNEK
KIADÓHIVATALA

Budapest V, Vadász-utca 16
Telefon: *119-777

010
FILLÉR

Méltóságos
Nagyságos
Főtisztelendő

Müemlékek Országos Bizottsága
tekintetes Elnökségének, *úr*

Budapest. IX.,
Högyes E.u.10.

Temesvár vára

Maggiorotti, Leone
— Andrea-Banfi, Florio:
Le fortezze di Temesvár
e di Lippa. Róma,
1933, 8-r. 47 l. 12 Kép.

Ism.
Gyalókay Jenő
Századok 1934. 372. l.

Temesvár

Szmida L.

A temesvár-erzsébetvárosi Mária-szobor története.

Petrik 1886-1900

Temesvár

Borkeszi J.

A temesvári m. kir.
állami főreáliskola
története.

Petrik 1886-1900

Temesvár

Berán O.

Temesvár és vidéke
viában és Képben.

Petrik 1886-1900

Temesvár

559

A millennium
Temesvárt és Temes
vármegyében.

Petrik 1886-1900

Temesvár

Emlékkönyv a Délmagyarországi történelmi és régészeti Múzeum-Egylet épületének és gyűjteményeinek megnyitása alkalmából.

Petrik 1886-1900

Temesvár

Pesty Frigyes:

Temesvár, mint kősziklán fekvő fellegvár.

Századok 1867.

196-l.

Temesvár vára

Maggiorotti – Banfi.
Le fortezze di Temesvár e di Lippa in Transilvania. Roma.

Gyapjú, 330×381 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.
Gerevich PA, 258. l. — Őszi kiállítás, 1930., Ipolyi, 53. szám. — Dutka 59. l. — Lepold—Lippay 56. l.

DÁVID-SOROZAT 2.

Bethsabét Dávidhoz vezetik. Német (emdeni?) műhely a XVI. század második feléből. Bordürrel.
Gyapjú, 330×355 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.
Radisics Ipolyi 194. szám. — Gerevich PA, 258. l. — Őszi kiállítás, 1930., Ipolyi 54. szám. — Dutka 59. l. — Lepold—Lippay 56. l.

DÁVID-SOROZAT 3.

Dávid és Bethsabe eljegyzése. Német (emdeni?) műhely a XVI. század második feléből. Bordürrel.
Gyapjú, 330×510 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.
Gerevich PA, 258. l. — Őszi kiállítás, 1930., Ipolyi 57. szám. — Dutka 59. l. (Képe 58. l.) — Lepold—Lippay 56. l.

K JÉZUS JÁKOB KÚTJÁNÁL (211. kép)

Olasz karton nyomán fontainebleaui műhelyből, XVI. század vége.
Tőredék, bordür nélkül.
Gyapjú, 210×134 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.
Radisics Jenő: Az Ipolyi-gyüjtemény falkárpitjai és keleti szőnyegei. Művészi Ipar, II., 1887., 170. l. — Radisics Ipolyi 189. szám. — Szendrei: Néhai Ipolyi Arnold gyüjteménye. AÉ. VII., 1887. 245. l. — Czobor:

Temesvári irgalmas-
rendi gyoszlár
és Eorház

Repr.-

Erdélyi Muzeum
1933 125, 124. l.

KOPPANTÓ,
zománcos dísszel.
XIX. század.
Hossza 17 cm.

CSÉSZE,
két füllel, festett, zománcos jelenettel.
XIX. század.
Aranyozott réz, mag. 6 cm.

EDÉNY,
török, XIX. század.
Fehér fém, mag. 6 cm.

CSERNOCH PRIMÁS KÉZELŐGOMBJA,
XIX. század vége.
Arany.

CSERNOCH PRÍMÁS BURNÓTSZELENCÉJE,
XIX. század vége.
Vésett ezüst.

TALPAS SERLEG,
IT monogrammal és „Érdemes tagjainak aranylakodalma alkalmából ezen serleget ajánlja fel a párkányi nőegylet."
Magyar, XIX. század.
Trébelt ezüst, mag. 18·3 cm.
Újabb szerzemény.

SZENT PÁL,
zománcos, vésett lap, románstílű utánzat.

Temesvári Szentháromság szobor

barok

rajzolta Wannenmacher Fabián

Repr.

Magyar Épitőművészet

1921. 7–12. 4.

12. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Temesvári Hunyadi

vár

képe repr.

Magyverecke

III. 322. l

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Temesvári Miasszo-
nyunkról nevezett
szerzetésnök temploma
és felsőbb leányiskolá-
ja

neorosnán

hejci repr.-

Kisstikelhath Magy

908-l.

Temesvári Kegyesrendi templom
Felszerelése VII 162

Mur és Kit Ert

Temesvári-Kegyes-
rendi templom

Temesvár –
gyárvárosi rk.
templom

Szmida Sajos: A
temesvár-gyárvá-
rosi millenniu-
mi rk. templom
története.
Temesvár, 1901.
Jd-

13 H
Kasszian, Ipoly

14 K
Özséb, Özséb

15 SZE
Nagyboldog-A., Mária

16 CSÜT
Joakim, Ábrahám

17 PÉN
Jácint, Anasztáz

18 SZO
Ilona, Ilona

Temesvári török
épitészeti emlékek

l.

Genth török nincml.

319

Emlékkönyv XVI—XVII. sz. beli a

Mosonmegyei Múzeumban

VIII. 148.

Temesvár

Miletz János:

Temesvár hadászati jelentősége történelmünkben az Árpád-ház kihalláig.

Történelmi és Régészeti Értesítő 1875. 5-14. l.

T. 6263.

kal megerősitett város kapujá-
vezet, épületei fölött egy fel-
áttérben pedig hegyek látsza-

Friedens Begebn., Nürnberg 1686.

Temesvár

(Temes m.)

Keresztelő templom

Harang, súlya 150 kg. Készült Budán

1728-ban.

Két azonos példány, domborműves

kel díszítve

vármegye.

k.
plom.
n.
.
plom, szentségház.
om.
emplom.
k. templom.
vára, romok.
száz. templom. (?)
om.
agyfalu mellett). (?)

Temesvár

Belvárosi gör. kel. szerb templom

Hat harang 1761-ből

Litinye, fatemplom.
Keczer-Lipócz, vár
Mochnya, r. k. tem
Niklova, fatemplom
Nyárs-Ardó, templo
Nagy-Sáros, r. k. t
Várrom.
Orkuta, ref. templo
Ondavka, fatemplo
Palocsa, régi vár é
Raszlavicz, r. k. t
Richvald, r. k. tem
Regettő, fatemplom
Sóvár, várrom.
Szinye, r. k. templ
Szent-Kereszt, zárd
Torkő, várrom. (?)
Töltszék, csúcsíves
Trocsán, fatemplom
Vörösalma, templo
Váradka, fatemplo
Zboró, r. k. templo
Várrom.

Temesvár

XVI. sz. Eljc

vepr

Széchy Károly

Gróf Zrinyi Miklós
1620–1664. II. kötet
M. Tört. Elektr.
Bp. 1898. 197 l.

Temesvár gyárvárosi

rk. pléb. templom

neoromán
belsejé gotizáló
képe repr.

Kiss Tiklkath. Magy

907. l.

Temesvári vár

Régészeti és Tört.
Ereiztő. (Temesvár)
1885, 223, 224. l

Temesvár belvárosi

pléb. templom

lebontás előtt.

Rég. Tört. Értesítő

1882. 91. 92. 1

Temesvár

Leone Andrea Maggiorotti és dr. Florio Banfi: Le fortezze di Temesvár e di Lippa. Roma 1933.

lásd még Hadtört. Közl 1933. 319–321. l.

Visegrádi r. k. el. iskola népkot.

VII. 290

Temesvár vára

l.

Balogh Erdélyi ven

nevm.

Temesvári régi
vár

képei repr.

Márki Sándor

Dósa György
M. Tört. Életr.
Bp. 1913. 463,
465, 467. l.

51/943 M. F. J. 5 P.

54/ " Schuler Sándor

58/ " M. F. J.
a számlá

68./ " Erzet. Nyomda

94./ " Hafizpénztár és

193/ " 1943 évi költ

295 " " Körmendi Füzetik
12 P. — kifiz

364/ " Erzet. Nyomda : 1

377./ " Ákos ref. Templom

Temesvár

Miletz János: Temesvár hadászati jelentősége történelmünkben az Árpád-ház kihaltáig. Tört. és Rég. Értesítő. 1875. 1. füzet, 2. füzet.

...ique	1	
...erie	1	✓
...hologie	1	✓
...lomatique	1	✓
...ologie	2	✓
...quités	1	✓
	1	✓
...aim	1	✓
	1	✓
	159	

Temesvár

térképe 1716.

Rejtv.

laid

Hadtört. Közl

1935. 15. l

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

-ement den 9t Aug. bis d. 18. dito
térrajzban tünteti fel. Balra a sán-
gémes kút s jobbra egy ~~kerefet~~ templom van jelezve, s
Bellgrad"s a zentai út közt, valamint a
a Caprara, a Stahrenberg és a Pálffy Ká-
ló csapatok a vezér megjelölésével vannak csatarendbe helyezve.
ím után magyarázat van „A. das
andwehr" befejezéssel.

vonalkeretet véve 22. z: 26. 3 cm.

93/93 No 1.

Temesvár

Czimer Károly

Temesvár megvétele
1551 – 1552.
Hadtört. Közl.
1893. 15, 196, 308. és
kv. ll.

Temesvár a XVI.
században, képe
repr.
n. o. 1-ső mellékl.

Temesvár a XVIII. században
alaprajza repr. n. o. 2-ik mell.

Kossuth Lajos:

Mellig, kissé jobbra fordult. Oldalt
szakálla ősz. Ingének gallérja le
mellénye magas, kabátja zsin

„Kossuth L

alól balra: „Az utánnyomat,
s jobbra: „Nyomda és kiad
gasse 32 szám Bersbe

Szines könyomat, az

Ltpa 8054 (~~kin~~ szin (ny
8626 (kör.

Temesvár

a török világban

Kéje repr.

Rákóczi emlékkönyv

I. 229. l.

Zólyomi vagy Pusztavári II. 195.

Tellmen András

ötvös

cékbe lép 1632. X. 14

irod + 1643. VI. 9

Gy. Brassó Erd. Muz.

381

..... nevü munkás igazolta

.....

a művezető aláírása.

lyezem:

.....

agy helyettesének
rása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Tellmann András

ötvös 1616

család

Gyárfás Brassó 107

Telmen Andreas

ötvös

1632. mesteré lett.
1643. meghalt.

BRASSO
RE. 21. l

Temesvár:

A kőfalakkal s köröndökt
fiume" (F) vizével táplált árok
„Il castello"-n (A), a mecseten
n (Túl) lévő" házcsoportokból kivá
térben hegyek hullámzanak s a
A vár fölött két madár repked, s a

„Temesvar"
s alól magyarázat olvasható:
befejezéssel.

Rézkarc, méretei a vonal
20.3 cm.

L'Vngheria compendiata
1686. pag. 51.

Ltfa T. 4185.

sch Anno 1717"-re balra III Ká-
ünteti föl, a mint Jenő herczeg
mutatja be s Temesvár kulcsait ad-
alástot viselő, allegorikus női alak
svár ostromát szemlélhetjük. Fönt
angyal gyermeket visz az egekbe. Az
mondatszalag adja elő, melyen ezt

nahm des Him̄els Macht.
Herr an mich gedacht.
ie Siegbefochtne Schlacht.
ar würd wiederbracht
alles wohl gemacht."
fölirattal: „Aus Altlöblicher gewohn-
it Johann Jacob ✝ Krawaten Lob-
dicht! sonst Fluminist Form ✝ schneider
rg." A kép alatti kéthasábos német vers
n/das alte ist geschlossen" s befejévre:
Johann Jacob Krawat."
Keretet véve 16.5: 27.6 c/m s a lap keretét

31/93 N° 282

Temesvár:

Ezen „Neů-Jahr-Wun
rolyt és nejét trónuson ülve t
a törököktől elvett hadi jelvényeket n
ja át, melyet egy, hermelin p
párnán tart. Jobbra Teme
a megnyilt felhők között két
év főbb eseményeit a lebegő
olvassuk:

„1. Den Printzen
2. Doch da Der T
3. Auch kam d
4. und Temesw
5. So hat Gott

Alól mondatszalag van e
heit heraus gegeben von m
sprecher der Teutschen Reimge
und Briefmahler in Nürnbe
kedete pedig: „Das neue Jahr tritt a
„im Himmel" also wünscht:

Rézkara, méretei a vona
véve: 39: 31.5 c/m.

4123

lévő dombon, hol három fakereszt áll,
i vezérkara. Tagjai közül az egyik előre
térben feltünő Temesvárt, mely körül
ak, a másik élénken beszélget a parancs-
ztük az orosz tiszt is, a térképet nézik.
egy magas rangú tiszt száll lovára, me-
a földre lehevert katonával a szuronyos pus-
Kis-Becskerek felől
élget, (császári gyalogság közeledik és jobb
lnak Temesvár felé. Az úttól jobbra lé-
tünik szemünkbe. Teliratai a kép

r

am 9. August 1849."
n Aus Ungarn
en von Augenzeugen."
en v. M. Trentsensky in Wien."
alkeretben, melynek méretei 30:41.7 c/m

Temesvár:

Az előtérben balra
van Haynau tizenkéttag
lépve távcsövel nézi a há
a honvédcsapatok táborozn
nokkal, míg néhányan, ki
A domb tövében balról, hol
lyet a lovas altiszt tart és
Kájára támaszkodó társa bes
felől a dragonyosok indu
vö dombon három egyén
alatt két sorban:

„Vor Témesva
bei Kis Becskerek
fölül középütt: „Kriegscene
nach Skizz
s alól jobbra: „Heraüsgegeb
Szmes könyomat von

< Temesvári st. Katalin-
vól címzett templom és
Zárda >

Iványi István: Adatoka
< > történetéhez. 1717-
1759.

Tört. és Régészeti Értesítő
(Temesvár) 1879. 71 és
Kv. Cl

Temesvári ferencesek

templom és kolostor

Dátum 15. l

Bp. Mátyás

227–240

~~Alpár Ignác~~ ?

Temesvár

Both Ferenc dr

A temesvári Kegyesrendi főgimnázium története és az új intézet ismertetése. Temesvári Kegyesrendi főgimn. 1911/12. évi értesítője. (3–75. l.

Temesvár, 1912

~~Ki építette?~~
nem Alpár építette.

DÁKA (Keszprém)

Kastély, empire, 3 abl. középrezalit

W.... A: Gróf Batthyány Lajosné
kastélya Dákán. VV 1861, 124–125 l.
(képe 125 l)

(Temesvár - gyárvá-
rosi milleneumi
rk. templom)

Szmida Lajos: A ( )
története. 8-r, 2 kép
118 l. Temesvár, 1901.

Gent (2145)

ILLUSZTRÁCIÓK.

Lemma, -ατος, τό
Lemmatisierung, -en, f.
Lemmatisierungsregel, -n, f.
Lemmatisierungsverfahren, n.
Lemmatisierungsverfahren, n.
Lemmatisierungsverfahren, n

1401. NŐI IRÓASZTAL, mahagóni fa, bronzverettel. Em

1402. KAROSSZÉK, cseresznyefa. Biedermeier stílus.

1403. ÁLLÓ VITRIN, gazdag faragással. Louis XVI. stí

1404. KIS FIÓKOS SZEKRÉNY, paliszander fa, bronz Márványlappal.

1405. KÉT SZÉK, faragott és aranyozott fa. Gobelin kár sal. Empire.

1406. ASZTAL, diófa, gazdag mértani berakással. Olasz.

1407. SZEKRÉNY, diófa. Népies, Louis XVI.

1408. ASZTAL, cseresznyefa. Magyar, Louis XVI.

1409. KÉTAJTÓS SZEKRÉNY, diófa, két oszloppal. meier stílus.

1410. KÉTAJTÓS SZEKRÉNY, tölgyfa, berakott dís Louis XVI.

1411. FIÓKOS KREDENC, diófa. Biedermeier stílus.

1412. SZUSZÉK, hársfa. Magyar népies munka.

1413. SZUSZÉK, hasonló az előbbihez.

1414. KREDENC, diófa. Olasz reneszánsz stílus.

1415. KÉTAJTÓS SZEKRÉNY, cseresznyefa. Biedermeie

1416. KÉTAJTÓS SZEKRÉNY, diófa. Biedermeier.

1417. KÉTAJTÓS SZEKRÉNY, festett fa. Népies munka.

1418. KANAPÉ ÉS KÁT KAROSSZÉK, diófa, brokatell tozással. Barok stílus.

1419. KIS ASZTAL, diófa. Barok stílus.

1420. KIS ASZTAL, diófa, berakott lappal. Barok stílus.

Temetreény vása

(Hrad Temadín)

Nyitra vm.

kajerrel

Jamota. III

174 – 184. l.

Temetveny vár
romjai
fenszép utan

Márki Sándor dr

II Rákóczi Ferenc.
II. k. Bp. 1909.
587. l.

Középkori renes

Ghiberti az olasz mű
ujjászületö művészet csodájána
pás fejlödést. Vasari pedig ba
tin halálától az olasz trecent
nagy történetirói - mindenekel
a reneszanszban játszott szere
be megy a szó eredeti tartalma
születését jelentette s helyéb

Temetvény vár

Nyitra vm.

d.

Hadsört. Kösl

1914. 576. l

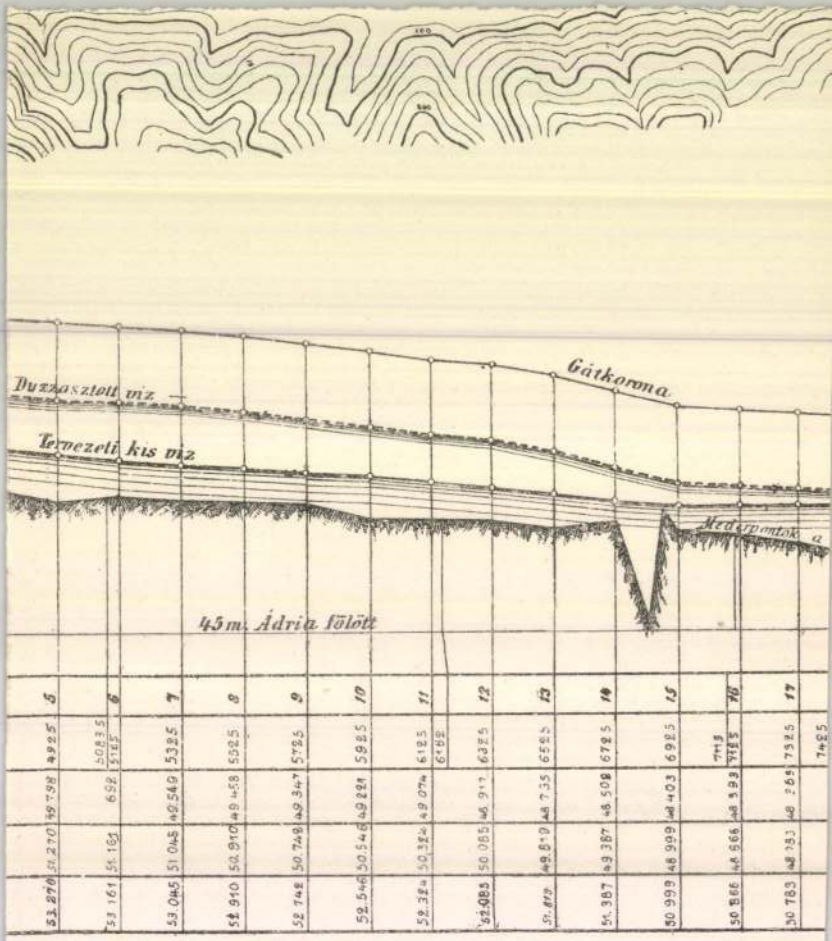

úcsig való baloldali rész az Izlás-, Tachtália- és Gr
tó gát hosszanti szelvényét ábrázolja.

Temetvény vára

Medugaňszky László
vajza
Repr.
Om V. 269. l.

MARGITSZIGET

Fáhercegi kastély

A Margit-szigeten ... VV 1880, 2441.

Temetvény vára

Nyitra vm.

megszállt -

Dienes Adorján

Regélő romok.

Roksnyó, 1940.

571. l.

Temesvary József

keramikus

Szeged

Urad

=

Némedy Szeged 421. l.

Temesváry Józsefné
iparművész Szegedre
nehány műve az
alábbi tárlaton

Délmagyarország
1937. dec. 5.
(v.: Szegedi képző-
művészek kiállítása
a muzeumban.)

Temesvary Józsefné

Kerámiai kiállítva Erdélyi Mihály festő szegedi koll. kiállításán
1936. aug - szept.

Némedy Gyula dr.

Erdélyi Mihály (repr.) kiáll. Katalogusa. szeged. 1936.

IN MEMORIAM:

Temesváry Thiesz

Erzsébet

festő

Csendélete repr.

Művészet 1943. 69. l.

Magyar Képzőművesznők

Egyesülete kiállításáról

Temesváry József

Műtermem sarok,
olaj.

Nemzeti Szalon
téli kiáll. 1932 jan

1726. Pörge Gergely:

Havas út.

~~A egész~~ hóval borított vidék ~~[illegible]~~ látszatnal e

Az égbolt derült. Jelzése al

Fa, méretei 14:19 cm.

A miskolczi képzőmi

Vétetett 1899. XI. 22

Ugyanazzal kiada

1900. VII. 24-diki átv. l

A vételár elszámoltato

elfogadta 1900. IV. 19-dikén

Az átadást tudomás

rat (451/900).

Aranyossi Ernst

639/99. Sz. N. 529/99.

Temesvary József
festő

lásd
a
Orsz. Ösztöndíjtanács
1933-34. évi jelen-
tése

28. l.

JOSEPH WILPERT

ERLEBNISSE UND ERGEBNISSE

Temesváry József

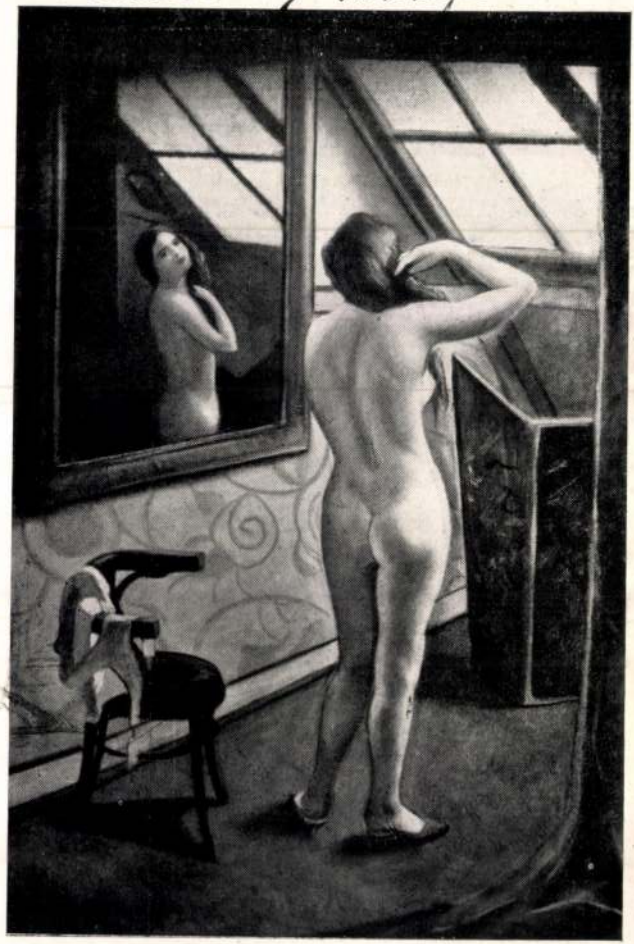

TEMESVÁRY JÓZSEF: MŰTEREMSAROK

A Műcsarnok téli tárlatáról

Képzőművészet 1932. 46.o

hatásos. *R. Reissmann* Gizella rendkívüli ügyességgel bánik az akvarellel és hozzávaló témáit is szakavatott szemmel válogatja meg. *Ridly* Irén népies motívumú himzéseivel, fali szőnyegeivel, kézimunkáival a kiállítás egyik vonzereje. Munkái szépek és értékesek. *Schrotta* Frigyes életnagyságú gipszfigurái a tehetséges szobrász kiegyensúlyozott munkái. *Schuschny* Erna virágai ezúttal is hatásosak és különösen mimózája illatos. *Sélley* Sándor

ZOLTÁN: FOLYOSÓBEJÁRAT
közgyűlési terméből

Temesváry József
festő

lásd

Művészet
1937. 10 sz.
116. l.

88. AMAZON ÉS GÖRÖG FÉRFI HARCA.

Dombormű töredéke. Mészkő. Magassága 26·5 cm. Szélessége 20 cm. Vastagsága 7 cm. Csak a jobb széle ép, a többi mind letörött. Tarantóból származik.

Az Amazon leesett lováról és a görög férfi, akinek alakjából csak a bal lábszár és bal kar maradt meg, hajánál fogja és lábával a fölre szorítja. Valószínű, hogy fegyveres jobb kezével sújtott a felső testén egészen mezítelen Amazon felé. Az Amazonok és görögök harca egyik legkedveltebb tárgya a görög szobrászatnak, mert bő alkalmat nyujt a férfi és női test változatos ábrázolására. A mi töredékünkhöz hasonló jelenetek a phigaliai Apollontemplom frizén fordulnak elő. A mi töredékünk, úgy lát-

< Temesváry József >

festő

< ? Szeged képző-
művészete. Délvidéki
Szemle. 1942. I.
293. l.

Lásd okv

XIX. század.
Ezüst, 20·5 és 18 cm.

KANÁLKA,
Ipolyi címerével.
XIX. század.
Hossza 9 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.

TOJÁSTARTÓ,
zománcos és áttört.
XIX. század.
Réz, mag. 5·6 cm.

VILLA ÉS KÉS
féldrágakő-nyéllel.
XIX. század.
Ezüst, 10 és 8·5 cm.

KÉS, KANÁL, VILLA
XIX. század.
Réz, díszes, 17·5 cm.

KÉS,
domború nyéllel.
XIX. század.
Fém, hossza 21 cm.

KANÁL,
katonafej-nyéllel.
XIX. század.
Ezüst, hossza 14 cm.

Temesváry József

festő Szegedről

egy akvarellel vett

részt az alábbi

kiállításon -

Délmagyarország

1937. dec. 5.

(v.: Szegedi képzőművészek kiállítása a múzeumban.)

REHLENDER.

Temesváry József

festő Szegeden

művészeti cikkeket, tár-
lat kritikákat írt a
Szegedi lapokba 1942-
ben.

Főleg a Délmagyarországba-

Ezek közül például
a Dorogi Imre festőmű-
vésznél leírt műtermlá-
togatása különb, mint
amiket e tekintetben a
pesti lapokban olvasunk.

Temesváry József

festő

Olasz tájak,

Angyali üdvözlet,

tryptichon.

Erod

2

Némedy Szeged 4/9 l.

MDK

Temesváry József, festő, 1904.Zombor

IV.Római Coll.Hung. Olaszorsz. ösztöndijasok.
Orsz. Ösztöndijtanács jel. 1933/34.

28 l.

Temple János

TEMPLE JÁNOS (szül. 1857)

81. Liptóújvári Strobl Alajos szobrászművész (1856—1926) képmása. Jelezve lent jobbra: Temple.

Ernst Gyula -

Magyarművészképm 18.1.

Nemzeti Legitimista Néppárt
V., Bálvány-u. 5.
Telefon: 883-37, 883-68.

—

Kedves Barátom!

Többször és nyiltan szállítam szemb
mely a mai veszedelmes külpolitikai he
vezetett. Nem sikerült. Ezért még a kép
pártjából.

Az ország sorsáért való mélységes
kapcsolatom arra kötelez, hogy tovább kü
érdekeit, a polgárság nyugalmát és a gazd

Én tehát felveszem a harcot, an
ki az országot a mai szörnyű helyzetéből

kibontom a legitimizm

„Istenért, Ki

Temple Janostól

Munkácsy Mihály
arcképe a Tört.
Képcsarnokban

Laid

Reváï lex. 18. K. 117 l.

megvértem,
adatainat
kiegészítettem

MLO

Tartozik

Kelet		Hivatkozás	Tétel
év, hó	nap		
1927 okt.	22.		Árúért

égi „Kossuth Lajos“ Felsőkereskedelmi Iskola

V. Üzletvezető

% kamat

Követel

Lejárat hó	Lejárat nap	Kamatnap	Kamatszám	Összeg P	Összeg f
okt.	4.	27	4050	15.000	-
okt.	19.	22	2484	200.704	-
				16	03
				1.246	56
				11.559	-
				228.225	59

14 Bergsmann A., I. Mészáros-utca 10.

Temple Janus

Müveinet 1911. 128, 132

Csákány rézből, ősi VII.137

Temple Zanós

Laid

Müveriet. 1906. 356l

TEMPL /TEMPEL/ József egri kőművessegéd, kőműves. Erdőtelken 1752ben —+ Pichler György legényeként találjuk, majd mint kőműves 1756-71 között az egri adóösszeirásokban szerepel.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

-M.D.K.

Templ (Tempel) József, kőművességét

1752-ben Picrler György legénye kent Erdőtelken dolgozik, majd. mint kőműves 1756-71 között szerepel az egri adóösszeírásokban

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 411. old.

Tempinszky István

Szerepel az alábbi tárlaton
Veszprémben

(vsezhát): Az Ex Libris művészei:
Kiállítás a magyar könyvtárban

Napló 1969 VII. 18

Tempinszky István

A magyar rézkarcot /rézmetszést/ képviselte többekkel együtt a cimben jelzett kongresszuson és kiállitáson.

Réthy István - A XIII. Nemzetközi Ex libris Kongresszus és Kiállitás; Magyar Grafika, 1971/1. 46. l.

Tempinszky István

A jászberényi Városi-Járási Könyvtárban alyán kisgrafikai és ex libris kiállítást rendeztek, melyeken magyar műcmlékek láthatók. Rézkarc alkotásai szerepelnek a kiállításon.

Arató Antal: Műcmlékek az ex libriseken és grafikákon.
Műcmlékvedelem, Budapest, 1943. 2.

Tempinszky István

Többekkel együtt a mai magyar rézkarcot
és -metszetet képviselte.

Pethy István: A XIII. Nemzetközi Ex Libris Kongresszus és Kiállítás;
Magyar Grafika, 1971. I.sz. 46.p.

Tempinszky István

A jászberényi környetár ötödik kisgrafikai kiállításán rézmetszetén a zsámbéki templomot láthatjuk.
(említve)

A. A.: Műemlékek ex libriseken és kisgrafikákon.
Szolnok Megyei Néplap, 1942. okt. 11.

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848 ..... II. 314 l.

Név: Templ Antoni

Foglalkozás: méreslalócsos

Szárm. hely: Pest

Hitfelekezet: R. K. Csal. állapot: _____

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1753. vii. 3

A polgárjogért fizetett összeg forintban: _____

Antonio Tempesta, grafikus /1555-1630/

Firenzéből származott. Vasari követője volt. Kora legtermékenyebb rézkarcolója volt. Sok csatakép. Rómában élt. Élete utolsó éveiben bontakozott ki a barokk művészet Itáliában. Kései müveinek dinamikus kompoziciói a kor stiláris változásainak irányába mutatnak. 6.old

Galavics Géza: A törökellenes harc és egykorú világi képzőművészetünk 1.old

Müv.Tört.Ert. 1976. XXV. 1.sz. Bp

Antonio Tempesta, grafikus

Buda ostromának ábrázolásánál lehetőség kínálkozik, annak szemléltetésére, hogy Tempesta előképe hogy szolgálta az új művészet, a barokk kialakulását Miller kompozíciójában, melyek azok az elemek, melyeket az új stilus is magáénak mondhat. /13-15.kép/. 7.old.

Galavics Géza: A törökellenes harc és egykorú világi képzőművészetünkben 1.old

Művt.Tört.Krt. 1976. XXV. 1.sz. 8p

Antonio Tempesta, grafikus

Az azonosságok mellett a metszet és a festmény között különbözőségek is vannak. Villernél a belső arányok mások mint Tempestánál. A festő az egyes képsikok közti nagyság rendi különbségeket még tovább fokozta. Éles kontrasztot hatásokkal a barokk ba illeszkedett. 7.old.

Galavics Géza: A törökellenes harc és egykorú világi képzőművészetünkben 1.old

Müv.Tört.Ért. 1976. XXV. 1.sz. Hp

Antonio Tempesta, grafikus

Major és Miller is átvették Tempesta előt rének alakjai a viselet is magyaros volt mindkettőnél. De más arányren szerben dolgoztak. A prágai manierista Major nem vette á előképe nagyfiguras kompozicióját. Alakjait lekicsinyíte te. De hüen követte előképe tömegelrendezését. 8.old

Galavics Géza: A törökellleni harc és egykorú világi képzőművészetünk 1.old

Müv. Tört. Ért. 1976. XXV. 1.sz. Bp

Antonio Tempesta, grafikus

Tempesta a római hős keleti csatáiban ha historizáló elemekkel élénkítve is de saját korának törökellenes haborúit rajzolta meg. 7.old.

Galavics Géza: A törökellenes harc és egykorú világi képzőművészetünk 1.old.

Müv.Tört.Ért. 1976. XXV. 1.sz. Bp.

FRANZ TEMPICHT, textilfestőmester

Az eperjesi céh mesterjegyzéke nem maradt fenn. A levelezés és "Protokol fabriarskeho cechu 1801-64" alapja e jegyzék. A 8 eperjesi mester csak elvétve szerepel benne.

E mesterek egyike volt:

13.- Franz Tempicht, 1793. Gyöngyös. 153.old

-

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA. A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

DOMOS

YABONA

Antonio Tempesta, grafikus

Kanizs ostrománál /7-8/kép/ előterének nagyfigurás jelenete Tempesta kompoziciójából származik Millernél a közép tér néhány katonája is. A mennyezetkép követi a metszet rajzát De Miller a viseletet megváltoztatta a római helyett magyar ruhába öltöztette alakjait, vagy törökös é változtatta, de néha meghagyta az eredeti ruházatot.
7.old

Galavics Géza: A törökellenes harc és egykorú vilagi képzőmüvészetünk 1.old

Müv.Tört.Ert. 1976. XXV. 1.sz. Bp

Antonio Tempesta, grafikus

Metszeteinek kompozicióí a faliszőnyegektől a könyvillusztrációig,a falképek ől a festett majolikatálakig a legkülönbözőbb műfajokban térnek vissza ,s lapjairól az északi országok metszői is sok másolatot készitettek. 6.o old. 16.jegyz

Galavics Géza: A törökellenes harc és egykorú világi képzőművészetünk 1.old

Müv.tört.Ért. 1976. XXV. 1.sz. Bp

Antonio Tempesta, grafikus

Valamennyi sárvári csatakép Antonio Tempesta kompozici
ójának felhasználásával készült. Hans Rudolf Möller meny
nyezetképein pedig sohasem a teljes kompozíciót vette át
hanem csak annak egy általában domináns elemét, s azt a
felhasznált vármetszettel együtt saját kompozíciójába
építette. 6.old.

Galavics Géza: A törökellenes harc és egykorú világi
képzőművészetünk 1.old

Müv.Tört.Ert. 1976. XXV. 1.sz. Bp

Antonio Tempesta, grafikus

A sárvári csataképek festője Merian másolatait használta azt az bizonyítja, hogy Meria sorozatában az eredeti lapokhoz képest hat kompozició tükörképes formában három pedig T Tempestáéval azonos beállitásban szerepel Hans Rudolf Miller mennyezetképein pedig pontosan a Meian sorozat beállitásai térnek vissza. 6.old

Galavics Géza: A törökellenes harc és egykorú világi képzőművészetünk 1.old

Müv.Tört.Ert. 1976. XXV. 1.sz. Bp

Antonio Tempesta, grafikus

Antonio Tempestának Paulus Aemilius római hős tetteit bemutató metszetsorozatában /1601/sikerült meghatározn Hans Rudolf Miller által festett sárvári falképek alakos részeinek megfestésekor felhasznált metszet-előképeket. 6.old. 15.jegyz.

Galavics Géza: A törökellenes harc és egykorú világi képzőművészetünk 1.old

Müv.Tört.Ért. 1976. XXV. 1.sz. Bp

Antonio Tempesta, grafikus

Metszatein az előtérben egyik sarkában nagy alakos indítás, majd kisebb alakok. A háttérben a magasan meghúzott horizont alatt, amely fölé gyakran várfalak emelkednek. Középterében nem egyszer ellentétesen mozgó alakok.
6.old.

Galavics Géza: A törökellenes harc és egykorú világi képzőművészetünk 1.old

Művt.Tört.Ért. 1976. XXV. 1.sz. Bp

Antonio Tempesta, grafikus

A sárvári mennyezetképek festőjéhez sem közvetlenül jutottak el a római művész /Antonio Tempesta/alkotásai. Hans Rudolf Miller a Tempesta által készitett csatakép sorozatot a neves német grafikus, Matthäus Merian ~~xxxx~~-1622-ben készült másolatában ismerte meg. 6.old.

Galavics Géza: A törökellenes harc és egykorú világi képzőművészetünk 1.old

Müv.Tört.Ért. 1976. XXV. 1.sz. Bp

Antonio Tempesta, grafikus

Buda ostroma kép.-Siebmacher metszeteén a város látkép a főmotivum,az előtér apró alakjai csak élénkitő szerpü püek.-Remperánál az összképet a nagyfigurás ábrázolás ha tározza meg,megfigyelhető a különböző kompozicios eleme mek megtartásának megtartása is. 8.old

Galavics Géza: A törökellenes harc és egykorú világi képzőművészetünk 1.old

Müv.tört.Ert. 1976. XX. 1.sz. Bp

Antonio Tempesta, grafikus

H.R.Miller a boltvállak falképei közül Buda,Kanizsa,Fe
fehérvár,és Győr ostromának ábrázolásain Tempesta és
Siebmacher metszeteit többé-kevésbé azonos módon for
málta át s illesztette bele a kompozicióba.De két álló
képnél,Pápa és Tata ostrománál eltér ezektől. 8.old

Galavics Géza: A törökellenes harc és egykorú világi
képzőművészetünk 1.old

Müv.Tört.Ért. 1976. XXV. 1.sz. Bp

Antonio Tempesta, grafikus

19.kép.-Antonio Tempesta-Matthäus Merian,:Paulus Aemilius hőstettei. 1.lap.-Rézmetszet.-Fekete repr. 16.old

Galavics Géza: A törökellenes harc és egykorú világi képzőművészetünk 1.old

Műv.Tört.Ért. 1976. XXV. 1.sz. Bp

Antonio Tempesta, grafikus

17.kép.-Antonio Tempesta-MattH.us Merian: Paulus Aemilius hőst ttei.-7.lap.-Készmet szet.-Fekete repr. 14.old

Galavics Géza: A törökellenes harc és egykorú világi képzőművészetünk 1.old

Müv.Tört.Ért. 1976. XXV. 1.sz. Bp

Antonio Tempesta, festő

9.kép.-Antonio Tempesta-Mat häus Merian:Paulus Aemilius hőstette.-2.lap. Rézmetszet.-Fekete repr. 8.old

Galavics Géza: A törökellenes harc és egykorú világi lépművészetünk. 1.old

Műv.Tört.Ért. 1976. XXV. 1.sz. Bp

Antonio Tempesta, grafikus

22.kép.-Antonio Tempesta-Matthäus Merian:Paulus Aemilius hőstettei.-Ø 6.lap.-Rézmetszet.-Fekete repr. 18.old

Galavics Géza: A törökellenes harc és egykorú világi lépművészetünk. 1.old

Müv.Tört.Ért. 1976. XXV. 1.sz. Bp

Antonio Tempesta, festő

11.kép.-Antonio Tempesta-Matthäus Merian:Paulus Aemilius hőstette. 3.lap, rézmetszet.-Fekete repr. 10.old

Galavics Géza: A törökellenes harc és egykorú világi képzőművészetünk 1.old

Műv.Tört.Ért. 1976. XXV. 1.sz. Bp

Antonio Tempesta, grafikus

13.kép.-Antonio Tempesta-Matthäus Merian?Paulus Aemilius hőstettei.--8.lap.-Rézmetszet.Fekete repr. 12.old.

Galavics Géza: A törökellenes harc és egykorú világi képzőművészetünk 1.old

Müv.Tört.Ért. 1976. XXV. 1.sz. Bp

Antonio Tempesta, festő

7.kép.-Antonio Tempesta-Matthäus Merian:Paulus Aemilius hőstette.-4.lap,rézmetszet.-Fekete repr. 6.old

Galavics Géza: A törökellenes harc és egykrú világi képzőművészetünk 1.old

Műv.Tört.Írt. 1976. XXV. 1.sz. Bp.

Antonio Tempesta, grafikus

Tempesta rézkarcait nemcsak H.R.Miller választotta elő képül Buda ostromát ábrázoló falképéhez,de a 15 éves háború eseményeit szintén megörökítő Isaac Major is Esztergom ostromát ábrázoló metszetén. /16.kép./. 7.old

Galavics Géza: A törökellenes harc és egykorú világi képzőművészetünk 1.old

Müv.Tört.Ert. 1976. XXV. 1.sz. Bp

Tempesta, Antonio

l.

Szm Egermův

105. l.

Dr Szentiványi Gyula
titkár úrnak

Budapest

Temmerné Schillinger Ágnes festőművész

Csendélet

Fiatal Művészek Kiállitása katalógusa 1933.
Műcsarnok

MDK

Tempel János fertő

Öntöndiját Munkácsy Mihály Jánosnovre

1885.

M. M. kivja öt Párisba.

MDK-A-1-1/1480.

II. 314 l.

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848

Név: Tempel Paul

Foglalkozás: mézeszalácsos

Szárm. hely: Felspurg in Östr.

Hitfelekezet: _____ Csal. állapot: _____

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1695 X. 29

A polgárjogért fizetett összeg forintban: _____

Temmerné Schillinger Ágnes

MDK

Csendélet, tempera

Mücsarnok 1933 Fiatal művészek kiállitása

Temperre Schillinger Agnes

Cuendelet, temperre

MDK

Temmerné Schillinger Ágnes

Csendélet, temp.

Fiatal művészek kiáll. Műcs. 1933. szept.
21 l.

Temmerné Schillinger

Ágnes

festő

Műcs. kiáll. 1933 tól

Pipics 12 i. l.

A BUDAPESTI
PÁZMÁNY PÉTER TUDOMÁNYEGYETEM
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI
ÉS KERESZTÉNYRÉGÉSZETI INTÉZETE

A BUDAPESTI PÁZMÁNY PÉTER TUDOMÁNYEGYETEM
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI ÉS KERESZTÉNYRÉGÉSZETI INTÉZETE

Meghívó

Brinckmann A. E. berlini egyetemi tanárnak a bölcsészeti kar (VIII. Múzeum-körút 6—8. sz.) XII. sz. tantermében f. évi május 2-án, szerdán déli 12 órakor „Das Werden der deutschen Kunst des 18. Jahrhunderts" címmel tartandó előadására.

Az előadást vetített képek kísérik.

Gerevich Tibor
egyetemi ny. r. tanár,
intézeti igazgató.

Temmerné

Schillinger Agnes

festő

1937. telefonja

Budapesten.

Temmerné Schillinger

Ágnes

festő Műcsarnok

1933. szept. Fiatal művészek

kiáll-~~[illegible]~~ 168.

Terentius

Könyvmásoló.

1394.

Lásd Bernát könyvmásolót

1394.

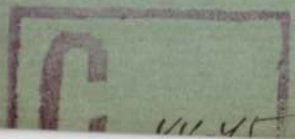

Temlíves Tamás

XIV szárad
Esztergom

lára

=

M. Könyvszemle

1910. 61

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök
alá

8. sorsz. Műhelyi minta.

Terminus

kodexmásoló XV(2)
század, Esztergom

lásd

Bernát Kodex

másoló alatt.

Temlinus Tamás

miniátor

Esztergom 1397

lásd

Berkovits-Ecsirat

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36

Temlinus Tamás

miniátor

1394.

l.

Berki Miniatori

10. l.

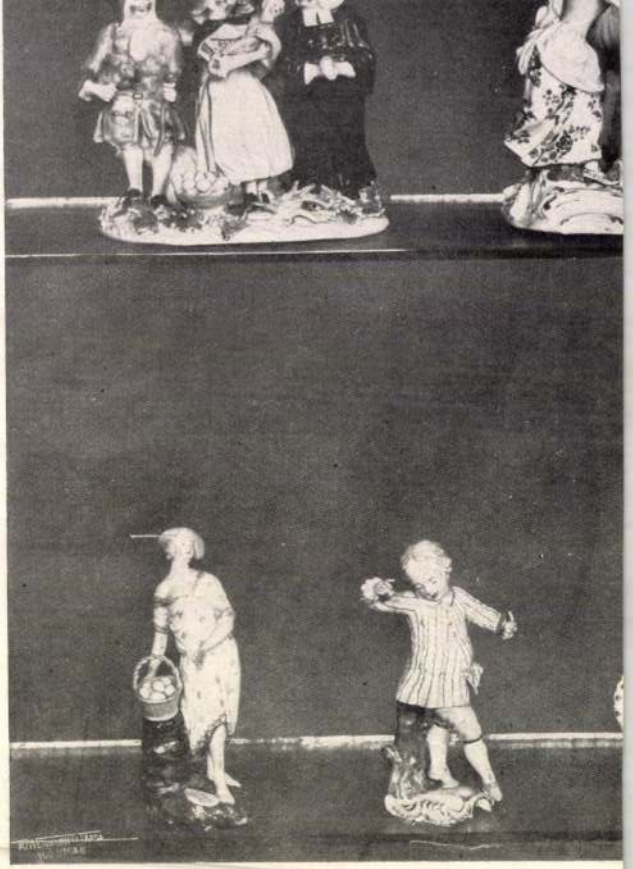

4
57
48 45

Temlinus Tamás
erzbergomi diák,
Codex másoló 1394.

Magyar Könyvszemle
1927. 5. l.

Alleinvertrieb ausserhalb Ungarns: Otto Harrassowitz, Leipzig.

KIADÁSÉRT FELEL: DR. FITZ JÓZSEF FŐIGAZGATÓ.

DUNÁNTÚL PÉCSI EGYETEMI KÖNYVKIADÓ ÉS NYOMDA R.-T. PÉCSETT
A nyomdáért felelős: Mészáros József.

Magyar Könyvészet. A magyarországi nyomdák és egyéb sokszorosító vállalatok kötelespéldány szolgáltatása és nyomtatványaik (könyvek, hírlapok, folyóiratok) címjegyzéke. (Verzeichnis der in Ungarn erschienen Bücher, Zeitschriften und Zeitungen nebst dem Produktionsausweis der Ungarischen Druckereien. Redigiert von dr. Olga Droszt, unter Mitwirkung von Dr. Ella Szollás und Dr. Julie v. Mokesay). 8°.

1936. évf. XX, 312 l. P 20.—
1937. évf. 656 l. P 20.—
1938. és 1939. előkészületben. (In Vorbereitung.)

Gulyás Pál: Magyar írók élete és munkái. Megindította idősb Szinnyei József. Új sorozat. (Biobibliographie der ungarischen Schriftsteller.) 8°.

I. 1939. Aachs-Balint. XVI l., 1248 h. P 30.—
II. 1940. Bálint-Berényi. 4 l., 1272 h. P 30.—

Magyar Könyvszemle. Ungarische Bücherschau.

1876—1934. Évfolyamonként P 10.—
1936—1940. „ P 40.—

A Magyar Könyvtárosok és Levéltárosok Egyesületének évkönyve. Szerk. Bisztray Gyula (Jahrbuch des Vereins der Ungarischen Bibliothekare und Archivare.)

I. 1935—1937. 1937. 8°. 91 l. P 5.—
II. 1937—1938. 1938. 8°. 96 l P 5.—

Temleiter Imre

Laid

Szabad Művészet
1952. 9. sz. 453 l.

A Müemlékek Országos Bizotts

Temleitner Imre
festő

l.

Szabad Művészet

1957. 84. l.

3 74. szám

19

40259 szám.

Jelen kelet és ügyszám
b u d a p e s t i IX. kerületi á
h o g y Steinhauer László müsz
la bizott. előadónak a pozsonyi d
tiszteletére épitett kápolna hel
ditása czéljából tett hivatalos
költségeik és napidijaik fejébe

Temleitner József

Szabó József: Lenin Kohászati Művek: Tervező Irodaháza, Miskolc. - Építész Szabó József, statikus Kulcsár György, diszburkolat: Temleitner József /képes ismertetés/.

Magy.ép.ip. 1971.11-12.sz. 660.l.

Tamási

Kodexmásoló

1394

Esztergom-

Lásd

=

Bernát kodex-

másoló

címében.

iszter f.é.szept.29-én 69758 sz.a.
ampénztárhoz intézett rendeletének

ár a jaáki templom helyreállitási
árt C Z I T K O V I C S S Á N D O R
gedélyezett segély fejében 200 azaz
Orsz. Bizottságának hivatalos nyug-
ége mellett és tárczám naplójában ki

pt. 29-én.

ísolat hiteléül:

Grabovay Arif

igazgató.

~~Bernát~~ és Temlinus (Tamás)

Kodex ~~festők~~ másolok Esztergomban a XV (?) században. A bécsi udvari könyvtárban ~~van~~ van egy, az esztergomi székesegyházból származó Bibliájuk, melyen a másolók megnevezik magukat. E bibliáról irodalmunkban már van említés.

Varjú Elemér jelentése 1904. évi tanulmányutjáról. Jelentés a Magyar Nemzeti Múzeum 1904. évi állapotáról. Bpest, 1905. 110. l.

BUDAPEST

- MOK

6. Temlinus Tamás, miniátor

a XIV. sk. végéről.

Radó Polikárp: E. Berkovits.
Magy. Könyvszemle 1941. 405. l.

Temlinus Tamás

Kodexmásoló. A XIV. század végén valószínűleg az esztergomi Collegium Christi növendéke volt. Ivrétű hártyán egy latin bibliát kezdett másolni, melyet 1394-ben Esztergom várában Temlinus nevű társa fejezett be. A biblia eredetileg az Esztergomi Krisztustársulat tulajdona volt. Utóbb a bécsi császári udvári könyvtárba Erdős.

Csontosi János: Adalék a magyarországi XIV-XV. századi könyvmásolók és betűfestők történetéhez. Magyar Könyvszemle 1879. 42, 43. l.

tait saját véleménye, s az esetleges
ében az elnök terjeszti a miniszter elé.
ottságnak és albizottságnak tagja és

evelezéseket; ez okból a bizottsághoz
nnal közlendők, valamint a legközelebbi
sig /16.§./ való halasztást nem türő
főleg, hogy a müemlékek állapotáról
ett a szakférfiakat sürgős esetekben
tekben, melyekben az intézkedés teljes
gi határozatot kivän, intézkedéséről
gy végrehajtóbizottsági ülésen értesiti

a bizottság ügyvitelét. Az alkalmazottak-
tő szabadságot adhat. Ennél hosszabb
közoktatásügyi m. kir. miniszter ad.

Tempinszky István
grafikus

Részt vett a tarkalon

Galambos Ferenc: Ex libris bi álletások . . .
Műveszet, 1971 március – 34 lap

Temetvényi István
győri puskaműves
a XVII. században.

Bedy Vince:
Adalékok a győri
ágyúöntés történetéhez
Győri Szemle
1941. 109. l.

E. Temesy Klotikó

Foto és néhány adat a művészről.

I. Fal- és Tértextil Biennálé
Szombathely, Savaria Múzeum, 1970.

Temesy Ildikó (Bp. 1938-
textiles

1964-ben végzett az Iparművészeti Főiskolán
Művét szerepelte az V. Fal és Textil Biennálén
1978-ban a Nemzetközi Savaria Múzeumban.

– Katalógus a könyvtárban –

Temessy Ildikó

Az Iparművészeti Vállalat és a KISZ-Bizottság meghirdette pályázatra textilfalikápolat küldött be.

(Sz. Zs.) VIT-kiállítás a Liszt Ferenc téri Könyvklubban; Ipari Művészet; Ipa 1973/5. sz. 27 p.

Temessy Ildikó

Temessy Ildikó Vegetációja, amely raffia és hárcs kötözéssel a természeti erőlődés három fázisát bontja ki.

Torday Aliz: Textil művészeink motivumválasztása
Művészet 1980. május - 25. lap.

Tevesy Ildikó

Tánc c. művével szerepelt az I. Fal- és Térterítő Biennálén Szombathelyen.

Szíj R.: I. Fal- és Térterítő Biennálé Szhelyen; Ipari Művészet, 1970. 10. 45. l.

Temessy Ildikó

A nemrég végzett fiatal textilesek között említi a művészt Perneczky Géza: "Textil-biennálé" c. kritikájában, melyet a Szombathelyen rendezett kiállitásról ir, s igen szépnek találja a fiatal művész mexikóias szinü és vitalitásu kompozicióját"-t.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. juli. 25.
XIV. évf. 3o. sz. 12. lap

Temesy Ildikó

Szőnyeje

Szerepel az alábbi tárlatan

Horváth György: A fiatal iparművészek első orsz. kiáll. az Ernst Múzeumban

Magyar Nemzet 1970 VII. 9 4 old.

Temessy Ildikó

Szerepel az alábbi tárlatom
Szombathelyen

Perneczky Géza: Textil bienálé

Élet és Irodalom 1970 VII. 25

Temessy Ildikó

Könyvek (eml.)

Szerepel az alábbi tárlaton

Horváth György: A fiatal ipaszmüvészek első orsz. kiáll. az Ernst Mukeumban

Magyar Nemzet 1970 VII. 9

Temessy Ildikó

"Zsákbagrafika" cimmel Vadas József a Magyar Nemzeti Galériában rendezett „Textilgrafika" c. kiállitásról számol be. Három nevet, Kokas Ignác, Schaár Erzsébet és Varga Imre művészeket csupán művészetük iránya szempontjából emlit meg, műveik nem szerepelnek a tárlaton.
A következő művészek neve mellett a kritika számot ad munkáikról is: Dobrányi Ildikó, Fógel Márta, Pérczel Erzsébet, Péreli Zsuzsa, Polgár Csaba, Sajnovits Sándor, Széchenyi Lenke, Szenes Zsuzsa, Szilasi Anna, Szilvitzky Margit, Temessy Ildikó, Vető Márta.
Vadas József kritikáját lásd: Szilvitzky Margit nevénél. Élet és Irodalom, Bp. 1976. okt. 16. XX. évf. 42. sz. 13. lap.

Temesi Ildikó textilművész

a szombathelyi Savaria Múzeum-ban júl. 12.-én nyílik a III. Fal- és Körtex-til Biennálé, melyen szerepel műve, „Természet" c. szövött gyapjúja. /említve/.

Képes Krónika.

1974. VI. 6. IV. 18.35 Kd.

Pernessy Sédelió-
textilkerverő

„Csőnyeg"
" (agro)

Horváth György: Fiatal iparmüvesek.
Nőr Lapja, 1970. november - 47 szám

Temesy Aldikó

Emlékére

A Magyar Képzőművészek
Szövetsége Iparművész
Titkárságának Tájékoztatója 1970. IV. 5. l.

E. Tenessy Ildikó

„Tánc" repr.

I. Fal- és Textil Biennálé
Szombathely, Savaria Múzeum, 1970.

Temes Ildikó
textilterverő

„Falihepek"
(repro)

Földes Anna: Most az szines mintákról álmodom...
Nők Lapja, 1968. nov - 47 szám.

Temesy Ildikó

1975 őszére 10 művészt láttak vendégül Velemben, így a művészmőt is. A velemi alkotó műhely célja, hogy kiszerleti és hurtatási lehetőséget biztosítson a textil művészet szamára.

------: Hirek.

Művészet, 1976. január - 42. oldal.

Temessy Ildikó:

1975.

Művészet, 1976. 8. 17. old.

soroknak, asszociációs kapcsolatoknak,
amelyek mind a háború, a veszélyek,
a kiszolgáltatottság, az önvédelem, az élet
és halál kérdései körül kanyarognak. Fém-
keretes üvegeiben az emberi szemekre,
kerek nyílásaival az emberi lélegzetvétel
ritmusára, a vászon szabásával az embe
arc formáira emlékeztet, de merev
anyagai mögül hiányzik az
a lélegzet. Csupa tárgy
által kialakított f
heveder és
arco

Temessy Zsófia

A Velencei Textilművészeti Alkotó Műhelyben dolgozott 1975-ben a művésznő.

Mihály Mária: Szombathely - textil.
Művészet, 1976. augusztus - 14. oldal.

Temesi Zoltán

Részt vesz a kiállításon

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás
Miskolc, 1975. jún. – júl.

Temessy Hédi-
Eparmüren

M.D.K.

Resit vett a tárlaton.

Perneczky Géza: Textil fatelep 68
Élet és Irodalom, 1968. okt. 5 - 9 lap.

M.D.K.

Temesi Ildikó

Szőnyegének "..dus anyaghatásu, -a legjobb értelemben triviális- sárga pávája emelkedik ki" -irja kritikájában Perneczky Géza: "Kiállitások cimmel a Képzőművészet c. rovatban a Deák Ferenc utcai Iparterv székházában rendezett -fiatal iparművészek- tárlatáról.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. ápr. 19.
XIII. évf. 16. sz. 8. lap.

Temesváry ? festőművész

Nemzeti Szalon őszi tárlatán - képével vett részt

8 órai Ujság 1931.IX.20.

temesvári Perlaky Kálmán

A Festészakadémia növendéke II-od foku oklevelet nyert, -közli a Művészet c. rovat.

Divatcsarnok, Bp. 1855. szept. 1o.
5o. sz. 1ooo. lap.

MDK

Temesváry-Thien Erzsébet

Román parasztasszony, paszt.

M. képzőművésznők egyesülete 29. kiáll. N.Szal.
1947. aug.

Temesváry Rezső dr. MDK.

Az Orsz. Magy Képzőművészeti Társulat 1899. évi rendes közgyülésén vett részt.

Műcsarnok. 1899.215 l.

Temesváryné A. Margit

Alkony a Balatonon (pastell)

Nemz. Sportbiz. MKépzőm
Kiáll. Katalógus 1945-ből

Jegyzőkönyv

Jegyzőkönyv

A Jegyzőkönyv

Jegyzőkönyv

Jegyzőkönyv

MDK.

Temesvári Tiborné

Kiállitási hir

Dunántuli Napló 1967 márc.3o.

Temesy Ildikó

„Természet" szövött gyapjú
175 x 150 cm

III. Fal és Tértextil Biennálé
Szombathely Savaria Múz.
1974. Jul-Sept.

Temesvary Józsefné

Keramikus

Keramica. I-II.

Szeged 1937/6.

álló, nyugdíj képes kinevezte-
"vezetői czimmel kérjem.
ettel megjegyezni bátorkodom
ős, öt gyermek atyja vagyok és
deti okmányaimat becses fel-
bemutatom.
kérelmemet szerény családom
ételve, maradok Méltóságos
tos szolgája

i márczius hó 29-én Nagrand Mihály
művezető

Temesvárynné A. Margit, festő MDK

Alkony a Balatonon, pastell

Mův. és Deresk. Int. (v. Ernst Muz.) – Neuv. Sport és a M. Képzőm. Szabadszerv. kiáll. – 1945 VIII. 11-26. – Kat.

Temesvári László

Különjutalmat nyert a Pest megyei művé-
szeti kiállításon.

Pestmegyei Hírlap 1965. aug. 24.

Rossi

Budapest
Temesváry Lipót épületasztalos
/Háromkorona-u.7/

Pester Lloyd,1867,XIV.évf.230.sz.
hirdetés,4.o.

MDK

Temesváry Margit, fotomüvész

Érdekes olvasmány. Foto.
Golyozó fiuk. "

Mücs.-OMKT."A gyermek a müvészetben"kiáll. 1940.II.-III.
Kat. 27.1.

MDK

Temesváry József, festö

Égö virágok. Olf.

Nemzeti Szalon.-Tavaszi tárlat. 1932. junius. Kat.

Temesváry József, festö MDK

Horgászok. Tempera.

Nemzeti Szalon.-Téli tárlat. 1932.dec. K at.

MDK

Temesvári József, festö

Tükör elött. Olajf.

Nemzeti Szalon.-Öszi Tárlat. 1931.szept. Kat

Temesváry Józsefné

Szegeden

Kerámia

Szeged 1937

MŰSZAKÍ ÉLEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
55 (1929 szám)
Érk.: 929 év febr. hó 9. n.

elhelyezési

Ötszázötven pengőt a 127.68

utaljon ki. Budapest, 1929.

deletéből: Tihamér Lajos s.

A hivat

min

Temesváry József
festő

of
Amalfi
Pihenő
Ülő nő
Angyali üdvözlet
Szent Ferenc

Szeged 1936

Temesváry József

Művével részt vett a
Szegedi Képzőművészeti
Egyesület nagy tárlatán.

Szegedi Új Nemzedék 1934 XI. 18.

Temesváry József

Művei, a Szegedi Képzőm.Egyesület tav.tárlatán.

Szegedi Uj Nemzedék,930.IV.13.

Tenessy

festőművész

Képzőművészeti Egyesület tárlata - Szegeden a Kultur-palotában - képével szerepel.

Szegedi Uj Nemzedék
1929.V.26.

Csomagolás

Temesváry Ferenc
Titan, Tanninpee

1963.

Plakát

Temesvári Ferenc:
Ennek a vesztőe, film,
50 x 70

1963. M. H. Arch.

Temesváry András

Díjat nyert a zalaegerszegi fotókiállításon.

Zalai Hírlap 1967. aug. 10.

Temesváry Ányos
József

Szeged. Petőfi S. sugárut
41

Tanulmányfej lám-
pánál
Interieur

14/1945

Szeged 1978. III

2 [illegible] 3538.- 86.- 2958.- azaz Kettőezer-
tásügyi minisztérium házipénztárából felvettem.

.....

Hivatalfőnök.

MDK

Temesvári Ferenc

4. m. plakát kiáll. Műcs. 1962.

Temesvári Ferenc MDK

Tanulmányrajzok I, pittkréta

Tanulmányrajzok II-III, kréta

Utcarészlet I-III. temp.

Műcsarnok 1960. Képző- és Diszitőművészeti körök Hall.

MDK.

Temesvári Ferenc

Kiállitási kritika

Müvészet 1967 márc.p.39.

Temesvári Ferenc

grafikus

M.D.Y

Szatirikus fotoplakátja

szerepel a tárlaton

Bauer Jenő: 5. Magyar Plakátkiállítás

Művészet, 1967. március - 38 lap.

MDK

Temesváry Ferenc [grafikus]

„A Vörös kocsma" c. film plakátját festi megrendezendő plakátkiállitásra.

[Foto: a művész festi a plakátot.]

Kiállitásra készülnek a mozi plakát művészei

Esti Hirlap, II. évf. 139 n. 1957. jún. 16. vas.
2. oldal

MDK.

Temesvári János Lombor.
tanár

Becses ősnyomtatvány birtokába jutott háromszéken. Aristoteles Problémák ennii Augsburgban 1495ben kiadott ősnyomtatványa a mü. Hozzá van csatolva rhetorika, latin nyelvtan, Aristoteles életrajza, valamennyi a XV század ból.

—: Vegyesek: Becses ősnyomtatvány.
Grafikai Szemle 1892. 9 z. 149 l.

TEMESVÁRY János gyűjtő

Temesváry János áll. főgimn. tanár szenvedélyes régipénz-gyüjtőnek mondta magát, de gyüjteményét egy zombori gyüjtő sem látta.

Num. Közl. 1906. 135. l.

MDK

Temesváry József

Quo vadis homo?, temp.

Dizőz, temp.

Akv. és paszt. kiáll. N.Szal. 1932. máj. 13 l.

MDK

Temesváry József

A Nemzeti Szalon téli tárlata. Képzőművészet 1935. 57. sz. 38.l.

M.D.K.

Temesváry József

"Szegeden nagysikerü kiállitást rendezett uj képeiből"-irja a lap és fényképfelvételt hoz a kiállitásról.

Szinházi Élet. Bp. 1932. juni 12-18. XXII. évf. 25. sz. 95. lap.

Temesvári József
szegedfestő

Positanoi részlet,

Szeged 1937-6

Temesváry József

Szeged
Dugonics-tér

Bár-rézlet

Szeged 1928 I.

kkor igényeljenek anyagot, ha az érdekel
nnak idején természetben kiszolgáltatott
tétlenül szükségessé teszi. A fentiek
természetbeni ruházati járandóságot pe-
ndóságnak megfelelő pénzbeli ellenérték

január hó 16.-án.

A miniszter rendeletéből:
dr.vitéz Haász Aladár s.k.
miniszteri osztályfőnök.

ttsága tek. Elnökségének,

Budapest.

Temple János, festőművész

„Strobl Alajos a műtermében" c. festménye.
(repr.)

Kisalföld, 1981. aug. 1. 9. old.

Temple János

"Debut" c. müve igen sokat igérő,-irja Bojtorján: "Mütárlat" cimmel a Nemzeti Szalonban rendezett, téli kiállitásról szóló kritikájában, mely az ott szereplő müveket méltatja.
Krónika c. rovat.

A HÉT, Bp. 1894. dec. 2.
V. évf. 48. sz. 758-760. lap.

Temple János

l.

Va Hö Ernstegyüjt

VII / III. 54

ben a történelmi órákban. Fegyvertársam a le-
lós, aki félországot hódított meg a nemzeti nép-
rtársam minden jóérzésű ember, aki rendet,
és kalandmentes külpolitikát akar.
hez, jóakaróimhoz. Szeretettel hivom őket, csat-
Én becsületes iparkodással szolgáltam minden
áért, küzdöttem a panamák ellen és segitettem
n tehát a főváros közönségétől, hogy segitsen

e és bizalom fűz hozzám: **ne irjon alá senki-
nem jönnek olyan ajánlási ivvel, melyen
repel.**
sorsdöntő választások előestéjén

Payr Hugó.

Temple János
festő

Fővárosi Lapok 1895. ápr. 19., 1748-old.
(Művészetek. Magyar művészek képei
Bécsben.)

Kalmán

Temple János

teljes élet.

U. 385.

rvény.

erjük, hogy a vallás- és köz-
elnökségi termeink díszítésére
ez alább megjelölt festményt

megjelölés	értéke K.	f.
assano műhelye:		
s pásztorok.		
ei 48·5 : 35·2 cm . . .	1200	

Temple János

l.

Petr E M magy művész
archépek

4. l.

Temple János

Választói ütkezlet. Paarfametszetében. Vas. Ujs 1882. 340–341 l.
Szöveggel. A meftől kitünik, hogy Béesbe Angeli és Canon voltak mesterei, most pedig (1882) Párisban dolgozik. Ez a kép a közelebbi béesi nemzetközi kiállítason is föltünést keltett.

Temple János

festő

László

Dívald Akad. palotája

55. l.

étruit, à quelques exceptions près, ses
os modernes.
ncore depuis le milieu du XIX. siècle,
au moins sur l'historie de son passé

es de misère aussi bien que des années
nomie, de simplicité prudente comme
richesse, de luxe généreux, de parure
parlent en même temps du niveau, du
son architecture et de ses entreprises.
ont aussi écrit l'histoire de Budapest

nstater de différents faits en examinant

nées ne furent pas la période de floraison
ui s'attache sans interruption au passé,
t l'écroulement, suites de la catastrophe
rêve fiévreux et de la léthargie, des
pénibles.
fiers et monumentaux, mais pour la
ons publiques et plus encore des masses
misère.
époques si brillantes et si hautement
simples, mais par contre elles portent
a tâché, dans l'urgence pressante, de

Temple János Bécs

Mincsarnok

1894/95: téli Kiáll

1902. Bpesti Orvosszövetség mu Kiáll.

725.

Abbati, Giuseppe, olasz festő

VII. 210.

~~[illegible]~~ Temple Haus

1880-81

Bècsi akadèmia
jh zy

Muz. és Könyvt. Orsz. Ffsége V. 62, 63,

— — — 1911. január

hó 28-án tartott ülésének jegyzőkönyve

V. 63-64.

Temple János

festő

74 évés korában Bécs-
ben meghalt
1931. dec. elején.

Pesti Napló
1931 dec. 3.

U. 3095.

Temple Zanis

läsd

=

Perlajst 144

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedély

.....

a műhelyfőnök va
aláír

8. sorsz. Műhelyi min'a —

Temple Fairs

Jesse

Wed

BPP II. 2404

.....nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

ezem:

.....

y helyettesének
a.

Endrényi Imre, Szeged.

Temple Laïs

Festo

Laïs

Wurzbach

43 K. 274. l

Temple Zaiu

Az ō notája
fejkep folio

Magyar nyüvenek
albuma 1886. I évf
Bizet, Kiadja Rátz
Mór

Temple Tanis

irod

H. K. Az öszi Eiatt Itin.
A tais. Kösl. 1887. 35 l.
(Eppel,

Temple Zanis

Mérjoh Géza arcképe-
olaft.

Ernst

Temple Zairos

1881. Bécs.

(190) Választási értekezlet.
Olaszt. 3000 ft.

Ötöz kiállítás 1881. I és II sorozat

Temple Zanis

Wód

Tel. 461

Kortesplanet Rákosi
Zanis tulady

Temple Janis

lásd

z

Ellik Gíl.

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühelyf

Miután keresményemnek 191..... év

tesénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztam

Kelt ....., 191..... év

.....

tanu.

.....

tanu.

Temple Tarios

1885 ben ö yerte el a
munkaisy dijert 6000 frank.

Vas. Up 1885. 63. l.

Temple János

1884 Bécs.

1. Ebéd után. Bécsi életkép. Olajf. 3000 fst.
2. Az ő nótája. Olajf. 1000 fst.
3. Női arckép. Olajf.

Képes tárgymutató az o. m. képzőmův. társ. 1884. évi ősti kiállítás ahoz. Bjest 1884.

Temple Janos

U. 1228.

Huber

Temple János

Ebed után 1884. orsz. Kiáll.
megvette a király.

Az ő nótája. Hatalmas autotypiában közölve. Ország világ 1884. 758. l. a 756. l magyarázó szöveggel. (A festmény magyar tárgyú, s egy darberolo legényt ábrázol).
Bár angol eredetű, nagy közvetlenséggel tudja a magyar életet festeni. A fiatal mnész sokáig dolgozott Angeli műtermében s nem egy festménye került a nyilvánosságra Angeli neve alatt. Pelenleg (1884) Becs ban van műterme. Genreképeken kívül ereképeket is szokott festeni. A mostani tárlatos Ebéd után a. kérét a király fogja megvenni.

Temple

Pázmány Péter alá-
írja az egyetem alapí-
tó oklevelét c.
festmenye repr.

Ünnep II. cit.
41. 27. 10 l.

gy László.

ca 10. Felelös: Györy Aladár igazgató.

TEMPLE JÁNOS (szül. 1857)

83. Mészöly Géza festőművész (1844—1887) képmása. Jelezve fent jobbra: Temple 85.

Temple János

Ernst gyűjt.

Magyarművész képm 18. l.

Nemzeti Legitimista Néppárt
V., Bálvány-u. 5.
Telefon: 883-37, 883-68.

—

Kedves Barátom!

Többször és nyiltan szállítam szemb
mely a mai veszedelmes külpolitikai he
vezetett. Nem sikerült. Ezért még a kép
pártjából.

Az ország sorsáért való mélységes
kapcsolatom arra kötelez, hogy tovább kü
érdekeit, a polgárság nyugalmát és a gazd

Én tehát felveszem a harcot, an
ki az országot a mai szörnyű helyzetéből

kibontom a legitimizm

„Istenért, Ki

Temple Zanós

Városligeti Hieroglifek.
repr. Vas Ugs
1887. 776 l.

irod

Vas Ugs 1887.
783. l.
Képze

Temple János

Árverési Csarnok aukciós kat.

40 sz. 1927 dec.

Ismeretlen mester.
A XVII. századból.

322. Bornemissza

(ban és van ábr

Egész alak) állva (jobbkezé
pedig a talapzaton lévő és tollal d
keztyűk vannak. ~~Vértet visel.~~ J
tól bal csipője felé, kendő halad.

Márványszobor, magassága
A régiségtártól.
Átvétetett 303/38. E) 30 sz.

M. D. K.

TEMPLE János Pesstő

Ebéd után 1884

Jókai Mór
Szónyay Menyhért } arcképe
Munkácsy Mihály

Farkas Munkászt. 462–463, 465,

Temple J. festőművész
Hazafelé.Olajf.
Ő felsége 19 éves korában.Olajf.
Ő felsége 3 éves korában.Olajf.
Képkiállitás Nyitrán, 1916

Gerevich PA, 259. l.

EREKLYETARTÓ-KERESZT ELŐLAPJA,
rajta vésett orans-alak, lábai szalagfonadékból.
Magyar munka, XI. század.
Bronz, mag. 7·8 cm.
1937. évi vétel.

KÖRMENETI KERESZT, (184. kép)
plasztikus Krisztus-testtel, rúdba tűzhető szárral, hátlapon indás és leveles díszítménnyel. (A dicsfény és a kereszt vége a szárral együtt későbbi.)
Magyar (?) munka, XII. század.
Aranyozott bronz, a kereszt 30·6, a test 18·5 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.
Ipolyi, Biharvármegye, 398/43. szám — Egyházműv. kiáll. 1930., 300. szám. — Mihalik Sándor: Az Iparművészeti Múzeum egyházművészeti kiállítása. MM, VI., 1930., 529. l. (Mindkét oldal képe 528. l. Német munka.)

KÖRMENETI KERESZT,
rajta Krisztus-test, jobbja letört
Bronz, 16·2 cm.
Magyar munka, XII. század.

KRISZTUS-TEST,
újabb keretelt fán.
Magyar munka, XII. század.
Bronz, 12·7 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.
Gerevich PA, 259. l. — Őszi kiállítás, 1930., Ipolyi, 142. szám.

LATOR,
balkarját emeli, keresztről
Német munka, XII. század.
Bronz, 11 cm.

MDK

Temple János

Mücs. őszi kiáll. Vas, Ujs. 1884, 46.sz. 741 l.

19o3-han. Prehisztorikus tárgyak. Ró-
római kisbronzok/ Balácai római freskó-
nok narancsfa alatt/. Római pénzgyüjte-
sírmező leletei. Három palmettás kő a
törvényidéző érchilloga. Két árpádkori
elvény, XIII. század. ~~Töredék Mátyás~~
ritott, bizánci aranylemez, XII. század.
ér, 1692. Nemesi levelek. Céhemlékek
zázad. Babindári József: Csavaros faosz-
épp herendi porcellánok/ Barabás Miklós:
Ybl Miklós: Rózsa és nárcisz /rajz,
szlet. Lotz Károly: Bacchanália /nagymé-
nyánszky: Ülő csavargó. A veszprémi szár-

4 1 - Gerevich Tibor: Magyarország
165, 2o1, 2o3 1, képe XLVIII, XCIX,

MDK

Temple János

A Városligetben, olaj

Szent György Céh I. árverési kat. 191o. ápr. 8 1.

MDK

Temple János festő
Desdemona szerepében festette meg Márkus
Emiliát

Beszélgetés Márkus Emíliával... Pesti Hirlap, 1944.
ápr. 9. 16 l.

MBK

Kézdi-Kovács: A Nemz.Szal.-ban. Uj Idők, 1895. I.
17.sz. 323 l.

M. D. K.

TEMPLE János Vestő

„Ebéd után" c. kéjére Munkácsy-díjat kapott

Bégvári 1958-261., 262.

M. D. K.

TEMPLE János festő

Női arckép.

(Repr.)

Bodák. Tárgymuz. Bp. 1885. 46; 86 b

M. D. K.

TEMPLE János festő

Jókai ekór archése.

Boák. Tárgymut. Bp. 1885. 46. l.

46.

H. D. U.

TEMPLE János festő

Pázmány Péter aláírja a tud. egyetem alapítólevelét. Repr.

Brák. Tárgymut. Bp. 1885. 44., 125 l.

Temple János
Kat. 1929/40. szám II.

TEMPLE JÁNOS / 1857 - 1931 / :

224. Mészöly Géza. - Olajf., v., 52.5 x 65.7 cm. Jelz.f.j. "Temple 85."

240. Várakozó kocsi. - Olajf., v.; 80x60 cm. Jelzés lent j.: "Viski J."

Temple János

(magyar származású?) festő

Fővárosi Lapok 1895. máj. 8., 1455. old.
(Művészetek. A királyné a bécsi műcsarnokban.)

Kalmán

Temple Zaius

angol születésű fiatal képíró, ki hosszasabba időzött Magyarországon Kosterkedés c. nagy életkepet festett, mely humorral tüntet föl egy éleük jelenetet az alkotmányos kürdelmekből. A kép az őszi kiállitásra van szánva.

Képzőművészeti tusek. Vas. Ujs
1881. 543. l.

Temple Janós

Munkácsy Mihály archéje

Szép. Mur

Temple Janus

olajt:

Szépmüvészeti

Múzeumban

Fides V. 257.

Thalóry Lajos
tusszásáját ábrázoló
kép

Sanfo

198

Temple János

cod

Keleti G. cikke

Kel 1885

IV. k. 4. f. 727. l.

Temple János

festő

irod.

Vayer Pármány

49. l.

Zsámbék

4-5

Temple Janus

l.

Csókeml

51. l.

vegyeskereskedése
FÁBIÁN

Temple Janos

1857 – 1931

l.

Ernst-Mitzenmauskolon I.

45 l.

EUCHARISZTIKUS DISZHANGVERSENY

A SZENT ISTVÁN BAZILIKÁBAN

VENI CREATOR SPIRITUS

ADOREMUS IN AETERNUM

MOZART

LITANIAE DE VENERABILI ALTARIS SACRAMENTO. NO. 243

BUDAPESTEN ELŐSZÖR

BEETHOVEN

MISSA SOLEMNIS (SANCTUS, BENEDICTUS, AGNUS DEI)

LISZT

O SALUTARIS HOSTIA. OFFERTORIUM A KORONÁZÁSI MISÉBŐL

GREGORIÁN KORÁLISOK

RENDEZIK: „A GYERMEKÉRT" A BUDAPESTI RK. EGYHÁZKÖZSÉGEK KÖZREMŰKÖDNEK:

A BUDAPESTI PALESTRINA KÓRUS, AZ EMERICANA LISZT FERENCZ ZENEKARA VASZY VIKTOR VEZÉNYLETÉVEL ÉS AZ ESZTERGOMI PAPNÖVENDÉKEK GREGORIÁN KÓRUSA BÉRES ISTVÁN THEOLOGIAI TANÁR VEZETÉSÉVEL A SZÓLÓ RÉSZEKET MÜVÉSZEINK LEGKIVÁLÓBBJAI ÁHITATOS KÉSZSÉGGEL VÁLLALTÁK.

JEGYEK 60 FILLÉRTŐL 3 PENGŐIG: AZ EUCHARISZTIKUS KONGRESSZUS NŐI BIZOTTSÁGÁNÁL, FERENCIEK TERE 7; RÓZSAVÖLGYI ÉS TÁRSÁNÁL, SZERVITA-TÉR 5; A SZENT ISTVÁN TÁRSULAT KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN, KECSKEMÉTI-UTCA 2; AZ ÉRSEKI HELYTARTÓ HIVATALBAN I., LANT-UTCA 2; AZ EMERICANA JEGYIRODÁJÁBAN IV., BÁSTYA-UTCA 11 ÉS A BAZILIKA SEKRESTYÉJÉBEN

MÁJUS 23-ÁN HÉTFŐN D.U. ½6 ÓRAKOR

Temple János

1882-ben első ízben
kapta meg a 6000 frankos
Munkácsy Örökdíjat
Ebéd után c. művét.

Pipics Zoltán dr.

A Képzőművészeti Társulat
a régi Műcsarnokban.
Évk MMT. 1930. 131. l.

Temple János

fasso

1.

Hevesi Oest

238 l.

Temple Janos

Festó

vrod

Bain, 167. l.

IRODALOM

<Radisics: Magyar lélek magyar munka 27 l.

≠ Képpel.

JEGYZET

Temple János

festő

vród

Tragor Ignác dr

Váci könyv, a

Váci Muzeum Egyesület

könyvt.

Vác, 1907. 41. l.

(Varjú János

cikke)

Temple János

(Dezsőnek írva tévesen)

Pázmány Péter aláírja a nagyszombati egyetem alapító oklevelét olajt repr.

Hekl Univ

14. l.

RASSEGNA ITALO-UNGHERESE
Diretta da TIBERIO GEREVICH e LUIGI ZAMBRA
Direzione e amministrazione:
BUDAPEST, IV., EGYETEM-UTCA 4
Telefono : 185-618

Temple János

A Munkácsy-díjat az idén fenti ugyerte el. Az ő Ebéd után c. festményének ítélte oda Munkácsy a bocs frankot. A kitüntetett művet a király vásárolta meg a kiállításon.

Vas. Ujs. 1885. 63. l.

HANS L

SITTENGES
GRIECHE

IN ZWEI BÄNDEN

ERGÄNZUNG

*

DIE GRIECHISCHE G

Temple Janos

+ Bécs ~~IX~~ 1931 dec. 1.

Révai XXI 795. l.

Temple Janós

erőd

Korpibérk

26. l.

Temple János

festő

+ Becsben 1931.

dec. 2.

Gyeves Lovában

Esztergom:

A bazilika belseje.

A karrárai
fölött, a korinthusi osz
festett kép köti le figye
zolja, mig a menyezet
~~balról~~ a szófék és ~~jobbra~~
csőri pedig a hivők járnak k
tár van szemléhetővé
felett, szentek képei ékesi

„PROSPECTUS INT
s alól ~~balr~~ jobbra: „Ex o

Könyomat, mé

Ltfza 4504

Temple Janus

l.

Off München 1905

131. l.

TELEFON: 25-19.

Csekkszámla: 11.454.

Temple János
festő
1857 - 1931.

l.
Farkas Munklevelei
223 l.

[illegible]

királyához, de az udvari életet nem
helyesli. Szerinte nem idegen festőke
szobrászokat és énekeseket kell behozni
Ez az(gu) ellenszenv még fokoródik, mi
a katonaságtól, amire legénykora
vágyott, elszakitját, mert az udva
ellen volt. Érzékenylelkü, mert mikor
távornia kell, elbujdosik mint egy
hiú ember, akit megalártak. Ezt biro
az is, hogy csak az udvari nag
erek viszont nem áruljáb Toldi hollét
~~m~~ert tudját, ha napfényre kerül
a király visszahívja. És mikor

Zavaros.

MDK

Temple János, festő.

Ebéd után. 1884. Munkácsy-féle 6000 frankos
ösztöndíj.

QMKT - Vánd. kiáll. 1910 sept. 8 - dec. 27 - ig.
Kitünt. mür. lajstr. - Hornyánszky V.
kny. 70.l.

1-102.

Temple János /1857-1931/ MDK

osztrák eredetű magyer festő.
Biharival szemben megnyerte a Munkácsy ösztöndi
dijat.

128.o. v.ö. 113. jegyzet.

Farkas: Munkácsy lev. 1952.

MDK

Temple János

Tört.Képes.műtárgyainak lajstroma. Bp.1907.

17o, 195 l.

M.D.K.

Temple János, festő

nagy olajképét emlit. arr-
ivó az ~~Erzsébet~~ Erzsébet kiállitison
mely „Pázmány Pétert ábrázol-
ja, amint a Tudományos Aka-
démia alapitólevelét alávija."

Budapester Ausstellungs-Zeitung, Bp. 1885.

XI. 8. sz. 376. old.

M.D.K.

Temple János, festő

Pulszkyné Márkus Emília archéjével szerepel az Országos Kiállitáson.

Budapester Ausstellungs-Zeitung, Bp. 1885.

XI. 8. sz. 327. old.

Temple Janus

wód

Din París

28 l.

MDK

Temple János, 1857-1923.

Követválasztás, festm.

Ernst Muz. 42. aukc. 1929. máj.

18 l.

MDK

Temple János festő

"Ebéd után" c. képét ki-tüntetésben a

király megvette. 1884.

MDK-A-I-1/1357.

MDK.

Temple János futo

„Városligeti hieroglyfák"

„Virágárus leány" c képeit K7-tárlatom

megvették. 1887.

MDK-A-1-1/2099.

MDK.

Temple János Jertó

1888 A KT felkéri a bécsi kiállítás magyar képeinek megbírálására (Telepynel és Pilgner Viktorral együtt)

MDK-A-I-1/2173.

Temple János

l.

1882. becsi neuvretk.
univ. kiält. Gal.
129. l.
131. l. keppel

gy: Dr. Lux Kálmán műszaki főtanácsos
kassai utiszámlája.

október 25.-én kelt 717./1943.sz. fel-
a tek. Elnökséget, hogy dr. Lux Kálmán
kassai rodostói Rákóczi ház ebédlő épi-
céljából történt hivatalos kiküldetése
költségei és napidija fejében az érvénye-
Hetvennyolc /: 78.--:/ pengőt a neve-
IX., Hőgyes Endre u. 10 :/ a m.kir.
n egyidejüleg kiutaltam.
mber hó 15.

A miniszter rendeletéből:

Temple Janos

l.

Perálltörtkéjes

35,482. l.

A L Á I R A N D O

Temple Janós

l.

Szépm. Mus. Évk

IX. 275. l.

Olasz népművészeti bizottmány

VII. 207.

Temple János

Munkácsy arcképét
festette megvette a képmű-
vészeti múzeum.

Pesti Hírlap
1914. febr. 22.
(Munkácsy-arcképei.)

U. 1128

Kiváló tisztelettel:
Czetrónáróly
Nagyoldunk.

16

sott

Temple János

festő

lásd okv

Tragor Vác művelődé

106 — 110 l.

15. tábla

teljes életrajz

8/429

Nagyságos

S z e n t i v á n y i G y u l a dr. urnak,

a Müemlékek Országos Bizottságának
titkára,

0640

EXPRESSZ

B u d a p e s t.

IX. Hőgyes Endre u. 10.

Temple János

Jókai Mór arckepe
(1885) fentitol -
Kiállitva:

Magyar Szinészeti
Kiállitás a Városli-
geti Műcsarnokban
Bp. 1890. 11. 1.

Elnök Úr!

Bizottsága kiadványainak I–II. ik
ki Egyházkerület könyvtára számára
éltoztatott.
atóságom alatti Egyházkerületnek
nincs: a nagybecsü ajándékot a
nasiumnak évről-évre gyarapodó
s könyvtárába helyeztem el, stettem

Temple János

(T. Pál-nak írva)

Markus Emilia
szimmerszno arck.
olajf -

Kiállítva:

Magyar Szinészeti
kiállítás a Vásos-
ligeti Műcsarnok-
ban. Bp. 1890. 40. l.

. kollegium Elöljárósága.

...iga nagys. elnökségének

Budapest

...ra küldött becses ajándékának „Ki-
kötetének ——————

—————————— átvételéről

...rsmind kedves kötelességünknek ismerjük

...nket nyilvánitani

Temple Janus

l.

Beetz 64. l.

939

ágos Bizottsága

y { száma: 19.740 - III. 1939
kelte: IX. 25. 1939
beérkezése: X. 10. 1939

száma:

intézett szám:

ma:

ma:

Temple János

festő

l. Váci múz. lajstr.

213. l. 214. l.

215. l.

bő életrajz

Schwarzenberg Károly

Térdig, ötnyolczad bal
és kis bajuszt hord. Jobb kezéber
kalapja is van, keztyűt tart, r
melynek markolatát fogja. N
még egy rendjelt hord szalagon s
rend csillagja díszíti. Kettős ele
paszománt, nadrágja oldalt c
iratai a kép alatt:

„Carl Fürst Schwa
Feldmarschall Lu

ettől jobbra aláírásának más
alól balra: „Kriehuber 850"
jobbra: „Gedr. b. J. Höfelic
s legalól balra: „Wien, bei L.
s jobbra: „Eigenth. d. Verleger

Könyomat, az alak nag

Ltfa 7775

55/93 N° 102

Temple János

festő

László

Lyka Károly

77. l.

M.D.K.

Temple János

Bihari Sándor és Szobonya Mihály pályáztak a Munkácsy-dijra.
Munkácsy Temple Jánosnak itélte oda, aki "Ebéd után" c. kpével általános feltünést keltett az őszi tárlaton, -irja a Képzőművészet c. rovat.

Képes Családi Lapok. Bp. 1885. febr. 1.
19. sz. 303. lap

M.D.K.

Temple János

"A festészeti pályadijak" cimmel az "Irodalom és Müvészet" c. rovat felsorolja azokat a müvészeket, akik alkotásaikkal pályáznak s beküldték müveiket a Mücsarnok őszi tárlatára. A müvész a hatezer frankos Munkácsy dijra pályázik.

Képes Családi Lapok. Bp. 1882. aug. 2o.
4. évf. 47. sz. 749. lap

M.D.K.

Temple János

"Jókai"-ját bírálja Dr. Berényi Pál: "Az Országos Kiállitásról" c. kritikájában, egyéb müveit jeles alkotásoknak tartja.

Képes Családi Lapok, Bp. 1885. juli. 26.
7. évf. 44. sz. 699-700. lap

MDK

Temple János

Ebéd után, of. /1884/.

Királyi vásárlások a Műcs. tárlatain. SzmKT 5o. 132.l.

Temple János festö M.D.K.

Munkácsy 1882-ben felajánlott ösztöndíjával került/t annak párizsi mütermébe

Lyka Károly: Munkácsy. Bp. 1964. 24.l.

Temple János

Strobl Alajosról készitett portréja, a magyar művészképmések kiállitásán.

Az Est.

Temple János

Strobl Alajosról és Mészöly Gézáról készitett képmásai, a magy.művészképmések kiállitásán a Szépmüv.Múz.-ban.

P.H.931.V.6.

MDK.

326. Temple:

SZENT EDUÁRD ANGOLKIRÁLY HALÁLA. Olajfestmény.

Magyar Nemzeti Reneszánsz Társaság V. akció.
Bp. 1923. 2o.l.

MDK

Temple Hans, festöm.
sz.1857.

730. Dr. Csömöry Zay Barnabás . J.f.b.: Temple 81.

55 x 44.5. Vászon.

Ernst Muzeum a ukciói. XXVIII. 56.1.

MDK

Temple János - Frecskay László

a Ring-szinház égésének epizódja

Budapesti Hirlap 1882. II.21. 52.sz. 3 l.

MDK

Temple János

Epizódok a Ring Szinház égéséből

Budapesti Hirlap 1882, II.17.48.sz. 3 l.

Temple János

M. D. K.

Pázsány bélyegek

festménye után Légrády Sándor

Iránytű a bélyegek világában, Bp. 1964. 72. l.

Hans Temple /Littani/ 5. 11. 19. 2.

Generalisation idealisiert, Vincott és Bp. [illegible], bárni akk. Munkány ohtöndijat kapott (pedig mit csak megyei állany. kapcsat.) Ki is állított, azt bárni lakóstett.
(Ly. III. 77.)

Anyakvi sz.: .....

Név: ..... *Vallás:* .....

Lakcim: .....

Szaktárgyak: .....

Évfolyam: ..... *Szül. év:* .....

Szaktárgyain kivül tud .....

.....

Tanitást vállal: h e l y b e n - v i d é k e n. .....

Kondiciók (tétel, érték): .....

Igazolt: .....

Temple János, Lesti MDK

1884 ben a Párizsban a 6000 frankos Munkácsy díjat megnyerte Szabonya Mihállyal együtt. 108 old

Szelesi Zoltán: Részletek Bihari Sándor leveleiből. 103.o.

A Mára Ferenc Múzeum Évkönyve. Szeged. 1956. Szegedi Nyomda Váll. Szeged. 1956

TEMPLE János festő

Váci pantheon. Vác, 1992 5, 57. p. és ill

Temple, Haus:

Pulszky Károly arcképének (1884). reprodukciója

Művtört. Ért., 1969. 3. sz., p. 205.
(Pogányné Balás Edit: Pulszky Károly; - Uo., p. 204-206)

Temple János MDK

Városligeti hieroglyphák, repr.

Műcsarnok 1887. őszi kiáll.
II. sorozat

Temple János

MDK

Az első debut, olf.

Micsurnok 1894/95. téli kiáll.

Temple János MDK

Választási értekezlet, repr.

Műcsarnok 1881. őszi kiáll.
második sorozat

Temple János MDK

Választási értekezlet, olf.

Műcsarnok 1881. őszi kiáll.

Temple János MDK

Választási értekezlet, olf.

Nicsarnok 1881. őszi kiáll.
második sorozat

Temple János MDK

Városligeti hyerogliphák, olf.

Mücsarnok 1887. őszi kiáll.
II. sorozat.

Temple János MDK

Virágárusnő, olf.

Mücsarnok 1887. őszi kiáll.
II. sorozat

Temple János MDK

Párbaj jelenet, olf.

Műcsarnok 1887. őszi kiáll.
II. sorozat

Temple János MDK

Párbajjelenet, olf.

Műcsarnok 1887. őszi kiáll.
I. sorozat

Temple János MDK

Pázmán Péter aláirja a tud.egyetem alapitó levelét, olf.

Műcsarnok 1885. Bpi. orsz. ált. kiáll.

Temple János MDK

Jókai Mór arcképe, olf.

Mücsarnok 1885. Bpi. orsz. ált. kiáll.

Temple János MDK

Női arckép, olf.

Műcsarnok 1885. Bpi. orsz. ált. kiáll.

Temple János MDK

Ebéd után. olf.

Mücsarnok 1884.őszi kiáll.

Temple János

MDK

Női arckép, repr.

Műcsarnok 1885. Bpi. orsz. ált. kiáll.

Temple János MDK

Pázmán Péter aláirja a Tud. Egyetem alapitó levelét. repr.

Mücsarnok 1885. Bpi. orsz. ált. kiáll.

MDK

Temple János, festöm.

725. Hieroglyphák.

Mücs. - A bp. I Orvosszövetség. Mü-kiállása. 1902.
Kat. 64.l.

MDK

Temple János, festöm.

Ebéd után. 1884. - Munkácsy-féle 6000 frankos ösztöndij.

Mücs. -CMKT. Tavaszi kiállitás.1900. Kat. 17.1.

MDK

Temple János,

1884. Munkácsy-féle 6ooo frankos ösztöndij.
"Ebéd után"

? Kitüntetett müvészek. Kat.? 18.1.

MDK

Temple János, 1857-1931.

Stróbl Alajos, of.

Szana Tamás képmása, of.

Ernst Muz%.aukc. Árv.Közl. 1.rk.sz. 1939. jan. 45 l.

MDK

Temple János

A vallás-és közokt. min. vásárlásaink kiáll. a Szépm. Muzeumbon. Szépmüvészet 1941. 2e6.l.

MDK

Temple János

A Műcsarnok 1884 évi tárlatán a királyi magánpénztár megvásárolta Ebéd után, c.olajfm.-t.

Cikk: Vásárlások az orsz.magy.képzőm. társ.kiáll.-ból.

Szm KT 50-132.l.

MDK

Temple János

Bécsben tartózkodik

Magyar müvészek külföldön. Budapesti Hirla
1882, V.4. 122.sz. 2 l. Melléklet

MDK

Temple János

Ebéd után c. munkáját a Munkácsy Mihály által kitüzött 6ooo frankos dijra ajánlották

A mücsarnok dijai. Vas. Ujs. 1884. 787,788.l.

TENK LÁSZLÓ

Művei szerepelnek az őszi tárlaton Debrecenben és Debrecenben.

Thomas László: Jegyzetek az őszi tárlatról.

Hajdú-Bihari Napló, 1971. dec. 14.

Tenk László debreceni festőművész. 1.)

A Fiatal Képzőművészek az évi kiállításán az Ernst Muzeumban szerepelt „Önarckép" c. olajképe (említve.)

T. E.: Debreceni képzőművészek munkái pesti és miskolci tárlatokon.

Hajdu-Bihari Napló, Debrecen, 1971. dec. 10.

Tenk László 2.) Falejtatás.

Miskolcon, a hatodszor megrendezett országos grafikai biennálén „Akt" c. linómetszete szerepelt

T.E.: Debreceni képzőművészek munkái pesti és miskolci tárlatokon.

Hajdu-Bihari Napló, Debrecen, 1971. dec. 10.

Tenk László

Bemutatott művei:

„Önarckép", olaj;

„Táncoló," olaj, /reprodukció/

Tilless Béla: Őszi tárlat 1970

Hajdúszoboszló 1970.

Tenk László

Bemutatott művei:

„Tonya," olaj, 56 x 75 cm.

„Nő" naprofogával", olaj, 80 x 100. cm.

Szabó László: Őszi tárlat 1971.

Debrecen, 1971

Tenk László

Bemutatott műve:

„Önarckép," olaj, 68 x 40 cm

Rozványi Mósta: Studió 71.

Budapest, 1971

Tepk László

Bemutatott mű:

„Vízkő", lino, 35 x 50 cm.

Katona László: VI. Miskolci országos grafikai biennálé, Miskolc, 1971

Tenk László
festményeit is bemutatja többek
közt a tegnap Debrecenben a me-
gyei művelődési központban meg-
nyilt ~~kiáll~~ képzőművészeti kiállí-
tás.

Magyar Hírlap 1973/30 8 old.

Tenk László

Részt vett a Magyar Nemzeti Galériá-
ban rendezett kiállításan.

Bojár Iván: Kelet-Magyarországi képzőművé-
szek kiállítása.

Magyar Hírlap 1972/356 6 old.

Tenk László

Megnyílt jún. 4-én a Debreceni Képzőművészeti Galéria, ahol a művész alkotásai láthatók

Hajdúbihari Napló, 1974. jún. 5.

Tenk László

Angyali üdvözlet, olaj
Festő , —"—

XV. Szegedi Nyári Tárlat

Tenke László

Madridok emlékére
olaj 120×110

N. Debreceni Országos Nyári
Tárlat 1974.

Tenk László

A szobrász olaj 123x70

Az örömünnep -"- 122x112

N. Debreceni Országos Nyári
Tárlat 1974.

Tenk Károly

Debreceni Niké fa 120 cm

IV. Debreceni Országos Nyári
Tárlat 1974.

Tenk László

A szolvási repr.

N. Debreceni Országos Nyári
Tárlat 1974.

Tenk László

Rajza.

Alföld 1971/1. 50 old.

Tenk László

Női porhé

Alföld 1971/6 borító 2 old.

Tipek László

Rendkívül színes, villogó festményei jól jelzik a szándékot: összekapcsolni a dekorativitást, a szilárd szerkezetet és a tartalmasságot. De az elemek még nem állnak össze mindenütt szerves egésszé. (Önarckép)

Székelyhídi Ágoston: Telepedő színkép.
Kelet-Magyarországi Tavaszi Tárlat 1971

Alföld 1971/6 63 old.

Tenk László

1971 októberében kiállitott a Müvésztelep 71 tárlatán, melyet a Debrecenben a Kossuth Lajos Tudományegyetem diszudvarán rendeztek meg. Ott két monotypiát állitott ki. Kedveli a nagy felületeket, kevés szinnel dolgozik, mozgalmas képfelületeket teremt. Festői megoldásai igen erősen kötik az impresszionizmushoz.

Alföld 1971/12 95.old.

Tenk László

„A snobrász" (repr.)

Hajdúbihari Napló, 1974. jún. 28.

Tenk László festőművész

Okt. hó utolsó vasárnapján nyitja meg és rendezi a szabolcs-szatmári és a hajdú-bihari pedagógus képzőművész szakkörök nyírmihálydi alkotótelepének kiállítását.

(á. sz. j.): Nyírbátor múzeumi hónapja.

Keletmagyarország, 1974. szept. 17.

fr. Temporovics Zakariás
(szül. 1709 Új Bielán)

a minorita rend magyar tartományában ismeretes asztalos-faragó, a miskolci és a nyírbátori rendházban dolgozott, esetleg más a nyírbátori oltárok felállításánál is közreműködött.

Magyarországi reneszánsz és barokk
Akadémiai Kiadó 1975 Bp.

400. old.

Temporovics Zakariás (1709-1767)

a nyírbátori oltásnál másolatát
Lényitette el Miskolcon a volt minorita
Spl-ban

Magyar Műemlékvédelem 1969-70
Bp. Akadémiai Kiadó 1972
336. old.

1

Fr. Temporovits Zacharias ausztalos
a nyírbátori rendház tagja

1747-1753-ig dolgozott mint
lézmüves a miskolci minorita tpl-ban

Magyar Müemlékvédelem
1969-70
Bp. Akadémiai Kiadó 1972
338. old.

2

Fr. Temporovics Zakariás

Talán ő készítette azt a szekrényt, amely a sekrestyében áll: Barokk, tölgyfa sekrestye-szekrény, alsó tagozata 3 rekeszes, 4 ajtós, felső részének közelében tabernákulum, könnyed ívben emelkedő tetején a feszülettel. Ehhez kapcsolódik kétoldalt 3-3 kis ajtós szekrénytest.

Magyar Műemlékvédelem 1969-70
Bp. Akadémiai Kiadó 1972
338. old.

Temporovics Zakariás

(1709–1767) iparos perzetes készítette el a miskolci volt minorita templom oltárának szobrászati és asztalos munkálatait.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Havassy Pál, Merényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem, 1969–70. Budapest, 1972 3361

Fr. Temporovits Zachariás

a nyírbátori rendház tagja végzett díszítési munkálatokat (1747–53) a miskolci volt minorita templomban.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Havassy Pál, Merényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem, 1969–70. Budapest, 1972

3381

M. D. K.

Fr. TEMPOROVICS Zakariás

Szül. Új Bielán (Szepes vm.) 1709

megh. Nyírbátor 1767

Vesz. a ~~miskolci~~ nyírbátori passio-oltár másolatát ő

kéziti ~~Nyírbátor~~ Miskolc részére

1747–1753 Miskolc, különben a nyírbátori rendbázban élt

Szabó Erzsébet: XVIII. századbeli iparművész

Ferences-(minorita) rendi fraterek 184. l

Művért. 1953. 1-2. sz

Tempestino

Festő Lőcsén – neve említve

Magyarországi reneszánsz és barokk
Akadémiai Kiadó 1975 Bp.

397. old.

Temporal (Demporal)
Domenico
1574. tiglavetômester

l.
Hadtört. Közl.
1933. 21. l

Temporal, Domenico

olasz mérnök

Győr várépítő munkálatainál közreműködik a XVI. sz. második felében.

Idézve:
Maggiorotti.

Pfannl Ferenc: A győri vár és téglái. Győr, 1932. 4. l.

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében

és

f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"**
címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

TEMPORALL, 1. BEMPORAL.

Maggiorotti,441.

Temporal Baptista

l. XVI. n.

Hadtört. Közl

1933. 13. l.

Földtani Társulat VIII. 129.

MDK

Temple János,

118.12c.1.

l. S. Lauser Vilmos:

Ausztria-Magyarország müvészete. II.évf. Bécs.

/Die Kunst in Oesterreich-Ungarn. II.Jahrg. Wien./

Temple János

MDK

Hieroglyhák

Milesaynok 1902
A bpi. Orvosszövetség Műkiállitása

MDK

Temple János

Pesti Hirlap, 1882. II. 17. 48.sz, 3.o.

MDK

Temple János

Pesti Hirlap, 1882. II. 21. 52.sz. 3.o.

MDK

Temple János

a müncheni kiállitásokon régebben mint II.oszt.

/ érmet nyert. 1897.

Off.München 1905. 9-11. 34.

M.D.K.

Temple János festőművész

Jókai olajfestésű arcképe. Jókai Mór gyüjteménye a szinészeti kiállitáson.

Cikk: A szinészeti kiállitás.

Vasárnapi Ujság 1890.37.évf.34.sz. 542.l.

MDK

Temple János, festő
1857 -1931

Férfiarckép /önarckép/? Régebben Fürst Lajos
135 x 84 cm. gyüjteményében. Olf.

TEMPLE JÁNOS

94. Jókai Mór arcképe. Olajf.
lol. Női arckép. Olajf.

1885.orsz.kiáll.kat. 46.old al.

MDK

Temple János

Szinnyei VII. 1390.o.

M.D.K.

Temple János

Kenessey Dezső: "Az őszi képtárlat" c. beszámolójában a müvésznek két képéről ir: "Ebéd után" és egy kocsmai jelenetet ábrázoló képéről .
Képzőmüvészeti Társulat kiállitása.

Magyar Salon, Bp. 1884. dec. 1. II. kötet.
289-292. lap

Temple János

„Márkus Emília", Desdemona szerepében, egész alakos képe.

Magyar színészportrék 2. Cenner Mihály: Festmények, szobrok, domborművek a XIX század. Budapest, 1966. katalógus, 35 l.

Temple János

„Márkus Emília" mint Desdemona, fekete-fehér reprodukció, egész táblán.

- Magyar színészportrék 2. Cenner Mihály: Festmények, szobrok, dombormüvek a XIX. század. Budapest, 1966. Katal. 67 l. 16. sz.

M.D.K.

Temple János

"A huszár meséje" c. festményének repr.-ját bemutatja a lap.

Magyar Salon, Bp. 1896. aug. hó. 25. kötet 992. lap

MDK

Temple János,

Stróbl Alajos.

A V áll.és Közokt.Min.vásárlásainak kiállitása. Az O.M. Szépmüv.Muz.-ban. 1938.jul.1.-aug.1.Bp.1941.Kat.7.l.

Temple János

Ebéd után, festm . Munkácsy dijat kapott.

A Munkácsy dijat... Vasárnapi Ujs. 1885. 4.sz. 63.l.

Temple János, festöm. MDK

70. Pázmány Péter aláirta a tud.egyetem alapitó levelét. Repr.

1885.orsz. kiáll. Kat.

MDK

Temple János, festöm.

lol. Női arckép. Repr.

1885. orsz. kiáll. Kat.

MDK

Temple János, festöm.

1884. Munkácsy-féle 6000 frankos ösztöndij:
Rbéd után.

MMKT- Vándorkiállitások. 1910. szept. 8.-dec. 27. Eger,
Miskolc, Kassa, Eperjes, B.a.ujhely, Debrecen, Gyön.
Kat. 79.l. gyö 9.

MDK

Temple János

Ebéd után,1884. Munkácsy-féle 6000 frankos ösztöndij

Műcsarnok 1910/11 tav. kiáll. 16.l.

M. D. K.

TEMPOROVICS Zakariás asztalos minorita laikus

(Szül. 1709 Új Biela; megh.: 1767 Nyírbátor)

1728. Nagybánya

1747–1753. Miskolc, ahol nagybányai mintájára Passio-oltárt csinált

Aggházy: Barokk szobrászat... Bp. 1959.
I. 41, 128, 129, 286, II. 175, 181, 200.

Temporovits Zakariás MDK
minorita testvér

Szabó Erzsébet szerint ő készitette a csütörtök - helyi minorita templom oltárait és a miskolci minorita-templom/már nem meglévő/ passiooltárát.

Fiatal szerzetes éveit nyirbátorban töltotte, mikor az ottani oltárok készültek, de ebből nem következik, hogy ő oltárszobrokat is készitett és nemcsak retabulum falakat.

BARANYAI BÉLÁNÉ:A nyirbátori minorita-templom berendezése.
Müv.Ért. 1960. IX.évf. 3. sz. 196-229.l.
225.l. 19. jegyz.

Temple János

MAGYAR MŰVESZET
1927. 8

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 853.

Tencala
+ 1685

l.
Voit Pál
Régi magyar otthonok.
Bp. é. n. 196. l.

rendeletéből:

ónay

eri tanácsos.

gának,

B u d a p e s t.-

Tencalla festő /1623-1685/

Észak-itáliai mesterek Magyarországon a 17 és 18. században. Művészet 1902. 363 l.

Tencalla Cristoforo

1623–1685

ticinói festő

Ausztriában, Csehországban és Magyarországon freskókat festett

Budavár

161. l.

Tekintete

Van szerencsém a gecrel f
Kubányi János d
a tekintetes bizottsa
benyujtani.–

Budapesten 1904 Maj

Jegyzet [2]

1701-ben festette az Eisenstadt-i Esterházy kastély falképeit.

Georg Dehio: Handbuch der deutschen Kunstdenkmäler, Bürgenland, Wien 1935

635-676

6421

Tencala

festette feltehetően 1701-ben az Eisenstadt-i Esterházy kastély mennyezetképeit.

Allgemeine Landestapographie des Burgenlandes, Eisenstadt, 1903.
II/a kötet

4341

TENCALLA, Carpoforo fertő

1655 – fenkő Vörösteny

– kifeleljek

Ars 1997/1-3. 243.

Gimes Cura Refecerunt. A fellegvár rom. Csak
van egy kétemeletes fallal körülzárt épüle
csúcsíveskori XIV. századbeli jellegű kőablak
belülről törmelékhalmokkal eltemettetett be
hozzáférhetetlen.

Szucsány R. k. pléb. templom

Arányaiban is jelentősebb csúcsíveskori tem
egyenesen záródó szentélyében két keresztboltoz
bordái XIV. századbeli jellegű körte tagozásúak
hármas, félköríves nyílású ülőfülke és csúc
credentia fülke zárófalában lóheríves nyílású sze
hajóban, mely a szentéllyel egyformán magas, né
czikkelyes XVIII. századbeli dongaboltozat van. N
kapuja magas csúcsíves nyílású, bélletében pálcz

Tencala, Carpoforo MD K

festő

A XVII. sz. második felében Kismartonban dolgozott.

Magy. Müv. Tört. I. /szerk. Dercsényi/ 346.o.

...ala, Carpoforo olasz festő

A kismartoni Esterházy kastély díszterme mennyezetének freskóit – Erosz és Psyche, Hesperidák.

Juhász László: Burgenland történelmi Kalaus
München 1976.

53.o.

Tablakép, a Ring-ninház éjeinek

epizódja Temple Jánostól és Frankay

Lászlótól.

Budapesti Hirlap. 1882. II. 21.

52. z. 3. o. (h. a. k.)

Bez. Gartenbau-Gesellschaft

Pesti Hirlap. 1882. febr. 20. 1 mell.

Temple János és Freeskay László....

Temple János festő (1857–1931)

Pesti Hirlap. 1885. VII. é. máj. 10. 9–11.

Radó Antal: Festészetünk a Riállitásson

Temple János festő (1857-1931)

Pesti Hirlap. 1885. VII. jun. 1. 30.

Művészeink tanulmányaton

Temple János festő Ml

Budapesti Hirlap, 1881, XI. 6

143. n. Mellékl., 1. o. Mario Pixoth:

Magyar Szalon

101

Temple János festő

Budapest, Hirlap 1881, XII. 3.

170. sz 3.o. (Sz. és Sk.)

Temple Janos festo

Budapest Kiilap 1841, XII. 5

172. n. 3. o. (h. és k.)

Jd

Temple János, fortó

Budapesti Hirlap, 1881, XI. 15.

152. n. 3. o. (Sp. és K.)

Temple János festő

Budapesti Hírlap 1881, XI, 20.

157 sz. 3.o. (Fővárosi ügyek)

Ybl.

Temple János festő /1857-1931/

A Képzőművt.Társulat 1882.őszi kiállitásán a Munkácsy-féle 6ooo frankos dijra pályázik.

Budapesti Hirlap 1882.VIII.8.
217.sz. 2.o. /Sz.és M./

Temple János festő (1857–1931)

Pesti Hírlap. 1886. VIII. é. 190. 6. 50.

Magyar művészek a párisi Salonban

Ybl.

Temple János festő /1857-1931/

Utolsó támasz c. képével pályázik a Képzőművészeti Társulat 1882. őszi kiállitásán a Munkácsy-dijra.

Budapesti Hirlap 1882.VIII.1. 21o.sz. 2.o. /Sz.és M./

Temple János festő

Pesti Hirlap. 1882. febr. 20. 1. mellék.

Temple János és Freyhay Adolf...

Temple János festő

Pesti Hirlap. 1880. dec. 8.4.

Az orsz. képzőművészeti társulat választmánya....

Temple Iános festő

Pesti Hilap. 1880. okt. 19. 3.

Művészeti hírek

Temple János festő

Pesti Hirlap. 1882. mart. 31. 2 mell.

a bécsi nemzetközi kiphiállítás

Temple János festő

Pesti Hírlap. 1882. ápr. 8.

Tábori Róbert: Nemzetközi

Képkiállítás Bécsben

Temple János festő

Pesti Hirlap. 1882. ápr. 9. 1 mell.

Művészeti hírek

Tablakép, Választási értekezlet

Temple János ostól.

Budapesto Hiślap, 1881, XI. 6.

143. n. Melléklet, 1. o. Mario Proth:

Magyar Kalon.

Jbl

Táblakép, Választási értekezlet

Temple Jánostól

Budapesti Hírlap 1881, XI. 15.

152. n. 3. o. (Szed. k.)

Táblakép [illegible]orteskedés / Választási

értekezlet Temple János-tól

Budapesti Hirlap. 1881, XI. 20

+57 n-3. o. (Fővárosi ügyek.)

Jbl

Táblakép, Kortesvörtekeglet

Temple Gánostól.

Budapesti Hirlap (1898), XII. 3

170 n. 3 a. (Kéj Ki)

Lonyai Menhért arcképe.

festette Temple János.

Akad.Értesitö.1894.166.1.

Ybl.

Táblakép önálló

Temple János Utolsó támasz c. képé - vel pályázik a Munkácsy-díjra. 1882.

Budapesti Hirlap 1882.VIII.1. 21o.sz. 2.o. /Sz.és M./

Temple János festő

Pesti Hirlap. 1885. jan. 25. 4

a Munkácsy-díjat

Temple János festő

Pesti Hirlap. 1885. máj. 10. 9-11

Radó Antal: Festésztünk a kiállitásban

Tatlakép, ktolsó támasz

Temple Jánostól

Budapesti Hirlap. 1882. VIII. 1.

210. sz. 2.o. (Ch. és Kr.)

Táblak-ép. „Ebédután", Temple

Pesti Hirlap. 1885. jan. 25. 4

a Munkácsy-díjat...

Táblakép. „A jó tanácsadója." Temple

Pesti Hirlap. 1880. Szept. 26. 3.

Egy új magyar festő

Táblakép. Br. Mayer Kislányának exdéjje.
Temple

Pesti Hirlap. 1880. szept. 26. 3.

Egy uj magyar festész

Táblakép. „Pázmány P. oláirja a tudományegyetem alapító levelét”
Temple

Pesti Hirlap. 1885. máj. 10. 9-11

Radó Antal: Festeszetünk a kiállitáson

Temple Sámuel fotó

Pesti Hírlap. 1885. jún. 1. 3

Művészeink társadalmában

Bécs. Künstlerhaus. Templom

Pesti Hirlap. 1880. sept. 26. 3.

Egy új magyar festész

Bécs. Temple János.

Pesti Hirlap. 1885. VII. jun. 1. 30.

nemzetünk tamelmángaton

Béco, Temple János festő

Budapesti Fürlap 1881, VIII. 19.

60 sz. 2. o. (Sz. és Kr.)

Ybl.

Páris

Temple János Párisban festi az Utolsó támasz c. ~~munkáját~~ képét, mellyel a Munkácsy-dijra pályázik. 1882.

Budapesti Hirlap 1882. VIII. 1. 210. sz. 2. o. /Sz. és M./

Temple János festö.

Pesti Hirlap.1882.aug.2.1-mell.3.l.

Jbl

Táblakép, a korteskedés

Temple János festőtől

Budapesti Hírlap, 1881, VIII. 19

60. n. 2. o. (Sz. és M.)

Táblakép Választási értekeplet fbl

Temple Jánostól

Budapesti Hírlap, 1881, X. 2

108 n. melléklet, Berényi László:

A magyar Salon I.

Temple János festö.

Akad.Értesitö.1894.166.l.

Temple János festő

Pesti Hirlap. 1881. aug. 12.

Szana Tamás: Egy magyar festő

Bécsben

Temple János festő

Pesti Hirlap. 1881. nov. 6.

Szemere Attila: Őszi mutatlat

Temple János festő.

Pesti Hirlap. 1881. nov. 20. 3.

A fovánsi Képzőművészeti

Lizzitvág....

Strobl alajos szobrász

Pesti Hirlap. 1881. nov. 20.3.

a fővárosi képzőművészeti

bizottság....

Temple János festő

Pesti Hirlap. 1881. dec. 4.4.

A micsanek öszi tárlatánk...

Temple János fejtő

Pesti Hirlap. 1881. okt. 3.

Szemere Attila: Az öszi tárlat

Temple János pstö

Jbl

Budapesti Hirlap. 1882, II. 21.

52. n. 3. o. (Sz. és K.)

Táblakép, Jókai Mór arcképe

Temple Jánostol.

Budapesti Hvilap 1881, X. 11.

117 sz. 4. o. (Sz. és Kr.)

Temple János festő

JH

Budapesti Kiilap. 1882, IV. 17

48. n. 3. o. (h. és k.)

Temple János fatő

Budapest, Herlap 1887. V. 4.

122. sz. 2.o Mellékle

Magyar művészek külföldön

Jbl

Temple Janos, Pesto

Budapesti Kiolap 1882, VIII. 1.

210. sz. 2. o. (Sz. és K.)

Jel

Temple János, festő

Budapest Hirlap. Hol, X. 2

1680-sz. Mellékjel, Berényi László,

A magyar Salon

Temple János, festő

Budapesti Hirlap, 1881, VIII. 19

60. n. 2. o. (Sz. és M.)

Temple (János)
festő

Budapesti Szemle, 1882. XXXI.

133.-142., 303.-311. l.

Ampelos: A bécsi szalonról.

Temple Társ fest.

Pesti Hirlap. 1880. sept. 26. 3.

Egy új magyar festész

Temple János festő

Pesti Hirlap. 1880. okt. 4.4.

Kaczmáry Tóbiás: Ősszi mükiállitás

Bécs. Temple és Freeshay

Pesti Hirlap. 1882. febr. 20. 1 mell.

Temple Jaurs és Freeshay Lajtlo...

Táblakép, Epizódok a Ring-

ninkáp égéséből Temple Jánostól és

Frecskay Lászlótól.

Budapest: Hirlap, 1882, II 17.

48 sz. 3. o. (Sz. és M.)

Fencalle, Gioseppe

wobraw

1718

l

Batthyanoum

II. k. 146. l.

T. 2041.

gtató csikóst két farkas üldö-
ozkodik, a háttér jobbra hegyes

ÓS AUF DER PUSZTA
Wölfen verfolgt.

h. Neidl.

31.2: 40.6 cm.

K. D. K.

TENCALLA József szobrász

1718. Gyulafehérvár, székesegyház, Batthyány Károly-oltárra négy szobor: István, László, Imre és Erzsébet

Aggházy: Barokk szobrászat... Bpn. 1959.

I. 149, 286, II. 112.

Giovanni Pietro Tencala

építész, dobrán és festő az Eisenstadt-i Esterházy kastélyban.

Allgemeine Landesausstellung des Burgenlandes, Eisenstadt, 1963.

II/a kötet 374 l

Giuseppe Tencalla nobrán M. D. K.

1718 ban a gyulafehérvári ut. Károly oltár számára 4 nobrol farag.

Entz Géza: A gyulafehérvári nézeszyhán.
Bp. 1958, 134

Tencala Giovanni stukkátor

nem hajlandó Lichtenstein Eusebius herceg-
nek eladni a tervrajzait, mert azokat gyermekeinek
hagyja örökségben

Akadémiai Kiadó 1975

Magyarországi reneszánsz és barokk 205. old.

TENCALLA, Johann stukkátor (Bécs)

1729.-ben dolgozik a
Erdődy-palotán Bécsben
(Himmelpfortgasse)

Ars 1997 243.

Revay Comitum de thurócz studio ac impensis in
M.

Az orgonakarzat fölött, ennek kiegészítéséül: Test
MDCXII.

A toronyban két XVII. századbeli és egy XV
harang.

Szentpéter R. k. pléb. templom

Szentélye góthikus, egyenesen záródó, egy keresz
Osztatlan hajója a XVIII. században újjáépül
mellékoltáron Szent Dorottya és Borbála szobr
század, 120 cm magas. Ennek közelében sírkő, e
domború kereszttel, felirat nélkül.

A sekrestyében Madonna szobor fából, 125 cm
század.

Tenkala

a kamara festő "Friedrich Rohde-val
ékesítette az Eisenstadt-i Esterházy kas-
tély termeit.

Allgemeine Landestopographie des
Burgenlandes, Eisenstadt, 1963.
II/a kötet

4131

Tencer György

ötvös 1708.

d.

Gangel. 63. l.

7897

Tercer Grado

Otoño 1708.

Juli.

Teuchert Károly

A Vigadó freskóit Than Mór és Lotz Károly készitet-
ték; munkáikat az alábbi cikk részletesen ismerteti.
A nagyterem mennyezetének kifestését eredetileg Teu-
chert Károly kapta /csak ornamentális diszitésre/,
dexaz ő szerződését felbontották.

Czagány István: A pesti Vigadó épülettömbje. - Építés-
Építészettudomány. 1970. /2.köt./ 173-[illegible].l.

197-198.l.

Teuchert Károly

1905/6 - 1909/10

Ferképzomfoiskèvk

140.0.

T. 710.

rben balra Hohenlohe lovascsapatai
ivel, kiknek vezére lováról éppen
rtheidigung des Poczaner Pass am
Waideni und Porczeni am 7 und 8
hető. Jelzése
XIII.
T.E. v. Trattnern K:K: Buch.
Nobl. de TRATTNERN, Impr. et Libr.

dete: A. Die K.K. Truppen in der Ver-
r Pass unter Befehl des Obrist Schulz
ales retranchées aux gorges de Poczan
onel Schulz) és befejezése: K. Flucht
Turcs.)

vk. 17 : 23.1 cm.

MDK

Tenczer

Lantos-Tenczer közös pályaterve, az Erzsébet királyné emlékmű tervp.-án.

Magyar Épitőművészet, 1910. 10.sz. 28.lap

Temczer /Lejthényi/ Károly MDK

Országháztér 14.

1846-ban Temczer /Lejthényi/ Károly a Baudirectio tisztviselője vette meg Ferenczy Istvántól, ő épitette ki mai alakjára, valószinüleg saját vagy a a Baudirectionál készult terv alapján.
Ferenczy -emléktábla Sidló Ferenc müve.
A házat 1959-ban Kacziba Ferenc helyreállitotta.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

37.1.

Tenczer Károly

fő mérnök Buda

1850-ig
évek

Ember Levett Körb

371. l.

Tenczer Naindor

festő

1884 - 1888

Eimisk 1930

89. l.

népségek, sportversenyek, [illegible]
az idegent érdekelhetik s [illegible]
idegent hazánkba vonzzák.

Ugy találtuk, hog
"Esemény Naplónk" különös é
zással hivatásosan foglalko
ban, ipari, pénzügyi, gazda
mindazon szerveknél, melyek
tisztán azon célzattal alak
deklődést, mint a modern ku
és ápolják.

Amidőn az Esemény
genforgalomnak általánosság
ményeknek is szolgálatot te
vánulásukkal jelennek meg a
rendelkezésükre az a nagy r
kitartó munkájával a maga s

Mindezeknél fogva
gyi müködési programja azon
tumát velünk sürgősen közöl
lánosságban, akár speciális
re késztetik. Felesleges ta
d i j t a l a n u l közölj

Midőn még kérjük,
eleget tenni kegyeskedjék,

T.

Tenchetta Ferenc

olasz építész
Erdély XVII. sz.

Laisd

Meszlényi Antal dr

A magyar jezsuiták
a XVII. században.
Szent István Könyvek
92. sz. Bp. 1931
128. l. 129. l.

MOB Kvt. 2272.

HELYSÉG

BERN.

VÁRMEGYE

ŐRZÉSI HELYISÉG

TULAJDONOS

SZAKCSOPORT

Ötvös

KOR

XIII

MÉRET

TÁRGY

Diptychon.

LEIRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DISZITÉS, FELIRAT, JELZÉS):

Ópnes királyné diptychonja.

FÉNYKÉP, RAJZ

1

Tencala, Carpoforo festő

a vöröskői kastély hűtőző termének freskóit
kivitette Pálffy Miklós és Harrach Mária idejében
1653 után. Bissone-ban született, a korszak
egyik legjelentősebb freskófestője.

Magyarországi reneszánsz és barokk
Akadémiai Kiadó 1975 Bp.

213. old.

Tencala, Carpeforo

Lambadi, petronelli, trautenfelsi

festményei említve. Kortás életrajzírója, Sandrart

is említi a festőnek Pálffy gróf számára Magyar-

országon végzett munkáját. Rendszeresen együtt

a Filiberto Luchese által tervezett v. irányított építke-

zésekkel.

Magyarországi reneszánsz és barokk
Akadémiai Kiadó 1975 Bp.

213. old.

Tencala, Carpoforo 3

így a lambadi kolostor tpl.-nál, a bécsi Burg leopoldinus vásnyánál v. a Tremsieri rezidenciánál. Lucrese vel és Tencalaval gyakran dolgozott együtt Domenico és Carlo Martino Carlone

Akadémiai Kiadó 1975

Magyarországi reneszánsz és barokk

213. old.

Tencala, Carpoforo

4

Nem tudjuk pontosan: milor festette a Kismartoni palota díszterminek mennyezetlép sorozatát. Segédjének Sebastian Mündlnek Kismartoni szerepléséből levetkeztetve (1667-68): a 60-as évek végén dolgozhatott Kismartonban, időt szakítva a petronelli kastély több évtizedes dekorá-ciós munkálatai alatt.

Akadémiai Kiadó 1975

Magyarországi reneszánsz és barokk

219. old

Tencala, Carpoforo 5

Kismartonban, az Esterházy-kastély dísztermének mennyezet freskói említve: Ámor és Psyché, a Hesperidák aranyalmájának története, a középkori magyar királyság tartományait megjelenítő allegorikus alakok. (1674)

foto a 246. oldalon

Akadémiai Kiadó 1975

Magyarországi reneszánsz és barokk

244. old

MDK

Tencala, Carpoforo, festő

alkotása a vöröskői kastély menyezetfreskója. 17. sz.

A magyarországi művészet története. I. 390. l.
Bpest, 1961. II. kiadás.

MDK

Tencala Carpoforo, festő

a kismartoni kastélyban dolgozott a 17.sz-ban.

A magyarországi művészet története. I. 392.l.
Bpest, 1961. II. kiadás.

TENCALA, Carpoforo festő

Kismarton, Eszterházy-kastély.

megvalósításánál működött

Rosre

Hencs Jenő: Magyar építészettörténet Bp. 1961. 180.

TENCALA, Carpofor festő

Pamiatky a Múzea, 41, 1992, 5/6.
Tematikus szám: Barock in der Slowakei.
14-18, 20, 87, 138, 233. lap

lapítvány magasszintű művészeti
nt központja volt. Adoktor sok je-
atót hozott Merionba, többek kö-
kaszerte elismert filozófus volt az
azgatója. Az alapítvány vendége
bert Einstein és az 1941. évi elő-
Bertrand Russel neve is.

*

be hajlott az idő, amikor a kastély-
szta sétányára. A kapuhoz vezető
llanatra, valami visszatartotta lép-
gy ide már aligha jutok el mégegy-
etőséggel, hogy vissza kellene sé-
iss élményeimet. Némi tétovázás
ozó időm, vissza-visszatekintve a
ndultam a város felé. Ma is sajná-
eslapot sem vásárolhattam a palo-
ől, a ház kincseiről. Mégis tele vol-
bejuthattam a kötöttségek miatt
megnyíló, mérhetetlen kulturális

□

VÉSZET
S A „GRAND ART"

Fitz Péter

Tencala

A kismartoni kastély nagytermének mennyezet festményen fenti szignatúrája - A mennyezetkép Psyche és a Hesperidák mondáját körülmenyes módon szövi, össze egy nem elégge világos magyarvonatkozási programmal és a cselekmény egyes magyar vidékek allegoriáival komplikálja.

Fleischer Gyula:

Századok 1935. 95. l.

NEDELKU

TENECZKI

MDK

Teneczky Gábor

1784. 1.dij. Gundel-dij,

Bécsi képzőm. akad. magyar ösztönd. névsora.
Fleischer Bécs. 99. 1.

Jenecki Stefán

volt alkotója a Váci utcai görög keleti templom ikonosztázionjának, melyet az 1838-i árvíz tönkretett.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970. 463 l

901

Tenkh Merten

ötvös 1568

laid

Gyárfás Nagyszeben

Arch Ért. 1910 414

M. D. K.

TENERANI, Pietro szobrász
(1789–1869) Róma

Canova tanítványa

Fát a templom három szobra: Föltámadás, trónoló Krisztus, Károlyi Ferenc bécsi emlékszobra (Oroszlán)

Ybl Ervin: Ybl Miklós 122.

Tenerani, Pietro

1789–1869

Canova tanítványa;

1) Gróf Károlyi Erzsébet emlékszobra 1858

2) A föltamadás angyala. 1857 Munkáttó az alábbi templomban.

Repr.

3 Trónoló Krisztus a Kapolna főoltárán 1858. Valamyi Carrarai márvány.

Ybl Ervin. A fóti templom. Magyar Művészet 1930. 542. l. 547. l.

Tenerani

Ltab I: 20

13 Jan 1

Pietro 1789–1869

Tenerani római szobrász

készíté az 1856 ban a fő-hd templom sírkolt jában a föltámadás angyalát és Erzsébet grófnő sírszobrát, valamint az oltáron az Üdvözítő szobrát.

Ebér lex. I kiadás

773. lap.

Az Ország Tükre 1864. 100 l

Lásd Magyar Művészet

1930. 542, 547

1932. 132

Tenerani, Pietro.

MAGYAR MUVESZET
1930 542, 547
1932 132

l.

oncot, aki Gödöllőn, 1906.
z elemi népiskola 6 osztályát el-
rmatárúkereskedésében 1922.
anonci szakbavágó munkát
kola három évfolyamát elég-

Tenerani Pietro

Fothon a sirbolt vzobrazen
ti mikai tole -

ha Kell lásd

Odg 1862. 19 - l

.....nevü munkás igazolta

.....

a művezető aláírása.

ezem:

.....

y helyettesének
a.

Endrényi Imre, Szeged.

Teneriani

l.

Lykanemzromantika

50. l.

Tenorani

d.

LykaMagyműI800-50

15, l.

Akvaforte 5.

Akvaforte 6.

Akvaforte 7.

Akvaforte 8.

Vellani Marchi Mari

A Montepulciano dombjain

Filettino del Lazio

Buranoi oszlopocskák

Zetti Italo

Maisa arcképe

Klára arcképe

Lya grófnő

Garibaldi népi nyomtatványa /nyomó

Atléták

Tenerani Péter

olasz szobrász
fóti szobrai
írod

Chobotvác 221. l.

T e n e r a n i P é t e r

szobrász

Fővárosi Lapok.1869.dec.25. /Fővárosi hirek./

Tenerani, Pietro

1789 - 1869.

d.

Rapaics Ligeti

12. P. 88. l.

Tenerani, Pietro

szobrász

lásd

Thury Károly és

Ybl Ervin. A

fóti templom.

Bp. 1931. 24–

26. l. – 47, 48. l.

és képekkel

BUDAPES
LKd

Teneraui

fóti templom

l.

Bar Bpestbalp

61. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 485418

Tenerani, Pietro

olasz zobrazi

fóti templomban

levő zobrai

vód

Horvtemplép

55. l.

Pietro Tenerari

olasz szobrász alkotta a fóti szent István
király templom szobrát

Csekc László: Dunakonyar, Budapest,
1973. 1391

961

TENARANI, Pietro szobrász

Ybl Miklós épitész 1814-1891 : A Hild-Ybl Alapitvány kiállitása a BTM-ben 1991/1992 [katalógus] Bp. : Hild-Ybl Alapitvány, 1991

Fót,R.k.templom 23,32,28,3o,124,2o7.p.

Tenerani, Pietro

sobrász

Gentmüeml

338-l.

M.D.K.

Pietro Tenerani, olasz szobrász

művei díszítik a Károlyi-
féle családi sírboltját a katolikus templom altemplomá-
ban.

Szombathy Viktor: Budapest - Börzsöny - Cserhát
Bp. /1960/, Panoráma kiad. /Magyarország írásban és
képben 2.köt./
146. old.

Teneroni szobrász

Életképek, 1845.II.483-484.

Szobormü

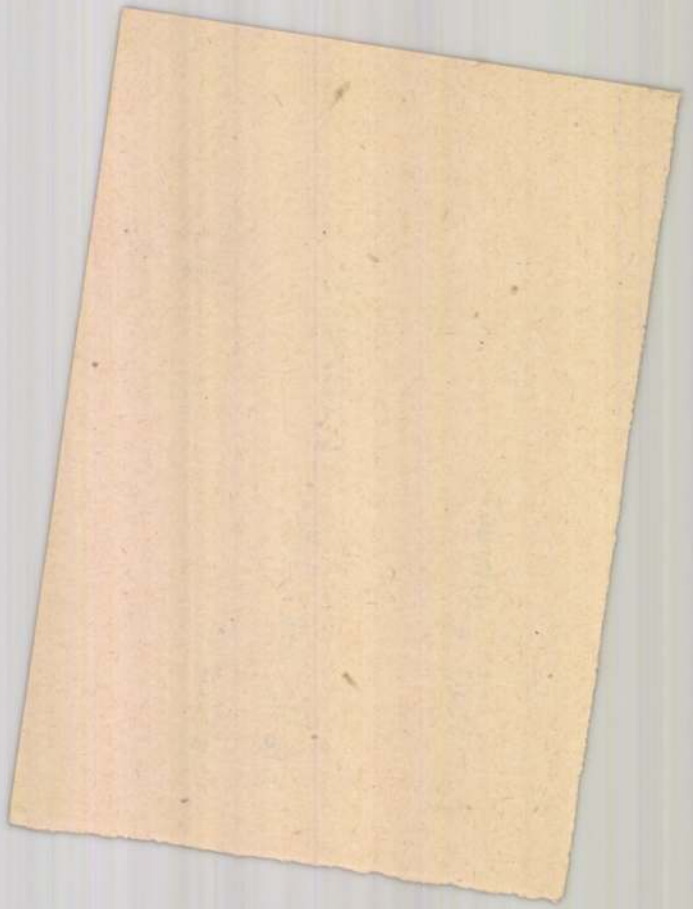

Tenck Márton

ötv.

Kőmagyótoj. 1319. r

TENECKI, Stefan (1715 g. - 1795 g.) fresko

DAVIDOV, Dinko: Spomenici Budimske eparhije.
Beograd ; Novi Sad : Prosveta ; Matica Srbska,
1990 59,64, 146, 169. p. + ill.

Tenczer György

szobrász

Szabadságharcz-szobor

szerepályázata. Bpest, 1907.

Műleirás, Költségszámítás

16. l.

Birálat 36. l.

Tendick Bálint

ijgyártó

1568

l.

Arch. Ert.

1910. 350. l.

		1680—
per q. 42	1680—	
ám	47	
Hari forgalom 62 P.	37,827—	26680
	15—	
	47—	
Átvitel	37889—	26680—

TENECKI, Stefan

NAGY Márta: Görög feliratos ikonosztázionok és ikonosztázion-töredékek Magyarországon. = Zounuk 6. (1991) 113-118.p. és ill. - Szolnok
119-123.p. és ill. - Szentes
160.p.

Kelle Sándor: Baranyai est

TENCZER FERENC térképész

Gál 1939 29-3o.p. 1842

Tencalla Cristoforo

fcotó

Budinis

120-121, 161.l

siteni méltóztassék.-

i december hó 21.-én.

Wass

ságának,

B u d a p e s t.

Tencalla festő

1623 — 1685.

magyarországi műtördésével lásd

Művészet 1902. 363. l.

fordul~~va~~ dán s divánon ülve ábrázolt fejedelem ablakon át lát-
tja, mintha beszélne s balját csipőjére tette.
t és szakált hord. Köntöst derekán csato
nalásztja hermelines. Alól négy kerek me-
l három sorban:

ed T.
fter Kaiser der Türken
3.
"

Keretnek 16·8 : 11·1 cm.

140/97. № 241.

Tencala

a kismartoni Esterházy-kastély disztermének freskóját készítette.

Csatkai Endre dr.: Emlékezés Esterházy Pál nádorra. Sopron, 1935. 24. l.

Művé

Szerkesz

Lyka Ka

Tencala

festō

l.

Csat-Frey Ö St Kunstt.

XXIV. k

XIX. 73. l.

Gyüjt

A hely neve	A tárgy megnevezése
Erzsébetfalva, (Hammersdorf) Szeben m.	Ev. templom. Keleti része nyugat felé nézve

Tencala (?)

festő 1701

Kismartoni

kastély

vod

Dehio-Ginhart

188 l.

KÁVÉ

Főüzlet: V. Gresham-palota

Fiókok: I. Horthy Miklós-ut
II. Margit-körut 58
IV. Fővám-tér 6
V. Lipót-körút 18

V. Gresham-palota
VI. Hunyadi-tér 2
VII. Erzsébet-körut 4
VII. Rákóczi-ut 30
Ujpest, Árpád-ut 76

Lerakat: VIII., József-körut 43

Tencala

festő

l.

Csatkai Esterházy

24. l.

Krisztus bevonulása Jeruzsálembe

Fa, tempera, 37×28 cm.
A kölni Ramboux és az Ipolyi gyüjteményből. Ramboux, 1. szám. — Ipolyi, Biharvármegye, 5. szám.

BIZÁNCI FESTŐ, XVI. század

Sz Mária ölében a halott Krisztussal

Fa, tempera, 12×8·5 cm.
Gubbióból. A kölni Ramboux és az Ipolyi gyüjteményből.
Restaurálta Endrődi Sebestyén, 1918.
Hátoldalán: Girolamo Nicchi, Gubbio. Ramboux, 2. szám. — Ipolyi, Biharvármegye, 11. szám.

BIZÁNCI FESTŐ, XVII. század

Szentek és jelenetek

Fa, tempera, 27×25 cm.
Az Ipolyi gyüjteményből. Ipolyi, Biharvármegye, 7. szám.

BIZÁNCI FESTŐ, XVIII. század

Szentek a kereszt mellett

Fa, tempera, 10×9 cm.

BIZÁNCI FESTŐ, XVIII. század

Háromkirályok

Fa, tempera, 31×27 cm.

BIZÁNCI FESTŐ, XVIII. század

Tencalla
festo

l.

Gerevich L'arte
21. l.

r főkötőjének szalagját kettős ~~[illegible]~~
itt elválasztott haját ~~[illegible]~~ simára fésüli,
, szeme szürkés, állán szemölcsök van-
gélye piros, réklije piszkos fehér.

53·5 : 42·3 cm.

Víd. Muz.

Újabb műkincsekkel gyarapodnak a múzeumok

Tenier-képek a belépődíjakból

Az idén a múzeumok is kaptak „nyereségrészesedést". A levelezőlapokból, katalógusokból és a különböző tudományos kiadványokból származó bevételekből *múzeumi alapot létesítenek* és az ide befolyó összegeket a múzeumok saját elgondolásaik szerint használhatják fel különböző szükséges beruházásokra és gyűjteményeik gyarapítására. Ez a múzeumok jelentős összegű, költségvetésileg biztosított beszerzési alapján túl is segíti a közgyűjtemények gyarapítását.

A Szépművészeti Múzeum egy magántulajdonban levő, nagy méretű *Tenier*-képet vásárol meg, a *Nemzeti Galéria* pedig *Munkácsy-, Zichy-* és *Rippl-Rónai*-képekkel gazdagítja értékes anyagát. A Nemzeti Múzeum *a híres mezőcsáti népművészeti kerámiákból vásárol meg százötvenet.* Ugyancsak a múzeumi alapba befolyt pénzekből egy igen *szép biedermeier szobagarnitúrát is vásárolnak Nagykőrösről.*

Eső és havaseső várható

Várható időjárás hétfő estig: Ma nyugaton gyengén, keleten erősen felhős idő. Keleten néhány helyen kisebb havazás. Holnap nyugaton is felhősödés, több helyen esővel, havasesővel. A reggeli, délelőtti órákban többfelé köd. Mérsékelt, holnap a Dunántúlon élénkebb déli, délkeleti szél. Várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet nyugaton plusz 2, mínusz 1, keleten mínusz 2—5, legmagasabb nappali hőmérséklet hétfőn, nyugaton 3—6, keleten 0, plusz 3 fok között.

Budapesten vasárnap 12 órakor a hőmérséklet 3 fok, a tengerszintre átszámított légnyomás 767 milliméter, alig

lenteteleként a jószívű úrhölgyé, aki leereszkedő jótékonysággal lepte meg ilyenkor a szűkölködőket. Igen, nem volt ez mindig így; sok karácsonyt ünnepelt ez a mai nemzedék az elsötétítés kietlenségében, vagy éppenséggel

Kiss bácsi és

Kovács bácsi, aki hetven éves, találkozik a nyolcvan esztendős Kiss bácsival. — Hogy van, hogy van? — kérdi tőle. — Nagyszerűen! — feleli Kiss bácsi. — Reggelenként leúszok 1500 métert a Dunában, délben megeszem hat karajt, délután boksztréningre járok és... most házasodtam újra, a feleségem tavaly érettségizett! Kovács feldúltan rohan az orvosához

Tencalla, Cristoforo

pittore ticinese

1623 - 1685

Lavorò d'affresco in Austria, in Boemia e in Ungheria.

1 vol. 120 - 121. l.

Bustini 161. l

XXVII

M.D.K.

Temágy Sándor
író

Hosszú hajú láng

Írók és költők kiránduláson IV.
Élet és Irodalom, 1963. november 8 - 11 lap

urmare a imposibilității unui artist de a se constitui în „creator" prin mijlocirea propriilor sale resurse. Este limpede că în cazul artei de inspirație folclorică prezența acestui pericol al imitației prin pastișare este cu atît mai mare cu cît repertoriul formal al artei populare este imens și doar talentul artistului este acela ce poate asigura depășirea acestui impas prin descoperirea acelor forme noi, care, totuși, să nu trădeze spiritul sferei de inspirație de origine folclorică.

Poate că nici un alt exemplu, în cadrul picturii contemporane românești, nu demonstrează mai elocvent teza aceasta a originalității decît Ion Țuculescu. A discuta despre acest artist în raport direct cu folclorul a devenit, deja de multă vreme, un loc comun. Desigur, erorarea nu constă în invocarea acestei relații cît se poate de evidente și poate nici atît în absolutizarea ei, cît mai ales în simplificarea procesului de creație țuculescian, abordat prin prisma legăturii sale cu folclorul românesc. Psihologic vorbind, Țuculescu a fost un vizionar încă înainte de a deveni pictor și chiar independent de relația sa cu arta picturii. Din acest motiv, modul său de a reflecta asupra folclorului nu s-a mărginit la o investigație analitică formală și nici la o cercetare a modurilor de aparență ale artei populare ca inventar de semne iconice care vor servi, odată evidențiate, ca suport al unor noi construcții în care elementele tipologiei folclorului își pierd definitiv, pînă la urmă, semnificația originară. Țuculescu, deci, nu schematizează și nici nu „trădează" folclorul printr-o arbitrară permutare de sensuri ci, dimpotrivă, arta lui mijlocește o incursiune inițiatică ce vizează pe de o parte sursele fundamental-mitice ale culturii folclorice, iar pe de altă parte suportul de simțire și gîndire ce stă la baza unui gen de „Tiefenpsychologie" a artei populare. Refăcînd, din adînc spre suprafață, drumul căutărilor sale, întreprinse după modelul unui adevărat romantic, dar posedînd spiritul critic al veacului său, Țuculescu, proiectează, pe rînd, etapele procesului său revelator pe ecranul limpede și avid de noi sugestii al vizionarismului său. Raportîndu-se la toate aceste aspecte ale gîndirii sale creatoare, putem considera că din punct de vedere al modului de prelucrare al inspirației folclorice Țuculescu reprezintă — îndrăznim s-o spunem — un caz ideal. De asemenea, sub raportul originalității — această constantă atît de capricioasă a actului de creație, mai ales în domeniul care ne interesează — opera țuculesciană oferă o alternativă de excepție, nu doar în privința aspectului exterior al unicității creației sale, cît mai ales în zona mult mai profundă a relației dintre stimulul genuin, aparținînd universului folcloric și proiecția sa plastică, împlinită în *spiritul* mijloacelor de expresie ale artei populare, nu însă prin utilizarea acestor mijloace sub forma unor repere modulare (ornamentale) multifuncționale. Recunoaștem, desigur, fără greutate în pictura lui elemente decorative familiare ornamenticii covoarelor oltenești, crestăturilor în lemn sau ouălor încondeiate, dar prea adesea comentatorii mai mult sau mai puțin avizați ai lui Țuculescu trec cu vederea faptul, de altfel frapant, că toate aceste ornamente nu mai au aici nimic „ornamental", că devin de sine stătătoare, ca un alfabet criptic de semne neliniștitoare izvorîte din tăcerea unor secole uitate.

Am zăbovit mai stăruitor asupra operei lui Ion Țuculescu nu atît pentru a sublinia — dacă mai era nevoie — locul ocupat în pictura contemporană românească de cel care a fost cel mai profund și cel mai original „folclorizant" (utilizăm acest termen în sensul cel mai pozitiv ce i s-ar putea acorda), cît mai ales pentru a oferi acel *model* vizat de întreaga noastră demonstrație teoretică referitoare la sursele, esența și formele de existență ale artei de inspirație folclorică în cadrul fenomenului general al artei contemporane românești. Dintre toate formele de manifestare ale spiritualității noastre naționale, folclorul este cu siguranță și în mod paradoxal cel mai vulnerabil. Imemorial ca vîrstă, decantat pînă la completa limpezire, bucurîndu-se adeseori de o perfecțiune pe care arta cultă nu o descoperă decît extrem de rar, singura armă a folclorului rămîne uimitoarea sa unitate, relevabilă la temelia ființei sale prin coordonatele de atmosferă, sentiment și gîndire a formei. Abordarea și utilizarea unilaterală și nerațională a oricăreia dintre aceste coordonate fundamentale prin intermediul artei culte labilizează structura unitară a folclorului, iar rezultatul oricărui demers de acest fel, indiferent de cel care-l întreprinde, nu poate fi decît cel mult bizar, dar lipsit de valoarea unei gîndiri creatoare și deci, originale. Poate că prea adesea se uită faptul că folclorul este o entitate culturală care se „autoalimentează", neavînd nevoie de o revitalizare din partea artei culte; în consecință, dacă arta cultă are nevoie de o reîmprospătare a formelor sale de manifestare (pe care, de altfel, o poate găsi și prin alte mijloace) tot ea este aceea care trebuie să posede capacitatea de a se adapta acestui univers uman, cultural și istoric, atît de complex și atît de delicat, care este folclorul.

NOTE ȘI DOCUMENTE

DOCUMENTE REFERITOARE LA PICTORUL BĂNĂȚEAN ȘTEFAN TENEȚCHI

În istoriografia românească nu există un studiu temeinic asupra acestui pictor reprezentativ pentru arta din Banat din secolul al XVIII-lea [1].

Considerîndu-l sîrb, istoricii de artă din Iugoslavia au cuprins opera sa în patrimoniul cultural al țării lor, deși datele pe care s-au bazat erau insuficiente [2]. Nu s-a avut în vedere că Ștefan Teneţchi a realizat opera sa, în cea mai mare parte, în spațiul geografic și spiritual românesc, împrejurare care a avut urmări asupra soluțiilor sale stilistice. A trăit o jumătate de veac în Arad. O reconsiderare a vieții și activității sale în lumina documentelor necunoscute pînă în prezent, aflate în arhivele din acest oraș, a devenit necesară [3].

Ștefan Teneţchi apare în conscripțiile populației orașului Arad începînd cu anul 1748 [4]. Numele sub care figurează în această categorie de documente este Stephan Mahler, Stephan Maller sau Sztefan Móler, adică Ștefan Pictorul. În momentul apariției sale în viața publică a Aradului el este, deci, un pictor format.

După profesiune („pictor"), conscripțiile menționează starea sa socială de „hospes", adică iobag. Desigur este vorba de un iobag din secolul al XVIII-lea din Imperiul austriac, avînd drept de liberă mutare, dar fiind supus jurisdicției erariului, în calitatea acestuia de „proprietar de pămînt" (földesúri jog) [5]. Situația exclude însă originea nobiliară susținută de unii cercetători din Iugoslavia [2]. De altfel, la acea dată existau foarte puțini nobili în comitatul Arad.

Înscrierea lui în lista contribuabililor din 1748 (Portions Anlaags Tabella) conduce la concluzia că Ștefan Teneţchi se instalase la Arad cu un an înainte, cînd și-a cumpărat o casă și s-a căsătorit cu Maria, fiica lui Stoica Mihailovici [7]. Concluzia este întărită de faptul că Tabelele contribuabililor din anii 1740, 1742, 1743, 1745, 1746, precum și conscripțiile locuitorilor orașului cameral regal Arad din anii 1746 și 1747, păstrate la Arhivele statului Arad, nu-l menționează. Părerea unor cercetători [8], că, înainte de a veni la Arad, Ștefan Teneţchi ar fi trăit retras pe „moșiile" sale din

[1] O caracterizare succintă a stilului lui Teneţchi la Ion Frunzetti, *Pictorii bănățeni din secolul al XIX-lea*, București, 1957, p. 16–18; *Tratatul de istoria artelor plastice în România*, București, 1970, vol. II, p. 193, îl consideră „pictor sîrb" din Arad, reproduce o icoană împărătească și iconostasul de la Blaj (fig. 337 și 338).

[2] Veliko Petrović, Milan Kasanin, *Srpska umetnost u Voivodini* (Arta sîrbească din Voivodina), Novi Sad, 1927, p. 73 și 76; Olga Dimitrievič-Mikić, *Štefan Tenecki – banatski slikar iz XVIII-veka*, în *Rad Voivodjanskih muzeja*, (Ștefan Teneţchi – pictor bănățean din sec. al XVIII-lea), Novi Sad, nr. 6, 1957, p. 139–154; V. Ristić, *Štefan Tenecki u Rumuniji* (Ștefan Teneţchi din România), în *Zbornik radova Nar. muzeja*, II,, Belgrad, 1959, p. 226–234; Miodrag Iovanović, *Ikone Štefan Teneckog u Siriji* (Icoanele lui Ștefan Teneţchi din Siria), extras din *Culegere de lucrări a Facultății de filozofie*, tom XI–1, Belgrad, 1970, p. 515–523; Dinko Davidov, Olga Mikić, Milivoi Nikolaević, *Galerijia Matice Srpsko slikarstvo XVIII i XIX veka*, Novi Sad, 1972, p. 33–34.

[3] Cercetările au fost efectuate în Arhivele statului Arad, Arhiva Episcopiei ort. rom. Arad, Arhiva Notariatului de stat Arad.

[4] Arhivele statului Arad, fond Primăria municipiului Arad, dosar 1/1748 (Portions Anlaags Tabella), fila 16, poziția 12; [5] Magdalena Kovacs, *Organizarea administrației orășenești în Arad și Caransebeș în perioada 1699–1918 și arhivele create*, în *Culegere de referate*, sesiunea 1969, București, 1971, p. 34.

[6] Olga Dimitrievič-Mikić, *op. cit.*, p. 141.

[7] *Ibidem*, p. 142.

Nu știm de unde provenea soția sa și nici cine era socrul său. Conscripțiile din Arad nu-l pomenesc. Deși acordă zestre fiicei sale o vie în Miniș, nu-l găsim nici în această localitate, în conscripții. Singurul nume care îl evocă îl descoperim la Covăsînț, unde apare un oarecare Stoica Mihai. Stabilirea lui Ștefan Teneţchi la Arad, în 1747, exclude participarea sa ca „ucenic", în 1735, pe lîngă meșterii ruși care ar fi lucrat în acest oraș (Miodrag Iovanović, *op. cit.*, p. 521).

[8] Olga Dimitrievič-Mikić, *op. cit.*, p. 141.

Miniș (Podgoria Arad) este neîntemeiată, deoarece el nu figurează nici în conscripțiile acestei localități. (De altfel, posesiunile sale de la Miniș erau departe de ceea ce se numea, în acea vreme, o moșie). Meșteșugul și casa, la care trebuie să adăugăm parcela de vie de la Miniș, primită ca zestre de soția sa, au constituit primele bunuri impozabile ale pictorului. Treptat el a acumulat avere [9] și prestigiu pe baza cărora a obținut statutul de „civis" (cetățean) al orașului abia în 14 iunie 1779 [10]. Deși de la un moment dat averea sa imobilă s-a menținut constantă, impozitul a crescut mereu atingînd o cifră impresionantă [11] pentru acea vreme, semn că veniturile din meșteșug deveniseră foarte mari odată cu maturitatea sa artistică.

Concomitent cu veniturile a crescut și importanța socială a pictorului care ajunge să fie considerat printre fruntașii populației „ilirice" (ortodoxe) a orașului. În 2 ianuarie 1769 [12] el este ales membru în „consiliul orășenesc

[9] În anul 1770 Ștefan Tenețchi este înregistrat cu 15 1/2 jugere de pămînt arabil și fînețe. (Arhivele statului Arad, fond Primăria municipiului Arad, dosar 10/1770, fila 27 verso, poziția 1067.) Suprafața corespunde cu cea pe care o înscrie strănepotul pictorului, Lazăr Tenețchi, în cartea funduară din anul 1856, la Arad. Între anii 1874–1883, avocatul Lazăr Tenețchi a vîndut această parte de avere, dar a cumpărat în schimb vie, pe care a adăugat-o celei moștenite. Din cele patru parcele succesive de vie, înscrise în cartea funduară de Lazăr Tenețchi (Arhiva notariatului de stat Arad, fond Miniș, cartea funduară nr. 315), prima s-ar putea să constituie zestrea soției lui Ștefan Tenețchi (1 juger 821 stj. [2]). În anii 1765, 1767, 1768 pictorul fusese conscris cu 60 sape de vie (aproximativ 6 jugere mici. Un juger mic = 1100 stînjeni [2]). (Arhivele statului Arad, fond Prefectura județului Arad, dosar 9/1765–66, fila 36, poziția 1050 și dosar 9/1767, fila 36, poziția 1050, precum și fond Primăria municipiului Arad, dosar 5/1767, fila 32 verso, poziția 1067.) În 1793 Ștefan Tenețchi este înscris împreună cu fiul său Athanasie cu 30 sape de vie, restul fiind pîrloagă. (Arhivele statului Arad, seria Acte politice și economice, dosar 1–245/1793, fila 1–2). Cu toate acestea, pictorul a fost unul dintre cei mai mari posesori de vie din Podgoria Aradului. Via a ajuns intactă pînă la strănepotul Lazăr Tenețchi. Urmașul acestuia, dr. Aurel Popovici din Knejevaț (Iugoslavia) a vîndut-o în anul 1927 lui Gheorghe Bodea din Miniș. Azi via este cuprinsă în perimetrul școlii viticole din Miniș. În anii de după război a fost distrusă vechea „colnă" („preshaus") a lui Ștefan Tenețchi, o clădire modestă, specifică zonei viticole arădene, care nu putuse constitui o locuință stabilă.

[10] Arhivele statului Arad, fond Primăria municipiului Arad, seria Acte administrative, dosar 5/1783, fila 10 (Consignatio Civium Aradiensium).

[11] De la 6 florini și 30 creițari, în anul 1748 (primul an al conscrierii lui la Arad) Ștefan Tenețchi a ajuns, în anul 1788, la un impozit de 43 florini și 40 de creițari, unul dintre cele mai ridicate pentru acea vreme, la Arad.

[12] Arhivele statului Arad, fond Primăria municipiului Arad, dosar 2/1769 (Proces verbal cu ocazia alegerii funcționarilor orașului cameral Arad).

Fig. 1. – Ștefan Tenețchi, autoportret (Galerija Matica Srpska).

extern" [13]. În 15 martie 1770 este reales în același organ [14]. Apogeul prosperității și al succesului coincide cu alegerea sa în „consiliul intern" al orașului cameral Arad, în 12 mai 1787[15]. În acel an, în alcătuirea consiliului au intrat 12 catolici (germani și maghiari) și 12 iliri (români, sîrbi și macedoneni), în rîndul cărora pictorul era al cincilea.

Această ascensiune a avut însă mai degrabă un caracter onorific. Nu am găsit în arhive nici un act care să ateste participarea sa efectivă la treburile publice, nici o semnătură, nici o sarcină de îndeplinit. Averea și prestigiul profesional i-au adus stima și recunoașterea concetățenilor săi, dar viața sa adevărată s-a confundat cu opera artistică.

Activitatea sa creatoare fără întrerupere, extrem de bogată, desfășurată pînă în momen-

[13] Un organ consultativ. Membrii erau aleși la paritate, dintre catolici și ortodocși.

[14] Arhivele statului Arad, fond Primăria municipiului Arad, dosar 2/1770 (Proces-verbal cu ocazia alegerii funcționarilor orașului cameral Arad.).

[15] Arhivele statului Arad, fond Primăria municipiului Arad, registrul 2/1787 (Prothocolum Politicum), fila 8 verso. „Consiliul intern" era organul executiv propriu-zis.

tul morţii, nu i-au lăsat răgaz pentru alte îndeletniciri.

Gospodăria şi via de la Miniş se pare că au intrat, de la un moment dat, în grija fiului său Athanasie, pictor şi el, dar care a fost nevoit să abandoneze arta pentru a se dedica activităţii economice [16]. Cu o regularitate exemplară, aproape din doi în doi ani, Ştefan Teneţchi s-a angajat în executarea unor lucrări mari, în special iconostase. O listă a principalelor sale lucrări este convingătoare :

1) 1753 — Iconostasul mănăstirii Bezdin (jud. Arad) [17].
2) 1765 ? — Iconostasul catedralei ,,Sf.Treime'' din Blaj [18].
3) 1767 — Iconostasul mănăstirii ,,Sf. Simion Stilpnicul'' din Arad-Gai [19].
4) 1769 — Iconostasul şi prăznicarele bisericii ortodoxe române Galşa (jud. Arad) [20].
5) 1771/72 — Iconostasul bisericii ortodoxe sîrbe ,,Sf. Petru şi Pavel'' din Arad [21].
6) 1777 — Prăznicarele şi probabil iconostasul bisericii ortodoxe române Pecica (jud. Arad) [22].
7) 1779 — Patru icoane împărăteşti (Iisus Cristos Învăţător, Maica Domnului cu crinul, Sf. Ioan Botezătorul, Sf. Nicolae) pentru biserica ortodoxă română Miniş (jud. Arad) [23].
8) 1785 — Icoane împărăteşti pentru o biserică românească din Timişoara [24].
9) 1785/86 — Iconostasul bisericii ortodoxe române Lipova (jud. Arad) [25].
10) 1788/89 — Iconostasul şi prăznicarele de la biserica ortodoxă română Şiria (jud. Arad) [26].
11) 1789 Două icoane mari împărăteşti (Iisus Cristos tronînd deasupra norilor şi Maica Domnului cu pruncul tronînd deasupra norilor) pentru biserica ,,Sf. Ioan Botezătorul'' din Caransebeş (jud. Caraş) [27].
12) 1790 Iconostasul şi prăznicarele noii biserici ,,Sf. Ioan Botezătorul'', catedrala Aradului [28].
13) 1792 Iconostasul bisericii ortodoxe române din Nădab (jud. Arad) [29].
14) 1797/98 Iconostasul bisericii române unite din Certege [30] (azi comună aparţinătoare

[16] Că Ştefan Teneţchi a neglijat via se constată şi din descreşterea suprafeţei cultivate şi din mărirea pîrloagei. (De la 60 sape la 30 sape). Cel care redresează via este Athanasie Teneţchi.

[17] Olga Dimitrievič-Mikić, *op. cit.*, p. 144.

[18] Iconostasul este semnat ,,Ştefan Teneţki, zugrav aradski'' pe icoanele din registrul I. Nedatat. Am propus anul 1765 pentru executarea iconostasului deoarece atunci a fost sfinţită catedrala (14 septembrie 1765) (vezi Pr. Adrian Teodorescu, *Catedrala ,,Sfînta Treime'' din Blaj*, în *Îndrumător pastoral*, I, Alba Iulia, 1977, p. 214).

Aminarea sfinţirii s-a datorat tocmai întîrzierii montării iconostasului. De altfel, după 1765, după cum se vede din sinopsa noastră, Teneţchi a avut un program de lucru încărcat şi i-ar fi fost imposibil să execute mai tîrziu această lucrare mare. Cunoscînd originea lui Ştefan Teneţchi, prezenţa lui la Blaj pare a se explica prin faptul că aici exista o comunitate macedoromână puternică. Aproape pretutindeni unde a pictat Teneţchi se aflau şi macedoromâni !

[19] Iconostasul este datat pe icoana de hram, în dreapta, jos. Nesemnat.

[20] Iconostasul nesemnat, nedatat. Semnătura, cu iniţiale chirilice ,,C.T'' (S.T.) şi anii 1769 şi 1770 se află pe prăznicare (18 bucăţi).

[21] Iconostasul nesemnat, nedatat. Executarea lucrării şi plata (1 700 florini) consemnate în ,,Tutorski dnevnik'' (1728–1787), p. 280, Arhiva bisericii ort. sîrbe ,,Sf. Petru şi Pavel'', Arad.
În anul 1865 iconostasul a fost vîndut bisericii ort. rom. din Fiscut (jud. Arad). (Data este marcată pe o grindă de lemn, împreună cu un text, în dreptul tronului Maicii Domnului din biserica din Fiscut).

[22] Iconostasul bisericii ort. rom. Pecica a ars fără urmă într-un incendiu din secolul al XIX-lea. Au fost salvate prăznicarele dintre care ,,Pogorîrea Duhului Sfînt'' poartă data . . . 77 (1777) scrisă de mîna lui Teneţchi. Apreciem că şi iconostasul a fost pictat de acelaşi pictor. După obiceiul său, într-un an picta iconostasul, iar în cel următor, prăznicarele.

[23] Nesemnate. Data, pe spatele icoanelor, scrisă de mîna lui Teneţchi. Icoanele se află în colecţia de artă bisericească de la mănăstirea ,,Sf. Simion Stîlpnicul'' Arad-Gai.

[24] Colecţia Muzeului Banatului, Timişoara.

[25] Semnat, ,,Ştefan Teneţchi'', datat 1785 pe icoana ,,Sf. Ioan Botezătorul'' din registrul I. Data 1786 pe un tetrapod şi pe icoana ,,Răstignirea'' de pe prestol.

[26] Iconostasul nesemnat, datat 1788 pe icoana ,,Cina de la Mamvri''. Prăznicarele semnate cu iniţiale chirilice ,,C.T.'' şi datate 1789.

[27] Semnate cu iniţialele chirilice ,,C. T.'' şi datate 1789, dreapta jos. Icoanele sînt donaţie a unei familii de negustori macedoromâni din Caransebeş, George Băieşu. În prezent, icoana Maica Domnului se află în colecţia protopopiatului ort. rom. Caransebeş, iar icoana Iisus Cristos în colecţia Mitropoliei Banatului (vezi I. B. Mureşianu, *Colecţia de artă religioasă veche a arhiepiscopiei Timişoarei şi Caransebeşului*, Timişoara, 1973, fig. 16. Autorul este însă indicat greşit Sava Teodorovici).

[28] Episcopul Aradului Pavel Avacumovici a reconstruit şi mărit vechea biserică cu rang de catedrală, cu care ocazie Teneţchi a pictat un nou iconostas şi icoanele prăznicare. Iconostasul nu este semnat, nu este datat. Prăznicarele sînt datate cu mîna lui Teneţchi, 1790. Catedrala a fost sfinţită în 1791. (Vezi pisania la Márki Sándor, *Arad vármegye és Arad szabad király város története* (Istoria judeţului şi a oraşului liber regal Arad), Arad, 1895, vol. II, p. 743.
Iconostasul şi prăznicarele au fost vîndute în anul 1865 bisericii ort. rom. din Comlăuş (jud. Arad) de către episcopul Procopie Ivaşcovici, pentru suma de 100 florini vechi (,,Cronica parohiei Comlăuş'' de preotul Constantin Popovici, publicată de Gh. Liţiu, *Ţucepuţurile catedralei din Arad*, în *Mitropolia Banatului*, nr. 1–3, 1968, p. 84).

[29] Nesemnat. Datat pe spatele icoanei Maica Domnului din registrul I, de mîna lui Teneţchi, 1792.

[30] Iconostasul din Certege a fost ridicat prin 1931 de episcopul unit Iuliu Hossu, dus la Cluj-Napoca şi montat în capela reşedinţei episcopale. După 1948 iconostasul a fost demontat, iar icoanele s-au risipit.

de orașul Cîmpeni jud. Alba). La acestea se adaugă, probabil, și alte lucrări în Munții Apuseni).

Considerațiile stilistice asupra acestei opere vaste trebuie să pornească de la realitățile bănățene ale secolului al XVIII-lea. Încorporarea Banatului în Imperiul austriac, după pacea de la Passarovitz (1718) a provocat o deschidere mai largă spre arta apuseană, în special cea a barocului central european. În pictură, această deschidere se opera pe fondul unei arte de tradiție bizantină, alimentată și înviorată, în prima jumătate a secolului al XVIII-lea, de zugravi din Țara Românească, stabiliți în Banat [31]. Elementele tradiționale puternice, conținute în însăși sensibilitatea și gustul comanditarilor, au impus artei lui Ștefan Tenețchi anumite îngrădiri. În această perspectivă, opera lui se dovedește rezultatul efortului de acomodare al unui pictor de formație și viziune tridimensională la imperativele tradiției locale. Manierele adoptate (care au derutat pe unii cercetători) sînt în funcție de importanța zonei în care erau plasate icoanele sale. El a lucrat mult mai îngrădit în icoanele împărătești din registrul I al iconostasului, unde comanditarii erau mai pretențioși în privința respectării unor canoane, mai liber în icoanele din celelalte registre (în special în tratarea spațiului), chiar expeditiv în icoanele aflate sub soclul iconostasului (mai ascunse privirii) și manifestă o libertate aproape „modernă" în prăznicare („icoanele de sărutat"), unele dintre ele adevărate „scene de gen". Tehnica folosită la acestea din urmă, francheța tușei, modelul, rezolvarea spațiului pictural constituie dovezi ale unei arte de tip apusean practicate cu știință și vădită plăcere. Într-un alt mediu spiritual, dezvoltarea acestor calități ar fi asigurat un alt profil artistic acestui pictor.

Prin specificul profesiunii sale, Tenețchi a fost legat de instituția ecleziastică, de ierarhii și slujitorii săi. Nu a fost însă un „pictor de curte" (dvorski slikar) [32]. Cu un nobil orgoliu profesional, el și-a creat un veritabil statut de artist independent. Cum ne-am explica altfel faptul că, în timpul păstoririi lui Sinesie Jivanovici, cunoscut ca înverșunat adversar al uniației, Tenețchi pictează iconostasul catedralei unite din Blaj, și imediat după aceea, execută comanda episcopului ortodox pentru reședința sa de vară de la mănăstirea din Arad-Gai?

[31] Horia Medeleanu, *Noi precizări în legătură cu Nedelcu Popovici și pictura murală de la Lipova*, în *Mitropolia Banatului*, nr. 4–6, 1980, p. 359–364; Horia Medeleanu, *Perspectivă nouă asupra picturii din biserica română Lipova (jud. Arad)*, în *Revista muzeelor și monumentelor. Monumente istorice și de artă*, nr. 1, 1981, p. 83–88.

[32] Olga Dimitrievič-Mikić, *op. cit.*, p. 141.

ORIGINEA PICTORULUI ȘTEFAN TENEȚCHI

Aprecierile asupra originii pictorului Ștefan Tenețchi s-au bazat pe simple conjecturi. Pentru a stabili adevărul relatăm un episod legat de ultimul din copiii săi, Sofia Tenețchi.

S-a născut în 20 august 1765 [33]. A fost căsătorită în Gyula (R. P. Ungară) cu un oarecare Toli Toma (sau Thomas), negustor grec venit din imperiul turcesc („graecus quaestor ex Turcia oriundi") [34], dar al cărui nume ascunde mai degrabă un român macedonean [35]. Din această căsătorie s-a născut o fetiță, Caterina. Se pare că Sofia nu a dat dovezi de atașament față de familie și chiar dacă învinuirile pe care i le va aduce mai tîrziu tatăl său ar putea fi exagerate, comportamentul său nu a fost ireproșabil, deoarece Toli Toma încredințează prin testament atît administrarea averii cît și ocrotirea copilei unor tutori [36]. După nici o lună de la moartea soțului, Sofia dispare din Gyula împreună cu Franz Kaminsky, vagmistru (wachtmeister) din regimentul de artilerie Vallis. Avînd consimțămîntul tutorilor, Ștefan Tenețchi aduce nepoata la Arad, în toamna anului 1792 și o dă în grija fiicei sale Ana. În 24 septembrie 1792 Sofia se căsătorește oficial cu Franz Kaminsky [37] și trece la catolicism, gest care va amplifica mînia tatălui. Ea se adresează apoi Consiliului locotenențial din Buda cu rugămintea ca acesta să dispună să i se înapoieze fetița [38].

Cazul este transferat Comitatului Arad, care însărcinează pe primpretorul Török György și pe juratul Kristyori Karoly să conducă ancheta. Fiind înștiințat de Arsenie Seceanski, primarul orașului, Ștefan Tenețchi cere sprij-

[33] Arhivele statului Arad, Colecția registre de stare civilă, parohia ort. rom. Arad, registrul 26, fila 7 verso.

[34] Arhivele statului Arad, fond Prefectura județului Arad, seria Acta Congregationum 130/1794 și 28/1794 : Adresa episcopului Pavel Avacumovici către vicecomitele Aradului, din 24 sept. 1793 și adresa aceluiași către Congregația din 25 aprilie 1794. (În aceasta din urmă, Pavel Avacumovici îl numește pe Toli Toma „negustor grec". Este clar că face apel la calitatea lui etnică, nu confesională, deoarece la aceasta se referise cu o propoziție mai sus.

[35] Theodor Capidan, *Macedoromânii*, București, 1942, p. 64.
Toli este un nume caracteristic și frecvent la românii din Pind. El constituie o prescurtare de la Apostoli.

[36] Testamentul lui Toli Toma la Arhiva Episcopiei ort. rom. Arad, dosar 3/1793, nr. 66.

[37] Vezi memoriul lui Kaminsky către episcopul catolic, Arhivele statului Arad, fond Prefectura județului Arad, seria Acta Congregationum, nr. 30/k 794, fasc. 3, fila 5.

[38] Ordinul Consiliului Locotenențial din Buda, Arhivele statului Arad, fond Prefectura județului Arad, seria Acta Congregationum, registrul 36 (Protocollum Congregationum), 1793, fila 383 verso.

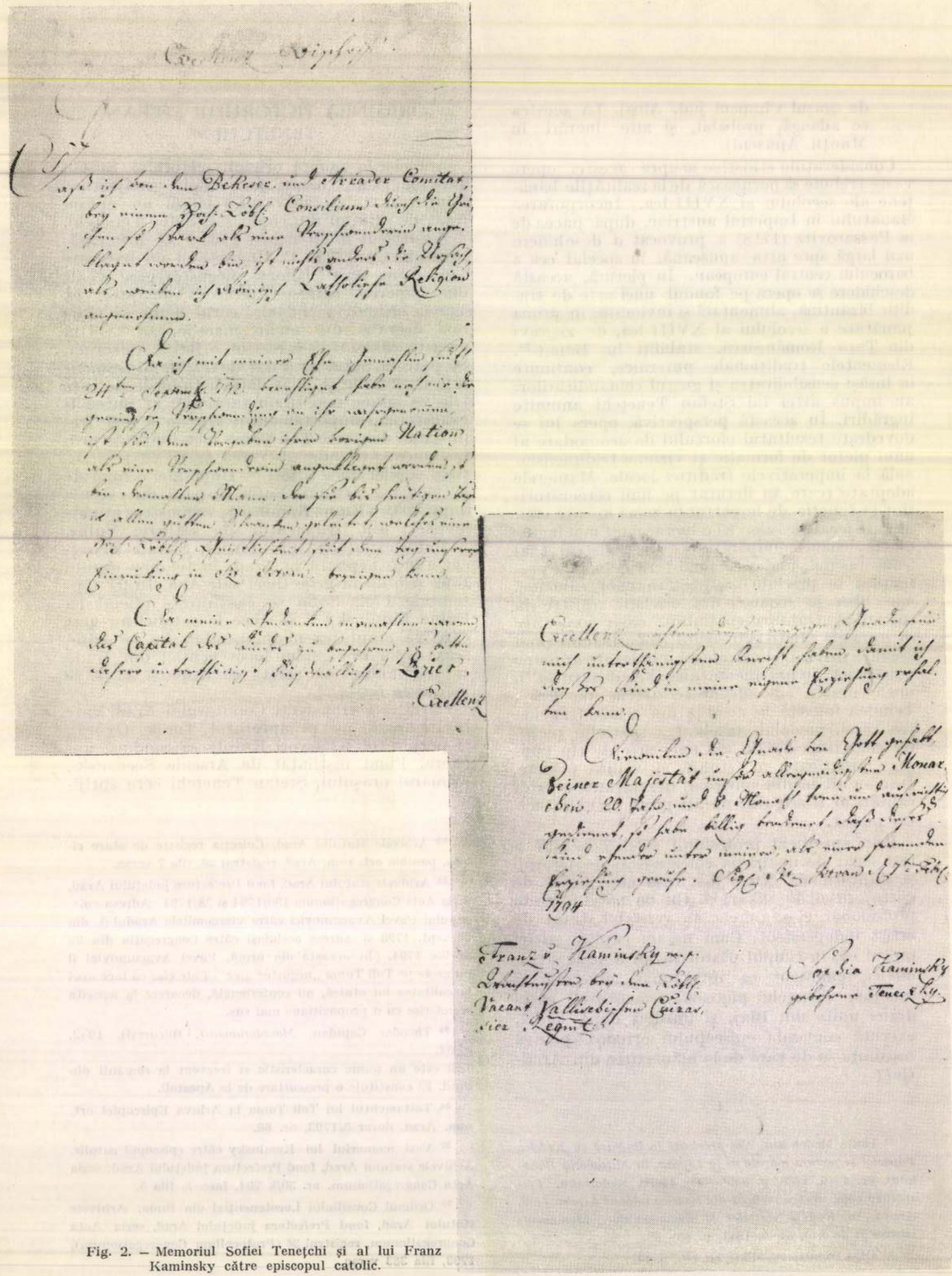

Fig. 2. – Memoriul Sofiei Teneţchi şi al lui Franz Kaminsky către episcopul catolic.

nul episcopului Pavel Avacumovici, printr-un memoriu : „Rugămintea mea de bunic este ca potrivit dispoziției testamentare a tatălui ei legitim și natural Toma, (fetița) să fie scoasă de sub îngrijirea mamei și să fie trecută sub îngrijirea mea și a celeilalte fiice, Ana", iar cheltuielile să fie suportate din moștenirea administrată de tutorii testamentari [39].

Între timp cei însărcinați de către comitatul Arad cu anchetarea cazului au luat interogatoriul Anei Tenețchi, în grija căreia se afla Caterina. A doua zi după interogatoriu, Ștefan Tenețchi, fiica sa Ana și nepoata Caterina au fost aduși în fața Adunării generale a Congregației. Primpretorul Török raportează că situația este simplă, mătușa este dispusă să înapoieze fetița, deoarece posibilitățile ei de întreținere sînt insuficiente, cere doar să i se restituie suma de 35 florini cheltuiți pentru niște medicamente. În fața Adunării generale, Ana protestează că ar fi spus cele raportate de primpretor și jurat. Totul se datorează unei neînțelegeri : „Poate că amintitul solgăbirău și juratul nu m-au înțeles pe mine sau că, dimpotrivă, nu i-am înțeles *noi care vorbim românește*" [40].

Așadar pictorul Ștefan Tenețchi și fiica sa Ana erau vorbitori de limbă românească. În fața instanței din orașul Arad din acea vreme, ei puteau să se adreseze în germană, maghiară, sîrbă și desigur, în latină, considerate limbi oficiale. Limba pe care o vorbeau cei doi între ei și în familie nu era una dintre cele oficiale, fapt care a constituit un impediment în transmiterea și receptarea exactă a ideilor, cu prilejul înfățișării la Congregație.

Ne punem însă întrebarea, ce fel de limbă românească vorbea Ștefan Tenețchi cu fiica lui?

Într-un memoriu din 7 februarie 1794, înaintat episcopului catolic pentru a-i cere sprijinul, Franz Kaminsky consideră „greci" (die Griechen) pe cei din națiunea din care provenea soția sa, Sofia Tenețchi [41]. Acești „greci" care vorbesc însă limba română nu sînt altceva decît ramura sud-dunăreană a poporului român, iar limba vorbită de ei este aromâna sau macedoromâna. Ștefan Tenețchi este deci unul din acei români macedoneni cărora în părțile Aradului și în general, în Imperiul austriac, li se spunea „greci".

În Arad, pe strada Episcopului (Bischoffgasse), unde Tenețchi își avea casa la numărul 14 (azi strada Bălcescu nr. 10) [42] locuiau și alți macedoromâni. Prima casă era a bogatului comerciant Ioan Manuel sau Manoilă[43]. În apropiere de pictor locuia negustorul Vretas Frussa și fiul său, Nicolae Frussa [44], iar cîteva case mai departe îl găsim pe „Georgie" Atanațco fratele renumitului negustor și posesor de vie din Miniș, Trandafir Tanațco sau Trandafir „Grecul" cum apare în unele conscripții.

Trăind printre ai săi, și în atingere cu elementul românesc atît de puternic în părțile Aradului, Ștefan Tenețchi și-a păstrat obiceiurile, limba pe care a transmis-o copiilor, strășnicia morală și tăria de caracter. În severitatea aplicată în familie trebuie să vedem fidelitatea față de normele nescrise ale comunității de origine, fidelitate care a însemnat de fapt, pentru această populație, o garanție de conservare.

MOARTEA LUI ȘTEFAN TENEȚCHI

În 17 mai 1796 [45] Ștefan Tenețchi își întocmește testamentul pe care îl predă spre păstrare primăriei orașului Arad. După scurt timp pleacă în Munții Apuseni unde contractează lucrări. O adresă din 14 mai 1798 [46] a consiliului orășenesc Arad îl caută pentru a-l determina să-și modifice dispozițiile testamentare, aspre cu fiul său Mihail. Acesta murise lăsîndu-și soția și fiica în mizerie. Pictorul este găsit în localitatea Certege (azi integrată orașului Cîmpeni). În fața consiliului orășenesc Abrud, Ștefan Tenețchi se dovedește implacabil, declară că insistă să i se respecte întocmai voința, după care se întoarce la lucrul său. Adresa cu răspunsul consiliului din Abrud poartă data de 30 mai

[39] Primul memoriu al lui Ștefan Tenețchi către episcopul Pavel Avacumovici din 20 februarie 1793.

[40] Contrariați de atitudinea organelor locale, vădit favorabile Sofiei Tenețchi, trecută la catolicism, Ștefan Tenețchi și Ana Tenețchi înaintează al doilea memoriu către episcopul Pavel Avacumovici, în 11 decembrie 1793, sperînd să obțină sprijinul său. Memoriul este redactat de un cancelist în slavono-sîrbă (limba cancelariei episcopești) și în latină (limba administrației de stat). Actul este semnat cu mîna proprie de Ștefan Tenețchi și cu semnul + de către Ana, dovadă că era analfabetă, și nu cunoștea decît limba vorbită în familie, adică româna. Redăm declarația Anei din versiunea slavo-sîrbă : „ ... da moje biti pomianuti solgabirov ijurassor mene razumiali nisu, ili ia ih protiv riaci razumiala nisam, *vlaški nam besiaduiuşcim*". Arhiva Episcopiei ort. rom. Arad, dosar 3/1793, act. 66.

[41] Vezi nota 37.

[42] Datele le-am extras din Arhiva Notariatului de stat Arad, foaia de carte funduară nr. 782, nr. topografic 950, Arad, Bischoffgasse 14 (Bălcescu 10). Cartea funduară a fost întocmită la Arad în 1856 – 57. Declarant este Lazăr Tenețchi, strănepotul pictorului.

[43] Pe casa lui se află tăbliță cu numele străzii. Vezi „Consignatio Plathearum Civitatis Arad", din anul 1783, Arhivele statului Arad, fond Primăria municipiului Arad, seria Acte administrative, dosar 3/1783, fila 1 – 8.

[44] Un urmaș al acestuia, cu același nume, este implicat în luptele naționale românești de la Arad din secolul al XIX-lea. În secolul al XX-lea, acest nume a devenit Fruja.

[45] Data este menționată de Athanasie Tenețchi în testamentul său. Testamentul pictorului s-a pierdut.

[46] Copia adresei Consiliului orășenesc Arad la Arhivele statului Arad, fond Primăria municipiului Arad, seria Acte administrative, dosar 9/1798, fila 66 și 66 verso.

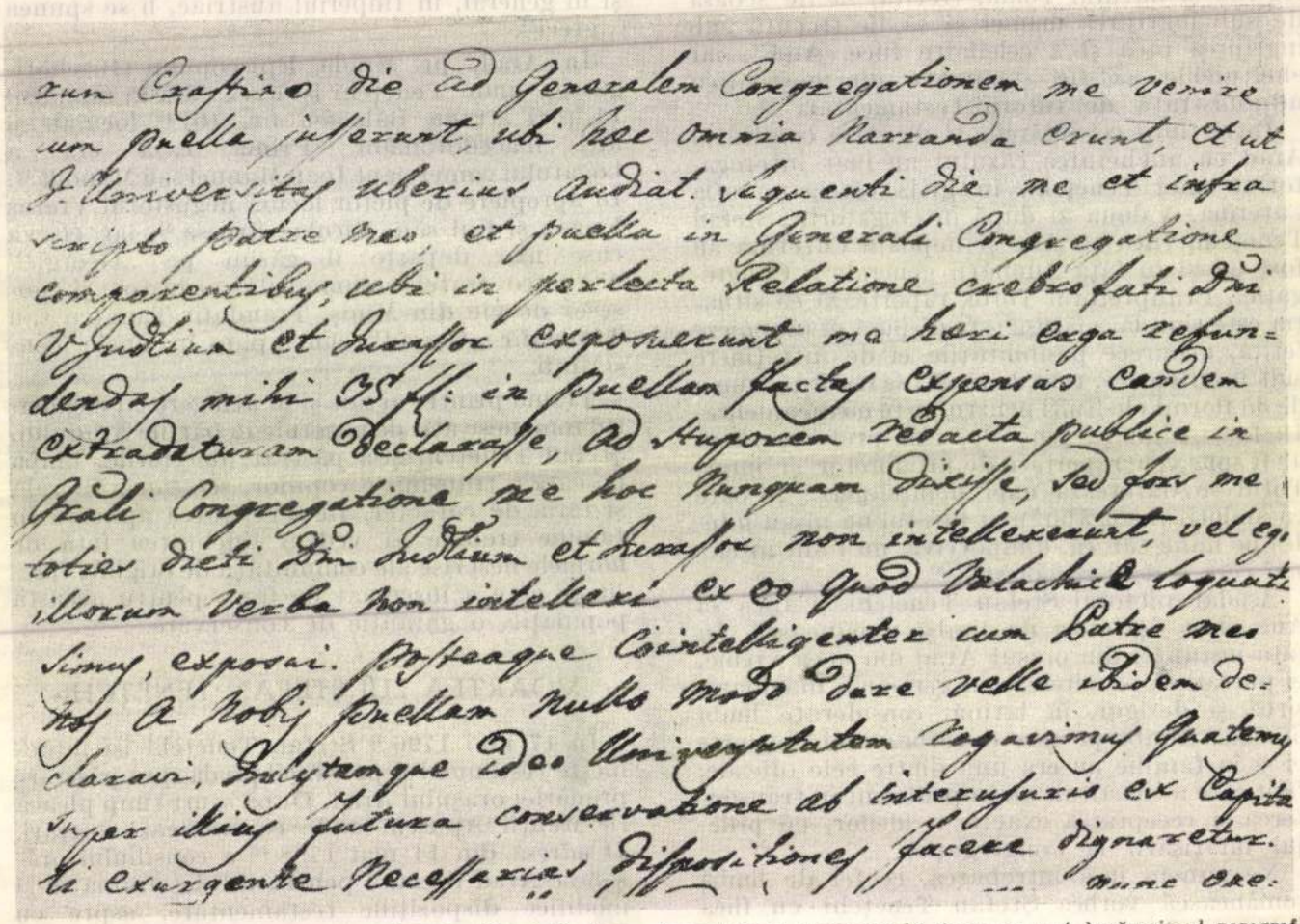

Fig. 3. – Fragment din memoriul lui Ștefan Tenețchi către episcopul Pavel Avacumovici și anume p. 4 după primul paragraf cuprinzînd fraza „noi sîntem vorbitori de limbă românească".

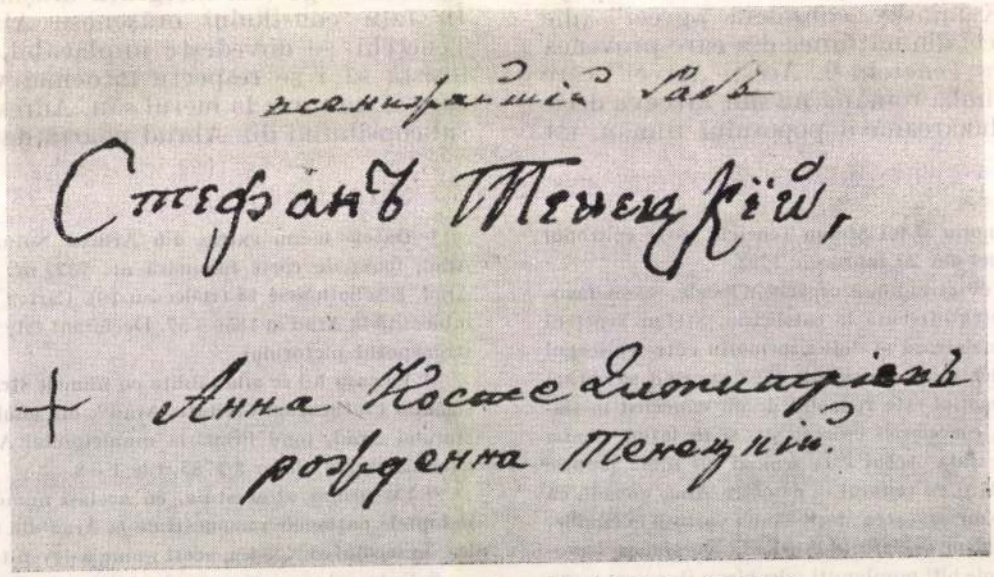

Fig. 1. – Semnătura autografă a lui Ștefan Tenețchi.

1798 [47]. Se pare că pictorul a continuat să lucreze toată vara în Munţii Apuseni. Sezonul era desigur prielnic. Spre sfîrşitul anului 1798, primăria oraşului Arad convoacă rudele lui Ştefan Teneţchi pentru a lua cunoştinţă de conţinutul testamentului acestuia [48]. Pictorul murise. Din documente nu putem afla cu precizie cînd şi unde s-a petrecut evenimentul.

Faptul că nu-l găsim în registrul de morţi al bisericii „Sf. Ioan Botezătorul" din Arad, alături de toţi ceilalţi membri ai familiei sale ne face să admitem că el a murit în Munţii Apuseni, în timpul lucrului, cîndva spre toamna anului 1798. Vitalitatea sa excepţională l-a ţinut în picioare pînă în ultima clipă. Distanţa mare, dificultăţile de informare şi de transport din acea vreme au împiedicat aducerea lui la Arad pentru a fi înmormîntat cu cinstea cuvenită la catedrala oraşului, căreia chiar el îi pictase un nou iconostas şi unde fusese epitrop în anul 1757 [49].

Pornit de undeva din Macedonia de vest, Ştefan Teneţchi a străbătut un drum lung şi rodnic, la capătul căruia s-a pierdut în pămîntul fraţilor săi de la nord de Dunăre. A rămas opera sa. Ea constituie un capitol important şi înnoitor al artei româneşti din veacul al XVIII-lea în părţile de vest ale ţării. Fapta lui artistică s-a răsfrînt însă într-un spaţiu mai vast, care cuprinde deopotrivă pe români şi sîrbi într-o comunitate cu rădăcini adînci şi trainice.

Anexa 1. Versiunea latină a memoriului lui Ştefan Teneţchi şi al fiicei sale Ana către episcopul Pavel Avacumovici

Translatum ex illyrico

Illustrissime ac Reverendissime Domine Episcope Domine nobis gratiotissime!

Infrascripti humillime iterum instamus, quatenus Illustritas Vr̄a ubi necessitas exigeret paterne semet interponere dignaretur, ut puellulam Catharinam defuncti generi nostri Thomae Toli olim Incolae et quaestoris Bekessiensis Illustrati Vrāe benae noti filiam actu per nos cum consensu ejus Tutorum in exemplari vita, et Religione educandam, in qua illa nata est ultro quoque usque ad aetatem ejus maturam retinere possimus, neque per quempiam a nobis accipiqueat. Intelligimus enim Inclytum hunc ! cōttum Aradiensem eandem nobis dilectissimam ad Instantiam matris eius male notatae Illustritati Vrāe bene notae. Excelso Consilio Rēo Lt̄li Hn̄gco praesentatam indeque ad hunc Kōttum Aradiensem eo fine dimenssam ut puellam hanc reciperet, matrique, pro educatione admanuaret quae maleferiata eandem educare insstatu haud est, inebriata enim saepius puellae huic quadam vice inter verbera unam costam fregit, quae tamen ad nos infirma veniens sanitati restituta fuit. Ideo sciens pater matrem hanc pravorum morum esse non sub educatione matris, verum unius ex Constitutis Tutoribus testamentaliter relinqui decrevit. Creasione his diebus celebratae Generalis huius Cottus Congregationis proevie solummodo ego infrascripta Anna Constantini Dimitriev relicta vidua suprafatae puellae Catharinae educatrix et amita per Privilegiatae huius Cit̄tis Consulem vocata in Praesentiam Prēlis ac Grōsi Dm̄ I cottus hujus, et Processus Aradi vice Judici Georgii Török et unius ejusdem cōttus Jurassoris Constituta subsequo modo interrogata fueram. An ne sine ego Kajenszkiana? ad quod me non esse Kamenszkianam sed illius sororem germanam reposui.

Sciscitantibus porro an apus Patrem vel ubi habitem quisve expensas domesticas ferat? Reposui ab uno saltem mense me cum Patre non habitare, meque ex proprio Expensas domesticas ferre. Ad huc interrogata, an Fundum aliquem habeam? Nullum me habere fundum sed si mihi tantum a defuncto meo marito, quantum sorori meae Sophiae nunc Kamenszkianae remanisset me militi nunquam nubturam declarari. Interrogata ultro an parens mens aliquantam substantiam habeat, vivatne, anve eadem substantia sit divisa? Patrem meum Domum hic Aradini situatam vineaque Minessini habere, haeque necdum divisa esse respondi. Postea interrogantibus ubi nam soror mea actu existat viva ne sit? reposui me de sorore ubi sit, et vivatne latere. Ultro quoque interrogata de ipso vigiliarum magistro Kamenszkio ubi nam is sit, in bello ne Gallico, vel ubi? Reposui me de illius mansionis loco nihil scire. Praeter haec interrogata quisnam puellulam hanc Catharinam servet, ego ne vel Pater meus? respondi non patrem meum sed me prolem Jaemineam alioquin non habentem illam non aliter ac meam propriam servare. Ultro quoque interrogata an ego sim in statu puellulam hanc decenter educandi? Reposui si me melius matre ejus illam educandi in statu non putarem, educationem illius nec acceptarem. Et adhunc interrogata qui pro ejusdem puellae necessariis consummat? Reposui me huiusque

[47] Adresa Consiliului orăşenesc Abrud, la Arhivele statului Arad, fond Primăria municipiului Arad, seria Acte administrative, dosar 8/1789, fila 54.

[48] Arhivele statului Arad, fond Primăria municipiului Arad, Index alfabetic al actelor judiciare (Registrum actorum juridicum), anii 1796–99, Registrul 2, litera T: „Teneczky Stephani olim gremialis civis et Pictoris Testamentum presentibus cointeressatis lectum et publicatum est".

[49] Ştefan Teneţchi a fost epitrop împreună cu macedoromânul Ioan Manuel, vecinul său. Vezi Protocolul epitropesc al bisericii „Sf. Ioan Botezătorul".

ad Interusurio ex Capitali illius promanante, nihil percipiente pro unius integri anni et trium mensium intervalle a 14/25 septembris 792 pro eius necessariis, et tempore infirmitatis fractae Costae in Pharmacopea pro medicamentis factas expensas 35 Rh. f in summa consumpsisse. Porro interrogata pro Victu puellae quidnam petere velim? ad quod quantum Vrāe Domini pro justo adinvenierint, me semper contentam fore declaravi puellae enim tenella adhuc existenti satis inserviri debet. Interrogantibus ultro an mater illam ad se accipere voluerit? reposui volenti matri illam ad se accipere nos cognatione junctos dare recusavisse, in considerationem sumpto eo quod postquam puella se ad matrem vocari audivisset sub lectum se occultando iddeque prominendo dixisset se illam pro matre habere nolle sed me, et eadem puella interrogans matrem de Patre an rediverit, postquam patrem mortuum, et nec dum domum reversum audivisset, se etiam nolle domum ire declaravit. His finitis antefati V. Iudium et Jurassor dixerunt haec omnia per me multo dicto scripto concinnari haud posse verum Crastixo die ad Gheneralem Congregationem me venire cum puella jusserunt, ubi hac omnia narranda erunt, et ut I. Universitas uberius audiat. Sequenti die me et infrascripto, patre meo, et puella in Generali Congregatione comparentibus, ubi in perlecta Relatione crebro fati Dñi V. Judium et Jurassor exposuerunt me hoeri erga refundendas mihi 35 fl. in puellam factas expensas eandem extradaturam declarasse, ad stuporem redacta publice in Grati Congregatione me hoc nunquam dixisse, sed fors me toties dicti Dñi Judium et Jurassor non intellexerunt, vel ego illorum verba non intelexi ex eo quod valachice loquutti simus, exposui.

Posteaque cointelligenter cum Patre meo nos a nobis puellam nullo modo dare velle ibidem declaravi, Inclytamque ideo Universitatem rogavimus quatemis super illius futura conservatione ab interusurio ex capitali exurgente necessarias dispositiones facere dignaretur ad quod repositum fuit quod circa eam rem nunc perentur. His finitis nos domum ire posse dictum fuit.

Ex his proinde circumstantionaliter videmus cottum hunc Aradiensem ex manibus nostris consanguineorum dilectam puellam Catharinam defuncti generi nostri Thomae Toli filiam apud nos in educatione cum consensu legalium illius Tutorum testamentaliter per Patrem illius praementionatum denominatorum prout in ducenda bona vita ita et in Religione nostra Orientalis Ecclesiae non Unitae, in qua illa nata Paterque eius obiit adhuctenellam existentem accipere, et non scimus cui matrique sub educationem, et alienae religioni dare velle. Ut proinde porro in nostra Religione educaretur et usque ad maturam actatem apud nos permaneret, a nobisque non acciperetur neque alteri cuipiam educanda daretur de genu supplices lachrymosa Illustritatem Vram oramus quatenus Illustritas Vra uti noster gratiotissimus Pater, et Archipastor, ubicumque necesse erit semet interponere dignaretur. In Caetero jugi venerationis cum cultu sacras osculando manus emorimur. Illtatis Vrae humillimus servus Stephan Teneczky m.p. + Anna Constantini Dimitriev nata Teneczky. Aradini die 11a fbris st. vet. 793.

verso
Illustrissimo ae Reverendissimo Dño Paulo Avacumovics Orientalis Ecclesiae Graeci Non Uniti Ritus Eppo Aradiensi Jenopolitano, M. Varadiensi et Halmagyensi, Dño nobis gratiotissimo.

Arhiva Episcopiei Ort. Rom. Arad, dosar 3, an 1973, act 66.

Anexa 2. Memoriul lui Franz Kaminsky şi al Sofiei Teneţchi către episcopul catolic

Euer
(...) Excellenz Bischoff

Dass ich von den Békeser und Arrader Comitat bey einem Hoch — Löbl. Consilium durch die Grichen so stark als eine Verschwenderin angeklaget worden bin, ist nichts anders die Ursach, als weilen ich Römisch Katholische Religion angenohmen.

Da ich mit meiner Ehe Gemahlin seith 24ten Septemb. 1792 verehliget, habe noch nie die geringste Verschwendung an ihr wahrgenommen, ist sie dem Vorgeben ihrer vorigen Nation als eine Verschwenderin angeklaget worden, so bin dermahlen Mann, der sie bis heutigen tags in allen gutten Schranken geleitet, welches eine Hoch Löbl. Geistlichkeit seit dem Tag unserer Einrukung in Szt. István, bezeugen kann.

Da meine Gedanken niemahlen waren das Capital des Kindes zu begehren, so bitte dahere unterthänigst Fussfällichst Euer Excellenz möchten diesse einzige Gnade für mich unterthänigsten Knecht haben, damit ich diesses Kind in meiner eigenen Erziehung erhalten kann.

Dieweilen die Gnade von Gott gehabt Seiner Majestät unsser allergnädigsten Monarchen, 20 Jahr und 8 Monath treu und aufrichtig gedienet, so habe billig verdienet, dass dieses Kind ehender unter meiner, als einer fremden Erziehung geruhe.

Sig. Szt. István dem 7ten Febr. 1794.

Franz V. Kaminsky m.p. Sophia Kaminsky
Wachtmeister bey dem Löbl. gebohren
Teneczky
Vacant Vallischischen Cuirassier
Regiment

Arhivele Statului Arad, Fond Prefectura județului Arad, Seria Acta congregationum, fasc. 3, nr. 30, f. 5, 6.

HORIA MEDELEANU

QUELQUES DOCUMENTS CONCERNANT LE PEINTRE ȘTEFAN TENEȚCHI DE BANAT

RÉSUMÉ

Ștefan Teneţchi est l'un des peintres d'église les plus intéressants de ceux qui ont été actifs au Banat à la deuxième moitié du XVIIIe siècle.

Signalé à Arad à partir de 1748, il est probable qu'il y meurt en 1798. Durant un demi-siècle il a déployé une intense activité de peintre d'icônes tant dans la région même que dans la zone des communes rurales des Monts Apuseni, contribuant beaucoup à un processus de large ouverture de la peinture religieuse traditionnelle vers l'art occidental et plus particulièrement vers l'art baroque de l'Europe centrale.

S'appuyant sur une minutieuse documentation d'archives, l'article essaie de reconstituer avec un surplus d'exactitude la biographie de Ștefan Teneţchi, tout en lançant l'hypothèse de son origine macédo-roumaine.

CRONICA

A II-A SESIUNE ANUALĂ A COMITETULUI NAȚIONAL ROMÂN DE ISTORIA ARTEI—BUCUREȘTI, 1983

ARTĂ ȘI ISTORIE. IMAGINEA — DOCUMENT ÎN CIVILIZAȚIA ROMÂNEASCĂ

Aflată la a doua sa ediție, Sesiunea anuală a Comitetului național român de istoria artei s-a desfășurat sub semnul unei idei perene : legătura dintre artă și istorie — istoria ca fapt, istoria ca mentalitate, istoria ca permanență —, cei doi factori ai binomului fiind priviți în interdependența și intercondiționarea lor reciprocă : implicația istorică — suport al actului artistic, imaginea artistică — document al istoriei.

Generozitatea temei a atras, firesc, un număr mare de cercetători, ale căror comunicări au acoperit practic două milenii de civilizație, de la epoca daco-romană pînă în zilele noastre. Pe o altă coordonată, nici una dintre provinciile istorice ale țării nu a rămas în afara preocupărilor, iar participarea specialiștilor de la institutele din București și Cluj-Napoca, ca și de la muzeele din București, Sibiu, Arad, Piatra-Neamț și Rîmnicu-Vîlcea a semnificat atît cuvenita atenție acordată dezvoltării unitare și organice a civilizației noastre, cît și crearea unui larg front comun — cu mari resurse — pentru cercetare.

În „Cuvîntul de deschidere", prof. univ. dr. doc. Mihnea Gheorghiu, Președintele Academiei de Științe Sociale și Politice, a subliniat importanța manifestării ca atare, decurgînd pe de-o parte din crearea unei continuități ce tinde să se transforme în tradiție, pe de alta din însăși tema aleasă pentru dezbatere. Actualitatea acesteia își dovedește o dată în plus și oportunitatea, legată fiind de obiectivele majore ale cercetării de azi și putînd constitui sugestii sau chiar verigi prețioase în elaborarea lucrărilor fundamentale aflate în planul Academiei.

Pentru o mai lesnicioasă urmărire a ideilor, dar și pentru a respecta un principiu de bază al celei de-a doua părți a amintitului binom, cele 28 de comunicări — susținute timp de două zile (21 și 22 februarie) — au fost programate în ordine cronologică, iar în cadrul marilor secțiuni de timp, grupate după anumite afinități tematice.

O observație se impune mai cu seamă prin sensul descifrabil în faptul consemnat : accentul preocupărilor a fost pus pe anume puncte nodale din evoluția civilizației noastre, pe diferite momente și aspecte legate de perioadele de forjare ale epocii moderne, încă de la primele mijiri ale acesteia.

Într-o altă ordine de idei, toate comunicările lasă să se întrevadă un fel de substrat comun, în care își împletesc rădăcinile istoria sau analiza faptică artistică cu istoria mentalităților. Cu puține aspecte comparatiste, demersul — chiar nedeclarat — își dovedește rodnicia.

În acest sens, demnă de relevat este comunicarea lui Alex. Duțu *(Structura culturii figurative și a culturii scrise în secolele XVII—XVIII)*, care a încercat să demonstreze în ce măsură operele scrise și cele pictate poartă amprenta epocii — văzută prin prisma studiului mentalităților — și, în principal, cum se poate constitui imaginea într-un document al viziunii omului despre lume.

Într-un limbaj mai metaforic, intervenția lui Octavian Barbosa, *Nostalgia originilor : imagine și simbol*, căuta să sugereze idei similare pînă la un punct, invitînd la căutarea tîlcului profund și plural al limbajului imagistic.

Ca o binevenită exemplificare, comunicarea lui Radu Bercea *(Anistorismul simbolului și istoria artei. Perenitatea unui motiv arhaic în evoluția artei românești)* urmărea motivul vasului ca simbol al corpului omenesc în diferite culturi, cu accente pe de o parte în neoliticul românesc, pe de alta într-un „Autoportret" de Țuculescu, conchizînd că în fiecare context cultural vasul este asociat altei ipostaze umane, dar că el relevă permanent același resort semantic propriu gîndirii simbolice arhaice.

STUDII ȘI CERCETĂRI DE IST. ART., SERIA ARTĂ PLASTICĂ, T 30, P. 82–89, BUCUREȘTI, 1983

Tenck Márton

ötvös Nagyszeben-
Kőmagyötvj. 238 l.

1319

Martinus Tenck, e. 1568—1581. (A: II,4. Gy: 26.) Műve
nem ismeretes. — *Arbeit nicht bekannt.*

Teneczky Gábor

Teneczky Gábor, építész, 1781-től 1784 végéig az építészeti szakosztály növendéke volt. 1784-ben a Gundel-díjat nyerte.

Fleischer Bécs

90. l.

Római bronskancsó VIII. 228.

11. Kismarton (Eisenstadt), díszterem az Esterházy kastélyban

12. Carpoforo Tencala: Részlet a kismartoni Esterházy kastély dísztermének mennyezetképéből

A másik példa a kismartoni díszterem (11. kép) menynyezetfreskójáé, amelyet a Lucchese tervezte épületeken máshol is foglalkoztatott *Carpoforo Tencala* készített. A három önálló tematikai részletből felépített falképegyüttesben Ámor és Pszihé története, a középmező kereteit összefogó címerek tanúsága szerint, az Esterházyak okosan kötött 17. századi házasságait dicsőíti. Ez gyakori témaköre volt a reneszánsz és barokk művészetnek, ugyanúgy, ahogy a kismartoni falkép-tematika második rétegének, a Hesperidák aranyalmájának története is, amely Tencala más művein, például a trautenfelsi kastélyban is feltűnik. A harmadik tematikai réteg azonban jellegzetes módon ismét speciálisan magyar, nemzeti programot hordoz. Magyarország egykori nagyságát allegorikus nőalakok sorával idézték fel, akik a hajdan, a török megszállás előtt birtokolt országrészeket, tartományokat jelképezték.[16] (12. kép) Általuk idézte fel Esterházy Pál képileg is azt a múltban és a 17. századi magyar főnemesség vágyaiban létező hatalmas Magyarországot, amelynek visszaállítását a török kiűzésével remélték, s amelyet a magyar királyként uralkodó Habsburgok elé is célul tűztek ki.

16 *Tencala* tevékenységéről, a kismartoni díszterem programjáról lásd *Werner Kitlitschka:* Beiträge zur Tätigkeit Carpoforo Tencalas nördlich der Alpen. Wiener Jahrbuch für Kunstgeschichte XXIII. 1970, 208–231.; továbbá *Galavics* i. m. 96–102 a díszterem mennyezetképeinek nemzeti tematikájáról, s annak ikonográfiai programjáról és párhuzamairól is. Legújabban *Ingeborg Schemper-Sparholz:* Illustration und Bedeutung – inhaltliche Überlegungen zu den Fresken Carpoforo Tencalas in Trautenfels, Eisenstadt und Náměšt a. d. Oslava. Wiener Jahrbuch für Kunstgeschichte XL. 1987, 303–319

TENCALA, Carpoforo
Galavics Művtört.Ért. 1988 3-4 / 144 p.
+ 143 p. ill

KEDVEZMÉNYES

BÚTORVÁSÁR

a Balmazújvárosi ÁFÉSZ bútorboltjában

június 19-től 26-ig

Nyitva: 8—16 óráig, vasárnap is,

Telefon: 118

A VÁSÁR IDEJE ALATT

3 000,— Ft feletti vásárlás után 300,— Ft
5 000,— Ft feletti vásárlás után 500,— Ft
10 000,— Ft feletti vásárlás után 1000,— Ft
15 000,— Ft feletti vásárlás után 2000,— Ft

ÉRTÉKŰ VÁSÁRLÁSI UTALVÁNYT ADUNK.

CSAK EGY HÉTIG,

DŐ VÁLASZTÉK

Búto

30,—

BEFIZ
TÜ

Hegesztő viz
épületlakatost,
jelíőrt (nyugdíja
munkásnőt háro
mint a Mikepér
telephelyre 4 ól
kalmaz az Alföl
cen, Böszörmény
Hivatalsegédet
Kísérleti Fizika
kezés munkanap
Debrecen, Bem t
Nem nyugdíja
kalmaz az Ingat
Jelentkezés Pét
rendésznél.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 JUN 19

Hajdúbihari Napló

Tenk László

1021

Tenk László: HAJNAL (Nagytemplom)
(A tájképkiállítás anyagából)

CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN ÖT ÓRAKOR NYÍLIK

Debrecen, környéke és Hortobágy tájképkiállítás

A Képcsarnok Vállalat Medgyessy Termében (Vöröshadsereg útja 31.) csütörtökön délután öt órakor **Elek Sándorné**, a megyei tanács művelődési osztályának helyettes vezetője nyitja meg a Hajdú-Bihar megyei festőművészek **„Debrecen, környéke és Hortobágy"** című tájképkiállítását. A kiállításon **Bényi Árpád, Bíró Lajos, Bodó Károly, Cs. Uhrin Tibor, Egerházi Imre, Félegyházi László, Herpay Katalin, Józsa János, Kapcsa János, Madarász Gyula, Maghy Zoltán, Menyhárt József, Szabó László, Tar Zoltán, Tenk László** művei láthatók.

A kiállítás június 3-ig tekinthető meg naponta 9.30 órától 18 óráig. Szombaton 9 órától 14 óráig. Vasárnap zárva.

korosztályomról, saját élményei

Korondy György a Lam-

Lo
zsijá

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 135-068, 337-748, 340-726
1974 JUN 2 3

Hajdúbihari Napló

Tenk László

Tenk László két alkotása

Lent: Önarckép (olaj)

Jobbra: Debreceni Niké (Cseresznyefaszobor)

1021

ebben a posványos rengetegben . .
— gondolta magában.

A két pákásszal mély gödröt ás
tott, leengedték bele a vaspánt
ládákat. Azután a két szerencsé
lennel végeztek, a temetüket a l
dákra fektetve temették el. A fö
det elsimították, befödték gizga
zal, vízi növények burjánzó indá
val. A basa égre emelt két kezét
mellére csapva kiáltotta: „Átko
arra az idegenre, aki ezt a gödr
valaha is kihantolja: úgy pusztu
jon, mint azok, akik megásták
Kiáltását addig se hangzott, mi
pusztán a szamárbőgés meg a k
tyaugatás, felfogta a sűrű nád
No, de ökelme megnyugodott:
kincs jeles helyen van, könny
megtalálhatja, elásásának is me
adta a módját.

Hanem amikor hátat fordítva
nagy tölgyfának janicsárjaival

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 MÁJ 26

Hajdúbihari Napló

Tenk László

Tenk László:

ÜLŐ AKT

1021

Temple János, festőművész.

Temple János: Strobl Alajos a műtermében című festménye

Délmagyarország, 1921. aug. 2.

Az elveszett Jókai-portré

A bástya most havas és kékesfehér, a rácsos ablakon beverődő visszfény szétszóródik a műteremben, tejszerű atmoszférában úszik minden: az állványok, a friss vásznak és a két portré. Az egyik kép »*Pápi*«-t ábrázolja, a másik fiatal lányt, az öregúré a falon függ, vörösbarnára pácolt, aranycirádás keretben, a lányé még az állványon — várva az utolsó simításokat. Pápi portréjának bal felső sarkán szignó: »*Temple, 1885*«. A lányén jobb oldalt, alul: »*Feszty Masa, 1962*«. *Temple* remekéről a képzőművészeti lexikon azt írja, hogy holléte *ismeretlen*, a másik alkotás születését pedig egy családi levél előzte meg. Pápi még ma is a világ egyik legolvasottabb írója, unokája Masa — a Körkép festőjének lánya — jelenleg is dolgozik; most fejezi be a kislány képét, amelyet a nagypapa portréjáért ad cserébe a családnak...

Az őszi alkony látnoka

Nagypapa hatvan esztendős ezen a portrén, *paróka nélkül, nutriaprémes kabátban, lazára kötött fekete nyakkendőben, szakállasan, bajuszosan* mutatja bal profilját a mesternek, aki annak idején a jónevűek közé tartozott a magyar művészvilágban. A festményre vetődő első pillantás a *fejen* akad meg — mágnesként szegezi oda a tekintetet a sötét héttérből kiemelkedő, finomrajzú *koponyaív*. Erről a koponyáról mondják az antropológusok, hogy nehezen lehetne párjára lelni; átsugárzik rajta *a hallatlan szellemi erő és lelki nagyság*.

Temple János hetekig gyötrődött, amíg belelopta a kék szemekbe azt a kis sugarat, amely oly szelídé és *látnokivá* teszi nagypapa nézését a képen — de mindig így tekintett boltozatos homloka mögül a világba. Látnok volt ő akkor is, amikor őszi alkonyt figyelt a svábhegyi villa kertjében *Gárdonyi Gézával, Bródy Sándorral* és a *Feszty* házaspárral; Masikát kézenfogva vezette az avaron.

— *Kékeszöld az ég* — szólt *Gárdonyi*. — *Inkább narancsvörös, sok türkizkékkel* — mondta *Bródy*. Masika elengedte Pápi ujjait és elkottyantotta magát:

— *Lila, lila!*

Nagypapa nevetett és csendesen odaszólt a társaságnak:

— *Meglátjátok ebből a kislányból festő lesz.*

Feszty Árpád ezt kinyilatkoztatásnak vette, amely megerősítette elképzeléseit lányáról.

Két napig egy sort sem írt

A fekete nyakkendőn rubinvörös folt virít. Közelebb kell lépni a képhez, hogy kivehető legyen, mi az. Kis *ördögfejecske*, tűvel beleszúrva a fénylő selyembe. A mai napig senki nem jött rá, miért szerette úgy az öregúr az ördögöcskét; *ha tehette, mindig viselte*. Pedig semmitől sem állt távolabb, mint bármiféle »ördögitől«, vagy csak a gondolatától is. Éppen karácsony volt, amikor kisunokája beteg lett és könyöröghettek valamennyien a gyereknek, hogy igya meg a tejet. Pápi másnap ismét eljött, nagy csomaggal hóna alatt, a csomagban *papírmasétehénkével*. A miniatűr tehén belsejébe tejespalackot rejtettek, hozzákapcsolva a parányi szarvasbőr tőgyhöz. A helyszínen »fejt« tejet persze, hogy *rögtön megitta* a beteg. Nagypapa két napig egy sort sem írt, csak kuncogott...

Egyetlen sajnálatra méltó az egész képen, hogy a két kezet már nem festette meg a mester. De a portré alatt kis asztal áll, palettákkal, tégelyekkel, ecsetekkel agyonrakva. A festőholmik között pihen a *gipsz jobbkéz-másolat*, a rég elporladtnak gyengén domborodó ereivel, hosszúkás körmeivel. A kéz úgyszólván *sohasem* javította a kéziratot... Itt van a kis asztal mellett a szekrény, amelyben a »*Szabadság a hó alatt*« és az »*Egy az Isten*« kéziratöredékei pihennek. Gömbölyű és apróbetűs oldalak, az egyiken *egy szó* finoman áthúzva — ennyi az egész korrektúra...

Csak neki nem tetszett...

Úgy történt nemrég, hogy levél érkezett a várbeli műterembe Debrecenből: azt írta az unokanővér, hogy *szívesen átadja* a nagypapát ábrázoló festményt, de szeretné, ha cserébe portré készülne az ő unokájáról. *Feszty Masa* tehát megfestette a kislány képét és közben a *Temple*-kép is megérkezett a Dísz térre. Most már képzőművészeti katalógusba vehetik a *legszebb művet*, amelyet Pápiról valaha festettek. De végül is, hogyan jutott a család ehhez az alkotáshoz?

Sok évtizede már, hogy egy ízben *Feszty Lajos* — Árpád fivére — Jókainál vacsorázott. Étkezés közben megbámulta az ebédlőben függő képet.

— *Móricz bácsi, ez a festmény nekem nagyon tetszik* — mondta. A házigazda leakasztotta a falról és így adta át vendégének:

— *Lajoskám, ha tetszik, hát legyen a tiéd, örököljétek Pápitól ezt a csekélységet. Nekem ugyan sehogy se tetszik...*

Ez az egyetlen parókanélküli Jókai-kép!

Jankovszky János

Pest megyében — főként a nagykátai, a ceglédi, a dabasi és a monori járás futóhomokos, szikes területein.

Másodpercenként félmillió összeadás

Egy manchesteri egyetemen új elektronikus gépet mutattak be, amelyen másodpercenként 500 000 összeadást lehet elvégezni. A gépet a világűr felderítésénél, a magreakció kiszámításánál és meteorológiai feladatok elvégzésénél veszik igénybe.

HÁROM BÁTOR EMBER

A Szolnoki Vízművek Verseghy úti telepén vasárnapra virradó éjjel tűz keletkezett. A telepen éjszakai szolgálatot teljesítő Szeberényi Ferenc, Szeberényi József és Godócs János észrevette a tüzet és nyomban megkezdte az oltást. A 12 fokos hidegben vödrökben hordták a vizet; ruhájukra fagyott a víz, de hősi helytállásukkal és bátorságukkal megfékezték a lángokat, s így százezer forint értékű vagyont mentettek meg.

— *LESZAKADT A VONTATÓRÓL és elsüllyedt egy csehszlovák uszály, amikor 500 tonna szénrakományával nekiütközött a pancsovai dunai híd egyik pillérének.*

és tízezerszámra gyűlnek össze azok a levelei[illegible] a gyere[illegible] küldenek. Az érvény[illegible] sek sze[illegible] kell kül[illegible] érkezett[illegible] ne érje[illegible] amely a[illegible] kívül a[illegible] hogy a[illegible]

— Fé[illegible] Hortobá[illegible] lapították meg az idén végzett mérésekből a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem meteorológiai intézetében.

Hogy ne fájjon a foghúzás!

Mary Smith 17 éves oklahomai leányt zsebtolvajlásért állították bíróság elé. A lány hét fogorvostól 6500 dollár értékű értéktárgyakat és pénzt lopott fogkezelés közben az orvosok zsebéből. A vádlott a tárgyaláson kijelentette, hogy azért lopott, mert így könnyebben viselte el a fájdalmakat.

— **A kisapostagi sziget** Duna-ágának lezárását megkezdték: a gátépítési munka célja nem a folyó szabályozása, hanem a Duna tisztaságának megőrzése — ugyanis így szűrik ki a Dunai Vasmű szennyvizét.

KÉT HALÁLOS KÖZLEKEDÉSI BALESET

Az Üllői út és Ecseri út kereszteződésénél egy Kispest felé induló, 42-es jelzésű mozgó villamosról leugrott Partek Vilmos 32 éves ablaktisztító. A pótkocsi alá került. A mentők kórházba akarták vinni, útközben azonban belehalt sérüléseibe. — A XIV., Nagy Lajos király út és Egressy út torkolatánál Kornai Józsefné 56 éves házfelügyelőnőt egy 32-es jelzésű autóbusz gázolta halálra. A balesetet Kornainé vigyázatlansága okozta.

[illegible] mint 15 000 [illegible] fontak karácsonyra a tiszadorozsmai háziiparosok; a falunak alig van olyan háza, ahol ne készítenének kosarakat fehér fűzfavesszőkből.

LEMEZMINŐSÉG ULTRAHANGOS ELLENŐRZÉSE

Hengerművekben a gyártásellenőrzésnek folyamatosan kell történni, mert nagy mennyiségben történik a termelés, és a selejt is nagy kárt okoz. Egy leningrádi hengerműben ultrahangos ellenőrzést vezettek be. Az ultrahang-sugár másodpercenként ötvenszer hatol át a lemezen és azonnal jelez, ha a lemezvastagság eltérése nagyobb a »tűrés«-nél.

— *KOLUMBIAI EGYE[illegible]*

Ünnepi műsorkalauz

Színházak műsora

Hétfő, december 24

Állami Bábszínház: Jancsi és Juliska (de. 11), Misi mókus vándorúton (du. 3), A bűvös tűzszerszám (du. 5).

Kedd, december 25

Operaház: A diótörő (de. 11), Manon Lescaut (7). — Erkel Színház: János vitéz (de. 11), Vidám karácsony (du. 3), A koldusdiák (7). — Nemzeti Színház: Csongor és Tünde (7). — Katona József Színház: Pygmalion (du. fél 3), Az utazás (7). — Vígszínház: A néma levente (du. fél 3), Különös találkozó (7). — Madách Színház: A vágy villamosa (du. fél 3), A kaukázusi krétakör (fél 8). — Madách Kamara Színház: Az egérfogó (du. fél 3), Libikóka (fél 8). — Petőfi Színház: Légy szíves, Jeromos (du. fél 3), Hét pofon (7). — Fővárosi Operett Színház: A mosoly országa (du. negyed 3), Banditák (7). — Jókai Színház: Kék madár (du. 3), Genf, 1938 (7). — József Attila Színház: A csalafinta báróné (du. fél 3), A túl tisztességes asszony (7). — Irodalmi Színpad: Így írunk mi! (L-bérl. 2. előad., 7). — Állami Bábszínház: A három kismalac (de. 11), Aladdin csodalámpája (du. 3), Csilicsala csodája (du. 5). — Vidám Színpad: Vidám kínpad (fél 4, fél 8). — Kis Színpad: Jaj, a mama . . . (du. 3), Legfeljebb elválunk (7). — Tarka Színpad: Őfelsége, a sztár (fél 4, fél 8). — Kamara Varieté: Nem az én aszfaltom! (fél 4, 6, fél 9). — Fővárosi Nagycirkusz: Africana (fél 4, 7). — Bartók-terem: A bűvös erdő (de. 11), Karácsonyi zenés ajándék (4, 8). — Zeneakadémia: Nines korhatár (4, 8).

Szerda, december 26

Operaház: A diótörő (de. 11), Don Carlos (7). — Erkel Színház: Pillangókisasszony (de. 11), Ecseri lakodalmas (az Áll. Népi Együttes műsora, du. 3), Tosca (7). — Nemzeti Színház: Bánk bán (7). — Katona József Színház: A nagy mutatvány (du. fél 3), Liliomfi (7). — Nemzeti Színház Kamaraszínháza: Leleplezés (du. fél 3). — Vígszínház: Záróra (du. fél 3), A nadrág (7). — Madách Színház: Svejk a második világháborúban (du. fél 3), A vágy villamosa (fél 8). — Madách Kamara Színház: Libikóka (du. fél 3), Elveszett paradicsom (fél 8). — Petőfi Színház: Hét pofon (du. fél 3), Légy szíves, Jeromos (7). — Fővárosi Operett Színház: Banditák (du. negyed 3), Budai kaland (7). — Jókai Színház: Kék madár (du. 3), Bűn és bűnhődés (7). — József Attila Színház: Az eltűnt miniatűr (du. fél 3), A három testőr (7). — Irodalmi Színpad: Így írunk mi! (du. fél 4). — Állami Bábszínház: János vitéz (de. 11), Világszépe (du. 3), Misi mókus vándorúton (du. 5). — Vidám Színpad: Vidám kínpad (du. fél 4), Bohózat-album (fél 8). — Kis Színpad: Legfeljebb elválunk (du. 3), Susmus (7). — Tarka Színpad: Őfelsége, a sztár (fél 4, fél 8). — Kamara Varieté: Nem az én aszfaltom! (fél 4, 6, fél 9). — Fővárosi Nagycirkusz: Africana (fél 4, 7). — Bartók-terem: A bűvös erdő (de. 11), Karácsonyi zenés ajándék (4, 8).

Művtört.Ért. 1989 1-4

STEFAN TENECKI ÉS MŰHELYÉNEK MUNKÁI MAGYARORSZÁGON [1]

Stefan Tenecki (1730 körül—1786 körül[2]), a 18. század második felének kiemelkedő ikonfestő mestere szerb nemesi családból származott. Őseit Bethlen Gábor telepítette az Arad melletti Lippára. Itt született Stefan Tenecki is,[3] Festői tanulmányait Ukrajnában végezte, melynek ikonfestészetében a nyugat-európai barokk stílus elemei jelentős helyet foglaltak el. Világi tárgyú munkái alapján feltételezhető, hogy nyugat-európai műhelyekben is megfordult.[4] Életét Aradon, illetve Aradhoz közeli birtokán, Ménesen töltötte. Munkáit ,,aradi festő''-ként, ,,ikonfestő''-ként, illetve C. T. monogrammal és évszámmal szignálta. Korának népszerű mestere volt, aradi műhelyében számos segéddel dolgozott. Tanítványai közül név szerint ismert Mihail Bokorovič.[5] Tenecki a budai születésű Isak Antonovič aradi püspök udvari festőjeként működött és tagja volt az aradi városi tanácsnak.

Legkorábbi munkája a vilovói ikonosztázion 1752-ből, legkésőbbi ez ideig 1784-ből ismert. Világi és egyházi tárgyú műveket egyaránt festett: a 18. sz. 50-es éveiben készülhetett Nagy Péter cár és Isak Antonovič portréja, 1760 körül Önarcképe (melyen tanácstagi öltözetben és ecsettel festette meg önmagát), két magyar vonatkozású festménye az 1750-es években: egy kuruc és egy labanc katona lovas portréja. A vilovói ikonosztázionon kívül megfestette a lippai ikonosztáziont,[6] 1772-ben a rumai képfalat,[7] 1766-ban dolgozott Krusadolban. Különböző gyűjteményekben számos különálló táblája őrződött meg.[8]

Ikonfestői stílusát O. Dimitrijevič-Mikič, az első és ez ideig egyetlen Teneckiről szóló összegző tanulmány szerzője így jellemzi: a bizánci hagyományokat az ősi ikonográfia és arany háttér alkalmazásában őrizte meg. Figurái az anatómia kitűnő ismeretéről tanúskodnak. A formákat, a figurákat sosem egyszerűsíti, nem stilizálja. Művészetében a barokk hatása az öltözékek megfogalmazásában, a drapériák széles körű alkalmazásában jelentkezik. Az öltözékeket nem stilizált arany, ritkábban ezüst ornamentikával díszíti. Dús ornamentikát használ az arany háttereken is.[9] Számos barokk motívum is megjelenik alkotásain: gomolygó felhők, szárnyas angyalok stb. Különleges az ikonjain megfestett tájképi környezet, amely nyugati hatásra utal. Technikája — gipszalap alkalmazása nélkül olajjal fára festett — szintén nyugati hatásra enged következtetni.

Magyarországon ez ideig egyetlen szignált munkája ismert: *„Az Istenanyja megkoronázása"* a szegedi szerb templomban (1. kép). Ugyanitt látható egy másik azonos tematikájú alkotás, amelyet D. Davidov szintén az ő kezemunkájának tart.[10] Sz. Vujicsicsra hivatkozva D. Davidov megemlíti, hogy Stefan Tenecki 1760-ban megfestette a pesti szerb templom ikonosztázionját, amelyből véleménye szerint két darab őrződött meg; Péter és Pál apostol ikonjai jelenleg a szentendrei Szerb Egyházművészeti Gyűjtemény tulajdonában vannak.[11]

A békési román orthodox parákián őriznek egy igen rossz állapotban lévő vászonra festett olajképet: *„Az Istenanyja megkoronázása"* (2. kép). Ószláv feliratának fordítása: „Az Atya a Leányát, a Fiú az Anyját, a Szentlélek a Jegyesét, a legtisztább, dicsőséges Máriát koronával megkoronázza. A mennyei Leány, a mennyei Anya, a mennyei Jegyes, a legtisztább Mária méltó az isteni koronára."

Szűz Máriát kék tunikában és arany ornamentikával díszített piros maphorionban jelenítette meg a mester. Kezeit keblén keresztbe teszi, gömbön áll, amelyre kígyó tekeredik, szájában almával. Krisztus mezítláb, piros tunikában, kék palliumban látható, utóbbit arany orna-

2. Stefan Tenecki: Az Istenanyja megkoronázása. 67 × 116 cm. Vászon, olaj. Ószláv felirat. Szignált, 1781. Békés, Román Orthodox Egyházközség

1. Stefan Tenecki: Az Istenanyja megkoronázása. 73×120 cm. Vászon, olaj. Ószláv felirat. Szignált, 1780 körül. Szeged, Szerb Orthodox Egyházközség

3. Stefan Tenecki: Utolsó vacsora. 59,5 × 68 cm. Fa, olaj. Ószláv felirat. Szignált, 1778. Magyar Nemzeti Galéria

4. Stefan Tenecki (?) : Krisztus megkeresztelése. 26,5 × 34 cm. Fa, olaj. Felirat nincs, 1780 körül. Hódmezővásárhely, Szerb Orthodox Egyházközség

mentika díszíti. Tunikájának nyakkivágásából lefelé ugyanaz a jobbról balra induló hajtás látható, amely szinte minden Tenecki által festett Krisztus — így a szegedi Krisztus — öltözékének is sajátja. Jobbjában latin keresztet, baljában a koronát tartja. Az Atya öltözéke aranyszínű, baljában jogar, jobbjában a korona. Szája élénkpiros, hasonlóan Krisztuséhoz és a szegedi férfifigurákéhoz. A piros lábú és csőrű galamb szintén a szegedi galambot idézi. A dicsfények kialakítása — Krisztusé a kör, az Atyáé háromszög — szintén azonos a két kompozíción. A békési képet szárnyas angyalfejek díszítik. Kedvelt motívuma volt a mesternek, hiszen nagyon gyakran alkalmazta.[12]

A békési „Az Istenanyja megkoronázása"-kompozíció egészét és a részleteket, a figurák megfogalmazását, az arcok modellálását, az ecsetkezelést, a színezést tekintve Tenecki kezemunkája, melyet megerősít a kép jobb alsó szélén a szignó: „1781. C. T.". Azokban az esetekben, amikor a mester képeit monogramjával szignálta, mindig a jobb alsó sarokban helyezte el.[13]

„Az Istenanyja megkoronázása"-kompozíció Tenecki művészetébe a posztbizánci korszak ikonográfiai típusai közül került be. A bizánci kor ikonográfiájától idegen az Atyaisten megjelenítése. Tenecki többször megfestette ezt a kompozíciót és az általa kialakított ikonográfiának számos korabeli követője akadt. Ezt a hazai orthodox templomokban található „Az Istenanyja megkoronázása"-képek igazolják.[14] Míg a szegedi „Az Istenanyja . . ."-kompozíción Tenecki mester a fiatal Szűz megkoronázását festette meg, addig a békésin, fejére boruló maphorionjában az idősebb Máriát ábrázolta.

A Magyar Nemzeti Galéria Régi Magyar Gyűjteménye őriz egy *„Utolsó vacsora"*-kompozíciót[15] (3. kép). A képet olajjal fára festették és ószláv felirattal látták el. A kompozíció középpontjában Krisztus látható piros tunikában és kék palliumban, fejét dicsfény övezi. Jobb kezét áldón felemeli, bal kezével átöleli kedves tanítványa, János vállát. Az apostolok kerek asztal körül, támla nélküli székeken foglalnak helyet. Júdás — Krisztussal szemközt balról az első — kezében tömött pénzeszsákot tart. Az apostolok tunikát és palliumot viselnek, mezítláb vannak, fejüket azonban — a szokástól eltérően — nem díszíti glória. Az asztalon az Utolsó vacsora „kellékei". Az előtér rózsaszín kockás köveit nem a perspektivikus rövidülés szabályai szerint festette meg a mester. Ikonográfiát, a figurák megfogalmazását és a háttér architekturális elemeit tekintve a tábla azonos a rumai képfal „Utolsó vacsorá"-jával.[16]

A tábla hátlapján a festéssel azonos korú ószláv nyelvű felirat olvasható, melynek fordítása: „Ezt az ikonosztáziont az 1778. évben Stefan Tenecki festő festette Aradon." A kompozíció minden bizonnyal a Királyi ajtó fölött az ikonosztázion középtengelyében helyezkedett el. A szignó ezért nem csupán erre az egy táblára, hanem a teljes képfalra vonatkozik. A vilovói ikonosztázion, mely Tenecki munkája, ismeretlen helyről került Vilovóba. Nem származhat ebből az itt ismertetett kép, hiszen a jelenleg Vilovóban álló képfal szignója szerint 1752-ben készült.[17] Ismeretlen helyen lebontott ikonosztázion egyik táblája lehet az 1778-ban festett „Utolsó vacsora".

A kompozíció kvalitásában jóval elmarad a szegedi, ugyancsak szignált Tenecki-alkotástól. Ez is azt igazolja, hogy Tenecki nemcsak a saját keze alól kikerült táblákat látta el kézjegyével, hanem a műhelyének tagjai által készítetteket is.

A hódmezővásárhelyi szerb orthodox parókián található egy kisméretű, felirat nélküli *„Krisztus megkeresztelése"*-ikon, amelyet olajjal fára festettek (4. kép). A kompozíció középpontjában Krisztus, kezeit mellén összefogja, fejét meghajtja Keresztelő Szent János felé. Krisztustól jobbra az Úr angyala hatalmas szárnyakkal, fejét glória övezi. Öltözékét dús ornamentika díszíti. Arca a szegedi Tenecki-kép Máriájának arcát idézi. Fölül felhőgyűrűben a Szentlélek galambként megjelenítve látható. Keresztelő Szent János és az angyal mögött dús növényzet, a háttérből a város vonalai bontakoznak ki. A kompozíció jól átgondolt, háromszögbe komponált. Az ikonográfiát, a figurák megfogalmazását tekintve a tábla Stefan Tenecki műhelyének darabjaival mutat hasonlóságot.[18] A történet bensőséges, lírai megközelítése, különösen Krisztus és az angyal átszellemült arckifejezése arra engednek következtetni, hogy a kompozíció valószínűleg Tenecki mester különlegesen ihletett pillanatában született.

Tenecki aradi műhelyének tevékenysége erősen kötődött Magyarország délkeleti vidékéhez. A békési és a szentesi orthodox egyházközség templomaik építése idején az aradi püspök joghatósága alá tartozott. A békési templomot 1789-ben maga az aradi püspök szentelte fel.[19] Természetes volt tehát, hogy a két egyházközség építendő templomaik díszítéséhez Aradon keresett mestereket. Így juthattak el Teneckihez, az aradi püspöki udvar népszerű mesteréhez. Talán a békési parókián található szignált Tenecki-kép szolgált mintául az egyházközség számára a mester stílusának megismerésére. Sem a békési, sem a szentesi képfal táblái nincsenek szignálva.

A *békési képfal* (5. kép) alapképsorát magas lábazatból kiinduló nyolc korintoszi fejezetes oszlop tagolja. Ezeken nyugszik a két alapkép fölött előreugró konzolos osztópárkány. A két alapkép fölötti hat-hat apostolkép az oszlopoknak megfelelő szélességben szintén előreugrik. A képfal egészében véve zárt fal, amelyen három ajtónyílást vágtak. A zárt faljelleg csupán e három helyen szűnik meg: itt áttört csipkeszerű. Az ajtószárnyakat ugyanis faragásokból képezték ki, ezek közé helyezték el az ikontáblákat. A dús faragások a barokk jegyében készültek, időnként a rokokót idézik. Lapos akantuszlevelek, füzérszerűen elrendezett, leveleire bontott palmetták, rózsafejek a leggyakrabban alkalmazott motívumok. Szőlőfürtökkel díszítette a képfaragó-mester a kereszt alatti részt és az ajtókat. Hiányzik a díszítés a két alapkép körül. A két diakonusi ajtó keretének függőleges ágait hosszában elfűrészelték. A diakonusi ajtók csak ily módon fértek be a képfalba. Az ikonosztázion

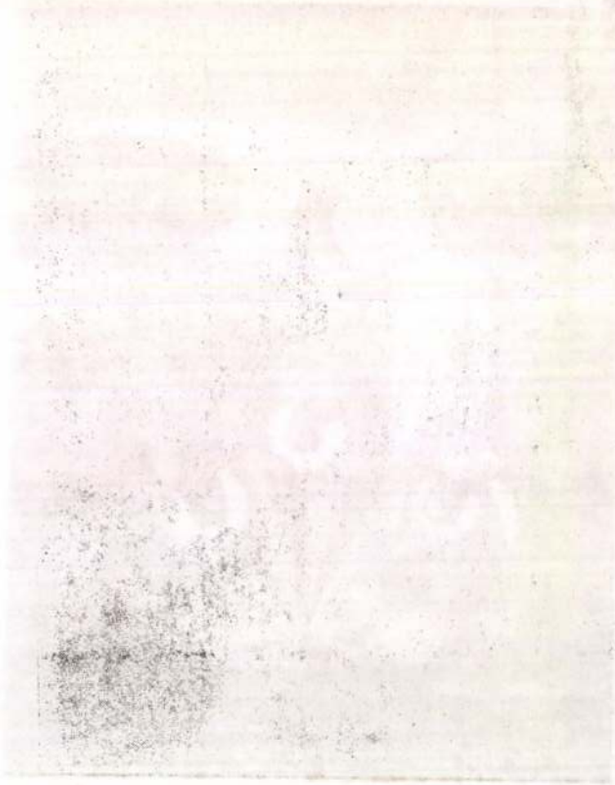

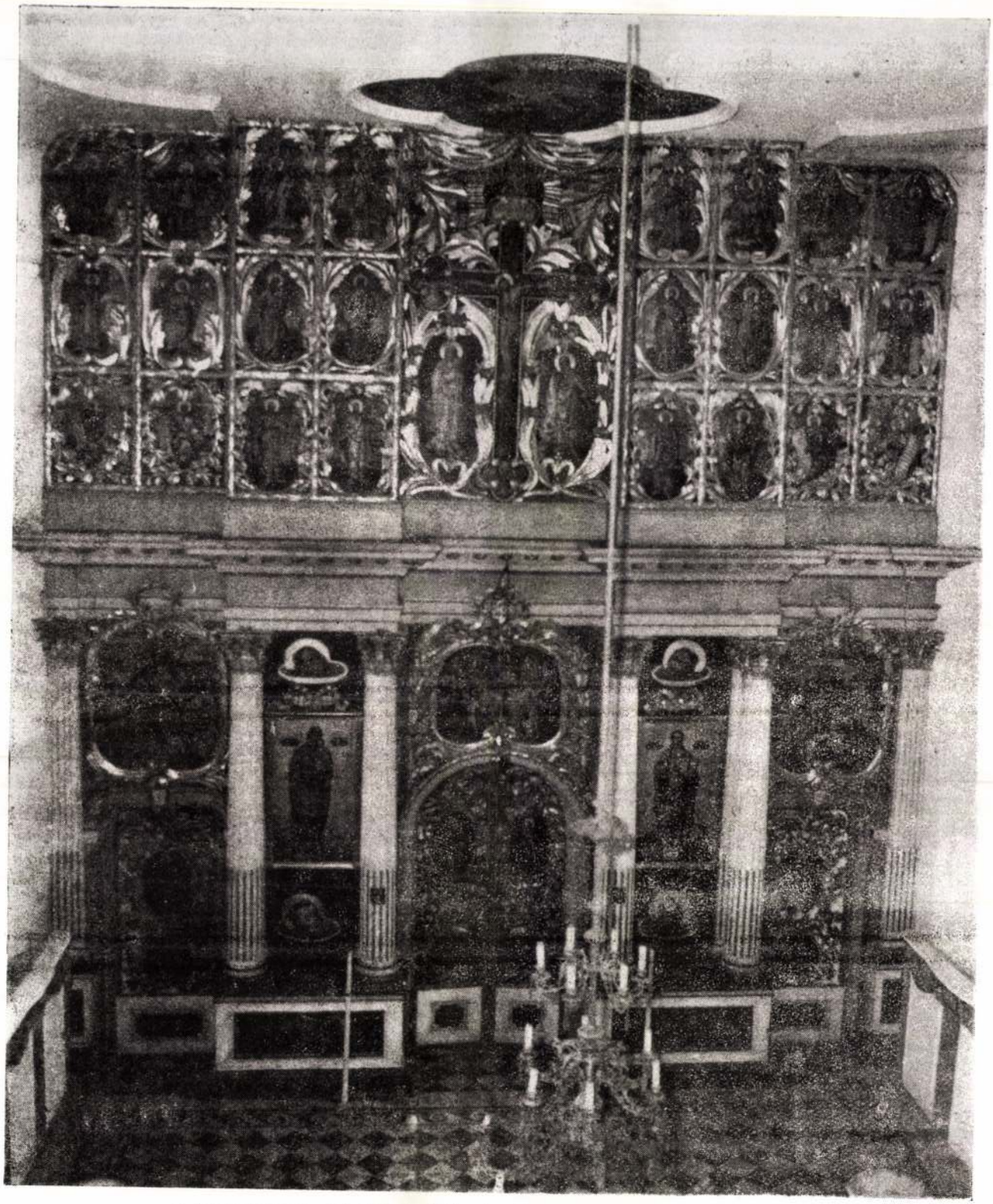

5. Ikonosztázion, 1785 körül. Szélesség: 620 cm, magasság: 650 cm. Békés

6. Tenecki műhelye: Álló Hodigitria Istenanyja. 52 × 102,5 cm. Fa, olaj. Görög felirat. 1785 körül. Békés, ikonosztázion alapkép

fölső széle eltakarja a mennyezet díszítésének egy részét. E két tény arra enged következtetni, hogy a képfalat nem ebbe a templomi interieurbe tervezték.

A templomot „Az Istenanyja születése" tiszteletére szentelték fel, ikonosztázionján 48 ikontáblát helyeztek el. Az ikonokat olajjal, fára festették. Az átfestett táblák kivételével görög feliratosak (1. ábra).

A Királyi ajtó és a diakonusi ajtók tábláit az eredeti ikonográfia alapján átfestették. Királyi ajtó északi szárny: „Szűz Mária", alatta: „Jákob álma"; déli szárny: „Gábriel arkangyal", alatta: „Mózes az égő csipkebokorral". Északi diakonusi ajtó fölső kép: „Szent István diákonus", középső kép: „Szent István megkövezése", alsó kép: „Ábrahám áldozata". Ikonográfiailag ez a tábla azonos a rumai képfal „Ábrahám áldozata"-kompozíciójának ikonográfiájával.[20] Déli diakonusi ajtó fölső kép: „Mihály arkangyal", középső kép: „Csoda Choneaban", alsó kép: „Az Úr látogatása Ábrahámnál".

Alapképsor, északi oldal, II. sor, 1. tábla: „*Álló Hodigitria Istenanyja*" (6. kép). Ornamentikával díszített arany háttér előtt Istenanyja felhőkön áll, baljában tartja gyermekét. Pirosas maphorionját arany ornamentika díszíti, alatta kék tunika látható. Arca gyengéd, vonásai lágyak. Kedvesen simul hozzá a gyermek, ami a Hodigitria-típusnál szokatlan. Krisztus arca szinte minden Tenecki-ikonon ugyanilyen.[21] A kompozíció ikonográfiáját, Szűz Mária megfogalmazását tekintve azonos a vilovói Istenanyjáéval.[22]

Alapképsor, déli oldal, II. sor, 1. tábla: „Az ítélkező Krisztus".[23] Ikonográfiailag és megfogalmazásban azonos az opatovaci Krisztussal.[24] Királyi ajtó fölött: „Utolsó vacsora". Ikonográfiát, színeket illetően megegyezik az MNG „Utolsó vacsora"-kompozíciójával. Északi diakonusi ajtó fölött: „*Az Istenanyja születése*" (7. kép). Szent Anna szürkés maphorionban, glóriával, ágyán ülve kezét nyújtja a gyermek felé, akit egy női személy tart. Joachim glóriával, az ágy lábánál ül, kezében könyvet tart. Az előtérben egy másik szolgáló a fürdetőmedence lencénél foglalatoskodik. A háttérben számos architekturális elem. Az előtér rózsaszínes kockás kövei az „Utolsó vacsorá"-éra emlékeztetnek. A kompozíció hűen követi a bizánci ikonográfiát. Déli diakonusi ajtó fölött: „Krisztus születése."

„Az Istenanyja születése" és a „Krisztus születése"-ikonokról kisméretű másolatok, ún. Ünnep-ikonok készültek, melyeket a szentesi templomban őriznek. Ezek valószínűleg Tenecki műhelyéhez tartozó kevéssé ügyes kezű mester kezemunkái. „Az Istenanyja születése"-ikont évszámmal is ellátta: 1786. Ez arra utal, hogy a békési képfal ikonjai már 1786 előtt készen voltak, jóval a templom 1789-ben történt felszentelése előtt.

Északi oldal, I. sor, 1. tábla: „Menekülés Egyiptomba". Déli oldal, I. sor, 1. tábla: „Bevonulás Jeruzsálembe". Ez a két tábla — az alapképek alatt — az ikonfal legszerényebb darabja. Az első sorban az északi és a déli oszlopon egy-egy szent kisméretű átfestett figurája látható.

A felső harmadban a kereszt melletti hat-hat képen apostolokat, a távolabbi hat-hat képen prófétákat festett

7. Tenecki műhelye: Az Istenanyja születése. 80 × 99 cm. Fa, olaj. Görög felirat. 1785 körül. Békés, északi diakonusi ajtó fölött

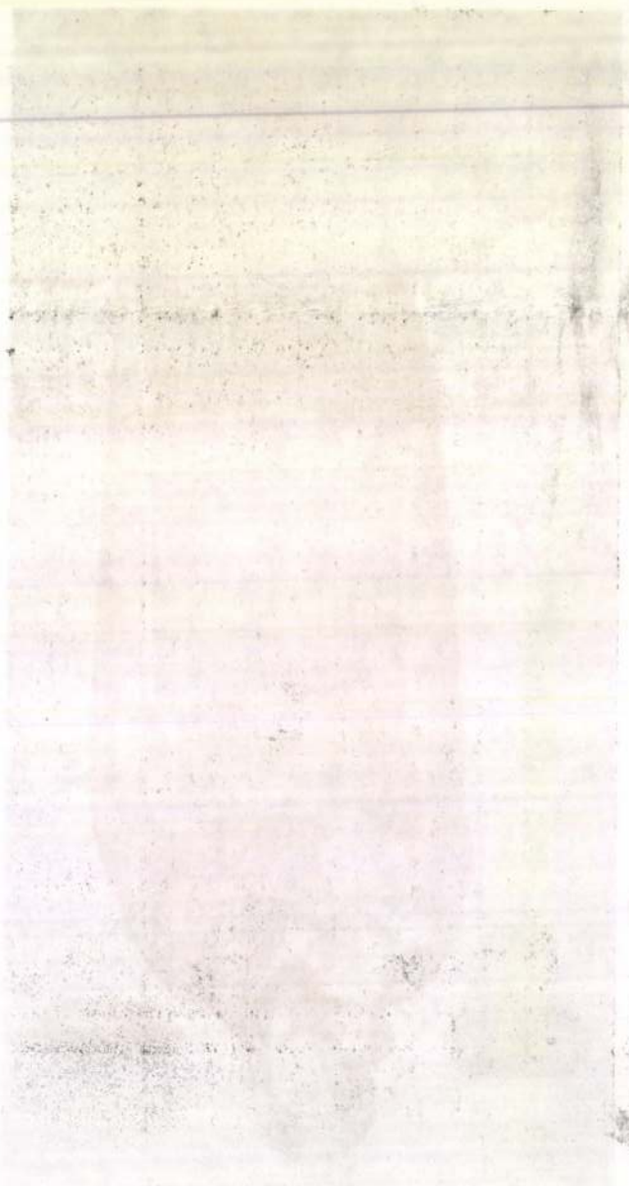

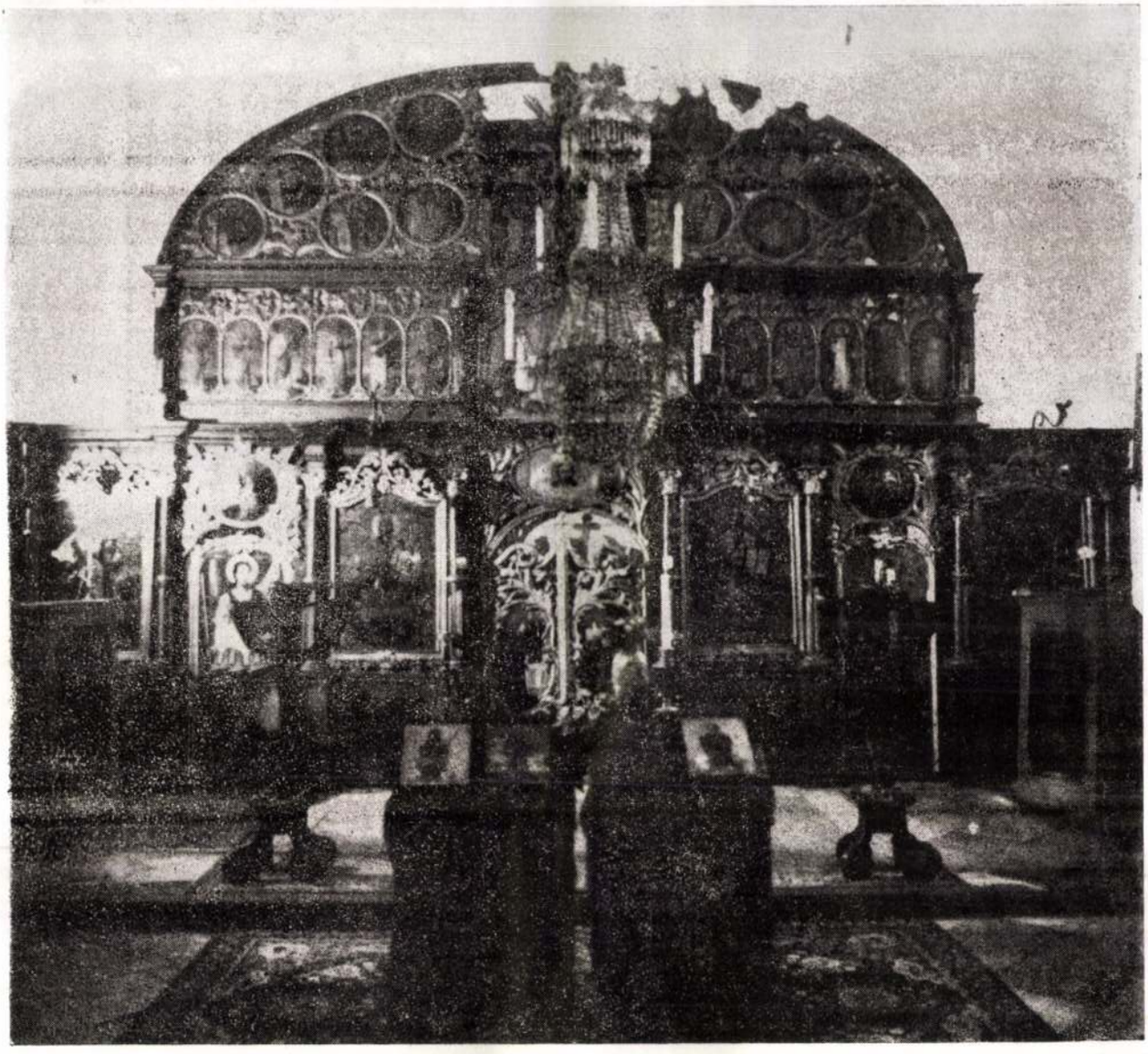

8. Ikonosztázion, 1786. Szélesség: 740 cm, magasság: 510 cm. Szentes

meg a mester. A kereszt alatti északi táblán Istenanyja, a délin János evangélista látható. A kereszt vízszintes szárán északról a Napot sárgán, délről a Holdat pirosan festette meg a mester. Ezt a motívumot használta Tenecki a nagyszentmiklósi „Utolsó vacsorá"-n és más „Keresztrefeszítés"-kompozíciókon.[25]

A békési képfal ikonjait Tenecki műhelyében festették 1786 előtt. Erre enged következtetni a bizánci ikonográfia, az arany háttér, a figurák megfogalmazása, az arcok modellálása, a színek használata, a háttér és a barokkosan kialakított öltözékek ornamentikája, a tájképi környezet és a technika.

A *szentesi ikonosztázion* táblái szintén Stefan Tenecki műhelyének darabjaival mutatnak rokonságot (8. kép). A Szent Miklós tiszteletére emelt templom ikonosztázionjának alapképsorát magas lábazatból kiinduló nyolc korintoszi fejezetes oszlop tagolja. Ezeken nyugszik a konzolos osztópárkány. Az osztópárkányon elhelyezett Deészisz-sor két oldalát még -két korintoszi fejezetes oszlop zárja le. A Deészisz-sor fölötti kerek prófétaképek pontosan illeszkednek az apszisívbe. A képfal különlegessége, hogy az alapképsor két szélső táblája kívül esik az apszisív függőleges szárain. A képfal alsó harmada zárt falszerű, míg a felső harmadot a táblák és a köréjü fonódó faragások képezik. A faragások a barokk-rokok jegyében készültek: a leggyakrabban alkalmazott motívumok: stilizált palmetta és akantuszlevelek között megbúvó rózsafejek. A képfalon 39 táblát helyeztek el. A kompozíciókat olajjal fára festették. A feliratok görög nyelvűek (2. ábra).

A Királyi ajtó és a diakonusi ajtók tábláit az eredeti ikonográfiának megfelelően átfestették. Királyi ajtó északi szárny: „Szűz Mária", déli szárny: „Gábriel arkangyal". Északi diakonusi ajtó: „Mihály arkangyal", déli diakonusi ajtó: „Szent István diákonus". Ikonográfiailag azonosak a békési ajtók tábláival. Az „Örömhírvétel" Máriája rokon a vilovói „Örömhírvétel" Máriájával.[26]

Alapképsor északi oldal, I. sor, 1. tábla: „*Trónoló Istenanyja a gyermek Jézussal*" (9. kép). Ornamentikával díszített arany háttér, az előtér — eredetileg rózsaszínes — kockakövei a békési „Az Istenanyja születése"- és az „Utolsó vacsora"-kompozíciókon is fellelhetők. Szűz Mária arany ornamentikával díszített kék tunikát és piros maphoriont visel. A tunikát összefogó díszes öv azonos a békési „Ítélkező Krisztus" övével. Jobb kezében

9. Tenecki műhelye: Trónoló Istenanyja a gyermek Jézussal. 66×107 cm. Fa, olaj. Görög felirat. 1786. Szentes, ikonosztázion alapkép

jogar, balját a gyermek vállán nyugtatja. Szép vonalú barokk trónszéke előtt lábzsámoly. A korona a Tenecki-ikonok többségén ilyen, pl. a békési és a szegedi „Az Istenanyja megkoronázása"-képeken is. Mária tekintete szuggesztív, arca az ikonográfiai típusnak megfelelően szigorúbb, mint a békési. Az arc azonos a lippai ikonosztázionon lévő Mihály arkangyal-táblán látható arccal.[27] A gyermek jobb kezével áldást oszt, balját a világmindenséget szimbolizáló gömbön nyugtatja. Arca hasonló a Tenecki által festett táblákon,[28] megegyezik a békési „Álló Hodigitria . . ." Krisztusáéval is.

Alapképsor déli oldal, I. sor, 1. tábla: „Tanító Krisztus".[29] Az alapképsor két szélső tábláját — az északi oldalon „Szent Miklós", a délin „Keresztelő Szent János" — az eredeti ikonográfiát és a színek nagy részét megőrizve átfestették. A két tábla eredeti festése minden bizonnyal Tenecki műhelyének munkája. Erre enged következtetni az ikonográfia, amely hasonló a rumai képfalon elhelyezett hasonló típusú táblák ikonográfiájához.[30] O. D. Mikič tanulmányában megjegyzi, hogy milyen rendkívüli szépségű, áttetsző vizeket festett Tenecki.[31] Nyomai e táblákon is fellelhetők.

Királyi ajtó fölött: „Nem kézzel festett Megváltó" (10. kép). Északi diakonusi ajtó fölött: „Ábrahám áldozata". A kompozíció ikonográfiailag azonos a békési és a rumai képfal[32] „Ábrahám áldozata"-tábláival. Déli diakonusi ajtó fölött: „Az Úr látogatása Ábrahámnál". A diakonusi ajtók fölött elhelyezett két tábla a képfal legszerényebb darabja. Minden bizonnyal a műhelyhez tartozó kevésbé ügyes kezű mester festette őket.

Felső harmad középtengely: „Deészisz". A felső harmad többi tábláján apostolokat és prófétákat helyeztek el. A felső harmad szereplői erőtlenebbek, mint a két alapkép figurái. Szerényebb mesterségbeli tudással és megjelenítő erővel festette meg őket a nagy mester környezetében dolgozó tanítvány, segéd. Ez a tanítvány azonban nem azonos azzal, aki a diakonusi ajtók fölötti képeket készítette.

Az ikonfalat középtengelyében megkoronázó „Keresztrefeszítés"-tábla alatt az északi oldalon az Istenanyja, a déli oldalon János evangélista-ikonja látható. A kereszt végein lévő képeket részben átfestették. Feltehetően a feliratot is, amely ezen olvasatában hibás. A kereszt függőleges szárán a felső szeráf-fej eredeti festés. A vízszintes ág két képecskéjére — ahol eredetileg a Nap és a Hold volt látható — szeráf-szárnyak közé evangélista szimbólumokat festettek. A függőleges szár alsó képecskéjére szintén szeráf-szárnyakat és egy „M" betűt festettek, feltehetően akkor, amikor az alapképsor két szélső tábláját is átfestették. Erről a képről hull a későbbi rávitt festékréteg. Alóla egy fekete bajuszos, fehér hajú, büszke tekintetű arc vonalai bontakoznak ki. Az arc Tenecki 1760 körül festett Önarcképére emlékeztet. Amennyiben a restaurálás igazolná, hogy a koponya helyére Tenecki mester a saját portréját festette, egyedülálló ábrázolás lenne a posztbizánci művészet történetében.

10. Tenecki műhelye: Nem kézzel festett Megváltó. 42×72 cm. Fa, olaj. Görög felirat. 1786. Szentes, Királyi ajtó fölött

A békési és a szentesi képfal egészét összevetve elmondható, hogy a békési képfal táblái közel azonos kvalitással készültek, míg a szentesi képfal ikonjai különböző tehetségű mesterek keze alól kerültek ki. Szembeötlő a különbség a színek használatában: a békési képfal színei ragyogóbbak, a szentesié visszafogottabbak, fáradtabbak. A békési képfal egésze bensőséges lírai hangulatot áraszt, a figurákat báj és gracilitás jellemzi. Az ikonosztázionok közel azonos időben, kevéssel 1786 előtt készülhettek, korábban a békési, ezt követően a szentesi.

A két képfal táblái Stefan Tenecki műhelyének ez ideig ismeretlen, legkésőbbi darabjai. Különlegesek abban a tekintetben is, hogy nem ismertünk olyan kompozíciókat, amelyeket Tenecki műhelye görögök megrendelésére készített és görög feliratokkal látott el. A békési képfal ikonjai és a két szentesi alapkép Tenecki műhelyének kvalitásos alkotásai közé tartoznak.

Nagy Márta

JEGYZETEK

1 Stefan Tenecki munkái — még a szignóval ellátottak is — igen különböző színvonalúak. Ennek oka abban keresendő, hogy mint korának népszerű, sokat foglalkoztatott mestere nagy műhelyt tartott fenn, ahol számos segéddel és tanítvánnyal dolgozott. Minden bizonnyal olyan ikonosztázionokat vagy önálló képeket is ellátott kézjegyével, melyeknek csupán bizonyos részeit festette saját kezűleg. Ezért a kutatás jelenlegi szakaszában helyesebb „Tenecki és műhelye" működéséről szólni. További feladat a műhelyből kikerült munkák közül a mester saját kezű munkáinak elkülönítése.

2 *Olga Dimitrijević-Mikić:* Stefan Tenecki — banatski slikar iz XVIII veka. Rad Vojvodanskih muzeja sv. 6. Novi Sad 1957, 139—154. című tanulmányában S. Tenecki halálának évét 1784-re teszi. A szentesi képfal szerzőségének megállapítása kissé módosít ezen az időponton.

3 Uo. 141.

4 Uo. 142—151.; *Olga Mikić:* Novi archivski podaci o slikaru Stefanu Teneckom. Zbornik za likovne umetnosti 5. Novi Sad 1969, 337—341.

5 Mihail Bokorovič 1795-ből származó „Bezdini Istenanyja"-ikonját a hódmezővásárhelyi szerb orthodox templom őrzi.

6 *Dejan Medaković:* Putevi srpskog baroka. Nolit-Beograd 1971, 14. ill.

7 *Olivera Milanović-Jović:* Ikonostas Stefana Teneckog u Vaznesenskoj Crkvi u Rumi. Zbornik za likovne umetnosti 2. Novi Sad 1966, 307—315.

8 *Olga Dimitrijević-Mikić:* Stefan Tenecki . . . i. m.

9 Uo. 146—147.

10 *Dinko Davidov:* Ikone srpskih crkava u Madarskoj. Novi Sad 1973, 230., 145. ill.

11 Uo. 82—83., 81. és 82. ill.

12 *Vera Ristić:* Stefan Tenecki u Rumuniji. Zbornik radova Narodnog Muzeja II. Beograd 1958—59, 225—234.; *Dinko Davidov:* Ukrainski uticaji na srpsku umetnost sredine XVIII veka i slikar Vasilije Romanovič. Zbornik za likovne umetnosti 5. Novi Sad 1969, 120—138., 11. ill.; *Olga Dimitrijević-Mikić:* Stefan Tenecki . . . i. m. 5. és 11. ill.

13 *Olivera Milanović-Jović:* i. m. 312.; *Olga Dimitrijević-Mikić:* Stefan Tenecki . . . i. m. 150.

14 Pl. a szegedi, békési, gyulai, darvasi orthodox templomokban.

15 A táblára *Puskás Bernadett*, a Magyar Nemzeti Galéria munkatársa hívta fel a figyelmem, melyért ezúton is köszönetet mondok.

16 *Olivera Milanović-Jović:* i. m. 9. ill.

17 *Olga Dimitrijević-Mikić:* Stefan Tenecki . . . i. m. 145.

18 Uo. 13. ill.

19 *Karácsonyi János:* Békésvármegye története I—II. 1896, I. kötet 41.

20 *Olivera Milanović-Jović:* i. m. 2. ill.

21 *Olga Dimitrijević-Mikić:* Stefan Tenecki . . . i. m. 143., 6. ill.

22 Uo. 6. ill.

23 Az ikonosztázion részletes leírása: *Nagy Márta:* Görögök a Tiszántúlon. Kecskemét 1988, 44, 13—25.

24 *Olga Dimitrijević-Mikić:* Stefan Tenecki . . . i. m. 11. ill

25 *Vera Ristić:* i. m. 231., 233.
26 *Olga Dimitrijević-Mikić:* Stefan Tenecki . . . i. m. 8. ill.
27 *Dejan Medaković:* i. m. 14. ill.
28 *Vera Ristić:* i. m.
29 A szentesi ikonosztázion részletes leírása: *Nagy Márta:* i. m. 25—37.
30 *Olivera Milanović-Jović:* i. m. 4. és 5. ill.
31 *Olga Dimitrijević-Mikić:* Stefan Tenecki . . . i. m. 147.
32 *Olivera Milanović-Jović:* i. m. 2. ill.

THE WORKS OF STEFAN TENECKI AND HIS WORKSHOP IN HUNGARY

Stefan Tenecki (c. 1730—c. 1786) was an outstanding master icon painter of Serbian origin in the latter half of the 18th century. As the court painter to the bishop of Várad, he worked with several assistants and disciples in his workshop. He painted both sacred and secular works. His religious pieces combine the Byzantine traditions with the style of the Baroque. The works he signed widely vary as to quality, for probably he signed not only his own panels but also those completed jointly with members of his workshop. It is therefore more appropriate to speak of the activity „S. Tenecki and his workshop" for the time being.

The activity of his workshop was connected to the southeastern part of Hungary. Though the panels of the Békés and Szentes iconostases are not signed, their style permits the assumption that they derive from Tenecki's workshop. They must have been executed about the same time, a little before 1786, first the Békés, then the Szentes panels. The icons of the Békés iconostasi are of equal quality, while those of the Szentes iconostasis were made by painters of different talents.

The panels of the two iconostases are the latest, so far unknown pieces of S. Tenecki's workshop. Another specific feature of theirs is that they are the only compositions that S. Tenecki's workshop made upon Greek commission and supplied with a Greek inscription.

TENECKI, Stefan Ilonfalvi

Művtört.Ért. 1389 1/4

gyűjtők bélye

Véletlenül úgy adódo
szerény kivételemmel
bélyeggyűjtő volt, ahány
verődtünk az üdülő egy
lánál. Néhány perc múlv
rültek a levéltárcákból
szerzett, még nem rend
sorozatok, alkalmi bély
ellátott darabok, valaki f
a szobájába, hogy lehozz
réből a mindig magával
katalógust, s lelkes vehemenciával megindult a cserebere, a vita.

Észrevették, hogy unott arccal ülök a helyemen, mert egyszer csak nekem szegezték a kérdést:

— És te?

— Én nem gyűjtök bélyeget.

— Neeem? — kérdezték csodálkozva, s úgy néztek rám, mintha egy idegen bolygóról vetődtem volna közéjük.

— És miért nem? — hangzott szinte felelősségre vonóan.

Valóban, miért nem gyűjtök bélyeget? — kérdeztem önmagamtól, s éreztem, hogy ezeknek az embereknek nem adhatok akármilyen választ, különben

szerelemre lobbantam Micike iránt. Micike ugyanis maga volt a tökély. Arányos alakja volt, ringó járása, mély tűzű, zöld szemei, s azt mondta nekem: Tündibündi... Esténként kéz a kézben sétáltunk a kisváros korzóján, én pedig egyre azon gondolkoztam vajh hogyan csalhatnám fel kies de különbejáratú diákszobámba. Így tartott ez heteken át, amikor rájöttem a megoldásra. Igen, Micikét azzal fogom felcsalni, hogy megmutatom neki a bélyeggyűjteményemet. Viszont azt is éreztem, hogy a jelenlegi gyűjtemény még nem áll arányban Micike karcsú bokáival. Gyarapítanom kell tehát, de hogyan? Éjszakák-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ZALAI HÍRLAP

1021

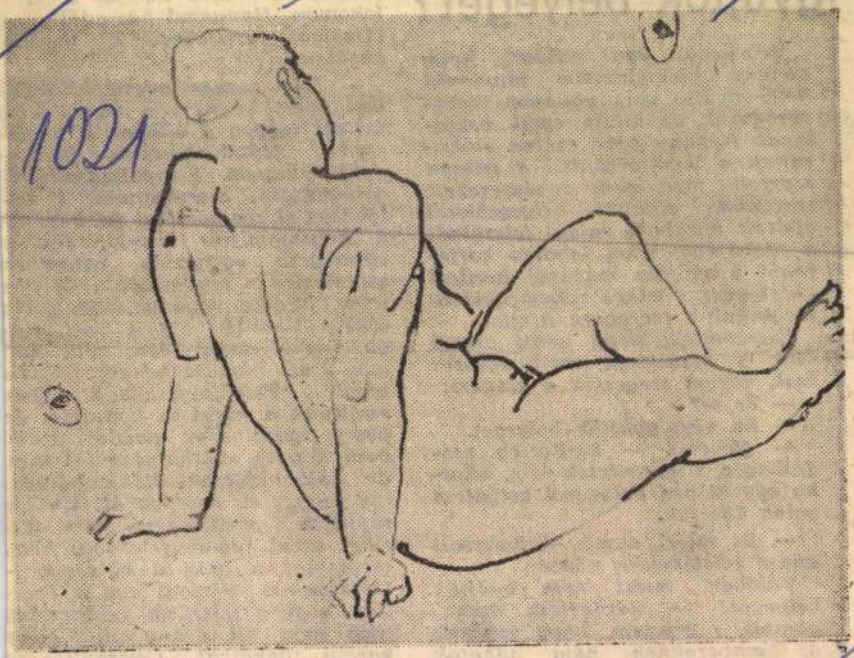

AKT

(Tenk László grafikája)

Tenk László

Motorpróba. Egyelőre valószínű, hogy emeli nyelh

Szocialista bri

Az udvariasságra, kény kiszolgálásra k az szolgál magyarázattal, hogy a boltban szocialista brigád dolgozik, amelynek tagjai kiérdemelt nevükhöz méltóan „foglalkoznak" a vásárlókkal.

A brigádról Elekes Ferenc, az áruház vezetője ad felvilágosítást.

— A brigád az áruház megnyitásával egy időben alakult [illegible] két szaküzletben

érték négy százalékára vásárlási utalványt ad a vevőknek, amit az áruházban vásárolhat le. Ha például valaki vesz egy tizenötezer forintos garnitúrát, kap melléje ingyen egy hatszáz forintos utalványt, s mindjárt van egy szőnyeg is az új bútorhoz — ha éppen szőnyegre van szüksége. Egyébként az utalvány bár-

Tenk László

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ZALAI HÍRLAP

1969 FEB. 1

Nagy sikere van a Honvéd Művészeti Stúdió fővárosi kiállításának

1021

Mint arról már beszámoltunk, az elmúlt évben Zalaegerszegen megalakult a Honvéd Művészeti Studió. A honvéd és a helybeli polgári foglalkozású képzőművészek részvételével január 2-án nagyszabású kiállítás nyílt a studió munkáiból Budapesten, a Központi Tiszti Házban.

A kiállítás nagy sikert aratott. A szóbeli megnyilvánulások és a vendégkönyv bejegyzései azt bizonyítják, hogy mind a közönség, mind a szakmabeliek elismeréssel fogadták a kiállított műveket. Különösen nagy tetszést arattak a közönség körében Tenk László grafikái, és Ősi László festményei.

A tárlat anyagát a fővárosi bemutatót követően Székesfehérváron, majd február 15-étől Zalaegerszegen, a Megyei Művelődési Házban is kiállítják. Későbbi időpontban Nagykanizsán és Lentiben, valamint Somogy és Veszprém megyében is bemutatják.

Több mint kétmillió forint

Megnyitó: 1996. július 11-én, csütörtökön 17 órakor / Opening: 5 pm Thursday, 11 July, 1996
A kiállítás rendezője: Orosz Péter / Curator of the exhibition: Péter Orosz

PETER BLAKE: ALPHABET PRINTS

A BRITISH COUNCIL 890. VÁNDORKIÁLLÍTÁSA / BRITISH COUNCIL CIRCULATING EXHIBITION NO 890

1996. augusztus 15 – szeptember 6. / 15 August – 6 September, 1996

A kiállításon huszonhat 1991-ben készült szitanyomat látható, mindegyik az ábécé egy-egy betűjét dolgozza fel. A pop art iránti újra feléledő érdeklődéssel párhuzamosan jelentkezett Blake az ABC szériáival az utóbbi harminc évben. A fotómontázs és a tipográfia eredőjéből származtatható művészetében Blake nyomatai a popsztárokról, a moziidolokról, a sport hőseiről, cigarettareklámokról és a showbiznisz letűnt világának állóképeiről szólnak.

The British Council

The exhibition consists of 26 screenprints, one per letter of the alphabet, published in 1991. With the resurgent interest in Pop Art, Blake's images for the alphabet series are drawn from familiar themes in his work over the past three decades. In the main incorporating photomontage and typography, the prints feature pop stars, movie idols and sporting heroes, cigarette cards and publicity stills from the show-business world of a byegone era.

Megnyitó: 1996. augusztus 15-én, csütörtökön 17 órakor / Opening: 5 pm Thursday, 15 August, 1996
A kiállítás rendezője: Kozák Csaba / Curator of the exhibition: Csaba Kozák

TENGÖLICS L.

A PÉCSI JÓZSEF FOTÓMŰVÉSZETI ÖSZTÖNDÍJASOK KIÁLLÍTÁSA / EXHIBITION BY JÓZSEF PÉCSI PHOTOGRAPHY SCHOLARSHIP ARTISTS

1996. augusztus 22 – szeptember 14. / 22 August – 14 September, 1996

DOROTTYA GALÉRIA

A Művelődési és Közoktatási Minisztérium 1991 óta hirdet pályázatot a Pécsi József Fotóművészeti Ösztöndíj elnyerésére fiatal fotográfusok számára. A két vagy három évre odaítélt ösztöndíj célja, hogy segítse a formanyelvében és tartalmában korszerű, színvonalas művek alkotóinak a pályáját, művészi fejlődését.
A kiállítás Dorottya utcai megrendezésének apropóját az adja, hogy ennek a háznak a legfelső emeletén működött (1916 és 1945 között) Pécsi József híres fotóstúdiója. A kiállító művészek: Hajdú József, Major Ákos, Telegdy Zoltán és Tengölics László.

Tengölics László: *Ösvény / Path, 1995*

The Ministry of Culture and Education has invited young photographers to apply for the József Pécsi Scholarship since 1991. The aim of the grant issued for two or three years is to promote the artistic development and career of young artists producing works which are contemporary and high quality in form and content.
The location of the exhibition (Dorottya Gallery) provides special relevance as the famous photo studio of József Pécsi (between 1916–1945) was on the top floor of the building. The exhibiting artists are: József Hajdú, Ákos Major, Zoltán Telegdy and László Tengölics.

Megnyitó: 1996. augusztus 22-én, csütörtökön 17 órakor / Opening: 5 pm Thursday, 22 August, 1996
A kiállítás rendezője: Orosz Péter / Curator of the exhibition: Péter Orosz

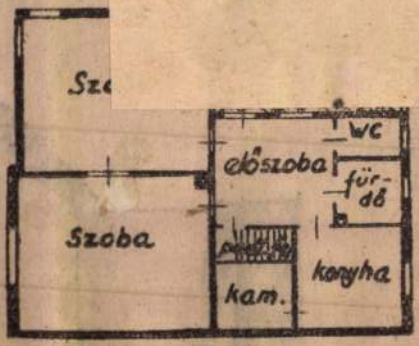

felvesz

— 19

családih

és

építésére, tervezésére. Megrendelhető: anyaggal, anyag nélkül, sajáterő besegítéssel stb. Rendkívül előnyös, hogy családi házánál előforduló mindenféle szakmunkát anyagszolgáltatással együtt, vagy anélkül, egy helyen megrendelhet. Vállalás OTP kölcsönnel is.

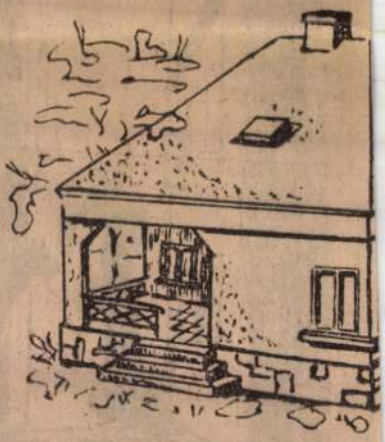

Győri Építőipari Ktsz
Győr, Gorkij u. 43.
Telefon 31-56

A Győri Asztalos Ktsz

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Tenk László

KISALFÖLD

1962 AUG 19

Győri részletek

1021

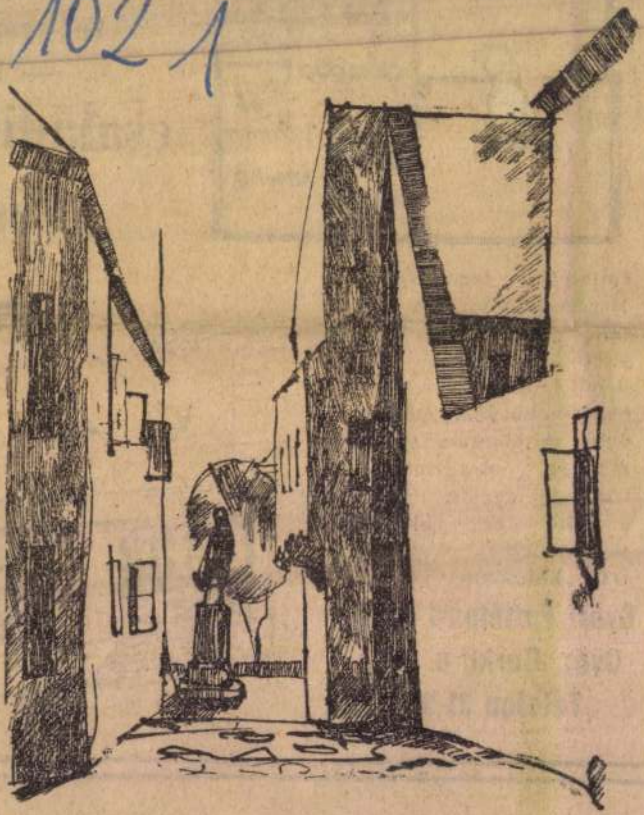

Tenk László

SZABADSAJTÓ UTCA

szaküzletekben.

APRÓHIRDETÉ

Eladó:
Győr, Hold u. 9. számú
ház-ingatlan
fele része lakottan. Ára: 25 ezer Ft. 25 évi részletre is fizethető. Érdeklődni: Országos Takarékpénztár, Győr, Lenin út 25.

ADÁS-VÉTEL

Zongora rövid, kereszthúros, páncéltokos, barna színű, jó állapotban eladó. Milkovics, Győr, Ipar u. 40.

Födémgerendák eladók. Domonkos, Győr, Tessedik Sámuel u. 8.

P 70-es személygépkocsi első kézből eladó. Dr. Korzenszky, Kapuvár.

DKW furgon személygépkocsi, generálozott, eladó. Szombathely, Hunyadi u. 56. Antóni

Eladó: két frissen mázolt, négyszárnyú ablak, tokkal, réz kilincsekkel, egy vörösréz vízmelegítő henger, csapokkal. Győr, (Révfalu) Ady u. 41. Hétfőtől este 7 után.

Bécsi rövid zongora eladó. Mosonmagyaróvár, Lenin út 110/d. Tukovits.

2 db 70 kg-os süldő eladó. Megtekinthető: Győr, Temető u. 29.

350-es teleszkópos IZS motorkerékpár prima állapotban eladó. Győr, Kálvária u. 12.

Rekamié, fotel, bútor, vétel-eladás. Győr, Káposztás köz 6. Duna-parinál.

Hálószobabútor, kombinált szekrény, rekamié, fotelek, székek, eladók. Győr, Kisfaludy u. 13. Szabó.

Rekamié, garnitúra, diófa hálószobabútor, kombinált szekrény, szekrény, sezlon, sodrony eladó. Győr, Kisfaludy u. 25. Korsósné.

INGATLAN

Jó állapotban lévő ház eladó. Gyömöre, Rákóczi F. u. 74. (N)

533 négyszögöl szőlő Sopron, Krolsbacher-Steeg dűlőben eladó. Jó termőssel és felszereléssel együtt. Horváth Kálmánné, Sopron, Mátyás kir. u. 7.

Balatonalmádi remetevölgyi vasútállomáshoz 3 perces kétszobás komfortos mellékhelyi-

ELADÓ:
Győr, Ország út 6. számú
házingatlan
lakottan. Ára: 60 ezer Ft. 25 évi részletre is fizethető. Érdeklődni: Országos Takarékpénztár, Győr, Lenin út 25.

ségekkel gazdasági lettel, 1700 négyö (szőlő, gyümölcsös adó. Cím: Balat mádi, Pinkóczi u özv. Erdeiné.

LAKÁSCSERE

Szigeti központi téses, I. emeleti zorlakást elcser egyszobás összkom tosra, szép szoba-k lásra, vagy belv garzonra. „Cím a adóban, Győr, Ta köztársaság útja

Elcserélném egy étkezőfülkés szöv zeti lakásomat k bás, szövetkezeti, egyéb, lehetőleg ponti fűtésesre. C Kiadóban, Győr, nácsköztársaság ú

HÁZASSÁG

Barna, szakmu fiatalember, megi kedne hozzáálló moly, csinos, j termetű, barna lán házasság céljából 30-ig. Csak fény leveleikre válasz Leveleket: „Falu előnybe" jeligére Mosonmagyaróvári detőbe.

VEGYES

Jól főző, re tiszta, középkorú dénest keresek jó zetéssel szeptember budapesti gépesí háztartásba, négy mélyhez. Jelentk ban, vagy sz

Tenk László

Tenk László

VERKLI

A mai számunkban közölt rajzok alkotói: Cser György, Pongrácz Sándor, Medve András és Tenk László az Iparművészeti Főiskola első évfolyamot végzett hallgatói, akik nyári szabadságuk idejét töltötték a főiskola Győrött felállított művésztelepén.

Kisalföld
1962 aug 19

Önkiszolgáló háztáji

Özvegy Csupák Vincéné egyedül maradt, mint a pusztai kútágas. Nem volt kire s mire támaszkodnia, mert a hűséges vasutas férjet elkapálta a járvány, gyerekek pedig nem születtek az egyébként boldog házasságból. Egy kis öregségi nyugdíjat kapott, de bizony ebből nem tellett többre, mint rántásra meg tarhonyára. Mit volt mit tenni, Csupákné kikapálta a virágokat, a bólogató nárciszokat, a nagyfejű krizantémokat és a hamvas tulipánokat a ház kiskertjéből, és a kézimunkázás helyett [illegible] nem kísérte a vásárt, se hitelbe nem kért senki.

Hanem Gerencsér Pali bácsi kifigyelte, hogy mikor van otthon a szorgalmas özvegy. Nemcsak azért, mert gyengédséget érzett iránta, hanem azért is, hogy megérdeklődje: hogy s mint is egzisztál ez az önkiszolgáló zöldséges bolt?

— Aztán mire ez a nagy bizalom, Annus néni? — kérdezte.

— Haladni kell a korral, Pali bácsi! Nézze meg, a városban is így árulnak már!

Sz. Simon István

Tenk László

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KISALFÖLD
Kisz ÜKT – 7

1021

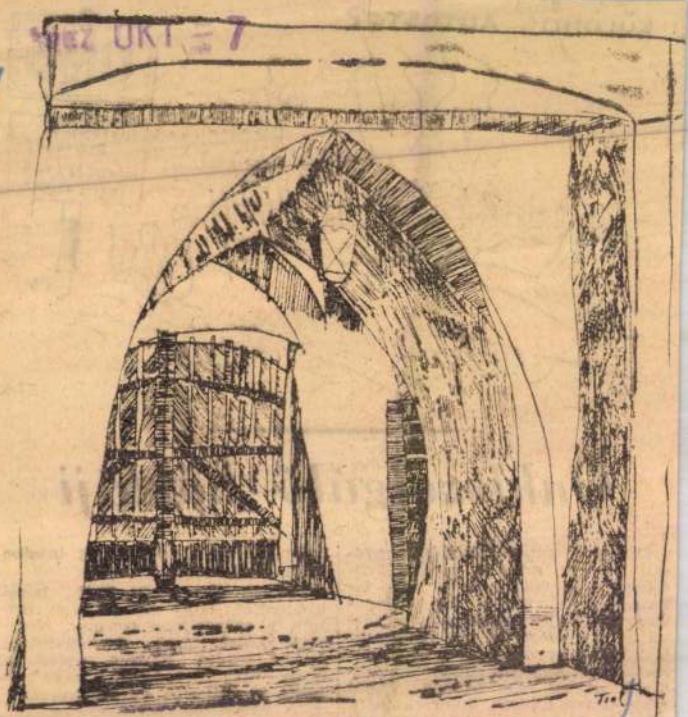

Tenk László: a győri Vármúzeum bejárata

Tenk László

Egy rajza megjelent

Nappaink 1965 10. n. 8. l.

TAS

címmel megjelen
sorolt verseit ug
jük érdekes köl
ként is.) Az egés
sornál aligha tö
sát azonban nem
rik, nem a kötetek számával, a sorok tízezreivel, hanem a gondolat súlyával, erkölcsi hitelével, az alkotás művészi rangjával.

El kell mondanunk róla még azt is, hogy halottként elgyászolták (Jan Smrek gyönyörű verse, a L-ova smrt', Laco halála állít maradandó emléket ennek). Volt tehát halottnak vélt szótól, írástól tiltott, ejtett, suttogva emlegetett klasszikus. Ötvenedik életévén túl volt már, amikor új életre támadhatott. Folytatni tudta ott, ahol abba kellett hagynia, az időhöz, a korhoz tudta igazítani mondanivalóját. Ezért aktuális költő. És ezért nem halhat meg soha — egészen.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Tenk László

1965 OKT 17

NAPJAINK

1021

Tenk László rajza

STEFAN TENECKI (1715 körül – 1795 körül) Bánátból, a lippai Tenecki nemesi családból származik.[49] Akárcsak Jovan Popović, ő is a kijevi festőiskolában tanult, a „szláv barokk" stílusra képezte ki magát, de ugyanakkor megismerkedett a nyugat-európai grafika gazdag gyűjteményével is. Tanulmányai befejezése után visszatért Bánátba, ahol az aradi püspök udvari festője lett, úgyhogy megrendelői főként az egyházi körökhöz tartoztak. Aradon festőműhelye volt, tanítványokkal. Több teljes ikonosztázt festett a bánáti szerb és román templomok számára. Első nagyobb munkája a Maros menti régi Bezdin kolostor temploma ikonosztázának elkészítése volt. Tenecki 1760-ban Dionisije Novakovićnak, a művelt budai püspöknek a meghívására, aki Kijevben végezte a teológiát, Pestre ment, ahol 1760-ban megfestette az egykori Szent György-templom ikonosztázát. Ez az ikonosztáz az 1838. évi pesti árvízkor megsérült, úgyhogy átadták a dunaadonyi pravoszláv templomnak. A II. világháború alatt a dunaadonyi templomot lerombolták, és ikonosztázának legnagyobb része elégett. Négy sérült ikon azonban megmaradt, s ezek közül kettő, *Szent Péter apostol* és *Szent Pál apostol* ikonja a szentendrei Szerb Egyházművészeti Gyűjteményben látható. Ezek az ikonok a festő működésének korai időszakához tartoznak, és legközelebb állnak hozzá a bácskai Vilovo (Tündéres) falu ikonosztázának ikonjai.

Művészi szempontból összehasonlíthatatlanul fontosabb Teneckinek a szegedi Nikolajevszka-templomban található két ikonja, melyek már az érett festőt tükrözik. Mindkét alkotás a *Mária megkoronázása* témára készült, és az egyiken „Stefan Tenecki ikonfestő" aláírás szerepel, míg a másik az előbbi replikájaként értelmezhető. Az ikonokat vászonra festette, aranyozott alapra, amely a díszítő kárpitot utánozza. A kompozíció közepén, fellegek között a fiatalos arcú Mária áll kissé balra fordulva, kezét imára kulcsolja. Viselete sötétzöld, arannyal ékesített khitón és aranyos rajzolatokkal díszített himation. Máriától balra Krisztus. Jobb kezében a keresztjét fogja, baljában pedig a koronát tartja az Istenanya feje fölé. Krisztus arannyal díszített vörös khitónt visel és arannyal vonalkázott kék himationt. Az ellenkező oldalon az Atyaistent láthatjuk sötétbarna öltözetben és arannyal vonalazott sötétzöld palástban. A bal kezében jogar és országalma, míg jobbját az Istenanya feje feletti koronán tartja. A felső részen a Szentlélek látható galamb alakjában. Ezen a lényegében klasszikus kompozíción a festő két erénye is megnyilvánul: az alakok individualizálásához való érzék, amire az akkori ikonfestők nemigen fordítottak gondot, és a színek intenzív alkalmazása. Ezek már nem a szentek elvont, személytelen alakjai, hanem portrétisztikus alkotások, s ennek alapján olyan benyomásunk támad, miszerint Tenecki szívesen festette ikonjait eleven modellek alapján. Ez érthetővé válik, ha figyelembe vesszük, hogy – igaz, ritkábban – arcképeket is festett, közöttük néhány sikereset is, mint például a saját önarcképét. Ezek a festmények most a Matica srpska újvidéki képtárában láthatók. Még meg kell említenünk kifinomult ecsetkezelését és lazúrozásos árnyalási módszerét. Megállapíthatjuk, hogy Teneckinek a szegedi Szent Miklós-templomban található kompozíciója a 18. századi szerb festészet legválogatottabb antológiáját alkotja.[50]

Ars Hungarica 1988/1. 101.p.

lett a *Szentháromság* ábrázolása látható. Az ikonosztáz felső részén *Krisztus feszülete, Mária* és *Evangelista Szent János* ikonja körül tizenkét medaillon van az apostolok képmásával. Đurković az ikonosztázon kívül két-két kompozíciót festett az éneklőszékekhez és még ötöt a szószékre is. A szószék oldalára, a keskeny, rézsútos deszkalapra *Jákob lajtorjájának* kompozícióját festette, ahol az angyalokat pasztellszínekben ábrázolja, valóságos művészi virtuozitással. A templom oltárán *Krisztus levétele a keresztről* látható. Đurković e festményen az európai festészet e gyakori témájának változatát valósította meg, amely Van Dyck kompozíciójához áll a legközelebb.[52] Đurković dunaföldvári működése után rövidebb ideig Baján és Mohácson tartózkodott, ahol a Stajević kereskedőcsalád tagjait festette meg. Néhány évvel később a verseci, a fehértemplomi, a sziváci, a lugosi és a dályai templom ikonosztázát készítette el. Portréfestőként a karlócai érsekség nevesebb személyiségeinek megfestésével tett szert hírnévre. Ezt követően Szerbiába távozott, ahol Miloš Obrenović fejedelem uralkodása alatt jelentős személyiségek egész galériáját vitte vászonra.

MIHAJLO ŽIVKOVIĆ (1776–1825 körül) a budai Tabánban született kereskedő családban. Budán később festőműhelyt nyitott. A bécsi Képzőművészeti Akadémia hallgatóinak jegyzékében az áll, hogy 1795-ben, 19 éves korában lett az akadémia növendéke, hogy Budán született és „illír" vallású. A szerb festészet eddigi áttekintése során kevés szó esett Živkovićról, mivel festői munkássága nem volt eléggé ismert. Művei főként Magyarországon találhatók: ő készítette a szentendrei Blagovestenszka (Mária örömhírvétele)-templom és a balassagyarmati Szent Miklós-templom ikonosztázát.

A bécsi akadémia elvégzése után Živković családi ikonokat kezdett festeni a budai, a pesti, a szentendrei, valamint a környékbeli falvakban élő szerbek számára, de olykor iparoscéheknek is festett ikonokat. Első munkái közé tartozik az a négy ikon, amelyet a budai Tabánban levő egykori püspöki udvar szalonja számára festett. Az ikonok higgadt, későbarokk stílusúak, majdnem szabályos négyzet alakúak, és vászonra készültek. Témájuk *Mária a gyermek Jézussal és az evangelistákkal* (ez utóbbiak medaillonokban), *Istenanya születése, Mária halála* és *Krisztus az evangelistákkal* (ez utóbbiak szintén medaillonokban). Ezeket az ikonokat most Szentendrén őrzik. Stílusuk és kivitelezésük szempontjából alapos munkának számítanak, habár a rajzuk kissé merev vonalvezetésű, ami iskolás fegyelmezettségre és a kezdő festő pedánsságára vall. Živković több festői érzékenységet mutatott fel *Szent Péter és Pál* ikonján, amelyet 1802-ben a szabók céhe ajándékaként készített a szentendrei Csiprovacska-templom számára. Ezen az első aláírt és keltezett képén nyilvánvalónak tűnik, hogy közel áll hozzá a lágy formák rokokó-szerű ábrázolása, és a szinte lazúrosan felvitt tónusú, sok világos árnyalatot tartalmazó kolorit.

Živković ezen első munkái jó fogadtatásban részesültek, és bizonyára megnyerték a művelt budai püspök, Dionisije Popović tetszését is, úgyhogy 1802-ben a Blagovestenszka-templom egyházközsége szerződést kötött a festővel a templom ikonosztázának kivitelezésére. Ez a szerződés igen érdekes a festő [illegible] kötelezettséget illetően, vagyis, hogy augusztus 7-étől október utolsó napjáig megfesti az [illegible]

80. Teodor Simeonov-Gruntović: Jézus megkeresztelése, részlet, 1774. Székesfehérvár, falkép ● Teodor Simeonov-Gruntović: Taufe Christi, 1774. Székesfehárvár, Wandmalerei

81. Teodor Simeonov-Gruntović: Szent főpapok, 1774. Székesfehérvár, falkép ● Teodor Simeonov-Gruntović: Bischofsheiligen, 1774. Székesfehárvár, Wandmalerei

82. Stefan Tenecki: Mária megkoronázása, 1780. Szeged, szerb templom ● Stefan Tenecki: Krönigung Mariä, 1780. Szeged

83. Jézus születése, 1775 körül. Grábóc, ünnepikon ● Geburt Christi, um 1775. Grábóc

84. Mária halála, 1775 körül. Grábóc, ünnepikon ● Marientod, um 1775. Grábóc

Csillag Éva:

A könnyen-felejtőknek

Ha nem feledné apáik barna-föld kezét
Ha hallanák anyjuk elhalkult szavát —

Szólt
Azokról és azoknak ...
Kik kezüket nyújtották a bizonytalanság lépteivel indulónak
Kiknek az izom-feszítő köznapok segíteni-akarása
Sokszorozta tenyerük szorítását
A társaknak
Akik nélkül agyon magára maradna az ember

Szólt —
De szavaival
Az elhagyás, a megtagadás láthatatlan drót-hálóját
Feszítve közénk
Hogy szavai — szívünkig pattanjanak
Hogy az önnön-megtagadás nevessen — mint pipacs
Hogy fénytelen szemek nagyon messze nézzenek
Aki közel van s aki távol —
Hogy valami mindig fájjon

Jaj
Csak ne ernyedt volna el apáik keze
Csak lenne még erő
Földdé-váló tenyerük porc-gyöngyei között!

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ZALAI HÍRLAP

Tenk László

1021

1967. július 16.

MŰTEREMBEN

Tenk László linometszete

néha csak köte
csinál meg az
teszi, elvégzi,
de különösebben
sedik érte, nem
gát. S vannak d
ul az önként vál
mi munkák, ame
bet akar adni, mint a köte-
lessége, szinte sziporkázik az
ötletektől még akkor is, ha
az elvégzett munkából neki
nem sok haszna lesz, de érzi,
hogy másokon segít vele, va-
laki nagyon örül majd neki.
Így épült ez a Kölcsey utcai
ház is, az I. kerületi „Öregek
Napközi Otthona". Azt lehet-
ne mondani, rekordidő alatt.
Júniusban kezdték, december
végére elkészültek vele, és
összesen kétszázezer forint
értékű társadalmi munkaóra
fekszik benne. Hát persze, a
ház ettől sokkal többet ér! Az
anyagköltségek, a berendezés
és az épület értéke kiteszi a
félmilliót. Számokban azon-
ban ki sem fejezhető azoknak
az embereknek meleg együtt-
érzése, akik építették, csino-
sítgatták, akik ebbe az épü-

[illegible] össze a szálak akkor
is, ha jól ment a munka, neki
kellett intézkednie akkor is,
ha hiányzott valami. S per-
sze, segítettek a tanácstagok.
Június közepétől decemberig
egy olyan épület létrehozásá-
ra, amelyben sokféle rendel-
tetésű helyiség áll a magukra
maradt öregek rendelkezésé-
re, kevés lett volna az idő,
ha ez is „fizetett munka" lett
volna... De itt nem volt al-
vállalkozó, fővállalkozó, be-
ruházó és kivitelező; itt nem
voltak bedolgozók, mert itt
mindenki egyet akart: támo-
gatni a tanács kezdeményezé-
sét, hogy mielőbb álljon az
épület. A KISZ városi bizott-
sága beszervezte a szakkö-
zépiskola és a vállalatok
KISZ-szervezeteit: kétezernél
több órán át dolgoztak az
építkezésen. Az alapozást a

A miskolci Úttörőház programja

A miskolci úttörőket ebben a hónapban is érdekes, változatos program várja az Úttörőházban.

Január 12-én például Ki tud több játékot címmel lesz rendezvény. A hetedikes, nyolcadikos pajtások bizonyára nagy örömmel vesznek részt azon a foglalkozáson, melyen a Magyar Néphadsereg fegyvernemeit ismertetik. A hónap műsorában számos bábelőadás, társasjáték, diafilmvetítés, mesedélután, valamint őrsvezetőképzés, földrajzi vetélkedő, irodalmi vetélkedő szerepel. Bizonyára most is sok pajtás tölti majd az idejét ping-pongozással és olvasással is.

Az utolsó

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Tenk László
ÉSZAKMAGYARORSZÁG
1966 JAN 9

1021

Tenk László rajza

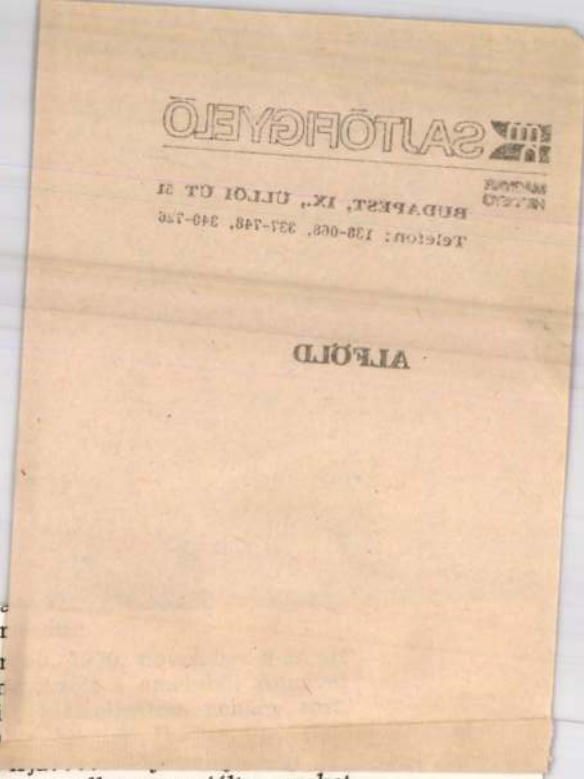

gyónta meg a betegszívű ember többféleséget, [illegible]
ját, amelyet hiába dermeszt a hold, az sohasem válik der
A versfüzér Lédának szólt. Adél épp egy héttel hama
neki még Párizsból levelet, amelyet a leveles láda m
egyetértőn – hiszen jellemezni akartunk – szó szeri
Diósyné levele mindvégig rendkívül izgult, mert megh
Pestre utazott. (Úgy képzelte, Adyhoz.) Hiszen Adynál [illegible]
nők és méltóságos asszonyok (kellenek), mintahogy maga szellemes variáltan ezeket össze szokta válogatni. És utóbb, megint úgy, hogy csak K. E.-re vonatkozhat: *Szolgálókkal nem szokás barátságot tartani.*
„Szolgáló?" Eszterre? Ugyan!
Ez a szó különös félreértések kútforrása lett.

Hanem az ötvers-füzér valósággal leszűri egy korszak tanulságát: a kis szerelem nem a költő nagy élménye, s a nagy élménynek ne legyen kicsinyes földi mértéke (kicsinyesség nem az Ady világa), mert az ő meghasonlott, tragikus kozmoszba tágult szerelme – az, hiszen örök. Térben és időben felmérhetetlen. Már nem a testé. Az aranyszoboré.
Ezt pedig teljes súlyában meg kellene érteni – véli a versek mögött Ady.

3

Hogy az akkori kis szerelem mint női jelenség mégis milyen bűbájos volt az első világháború előtti években és egyéni virágzásában, azt én is felmérhettem 1913 decemberében, amikor anyám szava elől, aki tiltotta Adyval kötendő házasságomat, Párizsba menekültem, hogy ott várjam be a hozzám készülő Adyt. Megírtam *Egyszeri kaland* című életregényemben, hogyan küldte el hozzám Kalocsai Eszter Montparnasse-i festőbarátomat, Réth Alfrédot meghívással, hogy látogassam meg. Nem ismertem, nem tudtam kicsoda. Azt mondta Réth: Eszter kíváncsi, milyen az az asszony, akit Ady feleségül akar. Azt feleltem ingerülten, azért menjek el hozzá, mert ő kíváncsi rám? Nem megyek! De Frédi, aki igaz művész volt, azt felelte, azért fogadjam el a meghívást, mert Eszter jó ember. Minden Párizsban élő magyar művészt megsegít, ha bajba jut. Az én festő-rokonaimat is, Dénes Valériát és férjét. Erre elmentem. Szép volt a fiatal Eszter, magyar paraszti földben gyökerező virágszál. Se kifestés, se uraskodás, se fölény. Előkelő negyedben lakás és fűzőszalon összefüggően, választékos ötórai vendéglátás, jómodor. Néztem a sima haját, sugárzó tekintetét, tisztán éreztem lénye őszin-

4

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ALFÖLD

1971 JAN

sulyu eredménye: *A föltámadás szomorúsága.* Az ember ráébred saját nyomorúságára, miként a Sixtusi-kápolnában Ádám ébred a nemlétből a tudatosságra, Michelangelo örökkévaló képén.

1021

Tenk László rajza

Tenk László

III.
Lebontott templomok

1. Adony

A Szentlélek eljövetele-templomot a 18. század második felében építették. Ebbe a templomba hozták át 1838-ban a Stefan Tenecki barokk festő által a pesti Szent György-templom számára 1760-ban festett ikonosztázt. A II. világháború alatt a templomot bombatalálat érte, az ikonosztáz elégett, s mindössze négy ikont sikerült megmenteni. Ezek közül kettő ma a pesti templomban van, kettő pedig Szentendrén a Szerb Egyházművészeti Gyűjteményben.

11. Ráctöttös
Szent Demeter-templom, épült 1776-ban. 1964-ben lebontották.

12. Szigetvár
A Három Egyházatyának szentelt templomot 1752-ben építették és 1956-ban bontották le.

13. Véménd
Szent István ereklyéi átvitelének szentelt templom. Épült 1844-ben. 1964-ben eladták és lebontották.

4. Budakalász

Gábriel arkangyal temploma. Az elsődleges gerendatemplom a 18. század elején épült. A mostani templomot kőből és téglából építették a 18. század második felében: 1752-ben került tető alá, és 1787-ben kibővítették. 1908-ban felújították. Az egyszerű oltárfal 1905-ben készült, a rajta levő ikonokat a 18. század nyolcvanas éveiben festették. A II. világháború után az egyházközség költségén felújították.

5. Budapest

Szent Györgynek szentelt templom. Elsődleges formában 1688-ban épült. Ez kisebb méretű templom volt, úgyhogy helyén 1733-ban jelentősebbet építettek, s ezt a század közepén masszív, rokokó elemekkel díszített harangtoronnyal látták el. Elsődleges ikonosztázát az aradi Stefan Tenecki festette, aki a kijevi festőiskolában tanult. 1838-ban ezt az ikonosztázt átvitték az adonyi szerb templomba, ahol a II. világháborúban négy ikon kivételével elégett, s ezek közül kettőt ismét visszavittek Pestre, kettő pedig Szentendrén a Szerb Egyházművészeti Gyűjteményben látható. A pesti templom új ikonosztázának faragását az ismert aradi Mihajlo Janjić fafaragó mester készítette későklasszicista stílusban. Az ikonosztáz ikonjait a görög Sterio Károly festette, akinek Szent György trónusikonján látható is az aláírása. Az éneklő-

11. Eger

Szent Miklósnak szentelt templom. Az első szerb templomot 1663-ban említik először. Ezt az elsődleges templomot a 18. század első felében felújították. A mostani monumentális építmény 1785 és 1789 között épült, neoklasszicista stílusban és a nyugati homlokzatán fűzérdíszekkel. Az ikonokat Bécsben tanult, ismeretlen görög festő festette. Az ikonosztáz rendkívüli minőségű faragását a szerémségi Nikola Janković készítette 1789 és 1791 között, aki egy időre Egerben telepedett meg, és „egri fafaragóként" írta alá a nevét. Ezenkívül ő készítette a szentendrei székesegyház, valamint a miskolci pravoszláv templom ikonosztázának fafaragásait is. Az ikonosztáz ikonjait a bécsi Anton Kuchlmeister festette a 19. század első éveiben, aki a miskolci és a budapesti görög templom ikonosztázainak festőjeként is ismert. Az egri templomban múzeumi kiállítás formájában láthatók Görög Péter (Petrus graecus de Csongrád) ikonjai, aki macedóniai származású volt. Ugyanitt láthatók Tyimofej Szemjonov, Mihail Jakovlev, Prokopij Gorbunov és egy K.A. aláírású festő – valamennyien orosz mesterek – ikonjai is. Néhány nagyobb méretű ikont, melyek egy tervezett ikonosztáz számára készültek, Arsa Teodorovićnak tulajdonítanak.

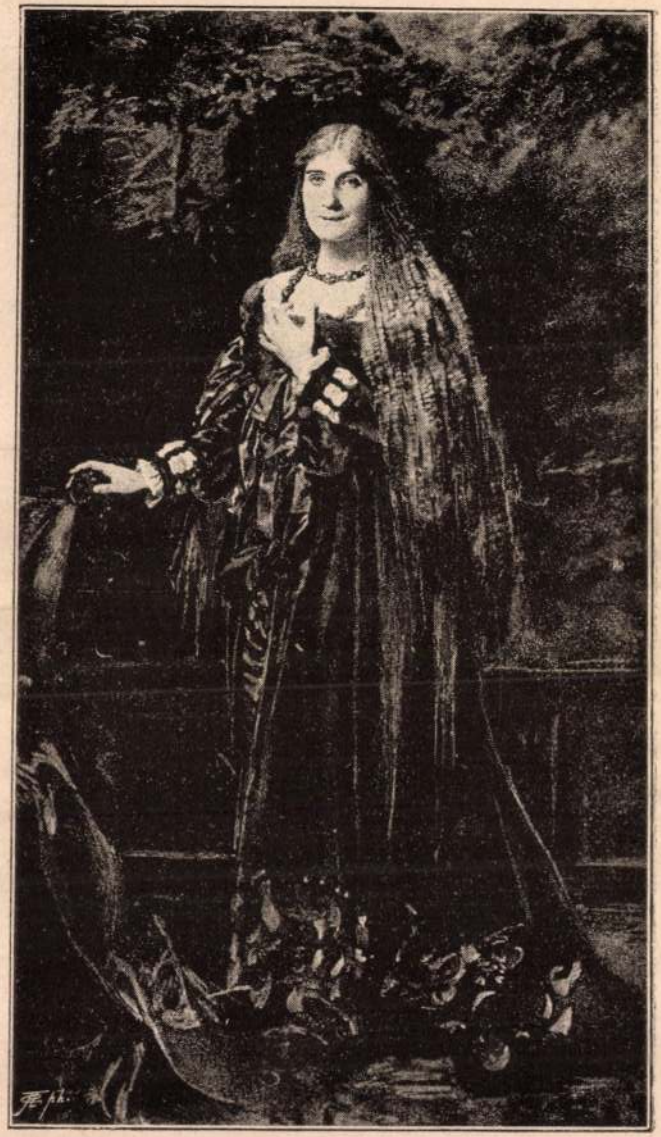

101. Temple János. női arczkép.

4.

1885. orsz. kiáll. Lat.

123. Baditz Otto. angyalcsináló.

70. Temple János. Pázmán Péter aláírja a tud. egyetem alapító levelét.

1885. orsz. kiáll. Est.

Temple János

K.

126. Brodszky Sándor csobáncz badacsonyrol.

Temple

M.936.III.15.
N.U.936.III.19.
Ujság,936.III.15.

Pázmány-emlékkiállitás a Müteremben

Az Országos Magyar Katolikus Főiskolai Diákszövetség *Serédi* Jusztinián fővédnökségével, *Hóman* Bálint kultuszminiszternek és a Pázmány-egyetem tanácsának védnökségével a *Müterem* Kossuth Lajos-utca 12. számu helyiségében a Pázmány-egyetem jubileumával kapcsolatban kiállitást rendezett a nagynevü alapitónak irodalmi, müvelődéstörténelmi és müvészettörténelmi emlékeiből. Erre a kegyeletes és érdekes tárlatra az esztergomi hercegprimási kincstár kölcsönadta Pázmányra vonatkozó rendkivüli értékü mükincseit és emlékeit, melyek mindenike ereklyének számit immár, Pázmány mellszobrát, miseruháját, egyházi és irodalmi érdekességü mükincseket, amelyeknek némely darabjait ismerjük a közkézen forgó irodalomtörténeti és történelmi könyvek képmellékleteiből, talán annál érdekesebb ezeket az emlékeket személyük szerint is megláthatnunk. Az Egyetemi Könyvtár és a Nemzeti Muzeum kikölcsönözte e kiállitás számára a Pázmány-könyvek első és további érdekes kiadásait. Meglep például az Isteni Igazságra vezérlő Kalauzának, amelytől a magyar irodalmi nyelv megalapulását számitani szoktuk: a Pázmány kezével irott *tótnyelvü fordítása.*

A falakat történelmi képek boritják, amelyek egy része szintén ismeretes a magyar közönség előtt másolatokból. közöttük Temple képe a Magyar Biboros Ciceróról. Képek és táblázatos, mai propaganda-nyelvü ábrázolatok beszélnek azokról a nagy kortársakról, akikre Pázmány korszakos hatást gyakorolt s akikben Pázmány személye egy emberöltő alatt megsokszorozódott, hogy egyetemében és egyéb alkotásaiban végtelen mai életünk egyik hatalmas alapjaként éljen tovább. A falakra függesztett, jelmondatokba összesüritett szemléltetések között megkap például az a kimutatás, hogy Pázmány életében kereken *egymilliót adakozott közcélokra.* Ez összeg méltatásához tekintetbe kell vennünk, hogy a török-alatti Erdélynek akkortáji adója évente mintegy negyvenezer forint volt. Pázmány kitünő gazda is volt, akinek gazdálkodását és közgazdasági érzékét ezuttal látjuk először ilyen szemléletesen megmutatva.

A Pázmány-alapitotta egyetem, bécsi Pazmaneum, egyházak, templomok, szerzetesrendek házai és egyéb intézmények, sok kiadást ért müveinek sulyos kötetei előtt csak egyszer is elsétálva, egy hatalmas nemzeti nagyság, egy korszak- és sorsalkotó nagy magyar egyéniség érintése ihleti meg a mai magyar lelkét. Nemzeti nagyság, sorsdöntő hős, amilyent a válságba jutott nemzeti élet a történelem élére szokott állitani, ha a történelem, a fönnmaradás parancsát a nemzet meg tudja hallani, vagy ha a történelemnek ezt a nagy parancsszavát el nem homályositják, esetleg hamis szózatokkal tul nem harsogják.

B. A.

Paulay Edének is megvan a maga érdeme.

De az idegen modern drámai irányok megszólaltatása tekintetében sem maradt el Paulay Nemzeti Szinháza az európai fejlődéstől. A ma már elvirágzott Sardou-stilus kultiválása éppen ugy a kor szükségleteiből fakadt, mint a francia drámai iskola rovására előretört Ibsen Henriknek a Nemzeti Szinház szinpadán való bemutatása. Magyar nyelven az első Ibsen-előadás a Paulay-korszakban folyt le, 1889 okt. 4-én. Ekkor került szinre nagy sikerrel *Nóra*, amelyet Paulay éveiben még *A társadalom támaszai* és *A népellenség* követtek. A Nemzeti Szinház *Nóra*-ját 1891-ben maga Ibsen is megnézte és minden tekintetben mintaszerünek találta.

A müsor modern része mellett rendkivül nagy gondot forditott Paulay a klasszikus drámairodalom változatos szinrehozatalára. A görög, római, angol, francia, német, spanyol szinköltészet értékei az ő idejében állandóan repertoáron voltak. Ennek a gazdag müsornak kialakulását egy bizonyos mértékben magának Paulaynak széleskörü müfordító munkássága tette lehetővé. A legcsodálatosabb klasszikus siker Sophokles *Elektrá*-ja volt, amely Jászai hatalmas alakitása révén kasszadarabbá lett, s amely előtt a *Kölnische Zeitung* müirálója is kalapot emelt.

Dédelgető gonddal foglalkozott Paulay Ede a magyar drámairodalom régi

385

Hans Temple.

Von **Heinrich Glücksmann**-Wien.

Zu den Bildern auf den Seiten 318/319 und 321.

[Nachdruck verboten.]

Ein Meister der Palette, der es verdient, daß man ihm ganz nahe ins Gesicht schaut, und der solche Betrachtung lohnt, ist Hans Temple, unter den österreichischen Künstlern unserer Tage eine besonders wuchtige und markige Individualität. Wahrscheinlich betrachten es die Ungarn als einen Raub an ihrem Kulturbesitz, wenn man diesen Maler der zisleithanischen Kunst-Edelgarde einreiht. In der Tat gehört er mit einem Teil seines Blutes und einem Stück seines Herzens den Magyaren, und das Wurzelwerk seiner Kunst greift auch tief hinein in das frische, würzige Erdreich der ungarischen Natur, des ungarischen Volkstums. Wohl hat er am 7. Juni 1857 in dem mährischen Marchinselstädtchen Littau in einem Milieu von Wollwebern, Papierarbeitern und Landwirten das Licht der Welt erblickt; aber als sich Neigung und Talent in ihm regten, das Umleben zu konterfeien, da zog es ihn alsbald nach der schönen Heimat seines Vaters, und auf diesem Boden entstanden seine ersten Bilder. Das Handwerkliche gab ihm die Wiener Akademie der bildenden Künste und vielleicht auch etwas darüber; denn er hatte das Glück, zwei Vollblutkünstler wie Heinrich Angeli und Hans Canon zu Führern zu erhalten, in denen der gottbegnadete Kunstgeist eines Van Dyck und eines Rubens zur Wiedergeburt gelangt zu sein scheint. Das Eindringen ins Tiefstinnerliche, das Lesen in den Seelen lernte er dem einen ab, die eindringliche Sprache der Form und Farbe dem zweiten. Sein Bestes und Eigenstes hat ihm freilich nicht die Schule gegeben, sondern das Leben, das „Sich's sauer werden lassen auf eigenen Füßen", wie das der Wiener Orientmaler Karl Leopold Müller in einem autobiographischen Briefe an Georg Ebers drastisch und bezeichnend ausgedrückt hat.

Allzu sauer sind die Anfänge, die das Sprichwort schwer nennt, unserem Künstler übrigens nicht geworden. Auf der Akademie schon errang er mit einem Genrebilde von dauerndem Aktualitätswerte, das in frappanter Erfassung der charakteristischen Gestalten und des in der Handlung ausströmenden Temperamentes eine ungarische Wahlbesprechung darstellt, den großen Staatspreis. Und noch mehr: einen guten Käufer in der Person des Magnatenhausmitgliedes, Dichters und Zeitungsherausgebers Eugen von Rákosi, der, wie wenige, Macht und Möglichkeit hatte, den Aufflug eines jungen Talentes zu fördern. Temple erwies sich solcher Förderung würdig. Eine Reihe lebensvoller Bildnisse quoll unter seinem Pinsel hervor, auf die heute ihre Besitzer stolz sind. Die Kunsthalle der ungarischen Landesausstellung im Jahre 1885 enthielt auch zwei Werke unseres jungen Künstlers, der sich im nationalen Lager prächtig ausnahm, echt, bodenständig. „Sein Lied", ein Bildchen, das den auf das Gemüt wirkenden Zauber der Zigeunermusik austönen läßt, gewann den Munkácsypreis im Betrage von 10000 Franken, und das andere Gemälde „Nach Tische", ein fein und scharf erfaßter Ausschnitt aus den Kreisen der höheren ungarischen Gesellschaft, wurde von Kaiser Franz Joseph, bekanntlich einem exquisiten Kenner, erworben. Mit dem Munkácsypreise war die Bedingung eines zweijährigen Aufenthaltes in Paris im Banne der vornehmen Gastfreundschaft und des Einflusses des großen ungarischen Meisters verbunden, eine Bedingung von heilsamsten Wirkungen auf jede echte Begabung. Sie stellten sich auch bei Hans Temple ein. Sein Horizont erweiterte sich, sein Blick ging mehr in die Tiefen des Lebens und Webens, richtete sich auf die zarten, zitternden Töne, die fliegenden Schatten, die zuckenden Lichter, auf die leisesten und doch merksamsten Äußerungen der schaffenden Natur. Das Geheimnis des Geistigen in der Körperwelt ging ihm an der Seine auf. Die im Auftrage des Österreichischen Lloyd gemalten Porträts des österreichischen Kaiserpaares bekundeten schon diese neuen Vorzüge und sind im besten Sinne historische Darstellungen. Eine erquickende Sensation der 1890er Jahresausstellung im Wiener Künstlerhause war seine „Schubertiade", ein prächtiges Kulturgemälde aus Wiens guter alter Zeit, das mit Fug und Recht seinen Platz im kunsthistorischen Hofmuseum erhielt. Zu den wirklichen Werten in der Ernte der beiden seither verflossenen Jahrzehnte zählen sicherlich Temples Bildnisse hervorragender Persönlichkeiten, die eine Gattung für sich, seine Spezialität ausmachen. Sie zeigen diese Menschen in dem Milieu, das sie sich geschaffen haben, das ihr Ureigenes ist, das uns ihr heimlichstes Wesen erschließt. Mit einem richtigen Hof- und Staatsbilde voll wimmelnden Lebens und doch von nobler Ruhe setzt diese Reihe ein. Als Festgabe zur goldenen Hochzeit Herzog Ernst II. von Sachsen-Coburg-Gotha, gibt es den Akt der am 3. Mai 1842 in der Karlsruher Schloßkapelle vollzogenen Vermählung, selbstredend in schöpferischer Auffassung, wieder. Es folgten die kostbaren Atelierporträts der Bildhauer Victor Tilgner, Johannes Benk, Kaspar Zumbusch, Rudolf Weyr, des Altmeisters unserer Radierschule William Unger u. a., eine Gruppe von Meisterwerken, zu denen auch die superbe Darstellung des kunstbegeisterten Wiener Griechen Nikolaus Dumba und seiner Künstler-Tafelrunde gehört. Gewiß eines der charakteristischen dieser wahrhaften Zeit- und Kulturgemälde ist jenes, das uns in die, mitten im großen Wiener Pratergarten gelegene Werkstätte Rudolf Weyrs blicken läßt und den Meister großzügiger Plastik in der Arbeit an dem schönen Monumentalbrunnen für die neue Hofburg vorführt, dem das Thema „Der Sieg zu Lande" zugrunde liegt. In mächtigen Marmorstücken, die des Zusammenschlusses harren, liegen sie in dem weiten, hellen Raume da, die Giganten des feuchten Elementes, die das Genie des Künstlers ins Leben beschworen hat, und wir sehen ihn mit der bewußten Kraft des zum Schaffen Berufenen und Auserwählten das Geäder meißeln am Arme des Kobolds, der tückisch mit einem Felsblock zum Wurfe ausholt. Das Modell des herrlichen Brunnens flankiert die rechte Seite; auf der linken ragt zu den, die Wände zierenden Grillparzerreliefs die Statue des Monarchen empor, dessen kunstfreundliche Seele den Segen einer neuen Renaissance über die österreichische Residenzstadt ausgeströmt hat. Dieses Bild erhebt sich so aus dem Porträt über das Genre hinüber in die Sphäre der Geschichte. Es gemalt zu haben, ist ein unwelkliches Verdienst Temples. Aber dieses Verdienst schränkt sich nicht auf den Gegenstand ein. Neben dem „Was" ehrt auch das „Wie" den Schöpfer. Selbstsicher, ohne Pathos und ohne Pose ergreift er und gibt er seine Modelle in ihren bezeichnendsten Lebenskundgebungen, erläutert das Allgemeingültige im Einzelnen, das Bleibende im Verrauschenden und hält es fest, machtvoll und kraftvoll, in hellen, warmen, gut zusammengestimmten Farben, die nie aufdringlich, doch immer eindringlich wirken, wie ein von unfehlbarer Meisterhand gegriffener Akkord.

Die erste juryfreie Kunstausstellung in München: Frhr. v. Schowingen, München: In Gedanken.

Aber auch im Einzelbildnis strebt Hans Temple über den simplen Lebensabklatsch hinaus; auch da versteht er, auf Zusammenhänge mit Sozietät und Historie, mit Sein und Werden hinzuweisen. Kündet sich nicht jedem in dem

XXIV. Bd. 25 Stück. (1910.)

Moderne Kunst

durchgeistigten Kopfe des ungarischen Bischofs, dessen Porträt hier veröffentlicht ist, diplomatische Klugheit und kampfbereite Energie? Hinter den Brillengläsern die zusammengekniffenen Augen unter wild buschigen Brauen deuten auf grübelnde Weltbeobachtung und Erkenntniskraft hin, der feste Mund mit den dünnen Lippen verrät Herrscherdrang und Tatenfreudigkeit. Dieser Mann ist das Prototyp seines Standes, spricht dessen Bedeutung für die Epoche aus.

In dieser Weise ein Modell auszuschöpfen, mehr, es zum Symbol zu vertiefen, das vermag nur ein erlesener Künstler, während es den meisten versagt bleibt.

Hans Temple hat sich als ein Schaffender bewährt. Er blüht in der Vollkraft seines Ruhmes und wird uns noch reich beschenken.

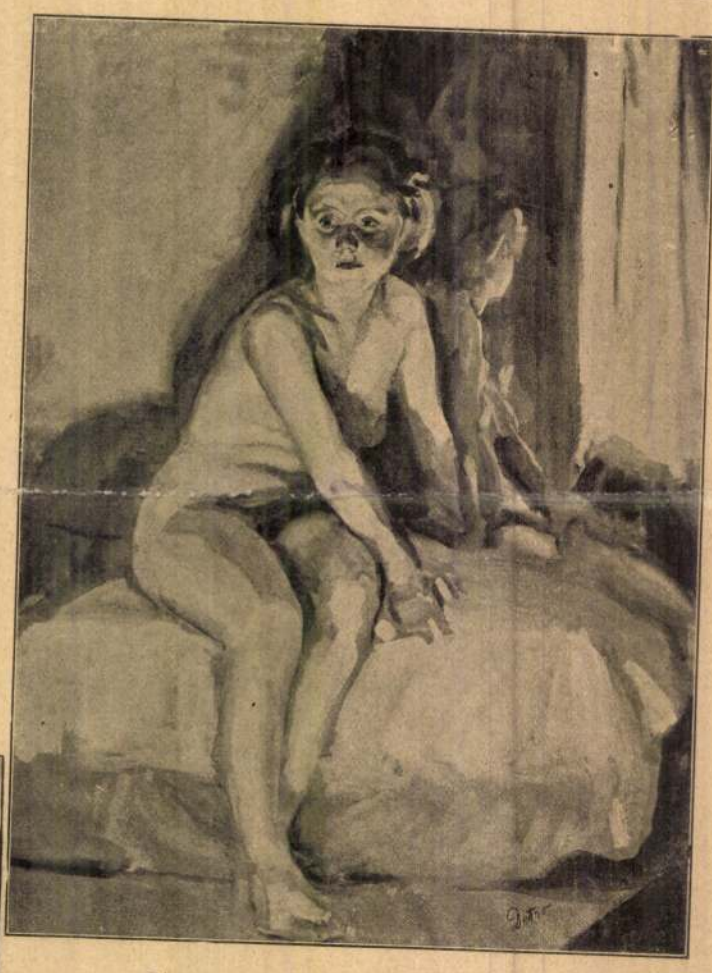

Die erste juryfreie Kunstausstellung in München: Alexander Detro, München: Modellstudie.

Vögel als Pflegemütter.

Die außerordentlich große Liebe und Sorgfalt, mit der die meisten Vögel ihre Jungen großziehen, nachdem sie wochenlang mit rührender Hingebung die Eier bebrütet haben, ist allbekannt. Daß aber auch sehr viele Vögel die Eier und Jungen anderer Arten betreuen und sie wie ihre eigenen behandeln, ist eine weniger bekannte, aber desto interessantere und merkwürdige Tatsache. Wir alle wissen zwar, daß unsere Haushühner gute Pflegemütter sind; denn wer hat nicht schon die unglückliche Henne gesehen, die Enteneier ausgebrütet hat und nun beim ersten Ausflug ihrer kleinen Schar das Entsetzliche erleben muß, daß sich die ungeratenen Kinder ins Wasser stürzen und lustig darin herumwatscheln und schwimmen. Die Gluckhenne ist dann ganz verzweifelt über dies ihr völlig unverständliche Betragen ihrer Brut; sie lockt und schreit in höchster Aufregung und springt schließlich sogar selbst in das verhaßte Wasser, wie ich selbst gesehen habe, um ihre Küken vor dem unvermeidlich erscheinenden Untergang zu retten. Freilebende Vögel nehmen sich aber ebenfalls fremder Jungen, die sie ausgebrütet haben, mit wahrer Elternliebe in der treuesten Weise an. Manche Seevögel, besonders die Lummen, sind geradezu erpicht auf das Ausbrüten fremder Eier. Auf den dichtbesetzten Vogelbergen des hohen Nordens sucht daher eine Brüterin der andern die Eier aus dem Nest zu stehlen. Wenn man Spatzen, Meisen, Drosseln und anderen Singvögeln fremde Eier unterschiebt, die den ihrigen etwas ähnlich sehen, dann brüten sie dieselben ohne weiteres aus und ziehen die Jungen auf, selbst wenn sie die Eier als fremde in ihrem Nest erkannt haben. Sperlinge haben sogar junge Würger, also ihre Feinde, in ihrem Nest ausgebrütet und sie bis zum Flüggewerden treulich aufgefüttert. Gabelweihen, Bussarden und Uhus hat man das Gelege weggenommen und ihnen Hühnereier untergelegt; sie haben nicht nur die fremden Eier ausgebrütet, sondern auch die jungen Küken aufgezogen. In einem verbürgten Falle wurden die jungen Hühnchen zwei Monate lang von einer Bussardmutter geführt, die ihnen nur Fleischnahrung vorlegte, woran sich die Hühnerküken vollständig gewöhnt hatten. Ebenso haben Weihen und Uhus Küchlein geführt, eine ganz außerordentlich merkwürdige Tatsache, die uns zeigt, daß die Mutterliebe selbst über den gewaltigen Trieb des Raubens und Tötens bei diesen Raubtieren den Sieg davongetragen; denn sie hätten jedes andere Hühnerküken selbstverständlich als gute Beute angesehen und ohne weiteres verzehrt. Zuweilen kommt es auch vor, daß zwei Vögel ihre Eier in ein und dasselbe Nest legen und nun gemeinschaftlich brüten. So hat man schon bei Schwarzdrosseln und Lerchen ein Paar auf einem Nest brütend gefunden, ebenso bei andern Vögeln. Sehr merkwürdig und überraschend ist aber ein Fund, den ein Förster im Rheinland jüngst in seinem Revier machte. Er stieß auf ein Gelege mit 15 Rebhuhneiern und 8 Fasaneneiern, die von einem Rebhuhn und einer Fasanenhenne gemeinsam bebrütet wurden. Eines Tages, als keiner der beteiligten Vögel beim Neste zu sehen war, entdeckte er eine Menge herumliegender Fasanen- und Rebhuhnfedern, aus denen er auf einen Kampf zwischen den beiden Hennen schloß. Da es sich hierbei lediglich um den Besitz des Nestes handeln konnte, so suchte der Förster beiden Teilen dadurch zu helfen, daß er ungefähr einen Schritt neben dem Gelege an einem geeigneten Plätzchen ein zweites herstellte, in das er die Fasaneneier mit noch vier Stück, von einem anderen verlassenen Gelege herstammend, legte. Dies geschah an einem Vormittag. Gegen abend fand er zu seiner größten Freude, daß beide Gelege bebrütet wurden, nur saß das Rebhuhn auf den Fasaneneiern und die Fasanenhenne auf den Rebhuhneiern! Des andern Tages hatten beide Hennen wieder gewechselt, und dies wiederholte sich noch einigemal in der nächsten Woche, bis zum Schlusse jeder Teil seine eigenen Eier ausbrütete.

Dr. Staby.

Die erste juryfreie Kunstausstellung in München: Herbert von Riedelstein, München: Zigarettenrauch.

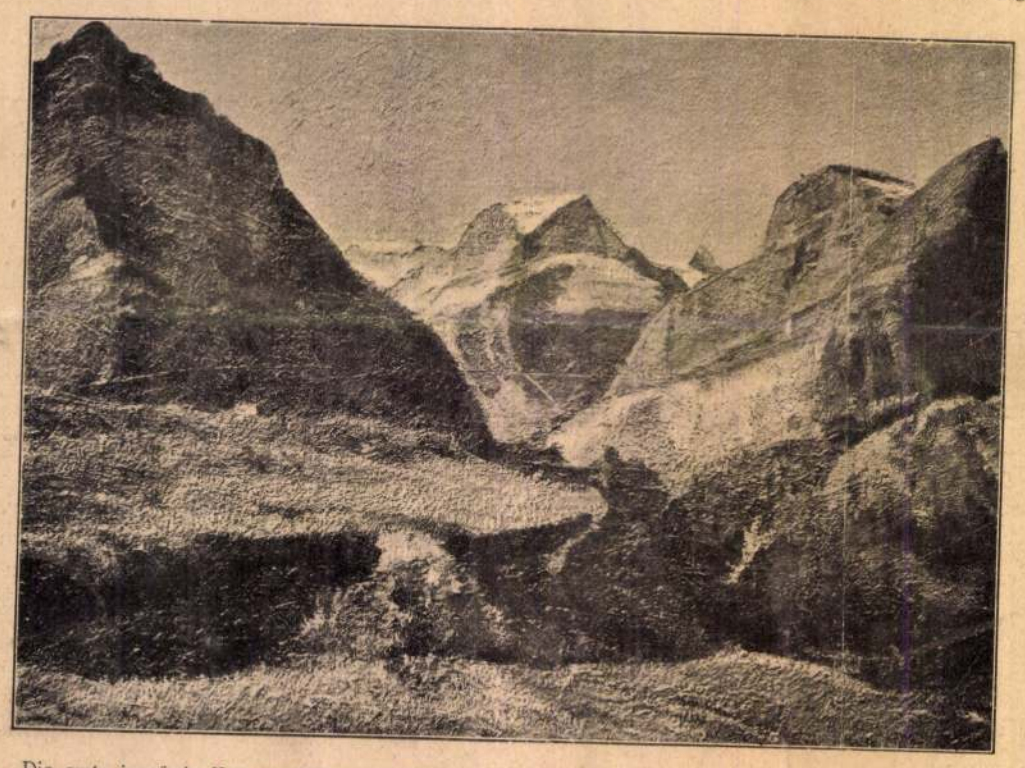

Die erste juryfreie Kunstausstellung in München: Victor Weichard, Pasing-München: Der Tödi.

Lucifer.

Lichtspender, Lebenerhaltender,
Der da stahl von dem himmlischen stillen Herde
Den ewigen Funken
Und ihn senkte in die Brust des Sterblichen!
Dichter und Denker, Künstler und Helden
Und der Menschheit große Märtyrer
Nährten an dem gestohlenen Funken
Flammen lohender Begeisterung!
Lichtspender, Lebenerhaltender
Mir auch mir
Den ewigen Funken!

Temple János

1885. Pécs.

~~Je 94. 101.~~

1. Pázmán Péter alázója a tud. egyetem alapító levelét. Olajf. Dr. Fraknói Vilmos kanonok tulajdona.
2. Jókai mór archeje. Olajf.
3. Női archép. Olajf.

Budapesti ord. ált. kiállítás. A képzőművészeti csoport képes tárgymutatója. Bpest 1885.

28021 Községi nyom

Temple János f.

Busben: Pártértekezlet
(nagyobb életképet fest, melynek alakjai, mind megannyi térdkép, életnagyságúak. Lokat igérő alkotás, meget a nuvész a fő városban is kiállít.

Képzőmüv. szemle 1881. 62 l.
(április)

1881. őszi kiállítás

Kortesredés. (életnagyságú kép)
Hosszú asztal mellett 10 alakkal. Ott van a leendő képviselő, ki látszólag igen közönyösen veszi a dolgot. Az intelligensebb kortesek hevesen vitatják a kérdést, míg az asztal végén ülő parasztok öszelégülten vesznek részt a tanácskozásban. Rajz, festés, kifogástalan.
n. o. 1881. 155 l

Temple Faûos

...öször vett részt a tárlaton.
... tegünk? Egy ör ... egy ifjú
levelet olvas.

...rein F. A múzsamok őszi kiál-
...zás. Képzőmvészeti szle. 1880.
...9. l.

Temple Tanos Béla

A Képzőművészeti Társulat tárlatain a következő műveivel vett részt:

1880. őszi kiáll.: Mi tévők legyünk ?, olaj., 700 ft.

1880. őszi kiáll. II. sor.: Arcképek, olaj.; Szana Tamás tulajd. — Férfi arckép (Katonatiszt), olajf. — Női arckép, olajf.

1881. őszi kiáll.: Választási csatakerlet, olajf., 3000 ft.

1884. őszi kiáll.: Ebéd után (Bécsi életkép), olajf., 3000 ft. — Az ő nótája, olajf., 1000 ft. — Női arckép, olajf.

1885. orsz. ált. kiáll.: Pázmán Péter aláírja a tud. egyetem alapító levelét, olajf., dr. Fraknói Vilmos tulajd. — Jókai Mór arcképe, olajf. — Női arckép, olajf.

1887. őszi kiáll.: Párbaj-jelenet, olajf., 1800 ft. — Városligeti hyerogliphák, olajf. — Virágárusnő, olajf.

Temesváry József

Délmagyarország 934. VIII. 9.

Szinház és Művészet

Temesváry József képkiállitása a kulturpalotában

Pompás uj kiállitással gazdagodott Szeged tárlat-lajstroma. Temesváry József, akinek festő-tehetségét évek óta nagy érdeklődéssel figyeljük, olaszországi tanulmányutjáról számol be a Kulturpalota kupolatermében rendezett kiállitásán.

Komponáló képessége, kitünő izlése, meleg lirikus lelkén átszürve már érett müvészi kontemplációval megnemesedve jelentkezik. Olasz tájakat látunk ezuttal Temesvárynál, ami annál is érdekesebb, mert fejlődése első korszakában szinte kizárólag figurálisan dolgozott és most olyan tájképfestőnek mutatkozik, aki teljes ihlettséggel érzi a táj költői szépségeit, alázatosan merül csendjébe, szeliden simogatja a tengert és olyan frissen tud rajongani szines ecsetjével Itália napsugaráért, dus szinpompájáért, hogy lendülete azonnal hatalmába keriti a szemlélőt. Valami eredendő derü övezi és csak az létezik számára, ami szép, ami festői, ami foltban mozgékony és szinben ragyogó.

A figurális iránti érzéke csak növeli tájának kifejező erejét: egy-egy darab élet, mozgás finoman cikázva fut át képein. Lankásan lejtő, vadregényes olasz falusi uccarészletei, bár a szineknek minden dimenzióját elbirják, Temesvárynál tartózkodóan finomak maradnak. Épp az tetszik pikturájában, hogy nem él vissza a kinálkozó, kiáltozó tarkasággal, de izlése a motivumoknak nobilis leegyszerüsitésére vezetik.

Nagy örömmel tapasztaltuk, hogy Temesváry József hatalmasat feilődött. Uj irányhoz tért: a mához, a levegőhöz, a könnyühöz, a kevés szóval sokat kifejezőhöz és ebben az irányban, bár ez jelenleg erősen az olasz iskola befolyása alatt áll, festészetének látköre erősen kitágult és benne kivirult az ifjuság és a ma egyénisége.

I. v.

Délmagyarország 934. VIII. 9.

Magyar királyi államvasutak. Ügyirat-

Utalványszám ...../Bi..... ügyosztály.

Fizetési u

a magyar királyi államvasutak főpénztára

Pengő

azaz

A ..... Pengő ..... fillérről kiállítandó

Budapesten, 193.....

Utalványozza «.....» főosztály:

totta. A kificamodott lábat a kórházban helyreigazitották, azután a főispán feleségét lakására szállitották.

— **Halálra itéltek négy indiai orvost.** Bombayból jelentik: Bombayban a biróság négy orvost **kötéláltali halálra itélt,** mert nagy összegért arra vállalkoztak, hogy egy földbirtokos bátyját **tetanusszal megmérgezik.** A felbujtót életfogytiglani fegyházra itélték.

— **Kijavitják a városi árvaház épületét.** Dr. Kemenessy Tibor népjóléti tanácsnok elnöklésével tartotta szerdán ülését az árvaházi szakbizottság. Az árvaház gondnokának jelentését tárgyalták, amely szerint a városi árvaház 1871-ben épült épülete javitásra szorul. A helyiségek padozata teljesen tönkrement és a falak is tulságosan nedvesek. A mérnöki hivatal véleménye szerint az épületben 5000 pengős javitásra volna szükség. Az árvaházi szakbizottság elhatározta, hogy a népjóléti tanácsnok, a főszámvevő és a mérnökség bevonásával meg-

505. Temple János.

Sz. Littauban 1857 július 7-én.

1857
†
1931

Lónyai Menyhért gróf.

Térdig, balrafordultan állva és szembe nézve van ábrázolva. Kezeit karba téve tartja. Rövid haja és leberetvált álla körüli szakálla galambősz, szemöldöke és bajusza őszbevegyült, szeme kékesszürke. Ingének állógallérja és kézelője látszik, keskeny nyakkendője kettős csokorra kötött, kabátja fekete. Balról sötétzöld függöny lóg, jobbról pedig, a zöld bársonyszéken, könyvek és iratok hevernek. A háttér szürke fal. Jelzése alól balra: »*Temple J. Budapest 85.*«.

Vászon, méretei 140 : 100 cm. — Lelt. sz. 505. — Értéke 800 K. — A Magyar Tudományos Akadémiától az 1893. év végén létrejött megállapodás (138–894) szerint 1895 május 21-én csere útján szereztetett meg (17–895). — Bejelentetett 1893 október 23-án (131–893).

Kifüggesztésére vonatkozó adatok. 1894 : X. 440. *Temple János :* Lónyai Menyhért gr. — 1907 : IX. 2. *Temple János :* Lónyai Menyhért gr. pénzügyminister.

Tiszteletpéldány

ÁRVERÉSI KÖZLÖNY

TEMPLE *János* (Hans), festő, * Littau 1857 júl. 7, † Bécs 1931 dec. 1. Vácon nevelkedett, azután Bécsben Angelinél tanult. 1884. elnyerte a Munkácsy-ösztöndíjat, mellyel Párizsban fejezte be tanulmányait. 1890. Bécsben letelepedve, leginkább bécsi genreképeket festett, melyekkel nagy sikere volt. Több magyar tárgyú életképet is készített és sűrűn kiállitott a bpesti Műcsarnokban. Fraknói Vilmos részére megfestette Pázmány Péter aláírja a tudományegyetem alapítólevelét c. képét (1885) s ekkor festette Jókai Mór és Lónyai Menyhért gróf pénzügyminiszter arcképeit (az utóbbi a M. Tört. Képcsarnokban). Thallóczy Lajos bécsi társaságát ábrázoló képe a M. Nemzeti Múzeum, Munkácsy Mihály arcképe a Szépművészeti Múzeum, Mészöly Géza képmása az Ernst-Múzeum tulajdonában van.

E. J. II. 526 l

TEMLEITNER IMRE

TEMLEITNER IMRE (TEMI)

1922-ben Csongrádon született. Impresszionistának vallja magát. Munkáira a széles ecsetkezelés jellemző. Szereti a zenét. Budapesten él.

Művészetbarátok 2003. kiállítás a Pataky Galériában

2003. OKT. 20 – NOV. 15.

Temple János

Vas. Ujs. 1885. 432 f

Pázmán Péter aláirja a tud. egyetem alapitólevelét. Temple Jánostól.

volt. Ott leszállva, az ügyvédhez sietett, a
hornacombei squire ügyeinek kezelője
s előmutatta neki a 900 s néhány font
ngre szóló utalványt. Az ügyvéd felhuzta
n egykissé a szemöldökét, de nem tett
ni kifogást. A Carew Feri vagyona, bár ily
gü becsületbeli adósság világért sem állt
yban vele, biztos fedezetet nyujtott a vál-
s az ügyvédek hozzá vannak szokva, hogy
gondolatlan fiatal klienseik oly adósságokba
magokat, melyek végre bukásba döntik
s az első lépésnek tekintette ezt Carew u
éről a bukás felé — s minden megjegyzé
ül kifizette a tetemes összeget. Igy a kapi-
tele zsebbel távozott s tovább utazott
ıstaple-ból, nem feledve el semmit, csak
a csekélységet, hogy a Carew Feri szürkéjét
kellett volna hagynia a vendéglősnél. Sőt
anazon a szürkén lovagolt tovább. Pedig
yira meggondoló volt, hogy a kilencz darab
as bankjegyet a mellénye béllésébe bevarrta
vel az országutak akkor közel sem voltak
ın biztosak mint mai napság, — (történetünk
ult század utolsó tizede elején játszik!) —
csak a feleslegét hagyta künn, hogy zseb-
ız nélkül ne legyen, ha netalán megtámad-
s a pénzhiány ne ébreszszen gyanut ily
tes külsejü utasnál. Igy lovagolt tova, ugyan-
n a szürkén, Barustaple-ból Tivertonba, —
nan Tauntonba, — onnan Glastonburybe, —
nan Fromeba, — onnan Salisburybe, — on-
n Winchesterbe. Winchesterből a southam-
országuton indult s ment Bishopstocheig.

Fejérpataky László egy magyar állami intézmény történetét, szervezetét adta elő «*A királyi kanczellária az Árpádok korában*» czim alatt. A kir. kanczellária szerkesztette és állitotta ki a királyi okiratokat, s igen fontos szerepet vitt, a mit Fejérpataky gondosan összeállitott adatokban tüntetett föl. A harmadik székfoglalót *Pulszky* Ágost, ki az országos képtár igazgatója, e *képtár nomenclaturájáról* tartotta, vagyis arról a vizsgálatról, melyet a képtár egyes műveinek hiteles megállapitása végett folytatott, mielőtt a képtár lajstromának szerkesztésébe fogott. Mert az ujabb igények megkövetelik, hogy az ily lajstromok a műtörténelemnek szigoru kritika alá vett adatokat szolgáltassanak. Az országos képtár festményei közül sok viselte világhirű művész nevét, de a szakértők alaposan kételkedhettek, hogy csakugyan e művészektől származnak. Némelyik festményen hamar föl lehetett fedezni az igazi művész nevét, a másikon pedig a művész névjegyének hamisitását; de többet, melyeken semmi jegy sem volt, tüzetes összehasonlitás alá kellett vetni, hogy művészét kikutassák. Összesen 134 festmény változtatott nomenclaturát. — Mind a három értekezés élénk tetszésben részesült.

A Petőfi-társaság e hó 10-én tartotta utolsó ülését, a nyári szünetek előtt.

Az elnöklő *Komócsy* József meleg szavakban emlékezett meg a társaság nagyérdemü tagjának, Győry Vilmosnak elhunytáról. Ezt követte *Bodnár* Zsigmond felolvasása «A dramaturgok vacsorája» czim alatt, mely irodalmi viszonyainkból kiindulva, sokfelé intéz támadást, igy a forditott regények és novellák közlése, az irók rossz dijazása miatt, de főképen Gyulai Pálnak «Bánk bán»-ról irt jeles tanulmánya ellen szegezte élét. Utána Komócsy adta elő *Ábrányi* Emil «A bálkirálynő temetése» czimü költeményét, melyet tetszéssel fogadtak. *László* Mihály pedig bemutatta *Sikor* Margitnak «Távirat» czimü rajzát, végül ismét az elnök olvasott fel lyrai költeményt *Mezei* Ernőtől, melyet szintén jól fogadott a közönség.

Az erdélyi közmüvelődési egyesület hazafias törekvései nemcsak rokonszenvet találnak mindenfelé, hanem már e rövid idő alatt is bőkezü áldozatkészség nyilvánul iránta. Az erdélyi hatóságok alapitó tagok lettek, a királyhágóntuli közélet szereplői mellett közintézetek, egyesek, sőt a tanuló ifjuság testületei is beléptek jelentékenyebb összegekkel az egylet alapitói közé. Legujabban dr. Felméri Lajos kolozsvári egyetemi tanár az egyetemen 1500 frtnyi összeg erejéig gyüjtött aláirásokat, az unitárius főiskola ifjusága pedig 1315 frttal alapitó tagnak lépett be. Zeyk József ezer forintos alapitványt tett, stb. Az egyesület a Királyhágón innen is számithat a lelkes látogatásra, s eddigelé több tényleges bizonyitványt is nyert, hogy a szorongatott magyarság érdekében a társadalom a legtávolabbi körben is megteszi kötelességét. A budapesti nemzeti kaszinóban gr. Teleky Domokos fölhivására az első napon harminczheten léptek be alapitónak, összesen 8200 frttal. Ez jó példát nyujtott a vidéki kaszinóknak és egyéb társadalmi egyesületnek is. — A közérdeklődés szép jele nyilvánult *Hódmező-Vásárhely* közelebbi közgyülésén, midőn a bizottság egyik tagja, a város egyszerü polgára, a főispán elé lépve, 500 frtot olvasott le a zöld asztalra, mint az erdélyi hazafias egyletre részére való alapitványt. A derék polgár neve Kérdő Márton.

Az egyesület küldöttséget alakitott, mely Budapestre jön, az ország vezérfiainak támogatását kérni. Fölkeresik Simor bibornokprimást és Haynald bibornok-érseket is, ki Erdély szeretett püspöke volt. Arról is gondoskodtak, hogy a sajtót minden nevezetesb mozzanatról értesitsék s erre külön bizottság alakult. Az egylet müködése tizenhat megyére terjed ki.

Közgyülések. A *protestans orsz. árvaház* e hó 10-én tartotta közgyülését b. Kochmeister Frigyes elnöklete alatt. A jótékony intézet gyámolitása évről-évre gyarapszik. A mult évben 8159 frtnyi adományban részesült; ebből 4000 frt az Emmer Kornélné szül. Lagheinrich Lenke urnő adománya, 3500 frt a Zsivora-féle hagyatékból folyt be. Ez évben a Bujanovich-féle hagyatékból 5000 frtot kapott az egylet, Schulek Vilmos egyetemi tanár 2000 frtra egészité ki eddigi 600 frtos alapitványát s befolyt a Küttel Jozefa 10,000 frtos hagyománya is. A vagyon jelenleg 112,638 frt. A mult iskolai év végén 17 növendék lépett ki az intézetből, helyettök 23-at vettek föl s most van 82. — *Az izraelita nőegylet* e hó 12-iki közgyűlésén Bischitz Dávidné elnökölt. Az elmult évben az árvaházban 50, az árva menedékhelyen 18 gyermeket neveltek, a tápintézetben 77,769 személy nyert olcsó eledelt, 11,491 ingyen étkezett, felekezeti különbség nélkül. Segélyezésekre 17,166 frtot adtak ki, összesen pedig jótékony czélokra 44,335 frtot. Báró Hirsch Párisból 10,000 frtot küldött az árva-menhely javára, a miért a közgyülés köszönetet szavazott.

A párisi magyar egylet menházalapjára kibocsátott kötelezvényekből ismét elkelt egy; Gubody ur, Czegléd polgármestere értesitette erről az egyletet, rendelkezése alá bocsátván 100 forintot vagy annak öt százalékos kamatait. A Debreczenben székelő «alföldi takarékpénztár» pedig nagylelküleg visszaajándékozta a magáét. A párisi magyar egylet volt tagjainak Budapesten kiállitott művei tanuskodnak arról, mily fontos volna, ha iparosaink a művelt világ fő városában hosszabb tanulmányokat tehetnének. Erre első sorban a menház felállitása lenne szükséges; ujból is felhivjuk tehát hazai ipar-egyesületeinket, pénzintézeteinket, karolnák föl melegen az eszmét s vennék meg az egylet még hátra levő százforintos kötvényeit.

EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

A pannonhalmi főapát. *Vaszary* Kolos, a pannonhalmi főapát e hó 10-ikén vonult be székhelyére, Pannonhalmára. Mielőtt Győrt elhagyta volna, hol mint tanár és igazgató oly nagy elismeréssel müködött, a város, a megye hatósága, a tanári kar, és az iskolák küldöttei tisztelegtek nála. Székhelyére vonulása ünnepélyességek közt történt. Utjában diszes kiséret, bandériumok csatlakoztak hozzá s üdvözlő beszédek fogadták. Több helységet zászlókkal is földiszitettek és zöld lombokból diadalivet emeltek. Szent-Mártonban nagy sokaság várt és mozsarak durrogása közt vonult a menet az ősmonostorba, hol a főapát először is a templomba ment. Az ebédben a a kiséret teljes számmal részt vett.

A veszprémi püspök kitüntetése. Dr. *Kovács* Zsigmond veszprémi püspök és belső titkos tanácsos, az egyház és közügyek terén szerzett kiváló érdemei elismeréseül, első osztályu vaskorona-rendet nyert.

A budapesti egyetem jubileuma. A tudományegyetem fényesen ülte meg e hó 13-án alapitásának 250-ik évfordulóját, a mi összeesett azzal az ünnepélylyel, melyet az egyetem évenkint mindig megtart ujjáalakitásának emlékére. Az ujjáalakitásnak most 105-ik éve.

A központi épületet lobogók diszitették. Az ifjuság nagy számmal gyülekezett össze. Az ünnepélyt isteni tisztelet nyitotta meg, s aztán a diszteremben gyült egybe a tanári kar, a vendégek és az ifjuság. Az emelvény fölött Temple Jánosnak festménye volt fölfüggesztve, mely Pázmány Pétert ábrázolja, a mint az egyetem alapitó levelét aláirja. A hazai tudományosságnak csaknem minden kitünősége ott volt. Többi közt: Trefort Ágoston miniszter, Samassa József egri érsek, Szász Károly püspök, Berzeviczy Albert miniszteri tanácsos, Ráth György kir. táblai tanácselnök, Szilágyi Sándor, az egyetemi tanárok, stb. Az ünnepély dr. *Bita* Dezső rektor beszédével kezdődött. Azon alapigazságból indult ki, hogy a nemzet csak önmagát tiszteli meg, ha nagy fiait kegyeletben tartja. Aztán méltatta Pázmány Péter hazafias és tudományos érdemeit, előre bocsátva, hogy minden ember korának gyermeke és a birálat csak akkor igazán helyes, ha nem alkalmaz más mértéket. Vázolta a biboros alapitó tudományosságát, szónoki erejét, hazafias érzületét s áldozatkész szellemét. A közönség megéljenezte a beszédet s éljenzésbe tört ki akkor is, mikor a szónok emlité, hogy Pázmány «Dialectica»-ja, mely 287 év óta kéziratban van, csak közoktatásügyünk bölcs vezérének segélyével jelenhetik meg nyomtatásban. A beszéd után *Nagy* Gyula joghallgató szavalta hatással Völgyi Gusztávnak pályanyertes ódáját. Végül dr. *Rapaics* Raymond hittudományi dékán olvasta föl a pályamunkák rövid birálatát, a rektor kiosztotta a dijakat a nyertes egyetemi polgárok közt s ezzel az ülés véget ért. Délután diszlakoma fejezte be a jubileumi ünnepet.

Alapitvány. Bita Dezső dr. ezidei egyetemi rektor a tudományegyetem alapitásának harmadfélszázados jubileuma alkalmával 1000 frtos alapitványt tett, melynek kamataiban minden évben a karok sorrendje szerint szorgalmas és jó előmenetelü budapesti egyetemi rendes hallgatók részesülnek.

MI UJSÁG?

A trónörökös-pár e hó 16-án érkezik Budapestre, és ismételve megszemlélik a kiállitást. A *királyné* és *Mária Valéria* főherczegnő is valószinüleg eljönnek Budapestre, mielőtt nyári tartózkodási helyökre, Ischlbe utaznának.

József főherczeg és a czigány költő. József főherczeg gróf Andrássy Gyula legutóbbi estélyén kiváló érdekü közleménynyel örvendezteté meg Jókai Mórt. A főherczeg, ki a czigány nyelvnek alapos tanulmányozója, nemrég egy tolnamegyei czigányban megfigyelésreméltó költőt fedezett föl, ki több magyar költeményt forditott le czigány nyelvre; és azok között egy a «mohácsi vészről» énekelt siralmat is, mely magyar eredetiben még egy népdal gyüjteményünkben sem foglaltatik benne. A czigányok költője különben mesterségére nézve kolompáros. József főherczeg megigérte Jókainak, hogy a mint a czigány feljön Budapestre, értesiteni fogja, hogy közelebbről ismerkedjék meg vele. A czigány népköltő egy teljes czigány-magyar szótárt is dolgozott ki. József főherczeg az «osztrák-magyar monarchia» czimü népismei műben nagyobb terjedelmü ismertetését közlendi a fölöttébb érdekes czigány nyelvnek és népszokásoknak. Az ismertetésnek több részlete már készen is van kéziratban.

Az ó-budai ásatásokra évenként eső 3000 frtot az idén egészen Árpád sirjának, illetőleg Fehéregyháza maradványainak felkutatására forditják. E tekintetben nevezetes nyomra akadtak. Megtalálták ugyanis a római vizvezeték egy ujabb pillérét, honnan biztos irány kinálkozik az utolsó kő-pillérig, az «ultimus lapis»-ig, melyet Nagy Lajos király 1351-iki határjárási okirata emlit, följegyezve, hogy e mellett állt a minoriták kastélya, s azzal szemben Alba Ecclesia, Árpád hamvainak helye.

II. Rákóczi Ferencz hamvainak hazaszállitására ismét inditvány történt és gyüjtéseket is folytatnak. A kegyeletes inditvány, mely minden magyar ember szivében visszhangzik, nem most merül föl először, és valósitására sem most törekszenek első izben. Már 1871-ben is indult meg ily mozgalom, s több megye szintén hozzá járult. De Rákóczi hamvai eltüntek. Sirja, a Boszporus partján üres. Hová lettek a hamvak, akkor nem lehetett kideriteni. Az volna az első feladat tehát, hogy Rákóczi hamvait föl lehessen találni.

Sárosy Gyula szülőháza. Aradon többen azzal a tervvel foglalkoznak, hogy Sárosy Gyula szülőházát emléktáblával jelöljék meg. Sárosy Aradmegye egyik kisebb községében Boroson született, a hol azonban már nem is emlékeznek a házra, melyben a költő megpillantotta a napvilágot. Először is ezt kell föl-kutatni, a mi valószinüleg sikerülni is fog. Az aradi Kölcsey-egyesület szintén magáévá tette az ügyet s elhatározta, hogy gyüjtést indit az emléktábla költségeinek fedezésére.

A torpedó-hajó, melyet a kiállitás alkalmából közszemlére bocsátottak, a budai oldalon, a Széchenyi-vendéglő előtt horgonyoz. A legénység számára két tágas fabódét épitettek a parton. A látogatókat csak helyőrségi jegy mellett eresztik a hajó belsejébe.

Magyar dalcsarnok nyilt meg e hó 12-ikén a dohány-utcza 4-ik számu ház kerti helyiségében, csinosan berendezve nagy számu vacsoráló közönségnek és mutatványok előadására. A fővárosban a német sängerei-ok erős gyökeret vertek; a magyar dalcsarnokok azonban csak küzködtek, mig végre teljesen elmultak. A kiállitás idejére kettő szervezkedett: az egyik a városliget melletti lövöldét választotta müködési helyül, s a napokban kezdi meg az előadásokat, a másik pedig Solymosi Eleknek, a népszinház tagjának igazgatása alatt a város közepén már megkezdte müködését elég jó erőkkel és tarka műsorral. A «dalcsarnok» czim alatt a legkülönbözőbb mutatványok és előadások egyesülnek: dal, bohózat, táncz, monolog, tilinkó, zene, szemfényvesztés, czéllövés, stb. Bokor József és Dobocsányi komikusok a vidéki szinházakból is elég ismeretesek; van franczia énekesnő is, Dally Lujza. A legnagyobb feltüntetést azonban Ira Paine bámulatos biztossága czéllövései idézik elő. A levegőbe hajitott üveggolyót ép oly ügyesen lövi le, mint neje kezében a kártya egyes szemeit, vagy neje fejéről a diót. A magyar dalcsarnok a hasonló német vállalatokkal való versenyre jó kezdettel indult meg.

Széchenyi-emlék a Vaskapunál. Az ország végpontjánál, a Vaskapunál, mely a legnagyobb magyar gondoskodásának egyik tárgyát képezte, emléktáblát állitnak. A mérnök- és épitész-egylet legutóbbi választmányi ülésén már be is mutatták a tervrajzokat a költségvetéssel együtt. Ezek szerint az emléktábla a Kazán-szorosban, szemben a Traján-táblával a sziklafalon simittatnék le, s reá római betükkel e felirat vésetik: «*Széchenyi emlékének a magyar mérnök- és épitész-egylet MDCCCLXXXII.*» A tábla méretei körülbelől 6 és 4 méter nagyságuak lesznek.

A betüket vagy aranynyal bori ják be, vagy pirosra festik, a mint a költségek megengedik. A költségek 886 frtra számitvák s eddig 650 frt van együtt.

Házfölavatás. A központi katholikus legényegylet, melynek tagjai iparosokból állanak, s mely a főváros egyik legrégibb egyesülete, csinos házat épitett a Rottenbiller-utczában. Van benne olvasó- és társalgóterem, torna-terem, husz ágyra berendezett hálóterem átutazó vándorlegények számára, és házi vendéglő is. Az épület 37,000 forintba került. A ház fölszentelési szertartását e napokban maga a biboknokprimás végezte,

A hazai köz- és magánkönyvtárak statisztikáját készíti el az országos statisztikai hivatal. Az adatgyüjtést már megindította s az iskolai, kaszinói, kölcsönkönyvtárak közül név szerint mutatja ki mindazokat, melyekben legalább 500 darab könyv vagy füzet van, a magánkönyvtárak közül pedig azokat, melyekben a kötetek száma ezernél több, vagy a melyek más tekintetben nevezetesek. A statisztikai hivatal ezernél több kérdőivet küldött szét a különböző hatóságokhoz és egyletekhez, de óhajtandó, hogy mindenki, ki könyvtárral rendelkezik, ha nem kapott kérdőivet, ezt kérjen az országos statisztikai hivataltól s az adatokat küldje be. E kimutatás érdekesen fogja megvilágitani közmüvelődési állapotainkat is. Az adatgyüjtést május végén rekesztik be.

Uj barlangot fedeztek föl Gömörmegyében Ratkótól mintegy félóránylra a rákosi határban, hol Koburg herczeg birtokán néhány bányász előtt mészkőfejtés közben, midőn dinamittal repesztettek, egy üreg tárult fel. A kiváncsiság által ösztönöztetve, a a nyiláson behatoltak, hol egy nagyobb lakószobának megfelelő barlangra akadtak. mely a legszebb — de ugy látszik ujabb koru — csepkövekkel van ékesitve Többen megtekintették már a barlangot, hol a cseppkő-képződés most is folyamatban van, s több helyütt látható kisebb üregekből következtetve, nagyobb terjedelmünek állitják. A barlangnyilást elzárták s a közlekedés eltiltatott, nehogy kár essék addig, mig a barlang megvizsgálása végett intézkedés történik.

A Vezuv kitörése. Nápolyból irják, hogy a lávatömeg, mely a Vezuv egyik szakadékából előtört, először Torre del Greco felé vette irányát, azután Pompéji felé hömpölygött. A lakosság a környéken ezuttal nem aggódik. mert nem hiszik, hogy nagyobb veszedelem volna készülőben. A Vezuv 1872. óta nyugodt volt és az 1874-iki kitörés sem járt nagyobb veszedelemmel. A tüzhányó állapota, a jelentések szerint, most sem szolgáltat okot aggodalomra.

A Niagara-zuhatag környéke. Valahára megvalósul a Niagara-zuhatag csinositásának régi terve, s a vizeséseket szép parkkal veszik körül. Régi terv nagyon, hogy megvásárolják a zuhatagot környező területet, melyet a magántulajdonosok eddig korlátokkal szegtek be, s a közönségtől pénzt szedtek a vizesések látásáért. Az impozáns látványt megzavarták azonban a rikitó falragaszok és épületek. A kiküldött bizottság hosszas tárgyalások után 340,000 font sterlingre szállitotta le a földbirtokosok követelését s megkérte a new-yorki törvényhozást, gondoskodjék róla, hogy a Niagara-zuhatagot körülvevő földterület az állam tulajdonába menjen át s eltünjék a környékről minden, a mi a vizeséseket eddig elcsufitotta.

A «Jogtudományi Közlöny» május 15-iki (20-ik) száma a következő tartalommal jelent meg:

Letéti szerződés. (A magyar kötelmi jog tervezetének különös részéből.) Dr. *Apáthy István* budapesti egyetemi tanártól. — A telekkönyvi törvényjavaslat. *Simon Endre* lőcsei kir. törvényszéki birótól. — Jogirodalom: Tréfa és komolyság a jogtudományban. (Scherz und Ernst in der Jurisprudenz. Eine Weihnachtsgabe für das juristische Publikum von *Rudolf v. Ihering.*) Dr. *Maisliss Mór* budapesti ügyvédtől. — Törvénykezési Szemle: Észrevételek a kir. Curia 5797/884. szám alatt hozott határozatára. Dr. *Klénáncz György* bajai ügyvédtől. — Különfélék.

MELLEKLET: Curiai Határozatok. — Kivonat a «Budapesti Közlöny»-ből.

HALÁLOZÁSOK.

Kissovich József, veszprémi kanonok és a veszprémi kerület országgyülési képviselője, elhunyt e hó 9-én Veszprémben, 70 éves korában. A Dunántúl ismert és tisztelt férfiu volt, ki a tanügy érdekében is hathatósan működött, s a kaposvári gymnázium létrehozásában szintén érdemeket szerzett. Hosszabb ideig a somogymegyei Nagy-Bajomban volt esperesplébános, s igen tevékeny szerepet vitt az egyházi ügyek mellett a közügyek körül. Veszprémben 1881-ben választották meg először képviselőnek s mint ilyen, a kormánypárthoz tartozott.

Báró Petz Antal altengernagy meghalt Triesztben 67 éves korában. Erdély Venicze községében született. A haditengerészet szolgálatába 1837-ben lépett. 1841-ben mint Frigyes főherczeg hadsegéde az ez által vezényelt keleti expediczióban, különösen Szaida bevételében és Beirut ostromlásában részt vett. Az 1849-iki olasz hadjárat alatt is több tengeri csatában tüntette ki magát. A lissai tengeri ütközetben, 1866. jul. 20-án a «Kaiser» hadi hajót vezényelte; az e csatában tanusitott bátorságáért a Mária Terézia-rendet kapta, ellentengernagygyá neveztetett ki és bárói rangot nyert. A hatvanas évek végén a kelet-ázsiai és a dél-amerikai expedicziót vezényelte. 1879-ben altengernagyi czimmel nyugalomba vonult és azóta Triesztben élt.

Elhunytak még a közelebbi napok alatt: Schiefner Gyula, ügyvéd, a magyar ált. hitelbank és az arad-temesvári vasut igazgatója, 64 éves korában Velenczében, honnan holttestét Budapestre szálitották s itt e hó 14-ikén közrészvét közt temették el. — Tomsich Bertalan, ügyvéd, Sopron város közéletének egyik tekintélyes polgára, számos egyletnek elnöke, ezek közt a soproni irodalmi és művészeti körnek is, régi honvéd, 61 éves korában; benne Zichy Antal, az akadémia jeles tagja s országgyülési képviselő sógorát gyászolja. — Stelczer János Károly, evang. lelkész, városi bizottsági tag, 75 éves korában, Nagy-Szombaton. — Dömötöri Németh József, Békésmegye árvaszéki elnöke, 60 éves korában, B.-Csabán. — Kissárosi Kiss Manó, volt honvéd-százados, ki a szabadságharcz alatt megsebesülve muszka fogságba esett, 68 éves korában, Zomborban. — Horváth Bálint, Zalamegye alpénztárnoka, Zala-Egerszegen. — Kudelka Bertalan, a gr. Szapáry-család érdemekben nyugalmazott tiszttartója és földbirtokos, 75 éves korában, Fegyverneken. — Stromfeld János, a Schlick-féle vasöntő gyár főmérnöke, 42 éves korában, Budapesten; ugyanitt Medveczky András, a Gregersen czég tisztviselője, 50 éves korában, és Kempner Miksa, 76 éves korában. — Id. Czigány Károly, földbirtokos Kővágó-Örsön. — Strasszer Gusztáv, kataszteri becslőbiztos, 63 éves korában, Pozsonyban. — Szende Jenő, joghallgató, a néhai honvédelmi miniszter legifjabb fia, 22 éves korában, Gavosdián. — Mozgai Károly, köztiszteletben élt szegedi polgár. 63 éves korában. — Varju Mihály, tekintélyes szatmári polgár, 58 éves korában. — Román Visarton, az «Albina» nevü szebeni takarék és hitelegylet igazgatója. — Tuducesku Athanáz, a görög-keleti román papnevelő intézet tanára, Aradon. — Horváth Gábor, a csepeli ref. egyház érdemes lelkipásztora, 74 éves korában. — Mészáros András, nyug. plébános, 70 éves korában, Egerben. — Dr. Suchy Sámuel, városi tiszti orvos, ki a zólyomi ref. egyház javára 2000 frtot hagyott, Zólyomban. — Borsy Géza, a hódmező-vásárhelyi állami és főgymnáziumi tornatanitója, 43 éves korában. — Czakó János, városi hivatalnok, Kolozsvártt, 31 éves korában.

Özv. Balogh Endréné szül. Simon Terézia, 63 éves korában, Alsó-Lendván. — Id. Magay Károlyné szül. Atzél Terézia, 61 éves korában, Kisujszálláson. — Zsömböry Ádámné szül. Kovács Terézia, 32 éves korában, Aradon. — Czájlik Ferenczné szül. Mészöly Lenke, 26 éves korában, Seregélyesen. — Keményi Katicza, a fóthi evang. lelkész ifju leánya. — Schwarcz Árminné szül. Kriegler Rozália, mérnök és vasuti vállalkozó neje, 48 éves korában, Budapesten.

SZERKESZTŐI MONDANIVALÓ.

Cs. K. A költemények közt közölhetőt egyet sem találtunk ugyan, de a tehetség nyomait több irányban feltaláltuk bennök. Legerősebben nyilatkozik a humor; jelesen a «Reménysugarak» czimüben, mely egyes képekből, mozaikszerüen van összeállitva, a nélkül, hogy kellően volna *megalkotva*, de egyes részeiben egészséges humorról tesz bizonyságot. A Gazsi bácsi genreképe s a «Balra tart» czimü kis szatira már sokkal kevésbbé sikerültek. A hazafias fellobbanás «Az áruló» és «A magyar sajtóhoz» czimüekben, azért nem hat — mert nincs benne belső igazság. Végre «Az én palotám» czimü idylli képnek (mely valamennyi közt a legsikerültebb) közlését csak az gátolja, hogy formai tekintetben gyönge; rhythmusa hiányos s naivsága is néhol keresett; ha ezt sikerülne kissé átdolgoznia, talán közölhetővé tehetné.

Ifj. H. Gy. A negyvenes évek hangja, eszmében, formában, ma már nem kelendő. Petőfi és Arany óta egész uj hangot kapott a magyar költészet s Kerényi és Kunoss ma már nem tetszenek, legfölebb izléstörténeti érdekkel birnak. Az ön versei ebből az iskolából valók, de annak (kivált Kerényinek) érzelmi frissesége nélkül.

B. I. Van ez apró kis dalokban valami, nem tagadjuk — igazság, őszinteség; de nem tudják az igazi dalformát megtalálni. Pl. az «Én nem tudom hova» czimü gondolatát csinosan ki lehetne dolgozni. De a szerzőnek az nem sikerült.

Zord északon. Méltánylatot érdemlő igyekezet; eltérni a kijárt országuttól s valami ujat vagy a rendesnél különbet, legalább hangban és formában, adni; a kezdet jót igér, de még nincs eléggé megérve. — A másik (Jég alatt) nem elég világos.

Nem közölhetők. Tavaszi dal. — A városligeti madaraihoz. — A nyár. — Egy fiatal poétához. — A fecskékhez.

SAKKJÁTÉK.

1330. számu feladvány. Berger J.-töl.

Sötét.

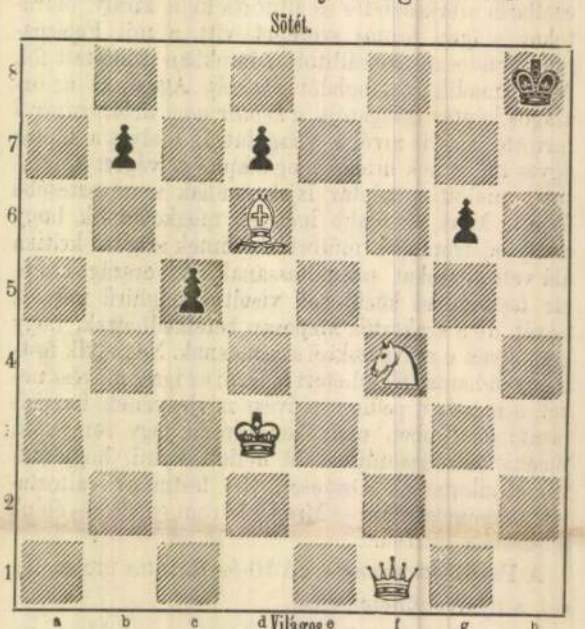

Világos indúl s a negyedik lépésre mattot mond.

Az 1225. sz. feladvány megfejtése

Schrüfer F.-töl.

Megfejtés.

Világos.	Sötét.
1. Vc1—c5 --- --- ---	Ke5—e6: (a)
2. Vc5—d6 † --- ---	Ke6—f7
3. Vd6—g6 matt.	
a.	
1. --- --- --- --- ---	Ke5—e4: (b)
2. Bb2—b3 --- ---	t. sz.
3. V mattot ad.	
b.	
1. --- --- --- --- ---	a3—b2:
2. Vc5—d4 † --- ---	Ke5—e6:
3. Vd4—f6 matt.	

Helyesen fejtették meg: *Budapesten:* K. J. és F. H. Andorfi S., Kovács J. — *Az Erkel-sakktársaság nevében:* Exner Kornél. — *Tarnóczon:* Németh Péter. *Homorod Sz.-Pálon:* Kesztenbaum Bernát. — *A pesti sakk-kör.*

HETI NAPTÁR. Május hó.

Nap		Katholikus és protestans		Görög-Orosz	Izraelit
17	V	**D 6** Paskál hv.	**D 6 Exand**	5 Irene vt.	3
18	H	Venánez hv.	Libór, Tivadar	6 Jób	4 Sándor
19	K	Ivó hv.	Potencz	7 Szent megj	5
20	S	Szien. Bernard.	Athan.	8 János evang.	6 **S. 1. n.**
21	C	Timót vt.	Okos	9 Izsajás pr.	7 **S. 2. n.**
22	P	Julia sz. vt.	Ilona	10 Zel, Sim. ap.	8
23	S	Dezső pk. vt.	Dezső	11 Mócz vt.	9 **S. 1. p.**

Holdváltozásai: ☽ Holdtölte 28-án 9 óra 47 pk. este.

Tartalom.

Szöveg: Vaszary Kolos Ferencz. Dolenecz Józseftól. — Kórágyon. Sovárgás. Hiu biztatás. Egy dalba kezdtem. Tavaszkor. Költemények Palágyi Lajostól — A braziliai indiánok legendáiról. Király Páltól. — A kiállitás területe. — Homokból font kötelek. Angol regény. Irta Francillon R. E. — Népdalok. Igmándi Miklóstól. — Egyveleg. — Mentsvár a turkomán rablók ellen a persa határon. — Az afghán határra készülő orosz katonák Bakuban. — Tárcza a kiállitásról. — Az országos kiállitásról. — Irodalom és művészet. — Egyház és iskola. — Közintézetek és egyletek. — Mi ujság? — Halálozások. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakkjáték. — Hetinaptár.

Képek: Vaszary Kolos Ferencz. — Az országos kiállitásról. Látogatók az erdészeti pavillon előtti téren. Gause eredeti rajza. — Az országos kiállitás egész területe és épületei. — Homokból font kötelek. — Mentsvár a turkomán rablók ellen a persa határon. — Az afghán határra készülő orosz katonák bakuban.

Felelős szerkesztő: **Nagy Miklós.**
(L. Egyetem-tér 6. szám.)

Fekete és fehér selyem-atlaszt, méterjét 75 kr. egész 9 frt 90 kr.-ig (18 különböző szinben) szállit egyes öltönyökre, valamint egész végekben vámmentesen a házba **Henneberg G.** (királyi udv. szállitó) selyem-gyári raktára, Zürichben. Mintákat postafordultával. Levéldij a Svájczba 10 kr.

A falun vagy pusztán lakóknak nem ajánlható eléggé, hogy a háznál mindig készletben légyen egy doboz Brandt R. gyógyszerész-féle svájczi labdacs, hogy a rögtön föllépő bajokban (székrekedés, kólika, vértolulás, máj- és epebajok stb.) e biztos és legkisebb fájdalmat sem okozó házi gyógyszert (egy doboz ára 70 kr. a gyógyszertárakban) azonnal használhassák. Minthogy Magyarországban Brandt. R. gyógyszerész svájczi labdacsainak különféle utánzatai léteznek, arra kell gondosan figyelni, hogy minden dobozon czégjegyül, egy fehér kereszt vörös mezőben s Brandt R. névaláirása meglegyen.

készen voltak s utazónk állítása szerint egészen oly izök volt, mint más gyümölcsöknek. Ujabban Jacolliot ismert franczia utazó és szanszkrit tudós említi, hogy némely fakir az indiai szultánok előtt bemutatja azt is, miként lehet magból néhány óra alatt gyümölcsöt alkotni. Ő maga kisérletet tett egy Covinclasamy nevű fakirral s lehetőleg igyekezett őt ellenőrizni. Maga hozatta a földet és magvakat, ez utóbbit meg is jelölte és saját kezével adta át ezeket a fakirnak, ki legelőször a földet megnedvesítette s azután felkérte a franczia tudóst, hogy a «szellemalvás» alatt ne nyuljon a lefedett maghoz, sem varázspálczájához. Covinclasamy végig feküdt a földön, kezeit a magot borító edényre tette s csakhamar ideges álomba merült, melyből csak két óra mulva ébredt fel; szemei azonban az egész idő alatt nyitva voltak s oly erős delejes hatásuaknak bizonyultak, hogy Jacolliot is kénytelen volt tekintetét elfordítani tőle. Levéve a takarót, mintegy 20 czentiméternyi ág mutatkozott s a gyökeren lehetett látni még a kisérletül tett metszetet is. Jacolliot azt hiszi, hogy a növésnek ez a rendkivüli gyorsítása delejes uton történhetett.

Sok ujabb utazó beszél ily kisérletekről s csaknem mindegyik egyformán. Az idegenek által látogatott vendéglőkben különféle bűbájosok között megjelennek ezek a növényérlelők is, legtöbb esetben igen szegény emberek, egyszerű övvel és rongyokkal, ugy hogy ruházatokban semmit sem rejthetnek el. A bűvész letesz a vendéglő kis erkélyére egy diót s rövid idő mulva megmutatja, hogyan vert az gyökeret s lesz belőle valóságos galy. Alig van hónap, midőn egyikmásik külföldi lapban ne jelenne meg ily bűvészeti mutatvány leirása, s ujabban hasonló kisérleteket már a spiritiszták is tettek, habár nem oly sikerrel, mint az ügyes fakirok.

A növények feltámasztása s gyors megérlelése valószinüleg nem egyszerű szemfényvesztés, van valami köze hozzá a titokteljes delejes erőknek is, de hogy mennyi, azt megitélni nem vagyunk képesek s egy ideig, mint az indiai fakirok más csodás mutatványai, e bűvészetek is csak érdekes kuriozumok gyanánt bámultatnak meg.

Dr. MACKENZIE ÉS SAN-REMO.

Az angolok, de a művelt világ orvosi előkelőségei is régóta ismerik Dr. *Mackenzie* Morellt, mint a légzőszervi bajok kitünő orvosát s ritka ügyességű műtőjét. Világra szóló neve azonban mégis csak az óta van, a mióta a német trónörökös torokbaját kezeli. Hogy a választás épen ő reá esett, az korántsem tulajdonítható annak, mintha nagy Németországban nem lett volna arra való orvos, mert tényleg ugy áll a dolog, hogy ugy a berlini, mint több más németországi egyetemen épen a szóban forgó bajokra kitünő speciálisták vannak. Mackenzie meghivatása az angol királynőnek, a magas beteg anyósának, az angol királynő leányának, Viktoria német trónörökösnének kivánságára s annak megnyugtatása kedveért történt. Egyébiránt ugy a végrehajtott műtéteknél, mint a beteg állapotának folytonos megfigyelése s kezelése körül mindig alkalmaztattak német orvosok is s Virchov tanár, Wegener, a trónörökös magán orvosa, Bergmann berlini egyetemi tanár tanácsa és véleménye mindig meghallgattatott s szolgálatuk igénybe vétetett, s legutóbb pedig az e szakmában legjelesebbeknek elismert tudósoknak egész kollégiuma tartott fölötte tanácskozást, s véleményükkel az egész világ orvosi kara foglalkozik.

Igaz, hogy a német és osztrák orvosok között többen találkoztak már olyanok, a kik a trónörökös bajának gonosz indulatúvá fajulásáért most egyenesen az angol speczialistát okolják s szemére vetik, hogy a bajt kezdetben nem ismerte föl helyesen, hogy sikerrel biztató eljárást, mely hónapok előtt tán jó eredményre vezetett volna, elkésve javallt, hogy a gége-operációnál az egyik még ép hangszálagot is megsértette stb. A szakértő tudósok tulnyomó része azonban igaztalanoknak tartjk a vádakat s kijelentik, hogy annál, a mit tett, egyebet nem tehetett. Igy hát dr. Mackenzie orvosi tekintélye még az esetre sem igen fogna csorbát szenvedni az ahhoz értők előtt, ha, a mitől komolyan lehet tartani, a német trónörökös gyógykezelése balul ütne ki.

Hogy a kezdetben ártalmatlannak látszó baj a legveszedelmesebb rákos természetüvé fajult, azért Mackenziet az elfogulatlan szaktudósok közül kevés teszi felelőssé, s maga a trónörökös és mélyen lesujtott neje ma is a legnagyobb bizodalommal van iránta.

Az orvosi tudománynak ez első rendű bajnokát, ki különféle szakba vágó irodalmi munkáiról, többek közt a «The Hygienic of the Vocal Organs» czimüről is ismeretes, s kinek nevével most az olvasó oly sürün találkozik a lapokban, arczképben is bemutatjuk.

Bemutatjuk továbbá azt a kies nyaralót is, melyben a trónörökös és neje ez idő szerint San-Remóban tartózkodik.

A Zirio-nyaraló, melyben a német trónörökös lakik, mióta Bavenóból nov. 3-án ide költözött, az uj városrész keleti végén fekszik, mely kevésbbé népes és zajos, mint a nyugati vég, de épen azért több nyugalmat is nyujt az arra szoruló betegeknek. A mellett napja is több van, kilátása pedig a paradicsomi vidékre s a tengerre ép oly elragadó, mint a nyugati részé. A Zirio-villa egy gazdag család tulajdona, mely az év egy szakát Bordeauxban vagy Marseilleben szokta tölteni. Kissé kivül esik már a városon a Corso di Levante-n az utcza fölött, melytől gyönyörü kert választja el. Kellemes olasz izlésben két emeletre épült, délnek néző homlokoldalán hét ablakkal, az első emeleten tágas erkélylyel, mely alatt a verandából a kertbe mehetni. Az erkélyről a kert fölött kilátni a tengerre s tiszta reggeli napokon még Korzika hegyeit is kivehetni innen. Oldalt elragadó képet nyujt az ó város, melyet a halom tetején a Madonna della Costa temploma koronáz. Ugyanabban a kertben van még egy másik tágas ház is, melyben a trónörökös kisérete van elhelyezve. Hátul vannak az istálók. A villának oly kedves s oly teljesen védett fekvése van, hogy a trónörökös számára keresve sem találhattak volna inkább megfelelőt.

A MÜCSARNOKBÓL.

A műcsarnok őszi kiállításának második sorozatán ötvennél több azoknak a magyar festőknek száma, kik életképeket állitottak ki. Némelyik hármat-négyet is. A sorozat változatos, tárgyban, ötletben bővelkedik, s van köztük elég, melyek a tekhnika bravourja által is kiválnak.

Egyik elsőrangú darabja a magyar festményeknek *Temple* János életképe: *Városligeti hieroglifek*. Vidám tárgyával, eleven alakjaival, izléses előadásával hat, s mindig sokan nézik.

A városligeti séta-útjain székeket szoktak elhelyezni. Mindenki nem használhatja, csak a ki fizet. Igy rendesen választékos közönsége van az ülőhelyeknek, mely aztán nézi a fogatokat, a járókelőket. Innen vette a tárgyat Temple. Ott ül a mama, egy szigorú asszonyság, mellette leányai. A pihenés azonban nem nyugodt. Melléjök telepedett le két katonatiszt. Ha tőlük függ, bizonyára nem a mama oldala mellett foglalnak helyet, hanem amarrább, de ott bizonyára nem volt már üres szék. A két tiszt igy is veszedelmes szomszédság, és nem nyugszik meg a mama alkotta védelmi vonalban. Az egyik előveszi pálczáját, s a homokba rajzol egy szivet, a szivbe pedig egy nyilat, a mi olyan hieroglif, hogy semmi magyarázat nem szükséges hozzá. Egész komolyan rajzolgatja a pálczájával, föl sem tekint. Társa, a huszártiszt nem tudja oly komolyan venni, nevetve hajlik előre s nézi a hatást — oda át. A mama keményen ül ott a széken; arczát félig fátyol fedi, szeme elé emeli a lorgnont. Arcza haragos, szemével pedig oda pillant a hieroglifre. Ha most azt szépen elsöpörhetné onnan a tiszt urakkal együtt. A mellette ülő nagyobb lány van csak igazi zavarban. Meg sem mer mozdúlni, szemét maga elé mereszti, nézi a mi elébe akad, mert már meglátta a hieroglifet. E csinos arcz zavara kedves és gyermekes. Húga egészen ártatlan serdülő lányka még és kiváncsi. Ő biz oda néz, hogy mit csinálnak a tiszt urak. A harmadik lány meg gyermek; az egészen oda állt, úgy nézi a titokzatos rajzolatot.

A mama szigorúságában, komikus tartózkodásában nyilatkozik a kép ötletének éle; a piruló kisasszonyban ártatlansága, s a tisztekben a pajkosság, mely incselkedik és kijátsza a kemény őrizetet.

Temple az ifjabb festői nemzedékhez tartozik, de már több siker érlelte tehetségét. Vidám életképe mellett egy drámai tárgyu párbaj-jelenet is van kiállítva tőle; harmadik festménye pedig egy párisi virágárus lány, kecsesen ábrázolva, elegancziával festve.

DR. MORELL MACKENZIE.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Almanach czim alatt Singer és Wolfner kiadásában tartalmas kötet jelent meg, mint az «Egyetemes regénytár» kettős száma, díszes kötésben. E vállalat folyamának kiegészítő részét teszi, ellátva 1888-ra való naptári részszel, s 14 iró elbeszélésével. Mikszáth Kálmán szerkesztette, ő irta hozzá az elmés bevezetést, mely humoros hangon szól irodalmi viszonyainkról, s 14 irónak a régi időkre emlékeztető almanachszerű csoportosulásáról.

A kötet értékes szépirodalmi közleményei közt a megilletö első helyet *Jókai* foglalja el s fantáziájának egyik legköltőibb alkotását nyujtja a keleti «Barak Hogeb asszonyai» történeti elbeszélésében. *Beniczkyné-Bajza* Lenke «A szellő és a rózsalevél» czímen allegóriába foglalt elbeszélést irt. *Vadnai* Károly mély igazságot fejt ki tréfás alakban az emberi szívben élő «Örök láng»-ról. Itt veszi a közönség *Vértesi* Arnoldnak Kisfaludy-társasági székfoglalóját «Az asszonyról», *Tolnai* Lajos elbeszélését: «Mért vettem el a feleségemet», *Agai* Adolf humoros rajzát, «A tudós pinczért», *Kazár* Emiltől a «Lovag-regény» czimű elbeszélést, mely egy becsületes, jószivű fiatal ember nagylelkűségét festi. A fiatalabb nemzedékből itt van *Petelei* István «A fehér galamb», *Tóth* Bela «A dsinn», *Rákosi* Viktor «Fogságom története», *Bródy* Sándor «Téli rege», *Hevesy* József «Pál és

A ZIRIO-VILLA SAN-REMÓBAN, A NÉMET TRÓNÖRÖKÖS TARTÓZKODÁSI HELYE.

Virginis», *Sebők* Zsigmond «Egy pár gyerekről» című elbeszélésekkel és végül *Mikszáth* Kálmán, a ki mint szerkesztő utoljára hagyta magát a kötetben «Az öreg gróf» című rajzával. A könyv izléses kötésben kerül a közönség kezébe, s ára 1 frt.

Jókai ujabb regényeinek a Révay-testvérek által megindított füzetes kiadásában «A három kőfej» regény négy uj füzete (9—12) hagyta el a sajtót, Jókai Róza rajzaival. Egy füzet ára 20 kr.

Erdélyi országgyülési emlékek, történeti bevezetésekkel, a tud. akademia történelmi bizottságának megbizásából szerkeszti Szilágyi Sándor. A becses történelmi forrás munkából a tizenkettedik kötet hagyta el a sajtót. Lelkiismeretes szerkesztője az 1658—1661-iki erdélyi országgyűlést és Erdély történetét illető száznál több okiratot lesz közé az 546 oldalt elfoglaló kötetben, a bevezetésben pedig tájékoztatást nyujt az okiratok kellő megértésére. Az okiratilag feltüntetett évek egyik legmozgalmasabb, a fejedelem-változások idejéből valók. A kötet ára 3 frt.

Az akadémián tartott értekezésekből megjelent: Mythológiai nyomok a magyar nép nyelvében és szokásaiban. A hold nyelvhagyományainkban. Irta Kálmány Lajos. Ára 10 kr.

Az Osztrák-magyar monarkhia irásban és képben című nagy néprajzi mű Bécset és Alsó-

szól. A második kötethez, mely a Magyarországot ismertető kötetek sorozatát nyitja meg, ismét a tartalomnak megfelelő, de tisztán magyar czímerrel és koronával diszített, — a harmadik kötethez pedig, mely Ausztriát tárgyazza, ismét az osztrák czímerrel és koronával diszített bekötési-táblákról fog a kiadóhivatal gondoskodni. — A midőn e nagybecsű munka számos előfizetőit a körülményre figyelmeztetjük, megelégedéssel említjük fel, hogy a mű terjesztői a hazai ipar előmozdítását szem előtt tartották, a mennyiben a magyar művész tervrajza után egyik legjelesebb magyar könyykötőműhelyben olv táblák állíttattak elő, melyek mind a mű tartalmával, irányával a legteljesebb összhangzásban állanak, mind pedig disz és izlés tekintetében is a magyar ipar büszkeségére válnak. Valószinűleg be fog állani az az eset, hogy bécsi könyvkötők akarják majd elárasztani az országot bekötési táblákkal; tehát magyar iparczikk ellenére idegent ajánlanak; de a közönségnek jó lesz arra is figyelemmel lenni, hogy sok évre és több kötetre terjedő munkánál a táblák egyformasága és állandósága is fontos. Az állandóságra pedig biztosan csak is az eredeti hivatalos tábla számíthat, mely egyforma kiállításban és azonos szinekben fog a folytatólagos kötetekhez is kiadatni. A már megjelent első kötet disztáblája piros, barna, zöld és szürke szinben kapható; ára Budapesten 1 frt, vidéken szállítási díjjal 1 frt 10 kr.

Erkölcsiség szabadakarat nélkül, irta dr. Öreg János, a debreczeni főiskola tanára, ki e bölcseleti fejtegetés tárgyául azt választotta, hogy az emberi cselekedetek törvényszerűségnek vannak alávetve, mint akármely természeti tünemény. De jogosultnak tartja a büntetést és jutalmazást, mert szabad akarat nélkül is van erkölcs. Ára 1 frt 20 kr s megrendelhető szerzőnél vagy ifj. Csáthy Károly könyvkereskedésében, Debreczenben.

Folyóiratok. A *Századok* novemberi füzetében Demkó Kálmán a felvidéki városok 15—16 századbeli egyházi és világi hatóságairól értekezik; gr. Lázár Miklós folytatja a régibb erdélyi főispánok életrajzi vázlatát; Vámbéry Ármin a Konstantinápolyban elhalt Szilágyi Dániel könyvtárából régi török kéziratot ismertet, mely Kanizsára vonatkozik. Thaly Kálmán a Rákóczi-korszakot illető két adalékot hoz nyilvánosságra, stb. — A *Philológiai Közlöny* uj száma egy 1806-ból való czigány nyelvtant közöl, melyet József főherczeg (ki tudvalevőleg alaposan ismeri a czigány nyelvet és czigány nyelvészeti műve az akadémia kiadásában fog megjelenni) engedett át közlés végett. Koritsnyák irta latinul s a jászóvári premontrei prépostság irattárában található. A dunán-

inneni zenész czigányok tájszolását mutatja be. Kemény Lajos, Lázár Béla, Bayer József, Ábel Jenő, Herman Ottó stb. irtak még közleményeket, könyvbirálatokat e füzetbe. — A *Természettudományi Közlöny* novemberi számában Hunfalvy János válaszol Lengyel Bélának a mult számban közlött ama czikkére, melyben Hunfalvyt megtámadta rektori megnyitó beszédjeért. Hunfalvy azt válaszolja, hogy ő csak az egyoldalusságot gáncsolja és némely természetbuvár tulkapásai ellen szólalt föl. A nagyobb közlemények még ezek: Az okszerű halasgazdaság lényeges feltételeiről (3 ábrával). Herman Ottótól. A lombhullásról, Páter Bélától. A honi madártan történetéből, Chernel Istvántól. — A *Hazánk* novemberi számában Lövei Klára a bihari vitéz «Rákóczi-csapat», Szalkay Gergely «A 6-ik honvédászlóalj» történetét irja le, Lehóczky Tivadar «Munkács vára» szerepét a szabadságharczban; Ralovich Lajos az 1826—27-iki, Hőke Lajos az 1865—67-iki országgyűlésekről czikkeznek, Abafi Lajos a felső-bányai 1715-iki boszorkánypöröket ismerteti. — A *Figyelő* irodalomtörténeti közlönyben dr. Váczy János a régi Kulcsár István emlékét eleveníti föl; Csaplár Benedek, Hegyesi Márton, Vachott Sándorné, Szinnyei József irták a többi közleményeket.

Előfizetési felhivások. Pankotáról előfizetési felhivást vettünk *Hajnalka összes költeményeire*. Melegkedélyű irónőnek a lapokban szétszórva megjelent költeményei lesznek ebben összegyűjtve, melyeket a szépirodalom olvasói régebben ismerhetnek. Az irónő özvegye Rózsahegyi Antalnak, ki a hatvanas és hetvenes években jelentékenyebb szerepet vitt irodalmunkban, lapot szerkesztett, regényeket irt. Az özvegy a költemények jövedelmét a férjének állítandó siremlékre szánta, s ezért bizalommal fordul a közönséghez, melyet Hajnalka méltón igénybe vehet, s melytől most egy kegyeletes kötelesség teljesíthetését is várhatja. A kötet ára 1 frt, díszkötésben 2 frt, s megrendelhető özv. Rózsaági Antalnénál, az aradmegyei Pankotán. — *Marina* a czíme a tót irodalomban oly népszerű Szládkovics szerelmi-bölcselmi költeményének, melyet Podharszky Lajos beszterczebányai tanár magyarra fordított, hogy a tót irodalom ez első rendű termékét megismertesse. Előfizetési ára 1 frt 20 kr, s megrendelhető Beszterczebányán. — *Az én világom* czimmel Kántor Imre a fővárosi és vidéki szépirodalmi lapokban elszórtan megjelent költeményeit, sajtó alá bocsátotta s 1 frtos előfizetést hirdet rá Komáromból.

Naptárak. A Légrády-testvérek kiadásában megjelent a *Házi naptár* tizenötödik évfolyama, sokféle és terjedelmes tartalommal, számos illusztrácziával. A szöveg nagy része és a képek a nevezetesb eseményekkel foglalkoznak. Az olvasmányok mellett ismeretterjesztő részszel, hasznos tudni valókkal és országos czímtárral is el van látva. Ára 50 kr. Szintén Légrádyék kiadása: *Gazdák zsebnaptára*, tizenhatodik évfolyam, szerkesztette Bosányi Endre. A gazdák teendőit havi felosztásban sorolja föl s ezenkivül a gazdagságba vágó tudnivalók, gazdasági üzleti jegyzetek teszik terjedelmes tartalmát. Csinos kemény kötésben ára 1 frt 50 kr. *Jegyzék napló mindenki számára*, tizenhatodik évfolyam. Tartalma: postai szabályzatok, bélyeg-fokozatok, fogyasztási adó és illetékek, sorsjegyek huzásának napja, jegyzéklapok minden napra. Kemény kötésben ára 1 frt 20 kr. Továbbá: *Közhasznu zsebnaptár*, minden hóra tiszta lapokkal, közhasznu közleményekkel, ára 24 kr. — Hornyánszky Viktor akademia könyvárusnál pedig *Községi és körjegyzők zsebnaptára* jelent meg; harmadik évfolyam, szerkesztette Barta László fővárosi tanácsjegyző és a «Községi Közlöny» szerkesztője. A községi jegyzők számára praktikusan beosztott tartalma van, a jegyzéknaplóban figyelmeztetéssel a jegyzők teendőire. Tárcza alaku kötésben ára 1 frt 20 kr.

Zeneművek. Bartalus Istvántól, a jeles zenetanártól, Rózsavölgyi és társa zeneműkereskedésében közhasznú munka jelent meg: *Technikai gyakorlatok a zongorajátszás magasabb fokú fejlesztésére.* A zongorajátékban már előhaladottabbak igen jól használhatják. Összes 217 gyakorlat van a füzetben, balkézre jobb kézre, mind két kézre. Ára 2 frt. — Klökner és Schloss uj zeneműkereskedése egy polka mazurkát adott ki Ivanovicstól «*Salut á Sinaia*» czím alatt; ára 72 kr.

A népszinházban e hó 17-ikén zajos és ünnepélyes este volt. *Blaha* Lujza asszony, a kitünő művésznő lépett föl először nagy betegsége után, s a közönség a mély rokonszenv és tisztelet oly hevével fogadta, milyennek a szinházak csak ritkán tanui. Az egész szinház, mely szorongásig megtelt, ugy szólva családi körré alakult, mely nyugtalan szorongással várta a művésznő megjelenését, s aztán elhalmozta koszorukkal, bokrétákkal, véget érni nem akaró tapssal. Mindenkiben élni látszott a gondolat, hogy ugyan kipótolhatná ezt a művésznőt, s mindenki könnyebbülten, örömmel szemlélte, mikor ismét kilépett, hogy folytassa fényes működését, s mindenki érezte becsét és pótolhatatlanságát.

A «Sárga csikó» népszínműből Erzsi szerepét választotta első föllépésre. Megjelentére virágzápor hullt a szinpad magasából. A zenekarból koszorukat, bokrétákat, virágajándékokat nyujtottak föl. Virágokat küldtek azok az egyesületek is, melyeknek javára föl szokott lépni a művésznőt a népszinházi bizottság, a nemzeti szinház, egyes művészek, sok tisztelő. A mig mindezek a szinpadra jutottak, a közönség tapsa, éljene szakadatlan volt. A szinpadon levőket elfoglalta a koszoruk, a virágok átvétele. Az életnek visszaadott kedvencz láttára meghatottság vett erőt a közönségen, a művésznő pedig hajlongva törülgette patakzó könnyeit. Tiz perczig tartott a viszontlátás jelenete. Végre szerepéhez kezdhetett Blaha Lujza. Első szava Erzsinek: «A másvilág küszöbéről jövök édes apám.» Az éljen, a tapsvihar megujult. Aztán elbeszéli Erzsi, hogyan szabadult ki a Tiszából. «Isten áldja meg a megmentődet» — szól az egyik szereplő. Ekkor a közönség az egyik páholyban ülő Tauffer orvos felé intézte az éljeneket és tapsot. Az első felvonás után ismétlődött az ováczió, s a művésznő a női karszemélyzet közt jelent meg, mely a virágokat és koszorúkat tartotta. A felvonás közök alatt a tisztelők és pályatársak az öltözőbe tódultak, hogy személyesen is átadják üdvözletöket. Az előadás alatt mindenki meggyőződött, hogy a művésznő teljesen visszanyerte vidámságát ifju elevenségét és ki van ragadva a korai pusztulás örvényéből művészetének és a közönségnek.

Az operaszinházban vasárnap délben kezdi meg a matineékat *Coquelin*, a hires franczia szinművész társulatával. Hatszor fognak föllépni. A hirneves művész tiszteletére az irói és művészi kör vasárnap estélyt rendez.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akademia harmadik osztályának nov. 14-iki ülésén *Than* Károly elnökölt.

König Gyula tartott fölolvasást Bólyai Farkas arithmetikai rendszeréről. A fölolvasás alkalmi volt, a mennyiben ekkor tölt be 34-ik évfordulója a Bólyai Farkas elhalálozásának. König Gyula visszapillantást vetve Bólyai pályájára, róla mint halhatatlan nevű tudósról s kitünő professzorról emlékezik meg s azután ismertette módszerét, a melylyel még most is érdemes foglalkozni, a mennyiben a mathematika filozófiájára gazdag adatokat tartalmaz. Utána *Krenner* József r. tag terjesztette elő *Koch* Antal-ásványtani értekezését, a mely a Coelestin és Barytnak Torda közelében való előfordulásáról szól. Végül *Thanhoffer* Lajos mutatta be az ujabb módszereket az idegsejtek kikészítésére. Az ülés végén az elnök bejelenti, hogy Asbóth Sándor pozsonyi keresk. akadémiai tanár ily című munkát irt: «Van-e a gabonaneműekben czukor» s e dolgozatot a «Math. és természettudományi Értesitő» részére adja át. Liebermann Leo dr. pedig egy lepecsételt levelet adott át az elnöknek, a melyben egy tudományos kérdésnek prioritását óhajtja megvédeni. A tudományos kérdésről szóló értekezését Liebermann később be fogja nyujtani az akadémiához.

A természettudományi társulat nov. 16-iki felolvasó ülésén alkalomszerű előadást tartott dr. *Onodi* Adolf egyetemi magán tanár «a gégetükrészetről és annak jelentőségéről.»

A gége szerkezetének bemutatása után vázolta a gégetükrészet történetét. 1854-ben London egyik hirneves énektanára, Garcia az énektanítási módszernek tudományos alapot iparkodott adni és az a gondolata támadt, hogy egy gégetükör segélyével részint saját magán, részint másokon észleleteket tegyen a hangképzésről. Vizsgálatait siker koronázta. 1857-ben Türk bécsi főorvos szintén tükör segélyével kezdte a gégebajos betegeket vizsgálni. E közben egyetemünk nagynevű tanára Czermák értesült Türk vizsgálatairól s kölcsön kérte tőle a gégetükröt s azt a mesterséges világítással tökéletesítette. Vizsgálatai eredményét 1858-ban tette közzé és sürgősen ajánlotta az orvosoknak a gégetükör alkalmazását; beutazta Németország, Francziaország és Anglia nagyobb városait, hol előadásokat tartott. Onody ezután a gégebajokról, és a gége kiirtásról szólt. A hetvenes években tették az első kisérleteket a beteges gége eltávolítására; Czerny 1870-ben ebeken próbálta meg, a ki arról is meggyőződött, hogy a hang bizonyos fokig szintén visszaadható, ha a kivágott gége helyére egy mozgatható ércz-nyelvvel ellátott T alaku csövet helyeznek. Konstruált is kutyái számára egy ilyen készüléket, mely a manapság is alkalmazásba vett mesterséges gégének legegyszerűbb alakját képviseli. Három évvel Czerny kisérletei után, tehát 1873-ban, Bécsben Billroth tanárnak alkalom kinálkozott a gége kiirtását emberen először megkisérteni. A műtét szerencsésen sikerült, a seb begyógyult és igy mesterséges gége alkalmaztatott, melylyel az egyén bár monoton, de tisztán kivehető hangon tudott beszélni. Az egyén egy év mulva régi bajában elpusztult. Egesz 1880-ig 20 ilyen műtétet végzett, melyek közül három gyógyult eset van feljegyezve. Azóta a gége-kiirtások száma is egyre szaporodik, az eredményt tekintve az esetek kétharmadában az egyének a műtét után már a 6-ig hónap előtt halnak meg. El-

dus mértékben aratta a hódolat és elismerés koszoruit, fejedelmi műpártolók kitüntetéseit, köztük egy Mendelssohn, Moscheles és Schumann meleg üdvözleteivel. De az emlék ma már csak halvány sugár, mely tökéletlenül adja visszasza a mult benyomásait, mert az, a ki azokat előidézte s a hangverseny-, oratóriumi és szinpadi énekesnő hármas koronájával uralkodott, már évek óta letette királynői pálczáját s férje oldala mellett egyedül a házi otthon és a titkolt jótékonyság szelídebb világának élt.

Lind Jenny 1821. okt. 6-án született Stockholmban. Gyönyörü, ritka organumának sokáig kellett a szakszerü kimüvelésre várakozni s még később, mikor a párisi hires énektanár, Garcia vezetése alá került is, annak sem sok javitni valója volt a természettől oly rendkivülien megáldott eme hangon. A természeti tehetség eme szokatlan nyilvánulása volt az, a mi Lind Jenny művészetének oly sajátságos ingert kölcsönzött.

Első fellépése szintén Stockholmban alig 18 éves korában történt, 1838-ban, a midőn Alice szerepét játszta «Ördög Róbert»-ben. Ezt követte a «Büvös vadász» Agathája. Nem kevés befolyással volt további élete sorsára, hogy Párisban tanulása alatt Meyerbeer, ki tehetsége iránt kezdettől fogva érdeklődött, s neki fényes jövőt jósolt, «Sziléziai táborá»-nak első előadásakor neki szánta a főszerepet. 1844-ben már Berlinben és Drezdában tünt fel, s 1846-ban Bécsben és Pesten. Ez utóbbi helyekre már teljesen kivivott művész hirnév kisérte, s Mendelssohn a legelragadottabb elismerés hangján irt «oly nemes, oly eredeti, oly igaz és mély érzésü művészetéről.»

Angliában, a később hazájává vált szigetországban Lind Jenny 1847-ben lépett föl először, mint Alice, Meyerbeer «Ördög Róbertjé»-ben, melyet olasz nyelven énekelt volt. Valóságos furóre fogadta itt, példátlan művészi diadalok jutottak osztályrészéül. Még 1850—1-ben fölkereste az újvilágot is, s egész Havannáig folytatta hóditó utját, mellette mindig hü kisérőjével, az angol zeneköltő és müvész Goldschmidt Ottóval, kinek Európába visszatérve (1852) kezét is nyujtotta. De csakhamar ezután félbeszakitotta művészi pályáját állitólag vallási okokból, mert kissé bigott elvei nem tartották vallási kötelességeivel összeegyeztethetőnek bizonyos kétes operai jellemek ábrázolását. Alig hiszszük, hogy ez okot valaha nyiltan bevallotta volna, de az tény, hogy a pályájának ily rögtöni megszakitását követő tiz év alatt csak is egyházi zene-előadásokban és jótékony czélü hangversenyekben működött közre. Amerikai körútja jövedelmeit is nagyobbrészt Svédországban tett jótékony és oskolai alapitványokra fordította. Visszavonulása után a nyilvános szereplés színteréről a londoni zeneakadémiában mint tanárnő működött.

Lind Jenny operai repertoireja nem volt igen nagy s legnagyobb sikereit inkább könnyedebb s derültebb, mint a valódi hősi s tragikai szerepek alakitásában érte el. Igy Normában, leszámitva éneke üdeségét s magas oskolázottságát, alig nyujtott valami jelentékenyebbet. De a ki legjobb szerepei egyikében, az «Ezred leányában», vagy a «Bájital» főszerepében, Haydn nagy oratoriumában: a «Teremtés» Gabrielében vagy az «Évszakok» Hannchenében, vagy végül svéd dalok előadásában hallotta, az soha sem feledhette többé a felső regiszterekben különösen nagy terjedelmü hangjának rendkivüli ezüst csengését, tisztaságát s azt az elragadó varázserőt, melyet a közönségre tudott gyakorolni.

Legjobb szerepei közé tartozott Lammermoori Lucia is. Nem csupán utolérhetlen énekével ragadta el ebben hallgatóit, hanem az alak egész drámai ábrázolásával, a szivet tépő fájdalomnak, mely utoljára az őrülésbe ragadja, mély és igaz kifejezésével.

Lind Jenny nem tartozott a kiváló szépségek közé, de kevés oly vonzó, oly természetes és igéző teremtést volt alkalma a világot jelentő deszkáknak látni, mint a milyen ő volt. Lelke egész jóságának volt mintegy földöntuli kifejezése arcza is, fajának szőke hajával és kék szemeivel. A kikkel jót tett ugy pályatársai, mint a társadalom más szenvedői közül, azoknak száma legio, s ez volt oka, hogy valami Garibaldiéhoz hasonló regényes lelkesedés tárgya volt ő a köznép szemében s London szegényes sikátorainak ezer meg ezer nyomorultja áldja nevét most, hogy áldozni oly kész szive örökre kihült.

EGYVELEG.

* **Az orvosok tulságos nagy számára** figyelmezteti a német kormány a pályát választó fiatalságot. 1880-ban a német egyetemeken 4018 orvosnövendék volt, 1886-ban már 8308.

* **A legvénebb oroszlán** volt állitólag a «Pompey», melyről az van feljegyezve, hogy 1760-ban 70 éves korában mult ki a londoni Towerben. De ez adat nem hiteles s épen nem valószinű, mivel az oroszlánok átlagos életkora csak 12—14 év.

* **A hal tápláló erejére** vonatkozólag nemrég érdekes kisérleteket tett a müncheni élettani intézetben Atwater nevű tudós. Sok hive van annak a nézetnek, hogy a halhust az emésztési szervek nem dolgozzák fel annyira, mint például a marhahúst, s igy szükséges volt erre nézve kisérleteket tenni. Ezekből kitűnt, hogy a halhús és a háziállatok húsa a táplálkozásra nagyon hasonló. Atwater egy kutyát hat napon keresztül halhússal, a következő hat napon pedig sovány marhahússal etetett, ugyszintén egy orvosnövendéket is majdnem épen igy táplált, de csak négy-négy napon keresztül. Az eredmény szerint a marhahús tápláló ereje semmivel sem nagyobb, mint a halhusé. Csak azt az egyet kell a dolognál tekintetbe venni, hogy a halhús sokkal vízdúsabb, mint a marhahús, úgy, hogy például a fentebbi kisérleteknél 376 gramm marhahúsnak megfelelőleg 500 gramm halhúst kellett adni. Ha a halhúshoz azonban kellő mennyiségű szilárd anyagot adunk, akkor tápláló ereje egyenlő értékü a marhahúséval.

* **Az olaj hullámtörő ereje** az ujabb kisérletek szerint valóban bámulatos. Mintegy 200 jelentés szerint óránkint átlag 2.20 liter olaj alkalmazása elegendő, hogy a hajó a viharban ne szenvedjen. Cloué vice-admirál számitása szerint a hajó 18,250 méter utat tesz meg egy óra alatt s az oldalain kiöntött olaj mintegy 10 méter szélesen fedi be a tengert, ennélfogva 2.20 liter olajjal 182,500 négyszögméter tenger volna megolajozva, azaz 1/90,000 milliméter olajréteg már képes volna a vihartól felkorbácsolt tenger vizét lecsendesiteni.

* **Néger szabadkőművesek** kongresszusa volt ez évben aug. 22-ikén Chicagóban. Az Egyesült-Államokban a négerek külön szabadkőműves páholyokat tartanak fenn s ezek most szövetséget létesitettek egymás között.

* **Egy pár ludat** küld a khinai szerelmes időről-időre választottjának. Ez nem sértés, mert a lud khinai fogalmak szerint a házastársi hűség jelvénye.

A MŰCSARNOKBÓL. — VÁROSLIGETI HIEROGLIFEK. *Temple* János festménye.

LIND JENNY MINT HANGVERSENY-ÉNEKESNŐ.

LIND JENNY, MINT LAMERMOORI LUCIA.

LIND JENNY, MINT AZ EZRED LEÁNYA.

A hang hatalma a színésznél kimondhatatlan, semmi külső fogás a világon nem ragadhatja ugy el a hallgatóságot, mint egy helyesen intonált felkiáltás. A közönségnek érteni kell minden szót, bármily gyorsan legyen is mondva, azért a kiejtés első tanulmánya legyen a színésznek. Arczkifejezés, taglejtés és hang, egy egészet kell hogy képezzenek.

Gyakran megtörténik, hogy látszólag egészen jelentéktelen szerepek a színész részéről a legnagyobb metamorfozist követelik. Nézzük például Thouvenint *Deniseben*. Az ember azt hihetné, hogy nincs ennél könnyebb szerepem; oly végtelenül egyszerű. Nem beszélek most sikeremről, csak az erőfeszitésről, hogy azt elérjem, a jellem tanulmányozásáról. Thouvenin nem vesz részt a cselekvényben. Csak úgy beszél és okoskodik, a mint minden becsületes ember tenné helyében s éppen ez az a szirt, melyen könnyü hajótörést szenvedni. Éppen annál a rokonságnál fogva, mely ez alak és az én egyéniségem közt létezik, könnyen kisértetbe jöhettem volna, hogy saját mozdulataimmal ruházzam fel, saját hangomon beszéltessem, hogy egy szóval Coquelin legyek; ha pedig ezt teszem, megcsalom a szerzőt, a ki azt kivánta, hogy Thouvenin legyek. Ennélfogva a szokottnál is szigorúbban kellett magamat mérsékelnem, rendes járásomat, rendes beszédemet módositanom, arczomat olykép idomitanom, hogy Thouvenint megfelelő alakjában állitsam elő, a mely egy ex-munkásé, a ki maga képezte ki magát és épp azért a társadalmi szokások és félszegségekkel szemben megőrizte szabad itéletét, önálló beszédét. A szerep komoly tanulmányozásának előnye az is, hogy megkönnyiti az ily alakitásokat. Samson és Regnier alig festették arczaikat; egészen belülről igyekeztek megtalálni a kifejezés formáját.

*

A szinészi ábrázolás fizikai föltételeiről, saját kifejezése szerint,: a színész «arkhitekturájáról» következő megjegyzéseket teszi Coquelin, részben saját példáival világitva meg.

A fizikailag tetszetős külső vagy kellem nélkülözhetlen az ifjú szerelmesi szakmánál. Ha szabad magamat vennem példáúl, a közönség egy pillanatig sem tűrné, hogy első szinpadi jelenésemmel, mindjárt az első felvonásban, szerelmi nyilatkozatot kapjak egy szép hölgytől. Mindamellett játsztam Jean Daciert, a hol a darab végén megszeret egy nemes születésű lány. De nem vallotta meg szerelmét az utolsó felvonásig, s akkor is csak azért, mert a halál szélén állottam. A közönség elfogadta, s érdeklődött a kifejlés iránt, mert mint az első felvonásban szántóvető, majd katona s végre tiszt, fokról-fokra emelkedtem, mig kiérdemeltem a legnagyobb jutalmat, hogy nőm által szeretve legyek, mert e hölgy nőm volt.

Sok kritikusom erősen szememre hányta, hogy komoly szerepeket akarok játszani. E tekintetben művészi lelkiismeretem tiszta. Soha sem vállalkoztam oly szerepekre, melyek képességemen túl estek. Soha senki se látott szerelmest játszani.

LIND JENNY, VERDI «I MASNADIERI» CZIMŰ OPERÁJÁBAN.

Jean Dacier jellem. Ki mondhatja a cremonai hegedűst szerelmesnek? Ő egy púpos, a kit senki sem szeret. És Chamillac? Egy különcz, egy bajszos apostol, a ki bűnhődik egy pillanatnyi megtévedéseért s szerelmet nyer ugyan, de csak a végén. Ez a szerep tele méltósággal, tele kifejezéssel, de a szenvedély lángja nélkül. És Gringoire, a szerencsétlen költő, kit bitófára itélnek, nevezhető-e szerelmesnek? Hisz az első szó, melyet a leánytól hall, midőn szemeit ráveti: »Il n'est pas beau». (Nem szép.) Ez a helyzet és ha nekem sikerül a végén szerelmet nyerni, csak a költészet és szánalom segélyével történhetik.

Mindezek abból a kiinduló pont gyanánt fölvett tételből folynak önként, hogy a színész ura maradjon mindig önmagának. Tartsa féken magát, mindig szigorúan előirt határok közt mozogjon. Nagy hiba azt gondolni, hogy a legnagyobb művészet abban áll, ha a színész feledi, hogy a közönség előtt áll. A művészet nem azonosítás, hanem ábrázolás. Érteni tudom azt, ha egy fiatal színész első föllépésénél el hagyja magát ragadtatni szerepétől. A kényelmetlenségben, melyben a közönség előtt érzi magát, az ábrázolandó indulatok összezavarodnak személyes érzelmeivel. Ez megtörtént velem is, mint mindenkivel; s nem szégyenlem magamat érte, mert akkor csak 17 éves valék. Első izben játszott szerepem a szegény Jacques volt. Szegény Jacques egy boldogtalan zenész, ki megőrül szerelmi csalódásban. Túláradt bennem az érzés, de mégis képes voltam valahogyan játszani, s talán a hallgatóság közül némelyek könyekre fakadtak, de mikor a szinfalak közé tértem, éreztem, hogy rosszul játsztam. Ha ma történnék ez velem, szégyenleném magamat.

Sokat lehetne beszélni a természetességről is a művészetben. Oly tárgy ez, melyet minden nemzet és minden idő különféleképen értelmezett. Mikor Garrick Franciaországba jött, nagy elragadtatással szólt színészeinkről, de úgy találta, hogy nem elég természetesek. De a midőn Talma fellépett, ő a tragédiába is a természetes beszédmódot és mozdulatokat hozta be, s ennek köszönheti sikereit. Vajjon ugyanaz a fogalma volt-e a természetességről, mint Garricknak — kétlem, mert a két faj geniusza merőben különböző. Ezért van, hogy mi ma éppen Irvinget nem találjuk elég természetesnek. A természetnek angol felfogása nem egyezik a mienkkel, épp oly kevéssé mint a német, melynek érzelgős és bölcselmi szinezete inkább a Diderot iskolájára emlékeztet a XVIII. század végén. Pedig ez az iskola is a természetesség nevében kezdte meg újitásait, melyek ma oly komikusan hangzanak füleinkbe. És szintén a természetesség jelszava alatt emelte fel a romantika is lobogóját, midőn a Neslei toronyban s Borgia Lucretiában oly darabokat hoztak a szinpadra, melyekben a köny és mosoly emberileg van vegyülve. Taylor és Nodier is más értelemben voltak természetesek mint Voltaire, s a színészek, kik ez irányban képezték magokat, természetietlennek tartották Talmát. Fejökbe vették, hogy úgy beszélnek, mint az emberek valósággal beszélnek, oly módon, hogy senki se hallja, s háttal ülnek a közönségnek. Úgy szavalták Athalie verseit, mintha azt mondották volna: «Jó reggelt, hogy vau?» De másfelől, mikor saját talajukon érezték magokat, a melodrámákban, minő emphasis, minő magas szárnyalás vette át a szerepet. Többé nem mondták: «hogy van ön?» hanem: «Engedje megragadnom e férfias kezet!»

Az én felfogásom a természetességről — végzi Coquelin — egyaránt távol áll mindkettőtől, természetes a szó modern értelmében, inkább klaszszikus mint romantikus, mert mindenfelől érzi maga körül a korlátokat.

A SVÉD CSALOGÁNY.

(Lind Jenny.)

Szép és dicsőséges élet nyert méltó befejezést e hó 2-án Londonban hosszas szenvedés után, melyben már több izben megelőzte a halál hire, hogy végre gyászos megvalósulást nyerjen s bepecsételje egy hosszu élet ragyogását, fényét. Mert élet aligha volt valaha kápráztatóbb diadalokkal, pezsgőbb örömmel teljes, mint a svéd csalogányé, Lind Jennyé. Ezt a nevet: csalogány, ma a hódoló sajtó s a hizelgő műbirálat vajmi olcsón osztogatja a dalművészet oly sok középszerüségeinek — de mikor első izben Lind Jennyre alkalmazták: több volt az a csupa udvariasság sima szólamánál s méltán és igazán jellemezte azt a művészetet, mely egykor Európát lázba hozta. A 40-es, 50-es évek nemzedéke emlékében él még a bűbájos svéd énekesnő alakja, a mint a hang és előadás felülmulhatlan művészetével járta be a művelt világ székvárosait s mindenütt, a hol érző és értő szivek akadtak,

A 300 éves Pázmány-egyetem

A központi épület a jogi karral

Egykorú kép 1870-ből, az egyetemnek Budára való áthelyezése után rendezett ünnepélyes megnyitásról

Temple R. festménye, az egyetem alapítólevelének aláírásáról

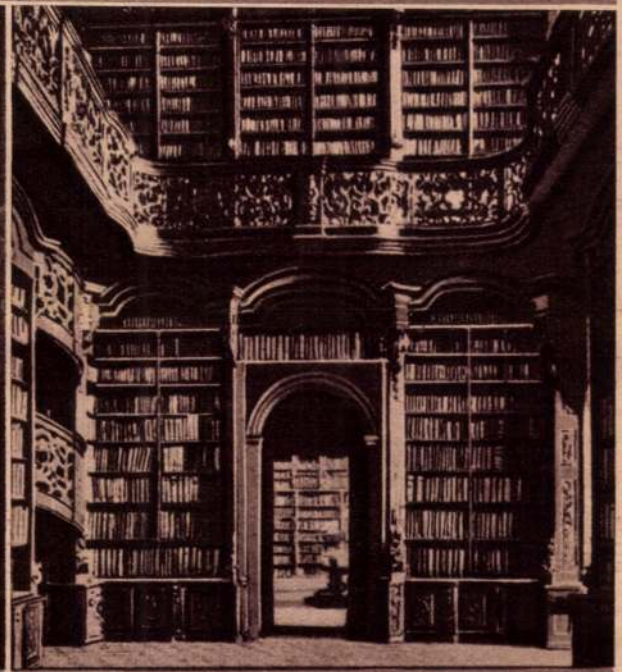

Az egyetemi hittudományi könyvtár

Temple János

ÚJMAGYARSÁG
VASÁRNAPJA
1935·SZEPTEMBER·29

Hogyan lett egy antik-asztalosból népi kincsek gyűjtője

A Vár egyik legmozgalmasabb pontján, közvetlenül ott, ahol a belügyminisztérium előtt kissé kiszélesül az Országház-utca, a minisztérium hatalmas épülettombjével szemben két régi-régi kis ház áll egész vidékies előkerttel. Az egyik bejáratának boltíve mellett pirosbetűs felirat virít: *Népművészeti régiségek.* Fölötte megsötétült öreg cégtábla: *Tempinszky* György asztalos műhelye. A bejáró sötétjében régi bútorok sorakoznak, hatalmas falusi komódok, színes ládák, virágosra festett, de régen-régen elkopott szekrény-alkatrészek. Sok úri érdeklődő jár ma már ide a Vár előkelő palotácskáiból, hiszen a műhely új vezetője, a fiatal keresztény asztalos, Slezák Jenő új lakásművészeti divatot akar bevezetni az előkelő világ otthonaiba. Néhány éve vette csak át az elhalt Tempinszky után a műhelyt és e pár esztendő történetét így mondja el előttünk:

— Mi azelőtt ebben a műhelyben főleg antik bútorokkal foglalkoztunk. Gyüjtöttük a bútorroncsokat, hiszen alig lehet szebb munkát elképzelni, mint kopott, fényét vesztett öreg tárgyaknak régi nemes ragyogását visszaadni. Ugy hat évvel ezelőtt aztán vitába keveredtem egyik régiségkereskedővel, aki azt állította, hogy *nincs magyar bútorművészet.* Véletlenül éppen kezembe került valami

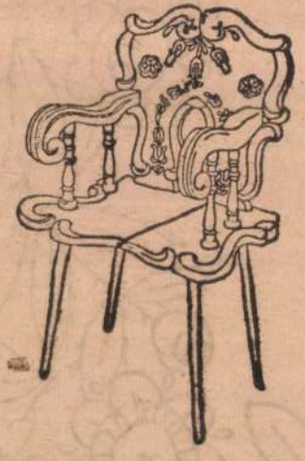

Ifjú Polgárok Lapja című ujság, amely a magyar székekről közölt érdekes rajzsorozatot. Megmutattam a műkereskedőnek, később a Műgyüjtő 1929-es februári számát is elvittem neki, amelyben Sebestyén Károly kimutatja, mennyire eredeti magyar bútordarab a legősibb, legprimitivebb magyar használati tárgy: a szuszék. Azontul állandóan izgatott ez a kérdés s a következő nyáron, mikor kerékpár-turára mentem a Balaton mellé, egyik faluban, Kapolcson megláttam egy szépen faragott karosszéket, amelynek ülőkéjén kerek lyuk volt. A parasztok„ vajudó széknek" nevezték. Megvettem. Majd bolyongásaim közben a zalamegyei Csehkúton *egy bakklábú Rákóczi-korabeli asztalt találtam.* A következő télen aztán nem értem rá a népművészeti tárgyakkal foglalkozni. Jöttek a rendes téli munkák, antik-javítások, modern rendelések. Megint a nyári munkaszüneti idő volt az, amikor az új paszsiom után járhattam. Ládákat, tükröket, egyéb szép festett, faragott holmikat szereztem a Tisza mellett. Akkor már vevőim is akadtak rá, *itt Pesten különösen a parasztbarokk székek és szekrények kellettek.*

— Tessék nézni ezt a fotografiát, ezeket a székeket, ezt a kis szekrényt, tükröt, meg szuszéket egy hódmezővásárhelyi cigányasszonytól, Farkasnétól vettem. Ott ő a legnagyobb régiség-közvetitő. Akkor már egyszerű *kerékpár helyett segédmotorossal jártam,* s rájöttem az ízére a gyüjtésnek és értékesítésnek.

— Egyik legnagyobb büszkeségem ez a XVI. Lajos stílusú tömör körtefa parasztszekrény. Zala megyében, Öcs községben találtam. Két napig csavarogtam arra, mikor hazajövet a szentkúti malom alatt azt mondja a molnár, tudok egy szép régi szekrényt. Öreg ámbitusos parasztházhoz vezettek, ott találtam a konyhában e szekrény felső részét két darabban. Mindjárt láttam, hogy körtefából készült remekmű, százötven-százhatvan esztendővel ezelőtt csinálhatta valami fúró-faragó parasztember, bicskával meg üvegdarabokkal, tán vésőt is alig használt hozzá. Tessék megnézni, hogy megnemesítette, milyen méltóságossá tette a francia rokokót.

Majd hogy meg nem simogatja a szép darabot, amelyet százkilenc *munkaórával* hozott rendbe szuette romdarabjaikból. Mindjárt el is magyarázza, mennyire bánni kell tudni a restaurációnál az ilyen tárggyal. Nem szabad kifényezni, vagy túlcsiszolni, vigyázni kell, hogy ne legyenek túl precizek a formák, hanem minden megmaradjon a régi durva eredetiségében. — A szú ellen úgynevezett tornamszeszt, a széntetrakloridot használjuk, mondja. — Ha festett tárgyról van szó és azt a parasztoknál szokásos tökmagolajjal való konzerválás nagyon megfeketítette, *gyenge szódás vízzel lomosom és terpentines viasszal feldörzsölöm.* A hiányt sohasem szoktam pótolni, hiszen a régi méhviaszkos festékeket ma alig-alig tudnánk már utánozni. Nagyon-nagyon kell vigyázni az összeeresztésnél, hiszen ezek a tárgyak többnyire egyszerű faszögre vannak fúrva. Bár a későbbieknél már fecskefarok-kötés is akad. A legszebb, a legtartósabb az ilyen népművészeti tárgyak között a körtefából készült. El lehet képzelni, milyen nehéz lehetett egy-egy ilyen sűrű kőkemény fából készült tárgyat egyszerű bicskával kifaragni és üvegdarabokkal kisimitani. Sok szép régi bútor akad falun diófából, körtéből, cseresznyéből és kőrisből, de a legrégibb bútorfajták természetesen rendszerint tölgyből készültek. Az első nagyobb vevőm, akire büszke vagyok, Csekonics Erzsébet grófnő volt, neki szállítottam a Kecskeméti-utcai palotába két régi paraszt karszéket és asztalt. *Ez volt az első nagyúri ház, ahova a magyar nép művészetét bevihettem...*

Magyar ékszerek a londoni koronázási ünnepségen

Londoni jelentés szerint a tavaszi koronázási ünnepségek alkalmából az előkelő angol társaságból számosan érdeklődnek magyar ötvösmunkák és ékszerek iránt. Amikor a volt angol király még walesi herceg korában tavaly Budapesten járt, elismerőleg és nagy tetszéssel nyilatkozott a magyar ékszer- és ötvösiparról és több értékes magyar stílusú ötvösmunkát és disztárgyat vásárolt a magyar fővárosban. Erről annakidején a nagy angol lapok is hírt adtak s így terelődött az angol arisztokrácia érdeklődése a magyar ékszerek felé. A magyar ékszer- és ötvösművészetre nagy propaganda, hogy értékes darabjai a nagy fénnyel és pompával lezajlott londoni koronázási ünnepélyen szerepelni fognak.

A nagyszalontai gyűjtésből

(Népdalok)

Még aszondják, kisasszony vagyok én,
Akkor is, ha bű ruhát hordok én;
Nem kell nekem kisasszony ruhája,
Szebb a paraszt rövitkes szoknyája.

(Jámbor)

Mán minálunk azt vettík szokásba,
Nem táncolnak az alacsony házba:
Alacsony a mestergerendája,
Felíri az babám bokrétája.

(Kenyeres)

Húsvít vasárnapján a jutott eszembe:
Üveg rózsavizet vettem a kezembe,
Elindultam vélle piros tojást szenni,
Adjatok hát jányok, ha nem sajnáljátok,
Ha pejig nem adtok,
Licskes-lucskos, facsaró
Víz lesz a ruhátok.

(Kenyeres)

Ablakomba kinyilott a muskátli,
Aki látja, mindenki csak irígyli,
Irígylik a babám csókját is tűllem,
Mit bánom én, csak te szeressél engem.

(Kornya)

Csizmadia csinálja a csizmámat,
Barna kis jány ráncolja a gatyámat;
Van mán csizma,ráncos gatya, de minek,
Ha elvisznek katonának engemet.

(Kornya)

Mezei Mária köszöntése

A „bujdosó lány" évekkel ezelőtt — betegsége miatt — a zajló világból elbujdosott egy csendes kertben álló, repkénnyel befuttatott kedves házba. Kínzó légszomját oxigénpalack enyhíti — azt hihetnők, ez köti őt az élethez. Meg az ablakain beköszöntő falombok, a hegyek kéklő taraja. De nem így van. Mezei Mária ezer szállal kötődik az élethez, a múlthoz és a jelenhez is.

A két évvel ezelőtti veszprémi tévéfesztivál gálaestjén Vitray Tamás kézen fogva a színpadra vezette őt, aki tíz év óta akkor jelent meg először a pódiumon. Elmondta Babits Mihály Zsoltár gyermekhangra című költeményét. Hosszú-hosszú taps köszöntötte, ünnepelte. A nagyon szép produkciót, vele a művészembert, aki gyengén, betegen is elment, mert úgy érezte: mennie kell.

És emlékezzünk csak a Stúdió '81 műsorára, amikor a riporternő otthonában keresték fel; betegágya mellett beszélgettek sok mindenről: életről, pályáról, hitről, szeretetről. Mezei Mária arcán nem volt festék, haját nem rakta be fodrász a kamera tiszteletére. Nem szereplés volt ez: olyannak adta magát, amilyen volt. Betegnek, megtörtnek, akinek szemében életerő, érdeklődés csillogott. Nem akarta kendőzni korát. Ezért érezzük úgy, hogy tőlünk sem udvariatlanság megírni: 70. születésnapján köszöntjük Mezei Máriát.

Nagyon nagy élet van mögötte, s nem csak korban. Nagyon nagy utat járt be. Sok fényes siker és sok szenvedés jutott osztályrészéül.

Kecskeméten született, s mindössze kéthetes volt, amikor édesanyját elveszítette. Tanárnak készült, színész lett. Rózsahegyi Kálmánnál tanult, Sebestyén Mihály miskolci társulatánál indult pályája. 1935-ben lett pesti színésznő. Klasszikusokban játszott és éjszakai lokálokban lépett fel; beskatulyázták a végzet asszonyának és francia vígjátékok könnyű nőcskéinek. Pedig mindig nehéz fajsúlyú volt. A színészvilág és az akkori sznobizmus íratta, nyomtatta vezetéknevében az i-t y-ná. Ő viselte a ráaggatott címkéket, és befelé fordulva élte át szenvedéseit.

A testieket és a lelkieket. Sokat volt súlyos beteg. És sokszor volt elviselhetetlennek tűnő helyzetben. Ifjúkori rövid házassága, súlyos műtétei, apjának elvesztése fiatal éveire esett. A háború borzalmai elől elmenekült. Amikor náci tankok vonultak a pesti utcán, s elszabadult az embertelenség, ő a tátrai

Mezei Mária énekel

magányt választotta. Regénybe illően majdnem kémnőnek nézték egy lengyel faluban, de a véletlen — ő csodának mondja — a segítségére sietett. A felszabadítók egyenruháját viselő magyar fiú képében jelent meg, aki felismerte őt.

A volt vampnak, a nagyvilági nőnek hazatérése után a bizalmatlansággal kellett szembenéznie. Nem törte össze. Csinálta, amit lehetett. Járta az országot. Verset mondott, énekelt. Aztán a Madách, a Petőfi, majd a Nemzeti Színház tagja lett. Játszotta Rebekát a Rosmersholmban, Mását a Három nővérben, a Színház Júliáját, Az ifjúság édes madara Alexandra de Lagóját, Warrennét. Kitüntették. Bejárta Amerikát. Filmezett, már 1936 óta.

Egyszer a klinikai halálból hozták vissza. De ő játszott tovább, holott tudta: az élétével játszik. Aztán egy véletlen — ő ezt is csodának nevezi — hozzájuttatta egy budakeszi házhoz és kerthez. És melléje rendelt egy olyan társat, aki jóságával veszi körül, óvja, gondozza.

Aki azt hiszi, hogy tuszkulánumában remeteként él, téved. Ránk köszön a lemezboltok kirakatából koszorúfonatos arca a Bujdosó lány borítójáról. És ír is. Nem kíméli önmagát, másokat sem. De nem bánt, nem vádol senkit.

Hetvenedik születésnapján bizonyára sokan megkeresik telefonon, levélben, táviratt al, virággal, jó szóval. Ez a néhány sor tartozzék közétek: Kívánjuk, hogy életét végiggondolva még sok születésnapján érezze úgy: érdemes volt.

Erdős Márta

Gombaszögi Frida és Dayka Margit társaságában Csehov: Három nővér című színművében, 1947-ben

A párizsi Panteon

Párizsban, a Sorbonne egyetem környékén emelkedik a Panteon hatalmas épülete. 1764-ben XV. Lajos utasítására Soufft építész tervei alapján kezdték építeni Párizs védasszonyának, St. Genovévának tiszteletére. 1791-ben az alkotmányozó nemzetgyűlés határozata alapján Panteon lett a neve, s úgy döntöttek, hogy ide temetik a nemzet nagy halottjait. A forradalom utáni évtizedekben hol templom, hol ismét Panteon volt, míg végül is Victor Hugo 1885-ös temetésekor a francia kormány döntése alapján végleg Panteon lett ez az épület.

Gigantikus méretek jellemzik: 110 méter hosszú, 82 méter széles, a kupola magassága 83 méter. Alaprajza a görög kereszt formáját követi. A Panteon kriptájában a francia történelem nagyjai nyugodnak: írók, művészek, politikusok, katonák, a francia ellenállási mozgalom harcosai. Itt alussza örök álmát Mirabeau, Voltaire, Jean-Jacques Rousseau, Victor Hugo, Lannes marsall, a napóleoni idők nagy katonája. Itt nyugszik Sadi Carnot, Franciaország meggyilkolt elnöke, Émile Zola, Louis Braille, a vakok írásának kidolgozója is.

Temperovics Zakariás
MH SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Nyírbátor művei
KELET-MAGYARORSZÁG
Lajos ut. 16
1021

KM HÉTVÉGI MELLÉKLET

Múzeumi hónap

A nyírbátori Krucsay-oltár

Formailag és tartalmilag a volt minorita templom többi oltárától sokban különbözik a Passió-oltár, melyet Krucsay János szabolcsi földesúr, táblabíró és neje, Pogány Borbála 1731-ben építtetett. Krucsay első hitvesét, Tolvay Borbálát hűtlenség gyanúja miatt kivégeztette, Magyarországon utolsóként élve a pallosjoggal. Miután teljes bizonyossággal kiderült a kivégzett asszony ártatlansága, tévedését, ezt a halált akarta jóvá tenni az oltár építtetésével.

„... látván el-közelgetni halálának napiát; el-rendelé hova temettessék teste, tudni illik azon szegény szerzeteseknek Templomába, kiknek Atyafiságos Társaságába Confraternitási levél által már régen bé irattatott vala: ottis nem más helyre, hanem a' Kristus JESUS keserves kinszenvedéseit példázó, és jelentő Oltár elejbe, kit maga kölcsségén épitett vala ..." (Részlet Krucsay János halotti búcsúztatójából.)

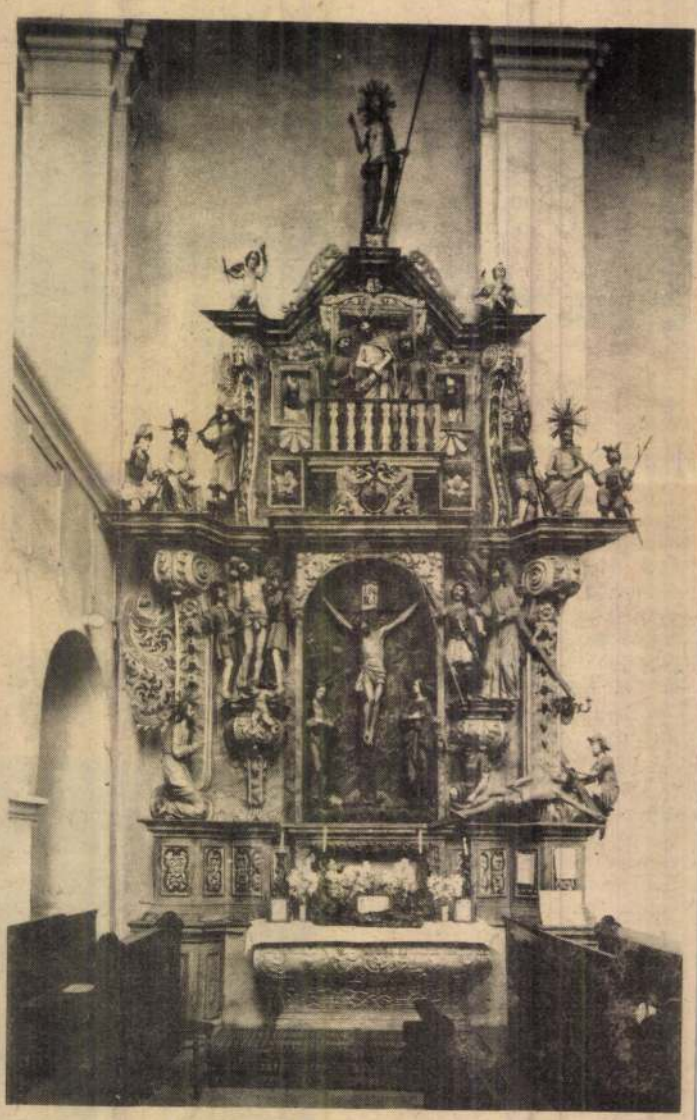

Nyírbátor: minorita templom, a Passió-oltár részlete

Az engesztelő magasztos szándékot hirdeti a lenyűgözően szép, drámai erejű műalkotás. Mestere valószínűleg a keleti Felvidékről, Eperjesről származott. Az oltáron még nyomot hagytak a gótikus kor kései utórezgései. Szinte a gótikus jelenetciklusok módjára illeszkedik Krisztus szenvedéseinek ábrázolása a kissé szögletes, esetlen, arányhibákkal teli, de egészében mégis rendkívül eredeti barokk architektonikus keretbe (Krisztus az olajfák hegyén, Ostorozás, Töviskoszorúzás, Ecce Homo, Kigúnyolás, Keresztvitel, Keresztrefeszítés, Kálvária, Krisztus a sírban; az oltár menzáján, lenn: Krisztus a pokol tornácán, az oltár csúcsán: a Feltámadt Krisztus). A kezdő és befejező jelenet kivételével az összes jelenet három alakos, a testek nyújtottak (aszkéta alakok), szinte a késő gótikus realizmus jegyében fogantak. Feltűnő a Krisztust kínzó szolgák és katonák robusztus népiessége. A szobrokat népies-magyaros, római, török (turbános) és labanc (vasas német) viseletekbe öltöztették.

A Passió-oltáron Krisztus szenvedése szokatlanul, szinte örvénylő szenvedélyességgel játszódik le szemünk előtt. Építménye hatalmas színpadként görnyedve hordja az egymás mellett tornyosuló jeleneteket. A cselekménysorozat, a középkori misztériumjátékok komor hangulatát idézve, az Olajfák hegye jelenetével indul. Balról lent az oltárfal földszinti sarkában van az első stáció, amint a térdelő Krisztus az Olajfák hegyén imádkozik. Krisztus magárahagyatottsága, szomorúsága, lelki harca a természet éjszakai csendjébe mélyül. Előtte lebeg a feléje hajló, kelyhet tartó kis puttó, mely az egyik öblös konzolhoz van rögzítve. A középkori ciklusokban a Passió rendszerint ezzel a jelenettel kezdődik.

Akik bizonyos összefüggést kerestek a Krucsay-oltár és a középkori passiójátékok ún. „szimultán" színpadi felfogása közt, ebben a mozgalmas előadásban utalásokat véltek felfedezni a passiójátékok kezdeti korszakára. A középkori passiójáték a későbbi századokban, kiváltképp a XVII. és XVIII. században újjáéledt.

(A bajorországi Oberammergau, az 1634-i pestis idején tett fogadalom értelmében, a tízévenként megrendezett passiójátékairól világhírű.) Nyírbátori viszonylatban is vannak hagyományai. Kelemen Didák, a kolostorrendház főnöke, akiben a nyírbátori oltár eszméje megfogant, a Székely-földön született és behatóan ismerte a csíksomlyói passiódrámákat. Sőt, élt a nyírbátori kolostorban egy teológiai tanár, Juhász Máté, aki 1761-ben passiójáték-szöveget írt, amelyet itteni évei alatt gyakorta előadtak a Krucsay-oltár előtt.

A Krucsay-oltárt készítő eperjesi mester szobormegformálása nagyban elüt a templom többi oltárának alkotóitól. Aszkéta típusú, nyulánk, csontos, vézna alakjainak kissé merev gesztusai felolvadnak a barokk művészetben fogant, mozgékony, nyugtalanságot kifejező koncepciójában, és meglepően bensőséges, tartózkodó felfogásban tolmácsolja a megrázó drámát. Az emberi tulajdonságokat igen finom módszerekkel ábrázolja a rendkívülien méltóságteljes és nem szánalmas Krisztus minden megfogalmazásában. Pilátust, a főpapokat és a többi alakokat a nekik megfelelő kifejezés jellemzi: lelkifurdalás, gyötrődés, gonoszság, önteltség, káröröm és így tovább. Az arcredők igen markánsan és találóan fejezik ki az emberi fájdalmakat.

A Krucsay-oltárt szemlélő joggal töprenghet el azon, vajon egy barokk oltár előtt áll-e vagy egy középkori előtt, esetleg egy átalakított alkotásról van szó? Voltaképpen a Krucsay-oltár, ha nem is a szokásos barokk tolmácsolásban született meg, de kizárólag eredeti barokk alkotás, mely kétségtelenül középkorias, gótizáló szellemben fogant munka. A gótika reminiscenciája, a gótika újravillanása barokk köntösben. A keleti részek már ismert konzervatív vonása most is jellemző marad. Korabarokk, XVII. századi vonások élnek még sokáig a XVIII. században.

A számadások világosan igazolják, hogy a Krucsay-oltárt egy eperjesi (talán Temperovics Zakariás mester) szobrász készítette. Az oltárt 1731-ben szállították Tokajon át Nyírbátorba és ez évben a helyén állt. A Krucsay-oltár Ecce Homo jelenete alatt helyezték el az alapítók címerét. A rajta látható 1737-es évszám tehát csak e körülményre vonatkoztatható.

Dr. Szalontai Barnabás

Temessy Ildikó

„Teitextil"

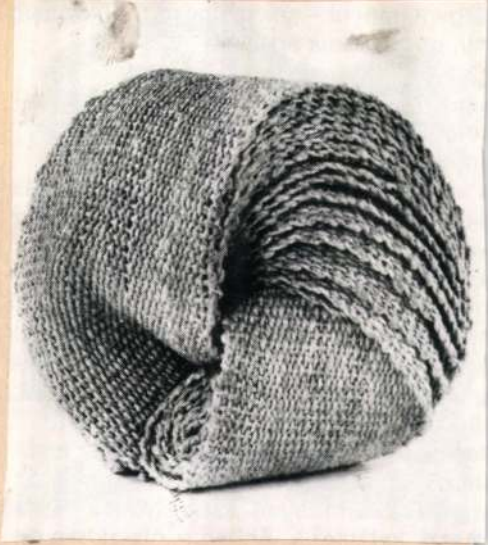

Mihály Mária: Szombathely-textil.
Művészet, 1976. augusztus – 17. oldal.

Temesy Ildikó

Előtérben Temesy Ildikó Vegetáció-ja: szintetikus szálakból, pamutból, selyemből, rafiából.

Folyamatok-tatileken – Szombathely/ biennálé.

Napló (Veszprém). 1978. szept. 2.

lapjának karimája besatírozta homlokát, mégis gyöngyözött. Tenyerébe törölte, tenyerét meg a nadrágjába. Megcsinálta ezt a mozdulatot még vagy ötször, aztán nehézkesen lecsúszott a kőről. Testét alig bírta el a lába, mégsem ült vissza, mennie kellett tovább, „így sosem lesz meg!", és különben is, jólesett a menés megint. Pedig innenonnan... „hány órája is? Nyolctól éjfélig négy, meg tizenegy, az tizenöt", tizenöt órája talpon van, járja a várost, hátha.

„Köllött az a fröccs! Most aztán kereshetem... Tíz percnél nem voltam tovább, bizisten nem! Még addig se! Beugrottam, a sor se volt hosszú, kértem a nagyfröccsöt, kétszerre ittam ki, persze, hogy nem volt tíz perc. ányosak, a nyereg meg fezsódéros..."

Megint a kocsmánál. „Talán visszahozta! Csak elugrott vele tegnap este, vonathoz vagy hova, ma meg vissza!"

Senki sem hozott vissza semmiféle biciklit a kocsmához. Az öreg a könnyeivel küszködött, gyűrögette visszafelé, mert mégiscsak hogy néz ki, ilyen világos nappal, egy öreg ember... „Most mivel megyek éjjeliőrködni a majorba?"

A kocsmamoraj csábítgatta, szippantotta volna magába az öreget, de ő inkább a szomszédos kapualjakat járta ki tudja hányadszor. „Hátha tréfálódzott valaki." De senki sem tréfálta meg, pedig már nem is bánta volna.

m³ puha hasáb tüzifa, 21 m³ puha tüzifa. Kikiáltási ár 4166·41 k; 2 rész 13. erdőrészlet: 1782 m³ vegyes kemé és dorong tüzifa, 159 m³ puha hasá 52 m³ puha dorong tüzifa. Kikiáltási á k; 3 részlet 8. tag 40—44. erdőrészl m³ vegyes kemény hasáb és doron 179 m³ puha hasáb tüzifa, 4 m³ puh tüzifa. Kikiáltási ár 4204·22 k; 4 ré

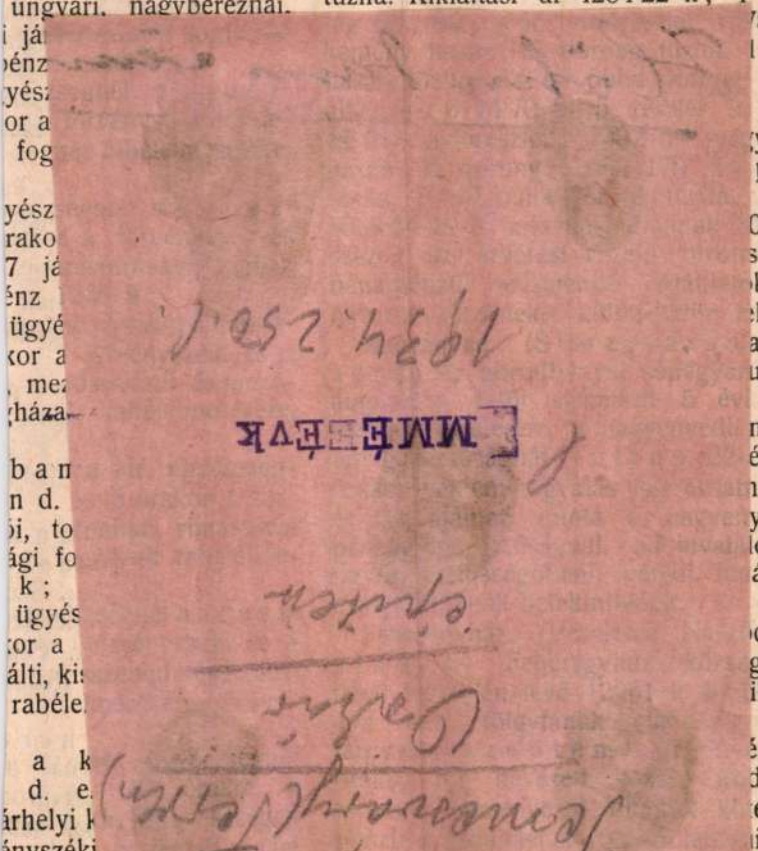

tik. Az ajánlatok, amelyekben nyilatkozat arra nézve is, hogy a belügyminisztérium lyiségeiben időnként összegyülemlő dara elfuvarozással együtt, mm.-ként minő hajlandók visszavenni, 1 k bélyeggel k el és julius 26-án déli 12 óráig a belügyminisztérium elnöki segédhivatali atójánál (Vár, Országház-utca 30. sz. I. 8. a.) nyujtandók be Az ajánlattevők fütőanyagok teljes mennyisége össz- ek 5%-a a budapesti m. kir. központi énztárba befizetendő és az erről szóló elismervény az ajánlathoz csatolandó. ok ugy a kőszénre, mint a légszeszpir- valamint a tüzifára külön is tehetők. Az i minták, ugyszintén a tüzelőanyag szálli- vonatkozó egységárak feltüntetésére szol- rlapok a m. kir. belügyminisztérium elnöki ivatali főigazgatójánál megtekinthetők, g átvehetők.

enyed. (Portlandcementszál-.) A verespataki „Carinai" tó vizgyüjtő k házi kezelésben végrehajtandó épitési ataihoz szükséges 2700 mm. portland- szállításának biztositása céljából a nagy- m. kir. kulturmérnöki hivatalban julius d. e. 10 órakor versenytárgyalás fog A feltételek és szerződés minta a nagy- m. kir. kulturmérnöki hivatalnál meg- etők az ajánlati ürlapok ugyanott meg- etők.

svár. (Vármegyei szükségletek itása.) Somogyvármegye szolgaszemély- szére az 1910—1915. években szükséges iha, a központi hivatalok számára ugyan- lő alatt szükséges irószerek, kőolaj, és és tüzifa szállításának biztositására az az alispáni hivatalban Kaposvárott s 21-én d. e. 10 órakor fog megtartatni. latokat a vármegye alispánjához julius

Zombor. (Tüzifa vármegye székházába fütésére az 1909/191 séges 920 köbm. száraz, rothadástól m hasáb tüzifának bizt gyalás hirdettetik A József vm. irodaigaz e. 12 óráig adandók összeg 5%-a a zom teendő le. A nyugt Az általános és rés József vm. irodaigaz

Nagyszeben, Brass tüzelőanyag sz másokon levő cs. é intézetek és elsziget szeptember 1-től 19 jedő 1 év alatt szüks anyag szállításának helyeken és megjelö tatni és pedig:

Nagyszeben hadtest hadbiztosság d. e. 10 órakor Fog Medgyes és Székely ségletére;

Brassóban a raktárnál augusz Brassó, Botfalu, Sze mások szükségletére d. e. 10 órakor Fek Vidombák és Rozs tére;

Gyulafehérv élelmező raktárnál a 10 órakor Szászváros bánya állomások szü

Kolozsváro élelmező-raktárnál a

JOVÁK JÓZSEF MŰ
VII., AMA

Édes
ga ezt
Erős
asszony
get húz
emberne
Ami mé
üssék.
sajgott,
kosával
feleségét
nyügöző
Észr
mondta
A fa
Véget n
udvarok
Erős Va
kérsorok
kában
halála
asztag t
kedő szemek

Temesvány Józsefné

Keramiták

Szeged 1936

életük, ha nemcsak az az egy fiuk lett volna? . . .

Az erős, kemény férfi tehetetlenül vergődött betegágyában. Az elmulott élet minden visszahozhatatlan, koporsós tehetetlensége szűrődött ki az összeroppanó, beteg életéből. Most látszott csak, hogy hogyan szerette a fiát. S most, amikor fia gyilkosa visszatérhetett az életbe, mikor az, a törvény minden földi dolgot mérlegelő megítélése szerint megbünhődött már szörnyű tettéért, most döbbent csak igazán rá, hogy az ő vesztesége fölmérhetetlen . . . földi szóval meg sem oldható . . . Igen, érthetetlen és céltalan az élete . . . Ha csak tehette, kerülte a felesége néma — s néha ezt világosan érezte — vádló nézését. Gyönyörű asszony volt Anna . . . S az ő szépsége is most milyen elveszett, hiábavaló lett . . . Kialudt a szépsége . . . elmulott körülötte minden . . . S mindezért

A szépség és a jóság megy a maga útján . . . s ember azt meg nem változtathatja . . . s igen, mennyire igaza volt Annának, mikor eléje állott, hogy azzal a szerencsétlen emberrel a kezét be ne szennyezze . . . igen, az életért még több életet kell adni annak, aki az életre méltó akar lenni! . . .

*

Erős Vas Gábort egy fél év mulva követte a sírba felesége is. Vagyonukat a törvény osztotta ki a rokonok között. Talán nem úgy, ahogy szenvedéseiken át ezt a felosztást gondolták . . . De nem maradt utánuk végrendelet. S ez, bármennyire is érthetetlen volt sokak előtt, arra mutatott, hogy az elváló és elválasztó pillanatban a döntést Istenre bízták . . .

Temesváry József
festő Szeged

Positanci reszlet,
vízf

Szeged 1937

t a.

a 78882 szamu kiadasi csekksz
junius hó 26-án. A miniszter
tes államtitkár.

A hivata

miniszt

Látogatás egy fiatal szegedi piktor műtermében

Szeged, március 5.

A háború előtti időben írónak, ujságírónak, művésznek legkedvesebb szórakozásai közé tartozott a műterem látogatás. Piktort, vagy szobrászt felkeresni a műtermében olyan lelki üdülés volt, ami után színesebbnek, formásabbnak, szebbnek látszott minden. Pedig akkor az élet maga, sőt az emberek különbek, jobbak, szebbek voltak. A festőművész atelierje a színek és vonalak otthona. A selyem drapériák mögött, a félig kész képekben, vagy az odavetett vázlatokban, a paletta festékfoltjain, vagy az összehalmozott tarka limlomok között a művészi alkotás, a nagyot akarás és a halhatatlanság felé való törekvés szent láza lappang s mégis meleg, barátságos bohém tanya, ahol mindig akadt némi tömény szesz és pár jó cigaretta...

Ma?... A nyomorúság összerombolta ezeket a kedves illuzió-fészkeket is, a festőművészek legtöbbje hideg műteremben szomorkodik és ha fest örök kérdőjel gyanánt mered eléje, hogy ugyan kinek van ma pénze képre?... De azért akad egy-két műterem Szegeden most is, ahol megbúvik a régi hangulat egy-egy napsugaras foszlánya. A Kelemen-utca 11. számú házának első emeletén van **Temesváry** József, a fiatal és tehetséges piktor atelierje.

Rengeteg vászon, vázlat és kész kép (csaknem valamennyi figurális) a falakon, a székeken egy-egy élénk színű kendő, a paraván spanyol bársony kabátka, mandolin, nagy állvány előtte puff, kis emelvény a modell számára... A rámákból ismerős hölgyek mosolyognak, érdekes és eredeti portrék (Kiss Manyi megkapóan jellegzetes). Az emelvényen a modell éppen pihen.

Temesváry József szükszavúan mondja el eddigi életének történéseit:

— kommün alatt volt Szegeden egy művészeti szabad iskola. Ott kezdtem tanulni. Keller Ödöntől rajzolni és Gergelytől mintázni. Akkor szobrász szerettem volna lenni. Az édes apám azonban tiltakozott minden irreális tervem ellen. Azt akarta, hogy gyógyszerész legyek. Végül is abban állapodtunk meg, hogy megszerzem a patikusi diplomát és amikor már a kezemben lesz egy biztos megélhetést nyújtó pályának a feltétele, tovább tanulhatok festeni. Beiratkoztam tehát az egyetemre és Széki Tibor professzortól kémiát, Lápossy tanár úrtól pedig festeni tanultam. Amikor levizsgáztam, kimentem Olaszországba. Három hónapig jártam Velence, Róma, Firenze, Nápoly, Pádua és a többi város múzeumait. Aztán Budapesten egy festőművészek által fenntartott műterembe jártam be dolgozni, majd kimentem Bécsbe, az Akadémiára. De nem tudtam megbarátkozni az ottani tanárok magyar gyűlöletével és egy év multva visszajöttem. Közben beiratkoztam a bécsi iparművészeti főiskolára is és hogy ne veszítsem el az időmet egy Fröhlich nevű akadémiai professzorhoz jártam külön órákra.

— Szegeden Czencz János fedezett fel. Felhivott Budapestre és azt mondta dolgozzam önállóan. Műtermet vettem ki és dolgoztam. Kiállitottam a Szalonban és szép sikerem volt. Az alföldi Képzőművészek kiállításán is részt vettem és egyik képemet, egy virág csendéletet az állam vette meg. Ennyi, amit magamról mondhatok.

A műteremben levő képekről azt a megállapitást lehet tenni, hogy Temesváry József most éli művészi pályájának legérdekesebb periódusát. Keresi a kifejezési formát, keresi a vonalak és színek (főleg a vonalak) nagy problémájának megoldását, keresi önmagát. Képein a fiatalos nyugtalanság vibrál, de nagy előnye, hogy nem modoros és kerüli a szélsőségeket. Amint mondja a japán művészek hatása alatt a vonalak izgatják legjobban a fantáziáját. Ez látszik az erősen konturozott képein is (»Tükör előtt«, »Uton« stb.), a nélkül azonban, hogy legkisebb mértékben zavarná a nyugodt hatást. Külön fejezet illeti akt-tanulmányait, amelyek arra valának, hogy ezen a téren fog végül is specializálódni a művészete.

Temesváry József most fogja kiállitani műveit. Egészen bizonyos, hogy a műértő közönség nagy örömmel fogadja majd a képeket, mert Temesváry Józsefben egy nagyjövőjü, tehetséges szegedi piktor indul el a gyors beérkezés útján.

(h.)

Szegedi Ujság 1932. III. 6.

bajain csak a szervezetbe való tömörülés segithet. Nem csak Magyarországon van gazdasági válság — mondotta — hanem az egész világon, azonban a magyar gazdákra azért nehezedik oly nagy sullyal, mert szervezetlenül, készületlenül találja őket. Hivatkozik Dániára, ahol a gazdák mind szövetkezetben vannak. A gazdasági megerösödésnek ezt az eszközét különösen mi, a megcsonkitott, elszegényedett ország nem dobhatjuk el magunktól. Azonban a szövetkezeteknek csak a reális számitás lehet az alapjuk, a kisemberek

a mozgalmat, a fősulyt az egyes tagok müködésére kell fektetni, decentralizálni kell a szervezetet. A sors kikerülhetetlen utját látja abban, hogy majdnem minden nemzetmentő gondolat innen, Szegedről indult ki, itt tüzték ki először a reviziós eszme zászlaját is, amely minden bizonnyal hamarosan diadalra fog jutni.

Fél 12 órakor megjelent az értekezleten **Somogyi** Szilveszter dr. polgármester is, akit a jelenlevők hangos ovációval fogadtak. Rövid üdvözlő szavaiban szive egész melegével köszönti a megjelenteket és a gyülés munkájára Isten áldását kivánja.

Majd vitéz **Tabódy** Tibor, az Exportintézet kiküldötte, olyan cikkek termesztését ajánlja a gazdáknak, amelynek külföldön mindig kereslete van; igy a paradicsom, zöldbab, a spárga, karfiol és torma, amelyből még most is Nürnbergből való behozatalra szorulunk.

A kisbirtokok számára a belterjes gazdálkodásra való áttérést ajánlja

tulvágta torkát és mindkét kezén az ereket. A celldömölki kórházba vitték, ahol a halállal vivódik, életbenmaradásához nincs remény.

Merényletet követtek el Moszkvában egy német követségi tanácsos ellen

Berlin, március 5.

A moszkvai német követségen Tvardovski német nagykövetségi ta-

Temesváry József

Szegedi Új Nemzedék
934 VIII. 5.

Megnyilt Temesváry József kiállítása

Szeged, augusztus 4.

Szombaton nyitotta meg kiállitását Temesváry József festőművész, aki egyévi olaszországi tanulmányának eredményeit gyüjtötte össze, hogy beszámoljon a szegedi közönségnek az olasz iskola szinte páratlan nevelő hatásáról.

Temesváry József alig nyolc hónap alatt Olaszországban elérte azt, amit a fiatal generáció idehaza csak hosszu vergődés, vívódás, lázas keresgélés, sok-sok megnemértés után érhet el — lehiggadt. Formában, szinben, hatásokban egyszerübbb lett, a művészi öntudat mindent át- és összefogó ereje felváltotta a kutató, keresgélő, próbálkozó és kapkodó bizonytalanságot.

A kultur-palota emeleti csarnokában függő tájképek, (akvarellek, temperák és olajok) a modern, de minden tulzást messze elkerülő olasz iskola kiforrott megnyilatkozásai, telve hangulattal, sok fénnyel, nyugodt de kifejezően élő szinekkel és ragyogó napfénnyel.

A kiállitás nagy örömet fog szerezni a szegedi müértőknek. A képek közül az »Amalfi«, »Positanoi öböl«, »Öböl Amalfiban«, »Positanoi rész«-cimü vásznai, Palatino, Campo di Fiori és Amalfi cimü akvarelljei emelkednek ki.

Nagyon szép az Angyali üdvözlet c. olajfestménye, amely mint házioltár disziti a kiállitási csarnokot.

Temesváry József tárlatának már szombaton nagyon sok látogatója volt és több kép talált vevőre.

Szegedi Új Nemzedék 934. VIII. 5. reg.

táborparancsnok **Jacnan** Ignác kiadja a parancsot az ébresztőre. Felharsan a kürt, s megkezdődik az élet. **Halmay** István dr., a napostiszt, pattogó vezényszavakkal sürgeti a fiukat a táberberendezésre. Néhány perc és a tábor teljes díszben ott áll a zászló előtt és imával megkezdődik a napi munka. A reggeli parancskiadás után **Szücs** György a tábor lelkiatyja szentmisét mond a fiuk által épített tábori oltáron, majd a jóétvágyu cserkészsereg szabályos sorokban felállva, várja a reggelliosztást. Az izletes ételeket **Csonka** Ferenc cserkésztiszt készíti. Nemsokára kezdődik a kiképzés, tábordiszitès, melyet Farkas Lajos dr. vezet nagy buzgósággal. Délután leginkább játékkal töltik az időt. A já-

osztály:

A fizetés készpénzben / cheque kibocsátásával megtörtént

193 cheque száma

A főpénztár:

esen

Le a bevételt

Kifizetendő összeg

Pengő	Pengő

30. sorsz. Könyv. minta. — Pallas nyomda, Budapest

Temesvári Jenő,
Csomor Tibor: Folyóiratszemle.

Temesvári Jenő: A VII. ÖTÉVES TERVIDŐSZAK CÉLPROGRAMJAI *(Építésügyi Szemle, 1987, 10. sz. 302-307. l.).* Az építésügyi és városfejlesztési ágazat feladatainak végrehajtása érdekében ágazati célprogramokat szervez és működtet, amelyek az országos és természetesen a fővárosi építési feladatokkal szervesen összefüggenek. Ezek: az építőipar (ezen belül a magasépítés, a mélyépítés, az építőipari eszközellátás és -gazdálkodás, az építőipari vállalkozás) fejlesztése; az építőanyagipari technológiák fejlesztése (ezen belül a gyártásfejlesztés, nyersanyagok, melléktermékek és hulladékanyagok hasznosításának növelése, építőanyagipari energiahasznosítás fejlesztése); a lakásellátás és a lakásépítés fejlesztése; az elektronika építőipari felhasználásának fejlesztése; a fenntartási építés fejlesztése; energiahasznosítás. A cikk megismerteti e programok tartalmát, célkitűzéseit, feladatait, sok fővárosi vonatkozását.

Budapest folyóirat,
1988., 5., 47-old.

Magyarország várai

Temetvény vára Nyitramegyében. Öregi híres vár

Az utolsó kívánság

Elbeszélés

Irta Heltai Jenő

Valamikor nagyon ragaszkod
álmodtam ezt a furcs

Temetvény vára

ma sem hegedtek be, melyek vérezni fognak a sírig ... Egyszerre nem találta olyan nagy dolognak, ha egy fiatal kis leányka első, szentimentális álmát megzavarja.

Ha velem nem tettek volna soha nagyobb rosszat, — gondolta keserű mosollyal. A kis leány egy kicsit sápítozni, egy kicsit pityeregni fog, de gazdag, előkelő, feddhetetlen családból való úrfnő s a gavallérok serege fogja ostromolni a Tordy-kastélyt, hogy elégikus hánkódót megvigasztalja. Sírtam én [illegible] könnyeket és ha valaki mellém jött, csak hogy mérget csepegtessen az égő sebre. szeretet, gondosság, ápolás vett körül be[illegible] káröröm, gúny, rosszakarat, gond [illegible] okoltam, nem volt egy kéz, Ha valaki felém tartott, [illegible] jobban a víz alá csakhogy ez a tartós. Min[illegible] én helyze[illegible] anden tekin[illegible] ek be megint

ostobaság? Vagy ha már meg kellett lenni a dolognak, nem hirt addig várni, míg ő előbb férjet talál magának? Keserű, kíméletlen szavakat mondtak egymásnak, szavakat, melyek után nincs teljes kibékülés többé. Egypár hónap multva ugyan belátták, hogy minden civakodás haszontalan és igyekeztek békében élni egymás mellett, de hangjuk ezentúl mindig kimért, vagy ideges volt és sohasem tudtak a régi bizalommal közeledni egymáshoz.

Edithet hát itt érte az első, talán a legnagyobb csapás; elvesztette édesanyját.

Az anya ugyan folyton igyekezett leányához közeledni. Bár ő volt a sértett fél, hamarabb kibékült, hamarabb megbocsátott, mert anya volt. Még ebben az időben őt sem víselte meg annyra az élet és nyomorúság, még tiszta szívvel ragaszkodott leányához, vagy legalább is akart ragaszkodni. De valahányszor Edithhez közeledni akart, a szívéhez vezető utat mindig zárva találta.

Azután fölhagyott a kísérletezéssel és teljesen a házasságában keresett boldogságot. A leánya visszavonult tőlük és engedte magában lenni. Ez időben Edithen valami komor apathia és embergyűlölet vett erőt. Fiatal leányok ebben a korban egypár hónapig rendesen beleesnek az apatiába, vagy a mizantropiába, de Edithnél, mintha tartósabb és komolyabb természetű lett volna a dolog. Kerülte a bálokat, a mulatságokat, fölhagyott a kacérkodással, elzárkózott udvarlói elől. Leánybarátnői sohasem voltak. Sokkal okosabb volt, mintsem ilyen haszontalanságra pazarolja az idejét. Az asszony boldog volt, hogy egyedül lehet fiatal fér[illegible], sehová sem járt, hozzájuk sem jött senki, s így [illegible]itették, hogy Edith mit csinál a nagy magá-

Folytatjuk

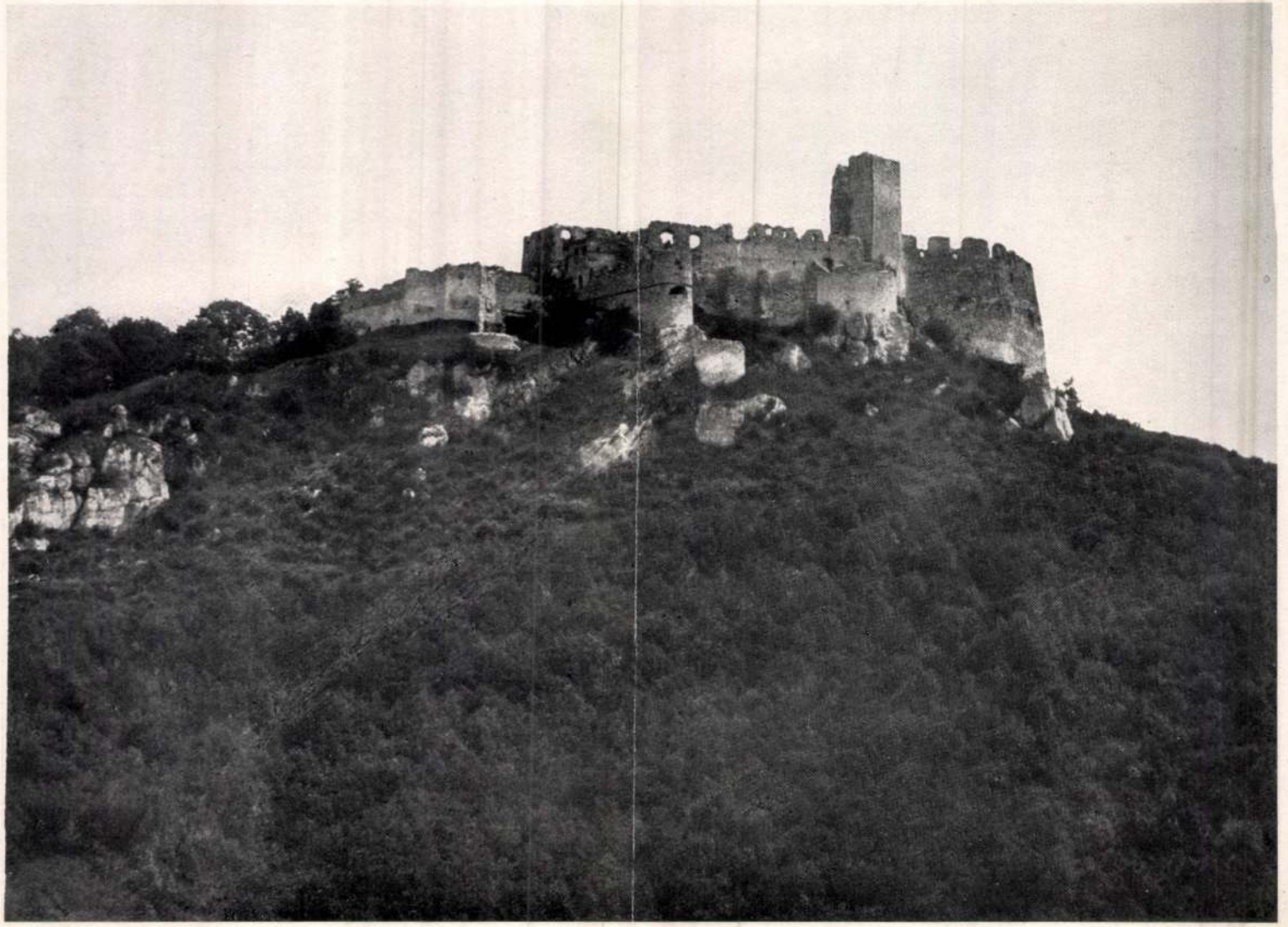

Temetvény Nyitram.

Temetvény vára

Varjú: Magyar várak

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

TEMESVÁRI FERENC

MAGYAR HÍRLAP

1984 FEB 15

1021

Temesvári Ferenc grafikája

A koncepció ennek érdekében a már megkezdett úton tová haladva —, számos *újszerű me* oldást kínál és ajánl elfogadás.

A társadalom jogász szükség te — állapítja meg a művelőd tárca anyaga — változatlar igényli a sokoldalúan átválth ismeretekkel rendelkező értel ségi szakembereket; e foglalko differenciálódása azonban *a s ciális szakismerettel rendelk jogászok* képzését is elengedhetetlenné teszi. A jogászképzés nem tekinthető a jövőben a jogi egyetemek egyedüli feladatának e képzés résztvevői, „csendestársai", kell, hogy legyenek a speciális szakmai ismereteket oktató *más főiskolák és egyetemek is.* A művelődési tárca ma még csak ál-

nel valóban univerzá mát ad majd a joghallgatók kezébe. S ha az ifjú juristát nem is fogadják majdan automatikusan doktorrá, úgy gondoljuk nem veszít fajsúlyából diplomája, sőt a szakvizsgákkal hitelesítve csak nőhet a társadalmi értéke.

Bodnár Lajos

Temesváry József

210	Quo vadis homo?	tempera	150.—
211	Dizőz	tempera	100.—

Nemzeti Szalon
Akv past kiáll. 1933 máj-jun

V.

1.

1909.

ordult, de szembenéz. Parókája
, szeme kék, bajusza és szakálla
jtott galléru ing mellfodorral,
~~ebre~~ piros kabát fekete bársony
. A háttér szürke.

40.6 cm.
22-én özv. Bárczay Odönnétől
moltatott 1909:V. 20-án 1773 sz.

72

1756

Temesváry József
199a Égő virágok olajf. 100.—

Nemzeti Szalon
tav. kiáll. 1932 jun

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ
Debrecen

1971 DEC 17

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., Üllői út 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

APRÓHIRDETÉSEK

HÁZ

Kétszobás-konyhás, kertes családi ház eladó. Mikepércsi út 58.

Megvennék OTP vagy társas házat, kétszobást. Bartha Dániel, Egyletkert utca 76.

Kút u. 106. sz. alatti háromszoba-összkomfortos ház beköltözhetően eladó.. Érdeklődni mindennap, délután 2—4-ig.

Nagyerdőnél 260 négyszögöles pöszmétés, kertes kétszobás, komfortos ház, társasház céljára is alkalmas telekkel, alkalmi áron eladó. Poroszlay út 15.

INGATLAN

8 hold föld kis haszonbérbe vagy örökáron eladó. Érdeklődni lehet. Mikepércs, Petőfi u. 32.

Házhely eladó. Szilágyi Gy. u. 10.

LAKÁS

Kétszoba-összkomfortos gázfűtéses, telefonos, I. emeleti lakásomat háromszobásra cserélném. Ajánlatokat „Költségeit megtérítem" jeligére a kiadóba kérem.

JÁRMŰ

Volkswagen 1300-as gépkocsi 8000 km-rel eladó. Komlóssy út 27. Telefon: 17-206.

1971 első félévbe kiváltható Zaporozsec gépkocsiutalvány eladó. Érdeklődni Létavértes, Nap u. 5. Telefon: 33.

Eladó jó állapotban levő 407-es Moszkvics személygépkocsi. Hadházi u. 141.

Csak közületeknek! Jó állapotban levő 1500-as Opel Record mérsékelt áron eladó a Debreceni Üveges Ktsz-nél.

GÉP ÉS SZERSZÁM

Új egytűágyas sikkötőgép megbízásból eladó. Mácsi Sándor u. 1., III. em. 16.

Eladó jó karban levő Csepel 30-as varrógép. Szepességi u. 28., villanycsengő.

Eladó 120 literes hűtőgép. Damjanich u. 27., I. em. 6.

ÁLLÁS

Középkorú nőt, esetleg nyugdíjas ápolónőt beteg mellé felveszek. Érdeklődni 5 óra után. Tanácsköztársaság útja 71., I. 5.

Négyajtós szekrényfa kombinált szekrényrész, asztal, virágállvány eladó Tanácsköztársaság útja 5[illegible] 4. ajtó.

Hálószobabútor, négyszemélyes rekamiégarnitúra magános rekamié, szekrények, női varrógép, sodrnyok, háromajtós szekrény, kétajtós szekrény, komplett szekrény beszerezhetők. Csapó u. 19.

Eladó festett három- és kétajtós szekrény, kis konyhabútor, csővázas fotelek, rádió, kályha, szelon, álló fogas. Pacsirta u. 28.

Csikos Varia ebédlőszekrény, egyszemélyes heverő, zsúrkocsi eladó. Liszt F. u. 2,, I. em. 2. ajtó.

Sürgősen eladó szép rekamiégarnitúra, hangulatlámpa, fotel, asztal, szék, ágyneműtartó. Kigyó u. 57.

Eladó szép diófa hálószobabútor ágybetéttel. Érdeklődni szombat délután és vasárnap. Izsó u. 21. **Barna.**

Modern konyhabútor eladó. Bajcsy-Zs. u. 43., hátul keresztépület.

Eladó megbízásból konyhagarnitúra. Mester u. 21. Festőnél.

Két db dió ágy betéttel eladó. Szotyori u. 34.

MOST VÁSÁROLJON LESZÁLLÍTOTT ÁRON NŐI KABATOKAT
MŰSZÖRME BÉLÉSSEL ÉS SZÖRME GALLÉRRAL A
DEBRECENI MINŐSÉGI
Szalon

LEHEL S—60 hűtőszekrényt nyert:
LEHEL 125 9 311 200 LEHEL 125 9 322 895

4000 Ft-os vásárlási utalványt nyert:
LEHEL 50 9 903 403 LEHEL 50 9 918 017

2000 Ft-os vásárlási utalványt nyert:
LEHEL 120 151 236 LEHEL 120 263 639

1000 Ft-os vásárlási utalványt nyert:
LEHEL 70 49 214 LEHEL 70 88 697

2 literes gömbszifont nyert:

SUPER	10 428	LEHEL 70	62 337
LEHEL 100	41 922	LEHEL 70	73 342
LEHEL 50	504 016	LEHEL 70	103 086
LEHEL 50	9 900 546	LEHEL 70	126 202
LEHEL 50	9 904 705	LEHEL 120	86 081
LEHEL 50	9 911 348	LEHEL 120	92 632
LEHEL S—60	6 005 689	LEHEL 120	101 733
LEHEL 70	14 429	LEHEL 120	123 019
LEHEL 70	20 500	LEHEL 120	130 995
LEHEL 70	50 937	LEHEL 120	146 146

1 literes autószifont nyert:

SUPER	4 899	LEHEL 70	6 467
SUPER	12 299	LEHEL 70	54 437
LEHEL 50	507 055	LEHEL 70	60 964
LEHEL 50	526 759	LEHEL 70	88 102
LEHEL 50	551 742	LEHEL 70	98 328
LEHEL 50	531 744	LEHEL 70	125 251
LEHEL 50	9 900 224	LEHEL Bár	9 101 13[illegible]
LEHEL 50	9 910 385	LEHEL 120	76 77[illegible]
LEHEL S—60	6 011 738	LEHEL 120	83 56[illegible]
70	1 603	LEHEL 120	97 41[illegible]

literes habszifont nyert:

	6 166	LEHEL Bár	9 102 44
50	519 146	LEHEL 120	140 82
70	57 575	LEHEL 120	159 35
70	85 596	LEHEL 120	172 49
70	117 957	LEHEL 120	193 47

RAVILL külön ajándéka FAVORIT T
70 63 650 LEHEL 70 85 3[illegible]

A nyeremények 1971. január 31-ig vehe
Felhívjuk a nyertesek figyelmét, hogy
alapján szolgáltatjuk ki. A nyeremé
osztályán. Kívánságára a nyeremények

[illegible]. Fűrész u. ából nyílik.

170—240 kg-. Cájzing te-aruék.

övér sertés. 26.

ó eladó. Szá-15.

a kövér ser-ssai u. 17.

hízott sertés i. 55.

ízott sertés eladó. Bö-23.

lb 130 kg-os

180 kg-os hízott sertés felrésze eladó. Honvéd utca 49.

Fehér 140 kg-os hízott malac fele eladó. Huszár Gál u. 45.

Négy db kövér sertés eladó. Vas Pál u. 14. Tócóskert.

Prima fiatal kövér sertések eladók. Király Ferenc u. 10.

180 kg-os sertés kihasítva vagy egészben eladó. Gizella u. 7.

Fiatal 200 kg-os hízó eladó. Kapitány u. 2., hőforrásnál.

Hízott Bellegelő nél, 6-os nál.

Fekete eladó. N

Új H— adó. Hét

Sürgőse főnix p Boldogker

Jó minő új, fekete mély gye Kosztolány

Bontásb ablakok

/1021

DEBRECENI MŰVÉSZTELEP

4

TENK LÁSZLÓ FESTŐMŰVÉSZ

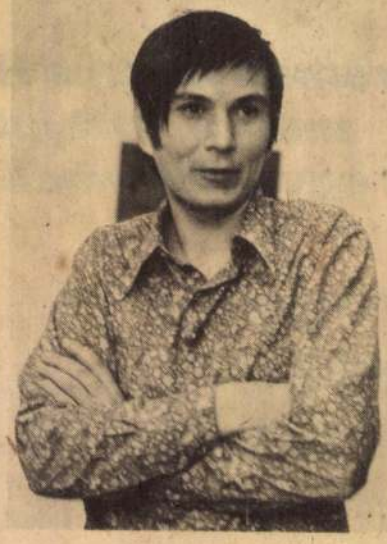

Olyan fiatal, kamaszos hosszú hajával, mint egy suhanc. Valósággal meglepődök, amikor lakásában barátságos és könnyen ismerkedő kisfiát, feleségét is ott találom. Persze minden viszonylagos, valóban nagyon fiatal még, pályája kezdetén, tele reményekkel, tervekkel, szándékokkal.

Műterme roppant intenzív, komoly, küzdelmes munkáról tanúskodik. A festőállványon muzsikáló fiúcska képe, táncolók, fák, figurális kompozíciók sokasága. Aki itt él, az valóban alkot, önmagát és kifejezési formáját keresi. Nehéz elhelyezni, kétségkívül hatással volt rá a posztimpresszionizmus, de színei, furcsa álomvilágot idéző hangulatai erőteljes kibontakozást ígérnek.

— Kinél tanult a főiskolán? — tesszük fel a formális kérdést.

— Bernáth Aurél volt a mesterem. Miskolcról kerültem a főiskolára, ott is megízleltem már a művészetet. Aztán dolgoztam Bernáth Aurél mellett közvetlenül is segédként.

— Kiállítások?

— 1966-ban másodmagammal Budafokon állítottam ki, 1967-ben Zalaegerszegen és Nagykanizsán. Akkor megszakadt a kiállítássorozat.

— S az oka?

— 1969 tavaszán Derkovits-ösztöndíjat kaptam három évre. Ez nagy megtiszteltetést és nagy feladatot is jelentett. Együtt járt azzal, hogy három évig tanulok, dolgozom, csak csoportos tárlatokon jelentkezhetek alkotásaimmal. De azt hiszem, megérte. Most már alakulnak a körvonalai egy nagyobb szabású tárlatnak, amelyre majd az ösztöndíj lejárta után kerül sor.

— Mit vár Debrecentől?

— Ebben a műteremben, lakásban, ebben a környezetben lehet dolgozni. Nemcsak a hangulat miatt. Itt igazán van lehetőség nagy felületek kidolgozására, és én szeretem a nagy felületű képeket. Eddig — az objektív okok miatt — nem nagyon foglalkozhattam ezekkel. Most szeretnék. És szeretnék más munkákat is csinálni, a városnak is. S reménykedem a megértésben.

Pesten az egyik kerületi tanácsnak felajánlotta, hogy mivel ösztöndíjas, szívesen dolgozna számukra ingyen, valami nagyobb munkát, épületdíszt, ilyesmit, csak az anyagot adják meg hozzá, ő ingyen megcsinálja. Nem vállalták ezt sem. Azt reméli, hogy Debrecenben nagyobb megértésre talál, és én bizonyos vagyok benne, hogy így is lesz. Hiszen az őszi tárlaton kiállított két képe közül az egyiket a megyei tanács megvásárolta.

— De úgy tudom, más munka is várja.

— Igen. A közelmúltban választották újjá a területi szervezet vezetőségét, s az a megtiszteltetés ért, hogy debreceni városi titkárnak engem választottak meg. Kicsit előlegezett ez a bizalom, de szeretnék a közösség érdekében végzett munkával rászolgálni.

Tudatos ember és tudatos művész. Bár hangulatai varázslatosan finomak és tiszták, mégis ott van minden alkotásán a reális és megfontolt életlátás. Ahogyan egy fasorból kibontja a gótika elemeit, egy emberi arcot, vagy mozdulatot felold sajátosan felrakott festékkel színekre, izgatottá, várakozóvá tesz valamennyiünket.

Tenk László

Reméljük, Debrecen megteremti majd számára a tehetség teljes kibontakoztatásának minden feltételét.

(B. J.)

— **Oláh szobor az Árpád-emlék helyén.** A bukaresti Diminiata közli, hogy a brassói Cenk-hegy tetején felrobbantot Árpád-emlék helyére oláh emlékszobrot emelnek, a Románia kiegészitéseért elesett oláh hősök emlékére. Csak aztán ez is nehogy ugy járjon, mint az Árpád-emlék!

— **Erdély uj minisztere.** A Take kormányban Erdély minisztere Caiu Brediceanu. Az uj minisztert, kinek hivatása Erdély jogai és érdekei felett őrködni, régebbről benső összeköttetések fűzik a nemzeti párthoz s Maniuék felkérésére vállalta az erdélyi miniszterséget. Egy fontos célja van Brediceanu miniszterségével a nemzeti pártnak az, hogy az erdélyi prefektusi állások betöltésénél a nemzeti párt érdekei is érvényesüljenek. Caius Brediceanu fia Octávian Brediceanunak, a hires bánáti népvezérnek és az utóbbi időben kizárólag külföldön, leginkább Párisban tartózkodott.

— **Az erdélyi magyar lelkészek fizetése.** A ref. és kath. lelkészek fizetésének folyósitására vonatkozó rendelet szerint a lelkészek havi 1000 lei, a segédlelkészek (káplánok) havi 6—700 lei fizetést, illetve államsegélyt kapnak. Emellett természetesen joguk van az őket megillető dijak (stólák) szedésére és igényük van az eddig kapott egyházközségi természetbeni és más javadalmazásra is. — Csak a felekezeti tanitók fizetésére vonatkozólag nem jött még uj rendelkezés, ami itt, ahol az államkincstár a kegyur, annál visszatetszőbb.

— **Pályázat határjelző kövek szállitására.** Ismeretes, hogy az oredea-mare-i magyar-román határkiigazitó bizottság nyilvános árlejtést hirdetett határkövek szállitására. A hirdetmény szerint a pályázatokat december 1-ig kellett beküldeni a határkiigazitó bizottsághoz. Ma átirat érkezett a megyei prefekturára, hogy a december 1-iki határidőt kitolják december 29-ére.

— **Jelentés az erdélyi muzeumokról.** Bukarestből jelentik: Dr. Coriolan Petreanu, az erdélyi muzeumokról igen érdekes munkálatot adott be a müvészeti miniszternek. A munka az erdélyi muzeumokról gazdag történelmi és statisztikai anyagot tartalmaz, valamint a különböző mütárgyak jelenlegi értékét is tárgyalja. A müvészeti miniszter elhatározta, hogy ezt a munkát egy kötetben kiadja.

— **Román gabona Cseh-Szlovákiának.** A Cereala cseh-román társaság (Bukarest) 5000 vagon buza és 10.000 vagon tengeri, valamint takarmányfélék szállitására a cseh-szlovák közélelmezési minisztériumnak ajánlatot tett. A nevezett bukaresti társaság a fentebb emlitett buzamennyiségből kiőrölt főzőliszt 25%-át 4 cs. koronás egységáron a közélelmezési minisztérium rendelkezésére bocsátja, mig a korpát 1.70 cs. koronás egységáron a földmivelésügyi minisztériumnak adja át.

— **Kétféle igazság.** Bukaresti tudósitónk jelenti: Megirtuk, hogy a krajovai tábla I. számu tanácsa kimondotta, hogy az agrártörvényt nem alkotmányozó országgyülés hozta és igy annak rendelkezését nem hajtja végre. Most ugyanennek a táblának a II. számu tanácsa az agrártörvény rendelkezéseit elfogadja és annak alapján itélkezik is. Igy tehát az agrárügyek elintézése Krajovában attól függ, hogy melyik tanács elé kerül. Krajován tehát kétféleképpen mérik az igazságot.

HIREK AZ ERDÉLYI OTTHONBÓL.

— **Helyben lakó** otthon tagok tudomására hozzuk, hogy az Erdélyi Otthon által fenntartott s Budapest, VI. Hungária-körut 55. szám alatt levő átmeneti szállást napi 5 korona dij ellenében igénybe vehetik. *Az elnökség.*

— **A választmány** 1921 dec. hó 21-én gyülést tartott, mely alkalommal a Népies Irodalmi Társaság és Murgács Kálmán adományáért köszönetet mondott. A visszavándorlási alapból véglegesen hazautazott Otthon-tagoknak, névszerint: Kocsis Máriának, Koszti Péternek, Szilveszter Annának, Nagy Domokosnak, Tófalvy Juliskának, özv. Kovács Jánosnénak, Szőcs Dénesnek, Szőcs Dénesnének, 200—200 K segélyt utalt ki. A különféle kiadások fedezésére 2965.— K összeget szavazott meg; tudomásul vette a diszoklevelek átadásáról, az analfabéták tanfolyamáról, az énekkar és mükedvelő osztály müködéséről szóló jelentéseket; a Gábor Áron munkásszövetség előterjesztését letárgyalta; a karácsonyi pásztorjáték, karácsonyi jutalmak, kérések feletti határozat után az átmeneti szállás dijának helybeliek részére öt koronában történt megállapitása után a gyülés véget ért.

— **1921. december 25-én** karácsony első napján este a Bükkösi-féle helyiségben, az Erdélyi Otthon Segélyző Egyesületnek dalköre és mükedvelő körének tagjai szini előadással igen jól sikerült karácsonyi estélyt rendeztek. Szinre került Vályi Nagy Gézának „Angyali vigasz" cimü 1 felvonásos darabja, amelynek zenéjét Murgács Kálmán szerezte. A szereplők mindannyian odaadó lelkesedéssel és dicséretreméltó ügyességgel játszottak. Körülbetül 500 főre menő hallgatóság könnyekig ható érzéssel élvezte az alkalmi darabot és a szeretett ünnepén a darab hatása alatt lelkileg mindannyian haza száltak a családi hajlékba és együtt ünnepelt a szülő a gyermekkel, a testvér a testvérrel. Örökké nevezetes emlékekkel lettek gazdagabbak a székely lelkek!

Kövend. Az esküt nem tett katonaköteles fiuk bár fájó szivvel, de önként hagyják el szülőfalujukat, nem várják be az amugy is biztos kiutasitást, de mégsem lesznek oláh katonák. Akik ottmaradtak be vannak sorozva és februárban be kell vonulniok. Oláhországba Bukaresbe és Jassyba visszik őket. — Az unitárius pap Adamasi Gábor és a község birója Nagy Sándor állásukban vannak, akik bizony sokszor szembe szállnak az oláh közigazgatással. A fogyasztási szövetkezetet még mindig Kiss Miklós vezeti. Bartha Lajos főhadnagynak édes anyja egészséges és fiától levelet vár. Csipkás Ferenc azt üzeni fiának, Ödönnek, hogy jól vannak, amit neki is kivánnak, de haza ne menjen ha nem akar ugy járni, mint a bátyja, akit az oláhok elvittek katonának és most is Jassyban van: levelet várnak tőle. Nagy Pál, Nagy Endre, Koncz János, Kerekes Pál egészségesek és jól vannak.

Bözöd. A mult év nyarán megejtett sorozás óta kevés nyugta van a község lakosságának. Akkor történt ugyanis az a „merénylet", hogy a sorozásra köteles fiuk a korábbi időből keltezett engedély alapján, magyar nemzeti zászló alatt vonultak sorozásra. A menetet a község népszerü jegyzője, N. K. vezette s ugy érkeztek a sorozás szinhelyére. A mitsem sejtő társaságot erre lefogták, a jegyzőt külön zárkába tették s 33 botütéssel sujtották. A szomszéd szobában bezárt fiuk, a botütés sulya alatt küzködő jegyző kimentését határozták el. Közös akarattal a jegyző szobájának ajtóját feltörték, a jegyzőt vérbe-fagyva találták s követelték azonnali szabadon bocsátását. Ez meg is történt, de a jegyzőnek, mint „lázadónak" menekülni kellett, aki ma ismeretlen helyen tartózkodik. A mind egyszálig besorozott ifjak pedig Románia valamelyik penészes odujában várják a szabadulás drága pillanatát. — K. J. is ugyancsak megjárta azon kijelentésével, hogy: „nem oláhba való a bor!" Korcsmai mulatozás közben mondta e szavakat, de vesztére, mert beárulták s csak nagy üggyel-bajjal menekülhetett meg az oláhok dühétől. — Sebestyén Vilmos, zsidó jegyző ugyancsak érti az „oláhok nyelvén"; állandóan rekvirál at, de ellenértéket nem fizet. Különben is ez a megtévedt ember is épugy, mint a csendőrség egy önálló hatalom. Ugy a jegyző, mint a csendőrőrmester, saját hatáskörükben intézkednek, azokat foganatositják, szóval, az ők szavát használva „urak" Adám Mózes községi biró, Mózes Zsigmond kisbiró, Szász Dénes unitárius — és Dávid György református lelkész, Török Ferenc, unitárius — és Szalontay Béla, ref. tanitó jól vannak.

Kőrispatak. E község csendjét s megszokott nyugalmát Szabó Dénes községi biró és Dombi Géza, tanitó gyakorta megzavarják magatartásukkal, mert minden kis kihágást tudomásukra adnak a megszálló oláh katonaságnak. E két megtévedt embernek tulajdonitják az ittlakók, hogy a református elemi iskola szervezése nem sikerült, sőt ebből kifolyólag Demeter Mihály tanitó majdnem állását vesztette.

Resicabányára özv. Dámhoffer Nándornénak üzeni fia Emil, hogy jól van s hogylétét tudassa, Budapest, VII., Verseny-utca 6. sz. alá.

Kézdivásárhelyen lakó özv. Farkas Lajosnénak Ferenc fia azt üzeni, hogy a várt levelet megkapta.

Resicabányán lakó Kodrán Józsefet kéri fia, Károly, hogy az otthon maradt munkakönyvet és keresztlevelet sürgősen küldjék fel. Budapest, VIII. ker., Koszoru-utca 7. fsz. 21. sz. alá.

Titkári állásra

perfekt román és német jogvégzett egyént keres előkelő részvénytársaság budapesti irodája részére. Ajánlatok „BÁNYAVÁLLALAT" jeligére a kiadóhivatalba küldendők.

Kiss Józsefné, New-York. Az 1922. évi előfizetésre küldött 2 dollárt köszönettel átvettük. Kiadóhivatal.

Resicabányán lakó Kodrán Józsefről aki tud valamit, értesitse Kodrán Károlyt, Budapest, VIII. ker., Koszoru-utca 7. fsz. 21. alá.

Csikdánfalvi Antal Marcelláról, aki Debrecenben tartózkodott, értesitést kér testvére, Antal Teréz, Budapest, Péterfy Sándor-utca 27. sz. II. 17.

HIRDETÉSEK

LEVELEZÉSEK — NYILT-TÉR

Apróhirdetéseket, üzleti hirdetéseket, üzeneteket Erdélybe és Amerikába, „Ki tud róla?" rovatba fölvesz:

KIADÓHIVATAL: X., Pongrác-ut, Auguszta-telep. Telefon: József 93—41.

OTTHON TITKÁRSÁG: VI., Nagy János-utca 27., I. Telefon: 87—74.

BOCSKAY-NYOMDA, VII., Jósika-utca 7. Telefon: József 81—10. — Telefonhivásra megyünk.

SZÁMÜZÖTT VAGONLAKÓK NÉVSORA.

Szegedre megérkezett kiutasitottak névsora.

1921. november 21.

özv. Gruda Károlyné mag., 2 cstg. Zombor—Budapest
Temesváry János épitész, 1 cstg. Zenta—Szeged
Schanna Henrikné magánzó, Szuhopolyde—Csepel
Géczi Péter kocsigyártó-s., Szabadka—Hmvásárhely

1921. november 22.

Bognár Jánosné háztart., 1 cstg. Szabadka—Budapest
Glavák Gyula mechanikus, 1 csg. Szabadka—Pécs
György Veronika tan. kép. halig. Gombos—Kiskunfélegyh.
Német József gyárimunkás, Szabadka—Tököl
Bukovácz Sándor kőmüves s., Belgrád—Baja
Kellner András kőmüves s., Lozsnicza—Baja
Kellner Lajos kőmüves s., Lozsnicza—Baja
Kellner Antal szobafestő, Lozsnicza—Baja
Stipics Béla máv. podgyász hord., Szabadka—Szeged
Nagy Sándor géplakatos s., Bácstopolya—Szeged
Kemfer Jakab mezőgazdasági gyak., Versecz—Szeged
Grundt Adolf máv. áll. előlj., 4 cstg. Bereg—Budapest
Halmi Mihály borbély, 2 cstg. Tvásárhely—Albertirsa
Wotreng Mihály jegyzői irn., Ókereszturról visszautasitva
Joó Péter mészáros-hentes-s., Temesvárról „
Popp Aurél földmives Temestrázsa „

1921. november 23.

Szendrey László ny. máv. főell., 1 cs. Szabadka-Visszaut.
özv. Micskey Vincéné háztart. Törökkanizsa—Szeged
Majos Józsefné háztart., Zombor—Baja
Groeszku Vazul magánzó, 5 cstg. Galagonyás—Budapest
Dalmay Gizella háztart., Zenta—Derekegyháza
özv. Mojzes Jánosné háztart., Szabadka—Kazár

1921. november 24.

Szönyi János máv. kezelő, 3 cstg. Ujvidék—Felsőrákos
Hajnai József máv. mozd. vez., 2 cstg. Szabadka—Kispest
Lauricz János fakereskedő, 2 cstg. Zichyfalva—Szeged
Farkas Jenő villanyszerelő, Péterréve—Kiskunhalas

1921. november 25.

özv. Richter Ferencné 1 cstg. Zsombolya—Szeged
Reményi Antal máv. felvigyázó, Apatin—Szeged
Sümegi András földmives, Bajsa—Kiskundorozsma
Heib Pál gyógyszerész 2 cstg. Torzsa—Budapest

1921. november 26.

Wittmann József pt. mester, 2 cs. Szeghegy—Kisujszállás
Stadler Antal kazánfütő, Csernovicz—Szeged
Kasziba Isván pt. főell. 1 cstg. Szabadka—Bereltyóujfalu
Kucsurszky Mihály hentes s., 2 cstg. Szeged—Visszaut.
Ibisits Béla pt. mester, 2 cstg. Bácsszentiván—Szeged
Balás Brifer Adolf áll. mérnök, Nagybecskerek-Visszaut.
Fritz Ádám cukorgyári felügy., 2 cs. Cservenka-Budapest
Fehér Istvánné háztart., 4 cstg. Apatin—Szeged
Hodik Mátyás késes segéd, Ada—Visszautasitva
Králik Imre kereskedő segéd, Óbecse—Visszautasitva
Szabó Ödönné háztart., 5 cstg. Szabadka—Igazolás alatt

1921. november 27.

Mázló József máv. rakt., 2 cstg, Nagybecskerek-Vértes
Gyurin Lajos máv. fékező, 5 cstg. Szabadka—Bácsbokod
özv. Hack Jánosné házt., 1 cstg. Fehértemplom-Kisujsz.
Huber Sarolta áll. ovónő, 1 cstg. Zsombolya-Albertfalva
Vass György áll. felvigy., Torontálszéchény-Igazolás alatt
Gere József kereskedő tanonc, Zenta—Visszautasitva

Szegedre megérkezett kiutasitottak névsora.

1921. november 29.

Bartusz József kovács segéd, Zenta—Visszautasitva
Fehérváy István kereskedő, 5 cstg. Fiume-Kispest
Parcsetich László nyomdász, Szabadka-Budapest
Kolleth János polg. isk. tan., Nagybecskerek-Budapest
Jeges Sándor főisk. hallgató, Bácskossutfalva-Budapest
Rácz György foglalkozás nélkül, Arad-Visszautasitva
Romzich Sándor vonatf., 3 cstg. Szabadka—Homokmégy
Dr. Solti Károly kir. törv. taneln., 1 cstg. Szabadka—Ostfyaf.
Szemessy Ferenc földmives, 4 cstg. Pacsér Szeged
Galgothy Gáborné házt., Szabadka—Budapest

1921. november 30.

Kugler István mérnök, 3 cstg. Palánka—Törökszentmiklós
Marancsik Márton mozd. vez., 3 cstg. Szabadka-Baja
Vlarits József főkalauz, 4 cstg. Szabadka-Bácsmadaras
özv. Walter Mátyásné mag, Bocsár-Budapest
özv. Zseray Istvánné házt., 1 cstg, Nbecskerek-Nkanizsa
Oretrója Sándorné magánzó, Zombor-Decs

1921. december 1.

Katona János magánhiv., 1 cstg. Nkikinda-Hmvásárhely
özv. Klein Jánosné házt., Topolya-Jánoshalma
Buzássy Mihály napidijas, Zenta-Budapest
Harangozó József máv. fütő, Martonos-Szeged
Bagos József városi kiv szolg., 8 cstg. Pancsova-Szeged
Groff Mária háztartás, Pancsova-Szeged
Hegedüs Kálmán árv. eln., 2 cstg. Nbecsk.-Kiszombor
Machalek Sámuel iroda s. tiszt 2 cstg. „ „
Vastag András vm. hajdu „ „
Széll Lajos napszámos, 4 cstg. Oroszlámosról visszau.
Szesztrics Mihály p.-mester, 2 cstg., Titel-Budapest
Mélykuti Orbán földmives, Szilágyi-Szeged
Taugner Józsefné házt., 1 cstg. Szabadka-Baja.

1921. december 2.

Kutner Antal borkereskedő, 3 cstg. Fehértemplom-Bpest
Schalmann Ádám József építőm., 5 cstg. Nkikinda-Deszk
Lokics Auguszt földmives, Bribi!-Budapest
Petrovics Mihály géplak.-segéd, Nagykikinda-Budapest
Blázsov György magánzó, 1 cstg. Zombor-Békéscsaba
Geisz János magánzó, 1 cstg. Nagybecskerek-Szeged
Ludvig Richárd anyakönyvvez., 3 cstg. Szegedalst.-Szeged
Dudás Endre posta- és távirda-dijnok, Zenta-Szeged

1921. december 3.

Esztergomi Pál foglalkozásnélküli, Zomborból visszau.
Vetró József máv. fütő, 3 cstg. Szabadka-Kelebia
Mészáros Péter máv. fékező, 3 cstg. Ujvidék-Baja
özv Prisztinger Józsefné 1 cstg. Zombor-Budapest
Bojár Joan gyári munkás, Aradról visszautasitva

1921. december 4.

Bosnyák István tanitóképezdész, Szabadka-Pécs

1921. december 5.

Milodalovics Ernő gazd. isp., 4 cstg. Szabadka-Ntétény
Trenzbusi Mihály bognár, „
Tóth Sándor máv. váltókez., 1 cstg. Ujvidék-Kiskunhalas
Mester István gazdálkodó, 2 cstg. Zenta-Zics
Marossy Károlyné házt., Magyarpécska-Szeged
özv. Vild Ernőné, 2 cstg, Zenta-Békéscsaba

1921. december 6.

Tamás Gergely máv. fék., 3 cstg Szabadka-Öregcserző
Pusztai Ferenc máv. kalauz, 4 cstg. Szabadka-Keczel
Katona Lajos máv. hiv., Szabadka-Pécs
Szili András máv. áll. felv., Horgos-Röszke
Schackter Miksa fakereskedő, Szabadka-Visszautasitva
Nagy István Gyuláné házt., 1 cstg. Nagykanizsa-Izsák
Mihályi Zsigmond Gyula lak. s. 1 cs. Szabadka-Budapest
Pápay Imre napszámos, 2 cstg. Szabadka-Visszautasitva

APRÓHIRDETÉSEK.

Menekültek cipőfejelő és javitó üzeme, VII., Hernád-u. 42. sz. a. gépekkel felszerelve, jó anyagból tartósan és gyorsan dolgozik önköltségi árban.

Ingyenes és kedvezményes fogorvosi kezelést nyujt menekülteknek — vagyoni helyzetük arányában — **dr.** Schliesser L. és Szilvakuti Bernáth Béla, Budapest, V., Szondy-utca 44/b I. em. Rendelés: d. e. 10–12 ig és d. u. 3–6-ig. Tessék az Erdélyi hirekre hivatkozni!

A vitézi széknél leendő igazolásom ügyében felkérem a volt cs. és kir. 64. gyalogezred azon tisztjeit és bajtársaimat, akik engem a harcterekről ismernek, cimüket velem mielőbb tudatni sziveskedjenek. Szőcs Ferenc tart tiszth., Nagykanizsa, Kossuth-tér 6.

Szilágyi Béla főhadnagy keres *inasnak* leszerelt székely katonát 20—24 év körül. Jelentkezés Budapest IX. Soroksári-ut 42. fszt 3 alatt 20-án kedden délelőtt 10—12-ig. Vidéken lakók irjanak e cimre. Teljes ellátás, jó fizetés.

Felelős szerkesztő: MÁRKY ISTVÁN
Kiadja az Erdélyi Hirek Lapkiadó Társaság

„Bocskay"-nyomda Budapest, VII., Jósika-utca 7.
Telefon: József 81—10.

Bizalom!
Házasságközvetitő és adásvételi iroda Nyiregyházán
Hiánypótló intézmény! Menekült leszerelt tisztek vállalkozása. — Élén **csikdelnei Incze Antal** leszerelt főhadnagygyal.
Gazdák, kereskedők, magánosok forduljanak hozzánk!
BIZALOM!
Házasságközvetitő és adásvételi iroda Nyiregyháza
Zrinyi Ilona-utcza 2. sz.

MODERN FODRÁSZÜZLET
AZ AUGUSZTA-TELEPEN 139. SZÁM ALATT!
Van szerencsém tudatni, hogy fodrászüzletemet a mai kor igényeinek megfelelően átalakitottam
Vállalok mindennemü hajmunkát és tyukszemvágást is
Kapható:
Mindennemü pipere- és illatszer dekánként is kimérve!
Szives pártfogást kér tisztelettel:
HORVÁTH AURÉL
fodrászmester

ERDÉLYIEK FIGYELMÉBE!
A legjobban lehet étkezni a a József-körut 40. sz. alatt a
KOLOZSVÁRI ÉTTEREM-BEN
4 fogásos ebéd, vacsora havi előfizetése 1800 K
napi előfizetése ... 70 „
3 fogásos ebéd, vacsora havi előfizetése 1500 „
napi előfizetése ... 60 „
Minden csütörtökön szombaton disznótor
Kedden és pénteken berbécs-tokány puliszkával
Erdélyi konyha, ételspecialitások sajátkezelésü fajborok
Szives pártfogást kér **Illyés Gyula,** menekült kolozsvári vendéglős.

Az „ERDÉLYI HIREK"
! arra törekszik, hogy minden erdélyi szervezetet egy hatalmas, megértő táborba tömörítsen!

AZ ERDÉLYIEK KALENDÁRIUMA 1922
Kiadóhivatalunkban már fogytán van, de kapható Budapesten és vidéken majd minden könyvkereskedésben, trafikokban, pályaudvari és utcai ujság-pavillonokban.
Bolti ára: 30 K

Szenzációs élő reklám!!
Hirdetők figyelmébe!
Az „ERDÉLYI HÍREK" Műkedvelő Társulata 1922 január második felében az „Élő Ujság" cimü verses szindarabot adja elő s ezt az előadást helyben és vidéken többször megismétli. — A hirdetéseket is szép fiatal leányok fogják versekben elszávalni. — Iyen reklámot üzletember vagy hirdető egy lapnál sem talál! — Küldje be tehát gyorsan plakátját s megfogunk egyezni az élő reklám méltányosan megállapitott költségeiben. Kiadóhivatal.

A FŐVÁROS EGYIK LEGNAGYOBB ÉTTERME!
ERDÉLYI VENDÉGLŐ
BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14.
Kitünő erdélyi konyha! Kolozsvári, marosvásárhelyi és szamosujvári különlegességek! Menekültek alapitása.
Erdélyi személyzet. Kolozsvári szakácsnő!
Kedvezményes előfizetési rendszer!
Vezérigazgató: dr. Somodi András, volt kolozsvári közélelmezési tanácsnok.
Az étterem vezetői: Csiky Béla az O. M. H. közélelmezési osztályának volt vezetője és Walter Károly a kolozsvári New-York kávéház és étterem volt vezető főalkalmazottja.

Fővárosi Sörfőző Részvénytársaság Köbánya.
Ajánlja elismert kiváló minőségü
Mátyás király-, Nádor-, Király- és Bak-söreit.
Különlegességek:
Fősör és Hősök söre!

! Hazafias könyvek !
Családjának az ERDÉLYI HÍREK kiadóhivatalából vegyen értékes, hazafias könyveket!

ÁRJEGYZÉK:

ERDÉLYI MAGYAROK KÖNYVESHÁZA
(12 füzetben)

1. Csaba Királyfi II-ik kiadás	5 K
2. Székely nóták I.	5 „
3. Bálványos vár	5 „
4. Szent Anna tava	5 „
5. Székely népballadák I.	5 „
6. Két történet a régi székely világból	5 „
7. Székely népmesék I.	5 „
8. Székely népballadák II.	5 „
9. Székely népmesék II.	5 „
10. Gábor Áron, az ágyuöntő székely II-ik kiadás	5 „
11. Székely nóták II.	5 „
12. A kolozsvári biró és egyéb mondák	5 „

Az „Én Könyvem" sorozat.
Szerkeszti: BENEDEK ELEK.

1. **Gyulai Pál:** Szilágyi és Hajmási	3 K
2. **Benedek Elek:** Történet három juharfáról	3 „
3. **Kovács József dr.:** Jó rét, jó legelő, jó állatnevelő	3 „
4. **Benedek Elek:** Igazságos Mátyás király	3 „
5. **Dr. Tüdős Kálmán:** Jó egészség	3 „
6. **Jókai Mór:** Uti levelek Erdélyből	3 „
7. **Benedek Elek:** Krisztus palástja	3 „
8. **Dr. Tüdős Kálmán:** A fertőző betegségekről	3 „
9. **Arany János:** Szent László füve stb.	3 „
10. **Dr. Kovács József:** A tejszövetkezetekről	3 „

Költemények, alkalmi szindarabok stb.

Végvári: **Zu Hilfe.** Német műfordités, Jekel Péterről	15 K
P. Horváth Emil: **Mikes,** egy bujdosó élete, 6 képben (2. kiadás)	20 „
Szilágyi Béla: **Székely Gyöngyök,** versfüzet	15 „
Mit sir a Hargita? versfüzet	30 „
Székely könnyek, (3. kiadás)	32 „
Veszprémy Ferenc: **Az Éjszaka Völegénye.** (Szanszkrit kézirat hátlapjáról) Keleti mese	15 „
Előfizetőinknek	10 „
Székely Szilárd: **Nemzeti lant** (válogatott költemények	50 „
Hegyaljai Kiss Géza: **Szüreti tűz** verseskötet	15 „
Vaszy György: **Az elpazarolt élet**	120 „
— Ha megmozdul az erdélyi föld (Kiss Menyhért versei)	40 „
— Szeretlek Erdély. **B. Molnár Mária** versei	30 „
Vályi Nagy Géza: **Angyali vigasz** (zenéjét szerzette Murgács Kálmán)	30 „

Dalok, zeneművek:

Murgács Kálmán: **Irredenta dalok** (csupán szöveg)	15 K
15 legszebb irredenta dalai négyes férfikarra, I. füzet	30 K
II. füzet	30 K
III. füzet	30 K
Szilágyi Béla székely főhgy: **Legszebb irredenta dalai,** II. füzet	30 K
III. füzet	30 K

Kaphatók az ERDÉLYI HIREK kiadóhivatalában a pénz (5 korona portóval) előzetes bekűldése mellett.

Tiszteletpéldány az olvasónak

Dr. Eőry Ajándok:
Akupresszúra
Editorg.
100 oldal, fűzve 139 Ft.

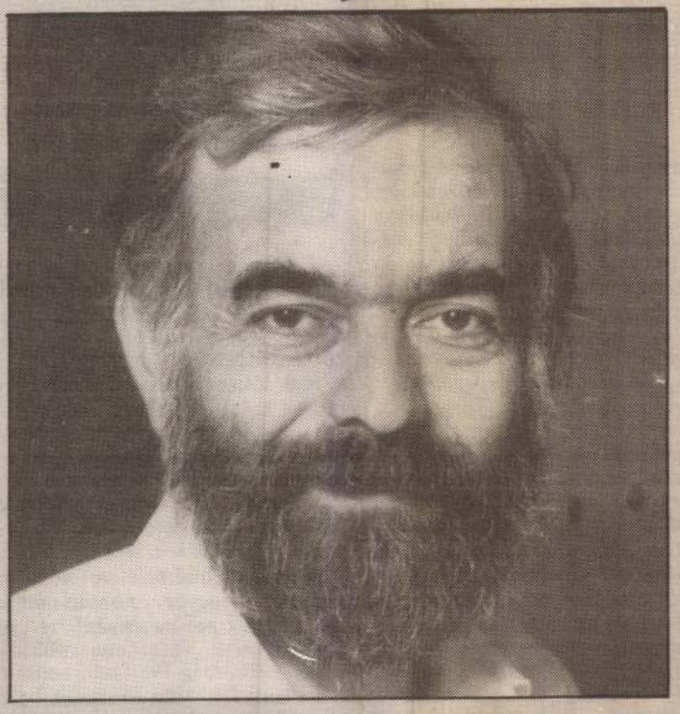

Fotó: Vahl Ottó

Se sámán, se sarlatán, ha van is benne némi apostoli hevület és álomkóros hályogkovácsokra jellemző elhivatottság. Ám ő valójában mégis merőben racionális: biológiailag, orvosilag, matematikailag, mi több: műszeresen kitapogatott úton közelít szerelmi és vizsgálati tárgyához, a természetgyógyászathoz és annak pontkereső ágához, az akupunktúrához. Soha nem volt tehát olyan elvakult vagy annyira pénzimádó, hogy – mondjuk – a medicina tudományáról lemondott volna. Társítani óhajtott többféle ismeretet, kicsikarni minden gyógyító tapasztalatot a hagyományból. A Kelet így számára nemcsak tűtudomány, de több évezredes gondolkodásmód is. Hogy az efféle antikarrierista végül mégis divatos, fölkapott személyiséggé vált, mit se von le különös tudásából. Tekintetében ma is egy messzire figyelő gyermek üldögél. Mesekönyve a Sárga Császár belgyógyászati szakmunkája.

*

– Megvallom: önhöz készülődve olyan ügyes üzletemberre számítottam, aki nemcsak a szakmáját, de saját jól felfogott érdekeit is kitűnően ismeri. S most itt egy apostolkülleműfiatalemberre bukkantam. Vajon mindkét megállapításom – előzetes gyanakvásom és hirtelen benyomásom – téves?

– A külső természetesen nem sokat árul el arról, hogy az embert pusztán üzleti elképzelések vezérlik-e, vagy az élethivatását müveli-e, nemritkán – különösen eleinte – szinte függetlenül annak anyagi hozadékától. Jómagam 1967-ben, harmadéves biológusként tettem erre – nagy szóval élve, de valóban így történt – az életemet. Szakdolgozatom témájául aztán az ember akupunktúrás pontjainak műszeres kimutathatóságát választottam. Nagyon izgalmas kérdés volt s maradt ez mindmáig, noha ma már a közönséges kereskedelmi forgalomban is kapható olyan pontkereső elektromos vibrátor, melynek működése azon alapszik, hogy ezekben a pontokban valami más érzékelhető, mint a környező bőrfelületen . . .

Akkor indult a pályám, amikor rossz viszonyban voltunk Kínával, s az akupunktúra gyanús tudományáról még hallani sem volt ildomos. A természetgyógyászatról a közpolgár azt sem tudta, hogy létezik. Ezzel tehát eleinte nem foglalkozhattam. Olyan munkát választottam, amely legalább arra kínált lehetőséget, hogy tudományos ambicióimat kiélhessem. Így kerültem egy számítóközpontba. Szerencsés választás volt, hiszen ilyen ismeretek híján ma már nem sokra mehetnék. Közben elvégeztem az alkalmazott matematika szakot is. Tehát eléggé fölvérteztem magam ahhoz, hogy az olyan holisztikus, nehezen megközelíthető gyógyászati irányt, mint a hagyományos kínai orvoslás, az akupunktúra, a magaménak valljam, s próbáljak hozzá tudományos eszközökkel közelíteni.

Idővel egyetemi doktori, 1981-ben kandidátusi minősítést szereztem. Ez utóbbihoz kapcsolódó disszertációm biológiai folyamatokkal foglalkozott, de téziseinek egy részéhez már akupunktúrakutatásaim szolgáltattak információkat, érveket. Végül beiratkoztam az orvosegyetemre is. Nemcsak tudásszerzés céljából, hanem azért is, hogy munkánk renoméját e téren is emeljem.

– Nemcsak azt ellenzi tehát, ha „ráolvasásként" óhajtják művelni az akupunktúrát vagy az akupresszúrát, hanem azt is, ha valaki az orvostudományt kívánja misztikus köddel körülvenni, s mintegy az „érinthetetlenek" körébe vonná azt. Egyszóval, ellenzi a kizárásos gondolkodást . . .

– Valóban, hiszen ahogy a gyakorló természetgyógyász is csak gazdagodhat azáltal, ha – mondjuk – orvosi diplomát szerez, talán orvosok is elsajátíthatnának természetgyógyászati ismereteket. Horribile dictu: akár az orvosegyetemen. Voltaképp mi valahonnan a medicina határáról indulunk, és a medicina sem nélkülözheti a hagyományokat. Meggyőződésem: a huszonegyedik század orvoslása ötvözi majd a kettőt, s a diszciplína természetes részévé teszi mindazt, amit mi elsajátítottunk és művelünk.

– Akik az ön hivatásához, foglalkozásához, szakmájához közelítenek – valljuk meg – vagy sarlatánnak vagy sámánnak képzelik az ilyen embert. Igazában ki a természetgyógyász, mihez kell értenie?

– A természetgyógyászat visszatér azokhoz az ősi tradíciókhoz, amelyeket nagyanyáink, dédanyáink még oly jól ismertek. Tehát a hagyományos népi gyógyászathoz, amelyet Magyarországon kevés írásos munka tárgyal. Annál több Kínában, ahol ennek sok emberöltőnyi gyakorlata és több mint kétezer éves írásos múltja van. Már Krisztus előtt 300-ban leírták például a ma ismert akupunktúrás pontok kilencven százalékát. Ez az ismeret tehát csakugyan alaposan kiállta az idő próbáját. Engem azonban valójában nemcsak a praxis érdekelt – ma is kínai orvosokkal dolgozom, akik, természetesen, sokkal jobb praktizőrök, mint én vagyok –, hanem arról szerettem volna valamivel többet tudni, hogy miként hat ez a gyógymód. S eszmélésemtől – noha katolikus talajon nőttem föl – vonzott a keleti gondolkodásmód, vagyis e gyakorlat filozófiai háttere. S addig olvastam, majd idővel tanulmányoztam e távol-keleti könyveket, amíg nyilvánvalóvá nem vált számomra: ez a gyógymód valójában a bölcseletnek és a gyakorlatnak harmonikus együttese. A mi mindennapi munkánk épp annak próbatétele, hogy vajon beválik-e, alkalmazható-e nálunk is a hagyományos kínai orvoslás. Ne feledjük: ez nemcsak akupunktúrából vagy akupresszúrából áll. Kínában mintegy ezernégyszáz ottani gyógynövényt is alkalmaznak a napi gyakorlatban. Sőt, például azt állítják: a rák bizonyos fajtái kínai növényekkel gyógyíthatók. Mi azonban, ezek híján, még tesztelésre sem vállalkozhatunk. Tehát semmiképp sem mondhatjuk, hogy jöjjenek hozzánk a rákbetegek vagy az AIDS-ben szenvedők, mi majd megváltjuk őket. Erről, sajnos, szó sincsen.

– Pedig az embereket nyilvánvalóan az érdekli, hogy miben segíthet, mit adhat az önök tudománya és gyakorlata nekik. Mire használható, mondjuk, Eőry Ajándok *Akupresszúra* című kis kötete?

– Jómagam először Nyugat-Európában, illetve Kínában publikáltam kutatásaim néhány eredményét. Az *Akupunktúra informatika* című összefoglaló mű egyik fejezetében komputeres modelljeimről, vagyis az akupunktúra energiaáramlásával kapcsolatos megfigyeléseimről írtam. Ezután *Az akupunktúrás pontok és vezetékek biofizikája* című munka társszerzője lehettem. Ezek révén – szerénytelenség nélkül mondhatom – Frenyó Vilmos professzorommal együtt jegyzik nevünket a világ akupunktúra-kutatásában. Mi jutottunk el ugyanis odáig, hogy az akupunktúrás területek bizonyos tulajdonságait egzakt módon lehessen mérni . . .

Az akupresszúra hétköznapi, mindennapi fájdalmainkon, egészségi zavarainkon segíthet. Ha tudjuk, hogy mikor, milyen ponton kell testünkre nyomást gyakorolnunk, nemcsak az egyszerű fejfájást szüntethetjük meg, hanem például serkenthetjük a gyomor vagy a vese működését. Nem is beszélve arról, hogy e réven még a szívinfarktus megelőzésére is van esélyünk. Sőt, annak bekövetkeztekor mód nyílhat arra, hogy kihozzuk a szívet szörnyű tehetetlenségéből. De csak addig, amíg az orvos meg nem érkezik . . .

Kínában mindenesetre bizonyos pontok állandó masszírozását a hosszú élet egyik feltételének tartják. És kétségtelen: az átlagéletkor ott jóval magasabb, mint nálunk, Magyarországon. Lehet, hogy ennek más oka is van, de bizonyára az ősi gyógymódok alkalmazása – amelyhez, természetesen, megfelelő életmód és gondolkodásmód is társul – segíthet soká élni. A hatás tehát nyilvánvaló. A titkot, mint annyian mások, persze, én is keresem.

Nádor Tamás

DEDIKÁLOM

Kezembe véve a Fegyverkincsek a Magyar Nemzeti Múzeumban *című, 64 oldalas füzetet, siratom a magyar könyvkiadást, és végtelenül sajnálom a nemzeti hagyományokból meríteni vágyó, jövőt építő ifjúságunkat. Elérhetetlenek ugyanis számukra a magas értékrendű könyvek legfontosabbjai. Tervszerűen nem tudnak a nélkülözhetetlen szakirodalom birtokába jutni, s legkevésbé telik olyan kiadványokra, amelyek elősegítik a nemzet egészének összefogását.*

Már a XVIII. században voltak, akik a nemzeti múlt feltárását, hősi korszakaink emlékanyagának begyűjtését, közkinccsé tételét homloktérbe állították, megérezve, hogy egy nemzet dicsősége nem annyira hősi, vitézi tettekben, hanem inkább az emlékjelek fenntartása által örökösödik és magasztaltatik.

Ezeket a gondolatokat hirdettem már tíz évvel ezelőtt, amikor a mostaninál lényegesen terjedelmesebb díszfegyverkötetem a Corvina kiadásában megjelent, de mondandómat mindenkor meghatározta a terjedelem. Az akkor közel ötszáz oldalra tervezett munkából műtárgyak százai szorultak ki. Sikere így is a vártnál nagyobb volt. Megcsillant újból annak reménye, hogy egy nagy és látványos kötetben talán módunkban lesz megmutatni értékeinket. Az eredeti elképzelés azonban soha nem valósulhatott meg.

Az elmúlt tíz esztendőben megjelent könyveim: a Magyar Nemzeti Múzeum tűzifegyver-gyűjteményének I. kötete, a Kardok, *a* Pisztolyok, *a* Kelet és Nyugat között, *a* Vas–ezüst–arany – nemzeti történelmünk fegyverei *(hogy csak a terjedelmesebbeket említsem) számos ékszerfegyverrel megismertette ugyan a nemzeti kincseink iránt érdeklődőket, de csak egy igazi nagy válogatás igazolja, hogy e szűk területen, amelyet mi Kárpát-medencének nevezünk, a nehéz, az erőszaktól és megaláztatástól nem mentes történelmi körülmények között is, hosszú évszázadokon át képes volt az alkotni vágyó ember – legyen az magyar, vagy magyarrá lett szláv, német – oly remekműveket létrehozni, amelyekben nemcsak a fejedelmek, főurak, gazdag polgárok igénye, a csókovácsok, huzagolók, kardművesek, vésnökök, ötvösök verejtéke, hanem a manuális ipar és a fennkölt művészet igyekvése és tehetsége is egyesült.*

Törekvésünk volt annak bizonyítása, hogy az egykori nagy főúri fegyvergyűjtemények megsemmisültek, vagy a magyarság részére elvesztek ugyan, de a megmaradt anyag is „... Élő bizonysága a magyarok tudományos és míves szorgalmának, azaz a legrégibb időktől immár tündöklő tudomány és műbeli culturájának, eleven emléke diadalmas hőseinek, nemkülönben mint buzgó hazaszeretetnek, kincstára a hajdani magyar és erdélyi drága, kies fegyvereknek ..."

A felsorakoztatott anyagból nem marad ki Európa és a Török Birodalom sem. A rendelkezésre álló néhány oldal természetesen nem tette lehetővé, hogy Kelet és Nyugat hagyatékából akár csak a legszebb darabokat is közreadjuk, de úgy érezzük, hogy ez a válogatás is szándékában dicséri a munkát, az ember alkotókészségét és egy kis igyekezettel az átlagember is eljuthat arra a fokra, hogy megérezze a letűnt évszázadok iparosainak művészi formában jelentkező üzeneteit.

E füzet – amely felnőttnek nem elég gazdag, diáknak túlontúl drága – olasz kezdeményezés hatására született meg három nyelven. A tudományos-népszerűsítő megjelenési forma is mutatja, hogy alapvetően nem szakembereknek készült. Hazai és külföldi múzeumbarátok, fegyvergyűjtők figyelmét kívánja egy-egy műtárgyra felhívni. Nem a gyilkolás eszközeit szeretné láttatni, hanem a bámulatosan gazdag képzelőerőt, a jelképek iránti nagy előszeretetet, s nem utolsósorban azt, hogy a művészi fegyveripar nem csupán valami esetleges divatot szolgált, hanem egy nemzet szellemi életének fontos és elmaradhatatlan kiegészítője lett. Nemcsak tárgyakat teremtett, de nemzeti szellemet, gondolkodási módot is. Ámbár ipar volt, a művészetekkel egyenlő rangra emelkedett.

Temesváry Ferenc:
Fegyverkincsek a Magyar Nemzeti Múzeumban
Helikon.
64 oldal, fűzve 480 Ft, angol, német nyelven: 680 Ft.

Olvasnivaló repertórium

Magyar Nemzet
Repertórium.
1943. január–1944. március.
Összeállította:
Dékány Endre.
Petőfi Irodalmi Múzeum.
416 oldal, fűzve 130 Ft.

A *Magyar Nemzet* újkori gleichschaltolásáról újságcikkek százai tudósítottak. E megkülönböztetett figyelemnek – azon túl, hogy a lap körül történtekkel mintegy „állatorvosi lóként" lehetett demonstrálni a hatalomgyakorlás új módiját – legfőbb oka az volt, hogy ennek a napilapnak múltja, fényes múltja volt. 1938. augusztus 25-i indulásától *„a Magyar Nemzet több volt mint sajtótermék, az országos napilapok egyike. Jelképpé, fogalommá, intézménnyé nőtt, a korabeli magyar történelemnek egyik fontos, pozitív tényezőjévé".* A *sajtótörténész* Vásárhelyi Miklós szavai ezek, még 1980-ból, amikor is a Petőfi Irodalmi Múzeum útjára indította a „Napilapok repertóriumai" elnevezésű sorozatát, s első kötetként a *Magyar Nemzet* másfél esztendejének feldolgozását adta közre.

A tervezettnél azonban jóval lassabban következett a folytatás. A második kötet (még ugyancsak Kendéné Palágyi Erzsébet összeállításában) 1988-ban látott napvilágot, ezt követte a harmadik vaskos kötet 1990-ben (ezt, csakúgy, mint az idén megjelent negyedik zárókötetet, Dékány Endre neve fémjelzi).

Szűk hat esztendő dolgoztatott hát fel, így az indulástól az 1944. március 22-i betiltásig követhető nyomon immár a nagy múltú napilap, s az általa közvetített történelem. 1640 lapszám követte egymást napról napra, lapról lapra. 1938-ban szinte a csodával határos módon vethette meg a lábát az Európa-szerte tapasztalható szélsőjobboldali térnyerés idején, a Harmadik Birodalom fenyegető árnyékában egy német- és Hitlerellenes napilap. Igaz, mindez a kezdetekkor sokkal ellentmondásosabban jelentkezett.

Az alapító főszerkesztő, Pethő Sándor konzervatív, legitimista múltú újságíró volt, munkatársai is hasonló indíttatással érkeztek – vele együtt – a *Magyarság*tól (amelyet az újságírói gárdának '38 tavaszán egy gátlástalanul végrehajtott jobboldali puccs után egyik pillanatról a másikra kellett otthagynia). A *Magyar Nemzet* tevőleges kormánytámogatással alapíttatott meg, eredeti funkciója a „lojális ellenzéki" kormánytámogatás lett volna. A történelmi helyzet – s az öntörvényű újságírók belső tartása – azonban úgy hozta, hogy a *Magyar Nemzet* nem követte a mindenkori kormányt – már az alapításban segédkező Imrédyt sem, s a napilap ettől lett az a lap, amely visszatérően a magyar sajtó meghatározó orgánumaként tartatott számon.

A több mint fél évszázados múlt s a lapnak a háború előtti években betöltött szerepe mindenképp indokolta, hogy ennek az újságnak – a húszas-harmincas évekbeli *Estlapok* és a *Világ* mellett – elkészüljön a repertóriumi feldolgozása. S noha a Petőfi Irodalmi Múzeum elsősorban *irodalmi* múzeum, közreadott repertóriumai fontos, immár nélkülözhetetlen segédanyagai a sajtó- és politikatörténetnek is. Összesen 23 756 címszót tartalmaz a *Magyar Nemzet* repertóriumának négy vaskos kötete, s noha a bibliográfusok nem törekedtek teljességre, mégis jóval több ez a négy kötet, mint keresztmetszet.

És a szigorú kronológiai sorrendben sorjázó, majd' negyedszázezer „cím" csak első látásra unalmas olvasmány. A „bogarászás" során izgalmasabbnál érdekesebb hírekre, összefüggésekre bukkanhat az olvasó. Összehasonlíthatja például öt és fél esztendő 1600-nál több vezércikkének címét, kigyűjtheti az egyes szerzők írásait, feloldva láthatja az újságírók álneveit, s elmerenghet azon, vajon megtudja-e valaha, ki volt a „titokzatos BS", aki a *Magyar Nemzet*-nek 1942 novemberétől Berlinből küldi meglehetős rendszerességgel a bátor és kulisszák mögötti híreket. S persze azt is jó lenne tudni: ki volt dr. Halandsa Péter, aki Szálasit „műfordította és szövegmagyarázta"? És felkelthetí az olvasó figyelmét az a hír is, amely szerint 1941 júliusának végén „A német rádió Sztálin elfogott fiának kihallgatását közvetítette", s elgondolkodtató, hogy a Pethő Sándort követő főszerkesztő, Hegedűs Gyula – elődjével szöges ellentétben – „csak" szerkesztette a lapot, neve mögött például a harmadik kötet névmutatójába mindössze három szám áll.

E röpke példák csupán jelzései annak, hogy e hatalmas adattár mennyire nem csak a tudományos kutatás számára lehet használható, s hogy a bibliográfusok hálátlanul sziszifuszi munkájának mennyire hálásak lehetünk. S talán jő majd egy oly kor is, amikor e repertóriumi feldolgozásnak a folytatására is megteremtődik a lehetőség.

m. g.

A Gellért-hegyi sziklakápolna

Budapest messziről látható ékessége a Gellért-hegy, rajta a Citadellával, a hegy tetején a szoborral, Gellért püspök emlékművével, a hegy lábánál pedig a történelmi hírnévre is szert tett szállóval, (Horthy ütötte itt fel főhadiszállását, amikor immár majd nyolcvan éve bevonult Budapestre) és a fürdővel. Van azonban a Gellért-hegynek egy olyan nevezetessége, amelyről hosszú évtizedekig csak suttogva lehetett beszélni: ez a sziklakápolna.

A hegy délkeleti oldalán, mintegy huszonöt méter magasságban a Duna fölött nyílik a kápolna öblös bejárata. Magát a barlangot a Gellért-hegyi hévizek oldó hatása alakította ki, de jelenlegi formáját emberi beavatkozásnak is köszönheti. Nagy a valószínűsége, hogy a már nagy távolságról is feltűnő barlangtól származik Pest város neve. A szláv eredetű Pest ugyanis eredendően a hegy neve volt. A szó maga kemencét jelent, de az is elképzelhető, hogy használták barlang értelemben is. Mindenesetre meggyőzőnek tűnő elmélet, amely szerint a barlangról kapta nevét a hegy, majd a lábánál lévő térhely, végül pedig a túlparti város is.

Iván, a gyógyító remete

A középkorban Szent Iván-barlangnak is nevezték, a fáma szerint valamikor egy Iván nevű szent remete lakta, aki mindenkor készséggel gyógyította a hozzá forduló betegeket a Gellért-hegyi források gyógyvizével. A XIX. század folyamán más irányt vett a barlang története, gyakorlatias hasznosítások színteréül szolgált, így például temetkeztek benne. Amíg át nem szállították a Kerepesi temetőbe, addig itt nyugodott az 1830-ban elhunyt pálos rendi tanár és költő, Virág Benedek is. Még később arról tanúskodnak a források, hogy a barlang üregében szegény sorsú családok húzták meg magukat, ami nem meglepő, mert a jelenlegi Gellért szálló helyén és a hegy lábának a Duna felé eső részén szerteszét nyomorúságos viskók adtak otthont nem éppen fényes anyagi viszonyok között élő embereknek. Idővel a viskók helyén – felismerve, hogy a Gellért-hegy lába a városkép szempontjából mennyire döntő jelentőségű – az időközben értékessé vált telkeken egyre-másra emelkedtek a szép új épületek, részben az Erzsébet híd felépítésének tulajdoníthatóan. Az újonnan kialakult környezetbe már sehogy sem illett a gondozatlan barlang, de hasznosítására egészen az 1920-as évekig várni kellett (e helyt mondanék köszönetet *Szatucsek Tibornak,* aki a cikk megírásához rendelkezésemre bocsátotta számítógépes adattárát). Hetvenöt évvel ezelőtt, 1924-ben megalakult az úgynevezett Szt. Gellérthegyi Szikla-templom Bizottság, amely célul tűzte ki, hogy a barlangból a Franciaországban található kegyhely, Lourdes mintájára, sziklakápolnát kell létesíteni (Lourdesi Barlang).

A kivitelezést 1925-ben kezdték meg Lux Kálmán, Weichingel Károly és Szabó Lóránt mérnök tervei alapján. A barlangot robbantások útján mesterséges járatrendszerrel egészítették ki és tették könnyen megközelíthetővé, bejárhatóvá. A munkával gyorsan elkészültek, 1926. május 1-jén fel is szentelték a kápolnát, ahol 1931-ben felállították a magyar szentek panteonját.

Mivel időközben mind aktuálisabbá vált az egyetlen középkori magyar alapítású szerzetesrend, a pálos rend visszatérte Magyarországra (a rendet idehaza 1786-ban II. József oszlatta fel), felvetődött a gondolat, hogy a sziklakápolnát adják át a rendnek. Ezt Serédi Jusztinián esztergomi hercegprímás engedélyezte.

Befalazták a bejáratot

Miután az állami beleegyezés is megszületett – amelyben döntő része volt Pfeiffer Gyula államtitkárnak – 1834. május 13-án a kápolna a pálos rend tulajdonába került. A rend emellett rendházat is kapott a Gellért rakparton. A második világháborút követően azonban szomorú sorsra jutott. Az egyre gyakoribbá váló egyházellenes intézkedések célpontja lett a sziklakápolna is, különösen azután, hogy 1948. május 13-án mintegy százezres tömeg vett részt a májusi ájtatosságon a kápolna előtt. Mindez oda vezetett, hogy amikor egy hónap múltán ugyanott engesztelő ájtatosságra került volna sor, a karhatalom megakadályozta ezt. További működésének felfüggesztésére ekkor még nem került sor, így 1950 elején, amikor a pálos rend alapításának hétszázadik évfordulóját ünnepelte, a Magyarok Nagyasszonyáról elnevezett sziklatemplom egész rendezvénysorozatnak adhatott otthont. 1951-ben viszont elérte tetőpontját a történelmi egyházak elleni erőszakos állami fellépés. Mindszenty prímásersek kirakatpere már véget ért, és zajlott a Grősz József kalocsai érsek elleni koncepciós per, amikor egyetlen éjszakán – biztonsági okokra hivatkozva – az Államvédelmi Hatóság osztagai megsemmisítették a kápolna belső felépítését, a bejáratot pedig befalazták.

Kutatóállomás is volt

Az 1960-as években a barlang a Vízgazdálkodási Tudományos Kutatóintézet kezelésébe ment át. A Vituki karsthidrológiai kutatóállomást létesített a barlangban: a Gellért-hegy különböző karsztforrásaival kapcsolatos méréseket végeztek, majd az intézmény működését befejezve, távozása után raktárnak használták az egykori kápolnát, egészen 1989-ig, amikor az egyház végre visszakapta. A felújítási munkálatok azonnal megindultak, 1990 októberében *Angelo Acerbi* budapesti apostoli nuncius szentelte fel a templom új oltárát, 1992. február 26-án pedig ismét megnyílt a kápolna, hívők és érdeklődők előtt egyaránt.

Katona Csaba

Szovjet költő Van Gogh-módra

Szép lassan eltűntek Budapestről a hatalmas mozifestmények

Gyerekkoromban bámultam a hatalmas mozifestményeket. És bámulnám őket most is, ha volnának. De nincsenek. Eltűntek a városból a kis mozikkal együtt. Temesvári Ferenccel, e kiveszett műfaj egyik legnagyobb mesterével siratjuk most őket.

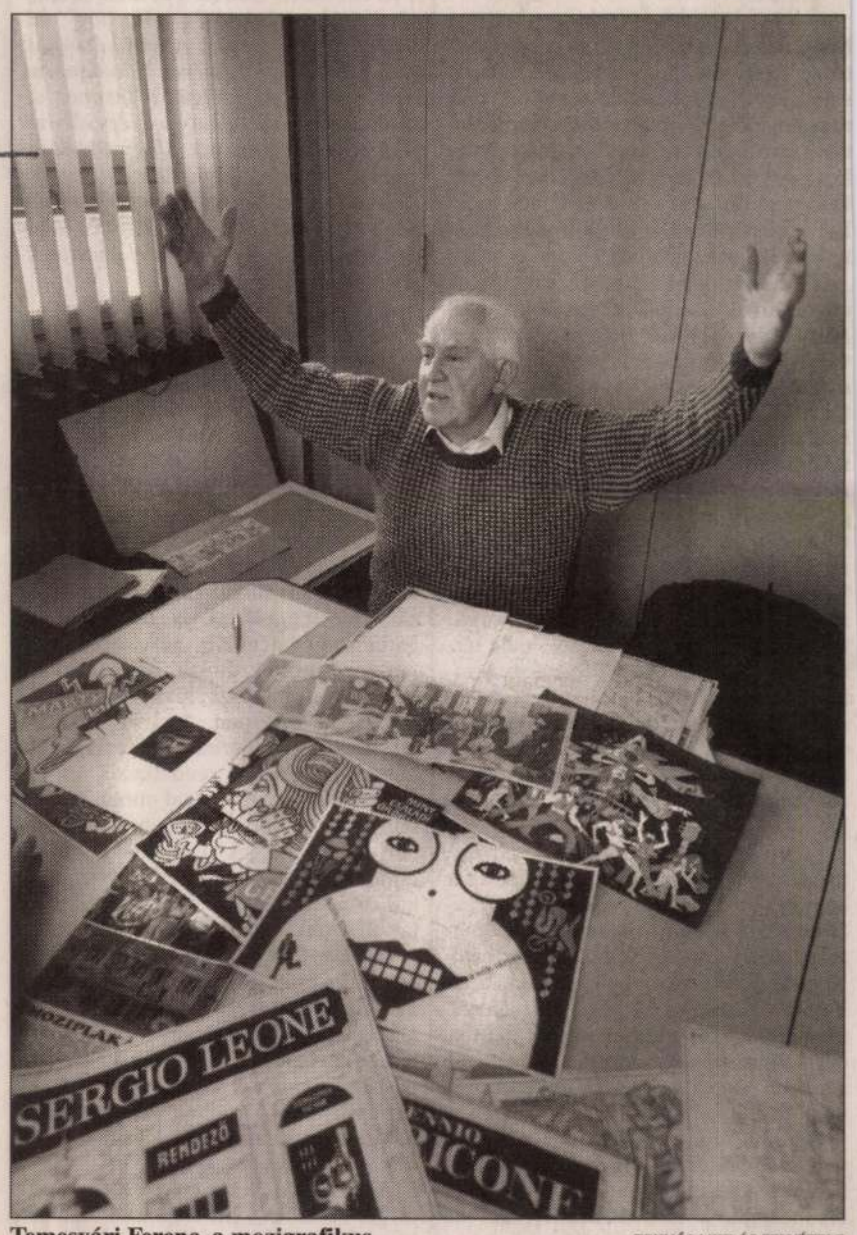

Temesvári Ferenc, a mozigrafikus TEKNŐS MIKLÓS FELVÉTELE

– Kezdjük a műhelytitkokkal? Mivel? Mekkorát? Mennyiért?

– Rendes lepedővászonra festettünk, enyves festékkel, mert az jól bírta a strapát. Bírnia is kellett: legalább három-négy hétig kint lógott a kép az utcán, és általában moziról mozira vándorolt. A városi kosz, az eső meg a nap elbánt vele. Az alapméret a kétszer négyes vászon volt, ahol csak lehetett, ilyet használtunk. Naponta kettőt-hármat is megcsináltunk, kezdetben négyzetméterenként kilenc forintért, később, a nyolcvanas években már harminchatért.

– Több élete is volt egy vászonnak?

– Körülbelül ötször lehetett újrafesteni.

– Honnan ered a műfaj? Ez is szovjet minta volt?

– Nem tudom. Az biztos, hogy a háború előtt inkább nyomtatott plakátokat csináltattak a mozik, úgynevezett rácsplakátokat. Ezek a favédő rácsok méretére készültek, s oda is kerültek fel, vagy a vitrinbe, néhány fotóval. A homlokzatokon ritkán volt transzparens. A háború után, 1954-ben aztán a Fővárosi Tanács létrehozta a mozgókép dekorációs osztályt a Főmo keretein belül. Itt dolgoztam én is 1990-ig. A Ferenciek tere és a Reáltanoda utca sarkán, a földszinten volt a műhely, a raktár pedig a pincében, ott, ahol most a Kamra Színház van. Az induláskor, 1954-ben még több mint száz mozinak dolgoztunk, évente több ezer négyzetmétert festettünk, mindössze nyolcan. Képzelje el, száz mozija volt akkor Budapestnek, és mi végig is jártuk mind a százat. Munkaidő után, este, egy vállalati autóval. Készítettük a feljegyzéseket, hogy min kéne változtatni. Persze, nem sok valósult meg belőle.

– Mennyire lehetett egyéni elképzeléseket belevinni a homlokzatfestményekbe? Milyen szellemet kívántak meg?

– A szocreál a reklámgrafikában is érvényesült. Ötvennégyben kaptam is egy fegyelmit, mert A költő című szovjet film reklámtábláját kicsit „Van Goghosan" festettem meg. Örökösen folyt a harc a fafejű vezetők ellen. Persze, aki csak fogta a fotót, és felnagyítva megfestette, annak nem adódtak konfliktusai. Az megfelelt a szocreálnak. Konfliktusai annak voltak, aki grafikát akart, s abban ki akarta fejezni a filmet, nemcsak egyszerűen felnagyítani egy arcot, és kész. Az ilyennek már egy kicsit Nemeskürtynek is kellett lennie, hogy meg tudja fogni az egész művet egyetlen kompozícióban. És tudnia kellett váltogatni a stílusokat is, szatirikus történetek esetében én például hajlottam a karikatúra felé, a drámai filmeknél viszont a színek erejével próbáltam visszaadni a hangulatot.

– Erotika megjelenhetett?

– Már csak a felpuhulás idején. Például a Lady Chatterley szeretője a nyolcvanas évek közepén már a legforróbb jelenetekkel hirdethette magát a Corvin mozi homlokzatán. Azt egyébként nem én festettem.

– És a hatvanas években? Például Anita Ekberg mellei az Édes életben?

– Nem azt emeltük ki a filmből. De ma már biztosan ez kerülne előtérbe.

– Milyen tabuk voltak. Arcok? Személyek?

– Ilyen nem volt. Még Hitlert vagy a horogkeresztet is lehetett ábrázolni. És festettük is, például a Hétköznapi fasizmus című film esetében.

– Voltak a reklámfestők között nagy művészek tanítványai?

– Nem, inkább autodidakták. Én azonban képzőművészeti középiskolát végeztem, és kilenc évig jártam a Dési Huber Körbe is. De az ilyesmi ritkának számított, rajtam kívül még egy embernek volt nálunk képzőművészeti végzettsége. A többiek általában jó kezű emberek voltak, akik beletanultak a mesterségbe. Például Bódis József, akivel mi az ötvenes években mint nagy öreggel dolgoztunk. Ő a háború előtt Griesz József mozijában, a mai Metróban kezdte és tanulta ki a szakmát egy Dávid nevű festő mellett.

– Mi számított sikernek ezen a pályán?

– Ha sikerült a fafejekkel elfogadtatnom egy grafika létjogosultságát.

– Színészek nem köszöntek meg egy-egy szép ábrázolást?

– Nagy ritkán, de azt is inkább a főnökeinknek.

– Legemlékezetesebb munkái?

– Általában a hatalmas Corvin-grafikák, azok a több mint száz négyzetméter felületű homlokzatkompozíciók. Például a Keresztapáé. Erről a munkámról egy fotó megjelent annak idején a Film Színház Muzsikában is. Megmutatom.

– Hát ez tényleg nem szocreálos. Ahogy nézem, inkább kicsit kubista.

– Tudja miért? Mert kockás papíron terveztem, és onnan adódott a formák szögletessége. Könnyebb is volt így. A Corvinra egyébként rengeteget festettem. Megterveztem például King Kongot akkora méretben, hogy a lába között mehetett be a néző a moziba.

– Hová tűnt a magyar mozigrafika? Mert eltűnt, az biztos.

– Megmondom, hogy történt ez nálunk a nyolcvanas évek legvégén. Addig ugyebár nyaltuk a nagy szocreál feneket, s amikor megszabadultunk volna tőle, jöttek az új forgalmazók. Bependerült hozzánk a UIP vagy az InterCom emberre, például Mister Vajna személyesen, hozott egy filmnegatívot, és azt mondta, ugyanez legyen a grafika. Paff lettem: most akkor nyaljuk a csillagos-sávos lobogót? Eddig volt a szocreál, ezután meg lesz kapreál. Az önálló mozigrafika pedig meghalt.

Csordás Lajos

A Corvin mozi korabeli homlokzatfestménye

TERÍTÉKEN

Lazac az emberben

A brunch lényege az, hogy az ember megpróbálja egy étkezés alatt megenni az egész hétre valót. Előre meghatározott összeget kell befizetni, aztán kezdődhet a kinevet a végén. Anyag van, idő is van délután háromig, asztalt viszont foglaltatni kell a Marriott Hotelben. (Ha valaki nem tudná: ez volt eredetileg az Inter-Continental, de megvette a Marriott, viszont az Inter-Continental bánatában megvette közben a Forumot. A Lánchíd maradt a helyén.)

A brunch kétszeresen is kijátszhatatlan. Az ember vagy társasággal megy, és akkor azon bosszankodik, hogy nem lehet beszélgetni, mert valaki mindig úton van a büféasztal felé, vagy elmegy elszántan, egyedül, és akkor azért üti a guta, mert magában nem tud eleget enni. Ehhez jön még a Marriottban a lustasági együttható. A nagy népszerűség miatt ugyanis már két teremben rendezik a közétkeztetést, kedvezőtlen ültetés esetén sokat kell sétálni az asztalok között, ezért az ember egyszerre mindenfélét pakol a tányérjára, a lazac mellé egy kis tésztasalátát, hozzá bélszínt, tormakrémet, ecetes babsalátát, pástétomot, áfonyát. Evés közben az egész menthetetlenül keveredni kezd, finom, eltartott ujjú étkezésünk fokozatosan a Mi történik a gyomorban? című ismeretterjesztéssé változik.

A brunch igazából családoknak való, olyanoknak akik szeretik, és kicsit unják egymást, ilyenkor, vasárnap tehát együtt vannak, és még sincsenek együtt. Ugyanerre a következtetésre jutottak a házigazdák is, amikor a Csárda népművészetieskedő ízléstelenségét rózsaszín léggömbökkel dobták föl. Jöjjenek a kisdedek is, együnk, hogy boldogok legyünk.

Az igazsághoz tartozik, hogy boldogságunk érdekében tényleg megteszik a megtehetőt. Hideg előételből bőséges a választék, és van lazac is a legtöbbet környékezett tálon. Az ízek nem különösebben karakterisztikusak, a fűszerezés túlságosan is óvatos, de az ok belátható: nagyon sok embernek kell egyszerre a kedvére tenni. Levesből csak egy van, benne csirkehúsgombócokkal, feledhető. Vérmeseknek van csülök és oldalas, szelídeknek spagetti, piknikus alkatúaknak komoly süteményes asztal, bár a gesztenyepüré fél kettőkor elfogy. Esterházy-kocka marad bőven, és nem véletlenül, sütésekor kissé brutális kedvében volt a cukrász. Béla, az italos ember rendületlenül hozza a pezsgőt és a narancslevet, így mulatunk mi, magyar urak, lassan megnyugszunk.

Háromnegyed háromkor szólnak, hogy perceink meg vannak számlálva, negyedóra múlva leszedik az asztalt. Már a kezünket sem tudjuk felemelni, azt is húzza lefelé a sok kalória. Az asztalon kartonpapíron arra biztatnak, hogy írjuk meg véleményünket. Rajtunk ne múljon. Az írástudatlanok számára könnyítésképpen ábrákat is elhelyeztek, van mosolygó száj, közönyös száj és lefelé görbülő száj. Az élet egyszerű.

Konyha: 😐
Kiszolgálás: ☺

a Wittman fiúk

Temesvári Faun Fató

— CIKKÜNK NYOMÁN —

Pengőforint, pozsonyi diéta

Megítélésem szerint sikeres a szerkesztőség törekvése, hogy igyekszik a lapot színesebbé, érdekesebbé tenni. A már naponta megjelenő Budapest mellékletet is átböngészem, mert egy-egy érdekes pesti hír felkelti figyelmemet, és bár Pesten születtem és itt is élek, sok érdekes várostörténeti írást elolvasok, mert új ismerteket nyújtanak.

A február 1-jei számban hangulatos cikket írnak a most kilencvenöt éves Mátyás vendéglőről. Engem csak az zavar, hogy az ételek árát pengőben adják meg. Magyarországon ugyanis 1892-től 1927-ig a korona volt a fizetőeszköz. 1857 és 1892 között az osztrák értékű forint volt forgalomban. Az egyforintos ezüstből volt, és ezért sokan pengőforintnak nevezték. Lehet, hogy erről van szó? A pengő (ennek már semmi köze nem volt a forinthoz) Bethlen István idejében, 1926-ban vált az ország új pénzévé, és 1946-ig volt forgalomban. Akkor a nagy infláció után tértünk át a (jelző nélküli) forintra. Amikor a koronát 1892-ben bevezették, ismereteim szerint egy forint két koronával volt egyenlő, és idősebb emberek, akik forintban számoltak, nemegyszer az ezüstforintra számították át az árakat.

Érdekes a megyeházáról szóló cikk is. Itt az első bekezdésben találtam (bár nem kerestem) néhány történelmi kiigazításra szoruló vagy olyan megfogalmazást, amely esetleg félremagyarázható. Kossuth Lajos országgyűlési tudósításait nem tiltották be. A bécsi kormányzat nem szerette, és ezért ellenlapot indítottak Orosz József szerkesztésében. Ez azonban nem volt versenyképes, és megbukott.

Kossuth lapja iránt viszont olyan nagy volt az érdeklődés, hogy Kossuth Bécsben nyomdagépet vásárolt. Ezt azonban elkoboztatta a főlovászmester, aki az 1832–1836-os országgyűlés idején a kormányt képviselte Pozsonyban. Érdekesség, hogy a nyomdagép árát kifizették Kossuth Lajosnak, és utána a fiatal jurátusok kézzel írták a lapot.

Az országgyűlés után Kossuth Pestre költözött, és megindította a Törvényhatósági tudósításokat, amely kéthetente tudósított a megyegyűlésekről. Postai terjesztését betiltották, Kossuthot pedig letartóztatták. Három esztendőt töltött börtönben.

Kossuth és Széchenyi, lévén pesti lakosok, részt vehettek és részt is vettek a Pest megyei közgyűléseken. Itt mondta Kossuth, hogy Széchenyi a legnagyobb magyar. Ezzel arra utalt, hogy Széchenyi kezdte a húszas években a reformmozgalmat.

A cikk egyik mondata úgy értelmezhető, hogy Széchenyi Pest megye táblabírája lett volna. Erről nem hallottam, nem olvastam. Nem tartom valószínűnek, hiszen Széchenyi nem volt jogász, és érdeklődési körébe inkább a nagypolitika, a közlekedés, a nemzetgazdaság modernizálódása állt.

Kossuth viszont tényleg volt táblabíró de nem Pest megyében, hanem korábban Zemplénben. Kossuthot valóban követté választották 1847-ben, de nem Podmaniczky, Grassalkovich, Keglevics, Teleki, Szentkirályi, Szemere. Ők támogatták Kossuthot, Batthyánnyal együtt, de a választópolgárok küldték Kossuthot a pozsonyi diétára. Ott 2948 szavazatot kapott, ellenfele csak 1314-et. Mint ismeretes: azután döntő szerepet játszott Pozsonyban a modern magyar állam megteremtésében.

Dr. Lakatos György

Ferencváros: panzió mellett nem jó lakni

A ferencvárosi Gönczy Pál utca 6. szám alatt élők megakadályozták, hogy házukból panzió legyen. A beruházóknak, akik a ház nagy részének tulajdonosai, nincs építési engedélyük a lakóház átalakítására, lakásaikat és a lépcsőházat viszont már felújították. Meggyőződésük szerint jogosan. Miniszállodát egyébként már nem akarnak, csak fizetővendéglátást saját ingatlanjaikban. A lakók úgy gondolják, egyszerűen el akarják tiporni őket.

Miniszálló nem lesz az épületben, de fizetővendéglátásra használnának négy lakást TEKNŐS MIKLÓS FELVÉTELEI

Két éve kezdődött a Gönczy Pál utca 6. kálváriája. Ekkor vásárolta meg a Gönczi Kft. első lakásait a házban. A befektetők panziót szerettek volna kialakítani a Kálvin térnél lévő, kedvező fekvésű, ám akkor még meglehetősen lepusztult házból. A múlt idő egyébként azért indokolt, mert úgy tűnik, az ötletből nem lesz semmi.

A háromszintes épület földszintjén élők, két bolt tulajdonosa, valamint az első emelet egyik lakója nem adta el ingatlanát a Gönczi Kft.-nek, sőt egyáltalán nem örültek annak, hogy külföldi üzletemberek mászkálnak majd az eddig csendes házban. A társaság ennek ellenére több mint hetvenszázalékos tulajdoni hányaddal rendelkezik. A befektetők tavaly tavasszal ennek megfelelően megválasztották a ház intézőbizottsági elnökének (ib) a kft. egyik tulajdonosát, *Meszter Lászlót.* Nem sokkal rá pedig építési engedélyt kértek a kerületi önkormányzattól az átalakítási munkákhoz és egy lift beépítésére. Az első fokú építési hatóság nem adta meg az engedélyt, arra hivatkozva, hogy a közös vagyonrészekben – például a lépcsőházban vagy a tetőn – csak az összes tulajdonos beleegyezésével lehet építkezni. A házban élők pedig természetesen nem adták áldásukat ezekhez a munkákhoz.

A határozat kézhezvétele után a kft. mégis elkezdte a lift alapozási munkáit, hozzálátott a vezetékek cseréjéhez és megkezdte a lépcsőház felújítását, valamint kazánházat telepítettek a tetőtérbe – mondja *Kécza András* első emeleti lakó, akinek előszobája és bejárata közös egy befektetői tulajdonú lakással. A vállalkozók nem ajánlottak megfelelő árat az otthonáért, ez az egyszerű oka annak, hogy nem adta el. Különben is, miért kellene neki megválnia tulajdonától azért, hogy más üzleti vállalkozásba kezdjen? A földszinti antikvárius is hasonlóan nyilatkozik: állítása szerint a Gönczi Kft. kétmillió forintot adott volna a boltért, holott a környéken ennek sokszorosáért cserélnek gazdát az üzletek. Szerinte a házban lakók és ő csupán eltiporni kívánt akadály a befektetők szemében.

A kft. megfellebbezte az építési engedély elutasítását, a közigazgatási hivatal viszont szintén nem adta meg a kért engedélyt. Az ügy azóta bíróságra került.

A felújítási munkák viszont nem maradtak abba, ma már kilencvenszázalékos a ház készültsége. A Gönczi Kft. ügyvezető igazgatója, *Németh Ákos* úgy gondolja senkinek nem tettek rosszat azzal, hogy megszépítették a lerobbant állapotú lépcsőházat. A befektetők egyébként megígérték, hogy ha a lakók beleegyeznek a panzió létrehozásába, akkor a házzal kapcsolatos összes kiadást magukra vállalják. Miután ez nem valósult meg, a költségeket felosztották a tulajdonosok között. A festésről egyébként maga a ház közgyűlése döntött, egyszerű szótöbbséggel. (Még egyszer: a kft.-nek több mint hetven százalék a tulajdoni hányada, és élvezi a házban működő patika támogatását is.) Az ügyvezető hozzátette: a tetőtér egy részét bérbe vették a háztól, a vízmelegítő kazán így jogosan került oda. A liftet illetően pedig Meszter László ib-elnök csak annyit kívánt megjegyezni, hogy a tizenhat méter magas házra vonatkozó építési szabványok ma már megkövetelik a felvonót. Kécza Andrásnak egyébként felajánlották a házban egy másik, hasonló méretű és komfortos lakrész tulajdonjogát, ő azonban nem fogadta el. Az antikvárius ajánlata pedig enyhén szólva is irreális volt, hiszen négyszázezer forintot kért helyiségének négyzetméteréért. A kft. egyébként pedig nem ragaszkodik ezeknek az ingatlanoknak a megszerzéséhez.

A vállalkozók a kialakult állapotok miatt lemondtak a panzió létesítésének tervéről, a négy elkészült lakásban viszont fizetővendéglátást létesítenek. Az intézőbizottság elnöke egyébként tökéletesen érthetetlennek tartja az új társasházi törvény azon rendelkezését, amely minden bővítési és építési munkához, így az új lifthez is az összes tulajdonos beleegyezését kívánja meg. Ilyen konszenzus a való életben ugyanis soha nem jön létre – állítja. Még akkor sem, ha a fejlesztés – mint például a felvonó esetében – egy fillérjükbe sem kerülne a lakóknak – teszi hozzá Németh Ákos.

V. M. P.

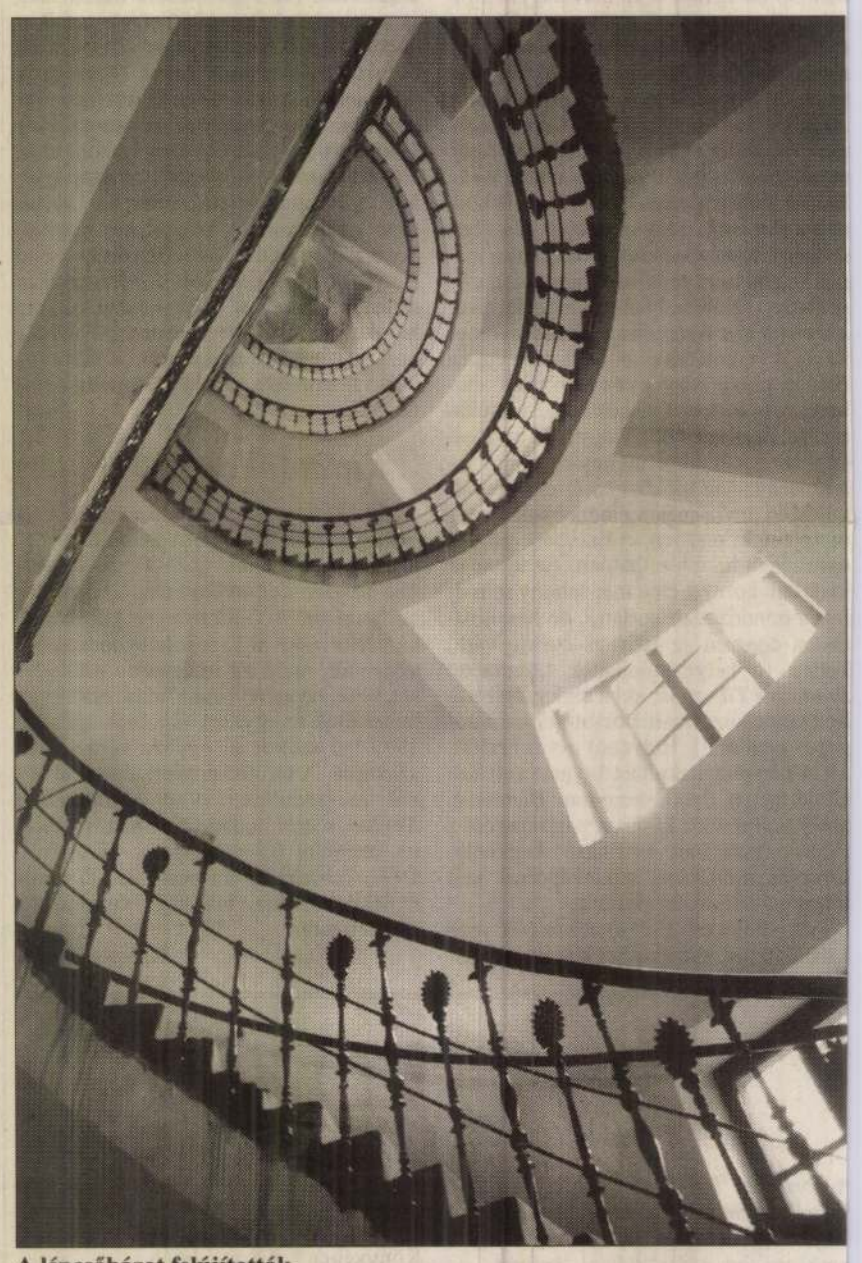

A lépcsőházat felújították

A tavaly márciustól hatályos új társasházi törvény alkalmazása csaknem egy év múltán is sok vitát kavar a tulajdonosok között. A jogszabály alkotóinak szándéka szerint egyszerűsíti a társasházak ügyesbajos dolgainak intézését, és alkalmat kínál a valós helyzetet jobban tükröző, új alapító okiratok megalkotására. A korábban gyakori pénzügyi káoszt a háromtagú számvizsgáló bizottságok kötelező létrehozásával próbálták megszüntetni, így a nagy összegű számlák ellenőrzésére még azok kifizetése előtt mód nyílik. A közgyűlés akaratán múlik a tulajdonosi nyilvántartás bevezetése és a közös költség alapjának ismételt meghatározása is. Az új törvény lehetetlenné teszi az ismételt közgyűlés fél órán belüli összehívását, de lehetővé teszi a lakók írásos szavazatát. A közös költséget notóriusan nem fizetők lakására jelzálogot jegyeztethet be a lakóközösség, bár az érdekeit sértő helyiséghasználók ellen nem fordulhat bírósághoz. A jogszabály ellenzői leginkább azt vetették a törvényalkotó szemére, hogy a sérelmes állapotokat nemhogy megszüntette volna, hanem inkább legalizálta.

A kamarai összevonás sokba kerülne

Kötelező tagság nélkül nincs kamara. Csak ez nyújthat garanciát arra, hogy a gazdasági önkormányzatok, miközben államigazgatási feladatokat látnak el, érvényesíthessék tagjaik érdekeit – mondta *Hefter József,* a Budapesti Kézműves Kamara elnöke arról a közelmúltbeli országgyűlési határozatról, amely felveti: meg kell vizsgálni a kötelező tagság intézményét.

Hefter úgy látja, a kamarai tagdíjat nem lehet megtakarítani. Ha nincs tagdíj, a kamarákat fel kell számolni, ami azt jelenti, hogy az általuk ellátott közjogi teendőket vissza kell adni az államigazgatásnak. Ennek árát pedig végső soron megint csak a vállalkozókkal fizettetnék meg illeték vagy adó formájában. Az elnök szerint a tagdíjfizetés nem terheli meg a kézműveseket: számításaik szerint a legkisebbek tényleges átlagos terhe nem haladja meg a havi száz forintot.

Felmerült, hogy a kétmillió forintnál kevesebb éves nettó árbevétellel működő vállalkozások tagdíjmentességet kaphatnának. A BKK elnöke erről elmondta: tagságuk csaknem háromnegyedét ilyen vállalkozások adják, ha tehát mentességet kapnának, az a teljes összeomlásukhoz vezetne. Van azonban egy másik szempont is – jegyezte meg. Ha a kisvállalkozások nem fizetnek tagdíjat, érdekeik szükségszerűen háttérbe szorulnak, a döntések nélkülük születnek meg. Ha a kormányzat segíteni akarja a kicsiket, ezt megteheti például adókedvezményekkel, szociális segélyekkel.

A kamarák összevonására vonatkozó javaslatról szólva Hefter kifejtette: nem lehetetlen az áttérés, de rengeteg munkába és pénzbe kerülne. Ha az átalakulás mellett döntenek, azt a jövő év eleje-közepe előtt nemigen lehet elkezdeni, hosszas előkészítő munkára van szükség. Miközben az átszervezéshez szükséges pénznek az idei költségvetésben nyoma sincs.

B. T.

A koldusasszony

Pár méterrel előtte álltam meg. A reggeli tömeg sietős léptekkel igyekezett a mozgólépcső felé, s én a sokaságon át figyeltem őt. Talán a szeme miatt. Igen. Az a szempár igézett meg.Ráncos arcán gyémántként ragyogott, szinte megfiatalítva a meggyötört embert. Mocskos fekete kendője alól elő-előkandikált csimbókos haja, mint valami sötét szénaboglya. Vékony szája hangtalanul mormolt valamit, teste, akár egy hindu papé, ütemesen dülöngélt előre-hátra. Egy fémdoboznak imádkozott. Az volt az ő istenének lakhelye. Nagyritkán megcsörrent a tálka, olyankor hálaféle jelent meg az asszony arcán.

Karjában kis csomagot tartott, testével próbálta oltalmazni a csípős hidegtől. A barna, foltos pokrócba csöppnyi test volt bugyolálva. Fiatal nő volt ez a cigányasszony, de korán rajzolt csodaszép szeme sarkába szarkalábakat az élet.

Azt képzeltem, feláll, odajön hozzám, és azt mondja: „Éhes a fiam. Az utcán élünk, szegénykém beteg, három napja alig eszik, nem akarom elveszíteni." És én megreggeliztetem őket. Megtenném biz' isten, pedig pénzt nem szívesen adok. Azért adnék mégis, mert a gyerek éhes, nem azért, hogy az anyja igya. (Ezt az életet, itt a Kőbánya-Kispest metróvégállomáson biztos csak így lehet átvészelni. Vizes fekvőhelyek a bokrokban, papírkartonok a lépcső alatt...)

De most nem tudtam másképp segíteni, csak pénzzel. Lassan odaléptem a tálkához, a nőt néztem, amint óvatosan emeli rám tekintetét, akár egy kushadó kutya, ha gazdája súlyos veréssel büntette. Mosdatlan test savanykás bűze csapta meg orromat; hónapok óta szivároghatott már keresztül a rongyain. Fogcsonkok kandikáltak ki a repedezett ajkak közül. Kérlelően pillantott rám, kezét felém nyújtotta, de a mormolást egy pillanatra sem hagyta abba. Tálkájába ejtett aprópénzem éles csörömpöléssel hullott a fémtízesek, -húszasok közé. Köszönésfélét olvastam ki szeméből. Majd lassú, egyenletes tempóban egymáshoz illesztette két tenyerét, mintha hozzám fohászkodna, és még mélyebbre hajolt.

Ennél a mozdulatnál a kisbaba feje elvált a testtől, és halk puffanással ért földet. Pár métert arrébb gurult, s keljfeljancsiként himbálódzott sapkáján, míg meg nem állt teljesen. Lázálom – gondoltam. De nem. Sáros káposztafej nyugodott a földön.

A reggeli sokaság tagjai, akik eddig saját bajukkal voltak elfoglalva, most megálltak, és velem együtt nézték a szánalmas helyzetbe került álanyát. Egyre nagyobb tömeg figyelte, amint feltápászkodott. Felemelte dobozkáját, összepakolta cókmókját, és megfutamodott a szúrós tekintetek zápora elől.

Csak a sapkát és a káposztát hagyta hátra.

Tóth Róbert

Temesvári Ferenc grafikus

Magyar Hírlap, 1984. júl. 28.

Temesvári Ferenc rajza

A magány átkozott szombatja

Egy remekbeszabott kisregény címe ez a balladisztikusnak hangzó mondat, amely *Molnár Géza* legújabb kötetének záró darabja. Elébe ötvözve tizenegy elbeszélés, újabb bizonyítéka egy hosszú alkotói út gazdagodásának. Regények, novellák, útirajzok, tanulmányok közel három évtizedes múltat összegeznek, Molnár Géza írói munkássága dokumentumaként. Summázandó életműnek is jelentős még akkor is, ha irodalomkritikánk mindmáig adós pontos megméretésével.

E rövidre szabott recenzió erre nem vállalkozhat, nem is lehet feladata. De néhány gondolat erejéig elidőzhetünk az irritáló ténynél; az ötvenes, hatvanas évek reménykeltő prózaírói indulásából kik maradtak „állva"? Hányakat szűrt ki és miért a lehangoltság, az elkedvetlenedés vagy netán a kifulladás légszomja? Molnár Géza azok közé a szerzők közé tartozik, akik hittek önmagukban és az írással szolgálás parancsában. És neki lett igaza.

Legszebb darabja ennek az újabb — immár tizenkilencedik — kötetének a *Krúdy* emlékére írt *Késmárki az író* című elbeszélés, melyről az olvasó ráérez az ő poetikájára is. A *Margitka kisasszony*, *Az út vége*, vagy a *Telehold Damaszkusz felett* — de sorolhatnánk a kötet jónéhány másik darabját is példának arra, hogy a hús-vér figurák, lélektanilag is megalapozott árnyalt rajzaiban Molnár Géza a megélt valóság avatott tollú mestere.

Novelláinak megkomponáltságában nem érez mesterkéltséget az olvasó, de érzi a gazdag élet utat, élményanyagának való ízeit, a kimondás kényszerének drámai-lírai hevületét. Mondatainak jó értelemben vett köznyelvi köznapi gördülékenységét. Mind ez olvasmányossá és vonzóvá teszi elbeszéléseit. *Engel Tevan István* grafikája a címlapon figyelemreméltó. *(Szépirodalmi)*

Kopré Józse

Temesvár vára

Maggiorotti – Bánfi:

Le fortezze di Temesvár e di Lippa in Transilvania.

8-r. 12 kép. 47 l.

Roma, 1933

Gyut. (1465).

szternek f. é. augusztus hó 17-én

r. állampénztárhoz intézett

Látta:

kimutatás II. hasábjában felsorolt

z 1917. évi julius hó 27-én tartott

talmazás alapján fizetési előleg

előlegül a kimutatás IV. hasábjában

lyezvén, utasitom az állampénztárt,

Temesvár

TEMESVÁR

Ezt a régi szép várost legelőször egy krónika említi 1212-ben, mint „Castrum Temesiense"-t. Zsigmond király uralkodása alatt mind fontosabb szerep jut a városnak a Délvidék kormányzásában és védelmében. A szép Mária királyné, Nagy Lajos lánya, szivesen tartózkodik 1389-90-ben a vendégszerető város falai közt. 1397-ben itt tartják meg az országgyülést. Ezen idő óta a temesvári főispánok — grófoknak is nevezték őket —, egyuttal a Délvidék főkapitányának tisztét is viselték.

Hunyadi János 1440 óta többször is volt a fentebbi cim birtokosa s 1447 óta állandóan Temesvárt is lakott. Emlékét a még ma is meglevő Hunyadi-kastély őrzi. Innen vonult ki utoljára 1456-ben a győzelmes belgrádi hadjáratba, amelyről többé nem tért viszsza...

1458 novemberében Mátyás, Magyarország uj királya bevonult régi székhelyére, Temesvárra. Mátyás halála után szomoru idők következtek. A mind sürübben betörő törököket egyelőre visszaverték ugyan, de a veszély egyre fenyegetőbbé vált, 1552-ben ujból erős török seregek közeledtek Temesvár felé, Achmed pasa vezérlete alatt. A meglehetősen elhanyagolt állapotban levő várat Losonci István védte 2300 emberével. A törökök többizben megadásra szólitották föl. De csak midőn a viztornyot összerombolták és az őrség spanyol, vallon és német zsoldosai fellázadtak, adja fel a várat, julius 27-én, mivel Achmed szabad elvonulást biztositott embereinek. A kivonuló várőrséget azonban hitszegően megtámadják és lemészárolják. Losonci fejét Konstantinápolyba küldik...

1552—1716-ig Temesvár török uralom alatt volt. Savoyai Jenő herceg heves ostrom után október 18-án vette be a várost, összelőtt falai közt ünnepelvén 43. születésnapját. A város visszafoglalásával Temesvár, de az egész Bánát számára a fellendülés kora következett. Gróf Mercy Claudius, a tudós katona, kitünő adminisztrátornak bizonyult. Az elpusztult vidékekre telepeseket hoz, a mocsarakat lecsapoltatja, utakat, csatornákat épittet, a Bánát néhány évtized alatt felvirágzik, Magyarország éléstára lesz. Temesvár stratégiai jelentőségét felismerve, a várost megerősitik, az akkori idők követelményeinek megfelelően, hatalmas bástyákat, sáncokat épittetve. A várépités 1719—1765-ig tartott és több mint 20 millió forintba került.

A törökök kivonulása után a város lakossága a megmaradt rácokból, kevésszámu magyarból és az ujonnan telepitett németekből, szerbekből, svábokból állt. A szerbeknek külön birája volt, a németeknek pedig külön városi tanácsa. Temesvár katonai kormányzat alatt maradt 1758-ig, akkor léptették életbe a polgári közigazgatást, a „Landes-Administration"-t. Temesvár teljesen katonás jellegü város volt akkoriban, ezt a jellegét a mult század közepéig megtartja. Az 1848—49-i események ismét fordulópontot jelentenek a város fejlődésében. A szabadságharc ideje alatt osztrák kézben maradt, a honvédségnek nem sikerült elfoglalni a délvidék kulcsát, sőt az 1849 november 16-i patenssel Magyarországtól ismét elszakittatott s mint a „Szerb vajdaság és temesi bánság" fővárosa szerepelt. Ez az állapot 1860 december 27-én szünt meg.

Temesvár lakosságát még a legnehezebb időkben is mindig valami egészen különös megértő és békülékeny hangulat jellemezte. A városban magyarok, németek, szerbek és románok mindig a legnagyobb megértésben és testvériségben éltek. Ha azonban valahol, ugy ebben a városban mutatkozott a legjobban a magyarok felszivó képessége. Ebben a népi kohóban, melyben hosszu időn át a mesterségesen betelepitett német

Temesvár.

A temesvári római katolikus főtemplom.

elem volt az uralkodó, szinte észrevétlenül vált magyarrá a város, különösen 1867 után. Temesvárt minden benszülött legalább két nyelven beszélt, magyarul és németül, de igen sokan románul és szerbül is értettek. Persze olyanok is voltak, kik haláluk napjáig sem beszélték egyik nyelvet sem tökéletesen. A magyar beszédet német kifejezésekkel tarkitották és viszont, ugyhogy a Bega menti metropolisban egész különös tájszólás alakult ki.

Érdekes volt a nemzetiségek megnyilvánulása is. Mindenki elsősorban „temesvári" volt. Gyermekkoromból emlékszem még Thaller Lipót uramra. Neves ékszerész volt. Órái hiresek, minden művében gót betükkel ott pompázott: „Leopold Thaller Uhrmacher, in Temesvár". S ha megkérdezték az öregurat, milyen nemzetiségü, igy felelt: „Ungar, aber Temesvárer" — noha egy szót sem tudott magyarul.

Mikor a Jenő herceg-téren, vasárnaponként játszott a katonazene, ott sétáltak Temesvár hires szép lányai a hadsereg minden fegyvernemének és a megye aranyifjuságának sorfala közt... de azért Temesvárt mindig a tüzérek voltak a lányok kedvencei.

Hát még a hires megyebálok . . . a mulatságok a „Délvidéki Tisztikaszinóban" és a „Kronprinz"-ben . . .

A Délvidék metropolisának hires volt a szinháza. Krecsányi Ignác neve fogalommá vált. Hány neves művésznő, művész kezdte itt pályáját... Krecsányiék mindig jó szintársulatának hervadhatatlan érdemei vannak a Délvidéken a magyar nyelv és kultura terjesztésében.

A városi életet mindig bizonyos bonhomia jellemezte. Ha a derék polgárok vasárnap kirándulásra határozták magukat a közelben fekvő, talán 500 fából álló vadászerdőbe, rendesen már a város szélén levő, a „Vademberhez" vagy a „2 Marokánerekhez" cimzett kocsma elérésénél olthatatlan szomjat éreztek, melyet az ottani hiresen jó sörrel kellett csillapitani . . . Sokszor aztán nem is jutottak már ki a „Jagdwald"-ba.

Gyermekkoromban az alig 50 méter széles Begán primitiv komp közlekedett. A modern Cháron egy krajcárért vitt át. Micsoda élmény volt az! Vagy egy séta a kilométer hosszu „Wasserallee"-ban, melyben nyalka tisztek ficánkoltatták lovaikat.

A belváros ugyanis 1892-ig várfalak közé volt beékelve, közte és a külvárosok közt, Temesvár megerődített hely lévén, több kilométer széles területen nem adtak épitési engedélyt. Parkok, sétányok, közterek voltak ott. A Gyár-, József-, Erzsébetváros és a Mehala-ba bizony jó hosszu utat kellett megtenni a lóvasuttal, illetve a villamossal. A várost övező hatalmas kert- és parksáv végtelenül barátságos képet nyujtott. Az 1900-as évek elején kezdték csak a várfalakat lebontani. Betömték a hatalmas vizesárkokat téglákkal, melyek addig a szunyogok milliárdjainak nyujtottak biztos megélhetést.

Temesvárnak, akárcsak ma Kőszegnek, specialitása volt az iskolák sokasága. Minden tipusu iskolát lehetett ott találni, gimnáziumot, reált, papneveldét, kadétiskolát és a legkülönbözőbb lányiskolákat.

A temesvári zárda például arról volt hires, hogy Ó-Szerbiából az előkelő lányokat az évek hosszu során át odaküldték. Anyanyelvükön kivül magyarul, németül és franciául tanitották őket az apácák. A XIX. század elejéig az előkelő szerb családok a temesvári zárdát ugy tekintették, mint ma a Lausanne-i, Montreaux-i, stb. nőnevelő iskolákat.

Sokat, nagyon sokat lehetne még elmondani a Délvidék metropolisáról. Ma román mázzal van ugyan bevonva, de talán sohasem lehetett annyi magyar szót hallani, mint napjainkban.

A régi vár, a régi falak eltüntek, még a város régi nevét is elvették. A hősök elvéreztek, kivesztek, utódaikat kiüldözték. De megmaradt az ősök szelleme, a ragaszkodás a hagyományokhoz, ott is sokat éneklik, persze titokban, mint máshol, a megszállás alatt levő részeken:

„Megvirrad még valaha,
Nem lesz mindig éjszaka"...

Suhay Imre.

Az Ezredéves Magyarország (Pesti Hirlap) 1938 dec. 18.

„S a gróf nekem kezet csókolt?“

‚Ön nekem lelki atyám, és megnyugtatásomat várom.‘

„S a gróf nem talált alkalmasabb embert?“

‚Hat hét óta keresek mindenfelé, — ma meglelém, — főtisztelendő ur ne engedje, hogy hiveim még hat hétig lelkiatya nélkül maradjanak.‘

Horváth elfogadá a helyet, s még az napon Keszthelyen voltak. Másnap vendégek voltak Keszthelyen, de senki sem gyanitá, mit határozott a gróf, ki ebéd alatt poharat emelt, s Horváthot élteté, mint hahóti apátot.

Ekkor aztán megmondá, hogy hat hét óta hova ment minden szombaton.

Hasonló dolgokat csak ritka emberek tesznek, kiket a világ régóta már különczöknek hí; mert természetesen a majoritás nem valami ritkaságokból áll, s a kisebb részt leszavazván: *különczöknek* mondja.

Az intézeti, valamint a jószágok igazgatói közti versenygéseket mindig elsimította; de végtére is ember az ember, s ennyi között a hivatalköri féltékenység nem egy visszavonásra adott alkalmat,

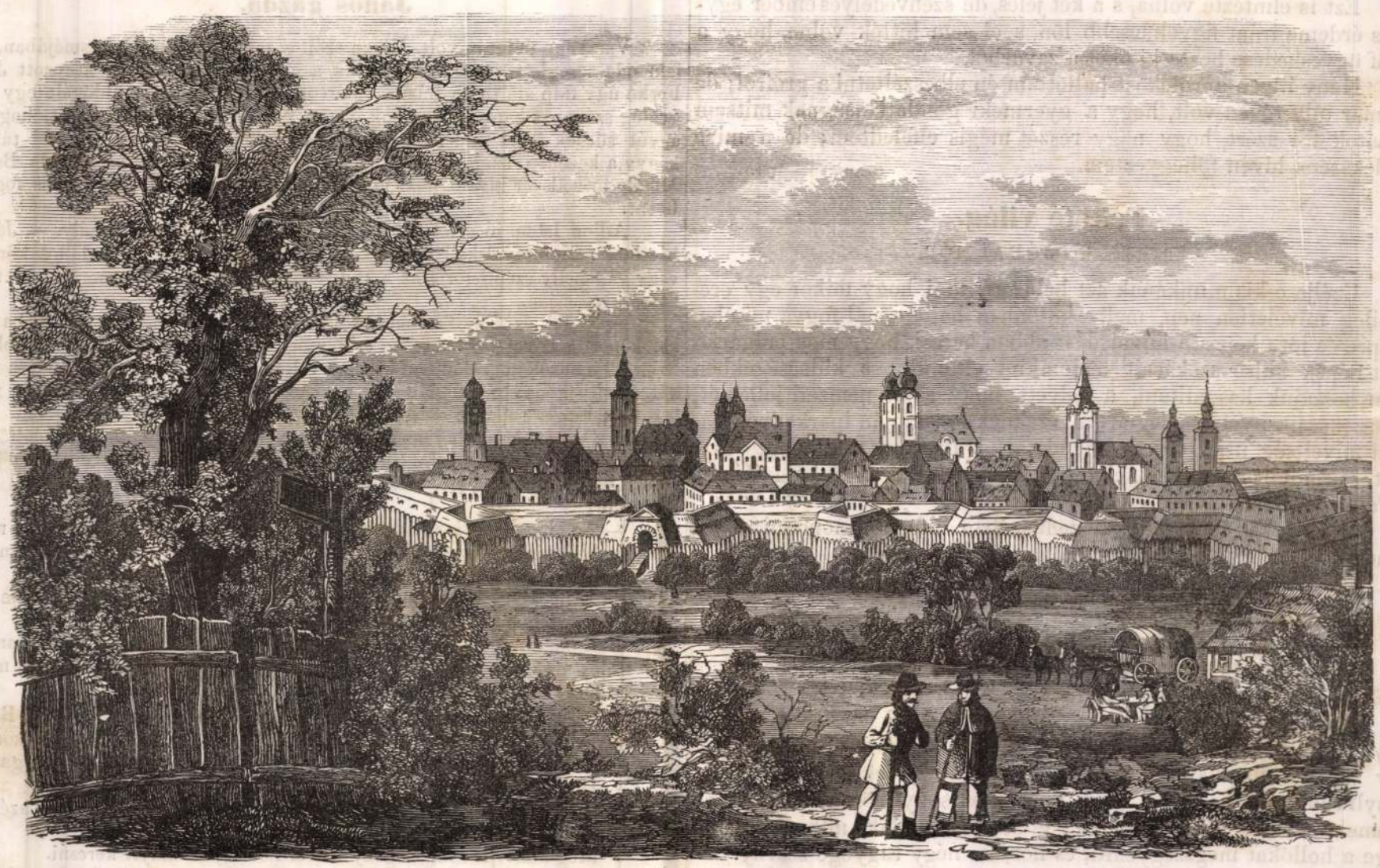

Temesvár.

minek ismét az lett volna következménye, hogy egyik a másik miatt kénytelen lett volna megválni az uradalmaktól.

Ezt a gróf nagyon nem szerette, s mindig résen kelle lennie, hogy akar tréfával, akar más valamelly móddal elhárítsa a veszélyt, melly vagy az intézetet fosztotta volna meg egy jeles embertől, vagy a gazdaságot egy jeles főtiszttől.

Azonban egyszer már két főtiszt közt annyira ment a keserüség, hogy mindkettő kijelenté, miszerint a grófnak jelenti be a dolgot.

A gróf ezt szerencsére megtudta, s reggel igen korán hivatta mind a kettőt, egyiket a kertben lévő nyári lakba, a másikat pedig a kastélynak utczáróli részébe; de ugy intézte a dolgot, hogy egyik se találkozhassék a másikkal.

‚Kedves N . . . . ur, — mondja az egyiknek, . . . önnek valami baja van, mért nem szól öszintén?‘

A főtiszt meg volt lepve, olly korán fölverték, hogy még gondolkodni sem tudott arról, miképen adja elő a dolgot, mit a vádaskodástól is meg akart különböztetni, s midőn most a gróf már mintegy ráczélzott a dologra, az illető a nagy zavarban nem tudta, hogy voltaképen miként adja elő a dolgot.

‚Tehát méltóságod tud már valamit?‘ Kérdi a főtiszt.

„Mindent édes N . . . ur?“

‚Talán roszul van értesitve a gróf ur?‘

„A legjobb kutforrásból tudok mindent, hisz G. ur épen most volt nálam azon gondolatban, hogy tán ön már megelőzőleg itt volt.“

‚Tehát most engem hallgasson ki a gróf ur, azért esedezem, hogy az igazságot maga mondhassa ki.‘

„Hisz tudom, hogy önnek van igaza.“

‚És ezt hogyan tudná méltóságod, midőn még engem ki sem hallgatott?‘

„Egyszerü a dolog, G. ur maga belátta, hogy heveskedett, s inkább kész elhagyni, mint igazságtalanságra adjon okot.“

A tiszt meg lön lepetve, s minthogy illyen fordulatot vett a dolog, nem akart kis lelkü lenni, s azt mondá:

‚Szent a béke, gróf ur, — én is ember vagyok, talán valaminek én is vagyok oka, — kérem, intézze el a dolgot, hogy többé szó se legyen róla!‘

„Jó, — hagyá helybe a gróf, — egy szó se legyen, — maguk között legkevesbbé, nehogy G. elkeseredjék, hisz tudja ön, hogy ő nagyon érzékeny ember.

‚Az az: *böcsületes ember!*‘ Mondja N. ur, meghajtván magát a grófnak, ki aztán rögtön a kertbe ment, hogy a másik féllel is kialkudja a békét.

G. ur néhány perczzel előbb ért a kertbe, s még jó formán álmos volt; s illyenkor az ember inkább alunni szeretne, mint valakire panaszolkodni, azon kivül pedig el nem tudta gondolni, hogy a gróf illyen korán miért hivatta olly sürgetőleg?

A mint kinézett a kerti lakból, látta N. urat is a kapun kimenni, tehát semmi kétség, hogy a gróf mindent tud; azért összeszedi magát, hogy benne ne süljön. — A gróf a legderültebb arczczal lépett a kerti lakba, s G. ur megelőzni akarván a grófot, ezen kezdi:

‚Bevádoltak méltóságodnál?‘

„A világért sem, arra szavamat adom, tehát elhiheti.“

‚Most láttam N. urat a kapu alatt, azt véltem, hogy méltóságodnál volt fönn.‘

„Igen, nálam volt, hagyá helybe a gróf, hanem egyetlen szóval sem panaszolkodott.“

‚No azon nagyon csudálkozom, hogy engem ne emlitett volna?‘ Véli a másik sértett fél.

„Oh igen, ő nagyon is emlékezett önről, még pedig jobban, mint ön várná, mert önnek csak érdemeit hozta föl.“

‚A tegnapi szóváltás után.‘

„Igen, igen, a tegnapi szóváltás után, — midőn egyik igaztalanabb a másiknál, — nem gondolják meg saját és családjuk helyzetét, végre pedig engem, kinek nincs kedve önöktől megválni.“

‚Hát ki akar elmenni?‘

„Ő, — mondja a gróf, — belátja, hogy önnek igaza van, s inkább hátrálni akar, mint az ön érdemeit kétségbe vonja.“

A tiszt megilletödve állt, utóbb könyüit törlé, végre azt mondá a grófnak :

‚Bocsásson meg a gróf, — ha az elmegy, ugy én sem maradok!‘

„Tehát megbékélnek önök?“

‚Ezer örömmel!‘ válaszol a meghatott ember.

„Ugy szent a béke; hanem ezen jelenetről egy szó se legyen közöttök, — a mit nekem mondanak bizalmasan, arról nem lehet egy harmadiknak szólni.“

Ezt is elintézte volna, s a két jeles, de szenvedélyes ember egymás érdeme iránt figyelmesebb lön, s el sem hitték volna, hogy a gróf ügyeskedése hozta ki öket a zavarból.

Hány illyen aprólékost hallottam én elbeszéltetni a grófról; de ez már olly régen volt, hogy a gyermeki gondatlanságnak mitsem róhatok föl azért, hogy nagy részét mégis elfeledtem; de a mire emlékszem, hiven följegyeztem.

(Folytatása következik.)

Fekete világ.

Elbeszélés, irta JÓKAI MÓR.

Czélja e kis munkának azt bebizonyitani, hogy mikor egy eredetileg miveletlen nép, melly különben hajlamánál fogva minden szépre és jóra képes, a mivelödést abban keresi, hogy más polgáriasult népek külső szokásait majomkint eltanulja, s külsőségekben akar hozzájuk hasonlitani, a helyett, hogy saját nemzeti jellemét, ősi szokásait, nyelvét megtartva, ezeknek az alapján iparkodnék valódi miveltség után törekedni; akkor az illyen nép mindent vesztett, és semmit sem nyert, eladta a napot, vett az árán holdvilágot, *tudatlan* név helyett cserélt *bolond* nevet.

Mindezeket én itt szép hegedüszóban elfogom mondani : — a kinek fülei vannak a hallásra, hallja meg . . . . . .

I. szakasz. A fekete királyné.

Tudjuk jól, mit jelent nyelvünkön ez a szó : „fekete angyal?“

Azt a gonosz földalatti rémet, azt a minden jók ellenségét, a kitől az Isten örizzen meg bennünket.

Arra pedig nem gondoltunk, hogy lehetnek emberek, népek, egy egész világrész lakói, kiknek joguk van az angyali szépséget igy rajzolni magukban : magas délczeg alak, fekete arcz, melly fénylik mint az aczél, és síma, mint a bársony; sötét, villámszóró szemek, izomtól dagadó karok; gömbölyü vállak, miknek feketesége a hollókat megszégyeniti, és hozzá a négy ragyogó szárny.

Tehát van egy egész világ, a hol az angyalokat a legtökéletesebb feketéknek képzelhetik, föltéve, hogy ott is a szép hölgyekről veszik az angyalok mintaképét.

Egy a mienknél sokkal boldogabb világrész az, Afrika, hol a szabó és czipész-mesterség még egészen ismeretlen, hol a férjeket nem ejti kétségbe a változó divat, a hölgyek minden piperéje egy sor piros gyöngy a síma nyak körül s tarka tollakból, finom pálmarostból szött rojt-öv a karcsú derékon.

Hol minden gazda háziúr, minden férfi földesúr, minden leány férhez megy annak idejében.

Hol az édesanya föld, melly nekünk már csak mostohánk, ingyen jó kedvéből terem mindent, a hol virág tövében, fa tetején kész kenyér terem, az embernek csak a megsütésével van gondja, hol erdőszámra nő a kávé, ananász és narancs, mint nálunk a kalendárium.

Hol a költő agyában, ha vers támad, metsz magának egy bámbusznádat, sipot csinál belöle, elfújja rajta kedvesének a notát, nem küldi a lapszerkesztöknek, hogy nyomtassák ki az ujságban.

Hol ha panasza van egy embernek a másikra, elvégzi élőszóval és ököllel, nem keres érte prókátort és törvényszéket.

Hol a bort, az édes mámor italait nem a kocsmáros méri, rovásra; csak a pálma oldalát kell megfurni érte, az okos fa ad annyit, a mennyit elégnek talál.

Ez egész boldog világrészben csupa fekete emberek laknak. Egyik jobban megközelíti a tökéletességet a fekete szinben, másik kevésbé, de mindnyájan megegyeznek abban, hogy a fehér szín nem is szín, hanem betegség jele.

Hány, meg hány millió lehet e fekete lelkek száma, azt senki sem mondhatja meg, mert e világrész belsejébe még eddig senki sem hatolt; a legjártasabb utazók alig voltak ötven hatvan mérföldnyire a tengerparttól; vasútak és gyorskocsik még itt tervben sem léteznek; utazás csak a gólyák dolga.

És pedig ezek is emberek, miként mi. A kik örülnek és szomorkodnak, amazt többet, emezt kevesebbet, mint mi, a kik tudnak szeretni és gyülölni, erősebben, mint mi, a kiknek szive lelke olly képes minden nagyra és nemesre, mint a mienk és a kikről még nem tudhatjuk, valjon egy késői időben nem ök lesznek-e a világ urai, mikor már minket saját büneink és gyöngeségünk lesöpört a földszinéről?

(Folytatása következik.)

János gazda.

Vasárnap délután volt. Vígan szólt a zene a helység korcsmájában, fél falu oda sereglett, ugyancsak járták a győriest, mert az az átkozott Jani Ferkó úgy talp alá tudja húzni. János gazda a háza előtt üldögélt egy kis gyalog széken, s hátát az ágasnak vetve olly figyelemmel olvasott, hogyha ágyút sütnek is el füle mellett, még sem pillant föl. Egy nagy zöld táblás könyv a kezében, nagyon szeretheti a mi benne van, mert szomszéda Bagai Mihály másodszor kivánt neki jó estét, még sem mondott egy szives fogadj Istent.

Adjon Isten jó estét harmadszor is! — kiáltá Bagai Mihály. — János bácsinak trombitával kell fülébe köszönni. Talán valami szép dallos könyv, vagy valamelly szép istoria az a mit olvas, hogy úgy bele merült? — tevé hozzá kiváncsian.

— A dal, és szép történetes könyv is jó hébehóban, mert felderiti a lelket, képezi a szivet s nemesiti az erkölcsöt : de a mit én most olvasok, sokkal feljül áll amazokon, különösen hasznos voltánál fogva, mert annak tudása nélkül a mi e könyvben foglaltatik, nem eszünk becsületes kenyeret, és nem lesz tisztességes ruhánk, — felelé János gazda.

— Dejszen könyvből nem sütünk kenyeret, s nem csináltatunk felöltöt — mondá Bagai Mihály. — Jobb bizony ha eljön kegyelmed is a csapszékbe, s iszunk egy kancsó bort, hiszen a ki egész héten izzad, megérdemel egy korty bort.

— Az is igaz! én is magamhoz vettem már a részemet, de itthon, mert igy olcsobbért jobbat iszom — mondá János, gazda, — s a mellett józan fővel mulatok is, ebből a jó könyvből.

— Mi légyen hát az a jó könyv, a miből annyi szép dolgot lehetne tanulni? —

— Ennek a neve „Falusi Gazda“ mellyet Pesten Fényes Elek uram és több tudós urak irnak, a kik értenek a gazdálkodáshoz, s jegyző urunk meghozatta, mert csupa ajándék olly olcsóság.

— Ugyan hogy vesztegetik, ha már olly szörnyü olcsó? — kérdé Bagai Mihály kiváncsian, azt gondolván hogy egy iczczebor árú lesz az egész könyv.

— Két forint harmincz krajczár ezüst pénzben. — felelé János gazda.

— Hjùh! méreg drága az, ki győzne arra keresni! —

— Igen ám! de évenként nyolcz illyen füzetet kap az ember azért a potom pénzért, — biztatá János gazda szomszédját.

— Még akkor is sok, szegény ember nem győz annyit keresni.

— Mennyit iszol meg öcsém! ha most a korcsmába mégy? — kérdé János gazda.

— Már miért kérdi azt? Hát egy iccze bort, s ha kedvem csucsorodik, vagy jó pajtim akad, kettőt, — felelé Bagai Mihály, s negédesen egyet rántott fél vállán fityegő felöltöjén.

— No látod öcsém! az egy ezüst huszas — szóla János gazda. — Szerezz magad mellé egy jó pajtit, ki szinte megfogadja hogy négy vasárnap nem megy korcsmába, s igy ketten megkiméltetek nyolcz huszast, mennyi elég arra hogy együtt előfizessetek a „Falusi Gazdára“; és higyjétek nekem, ennek egyszeri olvasása több gyönyörüséget szerez, mint egész évi borozástok.

— Igen ám! kegyelmed olvasott ember, de mi nem értjük meg a nyelvét — ellenveté Mihály.

— Az a ki fogásod se legyen. Ülj le mellém ide a padkára, majd olvasok én előtted nehány sort, magad itéld meg, valjon megérted-e? Itt az előjáró beszédben Kenessey Kálmán ur azt tanácsolja, hogy mi falusi gazdák is olvassunk, tanuljunk, s gazdaságunkat javítani igyekezzünk. Nézd csak hogyan int bennünket — mondá János gazda, s orrára csiptetvén pápaszemét, következőt olvasá a Falusi Gazdából : „Szeresd hazád földét édes hazámfia! miveld szorgalmasan és józanul, ne engedd azt uzsorások kezére jutni, mert csak igy fogsz legszentebb hármas kötelességednek eleget tenni s melly kötelesség hazád fejedelmét tisztelni, hazádat szeretni, ön magad, s ön magadban családod jólétét előmozdítani int. Igy leszesz hü polgár, jó hazafi, és derék családapa.

Ha szorgalmas, takarékos, és értelmes gazda vagy, országfejedelmed

iránti kötelességednek felelsz meg, mert képes vagy lefizetni tartozásaidat, mellyeket a kormányzat közszükségei minden egyes polgártól megkivánnak.

Ha szorgalmas, takarékos, s értelmes gazda vagy, hazád iránti kötelességednek felelsz meg, mert iparkodásod által a haza szent földének reád bizott részecskéjét teremted virulóvá, gazdaggá, s igy közvetve a köz bőséget, jólétet emeled, s ha minden ember hozzád hasonlóan dolgozik, felvirágzik az egész hon.

Ha szorgalmas, takarékos, értelmes gazda vagy, önmagad, s családod iránti szent kötelességednek felelsz meg, mert Isten nem azért adott neked józan világos észt, ép kezeket, és lábakat, s mellé földbirtokot, hogy henyélve éld le pipaszó mellett napjaidat; hanem hogy értelemmel, szorgalom, tűrelem, és fáradsággal miveld birtokod, hogy gazdatársaidnak élő példaképe légy" No öcsém! hát megértetted mit mond ez a kis könyv? — tevé hozzá kérdőleg.

— Már ezt akárki fia megértheti — mondá Bagai fejével is rá ütve. — Hát még mi van benne tanuságos? —

— Egy földbirtokos elmondja micsoda gazdálkodási rendszerrel tette virágzóvá sivatag birtokát. Hosszasan és értelmesen elő van benne adva a kukuricza czélszerű termesztése. Nézd csak mennyi rajz is van hozzá. Egy másik ur azt tanácsolja ne tüzeljük el a szalmát, mert az drágább mint a fa, mert a szalmából trágya lesz. Egy szép falusi birtok van benne megismertetve, mellyet példányul vehetünk magunknak. Igen szép tanuság van benne a trágyáról, mint a föld zsirjáról. Lehet belőle sokat tanulni a szarvas-marhatenyésztést illetőleg. Tanit a méhtenyésztésről is . . . . .

— Bizonyosan a lelkész ur is ezt olvassa, azért van olly sok méhkasa . . . . közbe szólt Mihály,

— Nem ebből tanult ő, mert ez a könyv csak most indult meg, de annyi bizonyos, hogy a lelkész ur is sokat olvasott, mig oda jutott, a hol most van . . . felelé János gazda

— A gyümölcsfatenyésztés is nagyon elvan hanyagolva nálunk, ebből azt is meglehet tanulni, hogyan kell a fát nemesiteni.

— Ejnye mi a patvar! hiszen az mind ollyan dolog, a mit nekünk is szükséges tudni. De ha már igy van, akkor én is előfizetek ám, nem kell nekem társ, legalább minden könyv a házamnál marad, s még gyermekeim is hasznát veszik. Valahogy majd csak kiheverjük az árát, hiszen 2 ft. 30 kr. nem a világ — mondá Bagai Mihály, és kezébe vévén a „Falusi Gazdát" kiváncsian lapozgatá azt. — Lám pedig akár hol kukkantok bele, mindenütt megértem. No én bizony megszerzem, csak azt nem tudom hogyan kell előfizetni.

— Az nem nagy bökkenő. Két forint harmincz krajczárral elmégy a jegyző urhoz, s azt mondod neki, fizessen elő számodra a „Falusi Gazdára" s az egy papirosba bele pecsételi a pénzt, s felteszi a postára illyen czimmel, a „Falusi Gazda" kiadó hivatalához, egyetem utcza, 4. szám. Belől pedig csak annyit ir: „A Falusi Gazdá"-t tessék megküldeni érdemes Bagai Mihály földmivesnek Agarán át, Kövesre," s rendesen kapod a Falusi Gazdát — magyarázgatá János gazda, az ujságrai előfizetés körüli eljárást.

— Kegyelmed felnyitotta az én szememet. Nem is megyek én a korcsmába: hanem látom az utczaajtóban pipázik jegyző urunk, egyenesen ahhoz tartok, s megkérem hogy fizessen elő a „Falusi Gazdára" — mondá Bagai Mihály, s ugy tett a mint mondá.

Boross M.

Temesvár.

Egyik legnevezetesebb városunk képét mutatjuk be ismét olvasóinknak. Statistikai leirásához, mellyet Fényes Elek leghitelesebb és kimeritőbb ismertetése után közlünk, részünkről még azt is hozzá kell tennünk, miszerint Temesvár lakossága minden hazai vállalatnál, különösen pedig irodalmunk pártolásában a legelsők között emlitendő.

Temesvár, kir. város, Temes vármegyében, s fővárosa a mostani Szerb-vajdaságnak és Temesi-bánságnak, Szegedhez keletre 13, Pesthez 37 mfd távolságra, lapályos vidéken, mellynél fogva levegője nem a legjobb, s a lázok nagyon uralkodnak. Különben egy vala a legcsinosabb s legszebb városaink közül, de az 1849-ki ostrom alkalmával igen sokat szenvedett. Áll t. i. Temesvár magából a belvárosból, egy várból és külvárosokból. A vár és belváros köröskörül kőfallal és erős sánczokkal van bekeritve, minélfogva az osztrák birodalom első rangu erősségei közé soroztatik. Külvárosai közt legszebb a *Józsefváros.* Itt megy el a Béga hajózható csatornája, melly a város kereskedését igen elömozditja; sőt az ivóviz is ebből vezettetett csöveken át a városba. Temesvár székhelye a szerb vajdaság és temesi bánság polgári és katonai főkormányainak, a fő felebbviteli és megyei törvényszéknek, egy kincstári igazgatóságnak, főpostahivatalnak, a csanádi romai kath. püspöknek, káptalannak és seminariumnak; a temesvári n. e. óhitü püspöknek. Van itt továbbá kath. lyceum és gymnasium, polgári és példányiskola, szinház, só-, harminczadhivatal, takarékpénztár, stb. Kórházai közül az irgalmas barátoké különösen kiemelendő. Népessége a városnak 1848-ban 29,081 lélek volt. Legtöbben vannak köztök római katholikusok, aztán n. e. óhitüek; de az itt egyesült reformatusok és ágostaiak összezen csak 600 főre mennek; s a héberek is majd megközelitik e számot. Nyelvet illetőleg németek, szerbek, oláhok, magyarok. Mindenik hitfelekezetnek helyben van papja és temploma. A kézmüvesség és kereskedés itt igen virágzó; a Bégán levő malmok hires lisztet örölnek; van egy bőr, stearingyertya, szivar és vegytani termékgyár (ez utóbbi Mehalán), több posztós és timár. Fő kereskedési czikkek a gabona, liszt, szilvapálinka, méz, viasz, gyapju, nyersbőr, szarvasmarha és sertés. — Temesvár I. Károly idejében már nevezetes város volt. 1413. Hunyady János várat épittete, s azt jól megerősité. Kinisi Pál temesi bán és parancsnok itt lakott; Dózsa György pedig a fellázadt parasztok vezére 1514-ben ugyan itt Báthori István és Zápolya János által megveretvén, borzasztó kinzásokkal végeztetett ki. A törökök 1552-ben Losonczy várkapitánytól a várat capitulatio erejénél fogva elfoglalván, magukat benne annyira megfészkelték, hogy csak 1716-ban vehette azt vissza Eugen herczeg igen elszánt és kemény ostrom után.

A jégverés ellen kölcsönösen biztositó magyar egyesületről.

III.

Igéretet tettem volt e lapok 26-ik számában, hogy az olvasó kegyes engedelmével azon párbeszédet is közlendem, melly köztem és Zs. F. p—i lakos közt szállásomon folyt, szavamat beváltom, s azt szórol szóra ide igtatom.

Szegény egyszerü falusi barátom! Te azon egyenes földről, mellyen jársz, egyenesen szobádba lépsz; míg nekünk nagyvárosi szegény embereknek madáréval egy a sorsunk; magasra kell felvergődnünk, míg kisded fészkünkbe jutunk, s te alólról felfelé tekintve igy gondolkozol: „ugyan micsoda nagy úr lakozhatik abban a szédítő magasságban?"

Midőn szobámba értünk két emelet lépcsői átlépdelése után, azonnal székre vetettük magunkat a nagy fáradságnak miatta.

— Ejnye de fölvitte az Isten a tekintetes úr ügyét — mondá p—i ösmerősöm — de én azért még sem szeretnék naponként illymagasra mászkálni — tevé hozzá rögtön egyre pihegve.

— Kiván, édes barátom! a jégverés ellen kölcsönösen biztositó intézetről bővebb tudomást szerezni, hallgassa tehát — kezdém a beszélgetést, miután az én tüdőm is kitágult.

— Mielőtt tovább menne a t. úr! mondja meg nekem, miért neveztetik a magyar egyesület kölcsönösen biztositónak? kérdé Zs. F.

Én. Vannak hazánkban idegen biztositó intézetek is, mellyeket részvényesek állitottak fel. Ezek sokkal nagyobb biztositási díjt követelnek, mert nyerészkedés a főczéljuk, mint minden részvényes társulatnak, és ez igen természetes, mert senki sem hevertetheti pénzét valamelly vállalatban, a nélkül hogy az nyereséget hozna neki: hanem a biztositóknak áll kötelességökben megvizsgálni s végére járni, mellyik intézet olcsóbb és czélnak megfelelőbb. Ha mindazon magyar gazdák, kik a különböző intézeteknél biztosítatják vetéseiket, a kölcsönösen biztositó magyar egyesületnél biztosítatnák, akkor határozottan több hasznot huznának, miután ezen egyletnél a nyereség nem egyes részvényesek közt osztatnék el, hanem a kárvallottak közt, kiknek teljes kármentesitést lehetne adni, s a maradékból idővel olly alaptőke szaporodnék, hogy a díjakat is le lehetne szállítani. A magyar egyesületnek egyéb intézetek fölötti előnyei következők:

1. A tagok igen mérsékelt díjakat fizetnek.
2. Utólagos fizetésre semmi körülmény közt sem köteleztetnek.
3. Folytonos biztositásoknál még díjengedményt is nyernek, például második évben 3, harmadikban 6, negyedikben 9 és ötödikben 12 száztóli engedtetik el a biztositóknak.
4. Ezen intézetnél a tagokat önérdek, vagy haszonlesés nem vezérelvén, károsodás esetében a becslés részrehajlatlanul történik; és a károsodott semminemü becslési költségeket nem fizet.
5. Ezen intézetnél a legkisebb kár megtéritetik stb.

És hogy ezen kötelességek- és igéreteknek pontosan megfelelhessen a kölcsönös egyesület, múlhatlannl megkivántatik, hogy a résztvevők száma minél nagyobb legyen. Ne várjon tehát egyik földmives a másikra, ne halogassa naponként önmaga s családja iránti legszentebb kötelessége teljesitését; hanem járuljon mindenki közös erővel ezen hazai intézet gyámolitásához, s bámulatra fogja ragadni az eredmény, mellyet egy kölcsönösen biztositó egyesület eszközölhet, a mellett idegen nyerészkedők zsebébe szivárogni szokott roppant pénzmennyiség szegény hazánkban marad.

Ő. Azt mondja meg nekem, t. uram! mennyit kell fizetni, ha például én bele akarnék lépni abba az egyesületbe, már teszem a jövő évre, mert az idén mindenemet elvette az Isten?

Én. Példával felelek kegyelmednek, hogy jobban megértse. Egy földmivelőnek van 8 holdja buzával, rozszsal és zabbal bevetve s reményl

20 mérő buzát, ez	5 pgő forintjával	számítva	100 ft,
30 mérő rozsot	„ 3 „	„	„	90 „
40 „ „	„ 1 ft. 20 krral		„	40 „
		reményl tehát összesen:		230 ft.

értékü gabonát, ha vetése menten marad a jégveréstől. Ha most minden este nyugodtan akarja fejét lehajtani, s minden reggel biztosan akar munkájához

fogni, biztositsa a kölcsönös magyar egyesületnél, és száz forinttól 2 ftot számítva, fizet a fentebb előszámlált veteményekért 4 ft. 36 kr. Ha pedig földjei olly szerencsés határban feküsznek, mellyet nem igen jár a jég, s tiz év alatt legfeljebb egyszer vert el : akkor száz forinttól nem két forintot, hanem csak 1 ft. 30 krt; és igy összes veteményéért 3 ft. 27 krt fizet.

Egy másik földmives bir 200 holdat, melly buzával, rozszsal és dohánynyal van bevetve. Ha a magyar kölcsönös egyesületnél biztositatni kivánja, fizet

1000 mérő buzáért . .	4 ft. 30 krjával	számítva		4500 ft.
1200 „ rozsért . .	2 „ — „	„	„	2400 „
100 mázsa dohányért	7 „ — „	„	„	700 „
			tehát összesen :	7600 pft.

értékért 138 pftot száztól 2 ftot számítva a búza és rozsra; és 42 ftot a dohányért 6 ftot számítva száz fttól. Ha pedig olly határban fekszik a 200 hold, mellyet nem igen látogat a jég : fizet 103 ft. 30 kr. a buzáért és rozsért s 35 ftot a dohányért, tehát összes értékeért 138 ft. 30 krt.

Ő. Bizony szép az mind, a mit t. uram! beszél, vajha elébb tudtuk volna, de a jó vezető nélkül való tudatlan nép ollyan ám, mint a pásztor nélküli nyáj. Nekünk nem használ már, többi atyánkfiai is maholnap aratnak, azok sem örömest vetik ki pénzüket erre a pár hétre.

Én. Balul okoskodik, édes barátom! Addig, míg a vetemények szabad ég alatt vannak, mindennap veszedelemre viradnak. Egy maroknyi felhő, s meg van hiusitva a szántóvető reménye, s hiában csorgott egész évi fáradsága, verejtéke. Hányszor megesett, hogy a gazda arany kalászokkal gazdag földére kiment aratóival, és míg egyik végén javában dolgoztak, jött egy terhes felhő és semmivé tette gazda és arató kenyerét.

Ő. Tökéletes igazsága van az úrnak, de a szegény embernek annyi a kiadása és jövedelme olly csekély, hogy megvakarja a fejét, ha ennyi pénzt egyszerre ki kell adnia.

Én. Épen azért, mert olly sok a szegény ember kiadása és olly kevés a jövedelme, szükséges biztositani azon kis terméit, mellytől a szántóvető élete függ. De meg ha minden szántóvető biztositatná vetését a kölcsönös intézetnél, akkor meglehet, hogy száz forinttól nem két forintot, hanem csak 20 kr. pengőt kellene fizetni. És ez az, a mit lakostársai fejébe verjen kegyelmed.

Ő. Úgy fogok cselekedni, a mint kegyelmed mondta, mihelyt Isten haza vezérel. Most Isten oltalmába ajánlom mind közönségesen. *Boross M.*

TÁRHÁZ.

Erdélyi levelek.

III. Népfajok.

A Leopoldi hitlevél által biztositott ősi alkotmánynál fogva három törvényes nemzet volt Erdélyben : magyarok, székelyek, szászok; kiknek jogaik, kiváltságaik s törvénykezési gyakorlataik egymástól lényegesen különböztek. E *három* nemzet sajátlagos érdekeit szabadon vállasztott követei által *egy* hongyülésen képviselte. Mindenik saját nemzeti pecséttel birt, s ha olly törvény hozatott volna, melly bármellyik nemzet jogában csorbulást ejtende, az, midőn a törvény megerősités végett az uralkodóhoz felküldetnék, pecsétjét megtagadhatá, s igy ránézve káros törvény nem keletkezhetendett. Az országgyülésen a vitatkozás magyar nyelven folyt, s magok a szász követek is magyar nyelven szónokoltak.

Mig ez ős institutiókat a forradalmi viharok el nem sodrák, a magyar nemzetiség kihalásától nem lehete tartani; mert a hon minden értelmes tagjának a nyelvet tanulni érdekében álla, s beszélni büszkeségének tartá.

Most azonban midőn az összekötő kapocs szétpattant s mindenik népfaj saját maga körül kiván tekinteni, s nemzeti érdekeit érvényesiteni, most midőn a kormányi összeirásból előnkbe táratik, hogy Erdély 2,073,737 számu népességéből fajunkra csak is 535,888 lélek esik; s hogy a románfaj, mellyet a törvényes nemzetek sorába be sem számitottunk, 1,226,998-ra terjed; most mondom mikor sorsunkra hagyatva, minden felől multunk nagy romjait látjuk, s támasz nélkül egyedül érezzük magunkat, lehetetlen fajunk népességi számának előnkbe táratán meg nem döbbennünk, s jövőnk felől komoly aggodalmat nem táplálnunk.

Illy érzésektől áthatva irtam e lapokban : „*Nemzetiség*“ czim alatt megjelent czikkemet; a történet, fenálló vár- és templomromok, s a haza jelen népességi telepzetéből világosan kimutatván : hogy Erdély a vajdák és nemzeti fejedelmek idejében, tömeges magyar fajtól volt benépesülve elannyira, hogy a nemzet zöme és döntő ereje itt központosult, s az idegen elem a magyarság mellett fel sem tünt.

S midőn jelen leapadt létszámunkra tekintettem, ugy vélem jogszerün kiáltottam fel : *hová lett Erdélyből a hatalmas magyar elem? mi által apadt le ennyire a nemzet tulnyomó száma?* s hogyan lehetne a Maros, Sajó és két-Számos gazdag térségein, mellyeket csak egy századdal elébb tömeges magyar falvak leptek el, a még fenálló kevés magyar falut az eloláhosodástól megmenteni, szóval a vármegyéken a haldoklani kezdett nemzetiséget visszateremteni?

És ezen kérdést annyira fontosnak s a nemzet életével összeforrottnak tekintettem, hogy megvallom midőn a „*Magyar sajtó*“-*ban Dózsa Dániel Erdély egyik jelesebb publicistája erdélyi nemzeti muzeum és tudóstársaság alapitására hivta fel a nemzet adakozását*, fájdalmas sohajjal kérdeztem : „mit ér muzeumotok, mit ér tudóstársaságtok, ha elhal ha kivész a nemzet?“

D. D. begyén hordozta felszólalásomat mind addig mig közelebbről gr. *Mikó Imre* Kolozsváratt fényes palotáját, még az országgyülés által tervezett nemzeti muzeum helyiségéül nagylelküen felajánlotta. Ezen nagyszerü áldozat által a nemzeti muzeum alapja megvettetvén, D. D. a „Magyar sajtó“ májusi számjaiban : „*Nevelés ügye Erdélyben*“ czim alatt egy czikk sorozatot kezd meg, s oldalvágást intézve érintett czikkemre igy szól : „A nemzet civilizatiójának a legfelsőbb s legalsóbb regióban egyszerre kell haladnia s nagyon nevetséges politikus az, ki azt ajánlja országának, ne beszéljen addig muzeumról, tudományos egyletről, mig a hátszegvidéki havasi román nem küldi iskolába gyermekeit, s ne tanuljon addig senki az államban csillagászatot vagy bölcseségtant mig a kondás fija nem tudja az abc-ét.“

Minő félrecsavarás! Minő elferditett idézés! Ugy vélem a magyarság kihalásával nem áll kapcsolatban a hátszegvidéki román gyermekének iskoláztatása. Gondoskodnak a román fajról, egymásra állnak fel iskoláik s vallásos intézeteik. Nekünk kell vigyáznunk : hogy scartba ne maradjunk. Nem szoltam én a románok iskoláztatásáról, de főiskoláink megbukását s az egyházak s falusi iskolák elhanyaglását, s e miatt a nemzet lassu kihalását igenis emlitettem, s épen az fájt, hogy nincs hol bölcseségtant s csillagászatot tanuljunk, s ezen intézetek visszateremtését s ezek által a nemzet kihalásának megovását most is legelső nemzeti kötelességnek hiszem és vallom. Ne értsük félre egymást s mindenek felett ne tekintsük felületesen a dolgokat, százakra megyen mint mult czikkemben érintem Erdélyben az eloláhosodott magyar egyházak száma. Csak *Deézs* környékében, mint legközelebbről számba vettem, 22 desolata eklésia, elpusztult egyház van, hol többé magyar nyelven nem dicsértetik az Isten. Az egyház kerület egész fele része eloláhosodott, s félszázad alatt jelen állásban hagyatva, el fog az egész. S ez állapot van a vármegyékben mindenütt.

A székely földet és a Szilágyot nem féltem s D. D. Makfalván a székely föld közepén azt hiszi, a nemzet most is régi erejében van; de ha eljöne a megyékre s megtekintené az egymásután kihalt magyar helységek csoportozatát, bizonyosan velem együtt azon hitre jöne : „a nemzetnek legelső kötelessége önmagát a végenyészéstől biztositani s ide kell irányulni legelsőben is minden törekvésnek minden áldozatnak. Vettessék meg az alap s könnyü lesz aztán fényes falakat épiteni.“

Egyes hazafi áldozatából megalapult a nemzeti muzeum. Lesz hová leraknunk régi nagyságunk romjait.

A nemzet további figyelmét vesse önmagára s találjon módot és eszközöket, miknél fogva a halotti lepelt, mellytől félig bevonva áll, magáról letéphesse s hajdani életerejét s virágzását visszanyerhesse.

Ha vagyonunk akkora lenne mint lelkesedésünk, felsőbb és alsóbb régiókra egyformán szórhatnók áldozatainkat, s lételt adhatnánk mind azon intézményeknek, mellyek nemzeti büszkeségünket megilletnék. Jelenleg azonban midőn elfúhatjuk : „Nem ugy van most mint volt régen, nem az a napsüt az égen,“ való és a nemzet jövőjét magában rejtő czélokra kell felhinunk a közáldozatot. Nem pengethetünk a régi huron, *mert elfogyott a nóta!*

Midőn saját nemzetiségünk visszateremtését sürgetem, nem akarom a többi népfajokat sérteni, sőt mindeniknek saját jogát őszintén elismerem, nemcsak, de kijelentem, hogy rosz és vétkes hazafinak tartom, ki bármelly nemzetiség ellen gunyos vagy izga szavakat használ. Mi magyarok, szászok, románok, kik ős idők óta egy földön egy égalj alatt lakunk, s különböző képpen rokonultunk, nem lehetünk egymás ellenségei; nekünk testvér kezet kell fognunk, ez a mi valódi érdekünk, ebben rejlik mindenikünk igaz jövője.

Honnan nem tehetem, hogy a „Kolozsvári közlöny“-nek az idegen népfajok irányában tapintatlan eljárását nyilvánosan ne rosszaljam. Már a legelső szám *irányczikkében* irja a szerkesztő : „A mi elsőszülöttségi jogunk nemcsak elveszett, annak majd minden javadalmaival együtt, hanem mármár ugyis kezdjük érezni magunkat az ezer éves anya kebelén, mintha ő hozzánk mostoha s mi itthon idegenekké lettünk volna. És valóban, ha a székely földet valamelly irányban odahagytuk : *nem igyekszünk-e mindenütt nyargalva haladni át, hogy egy rokon mezővároskába érkezzünk, hol ismét otthon találhassuk magunkat.* Itt az alig mult emlékei kergetnek tova, amott a jelennek még a multból *áthozott és álhatatosan megőrzött idegen indulata* nem ösztönöz soha mulatnunk stb.“

Minő beszédek ezek! Felidézni a népfajok közti idegenkedést s féltékenységet! Bizony jobb lesz vala, ha a „Közlöny“ a béke zászlóját emelendi fel irányczikkében s a multak felejtésére s a jövő testvéries megalapitására szólitadja Erdély népeit.

Az erdélyi muzeum első számában *Kelen* által igen helyes tapintattal közlött *oláh népdalokra*, a szerkesztő igen tapintatlanul jegyzi meg : „Mi mégis őszintén megvallva jobban szeretnők, ha ők tanulnák és járnák a mi nótáinkat, mint mi az övéket, mellyekben mi még *nagyitó üvegen* át sem vagyunk képesek nagy gondolatokat felfedezni.“ Idétlen könyökdöfések, arra számitva, hogy rosz vért csináljanak!

Nembánom Vida ur ereszkedjék theologiai discussiokba, keljen ki lapjának egész személyzete ellen, csak ne eszközölje, hogy a hon testvérnépei kibékülés helyett ezután is farkas szemet nézzenek; mert ott csak önmagának, itt a nemzetnek teszen kárt, ohajtom hinni : akaratja nélkül! Gondolja meg Horacz bölcs intését : Ignavi sapiens nomen ferat aequus iniqui.

Ultra quam satis est virtutem si petat ipsam.

TEMESVÁR
TIMIȘOARA.

A török uralom után rövidesen nagyobb számban telepszenek meg itt ötvösök Magyarország nyugati vidékéről és Ausztriából (1717 és 1730 között négyet vesznek fel a polgárok sorába[1]), de céhet, úgylátszik, csak 1815-ben alapítottak, amikor a rézművesekkel és más iparosokkal együtt alapítják meg azt.[2] Az 1732-i ötvösösszeírásra vonatkozó rendeletet megőrizte a város, de az Országos Levéltárban nincs

Bald nach der Türkenherrschaft lassen sich mehrere Goldschmiede aus Österreich u. Westungarn hier nieder (1717—1730 werden vier in die Reihe der Bürger aufgenommen)[1], doch scheinbar gründen sie nur in 1815 ihre Zunft und zwar mit anderen Handwerkern zusammen.[2] Die Verordnung über die Conscription der Goldschmiede hat die Stadt aufbewahrt,[3] aber ob dieser auch Folge geleistet

nyoma, hogy eleget tettek-e a rendeletnek. A céh alapítása idején már egészen jelentékeny lehetett az ötvösök száma. 1828-ban már tíz itt működő mesterről tesznek jelentést.[4]

Az ötvöstárgyak jelzésére már a XVIII. század eleje óta olyan bélyeget használtak, amelyben kétzászlós kaputorony látható. Ilyen torony fordul elő a város címerében is.[5] Aránylag igen korán, a XVIII. század első tizedében (az év a hiányos jegyen nem állapítható meg) befoglalják a bélyegbe az évszámot is. Az 1838-ban használt próbabélyeget már Knies[6] is helyesen határozta meg.

wurde, davon findet sich im Staatsarchiv keine Spur. Zur Zeit der Zunftgründung muß die Zahl der Meister beträchtlich gewesen sein, denn in 1828 werden schon zehn gemeldet.[4]

Zum Bezeichnen der Arbeiten gebrauchten sie ein Zeichen mit einem beflaggten Turm darinnen. Ein solcher Turm kommt auch im Stadtwappen vor.[5] Verhältnismäßig früh, im ersten Zehntel des XVIII. Jh. (das Jahr ist im fehlerhaften Zeichen nicht zu entziffern), die Jahreszahl in das Zeichen aufgenommen. Das Beschauzeichen aus 1838 hat schon Knies richtig bestimmt.[6]

[1] Dr. Berkeszi István szíves közlései a városi levéltárból. — *Gefl. Mitteilung v. Dr. Stefan Berkeszi aus dem Stadtarchiv.* — [2] Orsz. Levéltár — *Staatsarchiv, Bpest.* (Lib. Coehal. 482/483.) — SzádeczkyLajos : Iparfejlődés, Bpest 191[illegible]; 313. — [3] Dr. Baróty Lajos : Adattár Délmagyarország XVIII. századi történetéhez, Temesvár 1893—1896, I. 26. — [4] Kapossy János op. cit. — [5] Történelmi és Régészeti Értesítő 1902, 113 (——— .). — [6] *Karl Knies : Die Punzierung in Österreich, Wien 1896 ; Tafel VIII. 16.*

F. sz. *Lf. Nr.*	Próba *Beschau*	Kor *Zeit*	F. sz. *Lf. Nr.*	Próba *Beschau*	Kor *Zeit*	F. sz. *Lf. Nr.*	Próba *Beschau*	Kor *Zeit*
2088		Ca 1701—1709	2092		Ca 1810	2096		1837
2089		XVIII. sz. közepe *Mitte XVIII. Jh.*	2093		Ca 1820—1830	2097		1838
2090		1784	2094			2098		1839
2091		1790	2095		1836	2099		Ca 1840—1850

F. sz. *Lf. Nr.*	Próba *Beschau*	Mesterjegy *Meisterzeichen*	Mester — tárgy — tulajdonos — irodalom *Meister — Gegenstand — Eigentümer — Literatur*

Temesvári ötvösék

Kolmagyötvj 352

353 1

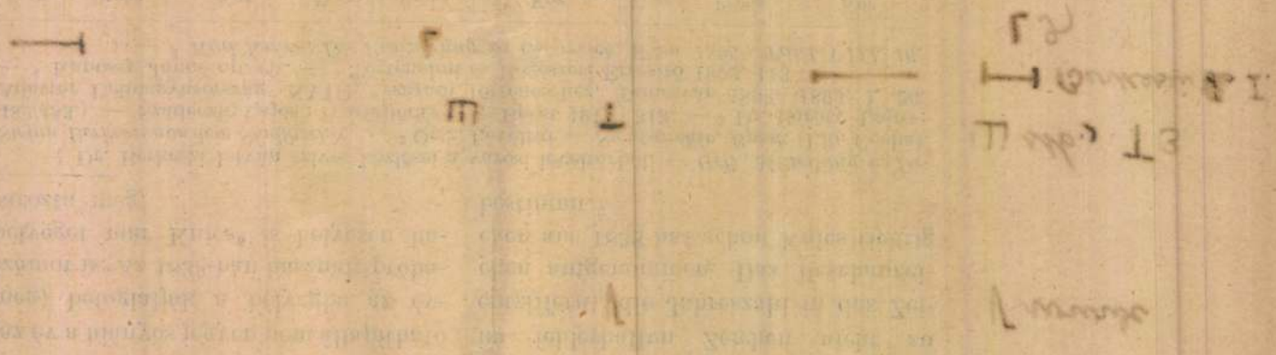

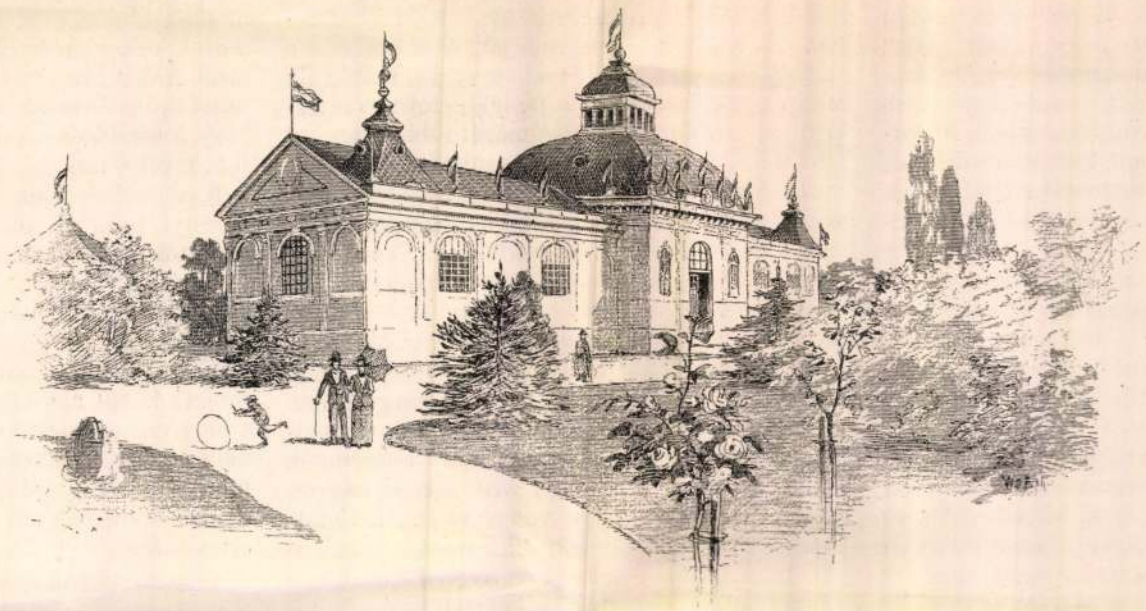

Az osztrák-magyar államvasút pavillonja.

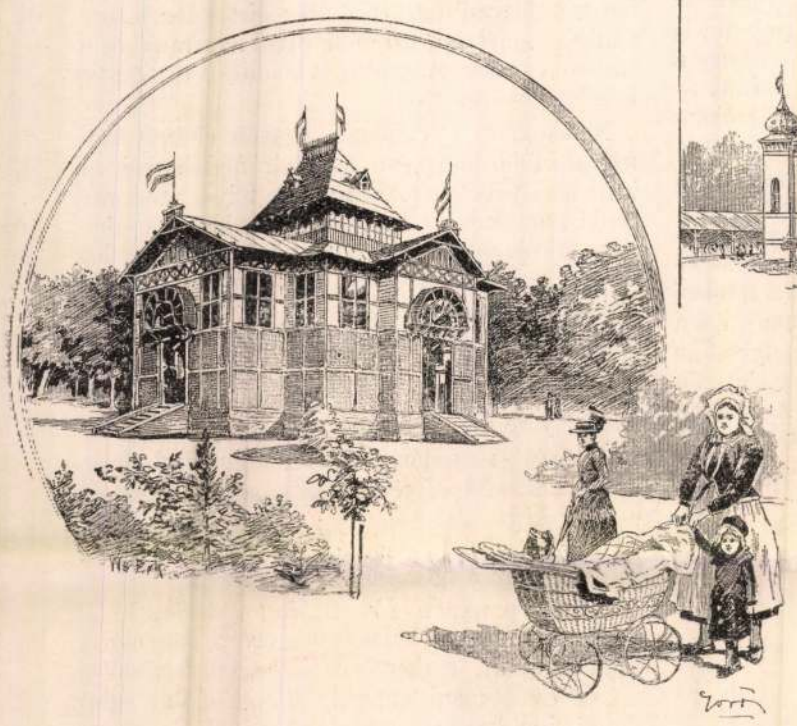

Torontálmegye pavillonja.

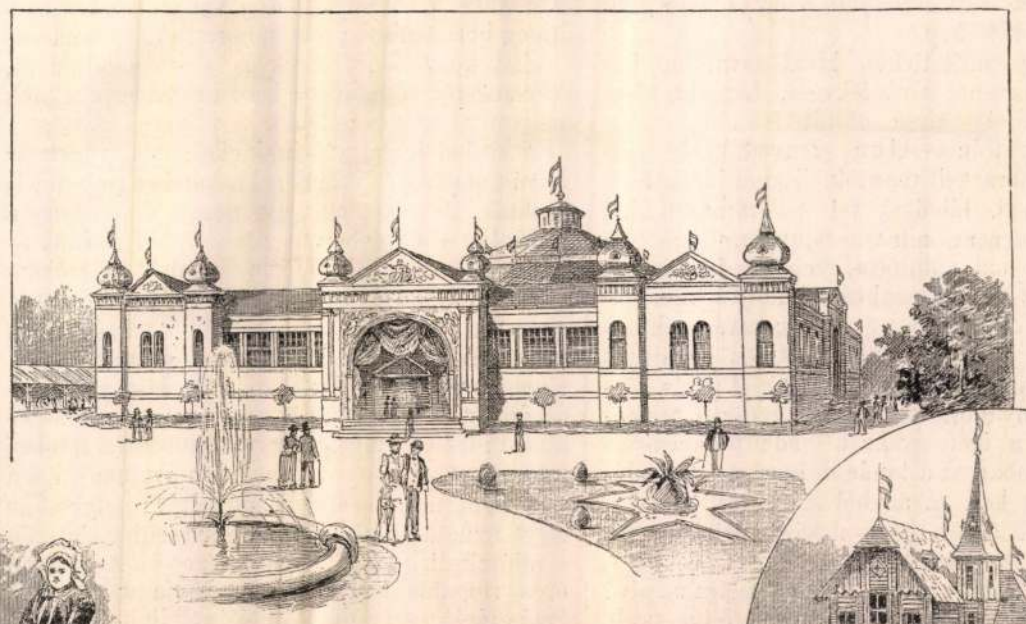

Iparcsarnok.

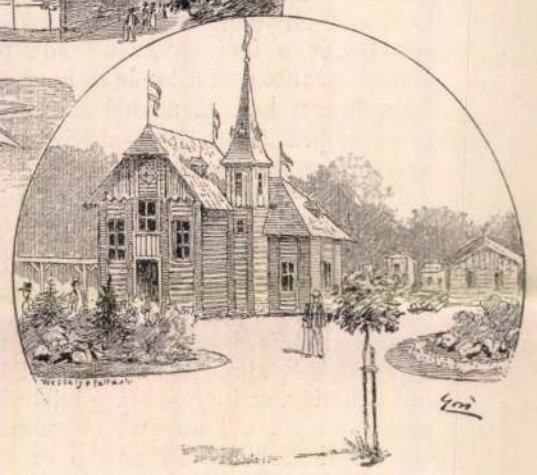

Erdészeti pavillon.

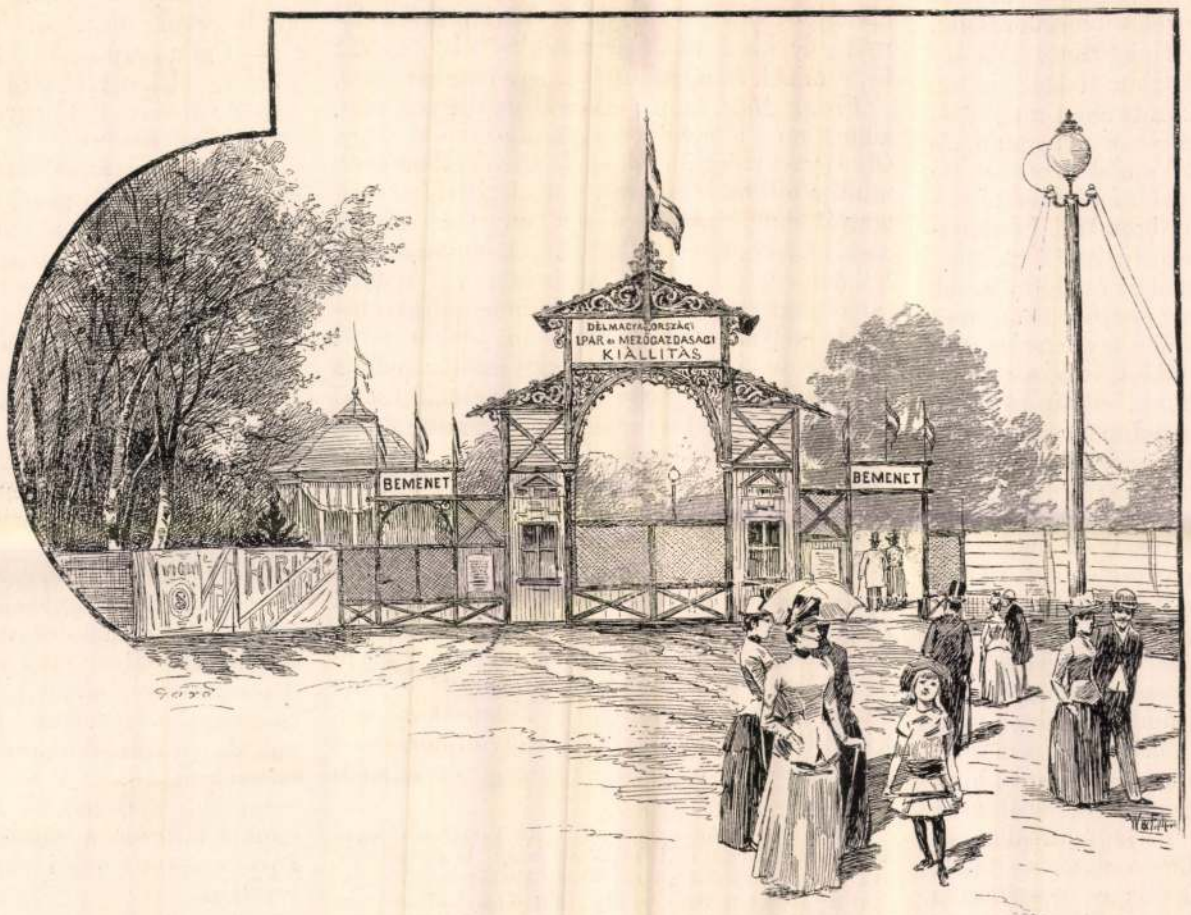

A kiállítás főkapuja.

Goró Lajos rajzai.

A TEMESVÁRI KIÁLLITÁS.

rendes élet s a funkcziók összhangja az egészség elengedhetlen feltétele. Egész határozottan nem lehet dönteni abban a kérdésben, hogy ebéd után szabad-e aludni vagy nem? A kisdedeknél ez élettani szükséglet, de már a nagyobb gyermekeknél nem, annyival kevésbbé a felnőtteknél s csak az előre haladt korban kiván meg a test ilyen pihenést. Mindenesetre helyes, ha egészséges, erős emberek nem szoktatják magukat a délutáni alváshoz.

A nyugtalan alvásnak gyakori oka az *alvószoba és az ágy hibás berendezése.* Az alvószobának csendesnek, jól elsötétíthetőnek, nem nagyon hidegnek vagy melegnek és nem is nagyon alacsonynak kell lennie. Jó késő este szellőztetni s télen annyira fűteni, hogy a hőmérséklet 10° C-nál kisebb ne legyen. Az ágyat úgy kell elhelyezni, hogy az alvó ne nézzen az ablakra, legyen elég helye a kinyujtózásra, s ne legyen lélekzése és bőr-kigőzölgése akadályozva. Legczélszerűbb a lószőrmatrácz, lószőrpárna, gyapjúpaplan s a matrácz alatt sodronyhálózat. Az alvószoba és ágy jó berendezésének hiányát gyakran tapasztalják a vendéglőkben, a hol ritkán van csendes szoba, mert nincsenek kettős ajtók, melyek a külső zajt felfognák s az ablakok sem zárhatók el kellőkép.

Az eddig említetteken kivül zavarólag hat még az alvásra az alvó fekvése. Legjobb kissé fölemelt fejjel, kissé oldalt feküdni. Asthmában vagy tolulásokban szenvedőknek fejüket magasabbra kell tenniök. Kiknél lábgörcsök fordulnak elő, lábaikat fel kell támasztaniok éjjel oly magasra, mint a fejük van. Ujabban Meuli-Hilty azt ajánlotta, hogy a fej alacsonyabban s a láb magasabban feküdjék, mert ily fekvésmód elősegíti a nyugalmas alvást s különösen nem okoz vértolulást. De ez az állitás helytelen, különösen az, hogy a fejet alvás közben alacsonyabbra fektessük, egészen természetellenes s igen gyakran okoz fejfájásokat. Helyes azonban az a tanácsa, hogy a felébredés után lassan kell az ágyból kiszállni, mivel a gyors kiugrás a vér megoszlására kártékony s a szívverésre is rosszul hat.

Hatással van az alvás nyugodtságára az alvó öltözete. Minden szorító és meleg öltözetet le kell vetni, hogy a vérkeringés és lélegzés; más részt a bőr kigőzölgése zavartalan legyen. Egészséges felnőttnek legczélszerűbb egyszerüen hálóingben aludnia, ha az ágy elegendő meleget ad, a gyermekek, kik a paplant alvás közben gyakran eldobják, az ingfelett még hálóreklit is hordjanak, melyet a karokon s lábszárakon meglehet kötni. Sokkal czélszerübb ez, mint a paplan lekötése. Nyakkendőt és harisnyát ágyban nem kell hordani, mert az elpuhító hatású. Ha valakinek lába fázékony, elegendő este közvetlenül lefekvés előtt vagy magában az ágyban flanelrongygyal vagy lágy kefével megdörzsölni, hogy a vér arra toluljon. Hálófőkötőt csak kopasz embereknek lehet ártalom nélkül viselni.

Rendes körülmények között tehát meg lehet akadályozni az álmatlanságot s nyugtalan alvást, ha okait kikutatjuk. Vannak azonban, talán nagyon is nagy számmal, *álom-előidéző szerek.* Ilyenek az antifebrin, bromkali, bromnatron, opium, morphium, cocain, hasis, urethan, sulfonal, somnal, chloralhydrat és chloralamid. Mindaddig azonban, mig orvos nem rendeli, óvakodnunk kell ezektől a mesterséges szerektől, különösen a bódítóktól, idegizgatóktól, minők az opium, morphium, cocain és hasis. Minden mesterségesen előidézett alvás csak részben nyujt pihenést, e mellett a rossz alvó hamar hozzászokik ezekhez a szerekhez, melyek gyakran alkalmazva erős mérgekké lesznek, úgy, hogy az egész testi szervezet, különösen pedig az idegrendszer, az emlékező és itélő tehetség s az akaraterő tönkre megy. Feltünően veszedelmesek ezek a szerek a gyermekeknél s ma, midőn ez a baj nagyon el van terjedve, sok esetben tapasztalják az orvosok, hogy egész családok boldogságát ez teszi tönkre. Vajha a sajtó s más közegek erélyesen küzdenének a mesterséges altatószerek ellen s utalnának arra, hogy a jó alvást természetes uton is el lehet érni. Mértékletesség a szellemi és testi munkában, az evésben és ivásban, különösen a szeszes italok, kávé és thea élvezeténél, helyes beosztása a napnak s az alvás idejének, az álmatlanságot önmagában eloszlatják. Ezekhez járul még az alvó szoba s ágy helyes berendezése, a jó öltözet s helyes fekvés. Igaz, hogy mindez gyakran nem hozza elő a kivánt eredményt. Aggodalmak a családtagok egészsége s anyagi bajok miatt, harag és bánat, sértett hiuság, csalódott szerelem és remény megronthatják a nyugalmat a legnagyobb elővigyázat mellett is. De midőn ily lelki okok hiányoznak, a fentebb említett intézkedések következetes alkalmazása biztosan hat s ha nem, orvoshoz kell fordulni.

A könnyű elalvást elősegíti az is, ha felteszszük magunkban, hogy aludni akarunk s egészen közönyös dolgokra gondolunk. Nem ajánlható azonban ily czélra olvasmányokat használni. Sok ember annyira hozzászokott ehhez, hogy a könnyű olvasmányt lefekvés előtt nélkülözhetlennek tartja az elalvásra, de tény, hogy a közvetlenül elalvás előtt olvasott tárgyat igen gyakran folytatjuk az álomban s igy a nyugalmat zavarja. Az ágyban olvasás árt a szemnek is, különösen vérszegény, sápkóros s nagyon ideges egyéneknek pedig veszélyes is. Az álmatlanságban szenvedőknek inkább lehet ajánlani azt, hogy lefekvés után egy negyed- vagy egy félóráig hideg borongatásokat tétessen a homlokra és a halántékokra, különösen, ha ezenkívül még vértólulásokban is szenved. 28—30° R. meleg fürdők, este véve, gyakran használnak. Kevésbbé ajánlhatók hideg vízzel leöntések, s hideg borogatások; mindenesetre nem tanácsos ezeket közvetlenül lefekvés előtt alkalmazni. Vérszegény, sápkóros, s igen ideges egyéneknek nagyon veszélyes is lehet.

A kisdedek elaltatásának elősegítése végett az anyák, dajkák és dadák a kisdedeket ringatni is szokták. Helyes-e ez vagy nem? Tény, hogy a szilárdan álló ágyban is csak oly jól elalszik az egészséges gyermek, mint a ringatott bölcsőben, s igy ez legalább is felesleges. Mindamellett a ringatást nem lehet feltétlenül veszélyesnek mondani, bár némely orvos azt állítja, hogy a ringatás a vérkeringésben változást s ezáltal szédülést és eltompulást s igy csak mesterséges alvást idéz elő. Mások szerint azonban a rendes, nem nagyon erős ringatás nem ártalmas, épen úgy nem, mint a karon mozgatás, melylyel az anya nyugtalan kisdedét ösztönszerüleg elaltatja s valószinüleg ez a helyes nézet is. A nagyon erős ringatás azonban zavarhatja a gyermek emésztését s szédülést is idézhet elő s ezért határozottan kerülendő.

A KÜLÖNCZÖK KLUBJA.*

Életkép az aranyborju országából.

Bret Harte-tól.

Frank Matt nem ismerte szüleit. Valami csekély örökség reményében, mely az árvát illette, oly távoli rokonok vállalták el nevelését, kik mindenekelőtt a koplalás és nélkülözés előnyös, de kissé unalmas mesterségébe avatták be, a minek azonban utóbb nagy hasznát vette.

Frank Matt azon emberek sorába tartozott, kiknél még a gond is mulatságszámba megy. Oly egykedvüleg ült valamely fényes lakománál, mintha otthon háromszor fölmelegített főtt burgonyát enne. Számára a sors könyvének lapjain csakis fekete, fény nélküli képek mutatkoztak. Mindamellett a véletlen mégis valami jó kilátással kecsegtette, de ezt Frank minden idegen befolyás nélkül önmaga alaposan tönkre tette. Ugyanis a távoli nyugaton egy gazdag rokona élt, kinek nagy vagyona őt, mint a család utolsó férfi ivadékát illette volna. Ámde *Frank* a drága rokonnal egy alkalommal találkozva, cynikus modorával oly rossz benyomást tett reá, hogy az kreol szakácsnéját nőül vevén, minden vagyonát még életében erre ruházta át.

A nem várt fordulat nyomán *Frank Matt* New-Yorknak hátat fordítván, ötven dollárral zsebében nyakába vette a világot.

Legelőször Chicagóban, a különczök városában telepedett le, mely arról nevezetes, hogy abban csakis milliomosok és koldusok laknak. Ki ott tiz év alatt legalább egy millióra szert nem tud tenni, hamar tönkre megy és minden további erőlködés feladásával a hajléktalanok menhelyébe való felvételét sürgeti, hol a milliomosok költségén holta napjáig úri módon eltartatik. Ámde *Frank Matt* mindenek előtt helyzete tanulmányozásával foglalkozván, azt találta, hogy a gazdagok klikkje nem oly megközelithetlen, mint a milyennek tartják.

Klubjaikban nem tűrték meg az idegen jövevényt, mihelyt ebben az iparkodó embert felismerték; mig azonban vagyoni viszonyairól tisztába nem jöttek, veszedelmes versenytársat láttak benne, ki zsiros falatok elköltésére hajlandó lehet.

Frank Matt a chicagói társadalom kétféle rétegei közül azt választotta ki magának, mely a pénzkeresés mesterségében minden válogatás nélkül járt el. Itt tehát csak arról volt szó, mily módon lehetne valami új kútforrást feltalálni és ennek kiaknázását a legnagyobb mértékben értékesiteni.

Arany-, kőszén-, vas- és ólombányák, gyémántmosások, marhatenyésztés és több efféle kereseti ágak, nagy tőkék vagy hatalmas üzlettársak nélkül merő utópiák lettek volna. Egyetlen egy szó, mely ezen irányban *Frank* szándékát elárulja, egyuttal további terveit is meghiusitotta volna, miért is hősünk az ó-világ szerencse vadászainak példájára a zöldasztal eséllyeihez fordult.

Néhány hét alatt *Frank Matt* hidegvérű, ügyes játékával tizezer dollár birtokába jutott, s mig kifogástalan uri modorával az aranyborju embereit elvakította, otthon kiadásait egy centig is megszoritotta.

Nemsokára a chicagói tőzsdén eleinte suttogva, utóbb hangosan kezdtek foglalkozni az idegen jövevénynyel, kinek rejtélyes modorán senki sem tudott eligazodni. Többen veszedelmes konkurrenst láttak benne, ki valószinüleg valamely nagy szövetség tagja, mely a chicagói milliomosok megrontására készül. Mások bankjegyhamisitót vagy Európából megszökött bankárt sejtettek Frankban, de abban mindannyian megegyeztek, hogy a Carl-utczai hajléktalanok menhelyére nem aspirál.

A tőzsde matadórjai abban állapodtak meg, hogy az idegen üterét megtapogatják. Mindenesetre szint kell vallania; és ha kisül, hogy Chicagóba csak szerencsét jött próbálni, akkor minden áron ártalmatlanná kell tenni.

Egy szép napon *Frank Matt* a Marion hotel dóriai oszlopcsarnokában üldögélvén, nagy ámulatára két uri embert vett észre, kik feltünőleg hozzá csatlakozni akartak, holott előbb mindenki úgy kerülte, mintha legalább is fekete himlős beteg lett volna.

Frank felvette a finomul oda vetett keztyűt.

— Gyönyörű időjárásunk van, — Sir — kezdé Frank, finom szivarát meggyújtva.

— Csakugyan gyönyörű, — felelé a megszólított. Az idei kávétermés Karolinában legalább kétszáz perczenttel nagyobb lesz a tavalyinál.

— Mindenesetre!

— Ön bizonyára a kávéárak iránt érdeklődik, folytatá a chicagói gentleman.

— Én minden iránt érdeklődöm, a mi az üzlet körébe tartozik, — válaszolá Frank.

— Bizonyára valamely londoni nagy czég társát látjuk önben?

— Nem; én a nagy központi Excentric-klub egyik szerény tagja vagyok.

— Excentric-klub? És ennek hatásköréhez mi tartozik, ha kérdezni szabad?

— Minden, a mi excentrikus, különös, a szó legtágasb értelmében. Emberek, állapotok, társadalmi viszonyok, üzleti összeköttetések különczködése. Ennek folytán határnélküli tevékenység minden irányban, kereskedelem, ipar, és találmányok ügyében, tetszés szerinti részvéttel, meg nem szorított s meg nem szorítható anyagi és szellemi erők alkalmazásával, a mindennapiasság és alacsony nyerészkedés teljes kizárásával. A szövetkezet tőkéi milliárdokra rugnak, de gyakran alig mutatnak nehány ezer dollárnyi erőt, a mint a körülmények ép kivánják. Semmiféle versenyt fel nem hivunk, de attól nem is tartunk. A túlerő részünkön van és a közönséges élet üzleti lefolyását figyelembe nem veszszük.

A hosszas, de azért nem kevésbbé velős expozé nagy benyomást tett a két uri emberre, kiknek eszejárása a szokásos tőzsdei üzletek lebonyolításához lévén szokva, *Frank Matt* szavainak értelmét fel nem fogta.

* Mig *Daudet* Alfonz «Tartarin de Tarascon» czimü hires munkájában déli Franciaország középosztályának here életmódot követő részét kiványa maró gúnynyal a jó útra téríteni, addig *Bret Harte* «Excentric-Klub»-jában az Amerikában annyira elterjedt aljas materializmust ostorozza. Az új világ természetellenes viszonyai sok tekintetben Európában is mutatkoznak már, s Bret Harte érdekes és utánozhatlan humorral irt elbeszélése mindenütt nagy feltünést keltett.

A közlő.

sikkal, mérgében mindenik a városházához szaladt igazságot keresni. Gyuró piaczhosszat acsarkodta, hogy Janót még ma felakasztatja, Janó pedig tajtékzó szájjal hirdette, hogy Gyuróra ötvenet vágat.

Mig a tótok fölérkeznek, nézzünk szét addig a Gergely bátyánk hivatalos szobájában. Épen ott találjuk most őt magát is, a mi nem csuda, mert szombat lévén: borotválkozás napja van. Pedig hát hol volna a borotválkozásra alkalmatosabb hely a világon, mint a hivatalban? Ott a borbély rakáson kapja a város eleit, a kályhán télen is hamar megmelegszik a víz, meg az idő sem vész kárba, mert borotválkozás alatt úgy sem igen beszélget az ember, s egy-két panaszt szépen ki lehet hallgatni.

Gergely úr tehát fenn van, s izmos kétkarú székében méltóságosan elterpeszkedve, pipaszóval nézi, a mint a czingár borbély nagy sebesen keni-feni a borotvát.

A tekintetes úr egyébiránt, félkarral a mellette levő asztalra könyököl, mely anyjátmagaszopta, tisztes korú butornak az a nevezetes tulajdonsága, hogy még mind a négy lába épségben megvan, sőt némi zöld posztó maradványokkal is ékeskedik. Ez asztalnak legfőbb dísze két termetes, esztergályozott faedény, az egyik kalamáris, de most gyertyatartó gyanánt szerepel, a másik pedig porzónak készült, hanem ez időszerint pipakaparékkal van tetést. Ott hever osztán még az asztalon vagy tizenöt pipa, egy szörnyű nagyságú kos-zacskó, egy csomó vágatlan magyar dohány, meg egy felborult üres üveg. Az asztal melletti sarokba oda van hányva egy halom ólmosbot, vasvilla, fejsze, birkakolomp, karikás, békó, juhász-kampó s más efféle; egy-egy kis verekedés, birkalopás avagy bitangolás néma tanujelei. A másik sarokban a Bördős irnok sánta asztala támaszkodik a falhoz, ehez meg Bördős barátunk, ki épen a pipaszárát tisztogatja nagy buzgósággal, mivelhogy az ármányos sehogy sem akar jól szelelni. Az asztal egyébiránt szintúgy recseg a nagy teher alatt, annyi rajta a sok évi poros, pókhálós, ócska marhapasszus. Ezenkívül ott székel egy hatalmas termetű, rekedt hangú csengő, nehány pipaszár, egy fületlen zöld kancsó, egy nagy, tintacseppes kalamáris, szanaszét pedig — egy immár üres pálinkás üveg mellett, szalonnabőr, kenyérhaj és vöröshagyma maradványok. A szemközti fal mellett egy hosszú falócza nyúlik végig, melyen 5—6 tisztes alak üldögél, — a rendes tanyázó vendégek, — kiknek nem lévén más dolguk, természetes, hogy az időt itt töltik, s egyúttal majd mindjárt meg is borotválkoznak, mihelyt a sor rájuk kerül. E derék, termetes urak is pipáznak kegyetlenül, csak egy van köztük, a ki egy rossz szivarral vesződik: valami fiatalabb, fiskális féle szerzet; ez már nyilván a veszedelmes, nyughatatlan újitókhoz szít, mert még csak kráglija is van. E tisztes, mély hallgatású társaság felett egy roppant hosszú fafogas küzködik a szúval; sajnos, hogy hajdani tizenkét fogából már csak egy van meg, s ezt is egy nagy kulacs, meg egy zálogos juhászbunda huzza lefelé. Egyéb aztán pókhálón meg egy rossz egérfogón kívül nincs is a tiszteletreméltó hivatalos szobában, csak épen még egy kivörösödött oldalú ócska vaskályha, mely azért, hogy nyár van, javában füstölög most is. Hijába, a hajdúk szalonnát sütnek odakünn a kürtőlyukban, s ki tehet róla, ha a füst valami repedésen bekivánkozik!

Ezzel befejeztük a szemlét. De ideje is, mert a borbély szerszámaival elkészülvén, a szappanyos tányérral Gergely úr felé közeledik, ki is pipáját az asztallábhoz támasztva, egyet krákog, hármas tokáját felfújja, hatalmas bajszán egyet simit, s vértől duzzadó, rövid, vastag nyakát átengedi Czinege mesternek, dörgő hangon ennyit mondván:

— Vigyázz, pattanás van az államon.

A mint a fürge Czinege beszappanozta a tekintélyes ábrázatot, nyilik az ajtó, s egy pandur betolja a két panaszos tótot, oda sugva nekik:

— Ott a tekintetes ur, mondjátok a bajotokat.

A két tótnak majd legyökerezett a lába, a mint meglátták az igazság eme hatalmas kútfejét, s tán maig szótlanul ott állanának, ha Gergely ur a szappan közül rájok nem harsog?

— No, mitek feslett?

E biztató szavakra aztán a két atyafi apránként neki bátorodott, s elébb csak az egyik, de azután egyszerre mind a kettő ráhúzta. Eleinte magyarul próbálgatták, de aztán, hogy ez nem sikerült, mind jobban neki tüzesedve csakhamar tótra fordították. Bezzeg dőlt is aztán belőlük, mint sebes záporeső.

Gergely ur ugyan egy szót sem értett az egészből, hanem azért méltóságos nyugalommal hallgatta. Szólani is csak egyszer szólott közbe, de az is a nyilván ügyetlenkedő borbélyt illethette, mert ilyenformán hangzott:

— Meg ne karczolj! mert pofon váglak!

E kis közbeszólás után megint mélységes hallgatásnak adta magát, a borbély tovább mesterkedett, a két tót meg még jobban vérszemet kapott. Már egymás nagyapja álnokságait is előhordták s látszott arczaikon a kaján öröm, hogy most egymást ilyen takarosan eláztathatják. Tán estig is elárulkodtak volna, hanem hát Czinege körülvakarta a tekintetes urat, módosan megtörülgette, sőt egy száraz pamacscsal is megsepregette a fényes ábrázatot, eztán pedig a borotválólevet karikára szétlocsolva a dühöngő tótok előtt, hajbokólva jelentette, hogy a fontos mívelet immáron véget ért. Erre Gergely úr egy nagyot nyujtózva felállott recsegő székéből, megtöltette irnokjával a pipáját, s miután vagy kettőt pöffentett, mennydörgő hangon a tótokra kiáltott:

— Fogjátok be a szátokat! Csengess Bördős!

A tótok egyet se mertek többet szólani, csak szörnyü kárörvendő arczczal pislogtak egymásra, mindenik szentül meg levén győződve, hogy ő lesz a nyertes s a másik mindjárt kikapja most busásan a magáét.

A Bördős csengetésére csakhamar előtermett Rácz Gyurka, egy roppant szál, erős pandur, és sarkantyuját összecsapva, mintha nyársat nyelt volna, úgy várta a parancsolatot.

— Gyurka, — mondá Gergely úr, — vidd ki ezt a két tótot, vágj mindenikre vagy hatot, avval hadd menjenek, a merre látnak!

A tótok nem értették tisztán a rövid szentenczíát, hanem aligha mindenik a maga javára nem magyarázta, mert egymásután hálás arczczal csókoltak kezet a tekintetes úrnak, a ki még atyai intést is adott nekik:

— Máskor osztán, ha összevesztek, egyezzetek ki, ne szaladgáljatok mindjárt panaszra, árulkodni, mert a ki másnak vermet ás, maga esik bele.

A mint a pandur kituszkolta a két atyafit, megszólalt a tudákos kráglis úr:

— Hát tud Gergely bátyám tótul?

— Hogy gondolsz olyan bolondot, nagyapám sem tudott nekem egy szót sem!

— Hát akkor mért nem hivatott bátyám tolmácsot?

— Tolmácsot? Minek? Osztán úgy sem tud más a városban tótul, csak a rossz Nagy Gyurka, az meg lólopásért most is ül valahol.

— Igen, de hát hogy itélhetett bátyám, ha azt sem tudta, hogy mit beszéltek? osztán, hogy büntethette meg mind a kettőt?

— Látszik, hogy járatlan vagy a világsorjában, meg hogy hébe-hóba holmi bolond könyvekbe ütöd az orrod. Ettől osztán még jobban elmegy az a kis eszed is, a mi volna. Hát mi haszna értetted volna, a mit ez a két tót fecsegett? Az úgy is bizonyos, hogy mindenik azt mondta: a másik a hibás, ő meg ártatlan. Száz tolmács sem magyarázott volna abból ki egyebet, ne félj. — Osztán, hogy mért csapattam meg mind a kettőt? Hát azért, mert mind a kettő hibás volt.

— Hogy tudhatja ezt, Gergely bátyám?

— Hát könnyen. A veszekedés megvolt ugy-e, mert különben nem jött volna ide a két tót. Igen, de ha veszekedés volt, azt el is kellett valamelyiknek kezdeni; ez pedig már hibás volt: minek kezdte el. Igen, de hiába kezdte volna emez, ha a másik nem tódította volna, mert akkor még sem vesztek volna össze. Csakhogy tódította ám, mert csakugyan összeveszték, s igy emez is hibás volt, a miből láthatod, hogy mindenik megérdemelte a maga porczióját. Osztán meg ugy sem tört csontja, ebanyjának egyiknek sem, s legalább megemlegetik a városunkat.

S annyi bizonyos, hogy az itélet egészen a tótok szája ize szerint volt, mert a mint a pandur Janót lerántotta a tiz körméről, Gyuró majd megfulad't örömében s égre-földre esküdözött, hogy ilyen igazság nincs sehol a világon! Nem soká áradozhatott azonban, mert a pandur csakhamar őt is lecsípte, mire meg a másik tót akart örömében a bőréből kibujni, s kalapját a földhöz csapva, torkaszakadtából hirdette, hogy mégis van igazság a földön!

(Folyt. köv.)

ALVÁS ÉS ÁLMATLANSÁG.

Még mindig nem tudtak megállapodni a tudósok az alvás tüneményének oka felől. Némelyek azt állitják, hogy az alvást a bágyasztó anyagoknak az izomerő működése közben keletkezése és felhalmozódása okozza, s ezen anyagok megsemmisítése vagy kiválasztása után szűnik meg. Mások szerint az élenykészlet kimerülése, mely anyag a meleg és izomerő alakulásánál oly annyira szükséges, okozza az alvást. Ismét mások szerint az érzéki ingerek hiánya vagy az agy időközi vérszegénysége miatt alszunk el, bár mások épen ellenkezőleg az agy vértolulását tartják az alvás okozójának. Valószínű, hogy nem is egyforma okok idézik elő ezt a mindennapi tüneményt, a bágyasztó anyagok felhalmozódása talán csak a rendes ok, melyhez alkalmilag az érzéki ingerek hiánya vagy az agy időközi vérszegénysége járul.

Míg azonban ezen okok birálatos fejtegetése olvasóink nagy része előtt csak elméleti jelentőséggel bír, sokkal érdekesebb és becsesebb megtudnunk, mint történik alvás alatt a vércsere s a legfontosabb szervek működése.

Mindenek előtt tény, hogy a nyugodtan alvó ember agya, tehát a gondolkozás, érzelem és akarat organuma, nem működik vagy legalább működése nem öntudatos. Igaz ugyan, hogy az álomban képzetek és érzelmek nyilatkoznak, sőt olykor mozgás is történik s az álmából fölébredt ember sok részletre fog pontosan emlékezni. De az álom már nem a mély alvásban történik, sőt épen azt tanusítja, hogy alvásunk nem volt jó. Egészen biztos továbbá, hogy alvásban a szív sokkal lassabban ver, mint éber állapotban. Az ébren levő ember szívverése egy perczben 72, a nyugodtan alvóé ellenben csak 64—66. Az álom tehát jelentékenyen megkönnyíti ezen szervnek munkáját, mely sohasem nyugszik, soha sem nyugodhatik s ez a könnyülés igen nagy hatású annak jólétére és munkaképességére, úgy hogy a könnyülés elmaradása csakhamar sulyosan érezhető.

Hasonlókép apad alvás alatt a lélekzések száma is. Ez is fontos, mivel az idegek és izmok, melyeket a lélegzés táplál, sohasem szünetelhetnek teljesen. Még fontosabb, hogy ez a pihenés rendesen történik s azért legnagyobb, ha az ember nyugodtan és mélyen alszik. A vérkeringésen és lélekzésen kivül csaknem minden izom pihen alvás közben, legalább a külsők. Ennek

fontosságát beláthatjuk abból, hogy a test összsulyának az izomrendszer 42—43%-át teszi.

Rendkivül fontos dolog az, hogy alvás közben szervezetünk háztartása sokkal egyszerübb, mint az ébrenlét alatt. Igaz ugyan, hogy még a mélyen alvó ember is csak annyit fogyaszt saját fehérnyéjéből, mint az ébrenlevő és munkálkodó ember, de sokkal kevesebbet saját zsírjából, azaz abból az anyagból, mely a melegség és izomerő képződésénél leginkább használtatik. A zsiranyag elhasználásának kisebb mértékét 25%-ra számították ki. Alvás által tehát jelentékenyen kiméljük testünk meleg- s erőképző anyagát. Mindehhez járul még, hogy az alvó ember sokkal kevesebb élenyt is használ el, s ezt a fontos elemet fentartja az ébrenlét és munka idejére. A megtakarítás itt is mintegy 25%, mivel az éleny épen a zsir elégésénél szükséges. Végre említésre méltó az a körülmény is, hogy alvás alatt a vér hőmérséklete enyhül. Délben s délután legnagyobb s reggel 5—6 óra közt legalacsonyabb.

rendkivül lassítja, elősegíti az elhájasodást s árt annyiban is, mert nagyon hosszú időt töltünk rossz levegőben, mivel még a legjobban berendezett alvó szobának levegője is reggel felé már megromlik. Nagyon rövid alvás másrészt nem adja meg a testnek a szükséges pihenést és felfrissülést, a bágyasztó anyagok nem távolodnak el teljesen s a még megtámadott szivizom s agy nem működnek ruganyosan, s ha többször történik ez, a test gyenge, munkaképtelen lesz s nem tud ellenálló erőt kifejteni.

Milyen *hosszu tartamu legyen az alvás?* Az újszülött addig alszik, mig a gyomor üressége, vagyis az éhség, felébreszti, s ha megtöltötte a gyomrát, gyakran még a szopás alatt, ismét elalszik. Egy négyhetes egészséges gyermek azonban már egy negyedóráig, a 8 hetes félóráig, az öthónapos egy óráig is ébren marad, bár még egyéves korában is többet alszik, mint a mennyi időt ébren volt. Az alvás szükséglete fokonként kevesebb lesz, s harmadféléves gyer-

A *nyugodt alvás* előidézése végett szükséges elkerülni mindent, mi álmatlanságot vagy nyugtalan alvást idézhet elő. Leggyakoribb ezen okok között a szellem túlságos megerőltetése. Ki szellemileg nagyon sokat dolgozik s munkája közben kellő pihenést nem enged meg, sőt e pihenési idő alatt is tépelődik, csakis kivételkép alhatik nyugodtan, de különösen nem lesz nyugodt alvása akkor, ha az ágybamenetel előtt közvetlenül fárasztja ki magát. Nehezen alszik el s élénk álmok fogják zavarni. Ép ily kártékonyan hat a képzelet erős izgatottsága, akár látás vagy olvasás, akár hallás útján, a mint azt már a gyermekeknél is tapasztalhatjuk. Kártékony az alvásra a testi kimerülés is, ha az oly nagy, hogy a szív nyugtalanná s az idegek izgatottakká lesznek. Másrészt a test hiányos foglalkoztatása is előidézheti az álmatlanságot, mivel elegendő számú bágyasztó anyag nem fejlődhetik. Helyes dolog tehát úgy a szellemi, mint a testi munkálkodásban kellő mértéket tartani.

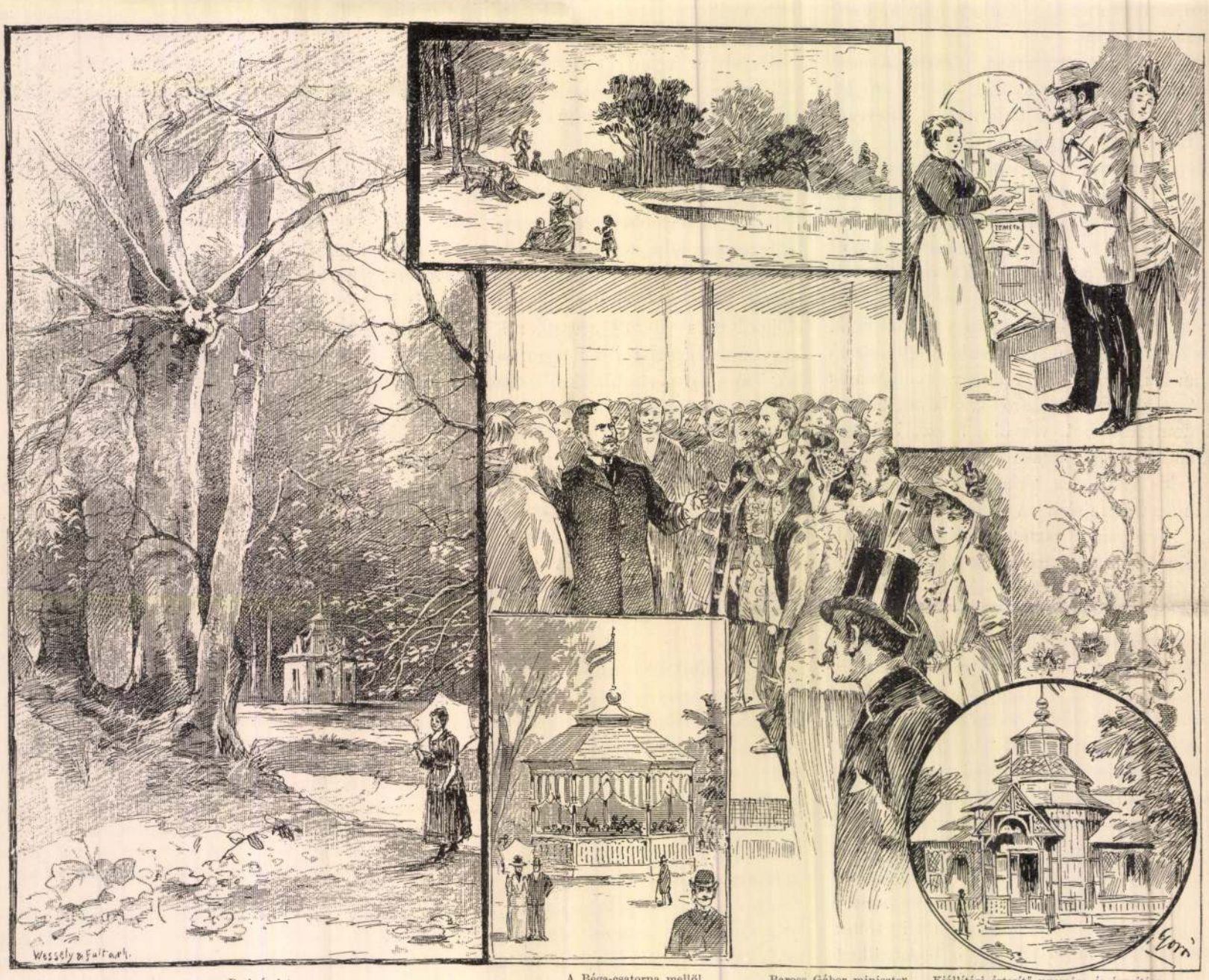

Parkrészlet. A Béga-csatorna mellől. Zenepavillon. Baross Gábor miniszter megnyitja a kiállitást. Kiállitási értesitő nyomása és árusitása. Czukoripar-pavillon.

A TEMESVÁRI KIÁLLITÁS. Goró Lajos rajzai.

Ez a tünet a zsiranyag s éleny csekélyebb fogyasztásával függ össze.

Mindezek alapján a rendes alvást oly állapotnak tarthatjuk, a midőn az agy tevékenysége teljesen nyugszik, más, az életre igen fontos szervek jelentékeny könnyülést nyernek s a test a bágyasztó anyagok kiválasztása, a zsíranyag megkimélése s az éleny gyűjtése által új erőt szerez. Könnyü tehát megmagyarázni, hogy az alvás miért erősít jobban, mint az egyszerű pihenés. Uj életnek kell létrejönnie, ha a test legfontosabb szerveit hosszabb időn át nem használjuk, ha az anyagcsere takarékosabban történik s a bágyasztó anyagok eltávolódnak. De épen ebből láthatjuk azt is, miért nem ad pihenést a nyugtalan álom. Ilyenkor a szervek sem enyhülnek; az agy dolgozik, sokszor lázas nyugtalansággal, a szív is részt vesz az izgatottságban s a légző szervek nem oly nyugodtak, mint mély alvásnál, sőt az izomrendszer sem pihen teljesen, mivel a nyugtalanul alvó ember ide s oda forog, kezét-lábát mozgatja s helyét is változtatgatja.

Nagy fontosságú tudni az alvás mértékét és tartamát. A nagyon hosszú alvás az anyagcserét mek 24 órából már csak 12—13 órát tölt alvással, 10—11-et éjjel, 2-őt nappal. Harmadéven tul egészséges, erős gyermek nappal nem alszik, még ha csellel akarják is elaltatni. Hét éves korában az egészséges gyermek, ha nappal nem volt túlerőltetve, 10—$10^1/_2$ órát alszik. 12 éves korában 9 órát, 14 éves korában $8^1/_2$ órát. Egészséges fiatal emberek 8 óra, felnőttnek 7 s idősebbnek még kevesebb. Mindez azonban csak egészséges emberekre vonatkozik, betegesek, vérszegények s gyengék hosszabb alvást igényelnek, sőt ha nem alusznak hosszabb ideig, nem is erősödhetnek meg, mert az erőképzésre szükséges anyagot nem takarítják össze. A sovány emberek rendesen több alvást kivánnak, mig a kövér embereknek jó kevesebbet aludni.

A test felfrisülésénél nemcsak az alvás tartama, hanem annak mélysége is fontos. Csak a nyugodt alvás szerzi meg ismét a testi és lelki ruganyosságot. Szükséges tehát tudnunk, mi módon biztosíthatjuk magunknak a nyugodt alvást, annyival inkább, mert tény, hogy álmatlanság s nyugtalan alvás mindinkább gyakoriabbak s mindkettő nagy mértékben járul idegesség és gyengeség előidézésére.

Nyugtalanná teheti az alvást a hiányos táplálkozás vagy a nagyon erős lakmározás, különösen későn este. Az utóbbi esetben a gyomor túltömöttsége meggátolja a kellő lélekzést s ez nagyon hat az idegekre. Az üres gyomor is ingerli az idegeket s ezért az éhes gyermek nem alhatik. Erős kávé vagy thea sok ember éjjeli nyugalmát zavarja meg, valamint a szeszes italok olyanoknál, kik ahoz nincsenek szokva.

Ugyanily bántalmakat idézhet elő az időnek nem helyes megválasztása. Egyedül helyes idő az alvásra az éjjel, mivel a legnagyobb külső nyugalom mellett a legnagyobb sötétség uralkodik ilyenkor s igy az érzékek nem zavartatnak. *Legmélyebben alszik az ember körülbelül éjfélkor.* Ezt alvó egyéneken gyakran lehet tapasztalni. Kiválóan ajánlható ennélfogva, hogy mindenki tiz órakor feküdjék le s ne később. Hátrányos dolog a rendetlen alvás, a mikor egy és ugyanazon egyén egyszer rendes időben, másszor később vagy épen reggel felé fekszik le. Az emberi test egészsége általában lényegesen függ a rendes működéstől, rendes étkezési, munkálkodási s pihenési idők megtartásától. Igaz, hogy az ilyen embert pedansnak nevezik, de a

telve gyöngédséggel, szeretettel, dehát végre is mindenik azzal végződik, hogy erre vagy arra a hasznos czélra, de pénz kell okvetlen. Aztán a bizonyítványok igen gyéren érkeznek, a fiu ritkábban jár haza. Egyszer megigéri, hogy jön. Az apja újra meg újra megfeszíti az erejét, összeszedi több helyről való kisebb kölcsönök segítségével is az útiköltséget, meg a pár forintokat, a mik a fiu némi halaszthatatlan adósságainak a fizetésére kellenek, de aztán arra a napra, mire meg kellene érkeznie, kapja a levelet Imrétől, hogy nem jöhet, közbejött akadályok, a sok privát tanítvány, a sürgős munka, a vizsga elhalasztása és több eféle úri dolgok, a miket részben az öreg nem ért, de elhisz.

József a timárnétól is vesz kölcsönöket, hát oda már át kell vinni a leveleket, meg kell magyarázni ezt is és azt is, hogy egy év, de már csak egy év hiányzik abból az időből, a mikor a fiu hazajön és aztán no! no! hiszen a gyermekek szeretik egymást, egy jó állomás és úri élet, legrosszabb esetben a fiu fizeti vissza, legyen békesség.

De rossz hirek is érkeznek Imréről. Hogy nem tanulna, nem dolgoznék, de játsza az urat, korcsmákba jár; könnyen él, azt hireszteli, hogy az apja gazdag földbirtokos, telik a vagyonból. Sohasem lesz abból semmi.

Mikor azonban nyárára Imre ismét kifogástalan uri ruhában, arany keretű orrcsiptetővel, czilinderben, keztyüsen és pálczával, már szépen gondozott pofaszakállal megérkezik, és az ő hamisított bizonyítványát meghordozza nagy dicsekvéssel az apja, elhallgatnak a pletykák és megerősödik az a vélemény, hogy az irigység egyébre se jó, mint rágalmazásra.

Az öreg Demián József megnyugszik, szinte megfiatalodik, hangosabban tervez a jövendőkre nézvést, némi tekintélyre is tesz szert és a timárnénak nem beszéli már olyan határozottan, hogy no! no! a gyermekek szeretik egymást.

Imre azonban kedvetlen, sápadt, beteges. Túlsokat szivarozik és szótalanabb, mint régente volt. Nem igen szeret a tanulmányairól beszélgetni. Talán nagyon kifáradt és az apja biztatja is, hogy elég ennyi, ha több nem lehet, elég a tanitói oklevél, a mit felmutatott, pályázzék állomásra és pihenjen. A tanárságra majd jut még idő. Ha akarja, hát itt van a timárék Karolinája, az esküvőt megtartják igy is, akár egy hónap múlva.

— Jó is lenne, fiam, — mondja Demián, — mert látod én gyengülök már. A házam, a kertem hatszorta tele van adóssággal, nem győzöm, Csak az Isten tudja, miképen volt eddig is, a sóhivatalban még baj lehet...

A fiú reszketve biztatja, hogy még csak egy évre, de vissza kell mennie, azalatt gyorsan tanul, leteszi a tanári vizsgát s akkor egyszerre, de rögtön nagy fizetést kap, havi száznegyven — százhatvan forintot, kifizeti az apja adósságait és majd együtt élnek, az öreg hozzája költözik. Akkor aztán felvirúl, alkonyulatán az életének, az ő árva fejére is a gondnélkül való boldogság verőfényes napja. Fellegtelen ég és édes pihenés, a drága fiu gazdag házában.

Nem tud azonban otthon ülni, a vakáczió le sem telt egészen s már visszautazik. Az öreg Demián, a ki, lássák, maga egy pelikán, tovább remél.

De el sem mulik az év, nagy szerencsétlenség történt. Demián József hivatalos levelet kap a fia városából, abból a praeparandiából, a melyikhez, a hogy hitte, a fiának már semmi köze, a tanári vizsgára való készülésen kivül. Az iskola igazgatója arról értesiti, hogy Demián Imre, a ki a praeparandia másod évén már harmadszor megbukott, «kizáratik az intézetből és az összes intézetekből, minthogy oklevél-lopás és hamisítás bizonyult reá, és minthogy magaviseletével botrányokat okozott, és minthogy javíthatlan korhelyelyé vált, és minthogy csalásokkal sokakat megkárosított. Miről az illető atyja ezennel hivatalosan kiváló tisztelettel értesittetik, stb. stb.» Végül vigasztaló szavak.

Ezt a levelet már senki sem látta az utczánkban, csak talán a timárné, kinek Karolina leánya sok sirás-rivás után, végre egy jómódu vargához ment feleségül.

Az öreg Demián Józsefnek valami eltévedt sóczédulákat kellett volna helyrehozni; sok vesződése volt adósságok miatt, egy árva szót sem lehetett tőle kicsikarni a fiára vonotkozót; megnövekedtek feje fölött a sulyos gondok; megtört és elzárkózott. A kinek örökké egyetlen álma van és azt kiméletlenül fosztja szét a hideg reggel, mint a hogy szétpattan a levegőbuborék az első szélre, nehéz annak megalkudni a valósággal.

... Egyszer aztán sokat tanakodtak az utczánkban, hogy miképen eshetik, hogy a hiusága leszámitásával különben oly ép eszű ősz ember, mint Demián József, a maga keze által váljék meg az élettől.

Még az apja temetésén sem láttuk Demián Imrét és azóta sem. Mostanáig sem hallottunk hirt róla és el is feledjük, pedig még ezelőtt csak két évvel, mikor kifogástalan uri ruhában, aranykeretű orrcsiptetővel, czilinderben és keztyüsen ellátogatott hozzánk, mennyire érdeklődtünk iránta és mennyire tiszteltük.

A FORRADALOM HAITIBAN.

Hippolyte tábornok, a haitii köztársaság elnöke.

Amerika sok millióra menő néger lakosságából, mely az Egyesült-Államok délkeleti részében, Braziliában és Közép-Amerika sok szigetén a lakosság túlnyomó részét teszi, csak egyetlen kis töredék alkotott önálló országot Haiti szigetén. Ez a kis néger ország, melynek megalapítója a néger Napoleonnak nevezett Touissaint L'Ouverture volt, már közel száz év óta áll fenn, de csak is azért, mert az európai és amerikai hatalmak közül egyik sem vágyakozik meghódítani. Máskülönben a négerek itt sem mutatják magukat politikailag éretteknek s csak oly rendezetlen viszonyok uralkodnak közöttük is, mint Liberia államban, melyet az amerikai emberbarátok Nyugot-Afrika partjain egyenesen abból a czélból alapitottak, hogy az európai műveltséget már megismert négerek innen afrikai fajrokonaik művelődését is előmozditsák. Mindkét helyen elsajátitották a négerek az európai műveltség külső mázát, de csak is ezt, különben valósággal félvadak maradtak. Liberiában azonban aránylag véve még jobb dolguk van, mert itt csak az urhatnámság s gyermekesen könnyelmű gazdálkodás miatt vannak állandó bajaik. Haitiban ellenben ezekhez még a folytonos vérengző forradalmak is hozzájárulnak. Ez a kis néger köztársaság hiressé lett arról, hogy a forradalom állandó benne és csak elvétve akad egy-egy év, midőn polgárháború ne dúlna.

Jelenleg a polgárháborúnak főoka a telivér négerek és a kevertvérűek versengése. Az előbbiek vezére *Hippolyte* tábornok, a köztársaság jelenlegi elnöke, a másik pártté pedig *Legitime* tábornok, egyik volt elnök, kit, mint többi társait is, polgárháború fosztott meg állásától. A forradalom f. évi május 25-én tört ki egész váratlanul s titokban előkészitve. *Hippolyte* elnök kiséretével templomban időzött, midőn egy csomó felfegyverkezett polgár *Legitime* volt elnök egyik régi miniszterének vezetése alatt megrohanta a börtönt Port-au-Prince-ben s mintegy 200 politikai foglyot kiszabadított. Jellemző a köztársaság viszonyaira nézve, hogy *Hippolyte* elnök a lázadás hírére a templomban maradt, az ajtókat eltorlaszoltatta s védelemre gondolt. Magától érthető, hogy ez a védelem nem tartott volna soká, ha véletlenül a városban levő katonaság hű nem marad hozzá s a lázadókat egy pár sortűzlövéssel meg nem szalasztja. A remegő elnökből csakhamar boszuálló zsarnok lett. Az országban összefogdostatta a lázongókat és gyanus egyéneket, s hogy ezentul még csak a börtönökből se szabadíthassák ki őket, egymásután lemészároltatta mindannyit. Legujabb hirek szerint már 300 embernél többet végeztetett ki. Egy Rigaud nevezetü franczia eredetű kereskedőnek kivégeztetése miatt a franczia konzul panaszt emelt s ez ügy a párisi nemzetgyűlésben tárgyalás alá került. A jelen évi haitii forradalomnak ezáltal némi hirneve is támadt (rendesen még az amerikai lapok is csak az apró hirek s petit betüs táviratok között említik meg az itteni forradalmakat), de úgy látszik, hogy az ügynek további folytatása nem lesz s a néger köztársaság nyugodtan folytathatja eddigi nem épen kedélyes életmódját.

A jelenlegi elnököt, *Hippolyte* tábornokot, kinek arczképét is bemutatjuk, különben általában dicsérik. Hires tanár fia volt, s államköltségen Franciaországban tanult, a honnan visszatérve, Haitiban katonai iskolát alapított, mely még ma is a legjobb iskola az egész köztársaságban. Mintegy másfélévvel ezelőtt lett elnök, természetesen forradalom után, mely Sully-Guerrier vezetése alatt támadt; mondják, hogy népszerüsége onnan ered, mivel elnöki székének elfoglalása ujtán higgadtan és mérsékelten viselte magát. Mostani vérengzése sem tette őt gyülölt emberré, sőt ellenségeinek nagyobb részétől megszabadulva, elég nagy hatalma van, bár ő maga sem hiszi, hogy mint elnök megérje annak a hatodik esztendőnek végét, a mennyi időre választották. Bizony nagy csoda is volna ez a haitii néger köztársaság történetében.

AZ ÉG CSODÁI.

Wilfried de Fonvielle után.

A nap meteorológiája.

Ezelőtt alig ötven évvel a híres *Arago* ritkított betükkel azt nyomatta ki az általa szerkesztett csillagászati lapban, hogy csillagász vagy természetbuvár, a ki jó hirére ad valamit, az időjárás jóslatával soha sem fog foglalkozni.

Ma a nagy tudós állitását az egész világon megczáfolják, a mennyiben nem létezik hirével törődő hatalmasság, melynek ne lenne a maga központi meteorológikus irodája, és viszont nincsen központi iroda, mely legalább kétszer egy napon azt ne tenné, mit Arago annak idején oly határozottan megtiltott.

Hogy az időjárás megjövendölése mily értékkel bir, azt e helyütt nem akarjuk feszegetni, hiszen az egymással ellentétes nézetek kiegyenlitése alatt a tudomány folytonos haladása mindig újabb titkokat oldat meg velünk, miért is nem annyira az elv helyes volta, mint inkább a vita tárgyát képező tárgy bir aktuális értékkel.

A mostani meteorológia nem törődik régen felállított elvek kutatásával, nem ragaszkodik ahhoz, mit vitás dolognak tekintünk, hanem a különféle tüneményeknek, melyek a földközelében előfordulnak, az égi testekben történő változásoknak, nevezetesen pedig a napnak, mint a világosság és az élet kútforrásának tulajdonitja.

Arago nem áldozott a nagy égi test oltárán, de élete utolsó éveiben megbánta, hogy az általa oly határozottan kimondott itéletben a nap befolyását számba nem vette.

A meteorológiával már századok előtt foglalkoztak, csakhogy akkoriban a vegyészetet alkhimiának, a csillagászatot pedig egyszerű szemfényvesztésnek tartották. A babonasággal járó téves eszmék eltünése után, az emberi ész önkéntelenül a nap felé fordította figyelmét.

1826-ban egy jelentéktelen németországi város *Schwable* nevű polgármestere, mint afféle műkedvelő csillagász, sokat foglalkozott a napfoltok jellegével, melyekről azt hitték, hogy minden rendszer, czél és irány nélkül jelennek meg, s így a természet valami bolondos szeszélyéből erednek. Ámde a kitartó polgármester nagy ámulatára rájött, hogy ama bolondos szeszélyben bizonyos rendszer van. Húsz évi folytonos megfigyelések után végre észrevette, hogy ugyanazon foltok mindig egyforma számban és helyen koronként megjelennek. Ezen körülmény annyira érdekelte, hogy nagy ügygyel-bajjal megszerezte magának mindazon régi időkben megjelent okiratokat, melyek a nap megfigyeléséről feltalálhatók voltak. Ezekben minden hiányos és primitiv okadatolások daczára, szintén azt találta, hogy *a foltok tizenegy évi időközökben* szoktak rendesen visszatérni. Schwable találmányát még a negyvenes évek végén nevetséges elmefuttatásnak tartották, mig jelenleg a tizenegy éves turnust senki többé kétségbe nem vonja.

Mihelyt a bátor feltevés helyes volta bebizonyult, fontosságát is el kellett ismerni. A nap foltjai és egyéb természeti tüneményekközt bizonyos titkos összefüggés áll fenn, mely nagyobb társadalmi tüneményekre is befolyást gyakorol.

A nap foltjaiból József Pharao előtt a hét kövér és hét sovány esztendőt megjövendölhette. Mostanában nem szükséges, hogy valamely fejedelem hét kövér és hét sovány tehenekről álmodjék, a napfoltok tüzetes megfigyeléséből könnyen kiszámíthatja az időt, melyben alattvalóinak élelmezéséről gondoskodnia kellend.

Azonban a dolgok természete azt hozza magával, hogy bizonyos haladás soha sem marad egyedül, és valamely szerencsés eszmét többnyire még jobb kombinácziók szoktak követni.

Azt kezdték sejteni, hogy a napfoltok időszaka a delejtű naponkénti változásaival egyszerre szokott beállni.

A napfoltok tehát a delejtű rezgéseivel össze lennének kötve, vagyis a földi delejességhez ragaszkodnának, mely általános elemet a naptól nyerjük.

Monreaux úrnak a st.-mauri megfigyelő állomáson 1889-ben tett tanulmányaiból kitünt, hogy ama feltevés nagyon is helyes. Igy a delejtü naponkénti mozdulatai 1878-ban tökéletesen megegyeztek az 1889-ben ugyanazon *órában és perczben előfordult* mozdulatokkal.

A HUNYADIAK VÁRKASTÉLYA TEMESVÁROTT.

Ugyanazon időben és napon 1878-ban és 1889-ben egymáshoz tökéletesen hasonló időjárást észleltek.

Valamint a napba nem nézhetünk, úgy egyéb tulajdonságait a delejtű közvetítése nélkül sem tanulmányozhatjuk.

A rejtélyes összeköttetést, mely a nap és a delejtű közt fennáll, semmi sem jellemzi annyira, mint a földrengések és tűzokádó hegyek kitöréseinek alkalmával mindig előforduló mozgás, mely a delejen észlelhető. A Vezuv, vagy a Krakatoa kitöréseit a saint-mauri observatoriumból ép úgy meg lehet figyelni, mint a helyszinén. Egy másodpercz századik részére Greenwichben kiszámíthatjuk azon időt, midőn valamely az Atlanti-oczeán szigetén az évezredek óta folyton tüzes lávát kihányó hegy oldalai újra kifakadnak.

A Vezuv kitörései mozgásba hozzák a világ egész delejes hatalmát, és a napon észlelhető különféle foltok, csakis ily nemű tünemények alkalmával ötlenek szemünkbe. Magától értetődik, hogy miután a föld nem gyakorol befolyást a napra, hanem ettől feltételeztetik planétánk létezése, a napon különféle, de azért mindig bizonyos időben látható foltok az időjárásra bizonyára nagy hatást gyakorolnak, sőt azt egyenesen szabályozzák.

Monreaux folytonos megfigyeléseit rendesen a föld minden meteorológikus állomásaival közli, és a mint látjuk és tapasztaljuk, az időjárás befolyására nézve több vagy kevesebb gonddal összeállított jóslatok most már pozitiv adatokon alapulnak, melyek bennünket cserben nem hagynak.

Nem tévedünk, midőn nagyon közelinek tartjuk azon időt, a melyben az égi tünemények befolyásából részünkre hasznos következtetéseket fogunk levonni.

A nap foltjai számunkra ama nagyszerű égi test valóságos fényképét megszerzik és rajtunk áll, hogy abból minél többet tanulva a teremtés titkainak megoldásához járuljunk.

A NÉMET CSÁSZÁR LONDONBAN.

II. Vilmos német császár az angol királyi udvarban lefolyt családi ünnepek után meglátogatta London városát is. Három napot töltött itt csupán, julius 8-án szerdán este érkezett meg, s már szombaton este ismét eltávozott, de ezen nehány órát a szó szoros értelmében teljesen felhasználta. Még alvásra is alig maradt ideje s minden étkezését egy-egy nyilvános vagy zártkörű, de ünnepi jellegű lakomával kapcsolta össze. Közönséges életmódhoz szokott magánember alig győzte volna meg azt a sok ünnepet és szertartást.

Rögtön megérkezése után este 9 órakor a Covent Gardenben levő királyi olasz operába hajtatott, hol tiszteletére díszelőadást tartottak «Lohengrin», «Romeo és Julia», «Orfeus» és a «Hugonották» egyes kiválasztott jeleneteit adván elő a társaság legkiválóbb művészei, kik közül azonban a franczia születésüek már előzetesen kijelentették, hogy ezen este nem jelennek meg a szinpadon. Az opera bensejét nagyszerűen diszitették fel szőnyegekkel, zászlókkal és virágokkal, mely diszitéshez hozzájárult még az a körülmény is, hogy a megjelent férfiak kivétel nélkül disz-egyenruhában vagy udvari öltözetben voltak, s a nők virágokkal és drága-kövekkel gazdagon diszitették magukat. Az előcsarnok

A székesegyház. Megyeház.

A LOSONCZY-TÉR TEMESVÁROTT. — Rauscher Lajos rajza.

15 év óta van ebben az állásban. A követeknek, szintúgy mint a nagyköveteknek, etikett által megállapított egyenruhájuk van, de láthatjuk a képből is, hogy ez már nem oly díszes és csillogó, mint a nagyköveteké, sőt akad közöttök egy (*Lincoln*, a hatalmas amerikai Egyesültállamok követe), ki a szertartásokat teljesen mellőzve, közönséges szalon öltözetben jelent meg a fogadásnál. De csak is ez az egy puritán köztársasági ember az, ki a szertartásokra nem figyel, a többiek mind egyenruhát hordanak, bár ez az egyenruha az exotikus államok követeinél (minők Khina, Sziam, Persia, Görögország stb.) a nemzeti öltözethez vonzódva, nagyon eltérő a megszokott európai egyenruháktól.

Képünkön, melyhez külön magyarázó kulcsot is közlünk, hogy az egyes nevezetesebb egyének arczképét ki-ki felkereshesse, a nagykövetek állanak előtérben s ezeken kívül van még az angol fő szertartásmester, *Sir Cristopher Teesdale*, katonás egyenruhájában, mint a ki ily nagy fogadások alkalmával, s különösen azok rendezésénél, a legfőbb teendőt végzi. A konzulok közül, kik már nem annyira politikai, mint inkább kereskedelmi képviselők, s kiknek száma Londonban, a világforgalom egyik gyúpontján, egész legió, már csak egyesek láthatók e képen s azok is nagyobbrészt oly államokból (Mexikó, Uruguay, Hawaii), melyek a külön követtartás költségét alig birhatnák meg. Tudvalevő dolog azonban, hogy az ily konzulok nagyobb része nem abból az országból való, mert az államok költségkimélésből igen gyakran adják meg ezt a czímet és méltóságot idegeneknek is. Budapesten így van képviselve egész sereg kisebb európai állam s nehány más földrészbeli is, mint Persia, Argentina és mások, s viszont a Balkán-félszigeten s környékén kívül, a hol kereskedelmi és társadalmi érdekeink nagyon erősek, monarkhiánkat is túlnyomólag csak ily tiszteletbeli konzulok képviselik.

Jelentékeny államok fővárosaiban, s így természetesen Londonban is igen nagy testület a diplomácziai kar, s mivel ennek minden egyes tagja féltékenyen őrzi tekintélyét, még a külsőségekben és apróságokban is, az ily nagy diplomata-fogadások rendesen csak csillogó külsőségek és merev szertartások. Kedélyességről ily helyeken szó sem lehet, valódi mulatságról még kevésbbé, s legtöbb józan eszű ember örvend, ha a szertartásnak mielőbb vége van. Londonban ily fogadások sokkal ritkábban is történnek már, mint a külsőségekhez jobban ragaszkodó európai kontinens nagy udvarainál, hol a diplomácziai kar felvonulása csaknem állandó staffage-ja minden udvari eseménynek.

FRENCH SHELDON ASSZONY.

FRENCH SHELDON ASSZONY, AFRIKAI UTAZÓNŐ.

Afrikában, a földrésznek azon vidékeit értve ez alatt, hova a vasút és gőzhajó mindeddig el nem jutott, aránylag nagyon kevés művelt nő járt. A hírneves utazók között csak egyetlen nő volt, ki a Szahara bensejébe jutott el, a hollandi eredetű Tinné, kit utazása közben rablók gyilkoltak meg, s a felfedező utazók közül is csak egy vitte el ide magával nejét: Baker Sámuel, a Nilus forrásainak híres felfedezője, s ez utóbbi azért érdekelhet különösen minket, mivel ez a nő budapesti születésű volt.

E két nevezetes afrikai utazóhoz jő most egy harmadiknak neve: *French Sheldon* asszonyé, kinek arczképét (afrikai útiruhájában s háttérben az afrikai kunyhókkal) most mutatjuk be. Ez a nő amerikai születésű, de jóformán gyermekkorában költözött át Angliába, hol állandó lakása van. Gyakorlott és tapasztalt utazó, s mint sok más angol nő, ő is bejárta már vasúton és gőzhajón a földgömb nagyobb részét s csak legújabban Stanley világhírű utazásának eredményei keltették fel benne azt a vágyat, hogy Afrika ismeretlen belsejébe is elhatoljon s ott kukatásokat tegyen.

French Sheldon vállalata nem volt kalandos jellegű. Több kiváló utazóval s magával Stanleyval is személyesen tanácskozott, gondos előtanulmányokat tett s karaván ja, melyet Zanzibárban szervezett, teljesen megfelelt az igényeknek. Mindamellett nagy költséggel és gonddal szervezett utazása, melyből pár héttel ezelőtt tért vissza, lényegében eredménytelen maradt, mivel a forró égöv annyira megrongálta idegeit s általában egészségét, hogy kénytelen volt tervéről lemondani. Csakis a Kilimandzsaro havas vidékéig hatolt el, mely jóformán az egyenlítő alatt van jól benn Afrika bensejében, de a melyet már számos kiváló utazó látogatott meg s környékét különösen az angol Johnston s a német Meyer leírásai után alaposan ismerjük. Tudományos tekintetben csak a kis Sala-tónak, egy kihalt vulkán kráterében fekvő álló víznek részletes kikutatása és megismertetése voltak *French Sheldon* útjának főeredményei. Az elismerés azonban méltán megilleti a nőt, ki jelentékeny anyagi és erkölcsi áldozatot hozott a tudomány érdekében.

A TEMESVÁRI KIÁLLITÁS.

A vidéki kiállítások iránt nálunk a bizalom csak újabb időben kezd igazán nyilvánulni. Igaz ugyan, hogy az országos kiállítások hazánkban a vidéki városokban indultak meg s csak Kecskemét, Szeged és Székes-Fehérvár sikerei után kerülhetett Budapest sorra, hogy egy igazán országos és általános kiállítás keretében csoportosítsa hazánk gazdasági és kulturális haladásának vivmányait. E nagysikerű kiállítás után azt kellett hinnünk, hogy a vidék sokáig békében fogja hagyni a kiállítások ügyét, mert hisz az 1885. évi kiállítás hatása bizonyára bénítólag fog hatni a vidéki kezdeményezésekre, melyek nem versenyezhetnek s nem felejthetik el a budapesti nagy kiállítás messzeható sikerét. Kellemesen csalódtunk. Az utóbbi négy év alatt Pécs, Arad és Temesvár próbálkoztak meg nagyobb, u. n. «kerületi» kiállításokkal, mindegyik tisztességes sikert ért el, de valamennyit fölülmulta a julius 19-én megnyilt temesvári kiállítás.

És ez természetes dolog. A kiállítási ügy évről-évre fejlődik, s a kik vele foglalkoznak, sokat tanulnak, eleget tapasztalnak arra, hogy egy újabb kiállításban hasznukra fordítsák tanulmányaikat. Igy van ez a temesvári kiállításnál is, melynek szervezői, s főleg *Strasser* Albert kamarai és kiállítási titkár, ügyesen tudták mindazt kiaknázni, a mi előnyöset eddig a kiállítások nyujtottak.

Ezért tünik föl már első tekintetre a temesvári kiállítás épületeinek ügyes csoportosítása. A bejáratnál kellemesen lep meg bennünket, hogy nagy terület van föntartva az igazgatósági épület és az iparcsarnok között a sétáló és pihenő közönségnek. Ez a modern kiállítási irányzat, mely a látogatóknak nemcsak a tanulmányozásra ad módot, hanem a pihenésre, kellemes szórakozásra is. És hogy ezt mind könnyü szerrel el lehet érni, csak névszerint kell fölemlíteni azokat az épületeket, melyek a most említett nagy pihenő- és sétatér (vulgo: korzó) körül vannak és pedig: a zene-pavillon, czukrászat, kávéház, vendéglő- és sörház, a phonograph pavillonja, a szeszesitalok kostoló-fülkéi és Törley József pezsgő-pavillonja. Mindezekből sohasem fogyott ki még eddig a közönség s mindenütt jól érzi magát a látogató, ha a fárasztó körmenet után megpihenni vágyik.

Nem is kis föladat a kiállítást laikus szemmel végigtekinteni. A 82,000 négyszögmétert elfoglaló területen a fedett tér 20,000 négyszögmétert foglal el s ennek több mintegy negyed részét képviseli az iparcsarnok, melynek központi kupolája 31 méter magas. Igen czélszerű is az iparcsarnok beosztása. Kicsiben hasonlít a városligeti főcsarnokhoz. A rotundában tömött sorokban látjuk a szebbnél szebb tárgyakat, körös-körül pedig tágas és kitünően beosztott, ügyesen kihasznált termek foglalják magukban a kiállítás legfontosabb csoportjait, u. m. Temesvár város, az ipari tanműhelyek, a Vaskapu, a selyemtenyésztés, a dohánygyártás, a méhészeti, mezőgazdasági, butoripari- s női- és házi ipari csoportokat.

Külsőleg is impozáns látványt nyujt, főleg, ha a villamos világításnál tündéri fényben uszó főhomlokzatot tekintjük; nem lép föl nagy praetenziókkal és egyszerűségében mégis eléggé méltóságos, hatása kellemes és vonzó. A többi épületek közül még a fém- és vasipari pavillon s az osztrák-magyar államvasút pavillonja említendők, mint a melyek külsőleg szintén eléggé mutatósak. A többi barakk- és fészerszerű gépcsarnoktól eltekintve, a pavillonok kellemes változatban vannak a kiállítás területén elszórva. Két egymáshoz hasonló pavillon nem akad, mindegyik másik stilt képvisel. csak egyben hasonlóak: könnyed, villaszerű csecsebecsék, melyek magukban is diszitik a kiállítást. Iyenek a czukor-pavillon, a torontáli pavillon, az erdészeti csarnok, Vinga, Fehértemplom és Bogsán városok külön pavillonjai.

A terület többi részét még más épületek töltik ki, s a szabadban is számos fa-, kő- és czement-ipari tárgy van fölállítva. Különös dicséretet érdemel azonban a területnek párzsit- és virágkertészeti berendezése, mely az ottani hires *Mühlé*-ben igazi mesterére talált.

Tehát a kiállítás külső hatása kellemes a szemre és a jó ízlésre egyaránt. A mi a beltartalmat illeti, ez a temesvári kiállítás sikerének második főtényezője. Látszik, hogy iparosaink, termelőink sokat tanultak s igénytelen tárgyakat is dekorativ szempontból jól tudnak bemutatni. A főváros és az országos hírű kiállítók tárgyairól fölösleges volna szólani, mert itt a főfigyelem a délmagyarországi tárgyakat illeti. És bár itt szakszerű birálatnak helye nincs, egész általánosságban meg lehet jegyezni, hogy egyrészt versenyképes, modern ipari termeléssel találkozunk, másrészt kezdetét látjuk olyan szorgalomnak, melynek fejlesztése és támogatása e vidékre nézve kiváló fontosságú érdek.

Elismerte ezt maga Baross miniszter is, a ki a megnyitás alkalmával nagy figyelemmel tekintette meg a kiállítást. Személyes megjelenésével ünneppé emelte a megnyitást. A csinos stylben tartott igazgatósági épület előtt ott volt a miniszter körül az egyház, a megye, a város és a katonaság színe-java, a megyei és szomszédvidéki notabilitások, kiállítók és érdeklődők. A korzón előkelő hölgyvilág, a meghivott egyletek, intézetek képviselői, a polgárság tarka csoportokban foglalt helyet s nagyban emelte az ünnepély látványosságát és fényét. (A kiállítás megnyitását feltüntető rajzunkon a Baross Gábor miniszter üdvözlők élén Molnár Viktor temesi főispán alakja is fölismerhető.)

A miniszter, a ki a vasárnapi munkaszünetet kezdeményezte, az első munkaszünetes vasárnapon díszes hallgatóság előtt hirdette a munka dicsőségét és elismeréssel hajolt meg a munka, a szorgalom, a tudomány ama számos jelei előtt, melyeket a temesvári kiállítás nyiltan föltár, és melyeknek hathatós fejlesztésére ez a kiállítás csak kedvezően kinálkozó alkalom lehet. —*i.*

EURÓPÁBÓL AMERIKÁBA.

Ezelőtt alig negyven évvel a nagy tengeren való utazásra csakis az szánta el magát, ki maga helyett más valakit nem küldhetett, vagy pedig Európából minden áron menekülni akart. Nem veszszük e helyütt számításba a tudományos kutatások vagy egyéb küldetések nyomán utazókat, mert ezekre az út különféle esélyei és viszontagságai mérvadó befolyást nem gyakorolhattak. A ki akár Londonból, Párisból vagy a

DIPLOMATÁK FOGADTATÁSA AZ ANGOL UDVARNÁL.

Európa államainak fővárosaiban a legérdekesebb látnivalók közé tartozik a diplomaták hivatalos fogadtatása az udvaroknál. A földgömb minden részének egy-egy képviselője jelenik meg ilyenkor vagy a diplomaták gazdag pompáju díszöltözetében, vagy nemzeti díszruhában, a legváltozatosabb rendjelekkel megrakva s e mellett a különféle katonai és tengerészi egyenruhák is csaknem mindenkor képviselvék, mivel annyival inkább, mert a kép egyúttal arczképgyűjtemény is, s igen természetes, hogy oly előkelő udvarnál, minő az angol, a diplomata-testület tagjai közé minden állam lehetőleg legkitünőbb fiait szokta elküldeni.

Minden külállami képviselők között rangra és tekintélyre nézve legkiválóbbak az úgynevezett *nagykövetek*, kiket még nagyjában ma is, de azelőtt kivétel nélkül csak nagyhatalmasságok szoktak küldeni más nagyhatalmasságok udvaraihoz, s kik, mint saját hazájukban már kiváló szerepet játszott, vagy fejedelmi vagyonu és magas rangú polgárok, hivatalos állásukban is nagy donban 7 ily nagykövet van s ezek doyenje most *Waddington*, a franczia nagykövet, egykor sokat emlegetett miniszterelnök, ki már nyolcz éve foglalja el ezt a helyet, hova 1883 julius 18-án neveztetett ki. Nem érdektelen felemlítenünk, hogy előtte a doyen gróf *Károlyi* Alajos, a mi nagykövetünk volt. Természetes, hogy ez az állás gyakran változik. Legtovább volt még doyen Londonban *Musurad* pasa, ki 35 éven keresztül tartózkodott Angliában, mint Törökország nagykövete s így igen természetesen nagyon ismeretes volt az egész óriási városban. Ha az időszerinti doyen távol van, a kinevezés

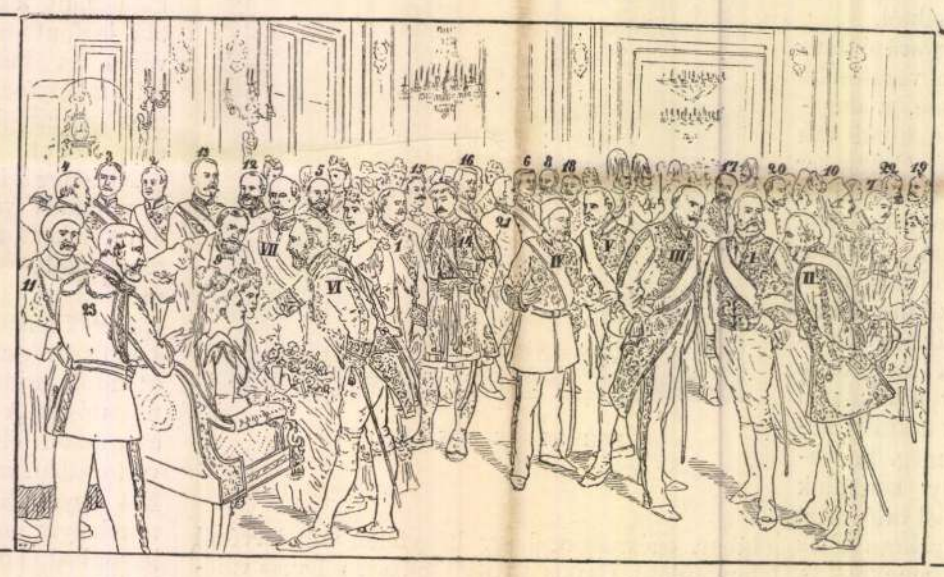

Nagykövetek:

I. Waddington (Francziaország.)
II. De Staal (Oroszország.)
III. Hatzfeldt gróf (Németország.)
IV. Rustem pasa (Törökország.)
V. Deym gróf (Ausztria-Magyarország.)
VI. Tornielli gróf (Olaszország.)
VII. Da Casa Laiglesia marquis (Spanyolország.)

Követek:

1. Bylandt gróf (Hollandia.)
2. Solvyns báró (Belgium.)
3. Plagino (Románia.)
4. Dominquez Lajos (Argentina.)
5. Medina Crisanto (Guatemala.)
6. Gruics (Szerbia.)
7. Angulo Fülöp (Kolumbia.)
8. Antunez Károly (Chile.)
9. Lincoln Róbert (Egyesült-államok.)
10. Mirza Mohamed Ali Khan, (Persia.)
11. Sieh Ta-jén (Khina.)
12. Akerman (Svédország.)
13. De Bille (Dánia.)
14. Gennadius (Görögország.)
15. De Soveral (Portugal.)
16. de Souza Correa lovag (Brazilia.)

Miniszter resident (főkonzul):

17. Latortne (Hayti.)

Konzulok (Charges d'affaires):

18. Hoffnung A. (Havaii szigetek.)
19. Dr. Nin Albert (Uruguay.)
20. Dom Pablo Martinez del Campo (Mexiko.)
21. Phra Dithakar (Sziam.)
22. Jovicsics M. F. (Szerbia.)

Az angol királynő szertartásmestere:

23. Sir Christopher Teesdale altábornagy.

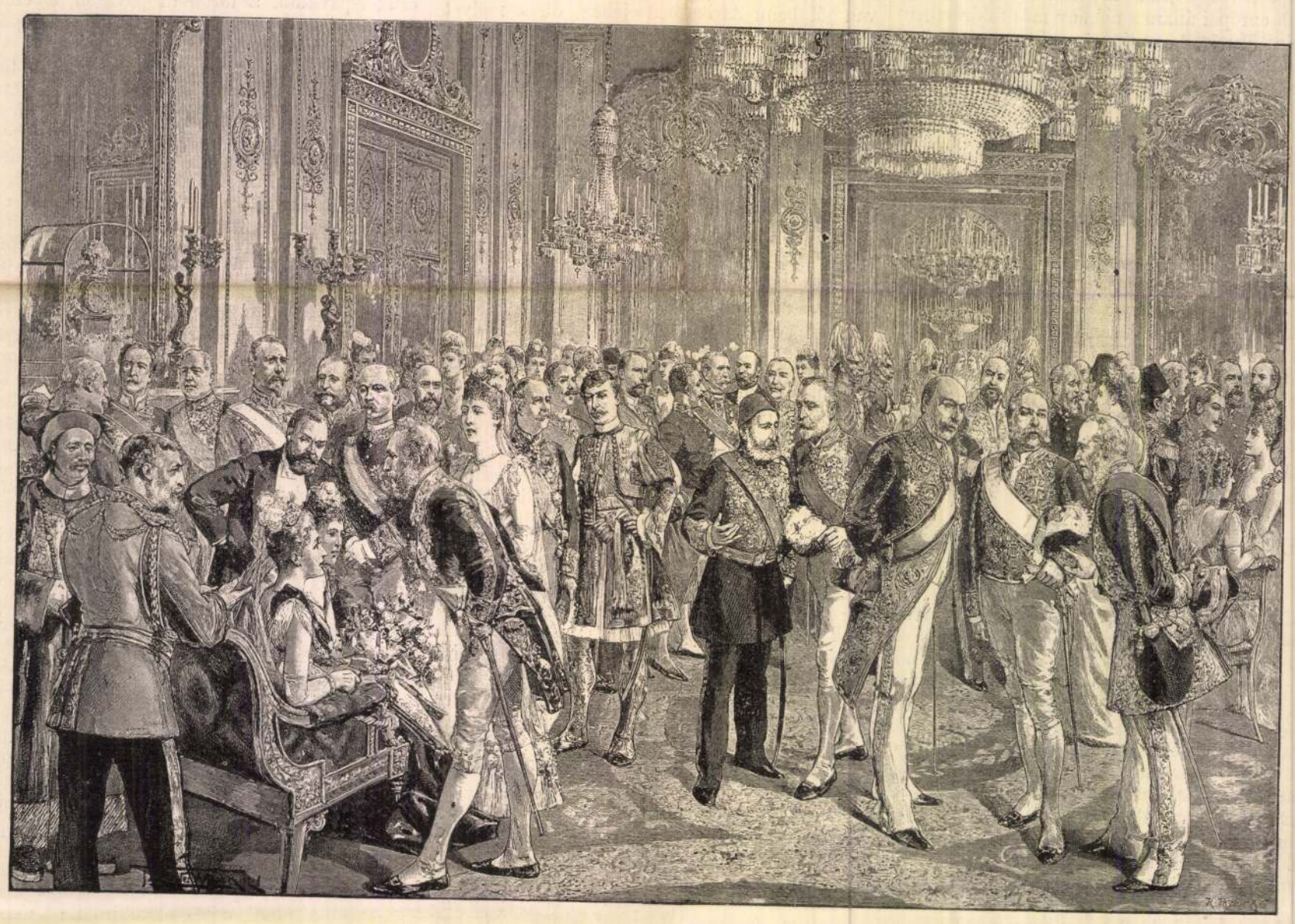

DIPLOMATÁK FOGADTATÁSA AZ ANGOL UDVARNÁL.

a nagy diplomata-testülethez nemcsak a nagykövetek, követek és konzulok, de a katonai és tengerészi meghatalmazottak is odatartoznak. Hozzájárul a kép tarkaságához ezenkivül a nagy fogadások alkalmával szintén jelenlevő udvari méltóságok tarka egyenruhája és az előkelő nők ez alkalommal pazarul alkalmazott ékszereinek fénye. Valóban, egy ilyen nagy fogadást részletesen megszemlélni s leírni nem csak egy pár órai munkába kerülne.

Mivel azonban közönséges halandó igen könnyen megfuthatja életpályáját úgy, hogy ily nagy fogadást még a királyi paloták kapuja előtt sem lát meg, nem tartjuk érdektelennek egy ily fogadás hű képét közölni, az angol udvarból, tiszteletben szoktak részesülni, s kiknek a fontosabb politikai alkudozásokon kívül a megbízó állam társadalmi képviselése is feladatuk s ezért rendesen óriási összegű fizetésük s külön szép palotáik vannak. A mult századokban, különösen Spanyol- és Francziaországban kifejlődött merev diplomácziai etikettet még most is pontosan megtartják, s hogy a rangfokozat tekintetében ne történjék közöttük versengés, kinevezetésük sorrendjében foglalnak helyet s a legrégebben kinevezettet, az úgynevezett «doyen»-t mintegy egyenlők között elsőnek tekintik, ki minden oly esetben, midőn valami etikettékérdés merül fel, az udvar és a többi nagykövetek között közvetítő szokott lenni. Jelenleg Lonsorrendjében utána következő tölti be tisztjét, így legutóbb is, midőn Londonban a német császár jelenléte alkalmával fenforgó szertartásokat kellett megállapítani, a franczia Waddington helyett, ki könnyen érthető okokból nem volt jelen, *De Staad*, az orosz nagykövet szerepelt, mint doyen. Mondják, hogy az angol udvarnál egyénileg az összes diplomaták közt ez az orosz nagykövet a legkedveltebb ember, mint igen szellemes és élczes társalkodó.

Hasonlókép van doyen a *követek* között is, kik többnyire szintén előkelő politikusok, s hazájukban rendesen már mint államférfiak szerepeltek. Az angol udvarnál jelenleg a követek doyenje *Bylandt* gróf, Hollandia követe, ki

az átengedendő terület és a laktanyának megmaradó része között 16 méter széles utcza hasíttassék.

Felhívja ennek folytán a belügyminiszter a főváros közönségét, hogy a tárgyalásokat a katonai czélra szolgáló ingatlanok átruházására illetékes pénzügyminiszterrel inditsa meg s kijelenti a maga részéről, hogy a laktanya megszerzése ellen észrevétele nincsen. Kijelenti továbbá, hogy a hadügyminiszter tervét helyesli, mert az a meggyőződése, hogy az átengedendő területen is létesíthető olyan városháza, a mely képes a messze jövő szükségleteit is kielégíteni és mert ez uton két czélt lát biztosítottnak, t. i. hogy egyrészt a terv ez alakban nem kat támaszszon. A lapok különben még most is sok ellentétes hirt jegyeznek föl arról, hogy a trónörökös mikép fogadta a szerelme elé tornyosult akadályokat. A legtöbb újabb hir azonban megjegyez abban, hogy Ferdinánd herczeg és Vacarescu kisasszony közt szó sem lehet házasságról, a trónörökös meghajolt a politikai okok fontossága előtt.

Egy pár bukaresti lap már új házassági tervet is emleget. Állítólag egy angol herczegnő van arra kiszemelve. Ferdinánd herczeg, hir szerint, legközelebb Angliába utazik, s ezenfelül azt mondják, hogy a walesi herczeg augusztusban Sinajába megy, hogy sal arra, hogy leánya a királynét Velenczébe kiséri, felszólíttatik, hogy leányát Velenczében azonnal vegye anyai oltalmába. A királyné időközben már el is utazott Velenczébe s Vacarescu kisasszonynak magasrangu pártfogónőjétől a legközelebbi napokban leendő megválásával a trónörökös szívregényének legkinosabb jelenete is lejátszódik.

Magyar iparczikkek tárháza messze világrészekben. A kereskedelmi miniszteriumban érdekes eszmét pendítettek meg. A jamaikai kiállításon bemutatott magyar ipari termékek sikerén buzdulva, intéző köreink azzal a tervvel foglalkoznak, hogy Európa, Ázsia, Amerika és Afrika nagyobb városaiban az osztrák-magyar konzulságok felügyelete alatt

Szent-Imre finevelő intézet. A megyeház. Temesi takarékpénztár.
A szinház és a Rudolf-trónörökös szálloda. Részlet a Losonczy-térről, a görög kel. templommal.
A Jenő-herczeg-tér a térparancsnokság épületével, a piarista templommal és városházzal.

KÉPEK TEMESVÁRRÓL. Kossak J. fényképei után.

ró a fővárosra tulságos áldozatot, s másrészt elég tétetik a közbiztonsági szempontnak, a mely megkivánja, hogy a belvárosban továbbra is legyen egy laktanya. Kijelenti a belügyminiszter, hogy ha a főváros a jelzett álláspontot magáévá teszi, az ő támogatására feltétlenül számithat, minélfogva elvárja, hogy a főváros hozzá a tárgyalások minden fontosabb mozzanatáról jelentést tegyen.

A román trónörökös szivbeli viszonya Románia határain túl is foglalkoztatja az érdeklődést, s némely lapok a politikai események közé sorozzák. Igy a kölni lap azt irja, hogy Ferdinánd herczeg szerelmét bizonyos politikai fondorlatok nagyon kiaknázták, s az orosz intriga saját czéljaira igyekezett kizsákmányolni, hogy Románia trónja körül zavaro- az említett tervet megbeszélje. Egyszer már volt szó a román trónörökös eljegyzéséről egy angol herczegnővel, még pedig az edinburghi herczeg egyik leányával, kinek anyja orthodox herczegnő, II. Sándor orosz czár egyik leánya. Minthogy tehát a Ferdinánd herczegnek szánt élettárs anyja «igazhivő», azt hiszik, hogy e házasság a román népnek tetszeni fog. Ez angol házasság tervét most újra fölvetették. — A trónörökös szivügyéről még a következőket olvassuk: A Vacarescu kisasszonynyal való házasság terve egészen elejtetett. A kisasszony anyjának kisérletei, hogy leányának a királyné közeléből való eltávolítását halogassa, sem vezettek czélra. Vacarescu asszonynak egy táviratára, mely szerint leányát csak 14 nap mulva viheti el, a király egy táviratt felelt, melyben Vacarescu asszony — utalásminta s áruraktárakat rendezzenek be ipari termékeinkből. Igy a külföld közelebbről ismerkedhetik meg hazánk iparával és kereskedelmével. Mindez azonban még csak terv. Megvalósulására az is szükséges, hogy az osztrák kereskedelmi miniszterrel megállapodás jöjjön létre.

Pénzverés. Bulgária számára Magyarországon verik az ezüst pénzt, összesen 8 millió frank értékűt. A bolgár kormány nemzetközi pályázatot hirdetett a pénzverésre, és Szófiában a magyar ipar és kereskedelmi bank ajánlatát fogadták el. A végleges szerződést e hó 20-ikán kötötték meg. Az ezüst pénzeket a körmöczbányai állami pénzverő intézetben készítik el.

Kisfaludy Károly szobra Győrött. Mátray Lajos fiatal szobrász már elkészítette Kisfaludy Károly

szobrának mintáját, mely most a Benedek-rend győri épületében van kiállítva és sokan nézik. A Rábahídon túl levő kis sétányon, a szinházzal szemben fölállítandó érczszobrot harmadrész nagyságban mutatja a minta, s elismeréssel irnak mind a szobrász felfogásáról, mind a mű hatásáról. A költőnek elmélyedő s jóságot sugárzó arczát beárnyékolják göndör fürtjei. Tartása könnyed; köpenye vállára van vetve; baljában papirtekercset, jobbjában irónt tart. Az alapzat választékos izlésről tanuskodik.

Új magyar nemes. *Neugebauer* László, mint a hivatalos lap közli «a magyar irodalom terén szerzett érdemei elismeréseül» a magyar nemességet kapta, valamint törvényes utódai is. Rövid idő alatt ez a második kitüntetés, melyben Neugebauer részesül. Nem régiben rendjelt kapott. Neugebauer a magyar irodalom termékeit fordítja németre. — E legújabb magyar nemességet több lap megjegyzésekkel kiséri, elégségesnek tartván, hogy «a magyar irodalom terén szerzett érdemek,» melyek magyar művek németre fordításából állanak, már előbb rendjellel jutalmaztattak. Egyik lap Viktor Emanuel szavait idézi: «Szivart és Szent-Móricz-rendet nem tagadhat meg az ember senkitől, a ki kér.» De rövid idő múlva újabb kitüntetés, mialatt Neugebauer valami jelentékenyebb munkásságot nem tanusított, már kihivja a megjegyzéseket, annál is inkább, mert nálunk vajmi ritka az irodalmi érdemek hivatalos elismerése. — A «Budapesti Hirlap» még ezt jegyzi meg: «annyit megtehetne Neugebauer, hogy a magyar nemességhez a nevét is megmagyarosíthatná. Egész életében másokat fordított németre, legalább önmagát fordítsa le magyarra.»

Balaton-Füred eladó. Az utóbbi időkben többször emlegették, hogy társaság alakult, mely Balaton-Füredet meg akarja vásárolni és a fürdőhelyet minden kényelemmel, a modern igényeknek megfelelően berendezni. A Benedek-rend, melynek e kies hely tulajdona, hajlandó is volna az eladásra, ha meggyőződnék, hogy Füred jó kezekbe jut. A társaság pedig, melynek élén gr. Batthyány Géza áll, ilyennek mutatkozik. A gróf már értekezett is Vaszary Kolos főapáttal Füred megvásárlásáról. Ára — állítólag — *félmillió forint*. A megbeszélések tovább folynak. A részvénytársaság Siófokon is fürdőket és kényelmes lakásokat szeretne építeni. A tulajdonos szerzet 20 év óta sokat költött Füredre, nagy épületeket emelt, a kényelmet öregbítette, de a szerzet kezei kötve vannak, Füredre nem fordíthat annyit, mennyivel a legelső fürdőhelyek közé emelhetné, a mint pompás fekvése meg is érdemelné. A szerzet vagyona fölött korlátlanul rendelkezni nem lehet s az üzleti eshetőségektől távol kell tartani. Ez a körülmény keltette azt a meggyőződést, hogy Füredért teljesen szabad kéz és üzleti szellem többet tehet.

Afrika-járó asszony. Mrs. *French-Sheldon*, kit Stanley babérai nem hagytak nyugodni, s a ki hat hó előtt Afrika bensejének átkutatására indult, visszaérkezett Londonba. A vállalkozó szellemű hölgy Kilimandsaróig hatolt előre s nagyon sok érdekes kalandja volt. A merre utazott, a benlakók meg a főnökök mindenfelé a legnagyobb udvariassággal fogadták s értékes dolgokkal ajándékozták meg. Tovább is folytatta volna útját, de elesett s oly sulyosan megütötte magát, hogy több napig feküdni kellett. Mrs. French-Sheldon a második fehér asszony, a ki oly messzire hatolt Afrikában. Az első Holub Emilné asszony volt, a ki férjével Zambeziig ment s az út fáradalmait derekasan kiállotta.

HALÁLOZÁSOK.

Dr. Sárkány Miklós, bakonybéli benczés apát, meghalt e hó 20-ikán, életének 90-ik, apátságának 46-ik évében. A hazafias Benedek-rend érdemes agg tagját e hó 22-ikén temették el a bakonybéli köztemetőben. Ifjabb éveiben Veszprémmegye közgyűlésén is jelentékeny szerepet vitt 1848-ban pedig a pozsonyi országgyűlésén is részt vett. Később visszavonult a nyilvános élettől. Az orvosi tudományokkal ismerős lévén, sok szegény beteg fordult hozzá, s ha segítség kellett, éjnek idején is elment. Az apátsági birtokot nagy rendben tartotta, Bakonybélben, Kajáron szép iskolákat épített, az utóbbi helyen kisdedóvót is. Tevékeny életét betegség is alig háborgatta. Az öregség csak tavaly törte meg. A Benedek-rend legrégibb és egyik legtiszteletreméltóbb tagját gyászolja az elhunytban.

Marsovszky Jenő, Trencsénmegye főispánja, meghalt Trencsénben 48 éves korában. A köztiszteletű férfiú csak nehány hónap óta viselte a főispáni méltóságot, előbb alispán volt, azelőtt pedig 1879-től a trencséni törvényszék elnöke. Volt országgyülési képviselő is, s a közigazgatás terén sokat vártak tőle. Ép az nap, mikor meghalt, pár órával előbb kis leánya született.

Jakobey Károly festőművész, elhunyt e hó 17-én, Budapesten, 66 éves korában. A bajai születésű festő főleg az egyházi festészet terén működött; sok templomnak festett oltárképet, részben eredeti kompozicziókat, részint másolatokat. Még az ötvenes években kezdett foglalkozni a képirással, mikor a művészeteket mostoha közöny környezte. Jakobey tehetségének is az önfentartással kellett küzdeni, nem fejlődhetett eléggé és szerény kör jutott számára. A képzőművészetek föllendülésének ideje óta Jakobey festményeivel alig találkoztunk a kiállításokon, noha folytonosan dolgozott, Lotz Károly, kihez régibb ismeretség fűzte, a falképek festésénél többször igénybe vette. A központi indóház királyi váróterének falképeit is nagyobbára ő készítette.

Meghaltak még a közelebbi napok alatt: De Adda Sándor, főbányatanácsos, nyug. főbányahivatali főnök, a III. oszt. vaskorona rend lovagja, a sóvasut részvény társaság igazgatója és Máramarosmegye bizottsági tagja, életének 71-ik, államszolgálatának 46-ik évében, Máramaros-szigeten. — Chernelházi Chernel Ferdinánd, kir. tanácsos, az őrségi helv. h. egyházm. gondnoka, Vasvármegye volt alispánja, törvényhatósági és közigazgatási bizottsági tag, Tömördön, életének 67-ik évében. — Kurcz György, paksi földbirtokos, volt országgyűlési képviselő, a tolna-somogy-baranyai ág. hitv. ev. egyházmegye világi felügyelője, 83 éves korában. — Rózsay Emil, a pozsonyi kath. főgimnázium tanára, élete 53-ik, tanárkodása 30-ik évében, Pozsonyban. — Dr. Simon Endre, aranyos-maróthi kir. törvényszéki bíró és honvéd-gyalogezredbeli tartalékos hadnagy, élte 36-ik évében, Lőcsén. — Dr. Falta László, kerületi orvos, 39 éves, Kecskeméten. — Hornyánszky Lajos, nyug. honvéd ezredorvos, 50 éves, Tabon. — Balta László, 74 éves, a krassó-szörénymegyei Zsenán, ki Budapestről családjával rokonai látogatására utazott oda. — Schmitt József, földbirtokos és bőrgyáros, 48 éves, Nagy-Bossányban. — Rigyicski István, a makói államépítészeti hivatal volt főnöke, 64 éves, Zomborban. — Beliczay József, a kisbirtokosok földhitelintézetének tisztviselője, Békésmegye volt főispánjának legidősb fia, Békés-Csabán. — Tokaji Nagy Imre, gyallai földbirtokos, életének 58-ik és boldog házasságának 27 évében, s koporsóját nagy részvét mellett vitték ki a gyallai köztemetőbe. — Gabrielli Ferencz, a Buzin kőfaragóműhely tehetséges művezetője, 24 éves korában. Kolozsvárott. — Id. Dörgő Dániel, 61 éves korában, Mezőturon. — Gróf Wellisz Rudolf őrnagy, Szombathelytt, ki szerencsétlenség áldozata lett, mert lova megbokrosodott, az őrnagy hátra esett, lábát azonban a kengyelből kiszabaditani nem tudván, a száguldó ló magával hurczolta, s így halt meg. — Heyda Károly posta- és távirda igazgatósági fogalmazó, 35 éves, Kassán. — Dogáru György, Arad egyik tekintélyes polgára, Constans fürdőben. — Kuntmann Ágoston, nyug. vasuti hivatalnok, 57 éves, Szegeden.

Özv. Csernyus Emanuelné, szül. De la Motte Izabella grófnő, a szabadságharcz egyik vértanujának özvegye, 79 éves, Kövecsen, és Csesztvén temették el. Néhai férjét Haynau végeztette ki 1849-ben, s a vértanu tizenkét társával együtt itt nyugszik a kerepesi-uti temetőben. Csernyus Emánuelnek az volt a bűne, hogy mint magas rangú pénzügyi hivatalnok szabad csapatot szervezett, főleg hivatalnokokból s ez a csapat vitézül harczolt a hazáért. A világosi szomorú nap után Csernyus bujdosott egy darabig, majd bízva sógorának: gr. de la Mottenak pártfogásában, a ki a helytartótanácsnál konziliárius volt, Pestre indult, hogy itt a hadi törvényszéknél jelentkezzék. De Vácz alatt elfogták a zsandárok s hasztalan volt rokonainak minden könyörgése, Haynaunál süket fülekre találtak. — Rózsa Kálmánné, a kassai kir. tábla birájának neje, Bécsben, hol műtét alá vetette magát, mely életébe került. — Dr. Zsiga Mórné, szül. De Adda Erzsi asszony, rónaszéki (Máramaros) kincstári orvos neje, 36 éves. — Szemák Endréné, szül. Orosz Anna, Szemák Bertalan m.-szigeti törvényszéki biró édes anyja, 76 éves. — Özv. báró Duka Emilné, szül. beodrai Karácsonyi Katalin, Kádáron, 52-ik évében. — Özvegy Kenéz Elekné, szül. Kiss Krisztina, előkelő földbirtokosnő, 56 éves, Túrkevén. — Praxa Béláné, szül. Rüderer Borbála, cs. és kir. uradalmi főerdőmester neje, 68 éves, Ráczkevén. — Perger Elemérné, szül. Pokomándy Mária, 25 éves, Orosházán. — Jobbaházi özv. Török Flórisné, szül. Nemetz Erzsébet, néhai Török Flóris volt fővárosi államrendőségi kapitány özvegye, 42 éves, Budapesten. — Makfalvi Dósa Lászlóné, sz. Nagy Irma, Marosvásárhelytt, életének 30-ik évében. — Saárosy Irma, Saárosy Endre pénzügyigazgatósági számvizsgáló 21 éves leánya, Miskolczon.

Szerkesztői mondanivalók.

Az én lakásom. Kedélyes akarna lenni, de a helyett csak erőltetett elmélkedés az egész. A verselés igen-igen gyarló.

Fecske-rege. A fordítás elég csinos; némi simitással közölhetnők is, de maga a vers csekély becsű s szivesebben vennők, ha mással szivesked nék kicserélni.

Etelka. Nem mondom. Nyugodt vagyok. Kezdetnek elég biztató, kivált a románcz, mely csaknem megüti a közölhetés mértékét.

Hitetlennek. Tartalmatlan, üres rímpengetés, kár rá pazarolni az időt.

A Dunaparton. Vannak benne szép, hangulatos részek s itt-ott a vers rythmusa is erőteljesen lüktet; az egész azonban el van nyújtva s nehézkes sorok, erőltetett kifejezések nyügözik le a költői szárnyalást.

Megállottam futó utamban.... Egy kis madárka. Vezeklés stb. stb. Némi érzés a dalforma iránt, de kevés tartalom és sok ízléstelenség jellemzi a beküldött 28 dalt.

Nem közölhetők: Szegény szivem ... Sorsomhoz.

SAKKJÁTÉK.

1672. számu feladvány. Weinheimer R. és Meindl J.-tól.

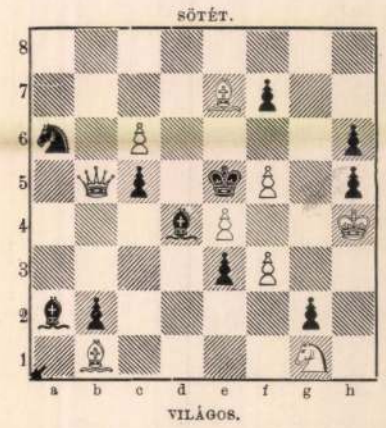

Világos indul s a negyedik lépésre matot mond.

Az 1665. számu feladvány megfejtése

Mitchum J.-től.

Megfejtés.

Világos.	*Sötét.*	*Világos.*	*a. Sötét.*
1. Hb6—d5	Ke4—d5 : (a)	1.	Ke4—d4 (b)
2. Hd4—e6†	t. sz.	2. Va6—b5	t. sz.
3. V v. c2—c4 mat.		3. V mat.	

Világos.	*b.*	*Sötét.*
1.		e5—d4 :
2 Hd5—c3†		t. sz.
3. V mat.		

Az 1666. számu feladvány megfejtése

Abbott F-től.

Megfejtés.

Világos.	*Sötét.*
1. Bc1—c8	Kd6—d5
2. Kd8—c7	Kd5—c5
3. Be1—e5 mat.	

Helyesen fejtették meg: *Budapesten:* K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — *Kézdi-Vásárhelytt:* Győrbiró Gergely. — *Kecskeméten:* Balogh Dienes. — *A tiszafüredi olvasókör nevében:* S. F. — *A pesti sakk-kör.*

Hibaigazitás: A multheti Smutny-féle feladvány folyó száma 1671.

KÉPTALÁNY.

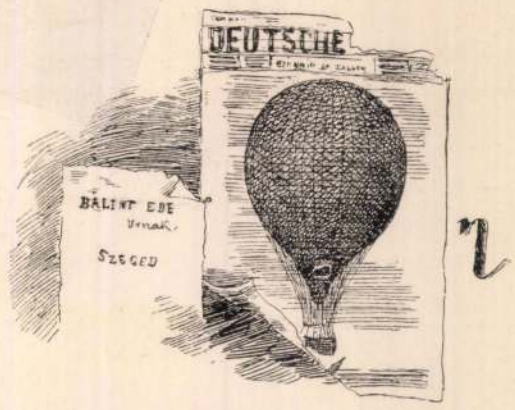

A «Vasárnapi Ujság» 28-ik számában közölt képtalány megfejtése: *Utazás a föld körül 80 nap alatt.*

HETI-NAPTÁR, julius—augusztus hó.

Nap	*Katholikus es protestáns*		*Görög-Orosz*	*Izraelita*
26 V.	**D 10** Anna assz.	**D 9** Anna	**14 F.** Aqu. s Pr.	20
27 H.	Pantaleon vt.	Márta	15 Quirik és J.	21
28 K.	Incze pp. hv.	Pantáleon	16 Atenogén pk.	22
29 S.	Márta sz.	Beatrix	17 Marina	23
30 C.	Judit vt.	Judit	18 Emilián vt.	24
31 P.	Loy. Ignácz. hv.	Germán	19 Diusz	25
1 S.	Vasas sz. Péter	Vas. Péter	**20 Illés próf.**	**26 S.M.M**

Holdváltozás. ☾ Utolsó negyed 28-án 5 óra 49 pk. regg.

Felelős szerkesztő: **Nagy Miklós.**
(L. Egyetem-tér 6. szám.)

Nyers selyem bastruhákat, frt 10.50 ruhánként, és jobb minőségűeket, szállit viteldij- és vámmentesen **Henneberg G.** (cs. és k. udv. szállitó) gyári raktára. **Zürichben.** Minták pósta fordultával. **Levelekre Svájczba 10 kros bélyeg ragasztandó.**

30. SZÁM. 1891. BUDAPEST, JULIUS 26. XXXVIII. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt | egész évre 12 frt | fél évre ... 6 «
Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG | egész évre 8 frt | félévre ... 4 «
Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK | egész évre 6 frt | félévre ... 3 «
Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldij is csatolandó.

TEMESVÁR ÉS KIÁLLITÁSA.

Aki Budapesttől Orsovának tart, akár hogy a Herkules-fürdő hires forrásait keresse föl, akár hogy megtekintse az ada-kalehi parányi törökvilágot, az a rohanó gyorsvonattal való jó öt órai utazás után hirtelen meglehetős terjedelmű erdőséget lát a beláthatlan síkon. A vonat megáll egy kisebb, majd egy nagyobb állomásnál, melyen rendszerint élénk a forgalom; egy pár gyárkémény, azután a mozdony tovább röpíti az utast ligetek, fasorok és parkültetvények között, majd elrobog egy másik állomás mellett, s végre ismét kiér a szabad síkságra.

Körülbelől ennyi az, a mit az utazó lát röptében Temesvárból. A hajdani *Temesköznek*, *Temesvári kapitányságnak*, *Banatus Temesvariensis*-nek és *Temesi Bánságnak* egykori fővárosa, a mai Temesvár, csakugyan oly pompás zöld keretbe van foglalva májustól október végeig, hogy a fáktól alig látni a várost.

A józsefvárosi főállomáson (mert Temesvárnak, melyet a most államosított osztrák-magyar államvasut budapest-orsovai vonala ívben kerül meg, még egy másik állomása is van, a gyárvárosi) rendesen élénk sürgés-forgás fogadja az utazót. Nem épen, mintha rendes viszonyok között nagyszámú idegen utaznék Temesvárra. Érkezők és távozók többsége jobbadára temesváriakból áll. Alig van magyarországi város, melynek mozgalmasabb, könnyebben utra kelő lakossága volna, mint Temesvárnak. Alig hogy az ötvenes években kiépült a vasut Temesvárig, a lakosság sűrű érintkezést tartott fönn Pesttel és még inkább Bécscsel. Kereskedelem és szórakozási vágy egyaránt a császárváros felé vonzották. A «kis Bécs» — a hogyan a temesváriak nevezték városukat az abszolutizmus alatt — a nagy Bécscsel szoros üzleti és szellemi összeköttetésben állott akkor.

Társadalma, kereskedelme, sajtója, szinháza mind német volt a múlt évtizedekben. Nincs ezen mit csodálni. A város régi magyar lakossága mind kiveszett a 164 évig tartott török uralom alatt. Nemcsak Temesvár, de az egész hajdani temesi bánság is lakatlan volt, midőn Savoyai Jenő megtörte Magyarországban a félhold hatalmát és Temesvár elfoglalása után (1716 október 1-én) ura lett az egész délvidéknek.

A telepítések korszakában a város, hol hajdan Róbert Károly király tartott udvart és hős Hunyadink épitett magának várpalotát, a szélrózsa minden tájékáról származó, de legnagyobbrészt német eredetű lakosságot kapott. A magyarság sokáig még csak számot se tett benne. Csak midőn Mária Terézia uralkodása alatt székhelye lett Temesmegyének, kezdtek megtelepedni benne lassanként az új megyei nemes családok, a nélkül, hogy a város német jellegén sokat változtathattak volna. Persze, hogy az abszolutizmus még inkább kidomborítani iparkodott ezt a jelleget. Temesvár magyarsága nagyon új keletű tehát, de annál derekabb, hogy egy pár évtized alatt egyik bástyája lett a magyarságnak. Nagy az érdeme e körül id. Ormós Zsigmond volt főispánnak, Pesty Frigyes elhunyt jeles történetirónak s többeknek; az újabb nemzedék közül pedig Török Jánosnak, kit tudvalevőleg Temesvár város polgármesteri székéből szólított a kormány a fővárosi államrendőrség élére.

A SZENT-GYÖRGY-TÉR TEMESVÁROTT. Rauscher Lajos rajza.

Ellenben, ha a nemzeti jogok felfüggesztésének korszakában a magyarosodás dolgában nem haladhatott is a város: sokat fejlődött és szépült azon idő alatt. Akkor hozta be Temesvár — a monarkhiában először — a légszeszvilágítást. S ugyancsak az első város volt Magyarországban és Ausztriában, mely a légszeszt a villamos világítással cserélte föl. Egyik pompás parkját báró *Scudier* volt várparancsnoknak köszöni Temesvár. A derék táborszernagy megérdemli az érczszobrot, melyet a polgárok hálája emelt neki a sétatér közepén. Kevés magasrangú katona tette magát ily jó oldalról emlékezetessé magyarországi városban.

A hajdani mocsarak lecsapolása és a várost dús övként kerítő ültetvények okozták egyáltalán a fölötte kedvező fordulatot Temesvár egészségügyi viszonyaiban. A mocsárlázai miatt egykor rettegett Temesvár ma Magyarország legegészségesebb városai közé tartozik. Különösen áll ez a Józsefvárosról, e nagy és szép külvárosról, melyet terebélyes fáktól szegélyezett széles és egyenes utczák hasítanak keresztül. E városrész fejlődését számos modern izlésű, díszes ház mutatja, melyek mellett a közúti vasút majdnem mindenkor telt kocsijai robognak el. Mindenütt kertek és befásított udvarok hoznak változatosságot és kellemes szinvegyüléket e városrész képébe.

E külvároson át vezet az érkező útja a várba: a temesvári citybe, a hatósági és üzleti élet központjába. Közte és a többi városrészek között a Béga-csatornától mosott glacis terül el, e most oly szépen befásitott nagy sík. Majd föltünnek a vár árkai és bástyái. Temesvár, mint erődített he y tudvalevőleg elveszítette minden jelentőségét. Ép azért a hadügyi kormány előzékenyen beleegyezett a forgalmat szűk mederbe terelt várkapuk lebontásába. El fognak tűnni, reméljük, nem sok idő mulva az összes várfalak is, hogy helyükön fölépüljön a tervezett boulevardszerű körút.

Csodálatos, mi minden szorult össze e kilenczszögű bástyapánttól kerített csekély téren, melyet a belváros elfoglal. Itt emelkednek a polgári és katonai hatóságok széképületei: a nemrég ízlésesen restaurált megyeház, a török világról regélő régi városház, a katonai parancsnokság épülete, a tiszti kaszinó. Itt tekint a bástyára csinos homlokzatával a szinház, melynek egy nagy és díszes szálloda a szomszédja. Itt szegélyzik az utczákat gyalogsági és tüzérségi laktanyák, s mindenféle hadfölszerelési épületek, köztük a Hunyadiaknak ma tüzérszertárul használt kastélya. Itt van a katholikus székesegyház, a szerb főtemplom és az izraelita imaház. Itt központosul az üzleti élet a temesvári Lloyd-társaság helyiségeiben. Itt vannak a helyi részvényvállalatok igazgatósági irodái, a temesi takarékpénztár széphomlokzatú épülete. Itt láthatni a legszebb kirakatokat, a leglátogatottabb kávéházakat, a megyei urak által előszeretettel fölkeresett szállodákat. Itt játszik többször hetenként a tiszti kaszinó előtt a katonai zenekar és fejlődik ki élénk esti élet a fasoros tereken.

Szóval, Temesvár csinos város, melyben kellemes és olcsó az élet, ha eltekintünk a belvárosi lakbérek magasságától, melyek megközelitik a budapestieket. S hódolni az élet kellemeinek a temesváriak mindig szerettek. Azok az idők, midőn az egykor még sokkal gazdagabb délmagyarországi nemesség télen Temesvárott tartózkodott és jövedelmeinek egy részét ott költé el, persze elmultak. Elvitázhatlanul a város hajdan virágzó gabonakereskedelme is erősen hanyatlott, vele együtt pedig a meggazdagodásnak bő forrása csappant meg. De lakosságát nagy üzleti mozgékonyság jellemzi. Remélhető azért, hogy a város emelkedésében és fejlődésében nem lesz megállapodás.

Most Temesvárnak még egy ideiglenes ékessége is van: a délmagyarországi *mezőgazdasági és iparkiállítás*, melyet mult vasárnap nyitott meg Baross Gábor kereskedelemügyi miniszter. Igen kivánatos volna, ha Magyarország minden részéből akadnának látogatói e kiállításnak, melynél nagyobb és jobban sikerült vidéki kiállítása nem volt még hazánknak.

B—i N.

ALKONYATKOR.

Árnyas erdő, enyhe sátor,
Összehajló lombozat,
Köztünk bár a messze távol,
Hozzád visz a gondolat.

Azt hiszem, hogy pázsitodra
Dülök szép nap alkonyán,
S hallom bokrán mint zokogja
Bús dalát a csalogány.

Szellő szárnyán száll felém a
Faluból az estharang,
Messze tájról néha-néha
Megtér egy-egy vadgalamb.

Lenn a róna zöld vetése
Rajta hullám fut tova
És elmondja sziszegése
Mit a szellő suttoga.

Kél a hold is túl a bérczen,
S kigyulnak a csillagok;
Nagy mindenség, érzem-érzem,
Hogy milyen kicsiny vagyok!

Fönn a dombon erdő szélén
Hosszan elmerengek én,
Pillantásom végig mérvén
A csillagok tengerén.

Majd meg le a rónaságra
Téved bámuló szemem,
A természet égi bája
Téged dicsér Istenem!

Árnyas erdőm enyhe sátra,
Szép falucska, kis hazám,
Igy is boldog vagyok s hátha,
Láthatnálak *igazán!*

MARES ÖDÖN.

SZÉTPATTANT BUBORÉK.

Elbeszélés.

Irta Bede Jób.

Mikor az utczánkban először kezdtek Demián Imréről beszélni és pletykázni, még csak pelyhesedésnek induló gyermeklegény volt. Azzal tünt ki, hogy talpig finom fekete ruhában, czilinderrel, ezüst fejű bottal és czigáróval érkezett haza. Pedig az apja szegény hivatalnok a sónál, a kinek van ugyan egy jól termő kertje, meg kicsiny háza, de ez a mai drága világban, kisvároshelyen nem sokat ér. Tehát Demián Imrének az úri viseletét odamagyarázták, hogy mint afféle nagyvárosban nevelkedő, szorgalmas praeparandista, mellékfoglalkozásokat folytat, ügyvédek irodájában szerez másolási munkákat és privát órákat ad gazdag házaknál, meg hegedüt tanít, a mihez szintén ért. Szeretik ott nagyon, és úrias külső tartására is gondot kell fordítania. Most vakácziózni jövén, csak úgy úszik a dicsőségben. Az édes atyja, a ki már vénülő özvegy ember, ugy szólva tiszteletben tartja finom fiát; jobb kéztől engedi, ha reggel, mikor hivatalba megy, a fiu elkiséri és büszke reá igen, ha a háta megett hallja, hogy:

— Ez a Demián József fia, az Imre.

A fiu kezet fog az apjával a hivatal kapujában és negédesebb léptekkel halad tova. Erősen szívja a czigárót, csörgeti a botját és merészen tekint minden ablakra, a honnan kisvárosi naiv leányok néznek feléje sugárzó szemekkel. Minálunk olyan ritka egy-egy úri szabású fiatal gavallér, a ki a mellett még tudományos képzettségre is törekszik, hogy igazán meg kell becsülni.

Leányaink Demián Imre személyes ismeretségével eddig nem dicsekedhettek ugyan, de mindnyájan tudták, hogy ki légyen ő és milyen úr lészen belőle, hát fogadták szivesen a köszöntéseit, sőt szivesen látták volna a háznál is, ha ugyan a nemes mamák és papák származási előkelősége ezt nem tiltja. És Demián Imrének meg kellett elégednie azzal, hogy a szomszéd gazdag timár leányának, a kaczagó szemű Karolinnak, tálalhatta fel mind azt a sok szép tudományt, a mit az udvarlás mesterségében a nagy városban olyan alaposan elsajátított.

Sohasem feledem azokat a sejtelmes, könnyű nyári estéket, a miket künn töltöttem az udvarunk padkáján és átbámultam gyermeteg merengéssel a timárék udvarára, a hol maga a boldogság lakott. A timármester valahol vásáron járt bőrökkel; a vaskos, piros felesége az orgonavirágos tornáczon állott és az öreg Demián Józseffel beszélgetett. Távolabb a József úri fia, Demián Imre sétálgatott a tágas udvaron Karolinnal. Két újja között forgatta a pálczáját, kissé oldalt hajolt a leány felé és folytonosan mosolyogva beszélt. Gyönyörüséges dolgokat mondhatott, mert a leány néha elpirult, mint a tűz lángot élő parázsa, néha meg édes nevetéssel kaczagott és félig bátortalanul nézett, mint az idegenbe tévedt galamb, az ifjúra.

Az utczán mesterlegények haladtak az «Utolsó garas»-hoz kuglizni, meg borvizes borra, kartonruhás leányok járkálgattak a napi munka izzadtságát szellőzni és mindannyian irigykedve tekintgettek az udvar felé.

És Demián József, nekitüzesedve, szorgalmasan magyarázott a timárnénak a fiáról. Hogy egy-két év múlva már elvégezi a praeparandiát, akkor okleveles tanító lesz és minthogy rendkivül sok esze van és nagyra becsülik, magánszorgalommal még tanul pár hónapig és leteszi a tanári vizsgát. Tanár lesz. Milyen nagy tisztesség az és mekkora úr, a ki ebbe a sorsba jut. Nagyobb úr, mint a városkapitány, legalább akkora, mint a takarékpénztári igazgató, a ki örökké kocsiban jár.

Aztán a gyermekek felé néznek.

— Hogy egymáshoz illenek, bizony.

Ezt a timárné mondja, míg az öreg József e tekintetben még nem jelenti ki egész határozottan a nézetét. A fiú hadd töltse — gondolja — a vakácziójá idehaza, a hogy legjobbnak akarja, hadd ragyogtassa magát a timárleány előtt. A mikor tanár lesz, majd megválik. Ha módosabb, úribb nem akad és ha a drága fia okvetlen úgy akarja, hát legyen Karolin, hát jó. Azonban még várunk. (Még az «Utolsó garas» korcsmárosa leányának udvarolgatott Imre délutánonként, mikor oda költséges mulatozásra kijárogatott, de erről nem volt szabad tudni!)

A meglepő csak az volt a dologban, hogy Demián József bármennyire dicsérte is a fiának nagy mellékkereseteit, gyakorta fordult meg a vakáczió letelte után a postán és adogatta fel, apránként ugyan, de sűrűen, a fia számára a pénzeket. Mert hát, tetszik tudni, drága a nagyvárosi élet, a fiú gyenge; sok kell és a jó szüle a szép jövő reményében saját vére árán is segíti a gyermekét. Jó Demián József háromszorta annyit dolgozik, mint annak előtte, mikor a fiú még idehaza lakott. Szívós, nagy ereje van, de vénül erősen. Titokban nehezeket sohajt és egyedül való szegényes szobájában olvassa a fiától jövő leveleket. Szépséges, okos leveleket, akár csak valami meglett nagyságos úr írná,

Tellinger István

tenni? — az ő nagyságukat sem a teljes testmagasság határozza meg.

—n

SZÖVETSÉG AZ ÖRDÖGGEL?

Vitába keveredtem két hete egy glossza erejéig a Magyar Hírlap *Vájtfülűek* című belső vezércikkének írójával. Vitapartnerem válaszának (a lap múlt vasárnapi száma újabb belső vezércikkének) olvastán szomorúan tapasz-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1971 ÁPR 24

1021

Tellinger István metszete

Temesvár

I. Rész:

VÁLOGATOTT RITKA RÉGI MÜVEK
MAGÁNGYÜJTEMÉNYEKBŐL.

1. A' BÉTSI EMBER SZOKÁSA TESTESTŐL LELKESTŐL. Ki-adatott fársángi tanitásban. Pest,1784./1921./ 57.sz.példány,fac-simile kiadás! 8r., er. papirkts 1.--

2. A' BÉTSI MAGYAR MUSÁNAK második esztendeje.1788. 1-32.számok. /Hiányzik a 3, 8, 28. szám./ 8r.,fve 12.---

3. A CSÖGLEI /VESZPRÉM VM./ TAKÁCSOK CÉH-LEVELE I. Ferenc király megerősitésével. Bécs,1825. márc. 11.-i kelettel.4r., piros könyvalaku bársonykötésbe kötve aranyzsinóron függő pecséttel, Bádogdobozba. 10.--

4. A GÖDÖLLŐI GRASSALKOVICH- KASTÉLY /most királyi kastély/ XVIII.századi rézmetszetü képe. 13 x 17 cm. nagyságban.Keretezve. 4.--

5. A KÖZELMULT TITKAIBÓL. /A muszka intervenciótól a Dunai konfoederációig./ Bpest,1878.8r., 2 rész egybekötve fvkts 2.--

6. A MAGYAR ELEMEK SAJNÁLATOS KÖZKEDVESSÉGE ÉS DIADALA. Esztergom és Pest, 1846. 8r., fve 2.--

7. A MAGYAR NEMZETI MUZEUM MULTJA ÉS JELENE. Bpest,1902. 4r., fve. Sok illusztrációval. 4.--

8. A MAGYAR TUDÓS TÁRSASÁG ÉVKÖNYVEI. III.kötet. Buda,Egyetem. 1838. 4r., fve.Berzsenyi Dániel rézm. képével. 4.--

9. A PARLAMENT. A Magyar Országgyülés tagjai irásban és képben. I.évf. 1892-1897. Bpest, Ivrétü eredeti vászontokban,100 képpel. 8.--

10. A SZERB-HORVÁT HADTESTCSOPORT KÉPE 1855-ben. Kőrajz.40 x 28 cm. nagyságban. Keretezve. 5.--

11. ABDRUCK DER RECONCILIATION UND VERGLEICHNUNG MIT DEN HUNGERISCHEN STENDEN /geschehen zu Wien in Österreich/ den 23.Juni Anno 1606. Aus Lateinischer Sprach /ins Teutsche gebracht. Erstlich gedr.in der alten Stadt Prag/durch Joh.Otm.Jacobi. /In fine:/ Nachgedr.zu Nürnberg durch Chr.Lochner.s.d.K.4r., vkts 16 levél.Cimlapján csinos rézm.vignettek,Rudolf király, Mátyás fhg. és Bocskay arcképeivel.Apponyi II.691. 24.--

12. ABDRUCH VON EINEM SCHREIBEN, die Deutsche und anderer Völcker Münz-Vervassung und insonderheit die Hoch-Fürstl.Braunschweigische Münze betreffend. O.O. 1749.K.4r.,ppkts 4.-

13. ABEL, EUGENIUS-STEPHANUS HEGEDÜS,Analecta nova ad historiam renascentium in Hungaria litterarum spectantia.Bpest,1903. 8r., fve 2.--

14. ABONYI LAJOS / MÁRTON FERENCZ/, Regék a pásztor-tüz mellett. Pest,1921. K.8r., vkts -.50

15. ACCURATE BESCHREIBUNG DER BERÜHMTEN VESTUNG TEMESVÁR IN OBER HUNGARN; Sambt verschiedenen Denckwürdigkeiten der lezten Belagerung und Türkischen Capitulation.Bresslau./1716./K.4r., 4 levél.APPONYI NEM ISMERTE. Utólsó oldalán a részletes veszteséglista csapattestek szerint. 20.--

16. ACTA COMITIALIA HUNGARICA SOPRONIENSIA,ANNI 1681.4r.,fve 5.--

17. ACTA ET CONCLUSIONE CONVENTUS SEU SYNODI CERTORUM INCLYTI HUNGARIAE REGNI BARONUM, etc.nec non legatorum et ministrorum Augustanae confessionis e decem cis - Danubianis comitatibus, etc. Solnae,per W.Kauder.1708.K.4r.,20 sztlan lev.SZABÓ K. RMK.II. 2353. 14.40

Arverési Közlöny 1940. szept. 12.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

1972 APR 7

Tellinger István

ZAG 4 1021

Tellinger István linómetszete

emek
edelem

volt jelentős. Mindkét ágazat — a kedvezőtlen árviszonyok ellenére is — fokozni tudta a tőkés országokba irányuló exportját, és a korábbinál kedvezőbb jövedelmezőséget ért el. Például a Diósgyőri Gépgyár a svéd Volvo és az angol Ford céggel kötött előnyös megállapodást. A vevők igen elégedettek voltak a gyár által szállított termékek minőségével, és 1972-re újabb rendeléseket adtak. A hazai járműprogram kovácsolt termék igénye azonban korlátozza az export növelési lehetőségeit. Jelentősen javult a ruházati termékek exportjának jövedelmezősége is. Például a Hegyalja Ruházati Szövetkezet szilárd piacot épített ki a nyugati országokban, és évről évre növelni tudja kivitelét.

Tanácskozás utá

Kongr

Munka-kongresszus volt a szó teljes értelmében a mezőgazdasági szövetkezetek küldötteinek háromnapos tanácskozása az ország házában. Senki nem cifrázta a szót. Nem is volt szükség szónoki fordulatokra a figyelem felkeltéséhez. Olyan országos érdekű a mezőgazdaság munkája, amely személy szerint is közvetlenül érint minden állampolgárt. Senkinek sem mindegy, mennyi és milyen készlettel tölti meg újra és újra az ország éléskamráját a falu. S a mezőgazdaság összes termelési értékeinek háromnegyedét a szövetkezeti gazdaságok adják. Alapvető tehát a népgazdasági szerepük. Fontosságukkal arányos a felelősségük is. Ez a felelősségtudat hatotta át a csaknem háromezer szövetkezeti gazdaság közbizalomból választott szószólóit, akár az előadói emelvényen, akár a folyosói beszélgetések közben, vagy az esti eszmecseréken közölték mondanivalójukat.

★

nyi és természetrajzi pedig az illető társulat titkárának magánlakásán van elhelyezve. Van Temesvárott a csanádi egyház-megyének nagyszerű könyvtára, levéltára, ott vannak a városi és pénzügyi levéltárak. Ezek elvonvák a tud, használattól. Lehetne őket az illető hivatalok felügyelete mellett egy középületben elhelyezni s a kutatók számára is hozzáférhetőkké tenni. Temesvárnak nincs közkönyvtári helyisége, holott erre már évekkel ezelőtt pénz- és könyvgyüjtések is történtek. A centenarium alkalmából egy muzeum létesitésére is történnek gyűjtések. Nem valószínű, hogy a muzeum ily módon létrejöjjön; de ha létre is jő, nem fog e czélnak teljesen megfelelni. Czélszerűnek találjuk ez eszmét megpendítni most, midőn híre jár, hogy ő Felségeik a visszacsatolás százados ünnepélye alkalmával szintén lerándúlnak. A királyi kegy, mely kivált tudományos kérelemmel szemben sohasem tagadta meg szentesítését, erősen hiszszük most is megadja egy országrésznek tudományos központját.

— *Horvátországi régészeti hírek.* A horvát régészeti társulat e napokban küldte szét értesítőjének (Vjestnik hrv. arkeologičkog družtva) első számát. Tartalma a következő: A szerkesztő előszava. — Egy praehistoricus drágakő, Ljubić Simontól. — Biacs, utijegyzetek Ljubić Simontól. — A lepoglavai szentségtartó. Dr. Krsnjavi J.-tól. — Az érczek használata az emberiség őskorában, Dr. Pilartól. — III. Konstancius ezüstérme, Senoa Ágostontól. — Római föliratok, Ljubić Simontól. — A zágrábi muzeum római császári érmeinek ritkább példányai, Ljubićtól. Ezeken kivül a «régészeti hírek» nevű rovatban számos érdekes adatot találunk, igy jelentéseket régészeti ásatásokról, könyvismertetéseket, á zágrábi muzeum ujabb gyarapodásainak kimutatását, stb. Ez első számról ítélve, a «Vjestnik» igen jó szaklap lesz. Ára 4 forint, de a horvát régészeti társulat tagjai azt a 2 forintnyi tagdij fejében kapják. Szerkesztője *Ljubić* Simon, a zágrábi muzeum nagyérdemű igazgatója. — *ch* — *n.*

— *Főpapjaink tudományos áldozatkészségének újabb példája.* Pauer János püspök a *Sz.-Fehérvári régészeti egyletnek* legközelebb, sz. Istvántól kezdve a legujabb korig lemenő, összesen 2000 darabból álló éremgyűjteményt adományozott. A gyüjteményben 60 arany érem találtatik. Megjegyezzük, hogy az említett egyháznagy már hasonló gyüjteményt ajándékozott volt a sz.-fehérvári főgymnasium muzeumának és a budapesti Sz.-Ferenczieknek zárdájának.

— *Magyar pecsétek.* Az *Arch. Ért.* utóbbi két évfolyamában

megjelent sphragistika-heraldikai czikksorozatok, a külföld szakférfiainak élénk figyelmet fölébresztették. Hazánk, az említett tudomány terén a külföld előtt ekkoráig jóformán ismeretlen maradt. A királyi és egyházi pecséteken kivül alig ismertek ott másnemű középkori magyar pecsétet. A régi magyar nemzetségi, illetőleg családi, a városi, s czéhpecsétekről úgyszólván fogalmuk sem volt. Nem is csodálhattuk volna, ha ma-holnap azok létezését szomszédaink mitőlünk egészen kétségbe fogták volna vonni — hisz azok nálunk is csak ritkán s szórványosan közöltettek volt.

Az „*Arch. Értesitőnek*“ a középkori magyar pecsétek és czímerek szakadatlan közlése által sikerült hazánk ez emlékeiről a külföld előtt némi tanuságot tennie. Már is számos heraldicai tudakozódások intéztettek a külföldről, különösen Németországból e folyóirat szerkesztőségéhez. Legujabban a Berlinben megjelenő hirneves „*Herold*“ részéről kéretett föl az „*Arch. Ért.*“ szerkesztősége, hogy az említett német pecsét-czímertani szakközlöny számára a múlt évben közlönyünkben megjelent 8 darab pecsét duczkát megküldeni sziveskednék. Az „*Arch. Értesitő*“ szerkesztősége teljes kézséggel felelt meg a németországi szakközlöny felszólításának. A „*Herold*“ által kért s az általa közlendő pecsétek a következendők: 1. *Benedek bán* 1221. év lovas pecsétе. Közli Fraknói Vilmos. (I. füz. 9. l.) 2. *Dózsa nádor* 1322. évi — és 3. *Lampert* országbiró 1313. évi pecsétei. Közli Nagy Imre. (III. füz. 116—117. lap.) 4. *Budaváros* pecsétе 1402-ből. Közli Thallóczy Lajos (VI. f. 211. l.) 5. *Thamás erdélyi vajda* 1321—1342. évi és 6. *Szentgyörgyi Ábrahám* 1302. évi pecsétei. Közli Nagy Imre. 7. *II. Tvartko boszniai bán* 1357. évi lovas pecsétе. Közli Boynychich Iván. (X. füz. 38. lap.) Ha a német szakférfiak továbbra is folytatandják a magyar sphragistikai s heraldikai emlékek iránt ez időszerint tanusított érdeklődésüket, meg fognak affelől, győződni hogy a középkori magyar czimerészet nem csak hogy virágzó művelésnek örvendett, de kiváló sajátságokkal is birt. *Sz.*

— *Bubics Zsigmond* apátot, a m. n. muzeum metszetgyüjteményének jeles őrét ő Felsége a nagy-váradi l. sz. káptalanhoz kanonokká nevezte ki.

— *Lenhossék József tanár*, a pesti egyetem nagyérdemü rektora s az országos régészeti s embertani társulat 1-ső osztályának elnöke, az olaszországi *Societá Italia di Antropologia e di Etnologia* társulat tiszteletbeli tagjává választatott.

Kálmán országos képviselő, s a régészeti társulatnak buzgó vál. tagja — amint a hír megbizonyosodott — azonnal kérdést intézett a vallás és közokt. miniszterhez, vajjon bír-e tudomással e vandalismusról, s ha bír, tett-e, vagy ha nem, szándékozik-e intézkedéseket tenni? *Tréfort* Ágost miniszter febr. hó 8-án adott válaszában felelt az interpellácziára. Kijelenté, hogy az ügyet az orsz. műemlékbizottsággal azonnal közölte, mely *Zsigmondy* és *Hampel* urakat küldte ki a helyszínére, kik — miután már már előzetesen fölkérte a várost a rombolás beállítására — constatálták, hogy az ügy valósággal úgy van, mint az interpelláló képviselő mondotta. Azonnal átírt a fővároshoz, hogy amennyiben a parcellák tulajdonosai egyességre hajlandók, bizonyos bér mellett biztosítsák e nevezetes pillérek fennmaradását: ha ennek nem volna sikere, támaszkodjanak a kisajátítási törvényre, s ily értelemben intézkedjenek. Jelenti egyúttal, hogy — némi jogi difficultások kiegyenlítése után — nemsokára a *műemlékek fenntartásáról szóló törvényjavaslatot* a háznak be fogja mutatni. *Thaly* Kálmán szívesen tudomásúl vette a választ, annyival inkább, mert szemben azzal a nagyszerű eredményeket létrehozott törekvéssel, melylyel az angolok Kis-Ázsiában, az olaszok Pompejiben, a németek Olympiában az ókor műmaradványait megmenteni igyekeznek, mi — pénzügyi calamitásaink miatt — nevezetes hazai műmaradványainkat: Aquincumot, Bregetiumot, Sabariát, Apulumot, Sarmisegethusát illetőleg legalább is megóvásukat tegyük lehetővé.

— *A Hunyadiak kastélya Temesvártt.* Temesvárott a Hunyadiak nagyszerű kastélyát 1851-ben katonai laktanyává s fegyvertárrá alakították át. Ezen czélra használják is jelenleg. A történetileg is nevezetes *házi szentély* helyén a legközönségesb czélra szolgáló helyek vannak. Néhány évvel ezelőtt a délmagyarországi illetékes körökben, Szentkláray Jenő derék tudósunk indítványt tett, hogy kéretnék meg ő Felsége, hogy az épületet, vagy legalább az épület főbb részét adja vissza a nemzet kegyeletének. Délmagyarországnak nincs oly középülete, melyben a vidék tudománytárai elhelyezhetők, tud. gyülések, értekezletek stb. tarthatók volnának. Eddigelé hol a megyeházán, hol a város tanácstermében tartja a *délmagyarországi tört. és rég. társulat* is üléseit és felolvasásait; az ottani természettudományi társulat pedig a reáliskola szűk tanszobáiban kénytelen előadásait tartani. Mindkét társulatnak csinos gyűjteményei vannak. A régészeti gyűjtemény két szűk bérszobában, a természettudomá-

Arch. Ert. 1879

tanácselnök azon felette érdekes katonai bronz elbocsájtási táblát ajándékozta, melyet e lapok mult évi füzetében (9—14.) Dr. Hampel J. ismertetett. A szerzemények záradékát egy díszes, négy emberfőben végződő lábon álló ezüst fedeles kancsó képezi, oldalán négy mythologiai jelenettel (Amor és Venus, Apolló és Klymene, Hercules és Lycas, Semele); füleül egy mezítelen Nympha szolgál, fenekén pedig szép melusina van kiverve a kigyóval. Félgömb idomú tetején egy vitéz áll, jobbjában lándzsát tartva, baljával pajzsra támaszkodva, Melyen C · P | 1651 olvasható. A kancsó magassága 0·25 m., fenekének átmérője 0·12 m., súlya 833 gramm.

Az osztály a római terem berendezési munkálatai miatt e hóban a nagy közönség előtt zárva volt. *Czobor B.*

— *Muzeumi évkönyv.* A m. n. muzeum tiz évi működéséről terjedelmes és kimerítő jelentés készül, melyben azon főbb mozzanatok fognak kiemeltetni s statistikai adatokkal illustráltatni, a melyek ezen nemzeti intézetünket oly virágzóvá tették. Ezen kiadvány nyitja meg a muzeumi évkönyvek sorát, melyek ezentúl minden év végén megjelenendők lévén, az áldozatkész nemzetnek az intézet évi működéseiről rendesen számot fognak adni.

— *A római terem felszerelése* a m. n. muzeumban gyorsan halad. Az asztalos, üveges és mázoló munkák már bevégeztettek. Még a terem kifestése van hátra; ennek befejeztével rögtön a tárgyak felállításához fognak. Az eddigi gyors eljárás után itélve, a terem nehány hét alatt teljesen elkészülhetvén, a *régiség-gyüjtemény*, reményhetőleg már május hó elején a közönségnek ujra megnyilik.

— *A m. n. muzeum gipszöntvény-gyüjteménye* egy érdekes példánynyal gyarapodott. Az intézet igazgatósága a bécsi cs. k. *Antiken-Cabinet*-ből a híres haldokló amazon szobor másolatát meghozatta.

— *A délmagyarországi történelmi és régészeti társulat* jan. 29-ki ülésén *Miletz János Szörény*-vármegye történelmi és régészeti emlékeiről értekezett. Értekezése a társulati értesitőben fog megjelenni. Az ujabban befolyt adományok közül felemlítendő Pécs József mérnök ajándéka, mely a bács-vármegyei *Puszta-Pékla* határában talált leleteket foglalja magában.

— *Ó-Buda körül lévő római épületmaradványok ügye.* Ez év kezdetén méltó megbotránkozást keltett tudományos, s nevezetesen régészkörökben az a hir, hogy az Ó-Buda körül még fennálló vízvezetéki pilléreket egyes parcellatulajdonosok rövid úton, nem törődve se tudománynyal, se fővárossal, le-lerombolgatják. *Thaly*

SÉTAHAJÓZÁS A DUNÁN.

emlegetted előttem anyámnak egy még mátkaságából származó arczképét, a melyet az a szegény, fiatalon elhúnyt nagy mester, Bastien Lepage festett. Azt mondtad nekem, hogy ez a kép megszólamlásig hű és olyan remekmű, a melynek múzeumban lenne a helye. Már előre örvendtem, hogy Francziaországba érve, végre meglátom ezt a képet és ezáltal jobban magam elé idézhetem imádott anyámat, a kire fájdalom, már csak homályosan emlékezem, mint a fényképek és a te kedves hasonlatosságod révén. Sőt emlékezni fogsz, néném, hogy a papától csakis azért nem kértem el ezt a festményt, mert nem akartam tőle megfosztani.

Kerestem azt a párisi lakásban: nem volt ott. *Marguerites*-ben még kevésbbé. Végre elhatároztam, hogy szólok arról a papának. Ha láttad volna, szegény papa minő zavarba jött, majdnem megijedt! Megértettem miért, mikor végre rászánta magát, hogy a becses festmény elé vezessen.

Festmény elé? ... Nem ... inkább azt mondhatnám: mögé, mert a vászon egy lim-lommal teli szobában a fal felé fordítva állt a földön, és még elfedve is egy szétszedhető almárium darabjai által.

Semmi észrevételt nem tettem a papának, mert megszántam őt, annyira lesujtottnak láttam. De megkértem, vitetné le a festményt a szobámba.

— Nem tehetem, — rebegte könnyes szemmel.

— Miért nem?

— Marie-Therésenek nagy szenvedést okozna e kép látása.

— De hiszen csak gyanítja, hogy volt anyám és kegyelettel őrzöm az emlékét?!

— Te nem vagy képes ezt megérteni, kis leányom. Te nem vagy férjnél, nem tudod elképzelni, mi a féltékenység!

— De papa ... a kép én nálam, az én szobámban ... Miképen érinthetné őt? ...

De papával nem lehetett érvelni, nem is hallotta többé, a mit mondtam és a felfedeztetéstől tartó bűnös félelmével tekintgetett az ajtó felé.

— Jól van, ne foglalkozzál e dologgal. Majd én magam fogom a feleségedet megkérni e miatt, — jelentettem ki.

— Azt hittem, letérdepel előttem, hogy megakadályozzon ebben. De ... bevallom, kissé élénken háritottam el magamtól rábeszéléseit. Nagyon is sok minden forrt bennem és főleg az a legyőzhetetlen akarat, hogy a kedves képtől nem válok meg többé. Láttam *őt*, érted-e? *Őt*, a ki majdnem teljesen hasonló hozzád, a testvéréhez és azonfelül az én anyám is. Ő halott... és te messze vagy ... És ne legyen nálam a ti kedves arczotok?! ... Nem tudod elképzelni, mit éreztem ... Még jobban szerettelek, a miért annyira hasonlítasz hozzá. És jobban szerettelek, mert megajándékoztál azzal a szeretettel, melyet kiolvastam a kép élni látszó, sugárzó szemeiből, melyek egészen megzavartak.

Nem ismertél volna a te nyugodt Maggiedra, ha látsz, mikor lerepültem a lépcsőkön Fanteuilné keresésére. Fogni a képet és azonnal visszatérni vele Amerikába, ilyen gondolat kezdett alakot ölteni az agyamban ... Kész voltam valami őrültséget elkövetni.

(Folytatása következik.)

A HÉTRŐL.

A jövendő titkai. Való, hogy rendkívüli időket élünk. A levegő híg magasságát egész raja szántja a repülő embereknek. Az északi pólus halott jegén, a hol idáig soha egy meleg szikrája se villant meg az életnek, valósággal a nyomába lép az egyik fölfedező a másiknak. Mintha az emberöltők hosszú során át ostromolt «lehetetlenségek» ereje végképen kimerült volna és valamennyi fáradtan kapitulálna a kifáraszthatatlan emberi energiának. Egymásután pattannak föl a zárak és a legizgatóbb titkok sorra esnek ki az emberi kiváncsiság gőzköréből. Azt kell hinnünk, hogy most már elpárolog minden izgalom, a mely a nyugtalan elméket feszitette és a legmakacsabb akaratokat fűtötte. A nagy kérdéseket feszegető emberi becsvágy — táplálék és anyag nélkül marad. Mindnyájukat utoléri az egyszeri föltaláló-jelölt komikus tragikuma, a ki holtig azon törte szegény fejét: mit is lehetne még föltalálni? De nem kell félni. Igaz, hogy a diadalmasan kutató emberi elme a legújabb időkben hatalmas titkokat oldott meg és merész ábrándok valóra váltásával gazdagította meg az életet: de azért fölösleges és naiv dolog lenne azon aggódni, hogy az emberi találékonyság most már — faczérrá lesz és nem kaphat többé munkát. A természet gazdagsága kimeríthetetlen — titkokban is. Vannak még kibányászatlan kincsei olyanok is, a melyekről mi még nem is álmodunk. A legmerészebb képzeletet is nyűgözi és korlátozza a valóság. Vannak a ma számára elképzelhetetlen lehetetlenségek is, a melyeket már elérhető lehetőségeknek lát majd egy sok csodás valósággal gazdagabb kor magasságából az egyre szélesebb szemhatárú fantázia. Már pedig a képzelet az akaratnak az előörse. A mit az ember elképzelni tud, azt meg is akarja valósítani, ha az teljes lehetetlenségnek látszik is. Sok dolog valóságnak is korhadó és mohos már ma, a mi valamikor képzeletnek is vakmerő volt. Alig volt kor, a mely okkal ne hitte volna, hogy elérkezett az emberi tudás határának legvégső és legmagasabb állomására és mi ezeket az állomásokat már messze hátul és mélyen alant látjuk. Jönni fognak korok, a melyek a mienket is így fogják látni.

*

A kongresszus és a ruhatár. A nemzetközi orvosi kongresszus alkalmával ötezer idegen ember töltött vagy tiz napot Budapesten. E nagy sereg ember jött légyen bármely tájáról a világnak, a párisiak csakúgy, mint a svédek, az egyiptomiak vagy az uruguay-iak mind feledhetetleneknek magasztalták ezeket a napokat. Nem győzték dicsérni fővárosunk szépségét, intézményeink fejlettségét, a szivességet, a mely őket mindenfelől fogadta és körülvette. Azonfölül, a mivel a tudományos tanácskozásokon lelkileg gyarapodtak, túlzás vagy dicsekvés nélkül el lehet mondani, hogy igen jól is éltek a mi kedves vendégeink. Ha mind lejegyezték és kinyomtatták volna azt a dicséretet, a melyben a hálájuk megnyilatkozott, nem is egy könyv, hanem egy könyvtár telt volna ki belőle. De olvasván az ujságokat, mind e dicsőségről nem találhattunk annyi méltatást, a mennyi kommentár füződött ahhoz és a mennyi következtetés levonódott abból, hogy két alkalommal: az ismerkedő est és az udvarnál történt fogadás után zavar és rendetlenség támadt a ruhatárban. Senkinek se vitték el ugyan semmijét, de a vendégeknek tizenöt, sőt talán husz perczig is várakozniuk kellett, a míg hozzájutottak

KERTI ÜNNEPÉLY BUDAFOKON.

AZ ORVOSI KONGRESSZUS TAGJAINAK KIRÁNDULÁSAI. — Jelfy Gyula fölvételei.

Grünauer József fényképe.

A FŐBÁSTYÁK BONTÁSA AZ ERDÉLYI KAPU MELLETT.

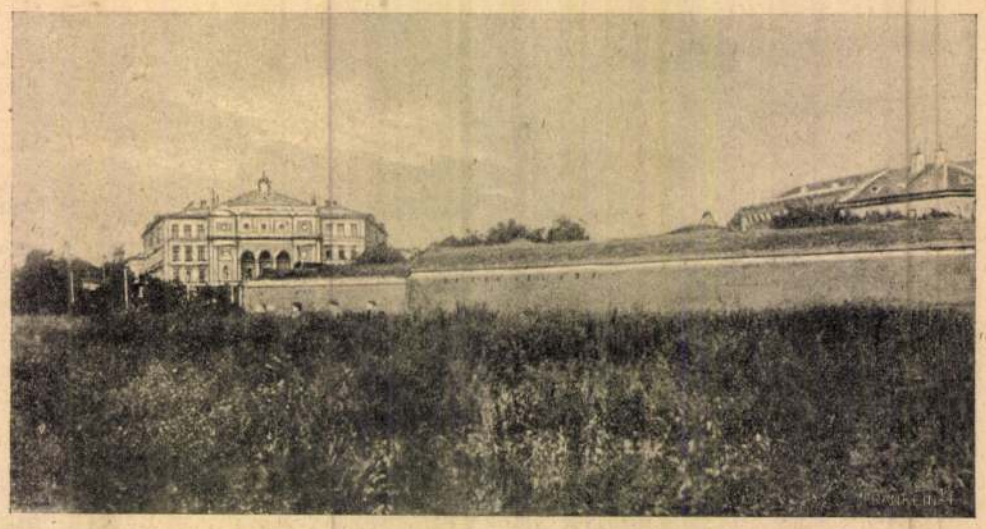

A BÁSTYÁK ÉS SÁNCZÁRKOK, HÁTTÉRBEN A SZINHÁZ.

Az igaz, hogy előre kell bocsátanom, hogy én egy olyan környezetbe jutottam, a mi e tekintetben Franciaországban is a kivételesekhez tartozik. A gyermekek országában képzelhetném magamat.

Szegény papa — a kit napról-napra jobban szeretek, — minden esetre fiatalabb, mint én . . . még pedig sokkal, erről biztosítlak. Az a meggyőződése, hogy elválásunk és az ő hosszas közönye miatt (mert az közöny volt, hiába szépítenénk a dolgot) igazolnia, vagyis kimentenie kell magát előttem. Majdnem mosolyognom kell, mikor minden pillanatban czélzásokat tesz a kötelességeire, kényszerhelyzetére, sőt a saját érdekemre is, a mik őt erre a kemény (?. . .) megpróbáltatásra kényszerítették. Pedig ellenkezőleg, minden azt bizonyítja nekem, hogy éveken át a szivét, az életét, minden gondolatát kizárólagosan csak egyetlen érzés töltötte be, fordította el tőlem.

De végre is ő úgy tett, a mint jónak látta volt. Eszembe sincs őt ezért megitélni akarni. Nem neveltek abban a franczia szellemben, hogy a szülők számolni tartoznak gyermekeiknek, érzéseikről és tetteikről. Boldog voltam és jól gondomat viselték. Ez az egyetlen pont, a mi miatt lelkiismerete szólhatna neki valamit. De e tekintetben nyugodt lehet. Tehát? . . .

Csakhogy más baj van . . . Ama túlzott vágy miatt: szeretve lenni, a mi minden francziát gyötör (ha nem az élvhajhászat uralja őket), papa nem tud belenyugodni, hogy a leánya nem szereti őt annyira, mint szereti azokat, a kik őt felnevelték, vagyis téged néni Darling és Reginald bácsit. Oh! a bácsi . . . minő kevéssé szeretetreméltónak találnák itt őt, az ő hideg modorával, szükszavúságával, pedig minő forró szive van! Csak az övéiért él, életének nincs más czélja, mint a te és az én boldogságom és még most is úgy dolgozik, mintha kezdő lenne, éjjel-nappal, csakhogy mi ketten New-York királynői legyünk.

Papa pedig, a ki imádja a feleségét, — az ő Rithéjét, miként őt nevezi, — nem találta fel ebben a szerelemben a szükséges erélyt, hogy elvesztett vagyonát visszaszerezze. Ő még mindig a Mandret urak alkalmazottja, a gazdag bankároké, a kik, miután egykoron jóformán előidézői voltak Fanteuil nagybácsi vagyoni romlásának és öngyilkosságának, kegyeseknek mutatkoztak az öcs iránt — a ki szintén tönkrement — és azt az irodájukba vették. Oh! ha én férfi lennék! . . .

De nem tiltottam-e meg magamnak itélkezni az apám fölött? . . .

Többet engedhetek meg magamnak azonban a mostoha anyámmal szemben, ugy-e néni Darling? . . . Kitünő egy asszony! . . . Igazán nem engedi a szivem, hogy nagyon szigorúan kritizáljam őt! Olyan elbűvölően következetlen, olyan szeretetteljesen önző, olyan gyöngéden zsarnok és főleg annyira meghatóan féltékeny!

«Féltékeny? . . . Kire?» — fogod kérdezni. De a férjére.

«És mikor? Minő alkalommal?»

De mindég és minden alkalommal. Féltékeny a multra, a jelenben és a jövőben.

Csudálkozol ezen ugy-e, te amerikai feleség? Te, a ki tűzhelyed biztonságában annyira nyugodt vagy és annyira bízol élettársad becsületességében! . . . Oh, édes nénikém, sok minden egyéb fölött csodálkoznál te még itten! Főleg pedig azon — a mit már bizonyára elfeledtél, a mióta átkeltél az Oczeánon és osztozkodol az angol-szász nőkkel a testi és szellemi munkában — azon a tényen, hogy valaki azon a réven, hogy a mi nemünkhöz tartozik, nem tartja szükségesnek, hogy gondolkozzék, érdeklődjék a közügyek iránt, foglalkozzék, belső világa legyen és működjék a külvilágban, szóval különb életet folytasson az ölebénél. Fanteuil aszszony azonban teljesen olyan életet visz, mint Microbe, a kis fox-terrier-je, azon kivétellel, hogy ő önmaga öltözködik és sok időt fordít öltözködésére. Ezzel nem azt akarom mondani, hogy hiú. A hiúság vesződséget, utánajárást, gondot okoz. Erre ő nagyon is indolens. Aztán ő a nélkül is szép asszony volt, — sőt még most is az, — elég szép arra, hogy minden erőlködéstől mentve legyen. Sőt ő több, mint szép, — ő megrészegítő, elbüvölő. Az apámnak némileg igaza van, hogy bolondul érte. És mikor ügyetlenül mentséget keres, a miért engem tizenkét éven át elfeledett, ha a tisztelet vissza nem tartana, szivesen odakiáltanám neki: «Neked csak egy mentséged van, papa, de az elegendő: Rithéd, az ő bársonyos fekete szemeivel, epedő hizelgéseivel teljesen lefoglalta egész lelkedet.»

Ha tudnád néni, mennyire felolvad ennek a férfinak az egyénisége abban a ruganyos, könnyed, jelentéktelen női természetben? Papa határozottan fél ettől a különben annyira szelid asszonytól! . . . Fél, nehogy a homlokát ránczolja, duzzogjon, egy könnyet is ejtsen.

Akarod bizonyságát ennek? Ebből megitélheted, mostoha anyám mennyire féltékeny a múltra is . . .

Mindenekelőtt tudnod kell, hogy mostoha anyám rendkivülien figyelmes irántam, majdnem túlságos hizelkedéssel dédelget (ez mindég idegessé tesz kissé), elnézi nekem, a mit ő extravagánsnak itél és minden szeszélyemet kész teljesiteni. Ezeket előre kellett bocsátanom, hogy megérthesd történetemet. Ha már előbb nem tettem előtted említést mostoha anyám irántami túlzott jóságáról és ha ezért nem vagyok hálásabb iránta, onnan jő, mert lelkem mélyén, egészen a mélyén, egy rosz gondolatot őrzök . . . annyira roszat, hogy azt még veled sem akarom közleni. Fanteuilné irántam való kedvességében sok van a könnyen osztott szeretetből, van abban egy kis adag közöny és egy kevés igazi rokonszenv is. Főleg pedig, ha nem csalódom, ama vágy boldoggá tenni az apámat. De talán van abban még más valami is. Ezek az üres lelkek, ha egyszer föltesznek magukban valamit, kitartóan, szivósan és konzekvensül küzdenek annak érdekében. Ilyenkor olyan ügyes fogásokhoz folyamodnak, a miket nem tennénk fel róluk. És nem tehetek róla, de én azt képzelem, mostoha anyám is a fejébe vett valamit.

Emlékezni fogsz néni darling, hogy gyakran

A KAZAMATÁK BONTÁSA.

Áldor István fényképei.

A FŐBÁSTYÁK BONTÁSA.

A TEMESVÁRI VÁRBÁSTYÁK LEBONTÁSA.

INNSBRUCK FŐUTCZÁJA ZÁSZLÓDÍSZBEN AZ 1809-IKI SZABADSÁGHARCZ EMLÉKÜNNEPEKOR.

az a pár szó, a melylyel a szerető sziv jellemezte, megrajzolta hűen az ő elköltözött társát, az én szegény barátomat. Megálltam a lemenő nap előtt és elgondolkoztam szegény társamról és úgy éreztem, hogy az emlékezetnek csodaszép relief-képe van kiöntve abban a jellemzésben, melylyel róla egy hű lélek nekem, az ismeretlennek, megemlékezett. Szavakkal jelentette meg előttem az ő reliefjét, a mely el nem múló módon vésődött emlékezetbe, úgyannyira, hogy azóta minden szép napnyugta révén egy dobbanással megjelent előttem az elköltözöttnek reliefje, alakja s belevésődött a múltba vesző gondolataimba.

A TEMESVÁRI VÁR VÉGNAPJAI.

Temesvár legújabb időben a fejlődés és fellendülés mind magasabb fokához közeledik. További fejlődésének azonban volt mindezideig egy akadálya: a Belvárosnak várjellege. Ez a városrész ugyanis háromszoros bástyafallal és sánczokkal körülkeritve, merev központ volt, a mely körül egy-egy ágyúlövésnyi távolságban (közelébb nem volt szabad épitkezni) a legközelebb beolvasztandó Mehala községen kivül még három tekintélyes külváros fekszik.

A város fejlődésében tehát ez idő szerint nem a kifelé terjeszkedés a jelszó, hanem az a főfeladat, hogy *a négy külváros a Belvárossal, az eddigi várral összeköttessék* és életképes egésszé összeépittessék. Erről azonban szó sem lehetett mindaddig, mig lehetővé nem vált, hogy a Belváros várjellegét megszüntessék. Mivel a mai ostrom-ágyúknak a Belvárost körülvevő és mostanáig bevehetetlennek tartott bástyatömeg legfeljebb pár óráig állhatna ellent, ennek az egykor hatalmas védműnek is elközelgett az utolsó órája. A várbástyák lebontására Ő Felsége 1891-ben adta meg az engedélyt, midőn maga is Temesvárott járt.

Ekkor kezdődtek a katonasággal az alkudozások a várerődítmények s a hozzátartozó mintegy 1.240,000 négyszögméternyi területek átadása iránt. Mindezt katonáék a várostól 200 évvel azelőtt, 1716-ban teljesen ingyen kapták, ma azonban ugyanannyi korona kárpótlást kértek érte, mint a hány négyszögméter területről volt szó. A városra háramló közvetlen haszon azonban eme területekből oly aránytalanul nagy, nem is tekintve a város fejlődésének országos fontosságát, hogy ezt a megváltási terhet a város készséggel vállalta. Az alkudozások mintegy két év óta fejeződtek be és máris óriási munka indult meg, hogy a Belváros a külvárosokkal szervesen összekapcsolható legyen, és hogy a város, lerázva a várerődítés béklyóit, teljesen modern alakot nyerjen.

Képeinken bemutatjuk a várrombolásnak tán még több évig eltartó munkáját. A lerombolt várbástyák helyén már eddig is több díszes palota és magánház emelkedik; igy az állami főgimnázium, a felsőbb leányiskola, az állami ipariskola, az osztrák-magyar bank, a piarista főgimnázium, rendház és templom, megannyi díszes középületek. Hamarosan épités alá kerül még egy sereg középület s valószinűleg még ez évben leteszik alapját a nagyarányú *Muzeum- és Kultur-palotának* is.

Azt az ősrégi várat, melyet 1552-ben *Losonczy* védelmezett s a melynek képe 162 éven keresztül a török alatt is alig változott, Szavoyai Jenő golyói kegyetlenül megrongálták. Az 1716-iki ostrom alkalmával a feladás egyik oka abban rejlett, hogy a fejlettebb technikájú ágyúk rombolását a régi vár többé nem állhatta ki. Nem is annyira a falak, mint az egész vidéket behálózó Bégának és Temesnek mocsarai és széles árkai voltak a várnak főerőssége.

A tulajdonképen síkon fekvő vár újabb megerősítése azon bástya-rendszer alapján történt, a melyet Vauban talált fel. A vár bástyái hosszúkás kilenczszöget alkotnak, belűlről szilárdan épült alagútakkal; részint laktanyául, részint szertárul használható óriási helyiségekkel, u. n. kazamatákkal. Mindezeket a robbanó lövegektől, bombáktól biztossá több méter széles és mély földburkolattal tették, melyet még azonfelül hatalmas téglaburkolattal és előretolt védbástyákkal tettek erősebbé. A Béga folyó régebben közvetlenül a várhoz csapódott, most tőle egy puskalövésnyi távolságban úgy vágták ki csatornaszerű medrét, hogy az árkokat vízzel lehetett volna elárasztani. A várbástyákon és az előretolt védműveken 310 ágyúnak volt helye.

Az erősség teljes felépitése III. Károly és Mária Terézia uralkodása alatt negyven évig, 1724-től 1765-ig tartott. Főczélja a török elleni védelem volt, de a törökök, kiknek teljes lehanyatlása ekkor kezdődött, — egyetlen puskalövést sem tettek soha erre az újabb várra. Nagyon is jól bevált később a vár Magyarország ellen. Szabadságharczunk alatt közel 9000 védője és 210 ágyúja volt a várnak. A városi polgárság, kivéve a szerb és román lakosság egy részét, erősen hazafias érzelmű volt s az itt is hamarosan felállitott nemzetőrség magát *Damjanichot* kivánta magának vezérül. De nem őt kapták meg, hanem a vak eszközül használt horvát főtisztek közül küldtek Temesvárra vezért, *Rukavina* személyében. A temesvári várba volt zárva az a *Blomberg* uhlánus ezredes is, a ki 48 nyarán még a honvédekkel együtt kergette meg Versecznél a szerbeket. A várat *Bem* tábornok vette körül 1849. április végén, de a kormány a rendszeres ostrommal báró *Vécseyt* bizta meg. A több mint 100 napos ostrom mutatja, hogy a várőrség vitézül tartotta magát. Mikor Arad vára, melynek ostromát szintén Vécsey vezette, junius 30-án kapitulált, — Temesvárra is a legkeményebb napok következtek. A kormány 1849. julius 2-án megengedte, hogy a várbeli polgárság, mely már élelemhiányban kezdett szenvedni, kivonulhasson a várból. Az ostrom utolsó négy hetében a katonaság már lóhússal élt. A forradalom végperczei közeledtével, mikor az osztrák fősereg és a roppant orosz segély egyenesen Szegednek és Aradnak tartott, — nagy szükség lett volna a szintén körülbelül 9000 főre tehető Vécsey-féle ostromló seregre. Kossuth személyesen jött le Szegedről és jul. 19-én már a temesvári táborban termett.

Szökevényektől ezt a hirt a várbeliek már 20-án megtudták. Az ostrom persze ezután napról-napra hevesebb lett, a várőrség (különösen *Gläzer* altábornagy, *Simonovits* tüzérezredes halálával) érzékeny veszteségeket szenvedett. A lövések- és bombáktól feldúlt várbástyák helyreállitása emberfeletti munkát okozott. A csekély számú polgári lakosság élete már a pinczékben és a dóm-templom sirboltjaiban sem volt biztos. Vécsey ostrom-gyűrűje óriási erővel szorította összébb-összébb a várat. Rettenetes nap volt mindkét félre nézve aug. 4-ike, melynek viharos éjjelén Vécsey és vezérkara régóta tervezgetett főostromát akarta végrehajtani. Négy oldalról támadt a várágyúk iszonyú tüzelése daczára a rettenthetlen honvédsereg. A főtámadás a józsefvárosi és az erdélyi kapuk ellen volt irányozva. A honvédek eljutottak a kapukig, *Sikor* József hadnagy beugrott a felvonó híd melletti árokba és kardjával már annak deszkázatát kezdte feszegetni, — meglőtték a sánczokról, de honvédtársai hátravitték és kimentették. A várbástyákról ellenük irányzott tűz azonban minden támadást meghiusított — ez a véres főroham sem hozta meg a kivánt eredményt. — Öt nap mulva Bem magához ragadva a Vécsey-féle ostromló sereg nagyobb részét, megvívta a szerencsétlen kimenetelü temesvári csatát, — a vártól mintegy kétórányira fekvő síkon Kis-Becskerek előtt, a Beregszó patak mellett. Augusztus 9-én este a Kmetty és Guyon által fedezett hátráló magyar csapatok vonultak el Temesvár bástyái alatt Lugos felé, és Haynau egy lovas hadosztálylyal még azon este belovagol a várnak u. n. bécsi vagy mehalai kapuján.

Temesvár ezen történeti nevezetességű bástyák eltűnése után teljesen elveszíti várjellegét, és mint nagy arányokban fejlődő magyar város folytatja nagyfontosságú szerepét a nemzetiséglakta Délvidéken.

TENGERENTÚLI MENYASSZONY.

REGÉNY. (Folytatás.)

Irta **Daniel Lesueur.** — Fordította *M. Hrabovszky Julia.*

III.

Fanteuil Marguerite Mrs Baxton W. Reginálnénak New-Yorkban.

Marguerites-villa, junius 21.

Darling néni!

Légy nyugodt, ez az angol szó lesz az egyetlen, a mit hozzád intézni fogok. De ez olyan édes, olyan szép szó!... És annyira illik reád!... A többit mondjuk el egymásnak kölcsönösen a mi imádandóan szép franczia nyelvünkön, a mi, azt hiszem, szülőföldünknek legszebb virága. Kérlek, ne ránczold a homlokodat. Ne gondold, hogy roszat fogok mondani egy országról, a mihez olyan élénken ragaszkodol. Ez az ország az enyém is. Jól érzem azt, biztositlak, és minden pillanattal jobban érzem, a mióta a havrei kikötőbe tettem a lábamat... A kikötőbe, a hol a papám várt reám lelkifurdalásai által megzavart örömével, mint egy szegény bűnös és ez, hidd el, sokkal jobban meghatott, mintsem azt mutatni szerettem volna.

De mit akarsz?... Be kell vallanom neked, hogy mindeddig valónak bizonyult minden előitéletem, a mit ellenedre, környezetünk és Reginald bácsi oltottak belém szeretetreméltó és könnyűvérű honfitársaink iránt. Az ő főteendőjük, a legjobbaknak: az érzelgősség, a legroszabbaknak: a gyönyör. És úgy látom, valamennyien félnek a megerőltetéstől.

költözött barátomról, csak akkor láttam, hogy az egy egészen más ember volt, mint a milyennek én úgy futólagosan ismertem. Minden szavával közelebb hozta őt hozzám és az elköltözött, mint egy relief-szobor alakja, lelki formáival megalkotva, tényleg odarajzolódott elém. De az asszonyka beszélt tovább:

— Hátha még ismerte volna őt úgy, mint a hogy én megismertem, azon pár év alatt, hogy vele élhettem. Úgy érzem mostan, nagy magányomban, hogy az az ember annyi napsugarat adott nekem az ő arany lelkéből, hogy az egész életemre el fog engem kisérni. Csodálatos lélek volt, mindent rajongva szeretett, a miben művészet vagy finomság volt; de semmit nem imádott annyira, mint az aranyragyogású napot. Ez volt az ő Istene, ennek fényében, ennek meleg lelkében hitt. És csodálatosan a nap is megérezte azt a nagy imádatot, melyivel szegény ő iránta viseltetett, mert eljött és elkisérte őt utolsó óráján át a másvilágra!

Julius volt, nyári nap, teljes ragyogással. Ő ott feküdt a betegágyán és nézte a napot, a mint lassan-lassan befutotta tűzszekerével kimért pályáját és haladt az égi úton, a hegyláncz felé, hogy a mögött elrejtőzve, menjen el az ő napnyugati országába.

Szegény félkönyökre dőlve nézte a napot és hagyta, hogy az arczát meleg sugaraival elaraszsza.

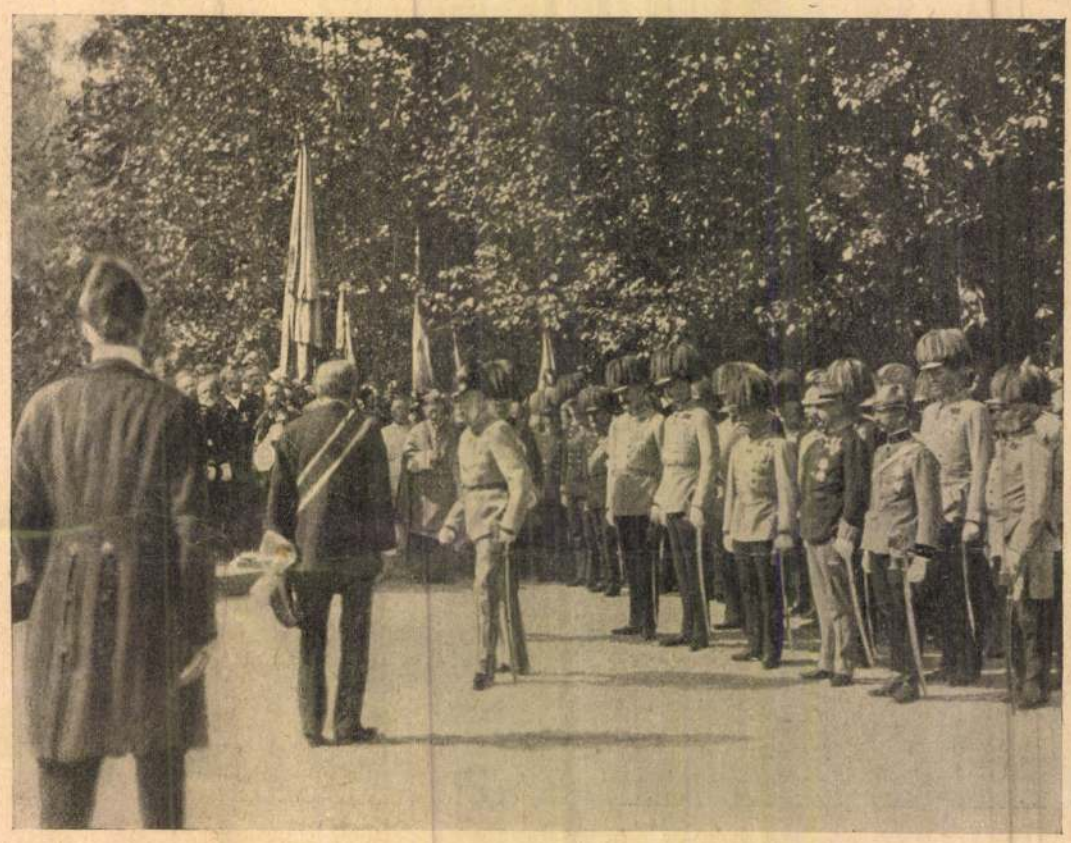

A CSÁSZÁR ÜDVÖZLÉSE AZ ÜNNEPÉLYEN.

TIROLIAK MENETE AZ 1809-IKI FÖLKELŐK JELMEZÉBEN.

Alig beszélt, néha sóhajtott csak fel, sovány kezét a nap felé emelve, mint egy napimádó kiáltva fel: «A nap! A nap!»

Az ő napja! Aztán búcsúzott tőle, csókokat küldött feléje és minden ráeső sugárt hálás mosolylyal üdvözölt. Csodálatos volt az, hogy bár teljes tudatában volt annak, hogy az az arany ragyogású nap az ő életének utolsó napja, mégis egy ideális lélek tiszta boldogságával nézte, követte a napot, égi útján nyugovóra szállva. Egyszer intett, hogy hajoljak föléje és halkan, sóhajszerűen kérdezte meg:

— Hány percz múlva megy le a nap?

— Hatvan percz az egész!

— Ennyi az életem!

Alig birtam könnyeimet visszatartani, a mint ő fáradtan újra a nap felé fordította a fejét. Ezalatt a nap a láthatár szélére ért és vörös szinbe csapott át és ezek a vérvörös sugárkévék világították meg a haldokló ágyát és a mikor az ott pihent a lenyugvó nap sugaraival elborítva, olyan volt, mintha egy vérvörös fényben égő máglyán pihenve halt volna meg ő, az utolsó napimádó! Csodálatosan szép naplemente volt és ő kiélvezte ezt utolsó perczéig. Az utolsó sugár felé, mely letűnt a falról, utána kapott, aztán sóhaj, panasz nélkül meghalt.

A csillagok bűvös fénye már mozdulatlanul találta és az ablakon beszűrődő éji harmat, összevegyülve az én keserves könnyeimmel, ünnepélyesen mosdatták az ő halotti arczát. Vége volt, elment a nap után, az örök nap országába!

Az özvegy elhallgatott és én ott láttam magam előtt szegény barátomat, a mint lelke tiszta érzéseivel rajongva keresi a napot, valahol messze távol, a hová követni emberláb nem tudja őt.

*

Pár hónap múlt el ezután és a nyár elején vadászni indultam. Mikor a hegyoldali temető mellett elhaladtam, a vakító napban feltűnt egy fehér obeliszk-oszlop, amelyről fehér fénysziporkákkal hullottak le a napsugarak, mintha már a márvány teleszivta volna magát napfénynyel s most ő is ezt sugározná ki magából. Az oldalút kanyarulatánál arra felé mentem és megdöbbenve láttam a fehér emlékkövön az én barátom nevét. A napimádó nyugodott ott s a nap felkereste izzó sugaraival és körülcsókolta hideg márvány-emlékét.

*

Egész nap vadásztam és csak napnyugta felé tértem haza. Mikor a hegygerinczre értem, akkor ment le a nap a völgy alján és sugaraival az arczomba sütött. És csodálatosan újra a napimádó jutott eszembe és az a pár szó, melyet róla nekem egyszer özvegye mondott;

LOVASOK A MENET ÉLÉN 1809-IKI JELMEZBEN.

A TIROLI SZABADSÁGHARCZ SZÁZADIK ÉVFORDULÓJA INNSBRUCKBAN.

AZ ÚJ RÓMAI KATHOLIKUS PAPNÖVELDE TEMESVÁROTT.

EGY RÉGI KULTUR-HÁZ PUSZTULÁSA TEMESVÁROTT.

A magyar közművelődés barátaira nézve rendkivül érdekes, habár nem is valami kiváló és nagyszerű, de mindenesetre hatalmas arányú épület dől romba e napokban Temesvárott, melynek képét itt bemutatjuk.

Az épület falai, megalkotása — kétszáz év történetét tárják elénk s mutatják azt a nagyon nehezen emelt lépcsőzetet, mely a magyar kultura haladását jelzi a Magyarországtól hosszú ideig elszakított országrészben, az. ú. n. Temesi bánságban, a Délvidéken.

Midőn 1716-ban Savoyai Eugen visszafoglalta Temesvárt a töröktől és az ország régi határait a Dunáig visszaadta, Temesvár egy osztrák tartománynak központja lett, melyet Bécsből kormányoztak s a melyből a magyarság, különösen a városból, ki volt tiltva. Ez az időszak, mely közel egy századig tartott, Temesvárra s a Délvidékre a *német világ* korszaka volt. Osztrák eredetű jezsuiták jöttek a városba és egy három osztályú gimnáziumban szolgálták a magasabb nevelés ügyét. Az itt látható épületnek a földszinti jobboldali része volt a jezsuita gimnázium és rendház, a hozzácsatolt csinos barokstílű templommal együtt, mely még a háború előtt került lebontásra. Mikor aztán 1773-ban a jezsuita-rendet feloszlatták, a rendházat és iskolát, mint belvárosi plébániát használták tovább s a jezsuita házfőnök az első belvárosi plébános lett. Hatalmas visszaesés állott be ekkor az iskoláztatás terén, midőn Temesvárnak, három megye székhelyének, tizenhat éven keresztül nem volt felsőbb iskolája. Ezen a nagy közművelődési hiányon végre is a piarista atyák segítettek, a kik 1789-ben megnyitották és lassankint hat osztályúvá fejlesztették a ma is virágzó s 1850-ben nyolcz osztályúvá lett kegyesrendi főgimnáziumot. Nem sokkal előbb Mária Terézia visszaállította a három ősi vármegyét, Krassót, Torontált és Temest és Temesvár, mint az ősi magyar érzésű és magyar hivatalnokokkal operáló Temes vármegyének székvárosa, újabb és pedig magyaros fejlődés sek indúlt. Szerencsés körülmény gyanánt játzott közre az, hogy az egyházmegyének ekkori püspöke, *Kőszeghy* László, szegedi születésű magyar érzésű ember volt s öcscse János, a megye alispánja. Kőszeghy sok fáradsággal kijárta, hogy Temesvárott papnevelő intézetet állíthasson; az ősrégi jezsuita gimnáziumot átalakíttatta, tetejébe egy emeletet húzatott és 1806 őszén már megnyitotta a róm. kath. papi szemináriumot. Megnyitó beszédében a püspök nem nagyon dícséri az akkori időket, mert a többi közt azt mondja: «Ismerjük korunk hitetlen és erkölcstelen szellemét, mely a modern könyvek özönében, a privát társaságok beszélgetésében stb. nyilvánul.» Pompás ötlete volt a főpapnak az az eredeti szokás, hogy jó magyar szegedi fiúkat szeretett fölvenni a papnöveldébe, a kiket németre is jól kioktatott és úgy küldötte különféle plébániákra magyaros szellemet terjeszteni.

A MOST LEBONTOTT RÓM. KATH. PAPNÖVELDE EGYIK RÉSZE.

A Kőszeghy által vetett alapokon egy nála még hatalmasabb szellemű magyar pap: *Lonovics* József püspök, Kossuth és Batthyány barátja folytatta még nagyobb energiával és eredménynyel a megkezdett munkát. Ha ekkor be nem következik a tragikus végű szabadságharcz, alkalmasint Temesvár lett volna és nem Kolozsvár az ország második egyetemi városa. Lonovics püspök ugyanis filozófiai és jogi fakultást alapított és ennek számára az egyemeletes régi épületet megfelelőleg átalakította, felemelte rá a második emeletet és a képünkön látható csinos, habár szerény attikai homlokzatot emelte, a melynek oromzatán az 1841-ik évszám hirdeti az épület befejezését és az egyetemi főiskola megnyitását.

Midőn a forradalom vihara lezúgott, megakadt a hatalmas erővel előretörő magyar kultura; az egyetemi fakultások bezárultak, csupán a papnöveldét engedélyezte az abszolut kormány, Lonovicsot megfosztotta püspöki székétől és több magyar érzésű papjával együtt zárdába csukatta.

A temesvári papnevelő intézet azonban innentúl is tovább fejlődött és ezt elsősorban a franczia eredetű *Bonnaz* Sándor püspök áldozatkészségének köszönhette. Ő a katholikus leánynevelésnek valóságos apostola a Délvidéken; belátta, hogy jó papokat úgy lehet nevelni, ha az annak készülő elemet már jóelőre megfelelő nevelésben részesítik. Ezért is a papnövelde temploma mellé háromemeletes palotát emeltetett (mely azóta már lebontásra került) s ez volt az ú. n. Emericanum vagy «kis szeminárium», a hol már tíz éves koruktól fogva felvették a növendékeket.

A csanádi püspökök közül a most fungáló *Glattfelder* Gyula szintén nagyot alkotott a papnevelés s az egyházi kultura terén. A várossal egyetértve, az egész régi épülettömb lebontásra került s az egész a város szívét képező új teret fog alkotni. A régi helyébe szebb új templom és két új bérpalota kerül, melynek jövedelme persze a papnöveldéé lesz. Az új papnöveldét pedig, melynek képét itt adjuk, Temesvár készülő új körútján emeltette fel. Ebben a pompás palotában bennlakást talál mintegy hatvan kis papnövendék, negyven theológus s az egész tanári és kiszolgáló személyzet. Dísztermének és házi kápolnájának dekoratív részét *Körösfői Kriesch Aladár* és *Nagy* Sándor készítették. A város kulturális életében oly nagynevű említett főpapok szobrai az ú. n. Püspök-hidat fogják diszíteni.

Lovas Imre.

TEMESVÁR VÁRÁNAK UTOLSÓ MARADVÁNYAI AZ ÚJ PAPNÖVELDE KÖZELÉBEN.

A TEMESVÁRI ÚJ RÓMAI KATH. PAPNÖVELDE ÉPÍTKEZÉSE.

nem volt szabad elmaradnia. Amerikai levegő uszkált a fülledt csarnokban, valami soha nem látott exotikum kezdte gyökereit beleereszteni a magyar földbe az aranyvonat megérkezésének történelmi lázában.

Bibor nézegette az arczokat, az arczok vörösre sült bőrét, a tengeri utazás alatt lebarnult ábrázatokat, a furcsa viseletet, egyikben sem ismert rá a biborczi Markovicsra. De még egyre szálltak ki a visszavándoroltak, óriási bőröndök csúsztak le a fürge hordárok tarkonczáira, új, nevető arczok integettek a kocsik nyitott folyosóin, még mindig bizakodott, hogy a várva-várt Markovics is elő fog kerülni. De egyszerre csak Görgetegi Emma kissé vaskos szépségét látta feltünni, a mint egy idegen férfi karján csoszogott ides-tova az izzadt zsúfoltságban. Két karja mint két hatalmas csáp nyúlt ki, mintha meg akarna itt valakit fogni, mintha csak azért jött volna föl Pestre, hogy ő is várja az aranyvonatot és az aranyvonattal érkező szerencsét. Bibor megdöbbent. Hátha Görgetegi Emma is Markovicsot várja, el akarja előle halászni, kiszökik vele a pályaudvarról, tele zsongja a fülét és majd ő visszi haza diadallal Biborczra, hogy családja megingott jó hírnevét ezzel a hallatlan fogással egyszerre helyrebillentse. De aztán eltünt előle Görgetegi Emma, már nem látta többet és újra belehajszolta magát abba az ötletébe, hogy néki kell megtalálnia a visszatért sikkasztót.

— Tisztelt uraim, — hullámzott Bibor füléig. A polgármester mondta el üdvözlő beszédét. De többet nem hallott belőle, mindössze ennyit, hogy tisztelt uraimnak szólította a megérkezett magyarokat.

Bibor erősen fülelt, látta a polgármester szájának kissé gépies mozdulását, mintha hátul dróton ránczigálták volna, olyan furcsán tetszett néki a távolból a száj mozgása, a mely mozog, a nélkül, hogy hangot adna.

— Éljen, éljen! — zúgott újra a tömeg.

A polgármester üdvözlő beszéde véget ért. Egy hatalmas termetű, széles vállú, csupasz állú ember lépett ki a visszavándoroltak tarkabarka tömegéből, ennek meg csak a nagy ívű gesztusait látta Bibor, hogy mit mondott, abból nem értett semmit.

— Halljuk Papp Imrét! Éljen Papp Imre! — ordították egy kissé elszigetelt csoport közepéből.

Bibor most ebbe az irányba vetette a tekintetét, de nem sokat törődött azzal, hogy a munkásképviselőnek miféle mondanivalói vannak a visszavándorolt magyarok számára, mert újra eszébe jutott az átkozott Markovics. Úgy látszik, elpusztult Amerikában, elherdálta a sikkasztott pénzt, élhetetlen volt, mint Biborczon, nem érte meg a kitünő pillanatot, a mikor itthon mindenkinek megbocsátanak. Néki most már senki sem fog megbocsátani, mert nem viszi magával Markovicsot, üresen kell visszatérnie városába. Szeretett volna innen kitolakodni, már nem érdekelte a Vám, a lábai meginogtak, a feje megszédült, utálta magát, hogy ebben a rajongó őrületben ő nem tud más lenni, mint a mi, bukott, esett ember, a saját kis dolgaiba beleájult senki, szerelmében megcsalódott szomorú férj, vidéki fecsegő, kicsiny lázakban őrlődő szamár, a mikor körülötte magasan csattognak a fölemelkedett szárnyak, az új Magyarország mutatja itt dologia kész, élni akaró, élni tudó, erős gerinczét.

— A magyar politikának végleg meg kell változnia ... Új, egészséges földbirtok-politika ... Erős, munkás Magyarország ... Igazi népiskolák ... Igazi kultura ... Az ország dolgát a nép intézze ... A kiváltságok pusztuljanak ... Igazi jólét ... A kiuzsorázott magyar vér ... Ausztria ...

A munkásképviselő beszédének tört hangjai voltak ezek. A szárnyaló, remek beszédből mindössze ezeket hallotta Bibor. Mint a rosszul összeférczelt, lukacsos szövet libegett Bibor feje fölött ez a beszéd, most mégis szerette volna hallani, megérteni, de a fel-felharsanó helyeslés, a bámulók seregének kissé teatrális tapsai magukba fojották Papp Imre beszédét.

Aztán lassan, lassan oszladozni kezdett a tömeg, a város vendégei voltak ma a visszavándoroltak. A pályaudvar visszanyerte régi ábrázatát. Új vonatok jöttek, új vonatok indultak. Kopott, nehézkesen czammogó utasok bujtak bele a kocsikba. Bibor úgy látta, hogy majdnem minden tizedik ember a háború nyomorékja. Mennyi félkarú, mennyi sánta ember tipegett körülötte. Éppen ma!

A kitorlódó tömeg mögött egy lelkesszemű fiatal ember kullogott. Kissé kopott volt, a czipője sarka kicsempült, Bibor érthetetlen kiváncsisággal bámult utána. Nem tudta volna megmondani, miért, mi köze ehhez az emberhez, hisz ez nem jött az aranyvonattal, ez nem Markovics, ez is azért jött, hogy résztvevője legyen a nagy ünnepségnek, mégis szerette volna valakitől megkérdezni, ki ez a különös arczú ember. De itt aligha tudták volna néki megmondani, hogy ez Laky Márton volt, az ujságíró, a kit senki sem vett észre, a kinek szerénysége miatt itt semmi szerep nem jutott, pedig a Vám gondolatát ő publikálta először az országban.

A személyvonat csak este indult. Bibor nem akart estig Pesten lebzselni. Belebújt a legközelebbi tehervonatba.

Késő éjszaka volt, a mikor a tehervonat lomhán, fáradtan bedöczögött a biborczi állomásra.

XIX.

Bibor kiszállt a tehervonatból. Egyenesen a városházára indult. Nem akart egy pillanatig sem várni, még az éjjel fel akarta magát jelenteni. Az első rendőrrel, a kivel találkozik, közli, hogy megölte a feleségét, tartóztassák le.

A városháza közelében két czirkáló csendőr jött vele szemben. Nyugtalanul nézett rájuk, nem tudta, mi dolguk ily késő éjszaka a városháza közelében. Majdnem megszólította őket, teljesen egyre megy, akár a csendőröknek mondja meg, mi fekszi meg a szívét, akár egy városi rendőrnek. Tovább ment. De alig tett egy-két lépést előre, katonai járőr suhant el mellette, s a hogy kiváncsian nézett előre, észrevette, hogy a városháza előtt valami tömeg szorong, szuronyok csillannak meg a homályban, kapkodó, éles és durva szavak kemény hullámzása zavarta meg, nem akarta már a maga gondját a más gondjába belekeverni. Pedig érezte, hogy Biborczon megint történt valami.

Már csak néhány lépés választotta el a városháza kapujától. Tisztán látta, hogy a városház épületét katonaság és csendőrség szállta meg, ideges, lázas futkosás veri föl a Városház-utczát, a városháza tágas udvarából pedig komor, zúgolódó és sötét szavak verődtek kifelé, ott benn nagy tömeg zsongott, torlódott, altisztek nyers parancsai harsantak fel, parasztok fenyegető dörmögése, vagy szilaj káromkodása vágott vissza az altiszti basáskodásra.

— Mi történt, mi történt?

(Vége következik.)

A LONDONI LORDMAYOR RÓMÁBAN.
Fogadtatás a Campidoglióban, jobb oldalán Colonna herczeg, a római sindaco.

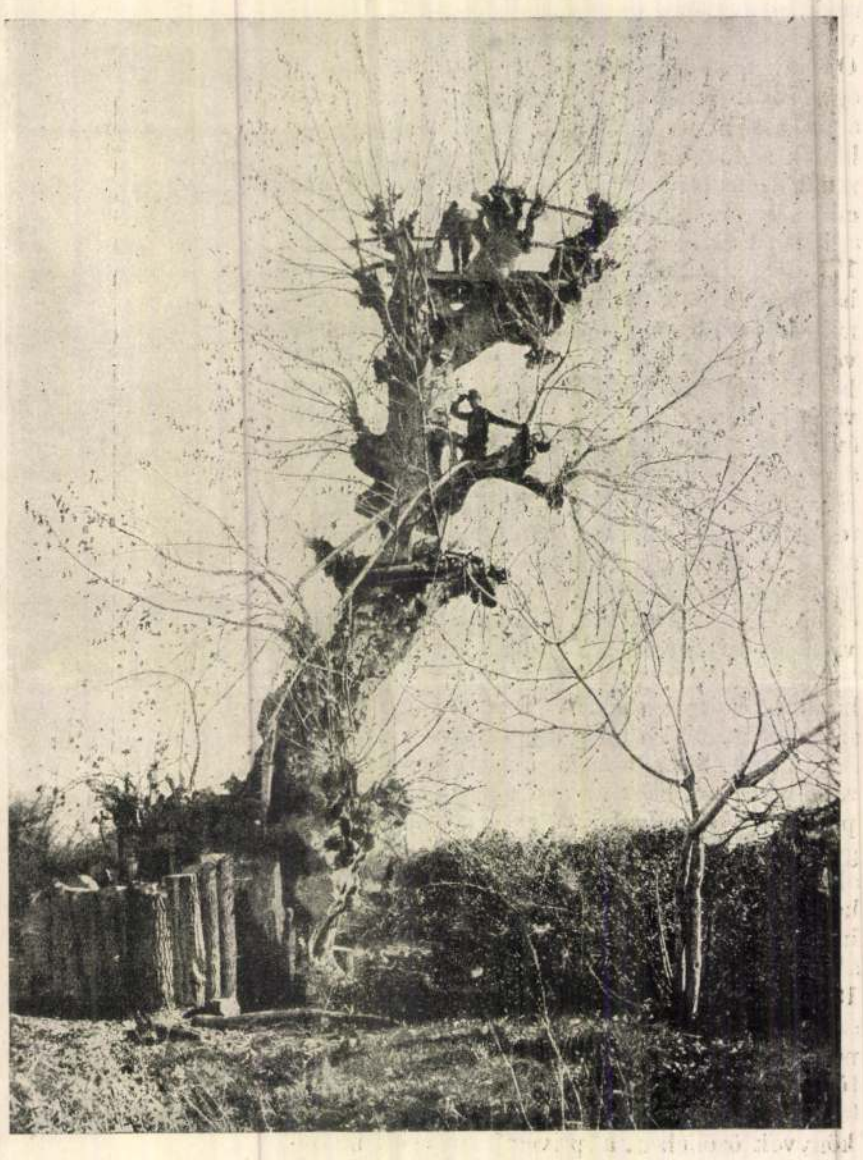

OLASZ MEGFIGYELŐ EGY MESTERSÉGESEN UTÁNZOTT FA TETEJÉN A VOJUSA FOLYÓ MELLETT ALBÁNIÁBAN.

Temesvár klasszi-
cizáló épületei

Írta

Zádor – Rados

423.C.

vele együtt tömérdek épület és ember irtózatos robajjal a levegőbe repült. Mintha szörnyű földrengés rázta volna meg a talajt, az egész tábor megremegett, vad zűrzavar támadt, az asszonyok »e l'altra canaglia« félmérföldnyire futottak ijedtükben. A Gellért-hegyen át hatalmas szikladarabok hullottak a bajor táborba és Pest alá, a palota nagy része rombadőlt s akkora falrészek zuhantak a Dunába, hogy a víz színét hosszú ideig föld s törmelék lepte be. A siker érdemét a spanyol tűzmester (Gonzales Péter) magának tulajdonítja, a törökök viszont azt mondják, hogy ők maguk gyujtották föl gondatlanságból a puskaporraktárt »per fumar il Tabacco«, de bizonyosat nem lehet tudni.[39]) Mivel a raktár körüli házakban sok ember lakott, valószínű a szökevények állítása, mely szerint másfélezer török esett a robbanás áldozatául. E nagy siker után Károly megadásra szólította fel a basát, ez azonban »arrogantemente« azt felelte, hogy semmi oka sincs a vár feladására és embereit azzal biztatta, hogy már útban van a nagyvezír 100 ezer főnyi fölmentő serege.

Július 24-én egy erős aknát robbantottak fel a mieink s ennek hatását egy újabb rohammal akarták kihasználni, de a robbanás, mint már annyi más esetben is,[40]) nem sikerült, sőt inkább saját vonalainkat rongálta meg.

Pengő

1336 **Temesvár.** Rückblicke auf Temesvár bei d. Enthüllungsfeier d. Monuments f. d. Verteidigung d. Festung i. J. 1849. Temesvár, 1853. (etw. beschäd.) or. Lw. gr. 8°. Mit Titelbild, 1 gr. Karte u. 1 gr. Ansicht. 20.—

1337 **Teuber, Oskar.** Historische Legionen Habsburgs. Mit 16 Original-Abbildgen v. **Rudolf v. Ottenfeld.** Wien, 1894. or. Lw. gr. 8°. 15.—

1338 **Thallóczy Lajos:** Vasvári Pál s a pesti egyetemi ifjúság 1844—48/9. Bp., 1882. kk. 8°. (93 old.) 12.—

1339 — Gróf Széchen Antal. Bp., 1901. fvk. 8°—87 old. (K. ny.) 5.—

1340 **Thallóczy Lajos és Győry Tibor:** Thököly Imre betegsége. Bpest, 1906. fzve. 8°. (K. ny.) 21 old. 3.60

1341 **Thaly Kálmán:** Kárpáti kürt. Költemények. 2. kiad. Pest, 1860. kk. k. 8°. Arcképpel. 8.—

1342 — Történelmi kalászok 1603—1711. A vargyasi Daniel-család irattárában levő kéziratok után kiadá Daniel Gábor. Pest, 1862. fvk. 8°—4. hasonmással. 10.—

1343 — Bottyán János II. Rákóczi Ferenc fejedelem vezénylő tábornoka. Pest, 1865. fv. n. 8°. 16.—

1344 — **Rákóczi Tár.** Tört. érdekű naplók, emlékiratok, levelezések stb. gyüjteménye. Szerk. **Thaly Kálmán.** 2 kötet. Pest, 1866—68. 2 fvk. n. 8°—1 tervrajzzal. 24.—

1345 — A nagyszombati harcz. Toldalékul: A györvári harcz. Pest, 1869. fve. 8°. Térképpel. 8.—

1346 — Történelmi naplók. 1663—1719. Bp., 1875. fvk. n. 8°. (Monum. Hung. Hist. II.27.) 24.—

1347 — Az első hazai hirlap. 1705—1710. Bp., 1879. fve. n. 8°. (Értek. a tört. tud. köréből.) 3.60

1348 — Az 1683-iki táborozás történetéhez hg. Esterházy Pál nádor kiadatlan kéziratai s levelezései nyomán. Bpest, 1883. fzve. (ak. ért.) 1.—

1349 — II. Rákóczi Ferenc fejedelem ifjúsága 1676—1701. 2. kiad. 3 arcképpel. Pozsony, é. n. fv. 8° 8.—

Pengő

1350 — A székes gróf Bercsényi család 1470—1835. Kiadja a M. T. Ak. tört. bizotts. 3 kötet. Bp., 1885—92. 3 fbk. n. 8°. Arcképpel. Thaly Kálmán sk. ajánlásával. 60.—

1351 — Irodalom- és miveltségtörténeti tanulmányok a Rákóczi-korból. Új kiad. Bp., 1889. fvk. n. 8°. 25.—

1352 — Ocskay László II. Rákóczi Ferenc fejedelem brigadérosa és a felsőmagyarországi hadjáratok 1703—1710. 2. bőv. kiad. 2 kötet. Bp., 1905. 2 kissé sérült. er. kk. n. 8°. Számos képpel és melléklettel. 36.—

1353 **Ponori Thewrewk József:** Magyar nyelvkincsek I. Leopold és VI. Károly fénykoraiból. Pest, 1858. fvk. n. 8°. 12.—

1354 **Thun, Leo Graf von:** Die Stellung der Slowaken in Ungarn. Prag, 1843. kkts. 8°. Ritka. 24.—

1356 **Thürheim, A. Graf:** Gedenkblätter aus der Kriegsgeschichte der k. k. österreichischen Armee. 2 Bde. Wien, 1880. br. gr. 8°. Kissé laza kötésben. 36.—

1357 **(Thürheim, A.)** Der k. k. österr. Feldmarschall Fürst Windisch-Grätz. E. Lebens-Skizze. Berlin, 1886. Hlw. gr. 8°. 18.—

1358 **Thúry Etele:** Adatok a magyar protestáns gályarab lelkészek történetéhez. Bpest, 1912. fzve. 8°. 220 old. 10.—

1359 **Tibád Antal:** A román kérdés és a magyar nemzetiségi politika. Bp., 1894. fvk. 8°. 12.—

1360 **Tihanyi Gál:** Helyesírásunk küzdelmei. Bp., 1908. fve. n. 8°. 3.—

1361 **Timon Ákos:** A szent korona elmélete és a koronázás. Bpest, 1916. füzve. 8°. 4.—

1362 **Timon Zoltán:** Magyar kivándorlás és a nemzeti megújhodás politikája. Arad, 1904. k. 8°. (287 old.) 8.—

1363 **gróf Tisza István:** Sadowától Sedanig. Bp., 1912. fve. n. 8°. (Értek. a tört. tudom. köréből.) 5.—

Ranschburg Gusztáv antiquar könyvkereskedése, Budapest, IV. Ferenciek tere 2.

1943

Pengő

1312 **Magyarósi Szőke József:** Táncvigalom és hangászat. Költemény. A sz.-udvarhelyi ev. ref. főtanodai hangászkar újból életbe léptethetése céljából stb. Marosvásárhely, 1848. fvk. k. 8°. 10.—

1313 **Szokoly Viktor:** Regényes rajzok Petőfi Sándor ifjúkori éveiből. Kiadta Vahot I. Pest, 1859. fvk. k. 8°. 12.—

1313 — Tarka könyv. Humoreszk beszély és életgyüjtemény. 2 kötet. Pest, 1862. fvk. 8°. 10.—

1313 — Világos hőse. Jellemzések Görgeiről. Pest, 1867. — **Asbóth:** 1848—1866. Adalékok a kényuralom ellenes mozgalmak történetéhez. Pest, 1871. fvk. n. 8°. 20.—

1314 **Szőllőssy, Joh. Nep.:** Tagebuch gefeyerter Helden u. wichtiger kriegerischer Ereignisse d. neuesten Zeit nebst entsprechenden Aphorismen. Fünfkirchen, 1837. fvk. n. 8°. 15.—

1315 **Szombathely Antal és Tomcsányi József:** Követjelentés az 1843—44. országgyülésről nevezett Békés vármegyei követektől. Pest, 1845. kkts. 8°. 57 old. 6.—

1316 **Szongott Károly:** Szamosujvár, a magyar-örmény metropolisz irásban és képben. Szamosujvár, 1893. fvk. n. 8°. Számos képpel. 25.—

1317 **Szőts Pál:** Andrássy. Adomák, apróságok. Bp., 1890. kk. 8°. 6.—

1318 **Sztripszky Hiader:** Jegyzetek a görög kultúra árpádkori nyomairól. Bp., 1913. fvk. 8°. 15.—

1319 **Sztripszky Hiador és Alexics György:** Szegedi Gergely énekeskeskönyve 16. századbeli román fordításban. Protestáns hatások a hazai románságra. Bp., 1911. fve. n. 8°. 12.—

1320 **Szücsi József:** Bajza József Bp., M. T. Ak. 1914.piros er. vk. 8°. 5.—

1321 **Szvacsek Rezső:** Erdődi Pálffy Albert. Irodalomtört. tanulm. Bp., 1904. fv. 8°. 8.—

1322 **Tabódy József:** Munkács multja és jelene Magyarország történetében. 5 könyomatos rajzzal. Pest, 1860. füzve. 8°. 24.—

Pengő

1323 **Tábori Kornél:** Pesti specialitások. Bp. é. n. 8°. 6.—

1324 **Magyar Tájszótár:** Kiadta a Magyar Tudós Társság. Bud, 1838. régi kk. n. 8°. 36.—

1325 **Takáts Sándor:** A magyar gyalogság megalakulása. Bp. M. T. Ak. 1908. fvk. n. 8°. 15.—

1326 — Rajzok a török világból. 3 kötet. Bp. M. T. Ak. 1915—17. 3 fvk. 8°. 36.—

1327 — A régi Magyarország jókedve. Bp., 1921. fvk. 8°. 8.—

1328 — Régi magyar asszonyok. Bp. é. n. er. vk. 8°. 8.—

1329 — Régi magyar kapitányok és generálisok. Bp., 1922. szép. bord. piros fbk. 8°. 15.—

1330 **Táncsics Mihály:** Hunnia függetlensége. Jena, 1847. egyk. vk. 8°. 18.—

1331 **(Táncsics Mihály)—Andorlaki M.:** Világkrónika. Pest, 1860. — Magyar krónika. Pest, 1861. fvk. 8°. 15.—

1332 **Teleki Domokos:** A székely határőrség története. Közzétette Szabó Károly. Bp., 1877. fvk. 8°. 20.—

1333 **gr. Teleki Sándor:** Emlékeim. Kiadta a Petőfi Társaság. 2 kötet. Bp. Aigner, é. n. fvk. 8°. Ritka. 24.—

1334 — Garibaldi alatt 1859-ben. 2. kiadás. Bpest, 1883. fzve. 8°. 109 oldal. 10.—

1335 **Télfy J.:** Magyarok őstörténete. Pest, 1863. — **Ribáry F.:** Egy lap Egyiptom őskori történetéből. Bp., 1875. — **Darkó J.:** A magyarokra vonatkozó népnevek a bizánczi íróknál. Bp., 1910. — **Hunfalvy P.:** Ugor vagy török-tatár eredetü-e a magyar nemzet? Bp., 1883. — **Horváth C.:** Joan. Vercellensis és a magyar Margitlegenda. Bp., 1908. — **Sebestyén Gy.:** Adalékok a középkori énekmondók történetéhez. Bp., 1891. — **Balassa J.:** A magyar nyelvjárások keletkezése. Bp., 1898. — **Gyárfás I. T.:** Pannonia őskeresztény emlékei. Képekkel. Bp., 1889. fvk. n. 8°. 32.—

Ranschburg Gusztáv antiquar könyvkereskedése, Budapest, IV. Ferenciek tere 2.

Telmányi Mária
Istőművész

Dán grafikusok a Nemzeti Szalonban.

Az északi népek művészetében igen nagy szerepet játszik a grafika. Ez a puritán, szükszavu művészet erősen talál az északi lélek zárkózottságához, a mienkénél egyszerübb életfelfogásához és nem utolsó sorban, éghajlatuk mérsékeltebb szinellentéteihez. A grafika, mely nálunk, mint a délibb népeknél általában, inkább csak kiegészitő része a festészetnek, náluk, mint az angoloknál is, sokkal önállóbb és elkülönültebb életet élő műfaj.

A *Nemzeti Szalonban* pénteken megnyilt *dán grafikai kiállitás* is igazolja ezt, nemcsak nagyszámu művészével és gazdag anyagával, hanem főként azzal az egységgel, mely a mondanivalóban és a kifejezésmódban megnyilatkozik.

A legnagyobb anyaggal *Anton Hansen* szerepel és ő áll hozzánk a legközelebb, erősen délies vérmérsékletével, megfigyelésének élességével és mondanivalóinak általános emberi vonásaival is. Kőrajzainak egyszerüvé leszürődött rajzkulturája mögött mély szimbólizmus borong, vizfestményeiben franciás elmésség és finom guny csillog, technikai szempontból is őt érezzük a legjobb rajzolók egyikének, sőt tán nemcsak dán, hanem európai viszonylatban is. Különösen *Mentőcsónak*, *Munkáskertek*, *Eső Tivoliban* cimü akvarelljei elragadóak, de társadalmi gúnyrajzai között is találunk egy-egy kis mesterművet.

Pesti Hirlap
1934. X. 27

függő nyelvjárástani kérdésekre vonatkozó kutatásait. A még 1935/36. tanévben Páviában (Bottiglioni professzor) megkezdett és u. o. 1936/37. tanévben továbbvégzett anyag gyüjtése alapján folytatta az említett nyelvjárás praeroman elemei vázlatosan már kész anyagának tüzetes rendezését, valamint a főbb és döntő mondattani sajátságok egy részének vizsgálatát (az accusativo szerkezete; igétől megelőzött vagy követett két hangsúlytalan névmás elhelyezése; a szókezdő mássalhangzó mondattani megkettőzése, stb.).

Dr. Elekes Lajos (1914, Déva, Hunyad m., ref.), okleveles középiskolai tanár, levéltári foglalkoztatott diplomás Budapestről (Lukinich professzor), történeti kutatásokra nyert 400 pengő ösztöndíjat. Előző évi kutatásainak folytatásaként magyar-román történeti kapcsolatokkal foglalkozott. Két tanulmánya készült el a Mátyás-emlékkönyv I. kötete számára: „A román vajdaságok fejlődésének magyar tényezői a Hunyadiak korában" és „A Hunyadi kérdés", mely utóbbit a Történeti Társulat februári ülésén fel is olvasta. A vajdaságok kialakulására, az erdélyi történetírás német és román problematikájára és a kenézség magyarországi történetére vonatkozólag is gyűjtött anyagot.

Fábiánics Ferenc (1910, Újpest, róm. kat.), okleveles közép-

Temesvár vára

Épült 1722 – 1765.

20 millió forintba

Erült.

Barát, Armin:

Die königliche Freistadt Temesvár.

Temesvár 1902

Nejedlel

Tellinger István

Illusztráció

Népszava, 1978. nov. 11./7. old.

Tellinger István:
Illusztráció

Az 1991-es tárlaton díjat kaptak:

Bodnár Ede *grafikusművész*
Morvay László *grafikusművész*
Pánti Imre *festőművész*

A kiállításon alkotásaikkal bemutatkoznak a következő művészek:

Bata László festő
Bálványos Gabriella grafikus
Bodnár Ede festő és grafikus
Budehelyi Tibor szobrász
Bunda János István festő
Czétényi Vilmos festő és grafikus
Czina Mónika festő
Dékány Ágoston grafikus
Goda Zsuzsa festő
Gombosné B. Éva festő
Gulyás László festő
Gyeney Judit festő
Gyólai Gabriella festő
Hartung Sándor festő és grafikus
Hernádi Paula grafikus
Horkay István festő és grafikus
Kadarkuti Richárd festő
Kalmár György festő
Kemenesi Zsuzsanna grafikus
Kocsis Előd szobrász
Kováts Borbála grafikus
Lacza Márta grafikus
Ledniczky Gyula festő
Lóska Mari festő
Lukács József grafikus
Mokrai Orsolya grafikus
Morvay László grafikus
Nagy Vera grafikus
Németh Miklós festő
Orbán Nándor grafikus
Pánti Imre festő
Pleva Ilona festő
V. Pleva Margit szobrász
Rácz Edit szobrász
Szűcs Miklós grafikus
Temesi Péter grafikus
Tóth Kristóf grafikus
Tóth Orsolya grafikus
Traurig Lőrinc grafikus
Vizsolyi János szobrász
Gy. Vad Erzsébet festő
Volni Veronika festő

A Pesterzsébeti Múzeum Gaál Imre Galériája
szeretettel meghívja
Önt és barátait a

27. Tavaszi Tárlat

megnyitására

1991. március 18-án du. 16 órára

Megnyitja: **Perlaki Jenő**
Pestszenterzsébet–Soroksár
polgármestere

Megtekinthető: 1991. április 29-ig
hétfő kivételével naponta 10-18-ig

Gaál Imre Galéria
1203 Budapest, Kossuth Lajos utca 39.
Telefon: 127-8017

TEMESI Péter graf

leköti az idegen figyelmét, az inkább a dolog szokatlansága.

A mi az utczán járó-kelőnek azonnal feltűnik, az a különös formájú kalap, a mit az asszonyok hordanak. Gyökérből font, széles karimájú föveg ez, szélén fátyolszerű szövettel körítve, mi azt a czélt látszik szolgálni, hogy a nő arczát a kiváncsi pillantások ellen megvédje. A hagyomány szerint e sajátságos kalap föltalálója egy főmandarin volt, a ki a vidéket 400 évvel ezelőtt kormányozta és erényes életmódjáról volt nevezetes. Nyilván úgy gondolkozott, hogy a női arcz a csábításnak egyik veszedelmes eszköze, a mit jó eltakarni. Törvényt állított tehát, kötelezvén a szép nemet a függönyös kalap viselésére. E divatczikk mellett, mint furcsaság, méltán fölemlíthető a pakhoi paraszt kocsija is. Még az ősidők egyszerű embere gondolhatta ki ennek a forgalmi eszköznek az alakját, melyet a konzervativ khinai a mai napig is megőrizett. A jármű három főalkatrészből áll: az óriási átmérőjű kerékpárból, az ezeket egyensulyban tartó rúdból és az arra fektetett ládából. A kerekek idomtalan deszkadarabokból vannak kiállítva. Sehol semmi vasalás: a fa súrolja a fát. Mikor pedig a jármű megindúl, keletkezik olyan nyikorgás, a mi nagy messzeségre betölti a vidéket s ez éktelen lárma mellett egykedvűen ballag a kocsit vezető khinai, az ő nyugalmát nem zavarja a siketítő éktelen zaj.

Khina roppant területe daczára, népének szokásaiban nincs szembetünő különbség; a mit látni éjszakon, az megvan délen is. Ez az összhang pedig legjobban mutatkozik a tisztaság hiányában; a mi változik, az csak a mérték, a mivel a szenny nagyságát kifejezzük. Ebben az irányban Pakhoinak s a vele szomszédos vidéknek jut ki az elsőség. Itt ütötte föl tanyáját a pestis először és innen terjedt tovább e szörnyű járvány Hongkongba és Indiába.

Az ember külseje sokban visszatükrözi belsejét is. A khinai emberre egészen ráillik ez: erkölcsi állapota talán ép úgy el van hanyagolva, mint külseje. Egyéb népeknél is van hiba elég, de míg másutt a látszat sokat takar, addig itt a bünt szinte nyilvánosan űzik. A romlottság e kidomborodását mérsékelni volna hivatva a misszionárius, kinél az emberszeretet azon önfeláldozásban nyilvánúl, hogy európai kényelmét fölcseréli az itteni zord élettel. A kereszténység erkölcsi törvényei jóvá tehetnek minden roszat, ha azokat nemcsak elvben fogadjuk el, hanem tettben is nyilvánítjuk. Hogy a khinai ezt tegye, arra még éretlen. Gondolkozása teljesen anyagias és közönyös minden ethikai fogalom iránt. Hiszen volt Khinának egy Konfuciusa és más bölcs embere is, kiktől sok munka maradt hátra; a mi ezekben és a hindú-buddha könyvekben meg van irva, az mind szép és sokban megegyez az Evangélium tanításaival s ha az itteni népnek megvolna rá a hajlama, tudna az erkölcsökben nemesbedni a hittérítő segélye nélkül is. Az itt élő európai azt tartja, hogy kárbaveszett fáradság mindaz, a mit a misszionárius itt művel és hogy sokkal bölcsebben tenné, ha hazamegy és otthon próbálkozik az európai pogányok térítésével.

Pakhoinak hittérítői három nemzetiséghez tartoznak: franczia, német és angol, képviselve ugyanannyi vallásfelekezetet. Munkájuknak van külső eredménye, leginkább azért, mert a keresztény nevet öltött khinai védelmet lel a misszionáriusi szárnyak alatt, ha kihágás miatt nemzeti törvénye üldözi. Ma ugyanis a hittérítő itt hatalom s a politikában szereplő egyéniség. Ő az, ki hazájának úttörőül szolgál a gyarmatalapításban, legalább a mint azt a közelmult események bizonyítani látszanak. A mandarinnak most nagyobb ijedelmet okoz a misszionárius közbelépte, mint a konzulé és tudja, hogy engedni kell ott, hol a vádlott mellett a misszionárius áll. Volt alkalmam beszélgetni egy franczia hittérítővel, ki negyven évi ittléte alatt külsejében annyira megváltozott, hogy könnyen khinainak lehetne nézni. Otthona egy sziget, melynek lakói közül sokat megtérített. Előadta működésének sikerét, mialatt rövidszárú pipájából élvezettel szívta a kétes illatú khinai dohányt. Kérdeztem tőle, kivánna-e haza menni, szülőföldjét még egyszer meglátni, negyven év sok változást hozhatott ott létre! Tagadólag

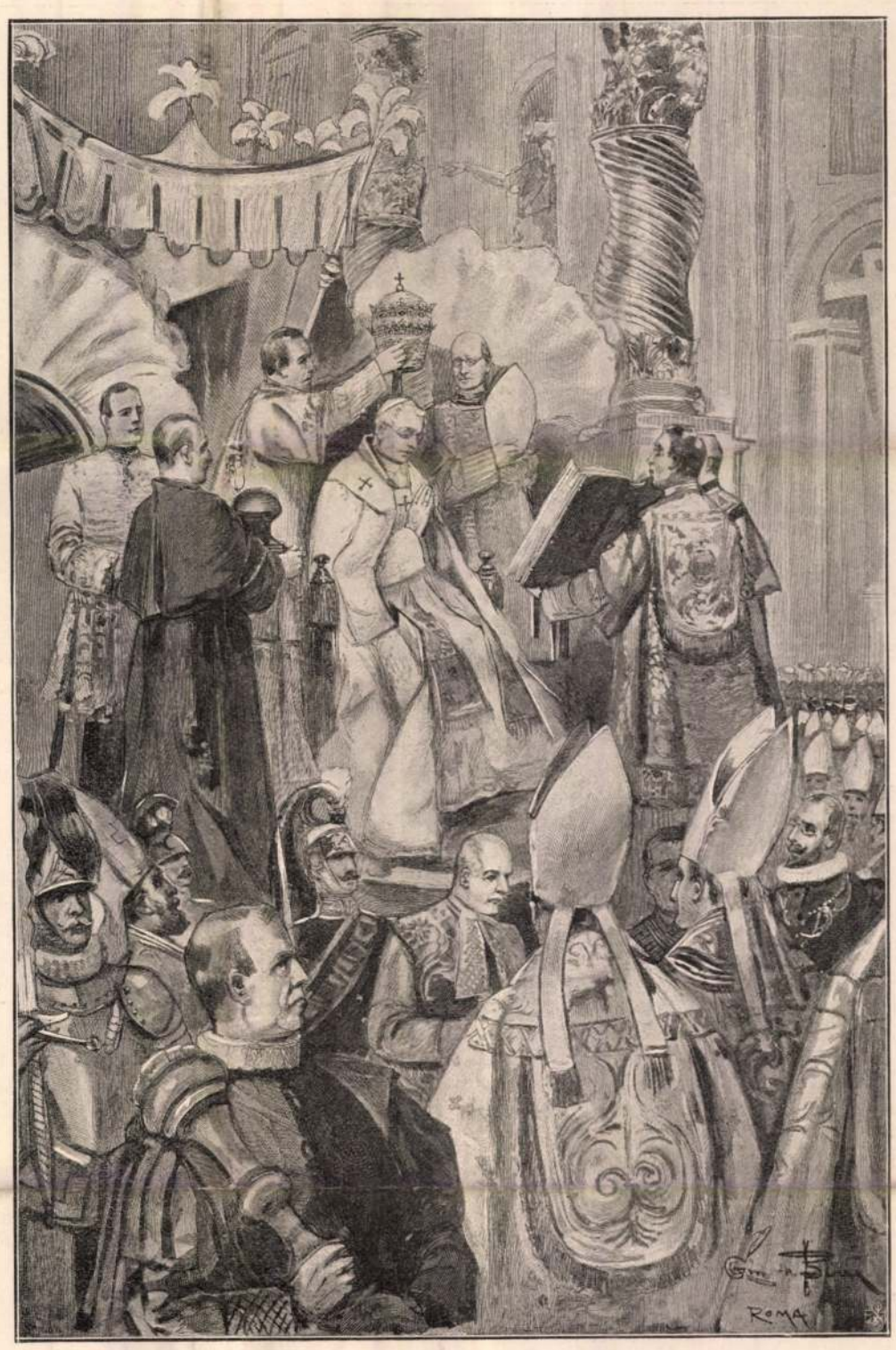

X. PIUS PÁPA MEGKORONÁZÁSA A RÓMAI SZENT PÉTER-TEMPLOMBAN.

rázta a fejét. Nem ő! Otthon sok az atyafi, az mind az ember ruhájába kapaszkodik, nem lehet tőlük szabadúlni. Holott itt ő úr, hatalmat gyakorol: tekintete, szava, parancs a sziget lakóinak. Tipikus alakja a katholikus hittérítőknek. A protestáns más megjelenésű. Ez ragaszkodik ruházatához és szokásaihoz; ép ezért nem is tud népszerű lenni. Az itteni angol misszió föntart egy jól fölszerelt kórházat, a hol a khinai beteget angol orvosok és ápolónők kezelik. A beteget első jelentkezésre fölveszik és ingyenes ellátásban és ápolásban részesül. Vallásos zaklatásnak sincs kitéve, de megkivánják tőle, hogy a naponta tartott bibliai magyarázatoknál nyugodtan viselkedjék.

A mindennapi dolgoktól teljesen elütő kérdés is foglalkoztatja most az irányadó köröket, nemcsak itt, hanem a birodalom más részeiben is. Bizonyos forradalomszerű mozgalom van most Kuáng-si tartományban, a mi ide is átcsapott és a népet nyilvános tettlegességre ragadta. Ezzel szemben a katonaság majdnem tehetetlen. A forgalom mindenütt fennakadt s a lakosok élete, vagyona a garázdálkodásnak nyitva áll. E szomorú állapot első sorban is a volt pekingi boxer-lázadás következménye, a menynyiben Európa fegyveres beavatkozását a sulyos hadisarcz követte, a mit fizetni kell és a miért új adóforrásokat kellett nyitni. A délvidéknek elszegényedett lakója, ki amúgy is ártatlan minden boxer históriától, kénytelen a terhes adót fizetni és védelemhez nyúl az exekuczió ellen. Így következik az egyik bajból a másik. Az egész boxer dolog olyan tragikomédiának nevezhető, a mi ijedelmet okozott nemcsak a bezárt és kiéheztetett pekingi követek között, hanem mély benyomást tett az egész művelt világon. A botrány megtorlására olyan keresztes hadjáratféle indíttatott Khina ellen. Igaz, hogy mire a fővezér és a hadsereg oda érkezett, akkor már alig volt szükség rá. És mégis kardélre hánytak egy rakás, többnyire ártatlan khinait, tisztára ürítették a pekingi kincstárt, kifosztották a műkincsekkel telt palotákat és róttak olyan terhet a nepre, melyet 400 millió ember negyven év alatt is keservesen fizethet ki. Ezt művelték a keresztény nagyhatalmak; de azért az ő kiküldött hittérítőik Khina széltében-hoszszában hirdetik az örök igazságot: «szeresd ellenségedet», «tégy jót azokkal, a kik megbántanak».

Faragó Ödön.

X. PIUS PÁPA MEGKORONÁZÁSA.

A szokott szertartások közt, nagy fénynyel ment végbe az új pápa megkoronázása augusztus 9-ikén a Szent Péter-templomban.

Még sötét volt, midőn az óriási tömeg mindenfelől gyülekezni kezdett s mire megvirradt, már vagy ötvenezer ember szorongott az óriási székesegyház boltozatai alatt s várta a nevezetes esemény bekövetkeztét. Kilencz óra után indult meg a menet a Vatikánból. Legelől a a nemesi gárda lépdelt, nyomában a svájczi testőrök csillogó pallosaikkal, azután a pápai méltóság jelvényeinek hordozói, a szerzetesrendek fejei, a pápai kamarások és egyéb méltóság viselők, majd a bibornokok s a testőrség főtisztei. Most az addig morajló tömeg egyszerre elcsendesedett: feltűnt a magasra emelt hordszéken ülő pápa alakja, fején arany mitrával, aranyhimzésű vörös köpenyben.

GRÓF ZSELÉNSZKY RÓBERT TEMES-ÚJFALUI KASTÉLYA.

Az új pápán rendkívüli meghatottság látszott s a mint megpillantotta a rengeteg tömeget, mely egyszerre elkezdte kalapjait, kendőit lobogtatni, az izgatottságtól egészen elsápadt. Dörgő kiáltás hangzott fel: «Éljen a pápa!» mire X. Pius áldásra emelte kezét. Ezután a szokott szertartások következtek, mígnem a tulajdonképeni koronázásra került a sor. A «Corona aurea super caput ejus» kezdetű ének hangjai közepett a bibornok-dékán levette a trónon ülő pápa fejéről a mitrát, az első diakonus pedig helyébe a drágakövektől csillogó hármas tiarát tette. Ezután fölemelkedett trónján X. Pius pápa s a szertartásos imádság után áldást osztott, mit a roppant tömeg letérdepelve, a legmélyebb csöndben fogadott. De a következő perczben már ismét megmozdult a néptenger s megint zúgott, dörgött az «evviva» kiáltás az óriási templom tágas boltozatai alatt, miközben az új pápa fényes kiséretével elhagyta a templomot.

A MAROS-VÖLGYI HADGYAKORLATOK SZÍNHELYÉRŐL.

A temes-újfalui kastély.

A Maros mellett, Lippa és Radna körül szept. 3-ikán kezdődtek a 7. (temesvári) és 12. (nagyszebeni) hadtestek befejező gyakorlatai. Részt vesznek benne az V. és VI. magyar kir. honvédkerületek honvédségei. A gyakorlatok szept. 7-én végződnek.

A király részére *Temes-Újfaluban* gróf Zselénszky Róbert kastélyát rendezték be. De Ő Felsége a politikai válság miatt nem lehetett jelen, gyöngélkedése miatt nem mehetett el *József* főherczeg sem, a honvédség főparancsnoka. A királyt *Ferencz Ferdinánd* trónörökös képviseli. A honvéd-parancsnokság részéről pedig *Klobucsár* altábornagy, a honvéd-parancsnokság adlátusa van jelen.

Minthogy előbb a király is részt szándékozott venni a hadgyakorlatokon, ünnepélyes fogadására már hetek óta készültek. *Temes-Ujfalu* község bejárójánál diadalkaput emeltek eme felirattal: «Éljen a király». A Zselénszky-kastély előkelő urilak, nagy parkkal körülvéve. A király érkezésére a kastély minden részét ellátták vízvezetékkel. E czélra 150 méter mélységű ártézi kútat fúrtak s a víznyomást egy hatalmas szélmotor adja meg. Villamos világítást is rendeztek be, még pedig az egész falura kiterjedőt. A királynak berendezett lakosztályt aztán Ferencz Ferdinánd főherczeg foglalta el, kinek eredetileg Radnán, a híres búcsújáró hely klastromában gondoskodtak lakásról.

Érdekes itt megemlíteni, hogy a temes-újfalui kastélynak már volt fejedelmi látogatója száz évvel ezelőtt. *Mária Ferdinánda* főherczegnő, Ferencz király testvére, 1809-ben a franciák elől menekülve, ebben a kastélyban talált menedéket. S itt is érte el a halál, s ott temették el a szerény falusi templom egyszerű sírboltjába. A kastély mostani épülete azonban újabb eredetű. 1849-ben az oláh lázadók tönkretették a kastélyt és a jelenlegi pompás urilak fölépítője gróf Zselénszky, a mostani tulajdonos. A kastélyban három lakhelyiség áll rendelkezésére a főherczegnek: egy nagy fogadóterem, a melynek a Palazzo Rezzonicóból származó négy nagy festmény adja meg a méltó művészi díszt; egy stilszerű dolgozó-szoba és az ezzel szomszédos hálószoba, melynek falait vadászati jelenetek díszítik. Az ablakokból nagy távolságban szép kilátás nyílik a Temes-Újfalunak nevezett terjedelmes sváb telepre, valamint a Marosvölgyére. A másik oldalon van felállítva a hadisátor, az a nevezetes hadgyakorlati bútordarab, melyet még néhai Albrecht főherczeg készíttetett, s melyet sok év óta mindig fölállítanak a hadgyakorlatokon, a melyekre a királyt várják.

EGYVELEG.

* **A villamos áram hatása a fákra.** Brüsszel legszebb és legnagyobb utczájának az «Avenne Luise» mindkét oldalán remek vadgesztenye-fasor van. A villamos vasút azonban csak az egyik oldalon közlekedik. Ezen az oldalon a fák levelei augusztusban lehullnak, de októberben ismét kirügyeznek, ellenben a tulsó oldalon levő fák lombjaikat késő őszig megtartják s csak tavaszszal leveleznek ismét. E különbséget a közúti vasút villamos árama okozza, mely a fák gyökereit érinti.

* **Francziaországban a virágtenyésztésre** használt föld holdjának tiszta jövedelmét évenként átlag 1000—1400 frankra lehet tenni. A tenyésztett virágfajok leginkább fehér és piros rózsa, tubarózsa, szegfű, ibolya, jázmin. E virágok leveleiből illatszerek és hajkenőcsök, valamint rózsaolaj készül. A virágtenyésztésből Francziaországban 250—280 ezer ember él. A virágszirmok gyűjtése márczius-ban az ibolyával kezdődik és szeptember közepén a későn virágzó sötétpiros rózsával végződik. Egy női munkás négy óra alatt husz kiló rózsaszirmot vagy három kiló jázminszirmot gyűjthet. Érdekes, hogy a telepeken dolgozó munkások a ragályos betegségektől menten maradnak. Midőn ezelőtt nehány évvel a kholera Párisban kiütött, az ottani illatszergyárakban alkalmazott tizezer ember közül egy sem kapta meg a kholerát.

* **A török szultán udvarának évi kiadásai** mintegy 144 millió koronára rúgnak. Ebből 30 milliót a hárembeli nők toilettjére, 2 milliót pedig a szultán ruhatárára fordítnak. Öt-hat millió korona ajándékokra, 4 millió zsebpénzre és 8 millió a konyhára fogy el. Miután a palotában 1500 embert naponta mindennel bőségesen el kell látni, az óriási összeg hová fordítása könnyen megérthető.

* **Életkor és foglalkozás.** A statisztikai adatok szerint általában legtovább élnek a papok, azután a kertészek és szőlőművelők. Legrövidebb ideig a bányászok élnek, Angliát kivéve, hol a bányák szellőztetési berendezése s egyéb egészségügyi intézkedések sokat tesznek a bányászok egészségére.

* **Bőr-pénz.** Nagy Péter czár idejében Oroszországban vastag borjúbőrből készült aprópénz volt forgalomban, melyet halálbüntetés terhe alatt mindenkinek el kellett fogadni. A furcsa bőrpénz nehány példányát a londoni British Múzeumban őrzik.

* **Japáni kardok.** A Japánban készült kardpengékről mesés dolgokat beszélnek. Annyi bizonyos, hogy sokkal jobbak, mint a hires toledói vagy damaszkusi pengék. Japánban nagyon közönséges dolognak tartják, ha valamelyik katona kardjával egy disznót ketté vág. Ólom vagy vasrudak ketté vágása után a pengén a legcsekélyebb csorba sem látszik. A Satsuma-családban egy kardot őriznek, melynek éle a vizben feléje úszó virág levelét ketté vágja. Angliában a japáni bűvészek az ily kardok élén tánczolnak és még sem sérűlnek meg.

* **Az angol «font sterling»** elnevezés az «Osterling» szó rövidítéséből ered. Ugyanis Osterling-eknek nevezték Angliában a Hansa városok lakóit, kik a középkorban az angol kereskedelmet kezökben tartották. Egy font sterling tehát az Osterlingek mértéke szerinti fontot jelent.

* **Nők és férfiak érzékenysége.** Némely sebész állítása szerint a nők orvosi műtéteknél a fájdalmat sokkal könnyebben elbirják, mint a férfiak. Az is tény, hogy a nők mutató újjának hegye felényire sem oly érzékeny, mint a férfiak ezen testrésze.

* **Izlandban a nők** a férfiakkal egyenlő politikai jogokkal bírnak. A 70 ezer főnyi lakosságot egy férfiakból és nőkből alakúlt képviselőtestület kormányozza.

* **A japáni divathölgyek** rendkívüli ünnepélyek s estélyek alkalmával ajkaikat megaranyozzák.

FOGADÓ-TEREM A TEMES-ÚJFALUI KASTÉLYBAN.

leköti az idegen figyelmét, az inkább a dolog szokatlansága.

A mi az utczán járó-kelőnek azonnal feltűnik, az a különös formájú kalap, a mit az asszonyok hordanak. Gyökérből font, széles karimájú föveg ez, szélén fátyolszerű szövettel körítve, mi azt a czélt látszik szolgálni, hogy a nő arczát a kíváncsi pillantások ellen megvédje. A hagyomány szerint e sajátságos kalap föltalálója egy főmandarin volt, a ki a vidéket 400 évvel ezelőtt kormányozta és erényes életmódjáról volt nevezetes. Nyilván úgy gondolkozott, hogy a női arcz a csábításnak egyik veszedelmes eszköze, a mit jó eltakarni. Törvényt állított tehát, kötelezvén a szép nemet a függönyös kalap viselésére. E divatczikk mellett, mint furcsaság, méltán fölemlíthető a pakhoi paraszt kocsija is. Még az ősidők egyszerű embere gondolhatta ki ennek a forgalmi eszköznek az alakját, melyet a konzervativ khinai a mai napig is megőrizett. A jármű három főalkatrészből áll: az óriási átmérőjű kerékpárból, az ezeket egyensulyban tartó rúdból és az arra fektetett ládából. A kerekek idomtalan deszkadarabokból vannak kiállítva. Sehol semmi vasalás: a fa súrolja a fát. Mikor pedig a jármű megindúl, keletkezik olyan nyikorgás, a mi nagy messzeségre betölti a vidéket s ez éktelen lárma mellett egykedvűen ballag a kocsit vezető khinai, az ő nyugalmát nem zavarja a siketítő éktelen zaj.

Khina roppant területe daczára, népének szokásaiban nincs szembetünő különbség; a mit látni éjszakon, az megvan délen is. Ez az összhang pedig legjobban mutatkozik a tisztaság hiányában; a mi változik, az csak a mérték, a mivel a szenny nagyságát kifejezzük. Ebben az irányban Pakhoinak s a vele szomszédos vidéknek jut ki az elsőség. Itt ütötte föl tanyáját a pestis először és innen terjedt tovább e szörnyű járvány Hongkongba és Indiába.

Az ember külseje sokban visszatükrözi belsejét is. A khinai emberre egészen ráillik ez: erkölcsi állapota talán ép úgy el van hanyagolva, mint külseje. Egyéb népeknél is van hiba elég, de míg másutt a látszat sokat takar, addig itt a bűnt szinte nyilvánosan űzik. A romlottság e kidomborodását mérsékelni volna hivatva a misszionárius, kinél az emberszeretet azon önfeláldozásban nyilvánúl, hogy európai kényelmét fölcseréli az itteni zord élettel. A kereszténység erkölcsi törvényei jóvá tehetnek minden roszat, ha azokat nemcsak elvben fogadjuk el, hanem tettben is nyilvánítjuk. Hogy a khinai ezt tegye, arra még éretlen. Gondolkozása teljesen anyagias és közönyös minden ethikai fogalom iránt. Hiszen volt Khinának egy Konfuciusa és más bölcs embere is, kiktől sok munka maradt hátra; a mi ezekben és a hindú-buddha könyvekben meg van irva, az mind szép és sokban megegyez az Evangélium tanításaival s ha az itteni népnek megvolna rá a hajlama, tudna az erkölcsökben nemesbedni a hittérítő segélye nélkül is. Az itt élő európai azt tartja, hogy kárbaveszett fáradság mindaz, a mit a misszionárius itt művel és hogy sokkal bölcsebben tenné, ha hazamegy és otthon próbálkozik az európai pogányok térítésével.

Pakhoinak hittérítői három nemzetiséghez tartoznak: franczia, német és angol, képviselve ugyanannyi vallásfelekezetet. Munkájuknak van külső eredménye, leginkább azért, mert a keresztény nevet öltött khinai védelmet lel a misszionáriusi szárnyak alatt, ha kihágás miatt nemzeti törvénye üldözi. Ma ugyanis a hittérítő itt hatalom s a politikában szereplő egyéniség. Ő az, ki hazájának úttörőül szolgál a gyarmatalapításban, legalább a mint azt a közelmult események bizonyítani látszanak. A mandarinnak most nagyobb ijedelmet okoz a misszionárius közbelépte, mint a konzulé és tudja, hogy engedni kell ott, hol a vádlott mellett a misszionárius áll. Volt alkalmam beszélgetni egy franczia hittérítővel, ki negyven évi ittléte alatt külsejében annyira megváltozott, hogy könnyen khinainak lehetne nézni. Otthona egy szigeten, melynek lakói közül sokat megtérített. Előadta működésének sikerét, mialatt rövidszárú pipájából élvezettel szívta a kétes illatú khinai dohányt. Kérdeztem tőle, kívánna-e haza menni, szülőföldjét még egyszer meglátni, negyven év sok változást hozhatott ott létre! Tagadólag

X. PIUS PÁPA MEGKORONÁZÁSA A RÓMAI SZENT PÉTER-TEMPLOMBAN.

rázta a fejét. Nem ő! Otthon sok az atyafi, az mind az ember ruhájába kapaszkodik, nem lehet tőlük szabadúlni. Holott itt ő úr, hatalmat gyakorol: tekintete, szava, parancs a sziget lakóinak. Tipikus alakja a katholikus hittérítőknek. A protestáns más megjelenésű. Ez ragaszkodik ruházatához és szokásaihoz; ép ezért nem is tud népszerű lenni. Az itteni angol misszió föntart egy jól fölszerelt kórházat, a hol a khinai beteget angol orvosok és ápolónők kezelik. A beteget első jelentkezésre fölveszik és ingyenes ellátásban és ápolásban részesül. Vallásos zaklatásnak sincs kitéve, de megkívánják tőle, hogy a naponta tartott bibliai magyarázatoknál nyugodtan viselkedjék.

A mindennapi dolgoktól teljesen elütő kérdés is foglalkoztatja most az irányadó köröket, nemcsak itt, hanem a birodalom más részeiben is. Bizonyos forradalomszerű mozgalom van most Kuáng-si tartományban, a mi ide is átcsapott és a népet nyilvános tettlegességre ragadta. Ezzel szemben a katonaság majdnem tehetetlen. A forgalom mindenütt fennakadt s a lakosok élete, vagyona a garázdálkodásnak nyitva áll. E szomorú állapot első sorban is a volt pekingi boxer-lázadás következménye, a menynyiben Európa fegyveres beavatkozását a sulyos hadisarcz követte, a mit fizetni kell és a miért új adóforrásokat kellett nyitni. A délvidéknek elszegényedett lakója, ki amúgy is ártatlan minden boxer históriától, kénytelen a terhes adót fizetni és védelemhez nyúl az exekuczió ellen. Így következik az egyik bajból a másik. Az egész boxer dolog olyan tragikomédiának nevezhető, a mi ijedelmet okozott nemcsak a bezárt és kiéheztetett pekingi követek között, hanem mély benyomást tett az egész művelt világon. A botrány megtorlására olyan keresztes hadjáratféle indíttatott Khina ellen. Igaz, hogy mire a fővezér és a hadsereg oda érkezett, akkor már alig volt szükség rá. És mégis kardélre hánytak egy rakás, többnyire ártatlan khinait, tisztára ürítették a pekingi kincstárt, kifosztották a műkincsekkel telt palotákat és róttak olyan terhet a nepre, melyet 400 millió ember negyven év alatt is keservesen fizethet ki. Ezt művelték a keresztény nagyhatalmak; de azért az ő kiküldött hittérítőik Khina széltében-hoszszában hirdetik az örök igazságot: «szeresd ellenségedet», «tégy jót azokkal, a kik megbántanak».

Faragó Ödön.

X. PIUS PÁPA MEGKORONÁZÁSA.

A szokott szertartások közt, nagy fénynyel ment végbe az új pápa megkoronázása augusztus 9-ikén a Szent Péter-templomban.

Még sötét volt, midőn az óriási tömeg mindenfelől gyülekezni kezdett s mire megvirradt, már vagy ötvenezer ember szorongott az óriási székesegyház boltozatai alatt s várta a nevezetes esemény bekövetkeztét. Kilencz óra után indult meg a menet a Vatikánból. Legelől a a nemesi gárda lépdelt, nyomában a svájczi testőrök csillogó pallosaikkal, azután a pápai méltóság jelvényeinek hordozói, a szerzetesrendek fejei, a pápai kamarások és egyéb méltóság viselők, majd a bibornokok s a testőrség főtisztei. Most az addig morajló tömeg egyszerre elcsendesedett: feltűnt a magasra emelt hordszéken ülő pápa alakja, fején arany mitrával, aranyhimzésű vörös köpenyben.

GRÓF ZSELÉNSZKY RÓBERT TEMES-ÚJFALUI KASTÉLYA.

Az új pápán rendkívüli meghatottság látszott s a mint megpillantotta a rengeteg tömeget, mely egyszerre elkezdte kalapjait, kendőit lobogtatni, az izgatottságtól egészen elsápadt. Dörgő kiáltás hangzott fel: «Éljen a pápa!» mire X. Pius áldásra emelte kezét. Ezután a szokott szertartások következtek, mígnem a tulajdonképeni koronázásra került a sor. A «Corona aurea super caput ejus» kezdetű ének hangjai közepett a bibornok-dékán levette a trónon ülő pápa fejéről a mitrát, az első diakonus pedig helyébe a drágakövektől csillogó hármas tiarát tette. Ezután fölemelkedett trónján X. Pius pápa s a szertartásos imádság után áldást osztott, mit a roppant tömeg letérdepelve, a legmélyebb csöndben fogadott. De a következő perczben már ismét megmozdúlt a néptenger s megint zúgott, dörgött az «evviva» kiáltás az óriási templom tágas boltozatai alatt, miközben az új pápa fényes kiséretével elhagyta a templomot.

A MAROS-VÖLGYI HADGYAKORLATOK SZÍNHELYÉRŐL.

A temes-újfalui kastély.

A Maros mellett, Lippa és Radna körül szept. 3-ikán kezdődtek a 7. (temesvári) és 12. (nagyszebeni) hadtestek befejező gyakorlatai. Részt vesznek benne az V. és VI. magyar kir. honvédkerületek honvédségei. A gyakorlatok szept. 7-én végződnek.

A király részére *Temes-Újfaluban* gróf Zselénszky Róbert kastélyát rendezték be. De Ő Felsége a politikai válság miatt nem lehetett jelen, gyöngélkedése miatt nem mehetett el *József* főherczeg sem, a honvédség főparancsnoka. A királyt *Ferencz Ferdinánd* trónörökös képviseli. A honvéd-parancsnokság részéről pedig *Klobucsár* altábornagy, a honvéd-parancsnokság adlátusa van jelen.

Minthogy előbb a király is részt szándékozott venni a hadgyakorlatokon, ünnepélyes fogadására már hetek óta készültek. *Temes-Ujfalu* község bejárójánál diadalkaput emeltek eme felirattal: «Éljen a király». A Zselénszky-kastély előkelő urilak, nagy parkkal körűlvéve. A király érkezésére a kastély minden részét ellátták vízvezetékkel. E czélra 150 méter mélységű ártézi kútat fúrtak s a víznyomást egy hatalmas szélmotor adja meg. Villamos világítást is rendeztek be, még pedig az egész falura kiterjedőt. A királynak berendezett lakosztályt aztán Ferencz Ferdinánd főherczeg foglalta el, kinek eredetileg Radnán, a híres búcsújáró hely klastromában gondoskodtak lakásról.

Érdekes itt megemlíteni, hogy a temes-újfalui kastélynak már volt fejedelmi látogatója száz évvel ezelőtt. *Mária Ferdinánda* főherczegnő, Ferencz király testvére, 1809-ben a francziák elől menekülve, ebben a kastélyban talált menedéket. S itt is érte el a halál, s ott temették el a szerény falusi templom egyszerű sírboltjába. A kastély mostani épülete azonban újabb eredetű. 1849-ben az oláh lázadók tönkretették a kastélyt és a jelenlegi pompás urilak fölépítője gróf Zselénszky, a mostani tulajdonos. A kastélyban három lakhelyiség áll rendelkezésére a főherczegnek: egy nagy fogadóterem, a melynek a Palazzo Rezzonicóból származó négy nagy festmény adja meg a méltó művészi díszt; egy stilszerű dolgozó-szoba és az ezzel szomszédos hálószoba, melynek falait vadászati jelenetek díszítik. Az ablakokból nagy távolságban szép kilátás nyílik a Temes-Újfalunak nevezett terjedelmes sváb telepre, valamint a Marosvölgyére. A másik oldalon van felállítva a hadisátor, az a nevezetes hadgyakorlati bútordarab, melyet még néhai Albrecht főherczeg készíttetett, s melyet sok év óta mindig fölállítanak a hadgyakorlatokon, a melyekre a királyt várják.

EGYVELEG.

* **A villamos áram hatása a fákra.** Brüsszel legszebb és legnagyobb utczájának az «Avenne Luise» mindkét oldalán remek vadgesztenye-fasor van. A villamos vasút azonban csak az egyik oldalon közlekedik. Ezen az oldalon a fák levelei augusztusban lehullnak, de októberben ismét kirügyeznek, ellenben a tulsó oldalon levő fák lombjaikat késő őszig megtartják s csak tavaszszal leveleznek ismét. E különbséget a közúti vasút villamos árama okozza, mely a fák gyökereit érinti.

* **Francziaországban a virágtenyésztésre** használt föld holdjának tiszta jövedelmét évenként átlag 1000—1400 frankra lehet tenni. A tenyésztett virágfajok leginkább fehér és piros rózsa, tubarózsa, szegfű, ibolya, jázmin. E virágok leveleiből illatszerek és hajkenőcsök, valamint rózsaolaj készűl. A virágtenyésztésből Francziaországban 250—280 ezer ember él. A virágszirmok gyűjtése márczius-ban az ibolyával kezdődik és szeptember közepén a későn virágzó sötétpiros rózsával végződik. Egy női munkás négy óra alatt husz kiló rózsaszirmot vagy három kiló jázminszirmot gyűjthet. Érdekes, hogy a telepeken dolgozó munkások a ragályos betegségektől menten maradnak. Midőn ezelőtt nehány évvel a kholera Párisban kiütött, az ottani illatszergyárakban alkalmazott tizezer ember közűl egy sem kapta meg a kholerát.

* **A török szultán udvarának évi kiadásai** mintegy 144 millió koronára rúgnak. Ebből 30 milliót a hárembeli nők toilettjére, 2 milliót pedig a szultán ruhatárára fordítnak. Öt-hat millió korona ajándékokra, 4 millió zsebpénzre és 8 millió a konyhára fogy el. Miután a palotában 1500 embert naponta mindennel bőségesen el kell látni, az óriási összeg hová fordítása könnyen megérthető.

* **Életkor és foglalkozás.** A statisztikai adatok szerint általában legtovább élnek a papok, azután a kertészek és szőlőművelők. Legrövidebb ideig a bányászok élnek, Angliát kivéve, hol a bányák szellőztetési berendezése s egyéb egészségügyi intézkedések sokat tesznek a bányászok egészségére.

* **Bőr-pénz.** Nagy Péter czár idejében Oroszországban vastag borjúbőrből készűlt aprópénz volt forgalomban, melyet halálbüntetés terhe alatt mindenkinek el kellett fogadni. A furcsa bőrpénz nehány példányát a londoni British Múzeumban őrzik.

* **Japáni kardok.** A Japánban készűlt kardpengékről mesés dolgokat beszélnek. Annyi bizonyos, hogy sokkal jobbak, mint a hires toledói vagy damaszkusi pengék. Japánban nagyon közönséges dolognak tartják, ha valamelyik katona kardjával egy disznót ketté vág. Ólom vagy vasrudak ketté vágása után a pengén a legcsekélyebb csorba sem látszik. A Satsuma-családban egy kardot őriznek, melynek éle a vizben feléje úszó virág levelét ketté vágja. Angliában a japáni bűvészek az ily kardok élén tánczolnak és még sem sérűlnek meg.

* **Az angol «font sterling»** elnevezés az «Osterling» szó rövidítéséből ered. Ugyanis Osterling-eknek nevezték Angliában a Hansa városok lakóit, kik a középkorban az angol kereskedelmet kezökben tartották. Egy font sterling tehát az Osterlingek mértéke szerinti fontot jelent.

* **Nők és férfiak érzékenysége.** Némely sebész állítása szerint a nők orvosi műtéteknél a fájdalmat sokkal könnyebben elbirják, mint a férfiak. Az is tény, hogy a nők mutató újjának hegye felényire sem oly érzékeny, mint a férfiak ezen testrésze.

* **Izlandban a nők** a férfiakkal egyenlő politikai jogokkal bírnak. A 70 ezer főnyi lakosságot egy férfiakból és nőkből alakúlt képviselőtestület kormányozza.

* **A japáni divathölgyek** rendkívüli ünnepélyek s estélyek alkalmával ajkaikat megaranyozzák.

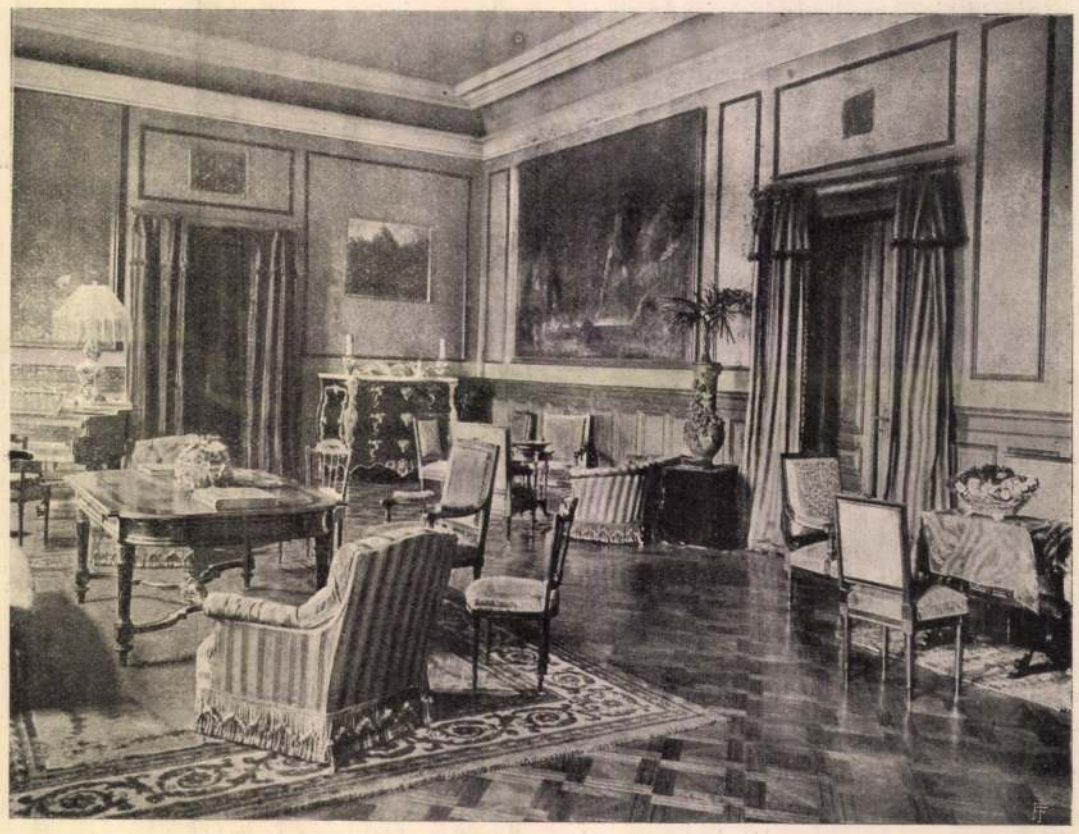

FOGADÓ-TEREM A TEMES-ÚJFALUI KASTÉLYBAN.

Kallós testvéreknek a temes-újfalui parkban fölvett fényképe.

Az első sorban ülnek Yoda őrnagy (Japán), Christescu őrnagy (Románia), Nazif bey ezredes (Törökország), Constantinescu ezredes (Románia), Csukri pasa tábornok (Törökország), Nasturel tábornok (Románia), Ropp ezredes (Oroszország), Ribera alezredes (Spanyolország), a második sorban állnak: Held alezredes (Svájcz), Exarcu őrnagy (Románia), Floyd Harris (Éjszak-Amerika), gróf Zselénszky Róbert, Irmiger alezredes (Svájcz), Faisholme alezredes (Anglia), Marquis de Lagiche (Franczia ország).

A KÜLFÖLDI KATONAI ATTACHÉK A DÉLMAGYARORSZAGI HADGYAKORLATOKON.

pedig a 7-ik hadtest honvéd hadosztályára, mely magát a Lippától délkelet felé elvonuló hegy hátán elsánczolta. A honvéd hadosztály feladata az volt, hogy az előre nyomuló 12-ik hadtestet a Maros völgyében feltartsa. A csatárlánczokra feloszlott zászlóaljak következetesen amaz erdős magaslatok felé nyomúltak, honnan a 12-ik hadtestnek kitörnie kellett. Kilencz óra felé az erdő szélei megelevenűltek; megjelent a 16-ik gyalog és a 38, honvéd hadosztály elővéde. Ekkor a tüzelés, — melyben a 7-ik hadtest tüzérsége is részt vett — megkezdődött és hosszas tüzérségi harczczá fejlődött. Tizenegy órakor az éjszaki fél, a 12-ik hadtest, erősítéseket kapott, mig végre a több ágyúval és gyalogcsapattal rendelkező 7-ik hadtest ellenfelét visszavonulásra kényszerítette, *Ferencz Ferdinánd* főherczeg, ki reggeli hét óra óta a lippai magaslatokról a harcz minden mozzanatát figyelemmel kisérte, a gyakorlatot 12 órakor beszüntette, nehogy a csapatok túlságosan kimerűljenek. Ez okból menetelés közben is többször pihenőt tartottak s a csapatokat friss vizzel ellátták.

Szeptember 5-én mindkét hadtest a Zábrány és Keszincz községektől keletre elterülő magaslatok birtokáért folytatott harczot, mely a Körös völgyétől Világoson át délre előnyomuló s a 12-ik hadtesthez tartozó 35-ik gyalog hadosztálynak a Paulisnál vert hadihidon történt átkelése és a 7-ik hadtest csapatainak oldalban való megtámadása következtében az utóbbi hadtestnek Szépfalu és Allios vonaláig való visszavonulásával végződött. A csapatoknak a hadihidon való átkelését a környékről odasereglett közönség élénk érdeklődéssel szemlélte.

Szeptember 6-ika, tekintettel az ünnepre és a szokatlan rekkenő hőségre, pihenő nap volt.

Szeptember 7-ikén a 7-ik hadtest szándéka az volt, hogy ellenfelét a Maros völgyébe visszanyomja, miért is az előrenyomulást Ujfalu felé megkezdte.

A 12-ik hadtest ellenben Ujfalunál állást foglalva, balszárnya egyik hadosztályával ellentámadást intézett, addig is állását műszakilag megerősítve. Az intézkedések nyomán a 12-ik hadtest csapatai reggeli hetedfél órakor kijelölt állásaikban voltak; hét órakor a hadtest tüzérsége a Szobos hegyhátra indittatott.

A 7-ik hadtestnél az egyes hadosztályok szintén előre nyomúltak, azonkívül a tüzér-dandárparancsnoknak, Rühling vezérőrnagynak meghagyatott, hogy tiz üteget a balháti magaslatokon állitson fel, a mi az ellenfél heves ágyútüze daczára is sikerült. Nyolcz órakor a 17-ik gyalog s a 23-ik honvéd hadosztály első hadoszlopai, erős tartaléktól követve, előre nyomúltak, sőt a 23-ik honvéd hadosztály tüzérsége is működésbe lépett. Az ebből támadt tartós tűzharcz a 23-ik honvéd gyalog hadosztály visszavonúlásával végződött.

A 7-ik hadtest mögött állott lovassági tömegek közt nagyobbszerű összeütközés nem történt. A 7-ik hadtest lovas dandárának több lovas százada lóról leszállva a 12-ik hadtest 70-ik gyalog-dandára zászlóaljaival, melyek Paulisnál a hadihidon a Maroson átkeltek, tűzharczot folytatott s a többi századokkal a Maros mentén Ujfalu felé nyomúlt előre. Ekkor azonban *Ferencz Ferdinánd* főherczeg a gyakorlatot lefuvatta s a hadtestgyakorlatok véget értek. A főherczeg Temes-Ujfaluban a gróf *Zselénszky* Róbert kastélyában szállott meg a gyakorlatok idejére; a kastélyt a király részére fényesen berendezték volt, de a király tudvalevőleg a válság miatt nem jelenhetvén meg a hadgyakorlatokon, *Ferencz Ferdinánd* trónörökös helyettesitette Ő Felségét. A főherczeg katonai kiséretével szeptember 7-ikén az újfalusi vasuti állomásról konopschti birtokára utazott.

A gyakorlatokon részt vett csapatok többnyire vasuton tértek vissza állomásaikra. Csak az aradi helyőrség ment gyalog; a lovasság és tüzérség szintén nem használta a vasutat. A csapatok 68 vonaton 2664 kocsiban harmincz óra alatt indittattak el. A 7-ik hadtest az aradi, vingai és alliosi állomásoknál, a 12-ik hadtest pedig Mária-Radnán és Gyorokon szállt a vasútra.

KRISTÓFFY JÁNOS.

Ritka szép ünnepélyt ültek augusztus 16-ikán Makó város római katholikus hivei: plébánosuk, *Kristóffy* János apát, czímzetes kanonok aranymisés jubileumát. Az ünnepély az egész város ünnepe volt, mert az ősz lelkipásztor papi erényeiért és jótékonyságáért általános szeretetben részesül, mely a többi felekezetek részéről is nyilvánúlt iránta. Az ünnep díszét emelte az, hogy a jubiláns iránti tiszteletből megjelent *Ivánkovics* János rozsnyói püspök is s az aranymisén ő teljesitette a kézvezető tisztét. A csanádi püspököt *Kún* László apátkanonok képviselte. Az aranymise után küldöttségek járultak az ünnepelt elé: az állami, megyei és városi hatóságok képviselői, a református és az evangelikus egyházak küldöttségei, a kik szép szavakkal fejezték ki iránta való tiszteletüket.

Kristóffy János Makón, 1827 október 25-ikén született, tehát ez év folyamán tölti be 76-ik évét. A gimnáziumot Szegeden végezte. Az érettségi vizsgálatot 1848-ban tette le s midőn Makóra haza ment, épen ott vonúlt keresztül a pesti légió, melybe azonnal beállott. Mint honvéd, főhadnagyi rangban végig küzdötte az összes délvidéki harczokat. Titelnél megsebesült. A szerencsétlen temesvári csata után fogságba esett s csak úgy tudott menekűlni az osztrákok kezéből, hogy éjjel a táborban kis papnak öltözött s mint ilyet, Róka József akkori püspöki helynök a szemináriumba befogadta.

A temesvári szemináriumban a négy évi tanulmányt elvégezvén, 1853 augusztus 14-én szenteltetett fel pappá. Ezután segédlelkész volt Tornyán, Pécskán, Német-Szent-Péteren, majd ismét Tornyán. Plebánossá 1863-ban neveztetett ki Szajánba, 1885-ben Apátfalvára, 1899-ben pedig Makóra helyezte át a megyés püspök.

1894-ben csanádi székesegyházi kanonokká, 1900-ban pedig apáttá neveztetett ki.

Életét csendes egyszerűség, a feltűnés kerülése és igazi jószivűség jellemzi. Méltó példája a hivatását híven betöltő magyar papnak.

A MAKÓI SZINHÁZ.

Makó, Csanádmegye székhelye, az Alföld legvirágzóbb városai közé tartozik s 33,000 főnyi tiszta magyar lakossága messze földön hires szorgalmáról, különösen pedig kertészeti ügyességéről s némely terménye világkereskedelmi czikké lett. De kiválik Makó lakossága a közművelődés terén tanúsitott haladásával is, melynek legújabban szép jelét adta azzal, hogy állandó szinházat is épittetett, melyet «Hollósy Kornélia Szinház»-nak neveztek el a kitűnő művésznő emlékére, a ki midőn a Nemzeti Szinháztól való megválása után, mint Lonovics csanádi főispán neje, Makón élt.

Már eddig is több szemrevaló középület dísz-

Kallós testvérek fényképe.

GRÓF ZSELÉNSZKY RÓBERT TEMES-ÚJFALUI KASTÉLYA: A főhomlokzat.

A DÉLVIDÉKI HADGYAKORLATOK.

A hadsereg nagy gyakorlatain az idén Magyarországban *Ferencz Ferdinánd* főherczeg lovassági tábornok jelenlétében, *Beck* báró táborszernagy, a vezérkar főnöke vezetése alatt a 7-ik és 12-ik hadtest s a II. és VI. honvéd kerületek csapatai, valamint az ezek területén állomásozó honvédhuszár-ezredek vettek részt.

Az egymás ellen működő két hadtest egyike a 7-ik, melyhez a II. honvéd kerület csapataiból alakúlt 23. honvéd gyalog hadosztály és a 7. lovas dandár tartozott, *Schwitzer* Lajos táborszernagy parancsnoksága alatt volt s 18,900 gyalogosból és 2186 lovasból állott, 76 ágyúval.

A másik, a 12-ik hadtest, melyhez a VI. honvéd kerület csapataiból alakúlt 38. honvéd gyalog hadosztály és a báró Zech tábornok honvéd lovassági felügyelő parancsnoksága alatt megalakúlt 1. lovas hadosztály tartozott, összesen 20,215 gyalogosból, 2854 lovasból állott, 76 ágyúval. Parancsnoka *Probszt* táborszernagy volt.

A hadműveletek azon a feltevésen alapúltak, hogy a 7-ik hadtest Lippa felé támadva, a Maros völgyéből előre nyomuló ellenséget jelező 12-ik hadtestet visszanyomja.

A hadgyakorlatok színhelyéül Arad- és Temesmegyéknek a Béga s a Fehér-Körös közt fekvő része szolgált, melynek közepén a Maros vize folyik; a Maros magas meredek partjai miatt sehol át nem gázolható, minélfogva a közlekedés hadi hidakon és kompokon történt.

A gyakorlat vezetősége báró *Beck* táborszernagygyal, a vezérkar főnökével, székhelyét Temes-Ujfaluban már augusztus 31-én elfoglalta. Ugyanott tartózkodtak a döntnökök: kilencz tábornok, továbbá 21 vezérkari törzs- és főtiszt.

Mint Ő Felsége vendégei az amerikai, német, franczia, angol, japáni, olasz, román, orosz, török, spanyol katonai megbizottak, végül egy külön román katonai kiküldöttség jelentek meg.

A magyar honvédség főparancsnokságát József főherczeg gyöngélkedése miatt *Klobucsár* Vilmos altábornagy, honvéd főparancsnoksági adlátus képviselte.

A csapatok, parancsnokságok és törzsök fölszerelése és létszáma teljesen hadszerű volt. A csapatok élelmezése és lőszerrel való ellátása is egészen olyan volt, mint háború idején. Minden legény egy utánszállítási és két tartalék élelmi adagot, egy adag kétszersültet, egy hús-, egy leves- és egy kávékonzervet kapott. Mindkét hadtestnél kocsin szállítható tábori sütőkemenczéket alkalmaztak, a rosz ivóvíz javítására a legénység közt elővigyázatból czitromsavat osztottak ki, az egészségügyi csapatokat pedig vízszűrőkkel látták el. A gyakorlat fővezetősége számára hat mótorkerékpár, valamint nagy automobil-kocsik állottak rendelkezésre, a magasabb parancsnokságoknál pedig teher- és személyszállító automobil-kocsik, kerékpáros, lovas és gyalog távirda-járőrök és léghajós osztagok voltak beosztva.

Ferencz Ferdinánd főherczeg a hadgyakorlatok befejezése után megbeszélést tart (mellette báró Beck táborszernagy látható).

Kallós testvérek fényképei.

Ferencz Ferdinánd főherczeg báró Beck vezérkari főnökkel és katonai kiséretével a gyakorlatokat szemléli.

Szeptember 1-én a 12-dik hadtest két hadosztálya a Maros völgyében Soborsinnál, egy hadosztálya a Körös völgyében Butyinnál, a lovashadosztálya Aradnál állott; a 7-ik hadtesttől egy hadosztály a Lippára vezető úton Agánál, két hadosztály Temesvárnál, a lovas dandár Tibisnél állott.

Szeptember 2-ika pihenő nap volt.

A hadműveletek első napja, *szeptember 3-ika*, a *lovasság* működésének volt szánva. A 12-ik hadtest lovas hadosztálya, élén egy honvéd-dandárral, reggeli hét órakor éjszak felől támadásra készült, de mielőtt felvonúlását befejezhette volna, a 7-ik hadtest megerősített lovas dandára, közte egy honvédhuszár-ezred, lovas ütegeit előre tolva, az ellenfélre erős tüzelést adatott. A lovas rohamok egymást érték; egész ezredek egymásra rohantak s ép ily gyorsan egymást megkerülték. E közben a déli fél, a 7. hadtest tüzérsége is megszólalt és kilencz óra felé a gyöngébb ellenfél által szorongatott lovas hadosztály a láthatárról eltűnt. A lovasság pompás tartását mindenki csodálta. A sok ezer lovas közül, kik erős vágtatásban ide-oda kavarogtak, egy sem vált meg paripájától.

Szept. 4-én a gyalog csapatokra került a sor és

Ferencz Ferdinánd főherczeg.

Kallós testvéreknek a temesujfalui parkban fölvett fényképe.

Középen ül Ferencz Ferdinánd főherczeg, mellette balra ülnek báró Beck táborszernagy, a vezérkar főnöke, báró Waldstätten táborszernagy, Kropacsek altábornagy, mellette gróf Zselénszky Róbert áll, báró Beck táborszernagy mögött Klobucsár Vilmos altábornagy; a főherczegtől jobbra Windischgrätz herczeg lovassági tábornok, mellettt Vivenot altábornagy, mögötte Potiorek altábornagy és Krobatin altábornagy, odább Altorjay Imre csendőrezredes, Yoda japáni attaché és Molnár Viktor főispán.

FERENCZ FERDINÁND FŐHERCZEG A DÉLMAGYARORSZÁGI HADGYAKORLATOK INTÉZŐIVEL.

TELMÁNYI *Emilné, Carl—Nielsen*

1271

Anna Mária, festő, * Kopenhága 1895 márc. 4. Itt, az akadémián tanult. 1916. egy kompozíciójával aranyérmet nyert. 1918 óta neje Telmányi E. hegedűművésznek. Kopenhágában többször kiállított.

Ke. 3 II. 5261

FRANCIA MŰVÉSZET — MAGYAR MŰVÉSZET

Fruchter Lajos, az új magyar művészet kitűnő ízlésű gyüjtője nemrégiben Párisban járt. Hazatérte után szükebb baráti körben elbeszélgetve sok érdekes dolgot mondott arról, amit a világ művészeti fővárosában látott. Kár, hogy rögtönzött beszámolóját nem közölhetjük a maga csapongó, szószerinti elevenségében. De tartalmát híven följegyeztük és továbbadjuk.

Fruchter Lajos időről-időre el szokott Párisba látogatni, hogy kapcsolatban maradjon a francia művészet újabb termésével és friss benyomásokat szerezzen. Márcsak azért is szükségét érzi ezeknek az ismételt látogatásoknak, hogy a magyar művészethez ragaszkodó szeretetét úgyszólván felülvizsgálatra, a lehető legszigorúbb ellenpróbára bocsássa. Kis országbeliek vagyunk, mondotta, boldogan öleljük magunkhoz, ami a miénk, művészetünket, de néha fölüti fejét a kételkedés. Nem vagyunk-e

egődtem
mába...

Schedel (Toldi) „összeszedte" könyvet, ahogy az irodalomtörténészek írják „a széphalmi szent öreg erdélyi diadalútjának" lapjait, hiszen tudott, hogy régi barátait, szabadkőműves testvéreit, tanítványait keresi fel, s azok adják kézről kézre Erdélyben. Útjának előkészítője Döbrentei Gábor, vele és gróf Gyulaival harminchárom napot tölt az utazás ideje alatt, Krasznán Cserei Farkas, Zsibón Wesselényi Miklós, Vásárhelyen Aranka György vendége, és a Teleki Könyvtárat, Szebenben a Brukenthal-gyűjteményt tekinti meg, Tordoson Sipos Pállal, Tordán Gyöngyösi Jánossal találkozik. Kolozsváron az Erdélyi Múzeum köre fogadja és ünnepli. „Az Erdélyi Múzeum barátjai felgyülekezének s így örömem vala együtt látni ügyem férfiait... Gyönyörűségeim Kolozsvártt, úgy tolták, űzték egymást, mint a mágiai lámpás festései. Ez a hét nap valóban életem legszebb napjai közé tartozik s vádlom sorsomat, hogy a jó földet hamarabb nem láttam."

Valóban, elég későn indult a viszontagságos erdélyi utazásra, mert 1816-ban már ötvenhét éves a börtönviselt író. A „Blegyásza", az Erdélyi Vaskapu és a Hátszeg útjait akkoriban szekéren — még ha az négylovas hintó volt is — végigjárni, nem lehetett kis vállalkozás. Bogáton például még a Maros áradása is fogva tartotta, s három napig csak Kutyfalváig „tekintgethetének, míg itt mulatának". S tovább indulva „minthogy útunk a Maros szélén víz alatt álló réten méne, bivalyokat fogatánk szekereinkbe. Menésünk a fekete elefántokon valóságos amadiszi menet vala." Segesváron meg „a nagy utcán, nem sikátoron gróf Vas és Gyulai, kik az én szekeremre ülének, míg Döbrentei és én a Vasén, elakadának a pocsolyában; ökröknek kelle előállani, hogy a szekér kirántassék." Viszont Lugoson — a második Váradon, ahogy Kazinczy nevezi — „csakhamar teljes fényben kele fel a hold. Feredő férfiakat és asszonyokat láték a Temesben. Visszatérek tehát vendéglőmhöz, kilopám lányomat [Zseni nevű lánya szintén elkísérte erdélyi útjára] s menénk követni a jó példát... A hold bájfényében, mely világos vala, mint a nap ősszel, elnyúlánk a folyamban... Egy kereskedő, mintegy ötven lépésre tőlünk, karszéket tétete le a kövecses folyamba, a lábait áztatá, orientális némaságban, s tömjénezvén magát hosszú szárú pipájából. Ganymedje, s egynél több ízben, kulacsot nyujtogatott a füstölgő Jupiternek."

Fehéregyháza, Szeben, Vajdahunyad, Karánsebes, Szászváros, Dédács, Algyógy, Alvinc, Marosrév, Gyulafehérvár, Nagyenyed, Torda s még sok stáció után végül Nagykárolynál hagyja el Kazinczy Erdélyt. Június 11-én indult el Széphalomról, s szeptember 10-én lépett be ismét házába.

Útra való készülődéseként a Levelek bevezetőjében felsorol valami nyolc forrásművet, útleírást, történelmi munkát, valamint Karacs „négy táblára metszett... erdélyországi abroszát", s a huszonöt levelet megtoldja bevezetőkkel, függelékekkel, tájékoztató táblázatokkal.

Vásárok, aratási népszokások, épületek, könyvtárak, német és román falvak, [illegible] festésével" a korabeli Erdély

írásává lesz a
mint az Előbes
denek felett a
hireim nem va
sokkal jobb, sol
lóknak ne talá
mat olly férfiakkal olvastatám meg, kik Erdélyt ismerni tartoznak, és ismerik. Az idegen szem itt kérdésen kivül sokat javita: de van valami, a mit ronta is: oda az a szabad, az a meleg öntevény, mellyel a legelső dologra magát némelyeknél megkedveltette volt." (Az „Összeszedők", Bajza és Toldi el is mondják később, hogy ötféle kéziratváriánsból válogatták az 1839-es kiadást.)

De éppen a Levelek anyagának gazdagsága és sokrétűsége rettentett végül is vissza a „Kazinczy nyomában"-riportsorozat megírásától. Hiszen a 159 évvel ezelőtt megtett útnak még egy olyan apró s helyben igazán közeli rejtélyét sem sikerült megoldanom, hogy hol is járt vendégségben Marosvásárhelyt? Vagyis: tulajdonképpen hol is lakott Aranka György? Ehhez az egy adathoz átnéztem Jancsó Elemér, Kristóf György, Bisztray Gyula tanulmányait, Benkő Samu Sorsformáló értelem című kötetét, a tizenkét kötet Levelezés minden Aranka Györgyhöz írt levelét, a Fodor-féle füzeteket, a Koncz-féle kollégiumtörténetet, Marosvásárhely régi utcaneveit, konzultáltam két múzeológust, egy levéltárost, hogy végül D. Biás István: A marosvásárhelyi kaszinó száz éve című kötetben rábukkanjak a következőkre: „Kazinczy Ferenc 1816 július 8-án felkereste erdélyi körútja során Aranka Györgyöt Szentgyörgy utcai házánál. Említésre méltó, hogy Kazinczyt éppen abban az épületben szálásolták el, amelyet 1907-ben az Úri Kaszinó vásárolt meg." Ez pedig a volt Kazinczy utca 13. számú, báró Kemény-féle egyemeletes épület, melyben ma a megyei levéltár működik. De hogy a Szentgyörgy utcában hol lehetett Aranka háza (s egyben a Magyar Nyelvmívelő Társaságé is) amelyről minden forrásanyag megállapítja, hogy „valóságos irodalmi központ volt, ahol mindeki vendégszerető fogadtatásban részesült" — azt nem írja meg senki. Viszont a Teleki Tékában levő Kazinczy-kötetek között egyikben, melyet merő véletlenségből tettek elém (Kazinczy fordított, egyveleg irásai, Széphalom, 1808-ban; Marmontel: Szivképző regéit tartalmazza), a következő dedikációt találtam: „A MVásárhellyi Reform. Nemes Kollégyom Könyves Házának a Szerző Nevébe és Képében Cserei Farkas — Aranka György Által."

Biztosan akad, aki tudja, hol lehetett Aranka otthona. S biztos van riporter, akit nem kötnek ennyire az adatok és színhelyek. Én viszont két tanulságot vontam le magamnak riportírás helyett az Erdélyi Levelek olvasásából: mennyi a fehér folt a művelődéstörténet térképén azok számára, akik szeretik és megszokták helyhez kötni az eseményeket, s hogy mennyire hiányoznak könyvespolcunkról Kazinczy Erdélyi Levelei. Mert Dessewffy Józsefnek, a Levelek címzettjének sorait idézve: „Gondoljátok meg, mely kincs lesz ez két-három század múlva Erdélynek és mit adnánk érte, ha ily leveleket az elmúlt századoknak mindenkiből bírnánk."

MAROSI ILDIKÓ

Marosi Ildikó, lapunk állandó külső munkatársa, e cikkével mint A Hét marosvásárhelyi szerkesztője mutatko-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 133-003, 337-748, 369-726

a Élet
1975 AUG 15
Tellmann József
1021

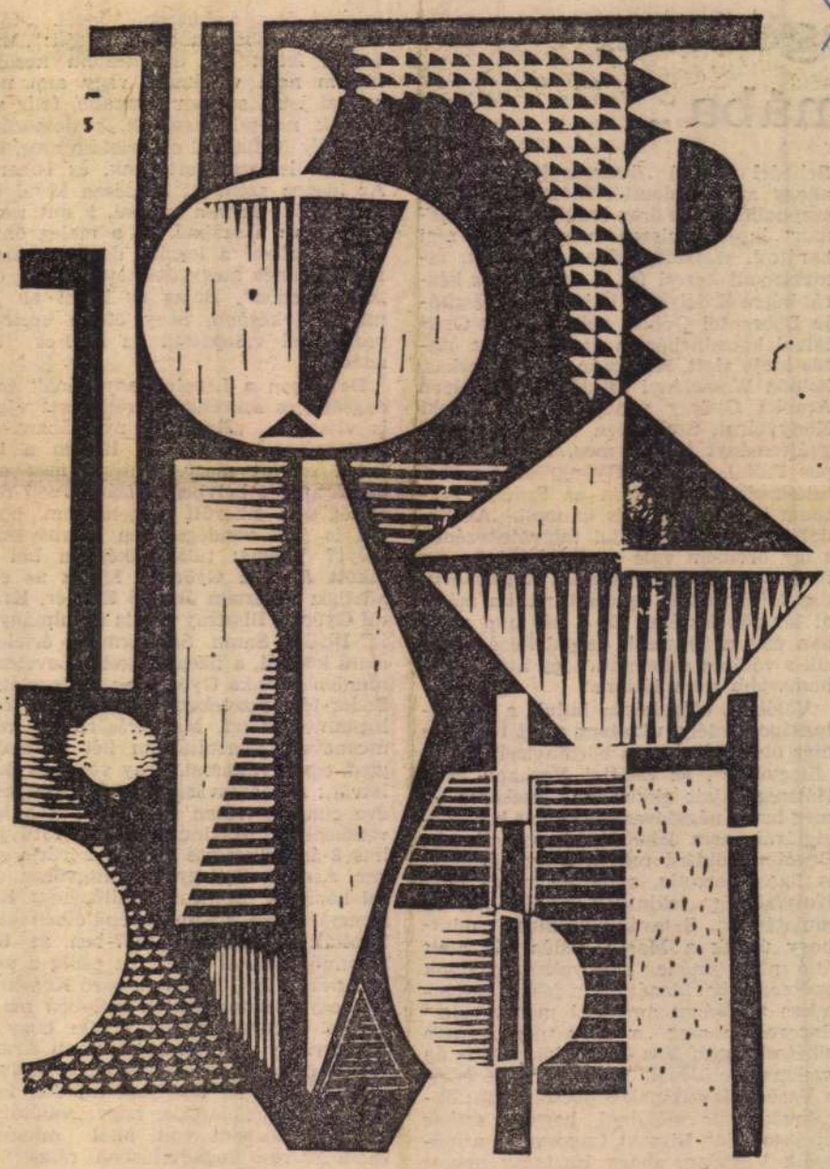

Kompozíció

Számunk képzőművésze

Tellmann József

Tellmann József nem futamodott meg. A két évtizedes múltra visszatekintő zsilvölgyi művésztelep alapító tagjai közül való, ám míg jó néhány odahagyta már a vidéket, otthon vagy másutt szerencsét próbálni, Tellmann kitartott eredeti választása mellett. Akik itt maradtak, tudatában voltak annak, hogy ezen a tájon soha nem volt könnyű az élet, és aki itt művész, elkötelezettje ennek a vidéknek. Tellmann József is tudta, hogy őszintén és meggyőző erővel csak arról vallhat, amit valóban jól, belülről ismer. A zsilvölgyi közönség tanúja lehetett határozott indulásának, az önmaga számára kijelölt művészi program következetes megvalósításának, annak, hogy megtalálta a helyét. Gyakran merít a helybeli népi kultúra évszázadosan kialakult forma- és színrendszeréből, egyszerűségéből, tömörségéből, jelképeiből. A balladák zárt rendszere rajzolódik ki képein, amely nem ismer kitárulkozást, csak feszültséget meg robbanást.

Tellmann „felépíti" a képeit. Ám motívumai nem önállóan érvényesülő részletek, hanem szervesen összetartozó, egymás hatását erősítő képelemek. Szerkesztésmódjára jellemző, hogy a térben távolabbi, illetve közelebbi figurák azonos léptékűek — Tellmann művészete stilizáló, dekoratív igényű. Művei erőteljes, hullámzó ritmusúak. E dinamizmus forrása a kompozíciókon végigvonuló, ellentétekre épített foltritmus. A képek kifejező erejét fokozzák a néha egész felületre kiterjesztett, néha csak a sötétebb tónusú felületeket felszántó fények. Tömörség, szűkszavúság — helyi sajátosság, hagyomány a Zsilvölgyében. A ragaszkodás a hagyományhoz nemcsak művészi, hanem erkölcsi program is Tellmann Józsefnél.

AGOPCSA MARIANNA

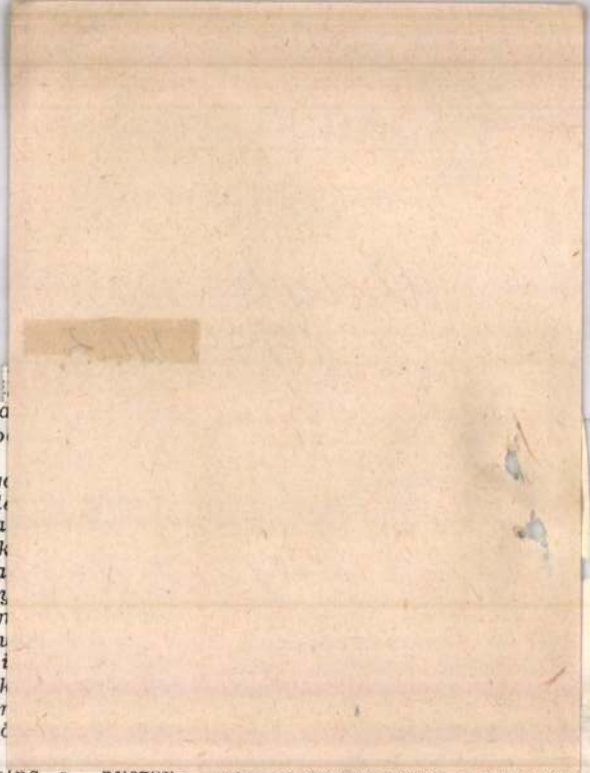

Fele várta meg a kampány végét. Mások meggondolták magukat, rövidebb-hosszabb idő után elszámoltak. Akik maradtak, azoknak megkettőzött erővel kellett dolgozniuk; itt a váltás szó fogalma ismeretlen, a cukorrépa akkor érkezik, amikor, de akkor azt gyorsan le kell rakni a vagonokból. A gyorsaság dupla haszonnal jár: nem kell fekbért fizetni a vagonok után és a répa sem veszít cukortartalmából.

Azt mondják a gyár vezetői, hogy minden szezon befejezése előtt elbeszélgetnek az emberekkel, próbálják maradásra birni őket. „Általában a fiatalabbak mennek, azok nem találják a helyüket. S ha kérdezzük, hova mennek, ránkcsodálkozva mondják: hát hova, ha nem haza...")

(A cukorfőzés megállás nélküli tevékenység addig, amíg az idény tart. A cukorfőzőknek nincs vasár- és ünnepnapjuk, egyfolytában dolgoznak. Szilveszterezni is, hagyományszerűen, a kampány befejezése után szoktak. Az idén a botfalusi cukorgyártók március 10-én szilveszteréztek.)

•

va" vitték vala harmincöt évb magasrangú vonultak nyug

— De téved mondja a sza zottság alelnök oka-magyaráza kodásunk, hogy zem ki magan táshoz, s ezt tu három elemi i zömének, akik még annyi sze emberek, s kö dás, én is dolgoztunk volna a huszonnégyből, csak ne kínozzanak a tanulással. Mi egy dolgot tudtunk: dolgozni kell. Nincs nagy igényünk... Egy ágy, amiben kipihenje magát, valami a gyomorba, s ünnepkor néhány korty ital. Olyankor úgy hittük, boldogok vagyunk.

(A téglagyárnak 380 alkalmazottja van, 96 százalékuk húsz évnél hosszabb ideje dolgozik itten. Arról, hogy valamelyik régi dolgozónak a fia vagy a leánya is itt dolgozik, nem hallottam.)

— Két fiam van — mondja az egyik mester —, mindketten az esztergályos szakmát tanulták, Brassóban. Ma Sepsiszentgyörgyön élnek és dolgoznak.

tán visszagyűjtötte a villanyt és olvasott. Nem tudom, mit s minek. Ő meg aludt, ha tudott. Azt mondja, ahogy mind nőtt, egyre kevesebbet aludt. Nem bírta. Nem tudom, mit nem bírt. Egy idő után, azt mondta, a nagynéni is kezdett nem aludni. Valami baja lehetett, szuszogott vagy sóhajtozott, amit az ilyen elvénült lányok szoktak. Feküdtek egymás mellett ketten, mint valami kiábrándult öreg házasok, ő meg a nagynénje, és beszélgettek. Suttogva beszélgettek, mintha még aludna valaki a szobában. Tizenkét éves volt már akkor, kezdett kinőni a szőre is; érezte, ha merte. Aztán tizenhárom éves lett s egyszer tizennégy. Még

Tellmann József

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Utunk
1979 VIII 3.
1021

Tellmann József: Szaktársak

1021

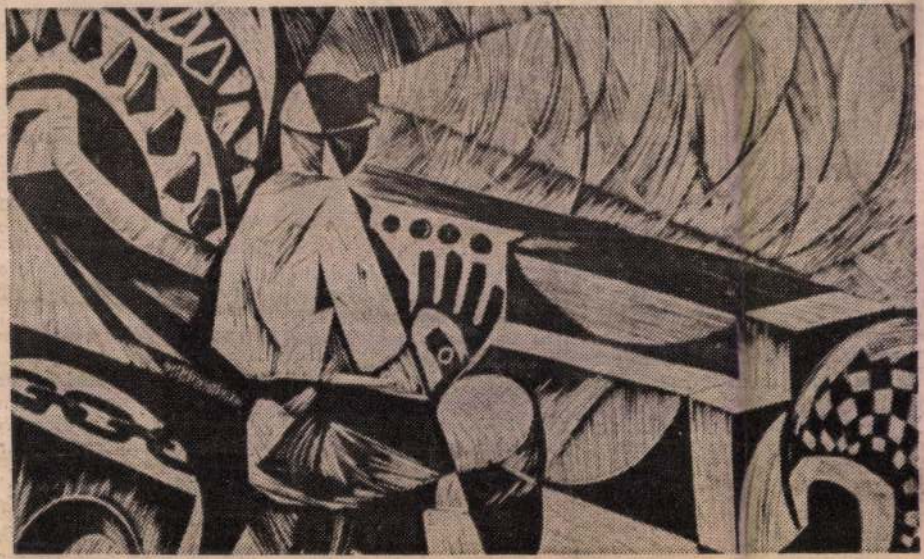

TELLMANN JÓZSEF

Új frontfejtésben

A szülőföld vonzásában

(Folytatás a 3. oldalról)

nai kudarcra adott válasz is volt. Olyan, amelyre Berde Mózes és Gábor Áron is tudatosan törekedett. Mindehhez hozzá kell gondolnunk, hogy a székelység, köztük Háromszék, 1849 nyarán is hosszú időn át feltartóztatta a cári és osztrák egyesült katonai haderőt.

— El kellett érkeznünk Gábor Áronhoz, aki a népi tudatban is, az irodalomban is egyértelműen igazi néphős. Úgy fogalmaznék — továbbra is —, hogy példájának hatása: azt tette, amit éppen akkor és éppen neki tennie kellett. A források átvizsgálása rendjén szükségesnek láttad-e a Gábor Áron-portré retusálását?

— Gábor Áronról többen írtak. Nekem az a feladat jutott, hogy az egész keretében, Háromszék önvédelmi rendszerében, tehát a történeti közegben vizsgáljam meg Gábor Áron alakját. Újból bebizonyosodott, hogy Gábor Áron mint szabadságharcos forradalmár és zseniális ágyúöntő Háromszék önvédelmének egyik legnagyobb egyénisége volt. Történeti alakja nem lett kisebb azáltal, hogy a párhuzamos tárgyalási módszerrel élve Berde Mózes tevékenységét is állandóan szem előtt tartottam.

tudat? Milyen volt az esen kor nyomban, és milyen az hatolás nem módosítja-e képleteket?

— Tudtom szerint először kesztett brassói **Espatriatul** Háromszék önvédelmi har meréssel írt róla. Aztán iktatott be a **Părți alese** könyve második kötetébe hozzáállással Victor Che önvédelmét a **Din istori** (Buc., 1961) második köte nyelvű tanulmányt Imreh riográfia tehát tud Hároms véleményben mégis inkább főleg az ágyúöntéssel kap nos lenne, ha a hároms az erdélyi forradalom rés gyobb tanulmányban bem

— Egy 48-ból örökölt Áront, a székely ágyúönt sége, Velcsuj Jusztina, aki mán nemzetiségű. Lassan telezés elmosódott, főkén mantikus szemléletet vett

179 **Stephanus Tellmann**, e. 1589, † 1612.

Pohár, felül tölcséres, szegélyén vésett indadísz, alatta címer. — *Becher, oben trichterförm., m. grav. Rankenorn. u. Wappen.* M—*H* 25,8

Báró Radvánszky Béla, Sajókaza.

korábbi hazájukból hozhattak
kal. (A legkorábbi, de némileg ha
zatlannak mondott adatot, am
bélyegzésnek Németországban,
ben Erfurtban való fellépéséről
Rosenberg is csak mesterjegy
telésének értelmezi.) Viszont a v
jegyek használatát olasz ötvösök
síthatták meg nálunk. Hogy azo
a magyar bélyegzési gyakorlat
okvetlenül külföldi példák után
zodott, annak világos bizonyí
a „*céhmesterség pecsétjé*"-vel való
lyegzés, amelynek néhány céhünl
van nyoma (lásd 174/176. old.).
egészen egyedülálló magyar sajátos
mert használata idején Európa sz
címerekből vagy városnevek ke
betűiből alkotott jegyekkel igazo

---

* Archaeologiai Értesítő, 1934, 1

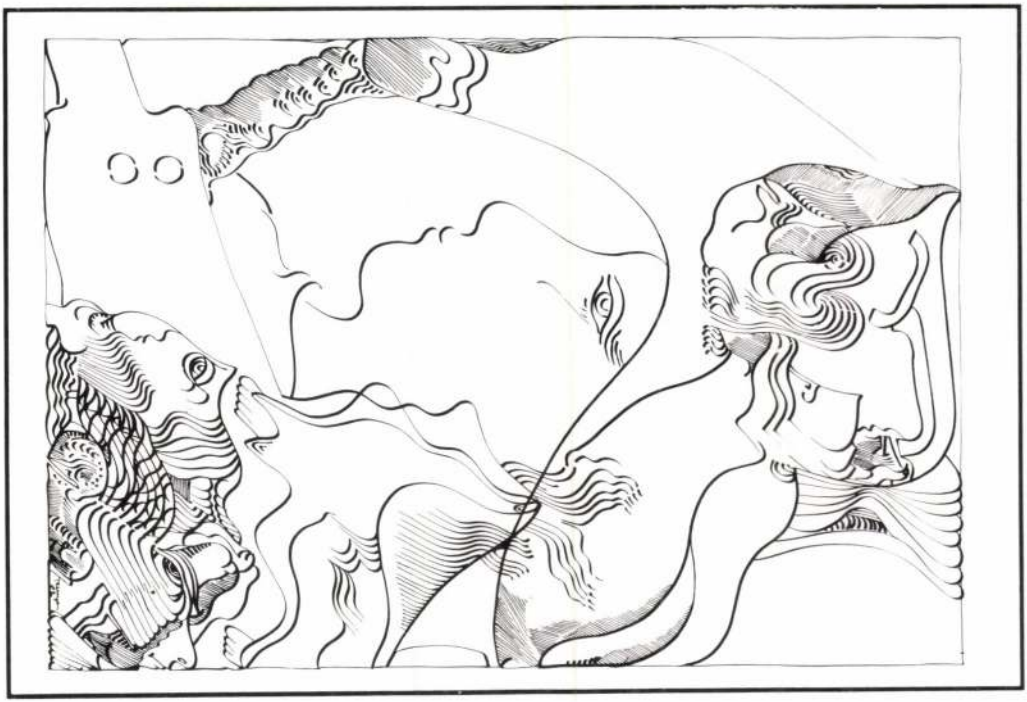

A MISKOLCI VÁROSI KÖNYVTÁR
TISZTELETTEL MEGHÍVJA

TELLINGER ISTVÁN
GRAFIKUSMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK
MEGNYITÁSÁRA

1992. DECEMBER 21. (HÉTFŐ)
17 ÓRÁRA

A JÓZSEF ATTILA KÖNYVTÁR
KIÁLLÍTÓTERMÉBE
(MISKOLC, SZENTPÉTERI KAPU 95.)

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA
WACHSLER TAMÁS
A FIDESZ ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐJE

KÖZREMŰKÖDIK A
LÉTHANG KVARTETT

LOSKA LAJOS

ÚRNAK

BUDAPEST

FELSŐZÖLDMÁLI ÚT 61-65 A FIZ

1025

LAP
NAPILAP *
ÁRA: 1,40 FORINT

n

ygyűlés
sban

majd a 16. sz. Általános Iskola úttörőénekkara ad műsort. A békenagygyűlés szónoka

Diákélet Miskolcon

Pár nap múlva hivatalosan is megkezdődik a nyári vizsgaidőszak a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetemen... Az Egyetemvárosban eltöltött öt esztendő elsősorban a tanulásé. De a diákéletnek csak egyik fontos tartozéka a rajzasztal. A hallgatók személyiségének kiteljesedéséhez sok segítséget nyújt az intézmény közművelődési bizottsága: szinvonalas programokat szerveznek a hallgatóknak. (Cikk a 2. oldalon.)

(Kiss József felvétele)

Puskás dr.

(CIKK A 4.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

DÉLI HÍRLAP
1982 MÁJ 12

1021

Öregember (Tellinger István rajza)

hogy mindenütt *azonos és egységes* koncepció alapján láthatnak hozzá a végrehajtáshoz a helyi szervek, *nincs külön értesülés vagy ellentétes útmutatás, a párt, a népfront, a tanács, a vállalat egy cél érdekében* mozgósíthatja erőit. Nem tagadom, évről évre sok munkát igényel, míg minden szándékot, érdeket és véleményt összehangolunk, de azt állítom, hogy mindez *bőségesen megtérül* a végrehajtás során. S még valamit: biztos vagyok benne, hogy ma Fejér megyének *nem lenne annyi új óvodája, orvosi rendelője, iskolája, járdája*, ha mindezt nem így csinálnák. Valamikor ugyanis számos település keserűen megfizetett azért, mert a helyi vezetők

mondása. Még olya
tetlen eljárásra is
hogy megyei tanács
témájában a vízellá
kozó — interpellác
szakosztály képvise
let nyilvánossága e
kezelően válaszolt:
Szent László, hogy
szak... Ez a magi
tetlen, és megengedhetetlen. A magunk eszközeivel mindent elkövetünk a tanácstagok tekintélyének növeléséért. Végső soron azonban a tanácstagokon múlik minden. *A szókimondás, az őszinteség, a tisztesség — ha kell, a harcos erények — ugyanis nem képezhetik „megyei leiratok" tárgyát.* Saját tekintélyükért — a választók tízezreinek felhatalmazása alapján — a tanácstagok tehetik a legtöbbet.

és értelme van.

A társadalmi zsüri nyilvános vitaülésén elsőnek felszólaló *Berend T. Iván* akadémikus lebilincselően elfogulatlan és csupán magánvéleményként előadott gondolatmenetét érzem perdöntőnek, amikor az egész esztendő terméséről kell számvetést készítenünk. (A többes szám első személyes formát azért használom, mert évtizedek óta hiszem, hogy *filmmű-*

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP

1982 FEB 1 91

1021

Tellinger István rajzai

Tellinger István

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
MAGYAR HIRLAP

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

grafi munkák

DÉLI HÍRLAP

1979 DEC 13

1021

* *Ady-illusztráció*
(Tellinger István rajza)

leesett, hatása rövidesen jelentkezett a hazai piacokon is, vagyis a tartás gazdaságtalanná vált. A sok állattartó ágazat közül utolsó mohikánként egyedül a tenyésztojás-előállítás maradt nyereséges, hiszen a marhahizlalás csak az utóbbi években lett — az ösztönzőrendszer megváltozása miatt — csekélyen jövedelmező. Hiába javultak a hozamok, a szövetkezet nem tudott lépést tartani az árváltozásokkal (sokszor saját hibájukból), így az állattenyésztés nagy aránya, ráfizetése a szövetkezet pénzügyi mérlegét veszélyeztette. Az elnök:

— Természetesen mi is kipróbáltuk az ismert „receptet", egymás után létesítettük azokat a melléküzemágakat, amelyek képesek voltak az eltűnt hasznot valahogy pótolni. Lényegében célunkat elértük.

kulozhetett
ezer forint

— De ez
szei annak
amelynek v
zelíti a hús
akkor olyan
alakulhat k
nek százhú
női — dolg
lió forint á
het évente.
páratlan n
záló berend
akár kéteze
völgyzáró
tunk össze
nokunkban.

És ami
rosát hozha
reségben a
teségének.
lóban tová
tenyésztői
előbb-utóbb
get reméln

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Tellinger István
grafikus

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1983 NOV 19

1021

Tellinger István rajza.

észségi
ben

amelyekkel korábban vagy nem törődtek, vagy az új eszközök és eljárások bevezetésével kerültek csak előtérbe. *Gyakori a halláskárosodás, a vibrációs ártalom. Az állatról emberre terjedő betegségek is figyelmeztetőek.* A kiegészítő ágazatokban sok szövetkezetben folytatnak vasipari munkát, s mivel nincs meg a kellő üzemegészségügyi ismeret, az óvórendszabályok betartása körül is lazább a fegyelem, ezért az iparban már teljesen felszámolt ólomvegyületektől származó megbetegedés a szövetkezetekben előfordul.

Azért is fontos az üzemorvosi hálózat bővítése a termelőszövetkezetekben, mert az *ott dolgozó egészségügyiek ismerik a legjobban a helyi körülményeket, a betegségek megelőzésében tehát meghatározható lehet a szerepük.* Csakhogy az ország 1400 mezőgazdasági termelőszövetkezetében mindössze 14 főfoglalkozású üzemorvos praktizál. Részfoglalkozású 40, és üzemi körzeti orvos 149. Több tsz tanácsadóként

A szövetkezetekben nagy igény van az üzemegészségügyi hálózat fejlesztésére. Ezt az is bizonyítja, hogy a Kiskőrösi Kísérleti Üzemegészségügyi Intézetet, amelyet a Kiskunsági TESZÖV hívott életre, nemcsak örömmel fogadták, hanem több millió forinttal hozzá is járultak az építéshez, berendezéséhez.

A másik nagyon fontos létesítmény a Mezőgazdasági Munka- és Üzemegészségügyi Bázis, amely *Kecskeméten* működik.

Somogy megyében például a korábbi elzárkózással szemben, kifejezetten igénylik az üzemegészségügyi hálózat fejlesztését. A Bács-Kiskun megyei TESZÖV ilyen irányú tevékenysége pedig kimondottan példamutató. Mindez az új akarását mutatja.

Rendszeres vizsgálatok

Az Országos Munka- és Üzemegészségügyi Intézet főigazgatófőorvos-helyettese,

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Tellinger István,
grafikusművész

NÉPSZAVA
1981 DEC 12

1021

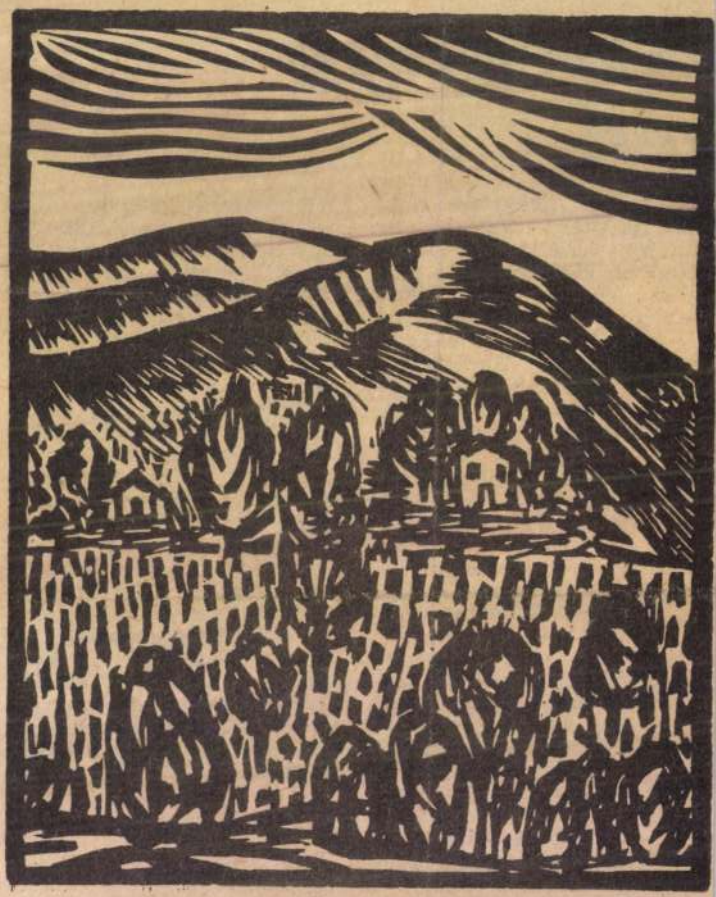

Tellinger István **ZEMPLÉNI HEGYEK**

Tellinger István

Nyíregyháza
1986. III. 8.

Tellinger István

FELKÖSZÖNTŐ

dekvédelemnek
ta a fogyasztók felvilágosí-
tásában, különös tekintettel
a háztartási munka szervezé-
sére.

Mivel a háztartások mind
több munkafolyamat elvég-
zésében *önellátásra* kénysze-
rülnek, az eddiginél nagyobb
figyelmet érdemel a gazda-
ságnak ez az *alapegysége,*

Így *gazdaságosabbá, egysz*
rűbbé válhat a háztartá
munka szervezése is.

Elhangzott a vitában az i
hogy gondosan meg kell vá
lasztani a háztartási ismere
tek *oktatásának* módját
fórumait. A nehezebb meg
élhetési viszonyok köve

Tellinger István

Tellinger István: Sátoraljaújhely

Veszprém
1985. IV. 15.

Igyek
szoci
ment

— Nincs
válaszom magától — csóválgatta gránitszín konttyal koronázott fejecskéjét. — Figyeljen. Felteszek egy utolsó kérdést. Ernyőjellegű. Ha értelmesen válaszol, abból levezethető lesz a maga szocio-pszichikai karaktere. Tehát: képes lenne meghalni a hazáért?

— Igen — mondtam engedelmesen. — Bárhol, bármikor.

A választ gondosan feljegyezte, majd lelkesülten elrohant.

Túlestem életem első szociológiai viviszekcióján — gondoltam megkönyebbülve... Kis idő múltán viszont eszembe jutott: tévedés van a dologban. Nem ez volt az első. Egyszer régen...

Ültünk a Barossnál, vártunk valami munkára. Már fogyogatott az aznapi re-

— Van ám maguknak is tennyila! Pénzt akarnána kizsarolni. Hát magyar em berek maguk?

— Ahogy gondolja, bizto úr. Mi megyünk a megélhe tésünk után, a kisasszony nyal meg majd beszélg maga.

Ehhez már kevés volt Mellékalak összes észbeli t hetsége. Kidugta a nyelvé a hegyével a szájába húzta bajusza sudarát. Zulu szó neki, vigyázzon, mert ha e kezdi enni a bajuszát, azz együtt megeszi a felső szája szélét, aztán az alsót, aztá az orrát, a homlokát, végü az egész fejét, és nem les hová tenni a sisakot, h majd megint díszelegni kel Tiszteletlenül nevettünk - van úgyis elég szép szám lánk nála, ír hozzá valami mindegy...

Biczók vetette végét a rö högésnek, elővett egy maré

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 117-718, 340-726

Tellinger István, grafikus

NÉPSZAVA

1983 MÁR. 5

1021

9

Tellinger István LÉGI FÉNYKÉP

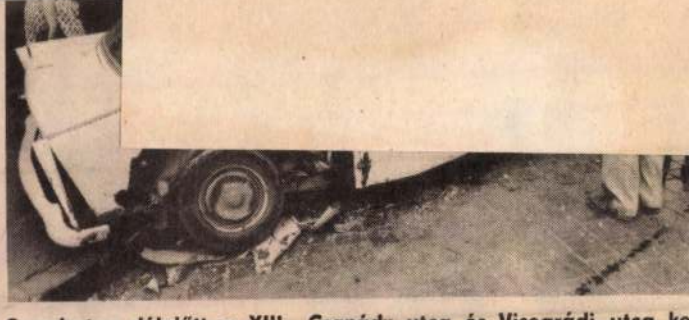

Szombaton délelőtt a XIII., Csanády utca és Visegrádi utca ke
reszteződésében, az elsőbbségi jog meg nem adása miatt ké
személygépkocsi összeütközött. Az ütközés következtében
parkoló gépkocsik közül is több megsérült. Személyi sérülés
szerencsére, nem történt. Képünkön: az egyik parkoló autó.

Rédei Ferenc felvétel

Halálos balesetek

Budapesten, a XIX. kerület, Nagykőrösi út és Vörös Október utca kereszteződésénél **Kiss Antal** 21 éves gépkocsivezető, gyáli lakos személygépkocsijával elütötte **a kijelölt gyalogátkelőhelyen Boros Györgyné** 78 éves nyugdíjas, budapesti lakost, aki kórházba szállítása után meghalt. A vizsgálat eddigi megállapítása szerint **Kiss nem adta meg az elsőbbséget.**

A Népligeti körút és Kismarton utca kereszteződésénél a **Steierlein Zsolt** 21 éves gépkocsivezető, budapesti lakos által vezetett tehergépkocsi **egy közvilágítási oszlopnak ütközött.** Steierlein súlyos sérüléseibe — kórházba szállítása után — **belehalt.** Az ok: a tehergépkocsit nem az útviszonyoknak megfelelő sebességgel ve zette.

Csongrád megyében, Székku tas községben, **a halastóban fü dött és a vízbe fulladt Hoódi M hály** 11 éves tanuló, helyi lako

Győr-Sopron megyében, Lé bényimiklós külterületén **Früh wirt Csaba** 10 éves tanuló, lé bényimiklósi lakos **tiltott helye** az Oltvány-tóban fürdött és **vízbe fulladt.**

Dömösön **Polacsek József** éves gondnok, esztergomi lak motorkerékpárral egy útkany rulatban **kisodródott és fán ütközött.** Polacsek súlyos sér lést szenvedett, a helyszín **meghalt.** Polacsek sem az út szonyoknak megfelelő sebessé gel vezetett. (MT

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-743, 340-726
Tellinger István grafikus
NÉPSZAVA
1981 JUN 14
1021

Tellinger István **MADÁR**

A kifosztott ligetben

Bárdosi Németh János emlékér

Születésnapra társam,
De arcát sose láttam;
Nem tudtam azt sem, élt-e,
S már nem felejtem mégse,

Mert elhozta a posta
Ide, az otthonomba,

S belesajdult szívembe
Ez a sóhajnyi verse.

Mert járok már a halkan
Meg-megzörgő avarban,

S az én szívem is rebben
A kifosztott ligetben.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Tellinger István, grafikus

Napjaink

1982 JUN 6

1074

VIRÁG — TELLINGER ISTVÁN RAJZA

vultak, időközben a bányától szo-

keznek.". Ez volt a kényelmesebb megoldás?

Ágnesről egyébként több jellemzés is van. Iskolai, intézeti. Ő az, akinek az állami gondozása már másodszor is megszűnt, férjhez ment. A férje a következőket mondta, 1979. március elején:

talom szerepel; az összes esetek legalább 60 százalékában.

■

A község, ahonnan a T.-gyerekeket elhozták, csendes. Már túltették magukat az emberek az akkoriban nagy port kavart ügyön.

T. L.-né egyébként újra terhes.

őszerkesztő: FARAGO VILMOS
10—920, 310—928, 310—929; 14 óra után 115—221
ES NEM KÜLDÜNK VISSZA
Levélcím: 1906 Postafiók 323 Telefon: 221—285
Budapest. Felelős vezető: CSONDES ZOLTAN vezérigazgató
ítőhivataloknál és kézbesítőknél. Külföldön terjeszti a „Kultúra"
H—1389 Budapest. Postafiók 149
re 96 forint, egész évre 192 forint

-8848

MEGJELENIK
MINDEN
SZOMBATON
16 OLDALON

Tellinger István

Tellinger Isván: Nők

Élet és Irodalom, Bp. 1979.

1979. JÚNIUS 2.

XXIII. évf. 22. sz. 15. lap.

Tellinger István

Tellinger István rajza

Magyar Hirlap 1981/

Tellinger István

Magyar

Tellinger István metszete

Tellinger István

Magyar Hirlap 1981/5/1

Tellinger István metszete

ván könyvjegyeiből és egyéb metszeteiből. (Cikkünket lásd a 493. oldalon.)

MSAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1979 8

KÖNYVTÁROS

Tellinger István
grafikusművész

1021

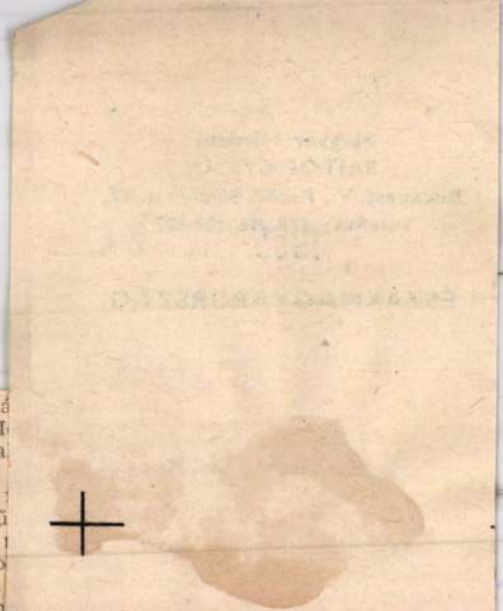

...orosen alá
Szakszervezetek M
csának ülésén is, a
múltban a SZOT
nak szellemében
a megyénkben mű
dalmi bíróságok
az utóbbi hónapo
eredményekkel, és
sen a további ten...

Megállapították az SZMT ülésén: egyre több olyan társadalmi bíróságunk működik, amely az elkövetett vétség súlyával arányban álló felelősségrevonást, illetve határozatot hoz. A Lenin Kohászati Művek, az Ózdi Kohászati Üzemek, a 3-as AKÖV, valamint a Miskolci Sütőipari Vállalat üzemeiben szerzett tapasztalatok szerint a felelősségrevonásnak ez a módja nagy hatással van nemcsak a cselekményt elkövető dolgozókra, hanem a többi munkatársra, de a vezetőkre is.

A nyilvánosság hatása

Sok fogyatékosságot, mulasztást is feltárt az a tájékoztató jelentés, amelyet a Szakszervezetek Megyei Tanácsának ülésére készítettek. E szerint több társadalmi bíróság gyenge működése azzal

ri, vagy helytelenül értelmezi a társadalmi bíróságról szóló 1962. évi rendeletet; más részük pedig nem ismerte fel a rendeletnek azt a jelentőségét, amelyet a dolgozók nevelése szempontjából nyújt számunkra. Jellemző, hogy a Miskolci Vízműnél több fegyelmi amiatt zajlott le, mert a vízmérő órát nem olvasták le, s valótlan adatok közlése mellett történt a vízdíj leszámlázása. Az Északmagyarországi Tégla- és Cserépipari Vállalatnál több mint negyven fegyelmi ügyet tárgyaltak, de egyet sem vittek társadalmi bíróság elé. A vizsgálat azt is megállapította, hogy a dolgozók jelentős része sem ismeri a társadalmi bírósággal kapcsolatos rendelkezéseket, mert az olyan ügyekben is, amelyek kizárólag ide tartoznának, más szervekhez: a rendőrséghez, vagy a bírósághoz fordulnak. Jó dolog vi-

Újvonalú konyhabútor garnitúra gyártását kezdték el Sátoraljaújhelyen

A Tisza Bútoripari Vállalat bőrrel bevont székből áll. A

Tenk László
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1965 OKT 24.

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1021

Tenk László linómetszete

NÉPMŰVELŐK — NYÁRON

A tudatépítés is megtervezhető

Vivaldi vonósai néhány másodperc szünetet tartanak, egy szék megreccsen, valaki a zsebkendőjébe köhög, a karmester lapoz a partitúrában, s a szabadtéri koncertpark villanyfény világította fekete-zöld lombjai alatt felhangzik a Nyár. Napsugár, búzakévék, mezei virágból kötött csokor, kergetőző felhők, csillogó víztükör. Öröm, kötetlenség, pihenés.

A kép idillikus és valódi is. Bár a nyár szóra felmerülő kép igaz, az újjongásra késztető vakációnak is van másik oldala. A munkáé. A szántóföldé, a műhelyé, a terepé, a kórházé, a fűszerbolté, az íróasztalé, az autóbusz volánjáé, a kohászstangáé.

Sztereotíp és hiányos felsorolása ez ama bizonyos másik oldalnak, a másik oldal képsorának, tehát tetszés szerint bővíthető, kiemelhető belőle ez és az, kinek-kinek megítélése, s a dolgok társa-

egy város, egy község művelődési háza azt nyújtsa, s olyan mennyiségben és minőségben, ami egyrészt kielégíti a város vagy a község lakóinak igényét, másrészt igényt kelt a közönségben, azaz egy lépéssel mindig előbbre jár a közkívánalomnál és a közízlésnél.

2

Sok év elmúlt már azóta, hogy a vidéki kultúrházakban megjelentek az első, még „nem szakmásított" népművelők. Azóta a kívánalmak megsokasodtak, azóta megszületett az irányelveket és keretet adó közművelődési törvény — napjainkban már nemcsak a hídépítés technológiája más, mint volt, hanem a tudatépítés technológiája is. S változott a felhasználandó nyersanyag összeté-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Tellinger István.

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

grafikusművész

1979 AUG 17

8 1021

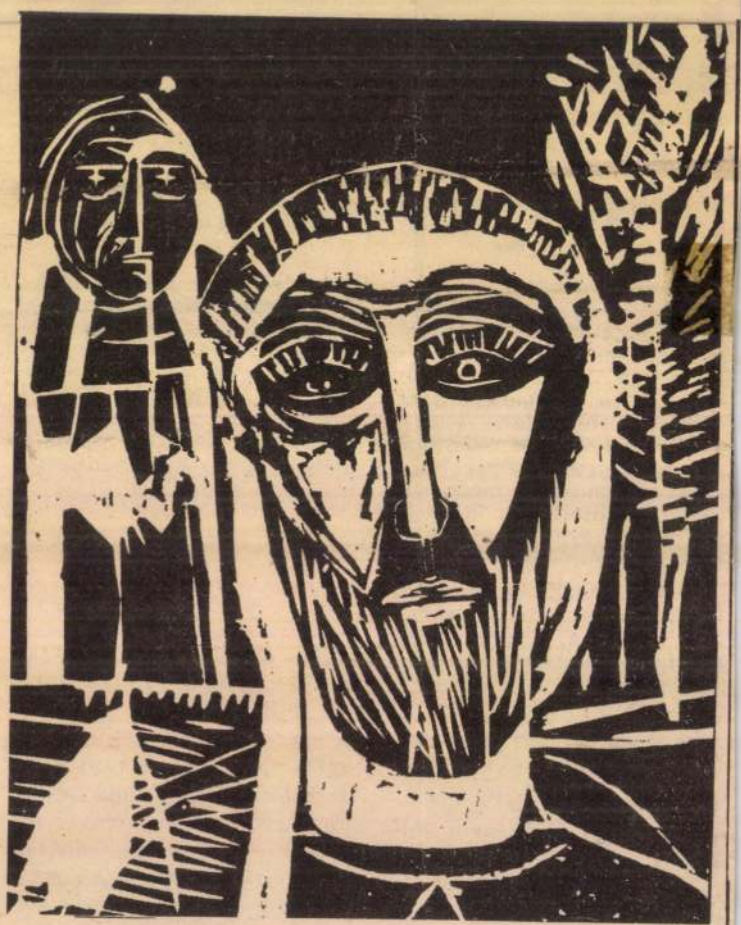

Tellinger István: Szakállas

BEREK

kerámiák

tüzes és könnyedén hullámzó ritmusú virágdíszítésű edények.

— Nem szoktam korongozni. Az alapjait sem ismerem, csak díszítek. Rajzolok, festek. És égetek. Kaposvárról, Mohácsról jönnek hozzám korongozni.

Kávéval kínál Mária néni. *Özv. Major Józsefné* hozza a gőzölgő italt. Természetesen itt készült a kávéscsésze is. Őt kérdeztem:

— Szeret itt dolgozni?

— Főzök, mosok, takarítok, ami jön, sorban. Égetek is, ha kell. Húsz éve járok ide. Nagyon szeretem őtet. Nagyon aranyos. Sose láttam még ilyen béketűrő nőt. Ha bántja valami, lenyeli.

— Ahogy itt végignézzük a kerámiákat, bizony mindnek olyan olaszos hangulata van. Jól érzem?

— Igen — helyesel a keramikusnő. —

Tellinger István

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

grafikusművész

SOMOGYI NÉPLAP

19?. AUG 2 6

/ 1021

Álom. Tellinger Istyán grafikusművész alkotása.

1987 JUL

Országos jelentőségű kezdeményezés is lehet

Továbbképző művésztelep működik Egerváron

1021

AZ EGERVÁRI várban vagyunk. A padlón kiterítve képek, rajzok, akvarellek tucatjai. Egynémelyikük alkotója a látvány puszta lemásolásán nem jutott még túl, máshol viszont a megfogalmazás már *határozott művészi erényekről* tanúskodik.

Az első zalai művésztelep lakói éppen eddig végzett munkáikat mutatják be a telep irányításával megbízott művészeknek.

Pataki József festőművész a képek átnézése után röviden elmondja általános tapasztalatait, majd rátér az egyénenkénti megbeszélésre.

— *Először is el kell döntenünk hogy mit akarunk, és ezt hogyan akarjuk megvalósítani. Festünk-e vagy grafikázunk?...*

— *Itt például ez* — mutat az egyik képre — *a kifejezés érdekében folthatásra törekszik. Ez viszont* — mutat egy másikra — *vonallal teszi ugyanezt. Nem lerajzolni, hanem jellemezni akarja a modellt. Fogalmazásra törekszik, s ez — mégha kisebb-nagyobb botladozásokról is árulkodik — már eredmény. Ne akarjunk rövid idő alatt ott lenni, ahol csak 10 év múlva lehetünk* — teszi még hozzá az elmondottakhoz.

AZ IDÉN először rendezték meg Egerváron — a *Népművelési Intézet* támogatásával — a zalai továbbképző művésztelepet. A telepre — jellege folytán — nemcsak művészeket, hanem *rajztanárokat* is meghívtak. Sőt, a cél elsősorban nem festők nevelése, hanem az ország különböző részeiből érkező rajztanárok pedagógiai munkájához kívánnak sokoldalú segítséget nyújtani.

— *Az itt folyó munka a gyakorlati feladatokhoz és a korszerű képzőművészeti gondolkodásmódhoz ad segítséget,* — mondja *Lantos Ferenc* festőművész. — *Az állandó vitalehetőség, a szakmai korrektúrák alakíthatják, változtathatják a szemléletet. Nemcsak a művészeti, hanem a pedagógiai szemléletet is, hisz a továbbképzésen többnyire rajztanárok vesznek részt, akiknél a korszerű pedagógiai elvek, módszerek elsajátítása, a szakmai terminológia alkalmazása éppen olyan fontos, mint az általános művészeti szemlélet elsajátítása.*

— *Ha a rajztanár szemléletében zürzavar uralkodik, a diákéban sem lesz más* — veszi át a szót Pataki József. — *Éppen ezért arra kell törekednünk, hogy a továbbképzés során az itt lévő rajztanárok elavult, nem a mai valóság talaján álló szemléletmódját fokozatosan pozitív irányba egy objektíve helyes, elfogadott szemlélet felé irányítsuk. Mindezt alapfokon kell kezdenünk.*

AZ ÖSSZETETT, bonyolult feladat gondos, körültekintő munkát kíván a művésztelep vezetői részéről. S főleg hosszú, évekig tartó munkát. Mint Pataki József mondja:

— *Mi nem direkt módszerekkel indítunk hadat a giccsnek hanem — a rajztanárokon keresztül — a hosszabb, de eredményesebb utat választva, szemléletileg emeljük fel az embereket. Mindez nagy felelősség, hisz több ezer diákról van szó.*

Lantos Ferenc is a vállalkozás kultúrpolitikai jelentőségét hangsúlyozza.

— *Országos jelentőségű kezdeményezés is lehet ebből. Éppen ezért a jövőben mindenképpen folytatni kell. Erre vonatkozólag már számos terv, javaslat született. Többek között a rajztanárok tanítványainak munkáit elkérnénk, így — a rajzokon megfigyelhető hiányosságokból — már meg tudnánk állapítani, hogy kinek, hol kell segíteni. A továbbképzések idővel fokozatosan el tudnák mélyíteni a most lerakott alapokat.*

A résztvevő rajztanárok is ezen a véleményen vannak. A Veszprémből jött *Petresovszky Mária* a továbbképzés szemléleti és gyakorlati hasznosságát egyaránt kiemeli. De dicséri a szép környezetet, a megfelelő elszállásolást, az ideális körülményeket is. Jövőre is szeretne eljönni, akárcsak a zalai *Horváth Jenő*, aki elsősorban az itteni *rendszeres munka* eredményességét hangsúlyozza. Ugyanakkor nagyon fontosnak tartja az elméleti előadásokat és a különféle vetítéseket, valamint az itt kibontakozó pezsgő szellemi légkört is.

A PÁR NAP ÓTA folyó munka tapasztalatai máris pozitív eredményekről vallanak, s kedvező reményekre jogosítanak a jövőt illetően.

Szelestey László

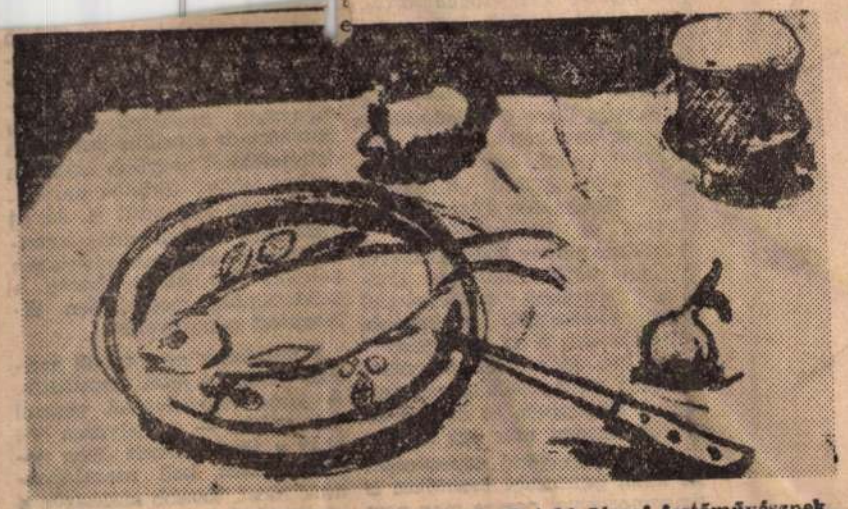

Az egervári művésztelep vezetőjének, Pataki József festőművésznek Csendélet c. alkotása.

könyv elő-
egyáltalán nem
mindenki számára
hozzáférhetőnek, s másrészt azt, hogy bizonyítási módszere szigorúan tudományos, matematikus — a bizottság kijelenti, hogy e könyv bírósági úton való üldözése lehetetlen."

Ezzel egyidőben kezdett napvilágot látni a *francia* fordítás, mégpedig ugyanolyan formában, mint a szintén akkor megjelenő második *német* kiadás: részletekben.

Az *angol* fordítást pedig, amelytől pedig oly sokat várt, Marx már nem élte meg.

pán szakmai köro
hogy a zalaszentgr
népművelési szerve
korán, s milyen
terveket készítettek,
lapunkban is ism
Azóta a szentgrótiak
idényben realizálták ezeket a terveket, hosszú évek óta először összhangban a járás más irányú célkitűzéseivel.

Minden a tervezésen múlik!

— *Az eredmény jórészt a megalapozott tervezés feltétele* — szögezi le *Farkas Imre*, a járási tanács vb művelődési

ANYASÁG

Tenk László rajza

vünk volt. Máskor késő ősszig is eltartott a tervezgetés!

Jól előkészítve, idejekorán, s minden erőt összehangolva készültek tehát az 1966/67-es idény tervei, ahogy *Vass Béla*, a Járási Művelődési Ház igazgatója is megállapítja. S ami talán még fontosabb: a községek tanácsi vezetőit is határozat kötelezte a vetélkedők eredményes előkészítésére, támogatására.

— *S bár jelentősen megnövekedtek gondjaink, a vetélkedőket tervezni-szervezni szinte öröm volt* — állapítja meg *Nagy Pál*, a járási tanács vb népművelési osztály vezetője. — *A régi tartalmat vonzóbban kínáló új forma mindenkire serkentő erővel hatott, s így a jól előkészített tervek számos esetben még új tartalommal is bővülve váltak sikeres gyakorlattá.*

A gazdasági célok szolgálata

— *Hasznos, „kifizetődő" népművelés volt a célunk, amelyre a vetélkedők tömegmozgató ereje folytán méltán számíthattunk is* — folytatja Vass Béla. — *Nagy cél népszerű ismeretterjesztést vinni egy-egy többszáz embert is megmozgató rendezvényre, de jól indultunk el. Bevezetésként sokrétű mezőgazdasági, tsz-jogi és TIT előadássorozatokat szerveztünk, s a vetélkedők rendkívüli feladatai során aztán kitűnően vizsgázott ez a kezdeményezés.*

Farkas Imre a *Zalaapátiban* tartott vetélkedőt említi példaként, ahol egy Rapidtox-készüléket kellett „hirtelenében" munkakész állapotba helyezni a helybelieknek. S *többszáz ember látta* a sikeres villám-akciót, miközben játékos formában önkéntelenül *újra átismételte* a korábbi előadásokat. S az „eredmény"? Két éve még 6—7 mérgezés történt növényvédőszerek miatt a községben, az elmúlt év során viszont már egy sem!

— *A kifizetődő népművelés a helyi gazdasági vezetőket is megmozgatta, persze még nem mindenkit* — folytatja a felügyelő. — *De a teljes front,*

gyes községek, s a megfelelő emberek kezére bízott és értelmesen felhasznált *tsz-kulturális alap* jelentős új eredményeket hozhatna, akár a korszerűbb szociális-kulturális feltételekkel nagyobb számban otthon tartott fiatalok munkába állásán keresztül is. Az új gazdasági mechanizmus soronkövetkező első esztendejében például *így bizonyíthatna* a gazdaságilag megfelelően támogatott népművelés.

S mindezek nem távoli gondok, hanem a *jelen tennivalói*. A járás népművelési vezetői úgy vélik, — s helyesen —, hogy a jövő sikereit ilyen vonatkozásban kell megalapozniuk most, tovább szélesítve a „kifizetődő népművelés" hatókörét.

B. É.

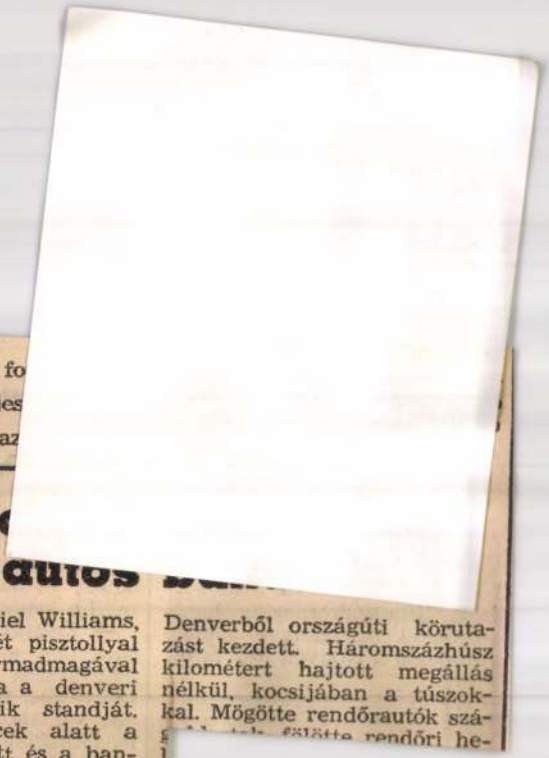

...ítik, amelyekből havonta 3 millió a havi fogyasztás. A következő hely a Munkásnak jut 2 millió darabbal.

Szaváriából az elmúlt év mindegyik havában annyit fogyasztottak, amennyit a raktárkészlet megengedett. Hogy több is elfogyott volna, azt az bizonyítja, hogy ebben a hónapban 1 millióra emelkedett a készlet az eddigi 500 ezerrel szemben és a hónap utolsó napjaira el is fogyott.

A tavalyi újdonságnak számított 100 éves és MD cigarettákat is megkedvelték a vásárlók, mert több az igénylés, mint a készlet.

A cigarettadohány igénylése csökkent, pipadohányból pedig évek óta azonos mennyiségű — 6 ezer csomag — fogy havonta.

A hosszú évek óta vezetett statisztika azt mutatja, hogy Zalaegerszegen és a zalaegerszegi járásban évente öt százalékkal emelkedik a cigarettafogyasztás.

— 3,2 millió fo...

szolgáltatás teljes...

nyozták elő erre az...

Helik... az autós ...

A 26 éves Daniel Williams, hétfőn reggel két pisztollyal felszerelve, harmadmagával ki akarta rabolna a denveri vásárcsarnok egyik standját. A rendőrség percek alatt a helyszínen termett és a bandát, társaival együtt, a vásárcsarnok alagsorába kergette.

Cinkosai rövid tűzpárbaj után, a könnygázgránátok füstjében megadták magukat.

Williams azonban elmenekült, négy embert pisztolycsővel túszként magával hurcolt. Autóba ültette őket és Denverből országúti körutazást kezdett. Háromszázhúsz kilométert hajtott megállás nélkül, kocsijában a túszokkal. Mögötte rendőrautók szá... rendőri he...

Bírság – garázdaságért

A rendőri szabálysértési hatóságok garázdaság miatt három ügyben hoztak döntést.

A zalaszentgyörgyi italboltban Végh Imre segédmunkás, Zalaszentgyörgy, Béke utca 6. szám alatti lakos ittas állapotban botrányt okozott. Válogatottan durva kifejezésekkel illette a boltvezetőt, mert az megtagadta kiszolgálását. Véghet a zalaegerszegi járási rendőrkapitányság 1000 forintra bírságolta.

Ugyancsak a zalaegerszegi járási rendőrkapitányság járt el Tóth József előkalkulátor, Zalaegerszeg, Kossuth Lajos utca 23 szám alatti lakossal szemben is. Tóth a Megyei Művelődési Házban okozott botrányt: székeket dobált, megtámadta a portást. A botránynak a rendőrség vetett véget, majd 600 forintra bírságolta Tóthot.

Összeverekedett a nagykanizsai Lenin úton Horváth Ferenc turbinaszerelő Nagykanizsa, Attila út 31. szám alatti lakos és Lestár Lajos eladó, Nagykanizsa, Rákóczi út 3/c szám alatti lakos. Horváthot mint visszaesőt 500 forintra. Lestárt 300 forintra bírságolták.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ZALAI HÍRLAP

1968 JAN 31
Tens László

Figyelemre méltó kezdeményezés

Honvéd Művészeti Stúdió Zalaegerszegen

1021

Létrehozását a fiatal honvéd festő, Tenk László zalaegerszegi bemutatkozásakor határozták el. Az igény — amiért voltaképp a Honvéd Művészeti Stúdió Zalaegerszegen létrejöhetett — azonban már jóval régibb keletű.

— *Éreztük katonáinknál az esztétikai nevelés hiányát* — magyarázza a kultúrmunka szervezője, Grasl Tibor százados —. *Ma már nemcsak az irodalomban, hanem a zenében és a képzőművészetben is elengedhetetlen bizonyos fokú tájékozottság. Éppen ezért nevelésünk eddig hiányzó láncszemét pótolnunk kellett.*

Így az idei évvel Zalaegerszegen megalakult a Honvéd Művészeti Stúdió. Tagjai festők és zenészek, akik a k.képzési feladatok elvégzése mellett vállalták a képzőművészeti, illetve zenei ismeretterjesztő munkát. Képzőművészeti kiállításokat, zeneesztétikai előadásokat, koncerteket rendeznek.

Anyagi támogatást, festéket, vásznat, farostlemezt stb. kapnak a stúdió tagjai. Sőt, mint megtudjuk, az élményeket is garantálják számukra.

— *Nemrég egy szovjet alakulatot kerestünk fel* — mondja Tenk László honvéd —. *Résztvettünk az ottani kiképzésben, figyeltük, tanulmányoztuk a szovjet katonák életét. Élményeinket most dolgozzuk fel.*

Február 20-án, a szovjet hadsereg 50. évfordulóján „*A mai szovjet katona*" címmel szeretnék képeiket a katonáknak és a nagyközönségnek bemutatni.

A műteremben katonai témájú képek sorakoznak. A megfogalmazás azonban már korántsem ilyen egységes, a realizmustól a szürrealizmusig terjed a skála.

— *A képek bizonyára éles vitákat váltanak ki* — vélik a stúdió vezetői —, *de a bemutatóknak, a kiállítások rendezésének ez is célja. Vitázzanak, beszéljék meg a látottakat az emberek.*

A zenészeket próba közben zavartuk meg.

— *A sor- és a hivatásos állomány zenei nevelését vállaltuk* — mondja a klarinétos, a Pécsett végzett zenetanár, *Paulusz Elemér* honvéd —. *Most állítottunk össze egy előadássorozatot. Az őskortól napjainkig kívánjuk bemutatni — természetesen zenei betétekkel — a zene történetét. De tervezünk különálló koncerteket is.*

A komoly zene mellett a kvalifikált zenészekből álló csoport egyik része könnyűzenével is foglalkozik.

— *Nemcsak nevelünk, szórakoztatunk, hanem együttal mi is tanulunk. Itt minden alkalmunk, lehetőségünk megvan a továbbfejlődésre* — mondja *Szabó Gyula*.

A honvéd művészeti stúdió létrehozása jelentős, figyelemre méltó kezdeményezés. Ma még talán kissé szokatlan is. Ám mindenképpen hasznos, s idővel bizonyára követésre is talál — mert meglevő, reális igények szülték.

ve? Savoya? A, az valami ház... Olaszországban, vagy Franciaországban... dehogy, királyi ház... Megvan!

— ... Kedves tanár úr, az úgy volt, hogy a csatavesztés után a Habsburg-ház nagy dilemma előtt állt... Oda a nagy német eszme, gazdasági és politikai csőd, és...

— Már azt hittem, nem tudja, kérem — jegyezte meg egykedvűen a tanár, semmi együttérző örömet, lelkesedést nem mutatva, hogy ím, igenis tudja, mi az, hogy tudja, azt is tudja, hogy...

— ... ez volt tehát egyik oka a kiegyezésnek 1867-ben, a másik... — hadarja lelkesen, hogy tud, hogy a kisujjában van az egész königgrätzi izé, s hogy a térde sem viszket.

— Jól van, kérem, akkor talán egy másik kérdést — vág közbe a tanár rendíthetetlen nyugalommal.

Mi van itt? Mi ez? Összeesküvés, machináció, tuda-

... nyugalma ... nevetségessé váljék...

— Mi a vélemén... lia miért nem tám... magyar szabadságh...

Érdekes ez a szo... pa színei, alkóv-sz... ívelése... egészen é... Hogy mi, micsoda? ... gint Anglia. Hát m... zel ez a tanár, diplo... áll szemben? Hát honnan tudja egy szerencsétlen halandó, miért nem lépett Anglia uk-muk-fuk háborúba a magyar szabadságharc mellett? Anglia... A ködös Albion... Dover fehér sziklái... a Piccadilly. Érdekes volna egyszer elutazni Londonba, végigsétálni a Temze partján, megállítani egy ott őgyelgő embert, és csak úgy könnyedén, csevegően, magától értetődő természetességgel, megkérdezni:

— Mondja, Mister, már megint az az angol hidegvér? Mi az isten csudájáért nem avatkoztak be maguk a magyar szabadságharcba...

— Uram, ön, úgy látom, messziről jött... Mi bele-

... szabadságharc idején is, amikor... Amikor — te jó atyaúristen, mi is volt akkor? — igen, amikor szívesebben látott egy erős Ausztriát Oroszországgal szemben, mint...

— Köszönöm.. Bizonytalan volt, sokat gondolkodott, de úgy látom, hogy a lényeget talán mégis érti... Közepest megadom, vagy akar még egy kérdést a jóért?

Még egy kérdést? Nem akar jó lenni, maradjon csak közepes, a közepes emberekkel kevés baj van, s nekik is kevés bajuk van az élettel. Minek a feltűnés, s minek újabb vájkálás a múltban. Legyünk szerények, érjük be azzal, amink van...

... tet...

— És mit kérdezt..., ... kíváncsiskodott a gyerek.

— Az izotópok gyakorlati felhasználását... És a... a

— De apu, az nincs is benne a történelemkönyvben...

— Engem te ne oktass. Én is tudom, hogy nincs benne, de tőlem ezt is kérdezték, hogy meg tudjanak végre fogni... Meg mást is... De mindent tudtam... Apád igazán példa lehet előtted... S most tanulj... Mi a lecke?

— A königgrätzi csata és hatása...

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Tenk László
ZALAI HÍRLAP
1967 OKT 1.

Tenk László kiállítása

1021

A Fegyveres Erők Napja alkalmából csütörtök este nyílt meg a Megyei Művelődési Házban Tenk László, a megyénkben szolgálatot teljesítő, honvéd képzőművész kamara kiállítása. Az október 15-ig naponta 9—18 óra között nyitva tartó kiállításon a fiatal alkotó félszáz képét mutatja be.

TENK LÁSZLÓ: PIHENŐ

ge fol... irekt módsze-
szeket... hadat a giccs-
is me... rajztanárokon
sorban... hosszabb. de
hanem... tat választva,
részeib... eljük fel az
pedagó... z nagy fele-
nak so... ezer diákról
tani.

— *A... gyakorlati feladatokhoz és a korszerű képzőművészeti gondolkodásmódhoz ad segítséget,* — mondja *Lantos Ferenc* festőművész. — *Az állandó vitalehetőség, a szakmai korrektúrák alakíthatják, változtathatják a szemléletet. Nemcsak a művészeti, hanem a pedagógiai szemléletet is, hisz a továbbképzésen többnyire rajztanárok vesznek részt, akiknél a korszerű pedagógiai elvek, módszerek elsajátítása, a szakmai terminológia alkalmazása éppen olyan fontos, mint az általános művészeti szemlélet elsajátítása.*

— *Ha a rajztanár szemléletében zűrzavar uralkodik, a diákéban sem lesz más* — veszi át a szót Pataki József. — *Éppen ezért arra kell törekednünk, hogy a továbbképzés során az itt lévő rajztanárok elavult, nem a mai valóság talaján álló szemléletmódját fokozatosan pozitív irányba egy objektíve helyes, elfogadott szemlélet felé irányítsuk.*

Lantos Ferenc is a vállalkozás kultúrpolitikai jelentőségét hangsúlyozza.

— *Országos jelentőségű kezdeményezés is lehet ebből. Éppen ezért a jövőben mindenképpen folytatni kell. Erre vonatkozólag már számos terv, javaslat született. Többek között a rajztanárok tanítványainak munkáit elkérnénk, így — a rajzokon megfigyelhető hiányosságokból — máris meg tudnánk állapítani, hogy kinek, hol kell segíteni. A továbbképzések idővel fokozatosan el tudnák mélyíteni a most lerakott alapokat.*

A résztvevő rajztanárok is ezen a véleményen vannak. A Veszprémből jött *Petresovszky Mária* a továbbképzés szemléleti és gyakorlati hasznosságát egyaránt kiemeli. De dicséri a szép környezetet, a megfelelő elszállásolást, az ideális körülményeket is. Jövőre is szeretne eljönni, akár csak a zalai *Horváth Jenő*, aki elsősorban az itteni *rendszeres munka* eredményességét hangsúlyozza. Ugyanakkor nagyon fontosnak tartja az elméleti előadásokat és a különféle vetítéseket, valamint az itt kibontakozó pezsgő szellemi légkört is.

A PÁR NAP ÓTA folyó munka tapasztalatai máris pozitív eredményekről vallanak s kedvező reményekre jogosítanak a jövőt illetően.

Szelestey László

ömművésznek

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ZALAI HÍRLAP

1987 JÚL 31

1021

ANYASÁG

Tenk László rajza

Nyerges András:

Lehetetlen fráter

Háromhetes házasok voltak, de még külön laktak, ki-ki a szüleinél. Így hát minden maradt a régiben: randevúztak, moziba jártak, hét végén meg kirándulni, ha jó idő ígérkezett.

Ezen a csütörtökön együtt vették meg a szombati színházjegyeket. Pénteken egyszercsak azt mondta Klári:

— Majd elfelejtettem: nem érek rá holnap! Add el a jegyeket, vagy menj el egyedül.

— De hiszen...?

— Nem tudhattam előre! Ma telefonált Pépépé, hogy van egy hely a kocsijában, szombat reggel megyünk, vasárnap este itt vagyunk. Ezt nem hagyhatom ki!

— Miért nem? — dünnyögte Gyuri csöndesen, és várta a villámokat, de Klári inkább úgy tett, mintha semmit sem hallott volna.

A fiú tudta: Pépépé Petrolay-Puchner Pált jelenti, az intézet igazgatóját, ahol Klári az egyetem óta gyakornokként dolgozik. Pépépé már azelőtt is sokat forgolódott a lány körül, ezért vette oda egy esztendővel ezelőtt. Gyuri azt hitte: a házasság majd lehűti az öreget. Dehát úgy látszik, nem. Elhatározta, hogy nem szól egy szót sem. Ha Klári magától nem érzi, hogy nem kellene elmennie, ő nem szól. Akkor már úgysincs értelme.

A lány élesen figyelte az arcát. Nem bírta a hallgatást, kirobbant:

— Azt mondd meg, most mi nem tetszik? Féltékeny vagy? Ne légy nevetséges! Pépépé egy vén öreg. Megnézzük a kiállítást. Állítólag máshol nem mutatják be, mert absztrakt. Irígyled? Szóljak az öregnek, hogy szorítsunk helyet neked is?

— Köszönöm! — morogta sötét arccal a fiú — nem erről van szó. Ebből az élvezetből nem kérek.

— Hát akkor? Hallod, de undok férj vagy! Mi lesz később, ha már most így morogsz minden apróság miatt?

— Ezt nevezed apróságnak?

— Hát mi? Figyelj ide: nem édeskettesben leszek vele, hozza a lányát, meg a lánya udvarlóját is!

Gyuri vállatvont és elnézett másfelé. Klári egyre ingerültebb lett.

— Mindjárt itt hagylak az utcán! Azonnal mondd meg, mi bajod?

— Hát csak az, hogy neked hat hét múlva le kéne adnod a kész tanulmányt, a nyolc ívet, és egyelőre seholse tartasz! Ezért mész Pépépével kocsikázni! Arról volt szó, hogy ha összeházasodtunk, végleg kiadod az útját!

— Ne őrülj meg! Akkor aztán nem lesz egy nyugodt percem se... Kiüldöz az intézetből!

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ZALAI HÍRLAP

Tenk László

1967 SZEP 1 0.

1021

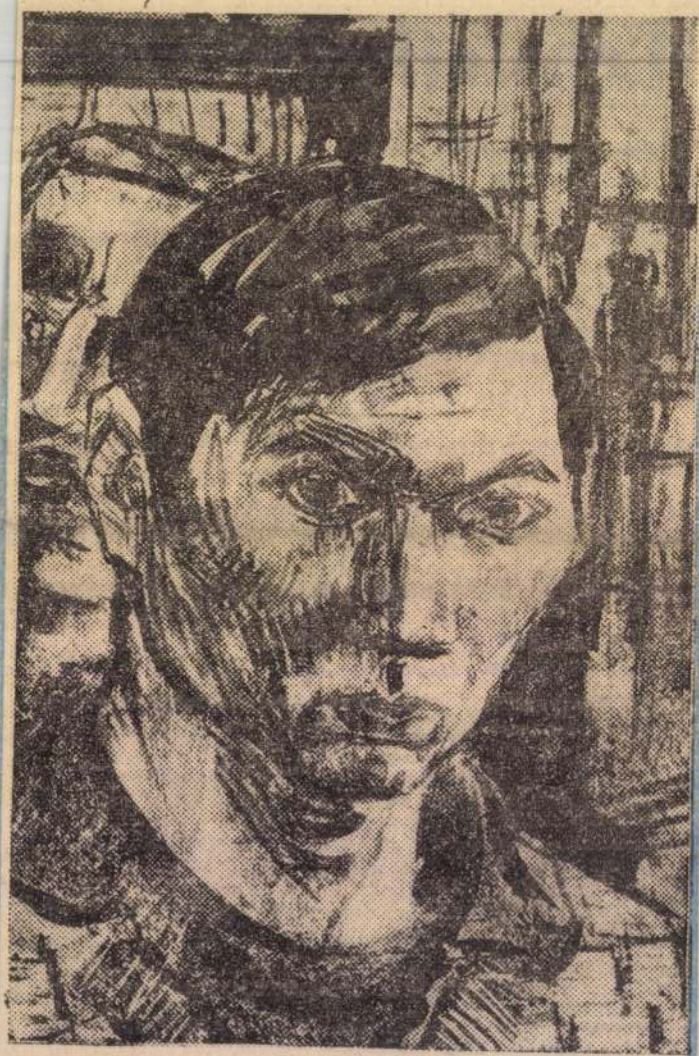

FIÚ ARCMÁSA

Tenk László rajza

KISS ATILA

PORTRÉ

Kiss Attila rajza

Igaz, ami igaz, megfeledkeztem Gyuláról, pedig ott állt hátam megett, stopperral a kezében. Hanem most: bumm, bumm! felszállt az első rakéta, aztán a második, harmadik, színes fényeső hullt az égből. Ernőke ujjongott örömében: — Ez a kis rézágyúkból jön? Hiszen ezek csillagok. Az égből potyognak le! — Az, az, micsoda csillageső! — örvendeztem Ernőkével. — Persze, nem lett volna szabad megfeledkeznem Gyuláról. — Az ilyen téveszméket, ki tudja, milyen nehezen lehet kiküszöbölni — mondja. — Hallgass rám, Ernőke. Szó sincs ólomkatonákról. Azok ott fenn a hegyen szakemberek. Ez is olyan szakma, mint más. A tüzijáték nem csillageső. De a csillagokról majd máskor. A tüzijáték fény- és hanghatások előállítása könnyen égő és robbanó anyagokból. Legismertebbek a rakéta, a szélma lom, a bengáli fény . . . — Nézi a stoppert. — Igen. Pontosan öt másodpercenként lőnek fel egyet.

Pikk — pakk — pukk! Robbannak a petárdák. Gyula olyan okos. Nelli büszke a fiára. Én is. De sokszor attól tartok, mindent annyira alaposan ismer, hogy talán nem is örül már semminek. Titokban odasúgom Ernőkének: — Azok ott mégis csillagok. — Ernőke szigorúan néz rám. — Gyula azt mondta, nem!

Hát igen Ernőke is olyan lesz. Az biztos. Nelli, meg én, majd tanulhatunk tőlük.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ZALAI HÍRLAP

1021
1967 AUG 29

AKT TANULMÁNY
Tenk László rajza

Sporthírek a megyéből

Ma este 6 órakor tartja közgyűlését a Megyei Művelődési Ház első emeleti 147-es termében Zalaegerszeg legnagyobb sportegyesülete, a ZTE. A napirend: elnöki beszámoló, gazdasági beszámoló és vezetőségválasztás. A sportkör tagjain kívül az érdeklődőket is szívesen látják a közgyűlésen.

*

Nagyszabású sportműsort rendez vasárnap Zalaegerszegen a Kőzalkalmazottak Szakszervezete. A megyei sportnapon atlétikában, röplabdában és kispályás labdarúgásban méri össze tudását a benevezett mintegy 160 sportoló közalkalmazott szakszervezeti tag.

*

Rangadót bonyolítanak le vasárnap az NB II-es férfi röplabda bajnokságban: a jelenleg első helyen álló ZTE a második helyezett MTK-t fogadja a ZTE pályán. Tavasszal Budapesten az MTK győzött, s a zöld-fehérek most így érthetően szeretnének visszavágni az akkori vereségért.

*

A városi Asztalitenisz Szakszövetség — szombaton délután 4 órai kezdettel — a Landorhegyi iskolában rendezi meg az általános iskolások egyéni és csapatbajnokságát.

Sikeres sportkö Kemendolláron

A ZALAEGERSZEGI járás területén az előírt ütemtervnek megfelelően sorra tartják a *sportköri vezetőség- és küldöttválasztó közgyűléseket.* E héten *Kemendolláron* és *Söjtörön* zajlott le élénk érdeklődés mellett, jól sikerült sportköri közgyűlés.

KEMENDOLLÁRON a helyi termelőszövetkezeti sportkör beszámolóját a sportköri tagság csaknem száz százalékos részvétele mellett *Balogh Sándor* sportköri elnök tartotta. Beszélt a labdarúgó szakosztály kiemelkedő szerepléséről, a járási bajnokságban hosszú idő óta elfoglalt első helyéről, s hangoztatta, hogy az idén *új szakosztályt* állítottak fel: a *tekézőkét*, akik máris derekasan helytállnak a járási kisgolyós bajnokság küzdelmeiben. Elhatározták, hogy a *női sportolók bekapcsolódása érdekében hamarosan kézi- vagy röplabda szakosztályt is alakítanak.* Elismeréssel szólt a beszámoló a *helyi pártszervezet, a tanács és a termelőszövetkezet erkölcsi és anyagi támogatásáról.* Ami az utóbbit illeti, *a tanács 8000, a tsz 4000 forintot adott a sportkörnek*, s az utóbbi vállalta a sportolók szállítását is gépkocsijával.

Baján Sándorné vb. titkár, a sportkör számvizsgáló bizottságának elnöke tájékoztatta ezután a jelenlevőket — akiknek sorában helyet foglalt *Kustán József*, a járási TS elnöke is — a sportkör anyagi helyzetéről, gazdálkodásáról. *Két év alatt a pénzbevételek háromszorosra növekedtek* náluk, s jó a tagdíjmorál is. A saját bevételeket elsősorban további tagtoborzással

Kupa-krónika

A legjobb európai labdarúgó klubcsapatok kupaküzdelme jó ütemben halad előre.

A Bajnokcsapatok Európa Kupájában eddig 17 mérkőzést rendeztek meg. 13 találkozó van még hátra. Eddig a Rapid, a Manchester United és az Eintracht Braunschweig (az utóbbi játék nélkül) került a legjobbak közé.

A Kupagyőztesek Európa Kupájában szerdán este Londonban 39 ezer néző előtt zajlott le a 21. mérkőzés. Az angol Tottenham 4:3 (3:0) arányban győzött a jugoszláv Hajduk ellen, s mivel az első mérkőzésen 3:0-ra nyert, 4 ponttal, 6:3-as összesített gólaránnyal továbbjutott.

A KEK-ben még 11 visszavágó mérkőzés van hátra. Eddig 5 csapat jutott tovább: Aberdeen (skót), Steaua (román), Hamburger SV (nyugatnémet), Tottenham (angol) és a Győri Vasas.

A Vásárvárosok Kupájában szerdán késő este még két mérkőzést játszottak: Eredmények: **DWS Amszterdam—Dundee 2:1 (2:1).** Amszterdam. A visszavágót október 4-én játsszák Skóciában. **Sporting Lisszabon—FC Bruge 2:1 (1:1).** Lisszabon. A belgiumi mérkőzés 0:0-ra végződött, így a portugál csapat jutott tovább.

A VVK-ban a 24-be jutásért eddig 27 mérkőzést játszottak le. 21 van még hátra. Továbbjutott: Sporting Lisszabon (portugál). Atletico Bilbao (spanyol). FC Liege (belga) és a kupavédő Dinamo Zagrab (jugoszláv).

AZ É. M. FEJÉR MEGYEI ÁLLAMI ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT

azonnali belépéssel felvesz

kőműves, ács, vb. szerelő, lakatos, hőszigetelő, festő szakmunkásokat,

kubikusokat, segédmunkásokat, vagonkirakodókat és betonelem előregyártásában jártas dolgozókat (brigádokat is).

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ZALAI HÍRLAP

Tens László

19[illegible] SZEP 29.

1021

A fegyveres erők köszöntése

Egyetlen sor a forradalom lánglelkű költőjének verséből: *Fut Bécs felé Jellasics, a gyáva...* Akik futtatják: honvédekből, nemzetőrökből hetek alatt szerveződött sereg. Száztizenkilenc évvel ezelőtt, 1848. szeptember 29-én zajlott a pákozdi ütközet, s ma e[illegible]n a napon köszönti népünk fe[illegible]yveres erőink tagjait. Azok [illegible] érkezik az üdvözlet, a jó[illegible]ívánság, a tisztelet, a meg[illegible]ecsülés számtalan jele, akik[illegible]ek a neve annyiszor emlegetett, és annyira szent az egyenruhák viselői előtt. Ez a név, ez a „személy": *a dolgozó nép. „A dolgozó népet szolgálom"* — mondja a harcos, amikor feladata sikeres elvégzéséért megdicsérik, s egész életére érvényes esküben fogadja, hogy *hazáját, a Magyar Népköztársaságot, ha kell, élete feláldozásával is megvédi.*

A magyar nép története során sokan, sok nagyszerű ember áldozta életét a hazáért, a magyarság, a dolgozó emberek boldogulásáért. Dózsa jobbágyai, a végvári vitézek, Esze Tamás talpasai, a Tanácsköztársaság hősei, az orosz és spanyol földön harcoló magyar internacionalisták, a hazánk felszabadításáért küzdő illegális kommunisták, partizánok, antifasiszta hazafiak a dicső elődei és követendő példaképei katonafiainknak, s mindazok, akik a néptől a fegyverek markolására kaptak parancsot, akiknek az élete eggyé vált az ország, a nép jövőjének, biztonságának védelmével.

A küldetés teljesítése nem egyszerű és „civil" mércével sokszor nem is mérhető feladat. És egyre nehezebbé, bonyolultabbá válik, hiszen a korszerű követelményeknek megfelelő haditechnika ismerete, kezelése a fizikai igénybevétel mellett *mind nagyobb elméleti tudást követel meg.* Szocialista hazánkban a fegyveres szolgálat az ifjúság olyan nevelő iskolája, amelyben óriási mértékben bővítik *politikai, gazdasági, technikai ismereteiket* a fiatalok. Parancsnokaik ma már olyan képesítésű szakemberek, akik a legkorszerűbb szakismeretekre oktatják az ifjú harcosokat. És az ország népe jóleső érzéssel, megnyugvással, büszkeséggel állapíthatja meg, hogy fegyveres fiai a legkorszerűbb technika birtoklásával minden pillanatban készen állnak hazájuk, határaik védelmére. Ezt igazolják az olyan gyakorlatok is, mint például a Vltava, amely barátnak és ellenségnek egyaránt demonstrálta a szocialista világrendszer támaszának, a legmagasabbrendű fegyverbarátságnak az erejét.

Az agresszort az erő tartja vissza. Ezt az erőt jelenti katonafiaink felszerelése, felkészültsége. De máskor is számítani lehet rájuk. Elsőként vállalják a veszélyt az árvizeknél, elemi csapásoknál, helytállnak az építő munkában, mindenütt, ahol szükség van rájuk. A munkásőrök napi munkájuk mellett, szabadidejüket, pihenőjüket feláldozva készülnek arra, hogy szükség esetén fegyveresen is helytálljanak szocialista rendszerünk védelmében. A mai „végváriak", határőreink éberen őrzik az ország határát, rendőreink megnyugtató vigyázói az élet- és vagyonbiztonságnak.

A fegyveres erők napján azt kérjük, hogy továbbra is éberen és áldozatkészen, népünk igaz fiaihoz méltó módon őrizzék és védelmezzék hazánkat, szocialista vívmányainkat" — áll többek között a KISZ Központi Bizottságának a fegyveres erők katonáihoz írt levelében. Igen, ez a kérés, ami egyúttal a köszönetet is tartalmazza fegyvereseink helytállásáért.

Ünnepségek a Fegyveres Erők Napja alkalmából

Tegnap megyeszerte megkezdődtek a Fegyveres Erők Napja alkalmából rendezett ünnepségek. A KISZ-szervezetek fiataljai az üzemekben és falvakban ünnepi taggyűléseken emlékeztek meg az ünnepről. A megye több községében sor került kiszes és katona-fiatalok találkozójára is.

Zalaegerszegen tegnap délelőtt a helyőrség alakulatánál rendezett ünnepség keretében előléptetésekre és jutalmazásokra került sor. Délután három órakor pedig a helyőrséki KISZ-klubban fogadást adtak a magasabb egység kitüntetettjei részére. Az ünnepi aktuson részt vett többek között *Kiss Gyula*, a megyei tanács vb elnökhelyettese, *Kustos Lajos*, a városi tanács vb elnöke. Ünnepi beszédet *Pukánszky Ferenc*, az MSZMP zalaegerszegi városi bizottságának első titkára mondott. Méltatta azt a nagy feladatot, amelyet fegyveres erőink töltenek be hazánk és a béke védelme érdekében.

Az ünnepi beszéd elhangzása után került sor a kitüntetések átadására, amelyeket *Pénzes János* alezredes nyújtott át a kitüntetetteknek.

A Fegyveres Erők Napja alkalmából tegnap este 19 órakor *Tenk László* honvéd festőművész képeiből kiállítás nyílott Zalaegerszegen, a Megyei Művelődési Házban. A kiállítást *Szabó Sándor* festőművész nyitotta meg.

A Fegyveres Erők Napja alkalmából rendezett ünnepségek keretében ma megyeszerte újabb laktanyalátogatásokra, kiszes és katonafiatalok találkozóira kerül sor.

Tenk László, grafikus, 1917-

Stúdiópályázat a miskolci Herman Ottó Múzeumban

Milyen könnyű dolguk volt néhány évvel ezelőtt azoknak a grafikusoknak, akik Dürer emlékének ürügyén állíthatták ki réz- és fametszeteiket a Nemzeti Galériában! Milyen magától értetődően lehetett beilleszteni „Táncoló parasztokat", „Melankóliákat" és „Apokalipsziseket" olyan művekbe, amelyek amúgy is archaizáltak, mert a Dürer-évforduló nélkül is düreresen próbálták láttatni látványaikat. Mindez azért jutott eszembe, mert most zordabb idők járnak. Michelangelo-évforduló van, tehát előbb-utóbb el kellett jönnie egy olyan pályázatnak — és pályázati anyagból rendezett kiállításnak —, amely lerója hódolatát az itáliai reneszánsz óriása előtt.

A stúdiósok becsületére: ők is megpróbálták mindazt, ami a Dürer-év bevált gyakorlata lett. Vettek egy motívumot, vagy egy műtörténeti emlékfoszlányt és azt belerajzolták, belefestették, belemintázták saját stílusukkal fogalmazott műveikbe, hogy *Sixtusi idézetekkel*, Lorenzo Medicikkel, rabszolgákkal és Szent Péter-kupolákkal ünnepeljék a jubileumot a miskolci *Herman Ottó Múzeum képtárában*. Nem tőlük függött, hogy a Dürer-évfordulónak még a tévedéseit sem tudták hasznosítani a *Hódolat Michelangelónak* című kiállításon.

Az archaizálás lehetősége ugyanis kötött. Maidhogynem kötöttebb, mint a legfrissebb stílusirányzatoké. Bizánci ikonosztázok, gótikus és kora reneszánsz szárnyasoltárkák, szecessziós üvegablakok divatját éljük: a közbülső korszakok nagy részével elbánt a közelmúlt, néhány pedig meg fog maradni a jövőnek. Annyi azonban bizonyos: a Michelangelo iránti spontán vonzalommal nemigen találkozhatott az utóbbi évek tárlatlátogatója.

Van ennek a dekonjunktúrának persze haszna is. A divatsodrattól független érett reneszánsz formajegyek alkalmazását sok mindennel lehet vádolni, csak azzal nem, hogy andalítva olcsón kielégíti a múlton merengő nézők szeszélyeit. Végül is *Tenk László* harsogó freskóatiratai, *Mágori Ágnes* parafrázisai, *Püspöky István* rajztanulmánya olyan nyerések és taszító hatásúak, amilyenek csak pop art művészeknél fordulnak elő, ha a fogyasztói társadalom szendvicsein és coca-coláin akarnak csúfolódni. Persze szó sincs itt valamiféle szándékos elidegenítésről. Csak éppen az történt, hogy Michelangelo monumentális művekben végiggondolt témái, stílusának természetes pátosza a tartalmi hűségre törekvő kis műfajokban önmaga ellentétébe csapott át — nyilván készítőik akaratán kívül.

Akik ugyanis lehetetlennek tartják Michelangelo formavilágának folytatását, akik kényszerítve érzik magukat, hogy szembesítsék a négyszáz évvel ezelőtti és a mai világot, azok *hódolnak*, de nem *behódolnak*, *tisztelegnek*, de nem *tiszteletkört futnak*. Az abszurd pályázat egyetlen nem abszurd megközelítési módjához persze szükség van olyan gondolati feszültségre, ami benne van *Valkó László* rézkarcában, *Szabados Árpád* ceruzarajzában és főképpen *Dienes Gábor* táblaképében, de nincs benne az ünneplő többiben. A megnevezettek különbözőségük ellenére egyetlen dologban megegyeznek. Mindhárman jelképként, mégpedig a hagyományos képzőművészet csúcsteljesítményének jelképeként fogták fel a michelangelói életművet, és ezért arról szólhattak, ami valóban fontos: *mit jelent ma és itt az az irdatlan művészettörténeti örökség, amelyről oly szívesen és oly könnyen mondanak le, de amelyet nekünk mégis vállalnunk kell.*

Ennyit Michelangelóról. A miskolci stúdiókiállítás körülbelül ezt tudta mondani a kötelezővé tett hódolat különböző megoldási módozatairól, annál többet láttatott viszont — Michelangelótól függetlenül — az általános stúdiós gyakorlatból. A katalógusban jelzett *Utolsó szonett*, *Márvány* és *Carrara* címek így ne tévesszenek meg senkit. Ezek a képek — sutaságuk, féliggondoltságuk ellenére — éppúgy beilleszkednek az absztrakt expresszionizmus több évtizedes késéssel hozzánk érkezett vonulatába, mint azok a művek, amelyek legalább a cím alibije nélkül vállalják meggyötört felületeiket és dühös csurgatásaikat.

Következne ezután a „jók voltak meg" kezdetű felsorolás, azok számára, akik a főcsoportokból valahogyan kimaradtak. A témától függetlenített grafikák (*Kovács Tamásé*, *Banga Ferencé*), a témától függetlenített szobrok (*Lóránt Zsuzsáé*, *Szentirmay Zoltáné*, *Pusztay Agostoné*), a témától függetlenített festmények (*Váli Dezsőé*, *Bujdosó Ernőé*) ugyanis jobbak voltak, mint a pályázati előírásokhoz alkalmazkodó művek nagy átlaga. Csak hát jelenlétük inkább véletlennek tetszik, és szükségszerűen kellett a beszámoló végére kerülniük. Kritikusi lelkiismeretfurdalásomat csak egy félénken fogalmazott óhajjal tudom enyhíteni. Jövőre lesz Tiziano halálának négyszázadik évfordulója. Ezúton kérem a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának vezetőségét, hogy tekintsenek el hódolatuk látványos formáitól. A fiatalok működésének hézagos ismeretében ugyanis attól tartok, hogy egy-két újrafogalmazott Urbinói Vénusz és Pesarói Madonna készítőjén kívül valamennyi részvevő a kiállításkritika végére szorulna.

P. Szücs Julianna

...izat — 7.
5. dec. 12.

éshez szükséges növelését aka-
ályozza a termelésben foglalkoz-
atott, zömében falusi munkaerő
endkívül alacsony termelékeny-
ége. A kiút a mezőgazdaság fej-
esztése, fellendítése lenne. Ez
zonban a nagyhatalmi hegemo-
ista törekvéseket alátámasztó na-
ipar erőltetett fejlesztéséről va-
ó lemondást igényelné.

Kínában az elmúlt 25 évben nem
ikerült igazi szocialista fejlődési
odellt kialakítani. Biztonsággal
llítható — hangsúlyozza a cikk-
ró —, hogy még a maximális nö-
ekedési ütem feltételezésével sem
uthat el Kína a következő ne-
yedszázadban olyan fejlettségi
okra, amely egész népgazdasá-
ában lehetővé tenné a korszerű-
ítést. Ez a perspektívátlanság
zorosan összefügg a maóizmus
olitikai koncepciójával, a kalan-
lor jellegű bel- és külpolitikájá-
al.

J. L.

A radikálisok és a baloldal

Varga F. János:
A Magyar Radikális Párt
újjáalakulása 1945-ben.
Történelmi Szemle, 1975/1. szám

A tanulmány sok írott forrás és a kortársaktól kapott információk alapján vázolja fel a XX. század első két évtizedében kiemelkedő szerepet játszott, nagy szellemi hatású, a Horthy-korszak idején 1918—1919 „bűnrészeseként" háttérbe szorított magyarországi polgári radikalizmus újjászerveződését 1945-ben.

A háborút túlélt jó néhány egykori radikális gyors, valóban radikális változást akart, és ennek keretét nem az „előregedett" radikálisok rendíthetetlen politikai moralitásában, hanem a tömegpártokká szerveződő baloldali erőkben, elsősorban a kommunista és a szociáldemokrata pártban látták. A Magyar Radikális Párt legális újjáalakítására csak viszonylag ké-
[illegible] került

alapon, sőt egész rendjének korszerűsítését. Ebben az értelemben megkezdődik a nemzetközi gazdasági rendszer megreformálása, ami a világgazdaság mindhárom nagy csoportjának érdeke, noha a változás előmozdításának motívumai és a változás tartalmához fűződő érdekeik gyökeresen különböznek. Gondolatmenetét a szerző így zárja: az új nemzetközi gazdasági rendszernek azt kell biztosítania, hogy a nemzetközi gazdaság a nemzetek közötti fejlődési különbségek elmélyítésének és kiélezésének eszközéből a viszonylagos kiegyenlítődés eszközévé váljék.

Kritikai elemzéssel

Mérei Gyula:
Eszmetörténet
és munkásmozgalom-történet.
Párttörténeti Közlemények, 1975/3. szám.

A munkásmozgalom-történeti kutatás egyik nagy adósságára — a munkásmozgalomban ható eszmék feltárásának szükségességére — hívja fel a figyelmet bevezetőjében a szerző. Különösen fontosnak tartja az elméletek filozófiai alapjainak tisztázását, nemcsak azért, mert e területen látja a leghiányosabbnak a kutatást, hanem elvi meggondolásokból is: „Kellő sokoldalúsággal ugyanis csak akkor lesznek meggyőzően igazolhatók a munkásmozgalom-történeti alkotásokban az egyes politikai áramlatokról [illegible]

vagy burkoltan antimarxista elmélet hatása sem győzhető le a munkásmozgalomban, amíg fel nem tárják filozófiai alapjait, és kritikai elemzéssel be nem bizonyítják, hogy a vizsgált elmélet a proletariátus érdekeivel ellentétes osztályérdekekhez kötődik.

A szerző nyomon követi a klasszikusok elméleti vitáit is kortársaikkal. Azt kutatja, hogy e kortársak politikai felfogásaiban a marxizmustól való eltérés vagy a vele való szembenállás milyen filozófiai elméletekre vezethető vissza.

B. Zs.

Hibás gazdaságfejlesztés Kínában

Hidasi Gábor:
Kína gazdasága az 1970-es évek
közepén és fejlődésének
perspektívái

nemet tábornok vezényli.

Indonéz diplomaták kiutasítása Kínából

Peking: (TASZSZ) A kí
külügyminisztérium kedd
jegyzéket intézett Indoné
pekingi nagykövetségéh
amelyben nemkívánatos s
mélyeknek nyilvánítja Indo
zia ideiglenes megbízottját
a követség másodtitkárát. A
jegyzék megállapítja, hogy a

...te a televízióban elis-
...hogy Anglia gazdasági-
...nehéz, nagyon nehéz tél
...z", s hogy most már a
...ny is túlságosan magas-
...téli a munkanélküliek
...t. A kedd reggeli londo-
...ok főleg azt emelik ki
...niszterelnök beszédéből,
...Wilson a két pótválasz-
...úlyos kudarca után sem
kívánja módosítani gazdaság-
politikáját.

A Morning Star keddi ve-
zércikke vitába száll a mi-
niszterelnök ama kijelentésé-

...életben nem esett kár.

A kicsevói földrengés ereje
megközelítette a hét fokot.

Nemzetközi tanácskozás Bécsben

Bécs: (MTI) Bécsben kedden

...ATORNAMŰ VÁLLALAT

...i fogyasztóit, hogy a válic-
...rimér hálózat karbantar-

magasabb helyeken
...eken nyomáscsökkenés lesz

és Csatornamű Vállalat
...nnak érdekében, hogy a
...kkenjen, amennyiben ez nem
...yasztók szíves elnézését kéri.

2310

Személyi ellentétek miatt

Lemondott a nyugat-berlini főpolgármester

Bonn (MTI) Heinrich Albertz nyugat-berlini főpolgármester, aki múlt év december 14-e óta viselte ezt a tisztséget, kedden lemondott tisztségéről. Albertz a szociáldemokrata párt tagja, pártja ez év elején ismét megszerezte az abszolut többséget Nyugat-Berlinben. Az október 28-ra kitűzött nyugat-berlini rendkívüli szociáldemokrata párt-konferencia időpontját most volószínűleg előbbre hozzák, ugyanis az új főpolgármestert is a szociáldemokrata párt fogja kijelölni.

A nyugat-berlini SPD pártszervezetben már jóideje éles személyi és politikai ellentétek dúlnak. Albertz állandó támadások kereszttüzébe került, s nyilvánvalóan ez lemondásának fő oka.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
ZALAI HÍRLAP
1967 SZEP 27.

1021

Sokoldalú, színes programmal ünneplik meg megyénkben a Fegyveres Erők Napját

Megyénk dolgozói és fegyveres erői ünnepi programmal készülődnek a szeptember 29-i Fegyveres Erők Napjára.

Zalaegerszegen a KISZ alapszervezetek taggyűléseken emlékeznek meg a Fegyveres Erők Napjáról, az iskolák úttörő csapatai honvédségi alakulatokat köszöntenek. Holnap délelőtt a helyőrség alakulatánál ünnepélyes előléptetésekre, jutalmazásokra kerül sor, majd délután három órakor a helyőrségi KISZ-klubban fogadják a magasabb egység kitüntetettjeit. Az ünnepi gyűlésen *Pukánszky Ferenc*, a városi pártbizottság titkára mond beszédet.

A Megyei Művelődési Házban *Tenk László* honvéd festőművész képeiből kiállítást rendeznek, melynek megnyitására 28-án este 19 órakor kerül sor.

A Fegyveres Erők Napján a 16-os AKÖV kultúrtermében délután 4 órakor kerül sor a fegyveres testületek képviselőinek részvételével a városi ünnepségre. Itt a Landorhegyi általános iskola munkásőr úttörő szakasza köszönti a fegyveres erőket, valamint kultúrműsor teszi hangulatossá, színessé az ünnepséget.

Nagykanizsán ma 15 órai kezdettel a Felsőfokú Mezőgazdasági Technikum sportcsarnokában ifjúsági nagygyűlést tartanak, amelyen résztvesznek a dunántúli katonai alakulatok ifjúsági küldöttségei is. A nagygyűlést műsor követi.

Szeptember 29-én a város kiszistáinak és úttörőinek küldöttségei résztvesznek a fegyveres alakulatok ünnepségein és köszöntik honvédeinket, határőreinket, rendőreinket, munkásőreinket. 15 órakor alakítják meg a Fegyveres Erők Klubjában a középiskolás KISZ-szervezetek honvédelmi felelőseinek a klubját. Ugyanitt 17 órát kezdettel „*A haza védelme a Magyar Népköztársaság minden állampolgárának szent kötelessége*" címmel vetélkedő tartanak.

Szeptember 30-án reggel órai kezdettel a város környéki erdőkben harcijátékot rendeznek. Ugyanezen a napon 8 és 13 óra között a város középiskolásai a laktanyákba látogatnak, ahol katona fiataljaink haditechnikai bemutatókkal fogadják őket. Ugyancsak reggel 8 és 13 óra között a Béke Filmszínházban, valamint a Fegyveres Erők Klubjában honvédelmi oktatófilmeket mutatnak be. Délelőtt katona- és határőr-fiatalok indulnak a városba, s ellátogatnak a Dunántúli Kőolajipari Gépgyárba, az üveggyárba, a sörgyárba, az Egyesült Izzóba, a Vasipari Vállalathoz és a Bútoripari Vállalathoz. A háromnapos ünnepségeket ifjúsági bálokkal zárják.

gári szertartás szerint. A gyászoló család. Lakás: Debrecen, Homokkert u. 3.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy GOMBOS JÓZSEF MÁV nyugdíjas 65 éves korában elhunyt. Temetése f. hó 26-án, péntek déli 12 órakor lesz a Köztemető I. o. ravatalozójából, egyházi szertartás szerint. Gyászolják: felesége, gyermekei, menyei, unokái, testvérei és rokonai. Lakás: Debrecen, Szép u. 9.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy SZABÓ FERENC volt hentesmester, trafikos, 73 éves korában elhunyt. Temetése 26-án, de. 11 órakor lesz a Köztemető I. o. ravatalozójából, a gör. kat. egyház szertartása szerint. A gyászoló család. Lakás: Debrecen, Szeremlei u. 2.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik KISS FERENC MGM dolgozó temetésén megjelentek és együttérzésüket nyilvánították. A gyászoló család.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik özv. SZABÓ GYULÁNÉ Vámos Sára temetésén megjelentek és fájdalmunkban részvétükkel osztoztak. A gyászoló család.

Gyászolják: felesége, fia, menye, unokája, édesapja és rokonai. Lakás: Debrecen, Gépész u. 22.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik SÁFRÁN ISTVÁN tsz nyugdíjas temetésén megjelentek és fájdalmunkban részvéttel osztoztak. A gyászoló család.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik özv. TÓTH LAJOSNÉ temetésén megjelentek és mély fájdalmunkban részvétükkel osztoztak. A gyászoló család.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik MOLNÁR SÁNDOR nyugdíjas MÁV vezető főellenőr temetésén megjelentek és mély fájdalmunkban részvétükkel osztoztak. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy özv. SZABÓ JÁNOSNÉ Huszár Ilona 73 éves korában elhunyt. Temetése f. hó 26-án, péntek délután 3 órakor lesz a Köztemető I. o. ravatalozójából egyházi szertartás szerint. Gyászolják: gyermekei, menyei, unokái, dédunokája és rokonai. Lakás: Debrecen, Diószegi út 18.

Gépjármű javításához
állandó felvétel mellett alkalmazunk
szakmunkásokat,
betanított és segédmunkásokat,
valamint női munkaerőket
könnyű fizikai munkára és őrportásokat.

XIII. SZ.
AUTÓJAVÍTÓ VÁLLALAT
Debrecen, Balmazújvárosi út 14.

Tonk Ráfalo

Az Üzenni Tárlat 1975. anyagából.
Hajdu-Bihari Napló, 1975. szept. 24.

Tenk László: A festő

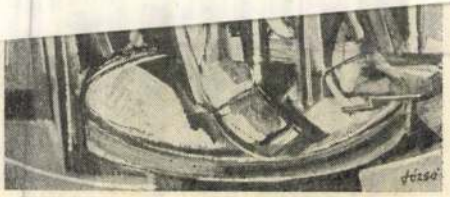

Józsa János: Fazekas

Tenk László

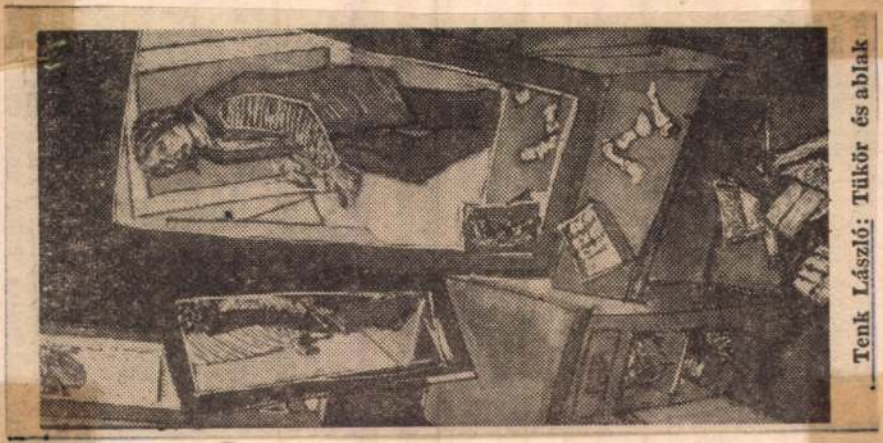

Tenk László: Tükör és ablak

Képek a fiatal képzőművészek stúdiókiállításáról

Kisalföld, 1977. okt. 22.

Mert
se dé
csak
csak
Tava
csak
csak
csak
csak
csak
csak
édes
csak

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 9

ALFÖLD
Debrecen

Tenk László

1021

lő,

Tenk László: Siratók

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ZALAI HÍRLAP

Tenk László

DEC 3

1024

LÁNYFEJ

(Tenk László rajza)

RSON WELLES J
forgat. A rend
nészként egyaránt
a napokban fejezt
helyzet" című új

De, tudod, a hét
agy történelmi ese
mit főztek az asszo
hordtak, a férfial
em narcoltak, meg ilyesmi ...
esik — mondta Ilma —, de
em ezt a szép lassú esőt. —
ó — méltatlankodott Bánkuti.
avazna, annak is örülnél. —
ha örülök valaminek? — Bá-
j! Csak unom, hogy minden
gy van. — Légy szíves hagyj

akartok veszekedni? — neve-
encel tér sarkán ráfordult a
sűrűsödött a forgalom, a pi-
döcögtek. A kocsiablak bepá-
tam egy kis csokoládét — ko-
táskájában. Tessék, remélem
el féloldalasan hátra hajtotta
ony a szájába dugott egy mo-
Figyelni kellett az utat is, a
etlenül — foga közé kapta Il-
te az asszony, de nem szólt.
— Bánkuti a cigarettájára mu-
natnád olyan gyomorgörcseid
Hagyd már a gyomromat —
ánkuti. — Mindig ezzel jössz.
m — hajolt előre az asszony
meg! Szabad reggeli előtt ci-
telen vagyok leszoktatni. Pá-
a rendes ember. azonkívül a
n az unokabátyjára. — Azon-
a cigarettát! — tréfálkozott

uti egy pillanatra meghök-
harsányan felnevetett. Az
nevetett, előrehajolva, a fiú
ivenchy tömjénes illatát.
ismerte meg a

dára? — Bánkuti arca megenyh
— Mi lett Pipikével? — Pável
Férjhez ment, Brnóban lakik,
sáron találkoztam vele. Alig ism
hízott megcsúnyult. Hiányzott a
foga. Nem is értem, egy harmi
hogy nanyagolhatja el magát
Bánkuti hallgatott. — Ez az —
mindig ez a vége. Tönkremenne
— tiltakozott Ilma. — Ez magá
lesz érvényes — udvariaskod
Hányszor mondjam még, hogy t
lanatnyi csend támadt, Ilma is
ban az indulatot. — Még nem sz
mondta csendesen Pável. — M
talak meg ...

— Az a jó, hogy nem értek
ből a feliratokból, itt az üzlete
lákon — szólt Bánkuti. — Tehát
— Prágában — kezdte Pável. D
gyintett. — Azt hiszed ennek ez
kérdezte Ilma. — Miért, hát hol
ni? — Akárhol — mondta az as
nem ott ahol éppen van. — T
kissé gúnyosan kezdte sorolni: —
gen város, talán Európában,
ban ... nem lehet tudni. Minde
Talán itt élünk már hónapok ót
érkeztünk ... Talán ő egy öreg ü
meg egy kis nőcske, akit felcsí
is lehet, hogy a nagybátyám, te
férjem ... nem, a szeretőm vag
csit megkocsikáztatjuk. Megnézz
lovagvárát ... Ott majd mi egy
lózunk, amíg ő nézegeti a régi
Hirtelen abbahagyta. Fáradt

Tenk László

Tenk László festménye

Alföld 1976/1/94

LD magazin

KÖTVE

SSZUNK!

o ludens szenvedélye

Mondom ismerősömnek, aki alig több harmincnál, hogy játsszunk! Nem is kérdi, mit?, csak rámondja: most nem ér rá. Akkor visszajövök úgy fél óra múlva, mondom. Sajnos akkor sem ér rá. Hát estefelé? Estefelé se. És sorolja, hogy mi mindent kell csinálnia ma, holnap, azután ...

Játsszani akarok! Kérdezz-felelek játékot — fordítva. Én kérdezek, s te. Ön felel. Arra, hogy mikor játszott utoljára, játsszanak-e a felnőttek? És egyáltalán mi a játék?

Huszonhét éves óvónő: — Azt hiszem, az óvónők kijátszák magukat a gyerekekkel, mert velük játszani kell. Az a játék nekem majdnem elég. De csak majdnem, mert egy felnőtt játéka nem ez. Mert mit játszik a gyerek? Ami nekünk munka és egyéb tevékenység. Bennünket utánoznak. A felnőtt játéka pedig... Hát nem is tudom. Játék az érzelmekkel? Ilyen is van. Nemrégen kellett megkérdeznem valakitől, hogy játszol velem?

Harminchárom éves férfi: — Szerintem nemcsak az a játék, hogy eltalálni a kuglit vagy nem. A szellemi játék legalább ennyire jelentős. Persze ez átkozottul kényes kérdés, mert a játék egyfajta tisztaságot tételez fel. Ezenfelül önma-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 840-726

1979 MÁJ 5

Tellinger István

KISALFÖLD

grafikusművész

1021

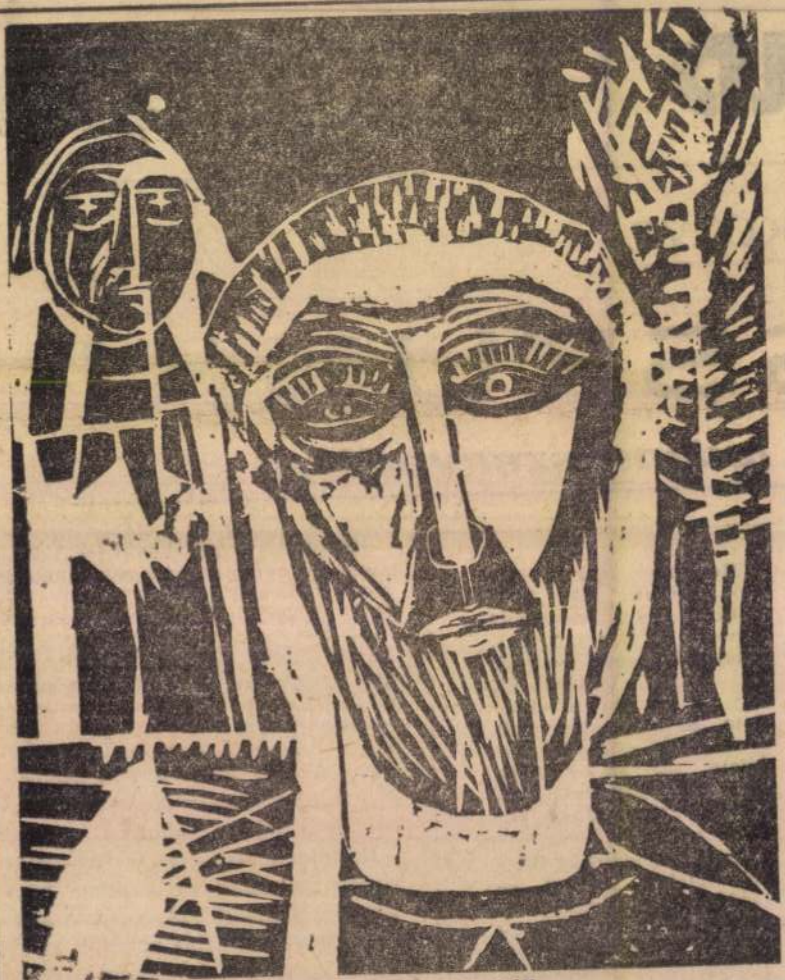

Tellinger István: Szakállas

terneiy
Elmon
gi pa
másod
KGM
felmér
megre
lamen
vaslat
s mely kezdeményezéseket miért nem tudtak realizálni.

A mostani ifjúsági parlamenteken részletes tájékoztatást kapnak majd a fiatalok arról is, hogy az adott vállalat, iparág konkrétan mit vár tőlük ötéves tervének teljesítéséhez, mit kell tenniük a KISZ IX. kongresszus határozatainak végrehajtásáért. Ugyanakkor most is a fiatalok sok ezer javaslatára, kezdeményezésére számítanak. A vállalatok vezetői vagy adott esetben a magasabb szintű szervek minden javaslatot alaposan megvizsgálnak, s gondoskodnak arról, hogy a munka javítását szolgáló kezdeményezések mielőbb megvalósuljanak.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-725

1976 SEP 10

Magyar Ifjúság

Tenk László festőművész

1021

Tárlat Kispesten

Tenk László festőművész képeiből nyílik kiállítás a kispesti Nagy Balogh János kiállítóteremben, az Ifjú Gárda Művelődési Ház és a Fiatal Képzőművészek Stúdiója rendezésében. A művész első ízben mutatkozik be szűkebb környezetének, a főiskola befejezése után.

Luca tanította éne
Nem hozott szégyer
intélyes tanáraira,
orábban szintén vi
ű énekesek voltak
e, művészete hama
ertté és közked
ált szerte a világon.
Hangjának hata
rámai kifejezőereje

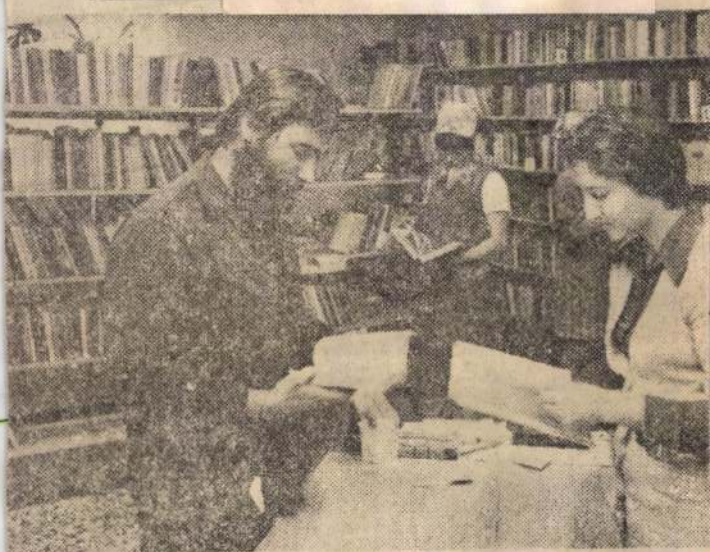

j üzemi könyvtárat adtak át Győrött a Lenszövő- és Fonóipari V
et egy motorszerelő műhelyből alakitottak át. A győri vállala
bb mint fele könyvtári tag, és közel ötezer kötet könyv áll ren
(MTI Fotó — Matusz

Magyar Hirdető
Sajtófigyelő
NÉPSZAVA

1979 JAN 6

Tellinger István

1071

Tellinger István: Fej

ESTÉK

Különös nevű klub hirdeti
óta rendszeresen programjait
Természettudományi Stúdiója
fiatal értelmiségek interdisz
ris klubja a tudományközi
invitálja az érdeklődőket.

Január 21-én 6 órakor „A
és a Földön kívül", február 4
élettelen evolúciója" címmel
nek beszélgetéseket *dr. Gán*
vegyészmérnök, a biológiai
nyok kandidátusa vezetéséve

— Mit takar a szokatlan el
és mi a klub célja? — érdek
tőle.

— *Az információs robban*
ma már közhelyszámba m
mondta. — *Az élet minden t*
naponta záporoznak ránk az
új ismeretek. A tudomány is
darabokra esett szét. Ezek
különböznek egymástól, hog
tovább a különböző szaktudo
képviselői egyáltalán nem ér
egymást, vagy ami még r
mást értenek ugyanazon. A n
vegyész például egészen má
ven" beszél, mint a szervetle
kus. A specializálódás már-r
tasztrofális méreteket ölt. S
szerűen vetődött fel tehát az
ges látásmód igénye.

— *Estéink, ahol 15—20 pe*
vezető előadásaimat kötetlen
getések követik, logikai torn
beillenek, hiszen a különbö
képzettségű fiataloknál nem
mamentes a szemléletváltás,
nél inkább adatszerű a tudá
kinek, annál nehezebb átálln
lenségek önálló logikai me
tésére.

— *A Földön és a Földön k*
mű foglalkozásunk alapg
például az, hogy a földi te
törvények helytől függetlenü
lágegyetem minden pontján é
sek, ha a körülmények ugy
nok, mint bolygónkon. A tén
áll a sci-fihez, de a mai me
tésünk szigorúan tudományo
tasztikum rovására.

Estéikre minden olyan fi
várnak, aki — függetlenül at
lomás-e vagy sem — a világ
megismerésére törekszik.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976 JAN -

Ifjúsági Magazin

Tenk László

grafikus

1021

TIZENHAT FIATAL GRAFIKUS

Február 7-én nyílik meg a nagybátonyi Bányász Művelődési Házban a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának grafikai kiállítása.

Az UNESCO Képzőművészeti Világhét eseményeihez kapcsolódó tárlat, miután véget ért a vizuális felvilágosítást szorgalmazó hivatalos nemzetközi programsorozat, továbbra is megtekinthető, Nyírbátor, Nagykálló és Vásárosnamény után ezúttal Nagybátonyban.

Pogány Ö. Gábor, a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának igazgatója igen magasra értékeli a mondanivalójukat rézkarccal, linóval, fametszettel, litóval, cinkkarccal kifejező ifjú grafikusok teljesítményét:

— *A grafika, mint műfaj, mint kifejezési lehetőség, bármely más képzőművészeti ágnál alkalmasabb az intellektuális problémák megválaszolására. A bölcseleti, erkölcsi, műveltségi motívumokat rajzoló kéz, a sokszorosító technikával foglalatoskodó elme kötetlenebbül tudja eszméit képpé alakítani, mint a festmény vagy a szobor készítője. A gazdaságos alakítás, a formapazarló bravúr jegyei éppúgy megtalálhatók a fiatalok munkáiban, mint a közvetlen felszólítás, az átvitt értelmű valóságábrázolás, az egyetemes jelkép, a megdöbbentő groteszk, a csendes elmélkedés vagy a drámai hangulat lecsapódása.*

A grafikai tárlaton *Tenk László, Szentgyörgyi József, Kiss György, Szabó László, Varga József, Tassy Béla, Szabó M. László, Végh András, Benyó Ildikó, Püspöki István, Galántai György Balla Margit, Banga Ferenc, Rádóczy Gyarmathy Gábor, Somogyi Győző és Szunyogh András* alkotásait tekintheti meg a közönség. Képünkön: Tenk László „Sirató" című műve.

üveggyár) 7 — Sándor Gy. (St. Síküveggyár) 9, Gecse (Mátranovák) 12, Tóth A. (Palotás) 11, — Fehérvári (St. Síküveggyár) 8, Péter (St. Volán) 11, Simon (Mátranovák) 7, Sándor (Szőnyi SE) 7, Nagy

A

e heti aj

MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1975 DEC 12

NÓGRÁD

Tenk László, festő-
művész

/1021

Kiállítás Nagybátonyban

A Fiatal Képzőművészek Stúdiója két tagjának műveiből nyílik kiállítás december 13-án Nagybátonyban, a Bányász Művelődési Házban. Tenk László budapesti festőművész 13 alkotással, Szabó László debreceni grafikusművész 25 grafikai alkotással szerepel a bányavárosban. Az érdekesnek ígérkező kiállítást Molnár Zsolt, a Magyar Ifjúság munkatársa nyitja meg. A tárlat anyagát az érdeklődők három hétig láthatják.

s közben vetített képekkel is érthetőbbé tesszük a látottakat.

– Kik játsszák Dózsa Györgyöt és Gergelyt?

– Szigeti Géza és Hável László alakítja a testvéreket, s a narrátor-színészek: Zubor Ágnes és Király Aurél. A díszleteket Gergely István tervezte s nagy segítségemre volt a Derkovits-sorozat képeinek vetítésével, amely ezáltal szerves kiegészítője lett a drámának. De minden bizonnyal Durkó Zsolt zenéje is hozzájárul az előadás sikeréhez.

– Bemutató?

– Február 3-án, 4-én nyilvános főpróba a Kulich Gyula téren, az „igazi" premier 6-án vidéken.

Széttört álmok

A hangulatos cím egy nagylemez borítóján olvasható. Tavaszra kerül a hanglemezüzletekbe a második Syrius nagylemez. Erről és sok egyébről beszélgettünk az együttes vezetőjével, Baronits Zsolttal.

– Kezdjük mindjárt ott – mondta a zenekarvezető –, hogy akár más együtteseknél, nálunk is történtek zenészcserék. Ezért csak az új kollégákat em-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Magyar Ifjúság
Tenk László, festő
1976 JAN 30

Tenk László tárlata

A Bajcsy-Zsilinszky úti Stúdió Galériában február 11-én nyílik Tenk László festő tárlata. A nemrég Debrecenből Budapestre költözött fiatal művész tizenhárom művét tárja a nyilvánosság elé. Kiállításának anyagát az elmúlt esztendő termésében válogatta, tehát izgalmas szembesítés: arra keres választ, hogyan kötődik napjaink életérzéseihez egy nyitott szemmel járó alkotó.

Tenk átélt élményekre támaszkodó figurális festészete nem sorolható egy stílusáramlathoz sem, művészete sajátosan egyéni. Elsősorban formai kérdések foglalkoztatják (térproblémák), célja a modern képzőművészet törekvéseinek szintetizálása. A szépség és keménység együtt hat képein. Budapesti bemutatkozó kiállítása február 28-ig tekinthető meg.

Műsor

VASÁRNAP

KOSSUTH RÁDIÓ:

10: Öt kontinens hét napja.
26: Lehet két kerékkel több?
00: A nyitnikék postája.
36: Villon és a többiek — (Részletek).
50: Te meg a világ.
08: Budapesti művészeti hetek.
05: Kapcsoljuk a Zeneakadémia nagytermét.
45: Édes anyanyelvünk — Lőrincze Lajos műsora.
00: Egy korty tenger — Fekete Gyula írása.
10: Dzsesszfelvételekből.
25: Opera-művészlemezek.
05: Gondolatjel.
23: Népdalkörök országszerte.
43: Az MRT gyermekkórusának madrigálfelvételeiből.
02: Kő hull apadó kútba.
10: Pénzszimpozion.
22: Jascha Heifetz 1917—1955 között készült lemezfelvételei.
18: Hol volt, hol nem volt...
50: Diákkönyvtár hangszalagon.
50: Színes népi muzsika.
30: Offenbach-operettdalaiból.
49: Féltékenység.
20: Szabolcsi Bence tanít...
17: Kátya Kabanova.
10: Dzsesszfelvételekből.

PETŐFI RÁDIÓ:

7.00: A Magyar Orthodox Egyház órája.
8.05: Mit hallunk?
8.30: Vasárnapi koktél.
0.00: Szivárvány.
2.00: Jó ebédhez szól a nóta.
2.57: A tihanyi varázsfüvek.
4.05: Lehet két kerékkel több?
5.30: Jelenidőben.
6.00: Énekszóval, muzsikával.
6.35: Slágerek mindenkinek.
8.00: Ha még nem tudná.
8.33: Egy rádiós naplójából.
9.20: Mikrofon előtt az irodalmi szerkesztő.
9.35: Beszámoló a XIX. sopoti nemzetközi dalfesztiválról.
0.43: Magánmúzeum — havi fizetésből.
1.03: Kapcsoljuk a 22-es stúdiót.
2.03: Nótacsokor.
3.10: Zenés játékokból.

TELEVÍZIÓ:

7.55: Tévétorna (ism.) (SZ.)
8.00: Mindenki iskolája.
8.35: Irodalom.
15.35: Várkonyi Zoltán-sorozat. Kárpáthy Zoltán.
16.55: Rádió-gyermekkórusok nemzetközi találkozója.
17.20: Reklám.
17.30: Műsorainkat ajánljuk! (SZ.)
17.55: Lehet egy kérdéssel több?
18.25: Reklám.
18.35: A Közönségszolgálat tájékoztatója.
18.40: Esti mese (SZ.)
18.50: Tévétorna (SZ.)
19.00: A HÉT (SZ.)
20.00: Hírek.
20.05: Cseresznyéskert. Tévéjáték Csehov drámájából (SZ.)
21.50: TELESPORT.
22.25: Hírek.

BESZTERCEBÁNYA:

12.00: Heti hírösszefoglaló.
12.30: Karol Petroczki hegedűművész műsora. (SZ.)
12.55: A szovjet déli-sarki expedícióról. (SZ.)
13.15: Tv-híradó, hírek. (SZ.)
13.20: A modern üzbég műépítészetről. (SZ.)
13.40: Egy hét a képernyőn.
14.00: Sportdélután. (SZ.)
16.50: Kedvtelésből muzsikálnak. (SZ.)
17.35: Filmmúzeum: Daloló föld.
18.40: Esti mese. (SZ.)
18.50: Időjárásjelentés.
19.00: Tv-híradó 1. (SZ.)
19.30: Versműsor. (SZ.)
19.35: A mozgás törvényei. 11. rész. (SZ.)
20.40: Dr. J. Fabini nemzeti művész. (SZ.)
21.05: Srí Lanka-i érdekességek. Útifilm. (SZ.)
21.25: Sporthíradó. (SZ.)
21.35: Zenei krónika.
22.05: Országos hegyi autóverseny. (SZ.)
21.05: A bratislavai zenei ünnepségek híradója.
23.20: Hírek.

MOZIMŰSOR:

Salgótarjáni November 7: Kínai negyed. (14). Színes amerikai bűnügyi film. Matiné: Észbekaptál, gratulálok. — **Balassagyarmati Madách:** Száguldás gyilkosságokkal. (14). Színes amerikai bűnügyi filmvígjáték. Matiné: Dorotka és a strucc. — **Nagybátonyi Bányász:** Dráma a tengerparton. (16). Színes francia—olasz filmdráma. — **Pásztói Mátra:** Buffalo Bill és az indiánok. (14). Színes amerikai film. — **Szécsényi Rákóczi:** Félénk vagyok, de hódítani akarok. Színes francia filmvígjáték. — **Rétság:** Papucs és rózsa. I—II. Színes, látványos an-

HÉTFŐ

KOSSUTH RÁDIÓ:

8.25: Orosz és szovjet szerzők művei.
9.05: Egy kóbor csiga kalandjai.
9.13: Hanglemezek-MK.
9.15: A hét zeneműve.
9.45: Ki kopog?
10.05: Nyitnikék.
10.35: Romantikus kórusmuzsika.
11.00: Jindrich Bauer fúvószenekar játszik.
11.16: „Megérett a fekete szőlő".
11.36: Felelet. Déry Tibor regénye
12.35: Válaszolunk hallgatóinknak.
12.50: Zenei érdekességek az elmúlt hét műsoraiból.
14.44: Hét krajcár.
14.54: Édes anyanyelvünk.
15.10: Farkas Ferenc—Devecseri Gábor: Sportkantáta.
15.18: A magyar népdal hete.
15.28: Hívogató.
16.05: Holnap közvetítjük...
16.25: Szocialista brigádok akadémiája.
17.10: Százötven aláírás. Szél Júlia riportja.
17.30: A magyar népdal hete.
18.15: Hol volt, hol nem volt...
19.15: A Rádió Dalszínházának bemutatója.
20.28: Bemutatjuk új felvételeinket.
20.53: Az RCA szimfonikus zenekar filmzenét játszik.
21.00: Fehéren-feketén.
22.20: Tíz perc külpolitika.
22.30: Szabolcsi Bence tanít...
23.28: Mendelssohn: Az első Walpurgis éj.
0.10: Nagy Tibor táncdalaiból.

PETŐFI RÁDIÓ:

8.33: Slágermúzeum.

„D" kategóriájú vállala
zatot hirdet:
üzemgaz
osztályve
munkakö

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Tellinger István

NÓGRÁD

1979 OKT 14

Képző- és iparművészet

1021

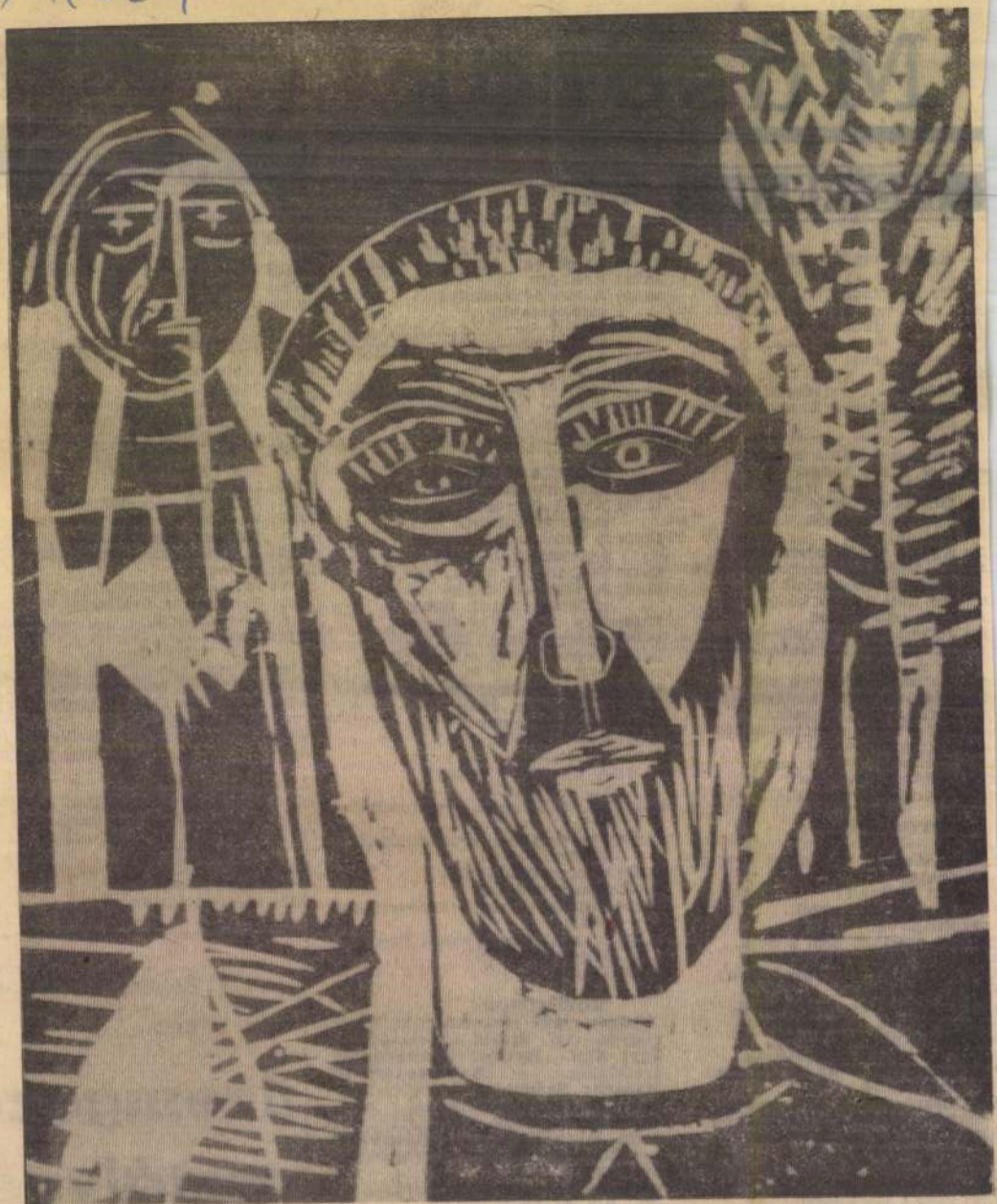

Tellinger István: Szakállas

„. . . Idefigyeljen! — a kocsmáros szembefordult a kultúrházigazgatóval. — A kultúra a beszélgetéssel kezdődik, amikor a népek mernek beszélgetni egymással, saját magukról. Ha nem, akkor kérem megette a fene a könyveket, meg az írókat. A kocsmába kérem nem inni járnak az emberek. Nem kapkodja a fejét, mert maga csak iskolán tanulta a kultúrát! A kocsma nem ellensége, hanem temploma a kultúrának! Nálam nem előadásokat kell hallgatni, meg Pestről szalajtott írókat bámulni, mint maguknál, hanem beszélgetni lehet; a fröccse mellett akárki elmondhatja az életét. Mert minden beszélgetés arra való, hogy elmesélhessük valakinek az életünket, no meg az álmainkat. Elhiheti nekem, mert én már megszámlálhatatlan életet, tengersok reménységet hallottam a söntéspult mögül. Hát képzelje el, hogy nézne az ki, ha a maga kultúrházában egyszer csak fölállna valaki valamilyen előadáson, amelyen mondjuk a csirketenyésztéssel traktálják a közönséget, és elmesélné az életét?"

Részlet Czakó Gábor Várkony című készülő regényéből.

A STÚDIÓ GALÉRIA MEGHÍVJA ÖNT

TENK LÁSZLÓ

FESTŐMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA
1976. FEBRUÁR 11-ÉN
SZERDÁN DÉLUTÁN FÉL 6 ÓRÁRA

MEGNYITJA:

CZAKÓ GÁBOR
IRÓ

MEGTEKINTHETŐ: 1976. FEBRUÁR 11 – 28.
HÉTKÖZNAP 9,30–18, SZOMBATON 9–14 ÓRÁIG

STÚDIÓ GALÉRIA
BUDAPEST, V. BAJCSY-ZSILINSZKY ÚT 52.

Fk.: Pogány Gábor - 76,027 - Képcsarnok V. Ny.

TENK LÁSZLÓ

studio
galéria

MEGHÍVÓ

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1979 8

KÖNYVTÁROS
Tellinger István
grafikusművén

1021

gyei látogatása után ez egyértelmű és közeli fela
tájékoztattak bennünket. A tanácsi szerv 1979. j
programtervet a Pécsi Tervező Vállalatnál. A k
ideje: 1980. szeptember. Kivitelező a Barcsi Épí
A programhoz a tervezők figyelembe vették Szi
szakmai véleményét is. (Itt jegyzem meg azt is, hogy az 1971-es tervet szintén a Pécsi Tervező Vállalat készítette.)

Legvégül hadd idézzem a megyei napilapnak dec. 30-án megjelent, barcsi különkiadásából a várost köszöntő egyik cikk néhány sorát, mellyel mi is egyetértünk, és megvalósítása érdekében az igazi városi színvonalért mindent megteszünk: „A nagyközség tárgyi feltételei nem a legjobbak (kevés, szűk és toldozott épületek), de a közművelődésben dolgozók derűlátóak, és bizakodnak a jövőt illetően. Bíznak a feltételek javulásában, az új városi könyvtár megépítésében is."

Süveges Sándor,
az MSZMP Barcsi Városi Bizottságának első titkára

TENK LÁSZLÓ

Tenk László: Siratók

Alföld 1975/9/4

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Tellinger István

KÖNYVTÁROS

grafi munkáin

1979 8'

a hagyományosan folytatott regionális gyűjtő és bibliográfiai feltáró tevékenységre, valamint a helyismereti könyvtá-

1021

folyamatban levő filológiai munkához. Sokat jelentenek abban az értelemben, hogy biztonságot ígérnek és adnak, az idő és a kutatói fáradság megtakarítását helyezik kilátásba a következő munkákhoz.

— *A szükséges könyveket megtalálja-e a könyvtárakban? A megfelelő segédkönyvek rendelkezésére állnak?*

— Szinte mindig. A segédkönyvekkel alig-alig van baj, inkább a századvégi hírlapirodalom vidéki szektorában akadtam el olykor-olykor. Abban az időben — úgy látszik — a kötelespéldányokat nem kezelték a mai gondossággal, igényességgel. Nem mindig tűnik ki teljes bizonyossággal, hogy a példányok beküldésére kötelezett vállalat követett-e el mulasztást, vagy a fogadó könyvtárban

Tenk László : Az idő sodrásban

hogy jártak egy-két osztályt, de g
tartoznak a legügyetlennebekk l
Vincze János, a kannaüzem csopc ulta
ki, majd pilóta lett, de tartalékál EL-
ZETT gyár építkezésén is dolgoz ben.
Amikor az első üzemrész felépül nfo-
lyamot végzett.
– Nem bánta meg? – faggatom.
– Nem. Hatodmagammal vagyol yire
is szerettem az ácsmesterséget, jobb ez a munka nekem. Fizikailag könnyebb. Egyszer leestem az állványról, eltört a csigolyám, egy bordám és az egyik vállam. Nem bírtam nehezet emelni. Itt inkább a felelősség nagy.

7.

E néhány beszélgetés legkevesebb három mozzanatot világosan érzékeltet. Az egyik az, hogy az idejövetel motivációja igen változatos, következésképpen a munkások összetétele rendkívül heterogén. Ebből és a tapasztalatlanságból adódnak bizonyos problémák, melyeket a legjobbak, a törekvőek, a komoly gondolkodásúak érzékelnek és szóvá tesznek. Mindamellett mindenki bizakodik, hisznek a gyár jövőjében. Aki nem hisz, fogja a vándorbotot. Erős a fluktuáció. Dávid Imrével itt folytatjuk a beszélgetést.
A legtöbben a csiszoló-műhelyből mentek el, pedig itt lenne a legnagyobb szükség a munkáskézre. 1974 őszén 100 csiszoló dolgozott a gyárban. Ez a létszám volt már 130, de 60 is, pedig 200-ra lett volna szükség! Tagadhatatlanul piszkos, nehéz munka, ám egyik-másik csiszoló havi négyezer forintot keres, többet mint a jó szakmunkás. Holott ez nem szakmunka, s ráadásul kedvezményes: egy hónapban három szabad szom-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1975 ... ⏑ ⁄₁
ALFÖLD

Tenk László

... gépekkel nem dolgoznék. Pedig láttam már ilyen kis-
... ket, benéztem egy-két helyre – mondja *Juhász László* furtai fiatalember, aki
1973-ban Csepelen végezte el az esztergályos szakmát, s közben szerződése volt az

1021

Tenk László: Munka

dex folyóiratainak 75, az SSCI ... 70 százaléka megtalálható az országban. A cikk felhívja a figyelmet arra is, hogy a vizsgálódás eredményeként a hiányokról egy-egy kartoték készült. Ezek az

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1979 8

KÖNYVTÁROS

Tellinger István
grafikusművész

1979. augusztus 26.

Új olajfinomító

A bakui Vlagyimir Iljics Lenin olajfinomító üzemben, Azerbajdzsán legnagyobb olajvegyipari vállalatánál magas oktánszámú benzin előállítására alkalmas új gyáregységet építenek. A berendezést a francia Litvine-cég készítette. A szerelést a szovjet mérnökökkel és munkásokkal együtt francia szakemberek végzik.

Az új bakui olajfinomító építése egyike a termékeny szovjet—francia együttműködésnek, amely az utóbbi időben különösen nagy ütemben fejlődött.

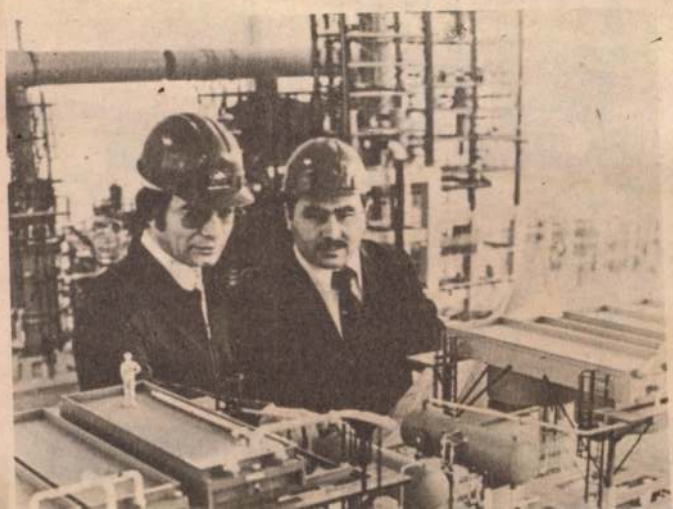

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
Tellinger István
Tolna m. Népújság
1979 AUG 26
grafikusművész

1979. augusztus 26.

1021

ÁLOM

Tellinger István rajza

hetőségek, a távlat-
hatalmasodó polgári
az élménykör és ez
lehet személyes-meg-
is, hiszen fiatal iro-
ppen e gondokkal
esen különféle mó-
választ mindenkor,
művek vizsgálatával,
zi stb.) tényezők fi-
et csak megadni.
zétkedésre a recen-
lágképe csak taga-
almaz. Egy-két mű-
, de ezek is álmeg-
gyesztettek, a vers
tkezők. Ő is érzi
an a jövőt véli épí-
om / e mindennapi
fundamentumát.").
ztatott dezilluzio-
j, a fiatal magyar
izadásának külön-
ól kezdve számos
ók. Ötleteit, kép-
zi. A hatás ked-
réltek és potencia
Hiteles, mélyen
k magukkal egy,
egyéni képvilá-
zel szemben Fáb-
a készen kapot-
észét mindenna-

hezzük
feladato
vő vonás
kinyilvá
fizmákat
verseket
ló verse
vak, a r
kapcsoló
formaisá

ső ürességet leplezik. Kár, hogy egyébként jó verselési készsége másutt sem forr szervesen a mű egészébe; funkciótlan marad, nem jön létre verseiben a különböző elemek teljes összerendezettsége *(Vers akárkihez, Tükör, Ha segítesz)*.

Szeret a költészet lényegéről elmélkedni, efféle igazságokat fed fel: „A tömörség nem más: / igazunknak, igazunk tudatának / legpontosabb, legfontosabb / kőkemény bizonyítéka." Szívesen láttatja magát a szennyes korban tisztán élő emberként, gyakran szól vezérként többes szám első személyben: „Mert mi cseréljük el gyönyörű szenvedésre / az olcsó örömöket." Több sorát bántóan keresett rímek tartják össze: „Hát itt vagyok. De félreszabták / világom – nem reám való. / Szűkös szabadság, rossz szabó: / hapcira válik itt a hapták."

Ötletszerűsége, nyelvi játékai: ez az a terület, ahol az értékelésben legnagyobb lehet a szubjektivitás szerepe. S az is kétségtelen, hogy sikerültebb versei is tar-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1975 5
ALFÖLD
Tenk László
1021

Tenk László: Fiú

...ipar ugrásszerű fejlődésével, az elektromos energia széles körű felhasználása kapcsán stb.) kisebb fáziskésésektől eltekintve, minden esetben rendelkezésre állottak az új struktúrának megfelelő források. Világméretekben tehát — és a világpiac kialakulása óta ebben a rendszerben kell gondolkodni — leszámítva bizonyos politikai, társadalmi konfliktusokat (háborús blokádot, embargót) a világpiacon mindig kielégíthető volt a nyersanyagigény.

Tellinger István rajza

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1979 DEC 2

Tellinger Tibor

MAGYAR HÍRLAP

grafikusművész

1021

Dudás leszek majd meglátod
dudám szavát meg is hallod
olyan táncot fújdogálok
hajladoznak mind a lányok

A fiúk meg toboroznak
nekiesnek ordasoknak
mégis ekét akasztanak
minden császár udvarának

DOBAI PÉTER

Caspar David Friedrich utolsó képei

„Das Gemüth aufs Höchste zu spannen."

Túl a kastélyon, túl a kerteken, túl a célzó sirályok
merev keresztjein, csendet hord a jég, csak némaságot.
Utolsó-első ragyogásban lekvő sugarak: menyasszonyok,
akik még álmukban is remegik a táncot.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1975 5
ALFÖLD
Tenk László

s otromba felhőnek holdul a hold a Margita fölött

1021

Tenk László: Debrecen szélén

33

retetét, a legbonyolultabb szerkezetek is
meretét, az építési anyagok természetét é
azok különböző megnyilvánulásait a kül
ső és belső hatásokra, már korán, a csa
ládi otthonban elsajátította. E nagyszer
szerkezet és anyagismerete később mind
tervezési, mind a kivitelezési munka irá
nyításában, egész élete munkásságába
felismerhető.

Alkotásaiban együtt élt az anyaggal és
szerkezet tökéletes ismeretével. Talán é
zel magyarázható sajátos elgondolkodó,
befelé forduló modora is. Aki közelebbről
nem ismerte a mindig gondolkodó, figye-
lő, állandóan tervezgető magatartását,
szótlannak, mogorvának tarthatta. Lelké-
ben pedig ő gazdag volt s örökké a szép,
a művészi iránti olthatatlan vágyat me-
lengette keblében. Munkássága teljében,
amikor hivatali elfoglaltsága után a sze-
szélyesen kanyargó Füvészkert utcán,
majd az ősi Mester és Csemete utca ki-be
ugró házsorai mellett igyekezett haza
gondolataiba merülve, a saját tervezésű
vénkerti, Domokos Lajos utca 13. szám
alatti lakása felé; széles karimájú puha
fekete kalapjával és művészien magyaros
csokorba kötött nyakkendőjével a kora
délutánokon e városrész jellegzetes alak-
jává vált. Talán éppen ezeken az elgon-
dolkodó sétákon született meg néha egy-
egy bonyolult városrendezési feladat,
vagy egy nagyszerű építészi részlet meg-

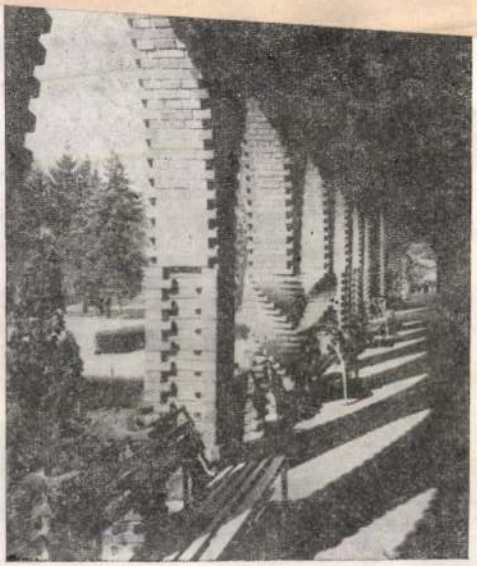

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 ALFÖLD 5

Tenk László

1021

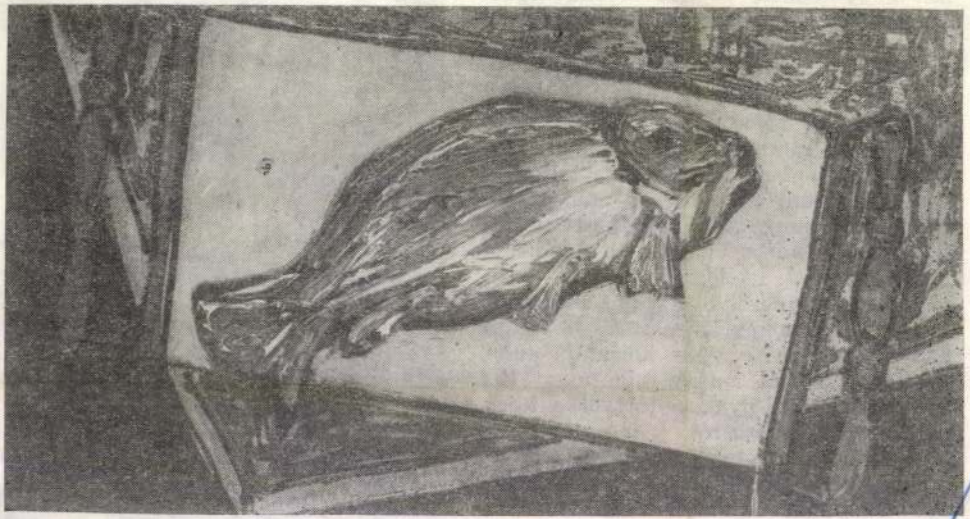

Tenk László: Ponty

Tillinger István

Tiiiinger Istvan metszete

kesztője n

Az idei ü
lítések cí
föld Stúdi
zenkét kö
tán, Gulyá
ba, Szabó

Főszerkesztő: KOVÁCS KÁLMÁN · Helyettes főszer

Kiadja a Hajdú Megyei Lapkiadó Vállalat – Felelős kiadó: Bi
gyei Tanács lapja – Megjelenik havonként – Szerkesztőség:
ja 26/A. I. em. Telefon: 14-377 – Postafiók száma: 4001 Deb
zünk meg és nem adunk vissza – Kiadóhivatal: Hajdú Megy
Tóthfalusi tér 10. – Terjeszti a Magyar Posta – Előfizethető a
(1900 Budapest, V., József nádor tér 1.) és bármely kézbe
fizetés 72,– Ft, félévi 36,– Ft, negyedévi 18,– Ft – Átutalás a
lára – Befizetéskor minden esetben kérjük feltüntetni az Al
lyóirat nevét

Index 25.901

75.1506.66-21 Alföldi Nyomda, Deb

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ALFÖLD 1975 5

Tenk László
1021

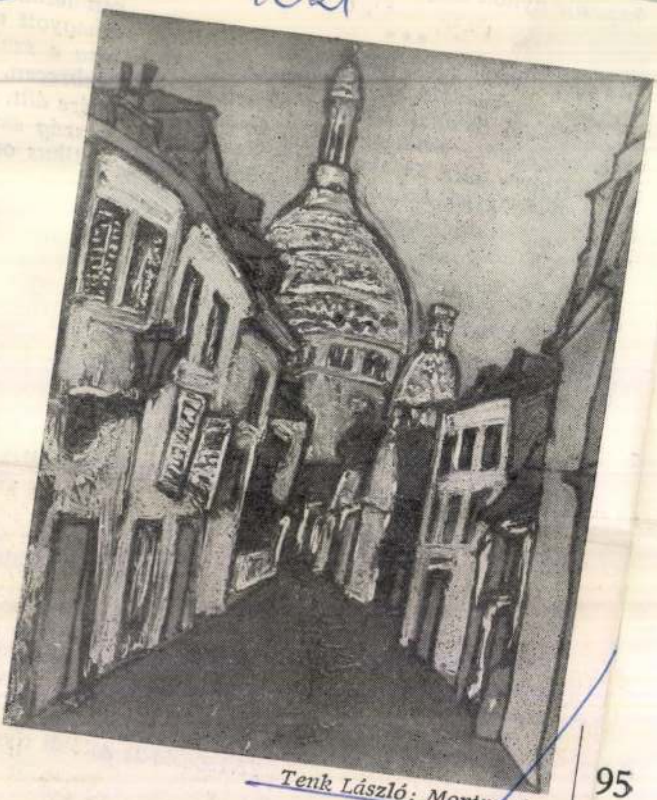

Tenk László: Montmartre

végletes ellentéte között skálán mozognak az okfejtések. Napirendre kerül a „ki a hibás?" kérdése, s a kérdésre adott válaszokban az emberi vétségek, bűnök végeláthatatlan felsorakoztatása. A segítő szándék éppen úgy, mint a megbélyegzés, többnyire morális indíttatású. A jótékonyság és a büntetés érzelmi-pedagógiai motívumai színezik át sokszor magának a gyermeknek védelmében megvalósított szociálpolitikai intézkedéseket is.

Ritkák azonban azok a kísérletek, amelyek a mélyebb, nemegyszer generációk élettörténetébe visszanyúló okok után kutatnak. Hanák Katalin könyve éppen ezt teszi. Mégpedig sokféle „rávezetéssel": a nagyobb, szélesebb társadalmi folyamatok felől, a gyermek—szülő viszony szemügyrevételével, a szülők szemszögéből, a gyerekek emlékeinek felidézésével. A kirajzolódó kép azt mutatja, hogy *csak a legritkább esetekben van egyetlen végső ok, amelyre visszave-*

Tellinger István grafikusművész

Tellinger István rajza

Magyar Hírlap,
1979. dec. 9.

ÉV VÉGI MÉRLEG
gassuk meg főkönyvelőnk beszámolóját!

ESKÜVŐI JELENET

A TISZA

felv

FORGÁCS
SZAK

VASIPARI S
MUNKÁSOKAT,
MUNKAKÖRB

Kereseti lehe

SZEMÉLYESEN A VÁ
LE

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1972 MÁR 5

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ

Tenk László

1021

TENK LÁSZLÓ • PORTRÉ (TUS)

Tellinger István

Magyar Hirl

Tellinger István rajza

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 129-060, 227-548, 240-000

...és modern automata szövőgépek
...etanítására 16—30 év közötti
...ozókat felveszünk.
...és elméleti oktatás 6 hónap,

BETANULÓI BÉRREL!

...tanfolyam után
...mint betanított munkásokat
...unkakörben foglalkoztatjuk.

...észére SZÁLLÁST biztosítunk

...egyéb feltételekről levélben
...tájékoztatást küldünk.

...kor megjelölésével az alábbi
...címre kérjük:

...TILMŰVEK KÖZPONTI GYÁRA

...ERŐ-GAZDALKODAS
..., Hauszmann A. u. 20.
Budapest 112. Pf. 11.

Telefon: 158-008, 331-748, 340-726

Tenk László

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ

19/3 FEB 10

1021

TENK LÁSZLÓ

LÁNY NAPRAFORGÓVAL

Teimel István, a híres óbányai fazekas dolgozik kemencéjé
nél — ezt is láthatják majd a nézők az MTV Pécsi Körzeti Stú
dió február 6-i — este 19.05 órakor kezdődő adásában. A né
met nemzetiségi műsor, az Unser Bildschirm ezúttal a II. csa
tornán jelentkezik, téli riportokkal. Így a Tolna megyei halászol
a képernyő nyilvánossága előtt készítik elő hálóikat a tavaszi é
nyári halászatokra, a bólyi vetőmagüzem pedig a vetési idény
biztosítja, magellátással. A népművészeti riportok sorában Teime
Istvánról készült képsorok mellett, egy városi lakás, német nem
zetiségű ember, Sahauermann Henrik portréját is láthatják maj
a nézők, aki a DÉDÁSZ számítógéposztályát vezeti.

Film... Film... F

Asszony férj né

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Tellinger István

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

grafikusművész

1980 FEB 3

1021

Tellinger István: Szakállas

issza a felesége minden s közben habzsolja az ét

A felszolgálónő a másod gást hozza. Kelkáposzta-fé vagdalt hús. Hátam mög módosul a téma. A külfö megszerencsétlenségeket zai baleseti krónika vált megspékelve néhány bű gyel, családi tragédiával.

— És még az is történt, Nyírmadán egy ötvenkét férfi meglátogatta a szülé előbb tizenöt fröccsöt ivot kor aztán bement a házb kezdte ütni az apját, m anyját, kikergette az öregeket az udvarba, ott hajkurászta őket körbe-körbe... És még az is történt, hogy egy fiatalember ellopott egy vadászpuskát, elrejtőzött az erdőben, nappal aludt, éjszaka rabolni járt, amikor a rendőrök megadásra szólították fel, rájuk lőtt, tizenkét évi börtönt kapott, hatósági közeg ellen...

retném felhívni a figyelmét, hogy egy hatemeletes amszterdami szállodában tegnap tűz ütött ki. Hiába vonult fel egy csomó tűzoltó, az épület porrá égett.

Felderült az arca, hálásan mosolyog rám, aztán a tányérja fölé hajol, és dobálni kezdi magába a csőben sült holsteni szeleteket.

Kocsimosás (A

A fiú kedves esetlenséggel meghajolt a lány előtt, és öt szál tűzpiros rózsát nyújtott át. A lány tengerzöld szemében hálás mosoly fénylett, amikor átvette az illatos virágot. Gyengéden beleborzolt a fiú hajába, és kellemes althangján megkérdezte:

— Szeretsz még?

— Imádlak — felelte a fiú mély meggyőződéssel és lopva megsimogatta a lány kezét.

— Hogy is kezdődött? Emlékszel? — kérdezte ábrándosan a szőke teremtés.

— Persze, hogy emlékszem. Lehet azt elfelejteni? Én megálltam a présgép mellett, mert leejtetted a franciakulcsot. Felvettem...

— Akkor én megköszöntem, és azt mondtam, hogy nagyon udvarias vagy.

— Aztán az első komolyabb beszélgetésünk! Mind a kettőnknek ordítania kellett, hogy túlharsogjuk a gépterem zaját.

— Miről is ordítottunk az elején? — lehelte kedvesen a lány.

— Zenéről, irodalomról, kosárlabdáról.

— Aztán a központi ra arra vártun

E

szaktárs kia sat.

— Emlék ször szoríto zed a szaks ság előtt a

— Lehet — sóhajtot zéssel a lán

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-688. 337-748. 340-726

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ

1971 DEC 12

tetőfel. Mindenekelőtt azonban frónak, szépírónak és nem politikusnak vallja magát Veres Péter. Ez a kétirányú hajlandóság és al-

(Cs. Nagy Ibolya: Veres Péter elbeszélései) (részlet)

Tenk László!

TENK LÁSZLÓ

• ÚT A FÉNY FELÉ

Mire gondolsz előadáson?

— Csak olvasok.
— Hogy mi lesz, ha elszom...
— Lottószámokra.
— Figyelem az előadást.
— Pénzre, de alapoan...
— Semmire.
— Puhatolózunk, apuám, puhatolózunk?
— Antira.
— Arra, hogy mikor núlik már el a nyakfáásom.
— Jegyzetelek.
— Legjobb lenne, ha még egyszer megkérdeznéd...
— A tegnap esti filmre.
— Megijesztettél...
— A kérdés, mint olyan...
— Hideg van.
— Jól szövegel az öreg.
— Rád.
— Sírfeliratokra.
— Éppen el akartam kérni az előttem ülőtől a papírrepülőt...
— Mi a fenét kérdezősködöl előadás közben?!...

(nj)

ŐSZ

Nem igaz, hogy ősz. Nem zörgő avar. Nem köd és eső, nem elmúlás, nem sötét szárnyú madársereg, nem fényvibrálás. Nem lehunyt szemű tó, nem szerelem, nem felhőt fenyegető nyárfaujjak. Nem borongás, nem melankólia, nem hangulat.

Sohasem ősz. Nincs vörös naplemente, nincs fenyőillat, nincs törött égboltozat. Nin-

NAGY JÁNOS FOTÓJA

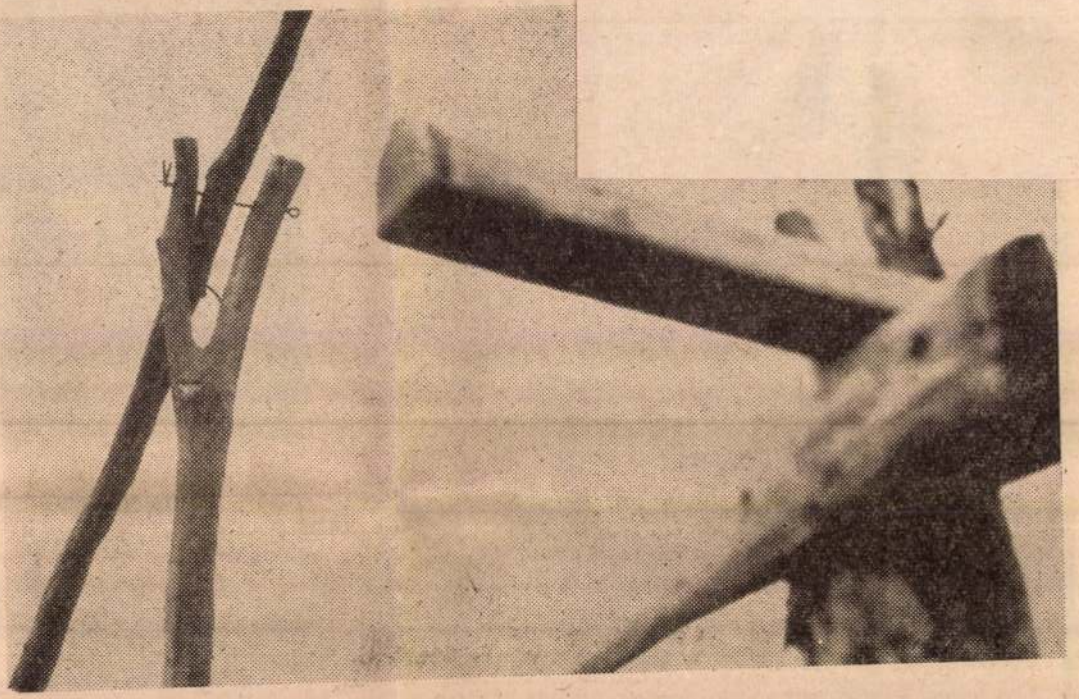

Itt a társadalmi ösztöndíjasok beszélnek

A statisztika szerint az Agrártudományi Egyetemen társadalmi szerződését minden harmadik hallgató felbontja. Most, amikor az országgyűlés ifjúsági törvényt alkotott, amikor az ifjúság élete a társadalmi érdeklődés homlokterében áll, úgy érzem, illő megkérdezni a társadalmi ösztöndíjasoktól, mi a gondjuk-bajuk, s mi a magyarázata annak, hogy viszonylag sokan bontják fel a szerződést. S ha felbontják, miért kötötték meg?

— Szükségem volt a pénzre a kolidíjat kifizetem, mindösszesze háromszáz forinttal marad több, mintha négyes tanulmányi eredményemért és szociális helyzetemért az egyetemtől kapnám az ösztöndíjat. Háromszáz forintért kötöttem le magam! Legszívesebben felmondanám a szerződést, de nincs pénzem, hogy az eddig felvett összeget visszafizessem!

A következőket javasolom: fizesse ki a szerződő fél a kolidíjakat is, s a jelenleg folyósított összeg maradjon meg tisztán a hallgatóknak. Jó lenbennünket, reméljük, végzés után is így lesz. Úgy érezzük, sem a gazdaságnak, sem nekünk nem mindegy, hogy minket várnak-e személy szerint, vagy csak szakembereket ismeretlenül, személytelenül.

Kozma János: A társadalmi szerződésben nagyon sok a bizonytalansági tényező mindkét részről. Egy kicsit zsákbamacska! Mit tehetek? Reménykedem, hogy akkor volt igazam, amikor a szerződést megkötöttem.

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1971 OKT 26

EGYETEMI ÉLET

Tenk László
1021

Művésztelep '71

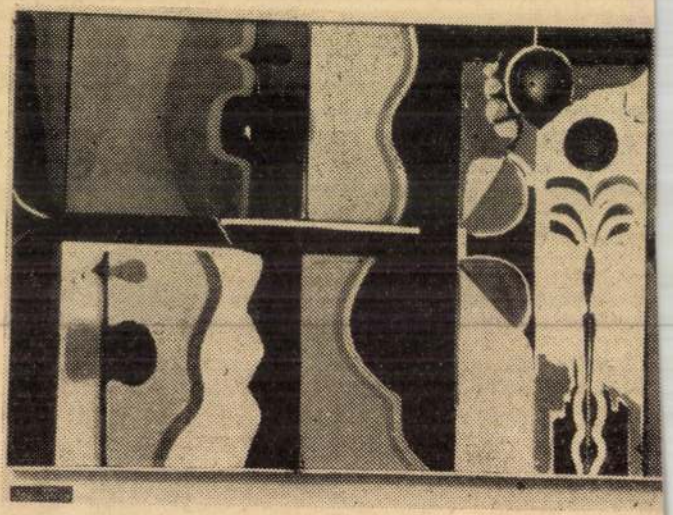

CS. UHRIN TIBOR

Október második hetében nyílt meg az egy esztendővel ezelőtt létrehozott új művésztelep első kollektív kiállítása a Kossuth Lajos Tudományegyetem és az Orvostudományi Egyetem közös rendezésében. Hét fiatal és a középgenerációhoz tartozó művész munkáinak javát hozta a debreceni közönség elé. Két fiatal szobrász is kiállította munkáit, amivel Debrecen idáig nemigen dicsekedhetett.

A bemutatott táblaképek, sokszorosító grafikák, szobrok stílusa, esztnei és formai jegyei nagyon változatosak. Ez a heterogenitás természetes, hiszen minden művész magával hozta hagyományait, kialakult kis világát.

Tenk László finom, visszafogott zöldekkel, kékekkel és sárgákkal komponált festményei közül különösen a Tavasz tűnik ki harmonikus, kiegyensúlyozott világával. A fiatal festő egészen új értelmezését adja az idáig megszokott műterem-interieuröknek. Bepillantást enged a művész gyakran kusza, és soha meg nem nyugvó, nem kevés önirónával megtelt világába.

Topor András néhány nagyon szép és magas színvonalú munkával jelentkezett. Madár, Őszi erdő című kompozícióin a növények, az égbolt, állatok karakterizáló formái magas színkultúrájukkal remekül ötvöződnek. A karakterizáló foltok egyben figyelmeztetnek is. Direkt alkalmazásuk önismétléshez, sematizmushoz vezethet. A bemutatott többi képe azonban azt mutatja, hogy Topor képes kikerülni ezeket a zsákutcákat.

Józsa János ez alkalommal kiállított munkái technikai változatosságuk ellenére sem meggyőzőek. Grafikai lapjain (Két fej, Tavaszvárás stb.) a sokszorosítógrafika és a síknyomásos eljárások (szita, monotípia, textiltextúra) gyakran öncélúan keverednek, ami csak néha vezetett kiegyensúlyozott, tartalmas alkotásokhoz. (Zene.) Egyébként hazai grafikánk ezeket a technikai-formai lehetőségeket a hatvanas évek közepén kiaknázta és a maga módján tovább is fejlesztette (Feledy, Kondor, Lakner). Táblaképei közül a Két templom és Pléhkrisztus követi azt a nemes „józsai" hagyományt, ami tiszteletet és sok szakmai elismerést szerzett nemcsak Debrecenben, de az országhatárokon túl is számára.

Révész Napsugár a kiállítás egyetlen grafikus résztvevője. Rézkarcai, kőrajzai, linómetszetei a — düreri értelemben vett — szakma hallatlan tiszteletéről tesznek tanúságot. A spontán technikázások, bravúros allűrök helyett az Emberi Kéz munkáját hirdeti, csöndesen, nem hivalkodva — mégis beszédesen. Lapjainak jellegzetes motívumai virágok, öreg erdélyi parasztházak, százados romok. A vegetáció évenkénti újjászületése és nyugalmi időszakba vonulása adott döntő élményt a fiatal művésznek. Rézkarcain és kőrajzain nem puszta ábrázolandó tárgyként jelennek meg (Mocsári liliom, Virág), hanem egyben az emberi élet fontos mozzanataira utaló szimbólumok.

Cs. Uhrin Tibor rendelkezik a legelvontabb absztraháló képességgel, melyet Hortobágy és Táj két figurával című festményei prezentálnak. Táblaképein a megszokott dimenziókat felbontja, és azokat új megvilágításba helyezi, újra építi. Ezzel új értelmezést nyer a Hortobágy végtelennek tűnő pusztasága, a felette ragyogó napkoronggal, délibábjával. Színvilágának, kompozícióinak látványa jelentette a kiállítás legizgalmasabb élményét.

Váró Márton architektikus szobrokat mutat be, kiegészítve egy nagyon szép figurális kompozícióval, a Kislányfejjel. Vésőjét az anyag tisztelete vezeti, amely csak annyi beavatkozást enged szerszámának, hogy a mésztufa és márvány ne veszítse el eredeti jellegét. Ezért maradnak meg térformái, architektikus kompozíciói a valóságban, mint ahogy a felhasznált anyag sem szakad ki végérvényesen a szervetlen természetből, a mészkőhegyek gyomrából.

Demjén László az a művész, aki határozott programmal jött Debrecenbe. Elkötelezte magát a Hajdúság haladó és főleg eredeti képzőművészeti hagyományainak. Ezt a szándékát jelzi Csokonai márványszobra is, amely témájával, eszmeiségével és formai megoldásával is a hortobágyi pásztorművészet nemes hagyományainak folytatója.

Ma még korai lenne beszélni „debreceni iskoláról". De az évek múlása, a munkában gazdag hónapok talán meghozzák várva várt gyümölcsüket.

Vasas Ferenc

T ellinger Kstván

Magyar H

Tellinger István rajza

minden esetben rendelkezésre álltak az új struktúrának megfelelő források. Világméretekben tehát — és a világpiac kialakulása óta ebben a rendszerben kell gondolkodni — leszámítva bizonyos politikai, társadalmi konfliktusokat háborús blokádot, embargót) a világpiacon mindig kielégíthető volt a nyersanyagigény.

Új helyzet alakult ki azonban az 1960-as évek végén. Nyilvánvalóvá vált, hogy a rendelkezésre álló energiaforrások, a gyorsuló ütemű felhasználást nem képesek hosszú távon fedezni. *Érzékelhe-*

Kovács Levente, 5 éves, debreceni Ifjúsági képzőművészeti kör, tanár: Horváth Imre

„A XX. századi képzőművészet igen nagy jelentőséget tulajdonít a naiv és primitív művészeteknek. Részben ezzel magyará-

lítótermében az érdeklődők. A jelen kiállítási évadban a két megye szakkör bemutatkozása következett a már említett hajdúnánási és

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

HAJDU-BIHARI NAPLÓ

1971 JAN 17

1021 Tenk László

TENK LÁSZLÓ ● TÁNCOLÓK

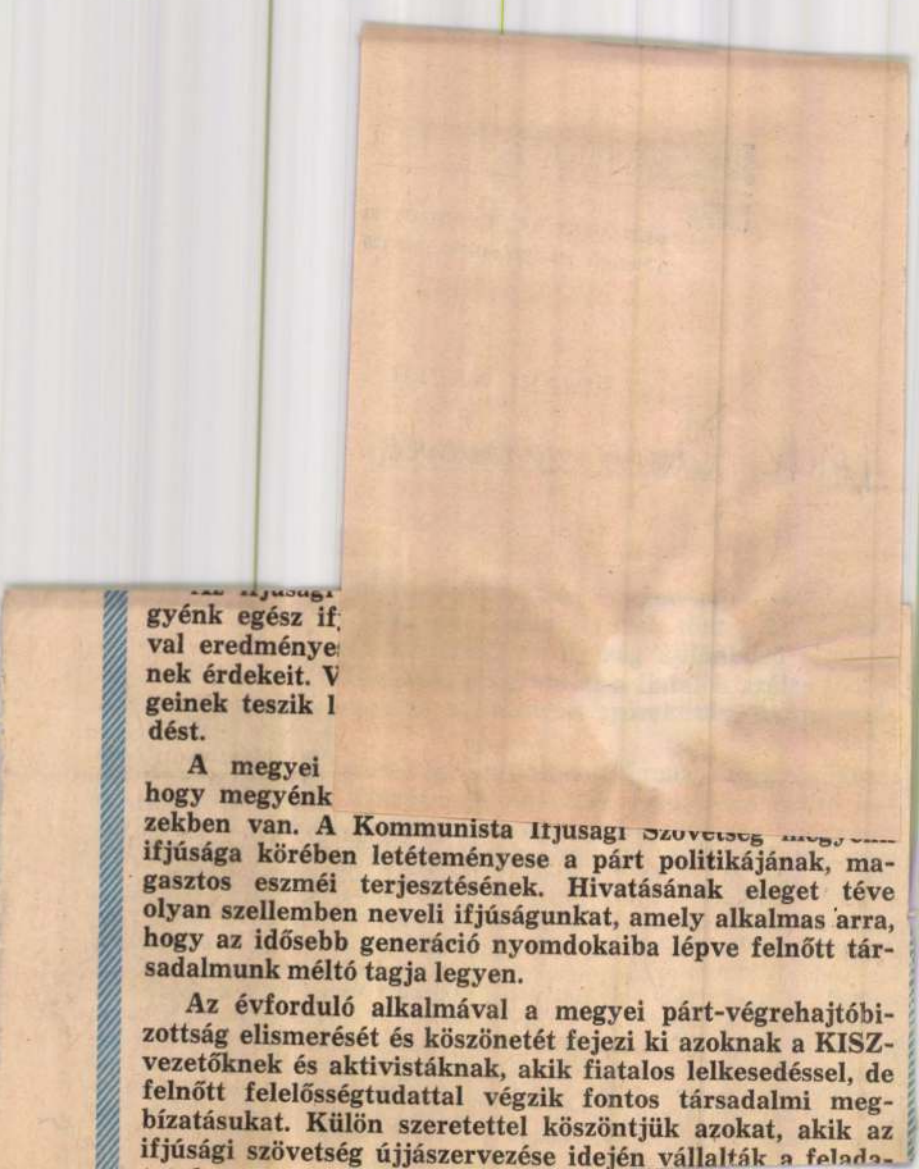

gyénk egész if
val eredménye
nek érdekeit. V
geinek teszik l
dést.

A megyei
hogy megyénk
zekben van. A Kommunista Ifjusagi Szovetseg megyei
ifjúsága körében letéteményese a párt politikájának, magasztos eszméi terjesztésének. Hivatásának eleget téve olyan szellemben neveli ifjúságunkat, amely alkalmas arra, hogy az idősebb generáció nyomdokaiba lépve felnőtt társadalmunk méltó tagja legyen.

Az évforduló alkalmával a megyei párt-végrehajtóbizottság elismerését és köszönetét fejezi ki azoknak a KISZ-vezetőknek és aktivistáknak, akik fiatalos lelkesedéssel, de felnőtt felelősségtudattal végzik fontos társadalmi megbízatásukat. Külön szeretettel köszöntjük azokat, akik az ifjúsági szövetség újjászervezése idején vállalták a felada-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ

Tenk László festőművész

1972 MÁR 21

KÉT KIÁLLÍTÁS

Két kiállítást nyitottak meg március 20-án, hétfőn délután Debrecenben. A Pedagógus Szakszervezet művelődési házában „Gyerekek a gyerekeknek" címmel Fábián Zoltán József Attila-díjas író, a Magyar Írók Szövetségének titkára nyitotta meg azt a kiállítást, amely az ABC betűinek tanításához írt állatmesék gyerekek által készített illusztrációit mutatja be. A kiállítás pedagógiai módszertani célokat szolgál. A megnyitó alkalmával Fábián Zoltán előadást tartott a jelenlevő pedagógusoknak a gyerekek olvasóvá nevelésének kérdéseiről. Az előadás után beszélgetés alakult ki az író és pedagógusok között.

A Szakszervezetek Megyei Tanácsának kulturális bizottsága, a BIOGAL Gyógyszergyár szakszervezeti bizottsága és a Magyar Képzőművészek Szövetségének Kelet-magyarországi Területi Szervezete által közösen rendezett IV. üzemi tárlatot nyitották meg hétfőn délután a BIOGAL Gyógyszergyárban. A kiállítás célja az, hogy a megyében élő képzőművészek munkáit megismertesse az üzem dolgozóival, egyben kapcsolat alakuljon ki a képzőművészek és a dolgozók között. A IV. üzemi tárlatot Patkovszky Imre, a BIOGAL Gyógyszergyár igazgatója nyitotta meg, majd Tenk László festőművész tartott tárlatvezetést. A megnyitón többen részt vettek a kiállító művészek közül.

Keresztre nem méltatott Krisztus
bibliátlan időtócsában,
nem a tengeren megyek át,
csak a sarat dagasztja lábam.

Mindig utolsót vacsorázom,
s a reggel mindig eljön mégis.
E pilátusos napokat
át kell élnem, ha magamért is.

Én, a tiadnak nevezett,
hogy megsegíts, kiáltanám.
De nincs közünk, uram, egymáshoz.
Sosem voltál apám.

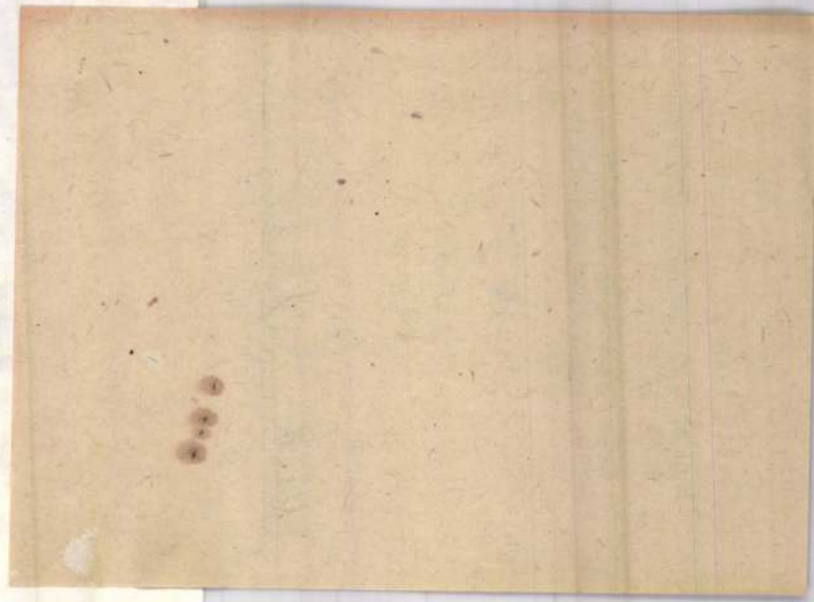

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR TÁVIRATI IRODA BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 31
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ALFÖLD
Debrecen

Tenk László

1021

Tenk László: Mozaikterv

BÉLYEGEK

VADVIRÁGOK

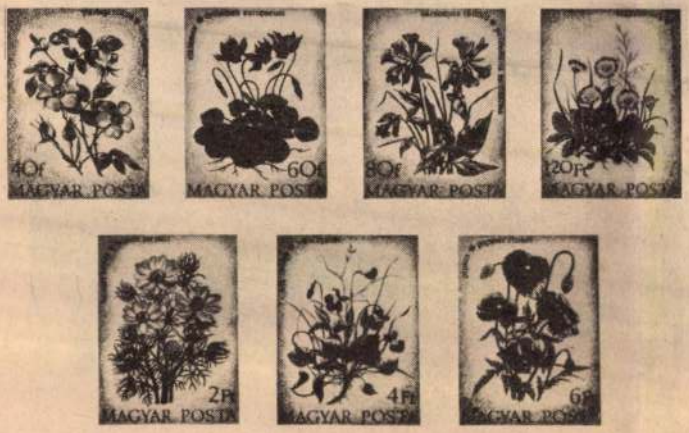

Aki a virágot szereti, rossz ember nem lehet. E költői szá-

százszorszép. Elnevezése kis-

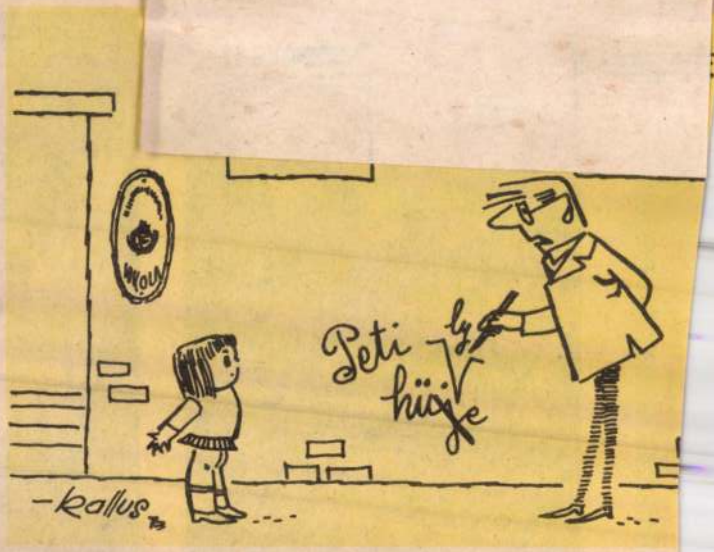

JAVÍTJÁK AZ ISKOLÁKAT: — MIT CSINÁL, TANÍTÓ BÁC
— JAVÍTOK . . .

HUMOR

MTI SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748, 340-726

HAJDU-BIHARI NAPLÓ
1973 JUL 15

Tenk László

1021 JUL 15

TENK LÁSZLÓ: ÖNARCKÉP

NÁNÁSI TÓTH LAJOS: FORMÁK A TÉRBEN

14-635.

zható gyermekgon-
keresek. „Ötéves"
a kiadóba.

tudó leinformálha-
vezetőnőt állandóra
zok. „Kölcsönös bi-
jeligére a kiadóba.

ULTÚRCIKK

zó magnetofon el-
rdeklődni délután.
u. 15. Pethőék.

tv eladó. Érdeklőd-
en. Kisfaludi u. 41.

JÁRMŰ

motor garanciával,
Jawa motor, motor-
si, Riga-lánckerekek
Arany János u. 13.

va kifogástalan ál-
eladó. Érdeklődni
-as telefonon 18 óra

Felicia eladó. Ér-
vasárnap délelőtt.
u. 23.

es motor eladó vagy
m Simson kismotor-
eklődni délután 4-
omas Mann u. 47.

Trabant Combi és
motor eladó. Sza-
útja 14.

Moszkvics rend-
élkül vagy bontva
Közép u. 14.

nt IV. eladó. Ta-
társaság útja 62.

siguli személygépko-
00 km-t futott, azon-
dó. Érdeklődni: Die-
nos u. 7., I. em. 5.

Szak

Általán
szakmunk
nye közep
A képzé
Szakmu
sítunk.

Juttatásaink:

Szakmunkástanuló ösztöndíj tanulmányi átlagtól függően: 160—610,— Ft.
Társadalmi ösztöndíj: 250,— Ft havonta.
Kedvezményes étkeztetés!
Vidéki tanulóknak kollégiumi elhelyezés.

Gyakorlott szakmunkásaink 3000—3500 Ft-ot keresnek!

Jelentkezni lehet levélben vagy személyesen a PNYV. Pamutkikészítőgyár személyzeti, oktatási osztályán:

Címünk: 1036 Budapest,
Lajos u. 93—103.
Telefon: 686-030.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 AUG 9-

Hajdúbihari Napló

Tenk László festőművész (1)

Megyei képzőművészek alkotásai Szegeden és Keszthelyen

1021

A Debrecenben és Hajdú-Bihar megyében élő képzőművészek egyre nagyobb tekintélynek örvendenek a megye határain túl is. A budapesti és külföldi tárlatokon való sikeres szereplések után most két újabb országos tárlat adott lehetőséget több itt élő művésznek, hogy legfrissebb alkotásaikat bemutathassák.

Az immár tizennegyedik éve megrendezésre kerülő szegedi nyári tárlaton, amely az ország különböző tájain működő képzőművészek alkotásait mutatja be minden műfajból, a debreceni művészek közül *Tenk László* Mártír című olajfestményével és Iszonyat című grafikájával, *Velényi Rudolf* Két világfa és Máramaros című temperájával, *Váró Márton* két márványból készült szobrával, *Józsa János* két vegyes technikájú grafikájával, *Szabó László* pedig Táj című linómetszetével szerepel. — A tárlat fődíját Melocco Miklós szobrász expresszív hatású, Radnóti Miklóst ábrázoló portréja nyerte el.

A kiállítás megtekintése során a debreceniek némi irigységgel tapasztalhatták, hogy Szegeden a képzőművészeti tárlatok céljára egy teljesen különálló, kétemeletes épület áll rendelkezésre. Debrecenben pedig, mióta a Déri Múzeumot renoválják, számbajöhető kiállítási helyiség szinte nincs.

Keszthelyen a Balatoni Múzeum is országos jellegű kiállítássorozatot indított el 1971-ben, s minden második évben megrendezi a kisgrafikai biennálét. Az idei tárlat már sokkal gazdagabb anyagot mutat be kisgrafikákból. A debreceni és megyei művészek közül *Menyhárt József, Józsa János, Szilágyi Imre, Kovács Gyula* és *Várkonyi Károly* szerepel több alkotással, sőt a kiállítás katalógusában *Menyhárt József* és *Józsa János* egy-egy ex librisének másolatát is közlik.

RELEM, 1975

lyebb, örök aktualitású vonatkozásaival foglalkozzék. Ezzel szemben tizenhét évesen, amikor már nemcsak Oidüposzról, hanem az Ödipusz-komplexusról is hallott, kénytelen Jókai hófehér-csipkézetű, fennkölt szerelmeseit olvasni-unni. Mert *akkor* Jókai kötelező olvasmány, a görögöket letudta, amikor elsős volt.

A szerelem fogalmáról a legeltérőbb, meghökkentően avitt és meghökkentően új nézetek terjedtek. Szigorúan magánügyként. Mintha ezek a vélemények, hitek, tudtam, és jobb, ha a jégen találkozunk, holnap nincs szabad napja anyukának, akkor megint olyan jó lesz. Én örökké szeretlek, és ha kések ne haragudj, de nekem nincs bérletem a jégre."

(Tizenötéves, nyolcadikos kislány levele, egy vele egykorú fiúhoz.)

„...és néha dühöngök, hogy semmiért nem tudok haragudni rád. »Das ewig Weibliche« — lásd Faust —, úgy megtestesült benned, hogy még a linkségeid is jól állnak neked. Pedig tudom, hogy ...voltál a szemináriumon. Azt *akkor* nem volt

meket, ironikusan és racionálisan szemlélik magukat és a partnert, akit nem idealizálnak.

Életreceptek

„Mikor már a kilincsen volt a kéze, még egyszer megfordult, és visszanézett reá, hosszú, kétségbeesett tekintettel, mintha el akarná vinni magával az arcának, egész alakjának emlékét, amint ott ül és sír. Scarlett könnyei fátylán át látta őt, és fojtogató fájdalommal a torkában érezte, hogy elmegy, elmegy tőle, a ház biztonságos melegéből, az életéből, talán örökre, anélkül, hogy kimondta volna a szót, amelyet olyan nagyon vágyott. Az idő malma gyorsan őröl... most már késő. Magánkívül, meg-megbotolva szaladt ki a kis előcsarnokba, és megfogta az öv két végét.

— Várj... csókolj meg... csókolj meg, búcsúzóul...

A férfi gyöngéden ölelte át, és lehajtotta hozzá a fejét. Mikor ajka hozzáért az ajkához, Scarlett

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Tellinger István

1975 SEP 13

1021

TÁJÉKOZÓDÁS

Tellinger István: Fejek

Tellinger István:

TÖBBTONNA

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Tellinger István

1975 SEP 17.

1021

Tellinger István: Fej

Debreceni Víz- és Csatornaművek Vállalat

síti T. ügyfeleit, hogy a Hatvan u. 12. sz. alá
átköltözéssel távbeszélő alközponti hívószámai
az alábbiak:

454, 14-041, 14-052, 15-148

állalat többi telefonállomásairól ügyintézők
kapcsolása nem lehetséges.

Kérjük ezért ügyintézőinket a fenti
alközponti telefonszámokon hívni.

K

ladó. Töhö-

kocsi eladó.
Homokkert.

Parkettcsiszolást, lakkozást garanciával vállal Kolozsvári, Erzsébet u. 2. Telefon: 15-487.

Modern, mély, jó állapotban levő babakocsi eladó. Pacsura Rudolfné 4024 Debrecen, Petőfi tér 20—21. VI. em. 8. a.

Dunyha, párna, használt

Rózsák a legszebb fajtákban. Örökzöldek, tuják, nemes orgonák, díszcserjék, virághagymák. Nagy választék, elsőrendű minőség. Vidéki megrendeléseket postán, pontosan teljesítjük. Kérje díjmentes, színes nagy árjegyzékünket. Szalkai, dísznövénykertészet,

ÉPÍTŐMUNKÁSOK FIGYELEM!

A HAJDÚ MEGYEI ÁLLAMI ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT A

törzsgárdatagság bővítése céljából

FELVÉTELRE KERES

KŐMŰVES, LAKATOS, ASZTALOS, HEGESZTŐ, ÁCS, SZIGETELŐ,

MAGYAR HÍRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 MÁR 13

Hajdúbihari Napló

Tenk László

1021

Tenk László kiállítása Nyírbátorban

Tenk László fiatal debreceni festőművész március 14-én, csütörtökön délután 3 órakor kiállítással mutatkozik be a Báthori István Múzeumban Nyírbátor közönségének.

Tenk László Bernáth Aurél tanítványa volt, majd elnyerte a Derkovits-ösztöndíjat, negyedik éve alkot Debrecenben, a nagyerdei művésztelepen. Alkotásait több önálló kiállításon láthatta már a közönség, a megye számos helységében pedig a „Bemutatjuk" sorozat adott alkalmat Tenk László művészetének megismerésére. A debreceni művész egy éve vezeti a nyírbátori rajztanári stúdiót és szakkört.

A kiállítás gazdag anyagára jellemző, hogy Tenk László harminckét festményt, tíz grafikát és egy szobrát vitte el a Báthori István Múzeumba.

A program szerint megnyitót *dr. Solymár István* művészettörténész, a Magyar Nemzeti Galéria főigazgató-helyettese mond a kiállításon.

Bátori hajdúlovas (olaj)

...vasi sorsolása

ÉSZAKI CSOPORT

I. forduló, április 14.: Szamosszeg—Vaja, Nyírmeggyes—Rohod, Nyírkáta—Jármi, Nyírparasznya—Nagydobos, Ópályi—Ór.

II. forduló, április 21.: Vaja—Nyírmeggyes, Rohod—Nyírkáta, Jármi—Nyírparasznya, Nagydobos—Ópályi, Szamosszeg—Ór.

III. forduló, április 28.: Nyírkáta—Vaja, Nyírparasznya—Rohod, Ópályi—Jármi, Ór—Nagydobos, Nyírmeggyes—Szamosszeg.

IV. forduló, május 1.: Vaja—Nyírparasznya, Rohod—Ópályi, Jármi—Ór, Szamosszeg—Nagydobos, Nyírmeggyes—Nyírkáta.

V. forduló, május 5.: Ópályi—Vaja, Ór—Rohod, Nagydobos—Jármi, Nyírparasznya—Nyíremeggyes, Nyírkáta—Szamosszeg.

VI. forduló, május 12.: Vaja—Ór, Rohod—Nagydobos, Jármi—Szamosszeg, Nyírmeggyes—Ópályi, Nyírkáta—Nyírparasznya.

VII. forduló, május 19.: Nagydobos—Vaja, Jármi—MEDOSZ II., —Ököritófülpös szállás.

V. forduló, m gerújfalu—Győr DOSZ II.—Fábi csaholy—Géberjen, Ura—Szamoskér, Ököritófülpös—Tiborszállás.

VI. forduló, május 12.: Géberjén—Csengerújfalu, Győrtelek—Fábiánháza, Ököritófülpös—Ura, Szamoskér—Nyírcsaholy, Tiborszállás—MEDOSZ II.

VII. forduló, május 19.: Csengerújfalu—Tiborszállás, Fábiánháza—Ököritófülpös, Győrtelek—Szamoskér, MEDOSZ II.—Géberjén Nyírcsaholy—Ura.

VIII. forduló, május 26.: Ököritófülpös—Csengerújfalu, Szamoskér—Fábiánháza, Géberjén—Győrtelek, Tiborszállás—Nyírcsaholy, Ura—MEDOSZ II.

IX. forduló, június 2.: Fábiánháza—Csengerújfalu, Győrtelek—Nyírcsaholy, Géberjén—Ura, Szamoskér—Tiborszállás, MEDOSZ II.—Ököritófülpös

Nyíregyházán rendezték meg választó jellegű, megyei ser portokban egyaránt érdekes lünk a félnehézsúlyúak dönt NYVSC két versenyzője vív meg — kezét Gyüre Miklós Pomesák ellen (Hammel Józs

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1974 MÁR 15

Keletmagyarország

Tenk László Derkovits-díjas festőművész

1021

Nyírbátorban csütörtökön délután megnyitották Tenk László Derkovits-díjas festőművész kiállítását a Báthori István múzeumban. Részt vett a megnyitón Gyuró Imre, a megyei tanács elnökhelyettese. (Elek Emil felvétele)

kebb jubileumhoz érkez
Vásárhely, már túl van a 2
évfordulón, és még nem
kezett el az ünnepélyes 5
hez, mégis, a kiállítás rend
ző-szervezői úgy érezté
egy kicsit ki kell emelni
megszokott sorból ezt a m
tani tárlatot, hogy alkalo
lehet az emlékezésre és ti
telgésre egyaránt. Ezért
ilyenkor immáron hagyom
nyos rendezvények – az
ságos tárlat megnyitása,
városi tanácson rendez
baráti találkozó és a vásárh
lyi művészek úgynevez
„tanyasi" kiállítása – k
egy tisztelgő bemutatót ikt
nak, a Vásárhelyi Őszi T
latban szereplő elhunyt m
vészek emlékének szánva.

Zoltánfi István: Család, tempera

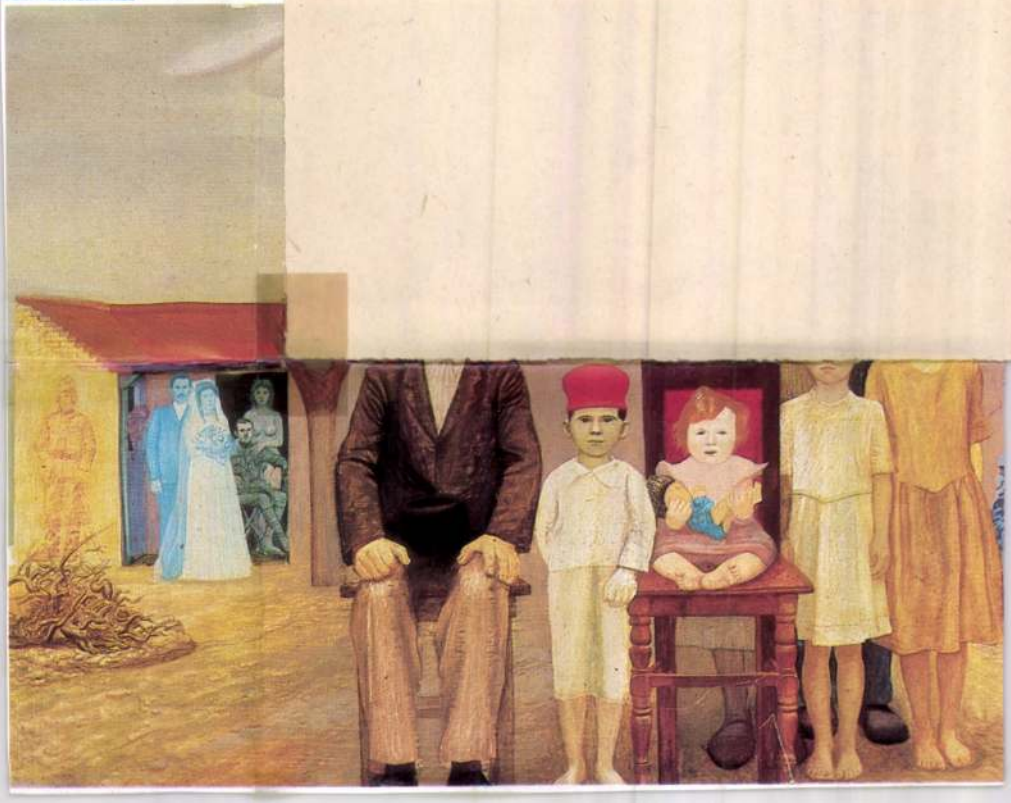

Tenk László festő-grafikusművész
Rideg Gábor: Gondolatok a 35. Kecskeméti Őszi Tárlatról.
Művészet, 1989. 2. sz. 46. old.

Tenk László: Ember lámpával (Sikátor II), olaj, tempera, 140 × 100 cm

A

az á

Megyénk városaiban az utakat ma még nem szegélyezik a szebb, tetszetősebb új házgyári épületek. Az első néhány szerelési munkát csak pár napja kezdték meg három városban. Frissek tehát a gondok is, amelyek az új típusú épületek születésével kapcsolatosak. Frissek, de nagyrészt lezártak, s éppen ezért a tapasztalatok már biztosítják a továbblépés lehetőségét.

— Az eredeti tervek szerint az új elemek gyártásának július 25-től kellett volna kezdődnie — mondta Sza-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1974 NOV 27.
Északmagyarország

Tellinger István

1021

G 4

Virág

Tellinger István munkája

felszabadulás után jutott, amikor is lakást kapott az akkori polgármestertől. E hősi időkben élmunkás-portrékat festett. Képei rendszeresen szerepelnek a helyi és az országos kiállításokon. Több egyéni kiállítása is volt. Tagja a Magyar Képzőművészek Szövetségének.

Menyhárt József az emberi-érzelmi-intellektuális megnyilvánulás fórumának tekinti a kép felületét, ahol a szín és a forma közvetítésével helyet kaphatnak szimbolikus költői tartalmak, a zápor utáni nedves fákon és házakon keletkező színcsodák, a debreceni kertségekben a nyári reggeleken előálló atmoszférikus szépségek. Mindazoknak a finom lelkiségre valló szépségeknek a megjelenítései, amiket az idősebb és a középgeneráció a művészet tartalmának hisz.

VÁRÓ MÁRTON 1943-ban született Székelyudvarhelyen. Művészeti tanulmányait a kolozsvári Jan Andreescu Képzőművészeti Főiskolán végezte, ahol Kós András volt a mestere. Első kiállítása Nagyváradon volt 1969-

Tenk Lázár: „Szony", 1973, papír metrová, monotypia

Művészet, Budapest, 1974.10., 14. old, 1977

NAPJ

XIV. ÉVFOLYAM II. SZÁM IRODALMI

Egészséget, boldogságot

Egyszerre emlékeztetett érkezésre és elválásra fényeivel, lámpafüzéreivel, motordübörgésével, ezüstös-fehér, karcsú testű gépmadarak sokaságával a repülőtér. Telihold volt, s felhőtlen, csillagpompás volt az ég. Eltűnődtem: voltaképp milyen egyformák rendeltetésüktől meghatározottan a világon mindenütt a repülőterek. A kifutópályák betonszalagjai, fények-jelzések villogása, motorok, hajtóművek dörgésétől, fel- és leszállások süvöltésétől remegő falak, ablakok. Távolságok kezdő- vagy végpontjai, utak állomásai... Érkezések és elválások.

Az Inturiszt-váróteremben halk zene szólt. Rádió. Vártuk az irkutszki gép érkezését. Vendéglátóim, B. I. Zelenszkij prózaíró s G. A. Kitajnyik költő, műfordító és folklórkutató, a Szibériai tüzek szerkesztőségének tagjai. Aztán a hangosbemondó szólította az Irkutszk—Moszkva járat utasait. Kezet fogtunk, megöleltük egymást

csodáltuk meg háza kertjében, A. P. Okladnyikov akadémikus, a kiváló régész Budapesten, a IV. nemzetközi finnugor kongresszuson tartott nagy érdeklődéssel kísért előadást a szibériai régészeti kutatások szenzációs eredményeiről. Mert — és ez a kétezer év alatt bejárt út eredménye is — ma újra oly közel vagyunk egymáshoz, mint egykor. S találkozunk, találkozhatunk.

Az ember torka elszorul a Szibériát jellemző számok, arányok hallatán. S büszkeség tölti el, hisz az ember ereje és tudása legyőzte és szolgálatra fogta e számokat és arányokat. A természet emberi arcot visel.

A város közelében a mezőgazdasági kutatóközpont dúsan aranyló gabonatábláin azokban a szeptemberi napokban kezdték meg a kombájnok az aratást. Szibéria nemsokára képes lesz ellátni önmagát gabonával, zöldségfélével és gyümölccsel is.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728
1975 NOV
Napjaink

Tellinger István

1021

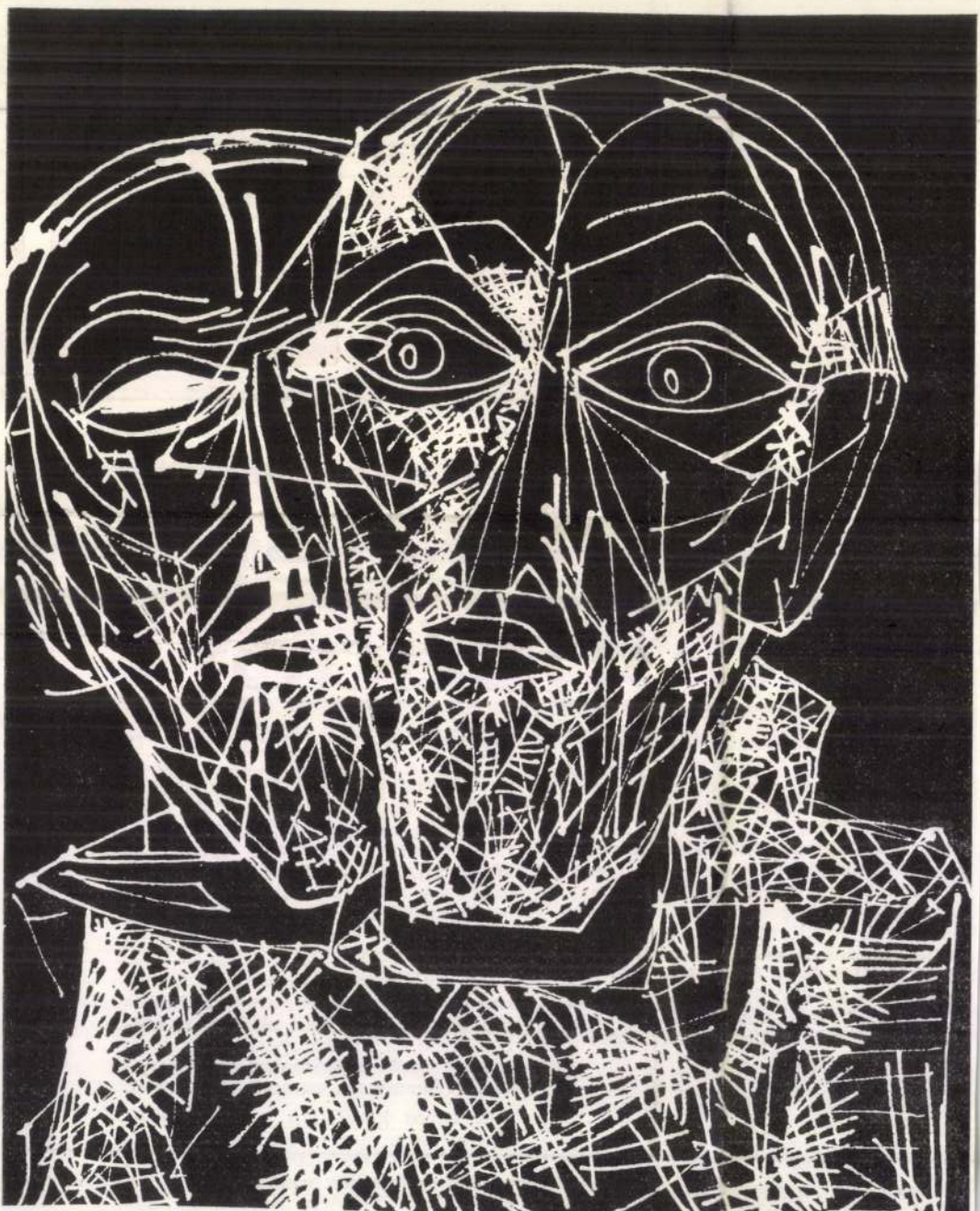

ALAKOK

TELLINGER ISTVÁN TUSRAJZA

láttunk pokrócot hajtogatni, majd a viharkabátom fölött eligazítottuk a hátizsákot, s teljesen úgy festettem, mintha egésznapos túrára készülnék a budai hegyekbe.

Apán is furcsa hangulat vett erőt, gondosan válogatott nyakkendői között, fütyörészett, karjára vette ballonkabátját és az indulást sürgette.

A melléklépcsőn mentünk le az udvarra, kioldalogtunk a kapun és az elcsendesült utcákon értünk el a közeli térig. Tömpe orrú, farát levegőbe emelő régi buszra szálltunk. A kékezüst festék helyenként már lepattogzott róla, a hátsó ajtaját pedig nem lehetett bezárni. Rajtunk kívül már ültek rajta néhányan: két család fog-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRKÖZTÖ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1975 SEP 1 3

val. Az avantgard tudomásulvételének az volt az értelme, hogy a *realizmus* imbenfétét tisztázzuk. Lukács György joggal írta 1936-

Tellinger István: Arcmás

7

1974. VI. 25. 18.10
Petőfi IV.
A mai hullámhosszán a Rádió vitaműsora témánk az alkotás öröme.

Tenk László felőmüvén

- Nagy Péter akadémikus, tessék.

- A munka önmagában is örömet, és kielégülést okozhat akkor, amikor valaki a saját munkáját jól, hasznosan, eredményesen, szépen végzi. Az alkotás, az valami többnek, valami ujnak a létrehozatala. Itt Kerékgyártó elvtárs, aki az esztergályozási eljárásnak a létrehozási folyamatát mondta el itt nekünk egy pár szóban, azt hiszem, pontosan ezt érzékeltette, ezt ábrázolta, hogy túl azon, hogy a munka örömét érezték, az alkotás, tehát az ujat teremtés örömét tudták átérezni, és ez valami sokkal több. Viszont egy olyan kérdést ,érdemes felvetni még, hogy hogy viszonylik egymáshoz az egyéni alkotás, és a kollektiv alkotás. Mi, akik itt egymás mellett ülünk, iró, irodalomtörténész pszichológus, a saját munkánkban azt hiszem, hogy inkább az egyéni alkotás öröméről, és fájdalmáról tudunk beszélni, viszont mindazok, akik itt vannak a teremben, és akik a többi mikrofonoknál vannak, sokkal inkább tudnak arról beszélni, hogy milyen a kollektiv alkotás feladata, mert hisz a saját munkájuk szükségképpen kollektivában zajlik. Az a romantika elképzelése volt, amin ma már messze túlvagyunk irodalomban is, azt mondhatom, de különösen aztán technikában, és mindenféle természettudományban, hogy egyszercsak jön a zseni, akinek a láng agyából kipattan az a szikra, amely egyszerre megvilágitja a multat, jelent, és a jövőt, és igy tovább. Ez nincsen, ez nemis volt, és nemis lesz. Folyamatos, szivós, kemény munka ára minden eredmény, és azt hiszem erről Szabó Magda is beszélhetne, hogy akár egy regény megirása, mennyi kin, mennyi gyötrelem.

- Szabó Magda irónő akkor miért mondta nekem azt, amikor erről a mai témáról beszélgettünk, hogy pont én menjek Debrecenbe, erről beszélni, aki meg vagyok elégedve a munkámmal, én azt csinálom, amit szeretek, ami nekem nagyon jó, nagy öröm, amikor nagyon sok ember van persze, akinek nem ilyen öröm a munkája, és problémát okoz mindez . Tessék.

- Na, de hát nem cáfolom én most ezzel Nagy Pétert, a világért sem, sőt, az ő iménti hozzászólását, erősitem. Persze, hogy ezt mondtam magának, amikor abban a kivételes szerencsés helyzetben vagyok, hogy az a foglalkozásom, ami, az a szakmám, ami. Tanárnak is nagyon szerettem lenni, tanitani is nagyon szerettem. Tulajdonképpen egész életemben azt csináltam, amit szerettem volna. Na de hát , hogyha azt gondolják, hogy bármifajta olyan, a munkámmal kapcsolatos eredmény, amit letehetek bárki elé, az olyan probléma nélkül született akkor , csalódást kell okoznom. Majdnem azt mondhatnám, hogy egy iró életében, az alkotó folyamat legnagyobb pillanata az, amikor menet közben , munkaközben rájön arra, hogy amit csinál, az most miért rossz. Amikor fölismeri a saját árkát, vagy fölismeri a saját akadályát, összeszedi minden erejét, egyszer megpróbálja átugrani nem sikerül, kétszer, tizszer, huszonkétszer, összetöri kezét, lábát, képletesen mondom, már csupa vér, már azt hiszi, hogy nem birja tovább, akkor rájön arra, hogy ember, mi éppen ugy megküzdünk a magunk eredményeiért, a magunk sajátos eszközeivel. Ha látnánakmunkaközben, akkor azt látnák, hogy előttem van egy csomó papir , és a papirok között szelektálok . Ezt a fajta papirt fölmutatom, ez egy szabályos ivpapir. Ezt nevezzük mi a szakma nyelvén flekknek. Néha, amig a munka igazán meg nem érik,

./.

vitatkozunk az alkotás öröméről.

- Ranschburg Jenő kandidátus.

- Ugy summáznám ezt a nagyon érdekes, és izgalmas vitát, hogy a munka, és az alkotás, két különböző dolog. Ugyanakkor a kettő egyeztethető. Ilyenkor szokott a magyar nyelvben, egy jelzős szerkezetű összetett szót használni, és azt mondja, hogy alkotómunka. Az a véleményem, hogy mindannyiunknak, akik jelen vagyunk, és akik hallgatják ezt az adást, és akik nem hallgatják azoknak is, az a kötelességünk, és az a feladatunk, hogy igyekezzünk arra, hogy a mi munkánk, és mások munkája is egyre inkább,és egyre mélyrehatóbban örömet okozó alkotómunka legyen.

- A munkások részéről pedig tessék.

- Én annyiban szeretném összefoglalni ezt a mai vitát, hogy a munkásság elismeri azt, hogy a zseni, az külön egy nagy tehetség, és az születik. Gazdagon jön, és gazdagon megy, de mégis a munkás alkotókéz a leghatalmasabb. Mert az emberi láthez közvetlen ez tartozik. Az, hogy létezzünk, munkáskéz kell. Hogy utazhassunk gyorsan, hogy a házban lakjunk, lakásban kényelmesen éljünk, autóval robogjunk, ehhez mind a munkáskáz kell. Enélkül nincs élet, nincs lét.

- És ezzel a megállapitással eljutottunk Marx alapvető tudományos tételéhez. Kedves hallgatóink. Sorozatunk nyáriszünetet tart. Legközelebb szeptemberben jelentkezünk vitamüsorunkkal.

-.-.-.-.-

- A Szakszervezetek Megyei Tanácsának elsőtitkára, Bartha Árpádné is szót kér.

- Én 26 évvel ezelőtt, ipari munkás voltam. Mint fizikai munkás, éreztem a munka örömét, amikor egy-egy munkadarabot elkészitettem, ezt saját magam készitettem, sorbaállitottam, és szépen végignéztem rajta. Ez egy heti munkám. Ez a munka öröme. Ns, de aztán mi történik ? Hát ugy e a mozgalomba, 26 évvel ezelőtt kerültem, és emberekkel kellett foglalkozni, soha nem láttam befejezettnek a munkát, este, mikor hazamentem. Amikor találkozom ma nagy munkáskollektivákkal, vagy amikor részt veszek a szocialista brigádok megyei vetélkedőin, és hallom ott a megnyilatkozásokat, azokat a sok, okos, értelmes javaslatokat, akkor le tudom mérni azt, hogy amit tettem én magam is, mint egy ember a sok ezer közül, akkor érzem a munka örömét.

- Nekünk ugy kell élni, és dolgozni, a gazdasági vezetőknek, a párt, társadalmi és állami szerveknek ugy kell vezetni, üzemekben, és az élet minden területén, hogy mindenki érezze, hogy a szocializmus épitése szempontjából a társadalomnak szüksége van az ő munkájára. Akkor is, hogyha az az esztergapad mellett dolgozik, ez a munkás, akkor is, hogyha az iróasztal mellett, akkor is, hogyha valaki professzor, és új nemzedéket neveli, és bármilyen példát ... TEhát mindenkinek érezni kell azt, ebben a társadalomban, hogy szükség van az ő munkájára. A beszélgetők, és a vitakozók körében vannak olyanok, akiknek ezzel a gondolattal kapcsolatban, pozitiv tapasztalatai vannak, én biztos vagyok benne, hogy olyanok is vannak, akiknek keserü tapasztalatai vannak, mint ahogy itt a vitázók között, Kerékgyártó elvtárs elmondta.

- Kedves vendégeink, kedves hallgatóim, valaki a vita hevében azt mondta nekem, hogy vajon le lehet-e zárni ezt az egész témát. Mert elindult a vitakozás, de vajon végülis milyen konkluziókat tudunk levonni maj, mi lesz ennek az egésznek a vége ? Én azt mondom, hogy le lehet zárni, de csak közösen. Én arra kérem a vitaindító résztvevőit, segitsenek.

- Kedves barátaim ! A világ, az egy gömb, amit valamilyen pozitiv irányba, valamennyien, előre kell, hogy lendituritsunk. Összefogott kézzel, igy, ahogy most a két kezemet tartom. Vannak olyan munkatevékenységek, amelyekhez speciális adottság szükséges. Ilyen a müvészet. Ilyen a tudósé. VAnnak másfajta munkatevékenységek. De az isten szerelmére, ne gondolják, hogy munkatevékenység, és munkatevékenység között, akkora különbség van. Semmifajta különbség nincs. Fogjuk a világot, és Önök a maguk munkaterületén, és mi a magunk munkaterületén, próbáljuk meg valami értelmes, és és és józan, és pozitiv irányba előregörditeni.

- Magyar József megyei titkár.

- Jó dolog, hogy a Rádiónak ez a müsorszáma, ilyen merészen, és kezdeményezően nyult ehhez a kérdéshez. A téma időszerüségét, talán azzal is tudnám érzékeltetni, hogy itt a vitapartnerek összetétele, teljes társadalmi keresztmetszetet is ad, mert ez a téma, az alkotás öröme, összeszedte itt, egy helyiségbe a professzort, a munkást, a politikust, az irónőt, az ujitót, a szocialista brigádvezetőt, és ez egy jó dolog, hogy ilyen összetételben

val, és ez az ami tulajdonképpen már a gyerekkorban jelentkező kreativitás, és ez az amit bizonyos fokig mi már 16 -17 éves korra, szisztematikusan kiölünk az emberből anélkül, hogy észrevennénk, akkor, amikor a gondolkodásmódját, viselkedésmódját, sinekre állitjuk, megszabjuk neki, hogy min szabad gondolkodni, mind nem szabad, az alkotás, a mindennapi élet alkotása az, hogy valami eredeti, valami ujat keressek, amit más még nem csinált, ami csak hozzám tartozik. Bárki megcsinálhatja, hogy csomagolópapirt és egy csomagot tesznek az asztalra, hogy b e kell csomagolni, de nincsen madzag, ugyanakkor az asztal mellett, ott hever egy halom cipőfüző, 10 ember közül 6-nak nem fog eszébe jutni, hogy a cipőfüzőt madzagként használhatja, ezt szeretnénk fejleszteni az emberben, és ez az ami tanulható, fejleszthető mert szemben az intelligenciával, nem öröklött, hanem tanult, szociális hatások által létrehozott jelenség.

- Most a politikus kap szót . Magyar József a Hajdu-Bihar megyei Pártbizottság titkára.

- Azt mondom én is, hogy az élet minden területén, és az élet minden percében, és mindenhol nagy szükség van az alkotás örömére, és ugy szoktuk ezt mondani, vagy emlegetni a hétköznapban, hogy minden embernek, sikerélményre van szüksége. És ennek a sikerélménynek óriási jelentősége van, nemcsak a társadalom életében, hanem az egyén életében is. A szocialista társadalom a legnagyobb lehetőséget adja az egyénnek arra, hogy kibontakozzon minden tehetsége. De ez még kevés, hogy vannak tehetségek, vannak ujitók, Kossuth-dijas iróink, professzoraink, Tudományos Akadémia tagjai, kiválóan ujitók, jó munkások ez még kevés. Ehhez meg kell teremteni a mi társadalmunknak a feltételt, és én ezekről a feltételekről szeretnék beszélni. Egy óriási erőfeszitést tesz a mi táraadalmunk. A párt, állami, gazdasági, és társadalmi szervek vezetői, hogy megfelelő feltételeket biztositson, hogy jó alkotások, kiváló hasznos alkotások jöjjenek létre, mert én azt hiszem, hogy mindnyájan egyetértünk abban , hogy alkotni, csak jó politikai légkörben, jó üzemi közérzettel lehet, de én továbbmennék talán egy gondolattal. Meg kell teremteni az anyagi, és az erkölcsi elismerés feltételét. Jó uton haladunk e tekintetben, hisz arról számolhatnék be, é s azt hiszem, hogy ezt tanusitják az itt ülők is, hogy rengeteg történt az utóbbi években annak érdekében, hogy megfelelő anyagi, és erkölcsi megbecsülésben részesüljenek azok, akik többet adnak a kollektivának, a társadalomnak, én felhivnám egy olyan veszélyre is a figyelmet, ami a közéletünkben az utóbbi időben jelentkezik, hogy talán az anyagi megbecsülés oldaláról közelitenek meg minden alkotást, hát a közvélemény is, hogyha valaki kitüntetést kap, jó munkájáért, vagy éppen az ujitásáért, elismerik az ujitását, és bevezetik, nem az az első kérdése, sem a barátnak, sem a munkatársnak, hogy mennyi munkát fektettél ebbe, mennyit dolgoztál, éjszakáztál, irodalmat olvastál hozzá, mennyit vesződtél, mig létrehoztad ezt az alkotást, nem ez az első kérdés, hanem az, az az első kérdés, hogy mennyi pénzt kaptál érte. A világért sem akarom szembeállitani az anyagi, és az erkölcsi ösztönzőket, mert ez helytelen. Igy együtt az anyagi, és az erkölcsi ösztönzésre szükség van, de én inkább az alkotásnak az erkölcsi értékét akarom itt hangsúlyozni, hogy még sok teendőnk van, hogy vissza tudjuk állitani.

- igen, éppen azt akartam kérni, hogy várjuk az érveit.

-Igen, és meg kell különböztessük a kényszerből, szükségszerüen végzett munkát, az alkotó jellegüel végzett munkától, viszont azt is állitom, hogy nincs az a különlegesen kiemelt szellemi terület, amit ne lehetne favágó módra, ügyetlenül, szivtelenül, alkotás teljes kizárásával müvelni.

- Merkérdezem, az Elföldi Nyomdából a vita másik pólusát, hogy igy rendben van az ügy ?

- Még csak annyit: hozzá, hogy kényszermunka után, nem érez az ember örömet.

- Ranschburg Jenő kandidátus következik.

- Valóban igaz az, az első pillanatra meglepő is, hogy nem minden munka alkotás. De azt hiszem, hogy csak az a munka ad örömet, amelyik alkotás, nemcsak nagy társadalmi értékü alkotásokról lehet beszélni. Az apró, a mindennapi élet alkotó munkájáról, ami kezdődik azzal, hogy valaki behoz egy szál virágot, a kietlen irodahelyiségbe, és folytatódik, és végződik az ujitások tömegénél, mind tulajdonképpen, bizonyos formában önmagát adja bele a munkadarabba, amit csinál. Mi ugy mondjuk, hogy involvált benne, benne van, részt vesz abban, amit csinál, nem idegen tőle. Lehet tisztességesen dolgozni, ugy hogy csak a keze vesz részt valakinek a munkában, és tulajdonképpen semmi köze hozzá. Ez az a munka ami valójában nem igazában alkotás, még akkor sem, hogyha esetleg tisztességes. Hogyha magáénak érzi azt amit csinál, hogyha megpróbálja saját magát beleadni, valahogyan rávésni, h a szimbólikusan fejezem is ki magam, a kézjegyét arra a munkadarabra, amelyen dolgozik, akkor már alkotásról beszélhetünk, és ez az a munka, hiszem én, vagy gondolom én, ami valóban örömet okoz, akkor is, ha egészen egyszerü mindennapi tevékenységről van szó, és ehhez kapcsolódva hadd mondjam el azt, hogy az ilyen tipusu embert, aki erre képes, mi kreativ embernek hivjuk, ami magyarra forditva, körülbelül alkotóembert jelent, akkoris mégegyszer mondom, ha nem társadalmi értékü alkotásokat hoz létre. A kreativ ember kialakitása, és fejlesztése, mert fejleszthető, és kialakitható, az egy rendkivül fontos, és nagyon izgalmas pszichológiai probléma. Hogyha megengedik , akkor elmondanék egy pár évvel ezelőtti kisérletet, amely ugy zajlott le, hogy 10-12 éves gyerekeknek, méghozzá tanyasi és városi, olyan Váci utcai jól kimunkált gyerekeknek, egyszerü kis dolgozatot kellett irniuk például olyan témáról, hogy a repülő majom. Az a furcsa dolog történt, hogy ezeknek a városi gyerekeknek az intelligencia szintje magasabb volt mint a meglehetősen elhanyagolt tanyasi gyerekeké, és mégis a repülő majomról irott dolgozata, a tanyasi gyerekeknek, milliószor jobb volt. A városi gyerekek valami olyanféle módon utasitották el maguktól ezt a dolgozatot, hogy a majomnak nincsen szárnya, ergó, a majom nem tud repülni, és részükről ez a dolog el volt intézve,. A tanyasi gyerek, aki egyébként ugyanugy tudta, hogy nincsen szárnya a majomnak, tündéri bájos kis dolgozatokat ir, játszott a repülő majom gondolatá-

nek az alapját, és arra építik fel azt a 10 emeletes épületet, anélkül nincs 10 emelet, meg nincs épület sem.

- Beszéljenek tovább a munkások, akik itt körülöttem ülnek, valamennyien szót kértek, tessék.

- Maga a kollektiv alkotás öröme, az egyben egyni alkotás öröme is. Ezért ezért nem tudják élvezni a kollektiv alkotás örömeit sem azok, akik szalagmunkában dolgoznak. MERt az, hogy meghúz két csavart, vagy beforraszt egy ellenállást, és ezzel 8 óra munkaidőt ezen keresztül dolgozza le, itt is mondjuk a kollektiv alkotás, mert a kollektiva végzi azt a készülék összeállitását, de mégsem olyan, mint mikor együttesen, közös vélemény alapján, a közös összhang alapján végeznek valamit.

- TEhát Ön reális veszélyben tartja, a mi társadalmunkban a munka elmechanizálódását, ilyen szalagrendszerben.

- Ilyen szempontból, szinte gépiessé válik az ember, a szalagmunkában.

- Tessék átvenni, ott a mikrofon.

- Csurka András vagyok, már 25 éve dolgozom a járműjavitóban mint esztergályos, alkotásnak vehetjük mondjuk azokat a munkákat is, amelyekben közvetlenül nem veszünk részt, például mondjuk felépült itt Debrecenben a nagyhid, ami a vasuton keresztüs megyen, vagy mondjuk az elkövetkezendő időkben, majd fog épülni majd itten a felüljáró. Vagy megnézhetjük Debrecenben kéremszépen a Csapó utcának, mondjuk az utcát, és micsoda épületeket hoztunk. Jó, mondjuk nem közvetlenül vettünk benne munkát, de viszont micsoda örömöt jelent az a számunkra.

- Kocsis SÁndor vagyok a MÁV Járműjavitó Üzem DObi István szocialista brigádvezetője. A mi birgádunk létszáma elég nagy, 25 fő. A 25 főből van egy pár, akinek ther az, ha be kell jönni az üzembe, tehát nem szeretik végezni azt a munkát, ahol vannak. Volt olyan, hogy a szállitásban nem szeretett dolgozni. Rátettük elektromos targoncára, ott örömmel dolgozik.

- Nagyon kedves barátaink vannak, nagyon nag y multu özönnel állunk szemben, nagyon hálás volnék, ha visszaadná az Alföldi Nyomdának a mikrofont.

- Saabó Magda kérése parancs. Kapcsoljuk az Alföldi Nyomdát.

- Köszönjük szépen. Abban megegyezhetünk azt hiszem, hogy minden munka nehéz, és minden munka gyötrelmet is jelent, bizonyos szempontból. Ezt a gyötrelmet az emberek nagyrésze, az üzemből, alkotóházból haza is viszi, és emészti. Véleményem szerint minél nagyobb, minél több gyötrelem után születik meg az eredmény, a munka öröme, az alkotás öröme, annál nagyobb.

- Lovagiasság szabályai szerint, most kapcsolnunk kell,

- igen,

- ellenpartnerét, Tenk László festőművészt.

60-80-100-at irok tele, eldobom, és marad belőle két sor.

- Tenk László festőművész, a művésztelepen. Ugyanezt erősiti meg ?

- A művészek között sem tartom mindegyik művészt, alkotóművésznek. Egy jórészük például, festőkről, grafikusokról, hogy amaját szakmám területén maradjak, én meg tudom állapitani, hogy amit csinál, az nem több mint a mesterség ismerete, annak a mesterségnek az ismeretében, többé kevésbé becsületes munkával előállitott müve. A munka , jelen pillanatunkban, mondjuk a társadalmi fejlettségünk jelen fokán, az emberek egy jelentős százalékának kényszermunka. Idézőjelben használom ezt a szót. TEhát nem azt a munkát végzi, ami képességeinek, vagy adottságainak legjobban megfelelne, ami egyben a hobbija, az önkifejezésének a legtisztább formája is lehetne, hanem azt a pozíciót foglalja el a társadalomban, amit ez a társadalom pillanatnyilag kissé kategórikus eszközökkel, a számára kijelöl. Egyszerüen azért, mert nincs annyi fodrászra szükség, vagy annyi müszerészre, vagy nem tudom én mire. Viszont szükség van még mindig kubikusra, meg szükség van utcaseprőre, és a többi, és a többi.

- Barcsa Zoltán vagyok az Alföldi Nyomdából. Ezzel vitatkozom. Azt hiszem, ennek a müsornak az a célja, hogy azonositsa, legalábbis megpróbálja azonositani ezt a két fogalmat,hiszen ha nem ez lett volna a célja a müsor készitőinek, akkor nem ültették volna egy asztalhoz a művészt, az akadémikust, és a munkást. Ha elfogadom Tenk művészúr megállapitását, akkor az alkotás örömétől mi meg vagyunk fosztva, miután mi semmi ujat nem adunk, mert anyomdaipar sajátossága, hogy rekonstruál, illetve visszaad, visszaadja a művész elképezelését, a tipográfus elképzelését.

- Nagy Péter akadémikusnak adom vissza a szót.

- Én meg vagyok arról győződve, hogy minden vérbeli nyomdásznak, és a nyomda minden dolgozójának, kielégülés, és öröm az, amikor egy könyvet, ugy ahogy azt a tipográfus elképzelte, létrehoz. De meggyőződésem az, hogyha ő ezen valamit változtatni jobbitani tud, és ezt a jobbitást keresztül tudja vinni, és az valóban a mü minőségi emelkedését jelenti, az egy más tipusu öröm, mint az, hogyha pusztán azt magas szinvonalon valósitja meg, amit elé irtak mások.

- Turonnai Ferenc vagyok, a MÁV JÁmujavitó KISZ - bizottságának titkára. Vitatkoznék, mind a két vitára hivó féllel, tehát egyszer Tenk László festőművésszel, és az Alföldi Nyomda hozzászólóival. Vitatkoznék abban, hogy az alkotás, nemcsak a művészetek, találmányok , szabadalmak vonalán lehet, s vitatkoznék azzal is, hogy nemcsak az új alkotás, vegyünk eg y nagyon egyszerü példát . A restaurátor, mindenki által elismerten alkot. Valamit ujra, az embereknek visszahoz. Ami már ugy, ugy félig nincs. A kubikus is, amit Tenk festőművész felhozott. Hogy vajon az alkot-e. Hát alkot, mikor megépiti, vagy megalapozza, egy 10 emeletes épület-

TENK LÁSZLÓ festő

Műteremgaléria Csillaghegyen

NYITVA: SZOMBATON ÉS VASÁRNAP

A dombra kanyargó utca a szentendrei táj festőiségét jelzi előre, pedig ez még csak Csillaghegy. Néhányan fölfedezték a fiókhegyet, kevés régi és több új ház népesíti be. A tetőn, az utolsó utcában mediterrán stílusú épület. A lábazat mohos kövei árulkodnak arról, hogy évtizedekkel ezelőtt emelték, mert a vakolat szép, tiszta fehér. A házigazda lekiált: „Gyertek be, nyitva a kapu." Pedig a hirdetmény szerint a T-Art alapítvány műteremgalériája rendesen csak szombaton és vasárnap van nyitva.

A Tenk házaspár, Zsóka gobelinje és Laci festménye alatt

Tenk László festőművész és gobelinszövő felesége, Zsóka él és dolgozik a Rózsa utca 12-ben. A ház csupa barátságos zeg-zug, a vendég kivételesen bekukkanthat a gyerekek, Dóra és Dani külön-külön kis birodalmába, megnézheti Zsóka konyháját, ahol a tűzhely úgy áll az üvegfal előtt, hogy aki főz, a kertben érezheti magát, s ahol most a gulyás ínycsiklandó illatos gőze párál föl a fazékból. Hétköznap van, a gyerekek nemsokára megjönnek az iskolából. De még bőven van idő körbenézni a két tágas műteremben, amely egyúttal nyilvános kiállítás is. Tenk László ugyan Nagybányán született, de a pesti főiskolán tanult, Bernát Aurél növendéke volt. Supka Magdolna mondta egy kiállítás párkányon többféle érem van bronzból: T-Art, az alapítvány műtárgyai.

– *Miért csináltátok az alapítványt?*

– Az egyik kedvenc filmemben Paul Newman, amikor valamilyen nagy dolognak nekiveselkedik, azt mondja: Pillanatnyilag jó ötletnek látszik! Jó ötletnek látszott az alapítvány. Azt gondoltam, jó, eztán nem azért fogok harcolni, hogy egy országos nagy kortárs gyűjtemény létrejöjjön, hanem egy kis dolgot tűzök magam elé. Ehhez látszott alkalmasnak az alapítványi forma.

– *Nyitott az alapítvány?*

– Mérsékelten. Minden pénzbeli támogatást örömmel fogadunk. De a művekkel szemben nem vagyunk teljesen nyitottak, hiszen egy kortárs gyűjtemény nem lehet a mindenféle alkotások halmaza. E tekintetben fordítva funkcionál az alapítvány: mi keressük meg az alkotókat, a műveket, amiket szeretnénk itt bemutatni.

– *Milyen kuratórium kormányozza az alapítványt?*

– Még Zsókával magunk kezeljük, mert szerény a vagyona. Ha nagy mértékben növekszik majd, szükségessé válik egy rangos kuratórium.

– *A kerület polgármestere járt itt?*

– Volt nálunk, tetszett az elképzelésünk. Megígérte, hogy az önkormányzati testület figyelmébe és jóindulatába ajánlja a galériát. Amire számítunk is, hiszen hamarosan kinőjük ezt a két műtermet.

– *Egy vállalkozó a gazdasági pártfogótok.*

– Ez is fontos, mert egy kortársgyűjtemény sosem lehet önfenntartó.

– *Miért nem kereskedtek?*

– Mert annál jobb lenne egy kubikosbrigádot alkalmazni és foglalkoztatni. Az itthoni gazdasági helyzet a színvonalas műkereskedelemnek nem kedvez, csak a kommersznek, az alapítvány célja semmisülne meg. A hazai képzőművészet ezen a hajszálon függ. A külföldiek komolyan érdeklődnek, de rémes bürokratikus akadályok vannak. A vevő eljön és máris vinni akarja a képet, szobrot. Nincs rendelkezés, amely itthon tartaná a mai alkotást – bármilyen –, mégis a Nemzeti Galéria szemléjéhez kötik a kivitelt. Ezt sosem tagadják meg, de százalékos sápot szednek érte, akkor is, ha kiállításra megy tíz kép és csak egy kél el. A szemléztetés három napot vagy egy hetet is igénybe vesz. Le kell fényképeztetni a képet, a hátára pecsétet nyomnak. Az elejét meg se nézik! Úgy tudom, tárgyal a szövetség arról, hogy legyen elegendő a művész nyilatkozata. A külföldi kereskedés szerfölött kétarcú dolog, mert szerteszórja a magyar alkotásokat a világban. Végre föl kellene állítani egy katalógust, hogy legalább nyomon követhető legyen, egy-egy jelentős mű kinél, hol van. Kis, névtelen galériák tízesével, húszasával fél, harmad és negyed áron összevásárolják a munkáinkat.

– *A magyar operaénekest, muzsikust, táncost is negyedáron veszik külföldön, alacsony az árfolyam. Vajon a világkiállítás megemelné a szellemi termékek kurzusát?*

– Szellemi élet volt és lesz is, akár rendezünk világkiállítást, akár nem. Es nem az árfolyammal van baj, hanem a publicitással, a nyilvánossággal. Akit reklámoznak, futtatnak, akibe pénzt fektetnek, az hoz is jövedelmet. Belénk senki sem fektet. Külföldön presztízsokokból is vesz az üzletember képet, szobrot. Pontosabb információt ad egy ember személyiségéről, helyzetéről az, hogy hogyan öltözik, milyen tárgyakkal veszi körül magát, mint egy többórás beszélgetés.

– *Az alapítvány javítja az idetartozók publicitását?*

– Természetesen. Szeretnénk egy kis adatbankot, amely az illető művész nálunk látható művein kívül az egész munkásságáról számot ad.

ALBERT MÁRIA

A mű és modellje: Tenk Dóra

Fotó: RÓZSAVÖLGYI GYÖNGYI

HISTÓRIAI RIGMUSOK

REJTVÉNY

1.Ő fonalát gombolyítva
Theseusba gabalyodott,
nem gondolván, hogy a galád
Otthagy vele csapot papot.

2.Trója falánál hős görög ifjat
Sarkán ér csak a végzet,
Övele Hektor holta után
Párisz fegyvere végzett.

3.Trója bevétele volt csak a célja,
S így lett könnyű préda a lánya,
Szép Iphigénia Artemiszé,
S vérteli harci sikerek az ára.

A versezetek csakis játékos elmében foganhattak. Kérjük, játsszanak a szerzővel, Molnár Dániellel. Küldjék be nyílt levelezőlapon, hogy kikről szólnak a strófák? Aki szerencsés, egyhavi Kurír-előfizetést nyerhet. Beküldési határidő: 1991. január 10.

A NONKONFORMISTA

Epizódok Marlon Brando életéből

1. „Nem szeretem az embereket. Nem szeretem magamat. Minden alkalommal, amikor bizalmat keresek a szerelemben vagy a barátságban, a végén mély sebeket kapok. Olyan ember vagyok, aki kevéssé nyitott a kapcsolatteremtésre. Mélységesen magamnak való vagyok és magányos. Szeretem ugyan az életet, de már nincsenek álmaim. A halál és az öregedés tényét elfogadom, és a lehető legnagyobb vidámsággal nézek elébe. Bizonyos esetekben ez a két dolog figyelmeztet az életre. A munkában azt a pontot keresem, amelyben sikerül rátalálnom a lelki egyensúlyra... Sokat szerettem életem során. És szeretek ma is. Sok nő volt az életemben. Folyamatosan élvezni akartam a szexet. Ha megszűnne bennem a vágy, az a véget jelentené. Nem számít, hogy minden nővel elsekélyesedett a kapcsolatom. Minden újabb alkalommal úgy nézek szembe a szerelemmel, mint valami szükséges jóval, szükséges rosszal. Unalommal közelítek a szexhez és a szerelemhez. De mindezek ellenére szükségem van a szerelemre, arra, hogy adjak cserébe és kapjak. Függetlenül attól, hogy milyen árat kell fizetnem érte. Ez nálam élet-halál kérdése."

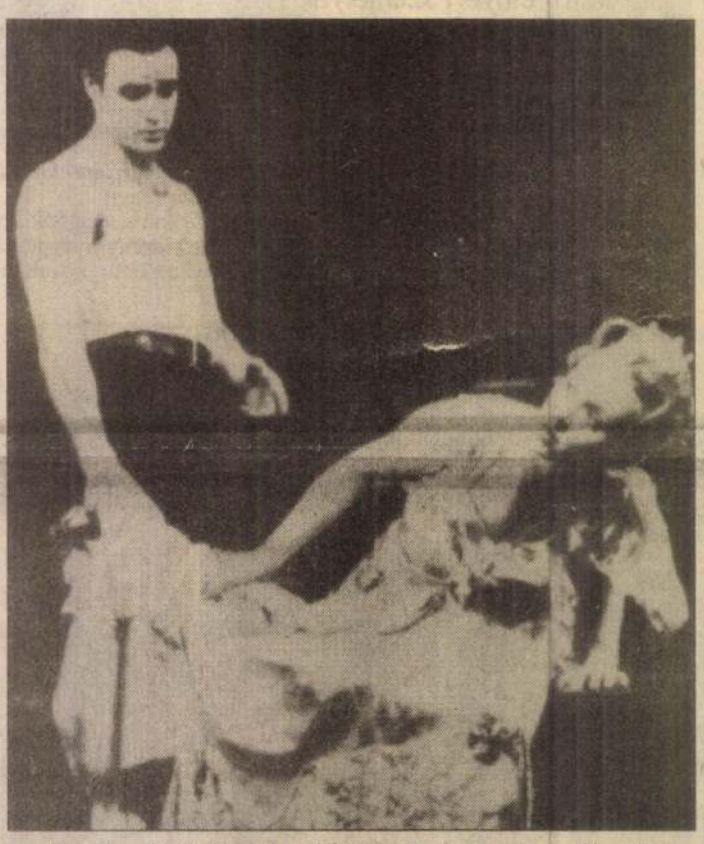

Egy klasszikus előadás klasszikus alakítása – Marlon Brando, az akkor még nem sztár legnagyobb szerepe abban a bizonyos nagy hírű A vágy villamosában

Az idézet Marlon Brandótól származik. Egy nemzedék mítosza, a nonkonformista, lázadó – jobb híján ezekkel a szavakkal szokás őt illetni, akinek a „keresztapaságát" a legnagyobb amerikai férfisztárok *Paul Newmantól Robert de Niróig* mind elismerik. *Al Pacino* például a *Keresztapa* forgatására készülve így nyilatkozott róla: *„Hogyne örülnék a filmnek, amikor az »Istennek« fogok végszavazni!"* A Los Angeles-i outsider, ahogy filmes körökben nevezik Brandót, profizmusa, a hollywoodi sztárok sorában kivívott rangja ellenére mindig megőrzött valamit az amatőrök betörhetetlenségéből, különállásából.

Feszes trikó, még feszesebb farmer, feszülő izmok, metsző tekintet, megfoghatatlan elektromosság. Íme a brandói kép, a brandói recept a háború utáni évekből. Az örök lázadó mítosza, aki forradalmasította a színpadi megjelenést. Ezt a képet ma sem halványítja el a korpulens, ősz hajú szigetlakó portréja, immár a 90-es évekből.

1947-et írunk, pontosabban december 3-át. A New York City-i *Ethel Barrymore Theater* bemutatóját hatalmas érdeklődés kíséri. Tennessee Williams új darabja, *A vágy villamosa* a színházi évad szenzációjának ígérkezik. New York színe-java ott tolong a premieren. Híre kelt ugyanis, hogy a darab minden addigi színpadi szabályt felrúg, és elsőként elevenedik meg nyílt színen a nyers szexuális szenvedély. Valamint hogy az egyik főszereplő olyan frenetikus, hogy a Broadway legígéretesebb tehetsége válhat belőle.

A színpadkép New Orleans-i utcarészletet ábrázol egy forró tavaszi estén. Fehér erkélyes házak külső lépcsőfeljáróval, messziről halk zongora kíséri a négerek énekét. Az utcasarkon feltűnik egy középtermetű, izmos testalkatú fiatalember. Szoborszerű mellkas, robosztusság, nyers, férfias erő. Arcán különös ártatlanság és őszinteség kifejezése. Mozgásában van valami állatias. Öltözéke kihangsúlyozza izmait. Trikója, akárcsak farmernadrágja, mintha egy számmal kisebb lenne. Ez a megjelenés minden tekintetet magára vonz. A fiú teljes tudatában van a hatásnak, amit a közönségre gyakorol. Kezében vérrel átitatott csomag, benne hús. A csomagot odadobja a feleségének, aki az első emeleti erkélyen türelmetlenül várja őt. Aztán sarkon fordul és elmegy. A nyers modorú, féktelen viselkedésű férj nem más, mint *Stanley Kowalski*. És aki életre kelti: *Marlon Brando*. Brando Kowalskija dinamizmusával, primér ösztöneivel ezen az estén véglegesen megváltoztatta az amerikai realista színjátszást. Nemcsak egy színész született a Broadwayn, hanem egy lázadó nyerte el létjogosultságát. A kritikusok, a közönség, a nők egy újfajta férfiideál megtestesítőjét látták benne. Azonosították Stanleyvel, azonossága azonban nem jelentett feltétlen azonosulást.

A huszonhárom éves *Marlon junior*, ha úgy tetszik, bosszúból lett színész. A maga módján így gyakorolt vendettát az apai szigorral szemben. *Marlon Senior*, a kisstúlű üzletember kifogástalanul öltözködött, akár egy divatlapban; olyan erkölcsi normák szerint igyekezett nevelni három gyermekét, amelyeket magára nézve nem érzett kötelezőnek. Imádta a nőket, a társasági életet, a finom pipadohányt, a kiruccanásokat. Ennek az apaképnek a lerombolása is közrejátszott abban, hogy Marlon junior a színészetet választotta tanult mesterségül.

1924. április 3-án látta meg a napvilágot Omahában a Brando család legifjabb sarjaként. A város, a tűzvészeket és tornádókat leszámítva, jómódúnak számított a Wall Street-i tőzsdekrach előtt. A férfiak szalmakalapot viseltek, a nők virágdíszes kalapot, az indiánokat kegyetlenül kiüldözték. Omahában az embereket a testi erejük és a pénzük alapján ítélték meg. A Brando család holland-elzászi származású, a század elején telepedett le New Yorkban. A nagypapa, *Eugene Brandow* a *National Lead Company* igazgatója Omahában, fia, a *minnesotai Shattuck* katonaiskolát végzett Marlon Senior a *Western Limestone Products* makulátlan külsejű üzletembere. Vasalt kalapot, fekete öltönyt, fehér inget, csillogó cipőt visel. Üzleti útjai során sűrűn látogatja Chicago örömlányait. Felesége, az ír származású *Dorothie McGuiere*, becenevén *Dodie*, művelt, érzékeny, finom lelkű teremtés. Imádja a költészetet, a klasszikus zenét, a dzsesszt, de mindenekelőtt a színház elkötelezettje. Az omahai *Community Playhouse* egyik alapító tagja és legnagyobb sztárja. Színészi pályafutásának talán legnagyobb sikerét O'Neill: *Ann Christie* című drámájában aratja, amelynek során a kritika a következő szavakkal méltatja: *„Dorothie Brando ismeri az élet kegyetlenségét és keserűségét, egyszóval ismeri a valóságot."*

A háromgyerekes családanya valóban tisztában van az élet nehézségeivel: kicsapongó férje mellett idővel az alkoholizmusba menekül. A fárasztó színházi turnékat egyre kevésbé tudja összeegyeztetni a gyerekek nevelésével. *Jecelyn* és *Frances*, a két lány, után egy fiúgyermeknek ad életet. Marlon Junior, becenevén *Bud* hamarosan a család kedvencévé válik. 1930-ban az apa egy chicagói cég alkalmazásába kerül, így Brandóék a Michigan-tó közelében fekvő *Evanstonba* költöznek. A kis Bud a környék sztárja, az érdeklődés középpontjában áll. Legjobb gyerekkori barátja, a görög származású *Milton Avgerinos*, visszaemlékezései szerint: *„Szabad szellem volt, igazi individualista, mindig azt csinálta, amihez épp kedve volt."* Egyik kedvenc közös játékuk a tűzriasztó berendezés használata, s a kölykök az ablak mögé búvva lesik, amint a tűzoltók kiszállnak. A mama szomorúságában, hogy kénytelen volt megválni az omahai színháztól, zongorázik, Bud és a szomszéd gyerekek pedig kórusban énekelnek. Szombatonként a *Main Theater* matinéelőadásait látogatják vagy a helybéli mozikat. Bud főként a cowboy- és az indiánfilmekért rajong, és amint hazatér, cowboynak vagy indiánnak öltözve utánozza a filmen látottakat. Emellett, mint minden korabeli gyerekekkel, vele is sűrűn megesik, hogy betöri a kirakatokat focizás közben, hogy a lányokat ijesztgeti, hogy a nővérei ágyába varangyos békát rejt. Ami pedig a kötelezettségeket illeti, az iskola nem tartozik kedvenc időtöltései közé. A Lincoln School tanára a következőképpen emlékszik vissza az iskolaköteles Brando fiúra: *„Mindig kifogástalan öltözékben bocsátották el hazulról, ám amint az iskolához ért, kitűrte az ingét, az udvaron áthaladva besározta a cipőjét, és csapzottan lépett az osztályterembe."*

Evanston, a konzervatív város festői házaival, játszótereivel ideális közeg egy féktelen gyerek számára. Am hamarosan történik valami, ami radikálisan megváltoztatja Bud felhőtlen gyerekkorát. Mindössze tizenkét éves. Egy este minden addiginál zajosabb veszekedés tölti be a Brando család otthonát. A chicagói „kiruccanásból" hazaérkező apa részeg feleségére támad, bántalmazza, mire Bud közbelép és megfenyegeti apját, hogy megöli. Hasonló botrányos jelenetek egyre gyakrabban követik egymást, így rövid időn belül a családfő úgy dönt, hogy újabb helyre költöznek. Marlon Senior *Libertyvillet*-t választja, Bud az iskola együttesében dobol, egy ideig a focicsapatban is játszik, de fegyelmezetlensége miatt kizárják. Naphosszat az utcán kóborol, apjával egyre hevesebb összetűzései támadnak. Lázadásának kifejezési formája a menekülés otthonról. Felszáll a vonatra, majd néhány nap múlva felhívja szüleit: küldjenek pénzt, ha viszont akarják látni. Marlon Senior komolyan aggódni kezd a fiáért, utána utazik, megdorgálja, hazacipeli. És az egész kezdődik elölről. Ezekben az időkben gyakran hangzik el valamelyik Brando szülő szájából: *„Nem tudok mit kezdeni ezzel a fiúval!"*...

SZENTGYÖRGYI RITA

(Folytatjuk)

1021

A KATONAÉLET IHLETÉSÉBEN

– Ma már közel harminc a katonaélet ihlette festményeim száma

Tenk László a Képzőművészeti Főiskolán négy évig volt *Bernáth Aurél* tanítványa. Tíz évvel ezelőtt úgy tetszett, művészi pályafutása megtörik, ugyanis behívták katonai szolgálatra. Ám a valóság megcáfolta az aggodalmakat. A rendszeres, fegyelmezett élet, amelyben az elvtársiasságnak és a barátságnak sajátos légköre alakul ki, az alkotó ihlető forrásává válhat, ha nyílt értelemmel és szívvel fogadja be a katonahétköznapok élményeit.

Így történ Tenk Lászlóval is, aki akkor és azóta is sok képen örökítette meg a katonaévek emlékeit. Most, „A mi hadseregünk" című képzőművészeti pályázaton elnyerte a KlSZ KB különdíját.

— *Húsz-harmincra tehető a katonaélet ihlette képeim száma s ha egy kiállítás eddigi életművemet mutatná be, nem lenne teljes e képek nélkül* — kezdte vallomását Tenk László. — *Katonának lenni — ez az élet egy sajátos formája. Sok minden sűrűsödik-keveredik benne: a próbatétel izgalma, a helytállás öröme, az egymásrautaltság és a barátság nemes érzése, a kiképzés hétköznapjainak kisebb-nagyobb örömei, vágyak, lemondások... Ez mind olyan életérzés, amely a művészt alkotásra serkenti.*

Emlékszem: a Zalaegerszegen töltött két év alatt sok vázlatot készítettem, szinte állandó „rajzolhatnékom" volt. Egy-egy darab papír és ceruza mindig akadt. Lerajzoltam társaimat, a zalai dombokat, az egymáshoz hasonló, mégis sok újat rejtegető katonahétköznapok epizódjait. E vázlatokból született meg többek közt a Központi Klubban kiállított „Arcok a szakaszunkból" című képem, amely úgy tudom, hogy feltűnést keltett...

— Az élményeken túl gazdagodott művészi kifejezőkészsége is a hadseregben?

— *Igen. Sokat rajzoltam, úgy érzem, hogy egyfajta karakteres rajzolási készség alakult ki bennem. E vázlatok elkészítéséhez gyakran csak néhány perc állt a rendelkezésemre, tehát tömörítenem és karakterizálnom kellett. Ezt időnként a karikírozás eszközével értem el, s ami tetszett társaimnak, gazdagított engem is. Ez a karikírozás jellemzi az „Arcok a szakaszunkból" című képem kilenc portréját is...*

— Mi lett a sorsa katonai témájú festményeinek, rajzainak?

— *Egy részét megvásárolta a Honvédelmi Minisztérium, jó néhány ma is látható Zalaegerszegen, a Fegyveres Erők Klubjában, számos rajzomat pedig volt katonatársaim vitték magukkal az ország különböző tájaira. Így tehát a katonaévek alatt „hírnevem" is nőtt...*

Arcok a szakaszunkból

Boncz Barnabás hadtápírnok

Fotó: TÓTH ANDRÁS

Tenk László életében a katonaévek után mozgalmas időszak következett. Építkezésen, erőműben dolgozott segédmunkásként, lapkihordást vállalt, majd egykori mestere, Bernáth Aurél vette maga mellé. 1969-ben következett be a nagy változás életében: elnyerte a Művelődésügyi Minisztérium Derkovits-ösztöndíját. Egy év múlva a debreceni nagyerdei művésztelepen műteremlakást kapott.

Debrecenben öt évet töltött. Egymás után nyíltak önálló tárlatai, s a Képzőművészeti Szövetség kelet-magyarországi szervező titkára lett. Közben Nyírbátorban képzőművészeti stúdiót vezetett rajztanároknak és középiskolás diákok számára. Képei több kiállításon díjat nyertek.

Tavaly költözött vissza Budapestre, azóta kispesti műtermében dolgozik. Háromszor vett részt a Politikai Főcsoportfőnökség és a Képzőművészeti Szövetség közös pályázatán és tavaly az „Első őrségen" című képéért második díjat kapott. A kritikusoknak és művésztársainak egybehangzó az a véleménye: katonatémájú képein érződik a katonaélet mélyen átérzett élménye.

— Mi a vágya, mit szeretne elérni a közelebbi-távolabbi jövőben? — kérdeztem befejezésül.

— *Lehet, hogy szerénytelennek tetszik, de a legnagyobb vágyam az, hogy képeimből önálló kiállítást rendezhessek a Műcsarnokban. Ott természetesen bemutatnám katonai témájú képeimet is.*

STUBER SÁNDOR

Éjszakai menet

landóan színvonalas
kkal áll a katona-
elé, de a polgári
színpadára is.

z ünnepek alatt vi-
réfás számokat, az-
ózsef Attila-műsort
nk be, és Örkény
eseiből készített ösz-
ással szerepelünk. A
ztatás mellett az a
hogy elgondolkoz-
a fiúkat a világ és
nk dolgairól — so-
programot *Balla Fe-*
csoport vezetője.

apatrádió stúdiójá-
teljes a „harcké-
". A napi kétórás
ti másfél órás ön-
sor mellett az ün-
alatt 45 perces kará-
különadás lesz. Eb-
háromnegyed órában
nét, az irodalmi
legsikeresebb szá-
gározzák, de szere-
a műsorban kará-
népszokások is —
ndre őrvezető gyűj-
és riportok hang-
l arról, hogy az or-
gkülönbözőbb tájai-
onult fiúk szűkebb
an hogyan ünnep-
rácsonyt, a szilvesz-
indemellett szó lesz
sonyok történetéről
jelentőségéről a csa-
fiatalok életében.
eat-zenekart pedig
ütt meg lehet majd
a központi ünnep-
a csapattelevízióban,
stúdióban és az al-
klubokban. Az „Or-
együttes tagjai itt
edtek össze, és azt
k, hogy a katonaidő

A KISZ-titkárok a színházjegyek elosztását beszélik meg

Mit tesz a KISZ? ÜNNEPEK TÁJÁN

letelte után is együtt maradnak. Node, addig kemény erőpróba lesz a két ünnep közötti nonstop műsor. A *Szászfalvi László* honvéd vezette zenekar vagy húsz saját szerzeményű számból álló önálló koncerttel is szórakoztatja majd a katonatársakat.

— *Egy progresszívebb rockzenét játszunk, amiben szépen megfér egymással a „Karácsony" című számunk lassú, meleg hangulatot árasztó dallama és a két hónapja megszületett „Szilveszter" lendületes, elsodró ritmusa* — magyarázza Szászfalvi honvéd, és még hozzáteszi: — *Szeretnénk, ha a fiúk jól szórakoznának.* A szórakoztatáshoz — többek között — *Nagy Gyula* honvéd, a zenekar technikusa külön is hozzájárul: disco-műsort rendez a fiúknak.

Ezek a katonák úgy beszélnek az ünnepi műsorról, mintha az természetes kötelességük lenne, és szóba sem kerül, hogy ők mikor mehetnek haza, vagy mikor pihennek. Szászfalvi honvéd tavaly karácsonykor és szilveszterkor is őrségben volt. Az idén ugyanezeket az estéket a zenekarban, a konga és a bongó dobok mellett tölti, de előtte és utána ugyancsak szolgálatban lesz.

A zene szeretete, a katonatársak szolgálata, az önzetlenség — ezek is a karácsonyhoz illő tulajdonságok.

Ajándék a gyerekeknek, a klubnak

Egy másik alakulatnál nagyszabású télapó ünnepséggel kezdődött az ünnepi program-sorozat. Az alakulatnál dolgozók közel kétszáz gyerekét látták vendégül a laktanya új egységklubjában, és *Bódis László* főtörzsőrmester, az örökös Mikulás-bácsi a megmondhatója, hogy milyen jól érezte magát a „csemetehadsereg". Ha már a gyerekeknél tartunk, elmondjuk, hogy 26-án is behozza a busz a lakótelepi gyerekeket, de szülők nélkül, hadd pihenjenek egy kicsit a felnőttek is.

Karácsonykor szép, kedves szokás az ajándékozás. A laktanyában a KISZ-bizottság gondoskodik a katonák ajándékáról — kissé rendhagyó módon. Az egység fenyőfaünnepségén magnókat, rádiókat, asztali játékokat ajándékoz az alegységkluboknak. Lesz mit odatenni a klubok kis fenyőfái alá — és persze bővülnek a játéklehetőségek is. Erre szükség van, mert az ünnepek alatt — az alapszervezetek szervezésében — asztali foci, sakk-, pingpong-, jéghoki, rex- és billiárd-csaták lesznek.

— *A KISZ-bizottságtól kapott felszerelések mellett mi is megleptük magunkat: felújítottuk, kicsinosítottuk a klubokat* — mondja *Gyimóthy Kálmán* tizedes, KISZ-vezetőségi titkár. — *A karácsony bensőséges, családi ünnep, mi itt, a klubban ilyen hangulatot szeretnénk teremteni.*

— *Nálunk is ezt igénylik a fiúk* — folytatja a gondolatot *Berényi Kálmán* szakaszvezető, alapszervezeti titkár. — *Naponta jönnek hozzám a fiúk, ötleteket hoznak és maguk is jelentkeznek egy-egy műsorszámmal. Például Badics Zoltán és Weinberger Károly honvédek furulyán szeretnének játszani, Szima Sándor honvéd pedig anekdoták előadására vállalkozott.*

Sok és jó programot terveznek az ünnepekre az alakulatnál. Hogy megvalósuljanak — biztosítani kell a lehetőségeket is. Szilveszterkor erről *Ganyecz György* hadnagy, KISZ-vezetőségi

ban a beatzenekar
Fotó: TÓTH ANDRÁS

Készül a csapatrádió ünnepi műsora

Az ünnepek előtt többszörösére nőtt a könyvvásárlási kedv

SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 346-726

Tenk László, festő- és grafikusművész

NÉPHADSEREG

1983 DEC 10

1021

Látogatás Tenk László műtermében

Az élményekből témák születnek

A véletlen hozta, hogy a közelmúltban két kiállításon is láthattam *Tenk László* festőművész munkáit. A Hadtörténelmi Múzeumban a Honvédelmi Minisztérium valamint a Képző- és Iparművészek Szövetsége közös pályázatára érkezett katonatémájú művei sorakoztak, az Átrium Szálloda kiállítótermében pedig különleges színvilágú alkotásai várták az érdeklődőket.

Csillaghegyi műteremlakásában kerestem fel a művészt. Beszélgetésünk során elsősorban arról faggattam, hogyan alakult a művészi pályafutása, és munkásságában hol gyökerezik a katonaélet hiteles megjelenítése.

— *Véletlenül kerültem a pályára* — kezdte a beszélgetést Tenk László. — *Harmadikos gimnazistaként még építésznek készültem. S amikor megtudtam, az építésznek a rajzolás mesterségéhez is érteni kell, jelentkeztem egy képzőművészeti szakkörbe. Olyan ügyesen rajzoltam, hogy végleg megszilárdult bennem az elhatározás, festőművész leszek.*

„Újoncok"

„Munkahely a Róbert Károly körúton"

Fotó: NÉMETI PÁLNÉ

Az elhatározást követte a megvalósítás. 1961-től Tenk László a Képző- és Iparművészeti Főiskola hallgatója lett, s *Bernáth Aurél* tanítványaként ismerkedett a festészet műhelytitkaival. Végül nem fejezte be főiskolai tanulmányait, és 1966-ban kétéves sorkatonai szolgálatra hívták be.

Katonaidőm sok szempontból emlékezetes marad számomra — idézte a múltat Tenk László. — *Elsősorban azért, mert művészi életpályám első két kiállítását sorkatonaként rendezhettem meg. Ez pedig nagy szó a kezdő képzőművész számára. Híradós katona voltam, de parancsnokaim lehetővé tették számomra, hogy festésre, rajzolásra is jusson időm. Rengeteg vázlatot, rajzot készítettem, kiképzési epizódokról vagy éppen katonabarátaimról, melyek nagy részét ma is őrzöm és nem titok, katonatémájú festményeimhez fel is használom ezeket a tanulmányokat. S még egy dolog történt, ami emlékezetessé tette számomra a katonaidőt: résztvevője lettem az első egervári alkotótábor megszervezésének.*

Az élményekben gazdag katonaidő után Debrecenben telepedett le Tenk László. Mint Derkovits-ösztöndíjas a művésztelepen élt és dolgozott, s a közeli Nyírbátorban vezetett képzőművészeti szakkört. Első jelentősebb művészeti díjai Szabolcs-Szatmár megyéhez kötődnek, s innen jutott ki először külföldre is. Teljesült régi vágya, eljutott a művészetek hazájába, Olaszországba, később pedig Dél-Franciaországban is megfordult. 1976-ban költözött Budapestre, s ettől kezdve Csillaghegyen él feleségével és három gyermekével.

— *Az 1984-es esztendő afféle házi jubileum lesz számomra. Ugyanis tíz esztendeje vettem részt először az akkor első ízben meghirdetett honvédelmi témájú képzőművészeti pályázaton* — mesélte Tenk László. — *Díjat akkor még nem nyertem, legnagyobb meglepetésemre azonban pályaműveimet megvásárolta a Honvédelmi Minisztérium. Természetesen, mint fiatal művésznek a pénz is jól jött, annak még jobban örültem, hogy művészi pályafutásom első mérföldköve lett a katonaidő.*

Ettől kezdve Tenk László minden évben részt vett a pályázaton, s 1977-től — első jelentősebb díjától kezdve — bekerült a pályázat élgárdájába. S ma már elképzelhetetlen a Honvédelmi Minisztérium és a Képzőművészeti Szövetség pályázati kiállítása Tenk László egyéni stílusú festményei nélkül.

Témavilága sokoldalú. Festett éjszakai őrségét, hadtápírnokot egykori szakaszából, újoncportrékat, s megörökítete a katonák pihenőjét. Műveire a személyes élmény hiteles varázsa ugyanúgy jellemző, mint a realista szemléletmód. Mindez pedig sajátos gyengéd, megértő iróniával párosul.

— *Nincs kétféle festészetem* — hangsúlyozta Tenk László. — *Akadnak művészek, akiket joggal illet az a vád, hogy saját kiforrott stílusuk mellett képesek és hajlandók a mindenkori „megrendelő" vélt ízlésének megfelelő stílusú művet alkotni. Eddigi munkásságom számomra meggyőző módon igazolta, hogy nincs szükségem efféle kettősségre. Katonatémájú műveim stílusa semmiben nem különbözik életművem más darabjaitól. A festőnek önmagának kell erkölcsi-művészi értelemben felelni munkáiért. A pillanatnyi látszatsikerekért nem adhatja fel egyetlen művész sem az ambícióit. A honvédségi pályázatra kezdettől saját stíluseszményem alapján dolgoztam, s ezt a pályázat meghirdetői mindig elfogadták. Számomra ez öröm, megtiszteltetés és kötelezettség is. Magam elé állítottam egy mércét, s ezt minden évben túl akarom szárnyalni. Nem akarok és nem is tudok megalkudni.*

K. M. I.

A legmodernel
inak a legjobban megt
ha előtte inform

T A LEGÚJABB MŰSZER- ÉS IRODAGÉP-KATALÓGUS
tetes kézikönyv magas színvonalon, beépítési rajzokkal,
al, fényképekkel és részletes műszaki adatokkal a leg-
ormációkat nyújtja a MIGÉRT-nél rendszeresen beszerez-
nűszerekről, automatikákról, iroda- és ügyvitelgépekről.

ELHETŐ: MIGÉRT REKLÁM-PROPAGANDA OSZTÁLY
apest V., Néphadsereg u. 10. Telefon: 118-796
ROLHATÓ AZ ALÁBBI SZAKUZLETEINKBEN:
zerszaküzlet
apest VI., Népköztársaság útja 2. Telefon: 117-090
üzlet
apest VII., Majakovszkij utca 59. Telefon: 420-745
küzlet
lapest VII., Kertész utca 37. Telefon: 220-887
küzlet
lapest VII., Rákóczi út 57/a Telefon: 143-471, 143-468
küzlet
lapest VI., Népköztársaság útja 2. Telefon: 117-090

Műszer- és Irodagép-értékesítő Vállalat
ktronikus mérőműszerek osztálya
dapest, Bajcsy-Zsilinszky út 37.
65

MIGÉRT

Tenk László

1021

MŰVÉSZETI DÍJASOK

SZABÓ MAGDA

Szabó Magdát nem kell bemutatni Debrecenben. Számos rokonán, barátján, iskolatársán kívül ismeri és szereti őt az olvasók, a színházlátogatók, a rádióhallgatók megszámlálhatatlan serege — a regényeken, elbeszéléseken, verseken, útirajzokon, hangjátékokon és fordításokon keresztül.

Mert Szabó Magda, bár évtizedek óta Budapesten él, egy percre sem feledte el szülővárosát. Sőt, nála jobban senki sem szereti Debrecent. Szereti tragédiákkal terhes múltját, patinás iskoláit, élő és holt alkotó embereit, a levegőjét és a nyelvét, a házait és a temetőit. Sírni tud, amikor meghallja, hogy egy-egy, számára is kedves régi épület — például a Kölcsey-ház — vagy valamelyik városrész eltűnik a rohamos fejlődés során. De szívből tud örülni is minden új kezdeménynek, amely a várost kulturáltabbá, gazdagabbá, otthonosabbá teszi.

Szereti a város kimagasló, vezérlő szellemeit. Méliusztól Maróthin, Kölcseyn, Csokonain keresztül Gulyás Pálig. Az ő számára Debrecen jelenti azt az anteuszi pontot, ahol megvetheti a lábát, ahonnan erőt és hitet merít a további munkáihoz.

Nála megérdemeltebben alig jutalmazhattak volna bárkit Debrecen város Művészeti díjával. A hűség nyerte el ez alkalommal méltó jutalmát.

Szabó Magdát nemcsak azért koszorúzta meg szülővárosa, mert egy imponálóan gazdag, változatos műfajú és mindig magas igényű, széleskörű kulturáltsággal és szenvedélyes lélekkel megalkotott életmű áll mögötte, s nem is azért, mivel munkáit húsznál több idegen nyelven olvassák világszerte, megbecsülést és elismerést szerezve a magyar kultúrának is.

Szabó Magdát most a szülővárosa iránti, már-már rajongásnak tűnő hűségéért és szeretetéért jutalmazták. Ez a szeretet azonban nemcsak abban nyilatkozik meg, hogy az írónő, aki Európa nagy részét és Amerikát is jól ismeri: Debrecent tartja a világ legkülönb városának, s büszke arra, hogy itt született; s nemcsak abban, hogy ő is belebetegszik, akár Móricz Zsigmond, ha évente néhányszor nem látogathat haza, hogy megpihenjen, hogy teleszívja magát Debrecen levegőjével, hogy felkeresse gyermekkora emlékhelyeit. Szabó Magda, aki minden rezdülésében, minden gondolatában elsősorban író, városa iránti rajongása olyan remek alkotásokban is kifejezte, mint a gyermekkora Debrecenéről szóló *Ókút* című regényes emlékezése, vagy a tavaly ritka sikerrel bemutatott *Kiálts város!* című drámája. A Művészeti díj indoklása szintén ezt a művet emeli ki. Joggal, mert ennél hitelesebben és művészibben kevesen ábrázolták Debrecen történetét, a város lelkiségét. Ez a dráma azt is példázza, hogyan kell küzdenie egy közösségnek a puszta létért s hogyan kell helyt állnia a több felől szorongattatásban; s azt is, hogyan kell a sorsfordító történelmi pillanatokban az egyéni érdeket alárendelni a közösségnek — akár vezetők vagyunk, akár polgárok.

Tanúja voltam nemrégen Szabó Magda két író-olvasó találkozójának. Az egyiken értelmiségiekkel beszélgetett a Zenei Klubban, a másikon főleg fiatal munkásokkal a Járműjavítóban. Magam is meglepődtem, amikor a munkások épp olyan érdeklődéssel, belső azonosulással s éppen a színdarab által felkeltett lokálpatriotizmussal vitáztak a Kiálts város! történeti és emberi problémáiról, aktuális vonatkozásairól, a főhősök jelleméről, akár az értelmiségiek.

Bizonyos, hogy a mostani elismerés még közelebb hozza egymáshoz a várost és az írót. S reméljük, ebből a vonzalomból még újabb, városunk életével foglalkozó művek is születnek.

SIMOR OTTÓ

Sokoldalú művész. Játszott operett főszerepeket, vígjáték hősöket, karakter figurákat. 1946-ban lépett először színpadra és 1958 óta a Csokonai Színház tagja. 1966-ban Jászai-díjjal tüntették ki, október 19-én a debreceni Városi Tanács Művészeti díját kapta.

— A Művészeti díj különös öröm. Öröm, mert annak a városnak a szeretetét és megbecsülését jelenti, amelyben tizenhat éve élek, s amelynek színházában tizenhat éve játszom. Színészi pályám legjelentősebb állomásai kapcsolódnak a Csokonai Színházhoz. A bonviván szerepek mellett is játszottam el a felejthetetlen vígjátéki hősöket: a Vízkereszt Malvolióját, a Makrancos hölgy Petruccióját, a Nadrág igazgatóját. Legkedvesebb operettem, a Víg özvegy Danilóját is Debrecenben formálhattam meg. A Művészeti díjat úgy érzem, több mint másfél évtizedes színészi munkámért kaptam.

— Pécsre szólított az első szerződésem, majd több vidéki színházban játszottam, de tulajdonképpen a Miskolcon eltöltött hét év érlelt színésszé. Igazi műhely volt akkor a színház! Az ötvenes években kezdtük megújítani az operettet, új stílust teremtettünk. Én voltam az átdolgozott Csárdáskirálynő első Edvinje, a Luxemburg grófja Brissardja. De játszottam nagy prózai szerepeket is, a Bánk bánban Ottót, a Warrenné mesterségében Frankot. Itt, ebben a műhelyben alakult ki színészi egyéniségem. Volt úgy, hogy egy nap három különböző előadásban léptem fel.

— A debreceni évek új feladatokat jelentettek. Itt játszottam el a nagy vígjátéki főszerepeket. A tragikomikus hősök vonzottak. Ezeket a figurákat szerettem megformálni igazán. Valahogy mindig féltem az énekes szerepektől, az ilyen feladatokhoz mindig jó diszpozíció, jó forma kell. Mi lesz, ha berekedek? A vígjátékok prózai szerepei izgalmas és új művészeti erőpróbát jelentettek. Az új feladatok művészi megvalósítása permanens izgalomban tartott évekig.

— Minden díj, elismerés gondolkodásra és önvizsgálatra késztet. Mit ér mindaz, amit az elmúlt években színpadon megalkottam? Nyomaszt napról napra művészeti életünk Budapest centrikus szemlélete. Debrecenben mindent megkaptam, sikerem volt, de ott bujkál mégis a nézőkben a kínzó kérdés: ha igazán jó színész lenne, már régen elvitték volna Budapestre. Igen, néha-néha én is szerettem volna megmérni képességeimet egy-egy fővárosi produkcióban, valójában mire vagyok képes? De mégis hiszek abban, hogy itt Debrecenben, az európai hírű egyetemek városában is lehetne európai hírű színházat csinálni. Mert a fővároson kívül élő embereket is igazi színházi élményhez kell juttatni. Csak el kellene egyszer már hinni, hogy vidéken is vannak jó színészek. Persze jelenleg hiányoznak a vidéki társulatokból a tiszteletet parancsoló nagy egyéniségek. Szerepről szerepre mindig meg kellene újulni. És ez az érzés nagyon nyomasztó.

— Sok szép szerepet kaptam az elmúlt években, és remélem, hogy még eljátszhatom azokat, amelyek eddig elkerültek. Egy színésznek mindent kell játszania. Én akkor vagyok boldog, ha prózai és énekesi feladatot is kapok. Mindig arra törekszem, hogy a néző be tudja fogadni azt, amit közvetíteni akarok. A színház csak tömegcentrikus lehet. A gépművészet a tv, rádió versenytársa vált. Erre is gondolni kell. Életünk harc és perlekedés. A művészet gyakran évtizedekkel megelőzi korát. A színész is gyakran találja magát szemben meg nem értéssel, de mindig kell annyi erőnek lenni bennünk, hogy meg tudjunk újulni. Le kell győzni az előítéleteket, és mindig keresni kell azt, ami a megoldás felé vezet.

Dinamikus alkat, erős egyéniség. Most, hogy a színházról beszél, úgy érzem, hogy egy önmagával is vívódó, a színház és ezen belül a debreceni színjátszás problémáit tudatosan elemző emberrel állok szemben. Aki mindig azt kutatja, hogyan lehetne Debrecenben olyan színházat teremteni, amely eloszlatná kétségeit.

SZABÓ LÁSZLÓ

A Csokonai Színház zeneigazgatója, a debreceni MÁV Filharmonikus Zenekar vezető karmestere, a Magyar Zeneművész Szövetség tiszántúli csoportjának titkára.

Művészeti díjat kapott „az opera-előadások és -hangversenyek magas színvonalú dirigálásáért, a debreceni operaegyüttes művészi fejlődése érdekében végzett munkájáért, az opera népszerűsítése, a zenei nevelés terén végzett tevékenységéért".

— Nem szerénykedni akarok, de nagyon meglepett a díj. Éppen az NDK-ból jöttem haza, ahol két koncertem volt, amikor tudomásomra jutott, hogy én is a kitüntetettek között leszek. Azt mondhatnám, hogy ez volt a nagy, kellemes meglepetés, ami itthon fogadott. Most nagyon boldognak érzem magam; minden gondom, bajom ellenére is. Boldognak, mert azt csinálhatom, amit a legjobban szeretek, és ráadásul el is ismerik a munkámat.

Ez a kitüntető elismerés emlékei felelevenítésére késztette. Elgondolkodott Debrecenbe kerülésének körülményein. A szerencsén, a véletlenen. Tizenkét évvel ezelőtt még aligha gondolt arra, hogy Debrecenben telepszik le, s hogy nagyon otthonosan érzi majd magát Tiszántúl központjában. 1962-ben ismerkedett meg a debreceni MÁV Filharmonikus Zenekarral: egyik kollégáját helyettesítette, még főiskolásként. S a beugrás, a helyettesítés olyan jól sikerült, hogy a Csokonai Színház akkori zeneigazgatója, Rubányi Vilmos emlékezett erre a koncertre, és Szabó Lászlót utolsó főiskolai éve idejére leszerződtette Debrecenbe.

— Az az igazság, hogy hozzánőttem ehhez a városhoz, és belenőttem a színházba. Ezt a környezetemet, a színházat és a zenekart úgyszólván első számú otthonomnak érzem. Otthonomnak, mert terveim megvalósítására lehetőséget ad. Néhány év óta Kertész Gyula rendező-igazgató barátommal tervszerűen kezdtük el a Verdi-ciklust, s úgy hiszem, műsorpolitikánk a közönség zeneértését és stílusnevelését szolgálja. Terveink között szerepel természetesen az is, hogy a közönségünket és együttesünket el tudjuk juttatni Mozarthoz, Wagnerhez is! De a modern operákhoz is! Amikor tehát többen felvetik, hogy miért csak Verdit játsszunk, miért nem mutatunk be modernebbeket is, nyitott kapukat döngetnek.

Ezek tehát a tervek, a távolba látók. A közelebbiek pedig:

— A díj átvételekor az volt az első gondolatom, hogy néhány nap múlva — az azóta már lezajlott — hangversenyen, a debreceni MÁV Filharmonikus Zenekar idei első, Csajkovszkij-koncertjén, aztán pedig A végzet hatalma bemutatóján kellene valamit bizonyítanom.

És persze kívánságok is megfogalmazódtak benne:

— Mi mást is kérnék egy mesebeli varázslótól, a három kívánság teljesítőjétől, mint azt, hogy tudjon megerősödni a színház operaegyüttese, énekkara, és persze a MÁV Filharmonikus Zenekar is. Ez egy kívánság ugye, de háromnak is fölfogható. Ha részletezni akarnám kívánságomat, vagy inkább mondjuk úgy, hogy vágyamat, akkor azt mondanám, hogy opera-előadásaink mindinkább közelítsék meg a nagy operaházak előadásainak színvonalát. Továbbá: megoldódjanak a színház, az énekkar és a zenekar létszámgondjai. És telhetetlen vagyok, ha azt is kívánom, hogy mielőbb hozzájuthassanak a debreceniek egy jó hangversenyteremhez?!

A művészeti díjas karmestert most mindennél inkább foglalkoztatja A végzet hatalma bemutatója, de már készül a következő nagy feladatra is: a Rádiózenekarral Budapesten lesz hangversenye. Előbb úgy volt, hogy a Rádió egyenes adásban közvetíti a koncertet, ám a zenekar turnéja miatt a felvétel mellett kellett dönteni. Ravel Pavanéjét, Liszt Haláltáncát és Muszorgszkij Egy kiállítás képei című művét Szabó László vezényletében hallhatják majd tehát a zene kedvelői. A feladatot, akárcsak a művészeti díjat, megtiszteltetésnek érzi a karmesterzeneigazgató.

TENK LÁSZLÓ

Beszélgetésünk a művészeti díjra vonatkozó kérdéssel kezdődött, és oda torkollott, ahova mindig, ahányszor csak találkoztunk és alkalmunk volt néhány mondatot váltani: a művész közéleti szerepléséhez. *Tenk László* közérdeklődése vitathatatlanul nagyfokú, belső igényből, fűtöttségből fakadó.

— Örültem, persze, hogy örültem a díjnak. Azt éreztem és érzem, hogy kötődöm ehhez a városhoz. Kerestem tehát a kapcsolatot, és kerestem a lehetőséget, hogy segítsek abban, amiben leginkább tudok. S ha szándékom nem maradt visszhangtalan, igénybe vettek, örültem.

Íme, máris ott tartunk a beszélgetésben, ahol annyiszor... Szavai nyomán kitágul a műterem, megjelenik a leendő Újkerti lakótelep, amit talán valóban közösen segít megalkotni a munkaközösség, amely az Építőművészeti és a Képzőművészeti Szövetség területi szervezeteinek támogatásával nemrég kelt életre.

Tenk László hosszú ideig volt a Magyar Képzőművészeti Szövetség Kelet-magyarországi Szervezetének titkára, már abban az időben gondozta e terv megvalósulását. Érthető az öröme.

— Az új lakótelep most kerül a tervezők razjasztalára. A munkaközösség készül a részvételre. Pontosan körvonalazzuk elképzeléseinket az illetékes vezetőknek, amit elmondtunk nem maradt visszhang nélkül. Még néhány adminisztratív nehézséget kell elhárítani, és hozzákezdhetünk a konkrét munkához.

— Tetemes időt igényel ez, és még sok más is. Nem vonnak el ezek sok időt a műteremtől, nem sínyli meg néhány készülő kép?

— Nem tagadom. Együtt jár velem ez a gond, hisz nemcsak az állványon van készülő kép, hanem bennem is, gondolatilag. Sokszor halasztom tehát saját munkámat, bár ez így nem egészen pontos fogalmazás. Arról van szó, hogy azt is művészi munkám részeként kell kezelni, amit másutt, például a munkaközösségben végzek, vagy végzek majd. Mint ahogy a korábbi fiktív épülettervekhez kapcsolódó elképzeléseim, egyfajta tanulmányként, részeivé váltak alkotásaimnak. Azért úgy, mert számukra a tőlem megszokott formákban nem találtam megfelelő lehetőséget, azaz más területen — műfajban — is el szeretném mondani, ami bennem van.

— Egyébként valóban nem tudok nemet mondani. Ha hívnak valahova, megyek. Szeretek találkozni az emberekkel. Szeretek velük beszélgetni. Ezért voltam mindig jókedvű résztvevője az üzemi tárlatoknak, ezért vállaltam örömmel a Bemutatjuk... sorozatból rám eső részt. Mindig csak azt mondom magamnak, legközelebb jön a „nem". Ez azonban halasztódik, és csak szándék marad.

Tenk László továbbra is vezeti a nyírbátori képzőművészeti kört, továbbra is elmegy tárlatot vezetni az üzemi kiállításokra, továbbra is elmegy az ifjúsági klubokba, fiatalokkal beszélgetni, fiatalokat tanítani.

Szűkebb hazánk kulturális életének nem csak alkotásaival aktív résztvevője, alakítója, hanem ennél többet kaptunk és kapunk tőle egy-egy eszmecserén, beszélgetésen vagy TIT-előadáson.

Az újabb faggatódzó kérdéseimre válaszolva mondta:

— Nagyon jól érzem magam akkor is, ha kilépek a megszokott formák közül. Azt tartom: amíg bírom energiával, amíg bírom fantáziával, alkotókedvvel, addig ez kötelességem is. Szeretném, ha több közünk lenne ahhoz, ami a mienk. Ne csak tulajdonosi viszony fűzzön bennünket környezetünkhöz, hanem mind több emberi tartalom is.

Írták: Tóth Endre — Filep Tibor — Márkus Béla — Szöllősy Tibor

1974 OKT 27
Hajdúbihari Napló
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-088, 337-748,340-726

Értesítjük kedves vevőinket,

hogy a mezőgazdaság időjárás okozta súlyos helyzete miatt

az alkatrész forgalom október 25-ével újból megkezdődik

Az őszi munkák zavartalan biztosítása érdekében az osztály további intézkedésig szombaton 16, vasárnap 13 óráig ügyeletet tart.

AGROKER

ALKATRÉSZ OSZTÁLY

Telefon: 12-580.

Kezdő műszaki rajzolót alkalmaz az

XIII. sz. AUTÓJAVÍTÓ VÁLLALAT
Debrecen,
Balmazújvárosi út 14. szám.
Jelentkezés a technológiai osztályon

A HAJDÚ
VÁLLALA

FELVÉTELR

LAKATO
SZERELŐ
BETONO
Munkáss

JELENTKEZÉS A MUNKAER
Debrecen, Kálvin tér 11. szám.

MEGLEPETÉS!

Már hétfőn keresse fel

debreceni és vidéki szaküzleteit!

VEGYIPARCIKK · KISKERESKEDELMI

Jól jár, kellemes meglepetésben lesz része!

A VOLÁN 6. sz. Vállalat Debrecen, Szoboszlói út 2—4. (III. em. 309. szoba) felvesz utókalkulátort közgazdasági technikumi végzettséggel.

A Debreceni Házgyár felvételre keres vagyonőröket. Jelentkezés a Házgyár rendészetén. Debrecen, Balmazújvárosi út 10.

A Hajdú megyei Állami Építőipari Vállalat felvételre keres dömpervezetőket. Jelentkezés a munkaerőgazdálkodáson. Debrecen, Kálvin tér 11.

III. ker. hivatal műszaki osztálya keres építész, építő- vagy üzemmérnök építésztechnikus, valamint gyors és gépíró munkavállalókat. Államigazgatási gyakorlattal rendelkezők előnyben. Jelentkezés írásban. Cím: Szabadság u. 26. műszaki osztály vezetőjénél.

Felveszünk női munkaerőt ruhatárosnak. Érvényes egészségügyi könyv szükséges. BARNEVÁL, Debrecen, Diószegi út 1.

Debreceni Vízművek Vállalat keres azonnali belépéssel többéves gyakorlattal rendelkező vízvezetékszerelőket, gépjármű-vezetői jogosítvánnyal és nehézgépkezelői jogosítvánnyal rendelkező munkavállalót, valamint tehergépkocsi-rakodókat. Fizetés megegyezés szerint. Jelentkezni lehet Hatvan u. 12—14. Munkaügyi osztály.

Fiatal, adminisztrációban jártas gépírót azonnal felvesz a Debreceni Temetkezési Vállalat, Béke útja 13.

A Budapesti Geodéziai és Térképészeti Vállalat keres külszolgálatos munkára ács, kőműves, vasbetonszerelő szakmunkásokat, valamint segédmunkásokat. Jelentkezés a vállalat munkaügyi osztályán, Budapest XIV. Bosnyák tér 5.

Vízkutató és Fúró Vállalat felvesz változó munkahelyre gépkezelőt és segédmunkásokat, valamint villanyszerelőt. Jelentkezni lehet a vállalat munkaügyén, szombat kivételével. Debrecen, Monostorpályi út 29. szám alatt.

Jól gépelő tmk-adminisztátort, egy fő 6 órás fiatalkorú kisegítőt és nyugdíjas elszámoltatót felvesz a Tejüzem. Egészségügyi könyv szükséges. Jelentkezés: Postakert u. 2.

A Debreceni Közlekedési Vállalat felvesz gyakorlattal rendelkező gyors- és gépírót, lakatos, hegesztő, műszerész szakmunkásokat, kocsivezetőket, vágánytisztító, útépítő segédmunkásokat. Jó kereseti lehetőség, az útépítő segédmunkásoknál minden héten szabad szombat. Jelentkezés: Blahánné u. 2.

Horizontesztergályos, esztergályos, géplakatos szakmunkásokat, férfi segédmunkásokat és őrportásokat (nem nyugdíjas) felvesz a Fémfeldolgozó Ipari Szövetkezet, Vágóhíd u. 3. A.

A Gabonafelvásárló Vállalat Híd utcai telepére őri munkakörbe, a Hámán Kató úti telepére árukezeléshez segédmunkásokat vesz fel. Jelentkezés mindkét helyen de. 8—16 óráig.

A MEZŐGÉP Vállalat központi gyáregysége, Debrecen, Szoboszlói út 50. azonnali belépéssel alkalmaz lakatos, hegesztő, esztergályos, marós szakmunkásokat. Bérezés megegyezés szerint. Jelentkezés a munkaügyi előadónál.

A Ceglédi Építőipari Vállalat (Cegléd, Damjanich u. 5.) parkettás, hidegburkoló és segédmunkásokat vesz fel. Jelentkezni lehet szombat kivételével mindennap 8—16.30-ig a vállalat munkaügyi osztályán.

Dolgozókat alkalmaznak

A TIGÁZ hajdúböszörményi kirendeltsége közgazdasági technikumi végzettséggel rendelkező, adminisztrációban jártas adminisztrátort azonnali belépéssel felvesz. Fizetés megegyezés szerint. Jelentkezés: böszörményi kirendeltség, Bíró Péter u. 54.

Villanyszerelő-ipari vállalat felvételre keres villanyszerelőket, szerelő, lakatos szakmunkásokat, segédmunkásokat. Miskolc (LKM), Ózdi Kohászati Üzemek, Hejőcsaba, Új Cementmű építkezés munkahelyeinkre. Jelentkezés: Lenin Kohászati Művek VIV 2. sz. üzem kirendeltsége. Ózdi Kohászati Üzemek VIV-kirendeltség, Hejőcsaba Új Cementmű VIV-kirendeltség.

Könnyű- és nehézépítőipari gépkezelőket azonnali belépéssel felveszünk. Építőipari Szövetkezet, Fokos u. 7., gépcsoportvezető.

Felveszünk képesítéssel, gyakorlattal rendelkező anyagkönyvelőket, gépírni tudó, számlázásban jártas dolgozókat. BARNEVÁL, Debrecen, Diószegi út 1.

Azonnali belépéssel alkalmazunk lakatos, marós, esztergályos, festő szakmunkásokat, továbbá takarítónőt, fűtőt (lehet nyugdíjas is), valamint segédmunkásokat. Hőszolgáltató és Vasipari Vállalat, Debrecen, Tüzér u. 4. (Zákány utcából.)

Géplakatost, lakatost felveszünk. Kompresszorkezelői vagy hegesztővizsgával előnyben. Debreceni Á. G., Konzervgyárral szemben, hűtőtároló.

Helyettesítő cseretelep-vezetőt azonnali belépéssel felvesz a TIGÁZ debreceni üzemegysége. Jelentkezés: Mikepércsi út 2.

A TIGÁZ debreceni üzemegysége üzemfenntartási csoportja azonnal felvesz segédmunkást. Fizetés megegyezés szerint. Jelentkezés: Mikepércsi út 1., üzemfenntartás.

Gépipari szakközépiskolát végzett fiatalokat, gyakorlattal rendelkező villanyszerelőket, betanított lakatosokat, valamint férfi segédés betanított munkásokat felveszünk. BIOGAL Gyógyszergyár, Debrecen, Pallagi út 13.

A Bőripari Vállalat 5 napos munkahétre betanított munkára nődolgozókat és hegesztővizsgával rendelkező lemezlakatost felvesz. Jelentkezés Debrecen, Vágóhíd u. 3.

Belső ellenőrt ipari gyakorlattal és legalább közgazdasági technikumi végzettséggel azonnali belépéssel keres a Tisza Cipőgyár debreceni gyára, Hét vezér u. 16.

A MEZŐGÉP balmazújvárosi gyáregysége felvételre keres gyakorlattal rendelkező gyors- és gépírót, lakatos, hegesztő szakmunkásokat és segédmunkásokat. Jelentkezés a gyáregység főmérnökénél.

Azonnali belépéssel felveszünk szakmunkásokat, szakma nélküli dolgozókat öntödei munkára, alumíniumöntödébe. Fiatal szak- és betanított dolgozókat szerelési területekre. Munkásszállást biztosítunk. Kismotor- és Gépgyár 4. sz. Gyáregysége, Budapest XIII. ker., Frangepán utca 30.

A Debreceni Ruhagyár takarítónőt keres felvételre. Jelentkezés a munkaügyi osztályon.

A TIGÁZ debreceni üzemegysége felvételre keres részmunkaidős takarítót, pénzbeszedőt és építési üzemünkre segítőt. Jelentkezés: Mikepércsi út 2.

FELVESZÜNK

gázkazánkezelőket, autóbuszvezetőt, férfi és női betanított, továbbá raktári munkásokat.

HUNGÁRIA MŰANYAGFELDOLGOZÓ VÁLLALAT

2. SZ. GYÁREGYSÉGE
Debrecen, Kishegyesi út.
Jelentkezés a munkaügyi osztályon.

MAGYAR GÖRDÜLŐCSAPÁGY MŰVEK

felvételre keres

FÉRFI ÉS NŐI BETANÍTOTT MUNKÁSOKAT FIATALKORÚ FIÚKAT, LÁNYOKAT 4—6 ÓRÁS FOGLALKOZTATÁSRA ÉS BETANÍTOTT MUNKÁS ÁTKÉPZÉSRE.

Jelentkezni lehet Debrecen, Szabadság útja 113., munkaerő-gazdálkodási csoportnál.

MÉG MINDIG CENTRUMHÉTFŐ

Október 28-án

Függönyök, műszáltöltésű paplanok

20%

CENTRUM ÁRUHÁZ DEBRECEN

Fiatal közgazdasági vagy gépipari szakközépiskolát végzett férfiakat

anyaggazdálkodó

és

anyagbeszerző

munkakörbe felveszünk.

JELENTKEZÉSEKET

önéletrajzzal együtt „Tárgyalóképes 297 849" jeligére a Magyar Hirdetőbe kérjük leadni.

APRÓHIRDETÉSEK

HÁZ

Beköltözhető, még nem lakott 93 négyszögöl telken épült kétszoba komfortos, igényes kivitelű családi ház garázs és melléképülettel készpénzért + OTP-átvállalással eladó. „Új családi ház 297864" jeligére a hirdetőbe.

Azonnal beköltözhető szoba, konyhás komfort nélküli házrész eladó. „Lorántffy utca" jeligére a kiadóba.

LAKÁS

Minigarson öröklakás eladó. Dienes János u. 25. III. em. 66.

Másfél szoba összkomfortos VII. emeleti szövetkezeti, 50 négyzetméteres lakásom eladom vagy budapestire cserélem. Megtekinthető vasárnap. Március 21 tér 4/B. VII. em. 50.

ALBÉRLET

Fiatal házaspárnak különálló bútorozott szoba kiadó. Nyíl u. 48.

INGATLAN

Lahner u. 1. alatt 250 négyszögöl szőlővel beültetett telekkönyvileg parcellázott házhelyek, nyitásra kerülő utcafrontra eladók. Vígkedvű M. u. 17.

JÁRMŰ

Eladó 601-es Trabant Combi karosszéria kárpittal együtt, 600-ra átszerelhető. Érdeklődni: Debrecen, Bojta út 3. sz. alatt Móricz Imre autófényezőnél.

BÚTOR

Mindenféle szép bútor vétele és eladása. Arany János u. 13.

ÁLLAT

Új Founlandi alom Sárospatakon! Nemzetközi kitűnő, Hungária győztes fiatal szukától és Sambó többszörös győztes dán import kantól augusztusi születésű kölykök kaphatók. Pethesné, Sárospatak, Várkert u. 3.

NSZK vérvonalú, kitűnő minősítésű szukától és NSZK import kantól származó német juhász kölykök sporttársi áron eladók: 4273 Hajdúbagos, Mester u. 4.

EGYÉB

Bokorrózsa 300 fajta, díjtalan árjegyzék. Váczy, Budapest XI., Szabadság út 48.

Új gyermek mélykocsi olcsón eladó. Debrecen, Csapó u. 96. X. 28.

Rózsakülönlegességek legnagyobb választékban, prima minőségben. Hajász rózsaszakértőtől vásárolhatók. Díjtalan árjegyzék. 1281 Budapest, Pf. 5.

Belvárosban „A"-típusú garázs eladó. Érdeklődni 11-660-as telefonon.

Elvesztettem pénztárcámat csütörtökön, október 24-én, délelőtt a Csillag Csemege Áruházban. Megtalálóját kérem, hogy tartalmát a pénz kivételével a benne levő címre juttassa el.

Megvételre felajánlunk

2 db MB 10-es darut

Debreceni Fokos utca 7. szám. Építőipari Szövetkezet,

Ügyintéző: Puskás Mihály. Telefon: 17-347.

Mezőgazdasági üzemek, vállalatok!

Rendkívüli kedvezmény az őszi betakarításhoz!

Pótkocsik és az U—650 M traktor

20% engedménnyel

vásárolható 1974. december 10-ig.

AGROKER VÁLLALAT

4013 DEBRECEN, DIÓSZEGI ÚT 3—5. SZÁM.

TELEFON: 12-580

KÖNNYÍTSE MEG A MÁSODIK MŰSZAKOT MOST VÁSÁROLJON HÁZTARTÁSI GÉPET

NOVEMBER 9-IG

centrifugához	150 Ft értékű
mosógéphez	150 Ft értékű
porszívóhoz	100 Ft értékű

AJÁNDÉKUTALVÁNYT ADUNK

DÍJTALAN HÁZHOZSZÁLLÍTÁS

CENTRUM ÁRUHÁZ DEBRECEN

ÉRTESÍTJÜK kedves ügyfeleinket, hogy az összerakható

FORFA

garázs megérkezett.

Egyasztói ára: 10 500 Ft.

KELET-TÜZÉP

201. sz. telep
Debrecen,
Mikepércsi út.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy felejthetetlen jó férjem, édesapánk, nagyapánk, nászunk

ARANY ISTVÁN
DKV-nyugdíjas

85 éves korában elhunyt. Drága halottunktól 1974. okt. 29-én, kedden de. 9 órakor veszünk végső búcsút a Köztemető I. o. ravatalozójában polgári szertartás szerint, majd hamvasztás után helyezzük örök nyugalomra.

A gyászoló család

Lakás: Rákóczi u. 21.

Szívünk legmélyebb fájdalmával, összetört szívvel tudatjuk mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy a legdrágább férj, édesapa, drága jó vőm, testvérünk, sógorunk, nagybátyánk és rokonunk

POCSAY DEZSŐ

reklám-propaganda osztályvezető

türelemmel és bizakodással elszenvedett, hosszú, súlyos betegség után, önfeláldozó és mindnyájunk számára példamutató élete 51. évében, boldog házasságának 28. évében, örökre itthagyta szeretteit. Felejthetetlen halottunk végakarata szerinti hamvasztás utáni búcsúztatása 1974. október 30-án, szerdán délután 14 órakor lesz a Köztemető I. o. ravatalozójából, polgári szertartás szerint.
Drága emléke közöttünk marad.
Bánatos felesége, egyetlen fia és a gyászoló család
Lakás: Debrecen, Pápay József u. 20.

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1979 81

KÖNYVTÁROS

Tellinger István

grafikusművész

1021

gyan valósul m
el könyvtári tö

ngyelországi szaksajtó taval

ény 1968. április 9-én szüle
nagy megelégedéssel és m
nyabb szintű és kevésbé át
dszerré a lengyel könyvtár
sz.), hogy „több vonatkozás
k alapjául is szolgált".
-ban tehát nem véletlenül
ot, illetve az addig megtett
viselő Kulturális és Művész
főhatóság a törvény végreh
utasítást és irányelvet — t
vtárak nyilvántartása kötel

1972 JUN 101

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Magyar Hírlap

Tenk László

1021

MAGYAR HÍRLAP

Tenk László: Út a fény felé. — A debreceni és Hajdú-Bihar megyei fiatal alkotók Együtt című antológiájából

MAGYAR HÍRLAP

GYÓNI GÉZA SÍRJA

A Magyar Hírlap május 19. és 22. számában megjelent, Gyóni Gézáról szóló tudósításaikhoz — melyekben beszámoltak arról, hogy Gyón és Dabas egyesített községek tanácsának kérésére a szibériai Krasznojarszk város honismereti és történelmi bizottsága kutatja a költő sírját — az eredmény előmozdítására kiegészítés és helyreigazítás céljából, néhány megjegyzést kell fűznöm.

Gyóni Géza halála óta 55 év telt el. Emberi emlékezetre tehát hagyatkozni nemigen szabadna. Az általam közlendőket azonban akkori naplóm alapján, a hadifogságból való visszatérésem után rövidesen „Éhség, Árulás, Przemysl" és „Éhség, Forradalom, Szibéria" című, több kiadást megért könyveimben, megfelelő dokumentumok és képek kíséretében közreadtam, s így arra támaszkodva, helyreigazíthatom az említett cikkekben foglalt, jelentős tévedéseket.

Achim Géza, aki később írói nevén, mint Gyóni Géza vált elismert költővé, póttartalékos pionírként került 1914 nyarán Przemysl várába. 1914. október 4-én az orosz körülzáró hadsereg borzalmas hevességű támadást intézett a vár Werk I. jelzésű erődje ellen. Ekkor került sor a leghevesebb ágyútűzben Gyóni éjjeli telefonvonal-helyreállítási bevetésére. A néhány napig tartó ostrom rémségeinek hatása alatt írta meg „Csak egy éjszakára..." című híres versét. A várbeli „Tábori Újság" közölte a verset, s akkor talált rá öccsére, Achim Mihályra, aki honvéd főhadnagyként később, a lembergi ütközet után került csak a várba.

A két testvér a vár eleste után Kijeven és Moszkván át Alatyrba került.

Krasznojarszkba 1916 elején érkeztek Alatyrból. A költő kedélye ekkor már borongós. A hazulról kapott jó hírek — Petőfi-társasági tagsága, képviselői jelöltsége, könyvsikere, mind [illegible] állít egy hatalmas, lepattogzott zománcú lavórt, s Bóna András ezredorvos rendelkezésére kezdődik az „edzés". Egymás hátát hideg vízzel vörösre kell dörzsölnünk. „Edzeni kell a bőrt, gyorsítani a vérkeringést, védeni a tüdőcsúcsokat!" Tulajdonképpen csak Achim Mihály tüdeje van megtámadva, de mert „senkinek sem árt a kúra", valamennyien végigcsináljuk.

Mihály ezenkívül, étvágyának fokozására arzéninjekciókat kapott, és ismételten kreozot-kúrára megy a tábor kórházába. 1917. június 8-án szíve felmondja a szolgálatot. Temetése elviselhetetlen megpróbáltatás a költőfivér számára. Eltemette imádott öccsét, de szemmelláthatóan lelkét is vele. Vaságyára dőlve nappal elmélyed lelkében a sors végzetes útjain, késő éjjeli órákban írja keserű hangú verseit.

1917. június 16-án kórházba kellett szállítani, és ott június 25-én meghalt. A boncjegyzőkönyvből: „Heveny zavarodottságban halt meg, de a halál közvetlen oka mégis inanitio (éhhalál). Nyálkahártyái ugyanis már nem választottak ki több gyomornedvet, gyomorsava is elapadt, s így a mesterséges úton végzett táplálás is eredménytelen volt... Agya rendkívül fejlett, jóval átlagon felüli volt. Jelei mutatkoztak egykori agyhártyagyulladásnak is... A szív hátsó fala igen gyenge volt..."

Tévedés az előző cikkben közölt állítás, hogy a „hazatérés szép reménye bizonytalanra fordult", s ez a körülmény, valamint „a táborban ekkor felütött ragályos-halálos betegség" okozta volna a költő elhunytát. A kiütéses tífuszjárvány ekkor már több mint 2 éve lezajlott volt. Éppen azért téves az a közlés is, hogy a költőt, a ragály miatt, tömegsírba temették volna.

Tiszti küldöttségünk tagjaként magam is elkísértem Gyóni Gé[illegible]

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 APR 8

HAJDU-BIHARI NAPLÓ

Debrecen

Tenk László

1021

TENK LÁSZLÓ: PORTRÉ

OO. SZ.

rmék
alkalmas.

'CA 48.

KERES AZONN
BELÉPÉSRE.

Jelentkezés szemé
vagy írásban a vá
személyzeti osztál

mondunk hálás kö-
testvéreknek, jó ro-
ismerősöknek és mind-
kik felejthetetlen ha-

Mély fájdalomm
hogy szeretett jó
anyósom és rokonun

ÖZV. KÖSZEGI I

Ahol egyszer megbecsültek, oda visszatérek

BESZÉLGETÉS TENK LÁSZLÓ FESTŐMŰVÉSSZEL

ZSOLNAY LÁSZLÓ

Csúf, esős októberi délelőtt van. Persze nincs esernyőm! Kapaszkodok fel a Rókahegyre. Minden ismeretlen, még sohasem jártam erre. Bizonytalan érzés tölt el. A nappali félhomályban kicsit riaszt a környék. Nem éppen szépeket gondolok a képzőművészetről. Egyszer csak ismerős lesz a táj. Kísérteties érzés. Tenk László festményeinek

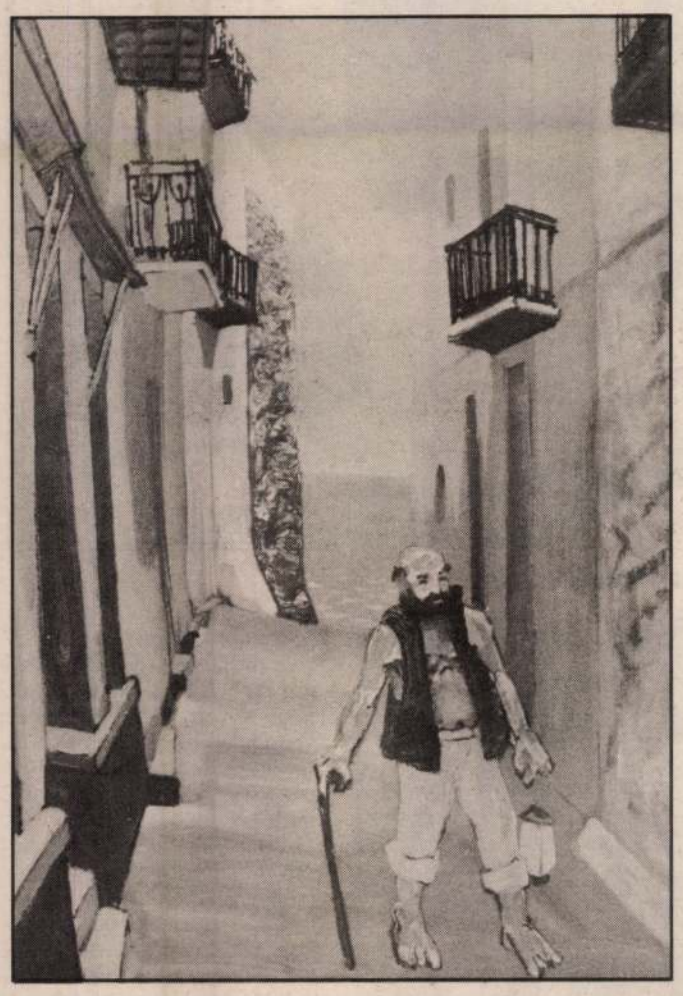

Ember lámpával

színhelye köszönt rám. A borongós homályban magam is Tenk alakjaként bolyongok, sötét figuraként keresem az utat a rám nehezedő tájban. Nem lepődnék meg ha szembejönne velem vándora, vagy az ismeretlent hangszerével riasztó dudása. Végre megérkezek. A mosolygós festő láttán oldódik bennem a feszültség. A műteremben tájképek. Nem amiket az előbb a valóságban átéltem, mediterrán napsütés, vidám színek játszanak a krétai házakon. Cseng a telefon:

— Tenk Laci — szól a kagylóba a festő.

Mosolygok. Már jó kedvem van.

— *Még sosem mondták ilyenkor, hogy küld a telefonhoz apádat?* — kérdezem.

— Nem, úgy látszik van valami komoly a hangomban.

Nézegetjük a képeket. Egy szolnoki kiállításra készülünk.

— *Jellemző, félre nem ismerhető festészeti világ a tiéd. Van ennek megnevezhető, tudatos előképe?*

— Azt hiszem nagyon sok előképe van az én festészetemnek, úgy a magyar művészetben, mint az európai művészetben. Két vonal is hatott rám már egészen gyerekkoromtól. Egyik a természetből indulóké. Nálam a természet meghatározó élmény. Ezt akár kezdhetjük Színyeitől, vagy még korábbról. Ahogy náluk, nálam is meghatározó élmény a természet.

— *Nálad azért másról is szó van azt hiszem, mint a táj reprodukálásáról.*

— Ez a másik, a magyar művészetben egy nagyon erős lírikus vonal is van, ahol a belső érzéseknek a kifejezése kerül előtérbe. Itt akár Gulácsyra is hivatkozhatnék, de majdnem, hogy hibát követek el ha neveket sorolok, mert nekem az egész magyar művészet olyan, mint egy összefüggő folyam, ahol szinte minden feltételezi a korábbiakat. Mondhatnám, hogy rám Bernáth Aurél hatott aki tanárom volt, de nem igaz, vele ellenkezésben voltam a főiskolán, de ha ma egymás mellé tennének bennünket, már annyit változott a világ, hogy valószínűleg közeli rokonoknak számítunk. A főiskolán nagy része az én működésemnek abból állt, hogy dafke és daccal igyekeztem kivédeni mindenféle közvetlen hatást. Tehát én kutattam saját utamat. Bernáth akkor már túl volt azon, hogy kis Bernáthokat neveljen. Az igaz, hogy a szellemi ráhatása nagyon erős volt, mert nagyon intelligens, nagyon nagy kultúrájú ember és jó festő, jó emberismerő volt. Tehát fiatal, kezdő művészekre komoly ráhatással volt. De már túl volt egy két művészeti traumán, ami azt eredményezte, hogy sokkal toleránsabb lett, sokkal inkább azt kereste, hogy bennünk milyen hajlamok vannak, és azt próbálta segíteni kifejlődni, mint sem az ő általa ideálisnak ítélt meder felé terelni bennünket. Egyik jellemző példa: nemegyszer csinálta meg, hogy a korrigálandó kép helyett a palettát nézte, és szörnyülködött, hogy a növendékben milyen indulatok dúltak, és jósolt a palettából, ki milyen ember, s merre kéne tovább lépni. Ez egy komoly pszichologizáló korrektúra volt, ami abban az időben nem volt jellemző. Szóval, akármennyire is volt ellenkezés, meg a szuverenitásom megőrzése, ez egy komoly dolog volt. Korábbi növendékekkel beszélgetve, gyakran hallottam, hogy nagyon agresszív, egyoldalú korrektúrákat tartott és kikényszerítette az alkalmazkodást.

— *Aztán negyedik évben el kellett jönnöd a főiskoláról. Valami verekedésbe keveredtél. Még most is ilyen indulatos ember vagy?*

— Nem. És nem is volt ez olyan nagyon indulatos tett, inkább az, hogy a barátságokban én következetes vagyok. Volt egy nagyon jó barátom, egy kitűnő festő, akiben hihetetlen belső feszültségek működtek, aki néha kontrollját vesztette és így keveredtünk egy afférba. Én mellette álltam ki. Ők kirúgták, erre én mondtam, ha ő ki van rúgva, akkor én is megyek. Megérdemeltük mi ezt a kizárást, csak aztán megpróbáltak politikai ügyet kerekíteni belőle, amit aztán sikerült kivédeni és csak simán rúgtak ki bennünket. Negyedik év elején már beadtam egy év halasztási kérelmet, mert elegem volt már. Úgy éreztem, amit ott tanulhattam, azt már megtanultam. De rögtön kaptam egy katonai behívót, úgyhogy visszamentem inkább a főiskolára. Ezután jött a kicsapás. Következetlen voltam. A kirúgás után sikerült két és fél évet lehúznom a seregben. Bekerültem a csehszlovák bevonulásba.

— *Lőnöd kellett?*

— Nem. Mindezzel azt akartam mondani, hogy az élet ezek után kikényszerítette a következetességet belőlem. A katonaságnál, késve bár, de felnőttem. Ott Csehszlovákiában nekem szembe kellett néznem azzal, hogy esetleg dezertálni fogok, vagy fegyverrel lövök diákokra. Mindez már korábbról bennem élt, mert '56-ot elég felnőtt fejjel éltem át, s határozott nézetem volt a helyzetünkről. Nem véletlen, hogy kicsapásunkkor szervezkedést próbáltak a nyakunkba varrni, mert igenis volt a főiskolán ilyesmi.

— *Térjünk rá a művészetre. Természetesen azonnal észrevenni, mint ahogy mondtad is, hogy képeidnél a természetből indulsz ki. A konkrét természet az alapélmény. De én itt szinte kivétel nélkül mindenütt mást is látok. Ez a természet viszonyul az emberhez. Hol befogadja, hol bizalmatlanul figyeli, hol meg szinte már ellenséges.*

— A természetelvűség pontosan nem jó képeimre, de a természet, mint meghatározó élmény az igen. Én úgy vagyok a természettel, hogy az én saját tükörképem. Önarcképeket festek bennük. Volt idő, amikor tényleg vagy harminc önarcképet festettem, mert ez volt az egyetlen visszajelzésem magamról. Néztem a képemet és próbáltam megfejteni ki is vagyok. Engedtem a feltámadó indulataimnak, a kezemnek, hogy úgy mozogjon, hogy valamit majd a képről tudjak meg. Később rájöttem, hogy rajtam kívüli dolgok is visszajelzések önmagamról. Ha valami tetszik, vagy valami szorongást vált ki bennem, akkor azokban a dolgokban valami van. Csak akkor festek, ha van egy ilyen külső inspiráció, s ez a külső belsővé válik. Első tehát az élmény, ami van olyan erős, hogy a lustaságomat legyőzze. Mert addig vagyok lusta, amíg nincs meg a lehetősége annak az örömnek, hogy a kép jó lesz. Ez egy önkéntelen belső indítás.

— *Néhol szorongást látok a képeiden.*

— Nézz szét a szomszédban. Ha meggondolod, hogy azok az emberek, akik ölik ott a másikat, épp olyanok, mint mi. Van ott is festő, Európában él és ide is akar tartozni, de besorozzák katonának és megy bosnyákokat ölni, akik szintén Európában élnek évszázadok óta. Ezek a dolgok mind benne vannak az emberben, s ha ezek kerülnek túlsúlyba, akkor én nem tudom, hogyan tudnék békében lenni magammal.

— *Sokszor úgy érzem, hogy a képeidnek nincs konkrét természeti előképe. Jól látom?*

— Nem. Ha valami megragad, azonnal készítek egy vázlatot. Aztán persze az előfordul, hogy az később némileg módosul. Egyszer este lementem telefonálni. Jövök vissza és megragadott egy már ezerszer látott táj különös hangulata. Abban a pillanatban, abban a hangulatomban, hirtelen úgy éreztem, valamire rájöttem. Találtam a külsőben, a természetben valamit, ami hordozza azt, ami én vagyok. Annyi időt sem engedett ez a látvány, hogy hazaszaladjak vázlatfüzetért. Tudtam, hogy néhány pillanat múlva meg fog szűnni. A telefonszámos füzetembe rajzoltam fel gyorsan, és a rajzba beleírtam a színeket. Másnap reggel azonnal neki is kezdtem festeni.

Van egy külső élmény, ami egybe cseng énvelem. Feldobott, vagy éppen lehangolt. Találkozott a belső és a külső. Ez az első fele a dolognak. A másik része, ami legalább ilyen fontos, az maga az előadás. A kézírása a dolognak, ahogy rajtam keresztül megjelenik az élmény, ahogy odakövül a vászonra a kézmozdulatom.

— *Ez a kézmozdulat mindig elsőre sikerül? Szoktál eldobni képeket?*

— Szoktam. Eldobni is, félre tenni is, érlelődjön még.

— *Munka közben hallgatsz valakire?*

— Hallgatni nem hallgatok, de meghallgatok. Zsókának, a feleségemnek jó szeme van a képeimhez, bár a véleményét elsőre sosem szoktam elfogadni. Magam dúlok- fúlok, elrakom, eldugom a képet, s aztán, ha előveszem, rájövök olykor, hogy igaza volt. A legfontosabb az, hogy nekem tetsszen. Bár valószínű, hogy én is csak egy tucatember vagyok, tucat érzésekkel, de egyetlen esélyem az, ha őszinte vagyok. Nem akarok másnak látszani, mint, ami vagyok. És ez nagyon fontos! Mert sokféle művészet van, de hazug művészetet nem ismerek.

— *Én azért erre nem mernék megesküdni.*

— Az nem művészet. A művészet nálam egy nagyon komoly és magas szint és valódiság. Van művészet és nem művészet. A nem művészettel én nem foglalkozom. Arra törekszem, hogy értéket hozzak létre, s ha egy kis esélyem van arra, hogy másoknak hasonló élményt nyújtsak, mint amit én átéltem, akkor azt mondom, nem kevés érte semmi sem. Mindez hazugságból nem születhet.

— *És mi mindennek a célja? Egyáltalán megfogalmazható-e ma a művészet célja? Van-e feladata?*

— Vannak, akik használják a művészetet. Voltak a múltban és lesznek a jövőben is. De ebből nem lehet a művészet céljára következtetni. A művészet a világ teljességében való gondolkodást segíti. Az emberek egy-egy szakterületen hihetetlen dolgokra képesek, de az emberi teljesség felé ható vágyakat a művészeti elégíti ki. Mennél racionálisabb a világ, annál inkább szükség lesz a művészetekre.

Vasárnap délelőtt nyílik Tenk László festőművész kiállítása a Szolnoki Galériában. A sokat vállaló művész gyürközésére jellemző a vele készült interjúrészlet.

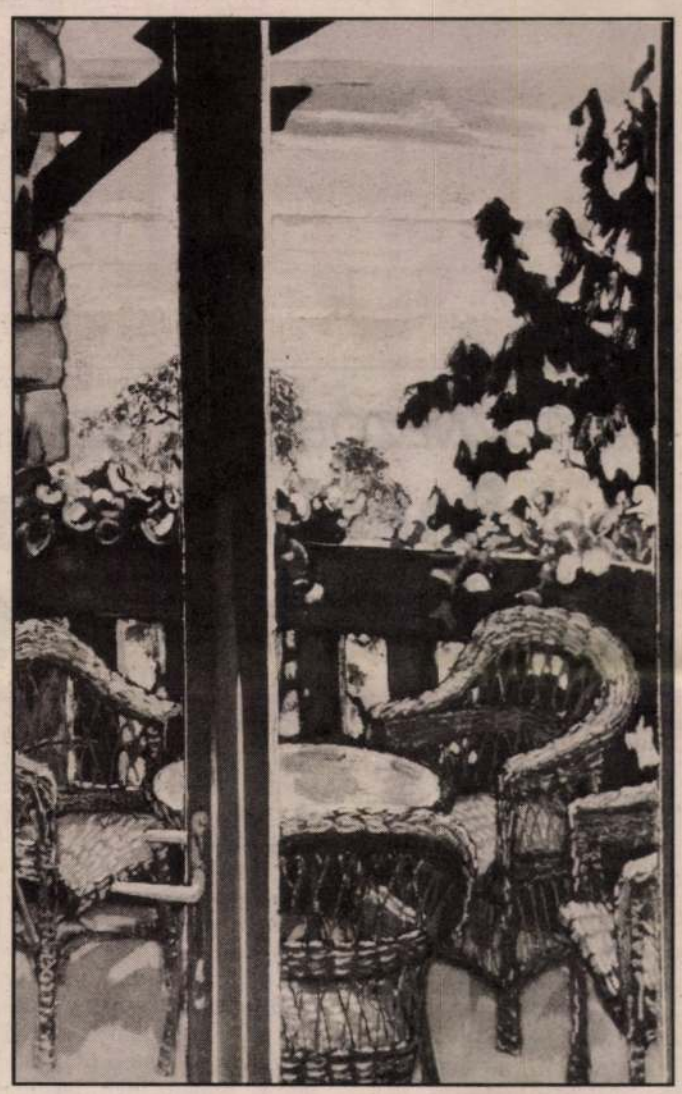

Reggel FOTÓ: CSABAI ISTVÁN

Közönségtalálkozó „madarakkal”

T. K.

Szolnokon, a Városi Művelődési Központ klubhelyiségében körülbelül ötven Holló-rajongó várta a Galla Miklós vezette társulatot egy kis délutáni csevegésre, annak múlt heti ittjártakor. Pető Zsolt és Novák Péter egymást múlták fölül a sziporkázó szólamokban. Így megtudtuk, hogy a legszőkébb hollónk polgári foglalkozása szerint eladó volt, de unalmasnak találta, így beállt a társulatba. Natália egyetemen tanul, mellette a próbák és a fellépések. Galla Miklóstól megtudtuk, hogy sajátos hanghordozása eredeti, bár színpadi változatban jobban érvényesülnek a rezonáns terek. Persze szóba került, hogy az előadás közepette a Van-e című jelenetben Natália nem bírta tovább cérnával és kitört belőle a nevetés. S hogy miért? Mert a lepedő alatt tartózkodó halott urak mindig új és új meglepetéssel szolgálnak szegény műsorvezetőnőnek (például hangos horkolás, vámpírfogak felhelyezése stb.). A legnehezebb feladat szerintük az, hogy a színpad mögött annyit nevessenek, hogy a közönség előtt már komolyan tudják előadni abszurd humorukat.

Szó esett arról is, hogy a Monty Phyton Repülő cirkusza című nagyszabású sorozat túl későn kezdődik. Bár ez nem rajtuk múlik, hanem a műsorszerkesztőkön, talán a közeljövőben kicsit korábban fog kezdődni. Régiónkban Lengyelország és Ausztria tévénézői előtt cseng ismerősen az angol abszurd eme képviselőinek neve. Dolák-Saly Róbert azt a receptet adta, hogy legalább háromszor kell megnézni az ilyesfajta műsorokat: egyszer a színészteljesítményt, egyszer a szöveget kell elolvasni, egyszer pedig jót kell röhögni az egészen.

Vallási ügyekben azon a nézeten vannak, hogy bármelyik bigott formája veszélyes a személyiségre, s ezt a tényt a műsorukban is megvilágították egy- két odaillő poénnal. A legmeglepőbb színhely, ahol eddig felléptek, a Kádár- villa volt (persze az eredeti tulaj nélkül), illetve Leányfalun, ahol egy alkalommal csupa nyakkendős ember előtt ordibáltak. Természetes, hogy az angol közönség jóval lazább a hazainál, minthogy a demokráciának valamivel nagyobb hagyományai vannak, így az emberek sokkal felszabadultabbak. Végül megtudtuk, hogy Galla Miklósék szerepálma a Vérszipoly című vámpírmusical előadása. De a jövő esztendőre terveznek egy 40 perces műsort, valamint a Vastyúk is talál szeget című alkotás további fejezetei is láthatóak lesznek. Tehát minden Holló-rajongó bizalommal nézhet a jövő elé: lesz még holló, lesz még lágy kenyér...

FOTÓ: ILLYÉS CSABA

Tenk Lánló fertő

Szabadszombat

HÁZTŰZNÉZŐBEN A SZOLNOKI KERESKEDELMI ÉS GAZDASÁGI FŐISKOLÁN

Senki sem ment el, minden elsős megérkezett

TÁL GIZELLA

Amikor 1956 után „elvitték" Szolnokról Győrbe a közlekedés-műszaki egyetemet, az intézmény hiánya fájó űrt hagyott maga után a megyeszékhely kulturális és tudományos életében. Egy város felsőoktatási intézmény nélkül nem lehet igazán város. A szolnoki lokálpatrióta értelmiségiek többször is tagozatok létrehozásával próbálták pótolni az űrt. Egy ideig népművelő-könyvtáros, s pedagógusképzés is volt kihelyezett tagozaton — ezeknek haszna vitathatatlan a megye szakember-ellátottságában — ám inkább afféle konzultációs központnak feleltek meg. A hallgatók az órák után hazamentek, hiányzott az utcákról a sok fiatal arc.

A „civil" felsőoktatásban biztató „áttörést" hozott az 1979-es esztendő, amikor megnyitotta kapuit a budapesti Kereskedelmi és Vendéglátóipari Főiskola Szolnoki Tagozata. Az iskola ugyan szintén „csak" tagozat volt, de már más, mint a korábbiak. Az évek során az anyaintézmény egyre jobban elengedte a tagozata „kezét", látva annak eredményeit. S amikor pár évvel ezelőtt felmerült az önállósodás gondolata, az anyaiskola vezetői semmiféle akadályt nem gördítettek a megvalósítás elé. Annál többször zárult viszont dolgavégezetlenül az eszmecsere a Külkereskedelmi Főiskola főigazgatójának — tegyük hozzá jogos aggálya miatt — hogy az eddig mindössze három tanévet zárt szolnoki tagozata még nem érett meg az önállóságra. Emiatt nem tartotta szerencsésnek a két tagozat összevonását, s ezzel egy új önálló főiskola megalakulását sem Szolnokon. Érdekek drámai küzdelmei is voltak ezek a többszörös többórás tanácskozások, amelyeken csak nem akart megszületni a kompromisszum. Úgy tűnt az ezredfordulóig nemigen lesz önálló polgári főiskolája Szolnoknak. Az idén azonban felgyorsulak az események, a parlament által elfogadott törvény értelmében szeptember elsejével megszűnt a két tagozat, s megalakult az önálló Kereskedelmi és Gazdasági Főiskola, amelynek főigazgatói tisztségére *dr. Barta Árpád* főiskolai tanár, a volt Kereskedelmi és Vendéglátóipari tagozat igazgatója kapott megbízást.

Az új főiskola tanévnyitóján — az előzmények ismeretében — valamennyi szónok a toleranciára hívta fel a volt két tagozat oktatóinak a figyelmét.

— *Az eltelt két hónap alatt voltak-e konfliktusok?* — kérdeztem a főigazgatótól.

— Természetesen voltak, de sikerült tisztázni „házon belül" a problémákat, anélkül, hogy ezek a hallgatókat, s az oktatómunkát érintette volna.

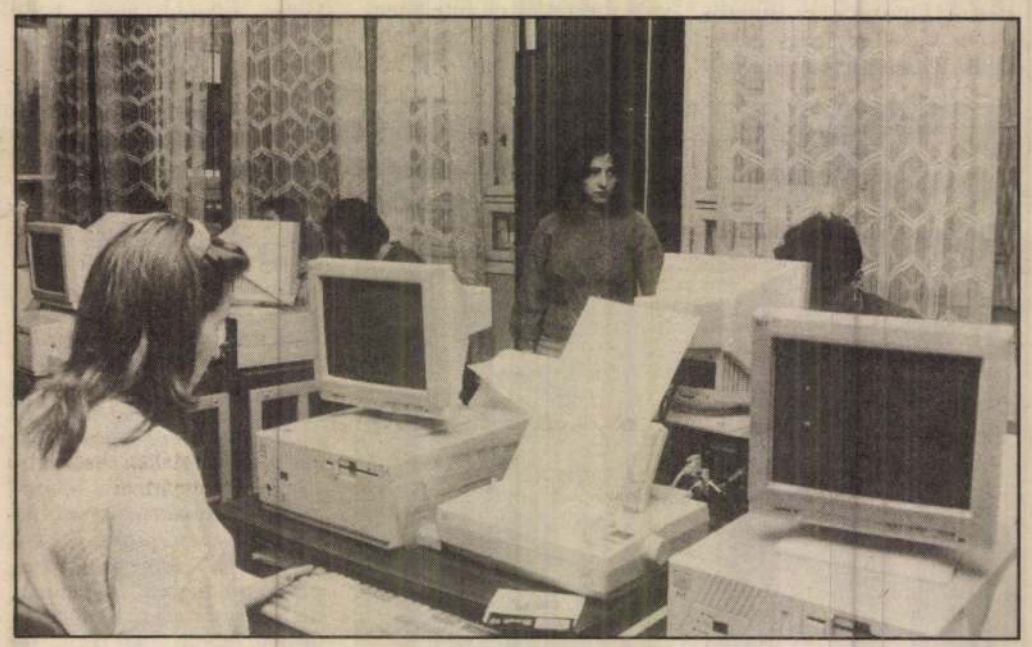

A számítástechnika ma már alaptantárgynak számít

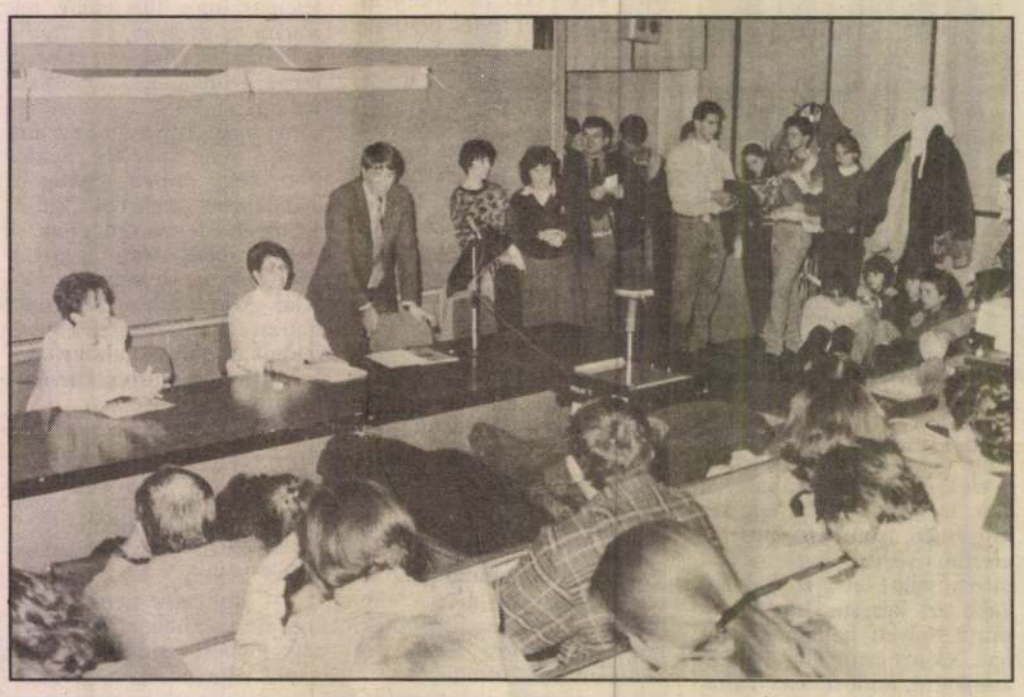

A nyílt napon még a lépcsőn is ültek, álltak az érdeklődő középiskolások

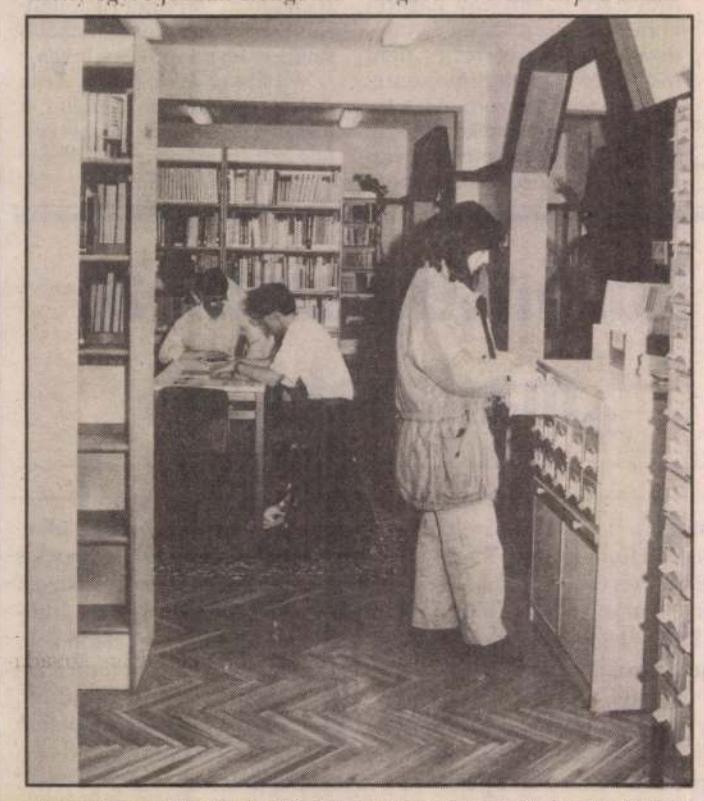

Hallgatók az Ady Endre úti épület tetőterében pár éve kialakított könyvtárban

Jól felszerelt laboratóriumokban tanulhatnak a hallgatók

FOTÓ: NAGY LÁSZLÓ

— *Mit szóltak hozzá a „gólyák", hogy nem abban az iskolában tanulnak, ahová felvételiztek?*

— Még a nyáron levélben értesítettünk valamennyi elsőévest a változásról, s eldönthették, hogy jönnek az új iskolába vagy nem.

— *Volt olyan, aki „visszalépett"?*

— Nem. Egyébként az elsőéves hallgatóink ugyanott és ugyanazt tanulják, amit választottak. A képzésben egyelőre nem történt változás. Az eddig eltelt időszakban elkészítettük az új intézmény összes működési, szervezési szabályzatát, létrehoztuk a főiskolai tanácsot, a nyolc tanszéket, pályázat útján kineveztük a tanulmányi hivatal vezetőjét, s a könyvtárvezetőt. Ugyancsak pályázatot írtunk ki a kollégium igazgatói állására, amelyre két pályamunka érkezett be. S a közeljövőben hirdetünk pályázatot a főtitkári tisztségre.

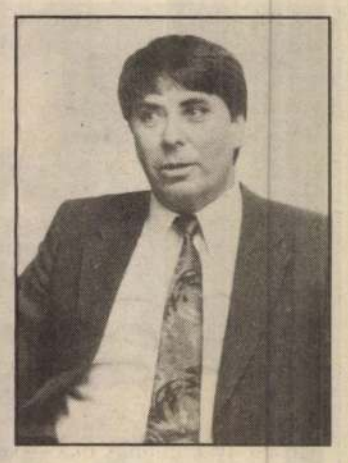

Az épületgondjainkat nem tudjuk magunk megoldani — mondja dr. Barta Árpád, a főiskola megbízott főigazgatója

— *Volt-e olyan oktató, aki megvált az új iskolától?*

— Mi nem küldtünk el senkit, s önként sem távozott senki. Sőt a továbbiakban állásokat hirdetünk.

A tanulmányi hivatal vezetőjének *Nagy Vilmosnét*, a volt kereskedelmi és vendéglátóipari tagozat tanulmányi csoportjának vezetőjét nevezték ki, aki a legfrissebb adatokról készséggel adott tájékoztatást. Eszerint a főiskolán 83 főfoglalkozású oktató tanít. Hatan főiskolai tanári, tizenketten docensi, huszonketten pedig az adjunktusi minősítést szerezték meg eddig. A külső óraadók jelentős része a Külkereskedelmi Főiskoláról jár Szolnokra, a külgazdaság szakos hallgatók oktatására.

A diákok számához viszonyítva kevés az oktatói kar létszáma, hiszen a nappali tagozaton 678-an tanulnak, közülük 273 elsőéves. Levelező tagozatra százötvenöten járnak, a második diplomájukat pedig 255-en szeretnék megszerezni a főiskolán. Emellett az iskola az idén először úgynevezett nulladik évfolyamot is indított, ahová 165-en járnak. Az önköltséges tanfolyam hallgatói a tanév végén tanulmányaiktól függően akár felvételi nélkül elkezdhetik a főiskolát. Mások természetesen felvételi vizsgát tehetnek, de aki nem akar továbbtanulmi, az sem vesztegette feleslegesen az idejét, hiszen középfokú végzettséget igazoló oklevelet kap.

A következő tanévre egyébként száztíz kereskedelmi, hatvan vendéglátó és szálloda, valamint százhúsz külgazdaság szakos hallgatót vesznek fel nappali tagozatra. Levelezőre pedig a három szakra összesen százharminc hallgatót. A Felsőoktatási tájékoztató majd csak decemberben jelenik meg a Kereskedelmi és Gazdasági Főiskola iránt viszont máris igen nagy az érdeklődés. A szerdán tartott nyílt napon közel négyszáz fiatal hallgatta meg a főigazató tájékoztatóját az új iskoláról. A középiskolások zöme Borsod, Szabolcs, s a megyénkből érkezett, de voltak Sopronból, Pécsről, s más távoli, dunántúli településekről is. Az oktatók elmondták, hogy a volt kereskedelmi és vendáglátóipari tagozat is rendszeresen tartott nyílt napot, de akkora érdeklődés, mint az idén sohasem volt. Mivel a fiatalok az auditorium maximumnak még a lépcsőjén is ültek, két alkalommal kellett megtartani a tájékoztatót, hogy a kívül rekedtek is meghallgathassák. Jó volt látni a sok fiatalt, akiknek zöme körbejárta az egész iskolát, s kellemes benyomásokkal távozott, hogy aztán majd visszatérjen a felvételi vizsgán.

Az iskola körbejárása idő hiányában persze jobbára csak az Ady Endre úti épületre vonatkozott. Az új főiskolának a legnagyobb problémát éppen a helyhiány okozza.

— Mindenképpen szükségünk van egy harmadik oktatási épületre is — mondja dr. Barta Árpád, hiszen az egyre növekvő létszámú hallgatókat el kell valahogyan helyeznünk. A nagy előadótermünk valójában még ahhoz is kicsi, hogy a nappali tagozatos elsősöket leültessük. Az órarend összeállításánál figyelembe kell vennünk, hogy a hallgatók nem tudnak egyik óráról a másikra eljutni a tiszaligeti épületbe. Saját erőnkből nem tudjuk megoldani az épületgondjainkat, ehhez külső segítségre várunk.

— *Az idei emlékezetes tanévnyitón segítő szándékban nem volt hiány, talán a megvalósításban sem lesz.*

— Mi is ebben reménykedünk, hiszen amiben csak lehet, vállalkozunk. Az oktatók pedig dolgoznak az új tantervekben, jegyzeteken, amelyekből a tervek szerint 1995-től indítjuk a képzést. Ezekhez külső szakértőktől kapunk segítséget, de nagyon sokat jelentenek a külföldi főiskolákkal kialakított jó kapcsolataink is.

— *Hány év lesz a tanulmányi idő az új főiskolán?*

— Az egyes szakokon ugyanannyi, mint amennyi eddig is volt a tagozatokon, azaz a külgazdaság szakon hat, a kereskedelmin hét, a vendéglátó, szálloda szakon pedig nyolc félév. Csak a tananyag lesz más, több, mint az eddigi, olyan, amire az ezredforduló szakembereinek szüksége lehet akár a külgazdaságban, akár itthon, a kereskedelemben, vagy a falusi turizmusban.

rtelepítés – nálatlan gépek

dozni a vidéki telepekre, hiszen a ráfordítás rövid idő alatt megtérül. Nem is késlekedtek a megvalósítással: korszerű gépek beállításával, a munkakörülmények általános javításával és különféle pluszkedvezmények bevezetésével sikerült olyan vonzóvá tenni a kisüzemet, hogy azzal hovatovább egyetlen, a népgazdaság számára ugyanolyan vagy sokkal fontosabb vállalat sem veheti fel a versenyt.

A VÉGEREDMÉNY az, hogy az utóbbiak egyre sűlyosbodó létszámgondokkal küzdenek, ugyanakkor a „nagy étvágy" miatt a kisüzemek is csak „félgőzzel" termelhetnek. Mindenkit, minden női dolgozót ugyan- megsem sikerült elcsábí- ni a régi nehezebb körül-

panasz: kevés a női munkaerő! Legalábbis ahhoz mérten, ahogy az anyavállalat fejleszteni kívánja vidéki üzemeit. Másfelől a nagyvállalatok panaszkodnak: „hogy a csudába hozzuk korábbi eredményeinket, amikor ezek a csillogó köntösbe öltöztetett kisüzemek a legjobb munkásainkat is elviszik". Ráadásul nemcsak a nőket, hanem a férfimunkaerő egy részét is. Az évekkel ezelőtti munkaerő-kínálat felmérése ugyanis meglehetősen felületes volt. A tervezett létszám, mire az üzem beindulhatott, jócskán megcsappant, így szükségessé vált a már évtizedek óta működő vállalatokkal szembeni munkaerőcsábítás is. Más kérdés, hogy ezek az „invitálások" törvé-

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1976 JAN 30

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Tellinger I.

1976. jan

1021

Tellinger I. mun

Kató és brigádja

Vígkedélyű asszonnyal találkoztunk, az LKM tűzálló téglagyárának „ingott" csöveket előállító részlegében. Aki „háziasszonyként" fogadott bennünket az Bakos Lajosné, vagy ahogy a brigád tagjai mondják: Kató. Így szólítja fiatal és idős egyaránt, ez a megszólítás már a barátság és tisztelet hangja.

*

1962 óta vezetője a tizenegy nőből álló szocialista brigádnak és jövő év februárjában lesz 25 éve, hogy a gyárba került. Ezalatt kétszer is kiváló dolgozó lett. Ő az, aki, ha kell: harcol a brigád érdekéért; aki felkutatja a gondozásra szorulót. (Három éve egy idős beteg asszonyt patronál a brigád.) aki megakadályozza, hogy a brigádtagokat bármi sérelem érje (nem is érdemelnék meg, hiszen ott vannak Katóval mindenütt: a gyárban szervezett oktatáson, társadalmi munkában.)

Azóta nem kell negyvenkilós terhet emelgetnünk, és nem kell melegről a hideg helyre átjárnunk a kész anyaggal.

*

A nők munkájára számíthat is a gyár vezetősége, ha sürgősen szükség van az acélműben az „ingott csövekre". Még szombaton és vasárnap is bejönnek az asszonyok. Egyikük sem panaszkodik, hogy a családot ilyenkor ott kell hagyniuk.

— Kétezeregyszáz darab „ingottcső" a napi normánk, de ezt naponta 200—300 darabbal mindig megtoldjuk. — mondta Kató. — Olykor-olykor előfordul ugyan, hogy még a napi normát sem tudjuk teljesíteni, mert nem kapunk nyersanyagot. Most is például rossz a teherszállító liftünk, és már alig van miből dolgoznunk. Ilyenkor, hogy a napot beszámítsák, elmegyünk vagont rakodni, selejt samottéglát szedni vagy más

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1975 SEP 5
ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Tellinger István
1021.

ZAG 4

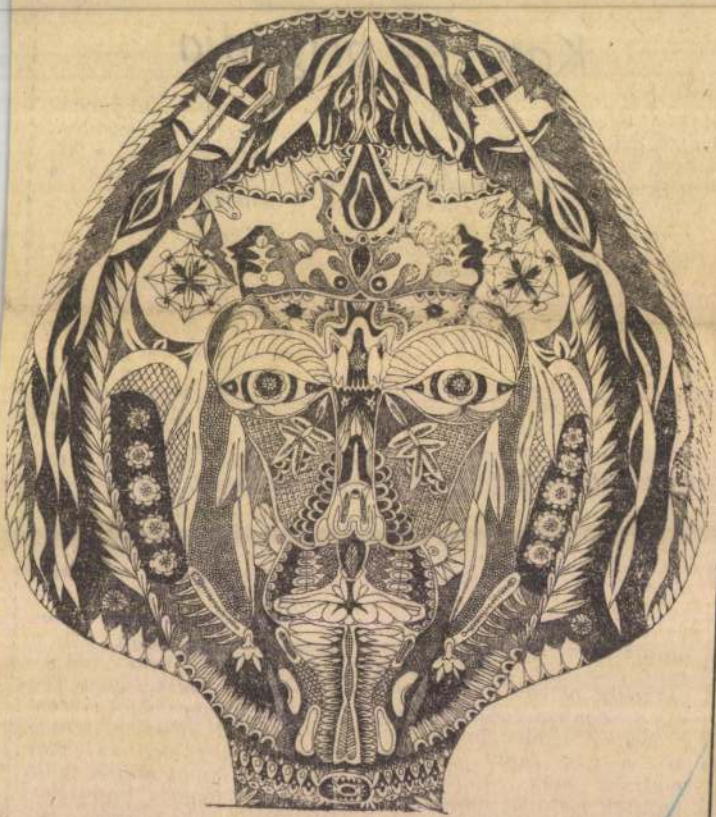

Tellinger István munkája

. országos

nvárosban

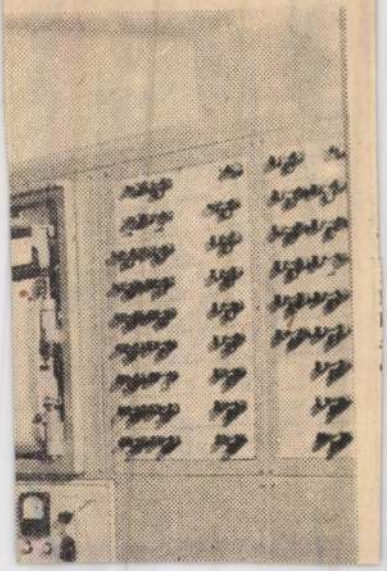

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1975 SEP 9

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Tellinger István

SZÁG 4

1029

Tellinger István munkája

Egy ideje a búza nagy kedvvel forgatott téma a megyehatárokon innen és túl. Nem csoda. Olyan évek köszöntöttek a magyar mezőgazdaságra, amelyekről fogatos-kaszás nagyapáink még álmodni is alig álmodtak, s amelyekben édesapáink is — akik pedig már hozzászokhattak a változások káprázatához — legfeljebb csak a bölcsek engedékenységével, ráhagyásával bíztak. Micsoda idők! Maholnap úgy hozzászokunk az újabbnál újabb termelési rekordokhoz, mint a tucatszámra születő sportbeli világcsúcsokhoz, amelyekről nem tudni, melyik év, melyik hónap által ítéltetnek halálra.

Ne is menjünk vissza messzire. 1962-ben Hajdú-Biharban 8,9 mázsa volt a búza holdankénti termésátlaga. Mondjam-e, milyen hatalmas változás ehhez képest az 1973. évi több mint 20 mázsás hozam? Hogy aztán ebben mi minden szerepet játszott, arról már most köteteket lehetne írni. Említhetném a megszilárduló nagyüzemi kereteket, a pártoló politikát, a jobbnál jobb fajtákat, a kiváló gépeket, a

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 SEP 2 3

Hajdúbihari Napló

Tenk László

1021.

TENK LÁSZLÓ: VÁRANDÓS

INGATLAN

Bellegelo 728. számú tanya eladó. Szikgát. Érdeklődni helyszínen.

Debrecenben 1600 négyszögöl feketeföld gyümölcsfákkal, beköltözhető kétszobás lakással, istállóval, jóvizű kúttal város szélén eladó. Érdeklődni lehet Géresi u 3., Simonyi útból nyílik

ALBÉRLET

Értelmiségi fiatal házaspár meghatározott időre másfél szobás, üres albérletet keres október 1-től. „Kismama" jeligére kiadóba.

Albérleti szoba két egyetemistának kiadó. Ugyanott kisméretű konyhaszekrény eladó. Debrecen, Csapó u. 100. VI. 18.

Egyetemista lány olyan különálló összkomfortos albérleti szobát keres, ahol a nyugodt tanulás biztosítva van. „Lányeda" jeligére kiadóba.

Albérleti szoba két egyetemista leánynak kiadó. Bolyai u. 39.

Fényes udvar 3. II.

Ütéves gyermek gondozót keresek e ra. „Gyermekszere gére kiadóba.

Beteggondozót k órai foglalkoztatásr di u. 20.

Latin és német n nítását vállalom. fekt" jeligére kiad

Gyermek gondoz kásomon vállalom. u. 32. VI. 18.

Délután kettőtő rendes asszonyt ker kisiskolához, ház val. Leveleket „E nél" jeligére kiadó

Általános és közé sok korrepetálása tárgyból (oroszból, ből is). Királyné, 11

KULTÚRC

Kitűnő hangú berbe adó. Dr. Sestakert u. 5., es ban

JÁRMŰ

Keveset futott vennék sürgősen. kat 13-329 telefon

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

1973 SEP 11

Hajdúbihari Napló

Tenk László

1011

TENK LÁSZLÓ:

SZOPTATÓ

skolai labdarúgó-
újabban nevezett
us Gimnázium is,
at szerepel majd
ai bajnokságban.
dulóból két mér-
szerdán délután
k le a Volán Gáz-
ai pályáin. A fü-
kerül sor a Beth-
ri, a salakoson
h Árpád—Irinyi
a. Mindkét mér-
-kor kezdik.

diknek ért célba a DEAC, azonban túlváltás miatt a váltót kizárták.

4 × 300 m. Serdülők: 4. D. Sportiskola (Kolláth, Alexy, Nyakó, Kovács M.) 2:54.6.

4 × 400 m. Felnőttek: 5. DEAC (Kovácsné, Petrika, Boross, Lázár) 3:53.8, 6. DMTE (Kass, Szűcs, Domokos, Lipcsei) 3:56.2.

4 × 600 m. Serdülők. Országos bajnok: D. Sportiskola (Karnik, Nyakó, Kolláth, Kovács M.) 6:43.5.

váltó:

4 × 800 m. Serdülők. ságos bajnok: D. Sportis (Adorján, Szabados, Szab Ványi) 8:17.4. — *Ifjúsá* 5. DMTE (Kádas, Sóstai, hos, Nagy T.) 8:04. — *nőttek*: 4. DASE (Bódis, löp, Mester, Dandé) 7:50.2

4 × 1500 m. Serdülők: 8. D. Sportiskola (Burai, Szabó T., Hajdú, Farkas) 18:34.2. — *Felnőttek:* 8. DASE (Kereszturi, Mester, Dandé, Fülöp) 16:37.2.

A NYÍREGYHÁZI RÁDIÓ MŰSORA

18.00—19.00: Észak-tiszántúli krónika — Régi magyar táncok — Anyának lenni... Rózsavölgyi Erzsébet műsora — A Ten Years After műsorából.

ságának lapja — Főszerkesztő: Pallás Imre — Szerkesztőség: 4024 Debrecen, Tóthfalusi tér 10. — Telefon: 12-140, nyomdai ügyelet : 4001. Debrecen, Postafiók 72. — Telefon: 13-925 — Felelős kiadó: Biri András — Terjeszti a Magyar Posta — Előfizetési díj egy hóra kézbesítőknél — Index: 25 027 — Alföldi Nyomda Debrecen, — Felelős vezető: Benkő István

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 OKT 24
Hajdúbihari Napló
Tenk László
1021

A Szakszervezetek Hajdú-Bihar megyei Tanácsa kulturális bizottsága és a Képzőművészek Szövetsége Kelet-magyarországi Területi Szervezete közreműködésével az MGM debreceni gyáregység szb kulturális bizottságának rendezésében október 22-én megnyitották az 1973-as üzemi tárlatot 22 hajdúsági művész alkotásából. Felvételünkön érdeklődők Tenk László Csillés című képe előtt. (Fotó: Szabó Péter)

tait, amelyekre
alapszervezeti ti
szortfelelősök é
a figyelmet.

— Egyébként
rumokon rends
sza-visszatérüni
resszus határo
mutatásaira, az
időszerű kérdé
adatokra.

— Természet
gondoskodtunk
resszus anyagának széles kö-
rű propagálásáról is. A poli-
tikai oktatás különböző fó-
rumain jelenleg több mint
3300-an ismerkednek meg
közelebbről is a kongresszus
anyagával. Az érdeklődésre
jellemző, hogy a kongresszu-
si témakörök tanulmányozá-
sának megkezdése óta több
mint 15 százalékkal növeke-
dett a foglalkozások látoga-
tóinak száma, és növekedett
a részvevők aktivitása is.

— Pártbizottságunk tö-
rekvéseit, a mindennapi gon-
dok és problémák megoldá-
sát nagy figyelemmel kísé-
rik és folyamatosan segítik
az irányító Miskolci városi
Pártbizottság vezetői és veze-
tő testületei is. Mindezek
alapján bízunk benne, hogy
a politikai munka hatékony
eszközei is hozzájárulnak
majd a BÁÉV előtt álló idei
nagy feladatok eredményes
megvalósításához. Tudjuk,
hogy ez nem kis mértékben
függ a kommunisták példa-
mutató magatartásától és
vállalatunk minden dolgozó-
jának becsületes helytállásá-
[illegible] végül is a

KNEB-ülés

Dr. Nyírő Józsefné, a KNEB tagjának meghívására pénteken az új létesítményekkel bővült MÁV tüdőgyógyintézetben tartotta ülését a Központi Népi Ellenőrzési Bizottság.

A bizottság megtárgyalta és elfogadta az állampolgárok telek-, lakás- és üdülőtulajdonát szabályozó rendelkezések végrehajtásának, valamint az ingatlanforgalom alakulásának vizsgálatáról készült jelentést. A vizsgálat összefoglaló megállapítása, hogy az ismert határozatok végrehajtása nem kielégítő. Ennek egyik oka, hogy a kiadott jogszabályok, irányelvek nagy száma miatt azok nehezen áttekinthetők, emellett a tanácsok ma sem rendelkeznek mindenhol a rendelkezések végrehajtásához szükséges személyi és tárgyi feltételekkel. Az indokolt esetekben szükséges következetesség is hiányzott munká-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Tellinger István

1975 MÁJ 31

1021

Tellinger István munkája

Heten Abaújért, Cserehátért

Szikszó (ÉM) – A megyei közgyűlés hét abaúji képviselője – Szabó Dénes, Farkasné Biczó Erzsébet, Horváth Lajos, Krózser János, Ódor Ferenc, Brenner Gábor és Hunkár Györgyi – október 27-én a szikszói művelődési házban arról tanácskozott, hogyan tehetnének többet hátrányos helyzetű térségükért. A képviselők megegyeztek abban, hogy az abaújiakat érintő kérdésekben közgyűlési döntés előtt közösen kezdeményeznek. Olyan intézkedéseket szorgalmaznak, amelyek a térség gazdaságának, közéletének élénkülését szolgálják. Kezdeményezik munkahelyteremtő termelő és infrastrukturális pályázatok elkészítését. Az egyes projektek megvalósulásáról folyamatosan tájékozatják a megvalósításukra alkalmas helyi vállalkozókat. Meghatározott térségi kérdésekben szorgalmazzák a helyi önkormányzatok együttes cselekvését, segítik az ehhez szükséges pénzügyi feltételek megteremtését.

Óhazai üzenetek – rádióhídon

Miskolc (ÉM – MSZ) – **A miskolci nonstoposok szándéka szerint lesz még folytatása a magyar–amerikai rádióhídnak.**

Kedd este 9 és 10 óra között egyórás élő kapcsolat jött létre a miskolci Nonstop és az amerikai Cleveland WKTX nevű rádiója között. Mint Soltész Judit, a miskolci Nonstop rádió kreatív vezetője lapunk érdeklődésére elmondta: korábban egy fél évig a clevelandi rádiónál dolgozott, már akkor megérett benne a rádióhíddal kapcsolatos gondolat. Ez egybeesett a két rádió vezetőinek akaratával, így kedden élő adásban beszélhettek miskolciak és clevelandiek.

A magyar oldalról Kobold Tamás polgármester üdvözölte az amerikai testvérváros lakóit. A hazai magyarokat Böjtös László, a Magyar Köztársaság clevelandi tiszteletbeli konzulja üdvözölte, beszélt a magyarság összetartásáról, az óhazából emigráltak életéről.

Mint Soltész Judit elmondta: a jövőben is szeretnének megismételni a kapcsolódásokat, ha nem is ekkora időtartamban, de legalább kéthetes gyakorisággal. Fantáziát látnak egy Felkínálom jellegű műsorban, amelyben magyar és amerikai üzleti partnereket hoznának össze. Szívesen közvetítenek üzeneteket is az óhazába, vagy onnan.

TÁRLAT Tenk László '95.XI.2

Tenk-képek

Kazincbarcika (ÉM) – Az 1943-ban Nagybányán született Tenk László iskoláit Pécsett, Tatabányán és Miskolcon végezte, majd a Képzőművészeti Főiskolán Bernáth Aurél tanítványa volt.

A számos képzőművészeti díjat elnyert festőművész munkáival az elmúlt években több önálló kiállításon ismerkedhetett meg a nagyközönség. Bemutatkozott alkotásaival többek között Debrecenben, Zalaegerszegen, Tatabányán, Hamburgban, Kaposvárott, Budapesten, Csurgón, Nyitrán, Nyírbátorban, Nagybátonyban. Festményeit galériákban és képtárakban is őrzik. Így láthatunk Tenk-alkotásokat a Magyar Nemzeti Galériában, a Tornyai János Múzeumban, a Damjanich János Múzeumban, a miskolci Herman Ottó Múzeumban, de eljutottak alkotásai Finnországba és Kuvaitba is.

Tenk László alkotásaiból ma, csütörtökön délután 4 órakor a kazincbarcikai Városi Kiállítóteremben nyílik kiállítás.

Tenk László: Ember lámpával (olaj, tempera)

Észak-Magyar-ország

első titkára fogadta a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsának

MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG
1975 SEP 26

Tellinger István

1024

1975. sze

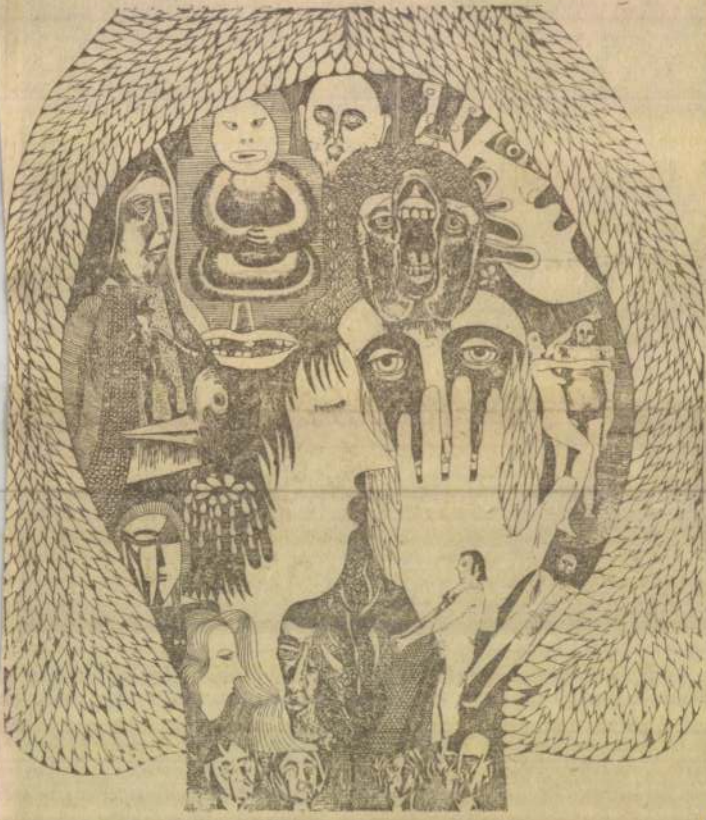

Tellinger István munkája

a kisszobában Saalfeld. Talán há-
gyed év lehetett?
nt csak tanítás után hazatérőben ért
ozás, az a fura üresség, anyám, nagy-
arcán a néven nem nevezhető szo-
g, a lakás meghűvösödő levegője. Én
a tekintetemmel kérdeztem, s fakó
kaptam a választ:
Saalfeld?
át most már beköltözhetsz a kisszo-

vább kellett mennie.
na nem is lepne meg igazán, szinte
mikor következik be. Hiszen nem
etett másképp! Egy cérnaszálat saját
nsága sem tarthat huzamosan a le-
.
et kapott? Jó vagy rosszindulatú
ztetést? Nem hosszabbították meg a
dási engedélyét?
tt az életünkön. Eltűnt, soha többé
lottunk róla.
n beköltöztem a frissen takarított
ba, a konyha mellett, a tűzfallal
. Sem szomorú sem vidám nem vol-
feszült és nyugtalan, mintha be-
özött volna annak az embernek a
ága, aki néhány órája itt csomagolt,
ült. Tovább.
ódott a sorsa. Az enyém most kez-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Tellinger István

1975 SEP 1 3

rebekről, produkciókról ... tek: ütközik vagy interferál politikai és művészi eszmény, politikai és művészi ambíció, emberi-polgári és művészi becsület.

1021

Tellinger István: Emlék

1975. SZEPTEMBER 13. [redacted]

KISZ

évtized eml

öbbség azonban akkor is udta, hol a helye. Fiatalok s idősek szólaltak fel ezen szűkkörű tanácskozáson, s angsúlyozták, meg kell ala-ítani a gyárban a Kommu-ista Ifjúsági Szövetséget. Iegtörtént a választás, s a atalok délután táviratban rtesítették a Központi Bi-ottságot az alakulásról, kö-ölve: *Támogatni akarjuk et a harcot, amelyet a párt olytat a szocializmus felépí-séért.* Így kezdődött a Di-sgyőri Gépgyárban az ifjú-igi szövetség tevékenysége, folytatódott olyan nagysze-i tettekkel mint például az ső export-brigád megala-ulása. *Bárány Gyula* nevét kkor is és azóta is sokan is-erik a DIGÉP-ben. 1957 avaszán, amikor még kevés ó esett a munkaversenyről, a brigádmozgalomról, írül adta a sajtó: *KISZ ex-ort-brigád alakult a gyár-an, s felhívással fordultak fiatalokhoz, cselekedjenek ő is hasonlóan.* Bárányék indjárt versenyre hívták a sepeli fiatalokat. A győzte-ek, a „*November 7.*" címet apták. Néhány hónappal dig hamarosan elkezdődik egy európai színvonalú acélmű építése. A KISZ *itt is* jelentkezett.

A hagyományok folytatódnak.

*

1960 és 1965 között a KISZ-munka fontos része lett az „*Ifjúság a szocializmusért*" mozgalom. Sokoldalúan foglalkozott a nevelőmunkával. A fiatalok életének legfontosabb területén, a munkában, a tanulásban, a kultúrában és a sportban egyaránt olyan követelményeket állított a résztvevők elé, amelyet *erős akarattal*, szorgalommal teljesíthettek, s egyúttal erőpróbaként segítették a szocialista ember formálását, kialakítását. A fizikai és az erkölcsi követelmények teljesítésével gazdagodott az ifjak jelleme, öntudatosabbá vált gondolkodásunk. Egyre jobban megtanultak *új módon*, a szocialista társadalom tag-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1977 MÁR 20

Északmagyarország

Tellinger István

1977. márci

1021

Tellinger István munkája

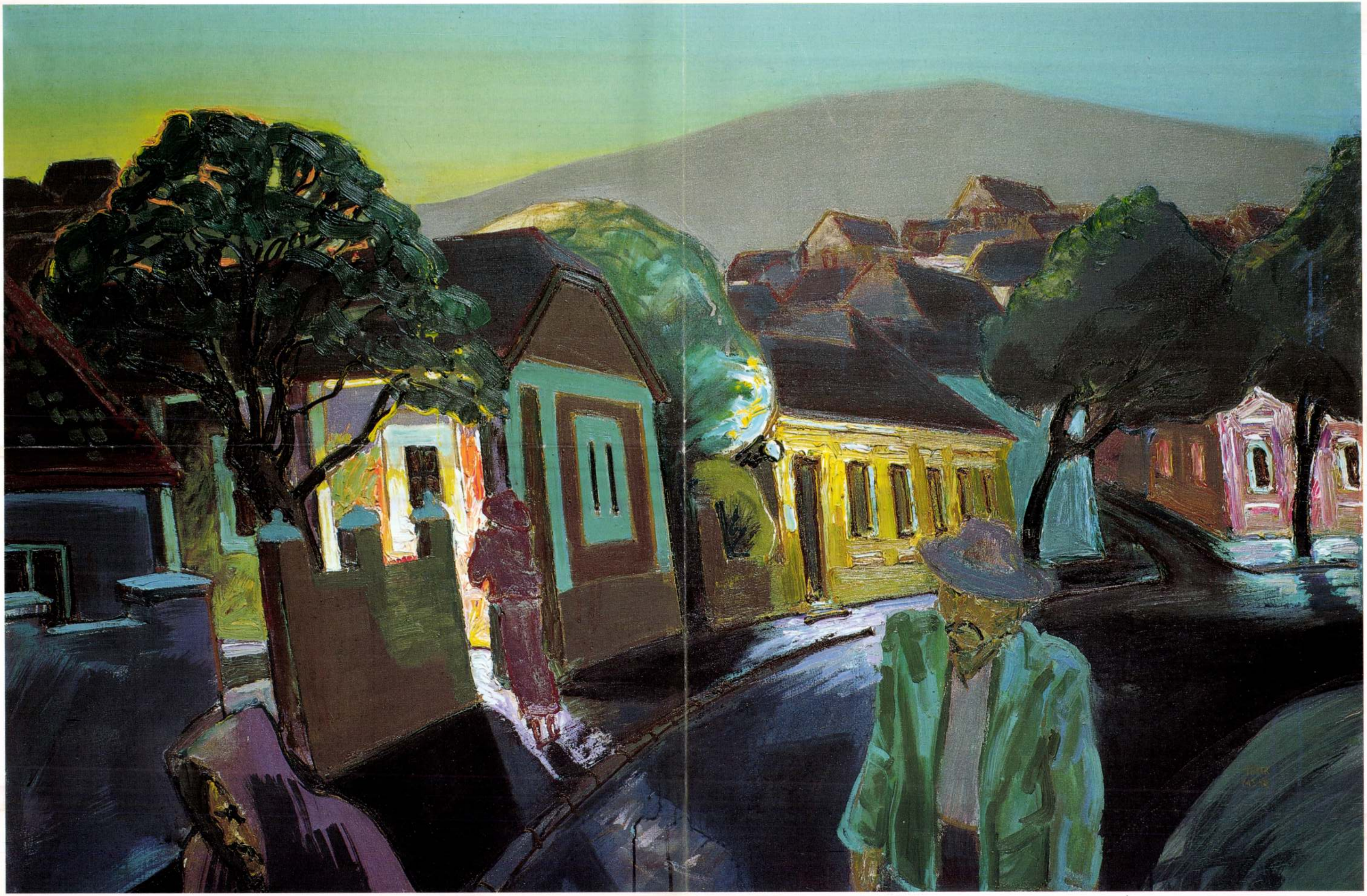

TENK LÁSZLÓ (1943)

Szentendre
olaj tempera 110 x 160

95-ös Mol naptár

1038 Bp Rózsa u 12

FIZESSEN ELŐ MOST!
1 000 000 Ft havonta!

Előfizetői játékunk folytatódik! Az augusztusi sorsoláson azon kedves olvasóink vesznek részt, akik 1997. augusztus hónapra érvényes egyéni előfizetéssel rendelkeznek. A hónap végén 1 000 000 Ft összértékben tárgynyereményeket sorsolunk ki:

Tenk László: Téli Szent Ferenc c. olaj-farost festménye 420 000 Ft értékben

a Páholy

Tenk László 1943-ban Nagybányán született. Tanulmányait a Képzőművészeti Főiskolán Bernáth Aurél tanítványaként végezte és 1966-ban fejezte be. 1968-ban Derkovits-díjat kapott. További fontosabb díjait a debreceni, szegedi, hódmezővásárhelyi és szolnoki országos tárlatokon szerezte.
A képen látható festménye, mely a Téli Szent Ferenc címet viseli, megtekinthető a Páholy Galériában (Budapest V., Haris köz 6., félemelet, telefon: 118-3377).

Mobil klímaberendezés — **250 000 Ft értékben**
az Uniservice Kft. ajándéka

7 napos dunai hajóút 2 fő részére — **127 600 Ft értékben**
MAHART Tours ajándéka

10 db Pannon GSM előfizetés és MX 3000 bérlet — **egyenként 12 350 Ft értékben**

Bécs–Budapest szárnyashajó-jegy 4 fő részére — **74 000 Ft értékben**
MAHART Tours ajándéka

10 db Magyar Nemzet feliratú póló — **összesen 5 000 Ft értékben**

LEGYEN ÖN IS ELŐFIZETŐNK, HOGY RÉSZT VEHESSEN A KÉSŐBBI SORSOLÁSOKON!

MEGRENDELŐLAP

Igen, megrendelem a Magyar Nemzet című napilapot

❑ egy évre	9588 Ft	❑ fél évre	4794 Ft
❑ negyedévre	2397 Ft	❑ egy hónapra	799 Ft

Megrendelő neve: .....
Megrendelő címe: .....
.....

A megrendelést kérjük a következő címre küldeni:
P & B Média Rt. Terjesztési Igazgatóság
1133 Budapest, Visegrádi u. 116.
Lapunkat megrendelheti a 465-8505-ös telefonszámon is.

Előfizethető a hírlapkézbesítőknél, vidéken a postahivatalokban, Budapesten a Magyar Posta Rt. Hírlapüzletági Igazgatósága kerületi ügyfélszolgálati irodáin, valamint a Hírlap-előfizetési Irodában (1089 Budapest VIII., Orczy tér 1.) közvetlenül, postautalványon vagy átutalással a Postabank és Takarékpénztár Rt. 11991102-02102799 pénzforgalmi jelzőszámra.

Magyar Nemzet – A hiteles polgári napilap.

latokat. Az ukrán, az amerikai és egyes NATO-országok egységeinek részvételével kezdődött manőverek nem képezik részét az atlanti szövetség „békepartnerségi programjának", s a partraszállási gyakorlatok kifejezetten katonai-rendőri célokat szolgálnak, jelentette ki hétfőn Moszkvában Valerij Nesztyeruskin orosz külügyi szóvivő.

AMERIKAI NŐKÜLDÖTTSÉG érkezik pénteken Iránba. Ez lesz az első hivatalos találkozó amerikai és iráni személyiségek között, amióta a két ország kapcsolatai az iráni iszlám forradalom idején, 1980 áprilisában megszakadtak. A küldöttséget egy a kormányhoz közel álló – Rafszandzsani volt elnök legidősebb leánya által vezetett – iráni nőszövetség hívta meg.

AZ ALGÉRIAI FŐVÁROS El Biar villanegyedének nagy forgalmú piacán négy ember meghalt, negyvenkilenc megsebesült hétfő reggel egy pokolgép robbanásától. Szemtanúk szerint a robbanás hatalmas pánikot okozott, több százan fejvesztve menekültek. A biztonsági erők lezárták a helyszínt.

A KATONAI és a katonai-műszaki együttműködés kérdéseiben Moszkva egyik legfontosabb stratégiai partnerének tekinti Pekinget az ázsiai–csendes-óceáni térségben, jelentette ki Igor Szergejev orosz védelmi miniszter hétfőn Moszkvában, miután megbeszélést folytatott Liu Hua-Csinggel, a kínai központi katonai tanács elnökhelyettesével. Kína komoly vásárlója az orosz fegyvereknek, tavaly több milliárd dollárt fizetett Szuhoj–27-esekért, hadihajókért és könnyű páncélosokért.

kor is szükség lenne erős vezetésre és határozott irányra a párton belül, s inkább, mint bármikor korábban, mielőbb ki kell választani az erre megfelelő személyt. A kulisszák mögött pedig visszatérőleg megfogalmazódott, hogy többé nem lehet elnökjelöltet állítani a tekintélytisztelet elve alapján, *eljött az új generáció ideje, nyitott a pálya.*

A republikánusok *türelmetlenségét és elégedetlenségét* jelezte az is, hogy a felszólalók közül

avagy Jack Kemps alelnökjelölt mellett nagy várakozás előzte meg George W. *Bush* texasi kormányzó színrelépését, akit a *New York Times*, politikai elemzőkre hivatkozva, máris a legesélyesebbek közé sorol. Mostani beszéde ugyan halványabbra sikerült, de ez tartósabban aligha árthat a Texasban rendkívül népszerű, *Clinton*nal egyidős politikusnak – aki egyébként George Bush volt elnök fia.

(lambert)

Nem akart visszatérni Phenjanba

Megszökött a nagykövet

Észak-Korea egyiptomi nagykövete menedéket kért az Egyesült Államok kairói nagykövetségétől, jelentette a szöuli sajtó hétfőn. A dél-koreai külügyminisztérium még nem tudta megerősíteni a hírt. Ha az értesülés igaznak bizonyul, ez az első eset, hogy észak-koreai nagykövet megszökött.

A szöuli sajtó magas rangú kormányforrásra hivatkozva adta hírül, hogy a 49 éves *Jang Szeng Zsil* és felesége múlt pénteken az Egyesült Államok kairói nagykövetségén kért menedékjogot. A hír szerint Washington eleget tett a kérésnek, s értesítette erről Szöult. A jelentésben szó van arról is, hogy Jang bátyja, a párizsi nagykövetség vezető diplomatája szintén szökésben van: már két hete eltűnt családjával együtt.

Észak-Korea kairói nagykövetségének egyik diplomatája az *AFP-t* telefonon úgy tájékoztatta, hogy Jang Szeng Zsil nagykövet a követségen tartózkodik, de „nagyon elfoglalt", ezért nem elérhető az újságíróknak. A dél-koreai külügyminisztérium szóvivője ezzel szemben azt közölte, hogy Jang Szeng Zsil már elhagyta Egyiptomot „egy nyugati ország felé". Később kiderült Észak-Korea kairói nagykövetsége tájékoztatta az egyiptomi külügyminisztériumot a nagykövet eltűnéséről, közölte a minisztérium ázsiai osztályának vezetője.

A *Yonhap* dél-koreai hírügynökség értesülése szerint a 48 éves diplomatának szeptember elején haza kellett volna utaznia. A hazarendelésével kapcsolatos híresztelések azt követően terjedtek el, hogy 19 éves fia a múlt hét közepén eltűnt Kairóból, s azóta állítólag Kanadába érkezett.

KI TUD TÖBBET A NATO-RÓL?

Június 17-től november közepéig tartó játékunk lapunk NATO-mellékletéhez kapcsolódik.

III. FORDULÓ 3. KÉRDÉS: Meddig tart, és mivel fejeződik be a csatlakozási tárgyalások első szakasza?

Azon kedves olvasóink között, akik jelen forduló mindhárom kérdésére helyesen válaszolnak, és a megfejtéseket 1997. szeptember 2-ig beküldik címünkre, 5 db 10 000 Ft értékű nyereményt sorsolunk ki.

Címünk: P&B Média Rt. marketingosztály, 1133 Budapest, Visegrádi u. 116. A levelezőlapra kérjük, írják rá: **„Ki tud többet a NATO-ról?"** A nyertesek nevét szeptember 9-i számunk NATO-mellékletében közöljük.

FŐNYEREMÉNY: Egy kétszemélyes Benelux-körutazás, a BENELUX TOURS ajándéka, amelyet játékunk végén, ez év decemberében sorsolunk ki.

A részletes játékszabályt megtalálhatja lapunk NATO-mellékletében.

Magyar Hírlap 1997 Aug. 26

A Szeretet Misszionáriusai

Teréz anya magyarországi lányai

Az akkor már világszerte ismert kalkuttai *Teréz anya*, a Szeretet Misszionáriusai női szerzetesrend vezetője, 1986-ban járt először Magyarországon. Valaki Budán örökségül egy nagy értékű villaépületet hagyott rá, de ugyanakkor szerette volna elérni, hogy nővérei letelepedési engedélyt kapjanak hazánkban. Kérését az Állami Egyházügyi Hivatal megtagadta. Alig három év múlva, 1989 tavaszán, amikor az 1950. évi betiltásuk után a szerzetesrendek ismét működési engedélyt kaptak, Teréz anya telefonon kereste meg *Lukács* László piarista atyát, 1986. évi látogatásának hazai kísérőjét. Elmondta, hogy szeretne Magyarországon rendházat nyitni, s kérte, keressenek hozzá megfelelő épületet. Ez hamarosan sikerült, 1989 nyarán Teréz anya négy nővérével meg is érkezett. A IX. kerületi Bokréta utcában egy kápolnában, illetve Érden egy használaton kívüli plébániaépületben rendezkedtek be.

A VIII. kerületi tanács a Tömő utcában felajánlott számukra egy elhagyott telket. Ide három faházat építettek, ezekben alakították ki a nővérek lakását, egy 300 személyes konyhát és a szegények ebédlőjét. Itt 1990-től naponta főznek, s adnak meleg ebédet a szegényeknek, a hajléktalanoknak. Egy háromszintes lakóépület 1993-ban készült el, ide olyan idős, beteg hajléktalanokat fogadnak be átmeneti időre, akik nem tudják ellátni magukat. A nővérek másik – szintén hattagú – közössége Érden működik, ahol elhagyott gyermekeket, illetve magukra hagyott anyákat fogadnak be.

A két közösségben élő 12 nővér fele indiai származású, a többiek európaiak. Magyarok is csatlakoztak már hozzájuk, őket Rómában és Varsóban képezték ki. Nem fogadnak el állami vagy egyházi támogatást, kizárólag az emberek személyes pénz-, illetve természetbeni adományaiból tartják fenn missziójukat. Önkéntesek is segítik őket, például orvosok, ápolónők, s vannak, akik a konyhájukon dolgoznak hetente néhány órát.

(botlik)

*

Teréz anyáért mutattak be közös gyászmisét a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia tagjai szerdán este a budapesti Szent István-bazilikában. Szentbeszédet *Paskai* László bíboros, prímás, esztergom-budapesti érsek mondott.

Szeptember 12-én, pénteken este öt órakor a Horváth Mihály téri plébániatemplomban Teréz anyára emlékeznek nővérei, munkatársai, a szegények – gyászmise keretében.

A **Magyar Nemzet** megkérdezte:

Veszélyes-e a hongkongi influenzavírus?

Nemrégiben röppent fel a híre egy új influenzavírus-csoportnak, melyet Hongkongban izoláltak. Fenyeget-e újabb világjárvány – kérdeztük *dr. Straub* Ilonát, az Országos Közegészségügyi Intézet főigazgató-helyettesét:

– Mikor tűnt fel először a hongkongi influenzavírus?

– A szóban forgó altípust ez év májusában izolálták. Más idegrendszeri alapbetegségben szenvedő, hároméves kisfiúnál mutatták ki, aki rövidesen heveny légzőszervi tünetcsoportban elhunyt. Az eset különlegességét az adja, hogy az antigénjei miatt H5N1 altípusnak nevezett vírustörzsöt *eddig csak madaraknál* figyelték meg. A vírustörzs azóta más embernél nem bukkant fel.

– Milyen intézkedéseket tettek az eset kivizsgálására?

– Az eset után amerikai, japán és kínai virológus és epidemiológus szakemberek kezdtek vizsgálódni. Hongkongban és Dél-Kínában széles körben monitorozták a vírus előfordulását a lakosság körében. Ezt az altípust azóta sem sikerült kimutatni.

– Mit jelent mindez járványtani szempontból,

– A vírust mindössze egy esetben lehetett kimutatni. Ez azt támasztja alá, hogy ennek az altípusnak nincs komoly megbetegítő képessége az emberre nézve.

– Világjárvány tehát nem fenyeget?

– A H5N1 influenzavírus-altípus nem okozhat világjárványt.

(réthelyi)

A vörös bolygó feltérképezése

Újabb űrszonda a Mars közelében

A Mars bolygó atmoszférájába ért az a tavaly novemberben elindított, piciny űrszonda, melynek feladata az elkövetkező két évben, hogy *felderítse a legkedvezőbb leszállóhelyet egy valamikori, ember vezette űrexpedíció részére.* Az *MTI* jelentése szerint a Mars Global Surveyor elnevezésű szonda a tervek szerint csütörtökön áll a vörös bolygó körüli pályára, ahonnan szabályosan feltérképezi a Mars felszínét. Ehhez a feladathoz azonban előreláthatólag csak legkevesebb négy hónap múlva lát hozzá, elérve a számára legkedvezőbb látótávolságot – idézte a *Reuter* az amerikai űrhivatal, a NASA bejelentését. A szonda elődjétől, a Pathfindertől (Nyomkereső) eltérően, mely az apró Sojourner (Jövevény) nevű járművet a vörös bolygóra vitte, *nem száll le a Marson;* a bolygó atmoszférájának fékező hatását kihasználva fokozatosan mintegy 378 kilométerre közelíti meg célpontját. A Mars Global Surveyort tavaly novemberben indítottak útjára Cape Caneveralról, s 155 millió dollárba került, lényegesen kevesebbe, mint a Mars Observer, amely négy év[illegible]

Lapunk augusztusi nyertese

A Magyar Nemzet-páholy pályázatának augusztusi nyertese Tenk László Derkovits-díjas festőművész alkotását vehette át tegnap a Páholy Galériában. A Téli Szent Ferenc című fődíjat a negyvenegy éves Jancsó Béla nyerte meg, aki elmondása szerint családi hagyományt követ, hiszen már édesapja is kizárólag a Magyar Nemzetet fizette elő. Az informatikával foglalkozó előfizetőnk reményét fejezte ki, hogy a polgári szellemiség, ami – mint mondta – a Magyar Nemzet legfőbb erénye, továbbra is érvényesülni fog a lap hasábjain. A lottókettesen kívül eddig semmit sem nyertek, így külön öröm számukra ez a szép és értékes festmény. Tenk László alkotása előtt Jancsó Béla és nővére, Jancsó Márta látható

Havran Zoltán felvétele

Harc a megüresedett drogterjesztő pozíciókért

Mozgásban a fővárosi alvilág

Az elmúlt napokban több olyan sikeres rendőri akcióról is hírt adtunk, amely a főváros éjszakai életének átrendeződését és újraosztását próbálta megakadályozni. Először a fővárosi amfetaminpiacon alakult ki hiány azután, hogy a BRFK szervezett bűnözés elleni szolgálata felszámolt egy holland–magyar terjesztői hálózatot. Akkoriban megesett, hogy a korábban két-három ezerért beszerezhető „áruért" hat-nyolcezer forintot is elkértek azon dealerek, akik más „forrásból" dolgoztak vagy nagyobb készlettel rendelkeztek. Néhányan megpróbálták átvenni a letartóztatott több mint 25 fiatal helyét, ám ez több – a drogterjesztésben érdekelt – csoport érdekeit is sértette. A rendőrség szeptember 5-én elfogta és őrizetbe vette Á. Attilát, akiről az a hír terjedt el, hogy nagy befolyással rendelkezik a budapesti éjszakai életben. Elfogását követően több vendéglátóhelyen megjelentek az ellenérdekelt drogterjesztők, és megpróbálták átvenni a rács mögé került személy területét, a kérdéses helyeken azonban kisebb konfliktusok alakultak ki.

Nem csitultak a kedélyek a józsefvárosi kocsisoron sem. A múlt héten a készenléti rendőrség, valamint a BRFK bevetési egysége több gépjármű közbiztonságra veszélyt jelentő eszközzel felszerelt utasait számoltatta el a főváros VIII. kerületében, a József utca és a Mátyás tér környékén. Az egyenruhások húsz, rövid hajú és kigyúrt férfit előállítottak a kerületi kapitányságon, több tucat baseballütőt, szamurájkardot és hosszú pengéjű kést koboztak el a „hívatlan rendfenntartóktól".

(k. z. t.)

SOROS ALAPÍTVÁNY

A SOROS ALAPÍTVÁNY

pályázatot hirdet szakértői tanfolyamán való részvételre

KÖZOKTATÁSI, ILLETVE TANÜGY-IGAZGATÁSI SZAKEMBEREK

Tenk Lánlo

Ma

Napkelte: 6 óra 17 perc, napnyugta: 19 óra 03 perc.

Teodóra és ***Igor*** nevű olvasóinkat köszöntjük.

A Teodóra görög, latin, német név, jelentése: Isten ajándéka. A legrégibb nevek egyike, a bizánci császár, Justinianus (527–565) hitvese volt Theodóra, akinek nagy befolyása volt férjére, s nem mint császárné, hanem mint császárnő „uralkodott".

Az Igor skandináv, német, orosz eredetű név, jelentése: hős; Yngvi isten segítségével oltalmazó. Nálunk nem gyakori, de a színházi világból ismert, az orosz táncművész, Igor Mojszejev neve ma is fogalom, s tehetségét a világ minden részében elismerik.

Évforduló

Harminc éve halt meg Pető András (szül.: 1893. szeptember 11., Szombathely) orvos, a konduktív mozgásterápiai képés megalapozója. Mozgásterápiával 1922-ben kezdett foglalkozni az ausztriai semmeringi gyógyintézetben. 1938-ban hazatért, és ekkor alapozta meg a később kialakított konduktív pedagógiai rendszerét. 1950-től haláláig az Országos Mozgásterápiai Intézet vezetője volt, s ezt az intézményt fejlesztette a Mozgássérültek Nevelőképző és Nevelőintézetévé. Ugyanitt az önálló konduktorképzőt is létrehozta. Úttörő munkáját külföldön is elismerték. A nevét viselő és módszerét alkalmazó budapesti intézet ma már világhírű.

– Kétnapos továbbképző konferenciát szervez szeptember 19–20-án a Magyar Egészségügyi Társaság és a Szlovákiai Magyar Egészségügyi Társaság Révkomáromban. Fő témakörük: a cukorbetegség.

– Meghalt dr. Varga Mihály, a Magyarok Világszövetsége (MVSZ) nemzeti együttműködési bizottságának hetvenegy esztendős titkára. Az MVSZ újjászületésétől, 1991-től szinte élete csaknem utolsó percéig fáradhatatlanul dolgozott a szövetség kötelékében. A Magyarok Világszövetsége saját halottjának tekinti. Temetéséről később intézkednek.

– Elhunyt Daczuk János, a Szabad Szakszervezetek Demokrata Ligájának elnöke. Negyven-

– A Francia Köztársaság Nemzeti Érdemrend lovagi fokozatával tüntették ki Vajda Lászlót, a Földművelésügyi Minisztérium főosztályvezetőjét a francia–magyar kapcsolatok építésében és ápolásában kifejtett munkássága elismeréseképpen. A kitüntetést Jacques Chirac köztársasági elnök nevében Paul Poudade, a Francia Köztársaság rendkívüli és meghatalmazott nagykövete adta át tegnap a magyar szakembernek a budapesti francia nagykövetségen.

– Pénteken hozza forgalomba a Magyar Posta „Az árvízkárosultak megsegítésére" elnevezésű 27+100 forint névértékű feláras postabélyegét. Svindt Ferenc grafikusművész terve szerint a Pénzjegynyomda Rt. összesen kétmillió példányt készített a bélyegből, amely egy hullámzó vízfelületen úszó virágot ábrázol, rajta a „Segítsünk!" felirattal. Az első napi bélyegzőt használó posták a megjelenés napján a vásárlók kívánságára lepecsételik az új bélyeget.

– Rókatetemet találtak kedden a XXII. kerületben, az Áron és a Csiperke utca kereszteződésében. A tavaszi hónapokban már felbukkant veszett róka a környéken, és feltételezhető, hogy a mostani is veszettségben hullott el. Az ÁNTSZ éppen ezért kéri, hogy akik az állatot megfogták, saját érdekükben keressék fel az ÁNTSZ XXII. kerület, Anna utca 8. szám alatt kirendeltségét munkanapokon 8–16 óra között, vagy jelentkezzenek a 226-4629-es telefonszámon.

– A haiti partoknál hétfőn történt súlyos kompbaleset áldozatai után kutató búvárok szerdáig összesen 79 holttestet emeltek ki a vízből. Az utasokkal zsúfolt Fierté Gonavienne nevű komphajó Port-au-Prince-től mintegy 75 kilométerre északra, a Gonave-öböl partjai közelében merült el. Az áldozatokat az ENSZ kanadai békefenntartó egységeihez tartozó búvárok hozták a felszínre, akik elmondták: merüléseik alkalmával a hajóablakokon keresztül további száz holttestet láttak a kabinokba szorulva.

Lóverseny

Tippek a csütörtöki galoppversenyekre

I. Polly-Lass (2), May Little (7), Tánctündér (8), Fiorina (4). II. Méregzsák (10), Dallos Pacsirta (9), Domingo (2), Bay Secret (1). III. Kevin (8), Timon (1), Gréta (4), Phuja (3). IV. Blue Eleur (5), Atomán (2), Ernesto

– Ingyenes fogorvosi szűrővizsgálatot tart a hegyvidéki egészségnap elnevezésű rendezvény ideje alatt a Signal Dentibusz pénteken 9-től 18 óráig a MOM (XII. kerület, Csörsz utca 18. szám) előtt. Az idén további huszonötezer gyermek fogorvosi szűrését tervezik az egészségügyi rendezvények keretében.

– Hepatitis B Debrecenben. Az ÁNTSZ vizsgálata megerősítette, hepatitis B vírus fertőzése okozta egy tanuló betegségét a debreceni Bárczy Gusztáv Általános Iskola és Diákotthonban. A tisztiorvosi szolgálat munkatársai hetven veszélyeztetett gyermeket láttak el védőoltással.

HAGYOMÁNYTEREMTÉS

Földes Vilmos rajza

– Újabb kitöltetlen útlevelek kerültek elő. Mint hírül adtuk, a XIV. Kerületi Rendőrkapitányság alosztályvezetője által vezetett gépkocsiban augusztus végén 350 útlevelet és 484 forgalmi engedélyt foglaltak le. Az iratokat vélhetően akkor szállították volna vevőikhez. A nyomozás során kiderült, hogy az egyik belügyminisztériumi raktáros hívta segítségül az okmányok értékesítéséhez ismerősét. A vallomások alapján a nyomozók kedden újabb 600 kitöltetlen útlevelet találtak a Belügyminisztérium egyik raktárában elrejtve. Az ügy hét gyanúsítottja szabadlábon védekezik.

– A nyitott erkélyajtón jutott be egy ismeretlen tettes kedden hajnali három óra körül a XIV. kerületi Róna utca egyik lakásába, ahol – feltehetően késsel – többször megszúrta az ott alvó 54 éves nőt. Amikor az asszony sikoltozni és védekezni kezdett, a támadó elfutott a Fogarasi út irányába. A

– Felborult járműszerelvényével Szerencsen kedden a déli órákban Sz. György 48 éves nyírbátori lakos, és a platóról a járdára ömlő búza maga alá temette a 78 éves T. Borbála helyi lakost, aki a kórházban meghalt.

– Egy betörőbandát keres a Dunakeszi Rendőrkapitányság. A banda tagjai szeptember 1-jén hajnalban Fóton felfeszítették H. László vállalkozó műhelyét, ahonnan ablakokat és ajtókat, valamint alumíniumprofilokat vittek el, összesen hárommillió forint értékben. A kapitányság bűnügyi vezetője 25 ezer forint jutalmat ajánl fel annak, aki a bűncselekmény elkövetőjéről, tartózkodási helyéről és az eltulajdonított anyagok hollétéről érdemleges adattal tud szolgálni személyesen vagy a 06/27-341-402 telefonszámon.

– Holtan találták a két hete eltűnt miskolci lányt. Miskolctapolcán, a strandfürdő melletti erdő egyik aljnövényzettel sűrűn benőtt területén egy gombázó bukkant rá a 19 éves Varga Mária Zsuzsanna holttestére. A Miskolci Rendőrkapitányság nyomozói az eddig rendelkezésre álló adatok alapján azt állapították meg, hogy nem történt bűncselekmény. Az orvosszakértői vizsgálat szerint Varga Mária Zsuzsanna legalább egy hete meghalt. A lány az eltűnésekor viselt ruhában volt, s a táskájából sem hiányzott semmi. Várhatóan a boncolás után kiderül, hogy mi okozta a lány halálát.

– Konstruktív geometrikus törekvések Kassáktól napjainkig címmel kiállítás nyílik meg a Bau-Max-X Magyarország Rt. kiállítótermében (IX., Soroksári u. 86.) ma este hét órakor. Megnyitót mond Passuth Krisztina művészettörténész.

– A Magyar Állami Operaházban a Rómeó és Júlia előadása este hét órakor kezdődik.

– Átúszta az Atlanti-óceánt egy teknős. A minap egy portugál strandon a dél-amerikai partok mentén honos, 1,75 méter hosszú, két és fél mázsa súlyú óriásteknős vetődött partra. A végsőkig elcsigázott páncélos feltehetően kedvenc táplálékát, a tintahalakat követve tévedt el és úszta át az óceánt. A több sérülést szenvedett teknőst megetették, majd a legközelebbi állatkertbe szállították.

Riadalom Kaposvárott

„Túrázó" vipera végzete

Kaposvár húsüzemének kerítése mellett a minap felbukkant keresztes vipera nem kis riadalmat keltett a városban. Agyon is verték rögvest a 18 centis állatot, amelyről kiderült, hogy egy újszülött, alig egy hónapos vipera berus volt, és feltehetően tucatnyi testvérétől szökött meg. Somogyban eddig csak a Kaszópuszta melletti Baláta-tó környékén számított gyakorinak a keresztes vipera felbukkanása, ezért is csodálkoztak az állatvédők, hogy miként került onnan ötven kilométerrel távolabbra a fiatal hüllő.

Az elkóborolt állat teteme

50 éve írtuk

Légtornász betörő került rendőrkézre Schuster Mihály szobafestősegéd személyében, aki az utóbbi időben több mint húsz betöréses lopást követett el oly módon, hogy budai romházak ereszcsatornáin, a világítóudvaron keresztül felkúszott a lakásokba. Egy-egy betörése alkalmával valóságos légtornászmutatványokat végzett Schuster, aki legtöbbször egészen jelentéktelen értékű holmiért kockáztatta életét. Vallomása szerint főként kedvtelésből „dolgozott".

Utánnyomják a 168 Órát

Szokatlan dologra szánta el magát a 168 Óra szerkesztősége: a közéleti hetilap legutóbbi száma szinte egyetlen nap alatt elfogyott, amint a Telegráf Kiadónál jelezték a terjesztők. Az olvasók rendkívüli érdeklődése miatt a kiadó fél nap alatt megteremtette az utánnyomás feltételeit. Csütörtök reggeltől már kapható a szeptember 11-i dátummal megjelenő, utánnyomott 168 Óra az újságosoknál.

*

Megjelent a Magyarország című hetilap – a korábbi sajtóorgánumokban közzétett értesülésekkel ellentétben. A szerkesztőség munkatársai nagyon sok aggódó levelet és telefont kaptak az olvasóiktól, akik féltek a lap megszűnésétől. Így külön öröm őket arról tájékoztatni, hogy a korábban felröppentett hír nem felel meg a valóságnak.

– Megszökött az előzetes letartóztatásban lévő Kecskeméti Sándor 39 éves budapesti lakos, aki őrizetbe vételekor K. Z. Győző 35 éves budapesti lakos személyi igazolványával igazolta magát, akit a ceglédi Toldi Ferenc Kórházba szállítottak kezelésre. Kecskeméti Sándor 170–175 centiméter magas, erős, sportos testalkatú, a haja rövid és őszes. Fején a haj alatt műtéti heg látható. Szökésekor zöld színű ujjatlan trikót viselt „Kappa" felirattal, továbbá középkék hosszúnadrág és fehér Adidas cipő volt rajta. A rendőrség kéri, hogy akik felismerik a szökött férfit, jelentsék be telefonon a Ceglédi

4

2

kor a csendje – például a *Tél, ember, kutyák* képen a szikrázó, szigorú fehérségnek –, hogy az önkéntelenül is *Brueghel* teleit juttatja eszünkbe...

Persze éppen azért kell a ma festőjének az ilyen hóvarázslathoz vérbeli és mámoros koloristának lennie, hogy ne feszélyezze az előkép nagysága, s hogy belesejtethesse a saját művébe azt a fajta másságot, azt a hóillatot, amitől amannál hazaibb s rokonabb lesz számunkra ez a tél... De hát ugyanilyen színmágia kellett ama déltengeri káprázat megidézéséhez is, amelynek balzsamos közegében a *Sebesült ember* lassan újraéled, s a földi partról már-már a végtelenbe réved, félig otthonosan.

Úgy tűnik, mintha Tenknél a tél s a dél – az évszak, a hó s a kedély e két sugárzó végletét – azonos mélységgel járná át valami delejes áramkör: az érzület és a színek együttes vibrálása. Ez az, amitől kolorizmusát olyannak érezzük, mint az olasz énekesek muzikalitását és hangját, ezt az áradó, adakozó, velük született művészi hatalmat.

Bizonyára a festőnek a latinitás meg az Itália iránti vonzalmából született s alakult tündéries éjszakai látomássá, s a római birodalom jánosbogárka módjára foszforeszkáló makettjévé az *Aquincumi múzeum* és romkertje, ez az ódon-idilli, ám festő számára némiképp kulissza hatású képtéma. De még így is őriz valami becseset, s ha csak az egykori nagyság csalóka ábrándját, akkor is több ez és vigaszosabb, mint a romkerttel szomszéd – *Tóth Árpád* verselte – egykori kocsma hűlt helye, s annak a semminél is siralmasabb korábbi állapota, amidőn az omladozó falak s felettük a tetőgerendázat végső maradványa, ez a keselyűrágta csontváz is fokról fokra tűnt el a szemünk láttára.

Az emlékek csupasz he-

3

1 Tenk László: Tél, ember, kutyák, olaj, tempera, farost, 87 × 68 cm, 1988
2 Tenk László: Akiért verekednek, olaj, tempera, farost, 84 × 68 cm, 1988
3 Tenk László: Bűntény Toledóban, olaj, tempera, farost, 90 × 80 cm, 1988

Galéria Zircen

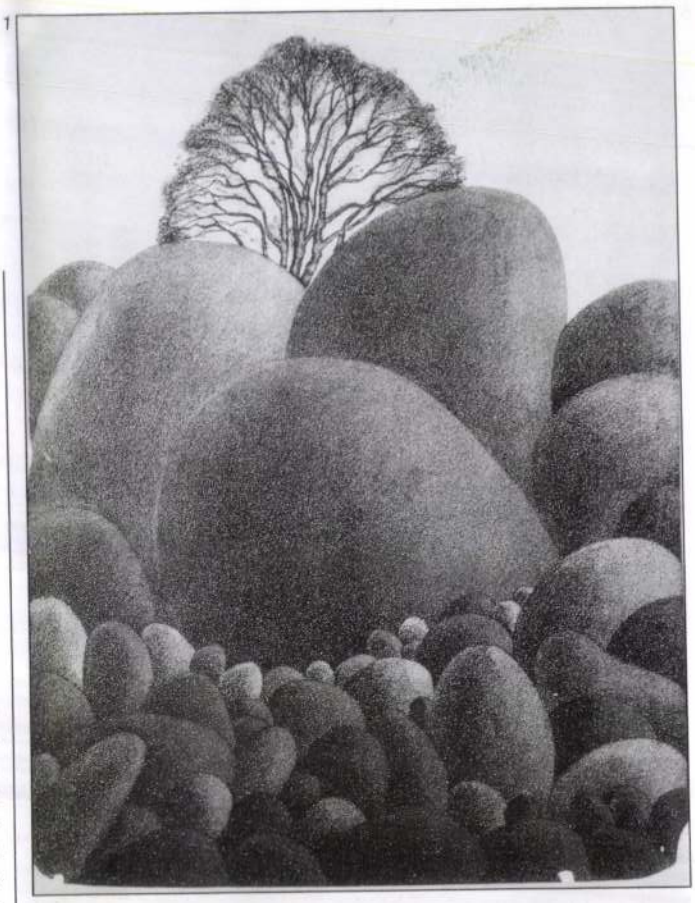

Zirc patinás település a Bakony festői környezetében. „Csodálatos kohója a különböző nemzetségeknek az a táj, melyet körültekinthetünk a Vöröstoronyból a hegyek karikájában" – írta elragadtatott sorait *Tatay Sándor Szülőföldem, a Bakony* című könyvében. A Cuha- és a Gerence-patak „tündérszép" völgyeinek találkozásánál húzódik meg a kis város. Szerény méretű s szívderítően gazdag sziklafalak változatossága kíséri az ideérkezőt a Győrt Veszprémmel és Pápát Budapesttel összekötő főutak mentén. Szelíd szavú tudós szerzetesek és műpártolók pergették itt napjaikat évszázadokon át...

1810-től a ciszterciták magyarországi központja lett a zirci apátság, s 1950-ig, a rend feloszlatásáig szolgálta (főként építészeti és mezőgazdasági) programjával az itt élők szellemi gazdagodását. A volt apátság nagyszerű épületegyüttese később sem szűnt meg a kultúra közvetítője lenni. A meglévő gyűjteményhez kapcsolva hozták létre a Reguly Antal Műemlék Könyvtárat (az Országos Széchényi Könyvtár részeként), és egy szinttel lejjebb a Bakonyi Természettudományi Múzeumot. Lényegében e két, a ciszterci hagyományokra is épülő intézmény lett a meghatározó – az apátsági templom, a „Bazilika Minor" és az Arborétum mellett – a város idegenforgalmában. Több látogató fordul meg e helyeken, mint a veszprémi vár épületegyüttesében.

1989-től már egy országosan bejegyzett kisgalléria is található a monostorban. Az egyik oldalszárny ad helyet a napjainkban létrehozott *Zirci Galériának*. A lapos pilaszterekkel tagolt rajzos tagolóelemek az eredeti terveknek megfelelően láthatóak a homlokzaton, melyeknek egységét ma már semmi sem zavarja. Korabeli ábrázolások alapján végeztük a helyreállítást az elmúlt években jórészt önerőből, a városi üzemek, vállalatok összefogásával. Így kerülhetett vissza a megelőző időkben felszámolt bejárat is. A rekonstruált ajtót a helyi erdészet készítette el. A pilaszterek és a barokk íves nyíláskeret gazdag szövedékében helyeztük el a Galéria és a Művészeti Alap emblémáját, megtartva az előbbiek „kiülésének" mértékét. Mindezek finom összhatásaként szinte eltűnik a fal, s egyetlen ornamentális felületként hat.

Az épületet feltehetően a XVIII–XIX. század fordulóján emelték. Egy imafülke (kis oltár) olaj seccója is tanúságtevő ebben *(Szent Margit liliommal,* álló figura). Többrétegű meszelés alól bukkant elő galériánk kialakítása során. A közbülső időkben sok egyéb célt is szolgált az akkor még felszabdalt Díszterem (például sóház, járásbíróság, lakások). Mindezek felszámolására hozta meg örvendetes döntését a város vezetősége, mely 1985-ben a helyet az ideiglenes falak lebontásával egy grafikai gyűjtemény és a kortárs művészet más műfajai számára is alkalmassá tette. Így kerülhetett galériánk az oldalszárny legkedvezőbb végébe, az apátsági előkert főbejárata mellé. Az utóbbi öt évben sikerült visszaállítani eredeti formájára az alacsony, ám nemes arányú építményrészt. Ma már lényegében egységes és stílustiszta. Fiókos dongaboltozatú, meghitt belső terei, fehér falai, barnára pácolt nyílászárói kedvező kiállítóhelyet határolnak. A „ház" folytatásában levő, barokkizáló boltozatú termeket, kényszerűségből, ma is vegyesen hasznosítják (irodák, lakások, fényképészet, raktár). Egy, az utóbbiakhoz csatlakozó épülettagozat népművészeti gyűjteménye teszi teljessé kiállításaink hangulatát.

A gyűjteménynek köszönheti létét galériánk is. Egy jelentős adomány vetette meg alapját 1971-ben. Zirc szülötte, a ma Prágában élő *Bér Júlia* 40 grafikáját ajándékozta a kisvárosnak (*Fény és árny* sorozat). Példamutató kezdeményezését később mások, magyar és külföldi (csehszlovák, bolgár, román, NDK, lengyel, észt, jugoszláv) művészek követték. Szinte valamennyien Bér Júlia festő- és grafikusművész barátai, személyes ismerősei. Innen ered a gyűjtemény elnevezése (Barátság) is – a művészet népek közötti küldetését és az adományozókat egyaránt idézi. Napjainkban már, tizennyolc év gyűjtése és az ajándékozások eredményeként, közel 900 művet, többségében grafikát, kevesebb rajzot és akvarellt, valamint néhány plasztikát tartunk számon. A kollekció nagyobb hányada cseh és morva alkotás olyan kiváló mesterektől mint *C. Bouda, J. Hála, V. Fiala, L. Čepelák, J. Herčík, M. Holý, J. Liesler, J. Lukavský, V. Sedláček, L. Šimák, J. Švengsbír, M. Švabinský, J. Adamcová, L. Jiřincová, M. Kazdová, H. Melicharová, M. Mikulová, E. Tomanová, M. Blabilová, J. Kaiser, P. Sukdolák* vagy a szobrász *M. Pangrác* stb., a magyar művészek közül *Kass János, Raszler Károly, Rékassy Csaba, Szemethy Imre, Würtz Ádám, Ágotha*

5

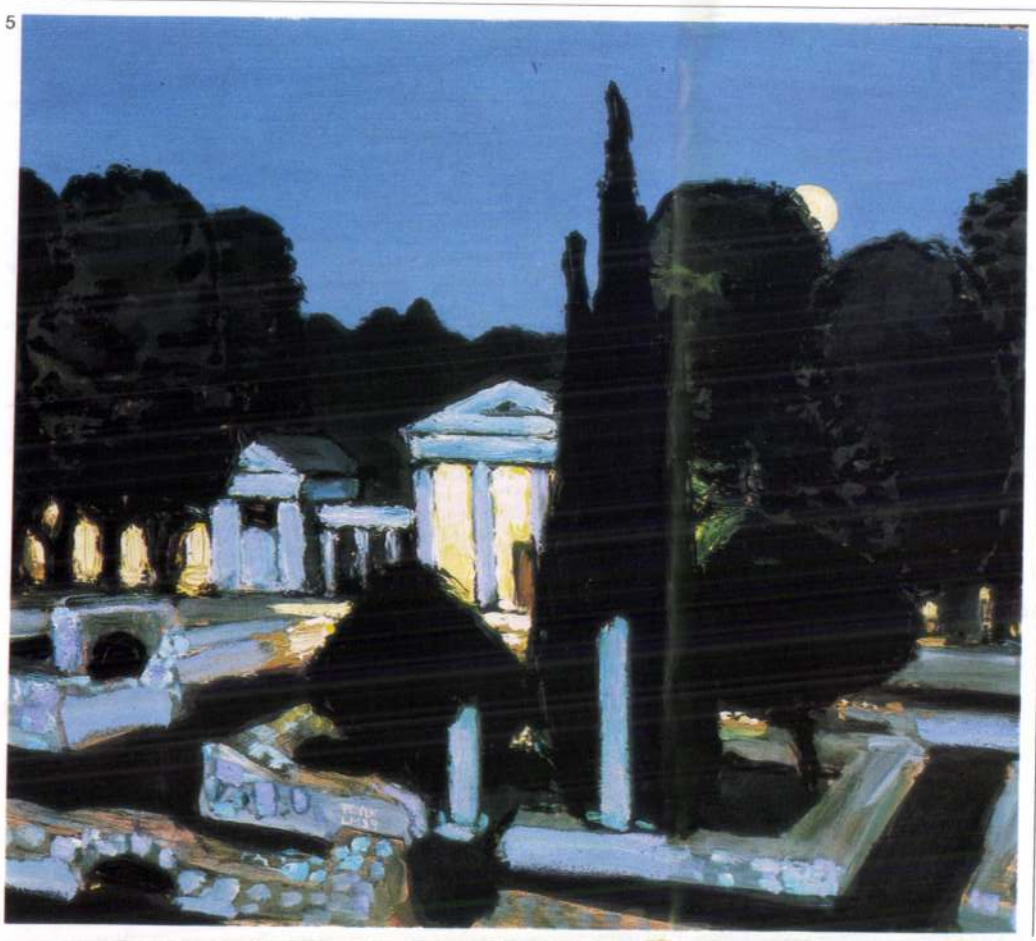

4 Tenk László: Hajnali séta, olaj, tempera, vászon, 150 × 130 cm, 1986
5 Tenk László: A sérült ember és a kutya, olaj, tempera, farost, 86 × 68 cm, 1988
6 Tenk László: Aquincum I, olaj, tempera, farost, 54 × 60 cm, 1989
(fotók Somfai István)

lyénél csak a gyermekkorból épen maradt helyek és tárgyak zsugorodása a fájóbb, az, ami csak benső látásunkra bízva őrződött egykori nagyságában, s ami számunkra a feledhetetlent tartalmazta… Hát nem merek elmenni gyermekéveim színhelyeire, mert minden, minden törpébb, laposabb, szürkébb. A kis dombra a kertben hegyként emlékeztem, s lett belőle vakondokpúpnyi, a lugas kupolája meg egyetlen görbe karó. Talán Tenkre bízhatnánk a rejtekhelyek elveszíthetetlenségét?

Vagy a temetőkét… Ha ismeretlen vidékre megyek, vagy külföldre, bizonyos, hogy a temető az a hely, ahol nem érzem idegennek magam. A temető nemzetközi, akár a halál. Sőt világközi. Bárhol legyen is az ember, abban biztosan révbe talál, van hová menekednie. Tenk őszi temetői *Mednyánszky*t, a tájak mélabújának legnagyobb költőjét is eszünkbe juttatják, ahogyan téli képeinél a bruegheli hó, itt sem zavar a remekmű példakép visszhangja, hiszen az avar, a keresztek s a hantok magánya ezeken is a honi sírkertek meghitt békéjét sugallják.

Tűnődöm, miként lehetséges az, hogy ebben a piktúrában az ellentétek – tél és dél, ősz és tavasz, temető és életünneplés – olyannyira egy tőről fakasztják gazdag termésüket? Mi az oka, hogy a művek áradó, boldog énekét nagyon halkan és távolról bár, de aláfesti valami mélyebb tónusú dallam, a névtelen szomorúságé…

Válasz helyett elém tolult egy engem mostanság kísértő emlékkép, az, amint a régi vurstliban egy majomembert a mancsánál fogva vezetett a kikiáltó, és ezt ordította: „Ne tessék félni tőle, ő fél! Ő fél!" S nekem az jutott eszembe: mi az, hogy ő fél!?! Én félek! Hát minden ember, aki érez és gondolkodik: fél! Fél legfőképpen attól a lappangó gondolattól, hogy olyan gyönyörű, gazdag az élet, és el fog múlni! Hiszen az emlékeinkkel is az a baj, hogy valamiképp mind fáj. Fájjon! Megéri. Az ember annyi szépet megélt már. S ha ez mind fájni fog – legyen. De ehhez szépen kellene élni – ami nagyon nehéz –, úgy, ahogyan Tenk László fest. (Részletek az esztergomi kiállítás megnyitójából, 1989. VIII.)

Supka Magdolna

6

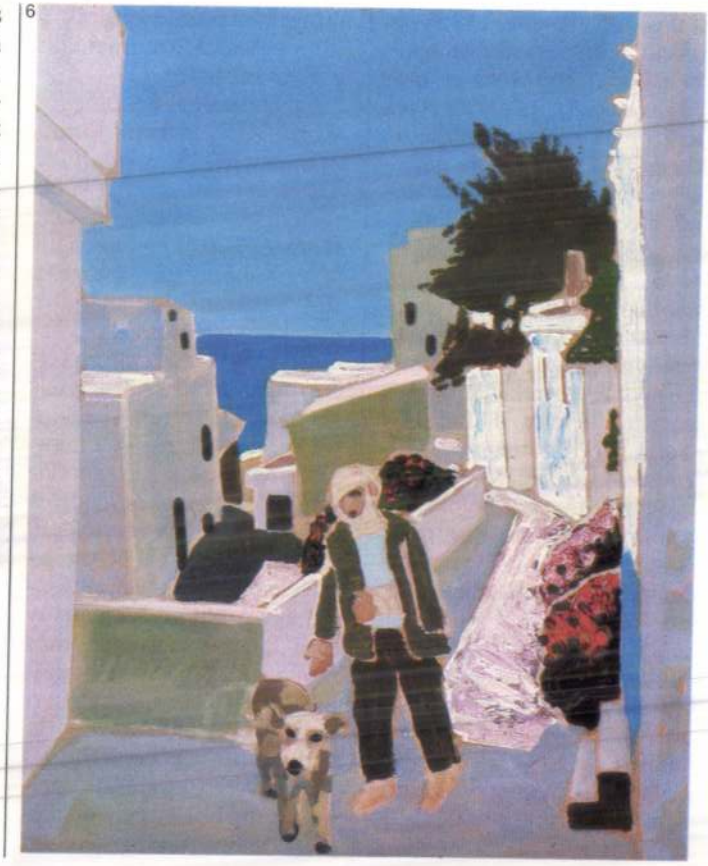

1977 OKT 14.

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ

Tenk László

1021

Tenk László

Támaszkodó

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ké dühös Macolaynal
egy tucat gömbölyű,
gyártmányú rágógum
rikának nyitok egy t
betétkönyvet húsz f
a nyugdíj előtt álló
bácsit megajándékoz
darab zsebkendővel
dühöngjön a diri, m
ő szokott zsebkendőt
nyozni a nyugdíjba v
nak, jó munkájuk el
séül, a hivatal megbe

a, a legfőbbkönyp egy zöld paróbbkönyvelő egy szemüveget, vágyik, hogy elemista korátták számtanból ; Plajbász kollévyvezető a sárgult észderészlegében pár vadonatúj . Jucika néni,

Új dal, új
Az öröm i
A halk esi
kitapintha
Az évszak
kezünk üg
Távoli mé
varázsuk van az égi csillagoknak.

II.

Mindig tölgyujt a képzelt lehetetlen,
s bár végtelen sor – egy a kezdete.
A szegények közt is legelső voltál
– magyar költő, kinek nincs semmije.
Birtoka így álombirodalom,
kastélya kunyhó, a fedele nád.
Éléstára lapos tarisznya,
kongó kulacs; asszonyai – muzsák.

De boldog, akit tiszta láng hevít
és értelmet lel játékaiban.
Vidor tréfákba önti erejét,
s bármihez nyúl, ujjától dal fogan.
Vidám társak raja kiséri.
Pipaszó, poharak csengése.
Ragyavert arca fényesre simul,
s fürge rímre pattog sok élce.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 ... 11
ALFÖLD

Tenk László

1021

Tenk László rajza

HON

nulni kell, akkor tanulok, ha nem, akkor játszok.

Kálmán vasárnapról beszélt. Nyilván azért, mert amikor kint jártunk a nevelőotthonban, vasárnap délután volt. Testvére, Jóska lehajtott fejjel ül mellette.

— Te vagy a legidősebb Sütő?

— Én csak tizenhárom vagyok — feleli leszegett fejjel. — Egy testvérem bent van Debrecenben, a dolgozók iskolájába jár, ő már tizenhét éves.

— Hányan vagytok testvérek összesen?

— Hányan? Hatan.

— A többiekről mit tudtok?

— Ketten még ott vannak Püspökladányban, nevelőszülőkhöz vannak kiadva.

— Te hol fogod tölteni a szünidőt?

— Megyek sítáborba.

— Akkor biztos nagyon várod az újhutai kirándulást.

— Igen.

— Hatodikos vagy, arra gondoltál-e már, hogy ha elvégzed a nyolc osztályt, mi leszel?

— Víz- és gázszerelő.

— Nem könnyű munka. Sokat kell ott fázni télen, mert ők kint is dolgoznak.

— Tudom. Nem baj.

— Neked vannak patronálóid?

— Egyszer nyáron voltam náluk, de már két éve, hogy nem járnak hozzám.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1973 DEC 24

Hajdúbihari Napló

Tenk László

/1021

TENK LÁSZLÓ • KISMAMA

BÉRES ANDRÁS:

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 MÁJ 4-

Hajdúbihari (Napló

Tenk László festőművész

TENK LÁSZLÓ festőművész május 2-án nyílt kiállítása 12-ig tart nyitva a debrecskei művelődési központban.

5

5 Végh András: Éjszakai mozi, olaj, 85 × 80 cm, 1988 (fotók Dénes Gábor)

szórja a morzsát – ennyi Végh András pillanata is. De ebbe a rövidke időbe mennyi minden belefér! Ez nem az éjszakai, hanem a délelőtti Rákóczi tér. Ez egy civil Rákóczi tér. Bevásárlással, gyerekekkel, zsúrkenyérrel, szatyorral, pletykálkodással és persze a „délelőtti műszak" lányaival.

Egy-egy sorsot vázolnak fel ezek a pillanatképek, és már nem az a fontos, hogy valakire hasonlít-e a kép, hanem hogy hol és mikor villant és hogy mire hasonlít. Mert e képek nagy része, mint valami krónika meséli majd a jövő század múltkutatóinak a közép-kelet-európai másodpercekbe sűrített évtizedeket. Mit gondolnak majd rólunk? Remélem, elhiszik majd e látleletet, Végh András üzenetét a jövőnek, hogy így éltük meg mesékkel, álmokkal, indulatokkal, hazugságokkal terhelt pillanatainkat, éveinket, az életünket.

Dénes Gábor

Vérbeli kolorista

Tenk László kiállítása

1

Olyan festészet *Tenk László*é, amilyen manapság nemhogy Magyarországon, de a földkerekségen is ritka, mivel ebben a nagyon keserves, bizonytalan, vívódó világban a boldogságot hozza, bensőséges, nosztalgikus érzéseket jelenít meg. Jobbára köznapi dolgokat, de olyan hőfokon s a benső átélésnek olyanfajta elevenségével, hogy azt amolyan szakszerű műelemzéssel csupán kifoszthatnánk. Ezért határoztam úgy: csináljunk ezúttal a művészettörténetből életet, olyat, amilyen ez a piktúra. Ennek a festőnek minden képe lélegzik, hangulati atmoszférájával, költészetével.

Vajon mi a nyitja ennek az erős lélegzésnek? Nos, Tenk László 1988-as budapesti kiállításán derűs, őszi verőfényben fürdött a város, és én akkor eszméltem rá festményeinek arra a különös erejére, amellyel a falakon, zárt helyiségben is győzik a versenyt a legharsányabb kinti valósággal, az akkori ősz színvarázslatával. Talán mert az emlékeinkben, sóvárgásainkban szunnyadó égtájak és évszakok felfokozott álomképét szuggerálják belénk, ezzel repítenek át a mediterráneum óceáni kékjébe, és minden táj, minden nép alkonyainak és éjszakáinak tágasságába.

Alkonyai egyenesen csodálatosak. *Csontváry* óta senki nem merte a lebukó Nap égi viadalát a vad színorgia naturális valóságában megidézni. Egy-egy szelídebb képcím – az *Őszről* – elégikus, lombhullató tájat sejtet, ehelyett valami féktelen zendülésnek vagyunk a tanúi: lángoló égbolt alatt egy kamasz nyakába emel egy kisebbet, s az szélesen lendülő karral hahót kiált. Bódult-boldogan ünneplik az őszt, s ünnepüket felerősíti az égi színjáték mása a tócsák tükrében.

A tavasz is tobzódik az erdei fák villódzó fénykoronájában, a rügyek nyers illatát az érzékcsalódásig hersegik a zöldek. Tenknek elhisszük a tűnt ifjúkorból azt is, mit rég avíttnak véltünk, hogy érdemes szerelmesnek lenni, rejtőztető esti kapuk alatt csókolózni titkon, s egyáltalán azt, hogy van olyan piktúra, amelyik képes visszacsempészni számunkra a képzeletdúsító romantikát. Így a *Baljós sikátor* kihaltsága lúdbőröztet, de korántsem a „közbiztonság hiányával", sokkal inkább sejteti egy másik kép témáját, marcona legények érkezését, s tétova lépteit annak, *Akiért verekednek,* a riadt, báva leánynak. Itt még akkor sem rendőri szirénа veri fel az éjszaka csendjét, ha már megtörtént a *Bűntény Toledóban,* hiszen máris többről tud a bennfentes púpos éjjeliőr nyomleső szimata, és más háttérbe világít be kézilámpásának kutakodó fénye.

Nyilvánvaló, hogy az ilyen, már-már korszerűtlennek bélyegzett érzelmi színezet s a festői motívum életképi megelevenítése csak igen avatott mesterségi tudással, a szín, a faktúra, a felületek plaszticitásának nagy változatosságával válik meggyőzővé, még a merőben ösztönösnek ható, ördöngös koloritbeli vakmerőség is hosszú, tudatos technikai kísérletek során érkezett el a mindent merhetés szabadságába. Csak ilyen fortélyok birtokában engedhette meg magának a festő, hogy az érzelgősség látszata nélkül, de nem is higgadt ecsettel s nem csupán kibicként járja be kedélyvilágunk rejtelmes ösvényeit, s hogy úgy tudjon megfesteni egy *Krúdy*-figurát, például *Szindbád*ot, ezt a garabonciás álomjárót – aki valójában világárvája volt –, ahogyan némelyik régi sírásunk emléke szokott visszatérni hozzánk, ismerősen... vagy hát itt van ez a *Reggeli séta...* Ártalmatlan, üde téma. De aki kilépett már hajnalban a kapun a semmibe, az ősbizonytalanságba, amikor nem lehet tudni, hogy életben maradunk-e, nos, az tudhatja csak, hogy közvetlenül napfelkelte előtt sem nem ellenséges, sem nem barátságos a lét: itt ez a nagy kozmikus hajnal, ezzel a kis vacak Földdel, ebben a hatalmas világtérben, és jön a pára, és beterít mindent... csak egy kis női figurát, csak a léptét meg valami pendelyt lebbent elő a szecessziós fodrozatú szoknya és lombozat mögül a festő, szinte csak kísérteties áttetszőséggel, hogy meg ne ölje a láthatóval a látomást.

A Nagy Természettel való találkozás élményéhez tartozik az is, hogy ez a művészet oltalmazó. A szónak szinte biblikus jelentésében refúgium, a védettség, a menedék e csendes birodalmának olyan meghökkentő, olyan hallásunkon túli oly-

Művészet, 1990/2
TENK László

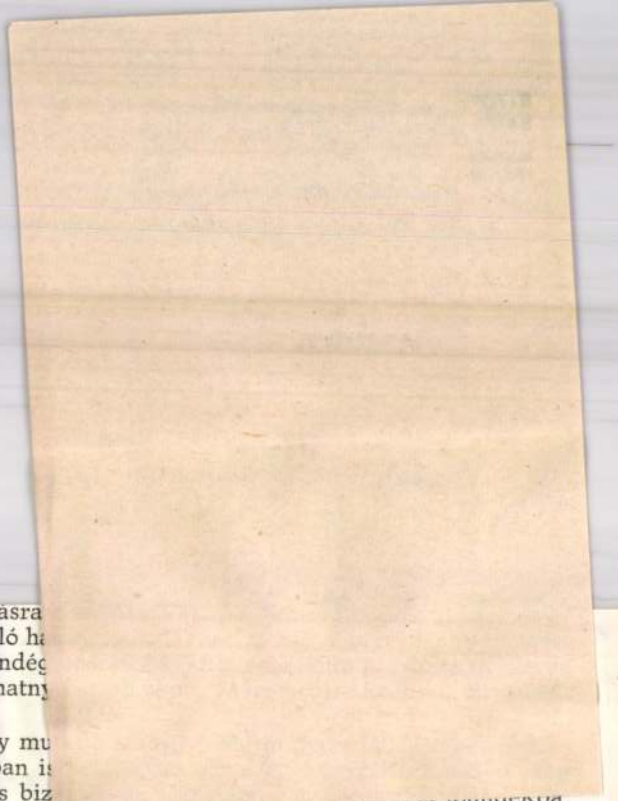

totta, kioktatta, lehordta. A parancsoló h
ejtette. Nemigen tapasztalt efféle vendé
elpártolásomat. Keserűségében pillanatn
Előre viszolyogtam . . .
Mi történt hát megint?! A szobalány mu
a tengeren túlról származik, Párizsban i
Márta érkezése napján kedvtelve és biz
csak úgy . . . mintha semmiség lenne . . . Annyira meglepődött, szólni sem tudott, csuda-szép gyűrű, nem? De a Madamenak . . . bocsássak meg . . . a Madamenak borzalmas a természete. Ugye vissza kell adni, önérzetből? Láttam rajta, hogy kínlódva tenné a gyűrűt az önérzet oltárára. Kértem: fogadja el. És igyekeztem meggyőzni, hogy a Madame természete felemás, mint közismerten mindannyiunké.

Újra az Orly-n

Bokaficamom meggyógyította és megrontotta utolsó három napunkat. Míg élek, újonc maradok a hazugságban. A lódítás megszokhatatlan fegyelemre kényszerít. Közben-közben azon vagyok, hogy akármi lesz, ledobom a mundért. De csak sántikáltam . . . a rosszban is, a párizsi utcákon is.
Megszereztem a felmentést, Danival már a magunk módján szívhattuk fel a várost, Márta pedig velünk tartott. Amúgy is lecsendesedett a közeledő búcsúzás miatt. Nem kívánkozott vissza tengeren túlra, félt tőle. Jobban félt az otthontalanságtól, mint amikor először nekivágott. Sóhajtott: az emigránsok (nem nevezik magukat disszidensnek), akik 56-ban elmúltak harminc évesek, ma is Magyarországon élnek. Budapesten, Pomázon, Sopronban . . . Ha meggazdagodtak, akkor is. Ha fitymálják, ócsárolják Budapestet, Pomázt és Sopront, még akkor is. Azaz: se itt, se ott . . . Krónikus idegenség-érzéssel . . .
Felkaccant:
– Az viszont jócskán vigasztaló, hogy az egész civilizált emberiség elidegenedett . . .
Arcon csókolt hirtelen. Azt jelezte ezzel, hogy a kihűlőfélben levő emberiségben nekem még van hőfokom. Mindenek ellenére. Az övé is újra, óráról órára növekedett bennem. Kivált, ha arra gondoltam: mi még itt maradunk, de más lesz a szomszédunk a szállodában, Mártáért nem kopoghatok be reggelenként. Más lép ki az ajtaján és az a másvalaki a hideglelős idegenség ábrája lesz.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ALFÖLD

1973 FEB -5

1021 Tenk László

Tenk László rajza

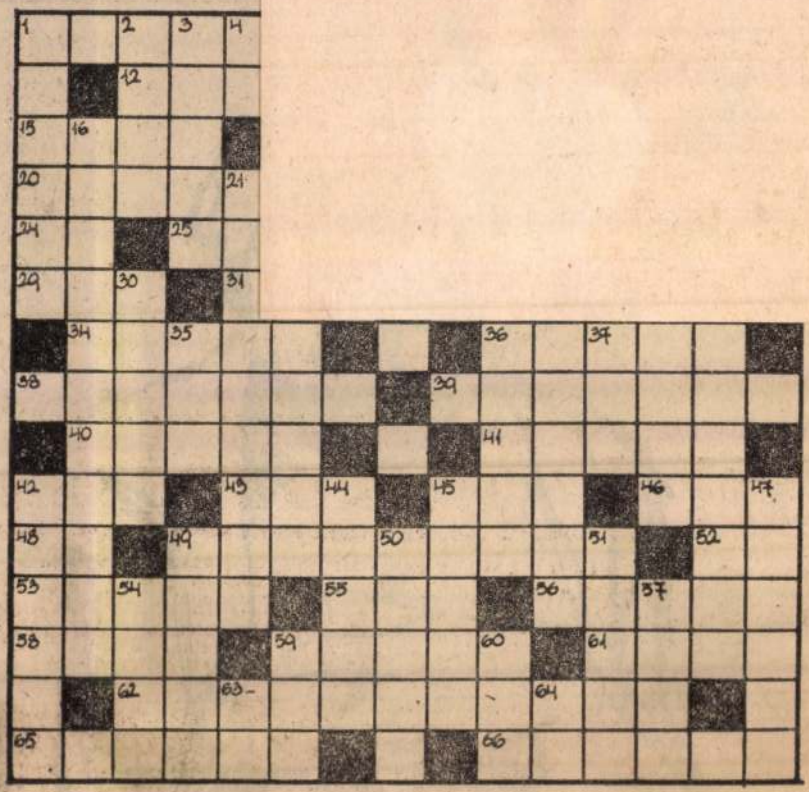

VÍZSZINTES

1. Bérmentesítve. 7. Utód. 12. **Májusi lobogás című versből idézünk: „Míg a világ világ, még soha senki / Nem készített ennél szebb ünnepet!" Ki a költő?** 15. Álmélkodik. 17. Üvölt. 18. Tojással szaporodó állat nősténye. 20. Szervíroz. 22. Konyhai edény. 23. Énekkar. 24. Indulatszó. 25. Amennyi feltétlenül szükséges. 28. Hangtalanul húz! 29. Félig rukkol. 31. Tíz angolul. 32. Élet. 33. Gazdasági növény. 34. Kényeskedve, panaszos hangon beszél, népiesen. 36. Az FTC sokszoros bajnok úszója volt (Nándor). 38. Udvarias beszédben: kijön valahová. 39. A pék leszi. 40. Gondoskodásban részesít. 41. Ide-oda hajladozik. 42. Belül tömít! 43. Kamionok nemzetközi betűjele. 45. Angol macska. 46. A Schelde kis mellékfolyója (LYS). 48. Holland autók jele. 49. Többszörös olimpiai és világbajnok kardvívó. 52. A rúzsban van! 53. Izrael hivatalos nyelve. 55. Az amerikai szakszervezeti szövetség. 56. Mezőgazdasági kéziszerszám. 58. Ház, telefon, gyermek is van ilyen. 59. Mérges kígyó. 61. A Föld legfelső, még szó állapotban levő rétege. 62. **Idézet Fodor József verséből: „Pajtás, kapd a kaÜllőd pengjen pőrt, — zsarátot, / Hév szemmel a hőt vigyázd." Mi a vers címe?** 65. Kialudt bazaltvulkán a Bakonyban. 66. Feltehető, hogy kárt okozhat.

FÜGGŐLEGES

1. Pappá nem szentelt szerzetes. 2. Kimegy a divatból. 3. A lakásomon. 4. A kripton vegyjele. 5. Kiváló japán tornász. 6. Jókedvű. 7. Van németül. 8. Rag, a -va párja. 9. Pénzügyminiszterünk volt (István). 10. Híres francia divatszalon. 11. Nyári forgalomra berendezett vendéglő, cukrászda. 13. Hashajtó drazsé. 14. Összekuszál. 16. **Kónya Lajost idézzük: „A zászló meg-meglobban / s futó felhőkkel játszik / a fürge, pajkos szellő." A vers címe? 19. Május ünnepe című versből idézünk: „Míg a világ világ, még soha senki / Nem készített ennél szebb ünnepet!" A költő?** 21. Irodalmár. 23. Bővebbé tétel. 26. A zárusnál kisebb, mínusz előjelű. 27. Létminimum. 30. Péksütemény. 33. A Rajna mellékfolyója. 35. Férfinév. 37. Somogy megyei község. 42. Nagyra értékeli magát. 44. Hazánkban élő szerbek régi elnevezése. 45. Ruhátlan, csupasz, népiesen. 47. A gondolat szóbeli kifejezése. 49. Minőség ellenőrző. Intézet

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1980 MÁJ 1
PEST MEGYEI HÍRLAP

Tenk László, festő- és grafikusművész

Gyermekkel a karján

1021

Tenk László grafikája

Győr, Liszt F. u. 13., telefon: 12-333,
segédmunkára a vállalat győri telepén, Győr-Sza
telefon: 13-037.

APRÓHIRDETÉS

hidrofortar-
Ft-os áron
kapható.
is szállí-
ner Mihály
ster. Töltés-
csics u. 6.
750-s el-
Érdeklődés:
Rákóczi u.
iger autó-
telefon:

iszámú MB
újított mo-
rdó, vizsga
hóig. Meg-
: Győr, Ga-
10., 15 óra

00-s Skoda
trészek el-
alay Lajos,
Teleki u.
a után.

ajkályha el-
r. Duna u.

)—100 cm-es
lúcfenyő.
hető: min-
du. 4—5-ig,
üzes u. 23.
Sári.

ydaráló ké-
garanciával
ipari áram-
József, la-
úl. Bem u.

ieier szoba-
szekré-
telok, szé-
alok eladók.
sfaludy u.
).

, rekamiék
étele Győr,
u. 25., Kor-

ányok, cse-
borfajták
szállításra
lhetők. Ma-
re. Abasár,
18.

ATLAN

is, össz-
szövetke-
akás, föld-
vésű, 79-es
tőséggel el-
kledés: du.
ór. Mónus
., fszt. 3.

600 négyszögöl gyümölcsös Kertvárosban eladó. Érdeklődés: dr. Kaszásné, Győr, Mester u. 30.

Nádorvárosban másfél szobás, komfortos házrész garázzsal beköltözhetően eladó. Érdeklődni lehet: Győr, Babits M. u. 18/a. mindennap 16 órától.

800 négyszögöl telek eladó. Megosztva is. Győrújbarát, István u. 102.

Szabadhegyen vagy Nádorvárosban szoba konyhás, komfortos vagy félkomfortos házrészt vennék. „Ármegtérítés" jeligére a Kiadóba Győr, Tanácsköztársaság u. 51.

Sashegyi dűlőben 400 négyszögöl kert megosztva is eladó vagy bérbe adnám. Érdeklődés: özv. Tribli Lajosné, Győr, Kassák L. u. 2., III. 3.

Garázs eladó, Mosonmagyaróvár Bartók B. úton. Érdeklődni lehet: Varga Frigyes, Baló u. 3., II. em. 12., vagy 16-206 telefonon.

Sopronban 2 szobás családi ház beköltözhetően eladó. Campinghoz közel. Érdeklődés: Sopron, Galagonya köz 1/a., Nyikos.

Sopronban 2 szoba, összkomfortos, ebédlős lakásomat eladom. „Lövérek" jeligére a Kisalföld soproni Szerkesztőségébe.

4 szobás családi ház, kapuszínes, nagy kerttel eladó, 2 család részére is megfelel. Sopron, Győri u. 28. Érdeklődés: Zrínyi u. 22.

Szabadhegyen 2 szoba, komfortos társasházrész garázzsal, konyhakerttel kb + OTP-átvállalással eladó. Győr, Virág u. 20—22., Simon.

600 négyszögöl bekerített gyümölcsös eladó. Győr, Esze Tamás u. 5.

Abda, börcsi szőlőben 3 szoba, összkomfortos családi ház 705 négyszögöl telekkel eladó vagy kétszoba, összkomfortos győri lakásra cserélhető. Érdeklődni a helyszínen lehet.

Kálvária utcában 2 szobás, magasföldszinti lakás beköltözhetően eladó. Érdeklődés: Győr, Sallai u. 14.

LAKÁSCSERE

Elcserélném Győr, Kassák Lajos utcai másfél szobás, modern tanácsi lakásomat régiméretű, háromszobás tanácsi lakásra méltányos térítés mellett. Belvárosi és nádorvárosi lakások előnyben. Leveleket: „Tanácsi" jeligére a Kiadóba, Győr, Tanácsköztársaság u. 51.

Győr, belvárosi II. emeleti tanácsi, déli fekvésű egyszoba, összkomfortot cserélnék 2 szoba, összkomfortosra. „Őszi csere, 398" jeligére a Kiadóba, Győr, Tanácsköztársaság u. 51.

Győri másfél szobás összkomfortos tanácsi lakást elcse-

HÁZASSÁG

62 éves, özvegy tsznyugdíjas, 2300 forint nyugdíjjal, saját vidéki házzal, megismerkedne korban hozzáillő nyugdíjas özvegy vagy elvált asszonnyal házasság céljából. Leveleket: „Őszi rózsa" jeligére Kisalföld Hirdetésfelvétel, Mosonmagyaróvár.

37 éves, egyedülálló legényember házasság céljából keresi korban hozzáillő lány vagy asszony ismeretségét. Kisebb gyermek nem akadály. „Vidéki otthon, 24713" jeligére a soproni Hirdetőbe.

61 éves, saját nyugdíjjal rendelkező egyedülálló özvegyember családi házzal megismerkedne házasság céljából korban hozzáillő nővel. Egy gyermek nem akadály. „Kalandorok kíméljenek, 24716" jeligére a soproni Hirdetőbe.

43 éves, műszaki tisztviselőnő, vékony alkatú középmagas, emberi értékekben gazdag nyugodt természetű, tartalmas életre vágyó társat keres házasság céljából. „Pedáns 76936" jeligére a Hirdetőbe, 9002 Győr, Pf. 20.

VEGYES

Tanítás, felvételi előkészítés főiskolai tanárnál. „Matematikából" jeligére a Kiadóba, Győr, Tanácsköztársaság u. 51.

Matematikából főiskolai és egyetemi felvételi vizsgára felkészítést lakásomon vállalok. Az ajánla-

Fiatal házaspár 2 gyermekkel külön bejáratú üres albérleti szoba, konyhás lakást keres vagy kisebb lakást bérelne. „Sürgős, 504" jeligére a Kiadóba, Győr, Tanácsköztársaság u. 51.

Egyedülálló férfi külön bejáratú albérletet keres Sopronban. „Sürgős" jeligére a Kisalföld soproni Szerkesztőségébe.

Angol tanítást vállalok. „Angol tanár, 24720" jeligére a soproni Hirdetőbe.

Kisgyermek gondozását lakásomon vállalom. 9027 Győr, Ipar u. 30/b. fszt. 2.

Központi fűtéses albérleti szobát keres egy fiatalember fürdőszoba használattal. Győr, Kakas vendéglő, Vörös Hadsereg u. 105., Csapó Tibor.

ÁRAMSZÜNET

Értesítjük T. fogyasztóinkat, hogy 1978. október 20-án 6.30—16 óráig Pusztacsalád községben és Mgtsz—Csapod község I—II.-s tr. körzet és Mgtsz II-es tr. körzet valamint juhhodály és Göbösmajor területeken hálózatépítési munkák miatt áramszünetet tartunk. Előbbi visszakapcsolás lehetséges.

ÉDÁSZ V.
Üzemigazgatóság.
Kapuvár

Értesítjük T. fogyasztóinkat, hogy 1978. október 20-án 6.30—16 óráig Szilsárkány I—II—III-s tr. körzetben, Pásztori község tr. körzetben és a hozzájuk tartozó tsz majorokban hálózatépítési munkák miatt áramszünetet tartunk. Előbbi visszakapcso-

---

Fájdalommal megtört szív
hetetlen férjem, testvér, sógo

POZSGAI

1978. okt. 16-án elhunyt. Tem
3 órakor lesz a töltéstavai ten

KÖSZÖNETNYI

Hálás szívvel mondunk kö
rokonoknak, barátoknak, ism
fiam, édesapám, testvérünk, s

BECS LÁ

temetésén részt vettek, sírjá
lyeztek, fájdalmunkat bármily
keztek. Külön köszönetet mon
zőgazdasági termelőszövetkeze
lista brigádban dolgozó munk

Köszönetet mondunk minda

len halottunk,

NAGY BÉ
Laposa M

temetésén részt vettek, sírjár

helyeztek és nagy gyászunkba

Hálás szívvel mondunk kösz
felejthetetlen halottunk,

özv. LADOCSI
Oross A

temetésén részt vettek, sírjára
tek. Külön köszönetet mond
dolgozóinak, a Győri Áfész f
zóinak és minden kedves rok

Köszönetet mondunk min
hozzátartozónk

SCHENDL

elhunyta alkalmából együtté

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

KISALFÖLD
1978 OKT 18

Tenk László, festő, és grafikusművész

1021

Ember és környezete

A nosztalgiától az iróniáig

Immár közhelyszerű igazság: a sokat emlegetett tudományos-technikai forradalom az utóbbi évtizedekben alapvetően átformálta az emberi környezetet, megváltoztatta ember és környezet hosszú évszázadokig hagyományos kapcsolatát. A változások, röviden szólva, részben reménykeltőek, ugyanakkor számos vonatkozásban bizony lehangolóak, helyenként, mindenekelőtt a fejlett ipari országokban: kétségbeejtőek. Mindezek után nem véletlen, sőt egyenesen szükségszerű, hogy ember és környezet kapcsolata, ezen belül pedig a környezetvédelem az utóbbi években világszerte, így hazánkban is, a tudományos elemzés és a művészi megjelenítés középpontjába került. Amikor tehát a megyei tanács művelődési osztálya, a Művészeti Alap, a Fiatal Képzőművészek Stúdiója és a Xantus János Múzeum ebben az évben *Ember és környezete* címmel hirdette meg a fiatal képzőművészek harmadik országos pályázati kiállítását, akkor várható volt az alkotók korábbinál nagyobb jelentkezése.

A győri múzeumi képtárban jelenleg látható tárlat tanúsága szerint a téma mindenekelőtt a festők képzeletét ragadta meg, és késztette őket pályázati alkotások elkészítésére. Azt valóban csak sajnálni lehet — egyetértünk a katalógus előszavával —, hogy a képzőművészet más ágainak képviselői nem jelentkeztek művekkel.

A címben adott téma alkotói szemlélete felettébb változatos: az ábrándozó nosztalgiától a tragikus árnyaltságú szemléleten át az ironikus fintorig terjed. A hagyományos értelemben felfogott természeti környezet iránti nosztalgia van jelen *Kéri László* (Alternatíva), *Kárpáti Tamás* (A galagonyabokor tövében, A fal) és *Gábor István* (Páfrányos) művein; a tragikus szemlélet jellemző *Buhály József* (Füstös világ), *Varga Bencsik József* (Bioszféra 1., II., Pusztulás), *Mészáros Géza* (Mozdonytemető), *Kalmár István* (Toxin-lánc utódaink I.—VI.), *Hepp Edit* (Kanális), *Tenk László* (Zöldövezet) és *Ugocsai László* (Környezetszennyezés) képeire; ironikus, humoros szemlélet nyilvánul meg *Lengyel András* (Közúti jelzések I—II.), *Révész Napsugár* (Zöldfa utca), *Farsang Sándor* (A csend), *Vertel Beatrix* (Védett állataink I—III.) és *Dorosz Károly* (Környezetünk I., IV.) festményein, grafikáin.

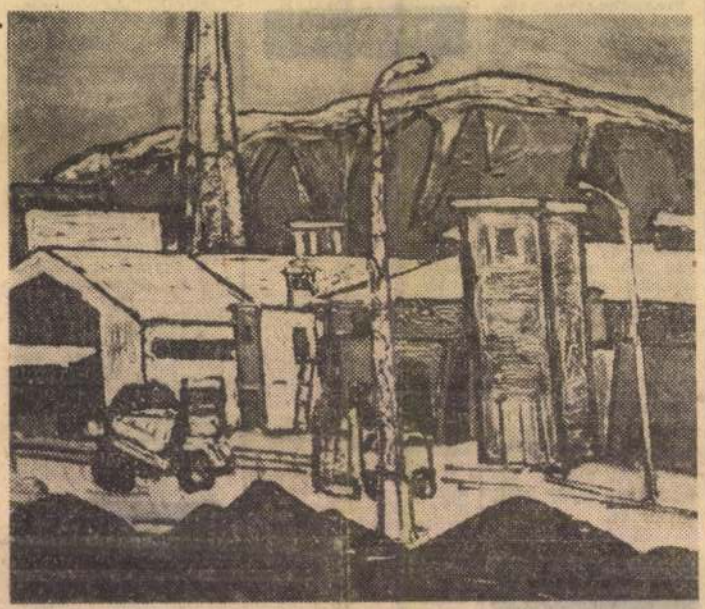

Tenk László: Zöldövezet.

A téma megközelítésének változatos módjai ellenére a kiállított alkotások közül egy sem hat a felfedezés erejével; a képek gondolati, jelentésbeli szférája a szemlélőből csupán csendes tudomásulvételt vált ki; szenvedélyes, egész emberi mivoltát megmozgató igenlést vagy tagadást már nem. Elsősorban azért nem, mert a művek megmaradnak a felszíni jelenségek bemutatásánál, nincs jelentésben gazdag mélységperspektívájuk, a mindennapi tapasztalatokat nem emelik hatásosan a képi megvalósulás szintjére. Megállunk egy-egy alkotás, mondjuk például Tölg-Molnár Zoltán Hajnal, Farsang Sándor Színek partján, Kelemen László Száradó levelek című műve előtt, aggasztóan gyorsan „leleplezzük" jelentéstartományukat, s aztán hiába nézzük meg őket ismét, meg még egyszer, nem fedezünk fel bennünk semmi további újat. Közben gyanakszunk: nem bennünk van a hiba, egyszerűen arról van szó, hogy a művek jelentésvilága szegényes.

Mindez persze összefüggésben van azzal, hogy a megformálás, a kidolgozás tekintetében sem találunk sok újdonságot; azok az élményeink elevenednek meg, amelyeket úgy a hatvanas évek derekán, a hetvenes évek elején különböző külhoni galériák látogatása közben szereztünk, a képek itt, a múzeumi képtárban is hangsúlyosan a színes folthatásokra épülnek, itt is találkozunk olyan „modern" eljárásokkal, mint a színek fújtan, csurgatottan, pazarlóan dúsan történő vászonra vitele, és persze, idegen anyagoknak (drótháló, vasdarabok, fénykép) vászonra ragasztása.

Láthatóan tehát a kiállításon szereplő művészek alkotás közben bátran élnek a legkülönbözőbb fogások alkalmazásával, amelyek a hagyományos és a neoavantgard tárházában egyaránt megtalálhatók, csak éppen mindebből nem kerekedtek ki fölényesen megformált, valóban izgalmas, élményszerű alkotások. Persze a lelkes tárlatlátogató nem adja fel a reményt, hisz abban, hogy egyszer ilyen művekkel is találkozik a fiatal képzőművészek országos pályázati kiállításán. Arra gondol ugyanis, hogy az idei, a fentiekből adódóan erősen közepes színvonalú tárlat mindennek ellenére mégis sikerültebb az Ember és alkotása címmel meghirdetett múlt évinél, amely bizony bosszantóan unalmas volt.

(Kloss)

A jelennel civódó legmarkánsabb műfaj a szociográfiai riport. Mai elhalkulása ellenére se feledjük érdemeit. Egyébként nem az a baj, hogy a regények nem akarnak pamfletté válni, inkább az, hogy a regényírók egy kicsit mintha kényelmesen szűken értelmeznék saját illetékességüket, mesterségüket.

Az új irodalom termékei ma egy kicsit ijesztő képet mutatnak. Túlontúl nagy az egyöntetűség, egyformaság abban, hogy a nyelvszemlélet módosulása az irodalom alapja. Van ennek ironikus, groteszk, stílusjátszó, tragikus-fantasztikus, pikareszk, ontologikus változata is, de ez az egyetemes nyelvszemléleti radikalizmus kicsit már diktátum hatását is kelti. Még sincs okunk félni tőle. Ha nincs más irodalmi magatartás, ami elég erős volna magában, hogy alternatíva legyen, akkor bizonyos vagyok benne, hogy ezeket az alternatívákat ez az irodalom fogja kiérlelni magából. Egyszerűen azért, mert az efféle lázadások egykettőre bele szoktak nőni abba a térszerkezetbe, melyet, hogy befogadhassa őket, tagadással meg kellett tisztítaniuk.

Ami valóban aggasztó, hogy nemzedékeket veszített el az irodalom, és előfordulhat az is, hogy az új irodalom a holnapi nemzedékek ölébe hull, nem kell majd osztozni rajta, csak épp a megfáradt szülők szellemi igénytelenségén és akaratgyengeségén kell majd keresztülgázolni részvétlenül. S ez még a legjobb kimenetel.

11. Most pedig két olyan irodalmárról lesz szó, akik kezdettől fogva, első írásaik megjelenése révén már feltűnően tudatosak, felkészültek és szuverén szellemiségek voltak. Balassa Péterről és Szilágyi Ákosról van szó. Amiért most külön beszélek róluk, annak az az oka, hogy noha mindketten alapvetően az irodalommal foglalkoznak (Szilágyi verseket is ír és fordít is), legutóbbi munkáik már egy új irodalmi szerepvállalás felé mutatnak. Ez pedig az, hogy az új irodalom világszemléletének feldolgozása után (révén) (más-más oldalról, nyelvvel, értékrenddel) most mindketten eljutottak (és visszatértek) a filozófiai kérdésekhez, amikor a közvetítés egy új létszemléleti perspektívát kíván. A hazai hagyományokat tekintve egyáltalán nem szokatlan az irodalom és a filozófia összefonódása. Lukács Györgynél és tanítványai többségénél az irodalomelméleti, irodalomtörténeti, esztétikai kiindulópont egészen természetes volt. Ez az örökség szinte zárolva van, még Lukács vonatkozásában is. Irányelvek rácsai közt nem lehet gondolatokat elemezni, folytatni – nyilván ez is volt a cél. Filozófiai életünk másfél évtizede tetszhalott. De nem ezért nem kapcsolódik Balassa és Szilágyi a Lukács-örökséghez. Amiatt inkább, mert a hatvanas évek egy világméretű dinamizmus és megújulás (elárvult) nyitányát jelentették, ma pedig a remélt megújulás is csak a biztos vereségeket válthatja elviselhetővé. A megrekedt kezdet és a vég nélküli vég szembenállásáról, másságáról, összefüggéséről van szó. A hatvanas években a tét a politikailag artikulálódott individuum társadalmi felszabadítása volt, náluk pedig a politika jegyében született, attól korlátozott és szenvedő individuum kiszabadítása.

Nincs itt a helye a két kísérlet részletesebb értékelésének. Az remélhető, hogy az új érzékenység talán a katedrafilozófia önélvezete és a mozgalmi filozófia butasága, egyszóval negyven év csendje után feléleszti a polgári problémákból kinövő filozófiai gondolkodás igenigen szűk hazai hagyományait.

Különös még, hogy Szilágyi, aki kezdetben egy modern szocialista irodalmi eszmény alapozását kísérelte meg, s Balassa, aki személyes és műközeli esztétikai magatartás kialakításával foglalatoskodott az új irodalom elkötelezettjeként, most egy filozófiai párbeszéd feleiként állnak elénk. Különös, hogy Szilágyi, aki az irodalompolitikai küzdelmekben (JAK-titkárként is) nagyon komoly részt vállalt, s Balassa, aki ettől messzemenően tartózkodott, most egymást folytató és kiegészítő filozófiai megfontolások szervezőivé lettek.

Szilágyi a „filozófiai meg nem valósításként" a „szubjektumszerű individuum" szellemi modelljét körvonalazza, mellyel meghaladni kívánná a világ legyőzésére és önmaga megvalósítására törekvő filozófiát, mely az embert, és az ember által a másik embert is birtokba akarja venni, s ezáltal megsemmisíteni.

Úgy folytatja ezt Balassa, hogy a megismerést felváltja a megértéssel, az emberi lét alapformájává a dialogikus létet teszi, hogy ezáltal és ezért elutasíthassa a fejlődés és a növekedés mítoszait.

Szolid és magvas utópia az, most talán a társadalmi fordulatok mai erőszakosságai között jelentősége talán csak közvetett, talán még dühítő is, ahogy látszólag valóság feletti. Ahogy az ideológiai kötöttség túlságosan merev konstrukció volt, úgy most a filozófia meg nem valósítása lett szinte érinthetetlenül tiszta aktus. Szilágyi szövege a messianisztikus gondolkodás fur-

Új Aurora 1989.5.

csa búcsúja, a kellre adott negatív válasz. A konkrét meghatározottságból egyetemes meghatározottság (tehát: meghatározatlanság) lesz Az üdvtanból leszerelés. Az öntudatból beismerés. És azt is gondolom, alighanem a szerző ellenére, hogy mindez a nemzedéki lázadás alkonyati filozófiává érlelése is.

12. A személyiség, az egzisztencia irodalma mindig akkor erősödik föl, amikor egy társadalom belső válságokkal küszködik. Ha ezek a válságok társadalmi krízissé, szerveződésekké, mozgalmi elszántságokká alakulnak át, akkor ismét megjelenik a hős és a közösség. Mi ennek a csendes válságnak is örülhetünk esztétikailag. (Noha ez itt épp ennek egy elég silány kiadása, tegnapi győzelmeink tehették volna értékessé.) Örülhetünk, mert krízisek évszázadokat átérő lánca a belső figyelemre nem is adtak módot. Nálunk ez a magatartás tehát szokatlan, történelmünk során csak átmenetileg és fogyatékosan jelenhetett meg, például a múlt század végén. Ezért értjük olyan nehezen, ezért olyan nagy az idegenkedés. Ezért volt a létirodalom hagyományaink szerint periferikus.

Ilyen csöndes válságok idején az irodalom magára marad, magára figyel. Szinte tét nélkül lesz egyetemes kötelezettségű tehát, közvetlenül.

Az új irodalom így hát nem elfajulás, de nem is az óhajtott korszerűség. Természetes válasz, de igazi megvalósulása érdekében még a cselekvőknek hátra kell nézniük, fordulniuk.

Az irodalmiságból kinőtt filozófia túllépett megoldatlan gondjainkon, s épp azért, mert megoldhatatlanná merevedtek. Az új irodalom is kilépett a lakhatatlanná vált vázlatlét falai közül. (Az irodalom „konzervatív" szárnya elszántan küszködik megmaradásáért, a mégis és a muszáj hőseként, de azért mégis és természetesen szövetségesének kell tekintenie a filozófiát kísértőt és az új irodalom képviselőit is. Nagyon lényeges ennek a kapcsolatnak a minősége.)

Rendezetlen, rendezhetetlen ügyeinkhez, népi, nemzeti, közösségi gondjainkhoz vissza kell majd térni. Történelmi kerülővel. De úgy látszik, nincs más út. Ha ugyanis meg nem valósult nemzeti programunkat (melyet persze egy pillanatra sem szabad feladni, mert hát nem feladható) előfeltételeként szabjuk, ez tétlenségre és hiábavalóságra kárhoztatná aktív szellemi nemzedékeinket. Új nemzedékeinknek magukat kell megtalálniuk mindenekelőtt.

Tenk László: Akiért verekednek

Tenk László, festő

□ TENK LÁSZLÓ festőművész kiállítását Czakó Gábor író nyitja meg február 28-án, csütörtökön délután fél 6-kor a Csontváry-teremben.

2.

□ Tenk László

Esti Hírlap, Bp. 1980. febr. 21.

Tenk László

TENK LÁSZLÓ FESTŐMŰVÉSZ olaj- és temperafestményekkel, harmincnál több képpel mutatkozott be szombaton, a móri művelődési központban megnyitott kiállításán. A december 7-ig látható tárlaton a budapesti művész utóbbi tíz évben készült alkotásait állították ki.

Magyar Hirlap 1981/11/15/12

1980. február 28. Kossuth 18,3o Vgné

1021

Tenk László festőművész kiállitása

Esti Magazin

- Tenk László festőművész kiállitása nyilt meg ma délután Budapesten a Csontváry Teremben. A katalógus és a festmények önvallomásáról Szatmári Ilona beszélgetése ismertet meg.

- Legkedvesebb irója József Attila, Dosztojevszkij és Volckner. A zenében Bach, Sztravinszkij és Bartók müveit szereti a legjobban. Szerinte a film királya Fellini. A szobrászaté Michel Angelo. A festészeté Csontváry. A 37 éves Tenk László festőművész vallomása ez, akinek madélután nyilt meg kiállitása Budapest szivében, a Csontváry Teremben. A hetvenes évek közepe óta él és alkot Budapesten, pontosabban Csillaghegyen, egy megujitott, ám azért meglehetősen öreg, régi kastélyban, a Kőbánya mellett. A kastélyt egyébként családjával maga ujitotta meg. Maga hozza helyre.

- A környékbeliek ugyan beszélgetnek valamiféle Károlyi-

kisasszonyokról, meg görög-keleti popáról, meg ilyenekről, de konkrétumot senki nem tud mondani.

- Negyvenegy képe látható itt, az utóbbi öt év termésből. Itt van például előttünk a Cigányasszony rokkant kocsiban, csuda szines a ruhája!

- Ez a kép is, meg maga a modellje is kurriózum. Én évek óta figyelem Csillaghegynek egy jellegzetes alakja, a HÉV állomás körül,

- Mellette egy parasztszobában, parasztember, idős ember.

- A Tata cimü képre gondol, szomszédom, a TAta. Egy, igy is hivja a csLádja, értelmes, idős ember, filozofikus gondolatokkal, nagyon sokat szoktam vele beszélgetni, és egy alkalommal megkértem rá, hogy üljön nekem modellt. Mostanában sikerült ugy befejeznem, hogy tükrözze az öregnek ne csak az arcát, a kinézetét, hanem valahol a sorsát is.

- És a Hegedü ott a sarokban, az a kép?

- Cime Mesterek öröksége. Maga a hegedü története is érdekes, egy másik szomszédomtól kaptam, egy nyugdijas gázgyári munkástól. Hegedüléssel foglalkozott, akkor épitett csillagászati távcsövet, és most, hogy már a keze remeg, hát megakart válni a hegedütől, és nekem ajánlotta. De én nem tudok hegedülni. Azt mondja nem, majd megtanulnak a gyerekei, jó helyen van, azt szeretném tudni. Hát egyelőre modell a hegedü.

- És a táncoló lányok. Három képet is látunk!

- A mozgás szépségéről nagyon sokmindent ellehet velük mondani. Most van itt mégegy kép a Széltánc, amelyikbe megpróbáltam egy ilyen lánykoszorut , egy egész füzért festeni a táncolókról. Rajtam keresztül szürődnek ezek a képek. A már most meglevő érzések visszavetődnek a valóságra, és akettő együtt hozza létre magát a képet. Plakátnak a nyomására már nem volt pénzünk, ezért a kiállitásnak a plakátvariációit fogom itt nyomtatni, majdnem hogy egyedi grafikai szinten.. Március 4-én és 11-én délután a Csillaghegyi Dózsa György uti Általános iskola képzőművészkör tanulóival a vendégeink. Ők is elhozzák itt a grafikáikat, metszeteiket, linometszeteiket, amit kicsit a kiállitáshoz kapcsolódóan otthon készitettek, ésazokat is lenyomtatjuk.

Tenk László, festő-grafikusművész.

1021

1982.XI.28.Kossuth 5.oo.

Előttünk a Vasárnap

- Pécsett ma átadják a nevelési központ uj művelődési házát. Fél 10-kor térzenével kezdődik az ünnepi műsor, majd kamara együttesek, művészeti csoportok tartanak bemutatót. 11 órakor Tenk László festő-művész kiállitását nyitják meg, és egész nap tart a játszóház, valamint a kirakodó vásár.

T-Árt Alapítvány

Óbudán örvendetesen megszaporodtak a művészeti események. Van már Társaskör, újjáéledt a *Fővárosi Képtár*, a történeti gyűjtemény, és a kiállítótér részeként a templom a *Kiscelli Múzeumban*. Pénteken pedig megtelt a *Veres Péter Gimnázium* nagycsarnoka, ahol *Tiszavölgyi* István igazgató, *Tenk* Zsóka és *Tenk* László mutatta be a T-Árt Alapítvány gyűjteményes kiállítását. A művész házaspár két éve határozta el, hogy alapítványt létesít a kortárs magyar képzőművészet megismertetésére és támogatására. Elkezdték gyűjteni az anyagot, egy éven belül hatvan művész adományozta legjobb munkáját az alapítványnak, ma száznál több mű van a birtokukban. A gyűjtést folytatják, a mai képzőművészet teljes keresztmetszetét szeretnék bemutatni. Céljuk az, hogy állandó kiállítóházat hozzanak létre a III. kerületben. Amíg ez megvalósul, *Csillaghegyen a T-Árt Műterem Galériában* (Rózsa u. 12.) rendeznek kiállításokat, ismeretterjesztő előadásokat tartanak, tárlatvezetéseket szerveznek. Be akarják vonni a fiatal tehetséges művészeket is, akik általában rossz anyagi körülmények között él-

TENK László

M. Demeter 1992. ápr. 4

az átlagos színvonalat. Róka fogta csuka, csuka kezésben fogant meg az az emberfajta, amelyne *lelkület*.

Legközelebb iparkodunk kimutatni, hogyan t nemcsak a művészetekben, hanem a politikai és t egyaránt.

Francia műv

A francia sz ség. Közérthe akarna, s épp lemnek is. *Szer érzi magát.* A n

nek. Tőlük vásárolni szeretnének.

A *T-Árt Alapítvány* egyik fő támogatója a *Phillip Morris* cég. A cég magyarországi igazgatója, Gregory *Courtier* és *Garamszegi* Gábor, a vállalati kapcsolatok igazgatója, köszöntőjében arról beszélt, hogy a *Phillip Morris* üzletpolitikájának fontos része a kultúra támogatása. Egy éve dolgoznak Magyarországon, nagy terveik vannak. Segítik a *Győri Balettet*, hozzá akarnak járulni Eger környékének a fejlesztéséhez. Garamszegi Gábor elmondta, hogy a most bemutatott gyűjteményben olyan igazi értéket találtak, ami eddig nem tudott megjelenni. Szeretnék, ha minél szélesebb közönséghez jutna el ez a kiállítás, ezért bemutatják Pécsett, Szegeden, Miskolcon, Egerben, és később külföldön is.

A *T-Árt Alapítvány* kiállítását *Demszky* Gábor főpolgármester *Tarlós* István, a III. kerület polgármesterének jelenlétében nyitotta meg.

A közönség április 17-ig láthatja a gyűjteményt (Békásmegyer, Csobánka tér 7.).

(ferch)

TENK László festő

Népszabadság
1992. ápr. 4

Kortárs művészet Békásmegyeren

A hatalom által nemrég még tiltott műalkotások mai bemutatkozása előtt újabb, kilátástalan akadályként tornyosul a pénzhiány – állapította meg *Demszky Gábor* főpolgármester azon a kortárs művészeteket bemutató kiállításon, amelyet a III. kerületi Veres Péter gimnáziumban szervezett a T-ART Alapítvány.

Tenk művészházaspár által kezdeményezett alapítványhoz már több mint hatvan művész csatlakozott. Az eddig összegyűlt száz alkotást áprilisban Békásmegyer után valamennyi megyeszékhelyen is kiállítják.

gta róka. Ebben a sikerült ölel-
egfeltűnőbb jellemzője, a *giccs-*

rpeszkedik el ez a giccslelkület
ársadalmi megnyilvánulásokban

KÁBAN

n van valami varázsos közvetlen-
lelkesít, anélkül, hogy hódítani
mcsak a fénynek, hanem a szel-
quieu, *mert ott mindenki nagynak*
vedében irodalma és zenéje mel-

Tenk László

TENK LÁSZLÓ *műveit bemutató kiállítás nyílik meg, képek, gobelinek, plasztikák címmel a Vörösmarty téri Csontváry Teremben október 27-én. A november 5-ig megtekinthető tárlaton folyamatosan vetített videófilmen a művész beszél tevékenységéről.*

HELYESBÍTÉS. Lapunk ez év októ-

Népmadság, 1988. okt. 21.

Tenk László

Megnyílt a hagyományos vásárhelyi őszi tárlat

Elismerések a kiállító művészeknek

helyi Tornyai Já-
ásárnap megnyi-
nyos őszi tárla-
ti életünknek e
szemléjét ezúttal
rendezik meg.
növekvő érdeklő-
z ország minden
művészek közül
többen: százöt-
vel pályáztak a
végül 115 mű-
vész 259 festményét, grafikáját, szobrát, textilművészeti alkotását ítélte alkalmasnak a bemutatásra.

Az 1986. évi Tornyai-plakettet *Tenk László* festőművésznek ítélték oda. A Csongrád Megyei Tanács díját *Almásy Aladár* grafikusművész, a Hódmezővásárhelyi Városi Tanács díját *Szalay Ferenc* festőművész, a Népköztársaság Művészeti Alapjának a díját *Szabó Tamás* szobrászművész, a Csongrád Megyei KISZ-bizottság díját *Kiss Tibor* festőművész kapta. Rajtuk kívül tizenkét művész nyerte el a helyi mecénások, vagyis ipari, mezőgazdasági üzemek munkajutalmait. A Művelődési Minisztérium a tárlatot vásárlási fórumnak is kijelölte. Intézmények, vállalatok már a nyitás előtt megvettek több képzőművészeti alkotást. Az őszi tárlatot két hónapig tekinthetik meg a látogatók. (MTI)

Népszabadság, 1986. X. 6

Tenk László festőművész

• *Kaposváron, a Bernáth Aurél Teremben Tenk László festőművész kiállításának megnyitója csütörtök délután 17 órakor lesz.*

Népszabadság, 1986. IV. 8

opark

Mezőkövesden

összes üzemanyag és kenőolaj felhasználását, valamint a főbb alkatrészek cseréjének idejét. Ezek alapján úgymond „teszteljük" a gépeket, s a kapott adatok alapján határozzuk meg folyó- vagy nagyjavításra van-e szükség, esetleg csak tüzetes átvizsgálásra.

Üzembiztonság. Ez a fogalom gyakran szóba került beszélgetésünk során, úgy mint követelményszint, mint elvárás, de úgy is mint igény. Az elmúlt években a kijavított gépek kisebb hibáktól eltekintve kiesés nélkül dolgozták végig a termelési időszakot. Az előforduló kiesések 75 százaléka a munkagépek meghibásodása miatt történt.

Sebe Imre: — A munkagépek minősége még sok kívánnivalót hagy maga után. Általában optimális talajadottságra készülnek, s ezért a mi közismerten kötött talajainkon gyakori a meghibásodás. Minőségi javulást e téren elsősorban az alkatrész-utánpótlás biztosításával érhetünk el. Sajnos, ez jelenleg még nem mindig sikerül. Például a KLC-eke esetében magához a gyárhoz kellett fordulnunk, hogy soron kívül kapjunk alkatrészt. A Hamster-kocsihoz az anyagbeszerző a szükséges 93 tételből eddig csak 13-at tudott beszerezni...

A biztonságos termelés feltételeit anyagi ösztönzők alkalmazásával is igyekeznek megteremteni. A kombájnok javításánál például célprémiumot tűztek ki a szerelőknek. Ennek 50 százalékát a tavaszi gépszemlén, a többi részt az aratás sikeres befejezése után kaphatják meg a gépjavításban résztvevők.

Mezőkövesden érzik: a gépesítés, a gazdaság műszaki színvonala évről évre döntőbb tényező lesz a tervfeladatok megvalósításában. Ennek pedig meghatározó lánccszeme a gépjavítás szintje, milyensége. Jacsó István szavaiból az is kiderült, hogy a ma, de még inkább a jövő problémái ellen csak a szaktudásszint és a műszaki színvonal fokozásával, a műszerezettség javításával, új, korszerűbb eljárások, javítási módok bevezetésével vehetik fel sikeresen a küzdelmet.

Hajdú Imre

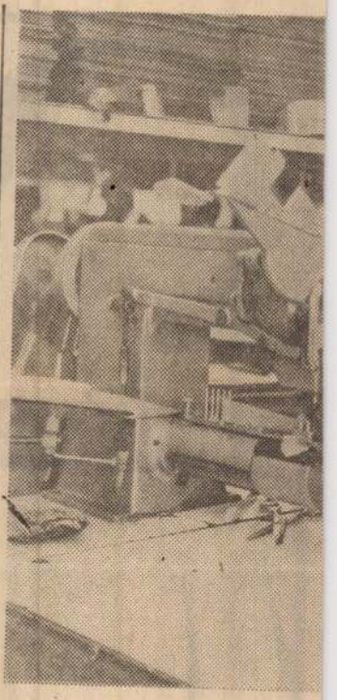

Összetett műveletet egyszerre Koós Miklósné dolgozik a Fő somsályi üzemében.

Fokozó

Hazánk nemzeti jövedelmének körülbelül 40 százalékát teszi ki az az árumennyiség, amit külföldre szállítunk. *Az ország termelése és a készáruk, félkésztermékek, illetve alkatrészek forgalmazása tehát el sem képzelhető intenziv külkapcsolatok és az ezzel együttjáró nemzetközi munkamegosztás nélkül.*

Hazánk külgazdasági kapcsolatai különösen 1949. óta — a KGST megalakulásának időpontja — fejlődtek erősen, elsősorban a KGST-tagállamokkal, az utóbbi években számottevően az európai tőkésországokkal és mintegy 6—8 százalékot tesz ki a fejlődő országokkal lebonyolított kereskedelmi forgalmunk.

Fejlődésünk feltétele

Mindez együtt jár azzal, hogy a magyar gazdaság fejlődése és egyensúlya nemcsak a belső feltételek, hanem súlyozottan a külgazdasági környezet függvénye is. Egyértelműen következik ez abból, hogy az ipari termékek mint-

Ismeretes, hogy hazánk jelentős cementbehozatalra szorul. Ki tudná pontosan meg

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1977 JAN 18

Északmagyarország

Tellinger István

grafikus

1021

Tellinger István munkája

Tellinger kisgrafikái

Tíz éve találkozhatunk több-kevésbé rendszeresen a különböző kollektív kiállításokon, tárlatokon Tellinger István grafikáival, aki ezúttal a miskolci Kossuth Művelődési Ház Mini-galériájában jelentkezett kamaratárlattal. A tíz esztendő ugyan alkalmas lehetne valamiféle felmérésre, összegzésre is, Tellinger azonban most nem vállalkozott erre, sokkal szerényebb mértékkel válogatta össze a paravánokra felkerülő lapokat. Kisgrafikáit mutatja be a nagyközönségnek, köztük elsősorban az utóbbi időben újra nagy népszerűségnek örvendő ex libriseket. Negyven munkája közül tizennégy ex libris, de más, kiállításra került munkái is közel állnak e sajátos műfajhoz. Hiszen Tellinger munkáit — nem véletlenül dolgozik leginkább linóban — többnyire a szükszavúság jellemzi, a részletek aprólékos kimunkálása távol áll tőle. Bár e mostani kiállításán rézkarcokat is bemutat, a rá jellemző karakterisztikus jegyek ezeken a munkáin nem érvényesülnek kellőképpen. Annyiban mégis érdekesek, hogy mutatják: Tellinger István keresi alkotásmódjának megújhodását, s ez az útkeresés — a maga buktatóival és zsákutcáival együtt — mégiscsak egy egészséges folyamatot jelez.

Hiszen — bizonyára ezt Tellinger István is érzi — szükség van arra, hogy alkotói világa mélyüljön, kimozduljon az olykor-olykor bizony fellelhető statikusságból. S bár Tellinger mindig az ember felé fordul munkáival, ezt a művészi látásmódját mélyíteni szükséges.

A miskolci Kossuth Művelődési Ház Mini-galériájában tegnap, január 17-én, délután 5 órakor Flach Antal, a Művészeti és Propaganda Iroda igazgatója nyitotta meg a kamaratárlatot, amelyet február 12-ig tekinthetnek meg az érdeklődők. A megnyitón Fehér György: Mozgások című művét Nemes Ferenc adta elő fagotton.

(cs. a.)

Egy kutya?

Ismerősöm, akivel, érzése szerint, kibabrált az *Apeh*, be akart lépni az *Apüszbe* — tetszenek tudni, mi ez, az Apeh Üldözöttjeinek Szövetsége. Logikailag rendben is lenne a dolog, mint ahogyan, ősz közeledtén, a vadludak délnek húznak, nem pedigen föl, északnak. Csakhogy, épp a minap olvastam egy információt a Népszabadságban — a kellő mérvű hitelesség okából nevezem meg csak a forrást, hivatkozási alap gyanánt —, idézem, így szól: *„Helyreigazítás. Lapunk (...) számában tévesen jelent meg idősebb és ifjabb Minarik György beosztása. Helyesen: idősebb Minarik György az Apüsz felügyelőbizottságának elnöke, fia, ifjabb Minarik György az Apeh elnöke."*

Eddig a szó szerinti citátum, melyből kiderül, ifjabbik Minarik, mint Apehes, erősen üldözi szegény, hajlott korú Minarik bácsit, mint Apüszöst (így aztán az öreg kénytelen volt szövetkezni fia ellen). Hogyan folyhat Minarikéknál egy családi ebédezés, ha időnként összejönnek egyáltalán? Kergetik tán egymást a terített asztal körül, megállj, papa, megfoglak? Vannak elképzelések, melyek szerint aligha valószínű, sőt minden egyéb valószínűbb, mint ez. A kérdés csak az, érdemes-e, illetve sem, ezek tudatában belépni az Apüszbe? Esetlegesen nem kutyakomédia-e az egész? Ismerősöm *nem* hobbiból akar Apüsz taggá lenni — úgy érzi, számára nincsen más kiút. *De így?...*

Maga az eset egyébiránt, elismerem, nem tipikus. Már az is bizonyos mérvű tájékozottságra vall bárki részéről, ha egyáltalában tudja, van Apüsz, az mi célt szolgál, s alkalmasint „bele" lehet lépni. Időközönként úgy tűnik, minél többször hangzik el egy név mindenhol, annál kevésbé tudják viselőjéről, kicsoda. A közszájon forgó nevű ember éppúgy lehet körözött bankrabló, mint bankvezér; Apeh üldözöttje, mint Apehes. A két Minarik adatai — tudtom szerint — nem titkosak; külön-külön, ha sokan nem is, de néhányan mégiscsak tudták róluk, ki kicsoda. Mégsem szúrt szemet a tény senkinek. Így azonban, a helyesbítés megjelenése után, már a tizedik ember állít meg az utcán, csapja össze szörnyülködve kezét: „Te ezt tudtad?" Örkény-egypercesen túltevő, groteszk helyreigazítás kellett hozzá, tudatosuljon bennünk a való.

Vagy tán mégis annak van igaza, ki azt mondja, Apeh, Apüsz — egykutya? Igaza a köznépnek van, amely, a föntiek szellemében, *nem tudja*, hogy hány óra — vagy pedig ismerősömnek, aki *úgy tudja*, hogy *tudja*? Mindenesetre elolvastatom vele azt a helyreigazítást a Népszabiban. Kíváncsi vagyok, azután is *tudni fogja-e?*

FARKAS CSABA

Szentesi József polgármester

Nem marad szem szárazon — Apátfalván is sorban állnak párezer forintért

Bábáskodtak a hagymapucolók fölött

Ahogy beléptünk az apátfalvi régi iskolába, könnybe lábadt a szemem. A hagyma úgy csípte, hogy percekig nem tudtam úrrá lenni feltörő könnyeimen.

— *Hogy lehet ezt bírni?* — kérdeztem *Károlyi Sándortól*, az egykori tanintézet új bérlőjétől.

— Mi is minden reggel úgy kezdjük, de öt-tíz perc alatt hozzászokik az ember szeme. Egyébként nyitva van minden ablak, úgyhogy nem olyan veszélyes.

— *Hány alkalmazottja van?*

— Most harmincan vannak, de legalább még 40 embert tudnék még alkalmazni. Igaz, ez csak idénymunka, de 8 hónapig biztos jövedelmet ad.

— *Mennyit lehet keresni?*

— Háromszáz forintot fizetünk egy mázsa megtisztított hagymáért. Le kell vágni a parafás részt, a szárat, és a külső vörös leveleket is le kell szedni. A zsákba már csak fehér pucolt hagyma kerülhet.

— *Hány mázsát lehet megtisztítani egy nap alatt?*

— Az ügyesebbek másfél, két mázsát is megpucolnak naponta.

— *A munkásai javarészt cigányemberek.*

— Igen, három kivételével. Sajnos a mi fajtánkból az emberek 90%-a munkanélküli. Elsősorban magunkon akartunk segíteni, de persze úgy mint ezt a három magyart, a többi munkanélkülit, sőt csökkent munkaképességűeket, a nyugdíjasokat is szívesen látjuk magunk között. Két hetente adunk fizetést, s persze mindenki annyit dolgozik, amennyit tud, illetve amennyit akar, s persze annyit is keres. Mivel a munka idény jellegű, tárgyalunk más cégekkel is, például a tápaiakkal, hogy gyékényfonást is vállalhassunk. Az iskolában van hely, s a faluban nagyon sokan élnek csak segélyből.

*

A hagymapucoló létrehozásához a falu önkormányzata is jelentősen hozzájárul. Kimeszelték az épületet, beüvegezték a kitört ablakokat, rendbehozták a világítást, hiszen az évek óta üresen álló épület az idők során igencsak lerobbant.

— *Károlyi Sándor* önkormányzati képviselő is — kezdett a történetbe *Szentesi József* polgármester. — Nagyon örültünk az ötletnek, hiszen munkahelyet teremt a faluban. Nálunk a 2050 munkaképes lakó 15%-a, vagyis 306 ember van munkanélküli segélyen. Jelenleg 723-an kapnak még ellátást, de egy év múlva már csak 23-an. A törvény pedig előírja, hogy a segély lejárta után az önkormányzat fizesse a jövedelempótló támogatás felét.

— *Lesz erre pénzük, hiszen ez havonta 5120 forint fejenként?*

— Nem, és ha nem vezetnek be szigorításokat a munkanélküliek ellenőrzésében, nem csak mi, hanem a többi kis falu is komoly bajba kerül. Apátfalván ez havi félmillió forint többletköltséget jelent az önkormányzatnak.

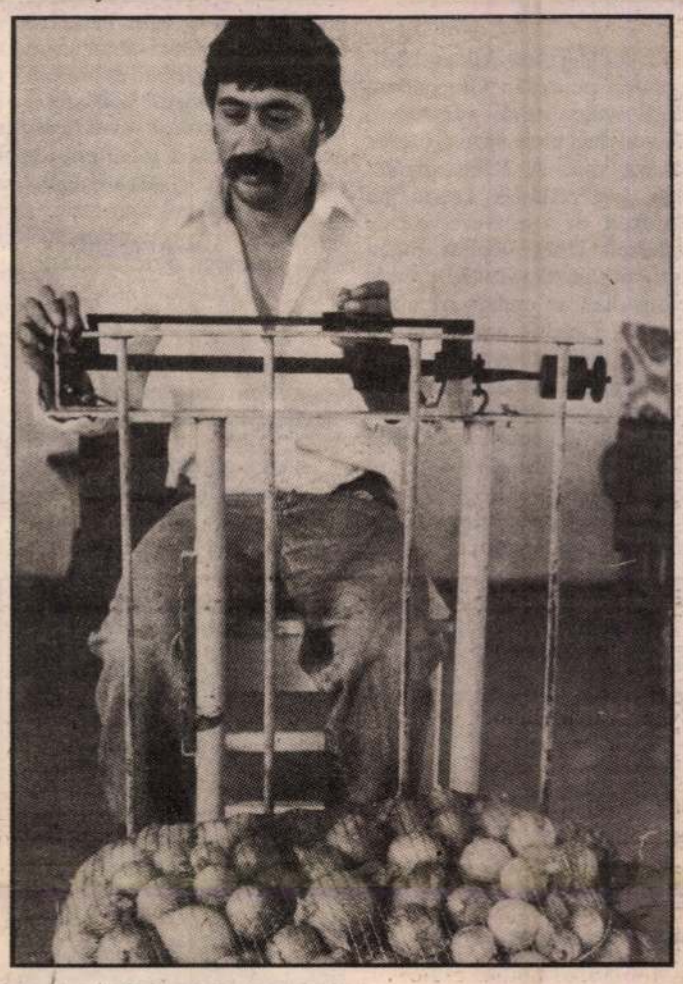

Károlyi Sándor

— *A 223 munkanélküliből ön szerint hányan vannak, akik tényleg csak segélyből élnek és nincs más jövedelmük?*

— Hát, lehet, hogy 50-et sem tudnék felsorolni. Egy-egy testületi ülésen fél órákig vitatkozunk arról, hogy kinek adjunk a sok kérelmező közül pár ezer forint napközi, beiskolázási, temetési segélyt. Szigorúan mérlegeljük, kik azok az öregek, szegények, betegek, akik leginkább rászorulnak arra az egy-két ezer forintos támogatásra. Közben életerős fiatalembereknek, akiknek nem tetszik a munka, 5000 forintokat fizetünk majd az idők végtelenségéig. Ezért támogattuk annyira a Károlyi-féle hagymatisztító vállalkozást. Bábáskodtunk is köztük és a cégek között, így az Agorával már megkötötték a szerződést. Az Agora adja a hagymát, a vállalkozó a munkásokat, az önkormányzat pedig a helyiséget. Reméljük, más céggel is sikerül szerződést kötnünk.

PINTÉR EDINA

Borral fizetnek

Az idei szüret sok kistermelőnek gondot okoz a szekszárdi borvidéken, mert nincs présházuk, eszközük a szőlő feldolgozásához, de a pénzük is kevés, hogy bérfeldolgozásra átadhatnák a termést valamelyik pincészetnek, mint ahogy ez már bevált gyakorlat évek óta. A környék legnagyobb borászati cége, a szekszárdi Aliscavin Rt. megtalálta a pénztelenség ellenszerét a szüret legelején: azok a gazdák, akik nem tudják megfizetni a bérfeldolgozás költségeit, borral fizethetnek az Aliscavinnek december végén, amikor már lefejtett, megtisztított bor lesz a fürtök levéből a részvénytársaság tárolóiban. A járandóságnak megfelelő mennyiséget kiveszi a gazda borából a feldolgozó nagyüzem, a többit pedig hazaszállítja a termelő házi pincéjébe.

Salzburgban várják a szentesi ruhát

(Folytatás az 1. oldalról)

magánvállalkozó — harminc éve működünk együtt, előtte dolgoztunk nyugatnémet, svájci partnernek is.

— *És még azelőtt?*

— Akkor még létezett a keleti piac, exportáltunk a bolgároktól kezdve a csehekén át a szovjetekig mindenkinek, itthoni, saját anyagból készült termékeket — tehát nem bérmunkában. Legtovább az orosz piac tartotta magát.

— *Belföldre gyártanak-e termékeket?*

— Munkaruhákat gyártottunk a budapesti Ergonettnek. A napokban jelentett azonban önesődöt a cég, ami meglehetősen rosszul érint minket, ez volt a fő megrendelőnk. Évente 20—25 millióért vásárolt munkaruhát tőlünk. Ezeket a termékeket bedolgozókkal állíttattuk elő.

— *És most mi van velük? Mármint a bedolgozókkal.*

— Amíg nem találunk a munkaruhára új vevőt, raktári készletre gyártanak. Máris tárgyalunk azonban három-négy lehetséges munkaruha-vásárlóval.

— *Tulajdonképpen hányan doloznak a szövetkezetben?*

— Mintegy 120 embert foglalkoztatunk, ebből huszonöt a már említett, otthoni munkát végző bedolgozó. Hogy mennyi az átlagkereset? Van, aki 9—10 ezret kap, van, aki 18-at, ez a teljesítménytől függ.

— *Ma mindenütt elbocsátástól félnek az emberek. Mi a helyzet e tárgyban Önöknél?*

— Létszámfölösleg miatti elbocsátásokra nálunk nem kell számítani — éppen ellenkezőleg. *Igyekszünk megtartani az embereket*, már amennyire anyagi lehetőségeink engedik. A Zsoldos Ferenc Szakmunkásképzőben évente 10—15 tanulónk szabadul föl — mintegy 40—45 fiatal tanulja a szakmát a három évfolyamon belül, összesen.

— *Még a beszélgetés elején volt róla szó: nyereséges a cég. Mennyire?*

— Éves árbevételünk 50—60 millió forint között mozog, most 2—3 millió nyeresége számítunk. Ami, bár nem sok, mindenképpen jobb, mintha veszteségesek lennénk.

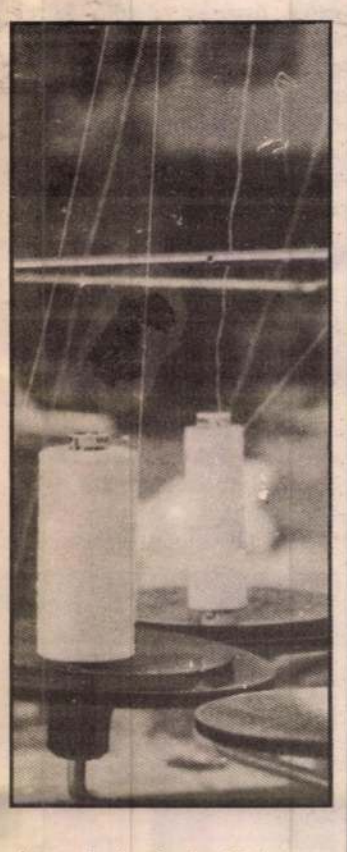

— *De még mennyire, hogy jobb!*

FARKAS CSABA

Bőséges felhozatal

Az aszály ártott mind az őszi betakarítású növényeknek, mind a zöldségféléknek — tűnik ki a Fölművelésügyi Minisztérium egy friss jelentéséből. A kukorica állapota az elmúlt hetek időjárása következtében sokat romlott, a levelek nagy része leszáradt. Az ország déli részén már megkezdődött e fontos növény betakarítása is. A silókukorica betakarítását a szokásosnál jóval előbb kezdték meg, és e növénynél is az aszály miatt rohamosan csökken a víztartalom. A szilázs minőségileg elfogadható, ám a hozama alacsony. A napraforgó viszont jól tűrte a szárazságot. Betakarítása várhatóan ezekben a napokban kezdődik meg ugyanúgy, mint a cukorrépáé, ám a csapadékhiányt e növény is megsínylette. A cukorrépánál lelassult a gyökérfejlődés, a levelei pedig sárgulnak, kezdenek felsülni. A szárazság következtében a burgonyánál is kisebb termésre lehet számítani.

Az augusztusi hőség megviselte a zöldségféléket is, szinte minden növényi kultúrára kedvezőtlenül hatott, kivéve az étkezési paprikát, amelyből bőséges termésre lehet számítani. A csemegekukorica feldolgozása a féléidejénél tart, a termés alacsony, sok a meddő cső. Befejezéséhez közeledik a fővetésű zöldbab betakarítása és feldolgozása. Betakarították a dughagymáról termesztett vöröshagymát, és megkezdték a magról beérettek felszedését is. Uborkából kevés van, augusztusban a konzervgyárak már importra kényszerültek. A paradicsom ugyancsak gyengén termett.

A piacok ellátása viszont jónak mondható, bőséges a zöldségfelhozatal. Augusztus végén a paradicsom kilogrammjához 16—38 forintos áron, a paprikához 30—40, az uborkához 40—60, a vöröshagymához 28—36, a fejeskáposztához 15—26, a kelkáposztához 25, a karfiolhoz 25—38, a burgonyához 25—30, a főzőtökhöz 15, a görögdinnyéhez 15, a sárgadinnyéhez pedig 20—30 forintos kilogrammonkénti áron lehetett hozzájutni.

Békeszolgálat Makón is

Liesl tanít és tanul

Szombaton elsejével a makói József Attila Gimnáziumban kezdte az új tanévet egy fiatal tanárnő, *Liesel Cylus*, aki az Egyesült Államokból érkezett, mint a Békeszolgálat munkatársa. Angol nyelvre tanítja a makói gimnazistákat. Noha Liesl máris nagyon sokat tud magyarul, az iskolai könyvtárban lezajlott beszélgetésünk nyelve elsősorban az angol volt — a pontos fordításban Joó Sándor volt segítségemre...

— Liesl, honnan érkeztél Magyarországra?

— Az Egyesült Államokból, egészen pontosan Ohio állam Barnesville nevű városából. Viszonylag kicsi város, ötezer lakosa van. A Békeszolgálat már középiskolás koromban érdekelt, de a szervezetbe elég nehezen lehet bejutni, néha egy-két évet is várni kell, amíg elfogadják az ember jelentkezését. Tavaly novemberben tudtam meg, hogy részt vehetek a Békeszolgálat munkájában. A szolgálat vezetői döntöttek arról, hogy hol fogok dolgozni, csak annyit tudtam, valahol Közép-Európában szeretnék tevékenykedni, hiszen nagyon sok innen származó ismerősöm van. Az egyetlen kérésem az volt, hogy kisvárosba kerüljek — így jöhettem végül Makóra.

— Mit érdemes tudni a Békeszolgálatról?

— A hatvanas években alakult, célja, hogy a nehéz helyzetben lévő országokat segítse. Munkatársai szinte az egész világon dolgoznak — a legtöbben Afrikában, de Ázsiában és Kelet-Európában is sokan. Magyarországon öt-hat éve, két területen, a környezetvédelmi problémák megoldásában és az angol nyelv oktatásában segít. Én otthon korábban is tanítottam egy kis magániskolában — igaz, nem angolt, hanem történelmet —, ezért jöhettem ide oktatni. A Békeszolgálat egyébként állami szervezet, a Szövetségi Kormányhoz, illetve a Kongresszushoz tartozik.

— Hogyan jut eszébe valakinek, ahelyett, hogy otthon ülne, hogy elmenjen egy távoli országba nyelvet tanítani?

— Úgy gondoltam, érdekes feladat, ráadásul megismerhetek egy népet, országot, megtanulhatok egy-két dolgot. Magamat is jobban megismerhetem, mint otthon, a régi ismerősök között. Ez persze nem elsősorban kaland, hanem szolgálat — az eskü, amit társaimmal együtt Székesfehérváron tettem, erről szólt.

— Gondolom, azért nem csak a munka tölti ki a napjaidat...

— Valóban nem, sok mindennel foglalkozom, ami érdekel. Olvasom az itteni újságokat, beszélgetek az emberekkel, hogy minél jobban megismerjem Magyarországot. Már otthon is nagyon sokat sportoltam, itt naponta négy mérföldet (kb. 8 km-t) futok, és focizni is szeretek. Magammal hoztam a gitáromat, mindennap egy órát gyakorolok, legtöbbször amerikai népdalokat játszom. Képeket is festek.

— Milyen benyomásaid vannak Makóról, illetve a gimnáziumról?

— Még csak néhány hete vagyok itt, de minden nagyon tetszik, mindenki barátságos és segítőkész. Az iskolával is elégedett vagyok. Különösen tetszik, hogy van tanári szoba, mindenkinek külön irodája. A

Fotó: Veréb Simon

diákokról szintén csak jót tudok mondani. A csoportlétszám ideális, 10—20 fős, a gyerekek lelkesek és akarnak tanulni. Egyébként csak angolul beszélek velük.

— Terveid?

— Még két évig szeretnék Magyarországon maradni, és tenni, amit az esküben elvállaltam. És szeretnék megtanulni magyarul...

SZABÓ IMRE

Környezetvédő pop

Popzenészek népszerűsítik a környezetvédelmet október 2-án és 3-án a Budapest Kongresszusi Központban — jelentették be a rendezvény szervezői hétfőn a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztériumban. A rendezvényre ötmillió forintot fordít a minisztérium, továbbá 2—5 millió forintra számítanak a különféle szponzoroktól. A kongresszusi központ közelében lévő benzinkút például ígérte, hogy ingyenesen ad benzint a rendezvényre érkező és a légszennyezés vizsgálaton legjobb eredményt elérő autósoknak. A műsor finanszírozásába a jegyek árát nem vonják be. A jegybevétel egészét a légúti beteg gyermekek gyógyítására utalják át.

Délelőtt többek között fellép Eszményi Viktória, Szandi, Viki és Sugár Berci, este Benkő László, a Manhattan együttes, a Pa-Dö-Dö, az Edda és Demjén Ferenc vállalta a környezetvédelem színvonalas népszerűsítését.

Az „orgonazene élő legendája", a párizsi St. Eustache Bazilika orgonistája

JAN GUILLOU

ad koncertet szeptember 20-án, hétfőn este 7-től Szentesen a Református Nagytemplomban. Műsorán Bach Haendel, Schumann, Widor művei és saját improvizációi.

Jegyek 150 forintos egységáron a Szentesi Református Lelkészi Hivatalban, a Csongrádi Idegenforgalmi Igazgatóságon (Fő u. 16.), a csanyteleki és felgyői polgármesteri hivatalban, a Reggeli Délvilág hódmezővásárhelyi hirdetésfelvételén (Andrássy u. 50.), Szegeden a szabadtéri játékok jegyirodájában, valamint a helyszínen kaphatók.

A természet üzenete

Tenk László kiállítása

Általában felborítja a harmóniát, ha ember lép a természetbe. Valahogy olyan idegenül, esetlenül mozgunk ebben az általunk még felfoghatatlan, s önmagában szép közegben. Kicsit enyhítenek ezen a paradoxonon *Tenk László* festőművész képei, melyek még szeptember 26-ig láthatók a Tornyai János Múzeumban, Vásárhelyen. Noha az előbb az ember szerepéről kezdtem írni, mégis a kiállított művek többsége csendélet.

Nemcsak a szokott virágokból, növényekből álló képek — állóképek — ezek, hanem bármilyen természeti környezetet meg tudott ragadni az alkotó. S ami ennél több: mozdulatlanságba merevítve ismerőssé teszik azokat. A művek láttán bevillan a szemlélő agyába, hogy ezt már látta valahol, csak elment mellette. S nem is gondolnánk ilyenkor, hogy egy hétköznapinak ítélt dologban is van művészi tartalom. Persze, művészetet mindenből ki lehet hozni, egy feltétel van csupán: kell hozzá egy művész. Egy olyan ember, aki meglátja, és érthetően megmunkálja, mintegy közvetíti a valóságot.

Tenk László festményei gazdagok színekben és árnyalatokban egyaránt. Az élénk, figyelemfelkeltő színek mellett, melyek hangsúlyozzák a mondanivalót, sejtelmes, árnyszerű vonulatokat is fel lehet fedezni. S a figyelmes szemlélő rájön, hogy ezek nélkül nem lenne teljes egyetlen kiállított mű sem. A képekből ítélve Tenk László is tudja, hogy egy festő saját szakmáját, a képzőművészetet is megjelenítheti. Elkalandozhatott fantáziája, mikor a „Ha a szobrász angyalt faragna" című képét festette, ugyanakkor — hogy ne maradjon arctalan a látogatók előtt — a tárlat utolsó képeként (feltéve, ha helyes haladási irányt választunk; egyébként az első képről van szó) saját arcképét függesztette ki a falra.

A tárlat három kiállítótermet foglal el, s ez elegendő mennyiség arra, hogy elgondolkozva lépdeljünk a képek előtt. Hol a csend, hol némi humorral vegyített tisztaság, hol pedig a harmónia köszön vissza. Mindenesetre már ez is sokszínűséget, és érdekes benyomásokat jelent.

ARATÓ LÁSZLÓ

Raschel zsákban — cicifix nélkül

Tinibuli a Bountyban

Érdemes volt tegnap este kimenni Mórahalomra a szép női keblek rajongóinak. No, nem mellszépségversenyt rendeztek a megye fiataljainak egyik kedvenc szórakozóhelyén, a *Bounty* diszkóban, de azért meresztgethette a szemét, aki a női nem elülső felén elhelyezkedő domborulatok után bomlik. Erről azonban egy kicsit később.

A *Hajótörés* nemcsak a mórahalmi fiatalok között talált szimpatizánsokat. Rengeteg szegedi és környékbéli fiatal gyűlt össze a diszkó körül olyannyira, hogy az autónkat is csak ezer forintért tudtuk leparkolni. Egy kellemes modorú, egyenruhás úrnak kellett kifizetni a parkolási díjat — utólag. Azután kedvesen szalutált. Egyszóval úgy tele volt a parkoló, nemhogy egy kis Polski, de Mini Austin sem fért volna el. Este tíz óra körül jutottunk be a diszkóba, ami még korántsem volt tele. Egyből tálcát nyújtottak elénk, és néhány pohár Coca-Colával kínáltak, amely momentumból nem túl megerőltető kisakkozni, hogy a rendezvény egyik támogatója a *Coca-Cola Amatil* volt. (Unicumot sajnos nem lehetett kapni, csak venni, Zwack Pétert sehol nem láttam.) A sok colától izzadva gyorsan az udvarra mentem, de közben azért megsimogattam a tekintetemmel azt a néhány milliót kóstáló motorkiállítást, amelyet a *Mérey Jármű* hozott össze az előtérben. Meg kell valljam, hevesen dobogott a szívem, ahogy elcammogtam mellettük. Nem mondhatom, hogy leesett a pulzusom, amikor a kerthelyiségben meghallottam *dr. Trényiné dr. Rákóczi Zsuzsa* előadásának néhány mondatfoszlányát. „Te is lehetsz felnőtt" címmel ugyanis a fiatalok, középkorúak, kicsit már öregek és vének szexuális kultúrájáról beszélt, valóban értő közönség előtt. Annyi bizonyos, hogy én is beszerzem az általa ajánlott kötelező olvasmányokat. Pészmékerem még nincs a bőröm alatt, de az biztos, leszívta volna az összes áramot az akkumulátorából, hogy szabályozni tudja szívem további hánykolódásait. Ugyanis a teremben ezután került sor a szegedi Eldorádó Divatstúdió technolézer show-val egybekötött vadonatúj divatbemutatójára. A remek koreográfia, a gyönyörű fiatal lányok és a különleges egyedi ruhák, kiegészítők meghozták a kívánt hatást. A legprimitívebb blues-tól a legmodernebb technóig mindenre táncoltak a kifutón fiúk és lányok. (Gyakorlatlan szemem csak e két nemet különböztette meg, persze térdig, majd vállig, később fejbúbig érő lézerfényárban.)

De a java csak ezután következett, hiszen a hölgyek némelyike Raschel-szákszerű blúzban (nem blues-ban) jelent meg mindenféle alsó öltözet híján. Nehezen mérsékeltem magam...

Senki ne higgye, hogy megpróbáltatásaimnak ezennel a végére jutottam. *Sipos F. Tamás* (ki ne ismerné — ex Exotic), a *Nyers együttes* és a *River együttes* játszott a kerthelyiség teraszán vérpezsdítő dallamokat. A kegyelemdöfést akkor kaptam, amikor kiderült, hogy a *Mérey Jármű* egy mountain bikét sorsol ki. A tombolára jogosító cédula a belépőjegy volt, és amikor rájöttem, hogy kivételezettként a bejáratnál nem váltottam jegyet, hát hátat fordítottam az egész bulinak, és irány haza.

Ekkor következett a kellemes közjáték az egyenruhás parkoló őrrel. Nem mondhatom, hogy túl nyugodalmas lett volna az éjszakám ezek után. De csak magamat okolhatom.

KÉRI BARNABÁS

A zsombói manifesztumról közölt riportunk, majd tudósításunk nem maradt visszhang nélkül. A „hallgattassék meg a másik fél is" ezúttal létrejöhetett, hiszen szerkesztőségünket tegnap felkereste Kiss Gyula, a Független Kisgazda-, Földmunkás- és Polgári Párt megyei elnöke, aki kifejtette véleményét és a megyei szervezet álláspontját a „zsombóiakkal" és az általunk leírtakkal kapcsolatban is.

Kisgazdák – a másik oldalról

Kiss elnök úr több dokumentummal érkezett. Bemutatta a dr. Torgyán József országos elnök által június 1-én aláírt elnöki megbízási levelet, azt a jegyzőkönyvet, amely június 18-n Budapesten készült Szigethy Ferenc megyei elnök fegyelmi tárgyalásán, s amelynek határozatában az áll, hogy Szigethyt kizárt ák a párt soraiból, ugyanakkor bemutatta azt a, szintén június 18-án készült jegyzőkönyvet is, amely Pancza István, országgyűlési képviselő fegyelmi ügyét taglalja és határozatot is tartalmaz: a Pancza elleni fegyelmi ügyben az eljárást megszünteti.

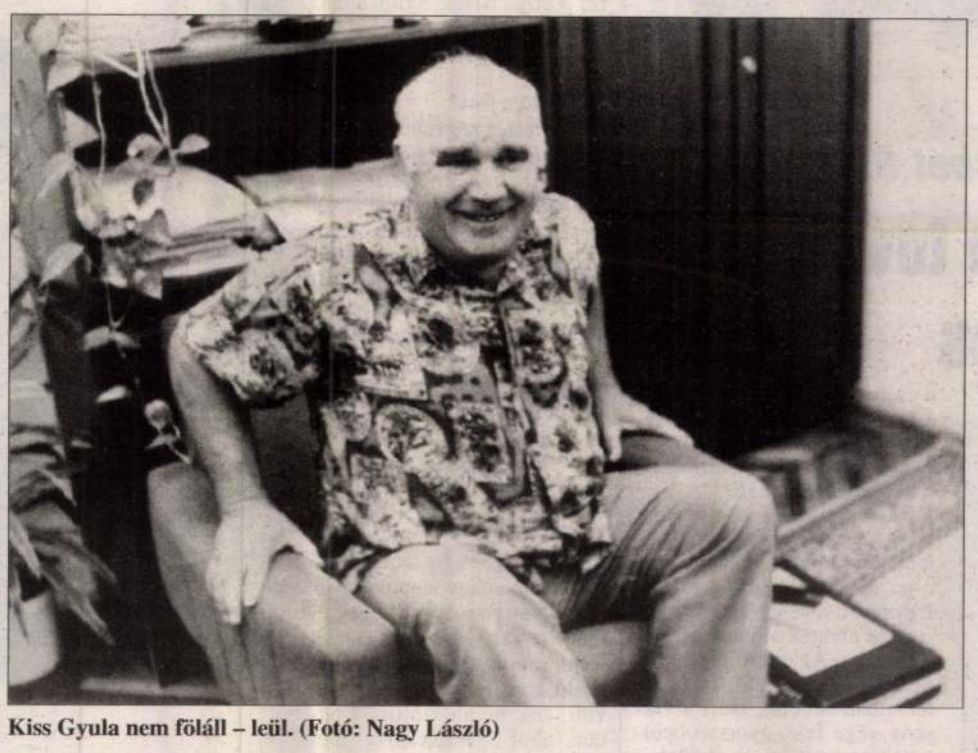

Kiss Gyula nem föláll – leül. (Fotó: Nagy László)

■ A megyei kisgazdák vitájának kútfője volt az az „esemény", amikor Szigethy Ferenc helyett váratlanul Pancza István lett a választások előtt a listavezető. Kiss úr bemutatja azt a jegyzőkönyvet, amely idén április 25-én készült Szegeden és a Megyei lista összeállítása címen kerül iktatásra. A listán Pancza István álla az első helyen, Szigethy a 14., a lista pedig 16 nevet tartalmaz. A névsor után indoklásképpen az áll, hogy: „Ezen módosított listát, Kiss Sándor a 6. számú választókerület képviselő jelölt méltatlansága tette indokolttá." Nyolc aláírás következik, mégpedig: Pancza István (mb. elnök), Udvarhelyi Gyula (alelnök), dr. Torday János (főügyész), Széll Ferenc (alelnök), Gut László (fegyelmi bizottsági elnök), Kiss Gyula (alelnök), Szabó Imre (szervező titkár), és Csanádi Jánosné (pártigazgató).

■ ***Elnök úr, az ön által bemutatott iratokból az derül ki, hogy a kisgazdák országos központjában valóban döntöttek arról: Szigethy Ferenc nem elnöke, sőt tagja sem többé a megyei szervezetnek. Ugyanakkor Pancza Istvánt megerősítik képviselői mandátumában és megszüntetik ellene a fegyelmi eljárást. Ismeretes, hogy a másik oldal, tehát a volt elnök köré tömörülő kisgazdák, azért támadják Torgyán urat, mert – szerintük – hozzájárult az ominózus lista megváltoztatásához. Ön hogyan magyarázza ezt a helyzetet?***

– Ők hamisítással vádolnak bennünket. Ez nem áll. Hogyan tud nyolc ember hamisítani? De egyedül Pancza úr sem tehette volna meg. A nyolc vezetőségi tag határozott így, miután Kiss Sándor belement a nullásliszbe, s ekkor mi elhatároztuk, hogy a Panczát tesszük az első helyre, nem pedig a Szigethyt.

■ ***Ki kezdeményezte a lista módosítását?***

– Erre már igazán nem emlékszem. Név szerint nem tudnám megmondani. Lehet, hogy én. Nem, nem emlékszem igazán. De nyilván, hogy az adta a lökést ehhez, hogy azt gondoltuk: Pancza jobban fogja majd képviselni a kisgazdákat, mint Szigethy. S ő volt a listán a második. Így tehát elutasítom, hogy ez hamisítás lett volna. Egyébként a bíróság is megállapította: nem volt hamisítás!

■ ***A zsombói kisgazdákkal való találkozásunkkor két táviratot mutattak nekünk, amelyben a kisgazdák országos választási irodája körülbelül két óra leforgása alatt, két különböző tartalmú táviratot küldött április 27-én Molnár György szóvivőnek. Az elsőben még Szigethy, a másodikban Pancza a Csongrád megyei kisgazdák listavezetője...***

– Erről nem tudok nyilatkozni, mivel ez Budapestről érkezett. Nincs betekintésem az ottani és az akkori eseményekbe.

■ ***Ön most megbízott elnök. Június óta tevékenykedik a megyei szervezet élén. Hogyan telt el ez az időszak?***

– Tagtársaimmal, munkatársaimmal közösen, egy csapatban, egyetértésben dolgoztunk. Úgy végeztem a dolgomat, hogy az augusztus 28-i nagyválasztmányt megfelelő módon elő tudtuk készíteni. Úgy érzem, talán ez nem is sikerül, ha nem én vagyok az elnök. Volt ugyanis több jelölt, de volt, aki nem vállalta, volt, akit Budapesten akartak, de elfoglaltságára hivatkozva elutasította. Én szabad ember vagyok, annak dacára, hogy meglehetősen nagy földbirtokot kell munkálnom, de munkatársaim, barátaim hathatós segítséget nyújtottak.

– A kisgazda egységet illetően: mikor lesz egység a pártban?

– Én csak azt tudom mondani, hogy a Független Kisgazda-, Földmunkás és Polgári Pártba léptem be 1989-ben, s most is annak a tagja vagyok. Én nem kacsingattam egyik párt felé sem, sem a Nemzeti, sem az Egyesült, vagy a többi kisgazdák felé. Én ma is azt mondom, nem Torgyán-párti, hanem független kisgazda vagyok, s azt a megbízatást kaptam, hogy a megyei szervezet elnöke legyek. Hogy mikor lesz egység? Ezt nem lehet időben meghatározni! Tudniillik, amiket azok, akiket nem akarok megnevezni, csináltak, a pártalkotmány ismeretének hiánya miatt következtek be. S ezek nem rúghatnak labdába nálunk...

■ ***Optimista?***

– Hát, mondhatnám ennek is, meg annak is. Én soha nem politizáltam. Ötvenhatban ugyan a Széna téren egy kicsit részt vettem a „politikában", ezért el is nyertem méltó jutalmamat... Harminchat éve dolgozom a földművelésben, paraszt vagyok, független, önálló. A politikai gondolkodásomat is ez hatja át. Ha összegezni akarok, akkor azért azt mondom: optimista vagyok.

■

Mi is összegezzünk. Meghallgattuk mindkét oldalt. A vélemények természetesen eltérőek. Az olvasók tájékoztatása érdekében írtuk le ilyen részletességgel az áprilisban kezdődött és még mindig gyűrűző, indulatokat kiváltó ügyet. Nem tisztünk a bíráskodás, az igazságtevés. Tájékoztattunk. Úgy érezzük, a hitelesség és a tárgyilagosság igénybevételével.

Ezzel viszont szeretnénk lezárni a megyei kisgazdák belső viszályáról szóló vélemények taglalását.

Kisimre Ferenc

■ Clinton születésnapján

Torta – gyertyák nélkül

Kongresszusi csatározások, kubai menekültek, válságok világszerte, csökkenő népszerűségi mutatók – lehet-e többet kívánni egy elnöki születésnapra? Bill Clinton pénteken töltötte be negyvennyolcadik életévét.

Fehér házi sajtóértekezletén megkérdezték tőle, hogy ha előbukkanna egy csodatevő manó, mi volna a három kívánsága. Első helyen említette a kongresszusi útvesztőben megfeneklett bűnüldözési törvény elfogadását, másodikként pedig az önös párt- és személyi érdekek feladását a nemzeti programok, a lényeges ügyek javára. Harmadiknak azt kívánta, hogy bárcsak elmehetne családjával szabadságra, és akkor talán egy kicsit golfozhatna is...

Az őt ért sajtóbírálatokra célozva tréfásan megjegyezte még, hogy igazán az újságírók is megajándékozhatnák egy kis rokonszenvvel. Természetesen harag nincs, amit mi sem bizonyít jobban, mint az, hogy Bill Clinton meghívta a fehér házi tudósítókat az ünnepi torta felszeletésére. Amikor egy újságíró afelől érdeklődött, hogy miért nincsenek gyertyák a tortán, az éles eszéről – és nem kevésbé éles nyelvéről – ismert elnök azzal vágott vissza, hogy „úgy is épp eleget fújtatunk egymásra".

Bébi bizi *Miért sír a Picike?*
Mert nem volt még a bizibe'.
Jöjjön gyorsan izibe a BÉBI BIZIBE!
SZEGED, PENTELEI SOR 7.

Szeged–Algyő között, közvetlenül a 47-es főútvonal mellett 10 000 nm-es terület, mely minden vállalkozásra alkalmas, mélyen a forgalmi érték alatt sürgősen ELADÓ.
Érd.: az esti órákban a 06-22-355-159-es telefonon.

A Hansági Ferenc Oktatási Alapítvány Vendéglátóipari Szakmunkásképző Iskolája érettségizettek számára **2 éves, nappali tagozatos szakmunkásképzést indít szakács, cukrász, felszolgáló szakmákban.**
Jelentkezés: augusztus 25-ig az iskolában, Szeged, Honvéd tér 5/B
Tel.: 314-149

Szegedtej Rt.
Visszáru 42
bélyegzője elveszett, használata 1994. 08. 16-tól ÉRVÉNYTELEN.

IS MÉT NYITVA
a bálászipő-boltok
H–P-ig 14.30-18.30 óráig.
Szt. Ferenc u. 26.
Rókusi krt. 74-76.
Tápai u. 30.

KEDVEZMÉNYES KÖNYVVÁSÁR
az AKADÉMIAI KIADÓ KÖNYVEIBŐL OKTÓBER 31-ig!
50%-os ENGEDMÉNY!
Nagy választék az igényes könyvek kedvelőinek az ország minden jelentős könyvesboltjában!
HA KERES, BIZTOSAN TALÁL!
1828
PRP

COMFORT műszaki bázis Szeged, Horváth M. u. 7. Tel.: 62/311-915
Üzletünkbe megérkeztek a kiváló minőségű fali gázkazánok bevezető áron!
VISZONTELADÓKAT IS KISZOLGÁLUNK!
VEZUV VEZUV VEZUV VEZUV
C10–24 kW a készülékbe beépítve: tágulási tartály, biztonsági szelep, légtelenítő szelep, kombinált nyomás- és hőmérő
akciós ára: 54 900 Ft
K10–24 kW ugyanaz, mint a fenti készülék, kombinálva használati meleg vízzel
akciós ára: 85 900 Ft

Elveszett, ezután ÉRVÉNYTELEN az
UNIDRUCK B.T. MTB Rt. SZEGED, 289-98936/412-10004 ADÓSZ.: 21699162-2-6
lenyomatú bélyegzője.

SZEGED, STEFÁNIA 10., SAJTÓHÁZ
ITT FELADHATJA HIRDETÉSÉT, REGGEL 7-TŐL ESTE 7-IG!
DÉLMAGYARORSZÁG

AKCIÓ!
ÉPÍTKEZŐKNEK!
A Tisza Téglaipar értesíti tisztelt vásárlóit, hogy aki **SZEPTEMBER 1-ig** megrendeli és befizeti termékeit, még a régi áron vásárolhat! Tárolást díjmentesen vállalunk!
TISZA SZEGED TÉGLAIPAR
6728 Szeged, Bajai út 2-4.
Tel.: 62/310-450, 310-611
Telefax: 62/311-886

TORO *automatikus öntözőrendszer telepítése,*
REJTETT, FÖLD ALATTI CSŐRENDSZER, CSAK AZ ÖNTÖZÉS IDEJE ALATT KIEMELKEDŐ SZÓRÓFEJEK.
Beprogramozható az öntözés napja, időpontja, hosszúsága; családi házak, villák, szállodák, közterületek és sportlétesítmények precíz, víztakarékos öntözése kútból is. Referenciamunka: Zsombó, Felszabadulás u. 26.
PÁL ÉS TSA BT.
Szatymaz, II. ker. 223.sz. Tel/fax.: 62/383-816

A Kisteleki „Egység" ÁFÉSZ értékesítésre meghirdeti az alábbi ingatlanokat:
– Hangulat Presszó, Kistelek, Kossuth 4.
– Iparcikkbolt, Baks, Felszabadulás u. 96.
– Tisza Vendéglő, Baks, Felszabadulás u. 96.
– Tüzelőkimérő, táp, Baks, Május 1. u. 17.
A pályázatokat zárt borítékban (az ingatlan- és ármegjelöléssel) 1994. szept. 12-ig kell az igazgatóság részére írásban benyújtani.
Bővebb felvilágosítást az áfész-központban.
Kistelek, Petőfi u. 2. Tel.: 62 364-755, fax.: 62 364-350

Fotó: Nagy László

■ *Ki tudott többet Szegedről?*

A legifjabb továbbjutó: Barát János

A Ki tud többet Magyarországról? országos szellemi vetélkedő, Szegedről szóló elődöntőjén a Hajdu és a Rimóczy család versengett egymással. A két csapat közül Hajduék bizonyultak felkészültebbnek, hat pontos fölénnyel jutottak tovább a középdöntőbe. A vetélkedőről a győztes csapat legifjabbik tagját, az egyetemista Barát Jánost kérdeztük.

■ *Hogyan jött össze a „család"?*

– Édesanyám, dr.Hajdu Ágnes, mint csapatkapitány, Czene Zoltánné Vass Mária segítségével próbált olyan versenyzőket toborozni, akik jól ismerik Szegedet és az országot. Dr.Somorjai Ferenc gimnáziumi tanár és Halmai Emil mérnök ilyen emberek, hiszen mindketten idegenvezetősködnek évtizedek óta. Somorjai Ferencnek nemrég jelent meg a Csongrád megye című kötete és most készül a Budapestről és a Magyarországról szóló könyve. Halmai Emi pedig az ipari létesítmények é. a sportkérdések ismerője. Ki s Ernőt, a Bálint Sándor mű elődési ház igazgatóját főként zenei tájékozottsága miatt hívták meg a csapatba, nekem pedig a másik studióban, az ügyességi feladatoknál kellett helytállni.

■ *Melyik feladat bizonyult a legnehezebbnek?*

– A kérdések nem voltak túl nehezek, inkább az volt kellemetlen, hogy kilencven percig álldogálnunk kellett. Ugyanis a tévések az első percekben elvitték alólunk az ülőgarnitúrát. Az utolsó percekből pedig még a monitoron sem láthattam semmit, mert a verseny vége felé, gyorsan beültettek egy autóba és átvittek a városházára ünnepelni. Így csak utólag tudtam meg, hogy hat ponttal előztük meg a másik csapatot. A legkellemesebb élményem viszont a verseny utáni beszélgetés volt az ellenféllel. A Szeged étterem teraszán késő éjszakáig társalogtunk és ismerkedtünk a másik csapat szimpatikus tagjaival, Hemmert Jánossal, Rimóczy Károllyal, Rimóczy Ritával, Varga Lászlóval és Szabó Enikővel.

■ *Mennyit lehetett megtanulni Szegedről a rövid felkészülési idő alatt?*

– Most fedeztem föl magamnak igazán ezt a várost. A szűk két hét alatt, biciklivel bejártam szinte minden zugát. Most jöttem rá, milyen gyönyörű helyen lakom! A következő dolgunk lesz az Alföld szépségeivel ismerkedni, a középdöntő témája ez a tájegység lesz.

Pacsika Emília

Nem emel árat a Richter

Nem emeli termékei árát a Richter Gedeon Rt. Gyógyszergyár. Erről a társaság ügyvezetése döntött azt követően, hogy a közelmúltban a kormány jelentősen, 8 százalékkal leértékelte a forintot a konvertibilis valutákhoz képest. A tájékoztatás szerint az rt. nem kéri az idén a társadalombiztosítótól gyógyszerkészítményei árainak emelését. Annak ellenére döntött így a társaság ügyvezetése, hogy a leértékelést követően nagy mértékben drágultak a vegyianyagok és a kiszerelőanyagok is.

■ Pénteken délután a zsúfolásig megtelt JATE Aulában *Pogány Ö. Gábor*, a Magyar Nemzeti Galéria nyugalmazott főigazgatója nyitotta meg a világhírű operaénekes, *Sass Sylvia* festményeiből rendezett kiállítást. A megnyitón nagy sikerrel mutatkozott be az énekesnő szegedi származású, építész végzettségű magántanítványa, *Börcsök Gizella Lilla,* aki *Budai Márta* zongorakíséretével Verdi, Bizet, Saint-Saens műveiből énekelt. Sass Sylviával a megnyitó előtt beszélgettem.

■ *Mióta fest?*

– A festés nagyon régi szenvedélyem. 1975-ben, amikor Hamburgban énekeltem, a szállodába menet a kirakatban megláttam egy festőkészletet csodálatos fadobozkában. Minden együtt volt benne, csak állványt és vásznat kellett vennem hozzá. Ezzel gyerekkori álmom valósult meg, mindig szerettem volna olajfestékkel vászonra festeni. Rögtön az első kép jól sikerült, ami arra buzdított, hogy folytassam. Teljesen autodidakta módon tanultam festeni. A legjobban kedvelt nagy festőművészek képeinek egyes részleteit kinagyíttattam, s úgy tanulmányoztam. Nagyon szeretem Cézanne-t, Van Gogh-ot, Chagallt, Rembrandtot, bújtam a róluk szóló könyveket. Szerencsém volt, sok olyan kiállítást láttam, ahol egészen közel merészkedhettem a képeikhez, még az ecsetvonásaikat is megfigyelhettem.

■ *Nemcsak fest és énekel, hanem tanít is. Mit mondana legfontosabb tanácsként pályakezdő fiatal énekeseknek?*

– A bölcsek köve nem az enyém. A növendékeim számára azt szeretném elsősorban átadni, tudatosítani, hogy az operaéneklés nem szakma, hanem művészet. Nagyon fontos, hogy a zeneszerzők, a zene és az érzelmek iránti alázatot meg tudják őrizni, s ne a karrierlehetőséget lássák ebben a pályában, hanem a gyönyörű szerepeket, amelyeket meg lehet hódítani.

■ *Legendák keringnek arról, hogy milyen könnyedén képes kottából ismeretlen dolgokat első látásra leénekelni...*

– Nagyon meghatározó volt számomra, hogy mindkét szülőm zenész. Édesanyám operaénekesnő és pedagógus, édesapám pedig zongora és orgona szakot végzett, karnagyként kórust is vezetett, több mint negyven éven keresztül a budapesti József Attila Gimnázium énektanára volt. Hároméves koromban már zongorázgattam, ötéves koromtól aktívan tanítottak, s egészen kicsi koromban a zenei alapelméleteket játszva elsajátítottam. Hétéves lehettem, amikor indultunk a Balatonra, s mondták a szüleim, hogy a Szaxónia-expresszel megyünk. Erre nyafogni kezdtem, hogy nem akarok összhangzattanozni, mert azt hittem, hogy a Szaxónia valamilyen összhangzattannal kapcsolatos szakszó. A gyerekkori játékos, mégis komoly zenetanulás mellé az már a Jóisten adománya, hogy abszolút hallásom van, így modern dolgokat is borzasztó könnyen intonálok.

■ *Önt a hetvenes évek végén sokan Maria Callas méltó utódjának nevezték, s nagy szenzáció volt, hogy a zárkózottan élő nagy díva is fogadta. Gyakran gondol erre a találkozásra?*

– Vele még ma, hosszú évekkel a halála után is állandó kapcsolatban állok. Egyetlenegy alkalommal, a párizsi lakásában találkoztunk. Négy-öt órán keresztül beszélgettünk, sokat énekeltetett, tanácsokat adott. Felajánlotta, hogy minden hónapban menjek ki hozzá Párizsba, mert tanítani szeretne. Találkozásunk után még körülbelül fél évet élt. Később nagyon bántott, hogy nem mondtam el neki világosan, hogy nem azért nem megyek, mert nem szeretnék, vagy nem innám szomjasan azt, amit tanítana, hanem azért nem, mert Magyarországon akkoriban gyakori nyugati utazáshoz – ha nem dolgozni mentem – szinte lehetetlen volt útlevelet kapni. Arról nem is beszélve, hogy anyagilag ki fedezte volna a párizsi utazásaimat, amikor még albérletben laktam... Azóta is nagyon gyakran visszagondolok a beszélgetésünkre. Ha lehetett négy-öt órába sűríteni egy élet tapasztalatát, akkor ő átadta nekem. Rengeteg hangfelvételét őrzöm, olyanokat is, amelyeken próbál, gyakorol, élő előadások felvételeit is, amelyek izgalmasabbak a nagy, hivatalos, stúdiókörülmények között készült felvételeknél. Ezeket szinte iszom. Megmaradt közöttünk egy „Maria, segíts!" - kapcsolat. Sokszor az ő technikai megoldásait hallgatva jövök rá a számomra is megfelelő énektechnikai megoldásra. Maria még most is tanít, most is segít.

■ *Az Operaházhoz most milyen kapcsolat fűzi?*

– Hét évig voltam tagja, majd utána sokáig minden évben meghívott vendégként legalább két-három előadást énekeltem. Petrovics Emil igazgatása alatt volt 2-3 éves szünet az eredeti nyelvű operajátszással kapcsolatos vitánk miatt, de később ő maga volt, aki felajánlotta életem szerepálmát, Richard Strauss Saloméját, amelynek operaházi premierjét én énekeltem. Az új igazgatással újabb szünet kezdődött, gondolom ez sem tart örökké...

■ *Milyen szerepeket énekelne szívesen?*

– Az Adriana Lecouvreur című Cilea-opera címszerepét szeretném elénekelni. Ez a szerep az énekesek Paradicsoma, hiszen egy színésznőt kell eljátszani, csodálatos dolgokat lehet énekelni, sőt még prózát is kell mondani, a Phaedra-monológot. Kacérkodom egy régi szerepálmommal, a Carmennel is.

■ *Most milyen feladatai vannak?*

– Miskolcon lesz koncertem, majd lemezfelvételre készülök, operaáriákat veszek fel a fiatal és tehetséges muzsikusokból álló Erkel Ferenc Kamarazenekarral. Utána Franciaországban Kékszakállú-premiert csinálok, majd Manchesterben ugyanezt a szerepet éneklem.

■ *Az 1973-as szófiai énekverseny megnyerése után nagyon fiatalon, üstökösként robbant be a nemzetközi operaéletbe, sorra nyíltak meg Ön előtt a világ legnagyobb operaházai, a kritika is ünnepelte. Később mintha lefékeződött volna ez a szédítő iramú karrier. Úgy alakult a pályája, ahogyan elképzelte?*

– Többet kaptam a pályától, mint amit vala is reméltem. Tizenhat éves kislányként egy nagy piros függönyös hatalmas színpadról álmodtam. Ez a Milánói Scala színpada volt, ahol Maria Callas és Renata Tebaldi is énekelt. Megadatott nekem, hogy három premiert énekelhettem – a Manon Lescaut-t Domingóval, a Köpenyt és az Angelica nővért nem kevésbé híres partnerekkel –, s ezzel a non plusz ultrát elértem. Az már csak ráadás volt, hogy eljutottam a Metropolitan, a bécsi Staatsoper és a londoni Covent Garden színpadára, ahol tucatnyi premiert, több mint ötven szerepet énekeltem. Mindig az új szerepek meghódításának izgalma érdekelt. Elégedett vagyok azzal, amit elértem. Ami ezután jöhet, az már ajándék.

Hollósi Zsolt

■ *A szegedi nyár albuma*

„Maria még most is segít" – mondja Sass Sylvia

Fotó: Nagy László

■ *Kiállítás a megyeházán*

Philip Morris és a művészet

Fotó: Nagy László

■ „Élő művészet" címmel kortárs képzőművészeti kiállítás nyílt az elmúlt hét végén a megyeházán. A budapesti székhelyű T-ART művészeti alapítvány ötven alkotója mutatkozott be a szegedi közönségnek. Az alapítvány – melynek fő támogatója a világhírű Philip Morris cég – célja: a művészeti ismeretterjesztés, a különböző művészeti ágak közötti kapcsolat mélyítése, valamint egy kortárs képzőművészeti gyűjtemény létrehozása a fővárosban. A megnyitón jelen voltak többek között az alapítók, Tenk László festőművész és felesége, Tenk Zsófia, valamint a Philip Morris ügyvezető igazgatója, Gregory Courtier. A kiállítást Vastagh Pál igazságügy miniszter nyitotta meg. A tárlat megtekinthető: szeptember 23-ig, naponta 10-18 óráig.

Sz. C. Sz.

■ *Segíthetnek a számítógépek*

Megtalálták a dyslexia okát?

A sok gyerek, szülő és tanár életét megkeserítő dyslexia (olvasási gyengeség) okait kutatva, amerikai ideggyógyászok arra a megállapításra jutottak, hogy kialakulásánál nem látás-, vagy hallásproblémák játszanak döntő szerepet.

– Idegi alapon nyugvó orvosi problémával van dolgunk – közölte a kutatócsoport vezetője. Dyslexiások agyát vizsgálva azt találták, hogy míg a jobb agyféltekében a kis és nagy idegsejtek normális keveréke megtalálható, addig a beszéd és olvasási „központokat" rejtő bal féltekében a normálisnál sokkal több a kis sejtek és kevesebb a nagyok aránya.

Mivel a nagy sejtek az információ gyors feldolgozására „szakosodtak" a kis és nagy idegsejtek egyenlőtlen eloszlása a két agyfélteke között akadályozza a gyerekeket a beszédben és az olvasás tanulásában. Vonatkozik ez különösen azokra a szótagokra, amelyek szokatlanul gyorsan képezhető zöngés záróhanggal végződnek. Ebben az esetben valószínűleg a számítógépek nyújthatnak megfelelő segítséget, amelyek ezeket a „gyorshangzókat" lassítva „mondják ki", időt hagyva a gyerekeknek, hogy a mássalhangzókat meghallják.

Jeszenszky Géza Kézdivásárhelyen

Szombaton délután a város polgármesterének, Szőts Csabának és a Romániai Magyar Demokrata Szövetség helyi szervezetének meghívására a 20 ezer lakosú Kézdivásárhely székelyföldi városba érkezett Jeszenszky Géza külügyminiszter, hogy részt vegyen Turóczy Mózes 1848-as forradalmár szobrának leleplezésén. A magyar diplomácia irányítója hét héttel ezelőtt, romániai hivatalos látogatása keretében járt Székelyföldön, akkor azonban nem készült el még a 48-as hős, Gábor Áron ágyúöntő társa emlékét megörökítő mű, így került sor erre az útra.

Borisz Jelcin a választásokról

Borisz Jelcin szenzációs bejelentést tett szombaton. Az orosz elnök korábbi álláspontját megmásítva közölte, hogy ki akarja tölteni hivatali idejét és ellenzi az előrehozott, jövő júniusi választásokat. Ugyanakkor nem kíván indulni a következő elnökválasztáson, és utódja kinevelésével kíván foglalkozni. Az orosz államfő minderről az orosz sajtó vezetőivel tartott szombati találkozóján beszélt. Az orosz elnök lényegében beismerte, hogy elfáradt. Mint mondta, közismert, hogy mennyi megpróbáltatáson ment keresztül, ami egy embernek túl sok volt.

Kijárási tilalom Szarajevóban

Szarajevóban szombaton kijárási tilalmat rendelt el a boszniai kormány, hogy könnyebben le tudjon számolni a horvát milicistákkal, akik eddig együtt harcoltak a muzulmánokkal, de most szembeszegültek azzal, hogy csatlakozzanak a kormánycsapatokhoz. A horvát egységek külön parancsnokság alatt védték Szarajevó egyes részeit, már korábban is azzal próbálkoztak a muzulmánok, hogy beolvasszák alakulataikat a boszniai haderőbe. A szarajevói horvát–muzulmán konfliktus most már nyílt összetűzéssé fajult, hasonlóan a közép–boszniai horvát–muzulmán harcokhoz.

Grúz kormányerők hadisikere

A grúz kormányerők szombaton délután elfoglalták a száműzött elnök, Zviad Gamszahurdia híveinek főhadiszállását, Zugdidi városát. Az orosz rádió jelentése szerint a zviadisták lényegében ellenállás nélkül adták fel a várost. Ez lényegében a kormányerők katonai győzelmét jelenti, noha egyelőre nem ismertek részletek a városban uralkodó helyzetről. Egyelőre nem tudni azt sem, hogy hol tartózkodik Zviad Gamszahurdia, akit Eduard Sevardnadze grúz államfő bíróság elé akar állíttatni.

Kurd Munkapárt a merényletekről

A Kurd Munkapárt cáfolta, hogy részt vett volna a nyugat-európai török képviseletek elleni támadásokban. Tiszta hazugság minden olyan, a nyugati tömegtájékoztatási szervekben megjelent hír, amely ezeket a támadásokat kapcsolatba hozza a Kurd Munkapárttal – olvasható a kurd szervezet nyilatkozatában, amelyet telefaxon juttatott el a Reuter brit hírügynökséghez.

Találkozók, kiállítások, vetélkedők egy hétig

Szent Márton napján Kunszentmártonban

Kunszentmártonban immár hagyománnyá vált a november 11-i Szent Márton nap egész hétre kibővített megünneplése. Szombaton este Márton-bált rendeztek a Művelődési Házban. A 160 főnyi közönség vidámságáról a békésszentandrási Vitamin együttes gondoskodott.

Vasárnap – szintén a Művelődési Házban – megnyílt László Anna szegedi grafikusművész kiállítása.

Ma az iskolákban és a Városi Könyvtárban folytatódnak a rendezvények, helytörténeti vetélkedővel és egyéni sakkversennyel.

Szerdán is fontos esemény lesz a városban, noha ez nem a Márton-naphoz kapcsolódik. Délelőtt 11 órakor az izraeli nagykövet részvételével átadják a helyreállított zsidótemetőt.

Csütörtök, november 11. Szent Márton napja. A Helytörténeti Múzeumban helybeli fiatal képzőművészek kiállítása nyílik.

Ezen a napon kezdődnek az egyházi rendezvények is. Délelőtt ünnepélyes koncelebrációs mise és szentségimádás lesz a környékbeli papság részvételével. Este – és az azt követő két napon – lelkigyakorlatos szentbeszéd-sorozatot hallgathatnak a hívek.

Pénteken a városból elszármazottakat várják ismerkedni, barátkozni. A házigazda *Szabó Gyula* színművész.

Szombaton asztalitenisz-versenyt rendeznek a Széchenyi Általános Iskolában; ugyanakkor a városháza nagytermében történelmi visszaemlékezést a kunok betelepülésének 750. évfordulója alkalmából.

Márton-báli hangulatban

Még aznap ünnepi önkormányzati ülést tartanak a kunszentmártoni városháza felavatásának 180. évfordulója tiszteletére. Az ülésen részt vesz Tempfli József nagyváradi katolikus megyéspüspök.

Egésznapos programot tart a Hobby Autósport Klub a Körös mozi előtti parkolóban, veterán autók kiállításával, minimotoros és Suzuki-bemutatóval.

Vasárnap Szent Márton búcsúünnepe. A 10 órakor kezdődő főpapi szentmisét és a szentbeszédet Tempfli József püspök mondja. A mise után indul a szokásos körmenet.

November 18-án nyílik a Kunszentmárton történetét bemutató kiállítás a Helytörténeti Múzeumban, 19-én vendégszerepel a Művelődési Központban a Szolnoki Kölyök Színpad a Jancsi és Juliska előadásával. A következő napon a Békés megyei Jókai Színház társulata adja elő Lengyel Menyhért Róza néni című vígjátékát.

I. L.

A megyéből mintegy száz kisgazda utazott

Pártegyesülés az F-pavilonban

(Folytatás az 1. oldalról)

négy variáns közül a legtöbben már az első nekifutásra is az Egyesült Történelmi Kisgazda és Polgári Párt mellett voksoltak.

Ezt követően a jelenlévők határozatot hoztak arról, hogy az új kisgazdapárt december 18-án tart majd nagyválasztmányi ülést, amelyen elfogadják a párt alkotmányát, programtervezetét és vezetőséget választanak.

Az eseményeknek mintegy nyolcvan-száz megyei résztvevője közül **Mizsei Béla** országgyűlési képviselő a következőket mondta:

– Őszintén szólva, én kezdetben féltem az egyesítéstől, mert olyan embereket is láttam bábáskodni körülötte, akik a 90-es években történő kiszorításukig nagyon sok kárt okoztak a kisgazda-mozgalomnak. Neveket nem szívesen említek, legföljebb annyit: a „népfrontos"-ként emlegetett csapat tagjaira gondolok.

Később aztán kiderült, hogy önkritikát és önmérsékletet tartva közelednek, azaz nem óhajtanak vezető pozíciókat maguknak – erre én is fölülbíráltam az elutasító álláspontomat. Kár is lett volna fönntartanom, mert már most is nyilvánvaló: az egyesülés igen jelentős eseménye lesz a hazai politikai életnek.

A torgyáni vonal teljes kudarcot szenvedett. Ezt ők is érzik, azért sürgetik most a választások előbbrehozását, mert a bázisuk napról napra csökken.

Lantos Kálmán jászberényi (volt) elnök ezekhez még a következőket tette:

– Több mint másfélszázan voltunk kisgazdák, de a zömük visszahúzódott, amikor a torgyáni vonal erőszakosai ragadták magukhoz a kezdeményezést. Ennek ellenére a földrendező bizottságban a mi embereink tevékenykedtek, és nem is eredménytelenül. Létrehoztunk egy gazdakört, és most ezt szeretnénk fejleszteni. Az új kisgazdapárttól ehhez várunk segítséget, mert a sokszor joggal elégedetlenkedők lázítása helyett mi a jövedelmező gazdálkodás föltételeinek kialakításában, ezek között is elsősorban az értékesítési lehetőségek megteremtésében látjuk a paraszti érdekvédelem, a kisgazdapárti politika lényegét.

K.J.

Védekezett pisztolyával, mégis megbüntették

(Folytatás az 1. oldalról)

lesége, hanem az asszony családja is ellenségesen viselkedett.

Mivel – a férfi állítása szerint – őt többször is megfenyegették, sőt egy esetben alaposan helyben is hagyták, ezért tett szert a pisztolyra.

Ez év nyarán Tiszaföldváron az esti órákban az egyik szórakozóhelyen érte az újabb támadás. Négy férfi teperte le, majd könnygázspray-vel is szembefújták.

Alapos oka volt tehát a félelemre, és hogy támadóit megijessze, védekezésképpen vette elő az egyébként töltetlen fegyvert.

Igaz, hogy az őt ért erőszak jogtalansága nem vitás, de természetesen ez nem helyettesíthette akkor sem a fegyvertartási engedélyt. Mint ahogyan a bíró, dr. Szilágyi Béla fogalmazott: „A szituációtól függetlenül nem helyeselhető a fegyver elővétele és engedély nélküli tartása."

Mindezek figyelembe vételével döntött a bíróság. A bűnösséget megállapította, büntetésként hatvan napi börtönt szabott ki, amelyet egy év próbaidőre felfüggesztett.

A vádlottat a bíróság előzetes mentesítésben részesítette. Ez utóbbi azt jelenti, hogy az erkölcsi bizonyítványa továbbra is „tiszta" marad.

Az ítéletet a vádlott és a védő tudomásul vette, az ügyész három napi gondolkodási időt tartott fenn.

-hgy-

Üzemelteti a Vélemény Alapítvány

Értelmiségi- és sajtóklub nyílt

Szombat délután kiállítással kezdte meg működését Szolnokon, a Kossuth téri Irodaház első emeletén az új „Értelmiségi- és sajtóklub", melyet a Vélemény Alapítvány működtet.

Az ötletgazda és szervező *Erdei Péter* megnyitójában hangsúlyozta: a megyeszékhelyen dolgozó újságírók és mértékadó értelmiségiek találkozásának előmozdítására hozták létre a klubot, amely naponta délután 3-tól este 10 óráig látogatható. Szeretnének megfelelően oldott és kulturált helyet biztosítani az eszmecserékhez és a szabadidő-eltöltéshez egyaránt. *Makkai László* tiszavasvári alkotó gazdag színvilágú képeit *Farkasházi István* ajánlotta a megjelentek figyelmébe, majd klasszikus amerikai jazz-darabokat és dalokat adtak elő Sárik Péter, Szabó Magdolna és Bíróné Dobozi Erika zeneművészeti főiskolások.

A klub első vendégei

Európai színvonalú létesítmény – engedély nélkül

Kereskedelmi centrum korlátok közé szorítva

A hétvégén került átadásra a MEGAMORV Kereskedelmi Centrum Gyöngyös határában. A megnyitón több neves személyiség mellett beszédet mondott *Csikós Csaba*, a Vállalkozók Pártjának igazgató alelnöke is, aki a vállalkozásokkal járó nehézségekre mutatott rá.

Az európai színvonalon megépített létesítmény szokatlan módon készült el: építési engedély nélkül. A megnyitóra érkező vendégeket a négysávos út közepére lebetonozott szalagkorlát fogadta, megnehezítve ezzel a kereskedelmi központ megközelítését. A több ezres érdeklődő az ünnepélyes megnyitón kapott tájékoztatást az építkezést hátráltató körülményekről.

Morvai Ferenc az építtető kft. tulajdonosa az ország nyilvánossága elé tárta, hogy hivatalból akadályozzák minden tevékenységét, melyet az újságíróknak átadott dokumentummásolatokkal igazolt.

Mint elmondta, a kft. mindent megtett annak érdekében, hogy az építkezési engedélyt megkapják – többek között 21 szakhatósági engedélyt is beszereztek –, de valódi okokat meg nem jelölve, kérésüket a polgármester elutasította. A felépített Kereskedelmi Centrumban mától nem csak kazánokat és olcsó faanyagokat, de tölgyfából készült székely stílbútorokat is árusítanak, tájékoztatásuk szerint az eddig megszokott áraktól 30 %-kal olcsóbban.

A szalagkorlát friss betonban

Az 500 milliós raktárkészletből kedvező feltételekkel bárki vásárolhat kamatmentes hitelre, felvételéhez kezes sem szükséges.

A kereskedelmi központ területén helyet kapott a Takarékbank is, így a hitelfelvételt helyben, azonnal tudják intézni.

Megkérdeztük a nagyrédei vállalkozót, hogyan tudja a termékeket más cégeknél olcsóbban kínálni.

Morvai Ferenc válaszában elmondta, hogy a csíkszeredai MOBIHAR Bútorgyártól bartell formában (más áruért) kapják a bútorokat. A közvetítők kizárásával szállított termékekhez termelői áron jutnak hozzá, ami lehetővé teszi az alacsony fogyasztói árakat. Elképzelésük a bútorok árusításának kiterjesztése az ország valamennyi nagyobb városára is.

Sz.I.

Az Alkotmánybíróság előtt

Az Alkotmánybíróság ma és holnap dönt arról, alkotmányellenes-e a polgári perrendtartás azon rendelkezése, amely szerint a bíróság nyilvános tárgyalás nélkül elutasíthatja a keresetet ha úgy látja, hogy a követelés nyilvánvalóan alaptalan. Az alkotmánybírák megvizsgálják a társadalombiztosítási törvény két rendelkezésének alkotmányosságát is, azt, hogy miért nem terjedhet ki a társadalombiztosítás a munkáltató házastársára, ha munkaviszonyban állnak egymással, illetve hogy indokolt-e a nyugdíj összegének megállapításakor – bizonyos idejű kereset hiányában – a minimálbér figyelembevétele. Az ülés témája lesz: sérti-e a vállalkozás jogát az, hogy a törvény vagyonbiztosíték letételéhez és szakmai képesítéshez köti a taxizást, illetve korlátozza a verseny szabadságát, hogy az önkormányzat limitálhatja a forgalomban résztvevő taxik számát. **(MTI)**

Torgyán: 2 év alatt rendbe hoznánk a mezőgazdaságot

FKGP-nagygyűlés Karcagon

– Magyarország a Föld egyetlen olyan országa, amit önmaga határai vesznek körül – mondta *Dr. Torgyán József* az FKGP elnöke a Karcagon pénteken este megtartott pártgyűlésen. Majd beszélt az építőipar, a bányászok nehéz helyzetéről, ami az országot is kilátástalan helyzetbe sodorhatja. – A párt programjában kiemelt feladat a vidék talpraállítása, ezáltal hazánk megmentése – mondta az elnök, majd megígérte, hogyha hatalomra jutnak, két év alatt rendbe hozzák a mezőgazdaságot, mert ők nem elszigetelten értelmezik ezt az ágazatot, hanem az élelmiszer-, feldolgozó-, a gépipar az oktatás részeként.

– Ha nem iktatjuk ki azt a rablóbandát, ami tönkreteszi hazánkat, akkor a mezőgazdaságban élők öngyilkosok lesznek – vélte a pártelnök. Ha a párt javaslatának megfelelően reprivatizálták volna a vagyont, akkor nem a kommuniznus élvezői, hanem a szenvedői jutottak volna hozzá s ez lehetővé tette volna a rendszerváltozást.

– Ha tavaszra 1 millió lesz a munkanélküliek száma, ki meri azt mondani, hogy ez Magyarország? – kérdezte a jelenlévőktől. Ha elveszik a megélhetést, akkor „Mária-ország" helyett a tolvajok, rablók országává teszik hazánkat a hatalom emberei.

Torgyán szerint Göncz Árpád jobban tenné, ha kiírná a választások idejét '94. májusára, ahelyett hogy Koreába látogat, mert akkor a nép is tudná meddig tartanak a megpróbáltatásai.

Ha ők győznek, eltörlik a munkanélküliséget, lakást építenek, mozgásba hozzák a vidéket, mert nem hagyhatják, hogy az ország 3 részre szakadjon – mondta Torgyán.

A párt megyei elnöke, Dögei Imre szerint a társadalomban a földművelő népnél fontosabb nincs. A megye pedig büszke arra, hogy együtt maradt a párt.

– de –

Tenk László festő

SZOT EXTRA

Senna nyerte az utolsó futamot

Könnyűnek találtatott a szolnoki nehéztüzérség

Foci: NB I-től a megyei I. osztályig

Csodakezű Ficam Juci

Régi idők focistája

(9–15. oldal)

ÚJ Néplap

Jász-Nagykun-Szolnok megyei napilap

IV. évfolyam, 260. szám
1993. november 8., hétfő

Ára: 16,30 Ft

PAPÍR - ÍRÓSZER
MÁSOLÓPAPÍROK
FAXPAPÍROK
LEPORELLÓK
HIBAJAVÍTÓK - INDIGÓK
FESTÉKKAZETTÁK
ÍRÓSZEREK -
IRODASZEREK
HÁZTARTÁSI
PAPÍRÁRUK
Több mint 2000 áruféleség!

PYRON

Papír - Írószer
Nagykereskedés
5000 Szolnok, Tószegi út,
a Vegyiművek főbejáratánál!
Telefon/fax: 56-422-172
36544/2H

Göncz itthon

Szombaton este hazaérkezett Dél–Koreából Göncz Árpád köztársasági elnök.

MDF-frakció

A testület Mátraházán megtartott ülése első állomása annak a körútnak, amelynek keretében az elnökség végiglátogatja az egyes régiókat, azzal a szándékkal, hogy a helyszínen szerzett információkat beépítse a törvényhozási munkába.

A MIÉP gyűlése

Horváth Lajost, az eddigi megbízott elnököt választották a szombati országos gyűlésen a Magyar Igazság és Élet Pártja ügyvezető elnökévé. A társelnök Csurka István, a Magyar Út Körök Mozgalom elnöke lett.

Munkáspárt

– Mondjon le a kormány, a köztársasági elnök írja ki a választásokat, és a jövő év elején döntsön a nép – hangzott el szombaton a Munkáspárt XVI. kongresszusán, a párt Baross utcai székházában.

Lottónyeremény

5 találatos szelvény nem volt. A 4 találatos nyereménye 409.184, a 3-asé 3.618, a kettesé 174 forint. A következő játékhétre átvitt 5 találatos nettó nyereményösszeg 8.592.861 forint. **(A lottó nyerőszámai: 15, 36, 52, 56, 83)**

Hatos lottó

6 és 5 plusz 1 találatos szelvény nem volt. Az 5 találatos szelvény nyereménye 50.570, a 4 találatosé 1.875, a 3-asé 156 forint. A következő játékalkalomra átvitt 6 találatos nettó nyereményösszeg 22.380.541 forint. **(Nyerőszámok: 7, 19, 25, 28, 37, 44. Pótszám: 6.**

Erősödő szél

A szél eleinte többfelé lesz élénk. A nappali hőmérséklet 15 fok körül alakul.

Totóeredmények

1. Baja–Dorog	X
2. Paks–Nagykanizsa	2
3. Szarvas–Kaba	1
4. Kazincbarcika–Diósgyőr	X
5. Jena–Essen	1
6. 1860 München–Mannheim	1
7. TB Berlin–Meppen	X
8. Napoli–Lazio	2
9. Internazionale–Milan	2
10. Roma–Foggia	X
11. Sampdoria–Cagliari	2
12. Torino–Reggiana	1
13. Udinese–Genoa	2
14. Vác FC–Samsung–Sopron	1

Megújul a középiskolai vizsgarend

Kálmán Attila szerint két-három éven belül megújul a középiskolai vizsgarend, s bevezethetik az egységes vizsgarendszert, amely azonos értékű, a jelenleginél nagyobb rangú érettségit jelent minden iskolatípusban.

A Művelődési és Közoktatási Minisztérium politikai államtitkára erről szombaton beszélt Debrecenben, a református iskolákban tanító pedagógusok országos találkozójának záró-napján. Kálmán Attila szólt arról, hogy jóllehet az ország nehéz gazdasági helyzete meghatározza az oktatásfejlesztés lehetőségeit is, a jelenlegi kormányzat máris rendkívül sokat tett ezen a téren.

Példakánt említette, hogy 1990 óta felépült az országban 2300 új tanterem, 570 tornaterem, visszaállítottak több tucat falusi iskolát. **(MTI)**

Pontatlan a telefonkoncesszió-kiírás

Tét: a hálózatfejlesztés

A telefonhálózat bővítésére a kormány koncessziós pályázatokat írt ki az ország 26 primer körzetére, így többek között a szolnokira is. A pályázatok benyújtási határideje január harmadika, de még mindig számtalan tisztázatlan pontja van a kiírásnak.

Nagy a külföldi érdeklődés a pályázatokra, amire szükség is van, hiszen körülbelül 300 – 600 milliárd forint hiányzik – fejlesztéstől függően – az ország távbeszélő hálózatából, és belső, illetve külső forrásokból a Matáv csak mintegy 100 milliárdot tud előteremteni

A külföldi tőkére való rászorultságunk miatt érthetetlen, hogy a koncessziós pályázati kiírás miért pontatlan. A legfontosabb elem, a társaságok közötti pénzmegosztás nincs leírva, pedig az egymás hálózatához való csatlakozás elkerülhetetlen. Ennek pontosítása nélkül nem számolható nyereség és megtérülési idő.

Az idegen, nem Matáv beruházók előtt még az is tisztázatlan, hogy a koncesszióban megkapott területen mennyiért és mikorra tudják a Matáv vagyont megvenni. A törvény szerint hat hónap áll rendelkezésére a beruházónak, hogy tárgyalásokon megvásárolja a Matáv tulajdonát, az alku huzavonája késleltetheti, illetve meg is akadályozhatja a hálózat fejlesztését. A koncessziók kiírásának legnagyobb vesztese a Matáv hiszen piacainak jelentős részét elveszíti, és vannak területek, ahol az üzletpolitika felülkerekedhet a fogyasztók érdekein.

Vasárnap a szolnoki református templomban istentisztelet keretében hangversenyt adott a Teológiai Akadémia énekkara Máté János karnagy vezényletével. A műsorban a zsoltárokon kívül világi zeneszerzők vallásos művei szerepeltek. (Fotó: IL.)

Emlékülés

A szolnoki városházán november 12-én és 13-án tudományos emlékülés lesz Verseghy Ferenc költő és nyelvújító emlékére. A szolnoki előadók, Szurmay Ernő, Kaposváry Gyula és Pápay Lászlóné mellett más városból érkező egyetemi, főiskolai tanárok is méltatják Verseghy Ferenc életútját és munkásságát.

A megyéből mintegy száz kisgazda utazott

Pártegyesülés az F-pavilonban

Ha egy tévedésünket beismerjük – az már lépcső a szabadság felé. Ha egy okos szón elgondolkodunk, az már két lépcső. Ha valamit teszünk is érte: húsz lépcső! – Illyés Gyula e szabadon idézett gondolatát aligha véletlenül illesztette Császár Angéla színművésznő abba a műsorába, amellyel szombaton a BNV F-pavilonját benépesítő, mintegy kétezer, pártegyesítésre készülő kisgazdát köszöntötte.

A több minisztert (Szabó Jánost, Kiss Gyulát, Nagy Ferenc Józsefet), államtitkárt és országgyűlési képviselőt is vegyítő hallgatósághoz szólva, szinte minden szónok hangsúlyozta: a nemzeti, a történelmi és a konzervatív jelzőkkel elkülönített kisgazdák egyesülése csak úgy jöhet létre, és csak úgy hozhat eredményeket, ha mindenki önvizsgálatot tart, és a múltban elkövetett hibákat messziről elkerülve, az egyéni ambíciókat megfékezve, alázatos türelemmel szorgoskodik a kisgazda név jócskán megtépázott becsületének helyreállítása érdekében.

Az ország minden tájáról összesereglett kisgazdák megegyeztek (egy ellenszavazat és egy tartózkodás mellett) a három párt egyesülésében, de sokáig vajúdtak az immár egységes kisgazdapárt nevének megválasztásakor. Bár igaz, hogy a

(Folytatás a 2. oldalon)

A jogtalanságra sem lehet törvényszegő válasz

Védekezett pisztolyával, mégis megbüntették

Lőfegyverrel és lőszerrel való visszaélés vádjával került a Szolnoki Városi Bíróság elé egy külföldről nemrégiben hazatelepült férfi.

A tárgyalás ezúttal rendhagyó módon, rendkívüli gyorsasággal zajlott le. A vádlott bűnösségét, azaz, hogy a forgótáras pisztolyát engedély nélkül birtokolta, elismerte. A szakértői vizsgálatok is egyértelműen megállapították, hogy a kérdéses fegyver lőfegyver, valamint a lakásán talált lőszerek vadásztöltények.

A védelem mentségként mindössze azt a – valóban érdekes – szituációt tudta felhozni, mely során az elkövetett bűncselekményre, a jogtalan fegyvertartásra fény derült.

A vádlott közel négy évtizedig tartó távollét után nem sokkal a múlt év karácsonya előtt tért haza Magyarországra. Házassága ezt követően hamarosan megromlott. A különvált férfival később nem csak a fe-

(Folytatás a 2. oldalon)

Pedagógiai tanácskozás Tiszakürtön

A kisiskolák sajátos értékei

A hét végén a tiszakürti iskolában találkoztak a megye kistelepüléseinek önkormányzati vezetői, iskolaigazgatói, pedagógusai. A pedagógiai intézet szervezte tanácskozáson szó volt a közoktatási törvény kisiskolákat érintő sajátos összefüggéseiről – Csonka Csabáné minisztériumi főtanácsos előadásában, az önkormányzat és az iskolák viszonyrendszerének megyei tapasztalatairól, a megyei önkormányzat törekvéseiről, lehetőségeiről – dr. Bottyán Menyhért irodavezető-helyettes összefoglalója nyomán. A szakmai-pedagógiai szolgáltatások lehetőségeit Jakatics Árpád pedagógiai intézeti igazgató ajánlotta a résztvevők figyelmébe.

Dr.Balogh László, a KLTE pszichológiai tanszékének vezetője a differenciálás elvi alapjait, a tehetségfejlesztés problémáit elemezte a kisiskolai működés feltételei között. Külön szekcióban foglalkoztak – Szabó Elemérné Bács-Kiskun megyei szaktanácsadó vezetésével – az összevont osztályú tanulócsoportok működésének speciális szakmai kérdéseivel.

Az előadások és az eszmecserék egyértelművé tették, hogy a kisiskolai oktatás, nevelés számos, másutt reprodukálhatatlan értéket és lehetőséget hordoz. A sokat emlegetett hátrányok pedig elsősorban anyagi természetűek. Nagy hangsúlyt kapott a szomszédos települések együttműködésének gondolata.

Oktatásszervezési, szakmai-módszertani szempontból egyaránt nélkülözhetetlennek minősítették a kistérségi koordinációt.

A Szolnoki Galéria közönsége a képzőművészeti triennálékról jól ismeri a most önálló kiállítással jelentkező Tenk László képeit. A vasárnap megnyílt tárlatot Dr. Supka Magdolna művészettörténész előadása és a Birta trió jazz-muzsikája vezette be. A képek december 19-ig láthatók Szolnokon. (Fotó: Imre L.)

KISOSZ JÁSZ-NAGYKUN SZOLNOK MEGYE

Karácsonyi vásár!
Várja a kereskedők jelentkezését a Kereskedők Szervezete!
(KISOSZ) Szolnok, Verseghy park 8.
Telefon: 421-399.
37912/1H

Sylvia víziói

Alkotó és alkotás

Nem ritka, de mindig érdekes, ha egy művész valamely másik irányzatban próbál szerencsét. Hiszen veszélyes dolog ez, mert ha valaki például sikeres operaénekes, még nem biztos, hogy jó festő is lehet belőle. De hát a kivétel erősíti a szabályt elv alapján Sass Sylvia igenis jól fest. Hogy jól énekel, azt már régen tudjuk, de mégsem lehet figyelmen kívül hagyni ezt az apró körülményt. Sass Sylvia ugyanis az operák mesevilágát szövi bele képeibe, de emellett realisztikusak is ábrázolásai, néha megdöbbentőek. Nézegetve a JATE Aulájában berendezett tárlatot, feltűnik és észrevehető, amint egyik művészet átvált a másikba. Ahogy megénekel az énekes egy dalt, úgy kell tudja egy festő, hogy melyik szín hova kívánkozik. Sass Sylvia tudja ezt, arca számtalanszor szembenéz a közönséggel, s hol szenved, hol szeret, esetleg boldog, vagy meglepett ez az arc. Sok szakrális témát is választott, igyekszik ezekben megfogalmazni a lélek és a test eltérő kiterjedéseit. Sass Sylviának fura víziói vannak, talán nem is hinné az, aki csak hangfelvételeit ismeri, hogy képeken is tud sikoltani. Ugyanazon lélek másik lenyomata látható a kiállításon, egy drámai hősnőé, aki fölött időnként összecsapnak a hullámok, de azért időnként felbukkan egy korty életet adó levegőért. A tárlat szeptember 3-ig látható.

A. L.

A művészettörténész kézcsókkal köszönt

Énekes alkotások Szegeden

Igazán nem lehet azt mondani, hogy Szeged szűkölködne kiállításokban. Nemhogy a múzeumok, kultúrintézmények, galériák, de például a megyeháza is rendszeresen ad otthont tárlatoknak. Most is két kiállítás tekinthető itt meg, a megyénkbeli alkotók bemutatója után most fővárosi művészek kaptak teret.

A T—Art Alapítvány és támogatója, az Egri Dohánygyár Kft. rendezte az Élő művészet című kiállítást. Mielőtt bárki azon tűnődne, mi lehet az a T-betű, eláruljuk, hogy az Alapítvány létrehozóját, Tenk László festőművészt tisztelhetjük a rövidítésben. Tenk Lászlónak egyébként láthatók képei a Táblaképfestészeti Triennálé anyagában is. Az Élő művészet megnyitóján Lehmann István, a megyei közgyűlés elnöke szólt a megjelentekhez, elismerően beszélt a T—Artról, melyet művészek hoztak létre művészekért, valamint a kortárs műveket kedvelő közönségért. Ezután Vastagh Pál igazságügyminiszter beszélt arról, hogy Magyarországon hiányzik az erős, áldozatkész polgárság, akik a kultúrát támogatnák, de szerencsére vannak világcégek, melyek mecénásként is megállják a helyüket.

Sok szerző és sok mű látható a kiállításon. Így természetesen nem lehet egységes képet kialakítani, hacsak épp azt nem, hogy festészetünk, ahogy világunk is, szétesőben van. Mióta megszűntek az egységes irányzatok, azóta folyik a keresgélés, mi az, ami mégis összefűzhetné a művészeteket. Legtöbben azt mondják, felesleges keresni, nincs és nem is lesz ilyen átfogó stílus többé. Ezt teljesen alátámasztja a T—Art tárlata azzal, hogy megfigyelhető bizonyos görcsös ragaszkodás a hagyományokhoz. S ezen tradíciókhoz újítanak saját kútfőből a művészek. A kettősséget jól példázza M. Novák András XX. század című képe, valamikor a világ darabokra törésének idejéről. Érdekességnek számít Szkok Iván Ketten című plasztikus képe. A kiállított művek többsége hagyományos technikák szerint készültek, de figyelemre méltóak azok a törekvések, melyek a módszerek elegyítését tűzték ki célul. A képek szereplőiről csak kevés kivétellel mondható el — de például Tenk László alakjairól igen —, hogy a harmónia munkaképei inkább amorfak, szétesők, tétovák. Olyanok, mint maga a kiállítás. Jó, mert érződik: rajta a keresés izgalma. S mégsem olyan jó, mert a nyomasztóan sok kérdésre zavarba ejtően kevés felelet adatik.

(arató)

Még egyszer a rektorrejtélyről

Ismeretes, *Fodor Gábor* miniszter is bejelentette: *dr. Csirik János* professzort, a szegedi JATE jelenlegi rektorát kívánja kinevezni a Művelődési Minisztérium felsőoktatási ügyeinek irányítójává, államtitkárhelyettesi státusba. Ennek azonban olyan protokolláris feltétele is van, hogy Fodor Gábor felkérésére a JATE Egyetemi Tanácsa felmentse dr. Csirik Jánost, helyesebben felmentésre ajánlja őt *Göncz Árpád* köztársasági elnöknek. Miután ez megtörténik — vélhetően szeptember első hetének végére —, mód nyílik kiírni a JATE rektori székére a pályázatot.

Ha minden ideális gyorsasággal forog, akkor dr. Csirik János szeptember közepére elfoglalhatja új helyét a minisztériumban, majd ezt követően, vélhetően novemberben, betölthetik a JATE rektori székét. Hangsúlyozva, ha minden ideális gyorsasággal forog, tehát kiírás, pályázat-beadás, elbírálás, kinevezés. Ha valaki ezt a gondolatmenetet elfogadja, könnyen belátja: érzékeny kérdéskör. Személyek, teljesítmények méretnek meg, az egyetem — kis túlzással szólva — rábízza magát egyik professzorára. Ilyen címért, mint a JATE rektora, nem jelentkezhet bárki, az egyetemen belüli közvélemény mondhatni, megelőlegezi az illetőnek ezt a feladatot addigi munkája, képessége elismerésével, népszerűségével. Idő előtt ilyen posztra neveket nyilvánosságra hozni nem igazán segítség az egyetemnek. Akikről szó van, most, hónapokkal a megmérettetés előtt, egyáltalán nem biztos hogy csatasorba állnak, hogy nem érzik erősebbnek maguk számára a szakma vonzását, a tanítás, a kutatás hívását. Ez a kérdéskör az újságírás lelkiismereti dilemmája, állásfoglalás ebben kívülállót nem illethet meg. Ráadásul erre a célra vannak belső egyetemi fórumok, a tisztesség úgy kívánja, előbb ott mondjanak véleményt, és utóbb tájékoztassék a Nagyérdemű Olvasó. Ezért várjunk a JATE rektori székének betöltésével, nem szerencsés újságíróként elébe menni a majdan meghozandó döntésnek. Ha már azonban vannak nevek, akkor célszerű azokat pontosan megnevezni. Íme: *Mészáros Rezső* professzor, földrajz tanszék, *Burger Kálmán* akadémikus vegyész; *Hatvani László* professzor, matematikus.

— er

Csongrádi Pigler-cseppek

Proszit, biobor!

Sorsát el nem kerülheti halandó, vagy valami hasonló tanulságot szűrtek le életük forgandóságából a régi görögök. Lám, Pigler tanár úr is, hiába nevel aranyérmes borokat évtizede a csongrádi homokon, most mégis tanul, számol, ír hajnaltól napestig. Szentesen tanít mérnök-tanárként a Zsoldos Ferenc Műszaki Szakközépiskolában, de hiába a több diploma, a nyári szünet, *Pigler László* dolgozik. Készül az egyetemi doktori vizsgára, írja a dolgozatát. Annyi időt azért elraboltunk a tudomány leendő szolgálójától, hogy megkértük, na persze hat (6!) esztendős vöröse mellett, ugyan mondja már el, hogyan jut el egy bortermelő tanárember a lélekbúvárláshoz?

— Kezdjük azzal, hogy amit itt iszunk és dicsértek, az színtiszta biobor. Vagy 15 éve hoztam gyökeres vesszőit Pécsről, az ottani zweigeltnek, mint többen mások is. Csak nekem, másokkal ellentétben nem hektók százai teremtek a szőlőmben, hanem csupán 60 hektó. Meg is szólt érte egy nagy okos, hogy miért vagyok a pénzem ellensége, amikor amennyit keresek, annak a sokszorosát kereshetném! De elégtétel volt nekem, amikor a legnagyobb Tiszán túli tsz vezérkara itt volt a pincémben és itták a boromat, mint ökör a csalamádét. A minőség, az a lényeg, nem pedig a töménytelen lé. Mi, amióta a szőlő terem, lebogyózzuk, rostán kiszűrjük a bornak valót, kézzel persze, tök úgy, olyan módon, mint a tarhonyát készítik. Ezáltal benne maradnak a borban a finom savak, amelyek összehúzzák a testnyílásokat, mondják is, hogy csak fáintos új asszonnyal szabadna itatni. Már ha néhai Krúdy Gyula modorában ajánlanám a boromat. De nekem a Yale Egyetem szakkönyvei adták a szakmai alapot, onnan olvastam ki a tudományt.

— *Már bocsánat, de Csongrádon erre a külországi tudásra mi szükség volt? Volt itt a borhoz okos ember elegendő!*

— Így igaz, de azért egy kis forradalmat muszáj volt kavarni köztük, mert még elunjuk magunkat. Itt mindenki úgy tudta, ha egy táblából kiszedik a régi tőkéket, akkor két évig pihentetni kell a földet, különben támadnak a vírusok. Hát én nem hogy azonnal beültettem a régi tőkék helyét, hanem már két év múlva termőre fordult a gyökeres vesszőm! Ehhez kellett a tudomány és kell azóta is.

— *Elfogadom, hiszen ennek a varázsos Pigler-cseppnek híre, s neve messze földig elér...*

— Dicsekedhetnék, lenne kikkel, Amerikából csakúgy jöttek érte, mint Görögországból, magán repülőgépen, hogy azt mondja vagy adnak abból a vörösből vagy nem kötünk üzletet! Volt német kuncsaft is, aki — na de nem sorolom, mert még fináncok is olvassák a Lilát.

— *Rendben, de magyarázd már, minek egy bortudósnak doktorátus?*

— Először is tanárember vagyok, és csak emellett foglalkozok a borral. Másrészt meg nálunk a bort kivinni nyugati piacra, ott értékesíteni jó pénzért, ezer falba ütköztem. Annyi a bürokratikus akadály, hogy elment a kedvem tőle. Annyi ilyen-olyan bonyolító hivatalt építettek, hogy egyszerűbb, bár kiábrándítóbb, ha nem akarom én külföldre vinni a nedűt. Maradjon csak itthon, úgy sincs belőle olyan sok, sőt majdnem kevés.

(Zárójelben jegyzi meg a riporter, hogy kívül-belül buzgón bólintgatott, eme megállapításra: kevés a bor, pl. poharamban.)

— *Milyen témában írod a doktorit?*

— Végzős középiskolások értékrendjét vizsgáltam *Dúró Lajos* professzor úr irányításával. Összesen 161 gyereket vizsgáltunk, elsődlegesen az emberi kapcsolatépítés és kapcsolattartás szerepét, készségét kutattuk számítógépes feldolgozással.

— *Mi indított ilyen tárgyú kutatásra?*

— Onnan kezdem, hogy amikor '89-ben jött a rendszerváltás, sok gyerek is elbizonytalanodott, nem csak felnőtt. A gyerekeknél tán nagyobb gondot jelentett ez, mert ők valahogy véglegesnek hitték, tanulmányaik alapján az addig fönnállót. Mi felnőttek vértezettebbek voltunk erre, de tudatosan mi is csak azóta gondoltuk át, tisztelet a kivételnek, amióta átéltük, hogy igenis változhat a világ! Ami ma van, az semmiképpen nem örökéletű, mégha azt állítják is a fennálló papjai. Tapasztalatom szerint az egyetemi képzés sem eléggé életszerű, inkább nagyon is elvont szemléletű. Pedig ez baj, mert kijön a kartársnő tanítani és megdöbben a mindennapos nevelési gondoktól. Hiszen szép a személyiség tisztelete gyerekben és felnőttben egyaránt, de legalább olyan fontos a közösség parancsa, a fegyelem és kötelességtudat. Oktatáscentrikus képzés helyett neveléscentrikus kellene. És még valami, érdekes tanáregyéniségek! Mert csak a vonzó tanár képes megragadni diákjai érdeklődését. A szürkeség szürkét virágzik maga körül az iskolában is, az életben is...

Ennyi bölcsesség után félve emelem poharam: egészségünkre! Éljen a bor és a megértő tanerő, aki emberséges tud maradni ebben a forgandó világban.

— té-el —

Cserépszavazás

Néhai *Komlós János* szavait idézve, nem szeretném megérni azt a világot, ahol mielőtt moziba megyek, vizsgát kell tennem, hogy nézővé fogadjanak. Számomra azok a mesterek, akik amikor filmet csinálnak, adottságnak veszik fölkészültségem hiányosságait. Alkossanak úgy nagyot, hogy én is megértsem. És itt most nem farizeuskodtam, őszintén mondom, ne a szakmabelieknek számítsanak, mert akkor úgy járnak a mozisok, mint nálunk történt. Bezzeg *Spielbergnek* ilyen tanácsokra nincs szüksége.

Mindez a népszavazásokról jutott eszembe, pontosabban a tervezett, várható népszavazásokról. Legalább két példát is mondhatok, hiszen népszavazást kívánnak rendezni ellenzéki pártok az EXPO-ról, illetve a napokban említette az igazságügyminiszter, jövőre az új alkotmányról mindenképpen népszavazást kell tartani. Miniszter úr becsületére legyen mondva, megemlítette a várható költségeket is, melyek egy ilyen rendezvény esetében úgy másfél milliárd forintra rúgnak! Nagy pénz, de hát, ugye, az új alkotmány is milyen nagy jelentőségű a nemzet életében, tette hozzá magyarázólag. Igazság. Most már csak egy kérdés marad: és ebben mi lesz a *haszon?* Már mint a hasznunk, természetesen. Mert az EXPO esetében, a mostani indoklás szerint semmi, sőt kész ráfizetés — lenne. De most nem ez a kérdés, hanem ennél mélyebben — a szakértelmünk, szavazatunk megalapozottsága. A minap olvastam egy ismert, mindenhez értő szociológus, *Kéri László* nyilatkozatát, aki azt merészelte mondani, hogy az EXPO ügyeit nem képes átlátni, ezért azokban nem is nyilatkozik. Na, akkor tán megemlíthetem, nem olyan nagy szégyen: én sem értek hozzá. Bocsánat. Bős—Nagymaros dolgában is forgolódok, mint tyúk az abc előtt. Szeretném, ha mindez nem így lenne, de így van.

Mindebből következően úgy gondolom, népszavazást csak olyan kérdésekről tisztességes tartani, amelyek megítélése a szavazók *valós döntéshatárain* belül van. Mondanám, ami a józan eszünk szerint megítélhető, de manapság annyi minden kifordult sarkaiból, hogy ez már nem lehet mérce. Mindenesetre, amit szeretett választottjaink nem tudnak közös megegyezéssel eldönteni, annak áthárítása az ő szeretett választóikra, ez valahogy nem kóser.

A görögök hajdanán egy átlátható államgépezet ügyeiben csináltak cserépszavazást, nekünk ma nem egészen ez jutott. Ha jól emlékszem, egyik legutóbbi népszavazásunk alkalmával arra szavaztunk emelt fővel, hogy aszongya: ne mi válasszuk közvetlenül az államfőt, bízzuk a mi szeretett képviselőinkre. Talán ha az ő meséjük tovább tartott volna, a népszavazás is vonzóbb lenne, de legalábbis — volna...

(tráser)

Tenk László

Holnaptól Szegeden

Iskolavásár

Az ötlet kitűnő, a szervezés jól időzített, mondhatni a Csongrád megyei Pedagógiai Intézet keddi rendezvényéről már így elöljárójában is. Néhány nappal becsengetés előtt fórumot tartanak Szegeden, a Közép fasor 1—3. szám alatt, melynek exkluzív vendége: *dr. Báthory Zoltán*, a Kultuszminisztérium helyettes államtitkára, de a meghívottak között vállalkozók, kiállítók is jelen lesznek. A rendhagyó vásár részleteiről *Szuromi Pálnét*, az intézet pedagógus alkalmazottját kérdeztük.

— Két napon át — kedden és szerdán — Önök különös kiállításra invitálják az iskolák igazgatóit, gazdasági vezetőit. Milyen szándékkal?

— A szegénység és segíteni akarás szülte az ötletet, hisz a tucatnyi vállalkozó ez alkalommal számos kedvezményt nyújt az iskoláknak. Magyarul, így tanévkezdés előtt olcsóbban vásárolhatnak az intézmények.

— Kiket várnak a vásárra?

— Terveink szerint a Sáska Preparátor BT.-től kezdve a FAUNUS GMK-n át a Nebulóért Eurohíd Kft.-ig számos szakember mutatja be mindazt, amivel az oktatást, a nevelést segíthetik. Megvásárolhatók például bizonyos kerettantervek, oktatótáblák, térképek, sőt, alternatív tankönyvek is rendelhetők. Azt szeretnénk, ha az érintettek nem katalógusból választanának, hanem megtapasztalnák azt, amire szükségük van. Ezen a két napon tehát lehet nálunk látni, rendelni és tájékozódni.

— Említette volt a pécsi Nebulóért Kft.-t. Úgy tudom, ők egy egész adatbankkal érkeznek.

— Az Eurohíd oktatástechnikai adatbanknak is nevezhető. A vendégeink szinte bármilyen kérdéssel, kéréssel fordulhatnak hozzájuk.

— Apropó, alternatív tankönyvek. Ezek közül is lehet válogatni?

— Igen, hisz ezúttal a Calibra Bibliotéka mutatkozik be nálunk.

— Mennyire sikerült mozgósítani a vállalkozókat?

— Hál' Istennek még Sátoraljaújhelyről, Érdről, a Bakonyból is jönnek kiállítók.

— És a közönség?

— Mi mindenki felé kinyújtjuk a karunkat.

— p. b. e. —

Tévéjegyzet

Kólamámor

Nem tudom, látták-e a Coca Cola Kid, vagyis Kokakóla Kölyök című filmet. Ha nem, örülök, mert megmenekültek egy rossz élménytől, másrészt pedig nem utálják meg ezt a terméket.

Most hagyjuk, hogy például én mit gondolok a cocacoláról. Nem fontos. Kétségtelen, hogy elképesztő pénzeket ölnek bele, meg az is, hogy hatalmas összegeket kaszálnak, hosszú évek óta. Kiváló reklámpolitikájuk van, mindenütt ott vannak. Csak pletykaként említem meg azt a tényt, hogy például a pápai állam, Vatikán is részese a konszernnek, de hát nekik is meg kell élni valamiből. Szóval, odáig fajult a dolog, hogy filmet készítettek magukról, valami kalandos köntösbe öltöztették az amerikai dizájnt, itt-ott kritizáltak is ezt-azt, de egy-egy snitt azért elárulta, itt bizony agymosás folyik. És ezért vált utálatossá a dolog, valamint érthetetlenné. Miért jó a cégnek, ha egy róluk szóló primitív történetet tehetségtelen ripacsokkal eljátszatnak? Komolyan, olyan nevetségesnek tűnt az egész...

Visszatérve egy korábbi félmondatra, azt sem tartom kizártnak — bár természetesen lehetetlen —, hogy a Coca ellenzéke munkálkodott, s lejáratta őket. Mert azért ennyire hülyének nem illik nézni a fogyasztót!

(arató)

ma

410 évvel ezelőtt, 1584. augusztus 22-én hunyt el *Jan Kochanowski* lengyel költő. Több külföldi mágnás udvarát végigjárta, előbb latinul verselt. Anyanyelvi költeményei a közügyek jobbítását szolgálták. Lefordította Dávid 150 zsoltárát és ragyogó művészettel át is költötte azokat. Nyelvezete két századon át mintát adott a lengyel költészetnek. Magyarra több versét fordították le, Papp G. gyűjteményes kötetet publikált Kochanowski XVI—XVII. századbeli fordításaiból.

*

150 esztendeje, 1844-ben született *George Delong* (ejtsd: Dölon) amerikai utazó-felfedező. Felfedezte az Északi-tengerben a róla elnevezett szigeteket. Később hajója elsüllyedt és Delong tizenegy társával a Léna folyó torkolata táján éhenhalt, holttestüket 1882-ben találták meg, tragikus naplóját kiadták.

*

160 éve, 1834-ben született *Samuel Langley* amerikai asztrofizikus, aki 1878-ban feltalálta a bolométert (sugárzásmérő műszert), 1896-ban egy személyzet nélküli, levegőnél nehezebb repülőgépe sikeres repülést hajtott végre a Potomac folyó felett.

*

120 esztendeje, 1874-ben nyitották meg Székesfehérváron a Vörösmarty Színházat a Bánk bán drámával. Az épület a II. világháború alatt kiégett, 1962-ben újra megnyílt.

*

130 éve, 1864-ben Henri Dunant fáradozásai eredményeként 16 állam képviselői aláírták az ún. Genfi Konvenciót, amivel megalakult a Vörös Kereszt nevű mozgalom, eredetileg azzal a céllal, hogy a sebesültek és betegek a háborúban nem tekinthetők ellenségnek, a kórházak, betegszállító járművek semlegesek. Minden egészségügyi intézményre kitűzendő a vöröskeresztes lobogó.

*

1994. AUGUSZTUS 22.
HÉTFŐ
MENYHÉRT, MIRJAM napja
A Nap kel 5 óra 49 perckor, nyugszik 19 óra 44 perckor.
A Hold kel 19 óra 51 perckor, nyugszik 7 óra 6 perckor.

MOZIK

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY, KORZÓ: **Beverly Hills-i zsaru III**. Színes amerikai filmvígjáték. Kezdés: fél 4, háromnegyed 6 és 8 órakor.

SZENTES, ŐZE LAJOS FILMSZÍNHÁZ: **Menekülés Absolomból**. Színes amerikai akciófilm. Kezdés: 6, 8 és 10 órakor.

MAKÓ, **Tűréshatár**. Színes amerikai akciófilm. Kezdés: 7 órakor.

CSONGRÁD, URÁNIA: **Elbaltázott nászéjszaka**. Színes amerikai filmvígjáték. Kezdés: fél 7 és fél 9 órakor.

SZEGED, KORZÓ: **Beverly Hills-i zsaru III**. Színes, m. b amerikai vígjáték. Kezdés: délelőtt 10, délután fél 4, háromnegyed 6 és 8 órakor. FÁKLYA: **Dzsentlemanus**. Színes amerikai filmvígjáték. Kezdés: 6 és 8 órakor. KERTMOZI: **1492. (A paradicsom meghódítása)** Színes angol film. Kezdés: 9 órakor. BELVÁROSI: **Féktelenül — Speed**. Színes, m. b. amerikai akciófilm. Kezdés: fél 5, háromnegyed 7 és 9 órakor. BALÁZS BÉLA FILMTÉKA: **Végzet — Damage**. Színes, m. b. amerikai film. Kezdés: 4, 6 és 8 órakor. KAMARATEREM: **Arcok**. Fekete-fehér amerikai film. Kezdés: háromnegyed 6 és 8 órakor. KISKŐRÖSSY HALÁSZCSÁRDA: **Wayne világa 2**. Színes, m. b. amerikai vígjáték. Kezdés: 9 órakor.

MAGYAR TELEVÍZIÓ

BUDAPEST 1.

6.00: Falutévé — törvénytippel, agrometeorológiával, növényvédelemmel
6.20: Határtól határig
6.30–9.00: Nap-kelte. Benne: 7.00: Hírösszefoglaló
9.00–12.00: Napközi. Benne: 9.30 Riviéra 250/190.
10.30: Walt Disney bemutatja (ism.)
11.30: Játék
12.00: Hírek
12.07: Déli üzlet
15.40: Falutévé — törvénytippel, agrometeorológiával, növényvédelemmel (ism.)
16.00: Híradó
16.12: Amit a koalákról tudni kell. Ausztrál ismeretterjesztő film
17.15: Folyt. köv. Külügyi ügyek. Holland–kanadai filmsorozat 135/121
17.45: Kalendárium 1994
18.25: Jelképtár. A nyúl (ism.)
18.30–19.00: Kapcsolj be!
19.05: Szerencsekerék
19.37: Esti mese
19.47: A hitről gyerekeknek
20.00: Híradó
20.45: Amíg te voltál. Ausztrál film
22.21: Leltár
23.06: Omega-történet. II/2.
00.06: BBC Híradó

BUDAPEST 2.

17.00: Műsorajánlat
17.05: Gyerekeknek
17.40: Medicina
17.50: Az úriember
17.55: Csellengők
18.00—18.35 Nagylátószög. Benne: 18.00: Körzeti híradók
18.13: Magyarország ma
18.35: Tudomány alapfokon
19.00: ETO FC Győr—Vasas Ilzer labdarúgó-mérkőzés
20.55: Mondolat
21.25: Kapcsolatok
22.00: Híradó
22.30: Bunuel-sorozat. A Tejút. Francia–olasz film
00.10: Üzlet — éjfél körül

TELEHOLD

SUPER

13.30: Financial Times. 14.00: Mai témák. 14.30: Pénzkerék. 17.30: Financial Times. 18.00: Mai témák. 19.00: Hírek. 19.30: Szubjektív video. 20.30: X-press szórakozás. 22.00: Hírek. 22.30: Jay Leno-show. 23.30: Talkshow. 24.00: Financial Times. 0.20: Piacgazdaság. 1.00: Politikai magazin. 1.30: Dzsessz.

RTL

5.30: Halló, Európa — jó reggelt, Németország! 9.05: Vészhelyzet. 10.00: Gazdag és szép. 10.30: Hétköznapjaink. 11.00: Forró nyeremény. 11.30: Családi párbaj. 12.00: Déli magazin. 12.30: A Springfield-sztori. 13.15: Kalifornia klán. 14.10: Gyilkosság a hobbija. 15.00: Ilona Christen. 16.00: Hans Meiser. 17.00: Ki itt a főnök? 17.30: Borzasztó kedves család. 18.00: Gazdag és szép. 18.30: Robbanékony. 18.45: Híradó. 19.10: Robbanékony. 19.40: Jó idők, rossz idők. 20.15: Miami Vice. 22.00: Addig üsd a vasat... 22.45: 10 perccel 11 előtt. 23.15: RTL éjszakai show. 24.00: Éjféli hírek. 0.30: Borzasztó kedves család. 1.00: Tracey Ullmann-show. 1.30: Ki itt a főnök? 2.00: Robbanékony. 2.30: Éjféli hírek. 3.00: Hans Meiser. 4.00: Ilona Christen.

SAT 1

5.30: Jó reggelt a SAT 1-gyel! 9.00: Superboy. 9.30: Szerelemhajó. 10.30: Szomszédok. 11.00: Fiatal és nyugtalan. 11.55: Trükkös vetélkedő. 12.30: Kaliforniai nap alatt. 13.30: Szerelemhajó. 14.30: Superboy. 15.05: Bonanza. 16.00: 9-es számú űrállomás. 17.00: Trükkös vetélkedő. 18.00: Mindent vagy semmit. 19.00: Hírek. Sport. 19.30: Szerencsekerék. 20.15: Halló, doktor bácsi! 21.15: Örökös kerestetik. 22.10: Igazi hősök — bemutatja Sabrina Fox. 23.00: Újdonságok és történetek. 23.50: Négyes csatorna. 0.20: 9-es számú űrállomás. 1.40: Baywatch. 2.30: Macao pokla. 4.00: 24 óra. 4.25: Örökös kerestetik.

HBO

17.30: Titánok harca. 113'. 19.35: Próbaidő. 109'. 21.30: Fortress. 188'. 23.05: Kétségbeesve keresem Susant. 140'.

DUNA TV

14.00: Lapozó. 14.05: A Selyemút. 15.00: Gazdakör. 16.00: Kincskereső iskola. 16.50: Cimbora. 17.40: Miért van a kutya és a róka a Holdon. 17.55: Műsorismertetés. 18.00: Híradó. 18.15: A boldog család. 19.10: Magyarok Amerikában. 19.45: Főnix a Duna partján. 20.00: Ritmus '94. 20.45: Esti kérdés. 21.00: Híradó. 21.15: A legyek ura. 22.40: Farkas Árpád: Határátkelés.

SZEGEDI VÁROSI TELEVÍZIÓ

00.00—9.00: Képújság. 14.00—19.00: Képújság. 19.00—19.30: HTV—30 Film: Brémai muzsikusok (spanyol rajzfilmsorozat). 19.30—20.30: Hétfői Magazinműsor. 20.30—21.55: HTV—30 Film: Kísértő félelem (amerikai horrorfilm). 21.55—24.00: Képújság.

HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI TELEVÍZIÓ

17.00: Képújság. 20.00: Brémai muzsikusok 10. rész. 20.25: Kísértő félelem (USA horror). 23.00: Képújság.

MAGYAR RÁDIÓ

KOSSUTH

Óránként: Hírek. Időjárás. Útközben. 4.30: Reggeli Krónika. 8.10: Törvénykönyv. 8.20: Műsorismertetés, programajánlat. 8.40: Napközben. Közben: 10.30: Vásárlók könyve. 11.05: Szonda. 11.35: Sinka István: Fekete bojtár vallomásai. 12.00: Déli Krónika. 12.30: Ki nyer ma? 12.40: Falurádió. 12.50: Külpolitikai figyelő. 13.05: Nemzetközi vallási híradó. 13.30: Az evangélikus egyház félórája. 14.05: Klaszszikusok mindenkinek. 14.50: A hét költője: Áprily Lajos. 15.05: Nyitnikék. 15.35: Üzenő — a vakációról. 15.45: Martini Beeler zongorázik. 16.00: Délutáni Krónika. 16.10: Mindennapi gazdaság. 16.20: Találkozás a stúdióban. 17.05: Eco-mix. 18.00: Késő esti Krónika. 18.30: Ráadás. 19.05: Sportvilág. 19.30: Jó éjszakát, gyerekek! 19.40: Távozás. 20.05: A népzene hagyományőrzői. 20.30: Határok nélkül. 21.08: Rádiószínház. Elaludni és holtan ébredni föl. 22.00: Késő esti Krónika. 22.30: A tengelyhatalmak harmadik embere. 23.05: Lemezmúzeum.

PETŐFI

4.30: Hírek. Időjárás. 4.32: Hajnali kalendárium. 6.03: Reggeli csúcs. 7.40: Sportreggel. 8.00: Hírek. Időjárás. 8.05: Műsorajánlat. 8.10: Pophullám. 8.50: Apró-cseprő — gyerekekről. 9.00: Hírek. Időjárás. 9.03: Zöld telefon: 138-8082. 9.10: Zeneszó. 10.55: Öt perc tudomány. 11.00: Hírek. Időjárás. 11.05: Családi persely, avagy a pénz is boldogít. 11.15: Mosolygó Magyarország. 12.00: Nótakalendárium. 13.00: Hírpercek. 13.08: Műsorajánlat. 13.10: Hogy tetszik lenni? 13.45: Időjárás- és vízállásjelentés. 14.00: Kettőtől ötig. Benne: 15.00: Hírek. Időjárás. 17.00: Hírek. 17.03: Délutáni csúcs. 18.00: Gördeszka. 18.30: Kapaszkodó. 19.00: Hírek. Időjárás. 19.05: Öt perc tudomány. 19.10: Garázs. 19.30: Hangfalfestő. 20.00: Minden hangra emlékezem. 21.00: Hírpercek. 21.10: Közkívánatra. 22.00: Zenészportré. 23.00: Hírek. 23.03: Sporthíradó. 23.10: Máról holnapra — éjfél előtt. 0.15—0.40: Máról holnapra — éjfél után. 4.03—4.20: Verbunkosok, csárdások.

BARTÓK

6.00: Muzsikáló reggel. 9.05: Pódium. 10.00: Hírek. Időjárás. 10.05: Egyetlen édes életünk. 11.00: Az allemande-tól a zapateadóig. 11.35: A hét zeneműve. 12.00: Hírek. Időjárás. 12.05: Hangverseny délidőben. 13.30: Bach-művek. 14.00: Hírek. Időjárás. 14.05: Follow me. 14.20: Pándy Lajos: Súgópéldány. 15.00: Verdi: A szicíliai vecsernye. 16.00: Hírek. Időjárás. 16.05: Kóruspódium. 16.30: Eszperantó híradó. 17.00: Zenei tükör. 17.30: Sztravinszkij: Dances concertantes. 17.50: Vale... 18.00: Hírek. Időjárás. 18.05: Kamarazene. 19.05: Nyári egyetem. 19.35: A Svájci Olasz Zenekar hangversenye. Közben: 20.23: Napló. 20.38: Irodalmi emlékházak Magyarországon. 21.14: Tündérek, lidércek, sellők az operaszínpadon. 22.05: Új Zenei Újság. 22.35: Rádiószínház. Az ember, az állat és az erény. 23.45: Henze: Ragtime és habanero. 24.00: Hírek. Időjárás. 0.05: Évszázadok muzsikája.

DEUTSCHE WELLE — MAGYARUL

13.30—14.00: a szegedi kábeltévé hangcsatornáján. Hírek, nemzetközi lapszemle, családi magazin.

Alkotói díjasok

Ópusztaszeren Szent István király napján *Lehmann István*, a Csongrád Megyei Közgyűlés elnöke adta át a közgyűlés alkotói díjait.

Dr. Csípő László immár harmincnyolcadik éve a szentesi kórház orvosa. Pathológus, radiológus, tizenkilenc esztendeje röntgen osztályvezető főorvos. Az országos szakmai kollégium, '86-ban a gastroenterológiai diagnosztika módszertani irányelveinek érvényesülésével kapcsolatban ismertette dr. Csípő László országos szinten is modellértékű tevékenységét, külön kiemelve: a szentesi kórház röntgenosztálya a szervezeti és módszertani egységet mintaszerűen valósította meg. Kilencvenháromban, latbavetve minden szakmai tudását és tekintélyét, szorgalmazta a komputertomográfos vizsgálatok bevezetését a szentesi kórházban. Hivatástudattal, szakmai, emberi tekintéllyel kikövezett életútjának elismeréseként tüntették ki.

Enyedi Zoltán fotóriporter, Csongrád megye sajtófotós társadalmának nagyformátumú képviselője Makón született, s minden színvonalat meghaladó munkássága is legnagyobbrészt a megyéhez kötődik. Az elmúlt harmincöt év gazdasági, tudományos, kulturális és művészeti élete kiemelkedő személyiségeinek, politikai, társadalmi eseményeinek, ünnepeinek és hétköznapjainak fotográfiai egyéként föllelhetők archívumában. A szakmai igényesség s az alkotói alázat — e kettősség jellemzi képei tízezreit. Munkássága nemcsak szűkebb pátriánkban ismerik, de kiállított Budapesten, Temesvárott, Odesszában, Rostockban és Lódzban is.

Galli János címzetes, nyugalmazott igazgató 1921-ben született, Csongrádra negyvenhétben került, mint főkántor. Az ottani, működését hatvanban megkezdett ének-zene tagozatos általános iskolának volt 1980-ig, nyugdíjba vonulásáig, igazgatója. Tanítványai közt neves előadóművészek, hangszeres tanárok, ének-zene-pedagógusok találhatók. Kezdeményezésére, az országban legelsőként, az énekes és hangszeres oktatás Csongrádon egy szervezetben valósult meg — az ének-zenei általános és zeneiskola egy igazgatás alá került. A város zenei életében, az elmúlt közel fél évszázad alatt, tevékenyen részt vett, szervezte a gyermekoperák bemutatóit, tevékenykedett zenés színdarabok rendezésében, zenekarokat szervezett. Zenekari átiratait az országos Fúvószenei Szövetség terjeszti. Hangszerelői tevékenysége és eredményei, zenekarvezetői munkássága alapján a Magyar Fúvószenei Szövetség elnökségének tagjává választották, egy éve.

A Makói Maros Táncegyüttes 1957-ben alakult, célul az ősi magyar táncok és dalok, legfőként a Dél-Alföld néprajzi múltjának megőrzését és átörökítését tűzte ki. A több, mint harmincöt esztendős munka gyümölcseként nemcsak a megyében ismerik az együttest — bemutatkoztak Lengyelországban, Bulgáriában, Jugoszláviában, Németországban, Franciaországban és Görögországban is. Művészeti sikereit a szakmai zsűrik is elismerték, többször kaptak ezüst, arany minősítést, miniszteri kitüntetést, de nemzetközi fesztiválon is szereztek díjat. Évről évre több mint százötven gyermek tanulja általuk a Kárpát-medence magyarsága néptáncának örökségét. A Mezőség és a Székelyföld táncait eredeti környezetükben is tanulmányozzák, itteni együttesekkel jó kapcsolatot építettek ki. Az együttes művészeti vezetője, jó tizenkét éve, *Tóthné Döme Mária*, állandó hangszeres kísérőjük a *Vonós együttes*.

A Zsombói Népfőiskola alapjait hetvenkettőben rakták le az ottani Wesselényi Iskolában, amely mostanra az ország nemcsak egyik legrégebbi, ám legnagyszerűbb népfőiskolájává is fejlődött. Kertbarátkörként szerveződtek eredetileg, majd gazdakörré alakultak. A zsombói tanyákon élőknek mezőgazdasági termelését segítő szervezete lett — e sajátosságát, közvetve, a mai napig tartja. A kollektíva összefogója *Sípos Mihály* érettségizett parasztember, aki *Horváth Dezső* író, újságíró segítségével a legkülönfélébb szakterületek rangos képviselőit kéri föl előadásra. Tudósok, kutatók, művészek egyaránt szívesen járnak Zsombóra előadást tartani — hogy mást ne mondjunk, megfordult itt *dr. Czeizel Endre, Gregor József, dr. Csákány Béla* és *Bodosi Mihály* is. A népfőiskola munkája a zsombói tanyai körzetet sokoldalúan képzett emberek közösségévé emelte.

(efcsé)

Kultúra

Sík Ferenc emlékezete

Nemzeti Színház, előcsarnok, 1995. január 27-e, péntek déli 12 óra. Mintegy két tucat ember áll némán Sík Ferenc virágokkal borított ravatala előtt. A háttérből halk zene szól, Schubert Befejezetlen szimfóniája. Bármily hatalmas, *befejezetlen* életmű, amelynek létrehozóját alkotóereje teljében ragadja el a halál. Még inkább annak érezzük, ha emberi szándék, emberi gonoszság is segédkezet nyújtott neki.

Kevesen vagyunk. Pedig van olyan köztünk, aki a „másik táborból" is eljött. Őszinte főhajtásra, búcsúvételre. Kockáztatva, hogy majd ott (újra) ráolvassák: csak kényszerű szövetségben áll velük.

De hiszen tele kellene, hogy legyen nemcsak az előcsarnok, a színház előtti kis tér is, a Nemzeti Színház látogatóival: a Közönséggel, a magyar kultúra híveivel, az érte aggódókkal. Miközben jó, ha pár száz ember megfordul itt, 11 és 15 óra között, ez alatt a négy óra alatt. Lehet, hogy félünk?...

Vigasztaljuk magunkat azzal, hogy legalább most csak az jön ide, akinek őszintén fáj, igazán fáj a veszteség. Vagy mégsem?

Volt idő, mikor a magát baloldalnak nevező tábor jeles képviselői egymást irtották. Pontosabban: baloldali a baloldalit a baloldal nevében. Ugyancsak politikai indítékból, politikai hatalomért. A módszerek akkor durvábbak voltak, ma kifinomultabbak, de nem biztos, hogy kevésbé eredményesek.

Vajon ki lesz a következő a sorban?

...Ne szerezzük meg azt az örömet, hogy bárki is legyen. Ne jelezzük vissza, hogy a finom (?) módszer is eredményes, netán még eredményesebb. Enélkül: hiába vagyunk sokan — kevesen vagyunk.

KISS ISTVÁN

Zene

Zongorakoncert a Rátkai Klubban

Vizy Rita zongoraművész koncertjére került sor a Rátkai Márton Klubban január 24-én: műsorán két *Scarlatti*-szonáta, *Mozart* F-dúr szonátája, majd a szünet után *Chopin*-művek hangzottak el. A művésznőt, aki nem először lépett fel itt, a közönség szeretettel fogadta, s műsorának végén nagy tapssal köszönte meg neki a szép estét.

— *Szívesen lép fel a Rátkai Klubban?*

— 1993 óta többször szerepeltem itt, elsősorban festő- és grafikusművészek kiállításának megnyitóin működtem közre. Szeretek ide jönni, mert otthonos a közeg, sokan már ismerősként üdvözölnek. Ezért is kaptam a klub vezetőjének, *Zalka Ilonának* köszönhetően egy egész estés koncertre lehetőséget.

— *Milyen szempontok alapján állította össze a programot?*

— Ha ismerem a közönséget, igyekszem az ízlésének megfelelően kiválasztani a darabokat. Itt a hallgatók többnyire a klasszikus, romantikus muzsikát szeretik. Miután hozzám is ez a stílus áll közelebb, nem okozott különösebb fejtörést.

— *Pályafutása során mi az, amire különösen „büszke"?*

— 1982-ben Párizsban (sajnos csak) fél évig *Pierre Faraggi* egyik növendéke voltam. Boldoggá tett, hogy a mester a legjobb tanítványának tartott. 1987-ben részt vettem *Cziffra György* kéthetes mesterkurzusán Keszthelyen. 1988-ban ugyanitt volt egy koncert, amelyen Cziffra György felkérésére én adtam a fél műsort, a másik felét pedig egy francia zongoraművész. Ugyanebben az évben még itt egy önálló koncertre is kaptam felkérést. 1990-ben megjelent egy lemezem, amelyen *Beethoven-, Schumann-, Chopin-* és *Bartók*-műveket játszom.

— *Ennek a lemeznek nagy sikere volt. Nem gondolt újabb lemez megjelentetésére?*

— Én igen, de ez nem csak rajtam múlik. Ha felkérnének rá, nagyon szívesen vállalnám.

— *Nehéz ma szabadúszó művésznek lenni?*

— Manapság sehol nem könnyű megélni. Az én „foglalkozásom" nagyon sok munkával, gyakorlással jár. Egész embert kíván. De én optimista vagyok!

— *Mikor és hol hallhatjuk legközelebb?*

— *Haydn* egyik fiatalkori zongoraversenyét tanulom, amelyet a *Caritas Collectio Kamarazenekarral* (vezetője *Somogyváry Ákos)* fogok előadni. A hangverseny március 8-án lesz a Fővárosi Pedagógiai Intézet dísztermében. Érdekessége, hogy a koncertet a rádió és felveszi.

MERÉNYI KLÁRA

Televízió

Változatok a félelemre

Új magyar játékfilmmel köszöntötte a tévé a magyar kultúra napját: a megunhatatlan, feledhetetlen, a hírhedett ötvenes évekről szóló művel, a *Rónai György* írásából forgatott „játékkal". A regény, amelyből *Mihályfy Imre* rendezett televíziós produkciót, a hatvanas években játszódik — első rétegű regényidejében —, de hiába keresnénk a hatvanas években megjelent, a kor sajátos prózatípusát mutató, *oknyomozó kisregények* (Húsz óra, Próféta voltál, szívem, Rozsdatemető stb.) sorában: csak 1978-ban látott napvilágot. A második, az alsó regényszint az ötvenes éveké: a történet fiatal főhőse, az orvosnak tanult fiú készteti kérdéseivel, erőszakos nyomozásával a múltba tekintésre a még élő figurákat, s általuk vallomástételre a már meghaltakat.

Magatartásformák tükrében merülnek föl a kérdések: súlyosak, emberi sorsokat meghatározók. Öröklődik-e a félelem? Örökli-e a fiú az orvos apa hajdani rettegését, a hatalmon levő politikai elit gátlástalan zsarolása okozta félelmét? Az apát e rettegés szakmai becstelenségre kényszerítette: követi-e az útját a megriadt fiú is? Az apa szégyenével, a múlt terhével küszködő fiatal orvost már fölkereste a józsemű belügyér, a vadat szimatoló nagy pszichológus, aki — micsoda hatalmi gőg — még a tételt is megfogalmazza, két falat rántott hús között. A tételt, amely így szól, lélektani evidenciaként: *alá kell dolgozni a kornak!* A társadalmi törvénytelenségeket a törvénytelenségeket eltűrő, ezáltal azokat működtető emberek határolják be, éltetik vagy semmisítik meg! Szól pedig e kinyilatkoztatás beszervezési kísérlet közben!

Érti, megérti-e az egykori halálbíró, ma rozzant, beteg, szánni való öregember, szeszmámorban vergődő emberi roncs lelkiismereti harcát: a már semmit jóvá tenni nem tudó, kilátástalan és reménytelen küzdelem tétjét! Hogy a valamikori bűn — parancsra halálra ítélt egy szalonnasütés közben tarlótüzet okozó parasztembert — felfedésével, a vétek súlyának elismerésével, a „parancsra tettem" hamis önigazolásának elvetésével, saját, semmivel helyre nem hozható lelkiismeretlenségének megvallásával talán a végjátékban, a halál közeledtén, ha fölmentést nem adhat is magának, de könnyíthet szorongó lelkén? Megérti-e egy valamivel konszolidáltabb korszak gyermekeként, a látszatra szalonképesebb társadalmi-politikai légkörben a fiú a semmivel össze nem hasonlítható ötvenes évekbeli félelmeket: s érti-e, hogy mennyiben felelős a kor, s mennyiben a kort „működtető" egyén?

Érti-e a számára lehetséges utakat: felfogja-e választási lehetőségeit? Elfogadja-e, nemcsak ésszel, de zsigereiben is a bíró *(Bács Ferenc* megrendítő Stoll Aurélja) figyelmeztetését: nem félni! Csak nem félni! Megszakad-e valaha is a folyamat: egyik félelem szüli a másikat?

A fiú önbecsülést ébresztő öröme — hogy ellent tudott állni a bölcsködő belügyesnek, hogy jól választott, hogy legyőzte a félelmét, hogy képes volt megadni a szabadság árát: inkább nem lesz sebész, de nem válik besúgóvá az ajándék állásért cserébe — reményt kelthet a nézőkben!

Csakhogy a hazafelé autózó, békességét meglelt fiút — ő úgy látja — követi egy fekete gépkocsi: szétverve az örömet, riadalmat ütve az épp megnyugodott szívbe. Mert lehet, hogy mégsem őt követte a hírhedett Pobeda: ennyi bizonytalanság azonban épp elég ahhoz, hogy a legyőzöttnek hitt félelem újból életre keljen.

Az elkomoruló, megriadt fiúarc a nézőkben, bennünk is megöli a halovány reményt. Mert, úgy tetszik, s ennek nem mond ellent a filmbéli ötvenes-hatvanas éveket követő korszak sem, nem mond ellent a riadalmas időket követő kor, úgy tetszik, a folyamat megszakíthatatlan: új, s új félelmek támadnak, s „működtetik" a politikai gépezetet.

S ellentmond-e ugyan mindennek a sanyarú tapasztalásnak a jelen?

S ott a végső, nagy kérdés, melynek mai időszerűségét hogyan is sejthette volna a hetvenes évek végén az író: megsemmisíti-e a bűnt, büntethetetlenné teszi-e az elkövetőjét a beismerés?

Konkrétabban: fölmenthető volna-e, ha élne még, ma Stoll Aurél: öregsége, betegsége, gyávasága fölött aratott kései, lelkiismereti győzelme, morális megtisztulása okán?

S egyáltalán mi a nagyobb büntetés? A valóságos, vagy a lelki: együtt élni a bűn tudatával!

CS. NAGY IBOLYA

Változatok a festői beszéd érzelemtelítettségére

Mol Rt. Galériája: Tenk László; Stúdió Galéria: Csontó Lajos

Tenk László legújabb tárlatát a szolnoki Mol Rt. Galériája rendezte meg, mintegy folytatva a T'Art Galériához — ehhez a jobbára *múzeumként* működő csillaghegyi kortárs fórumhoz — tartozó művészek bemutatását. *A romantikáról* című kiállítás, vállalva az elnevezésre az idők során rárakódott, sokszor pejoratív sallangokat, valójában azt tárta elénk, ami Tenk piktúrájának sajátos forma- és színvilágát adja. Ez a modern, sokszor már-már a giccsig elmerészkedő, de hallatlan fegyelemmel önmagának is határt szabó érzékiség az új vásznakat is jellemzi. Méghozzá úgy, hogy nemcsak a kolorista kedélye: vidám színtobzódása *(Velence I.)*, és egyszer drámát *(Zaklatott táj)*, másszor a szecesszióval kacérkodó zsibongást *(Tavaszi kert)* közvetítő érzelemvihara válik meghatározóvá, hanem a bensőben érlelt táj kivetítésével a lobogás karaktere is.

Tenk „tájképeinek" romantikájában — jóllehet a rafinált fény-árnyék kontraszton átcsapó, gyakorta érzéki tárgyként megfestett köd némileg mást sugall — nincsen semmi, jobbára a tudatalattiból jövő misztikus lebegés. Minthogy festményein talán a vastagon fölhordott festék-indák, a plasztikusságukkal kanyargó festék-folyamok miatt — a képszerkezeten belül létrejövő rend a faktúra érzelmi telítettségét is magán viseli, szinte másodlagos, hogy egy-egy vásznának mi a tematikája. A talán leghagyományosabb, ám ettől még bravúros *Velence I.* sárgáinak, vöröseinek, barnáinak izgató létsűrűsége mögött ott a megfestés apropójául szolgáló élmény, a karnevál. A hajnali hangulatot árasztó, kékesszürkéinek visszafogottságában rejtelmes *Városszéle*. Pedig a fókuszba vont tűzfallal, a külváros mint élmény ihletében fogant. De mindkét festményen az az izgalmas, ahogyan a szorosan vett táj- és alakrajz helyébe egy — az egzotikus kavargást és az „egzotikus kiüresedettséget egyként erősítő — absztrakt szín- és formavilág lép. A képek hangulatától indíttatva természetesen a néző szeme teszi meg ezt a *hosszú utazást,* amelyhez mesteri módon segítséget nyújtanak a festő által tudatosan „elhelyezett", az átváltozás illúziójához közelebb vivő jelzések. Ez lehet pontszerű, mint ahogy az elszáradt fű-föld terepe fölött az ablakimitációként jelen lévő, két sárga fényvillódzás mutatja *(Városszéle)*, és kihathat a kép egész hátterére is, ahol a sárgák, barnák, zöldek, vörösek mintegy megvilágítják az elől lévő, szürkébb és „akciótlanabb" lagúnát *(Velence I.)*.

Tenk László szépen formált „tájképein" — amelyeken a romantikus hevület sohasem a hagyományt éleszti újjá, hanem túlhajtott színkombinációval a jól érzékelhető kontúrok ellenére is a már említett absztrakt-fél absztrakt hatásra tör — egymásba csúszik a valóság és az álom. Mindenekelőtt érzelemmel telített, és ezért a természetből bármely kimetszett részt a maga sajátos „tájképelemeivel" fölruházhat — dúsíthat — ez a hódítás. A *Tavaszi kert* rekvizitumait ez menti ki a szecesszióból, s ezáltal lesz a zöld-fekete háttérből kivilágló habzó virágszirmok együtteséből *(Liliom)* valamiféle fényforrás.

A művészt egyre inkább a *megfesthetetlen* érdekli; mikor a fényárban fölszívódik a tárgyak és az alakok kontúrja, az az igazán nekiváló, ábrázolóerejét próbára tevő feladat. Az *Esti fények* izgató sárgájával a kismerhetetlen városra mint holttengeri tekercsre vetítődik rá az egymást keresztező utak és utcák világító labirintusa. A festői eszközöket tekintve visszafogott, már-már szűkszavú *Hajnal III.* című vászon szürkületét meg egy villanypóznán lévő lámpa fénypászmája töri át — lüktető Napként, szinte káprázatot keltve.

A fénysugár mint természeti tünemény két kitűnő képen is megjelenik. A *Vihar előtt (Tavasz a hegyen)* éppen ezzel a fehér-lila gomolygással, a virágzó gyümölcsfából áradó fényözönnel lesz eleven, a *Megyfa és köd*öt pedig a *sejtelem* festői megformálása élteti. Tenk a levegőt, a füstnél is megfoghatatlanabb ködöt, amely zöldesbarna gomolygásával is — noha riadalmat okozván — világít, úgy „ábrázolta", hogy egész festőisége benne van. A nézőben már-már fizikai fájdalmat kelt az ilyesfajta, a szépség valószínűtlen és szinte megragadhatatlan szerkezetét képi jelből érzelmi tartománnyá átváltó sokkhatás.

*

A tanulmányait nemrég befejező *Csontó Lajos*ra a múlt évben két tárlaton is fölfigyeltem. A fiatal fotóművészek seregszemléjén, a Lajos utcai Budapest Galériában két nagyméretű, ám egyetlen képet kitevő fényképpel szerepelt, amelyen a konstruktivista hagyomány — paradox — éppen *festőiségében* élt. Az Újpest Galéria kisgrafikákat bemutató nemzetközi tárlatán a festőművész-grafikus barbár, de az archaikumot sallangtalanul visszaadó gipszmetszetéért díjat is kapott. A Stúdió Galéria kiállításán, csaknem harminc azonos méretű vászonnal, ezúttal a festő mutatkozott be.

Csontó nagy hatású tárgyegyüttese — főképp a jelkombinációkban megtestesülő tisztasággal és a „téglák" felületeinek izgalmas, a faktúrát szinte lélegző tárgyként lebegtető megmunkálásával — a festészetnek azt az útját próbálgatja, amely *Kassák* és *Bortnyik* konstruktivizmusának tiszta formavilágát az expresszív indulat kiváltotta, érzelmekre sokat adó festőiséggel ötvözi.

Képtéglákat mondtam az imént, és nem véletlenül. Ezek a festmények nem csupán azért keltik rusztikus tárgy benyomását, mert a kék, bordó, fekete, sárga, zöld stb. alap- és fedőszín (amely a céssel fölhordott újabb és újabb réteg indulati formázásával gyakran föl is cserélődik) szinte térhatásúvá alakítja a felületeket, hanem azért is, mert a rámák oldalára feszített vászon is, folytatván a szemből látható színszerkezet izgalmát, ugyancsak festői hatást kelt.

A táblák elhelyezését — mert van úgy, hogy több egymás alá sorolt „tégla" tesz ki egy képet — a művész ügyesen oldotta meg. Nagyvonalúan csak *szövegnek* nevezett, cím nélküli vásznai különféle betűvariánsokat és téglalap- s négyzetkonstrukciókat jelenítenek meg (az A, az I, az N mint betűjel csupaszságát, egyértelműségét, s a nagyon is tudatosan kialakított „grafikai" keretbe való szerkezeti elemként való beilleszkedését láttatva stb.). Csontó ezzel az írásnak bizonyos, jel mögötti sugallatát közvetíti. Ha szabad így fogalmazni: a festői beszédnek azokat a mélységeit tárja föl, amelyekben az érzelmek kiváltását nem segíti sem a figuralitás, sem a hozzá kapcsolódó, az értelmezést jócskán segítő képzetek köre.

Mitől szépek, már-már érzékien vaskosak ezek a táblák? Elsősorban attól, hogy a rajtuk szereplő, erős, fekete kontúrokkal körülzárt jelek festői módszerrel vannak fölvíve a vászonra. De még mielőtt végleges formájukat elnyernék, a művész a hátteret alakítja a maga — és az általa megálmodott jelkombináció — számára elfogadhatóvá, mi több: a faktúrát szinte tökélyre fejlesztve. Az „ecsetkezelés" itt, számtalan réteg egymásra hordása folytán, érzelemmel telített megnyilvánulás. Az általa létrejött tükörben nemcsak az új gesztusnyelvet látni, hanem a jobbára absztrakt fogantatású világ lég- és földgyökereit is. Az is elképzelhető, hogy e különleges képtéglák távoli rokonai alkották egy-egy szinte az égig emelkedő mezopotámiai zikkurat fenséges tornyát, de még jobban az, hogy Csontó egyszerre absztrakt és líraiságában is súlyos vásznai magukon hordják — mutatis mutandis — *Tóth Menyhért* angyali röghöz kötöttségét, földszeretetét éppúgy, mint *Kohán* parasztmadonnáinak makulátlanságát.

SZAKOLCZAY LAJOS

Tenk László

Mit üzennek a kövek?

Vágatlan, ám ebben a mivoltában is izgalmas a *Jancsó Miklós* és csapata által jegyzett „A kövek üzenete" című, exkluzív műsoridőben látható filmsorozat. A tévénéző művelt közönség olyan tájakra jut el (a romániai Máramaros, Tokaj-Hegyalja, Moldova, Kárpátalja), ahová egyébként és önszántából nemigen menne, s olyan, főleg kultikus emlékeket láthat a képernyőn, amilyenekkel korábban ilyen töménységben nem állt módjában megismerkednie. A pusztulásban és elmúlásban is impozáns zsinagógákat, vagy éppen szegényes imatermeket látunk, zsidótemetők gyönyörű faragott köveit, melynek szövegét és motívumait szakemberek és laikusok magyarázzák.

A szakszerűség azonban olykor-olykor megbicsaklik, alkalmanként úgy tűnik, a stáb neves szakértői nem néznek utána egy-egy, a riportalany szemszögéből még magyarázható szubjektív közlésnek. A Kárpát-aljáról szóló filmben például *Édalmann Adolf* ungvári egyetemi docens a skótból magyarrá lett *Egán Edét,* a múlt század utolsó harmadának kiváló mezőgazdászát és az általa indított „hegyvidéki akciót" antiszemitának bélyegezte. (Némiképp mentségére szolgál, hogy az 1967-ben megjelentetett Magyar Életrajzi Lexikon is ezzel a jelzővel illeti a jeles szakembert, helyreigazítás a később megjelent pótkötetben sem történt.) A történelmi tények azonban mást mondanak.

A múlt század második felének, illetve a századforduló magyarországi nemzetiségi mozgalmainak leggyengébbike a ruszin volt. A román, a szlovák mozgalommal ellentétben a ruszin értelmiség a kulturális-nyelvi ébredés stádiumában volt, markáns politikai program megfogalmazásáig el sem jutott. Az északkeleti Felvidék lakosságát inkább a rendkívüli gazdasági nyomor sújtotta, elégedetlenségüknek ez volt az egyik fontos eleme. Találóan írta 1898-ban keltezett emlékiratában Egán Ede azt, hogy „A rutén kérdés ma elsősorban gyomor-kérdés, s csak másodsorban nemzetiségi kérdés." A földművelésügyi minisztérium által indított nyomorenyhítő akció, amelynek miniszteri biztosául Egán Edét nevezték ki, végső soron a helyi adottságoknak megfelelő, korszerű havasi állattenyésztés és a tejgazdaság kifejlesztését tűzte maga elé. Feljavították a legelőket és a réteket, felújították az állatállományt, mintagazdaságokat és tanácsadó-állomásokat létesítettek, olcsó kincstári föld- és legelőbérleteket, különféle munkaalkalmakat biztosítottak a lakosságnak. A főleg Galíciából betelepülő zsidó kereskedők monopóliumát, melynek egyik szomorú kísérőjelensége a nagyfokú alkoholizmus volt, hitel-, fogyasztási és értékesítési szövetkezetek, valamint áruraktárak szervezésével próbálták letörni. A jó szándékú elgondolás azonban csak tüneti kezelést jelentett, hiszen a gondok igazi okozóját, a hatalmas kiterjedésű nagybirtokokat a kormányzat érintetlenül hagyta. Ráadásul az ügyeket irányító miniszteri biztos is tragikusan végezte életét, 1901-ben a szerednyei szőlődombokon egy azóta sem tisztázott merénylet áldozata lett.

Az uzsorára épülő kereskedelemre ez a kormányrendelkezés valóban súlyos csapást jelentett, azonban az akciót és lebonyolítóját emiatt antiszemitizmusban elmarasztalni, tájékozatlanságról, vagy ami rosszabb, nagyfokú elfogultságról tanúskodik. A kövek ezt is üzenik.

—tin—

MÚZEUMOK

A budapesti múzeumok általában 10—18 óráig tartanak nyitva.

Hétfő szünnap. Az ettől eltérő nyitvatartásokat külön jelezzük.

MAGYAR NEMZETI MÚZEUM (VIII., Múzeum krt. 14—16. Tel.: 134—400). Magyarország népeinek története az őskőkortól a honfoglalásig (régészeti áll. kiáll.). Magyarország története a honfoglalástól 1849-ig (történeti áll. kiáll.). A magyar koronázási jelvények — kiállítás a díszteremben. Megtekinthető kedd, szomb., vas. 10—18 óráig, csüt. 11—19 óráig.

KIÁLLÍTÁSOK A VÁRBAN:

BUDAPESTI TÖRTÉNETI MÚZEUM (I. Szent György tér 2. Tel.: 160—100). A középkori Buda királyi várpalotája és gótikus szobrai. Régészeti ásatások Budapesten. Budapest két évezrede. (áll. kiáll.).

HADTÖRTÉNETI MÚZEUM (I., Tóth Árpád sétány 40. Tel.: 160—184). Az 1848—49-es forradalom és szabadságharc. Az Osztrák—Magyar Monarchia és az első világháború. A kézifegyverek története, vadász és céllövő fegyverek. A Magyar Tanácsköztársaság forradalmi honvédő háborúja. Nyitva: 9—17 óráig, vas. 10—18 óráig.

MAGYAR MUNKÁSMOZGALMI MÚZEUM (Budavári Palota „A" ép. Tel.: 160—100). A magyarországi munkásmozgalom története (áll. kiáll.).

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA B, C, D ép. (Budavári Palota. Tel.: 160—170). Késő reneszánsz és barokk művészet 1550-től 1880-ig. Magyar éremművészet és kisplasztika XIX. századi magyar festészet. Nagybányai festészet. XIX. századi magyar szobrászat. Naiv művészet. Munkácsy Mihály és Paál László művészete. A középkori Magyarország gótikus faszobrai és táblaképei a XIV. és XV. században. (áll. kiáll.). A hónap műtárgya: Tóth Menyhért: Asszony kutyával. Varsányi Pál grafikusművész kiállítása (időszk. kiáll.). Choma József festőművész emlékkiállítása.

MÁTYÁS TEMPLOM (I., Szentháromság tér) Egyházművészeti gyűjtemény. Nyitva: mindennap 9—19 óráig.

MAGYAR KERESKEDELMI ÉS VENDÉGLÁTÓIPARI MÚZEUM (I., Fortuna u. 4. Tel.: 161—024). A kereskedelmi szakmák kialakulása a XIX. században. „A vendégfogadótól a szállodáig" (áll. kiáll.).

ARANY SAS PATIKAMÚZEUM (I., Tárnok u. 18.) Gyógyszerészet a XV—XVIII. században.

KÖZÉPKORI ZSIDÓ IMAHÁZ (I., Táncsics M. u. 26.) Zárva.

SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM (Hősök tere. Tel.: 429—759). Egyiptomi kiállítás. Görög—római kiállítás. Régi képtár (XIV—XVIII. sz.-i európai festészet). XIX. századi európai festészet XIX—XX. sz.-i európai szobrászat. A XX. század művészete (áll. kiáll.).

BAJOR GIZI SZÍNÉSZMÚZEUM Zárva.

FÖLDALATTI VASÚT MÚZEUM (V., Deák téri metróállomás).

HOPP FERENC KELET-ÁZSIAI MŰVÉSZETI MÚZEUM. Zárva.

AQUINCUMI MÚZEUM ROMTERÜLET ÉS KŐTÁR Zárva.

AQUINCUMI HERCULES VILLA Zárva.

AQUINCUMI FÜRDŐ MÚZEUM Zárva.

KINA MÚZEUM Zárva.

ÓBUDAI HELYTÖRTÉNETI MÚZEUM (III., Fő tér 1. 686—020). Kun Zsigmond népművészeti gyűjteménye. Egy születő városrész múltjából. — Békásmegyer. Tóbiás Simon kádárműhelye. Nyitva du. 14—18 óráig, szomb., vas. 10—18 óráig.

MAGYAR ELEKTROTECHNIKAI GYŰJTEMÉNY (VII., Kazinczy u. 21. Tel.: 220—472). Nyitva: kedd, csütörtök 10—16-ig. Szerda péntek 12—18-ig.

NÉPRAJZI MÚZEUM (V., Kossuth L. tér 12. Tel.: 326—340). Gyermekélet a régi magyar faluban. Az erdő néprajza. Népviseletek II. Ködmön. Suba. Néprajzi Múzeum új szerzeményei II. „Bozót-néger" gyűjtemény.

IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM (IX., Üllői út 33—37. Tel.: 257—474) Európai kerámiaművészet áll. kiáll.). A hónap műtárgya márciusban: Velencei üvegtál és szárnyaspohár. Magyar ex librisek 1896—1924. Gyöngy és a divat. Kaesz Gyuláné, Lukáts Kató kiállítása. (Időszk. kiáll.).

NAGYTÉTÉNYI KASTÉLYMÚZEUM (XXI. Csókási Pál u. 9—11.). Európai bútorok a XV—XVIII. században. Magyar bútorművészet a XVIII. században. Bútorművészet a XIX. században. Kályha és kályhacsempe. Római lapidárium (áll. kiáll.). Régi keleti ímaszőnyegek. Miniatűrök és szelencék (Időszk. kiáll.).

PETŐFI IRODALMI MÚZEUM (V., Károlyi Mihály u. 16. Tel.: 173—611). Petőfi Sándor, Móricz Zsigmond, József Attila, Radnóti Miklós emlékkiállítás. Gábor Andor emlékszoba zárva!

ADY EMLÉKMÚZEUM (V., Veres Pálné u. 4—6.)

JÓKAI EMLÉKMÚZEUM (XII., Költő u. 21.). Nyitva: hétfő kiv. 10—14 óráig.

JÓZSEF ATTILA EMLÉKMÚZEUM (IX., Gát u. 3.).

KASSÁK EMLÉKMÚZEUM (III., Fő tér 1.)

A KMP MEGALAKULÁSÁNAK EMLÉKMÚZEUMA (XIII., Visegrádi u. 15. Tel.: 314—342) Áll. kiáll. Vas. zárva.

LISZT FERENC EMLÉKSZOBA (VI., Liszt Ferenc tér 8. III. em.) Nyitva: hétfőn és csüt. 14—16.30-ig.

NYUGAT IRODALMI MÚZEUM (XII., Városmajor u. 48/b.). Nyitva: hétfő kiv. 10—14 óráig.

TERMÉSZETTUDOMÁNYI MÚZEUM (Baross u. 13.) A Nemzeti Múzeumban: Az őslények világa. Ásványok és kőzetek világa. Bemutató Afrika állatvilágából. A földtörténet emlékei Magyarországon.

KÖZLEKEDÉSI MÚZEUM (XIV., Városligeti krt. 11. Tel.: 420—565). A vasút története a lóvasúttól 1945-ig. A mai vasút. A repülés története. A hajózás története. Az autó és a motor. A városi közlekedés kialakulása (áll. kiáll.).

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Tenk László,
PESTI MŰSOR
festő- és grafikusművész
1980 MÁR 5

1021

„Nyitott műterem" a Vörösmarty téren

A Vörösmarty tér február végi, álmos szürkeségét két hétre színessé varázsolja *Tenk László* festőművész kiállítása a *Csontváry teremben*. Tekintetünket már messziről mágnesként vonzza a kirakati részben elhelyezett *Emberpár* című kép, amely színeivel, méreteivel megállásra késztet bennünket.

A kiállítás gerincét portrék, aktok, csendéletek, tájképek, utcarészletek adják. A témától függetlenül, Tenk minden festői alkotásában az élet felé fordul, a *harmóniát* keresi; nála a *lényeg az emberi élet tartalmának megragadása*. Figurális képeinek ihletője a közvetlen környezet, a család, a zene és a tánc. Életrajzi regényként tárja elénk az öreg szomszéd sorsát a *Tata* című kép. A tánc ihlette képei sorozatnak is beillenének, ha a tánc lendületét akarná különböző fokozatokban bemutatni. Az első képen csak a ruha redőzetéről sejtjük a táncot, a másodikon az áttetsző ruhába bújtatott figura már lendületesen táncol, a harmadik kép a legattraktívabb, itt a női alak könnyedén, szinte a levegőben libeg. A mozgás és a szél suhogtatja a zöld réten *Széltáncot járó lányok* ruháját.

Tájképei Üröm, Csillaghegy, Pomáz, Szentendre környékén készültek és a kisváros levegőjét árasztják. Szecessziós hatású a *Kispesti mese*, amely a lilás, esti szürkületben a templomteret, a paplakot mesés díszletként tárja elénk. Szőnyegtervnek készült a *Szerelem kertje*, amelyen ornamentális szegélydíszítés fonja körbe a sötét, buja kertben, holdfénynél enyelgő szerelmespárt.

Végignézve a kiállítást, a terem egyik sarkában a megszokottól eltérő látvány fogad bennünket — nyomdagép, festőállvány, apró kellékek: valódi nyitott műterem, amely a kiállítás szerves része. Segítségével a művész a helyszínen avat be bennünket a festés és a plakátkészítés titkaiba. Szemtanúi lehetünk annak, hogyan alkot Tenk László élő modell után, hogyan készül a hegedülő kislányról a kép. Mindazokat, akik elszalasztják az alkotás pillanatait, kárpótolja az a tizennégy perces színes portréfilm, amit két festőművész, *Mészáros Géza* és *Gábor István* készített a művészről. A film bemutatja Tenk alkotói módszerét és végigkísér egy festményt a gondolat megszületésétől a megvalósulásig. Párhuzamba állítva tárja elénk a fázisonként alakuló képet és egy lassan, majd egyre lendületesebben táncoló fiatal nő mozgását. Az élményt kitűnő zenei aláfestés teszi teljessé. A nyomdagépen többszínnyomással plakát készül, amit a kiállítás látogatói ajándékba kapnak. A nyomdai munka résztvevői *Bartáné Bényi Éva* tanárnő vezetésével a XIII. kerületi Dózsa György úti iskola képzőművész körének tagjai. Ők korábban már megismerkedtek a linómetszés technikájával, és szakköri feladatként azt a megbízatást kapták, hogy a kiállításhoz témában kapcsolódó metszeteket készítsenek, amelyek közül a legjobbakat a kiállításon kinyomják.

A programot színes diavetítés, viták, beszélgetések teszik változatossá. Közönségtalálkozók: Március 4-én és 11-én, du. 15—18 óráig, március 5-én és 12-én de. 10—12 óráig. (Szakkörök, kollektívák, brigádok részére bármely előre egyeztetett időpontban külön programot, találkozót szerveznek.)

Pellionisz Valéria

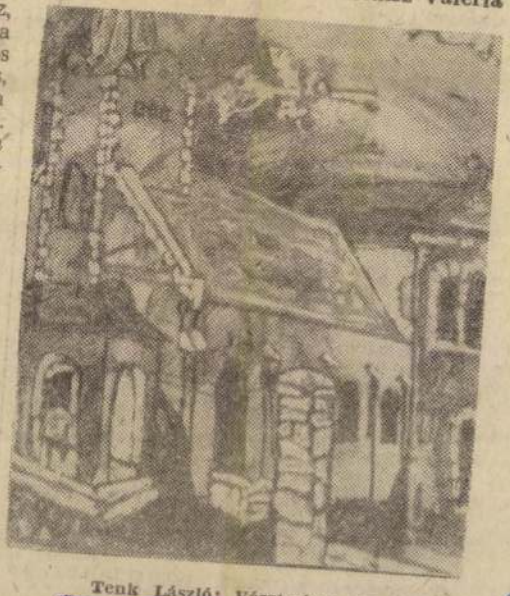

Tenk László: Vészterhes óra

CSÚCS LÁSZLÓ A FRÁSZ KEZDEMÉNYEZÉSÉRŐL

Bérfejlesztés csak nyugdíjazással

Kizárólag valamennyi hatvan éven felüli rádiós munkatárs nyugdíjazásával teremthető meg az anyagi kerete a Független Rádiós Szakszervezet által követelt béremelésnek. Többek között ezt nyilatkozta tegnap lapunknak Csúcs László, a Magyar Rádió teljes elnöki jogkörrel felruházott alelnöke azzal kapcsolatban, hogy a sztrájkbizottságot is alakított szakszervezet és az intézményvezetés képviselői ma tárgyalnak a hét elején az alelnökhöz benyújtott petícióról.

MESTER ZSOLT

Mint ismeretes, november 1-jén a Független Rádiós Szakszervezet sztrájkbizottságot alakított, egyúttal négypontos petíciót nyújtott be az alelnöknek, amelyben a béremelési követelésen kívül többek között *Babiczky Klára* adófőszerkesztő-helyettes döntéseinek visszavonására szólították fel *Csúcs Lászlót*.

Az alelnök lapunknak elmondta: a közalkalmazotti törvény értelmében a béremelés követelése az egyetlen olyan pontja a petíciónak, amelynek nem teljesítése esetén a szakszervezet sztrájkot hirdethet. Csúcs László ezzel kapcsolatban megjegyezte: az 1925. november 30. óta működő Magyar Rádióban tudomása szerint még nem volt példa sztrájkhelyzetre.

Az alelnök, mint arról már korábban lapunknak nyilatkozott, 10 százalékos béremelést tervez a műszaki, illetve a dokumentációs igazgatóság dolgozói számára. A FRÁSZ már említett petíciója azonban a rádió valamennyi alkalmazottjának 10, a műszaki és a dokumentációs igazgatóság dolgozóinak pedig 20 százalékos béremelést követel. Csúcs László elmondta: megdöbbenéssel olvasta a petíciónak ezt a pontját, mivel ez év nyarán megtörtént már egy általános bérfejlesztés. Az alelnök úgy véli, nehezen teremthető meg a keret egy ilyen tartós kötelezettségvállalásra, hiszen a Magyar Rádió jövő évi költségvetési támogatása a parlament előtt fekvő törvényjavaslat értelmében nulla forint, a támogatást helyettesíteni hivatott drasztikus előfizetésidíj-emelés pedig az emberek anyagi helyzetére és fizetési moráljára figyelemmel bizonytalan anyagi forrás. Csúcs László elmondta: amennyiben a FRÁSZ bérfejlesztési követelését teljesítené, az az intézmény tartalékainak mintegy 150 millió forintos apadását eredményezné. Ez az alelnök véleménye szerint felelőtlen lépés volna, mert veszélyeztetné a rádiónak az 1994-es évre való zavartalan átállását és működését.

Egyetlen lehetőség van csupán: a létszámleépítés. Az alelnök azonban már korábban kijelentette és többször megerősítette, hogy nem hajt végre elbocsátásokat, ezt most sem szándékozik megtenni, mert, mint mondta, sem a jogi, sem a politikai feltételei nincsenek meg egy ilyen lépésnek. Egyet tehet: nemre és beosztásra való tekintet nélkül kezdeményezheti minden hatvanadik életévét betöltő munkatárs nyugdíjazását. Ez az alelnök előzetes tájékozódása szerint mindössze 85-90 embert érintene, mint fogalmazott, előadótól adófőszerkesztőig, illetőleg dajkától tánckari tagig. Kérdésünkre — a vezető beosztású rádiósok közül kiket kellene nyugdíjba küldeni, amennyiben a FRÁSZ képviselői elfogadják ezt a javaslatot — Csúcs László *P. Szabó Józsefet*, a Kossuth adó főszerkesztőjét, egyben tájékoztatási főszerkesztőt, valamint *László Györgyöt*, a sport és szórakoztató főszerkesztőség vezetőjét említette.

Az intézkedéssel felszabaduló és eloszthatóforrás is csupán öt-hat százalékos általános bérfejlesztést tenne lehetővé. Az alelnök hangsúlyozta: természetesen egy ilyen szokatlan lépés nem jelenti azt, hogy a nyugdíjazással teljesen megszűnik az érintettek rádiós foglalkoztatása, hiszen az intézmény nem nélkülözheti azt a szaktudást, amely nem egy kiemelkedő személyiség esetében meghatározó a rádió jó hírnevének öregbítésében. Mindemellett a nyugdíj melletti foglalkoztatás a honorárium-rendszer és a különböző megbízások keretében lényegesen olcsóbb a Magyar Rádiónak, mint ha az érintetteket aktív dolgozóként foglalkoztatná.

Csúcs László leszögezte: erről még semmiféle döntés nem született, ez csupán egy ötlet, amit gondolatébresztő megoldásként jó szívvel ajánl a ma kezdődő egyeztető tárgyalás résztvevőinek.

* * *

A FRÁSZ tegnap két közleményt is megjelentetett. Az elsőben a több rádiós szakszervezet által kiadott előző napi elhatárolódó közleményre reagálva leszögezi: a sztrájkbizottság megalakítása a rádió egyik reprezentatív szakszervezetének, a FRÁSZ-nak a kezdeményezésére történt. A közalkalmazotti törvény szerint ugyanis a közalkalmazotti tanácsi választáson több mint 65 százalékos többséget elérő szakszervezet reprezentatív szakszervezetnek minősül, amelynek így joga van arra, hogy kezdeményezze a kollektív szerződés megkötését, gazdasági-szociális ügyekben kialakult konfliktusok miatt sztrájkbizottság megalakítását.

Második közleményében a FRÁSZ a Munka törvénykönyvére hivatkozva vétót emel *Babiczky Klára* általános adófőszerkesztő-helyettesi kinevezése miatt. Álláspontjuk szerint ugyanis a törvény rendelkezései értelmében a munkáltató a munkavállalók nagyobb csoportját érintő intézkedéséről annak megtétele előtt köteles értesíteni a szakszervezetet olyan időpontban, amikor az még érdemben reagálhat. Csúcs László ezzel kapcsolatban elmondta: a FRÁSZ közleményét jogi szakértők elemzik, arra időben megfelelő választ kap a szakszervezet.

MEGTEREMTENI A PÁRTATLANSÁG ALAPKÖVETELMÉNYEIT

Új tervezet a rádiós lapszemlére

LAPINFORMÁCIÓ

Elkészült *P. Szabó Józsefnek*, a Kossuth adó főszerkesztőjének, egyben a rádió tájékoztatási főszerkesztőjének a reggeli Krónika lapszemléjének jövőbeni működésére vonatkozó tervezete. Mint ismeretes, *Csúcs László*, az intézmény teljes elnöki jogkört gyakorló alelnöke nemrégiben elrendelte a lapszemlék szüneteltetését arra hivatkozva, hogy abban sorozatosan megszegték a pártatlanság követelményét.

P. Szabó József tervezete időleges megoldásként azt javasolja, hogy a körülbelül háromperces összeállításban a helyes arány és a pártatlanság alapkövetelményének megteremtésére figyelemmel minden reggel kötelezően szerepeljen a rendelkezésre álló hat országos politikai napilap: a Népszabadság, a Pesti Hírlap, az Új Magyarország, a Magyar Hírlap, a Magyar Nemzet és a Népszava. Az egy-egy lapra jutó fél percben egy vagy legfeljebb két írást említenének, szigorúan ügyelve arra, hogy minden lapból azonos súlyú írás kerüljön a lapszemlébe. A tervezet szerint ugyancsak alapkövetelmény, hogy az országos vagy nemzetközi jelentőségű, a legszélesebb közvéleményt érintő-érdeklő témák elsőséget kapjanak az öncélú botránykeresés elkerülésével, az ország érdekeinek maximális figyelembevételével. P. Szabó József meggondolásra javasolja az említett hat lapon kívül a rendelkezésre álló egyéb újságok egy-egy írásának esetenkénti szemlézését, ha az megfelel az idézett követelményeknek.

Az eddigiekben vázoltak a rövid távú megoldást szolgálják a célból, hogy mihamarabb beindítható legyen a lapszemle. Hosszú távon P. Szabó József javasolja a kapcsolatfelvételt az országos napilapok főszerkesztőivel annak érdekében, hogy minden lap juttasson el a Krónika szerkesztőségébe előző nap este 9-ig egy félperces lapszemle-javaslatot az adott nap általuk legfontosabbnak ítélt cikkeiből — ezek alkotnák a reggeli lapszemlét.

A tervezetet egyeztetés céljából Csúcs László az országos napilapok közül a Népszabadság és a Pesti Hírlap főszerkesztőjének küldte meg, illetve a Miniszterelnöki Hivatalból *Juhász Judit* kormányszóvivőnek, *Forrai István* kabinetfőnöknek és *Varga Domokos Györgynek*, a Nemzeti Tájékoztató Iroda vezetőjének. A rádión belül a tervezet megvitatására P. Szabó Józsefet és helyettesét, *Babiczky Klárát*, *Dénes Gábort*, a Petőfi és *Nyakas Szilárdot*, a Bartók adó főszerkesztőjét, valamint *Katona Teréziát*, a műsorigazgatóság megbízott vezetőjét kérte fel.

* * *

A Magyar Rádió Körzeti és Nemzetközi Adások Főszerkesztősége tegnap közleményben tudatta: az intézmény vezetői a főszerkesztőséggel nem konzultáltak a lapszemlék kérdésében. A stúdiók az elmúlt évek gyakorlatának megfelelően változatlanul szemlézik a körzetükben megjelenő újságokat, ahogy az országos lapoknak a régiókkal foglalkozó írásaira is felhívják a figyelmet. Ezen a gyakorlaton nem akarnak változtatni. A közleményt amiatt adták ki, hogy az elmúlt napokban bizonyos sajtóközlemények olyan következtetéseket sugalltak, mintha a Kossuth rádió lapszemléjének felfüggesztése arra indította volna a körzeti stúdiókat, hogy annak szerepét maguk vegyék át.

HÍRIGAZGATÓI PÁLYÁZATOT ÍRTAK KI A TV-BEN

A magyar újságírókat nem zárták ki

MUNKATÁRSUNKTÓL

Nem felel meg a valóságnak az a Népszabadságban megjelent állítás, miszerint *Nahlik Gábor* keddi nemzetközi sajtótájékoztatójára nem engedtek be magyar újságírót — nyilatkozta lapunknak *Kocsis L. Mihály*, a Magyar Televízió műsorigazgatója. Elmondta: a tájékoztatón többek között a Magyar Hírlap, a Magyar Távirati Iroda, a Pesti Hírlap és más orgánumok tudósítói vettek részt. A sajtótájékoztatót elsősorban a külföldi lapok képviselői számára rendezték, akik eddig nem kaphattak első kézből tájékoztatást az Egyenleg megszűnésének történetéről. A meghívókat tehát a külföldi újságíróknak küldték, de a rendészet számára kiadott utasításban az szerepelt, hogy a tájékoztatóra bárki bejöhet az épületbe újságíró-igazolvány fölmutatásával. — Elképzelhető, hogy aki elkésett, vagy nem tudott újságíró-igazolványt felmutatni, nem jutott be, de a Népszabadság sommás állítását nem tudom mire vélni — mondta Kocsis L. Mihály.

* * *

A Magyar Televízió elnöki jogkört gyakorló alelnöke tegnap pályázatot írt ki a *Feledy Péter* lemondásával megüresedő hírigazgatói posztra. A kiadott dokumentum részletezi a hírigazgató feladatait és a pályázati feltételeket, amelyek: magyar állampolgárság, büntetlen előélet, felsőfokú végzettség, legalább 5 év újságírói és vezetői gyakorlat, egy európai nyelv tárgyalási szintű ismerete. A pályamunkák beküldési határideje november 15.

***

A Mozgókép Demokratikus Szakszervezet és a Televíziós Dolgozók Szakszervezete ma „Hogyan tovább?" címmel nagygyűlést tart a Szabadság téri székházban. A tanácskozás témája az alelnök munkaügyi döntései nyomán az intézményben kialakult helyzet.

Göncz Árpád Dél-Koreában

Tegnap Dél-Koreába érkezett *Göncz Árpád*, aki a tedzsoni Expo magyar napjának vendége lesz. A köztársasági elnök megbeszéléseket folytatott *Kim Jung Szam* köztársasági elnökkel.

Kim Jung Szam közölte magyar vendégével, hogy Dél-Korea részt kíván venni az 1996-ban rendezendő budapesti világkiállításon. Göncz Árpád a dél-koreai államfővel folytatott kétórás megbeszélésen hangsúlyozta, hogy országunk „több lábon" szeretne állni. Az európai integrálódás mellett érdekelt a csendes-óceáni térség országaival, így a Dél-Koreával fennálló kapcsolatok bővítésében is. Emlékeztetett az elnök arra, hogy a dinamikus felfutás híve, ugyanis a magyar—dél-koreai diplomáciai kapcsolatok felvétele után 1992-ben megtorpantak a gazdasági beruházási kapcsolatok, s jó lenne ezeknek újból lendületet adni — mondta. A harmadik piaci együttműködést valamint a tudományos-műszaki együttműködés bővítését említette Göncz Árpád, mint lehetőséget, de a mostani nem hivatalos megbeszélésen nem részletezték a kereskedelmi és beruházási kapcsolatokban jelentkező újabb szakmai gondokat.

TÁVOZIK AZ EGYIK ALAPÍTÓ TAG

Fodor Gábor kilép a Fideszből

folytatás az 1. oldalról

Arra a kérdésre, miszerint döntésével nem idéz-e elő egy kilépéshullámot a Fideszből, *Fodor Gábor* elmondta: fiatal demokrata barátaival abban állapodtak meg, hogy mindegyikőjüknek személyes döntést kell hozniuk. Mindnyájan egy olyan sorsfordulójához érkeztek az életüknek, amikor mindenkinek magának kell dönteni. Döntése előtt a párt vezetésével egyáltalán nem konzultált, hiszen úgy véli, hogy a frakción belüli kisebbségi helyzetében a mindenkori többségnek kellett volna világossá tenni, hogy nem akarják őket megalázó helyzetbe hozni. Ilyen gesztust azonban ő például nem kapott, sokszor került nagyon nehéz helyzetbe, példaként említve az országos választmány ülését, ahol *Szájer József* megválasztása után a többségnek nem volt még egy mondata se számára. Mindig is úgy gondolta, hogy neki *Orbán Viktorral* együtt kellene dolgozni, hiszen a Fidesz úgy volt sikeres, hogy a különféle nézetek párhuzamosan futottak. Ezért is támogatta Orbán Viktor pártelnökké választását.

A „hogyan tovább?" kérdése még teljességgel nyitott — hangsúlyozta Fodor Gábor —, el kell még döntenem azt, hogy akarok-e a továbbiakban a politikával foglalkozni, vagy sem. Ugyanakkor megjegyezte, hogy nem kíván teljesen visszavonulni, ám még nem döntötte el, milyen utat választ, hozzátéve: az utóbbi időben szinte valamennyi párttól megkeresték.

Az SZDSZ elnöke Fodor Gábor Fideszből való távozásából nem kíván messzemenő politikai következtetéseket levonni. Pető Iván úgy ítéli meg, hogy a Fidesz alelnökének lépése nem veszélyezteti a két liberális párt megállapodását.

CSEH PARLAMENTI KÜLDÖTTSÉG

Konfliktusmentes kapcsolatok

MTI• Az Országgyűlés Külügyi Bizottságának meghívására *Jirí Payne* elnök vezetésével kétnapos látogatásra tegnap Budapestre érkezett a cseh parlament külügyi bizottságának küldöttsége. A cseh delegáció megérkezését követően tárgyalást folytatott a *Kovács László* elnök vezette külügyi bizottsági delegációval, majd *Vörös Vince*, az Országgyűlés alelnöke fogadta a vendégeket.

Vörös Vince megállapította, hogy a két ország közötti kapcsolatok konfliktusmentesek és barátiak. A parlamenti kapcsolatok bővítését jelentősen segíti a cseh külügyi bizottság látogatása is. Az alelnök szorgalmazta a két parlament együttműködésének fokozását a nemzetközi fórumokon, így az Európa Parlamentben és az Európa Tanácsban. A két ország gazdasági kapcsolataiban biztató, hogy nőtt a kereskedelmi forgalom értéke. A térség biztonságpolitikai kérdéseit érintve a tárgyaló felek egyetértettek abban, hogy mindkét ország érdeke az európai szervezetekbe történő integráció, a teljes jogú NATO-tagság, illetve a társult tagság elérése. A NATO mellett azonban mindkét ország figyelmet fordít más biztonsági garanciák meglétére.

JESZENSZKY GÉZA ROMÁNIÁBA LÁTOGAT

Szoboravatás a Székelyföldön

MTI• A román külügyminisztérium szóvivője tegnap bejelentette, hogy a magyar külügyminiszter a hét végén Romániába látogat. *Jeszenszky Géza* a kézdivásárhelyi tanács és a helyi RMDSZ-szervezet meghívására szombaton részt vesz a Gábor Áron ágyúöntő társaként ismert Turóczy Mózes 1848-as forradalmár születésének 180. évfordulója alkalmából rendezendő ünnepségen és szoboravatáson a székelyföldi városban. Szombaton délután Kézdivásárhelyről Csíkszeredába, Hargita megye székhelyére, majd vasárnap Sepsiszentgyörgyre, a másik magyar többségű romániai megye központjába látogat a miniszter, s a helyiek meghívására megtekinti a közeli Illyefalván működő Keresztény Ifjúsági Központot. A látogatás során alkalom nyílik kötetlen találkozóra a hargitai, illetve a kovásznai RMDSZ-vezetőkkel is.

Magyarországnak nincs határvitája Szlovákiával vagy Romániával; akik ezt állítják, el akarják terelni a figyelmet a fő problémáról, a nemzetiségi kérdésről. A kisebbségek a magyar nemzet részei, de ez nem akadálya annak, hogy lojális állampolgárai legyenek Romániának, Szlovákiának, Szerbiának vagy Ukrajnának — jelentette ki Jeszenszky Géza magyar külügyminiszter tegnap Berlinben egy sajtóbeszélgetésen.

A MAI KORMÁNYÜLÉS NAPIRENDJE

Enyhíteni az embargós károkat

MTI• A kormány csütörtöki ülésén várhatóan döntést hoz a Kis-Jugoszlávia ellen elrendelt ENSZ-embargó okozta gazdasági károk részleges enyhítésére igényelhető kamattámogatásról. A kormány a tervek szerint határozatot hoz arról, hogy 500 millió forintot ad a kárpótláshoz szükséges többletköltségekre a földhivataloknak. A takarékszövetkezetek közös intézményvédelmi alapjához az állam a tervek szerint mintegy 2,5-2,7 milliárd forinttal járul hozzá speciális kötvények kibocsátásával. A miniszterek előterjesztést hallgatnak meg a számviteli törvény módosításáról. A testület várhatóan arról is dönt, hogy a jövőben nem állíthatnak ki útlevelet a köztársasági megbízottak, mert a kézzel kitöltött útiokmány hitelességét a külföldi határőrizeti szervek fenntartással fogadták. Az ülésen szó lesz még többek között a nagymarosi vízlépcső megépítésének elmaradása miatt szükséges munkálatokról is.

Tenk László festő

DRÁMATAGOZAT INDUL

Továbbra is újít a Széchenyi Gimnázium

A szolnoki Széchenyi István Gimnázium évek óta bizonyítja, hogy képes állandó és folyamatos megújulásra. Elsők között vállalkozott a 6 osztályos gimnáziumi oktatás megteremtésére, új szakok létrehozására. A jövő tanévvel kapcsolatos elképzeléseiket *Horváth Tibor* igazgató vázolta.

NAGY RÓZSA

— Változtatnak-e a már jól bevált oktatási rendszerükön?

— Feltétlenül változtatnunk kell. A demográfiai csúcs ugyanis a jövő tanévre már megszűnik a középfokú oktatásban részt vevők száma érzékelhetően csökkenni fog. Így a korábban indított 5-6 osztállyal szemben eleve csak 4-et indítunk. Két osztályunk a már harmadik éve működő hatosztályos gimnáziumi képzés keretében, kettő pedig szakosított rendszerben a 8. osztályt végzetteknek indul.

— Milyen szakokat ajánlanak a négyosztályos gimnazisták számára?

— Az egyik osztályunk tanulóinak fele biológia—angol, másik fele testnevelés tagozatos lesz. Az előbbi szakra azoknak a diákoknak a jelentkezését várjuk, akik természettudományos beállítottságúak. Tehát a későbbiekben orvos, gyógyszerész stb. kívánnak lenni. A biológiát már elsőben elkezdik, négy év alatt a többiekhez képest dupla óraszámban tanulják. A biológiának angollal való párosítása csaknem egyedülálló az országban. A másik osztályt szintén kettéosztjuk. Egyik fele a már hagyományokkal rendelkező angol—német nyelvi osztály. A tanórai képzés mellett élő nyelvgyakorlást is biztosítunk. Angliában, Németországban korábban is, és az idén is lehetőségük lesz diákjainknak tudásukat nyelvi környezetben kipróbálni.

Az osztály másik fele terveink szerint olyanokból tevődik össze, akik művészeti irányultságúak. Drámatagozatot indítunk ugyanis.

— Színészképzést akarnak megvalósítani?

— Nem az a célunk, hanem az, hogy a művészetek iránti érdeklődést felkeltsük. A mai gyerekekben megvan az igény, az adottság, a fogékonyság a művészetek iránt. Gondoljanak a Zsolnai-módszerre, amely az általános iskola befejezésével félbemarad.

— Eddig az országban három helyen: Budapesten, Szentesen és Debrecenben van drámatagozatú osztály. Milyen a kapcsolatuk velük?

— A képzés tematikáját átadták, ez jó kiindulási alap. Maximális segítségét ajánlotta fel a szolnoki Szigligeti Színház, valamint a Városi Művelődési Központ. A hátterünk tehát adott. Elképzeléseink szerint az egyes tanévek végén minősítjük a teljesítményeket és a legjobbak akár élesben — egy színdarab bemutatásával — is megmérettetnek.

„Csúszik" a hangversenyévad

T. G.

A Nemzeti Filharmóniánál történt változások miatt az idén alaposan késve kezdődik az új hangversenyévad. Az első előadást december 20-án tartják meg a Szigligeti Színházban. Az esten a Miskolci Szimfonikus Zenekar ad hangversenyt Bach és Mozart műveiből. A bérletes sorozat második előadásán a szolnoki szimfonikusok lépnek fel *Bali József* vezényletével, *Onczay Csaba* gordonkaművész közreműködésével. A január 24-i koncerten Csajkovszkij-, Muszorgszkij- és Gounod-művek csendülnek fel.

A sorozat 1994. március 25-én a Magyar Állami Hangversenyzenekar vendégszereplésével folytatódik. Az együttes a Magyar Állami Énekkar közreműködésével Mendelssohn második szimfóniáját szólaltatja meg. Végül május 10-én a Debreceni Filharmonikus Zenekar koncertjével zárul a hangversenyévad. A zenekar *Hans Richter* vezényletével Kodály, Milhaud és Sosztakovics egy-egy művét adja elő.

A bérletek árusítását november 15-én kezdik meg a filharmónia szolnoki munkatársai a Szigligeti Színház jegyirodájában.

A szolnoki szimfonikusok (képünkön a fúvósok egy csoportja) többek között klasszikus orosz szerzők műveivel szerepelnek az új évadban

VASÁRNAP NYÍLIK

Tenk László tárlata a galériában

Tenk László festőművész munkáiból nyílik kiállítás a Szolnoki Galériában vasárnap délelőtt 11 órakor. A nagybányai származású sokoldalú alkotó — a festészet mellett gobelint tervez, s szobrokat is készít — neve ismerősen cseng a szolnoki művészetbarátok körében, hiszen rendszeresen láthattuk képeit tárlatokon. Néhány festményét a Damjanich János Múzeumban őrzik, de megtalálhatóak munkái az ország számos közgyűjteményében, sőt külföldön is — többek között — Finnországban, s Kuvaitban.

Tenk László Három című olajfestménye

A művész 1980 óta állít ki rendszeresen Magyarországon és külföldön, s számos díjjal jutalmazták képeit. Első szolnoki önálló tárlatát *Supka Magdolna* művészettörténész nyitja meg. A kiállítást vasárnaptól decemberben 19-ig nézhetik meg az érdeklődők hétfő kivételével naponta 9-17 óráig.

EGY REUTLINGENI LÁTOGATÁS ÉLMÉNYEI

„Szeretettel a sérült gyermekek felé"

Reutlingenben és Esslingenben járt a szolnoki Liget Úti Általános Iskola pedagógusainak negyven fős csoportja. Az intézmény vezetőit azzal a szándékkal kerestem fel, hogy megkérdezzem milyen tapasztalatokkal gazdagodtak a Németországban tett látogatás során. Az igazgatónő *Polónyi Jánosné* és helyettese *Kún Istvánné* fogadtak, s elmondták, hogy ez a látogatás is azt célozta, hogy a hazai tapasztalatok mellett külföldről is újabb ötletekkel gazdagodva térjenek haza. A miniszterelnöki hivatalhoz benyújtott pályázat elnyerésével vált lehetővé, hogy az iskola pedagógusai Szolnok német testvérvárosába utazhassanak. A négynapos szakmai látogatás gazdag tapasztalatairól beszélgettünk.

THURÓCZY KATALIN

— Esslingenben egy olyan intézményt látogattunk meg, ahol ötféle iskolatípus működik együtt. Foglalkoznak mozgássérültekkel, tanulásban gátolt gyermekekkel, beszédterápiára szorulókkal, értelmi fogyatékos és rehabilitációra szoruló tanulókkal. A technikai felszereltség az iskolában maximális. A mozgáskoordináció fejlesztését speciális uszoda, ritmikai terem, gyógytornaterem szolgálja — mondta Polónyi Jánosné.

Közben egy fénykép kerül elém, ahol egy nagyon szép kert látható, méghozzá úgy megtervezve, hogy a természeti jelenségek megfigyelésén túl, lehetőség van az érzékelés fejlesztésére is. (Például: hang, íz vagy szaglás.)

— Reutlingenben egy népfőiskolai kar munkájával ismerkedtünk meg — vette át a szót Kún Istvánné. — Ezen a karon gyógypedagógiai tanárokat képeznek, de ez eltér a nálunk szokásos tanárképzéstől. Inkább terapeuta munkához hasonlít a tevékenységük, s a hallgatók gyakorlati képzésére nagyobb hangsúlyt fektetnek: féléves gyakorlatokon vesznek részt.

A város polgármestere fogadott bennünket, és lehetőség nyílt szakmai konzultációra a hasonló intézmények vezetőivel is. A négy nap tapasztalatait szeretnénk beépíteni az itthoni munkánkba, hiszen a pedagógusoknak új és új ötletekkel, tevékenységi formákkal kell szélesíteniük a nevelési eszközök skáláját. Ezúttal szeretnénk megköszönni *dr. Lengyel Györgyi* alpolgármester asszonynak a segítségét, valamint *dr. Szabó Rudolfné* képviselő asszonynak, hogy részt vett a tanulmányúton.

Ilyen speciális medencékben úszhatnak a gyerekek

Az elhangzott beszélgetés és a képek után — kicsit összehasonlításként — kíváncsi voltam az itthon folyó munkára is. A Liget úti iskola olyan intézmény, ahol enyhe fokban, közép fokban sérült gyermekek tanulnak, illetve a fő tevékenységek közé tartozik a beszédjavítás is. Ez utóbbira a város óvodáiból és általános iskoláiból járnak ide a gyerekek. Alkalmam nyílt a termekbe benézni és a benn folyó munkából egy-egy pillanatot elcsípni. Számomra meglepő volt az a gondosság, ahogyan a tantermek, folyosók be vannak rendezve, valóban otthonosra, kényelmesre. A gyermekek szakszerű mozgástanulását főállású gyógytornász segíti. Az iskolában folyó munkán látszik a céltudatosság, az, hogy a tanárok a gyermekek elfogadását nagyon fontosnak tartják. Befejezésképp, visszatérve a németországi látogatásra, annak hasznát leginkább az igazgatónő alább idézett szavai foglalják össze. „A szemléleten nekünk, épeknek kell változtatnunk: a sérülteket nem sajnálni kell, hanem elfogadni és segíteni őket. Reméljük egyre inkább lehetővé válik majd, hogy az iskolákból kikerülő gyermekek megtalálják a helyüket a világban, méghozzá nem egy elzárt rendszerben, hanem az ép emberek között. A reutlingeni látogatás fő konklúziója is ez: szeretettel vonják be a gyermekeket az épek közé, családban nőnek fel és az emberi méltóságuk épp olyan fontos, mint bárki másé."

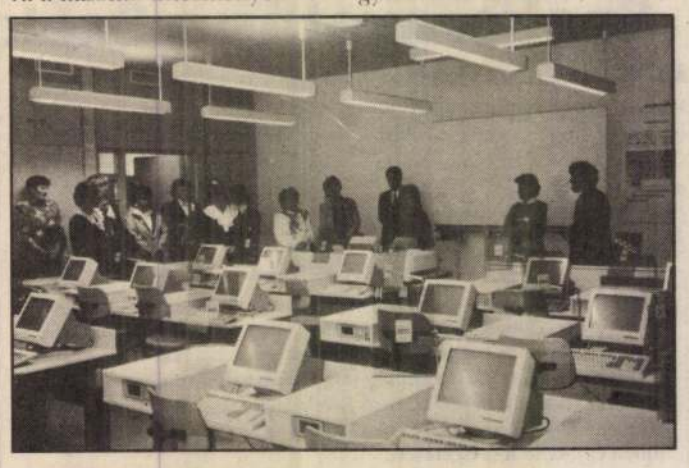

A népfőiskola egyik tanterme

SZÉPEN, JÓL MAGYARUL

Hogy is mondjam?

Z. HORVÁTH IDA

A rádió és televízió „beszélgető" műsoraiban gyakran ez az első mondata a válaszolónak. Egy időben divat volt a *Jó kérdés!*, *Az az igazság* válaszkezdés is. Ezek a kifejezések időt adnak a gondolatok elrendezésére, a megfelelő nyelvi megnyilatkozás összeállítására. A hallgató elbizonytalanodik, mert a feltett kérdésre adható egyenes válasz helyett hosszas fejtegetést kap, amiből neki kell a lényeget érintő mondatokat kiszűrnie. Így gyakran előfordul, hogy félreérti, nem azt hallja, amit a beszélgetők gondolnak, mert a válaszolók nem találták meg a megfelelő nyelvi formát. Mint hallgatók, ekkor tesszük fel a kérdéseket: Mit mondott? Mit is akart mondani? És zavarban vagyunk, mert már a beszélgetést indító kérdésre sem emlékszünk.

Gyakran hallhatunk „bicegő" mondatokat, amikor nem a megfelelő szót használják. Néhány példa a szótévesztésre: „a vádat elemelik" (elejtik helyett), „a birodalom visszaállítását szeretnék visszaállítani", „remélem, keresztül tudom hajtani a tervem" (végre tudom hajtani helyett), „a népszerű énekes az el nem maradhatatlan napszemüvegében" jelenik meg. Nem vásárolhat vitaminos ételeket az, „akinek a szociális helyzete nem engedi meg magának". Egy nagy érdeklődéssel kísért napot így jellemzett az egyik rendező: „Azt tapasztaltuk, hogy rányomta bélyegét a vidám napra az autósorsolás."

A „rányomta bélyegét" kifejezést éppen ellenkező előjelű élménynél szoktuk használni. „Az idei majálist negyedjére rendeztük meg" — mondja egy másik megszólaló. Szinte nyelvújításnak számít a fajátékokat bemutató mondatsor vége: „ez az eredményező" (eredményes helyett).

A hivatásos és félhivatásos beszélőktől lehetett hallani a következő nyelvi formákat: „az időjárásért a hideg és meleg légtömeg a felelős", „Elég bőbeszédű vagyok, amint láthatják". A bőbeszédűség hallható és nem látható. A pereskedő felek „egymásra tolták a balhét" majd így folytatódik a riporter mondata: „arányaiban ez nem igazán oké a részvényeseknek". A bemondónő műsorajánlata: „A holnapról szeretnék szólni, mifajta műsorok lesznek". Lapozgat. Végül: „Ez tehát az, ami a tévé 2 műsorát jelenti".

A szavak a mondatok építőanyagai. Gondosan kell megválogatni őket. A mondatok gondolataink nyelvi megnyilatkozásai, tehát jellemeznek bennünket. Vigyáznunk kell beszédünkre, hogy gondolatainkat hűen tükrözzék. Ezáltal értsük, és ne félreértsük egymást. Hogy is mondjuk tehát? Világosan, pontosan.

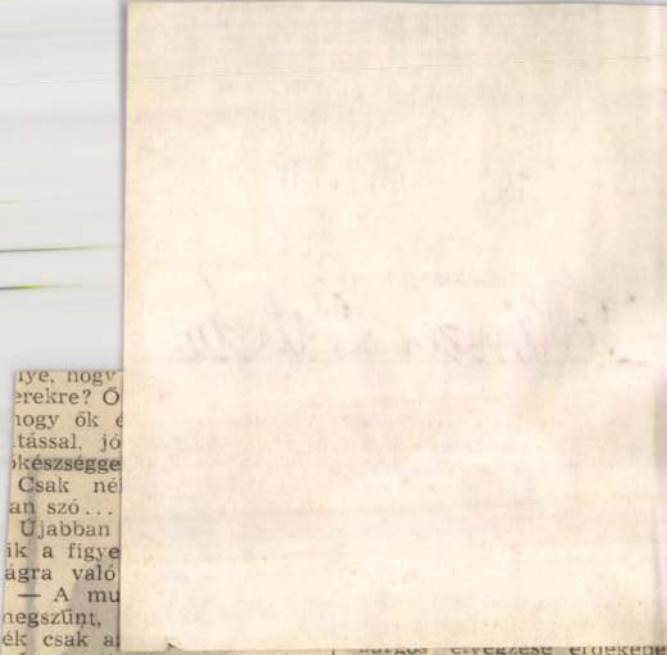

lye, hogy
erekre? Ő
hogy ők é
tással, jó
ókészségge
Csak né
an szó...
Újabban
ik a figye
ágra való
— A mu
negszűnt,
ék csak a

Igen, ott van az üzemben az a néhány százaléknyi ember, amelynek ereje, tudása nem, vagy csak kis részben szolgálja a közösségi célok megvalósítását. Ott látjuk az üzemben, hogy mondjuk 9 ember becsületesen dolgozik, olykor két ember helyett húz, s a tizedik lóg, keresi a munkakerülés lehetőségeit, de a bérfizetés napján, a nyereségrészesedéskor éppúgy odatartja a markát, vagy éppen ő követelőzik legjobban.

Csak néhány százalékról van szó...

És hogy ez a néhány százalék is van, az egy kicsit a kollektíva bírálata is. Vannak eredményes törekvések, például az, hogy szocialista brigádtagok vállalnak egy-egy ilyen, az üzemhez, vállalathoz „fél szívvel, fél karral" kapcsolódó ember nevelését. Többnyire sikerül is. Ezt szolgálja, hogy az üzemeknél megkeresik a lehetőséget, a teljesítmény jobb hasznosítására, anyagi és erkölcsi ösztönzéssel. Végső soron a felszólaló ifjú barátunknak van igaza: „ide, ezekre az emberekre kell jobban irányítani a figyelmet, a nevelést, a felelősségre vonást is".

sürgős elvégzése érdekében de intézkedés eddig mé nem történt. Két évvel ez előtt, 1975-ben falugyűlése is szó volt erről a problé máról, mert szeretnénk, h a közlekedés itt mielőbb ba esetmentes lenne. Ezért szülők közül is nagyon sc kan társadalmi munkáva hozzájárulnának az út szc lesítéséhez.

A gyermekek, de a fe nőttek érdekében is kérjü az illetékes tanács és a KP Közúti Igazgatóság sürg segítségét.

Moldoványi György
Kondó

Forma és

4 vevő

Napjaink közízlését lemé hetjük az utcán, a boltok ban, a lakások berendezé tárgyain, irodákban, s me az üzemcsarnok gépsorain, munkapadok szerszámain i

MAGYAR HÍRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1977 APR 1 0

Északmagyarország
Tellinger István

1021

Tellinger István munkája

ECENI MINŐSÉGI

zabó

KTSZ.

szíves elnézést kér,

1972. március 11-én üzletei zárva lesznek
ülés miatt.

ius 13-tól kezdődően a szokott időben
lkezésükre állunk Kedves Megrendelőinknek.

Ált

vas-mű

bei

Ősz

mu

juttatásokat biztosítunk.

HAJDÚ—SZABOLCS MEGYEI VAS- ÉS MŰSZAKI
NAGYKERESKEDELMI VÁLLALAT
Debrecen, Vágóhíd u. 7/B.

szép bútor vé-
sa. Arany Já-

zekrénysor el-
ános u. 5. V.
nál).

es rekamié,

Menyasszonyi ruhák kölcsönzése nagy választékban. Viola u. 4. Honvéd utcából kilencemeletesben.

Öltönyvarrást húsvétra még elvállal Szövetes divatszabóság. Csapó u. 76. Telefon: 12-964.

Román ernyős sport gyermekkocsi sürgősen eladó. Kapitány u. 15.

Gáztűzhely palackkal eladó. Thomas Mann u. A. ép. I. 5.

Eladó német gyermek

Gyakorlattal rendelkező autószerelőket, autóbuszvezető jogosítvánnyal rendelkező (mikrobusz) vezetőt, rakodókat, úttisztítókat felvesz a Köztisztasági Hivatal. Jelentkezés István út 122. sz. alatt.

Balmazújvárosi ÁFÉSZ szakké-

A MÁV Debreceni Járműjavító Üzem az 1972/73-as tanévre beiskoláz hegesztő, kovács, esztergályos, járműszerelő lakatos, villanyszerelő, marós, címfestő, fényező, asztalos szakmába, 8 általánost végzett tanulókat. Vidékről bejáróknak vo-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ
1972 MAR 9

Tenk László festőművész

TENK LÁSZLÓ KIÁLLÍTÁSA

Február 20-án nyitották meg a TIT Csokonai klubjában Tenk László festőművész kiállítását. Bernáth Aurél tanítványa, és 1970 óta él városunkban.

Tenk László művészetét ma már nem az útkeresés, nem a bizonytalanság jellemzi. Sokkal inkább el lehet mondani a bemutatott képekről, hogy olyan művésszel állunk szemben, akinek többé-kevésbé kialakultak már alkotói elvei és tervei. Meglepő talán fiatal művésszel kapcsolatban lehiggadtságról beszélni, de ezt a konzekvenciát véleményem szerint mindennél meggyőzőbben bizonyítják az alkotások.

A Tenk-képek hátterében szinte mindig megjelenik a csúcsíves motívum, hol csak sejtésszerűen, hol meg direktebb módon. A csúcsíves ablak, ajtó a gótikus építészeti stílus egyik legjellemzőbb formajegye. Stílus tehát, s nem tartalom.

Figyelemre méltó alkotás a „Dózsa", amelynek aprólékos előtanulmányait is láthatjuk. A művész szerencsésen kerülte el a legnagyobb buktatót, nyoma sincs idealizálásnak. A rettenetesen szenvedő Dózsát ragadta meg, akinek feje vállára görnyed. Nagyon hatásos a lángnyelvek ritmusa.

Tenk László képeinek világa rendkívül üde, harmonikus, néhol szinte légies és megnyugtató. (A Dózsa-kép témája miatt nem az.) Úgy tűnik, hogy ehhez a hangulathoz tökéletesen megtalálta a megfelelő színeket: a fehér, a rózsaszín, a világoskék és a világosszöld — Tenk képeinek kedvelt momentumai. Tiszta, mélyen emberi ez a művészet (olykor a reneszánszra emlékeztet — „Gráciák"), s nem kevés célszerűség, önbizalom érződik alkotásain.

Éles Csaba

ka szépségének élő ember a fiatal művész. S ezt az egyszerűséget, halkszavúságot tükrözik alkotásai is. Metszetei egyik legszembetűnőbb vonása, hogy tökéletes harmóniát, egyensúlyt teremt munkáin, ami – az ő motívumgazdagságát figyelembe véve – rendkívül nehéz feladat.

Valamennyi kiállított alkotása *linóleummetszet.* S amikor ezt a szót használom, a régi rézmetszők jutnak az eszembe, akik hallatlan türelemmel, elmélyedéssel készítették szebbnél-szebb műveiket. Szabó László a linóleumon kelti életre álomvilágát *(„A Nagy Sárkány")*, a képzelet világát (illusztrációk), a misztikum világát *(„Merlin, a varázsló")*. Ezek a grafikák a korábbi évek (1967–68) termései. Egy – sokszor nem is végig metszett – vonallal jeleníti meg mondanivalóját, kissé zsúfoltan. A ki nem metszett részek fekete színe itt még erőteljesen dominál, magába olvasztja a fehér vonalakat. Ez a fekete-fehér kontraszt, melyben a fekete szín uralkodik, okozza azt az érzést, hogy zsúfoltnak tűnik a kép. De, ha – időrendi sorrendben – a további képeket nézzük, ez a benyomásunk feloldódik, s az 1970–71-ben készült nagyméretű alkotások már sokszor valami szóban ki sem fejezhető, lenyűgöző hatás alá vonják az embert.

A *„Virágok vonulása"* még kapcsolódhat az előbbiekről mondottakhoz, de már új színt jelent a való környezet, a virágok kavalkádjának a megjelenése.

Véleményem szerint Szabó László munkásságában ekkor történt alkotói tehetségét fellendítő, jelentős fordulat. Ráérzett arra, hogy ő valami olyasmit tud teremteni a linóleumból, amire más nemigen merészel vállalkozni. Lapjai egyre világosodnak, a fekete is, a fehér is értelmet nyer, funkciója van, nem csak kimetszett és ki nem metszett felület többé. Megjelenik egy új motívumrendszer is. Csillagok, csipkék, geometrikus elemek szövik át lapjait, ölelik egymást, s teremtenek izgalmas világot maguk körül. A *„Vonulat"* című nagyméretű linóleummetszet felső részén szabályosan ismétlődő geometrikus elemek sorakoznak. A lap alsó felében a népművészet hímzéseire emlékeztető, leheletfinom, ugyancsak rendbe foglalt motívumsort látunk. S e kettő között

[redacted]

A *„Küzdelem"* c. grafika egy lelkiállapot, egy pillanatnyilag adott emberi érzés találó kifejezője. A kusza, egymásban kavargó, vékony fekete vonalak, mintha azt akarnák kifejezni, hogy egy-egy kritikus helyzetben az ember hogyan küzd, harcol a különféleképpen rátörő gondokkal, gondolatokkal. Tiszta emberi érzést áraszt magából ez a mű. S talán tisztulást is hozott. A *„Grafika I és II"* c. lapok forma-játéka ezt mutatja. Azt hiszem, minden elemző megjegyzésnél többet ér, ha azt mondjuk ezekre az alkotásokra, hogy szépek. Örömöt ébresztenek a nézőben. A *„Virágok"* két lapja, vagy a *„Napraforgó"* és a *„Napraforgók"* oly sokszor megrajzolt, megfestett variációinak ismeretében is tud egyéni látásmódot adni Szabó László ezekben az alkotásokban.

Szólnunk kell még a *„Forradalom"* c. metszetéről is. Első pillanatra meghökkenti a nézőt: hol itt a forradalom? Virágok, büszke lovak láthatók a képen. S aztán elfogadjuk: igen, ilyen is a forradalom: virágos, büszke, békét hozó. Ez a rendkívüli türelemmel, precizitással elkészített grafika kiemelkedő állomása a művész munkásságának.

A *„Napkelte"* c. lap a fekete-fehér szín szép harmóniáját valósította meg. A hatalmas napkorong apró, stilizált levelekből áll, mintegy tükrözi a földi természet minden gyönyörűségét. Sugarai pedig fénnyel árasztják el a valódi földi természetet.

Egy kis teremnyi anyagot mutatott be Szabó László a közönségnek. Ismerve munkásságát, nyugodt lelkiismerettel mondhatjuk, megdolgozott azért, hogy ilyen szép, egyéni hangvételű grafikákkal állhatott ki az érdeklődők elé.

Az „egy-vonalas" grafikától jutott el a végsőkig kifinomított, tökéletesen megmunkált lapokig. Világa az övé, nem utánoz, nem követ senkit. Tartalmas világot épített maga köré. Ha ezen az úton halad, még sokszor gyönyörködhetünk alkotásaiban.

IFJ. TÓTH BÉLA

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ALFÖLD
Debrecen

1972 . . . 4

Tenk László festőművészről
1021

Tenk László festőművész kiállítása

TIT CSOKONAI KLUB

A járókelőket és a tárlatlátogatókat egyaránt meghökkentette a megállító tábla, melyen ,,cigányos'' harsányságú színekben: felragasztott, üres festéktubusok másztak, csillogtak, mint a csigák. A táblán önironikusan, lelményes-tréfás gesztussal foglalja össze azt a két erőt, melyek viszonylatából, harcából képei születnek: a rácsodálkozás érzelmi túlfűtöttséggé emelését, a rácsodálkozás gyilkos ellenőrzését.

Képi támaválasztásában is párhuzamosan meglevő erők ezek. Intimebb, személyesített mikrokozmosz, közvetlen látványélményből fakadó témák: ,,*Zsóka*'', ,,*Mesélő*'', ,,*Virágcsendélet*'' *(I–II.)*, ,,*Út a fény felé*'', ,,*Szoptató*'', ,,*Tanya*''. Itt motívumrendszere lazább, belefeledkezve szívesebben tesz kitérőt, hogy az élmény néha illogikusnak tetsző varázsát megőrizze. Esendőbb, líraibb. Ezek a motívumok, melyeket a közvetlen élménygyűjtés alkalmából talál, szolgálnak építőelemként, sokszor önállósuló kompozíciós rendszerként azoknál a képeknél, ahol általánosabb, gondolatibb témákat dolgoz fel. *(Grációk, Dózsa, Csodálatos Mandarin, Szarvas.)* Érdemes megfigyelni, hogyan változik pl.: az ,,Út a fény felé'' látványélményű gótikus oszloprendje a ,,Szobrász''-ban komponáló erővé, a ,,Csodálatos Mandarin''-ban pedig már tárgynélküli, lüktető térré.

Képei párhuzamosan keletkeznek, egyszerre több képen is dolgozva. Tenk e minőségi ugrások türelemmel végigvitt sorozatain keresztül érleli és fejezi be őket, olyan módon, hogy a mindenkori ,,legutóbbin'' összefoglal, sűrűsít, igyekszik minél feszesebb formába olvasztani a hitelesítő részleteket. Ez legegységesebben a ,,Szarvas'' c. képnél sikerült. Itt minden a váratlanságok erejével alkot rendet. Költőisége itt a legobjektívebb, vonatkozik ez mind a színbeli, formai, fakturális kezelésére, váltására, variáltságára.

A konkrét képi témáktól függetlenül általánosabb témája, alapélménye: a fény. Sajátos kolorisztikus hőfokon ünnepli körül a ,,Mesélő''-t, fanyar disszonanciával tördeli a nagyon szép ,,Zsóka'' portrét, ritmizálja a ,,Szarvas''-t, és fény-nyalábok rendezik megfogható anyagként a ,,Csodálatos Mandarin''-t.

Grafikái a legfrissebb munkák, műhelykísérletek eredménye, a Dózsa-sorozattól eltekintve, melynek talált motívumrendszere szintén gazdagítja a ,,Mandarin''-t.

A színek redukáltabb skálája a technikából fakadóan itt pontosabb formai fogalmazást kíván. Tenknek nehéz lemondani a szín legszabadabb használatáról. Főként egymás mellé ,,idézett' motívumok átfedései, hatásukban irodalmiasak. A technika kikerülhetetlen szabályai és Tenk László ilyen irányú kalandvállalása még tisztább formai fogalmazáshoz vezetnek kényszerítő erővel. Bár e munkák még eklektikusak, új elemként jelenik meg a ,,sötét-világos'' – ritmus, amely a mellérendelt mondatok rendjét megbonthatja és artikuláltabbá, tagoltabbá, még izgalmasabbá teheti festői beszédmodorát.

TOPOR ANDRÁS

Szabó László grafikus kiállításáról

Szabó László fiatalember, húsz-egynéhány évvel háta mögött. Húsz-egynéhány grafikát bemutató önálló kiállítása, melyet Hajdúszoboszlón rendeztek, eddigi munkásságának legszebb darabjait tárta az érdeklődők elé. Néhány éves alkotói munkára tekinthet vissza, de nevét hamar megismerték a grafika barátai. Mostani alkotásai bizonyára újabb híveket szereznek művészetének.

Egyszerű, szerény, filosz természetű, a mun-

épület.

Toll, dunyha, párna felvásárlása. Pásti u. 8., az udvarban.

Autómotorok csapágyazása, hengerfúrás, kipufogódob készítés. XIII. Kelli u. 29. 201—364. Varga.

Eladó összecsukható cseh gyermeksportkocsi. Ibolya u. 11. II. em. 9. Érdeklődni este 6—7 óra között.

Tsz-ek, Vállalatok! Számológépcsere! Hibás irodagépeiket kitűnő gépekre cserélem, jutányos áron. Levél vagy telefonértesítésre felkeresem. Salamon Lajos irodagép-műszerész mester. Budapest 1034 Zápor u. 21. Telefon: (139-657.

Bőrkabátok, zakók festése. Tóth Béla, Péterfia u. 29.

Variálható gyermekkocsi eladó. Kuruc u. 47.

Víz- gázszerelést és készülékek javítását, fürdőszoba-szerelést, vidéken is vállalok. Mikulás Béla, Debrecen, Csapó u. 5. III. 13. Telefon: 15-794.

Parkettcsiszolást, lakkozást, vállalok vidékre is. Papp, Április 4. útja 4. Telefon: 14-957.

Eladó 240 × 140-es ablak. Szigligeti u. 13.

TIGÁZ-KÖZLEMI

Felhívjuk T. fogyasztóink figy
hogy a GMBSZ által előírt köt

FOGYASZTÓI ELLENŐRZÉSÜNKET MEGKEZDTÜK

Kérjük, hogy az előre kiküldött értesítőlapon kért időpontban saját érdekükben tegyék lehetővé a lakásba való bejutást
Az ellenőrzésekért az Árhatóság által jóváhagyott díjtételt számítunk fel, mellyel szerelőinket elláttuk, és kérésükre azt a helyszínen meg tudják mutatni

Becskereki S. u. 5.

Fájdalomtól megtört szívvel t
juk, hogy szeretett jó feles
drága édesanyánk, anyó
nagymamánk, testvérünk, s
nőnk és jó rokonunk

KISS JÓZSEFNÉ
Sárkány Margit

61. éves korában, váratlan l
lenséggel elhunyt. Felejthet
hajlottunktól f. hó 14-én, h
délelőtt 11 órakor veszünk
búcsút a debreceni Köztemető
ravatalozójából, polgári sze
tás szerint.

A gyászoló c

Lakás: Ebes, Béke utca 14.

lalomtól megtört szívvel tu
uk, hogy felejthetetlen jó
m, drága édesapánk, apó
, nagyapánk, testvérünk, só
nk, nagybátyánk és jó roko
c

BOR SÁNDOR,

Értesítjük mindazokat, akik ismerték és szerették, hogy

SZABÓ LAJOS
nyugdíjas

ában, hosszú súlyos
n elhunyt. Felejthe
unktól f. hó 14-én,
n 2 órakor veszünk
a Köztemető I. o.
an, egyházi szertar-

A gyászoló család

cen, Gyimes u. 3.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett testvérünk, sógornőnk, nagynénénk, nevelőanyánk, anyósunk, nagymamánk és jó rokonunk

ÖZV. HAJA ISTVÁNNÉ
Váradi Ágnes
dohánygyári nyugdíjas

82. éves korában, rövid betegség után elhunyt. Felejthetetlen halottunk hamvasztás utáni búcsúztatása f. hó 12-én, szombat délelőtt 9 órakor lesz a Köztemető I. o. ravatalozójából, egyházi szertartás szerint.

A gyászoló család

Lakás: Debrecen, Pallagi út 9.
Előző lakás: György u. 15.

Fájdalmas szívvel tud
anyánk, nagyanyám, an

ÖZV. HA

családjának szentelt,
tegség után elhunyt. Fe
főn délután 3 órakor v
ravatalozójában, egyhá

Lakás: Debrecen, Csap

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPTÁJÉKOZTATÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1975 APR 10
Hajdúbihari Napló

Tenk László festő

1021

Éles Gaba:

Érdekes alkotói magatartások

TENK LÁSZLÓ ÉS CS. UHRIN TIBOR KÖZÖS KIÁLLÍTÁSA

Két fiatal debreceni képzőművész együttes kiállítását láthattuk március—április hónapban a Medgyessy teremben. Mindketten a nagyerdei művésztelepen élnek, s fontos feladatuknak tartják, hogy időnként bemutassák újabb alkotásaikat városunknak is.

Tenk László 1972-es tárlatát viszonylagos egység és bizonyos kialakultság jellemezte. Ez a diagnózis a művész témáira is vonatkozik, de inkább fehér, rózsaszín, világoskék, világoszöld színvilágára. Tenk gondolat- és színvilágának e korai szintézise azonban már a múlté. Vállalta az áldozatot, a vaskosabb tartalmi-formai problémákkal való birkózást; s ezzel az igazi, művészhez méltó lépéssel repertoárjának bővülését, nagyszerű kompozíciók megszületését nyerte.

Festői világa bővülésének egyik területe a puszta, Debrecen, az Alföld ábrázolása; a szinte kísérteties fellegek gomolygása és leselkedése. A „Debrecen szélén" piros háztetői és piros, szögletes fellegei — melyek szinte ráterpeszkednek a perifériára — álom és ébredés ködös összemosódása. A széles horizontú „Alföld" kék, zöld, lila, fekete színszalagjaiból-foltjaiból is nagy nyomatékkal ugrik elő Tenk fölfújódott, okkersárga fellege — mintegy nyílként mutatva a puszta, a világ magányos jegenyéjére. Véletlen-e, hogy ez a felleg kandikál elő a „Csonkatemplom" tornya mögül is? Ez a felleg az, melynek kontúrjaiba a puszták, a falvak lakói beleképzelték a hétfejű sárkányt.

A művész másik tartós tájélménye Franciaország, Párizs, a Montmartre, Marseille és a gótikus építészet francia templomai. Játékos gyermekként kaparintja meg az új lehetőséget. Látjuk a művészt — képeit nézve — hogyan változtatja óráról órára helyét, mert a legkifejezőbb benyomást szeretné kibontani. Nézőpontjának megfelelően hangolja át színkollekcióját is: zöldes víz, kék csónakok — kékes víz, zöld part, rozsdabarna tengerparti házak a Marseille-képek totál- és secondplánjain. A „Festők a Montmartre-on" hosszan hömpölygő néma látomása (árnyalatszerű szakmai önirónia bujkál a festőállványok között) zárhatná a franciaországi képek sorát.

Tenk kihívó merészséggel idézi fel a művészettörténet néhány klasszikus témáját. „A felbontott hal" (németalföldiek, Derkovits) egy elsősorban társadalmi vonatkozású csendélet új állomása (mint Banfi kimutatta, a csendélet sem „semleges" téma); a „Portré vörösekben" egy híres reneszánsz festészeti eredmény megváltozott jelentésű variálása. A továbbvitel és egyénítés legértékesebb, legszebb eredménye a „Műteremben". Valóságos tanulmánytéma az, ahogyan az örök modell rácsodálkozik vagy inkább elmereng a művész örök erőfeszítésein. „Mit tehet a költő?" — kérdezte Juhász Ferenc. Tenk gyűrűző színsávokban villódzó leányaktja a „Mit tehet a festő?" töprengése. Itt jegyezzük meg, hogy a „Küzdelem I." egy Móré-grafika kevéssé sikerült átfordítása az ecset nyelvére.

Tenk László képei között számszerint is jelentős helyet foglalnak el a portrék. A „Bartók Béla" kép Bartók sorsát kívánja megmutatni. A képzőművészeti alkotás időbeliségének problémáját feszegetve a végzetszerűség ábrázolásának zsákutcájába jut. A strukturalisták is tudják, hogy a képzőművészeti mű időbeliségének kulcsa vagy egy kivételes pillanat megragadásában, vagy az alkotás fizikai-szellemi megközelítésének sajátosságában van. Legjobban sikerült portréja a „Kati", mely vibráló vörös színfoltjaival válik élővé. (A „Matyó-nő"-t már 1972-ben láthattuk.)

Valószínűleg a franciaországi út ihlette Tenk „keresztény" képeit. Ha „A felszegezett" című kép Krisztusa már nem is számít eredeti megjelenítésnek, figyelemre méltó a puritán takarékosság és anyagszerűség — a fejek naiv szimmetriája, a barna, az arany és fekete színek levendulaszaga, időtlen nyugalma. A „Gótika és barokk" technikai tökéletlensége mellett ráadásul célját tévesztett, misztikus programképpé vált.

CSONGRÁD GALÉRIA
TISZTELETTEL MEGHÍVJA
1995. JÚNIUS 2 -ÁN 18 ÓRÁRA

TENK LÁSZLÓ

FESTŐMŰVÉSZ

"A TAVASZRÓL"

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓJÁRA

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA

KUGLER FLÓRIÁN

MOL RT. VEZÉRIGAZGATÓ-HELYETTES

MEGTEKINTHETŐ: 1995. JÚNIUS 2 - 30.

CSONGRÁD GALÉRIA, 6640 CSONGRÁD, KOSSUTH TÉR 9 - 11.

SZŰCS SÁNDOR · SZITAMŰHELY, CSONGRÁD

A Móra Ferenc Múzeum
tisztelettel meghívja Önt és Barátait
a Képtárba (Szeged, Horváth M. u. 5.)

TENK LÁSZLÓ

festőművész

kiállításának megnyitására

A tárlatot 1996. október 18-án,
pénteken du. 1/2 5 órakor

Supka Magdolna
művészettörténész
nyitja meg

F. k.: dr. Trogmayer Ottó — Officina Nyomda, Szeged

Tenk László

MEGHÍVÓ

... Nézetem szerint: a festészet mai, szétzilált állapotát egy „új reneszánsz" kor kell, hogy kövesse; mely e sok, „primitív", de részeiben hallatlan lehető-ségeket kikísérletező „izmus" eredményeit szintézisbe fogja.

Budapest. 1988. aug. 29. Tevan László

A KÉPCSARNOK
MEGHÍVJA ÖNT

TENK LÁSZLÓ

ALKOTÁSAIBÓL RENDEZETT
KIÁLLÍTÁSRA

MEGNYITJA
DR. FELEDY BALÁZS
A MŰVÉSZETI ALAP
KÉPZŐMŰVÉSZETI SZAKOSZTÁLYÁNAK
IGAZGATÓJA

1988. OKTÓBER 27-ÉN
CSÜTÖRTÖKÖN DU. 5 ÓRAKOR

MEGTEKINTHETŐ
1988. OKTÓBER 27–
NOVEMBER 5-IG

CSONTVÁRY TEREM
BUDAPEST V., VÖRÖSMARTY TÉR 1.

Fk.: Tóth Pál István

TENK LÁSZLÓ: KÉPEK, GOBELINEK, PLASZTIKÁK

CSONTVÁRY TEREM * BUDAPEST * VÖRÖSMARTY TÉR 1.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYEI MÚZEUMOK KIÁLLÍTÁSVEZETŐI

Kiadta: Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Múzeumok Igazgatósága

Felelős kiadó: Tálas László, megyei múzeumigazgató

Készült a MOL RT. nyomdaüzemében, 1000 példányban

Fotó: Szelényi László

A KIÁLLÍTÁS TÁMOGATÓI:

MOL
MAGYAR OLAJ- és GÁZIPARI
Részvénytársaság

LILLY HUNGARIA KFT.

KÖSZÖNET ÉRTE!

TENK LÁSZLÓ

Született: 1943. Nagybánya.
Iskolák: Pécs, Tatabánya, Miskolc.
Képyőművészeti Főiskola, mestere Bernáth Aurél.
Festészettel, grafikával, szobrászattal foglalkozik.
Felesége Tenk Zsóka, gobelinszövő. Három gyermekük van.
Lakóhelyük: Csillaghegy, Rózsa u. 12. 1038. Telefon: 160-92-72
Otthonukban működtetik a T-ART alapítványt és műteremgalériát.
Egyéni kiállítások: Debrecen, Nyírbátor, Nagybátony, Csurgó, Mór, Tatabánya, Nyitra, Kaposvár, Hamburg, Békásmegyer, Rüsselsheim, Tápiógyörgye, Budapest – Csók Galéria, Stúdió Galéria, Csontváry Terem, Zalaegerszeg, Hódmezővásárhely
Díjakat kapott többek között: a Hódmezővásárhelyi Őszi, a Debreceni Nyári és a Salgótarjáni Tavaszi Tárlatokon; a Szolnoki Festészeti Triennálén, a Honvédelmi Minisztérium pályázatain, Hatvanban, Békéscsabán és másutt.
Fontosabb gyűjtemények: Magyar Nemzeti Galéria, Tornyai János Múzeum, Damjanich Múzeum, Herman Ottó Múzeum, Daewo cég budapesti képviselete, Kuvaiti emír gyűjteménye, Helsinki Magyar Nagykövetség

LÁSZLÓ TENK

Biography: He was born in 1943 at Nagybánya. He finished his studies in Pécs, Tatabánya and Miskolc. He studied under Aurél Bernáth at the School of Arts. At present he lives in Budapest. His wife deals with gros point weaving.
They have three children.
Separate exhibitions: Zalaegerszeg, Debrecen, Nyírbátor, Nagybátony, Csurgó, Mór, Tatabánya, Nyitra, Kaposvár, Hamburg. In Budapest: Room Balogh Nagy, Studio Gallery, Castle Zichy, Room Csontváry Kreissparkasse, Rüsselsheim, Hódmezővásárhely
Major collections: Hungarian National Gallery, Museum János Tornyai, Museum János Damjanich, Ottó Herman Museum, Representation of Daewo Company Budapest, Collection of Kuwait Emir Kuwait, Embassy of Hungarian Republic Helsinki.

A szolnoki képzőművészeti eseményeket figyelők ismerőst köszönthetnek Tenk László festőművész személyében, aki évek óta visszatér a Szolnoki Képzőművészeti Triennálékra, ahol többször díjjal ismerték el munkásságát.

A triennálékon megismert munkái után most egy egész kiállítással lép a szolnokiak elé, az utóbbi években készült festményeivel.

Tenk László 1943-ban született Nagybányán. A Képzőművészeti Főiskolán Bernáth Aurél növendéke volt. 1969—72-ig Derkovits-ösztöndíjas. A Debreceni Művésztelepen dolgozott 1975-ig. Azóta Budapesten él.

Lírai hangvételű festményein mindig a természetből indul ki, minden érdekli környezetéből. A budai tájak esti vagy hajnali pillanatai, a táj és az ember kölcsönös viszonya. Mindennapi, sokszor látott dolgokat tanít meg nekünk másképp látni. Művei jelzések önmagáról: örömeiről vagy szorongásairól. Tájai gondolatébresztők. Tovább gondolhatók a sétáló, hazafelé tartó, úton lévő emberek történetei. Nyomon követhetők az őt festésre késztető élmények. Ez az élmény lehet egy esti út hazafelé vagy egy utazás mediterrán tájakon, egy szín, egy hangulat.

Festményein feltűnnek Spanyolország, Olaszország, Kréta tájai, emberei, történetei.

E hangulatokból, csodálatos koloritú művekből ismerheti meg Tenk Lászlót a szolnoki közönség.

Zsolnay László

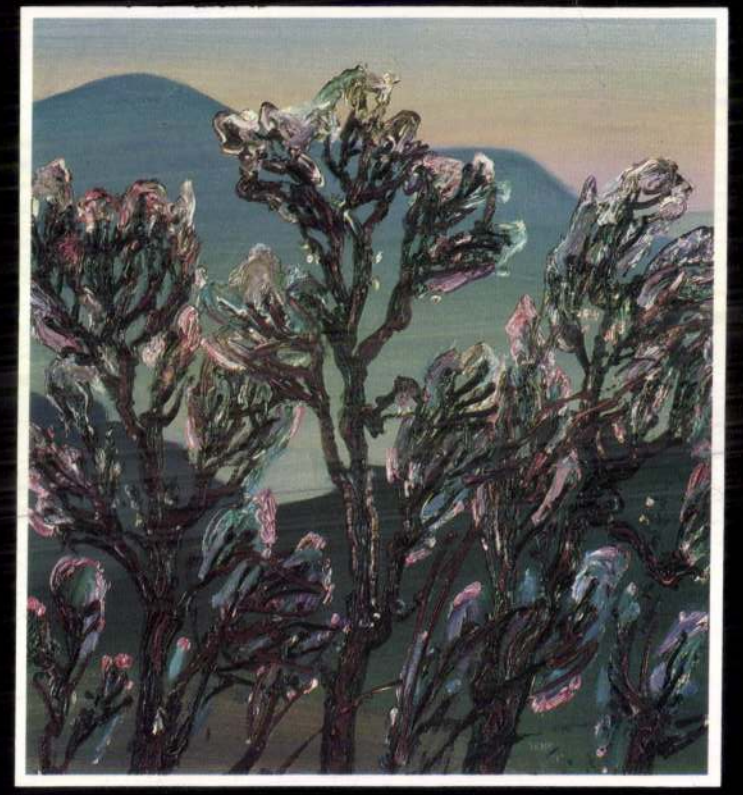

Esti mandulás

A fülke fénye

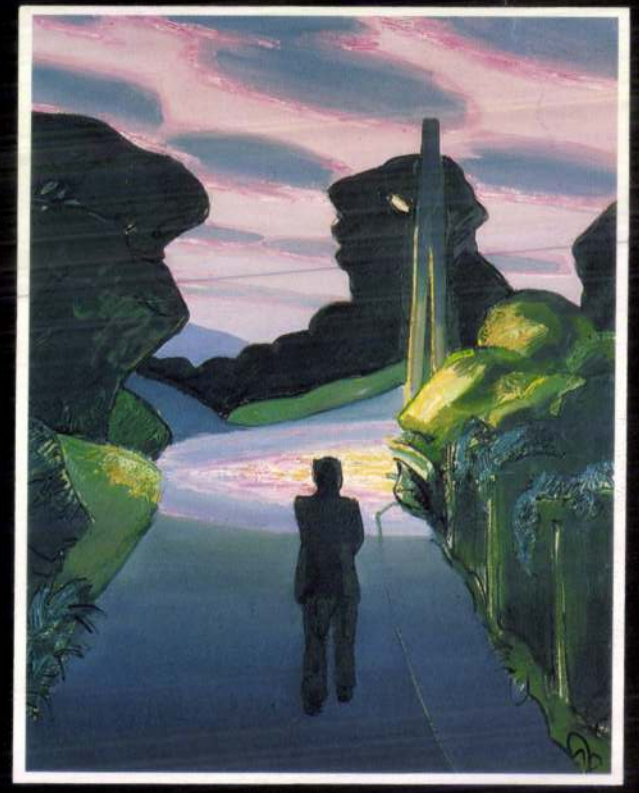

Fénykráter

SZOLNOKI GALÉRIA

1993. NOV. 7.–DEC. 19.

TENK LÁSZLÓ

A JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYEI
MÚZEUMOK IGAZGATÓSÁGA

meghívja Önt és barátait

A

SZOLNOKI GALÉRIÁBA
(Szolnok, Templom út 2.),

1993. november 7-én 11 órára,

TENK LÁSZLÓ
festőművész kiállítására

Megnyitja:
DR. SUPKA MAGDOLNA
művészettörténész

Közreműködik
a
BIRTA TRIÓ

Megtekinthető: 1993. december 19-ig,
hétfő kivételével naponta 9–17 óráig

A MOL RT. TÁMOGATÁSÁVAL

KUSZA KERT 75x62

TENK LÁSZLÓ FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSA

Tenk László 1943-ban született Nagybányán.

Főiskolai mestere Bernáth Aurél volt. 1969–72-ig Derkovits-ösztöndíjas.

1970–75-ig a Debreceni Művésztelep lakója.
Jelenleg Budapesten él.

Egyéni kiállításokat rendezett:
1966. Budapest, 1967. Zalaegerszeg, 1972. Debrecen TIT, 1973. „Bemutatjuk" sorozat keretében Hajdú-Bihar megyében, 1974. Nyírbátor, Debrecen Medgyessy-terem, Budapest Stúdió Galéria, 1976. Nagybátony, Budapest Nagy Balogh terem, 1978. Zichy-kastély, 1980. Csontváry-terem, 1981. Thermál Szálló, Mór Lamberg-kastély, Tatabánya Népház, 1982. Pécs, Nevelési Központ, 1983. Debrecen TIT, Budapest Átrium Hyott Szálloda.

Tagja az „ISTER" kiállító csoportnak.

Külföldön: Szófiában, Berlinben, Havannában, Bilbaóban és Bécsben állították már ki munkáit.

Elnyerte a KISZ és Stúdió díjait, Debrecen Város Művészeti Díját, a Honvédelmi Minisztérium pályázatainak díjait, Hódmezővásárhelyi Őszi Tárlat és a Debreceni Nyári Tárlat díját, stb.

Művei megtalálhatók múzeumokban és gyűjteményekben, valamint néhány külföldi magángyűjteményben (pl.: kuwaiti emír gyűjtemény, Edmund Reiner gyűjtemény, Boscheinen-gyűjtemény).

A festészet mellett foglalkozik gobelin tervezéssel, grafikával és szobrászattal is.

Felelős kiadó: Lukács Tivadar

8414582 MTA Sokszorosító, Budapest. F. v.: dr. Héczey Lászlóné

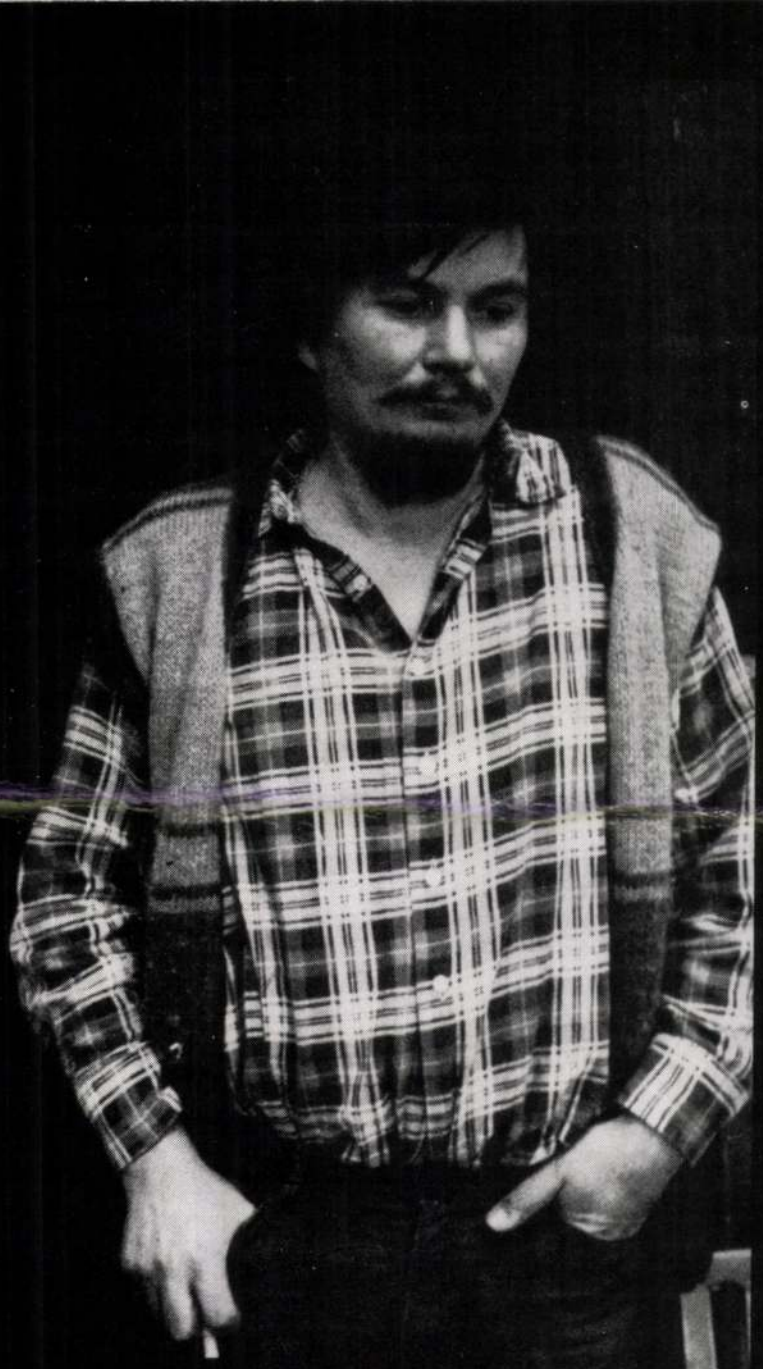

TENK LÁSZLÓ FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSA

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

TENK LÁSZLÓ

FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSÁNAK
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1984. MÁJUS 9-ÉN
SZERDÁN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA
Dr. KÖRNYEY LÁSZLÓ
A VÁROSI TANÁCS MŰVELŐDÉSI OSZTÁLY VEZETŐJE

A MEGNYITÓT KÖVETŐEN BEMUTATJUK:
MÉSZÁROS GÉZA FESTŐMŰVÉSZ KISFILMJÉT
TENK LÁSZLÓRÓL

KÉP CSAR NOK

SZŐNYI ISTVÁN TEREM
MISKOLC, SZÉCHENYI ÚT 21.

MEGTEKINTHETŐ: MÁJUS 9–19-IG

F. k.: Köteles István

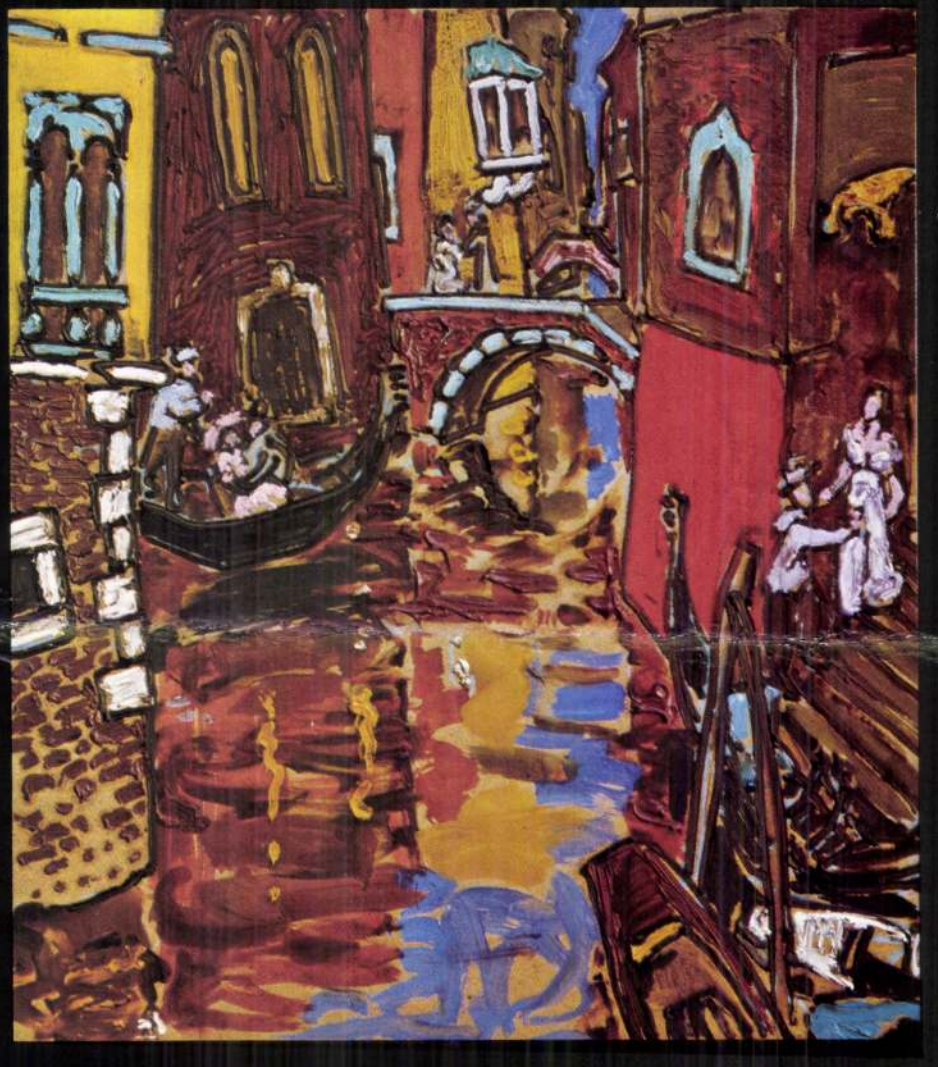

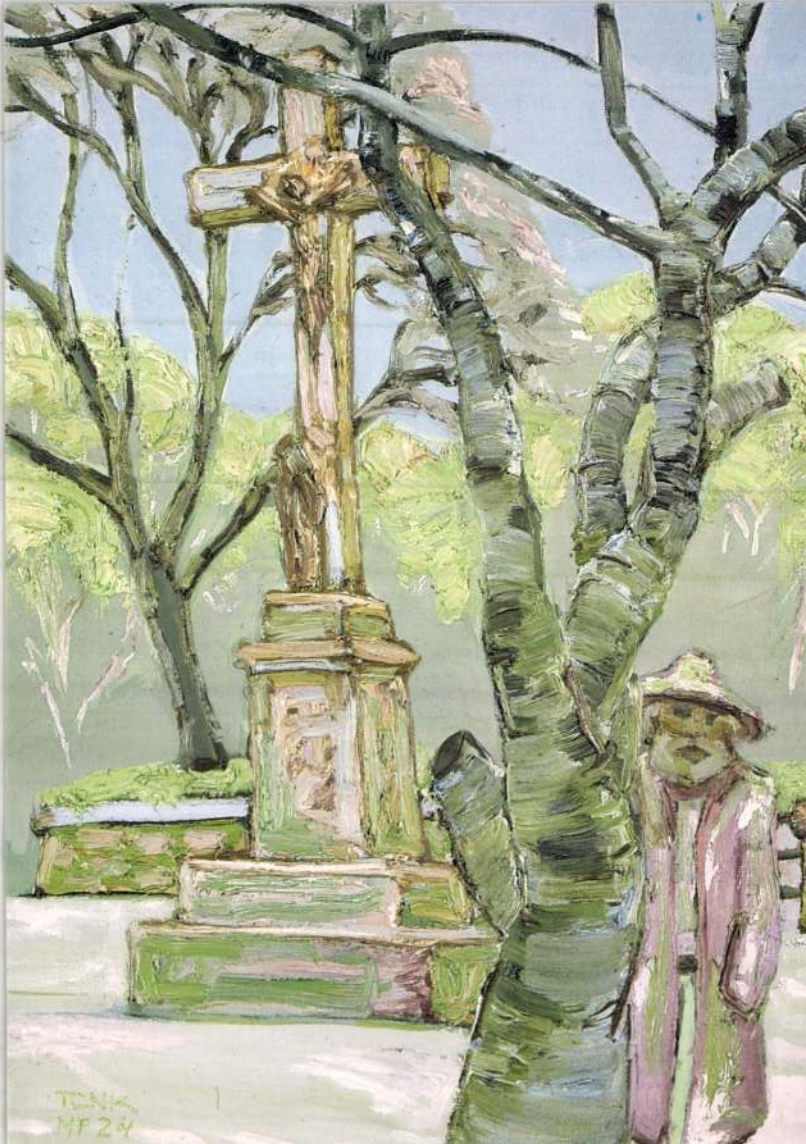
TENK
MF 24

FESZÜLET ÉS VALAKI 80 x 50 (részlet)
olaj, tempera (Fotó: Szelényi L.)

Tenk László

Egressy Béni Művelődési Központ és Könyvtár

Adresse: TENK LÁSZLÓ, 1038 Budapest
Csillaghegy, Rózsa u. 12. Tel.: 160-9272

Vasárnapi Hírek 1994. jan. 23. 9.

TENK László fotó

Lement a Nap — „Tenkeledik"

Tenk László csillaghegyi festőművész harmincnyolc képéből kiállítást rendezett Budapesten. Se több, se kevesebb, ennyi fért el a Vigadó Galéria emeleti termeiben. Vannak köztük igen nagy méretű vásznak is, amelyeknek tér kell, mert csak úgy világítanak belőlük a színek és a fények. Sugároznak.

A tárlat szakmai megnyitója, *dr. Supka Magdolna* művészettörténész mesélte el a művész egyik korábbi kiállításának bevezetésekor, hogy ismerősei, akik különben Tenk-képek gyűjtőiként művészetének nagy tisztelői, az alkony szinonimája gyanánt használják a „lement a Nap, »Tenkeledik« (esteledik)" kifejezést. Valóban, kevés magyar festő tudta és tudja úgy megfesteni a kora esti égboltot, mint Tenk László, az év- és napszakok változó fényeit. Átszellemültséget, költőiséget — no meg egy csipetnyi iróniát — lopva a való világ jeleneteibe. Tenk meditatív művész, aki elmereng egy virágzó aranyesőbokor, egy kivilágított telefonfülke látványán, és közben vele együtt mi is az elmúlásra, az életre és a halálra gondolunk, fájdalmas búcsúzásokra és örömteli visszatérésekre. Az alkotó számára, őszi szolnoki gyűjteményes kiállítása után, amely valóban reprezentálta egész eddigi életművét, ez a budapesti bemutató már nem sok szakmai tanulsággal szolgálhatott, de kiállításokat nem utolsó sorban a közönség kedvéért és kedvére rendeznek. Bízom benne, hogy ezúttal sokak örömére is.

Rideg Gábor

TENK LÁSZLÓ KÉPEI

Pécs, Kertvárosi Művelődési Központ

Tenk már pályája elején kezdett kialakítani egy jellegzetes festésmódot, amely stílusát is meghatározza. Ez ugyan nem minden előzmény nélkül való, de művészetünkben annyira jellegzetes, hogy azonnal felismerni a Tenk-képeket. Miről is van szó? Tenk László a fő színfolt-kompozíciót széles ecsettel, vékony festékkel, szinte második alapozásként viszi fel a falemezre. Az így előkészített formációkba „rajzolja bele" a részleteket, néha valóban rajzolva a tubussal, máskor meg ecsettel vagy festőkéssel rakva fel az anyagot — de mindenképpen vastagon, „pasztózusan". Ezt a festésmódot igen árnyaltan tudja alkalmazni a kemény, szinte recsegő fogalmazásmódtól a lágy, érzelmes festésig, a konstruktívtól a szecessziósig. Akik látták a budapesti Csontváry Teremben Tenk László többévi munkáját, tudják, hogy egymás mellé akasztva milyen egységes festői szellemről tettek tanúságot azok a festmények. Tenk László új képei a régebbieket is átértelmezik. Így a következő kiállításon más környezetbe kerülve a már látott képek is másként hatnak. Bizonyos, hogy a festészet kedvelőinek és ismerőinek is meglepetés, jó élmény lesz a pécsi kiállítás. *(Képünkön a Velence című festmény)*

Pogány Gábor

32. 3.

gyelmeztetni. (*Kepunkon az egyik apostol portréja*) **P. Szabó Ernő**

DÁN FORMATERVEK

Design Center, Budapest

A *Lássuk először a problémát* című kiállítás témája az a folyamat, amelynek során egy-egy új termék formája kialakul. A Dán Formatervezési Tanács által válogatott használati tárgyak (fénymérő, kilincs, műanyag keverőtál-sorozat, szabadtéri játékszer, termosz, fotelgörgő, LEGO-építőkocka, hajócsavar és speciális konténerlakat) példáján plasztikus-

kulcsszám, megnevezés:

havi törv. munkaidőnek meg

3. A dijazás számitásánál alapulvett mun

4. A jogviszony tartama:

5. A feladat irányitója:

6. A szerződéshez szükséges előzetes en

A kifizetésre kerülő dijból progressziv jö levonásra.

Budapest, 197.....

.....

megbizott

HORIZONT

BODA ISTVÁN

Szellemi jutalomjáték

Nálunk, ha jól sejtem, legjobb „újság"-üzlet a műsorkészítés. A rádió- és a televízióprogram olyan csemege, amellyel mindig csalogatni lehet az érdeklődés „Muci paripáját". Pláne, hogy a műholdak is öntik a maguk kínálatát, hát ugyancsak megnő az ázsiója az efféle sajtóterméknek. Nem véletlen, hogy a példányszámrekordot az ebbe a típusba tartozó hetilap tartja. Millió felett van. Hálás is az olvasóinak. Gálánsan szórja az ajándékokat. Nyereményözön zúdul a hűségesekre. (Jómagam még nem kerültem sorra, de nem adom fel. Reménykedem.)

Régi és egészen megrögzött vásárló lévén azonban mégsem ez tűnik fel leginkább kedvenc színeseimet forgatván. A Telemagazinok „sztárfotóin" merengve csinálok némi statisztikát. Ha jól figyeltem, a legutóbbi időkig szinte kizárólagosan külföldi nagyságok uralták a terepet. Az amerikai toplistások természetesen szorítottak mindenkit háttérbe, bár hellyel-közzel egyéb csillagok is helyt kaptak a kivételezett oldalon. Magyar viszont egy sem. Már éppen dünnyögni kezdtem, amikor az RTV egyszer csak megtörte a jeget. Frajt Editnek sikerült, ami előtte szinte senkinek. Volt persze az ő megjelenésének egy rendkívüli apropója. Rövid lett a haja. A Szomszédokban megszokott frizura odalett. Az olló belevágott a sűrűjébe. Viszont, miként tudjuk: Párizs megért egy misét. Az ötlet meg egy remek szenzációt.

Később – legutóbb – aztán egy „debreceni" is követte a megdicsőülésben. Eszenyi Enikő is kitüntetésre érdemesült. Hál' istennek. S ezt nemcsak azért mondom, mert „hazapárti" vagyok, hanem, mert úgy tartom természetesnek, hogy a napfény süsse a mi rétünket is. Annyi sok szép és jó színésznőnk van, tehetséges férfikarakterünk, hogy igazán nem vétek, ha nekik is kijár egy kis nyilvánosság. Gondolom, az amerikai magazinok nem igen tudják, hogy mi fán terem Magyarország, s azt meg az átlagérdeklődő el se tudja képzelni, hogy a világnak ebben a zugában van művészet, színház, s nem is akármilyen színvonalon. Mostanság persze ezt magunk előtt is bizonygatnunk kell, hisz a kulturális kormányzat nem dobálja utánuk a pénzt, hogy itt van, csináljatok már egy jó kis teátrumot. Anélkül pedig még a művészet se nagyon létezik.

Szóval, örülök, hogy az RTV legalább így, a maga módján szponzorálja az arra érdemeseket. Igaz, ez anyagilag nem sokat hoz a konyhára, ám a néző valahogy mégis gazdagabb lesz. Amolyan szellemi jutalomjátékot kap kedvencei sokoldalúságából. Mert egy kis országban igencsak nagy színésznek kell lennie annak, aki a maradandóságra valót is ki akarja koplalni magának.

NOTESZLAP

VITÉZ FERENC

Szerelem és politika

Mindkettőről beszélni közhely. Hülyeség. Mondják azok, akik már, még vagy éppen nem szerelmesek, illetve politikusok. A két szó összekapcsolása sem igen szerencsés, mert az ember sikamlóssá tanított hátsó gondolataiban felmerülhet a politikusok szerelmi életében való guberálás ötlete.

Most azonban szó sincs erről. Egyszerűen csak arra kell gondolni, hogy míg az utóbbit alig, a szerelmet sokkal jobban lehet szépen is csinálni. Persze előfordulhat, hogy csak rosszul betanult kárpát-európai kultúránk mondatja ezt, s a korábbi megállapítás azonnal meg is vétózható: mind a politika, mind a szerelem terén kulturálatlan nemzet vagyunk.

S ha fontossági sorrendet kívánunk, legyen hát akkor előbb a szerelem. Abban is benne van a politika. Az apolitika. A szerelmes ember mindent szépnek lát, s akár még olyan „vad" dolgokra is vetemedik, hogy Nietzschét olvas. Nyáron. Merő képtelenség, de hát Ámor megszállottainál hiába is keresnénk logikát. Kinyitja a könyvet. „Éj vagyon: íme hangosabb a szava minden szökőkútnak" – imigyen fogan és szól Az éjjeli ének. Majd később: „Az az én szegénységem, hogy kezem sohasem piheni ki az ajándékozást." Csak szeret, de nem kap belőle vissza semmit.

És e nemzet, ki csak úgy tesz, mintha szeretne, mintha szeretné önmagát? Lehet, hogy az lenne a legjobb, ha ebben az országban mindenki szerelmes lenne? Akkor talán szebb lenne a politika is?

Tenk László igazi „mestere" a 20. század

Az avantgárd énünk mindig megvívja bennünk a harcát a hagyományos énünkkel

ARANY LAJOS

Debrecen (HBN) – A XII. debreceni országos nyári tárlaton megyeszékhelyünk önkormányzatának egyik díját Tenk László vehette át. A művésztől a megnyitó után mindenekelőtt rövid bemutatkozást kértünk.

– Képzőművész vagyok. Festészettel, szobrászattal, gobelintervezéssel foglalkozom. Budapesten élek. A Magyar alkotóművészek alapítvány s egy másik kortárs művészeti alapítvány, a T-art kurátora vagyok.

– *A nyári tárlatot a megnyitó úgy értékelte – magam is így gondolom –, hogy keresztmetszete az a kortárs képzőművészetnek. Egyetért ezzel a minősítéssel?*

– Mint részben Debrecenből elszármazott alkotó, a városról csak elfogultan tudok nyilatkozni; a tárlat jelentőségét nagyra tartom, történetét régóta figyelemmel kísérem. Színvonalas, nívóra törekvő kiállításnak tartom, olyannak, amely stíluskategóriáktól függetlenül igyekszik valóban keresztmetszetét nyújtani a mai művészetnek.

– *Mit takar a „részben Debrecenből elszármazott" megjelölés?*

– A debreceni művésztelep alapításakor az első beköltöző lakó én voltam. Öt évig itt éltem. Innen indultak első kísérleteim az országos megjelenésre. Debreceniként kaptam a legelső díjaimat. Egy korábbi nyári tárlaton voltam már díjazott. Így nekem ez kicsit visszatérés is.

– *A hajdúszoboszlói kulturális közösség szellemi mindenese nemrég azt nyilatkozta: többek között azért iparkodik a vidék is rendszeres bemutatkozási lehetőséget teremteni a mai alkotóknak, mert országosan – a fővárosban is – hiánycikk a kortárs művészeti múzeum.*

– Így igaz. Bárki mondta: szívemből beszélt. A T-art alapítványt – egy kortárs művészeti gyűjtemény létrehozására – pontosan e hiány szülte. Mert valóban: Budapesten és vidéken sincs átfogó képzőművészeti gyűjtemény, tehát a közönségnek nincs módja arra, hogy megismerje a vele egy időben élő alkotók munkásságát. Ha pedig nincs erre lehetősége, nem alakul ki a saját ízlése, nem tud maga dönteni, hogy ez tetszik, amaz nem tetszik; nem válik belőle közönség, s majdan vásárló sem.

– *A nyári és őszi tárlat, a teremtődő kisgaléria mint bemutatkozási alkalmak vajon mennyire tudják pótolni e hiányzó múzeum létét?*

Tenk László: Kisgyerekkortól együtt kellene élni a művészettel

– A hiánypótlás igénye adott bennük, de nem tudják pótolni. Az állandó galériák és gyűjtemények működtetése azért nagyon fontos, hogy gyerekkortól kezdve folyamatosan lehetőség legyen együtt élni a művészettel, s oda-vissza állandó legyen a művész és közönség kontaktusa. Így természetesebb kapcsolat épülne ki az alkotók és a befogadók között.

– *Kit tart a mesterének? S bár tudom, lehetetlen és értelmetlen a ma művészét kategóriákba szuszakolni – Prokrusztész-ágy lenne az –, milyen irányzat(ok)hoz érzi közel az alkotótevékenységét?*

– A mesterem a 20. század... S a 20. század nagy mesterei szinte mind. Ma már lehetetlen egyetlen irányzathoz elkötelezett művészetet létrehozni, hiszen az irányzatok végigpróbálták a lehetségest és a lehetetlent egyaránt. Minden volt és van, egyedül az nincs még, amit majd az egyes művész fog kitalálni, annak alapján, amit csak ő élt meg – az én élményeim csak számomra vannak. Az embernek elsősorban önmagára kell figyelnie, a világot is önmagán keresztül nézi. S így létrehozhat valami olyat, ami még nem volt. Erre a „nem voltra" készül minden művész. Mindezzel együtt is volt mesterem: Bernáth Aurél növendéke voltam a főiskolán, s még utána is dolgoztam néhány évig vele. A stílusjegyeim vagy az általam levont közvetlen szakmai tanulságok nem tőle származnak, de a legtöbb, amit e szakmában emberileg kaptam, azt tőle kaptam.

– *A mai képzőművészet – tekintsünk csak régiónk nemzetközi festőtanyáira, a hortobágyi alkotótáborra vagy a böszörményi művésztelepre – mintha kezdene visszatérni a magyar és európai hagyományokhoz, azok legértékesebb vonulataihoz, s nemigen járja tovább az avantgardista vagy a pop-art utat; mintha a hagyományos értékek újraértékelésére, modern köntösbe öltöztetésére látszana törekedni.*

– Van igaza ebben, de valahol a kettő közt látom az igazságot. A képzőművészet – egyáltalán a művészet – fő célja az élménykifejezés.

Ahány ember, annyiféle megélt élet, életsors, világlátás s annyiféle kifejezés kell, mellyel mindez jól megmutatható. A művészet eredendő lényege a sokféleség. S a közönség minden tagja más dologban ismer magára. Az avantgárdot nem tudom elszakítani a hagyománytól, mert egyik se létezik a másik nélkül. Nincs olyan avantgárd, ami legalább egy csipetnyi hagyományt ne hordozna, és nincs olyan igazi, hagyományra épülő művészet, hogy ne találna valami újat.

– *Ezzel, ugye, a saját munkáit is jellemezte?*

– Remélem... Erősen kötődöm a hagyományokhoz, de nem tartom magam egyetlen tradícióhoz lekötött embernek. Az élet a példa: a szülő és gyerek különbözőségét hangsúlyozni: avantgárd szemlélet; ha valaki azt mondja, hogy csak azt ismeri el magából, ami benne a szülőktől ered, az hagyományhoz lekötöttség – a kettő egységét, az öröklött és az újonnan szerzett dolgaim egységét, a kettő középútját tartom magamra jellemzőnek. Amint az élet, a művészet is a kettő között van.

Bennünk is megharcol mindig az avantgárd énünk a hagyományos énünkkel.

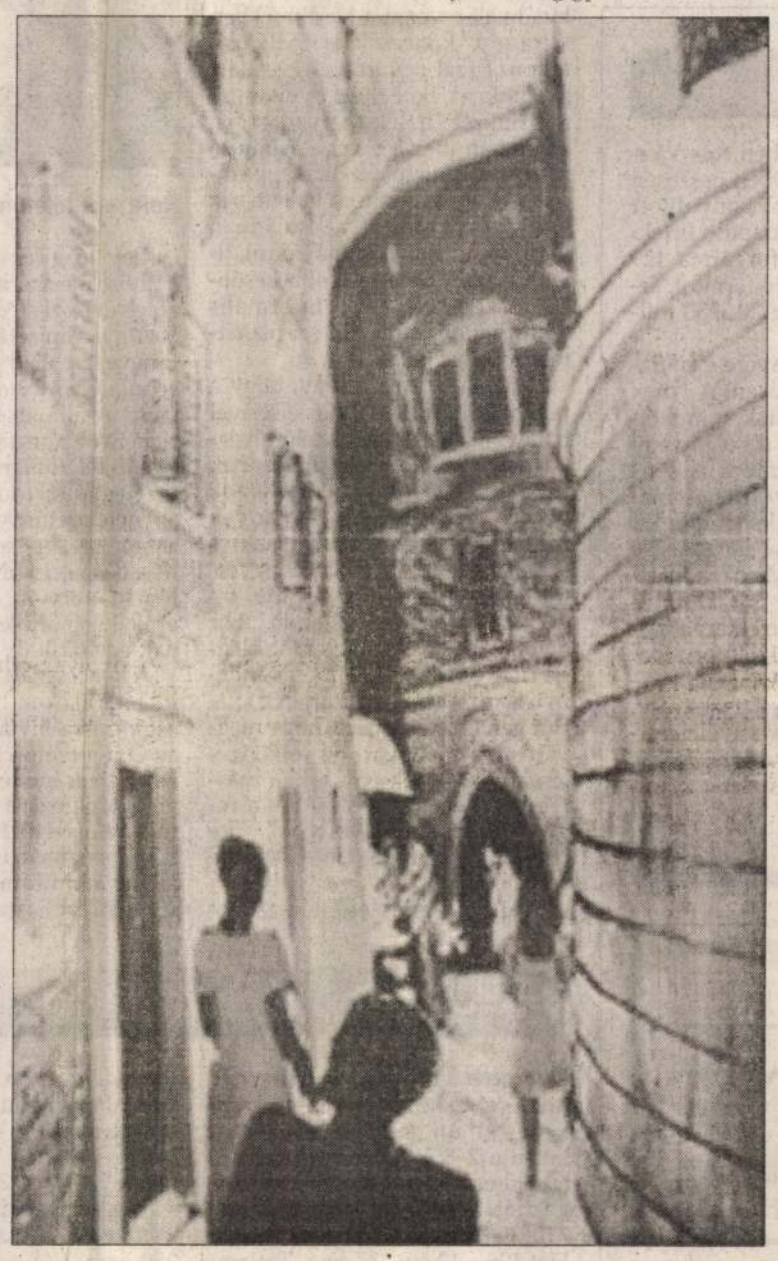

Fényes sikátor Fotók: Horváth Katalin

Egy tanulóra olykor fél négyzetméter jut

Nehéz körülmények az alsójózsai iskolában: pincébe szorul a technikaóra

SALGA ATTILA

Debrecen, Józsa (HBN) – Megszokásból az 1955-ben átadott alsójózsai általános iskolát még most is újnak nevezik, így különböztetik meg az 1928-ban létesült régi épülettől, amelyben három tanterem, egy szolgálati lakásból átalakított kis osztály és a menza kapott helyet. Az új iskolában tizenegy, egy másik épületben még egy tanteremben folyt az oktatás.

– *Gondolom, 315 tanulóra 16 tanterem ugyan nem túl sok, de átlagosan, mondjuk, 26 diákot számolva egy osztályban, elegendőnek tűnik.*

Dalmi Ilona igazgató és helyettese, Danku Attila nem ért egyet.

D. I.: – Az új iskolát 1967-ben úgy „bővítették" két szükségtanteremmel, hogy a gyerekek életteréből, a földszinti folyosóból vettek el 70 négyzetmétert. Azóta a tantermek ajtaja kifelé, az alig több mint egy méter széles „közlekedőre" nyílik. Külön épületben, a volt tornateremben is tanítunk, ahol még WC sincs. A technikaórákat a pincében tartjuk. Az ottani körülményekre jellemző, hogy a tisztiorvosi szolgálattól minden évben külön engedélyt kell kérni. Ha a 16-20 négyzetméteres osztálytermekben tízen-tizenhatan zsúfolódnak, a lélegzetvétel is nehéz. A könyvtárunkat különálló, egykori szolgálati lakásban kellett elhelyeznünk.

Egy kilométerre az ebéd

D. A.: – Vannak osztályok, ahol egy-egy padsorból csak úgy tudnak kimenni a gyerekek a táblához, ha a szomszéd feláll, és helyet csinál. Az iskolában csak egy normális szertár van, az összes többi szemléltetőeszközt, felszerelést – a térképektől, a lombikoktól kezdve az írásvetítőig – a tanáriban tartjuk, ahol az iskolatitkár is dolgozik. A harmadik-nyolcadik osztályos gyerekek a több mint egy kilométerre lévő menzára járnak ebédelni. Az új iskola kapusszobája raktár és személyzeti öltöző.

– *Hogyan lehet ilyen körülmények között megfelelő oktatási feltételeket teremteni?*

D. I.: – Költői kérdés. Ha az új iskolában tanuló 3–8. osztályt összehívjuk, vagy télen az óraközi szünetet az első emeleti folyosón töltik, fél négyzetméter jut egy gyerekre! A debreceni önkormányzat beruházási és üzemeltetési irodája a szerény lehetőségekhez képest mindig támogatott bennünket. Az 1991 decemberében 15 millió forintos költséggel felépített tornatermünk minden igényt kielégít. Maximálisan kihasználjuk; a „konzervdoboz" ellensúlyozására heti három helyett négy testnevelésórát tartunk, van karate, néptánc, aerobic, sportkör.

Saját tankönyv

– *A modern tornatermen kívül tehát mindenre panaszkodnak.*

D. A.: – Én ezt inkább szomorú tényáradatnak nevezném. Az elmondottak ellenére iskolánkban teljes a szakos ellátottság, a gyerekek részt vesznek a városi és a megyei tanulmányi versenyeken. Ebben az évben a zeneművészeti főiskola hallgatói öt alkalommal adtak hangversenyt a tornateremben; környezetvédelmi és kulturális kört alakítottunk. 7. és 8. osztályban a fakultáción németül és angolul tanulhatnak a gyerekek, de szabadon választható a színjátszás, a képzőművészet, a művészettörténet, a gitár, a furulya. Számítástechnikai fakultációnk is van, de 15 négyzetméteres terembe öt gépet kellett bezsúfolni. Magyarországon valószínűleg elsőként saját tankönyvből oktatjuk településünk történetét.

D. I.: – A tisztiorvosi szolgálat jegyzőkönyvei bizonyítják, hogy az új iskola korszerűtlen. Nem hiszem, hogy egy 50-60 milliós új épületszárny megépítésére lenne elég pénze az önkormányzatnak, ezért emeletráépítési szándékukkal jelentkeztünk már több alkalommal. Becslések szerint ez „csak" 12-14 milliójba kerülne, s minél előbb elkezdik, annál „olcsóbb". Hamarosan indul a tíz évfolyamos iskola. A szülők is biztosan segítenének az építkezésben, mert a korszerűsítés után nem kellene azon törni a fejüket, melyik debreceni iskolába írassák át a gyerekeiket.

Tenk László

Attali lemond a 220 ezer dollárról

London (MTI) – Jacques Attali, az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank (EBRD) viharos körülmények között távozott elnöke levélben értesítette a bank elnökségét, hogy nem tart igényt arra a 147 ezer fontra (220 500 dollárra), amely elnöki mivolta révén egyszeri kiutalásként megillette – adta hírül az AFP a londoni Finacial Times-ra hivatkozva. A lap szerint a szóban forgó összeget két évvel ezelőtt állapították meg és azóta emelték is. Az adó alól mentes 147 ezer font Attali akkori egy évi illetményének felelt meg, s rendes fizetésétől függetlenül járt volna neki, de most lemondott róla. A Financial Times értesülése szerint Ann Wibble, az EBRD igazgató tanácsának elnöke, svéd pénzügyminiszter asszony válaszlevelet fogalmaz Attali levelére, s a bank vizsgálóbizottságának jelentése alapján „reklamációkkal" állnának elő pénzügyi vonatkozásban. Ha csak Attali maradéktalanul vissza nem fizetné tartozásait.

ÁRFOLYAMOK

Budapest (MTI) – A kis tételben folyó kereskedéstől eltekintve 76 üzletben összesen 67,5720 millió forint forgalmat bonyolított le árfolyamértéken tegnap a Budapesti Értékpapírtőzsde. A részvények forgalma (29 kötés) névértéken 17,6100 millió forintot, árfolyamértéken számolva pedig 20,2230 millió forintot tett ki.

A Dunaholding Rt. részvényére egy üzletet kötöttek, 16 000 forintos áron. A Fotex Rt. papírjára két kötést realizáltak, mindkettőt 237 forinton. Az IBUSZ Rt. részvény egy üzletben szerepelt, 1200 forinton. A Pick Szeged Rt. papírjára két üzlet született, mindkettő 1950 forintos áron. A Zalakerámia Rt. papírja két üzletben forgott, napi átlagára 780 forint volt. A Csemege Julius-Meinl Rt. részvénye egy alkalommal kelt el, 11 000 forintos áron. Egy kötés történt a Szövetkezeti Sörgyár Rt., Martfű részvényére, 1150 forinton. A Skála-Coop Rt. „S" részvényére 11 adásvétel relizálódott, napi átlagára 1042 forint volt. A Skála-Coop Rt. „T" részvénye nyolc esetben talált vevőre, napi átlagára 1364 forint. A CA Befektetési Alapra egy üzletet kötöttek, 9500 forinton.

Kárpótlási jegy

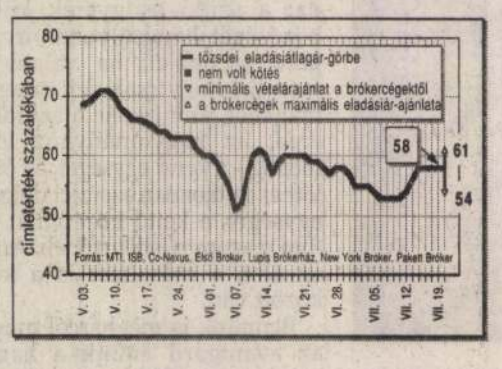

Tőzsde

INDEX július 19-én: 733,67, –7,76 pont.

Hivatalos árfolyamok

Érvényben: 1993. július 19.

Pénznem	VALUTA Vétel	VALUTA Eladás	DEVIZA Vétel	DEVIZA Eladás
Angol font	140,39	143,19	141,68	142,38
Ausztrál dollár	63,83	65,07	64,36	64,66
Belga frank*	265,38	270,04	268,60	269,76
Dán korona	14,05	14,31	14,32	14,38
Finn márka	16,33	16,73	16,44	16,54
Francia frank	16,18	16,46	16,28	16,36
Görög drachma*	40,11	40,95	–	–
Holland forint	49,00	49,86	49,31	49,53
Ír font	133,13	135,73	134,02	134,66
Japán jen*	87,86	89,06	88,38	88,68
Kanadai dollár	73,72	75,12	74,35	74,69
Kuvaiti dinár	312,90	318,40	315,05	316,43
Német márka	55,23	56,19	55,49	55,73
Norvég korona	12,94	13,18	13,02	13,08
Olasz líra**	59,64	60,92	60,03	60,35
Osztrák schilling*	785,25	798,85	789,07	792,47
Portugál escudo*	56,69	57,79	57,23	57,51
Spanyol pezeta*	69,80	71,32	70,84	71,22
Svájci frank	62,82	63,90	63,05	63,33
Tr.és cl.-rubel	–	–	27,43	27,57
Svéd korona	11,86	12,12	11,97	12,03
USA-dollár	94,42	95,98	95,09	95,49
ECU (Közös Piac)	107,36	109,32	108,00	108,50

A megadott számok 1 egységre értendők, forintban.
* 100 egység, ** 1000 egység

Telefontársaságok: „Végre megnyugodhatunk"

A Hajdúságban már megkezdődött a hálózatfejlesztési munkák előkészítése

HORVÁTH ÁRPÁD

Debrecen (HBN) – **„A magunk részéről nehezményezzük, hogy az illetékes hivatalok nem juttatták el hozzánk a koncessziós pályázatok szabályozására vonatkozó készülő terveket, annak ellenére, hogy úgy gondoljuk, véleményünkkel komoly szakmai segítséget nyújthattunk volna a rendeletalkotók munkájához." Egyebek mellett ezt állapították meg az önkormányzati telefontársaságok fóruma (ÖTF) ülésén, amelyet a beretytyóújfalui városházán rendeztek a múlt héten csütörtökön.**

Korszerű telefonokból nincs hiány a piacon. Már csak vonal kellene... Fotó: Napló-archívum

A távközlésről szóló törvény hatályba lépésével egyidőben, július elsején járt le annak a határideje, ameddig a regionális telefontársaságok jelezhették: részt kívánnak-e venni a későbbiekben kiírandó koncessziós pályázatokon. Ezzel együtt az egyes társaságoknak be kellett nyújtaniuk a konkrét üzleti terveiket is, amelyben már a megvalósítandó műszaki megoldásokat, paramétereket is rögzíteni kellett. Az ÖTF ülésén ehhez kapcsolódóan kiderült: a készülő rendeletről, illetve annak tervezetéről a későbbi résztvevők csak informális csatornákon keresztül szerezhettek információkat.

Ugyanakkor az a tény, hogy a távközlési törvény július elsejével hatályba lépett, komoly előrehaladásnak tekinthető, ugyanis ennek tudatában a telefontársaságok végre megkezdhetik a tervek megalapozását, a korábbi részletes számítások pontosítását, és egyúttal hozzáláthatnak a későbbi teendők programozásához is. „Bár a vonatkozó rendeletek még eléggé hiányosak, végre mégis megnyugodhatunk, mert a jelek szerint van lehetőség arra, hogy megvalósítsuk azokat az elképzeléseket, amelyek érdekében másfél évvel ezelőtt létrejöttek a regionális telefontársaságok" – jelentette ki Karalyos Géza, az ÖTF soros elnöke.

A 18 hazai telefontársaságot összefogó érdekvédelmi szervezet képviselője szerint az a folyamat, amelyet Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Minisztérium az újonnan kinevezett első embere, Schamschula György elindított, „felkavarta az állóvizet, és visszaadta a reményt az ország több mint felét lefedő telefontársaságoknak". Az ÖTF egyúttal szorgalmazza, hogy az illetékes tárcával fűzzék szorosabbra a kapcsolatokat; kölcsönösen ismerjék meg egymás problémáit, terveit, érdekeit, hiszen ezáltal komoly segítséget nyújthatnak egymásnak.

A koncessziós pályázat esélyeit illetően három esetleges feszültségforrásra hívták fel a figyelmet az ÖTF vezetői. Egyfelől nagy bizonytalanságot okoz az üzleti tervek kidolgozása során, hogy számos, alapvető fontosságú paraméter még nem ismeretes. Ugyanakkor rámutatnak a Matáv Rt. részéről tapasztalható, a verseny tisztaságát veszélyeztető tendenciákra, jelesül, hogy a Matáv az utóbbi időben a törvény által előírt úgynevezett kötelező tartalékok terhére kezdett hálózatfejlesztésbe. Ez azért veszélyes, mert a koncessziót elnyerő pályázóra pluszterhet ró a későbbiekben, hogy ezeket a tartalékokat újra feltöltse. A harmadik megállapítás arra vonatkozott, hogy mivel a távközlési hálózat rekonstrukciójának a finanszírozását jószerével csak a szolgáltatási jog megszerzésével és megtartásával lehet elképzelni, ezért a telefontársaságoknak feltétlenül szükségük van a koncesszió elnyerésére is.

Jó jel viszont, hogy az utóbbi időben megjelentek a piacon pénzügyi befektető cégek is, amelyek a szakmai partnerekkel együtt igen komoly gazdasági és technikai hátteret nyújthatnak a társaságoknak. Hogy pontosan milyen befektetőkről van szó, azt egyelőre üzleti titokként kezelik, azt viszont tudni lehet, hogy olyan nemzetközileg ismert cégek, bankok is megtalálhatók közöttük, mint például a US West, a Nokia, a US Telecom, illetve a Nomura, a Daiwa és az IFC.

Érdekes jelenség, hogy több magyarországi telefontársaság is amerikai érdekeltség alá került, ami annak köszönhető, hogy megkezdődött az egyes társaságok tulajdonrészeinek adásvétele. A névérték fölötti árfolyamon lebonyolított tranzakciók során egyre több pakettet szereznek meg USA-beli befektetők.

Hogy a konkrét hálózatfejlesztési munkák mikor kezdődnek, azt egyelőre még nem lehet tudni. Az viszont mindenképpen reményt keltő, hogy a megyénk északi felén tevékenykedő Hajdútel Rt. már hozzálátott az építés előkészítéséhez.

AUTÓPIAC

Debrecen (HBN) – A Full használtautó-kereskedés és bontó Mikepércsi úti telepén az elmúlt héten a 2–8 év közötti Daciák 80 és 190 ezer forint között cseréltek gazdát. Egyéb eladásaik: Lada 21061 – 10 év – 53 ezer, Polski Fiat 126 – 12 év – 37 ezer, Trabant 601 – 12 év – 34 ezer, Tudor zárt áruszállító dízel – 11 év – 75 ezer, Skoda 120 – 12 év – 80 ezer, Babetta – 15 év – 9500, Simson S51 – 4 év – 35 ezer, Babetta – 10 év – 12 500, Simson 250 – 32 év – 35 ezer és MZ TS 250 – 10 év – 14 ezer forint. A Debreceni ÁFÉSZ Balmazújvárosi úti használtgépjármű-értékesítő telepén ugyanezen időszakban 17 üzlet köttetett. Ezek: Polski Fiat 126 – 3 év – 115 ezer, Lada 2105 – 10 év – 80 ezer, Volga – 10 év – 100 ezer, Volga – 6 év – 220 ezer, ZUK platós – 6 év – 77 ezer, Polski Fiat 1500 – 4 év – 120 ezer, Ifa szippantó – 8 év – 250 ezer, IFA autódaru – 6 év – 230 ezer, pótkocsi 6 tonnás – 8 év – 100 ezer, pótkocsi billenős 5 tonnás – 20 év – 40 ezer, Polski Fiat 126 – 8 év – 55 ezer, Datsun Nissan – 11 év – 108 ezer, Renault 5 – 12 év – 88 ezer, Trabant 1.1 – 2 és fél éves – 180 ezer, Dacia TLX – 3 év – 155 ezer, Dacia TX – 6 év – 92 ezer és Simson B51 – 4 év – 26 ezer forint.

Devizaszámlák – stagnálás

Budapest (MTI) – **Az első fél évben – dollárban számolva – nem növekedtek a lakossági devizaszámlák. Az értékük, akárcsak az elmúlt év végén, jelenleg is mintegy 1,8 milliárd dollár.**

A Magyar Nemzeti Bankban elmondták, hogy az idén – forintban számolva – 20 milliárddal emelkedett a számlák értéke, e változás azonban elsősorban a leértékelésekből, az időarányos kamatokból és a dollár drágulásából származik.

Június végén 171,8 milliárd forintot kezeltek a lakossági devizaszámlákon, míg 1992 decemberének végén 151,8 milliárdot.

Lakossági devizaszámlát már 19 pénzintézetnél vezetnek, ebből együttesen több mint 140 milliárd forintnyit az OTP-nél, az Ibusznál, a Magyar Hitelbanknál és a Külkereskedelmi Banknál.

Német bérek befagyasztása

Bonn (MTI) – A német ipari körök két vezető egyénisége azt javasolta a kormánynak, hogy jövőre fagyassza be a béreket az idei szinten, és hosszabbítsa meg a munkaidőt – jelentette a Reuter Bonnból. A Bild am Sonntag vasárnapi számában megjelent interjújában Hans Peter Stihl, a német kereskedelmi kamara elnöke elmondta, hogy csak ezzel fordíthatják vissza a kedvezőtlen folyamatokat és lendíthetik fel a gazdasági életet.

A debreceni autógáztöltő-állomáson egyelőre napi 10-12 jármű fordul meg Fotó: Iklódy János

Töltőállomás gázautóknak

Debrecen (HBN – P. A.) – A hazai gázautózás meghonosításában úttörő szerepre vállalkozó Gasautohíd Kft. hétfőn nyitotta meg a keleti országrész első autógáztöltő-állomását a Hajdú Volán Rt. Balmazújvárosi úti telepén. Mint Hajdú András, a kft. igazgatója tegnapi sajtótájékoztatóján elmondta, a kétmillió forintos költséggel kialakított telepen egy ötezer literes föld feletti tartályból kútoszlopon keresztül jut el a propán-bután gáz a gépkocsik üzemanyagtartályába.

A debreceni székhelyű társaság egyébként a gáztöltési lehetőség megteremtése mellett gázautó-szerelő szakemberek képzésével, a gázautókhoz szükséges alkatrészek beszerzésével és értékesítésével, illetve a járművek gázüzemre történő átalakításával is foglalkozik. A nálunk ma még szokatlan üzemmód gazdaságosságáról az igazgató elmondta: „Egy liter folyékony gáz a motor hajtásában 1,2 liter benzinnek felel meg. Ebből kiszámítható, hogy aki gázzal közlekedik, minden liter benzin árából 25-30 forintot takaríthat meg..."

KITEKINTŐ

● Kína nemzetközi pályázatot ír ki szeptemberben bankrendszerének komputerizálására. A tervek szerint egységes országos számítógépes hálózatnak kell felváltania a jelenlegi elavult, „kézi" adatfeldolgozáson és postai utalványozáson alapuló rendszert, melyben az átutalás egy hónapig is elhúzódik, és a nehézkes művelet idejére sok milliárd jüan kikerül a gazdaság vérkeringéséből.

SZÜLETETT: 1943. NAGYBÁNYA
1961–1966 KÉPZŐMŰVÉSZETI FŐISKOLA
MESTERE BERNÁTH AURÉL
1969–1972 DERKOVITS ÖSZTÖNDÍJ
1970–1975 DEBRECENI MŰVÉSZTELEP TAGJA

JELENLEG BUDAPESTEN ÉL, A FESTÉSZET MELLETT GOBELIN TERVEZÉSSEL, GRAFIKÁVAL ÉS SZOBRÁSZATTAL IS FOGLALKOZIK.

EGYÉNI KIÁLLÍTÁSAI:

1967 ZALAEGERSZEG
1972 TIT, DEBRECEN
1974 MÚZEUM, NYÍRBÁTOR
1975 MEDGYESSY TEREM, DEBRECEN
STÚDIÓ GALÉRIA, BUDAPEST
1976 NAGYBÁTONY
NAGY-BALOGH TEREM, BUDAPEST
1978 ZICHY KASTÉLY, BUDAPEST
1980 CSONTVÁRY TEREM, BUDAPEST
1981 THERMAL HOTEL, BUDAPEST
LAMBERG KASTÉLY, MÓR
NÉPHÁZ, TATABÁNYA
1982 NEVELÉSI KÖZPONT, PÉCS
1983 TIT, DEBRECEN
ÁTRIUM HYATT HOTEL, BUDAPEST
1984 SZŐNYI TEREM, MISKOLC
ÁTRIUM HYATT HOTEL, BUDAPEST
1985 HAZAFIAS NÉPFRONT VI. KER. BIZOTTSÁGA
1986 BOLGÁR KULTÚRA, BUDAPEST

A HAZAI TÁRLATOKON KÍVÜL MUNKÁI SIKERREL SZEREPELTEK LENGYELORSZÁGBAN, ROMÁNIÁBAN, OLASZORSZÁGBAN, MINDKÉT NÉMETORSZÁGBAN, KUBÁBAN, BULGÁRIÁBAN, AUSZTRIÁBAN ÉS SPANYOLORSZÁGBAN IS.

A MÚLT ÉV DÍJAI (SZÁMOS KORÁBBI DÍJ MELLETT):

MŰVELŐDÉSI MINISZTÉRIUM VÁZLATPÁLYÁZATA
SALGÓTARJÁN, TAVASZI TÁRLAT
MEZŐGAZDASÁGI MINISZTÉRIUM PÁLYÁZATA / II. DÍJ
BÉKÉSCSABA, ALFÖLDI TÁRLAT / VÁROSI TANÁCS DÍJA
HÓDMEZŐVÁSÁRHELY, ŐSZI TÁRLAT /
VÁROSI TANÁCS DÍJA
HONVÉDELMI MINISZTÉRIUM PÁLYÁZATA / II. DÍJ

TAVASZI ÜNNEP HOLLÓKŐN

Geb. 1943. Er studierte an der Hochschule für Bildene Kunst in Budapest. Derkovits Stipendist. Er hatte Ausstellungen in Ungarn, in Polen, in Rumänien, in Italien, in der BRD, in der DDR, in Kuba, in Bulgarien, in Österreich, in Espana.
Er beschäftigt sich auch mit Gobelins. Seine Gemälden befinden sich in sämtlichen ungarischen Museen sowie in einheimischen und ausländischen Privatsammlungen (wie V. A. in der Sammlung des Ermirs von Kuwait).

Born in 1943. Studied at the Budapest Academy of Fine Arts. Derkovits Scholar. Exhibited in Hungary, Poland, Romania, Italy, F.R.G., G.D.R., Cuba, Bulgaria, Austria, Espana. Commissions also include tapestries. His works can be found in many hungarian museums, as well as in private collections in Hungary and abroad (including the private collection of the Emir of Kuwait).

TENK LÁSZLÓ

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

TENK LÁSZLÓ

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK ÜNNEPÉLYES
MEGNYITÁSÁRA
1986. ÁPRILIS 10-ÉN
CSÜTÖRTÖKÖN, DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA:
WEHNER TIBOR
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

MEGTEKINTHETŐ:
1986. ÁPRILIS 10–19.

BERNÁTH AURÉL TEREM
KAPOSVÁR, CSOKONAI KÖZ 8.

A SOMOGYI KÉPTÁR MEGHÍVJA ÖNT

TENK LÁSZLÓ

FESTŐMŰVÉSZ

GYŰJTEMÉNYES KIÁLLÍTÁSÁNAK
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1986. ÁPRILIS 10-ÉN
CSÜTÖRTÖKÖN, DÉLUTÁN 4 ÓRÁRA

MEGNYITJA:
WEHNER TIBOR
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

MEGTEKINTHETŐ
1986. ÁPRILIS 10–MÁJUS 12-IG
HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL
NAPONTA 10–18 ÓRÁIG

SOMOGYI KÉPTÁR
KAPOSVÁR, MÁJUS ÚT 12.

LÁSZLÓ TENK

BIOGRAPHY
He was born in 1943 at Nagybánya. He finished his studies in Pécs, Tatabánya, and Miskolc. He studied under Aurél Bernáth at the School of Arts. At present he lives in Budapest. His wife deals with gros point weaving.
They have three children.

SEPARATE EXHIBITIONS:
Zalaegerszeg, Debrecen, Nyírbátor, Nagybátony, Csurgó, Mór, Tatabánya, Nyitra, Kaposvár, Hamburg. In Budapest: Room Balogh Nagy, Studio Gallery, Castle Zichy, Room Csontváry Kreissparkasse, Rüsselsheim

PRIZES:

1969–1972	Scholarship Derkovits
1972	Art Prize of Town Debrecen
	Debrecen Summer Exhibiton
1973	SZMT Prize of county Hajdú-Bihar
1974	Debrecen Summer Exhibiton
1980	II. prize at Competiton of Ministry of Defence
1982	III. prize at Competition of Ministry of Defence
1983	II. prize at Competiton of Ministry of Defence
1984	Szolnok Triennal of Painting
1985	Prize of Hódmezővásárhely Autumn
	Exhibition Salgótarján Spirng Exhibition
1986	Prize of Hódmezővásárhely Autumn
	Exhibition Salgótarján Spring Exhibiton
	II. Prize at Competiton of Ministry
	of Agriculture
1987	Szolnok Triennal of Painting
	Commermorative Medal Tornyai
	II. prize at Competition of Ministry of Defence
	Silver Diploma of Hatvan
	Portrait Biennal
1988	Hódmezővásárhely Automn Exhibiton
	prize of Alföld Exhibiton
1989	Prize of Alföld Exhibition
1990	Prize of Hódmezővásárhely Autumn

MAJOR COLLECTIONS:
Hungarian National Gallery, Museum János Tornyai, Museum János Damjanich, Ottó Hermann Museum, Representation of Dewoo Company Budapest, collection of Kuwait Emir Kuwait, Embassy of Hungarian Republic Helsinki.

TENK LÁSZLÓ

ÉLETRAJZ
Született: 1943-ban Nagybányán, Iskoláit: Pécsett, Tatabányán és Miskolcon végezte. A Képzőművészeti Főiskolán Bernáth Aurél növendéke volt. Budapesten él. Felesége gobelin szövéssel foglalkozik. Három gyerekük van.

ÖNÁLLÓ KIÁLLÍTÁSOK:
Zalaegerszeg, Debrecen, Nyírbátor, Nagybátony, Csurgó, Mór, Tatbánya, Nyitra, Kaposvár, Hambrug, Budapesten: Nagy Balogh terem, Stúdió galéria, Zichy kastély, Csontváry terem. Kreissparkasse, Rüsselsheim

DÍJAK:

1969–1972	Derkovits ösztöndíj
1972	Debrecen város Művészeti Díja
	Debrceni Nyári Tárlat
1973	Hajdú-Bihar megyei SZMT Díja
1974	Debreceni Nyári Tárlat
1980	Honvédelmi Minisztérium Pályázatán II. díj
1982	Honvédelmi Minisztérium Pályázatán III. díj
1983	Honvédelmi Minisztérium Pályázatán II. díj
1984	Szolnoki Festészeti Triennálé
1985	Hódmezővásárhelyi Őszi Tárlat Díja
	Salgótarjáni Tavaszi Tárlat
1986	Hódmezővásárhelyi Őszi Tárlat Díja
	Mezőgazdasági Minisztérium Pályázatán II. díj
1987	Szolnoki Festészeti Triennálé
	Tornyai Emlékplakett
	Honvédelmi Minisztérium Pályázatán II. díj
	Hatvani Portré Biennálé Ezüst Diploma
1988	Hódmezővásárhelyi Őszi Tárlat
	Szegedi Nyári Tárlat Díja
	Alföldi Tárlat Díja
1989	Alföldi Tárlat Díja
1990	Hódmezővásárhelyi Őszi Tárlat Díja

FONTOSABB GYŰJTEMÉNYEK:
Magyar Nemzeti Galéria, Tornyai János Múzeum, Damjanich János Múzeum, Hermann Ottó Múzeum, Dewoo cég Képviselete Budapest, Kuwaiti emír gyűjteménye, Kuwait; Magyar Követség Helsinki.

CSÓK ISTVÁN GALÉRIA
1992. MÁRCIUS 19–29.

A KIÁLLÍTÁS
AZ OSTER LIZING KFT.
ÉS A
GRAFOTIP KFT EGER
TÁMOGATÁSÁVAL JÖTT LÉTRE

F.K. WEIN MIKLÓS

TENK László

TENK
LÁSZLÓ

Tenk László

A szépség egyre ritkább kincsünk, a falakról ránk köszönő pedig különösen ritka. Kortárs képzőművészeink alkotásait szemlélve talán először is az a benyomásunk, hogy többségük nem igényli a nézőközönség tetszését. Pedig a világ varázslatos és e varázslatot avatott kézzel képpé lehet fogalmazni. Csak hát ritka az élmény. Faulkner sora jut eszembe: „A lehetetlen megvalósításának ragyogó kudarcai alapján rangsorolom magunkat". A képírás kevesek tudománya, s még kevesebbek művészete. *Tenk László* ez utóbbiak közül való.

A természeti környezet felkínál. Ugyanannak a tájnak minden évszakban, minden napszakban mások a fényei, a színei. Ezt a fényképezőgép is megörökítheti. De csak a festő ecsetje képes a természetből, az önmagára hagyott látványból egy másikat, egy sokkal gazdagabbat, mélyebbet, az ember számára valót kibontani. Így válhat az alkony vöröse a vér színévé, gyilkos gonoszsággá, a Hold tócsában tükröződő ezüstkaréja pedig reménnyé. A természet csodája a pillanaté, melyet vagy észreveszünk vagy örökre elveszik számunkra. A festő azonban a papíron, a vásznon megőrizheti, sőt többértelműen újjászülheti ezt a csodát. Persze a természetelvűség gyakran csap át az ellenkezőjébe – természetellenessé, giccsé válik. Érzékeny és keskeny a választóvonal, „kényes" az egyensúly.

Úgy látszik, *Bernáth Aurél* kiváló mestere volt *Tenk Lászlónak* a főiskolán, ő pedig jó tanítvány. Gyermekkorában építésznek készült ugyan, s nem festőművésznek, iskolaigazgató papája is mindenképp „polgári" pályát szorgalmazott. Rajzolni, festeni már a középiskolában szeretett, rajzkörbe is járt, hogy a mérnöki karra sikerrel felvételizzen. Szerencsére, másfelé kanyarodott az útja. Az előfelvételi után egy évig még esti előkészítőre járt, feladatait pillanatok alatt sikerrel oldotta meg. Sok biztatást kapott főiskolai tanárától *Kmetty Jánostól* is. Negyedéves korában *Bernáth Aurél* maga mellé vette, s vele dolgozott a Magyar Történettudományi Intézet freskóján. Szakmai pályája szép ívét a két év katonaság sem tudta megtörni. Rendezett kiállítást Zalaegerszegen, s 1968 őszén Nyitrán is.

A Művészeti Alapnak 1969 óta tagja, és ekkortól datálódik Derkovits-ösztöndíja is. Majd öt év debreceni élet következett. Akkoriban a vidéki városok műtermes lakást kínáltak a pályakezdő művészeknek. Itt a Magyar Képzőművészek Szövetsége területi titkára lett. De az alföldi tájat, a Hortobágyot nem tudta megszokni. Szemének, szívének kellettek a hegyek, melyek addigi életét (a helyszínek: Nagybánya, Pécs, Tatabánya, Miskolc, Budapest) meghatározták. 1975-ben költözött Csillaghegyre. Teraszukról szépek a messzeségek, s nem zavarja a város zsivaja sem. Három gyermeke van, felesége gobelinművész.

A természet közelsége meghatározza munkáját, gazdagítja festészetét. Sokat utazik, s ez változatos témákat kínál neki. A franciaországi és toledói katedrálisok, a tengerpart, a kikötők, a sikátorok képi megfogalmazásain a látványfelszín mögött mindig valami mélység vibrál és feszül. Természetelvűsége többrétegű. Az első a mese-felszín, amit a téma kínál: a hajnali séta felhős ege, az őszi temető, egy feszület. A második a mögöttes, az az érzés és hangulat, amely a kép által megszemélyesül.

Művei megtalálhatók a *Magyar Nemzeti Galériában*, a *Tornyai János Múzeumban*, a *Damjanich János* és a *Herman Ottó Múzeumban*, a *kuvaiti emír gyűjteményében* és a *Magyar Követségen* Helsinkiben. Önálló kiállítással nyolc vidéki városban mutatkozott be és Hamburgban is ismerik művészetét, csakúgy mint Budapesten, ahol négy kiállítóhelyen volt már tárlata.

Józsa Ágnes

Magyar

Fiatal könyvtáros kor
évek közepén, gyakran e
miért a könyvtáros pálya
kalmazás esetén nem kér
lást a szakértelemről, b
lyen tanfolyam elvégzés
állások betöltésekor be k
valamilyen oklevelet, ez
jogi, közgazdaságtudom
semmiféle kapcsolatban
sággal. Csak később jötte
Ügyvédet, bírót, orvost
tisztviselőt mindig lehet
százat, sőt ezret találni,
rost hosszú ideig félszáz
szaktudásának igazolása
deletet.

TENK László

Közgazdasági Szemle 1991/1.

A vállalkozók és a politika

Politikai tevékenységével egy-egy vállalkozó különböző elvárásoknak tett eleget: egyrészt támogatta a megválasztandó honoráciorok csoportjait vagy a pártokat, hogy prominens szakértőket és tevékeny személyiségeket jelöljenek, másrészt segítette a gazdaságilag önálló iparosok törekvéseit, hogy biztosíthassák és növelhessék piaci esélyeiket, valamint széles körre kiterjeszthessék befolyásukat. Amennyiben a vállalatvezetés és a vállalkozó személye között szoros kapcsolat volt, úgy ennek politikai tevékenysége időhiány miatt is elsősorban a kommunális területre szorítkozott.

A községi tanácsokban számos vállalkozó többé-kevésbé kifejezett liberalizmust képviselt; különösen az iparosokra volt jellemző a ragaszkodás a patriarchális alapokon nyugvó polgári középosztály kora liberális ideájához. Ezáltal a politikai hatalommegosztástól függően vagy állandó konfliktusaik támadtak a konzervatív többséggel, vagy esélyük nyílt saját befolyásuk biztosítására. Aki vezető funkciót vállalt, igyekezett olyan elveket érvényesíteni, mint például a hatékonyság (az igazgatás egyszerűsítése), a korszerűség (takarékpénztárak alapítása, a városi infrastruktúra és a közlekedési hálózat fejlesztése), az általános képzés (iskolaépítés) és gazdaságosság (a közpénzügyek stabilizálása), ami igen gyakran konfliktusokhoz vezetett a megállapodott vezetői csoportokkal. Gyakran megnyilvánult az az igyekezetük, hogy a városi lakosságon belül a gazdaságilag kevésbé befolyásos csoportokon mind politikailag, mind szociális téren felülkerekedjenek.

Ami az 1866-ban megindúló és egyre erősödő nemzetiségi konfliktusokat illeti, a vállalkozók túlnyomó része a centralizmus és a német kultúrnemzet oldalán állt. Az erősödő politikai polarizáltság és mindenekelőtt a tömegpártok létrejötte helyi szinten sem maradt következmények nélkül. A gazdasági vezető pozíciók és politikai hatalmi pozíciók összefonódása különösen a kemény választási kampányok során vált heves viták tárgyává, ami nagyon gyakran hátrányosan befolyásolta a politikai képviselő-testületek cselekvési lehetőségeit, és ezért gyakran a vállalkozóknak a politikától való elfordulásához vezettek. Az egyes személyek tevékenységének bírálata és az éles viták mögött nagyon gyakran a kis- és középüzemek, valamint a nagyiparosok gazdasági ellentétei húzódtak meg, de ideológiai ellentétek és különböző konfliktusok uralkodtak a klerikálkonzervatívok, a keresztényszocialisták, a liberálisok, illetve a német nemzeti pártok között is. A gazdasági kritériumok, az országos és birodalmi politika sokat vitatott témái, valamint a pártstratégiák megbontották a városi polgárság érdekszféráit, és hozzájárultak a városi polgárság felső rétegei közt fennálló tradicionális egység szétbomlásához.

A nagyiparosok csak nehezen kerülhettek el bizonyos, egyénenként különböző intenzitású közreműködést a kereskedelmi és ipari kamarákban; az alapító tevékenység szempontjából fontos volt a tagság. Ugyanez érvényesült akkor is, amikor arról volt szó, hogy a gyárosok bizonyos funkciókat töltsenek be egyesületek, érdekképviseletek vagy állami szervek megbízásából. Országgyűlési képviselő-jelöltséget a vállalkozók rendszerint csak akkor fogadtak el, ha az üzletvezetést át tudták adni utódaiknak vagy kompetens alkalmazottaknak. A gyárosok mint képviselők elsősorban az alkotmányhű liberalizmus és az ezzel járó centralista és német nacionalista állami vezetés iránt tanúsítottak rokonszenvet, különösen a parlamentarizmus kezdeti fázisában. Ahhoz, hogy jó hatásfokkal dolgozhassanak, szükségük volt bizonyos szakmai készségek megszerzésére, valamint diplomáciai érzékre a politika terén. Képviselőként a gyárosok mint egy összekötő kapocsként szolgáltak a befolyásos személyiségek és a tartományok fővárosaiban, illetve Bécsben székelő döntéshozó hatóságok között.

Hannes Stekl
történész

(Részlet az osztrák professzornak az 1994. október 13–14-én Veszprémben rendezett „Vállalkozó polgárok a Dunántúlon a dualizmus korában" című előadásából.)

Hol vannak a mecénások?

Ebben a rendszerben Michelangelo is elkallódna...

A polgári jólét magától értetődő szerves része a művészetpártolás. Ez nemcsak szellemi élvezetet jelent, de egyben azt is, hogy a polgárság – az évszázadok mecenatúráját modellül véve – önmaga valóságában akar megmutatkozni a világ előtt, eszméi, ízlése, vágyai megjelenítésére használja föl a legkülönfélébb művészeti ágakat. Ezen igény kielégítése pénzbe, nagyon sok pénzbe kerül, ám ez biztosítja az alkotók számára a folyamatos munkavégzést, az örök megújulás lehetőségét.

Tenk László festőművész ötvenkét évvel ezelőtt Nagybányán született. Azok közé tartozik, aki az elmúlt világban nem nagyon részesült a szocialista kultúrpolitika támogatásában, aki a politikai változások idején felismerte: alkalmazkodnia kell az új, megváltozott körülményekhez. E célból kigondolója és alapítója lett a *T-Art Alapítványnak*, amely nem tűzött kevesebb célt maga elé, mint hogy a mai kortárs képzőművészet legjobbjainak biztosítson mozgásteret, elősegítse egy jelenkori képtár, állandó kiállítás létrejöttét.

– Miként vélekedik ön mint alkotóművész, mint a T-Art Alapítvány létrehozója a mecenatúráról? Egyáltalán létezik-e még a régi értelemben vett művészetpártolás?

– A közép- és újkorban a mecenatúra kényszerű reprezentációs forma volt, amely alapvetően a mentor nagyságát szimbolizálta. Velejárója volt, hogy nagyon sokba került, de erre az egyházi vagy világi méltóságnak volt is elegendő pénze. Ugyanakkor a festők, a szobrászok támogatásával, a megrendelésekkel tudta garantálni, hogy neve fennmaradjon. Egyik oldalról ez a magatartás jótékonykodásnak tetszik, ettől lesz a mecenatúra mélységesen emberi, ám egy másik nézőpontból tekintve világos, hogy a támogatásokat keményérdekek motiválták, ha úgy tetszik, hatalmi érdekek, amelyeket nem biztos, hogy fegyverekkel lehetett a legjobban képviselni, érvényre juttatni. Ezt ismerte föl annak idején a polgárság is, amikor úgy vélte, hogy a művészetpártolással saját hatalmát megszilárdíthatja.

– Valami hasonló volt a szándék a szocializmus időszakában is. Csak ott nyíltabban, elkötelezettebben történt mindez, nem annyira az értékteremtés, mint inkább a politikai haszon volt a meghatározó!

– Valóban, ez a politikai berendezkedés bár illegitim volt, kultúrpolitikusai azonban pontosan tudták, hogy a legitimitás megszerzése, a szalonképesség elnyerése érdekében nemcsak tiltani és tűrni, de támogatni is szükséges azokat a művészeket, akik a rendszer reklámja szempontjából hasznosak lehettek, akik megvásárolhatók voltak. Hiszen a kultúra egy jövőképet sugall, és erre a hosszú távú legitimáció, az elfogadás érdekében volt szükség.

– Mennyire lettek ma tiszták, áttekinthetőek a viszonyok?

– Egyáltalán nem tiszták a viszonyok, hiszen olyan mentalitás tapasztalható, amelyik azt mondja: éljetek, érvényesüljetek úgy, ahogy tudtok!

– A korábbi évek tapasztalatai alapján azt lehet mondani, hogy a művészetek támogatásának kettős szintje van: az állami és a magánmecenatúra.

– Az állami mecenatúra feladata a nemzeti kultúra felkarolása, mert ennek hiányában nemcsak a művészi, de a nemzeti önbecsülés is megsérülhet. Ez tehát hozzátartozik egy ország életéhez, megjelenítéséhez, amely mindig, minden korban a hatalom feladata volt és marad, de azt is állítom, hogy ez nem azonos azzal a nézettel, hogy az államnak minden művészt el kell tartania.

– Viszont felvetődik: kik döntenek arról, hogy mi az, amit támogatni kell, milyen széles kört érint ez, milyen stílust, személyiségeket, minőséget támogatnak?

– Ki kell mondani: hivatalnokok döntenek az állami támogatásokról, igazából felszínes megítélés alapján, illetve a szokásjog, a szakmai ajánlások, a protekció és a lobbyérdekek szerint. Ezt lehet nem szeretni, de jobb megoldás nincs, ezért vagyok szkeptikus az állami mecenatúrát illetően. Ma ebben a rendszerben még *Michelangelo* is elkallódna, és egy giccsfestő érvényesülne helyette.

– Nyilván ebben benne van az is, hogy egy hivatalnok nem bír olyan képességekkel...

– Alapvetően más a motivációja. A kultúrhivatalnok neve sohasem marad fenn úgy, mint mondjuk *Gyula* pápáé, hiszen amint valaki a saját érdekeit tulajdonosként képviseli, abban a pillanatban maradandó dolgot hoz létre.

– Magyarországon ma hány képzőművész reménykedik valamilyen támogatásban?

– Körülbelül tízezer hivatásos és húszezer amatőr. Természetesen képtelenség lenne ennyit államilag eltartani, tehát elismerem, kell valaki, aki kiválasztja a legjobbakat, azokat, akiket értékel, akiket reprezentációs céllal önmaga előtt tolhat.

– A protekció, az elvtelen személyi támogatás ellenében megítélése szerint mi az állami mecenatúra faladata?

– Elsősorban a múzeumok fenntartása, a kiállításrendezés, az ország művészetének külföldi bemutatása. Ma egyértelmű, hogy a művészek úgy érzik: egyáltalán nem működik az állami mecenatúra. A jelenlegi támogatási rendszer kaotikus, nem áttekinthető, s változatlanul a régi beidegződések élnek tovább. Ezt azért élik meg rosszul, mert korábban azt tapasztalták, hogy bár mindig voltak kiváltságos alkotók, mégis mindenkinek jutott valami.

– Ma mindenki a megerősödő polgárságban, meglévő, esetleg növekvő teherbíró képességében bízik...

– Valóban a művészeti életben is tapasztalható, hogy kialakulóban van a polgári mecenatúra. Ám egy sajátosságra fel kell hívni a figyelmet. Ezt kisebb részben alkotják csak magánszemélyek, nagyobbrészt viszont azok a cégek, vállalkozások, amelyek rendelkeznek ilyen hagyományokkal, hiszen ehhez a tevékenységhez nagyon sok pénz kell.

– Magánszemélyek esetében egyáltalán elválasztható egymástól a mecénási szándék és a műtárgyvásárlás?

– Nem igazán. Csak az biztos, hogy aki képet, szobrot vesz, az áldozatot hoz. Ugyanakkor a milliárdos cégek esetében sem bizonyos, hogy a vásárlásokkal mecénási feladatokat látnak el, előfordulhat, hogy éppen a profitszerzés vezérli őket: olcsón felvásárolni a műtárgyakat, amelyeket azután jó pénzért külföldön értékesíthetnek. A mecenatúrának éppen az a lényege, hogy a mentor először kiválaszt egy művészt, azt azért támogatja, hogy minél nívósabb művek születsenek meg. Ma éppen fordított a helyzet: először kell megalkotni az életművet, aztán lehet szó a támogatásról. Ezért zavaros az egész szponzori rendszer az adóhatóságnak is, mivel nem tudja eldönteni, hogy művészetpártolásról vagy áruvásárlásról van-e szó. Ha az állam jó gazda lenne, akkor elsősorban a a cégek és az egyének kezdeményezéseit preferálná, abból a megfontolásból kiindulva, hogy egy giccsfestő sohasem hozhat hasznot az államnak, azáltal nem lehet megjeleníteni önmagunkat. Ráadásul az igazi mecenatúra egészen egyszerűen megakadályozza, hogy a jelentős tehetségek elkallódjanak. Ma éppen az a baj, hogy az állam nem segíti az egyéni és a kisközösségi áldozatvállalásokat. Kiszámítottam: csak annak érdemes műtárgyat venni, anyagilag csak az járna jól, akinek az évi jövedelme nem haladja meg a 300 ezer forintot. Az ugye nyilvánvaló, hogy ekkora jövedelemből nem lehet képeket vásárolni.

– Mégis ma kik vesznek képeket akár vásárlási, akár mecénási szándékkal?

– Csak azok a kultúremberek, akiknek ehhez van szabad tőkéjük, akik korábban valamilyen kapcsolatba kerültek a kultúrával, akiknek a művészet az önbecsülésükhöz tartozik. Akiknél a támogatás, a vásárlás lelki jó érzést okoz.

– Nyilván ők vannak kevesebben. A tőkeerős, tehetős cégek mennyire adakozóak, mennyire vehetők rá arra, hogy a zsebükbe nyúljanak?

– A jelentős vállalkozások már felismerték, hogy önmaguk megjelenítése érdekében kultúrcégként kell feltűnniük. Jelentős áldozatot hoznak ennek érdekében, amit ők saját imázsuk kialakítása miatt elsősorban üzleti befektetésnek tekintenek.

– Az ilyen cégek támogatásának elnyerése sem lehetséges személyes kapcsolatok nélkül.

– Valóban, azt utcáról nehéz bejutni hozzájuk. Éppen ezért hoztuk létre a T-Art Alapítványt. A feleségemmel ketten csináltuk, ma már nyolcvan művész csatlakozott hozzánk. Körülbelül 250 darabból álló műtárgyegyüttes áll a rendelkezésünkre, amelyet itthon és külföldön mozgatunk. Az alapítvánnyal az a célunk, hogy létrejöjjön a kapcsolat a polgár és a művész között. Ebben az esetben csak a kvalitás számít, a stílus mellékes, hiszen az a lényeg, hogy a polgár találja meg a neki legjobban tetsző művet és művészt.

Boros [illegible]

Ember viharkabátban

Alig pár napja, hogy kiirtottak egy nyolctagú családot Csecsenföldön az oroszok, a franciák folytatni fogják a Csendes-óceánon kísérleti atomrobbantásaikat, Csehországban maffia működik a rendőrségen belül, s már számos áldozatuk ismert, Magyarországon zátonyra futott egy többszörös gyilkos pere: a bűnöző hülyét csinált előbb magából, majd a bíróságból…

Mit akarhatok én ezek után azzal a hetvenhez közeledő férfival, aki pusztaszabolcsi szobájában, mely inkább hasonlít istállóhoz, magánújságot szerkeszt?

Furcsa kérdés.

Ma már ott tartunk, hogy aki nem követ el nyilvánvaló gazemberségeket, örökké faggatják. Kire szavazol majd? Befizetted az adót? Mivel foglalkozol? Miért egyházi iskolába íratod a fiad? Milyen lapot járatsz? Miért nem bízol a jövőben?

Aki lekaszabol nyolc embert, azt nagyobb respekttel kezelik, s nem kérdeznek tőle ilyeneket. Képe a lapok címoldalára kerül, s rajzaiból kiállítást rendeznek.

Hát akkor azért is Balogh Botond!

Ha százszor futóbolondnak gondolják a szomszédai, és sokan, ahol megjelenik.

Már csak azért is ő, mert az egyetlen szabad újságíró Magyarországon.

1.

Hogy én? Én sem vagyok az. Egy fokkal vagy kettővel szabadabb, mint a többség, s tán ez hozott össze emberemmel évekkel ezelőtt, de bennem is munkál némi görcs. A múltkor kimaradt egyik írásomból az a fél mondat, hogy az elkeseredett csongrádi paraszt „leköpte az Istent…" Legyek tekintettel a jóérzésű olvasókra, kért kitűnő kollégám, s én tekintettel voltam. Csak utóbb gondolkoztam el azon: hol járhatott s mit csinált a jóérzésű akkor, mikor szerencsétlen honfitársa a szántás szélében a reménytelenség végső fokára jutott? Megérti-e a fél mondat híján, hogy ezek a nagy pillanatok? Hogy ilyenkor ragad a reménytelenek egyike kést, másika zászlót, a harmadik tollat, s lesz belőle gyilkos, forradalmár vagy költő.

Ha kimaradnak a fél mondatok, végül már nem tudni, miért indult el az egyik ebbe az irányba, a másik meg arra, s a jóérzésű csóválhatja a fejét – ígérem, ezúttal nem fogja…

Azért a fél mondatért indultam el [illegible]taszabolcsra, mely Balogh Bo[illegible]itkát őrzi, s amely nekem, aki [illegible]apot, éppoly fontos, mint an[illegible]lvassa.

[illegible]ől kezdem.

[illegible]erkesztőségemben idő[illegible] megjelentek furcsa figurák nem pazarolok" – felelte öntudatosan, majd gasztronómiai leckét adott. Tudományos érvekkel alátámasztva kifejtette, hogy felnőtt emberek számára egy liter tej és egy kiló kenyér szükséges és elégséges táplálék, s minden, amit ezen túl vesz magához: ínyencség, dőzsölés, az egészség megrontása. Épp utána voltam egy ebédnek, amit a Kulacs vendéglőben fogyasztottam el, s ezek hallatán egy árva szót sem mertem ejteni a ragulevesről, a gombapörköltről, a somlói galuskáról és a közben elkortyolt három deci villányiról…

Elmesélte még, hogy a fontosabb könyveket kezében ceruzával olvassa, s amikor a végükre ér, felkeresi a szerzőket. „El kell mondani nekik, ha hülyeségeket írtak" – magyarázta komolyan, s én próbáltam elképzelni az írók ábrázatát. Napos délelőtt, a József Attila-díjas mester épp egy indás mondattal szöszmötöl, amikor csöngetnek. Sóhajt, de valójában örül, hogy felállhat, s akkor az ajtó előtt, kezében a legújabb regénnyel, egy viharkabátos figura. Rosszat sejt, és érzései hamar igazolódnak…

Vajon hány írót sikerült jó útra térítenie Balogh Botondnak? Bizonnyal egyet se. Akik tudták, mit rejt egy ilyen sokat látott viharkabát, azoknak nem kellett semmit mondani: jó könyveket írtak maguktól is. A többinek meg mindegy, azokon a jóisten sem segít, hát még Balogh Botond.

Szóba kerültek a nők is. „Kicsit nagyobb az orrom az átlagnál, biztosan ez a baj velem" – mondta, kicsit csendesebben, mint korábban, amikor az írókról beszélt.

Nem volt szerencséje a nőkkel, de vajon mit kapott ezért cserébe?

A lehető legtöbbet: szabadságot. Irigylésre méltó, tágas szabadságot, ami a nyolcvanas évek elején olyan dugáru volt, mint a papír nélküli valuta vagy a csempészett fogarany. Tudta vajon, milyen kincs birtokosa? Nem. A boldog ember is csak akkor ébred rá, micsoda érzés száguldozta be a lelkét, amikor elmúlt, amikor vége lett.

Csak hát Balogh Botondnál nem múlt el semmi.

Évekig nem hallottam felőle.

S akkor egy napon *Inczédy* Péter barátom beállít egy gépelt papírossal. „Mi ez?" – kérdem tőle, bár gyanítom magam is, hogy újság. Házi készítésű újság… Fejléce ügyetlen kézi munka, de fejléc mégis: „PUSZTASZABOLCS".

Nemigen cifrázza, vetettem oda barátomnak a lap címére célozva, és még mindig nem sejtettem, hogy amit a kezemben tartok, fontos portéka.

„Árnyéklap. Csinálja: Balogh Botond" – olvasom lejjebb, s attól fogva már nem tudom letenni. „A szegénységet és az eladósodottságot pazarlással, módizással, boravalók osztogatásával leplezik. Mint fényképész, iparos, tapasztaltam, hogy a boravalót leginkább a börtönbe való csavargók igyekeztek rámtukmálni. A tiszteletet érdemlő munkások simán tudomásul veték, hogy nálam annyit kel fizetni, amenyi a kiírás szerint jár…"

Cs. Kovács László rajza

És így tovább: a helyi politikáról, a gyereknevelésről, a világkiállításról – mindenről másként és más hangon, mint olvashatni a bölcselkedő lapok sokaságában.

„Ő az a Balogh Botond?"

„Ő…"

3.

Pár nap múlva felültem a pusztaszabolcsi vonatra.

Személyvonat, csak másodosztályú kocsikkal. Kosz és bejárótempó. A férfiak kétdecis üvegből isszák a pálinkát, szemük táskás, a körmük alján fekete piszok. A tizenéves fiúk úgy tapogatnak egy lányt – előbb csak a melírt-e már valaki esszét arról, hogy karakteres politikusaink nyughelyének miért esik neki oly dühödten az aljanép? Eötvösé után Tisza István kriptája következett Geszten, József nádoré Ürömön, Batthyányié a Kerepesiben – a jelenkoriakon állnak ily módon bosszút?

Döccen a vonat, megérkeztem… Lekászálódunk néhányan, füttyszó, a szerelvény indul tovább Sárbogárd felé.

Sivár állomás a pusztaszabolcsi. Még a fecske sem rak fészket eresze alá. A peron nem csupán üres, de árad belőle valami határtalan elhagyatottság. A vasutasokat bizonnyal büntetésből helyezik ide. A sínek között, a falu felől öregember botorkál, kezében alumínium éthordó. Cipője fűzetlen, fején zsíros a kalap, az a fajta, aki nem tud megsütni egy rántottát sem. A hangosan beszélő közli, hogy Kovács mozdonyvezető leszáll. És ha nem szól, vagy Kovácsnak rossz a füle, akkor holnapig fennmarad? Menjünk inkább.

Adonyi út 58… Kérdem a zöldségest, melyik ház az? Egy asszony mutatja helyette, majd odasúgja: „Nem buta ember, nem kell bántani Botond bácsit…" Miért gondolja, hogy bántani akarom?

Talán azért, mert annyian mondják bolondnak…

– Ez ma a legnagyobb rang, uram. Büszke vagyok, hogy nem vesznek egy kalap alá a normálisokkal. Azokkal, akik tönkretettek mindent.

A ház előtt üldögél egy hokedlin. Borostás, elhanyagolt, a flanelingének nyakán széles piszokcsík. Hogyan választhatták be a finnyás képviselő-testületbe? Bizonnyal a lap miatt. Hatszázhetvennyolc szavazatot kapott, nyolcadik lett a sorban.

– A hatvanadik lapszámnál tartok, havonta kettő jelenik meg.

– Mibe kerül egy példány?

– A nagyobb formátum nyolc forint, a kicsi öt. Szoktam mondani, hogy a kicsit vegyék inkább, jobban megéri.

– Hol árulja?

– Mindenütt. Az állomáson, a ház előtt, az üzletekben.

– Miért csak egy lapból áll?

– Egyszer felültem a vonatra, s megfigyeltem, hogy a Déliig épp ennyit lehet elolvasni. Tegyek úgy, mint a nagy lapok? Úgy dobják el őket, hogy háromnegyedét nem is olvasták. Pazarlás. Mindenben pazarlás folyik. Még a betűkkel is…

– A betűkkel?

– Igen. Itt vannak a kettős mássalhangzók. Én eggyel írom őket, de vastagítva. Tudja mennyi helyet nyerek így? Készítettem egy helyesírási és nyomdareformtervet – fütyülnek rá.

– Miből áll ez a terv?

– Itt van, olvassa.

„A helyesírási szabályok egyre messzebb maradnak el a kor követelményei mögött. A Tudományos Akadémia kizárólagos jogának tartja, hogy a helyesírási szabályokat megalkossa és mindenki számára kötelezőként hirdesse… Az akadémikus urak testületileg bölcsen elhatározták, hogy az alumínium edény ezután l-be: alumíniumedénynek írandó. Ilyen kicsiségeken rágódni nevetséges… Viszont meghagytak a helyesírási szótárban kb. 270 ly-al írandó szót."

– Mit szóltak az ötlethez, hogy szűnjék meg az ly?

– Tojtak rá…

Az egyik hokedlin, amely az ágy mellett áll, ott a Sharp 3000-es írógép, mellyel az újság készül. Az ablak alatti asztalon a fénymásoló. Nem szabvány szerinti, papírt se kapni bele: a szerkesztőnek Dunaújvárosba kellett mennie, hogy vágjanak hozzá amerikai formátumot.

4.

Minden rendkívüli, ami körülveszi.

A szoba másnak bizonnyal tragikus és lakhatatlan, ő jól el van benne… Az ágy valójában egy priccs, rajta huzat nélküli párna, derékaljként néhány rossz kabát. A szomszédos priccsen táska, világatlasz, egy kilós kenyér és könyvek. Az ágy fölött dús, csaknem a párnáig lelógó pókháló, szemben egy Csepel varrógép alján televízió, de elzárva, lepecsételve – „azért, hogy reklámokat nézzek naphosszat, nem fizetek" –, régi rádió, fölötte barométer, arrébb vaskályha, rajta alumíniumfazék. A földes padlón minden: régi fűrészgép, egy biciklikerék, fúrómasina, fotóállvány, műanyag vödrök, üres kólásüveg.

– Hogyan él ebben a szobában? Például télen?

– A kályha jól fűt, semmi bajom… Mindent megtanultam, mindent ahhoz, hogyan kell élni.

– A pókhálókat miért nem szedi le?

– Megfogja a legyeket és a port. Ez a gép nem szereti a port – mutat a fénymásolóra.

– Hány éve vált el a feleségétől?

– Harminc. A tizediket megünnepeltük volna, de ő konyakot akart inni, én meg vizet, végül javasoltam, hogy egy ilyen évfordulóhoz meg ilyen eseményhez inkább ecetes vizet kéne innunk, azt rendeljünk a pincértől. Erre felállt és otthagyott.

– A gyerekei?

– Nagy szerencsétlenség volt, amikor a fiam leesett a villanyoszlopról harmincnégy évesen, és ott maradt utána két óvodás gyerek. A menyem nagyon szerette őt… Most fognak ideköltözni a közelbe, s talán többet látom őket.

– Talán?

– Hát, megmondom, a gyerekeimmel nem túl jó a kapcsolatom. A lányom lenéz… Az Ybl-főiskolán tanít, múltkoriban bent jártam nála, de amikor jött a főigazgató, elódalgott, nem mutatott be…

Próbálom elképzelni a jelenetet. Balogh Botond, aki nem ad az elvárt külsőségekre, s akin akkor is látni a viharkabátot, ha nem viseli, meg a főigazgató, akin jól szabott öltöny feszül, gangosan jár, s egy pillanatra megrezzen az idős madárijesztő láttán.

Pedig hát az ilyenek előtt [illegible]

Tenk László 3

A Tükör és ablak I—II. emberileg, formailag is sokkal árnyaltabban és sikeresebben fejleszti tovább ezt. tárt tükör-, szekrény- és szobaajtók, ablakok, kihúzott fiókok, valamint a központi emberfigura sokszoros egymásrajátszásával. De az *Emberhegy* és főleg *A csodálatos mandarin*, üzenetet is hordoz. mindamellett kellőképp oldja is a háttér lágyan lüktető síkjaival az előtér figuráinak stilizált formáit és koreografált mozgásrendszerét. Nemhiába választotta ennek a képének egyik motívumát színes kiállításplakátjára is. Mintha hatalmas kezek nyúlnának a lányért, görcsösen és mégis óvón. Koloritja, formaritmusa egyaránt a bartóki muzsika nyers, fanyar fordulatait, ízeit idézi. A tárlatot járva kiderül: térben és időben sokat utazott a művész, de tulajdonképpen itthon és a mában talált önmagára. **Wagner István**

Magyar Hirlap 1976/48/6

Tenk László 2

ban: azaz az európai kultúrkör egyes motívumai tematikában, kivitelezésben némileg aktualizált feleleventésének. És ide sorolhatnánk akár a *Dózsát* is. Ezeknek a kompozícióknak vitathatatlan erőssége a rajzos, dekoratív szerkezeti váz, a kontúrvonalakon belül pedig a pasztózusan felrakott színfoltok festőisége. Ez a kettősség azonban nem mindig egységesen megoldott. Hol a konstruktivista merevség kerül előtérbe (mint például a Gráciák esetében), hol a lazán kezelt alak folyik szét a térben (mint az egyébként festői *Vörös kép* vagy a *Támaszkodó*). A *Montmartre* már jelzi érdekes formai problémafelvetésével azt az utat, amelyet aztán tematikai elmélyüléssel is megtesz a festő egyes sikerült alkotásain. A Szajna-parti város festőállványainak erdejében álldogáló bohémek látványa megragadóan érzékelteti a kifeszített vásznak síkjainak díszítő ritmusával a simán festett és tubusból vastagon felrakott felszínek váltakozását, de nincs több mondanivalója az egyébként eredeti látványrögzítésnél.

Magyar Hirlap 1976/48/6

Tenk László 1

TENK LÁSZLÓ FESTŐMŰVÉSZ *Stúdió Galéria*-beli kiállításán bemutatott tucatnyi olajképén is megteszi a kötelezőnek érzett nagy kanyart a régmúlttól a máig — akárcsak grafikus kortársa. Mert minek is tekinthetők egyébnek a *Grácián*, az *Angyal harsonával*, a *Zsuzsanna*, a *Pieta* vagy a *Sixtusi idézetek*, mint áminek ez utóbbi (három vízszintes síkra osztott) kompozícióján maga is nevezi címadásá-

Magyar Hirlap 1976/48/6

Wagner I: Korunk hőse-szinben és vonalban

sához mozgó árust. I emelet (472) I mes

Fájó szívvel tudatjuk, hogy a drága jó édesanya, nagymama, testvér, rokon

özv. MLINARCSIK MIHÁLYNÉ
szül. Paulik Ilona

72 éves korában elhunyt. Drága halottunkat április 3-án 14 órakor helyezzük örök nyugalomra az Északi temető ravatalozójából.

Gyászoló gyermekei és családja
Füri u. 43.
(25648)

Köszönetn

Köszönetet
sz. Óvoda d
mindazoknak.
férjem

BOGÁR

temetésén rés
fára virágot, koszorút helyeztek, fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek.

Gyászoló család
(25656)

Gyászoló családja

(124861)

SÓSTÓI VIDÁMPA

önséget. Óriáskerék, céllövölde, gyermekjátékok, nyerési lehetőségek. Nyitva: minde

ő a 8-as busszal, a felüljáró utáni első megálló, a Krúdy szállótól a város felé 300 m

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 APR 3
KELETMAGYARORSZÁG

Tenk László festő-művész

1021

Tenk László kiállítása

A tehetséges, fiatal debreceni festőművész márciusban állította ki az utóbbi időben készült műveit a nyírbátori múzeumban. A 30 olajképből, 18 grafikai lapból és egy faszoborból álló tárlat egy állandóan lázadó művész jegyeit hordják magukon.

Az öt lapból álló Dózsa monotípia sorozat a halálában örökkévaló forradalmár kínjait tárja elénk drámai erővel. A test megnyúlt izmai mintha lángból állnának, beleolvadnak az emésztő tűzbe, jelképezve azt a kozmikus eszmét amit Dózsa képviselt. Három vegyes technikával készült grafikai lap konkrét művészeti emlékeket tükröz vissza sajátos felfogásban. A „Harcosok" Nagy Sándor szarkofágjának frizéről készült részlet. A Görög táncosnő az athéni múzeumban őrzött síremléktöredék alakját dolgozza fel. A kép antikvitását fokozza a háttér két szürkéjének variációja. A Szkita lovas egy szkita aranykürt motívumát vetíti elénk. Érdekes ötletül szolgálhat ez az alkalmazás letűnt korok művészetének jobb megismerésére.

Bartóki inspirációból született két képe a Csodaszarvas és a három részből összecsavarozott 2,5x3,0 m-es Csodálatos mandarin. A Csodaszarvas dinamikus mozgása Veress Miklós Mikrokozmosz című versének kezdő sorait juttatja eszünkbe: „a szarvas tiszta forrásból iszik / ágrezzenéssé holddá változik / boldog iramát őrzi tavaszig / agancsa közt a mindenség lakik". A Csodálatos mandarin a mű filozófiai oldalának a megközelítése a két vezérfonalon keresztül. A férfi és a nő viszonyán, valamint azon a súlyos szentencián, hogy valaminek az elérése a pusztulást is jelentheti. A férfi és a nő zuhanó figurája a megsemmisülést szimbolizálja, a magasból zuhanás a szellemi tartást determinálja.

Érdekes kép az Indulás a szerelem kertjébe. Kissé anakronisztikus megfogalmazású: barokk-imitáló szerelmeseket látunk a kisméretű képen. Nyugtalanul rejtelmesen mai mégis ez a kép: magában hordozza az örök emberi vágyat, az álombeli kalandozást. Hangulatában Gulácsy egyik képéhez — a Mulatt férfi és a szoborfehér nőhöz — hasonlítható. Gulácsy légiessége helyett erős konturokkal megfestett formák vibrálnak szemünkben. A kiállított képek közül figyelemre méltó még a Harc a Kodály-portré, a Szobrász és a Feleségem portréja.

Tarczy Péter

nem hitte volna

évéhíradós kúrája"

egyáltalán ne legyen úgynevezett „keresztbedolgozás". Ugyanakkor megjegyzem: a pártállamban megtanultuk, hogy jobbára *a maszekolásból élünk*, és senki nem a fizetésből. Ezen a rádiósok sem változtattak, hiszen *nem zárták ki a Napkeltét, ahol legalább öten dolgoznak a Krónikától*, vagy fordítva. És persze nem zárták ki a tévé egyetlen más műsorát sem, miként egyetlen maszek rádiós műsort sem. Drákói döntésük egyedül a Híradóra vonatkozik.

– *Tehát ön ellen irányuló személyes rosszindulatra gyanakszik?*

– Nem feltételezek senkiről sem ilyen szándékot. Egyet mondhatok csak: fél évvel azután, ami a rádióban lezajlott, nem hittem volna, hogy ilyen megtörténhet...

(bartal)

Kedvezmény

A békéscsabai Agrimill Rt. holnaptól – három napon át – kedvezményes vásárlási akciót indít Budapesten a nagycsaládosoknak: ez alkalomból a lisztet és egyéb termékeket termelői áron kínálja a rászorulóknak.

Kérdésünkre *Fiáth Miklós* vezérigazgató-helyettes elmondta, *az akció színhelye a cég X. kerület, Maglódi úti* raktára. Kezdeményezésük – a rászorulók megsegítésén túl – a budapesti és a főváros környéki vevőkör szélesítését szolgálja. A gabonaforgalmi cégek kiélezett konkurenciaharcában szeretnék bizonyítani: termékeik nemcsak árban, minőségben is versenyképesek.

A fővárosi akció egyben a nagycsaládosok karácsonyi bevásárlását is könnyíti, hiszen *húsz kiló lisztet ötszáz forintért (plusz áfa)* lehet megvenni. A cég *gyermekenként további ötven forint* engedményt ad.

V. É.

hajókoffer a vámraktárban maradt

csempészek feladták

nem engedték, hogy a magyar vámosok lefolytassák a vámvizsgálatot, ezért tartották vissza őket a határon.

– *Hogyan sikerült jobb hely*

szlovákok *nem vallották magukénak*. Összesen *56, hajókoffer méretű csomag* van a birtokunkban. Ennek értéke több mint hárommillió forint. A vámraktárban

TŰHEGYEN

Félsertés

Nagyon dicséretes, hogy a l pesti Húsnagyker kedv nyes sertéshúsakciót indí nyugdíjasoknak. A kiske delmi árnál 25 százalékk csóbban vásárolhatnak n ber 29. és december 10. k

Ám a dolog a gyakor kissé macerás.

Először is: az akció csak lalat Soroksári úti közpo lepén zajlik, ahol nincser tételek árusítására ber kedve. Ezért csak félsé kaphatók, 22-30 kilo súlyban. Ha azonban tö sárló összefog, a bontást tesek a helyszínen el Másodszor: s itt kezdőd zán a baj! Mert mi van, l man összeállnak egy fél re, de – történetesen – m kinek a rövidkarajra fáj Harmadszor: egy félsert a kedvezményes árral is belül 10 ezer forintba ker tehát ezt az akciót a kisn jasok segítésére indította ből ők nem sokat élvezh hiszen egy havi nyugdíju éri el egy félsertés árát. szont könnyen lehet, hog révükön élelmes húsnep kaszálnak majd az akcior

Magyarország helyzete

nem is.
műsor nagyjából ezt teszi.
első kísérlet az új szituá-
n megvalósítható kabaréra,
észetes módon keresi a
ldásokat. Érdeme az első-
érdeme, hogy végül is el-

alapnótát túlságosan sokszor ismételgető finálé után, hogy ugyan nem mindenki, nem mindenkivel, de *ami a lényeget illeti, azért mégis mindenki mindenkivel ki...*

(takács)

y fair Lady a Nemzetiben

lion, a görög mondavilág
szművésze házasságelle-
lt. Ám a maga mintázta
ea szoborba beleszeretett.
z nagyvonalúan életre kel-
műalkotást, és Pygmalion
lenére boldogan élt a ma-
mtette nővel. G. B. Shaw
da ihletésére írta meg
ionját, *Frederick Loewe* pe-
ek a nyomán szerezte a
erű My fair Lady zenéjét.

A Nemzeti Színház nagy fába vágta a fejszéjét: műsorra tűzte a világszerte ismert musicalt. A holnap esti bemutató előadás szövegét *Ungvári Tamás* fordította, a darabot *Sík Ferenc* rendezte, a címszerepben *Fonyó Barbara* f. h. mutatkozik be, *Bács Ferenc* oldalán, aki Higgins professzort alakítja. Eseménszámba megy, hogy *Sinkovits Imre, Agárdy Gábor* mellett *Lukács Margit* is föllép.

A nyelvtudás hatalom!

TENK LÁSZLÓ

KING
Nyelvakadémia

ANGOL, NÉMET,
MERIKAI ANGOL, MAGYAR

40 órás nyelvtanfolyamok

6500 Ft

Tenk László az Iskola Galériában

Átfogó, egységes nemzeti művelődés nem képzelhető el regionális művelődési központok nélkül. A régi időkben ezt egészséges lokálpatriotizmusnak nevezték. Erre célzott *Tarlós István*, Óbuda-Békásmegyer polgármestere is, amikor megnyitotta a Szérűskert utcai Iskola Galériában *Tenk László* festőművész kiállítását. Természetesen a helyi érdekeltség nem az esztétikai értékelés szempontjaként említtetett, kizárólagosan a képek témáira vonatkozott. Mert a húsz darab, olajjal és temperával készített kép mindegyike csillaghegyi ihletésű.

Sajátos, a negyedik dimenzió, az idő megragadására törekvő művészet a Tenk Lászlóé. A ragyogó, erőteljes fény- és színjátékok mögött állandóan jelenlévő sötét tónusok nemcsak az érzékletes térhatás fokozását szolgálják, hanem az idő folyamatosságát is érzékeltetik. És itt válik ez a festészet mitikussá, meseszerűvé, a „valónak égi másává" – ahogyan Arany János az átlényegítés titkát megfogalmazta. A képekre varázsolt gazdag, növényi burjánzás azonban mást is jelez: a formanyelven, a maníron túlmutató örök kapcsolatot, rezonanciát a művészet és a természet között.

Tenk László szuverén szín- és formavilágából finoman elősejlik az ősök iránti vonzalma is; mint nyilatkozta, a posztimpresszionisták azok, akikhez még érdemes visszanyúlni.

(zászlós)

2

Utolsó? *Salamon Béla*
rva egy pillanatra kéte
kezdünk az elnök álli
n.
A kedves szavú fiata
ony modern háztartási
özökkel felszerelt otthon
konyhaablakban díszelgő
süvegek furcsa kontras
épeznek egymással. *gyanak-*
ást keltve a szemlélőben.
— *Noah?* — kérdezzük a
árgás hasú pintesüveg mellett
öröslő palackra mutatva.
— *Ördögöt! Málnaszörp!* —
angzik a méltatlankodó vá-
asz. — *Kóstolja meg! Ez a*
yerek kedvence, a másikban
nea almabor van. Sok a gyü-
nölcs, bőven terem az ilyes-
nihez. Eleget prédikál az or-
os és az elnök a noah ellen,
át meg sem tűrném itthon.

3

Persze, azért *akad* még a di-
rekttermőből errefelé. Nehéz
az itteni éghajlat és agyag a
nemesszőlőnek, hát vontatot-
tan folyik a noah „kitelepíté-
se". De a gyerekektől őrzik a
becsvölgyi dombok ma még
keserű levét. (Az iskola nem
mutat rosszabb képet, mint
másfelé). A felnőttek között
sem találni példát a *noah* és az
összezártság okozta „szellemi
mocsárra". Sokfelé láttunk
rádiót, majd minden házban
újságokat — sőt tv is akad
Vargaszegen! —, s a faluköz-

munkában felépítenénk!

Igen, a kövesút régi kíván-
ság itt, ám a jó másfélmilliós
beruházás alaposan keresztez-
né a becsvölgyei terveket, az
egész községét. Világos, hogy
erre a félreeső településre ér-
telmetlen lenne ilyen hatal-
mas összeget elpazarolni, ami-
kor a helyi erőforrásokat
amúgy is alaposan igénybe
veszi a *pajzsszegi-barabásszegi*
falurész központtá fejlesztése
(új orvoslakás és kultúrház,
kövesút Kustánszegre stb.)
Vargaszeg évi alig 5 ezer fo-
(Folytatás a 8. oldalon).

ba, így pedig bajos dolog iga-
zi olvasó-törzsgárdát kialakí-
tani. Jellemző, s a fenti állí-
tást igazolja az a néhány egé-
szen friss adat, amelyet *a zala-*
egerszegi járásban gyűjtöttünk
össze. A mai helyzet szerint a
közel kétezres lélekszámú Ba-
kon csupán a lakosság *14 szá-*
alékos rendszeres olvasó, s
ugyanez az arány mutatkozik
a feleakkora *Pusztaszentlász-*
lón is.

De még jellemzőbb tényekre
derül fény, ha bolygatni kezd-
jük azt a kérdést, vajon *az*
összes olvasók közt mennyi a
felnőtt, s mennyi az iskolás-
gyerek, akinek érdeklődése
nyílvánvalóan élénkebb —
legalábbis falusi viszonylatban
— a könyv iránt, mint a szü-
leié, s a hozzájuk hasonló ko-
rú embereké.

Mielőtt néhány példán ezt
az oldalát is megvizs-
gálnánk az olvasómozgalom-
nak .elöljáróban szögezzük le:

Könyvespolc

„Fenntartás nélkül ai

„A legnagyobb érdeklődéssel,
és egy pillanatra sem lankadó
figyelemmel olvastam *John*
REED: Tíz nap, amely megren-
gette a világot című könyvét.
Fenntartás nélkül ajánlom *e*

megalapítója volt az Egyesült
Államok Kommunista Pártjá-
nak. 1920-ban halt meg. A
Kreml falában elhelyezett fe-
kete aranybetűs emléktábla
előtt — itt vannak namvai —
megállnak . . .
főművét

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
ZALAI HÍRLAP
1982 OKT 8

1021

Színnel, formával a világról, önmagáról

— Tenk László kiállításáról —

Régóta eldöntött tény, hogy a természetelvű festészet a nonfiguratív művészet megjelenésével nem szorult ki a képzőművészet történetéből, s ma is — a nonfiguratív festészet több mint félévszázados története ellenére — kimeríthetetlen lehetőségek hordozója lehet.

A fenti gondolatokat egy fiatal festőművész, a Megyei Művelődési Házban kiállító Tenk László festményei ébresztették. A jelző itt pusztán ténymegállapító kormeghatározás, mentes minden pejoratív zöngétől. A legjobb alkotások ugyanis határozott festői karakterről tanúskodnak, s ha szám szerint nem is tekinthetjük ezeket jelentősnek — a művészetben különben sem a mennyiség, hanem a minőség a perdöntő az értékek meghatározásában —, e néhány kép önálló, érett festői nyelvezetet képvisel. Az erővonalak találkozása leginkább a papírzacskócs Csendéleten mérhető, de beszélhetnénk a többi, hasonló kvalitásokat felmutató alkotásokról — a kolorit mellett a felület anyagi voltát is olyan hűen érzékeltető, delikát szépségű Zsabós portrétól, az erősen síkban tartott, néhány intenzív színfoltra redukált dekoratív két Iriszes csendélettől a négy szélső figura együttesét remekül megoldó Műteremig, vagy a színekkel egyénített portrék egész soráig.

A Csendéletet — s a többi képet is — látva az első pillanatban megállapítható hovatartozásuk. Már maga az a tény, hogy tárgyias, kivehető, körülhatárolható formákkal dolgozik eldönti az ítéletet. A megformálás, a technikai kivitelezés azonban már korántsem ilyen egyértelműen sugallja mindezt.

A kétféle kifejezési módnak az egyéni karakteren átszűremlett szintézise teremti meg a kép sajátos, azonnal megragadó varázsát. A festő a két elem kiegyensúlyozásával teremti meg a festmény bonyolult, összetett szépségét. Mindezt azonban nem öncélúan, hanem a magasabb kifejezési értékek, a valóság megragadásának gazdagabb lehetősége, mondanivalójának pregnánsabb kifejezése érdekében használja.

Parkban

A művész nemcsak tükröt tart a valóság elé, hanem minden egyes ecsetvonásával, színnel, formával egyúttal önmagáról is vall.

Tenk László festményei, grafikái határozott alkotói, mély emberi értékekről is vallanak.

Szelestey László

Csanád

NAPJ

XVI. évfolyam, 6. szám Irodal

„... a szegényparasztság érdekeit az irodalomban képviselő népi mozgalom törekvéseit az épü
vaszthatónak tartotta az ország építését, irányítását megfogalmazó célkitűzésekbe. Ugyanakko
dolgozó osztályok érdekeit kell elsősorban szem előtt tartania, és az új társadalom építőinek

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1977 JUN 15

Tellinger István

Napjaink

1021

BÁNAT

TELLINGER ISTVÁN RAJZA

zolta az arckép belső hűségét. Sőt félek, hogy a két írás egymás után olvasva „adja ki" a teljes képet. Hogy a szerző felháborodott ellenvéleményt írt — s az én szövegemet írta alá.

„Minden jellemzés: túlzás" — mondta egy nagyon okos ember. Éppen Rákosy Gergely ne tudná ezt? Aki a hevület túlzásaival jellemez? (Nem szeretném az ő regényhőseit a modellekkel szembesíteni.)

Ami pedig a részleteket illeti... Hogy az író csak öt éve nem visel-e fehér inget? Hogy zakót hord-e vagy zekét? Hogy az angol nyelvtudás kizárja-e a bosszankodást például egy olasz turistákkal telezsúfolt étteremben? Hogy húsz elküldött kézirat sok-e, vagy kevés? Hogy „becsületbeli" ügy-e, ha egy prózaíró nem különösebben szereti a verseket? (Magánbeszélgetésekre félnék hivatkozni.)

A fentiekről csak egyet mondhatok: én ilyennek láttam-látom Rákosy Gergelyt. Jól vasalt fehér vagy színes ingben, bőrzakóban-bőrzekében, tíz-húsz üveg kólát is megrendelve, mérgelődve. Cikkének elolvasása után — még inkább.

A ligeti gyorsfényképészek a delikvenseket ugyanazokba a díszletsémákba ültetik. Hát várjuk meg a többieket. A hasonlat csak akkor igaz, ha majd Csorba Győző, Mándy Iván, Jékely Zoltán vagy Nemes Nagy Ágnes ugyanabból a keretből tekint ki az olvasóra...

És mit üzenhetnék végül Rákosy Gergelynek? Hogy most már ne rágja a méreg. Kárpótlásul veszek neki karácsonyra egy gyönyörű mandzsettagombot.

Galsai Pongrác

kiemelkedő jelentőségű írókra, akiknek első (atyai) vezetékneve a magyar Kovács, Kiss, Szabó, Tóth stb, családneveknél is gyakoribb Fernández, García, Gómez, Pérez stb. A spanyol anyanyelvű irodalomtörténészek az akadémikusan korrekt „García Lorca", „Pérez Galdós" mellett rendszeresen szerepeltetik a könnyebb „Lorca", illetve „Galdós" alakokat, nemigen fordul elő azonban, hogy valaki egyszerűen Garcíának vagy Pérezneknek nevezze e nálunk is jól ismert két írót. *La Avellaneda* — így hívja minden hispanista Gertrudis *Gómez de Avellanedát*, a múlt század nagy tehetségű kubai-spanyol írónőjét, s ugyancsak furcsán hatna, ha valaki *Gómez*ként kezdené emlegetni. J. J. *Fernández de Lizardi* mexikói regényíró neve szintén „Lizardi" alakban él minden ismerőjének tudatában. Mi több, a két *Fernández de Moratint* nem egy spanyol nyelvű lexikon, illetve irodalomtörténet névmutatója *Moratín* címszó alatt tartalmazza. Fernández-ről éppen csak útalnak sokkal közkeletűbb nevükre. S ugyanezt mondhatjuk el —, hogy Toderóhoz hasonlóan államférfival kapcsolatos példát is említsünk — J. M. *Ortiz de Rosas* múlt századi argentin tábornokról, akinek rosszemlékű rendszere mint „Rosas diktatúrája" rögződött a köztudatban.

A Száz év magány szerzője élő író ugyan, de neve annyira közismert és eddigi életműve annyira klasszikus értékű, hogy a spanyol kritika évek óta rendszeresen *Márquez* alakban is szerepelteti nevét a hivatalos-pedáns *García Márquez* mellett. (Így például M. Fernández-Braso: La soledad de Gabriel García Márquez című 1972-ben Barcelonában megjelent könyve, vagy e

Chilei tanulsá

Ezzel a címmel f
És szeptember 6-i
Lavreckij Salvad
véről. „Jó lenne
olvashatni ezt a k
be figyelmet k
Közöljük, hogy n
ben teljesül kív
megkapó, szívhe
egyaránt szóló sz
nyomdában van.
morú aktualitása
hér Pál írja —
megkövetelték a
hadd írjuk meg
junkat is, minda
könyvön dolgozt
nél többen olvas
nak tanuságaiból.

KOSSÚT

Nemzetk

A TISZATÁJ cí
októberi számába
letben" címmel
töredék néhány
ez a szöveg-össz
derült — Deák T
szerző első ízben
tett, „A hadgyak
első felvonásának
lével keletkezett.

ul, s ha valaki-
táját megbeszéli,
kettesben, mint-
érezné magát
akiknek munká-
ban elviseli —
lvárja —, ha em-
rik s bírálják,
glénye. Keser-
metlen igazságot
keservesebb, ha
nak igazságként.
későn, a gyerek-
sekor döbben rá
milyen nagy kü-
ori belső igazsá-
n valódibb igaz-

ul makacs és
önfejű, kissé tán
megbántódó. Ha
volna olvasóté-
ltalán előálltam
l, akkor senki
m volna el, hogy
ket, valamiféle
ráadásul a paj-
asszisztálni, mű-
— oktatásképp.
lna a szidás, a
otladozó verseim
nuljak az egye-
egyáltalán eltű-
imba beleszóljak
zínűleg nem já-
t te azzal a ki-
verseddel.
ilogathatta elő a
, hogy előző nap
verset olvastam
, akiket a barcsi
iófája alá temet-
, hogy a fiata-
rt az öreget már
: — amikor húsz
m, láttam —, de
dült, s mert tö-
ált, biztosra vet-
a földet, melybe
két fióka. Meg

~~három napra érkezik, megváltó, lesz művészileg hiteles attól, hogy~~
~~nagy akarattal, hogy verset iro- leírjuk, sőt, sokszor éppen attól~~

Tellinger István: Kapu

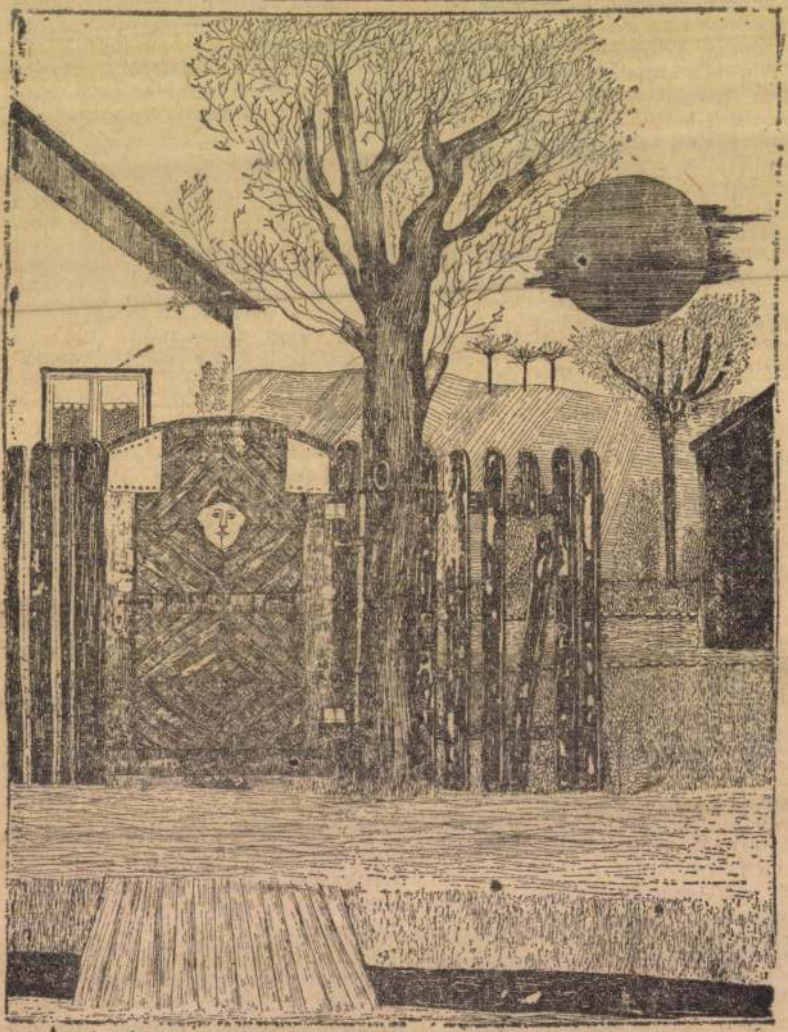

Élet és Irodalom, Bp. 1975. szept. 13.

XIX. évf. 37. sz. cimlap ~~ÁRA: 2,50 Ft~~

Vitányi Iván:

MŰVÉSZET, FUNKCIÓ, VILÁGKÉP

■

Major Máté

LE COURBUSIER-RŐL

■

Máriássy Judit:

SZERELEM, 1975

■

Szekulity Péter riportja:

BÁTORTALAN HONFOGLALÓK

ÉLET

IROD

IRODALMI ÉS

XIX. ÉVFOLYAM, 37. SZÁM

VERESS MIKLÓS:

Magánlevél — olvasótábor

Kedves Kisbarátom! Az arcod már nem különbözik azokétól akikkel valaha is találkoztam: emlékezetnyi arc, típusorral, föl-

is lepődtem, amikor felolvastad a saját, kissé más fecskehistóriádat, mert tíz-tizenkét éves koromban közeli élményeim leírására nem

dalm
— ha
vesel
a leb

Tellinger István

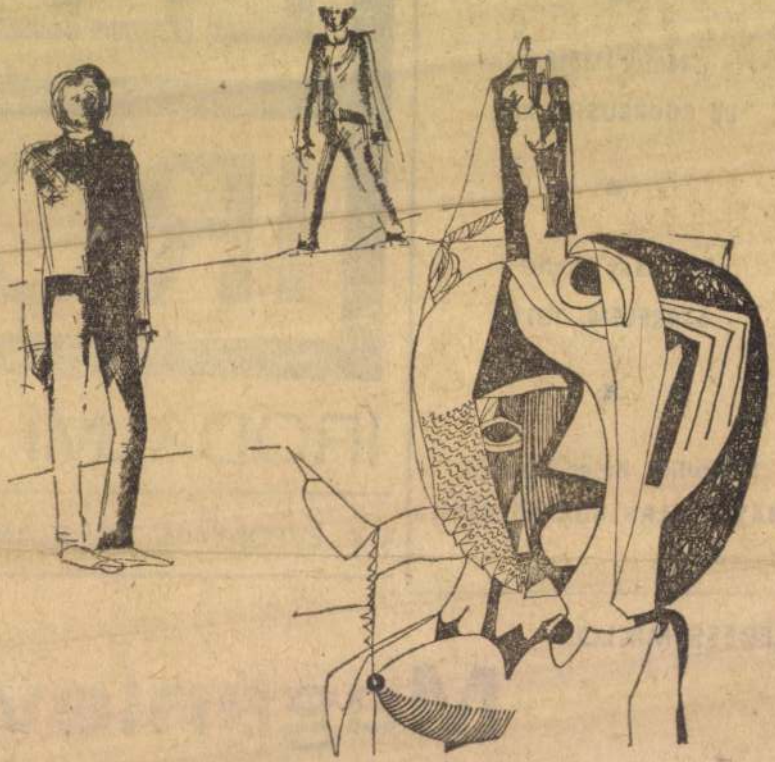

Tellinger István: Vázlat

Élet és Irodalom, Bp. 1975. szept. 13.
XIX. évf. 37. sz. 2. lap.

MAJOR MÁTÉ:

Tíz éve halott L. C.

Le Corbusier (eredeti nevén: Charles Edouard Jeanneret) egyetlen nagy építésze a huszadik századnak, akit ilyen közvetlen, mondhatni bizalmas módon, művésznevének kezdőbetűivel emlegetünk, legalábbis mi, építészek. Ennek jelentése és jelentősége van, ami az egyenlők között is elsővé emeli L. C.-t.

Érthető tehát, hogy amikor 1965 nyárvégén — a Côte d'Azurön — szíve felmondta a szolgálatot, mindnyájan megdöbbenve fogadtuk a hírt. Megdöbbenve, hiszen L. C., 78 éves kora ellenére, alkotóképessége teljében volt, épp akkor mutatta be „legújabb" tervét, a velencei kórház érdekes koncepcióját. (Egy költő vagy egy zenész húszegynéhány éves korára is lehet világhírű művész, egy építésznek tetemes „kifutási idő"-re

megvalósuló funkció nem *kevesebb*, hanem *azonos* lehet az igénnyel, mint az építés folyamatának elindítójával — amint ezt L. C. legkiválóbb művei igazolják.

Ez természetesen még nem az építészet útjának végállomása. Le Corbusier a „szabad alaprajz" és a „szabad homlokzat" gondolatával a folytatás súlyos örökségét hagyta ránk és az utókor építészeire. L. C. ugyanis az alaprajzot és a homlokzatot csak a művek megépültének pillanatáig szabadította fel, mert a következő pillanattól e két szabadság fokozatosan megmerevedik, lassan-lassan saját ellentétévé válik, a szabadságból szinte rabság lesz. Mert az épület-építészet-igények továbbra is mozognak, változnak, az életformák, bármennyire fékezetten is, megújulnak, miközben összetettebbé, bonyolultabbá

lettek az első 1
vek, szerzőik
keztek valamir
a politikai fo
rövid időn be
kat a feltételek
alapokat, mely
felépülhet, ad
zelmi világána
gyományokban
megkövült fel
lassan-lassan,
lágyítható ann
szocializmus ga
datvilága ki
Ezért a szovj
gard „álmai"
sítatlanok ma
jetunióban is
nak, óvatosan,
mák építészet
vagyis a lakó
legének megőr

Tellinger István

Tellinger István: Dózsa

Élet és Irodalom, Bp. 1975. szept. 13. XIX.évf.37.sz 3. lap.

~~alot, csak azt, alá kell rendel-~~ ~~nébányra kitérni, elsősorban a di-~~ ~~nemesen azt foglalja magában,~~
~~ezemesebb kap-~~ ~~daktikus felfogásra és az érzelem-~~ ~~hogy a szükségeshez mérten sűrí-~~

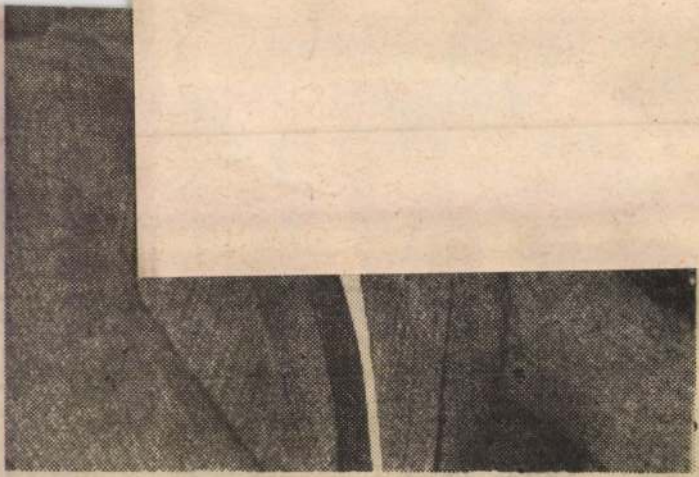

Gál László, a Központi Bizottság tagja, a SZOT titkára, az országos elnökség nevében üdvözölte megyénk szakszervezeti tagságát, s a küldöttértekezletet, majd elismeréssel szólt Borsod me-

dolgozói elértek. Arról szólt ezután, hogy a jól végzett munka eredményei egyben alapot is teremtettek ahhoz, hogy a borsodi dolgozók átlagbére, reáljövedelme, szociális és kulturális ellátott-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1976 OKT 12
ÉSZAK-MAGYARORSZÁG
Tellinger István

1021

Tellinger István munkája

szocialista párt igazgatóbizottságának tagja kijelentette, hogy *Haig tábornok nyilatkozata* *Haig tábornok nyilatkozata* *Haig tábornok nyilatkozata*

ban: azaz az európai kultúrkör egyes motívumai tematikában, kivitelezésben némileg aktualizált feleelevenítésének. És ide sorolhatnánk akár a *Dózsát* is. Ezeknek a kompozícióknak vitathatatlan erőssége a rajzos, dekoratív szerkezeti váz, a kontúrvonalakon belül pedig a pasztózusan felrakott színfoltok festőisége. Ez a kettősség azonban nem mindig egységesen megoldott. Hol a konstruktivista merevség kerül előtérbe (mint például a Gráciák esetében), hol a lazán kezelt alak folyik szét a térben (mint az egyébként festői *Vörös kép* vagy a *Támaszkodó*). A *Montmartre* már jelzi érdekes formai problémafelvetésével azt az utat, amelyet aztán tematikai elmélyüléssel is megtesz a festő egyes sikerült alkotásain. A Szajna-parti város festőállványainak erdejében álldogáló bohémek látványa megragadóan érzékelteti a kifeszített vásznak síkjainak díszítő ritmusával a simán festett és tubusból vastagon felrakott felszínek váltakozását, de nincs több mondanivalója az egyébként eredeti látványrögzítésnél. A *Tükör és ablak* I—II. emberileg, formailag is sokkal árnyaltabban és sikeresebben fejleszti tovább ezt. tárt tükör-, szekrény- és szobaajtók, ablakok, kihúzott fiókok, valamint a központi emberfigura sokszoros egymásrajátszásával. De az *Emberhegy* és főleg *A csodálatos mandarin*, üzenetet is hordoz, mindamellett kellőképp oldja is a háttér lágyan lüktető síkjaival az előtér figuráinak stilizált formáit és koreografált mozgásrendszerét. Nemhiába választotta ennek a képének egyik motívumát színes kiállításplakátjára is. Mintha hatalmas kezek nyúlnának a lányért, görcsösen és mégis óvón. Koloritja, formaritmusa egyaránt a bartóki muzsika nyers, fanyar fordulatait, ízeit idézi. A tárlatot járva kiderül: térben és időben sokat utazott a művész, de tulajdonképpen itthon és a mában talált önmagára. **Wagner István**

TENK LÁSZLÓ FESTŐMŰVÉSZ *Stúdió Galéria-beli* kiállításán bemutatott tucatnyi olajképén is megteszi a kötelezőnek érzett nagy kanyart a régmúlttól a máig — akárcsak grafikus kortársa. Mert minek is tekinthetők egyébnek a *Gráciák*, az *Angyal harsonával*, a *Zsuzsanna*, a *Pieta* vagy a *Sixtusi idézetek*, mint aminek ez utóbbi (három vízszintes síkra osztott) kompozícióján maga is nevezi címadásá-

Jó egy évvel
tozat után színp
juk *Bárány Tam*
fényben című m
ban megjelent s
készült két rész
portot a *Békés*
Színház mutatt
nyomásunk: Bár
gényének máso
kulása szerencsésebb, mint
első. A publicisztika, a riport
hatásosabb a színpadon, mint a
képernyőn. A színmű legjobb pil-
lanataiban saját életének hely-
zeteit ismerhette fel a néző.
Amihez persze — mai témájú
műről lévén szó — nem szüksé-
ges dramaturgiai ördöngősség,
legfeljebb problémaérzékenység
és jó megfigyelőképesség. A mai
modell-város, ahová az író-riporter ellátogat, voltaképpen a je-
lenlegi magyar társadalom egyik
sokat felpanaszolt jelenségének
megannyi illusztrációját kínálja.
A konstruktív eszmeiség és a ci-
nizmus, a lukas nadrágban járó
becsületesség és a meggazdago-
dási vágy néz farkasszemet egy-
mással a darabban. Jól ismert
alakok vonulnak fel: a pénzszer-
zésbe belefásult fiatal mérnök,
a kisvárosi uzsorás, a lelkes nép-
művelő, a ferde úton vagyont
szerző téesz-paraszt, a megkese-
redett munkás, az önfeláldozóan
szerény főmérnök és a lelkiismeretes kórházi főorvos.

Mindettől persze a riportdráma
még nagyon unalmas is lehetne.
Főként akkor, ha az idő min-
den tételére csupán langyos
ellenvetésre ingerel. Ez a
mai elem a publicisztikába
Bárány Tamás éppen ezt
belevinni színművébe. Nem
a tételei a legérdekesebbek
melyek valamely letisztult,
hangoztatott igazságot közö
hanem azok, amelyeket ner
dunk teljes egészében elfo
A mű címe azért is találó,
az író mintha az esti vil
elfogultságában vizsgálná a
ságot. Az ostornyeles lámpá
sen villannak rá egy-egy a
jelenségre, árnyékban hagy
motívumok, ellenérvek és á
latok egész sorát. Egysíkú
becsületesek, de mert a
mentumok hitelével hatnak,
dobhatjuk őket a semat
szemétkosarába, mint kép
szülte szörnyeket, hanem
koznunk kell velük. Külö
az a tétel ingerel ellentmon
mely szerint a gazdagodni
gyók és a szegény idealistál
szecsapása leginkább idős
és fiatalabbak konfliktus
jelenik meg, mégpedig úgy,
legtöbbször a fiatalokat k
elmarasztalnunk. A színpad
rázolás itt inkább a nem

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1976 JAN 17
ÉLET ÉS IRODALOM

Tellinger István

harcban álló bal- sújtó harmadik lovast. A villanást is
s futár tűnik el. Az éggel szerepet cserélő domboldalt is...

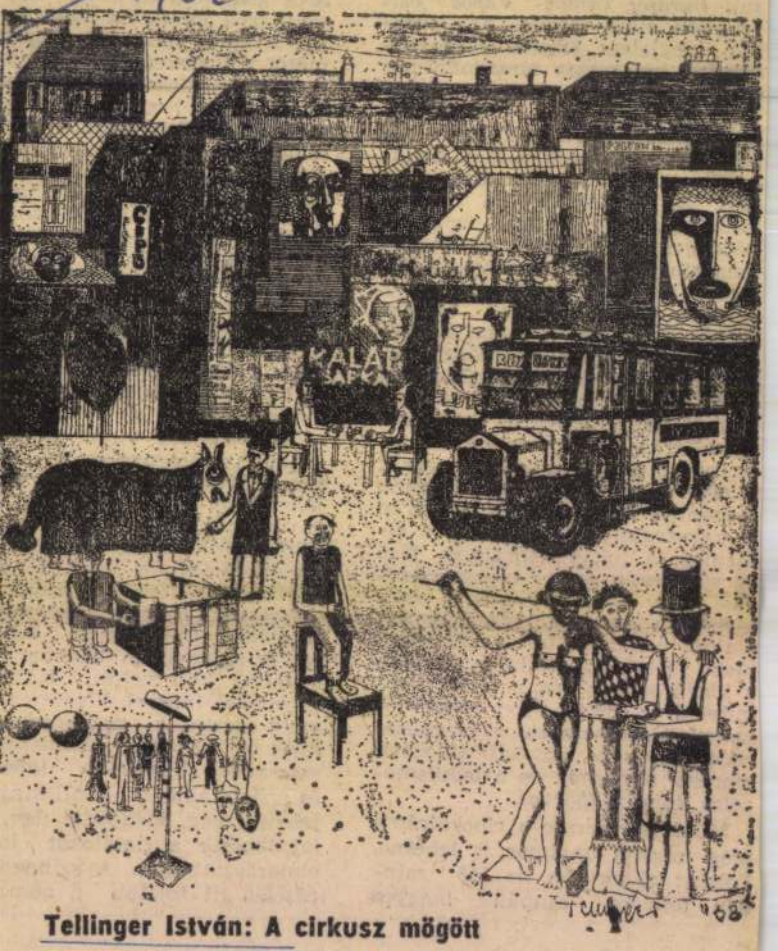

Tellinger István: A cirkusz mögött

TENK László garfikus

JÓZSA Ágnes: Tenk László. = Könyvtáros, 41.évf. 1.sz. 1991
42.p. és ill.

A VIGYÁZÓ FERENC MŰVELŐDÉSI TÁRSASÁG ÉS
BUDAPEST FŐVÁROS XVII. KERÜLET
ÖNKORMÁNYZATA

meghívja Önt és kedves ismerőseit

TENK LÁSZLÓ

festőművész
kiállításának megnyitójára

az ERDŐS RENÉE-HÁZBA
(Budapest XVII. Rákoshegy, Báthory utca 31.)

1999. május 15-én - szombaton - este 6 órára

Megnyitja:
DR. SUPKA MAGDOLNA
Széchenyi-díjas művészettörténész

A kiállítás 1999 június 9-ig – hétfő kivételével –
naponta 15 és 18 óra között tekinthető meg

MEGHÍVÓ

TENK László festő

és Csikai Márta szobrász kiall

Nyitott Kör Galéria, Bp. (MÁV Telep ref. templom)

MN 1999. márc. 12.

0

épkori falak

va az udvari oldal toldását
z utcai szárny nyeregtete-
usú faszerkezete megjele-
a némileg megbontotta a
tetőszerkezetének déli és

[illegible]

[illegible]rdeklődéssel figyeltük az őszi és a

[illegible]avaszi tárlaton lírai tisztaságát

Tar Károly: Egyéves a debreceni művésztelep

Népművelés 1971/10 39 old.

TENK Lánló

Kiáll. Bp. Vigadó Galéria, 1994

ism. Kátai József: Három a festő.
= MNemz. 1994. január 29. 20.
ill

TENK László

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

TENK LÁSZLÓ

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA

1992. MÁRCIUS 19-ÉN

CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN FÉL 6 ÓRÁRA

MEGNYITJA

DR. SUPKA MAGDOLNA

MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

MEGTEKINTHETŐ:

1992. MÁRCIUS 19—29.

CSÓK ISTVÁN GALÉRIA

BUDAPEST, V., VÁCI UTCA 25.

Tenk László

Szolnok megye tanácsának díja
az V. szolnoki képzőművészeti
triennálén

Magyar Nemzet 1987. VI. 15.

Tenk László.

Alföldi Tárlat Békéscsabán.

Ne. Nemzet.

1987. IX. 12.

Tonk László.

Vásárhelyi őszi tárlat.

Képszaon
1986. XI. 21.

Tenk László

A Balaton melletti Tópart-galériában hétvégén nyílik meg Tenk László festőművész kiállítása.

*

Magyar Hirlap 1986. VIII. 4.

Tenk László

Perbáli vásár

Magyar Nemzet 1986. XII.6.

Tenk László

Békés megye irányi tanácsának díja
a 24. Alföldi Táblatan

Népszava 10.85. VIII.18.

Tenk László festő- és grafikusművész

a művész 1975-ben Gy. Uhrin Tiborral közösen szerepelt sikerrel kiállításukkal a Medgyessy Teremben.

Hajdú-Bihari Napló, 1981. jan. 24.

Tenk László festőművész képeiből és gobelinjeiből rendezett kiállítás november 15—30. között látható az Átrium Hyatt Szálloda galériájában.

Magyar Nemzet 1983. XI. 15.

Tenk László

Rideg Gábor: Egy szobrász Pannóniából
Beszélgetés Rétfalvi Sándorral

Művészet, 1983. julius

Jeni László
Kiállítás Ródmezővásárhelyen

Magyar Nemzet 1984. XI. 11.

Tenk László

Tenk László festőművész munkáiból nyílt kiállítás hétfőn a budapesti Atrium Hyatt Szálló galériájában. A Generalart szervezte kiállítást szeptember 9-ig tekinthetik meg az érdeklődők.

Magyar Nemzet 1984. VIII. 14.

Tenk László
Festészeti triennálé kolnoban

Magyar Nemzet 1984. XI. 4.

Tenk László

Díj a 24. alföldi Tájlatan

Magyar Nemzet 1985. VIII. 18.

Tenk László festőművész

Népszabadság, 1985. X. 7

Vásárhelyi Őszi Tárlat

Október első vasárnapján immár több mint három évtizede Hódmezővásárhely ad otthont képzőművészeti életünk egyik rangos seregszemlé-jének, a Vásárhelyi Őszi Tárlatnak. A most 32. alkalommal megrendezett kiállítást vasárnap a Hódmezővásárhelyi Múzeumban *Pozsgay Imre*, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának főtitkára nyitotta meg.

Százhetvenkét alkotó négyszázhetvenkét művel pályázott a kiállításon való részvételre. A zsűri — amelynek tagjai a korábbiaknál színvonalasabbnak ítélték az egybegyűlt anyagot — százharminc művész 308 festményét, grafikáját, szobrát, kis-

Tanács két díját *Tenk László* festőművész és *Rátonyi József* szobrászművész nyerte el. Rajtuk kívül tizenhat alkotó kapta meg a helyi tanács, valamint a helyi ipari és mezőgazdasági üzemek jutalmait.

Mivel a Művelődési Minisztérium a tárlatot vásárlási fórumnak is kijelölte, több intézmény és vállalat már a nyitás előtt megvett képzőművészeti alkotásokat. Az őszi tárlat anyagát a tervek szerint két hónapig tekinthetik meg az érdeklődők.

A hagyományok szerint az őszi tárlat megnyitásával egy időben a

Népszabadság, 1985. X. 7

Tenk László festőművész

Népszabadság, 1985. X. 7

Vásárhelyi Őszi Tárlat

Október első vasárnapján immár több mint három évtizede Hódmezővásárhely ad otthont képzőművészeti életünk egyik rangos seregszemlé-jének, a Vásárhelyi Őszi Tárlatnak. A most 32. alkalommal megrendezett kiállítást vasárnap a Hódmezővásárhelyi Múzeumban *Pozsgay Imre*, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának főtitkára nyitotta meg.

Száznegyven alkotó négyszázhetvenkét művel pályázott a kiállításon való részvételre. A zsűri — amelynek tagjai a korábbiaknál színvonalasabbnak ítélték az egybegyűlt anyagot — százharminc művész 308 festményét, grafikáját, szobrát, kisplasztikáját, kerámiáját fogadta el bemutatásra a tárlaton.

Az 1985. évi Tornyai-plakettet *Krajcsovics Éva* festőművésznek ítélték oda. A Csongrád Megyei Tanács díját *Kéri László* festőművész, a Művészeti Alap díját *Giczy János* festőművész, a Hódmezővásárhelyi Tanács két díját *Tenk László* festőművész és *Rátonyi József* szobrászművész nyerte el. Rajtuk kívül tizenhat alkotó kapta meg a helyi tanács, valamint a helyi ipari és mezőgazdasági üzemek jutalmait.

Mivel a Művelődési Minisztérium a tárlatot vásárlási fórumnak is kijelölte, több intézmény és vállalat már a nyitás előtt megvett képzőművészeti alkotásokat. Az őszi tárlat anyagát a tervek szerint két hónapig tekinthetik meg az érdeklődők.

A hagyományok szerint az őszi tárlat megnyitásával egy időben a Hódmezővásárhelyen élő képzőművészek is kiállításon mutatkoznak be egy-egy környékbeli községben, illetve termelőszövetkezeti központban. Tárlatuk vasárnap a mindszenti művelődési házban nyílt meg, ahol mintegy harminc alkotásuk került a közönség elé. (MTI)

Milyen idő várható a héten?

Tenk László

Gondolatok a XXXII. vásárhelyi őszi táplatról

Wepszane 1985. XI. 29.

Tenk László, festő- és grafikusművész

a pápai Jókai művelődési központban rendezett tárlaton szerepelt a művész „Ősz" c. festménye. (említve).

Veszeli Lajos: Kortárs képzőművészek alkotásai Pápán.
Napló (veszprém), 1980. febr. 29.

Tenk László

„Táncoló tündér"
(vepro)

Rozgonyi Iván: Néző, művész, nyelv és nyelvek.
Művészet, 1979. december – 4. lap.

Tenk Lánló, [ ]

L.: Schéner M.

7.

Rózsa Gy.: Réz Jeromos a Műcsarnokban

Nemszabadság, Bp. 1979 szept. 21.

Tenk László festő

a Bartók-pályázat zsűrije. Medgyessy-emlékplakettel és nívódíjjal tüntette ki a művészt.

(vallai): In memoriam Bartók.

Déli Hírlap, 1942. jún. 27.

Tenk László festőművész

Kedden megnyitották a Magyar Művelődési Központ kiállítótermében a „Bemutatjuk '43" c. képzőművészeti kiállítást, melyen a művész alkotásai is szerepelnek.

Hajdu-Bihari Napló, 1943. jan. 31.

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 FEB 16

Hajdúbihari Napló

Tenk László festőművész

Tenk László festőművész kiállítását február 17-én, vasárnap délelőtt 11 órakor Székelyhídi Ágoston kritikus nyitja meg Hajdúnánáson, a művelődési központ kiállítótermében. A tárlat február 28-ig tekinthető meg.

Tenk László
festő

A debreceni Táblakép '72 kiállitáson részt vett a művész.

D.Fehér Zsuzsa: Szalay Lajos kiállitása.
MŰVÉSZET, 1972.szeptember - 32.oldal

Tenk László, [ ]

L. Kokas J.

Tandi L: Kiállítási jegyzetek 108-112.

Tiszatáj, Szeged, 1980. nov. XXXIV/11.

Tenk László, festő- és grafikusművész

Képek az 1948-as állami vásárlások anyagából.

Dolgozók Lapja, 1949. febr. 25.

Tenke László

„In memoriam Bartók" és „Táblakép '72"
pályázatokon díjat nyert.

Kádár Zoltán: A III. Debreceni Országos Nyári Tárlat.

Alföld 1972/8 67old.

Tenk László
festő

A Medgyessy Teremben volt
Tenk László és Cs. Uhrin Tibor
festőművész kiállítása

— Kiállítási naptár
Művészet, 1975 márc. - 49 oldal.

Tenk László

Részt vett az „In memoriam Bartók" pályázaton. Témája a bartóki pályázaton. Témája a bartóki pályázaton. Témája a bartóki

Apuk László
festményeit és grafikáit a hajdú-
szoboszlói művelődési otthonban
mutatják be az érdeklődőknek.

Magyar Hírlap 1972/52 Pold

Cseke László

Út a fény felé. - A debreceni és Hajdú Bihar megyei fiatal alkotók együtt című antológiájából.

Magyar Hírlap 1972/159 IV. old.

Tenk László

Részt vett az „In memoriam Bartók" pályázaton. Témája a Fából faragott királyfi, amit monumentális szimbolummal fejez ki.

Rádai Zoltán: A III. Debreceni Országos Nyári Tárlat.

Alföld 1972/8 68 old.

Tenke László

1974. ápr.-ban a békéscsabai Munkácsy Múzeum-
ban rendezett XVII. alföldi táblaton részt vett.

Népszava, 1974. ápr. 26. 102 elg. 96 sz. 4p.

TENK LASZLÓ, festő

Derkovits ösztöndijasok kiallitasa Szombathelyen 1971-ben a Derkovits lakótelepen.-Kilenc fiatal művész a tarlaton,amely a harmadik Szombathelyen.-Festményeket hatan hoztak: Haraszti László,Mizser Pal,Nagy Sandor Zoltan,Szekeres Emil,Szentgyörgyi József és Tenk László. 554.old

BERTALAN LAJOS: Kiallitasi napló 554.old

VASI SZEMLE, XXVI.évf. 1972. 4.szam, Szombathely

Tenk László

a Magyar Nemzeti Galéria termei-
ben nyílt meg a Kelet-magyarországi
képzőművészek kiállítása, melyen
művei szerepelnek.

Bajár Iván: Jelenségek és tanulságok.
Magyar Hírlap, 1972. dec. 27.

Tenk László
iparművész

A Hajdu-Bihar megyei SZOT
üdülő építészeti-tervhez Tenk
László mozaik terve csatlakozott.

Horváth Béla: Müvészet,1973.julius 46.oldal

Müvészet,1973.julius 46.oldal

Tenk László

Hajnal (Nagytemplom) o. 80x60
Park az Egyetem terén, o. 60x80

Debrecen Bőrnyére és Hortobágy
tájkép kállítás

Tent László

Nagytemplom, repr.

Debrecen Tornyéle és Hortobágytáj-
Tepriállítás

Tenk László

Képzőművészeti tanácskozás zajlott le nov. 5.-én Debrecenben. Több üzem és a Szakszervezetek Megyei Tanácsa vásárolt a festő- és grafikusművészektől így a művész alkotásaiból is. Az SzMT 1973. évi képzőművészeti díját Tenk László-nak ítélték meg.

Hajdu-Bihari Napló, 1973. nov. 6.

Tenk hírlő, festő

Kiállítása nyílik meg
Nyíregyházán márc. 14-én.

-:o Bornemissza .... 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. március 14.

Tenk László

festőművész kiállitása nyilt a nyirbátori

Báthori István Muzeumban.

Magyar Hirlap 1974/73 8.old.

Tenk László

kiállitása nyilt[a] nyirbároti Báthori István muzeumban.

Magyar Hirlap 1974/73/8

Tenke László

1. Angyali üdvözlet olaj 170x100
2. Önarckép -"- 102x74

Stúdió '73 Ernst Múzeum Bp.

Tenk László

1. Beatzenész portréja olaj 80x55

2. Önarckép olaj 70x43

Tavasi Tárlat 1972
Nyíregyháza – Debrecen

Tenk László

1. Borzalom vegyest. 50x35

2. Motívumok —"— 50x35

Kelet-Magyarországi Képzőművések Kiállítása M.N.G. 1972.

Tenk László

A fából faragott I–II.
rep.

Kelet-Magyarországi Képzőművészek
Kiállítása M.N.G. 1972.

Teule László

A fokál fazopott I-II.

sep.

Belet-Magyarország Képzőművének
Találkozása M.N.G. 1972.

Tenk László

1. Gyász vegyest. 50x35

2. Angyal üdvözlet vegyest.
50x35

Kelet-Magyarországi Képzőművészek
Kiállítása M.N.G. 1972.

Tenk László

1. Gyász regyt. 90x34

2. Nagyal tétrölet regyt. 90x35

Kelet-magyarország kiprémiserek
Kállítása M. N. G. 1972.

Tenk László

1. Lány napraforgóval 100x70
2. A fából faragott 100x150

Kelet-Magyarországi képzőművészek
kiállítása M.N.G. 1972.

Teuk László

1. Fány vagyonfogyval 100x70

2. A fából facsoport 100x110

Kelet-Magyarország Képzőművészek

Kiállítása 14.6.1972.

Tenk László

1. Csodálatos mandarin o.v.
250x300

2. Pórsa I–III. 50x35

Kelet-Magyarországi képzőművészek kiállítása M.N.G. 1972.

Tous droits

réservés © V.
2020X300
P. Pôle I-II. 20X21

Tulet-Mercier, Photothèque
Médiathèque M.M.C. 1015.

Tenk László

1. Csodaszarvas o.v. 100×125
2. Pásztók o.v. 135×112

Kelet-Magyarországi képzőművészek
kiállítása M.N.G. 1972.

Tenle László

1. Bodaszerv o.u. 100×125

2. Pásztál o.u. 135×112

Kelet-Magyarország Népszínházak
Találása M.N.G. 1972.

Tenk László

A fából faragott repr.

Kelet-Magyarországi képzőművészek
kiállítása M.N.G. 1972.

Tisztelt Jakló

A fáról forgott sorok.

Velet-Magyarország képrömüreket
kiállítása 1. N. G. 1972.

Tenk László

Lány napraforgóval

rézk.

Kelet-Magyarországi képzőművészek
Kiállítása M.N.G. 1972.

Paul Hahl

Hans Hoppenstedt

Tod.

Veit - Hoppenstedt Verbindung
Nichtig. M. U. C. 1895.

Tenk László

Godenzaros repr.

Kelet-Magyarországi képzőművészek
kiállítása M.N.G. 1972.

Task Sheet

Observers report.

Tenk Lényi

mivel szerepel a Studió

Galériában rendezett Mozaikterv Bemutatón

junius 26

4. old.

Tenk László
festő

Kollektív kiállításon vett részt
Tenk László, Eisenmayer Tibor
és Hegedűs Endre.

—: Kiállítási naplóz
Művészet, 1974. március – 48 oldal.

Tenk László
festő

A miskolci Gyermekotthon Éttermében és Klubtermében elhelyezendő mozaik tervezésének pályázatán részt vett.

N. Dvorszky Hedvig: Képzőművészeti pályázatok.
Művészet, 1974. február - 48. oldal

Tenk Lánló, pstő

L: Sváby Lajos

– Közművelő dej, klub kiradó. – 46.

Új Tükör B p. 1986. fel 9. XXII/6

Teak László

festőművén

„az Emberés munka" témában II. díjat nyert a szolnoki triennálén.

Szolnok-megyei képlap
1984 nov. 4.

TENK László

Kiállít: Budapest
Párizsi Magyarokért
LÁSD: Benedek Imre
festőművész millecentenáriumi
akciója

Dunaújvárosi Hírlap 1996. aug. 14.

Małopolski 1420–1470. Warszawa 1981. 24. skk.

Az udvari ötvösség sorozatszerű produkciójáról: Kovács É.: Magyarországi Anjou-koronák. AH 1976. 7. skk.

Az aacheni kincshez: Grimme, E. G.: Der Aachener Domschatz. Aachener Kunstblätter 42(1972) 101. skk; Śnieżyńska-Stolot 1975. 21. skk; Śnieżyńska-Stolot 1981; Kovács É.: I. Lajos 1982. 105. skk.

A mariazelli képhez: Lipinsky, A.: Das Schatzkammerbild in der Wallfahrtskirche zu Mariazell. Alte und moderne Kunst 13(1968) Heft 101. 2. skk.

A częstochowai Madonna újabb irodalmához: Śnieżyńska-Stolot, E.: Geneza, styl i historia obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej. Folia Historiae Artium 9(1973) 5. skk és Rozanów, Z.: Analiza dotychczasowego stanu badań artysticzno-formalnych nad obrazem Matki Boskiej Częstochowskiej. Rocznik Historii Sztuki X(1974) 165. skk.

A csehországi kegyképek forrásairól és a másolatok jelentőségéről: Kořán, I.–Jakubowski, Z.: Byzantské vlivy na počátky české malby a roudnická Madonna v Krakove. U XXIV(1976) 218. skk, vö. Śnieżyńska-Stolot, E. vitacikkét: U XXV(1977) 361. skk. L. még: Pešina, J.: Studie k ikonografii a typologii obrazu Madony s dítětem v českém deskovém

TENK László festő

RIDEG Gábor: Vándor képek tárlata. = Magyar Hírlap, 24.évf. 253.sz. 1991.okt.29.11.p.

Bp., Békásmegyeri Közösségi Ház, Tenk L. kiáll,1991

készülék felső részének nyitásakor

részét, hogy a belső alkatrészekhez

s a szinezőgyüjtőtartót.

ópatront.
ója
ásolatok postai lapokra vagy más kis

azitására szolgál

overhead-fóliára készit másolatokat

r vegye ki a rekeszszinü előhivóegysé-
lőhivóegységet (különf elszerelés)

Tenk László

Önarckép rep.

Tavaszi Tárlat 1972
Nyíregyháza – Debrecen

TENK Lauli

Szérely András

Tenk Lánló képei

Miskolc, Szőnyi István Terem

Új Tükör 1984. máj. 13. XXI. évf. 20. n. 4.

1

83

-1880

Közlemények 1957-1968

69-1983

1-4. kötet

et Közlemény 5-78. kötet

vkönyv/ az első 8 kötet /1973-74-ig/

1975-1984

TENK László

Corpus, gobelin, 122x101 - 91.6.49

Új Művészet

Tenk László

Kárpitos olaj 120×180

XIV. Szegedi Nyári Tárlat
1973. jul. 22 – szept. 16.

Tenk László

Isonyat v. techn. 35x43

XIV. Szegedi Nyári Tárlat
1973. jul. 22–szept. 16.

Tenk László, [ ]

Nívódíjat kapott.

— : Országos nyári tárlat Debrecenben 7.

Népszabadság, Bp. 1972. jún. 27.

Tenk László

Zsóka Olaj 50×42

XII. Szegedi Nyári Tárlat

Tenk László 1

T.I.T. Csokonai klub. A járókelőket és a tárlatlátogatókat egyaránt meghökkentette a megállító tábla, melyen „rigányos" harsányságú színekben: felrágásztott, üres festéktubusok másztak, csillogtak, mint a csigák. A táblán öniróniku-san, lelményes-tréfás gesztussal foglalja össze azt a két erőt, melyek viszonylatából

Topor András: Tenk László festőművész kiállítása

Alföld 1972/4 91 old.

Tenk László 2

harcából képei születnek: a racsodálkozás érzelmi túlfűtöttséggé emelését, a racsodálkozás gyilkos ellenőrzését. Képi témaválasztásában is párhuzamosan meglevő erők ezek. Intimebb, személyesített mikrokozmosz, közvetlen látványélményből fakadó témák: „Izóka", „Mesélő" „Virágcsendélet (I-II)", „Ut a fény felé" „Szoptató" „Tanya" Itt motívum rendszere

Tapor András: Tenk László festőművész kiállítása.

Alföld 1972/4 91old.

Tenk László 3

lázább, belefeledkezve szívesebben tesz kitérőt, hogy az élmény néha illogikusnak tetsző varázsát megőrizze. Ezek a motívumok, melyeket a közvetlen élménygyűjtés alkalmából talál, szolgálnak építőelemként, sokszor önállosuló kompoziciós rendszerként azoknál a képeknél, ahol általánosabb, gondolatibb témákat dolgoz fel. (Gráciák, Dózsa, Csodálatos ×

Topor András: Tenk László festőművész kiállítása

Alföld 1972/4 91 old.

Tenk László 4

Mandarin. Szarvas.) Érdemes megfigyelni, hogyan változik pl: az „Ut a fény felé" látványélményű gótikus oszlop-rendje a „Szobrász-ban kompanáló erővé, a „Csodálatos Mandarin"-ban pedig mai tárgynélküli, lüktető térré. Képei párhuzamosan keletkeznek, egyszerre több képen is dolgozva. A minőségi ugrások türelemmel végigvitt sorozatain

Topor András: Tenk László festőművész kiállítása.

Alföld 1972/4 91 old.

Tenk László 5

keresztül érleli és fejezi be őket, olyan módon, hogy a mindenkori „legutobbin" összefoglal, sűrűsít, igyekszik minél feszesebb formába olvasztani a hitelesítő részleteket. Ez legegységesebben a „Szarvas" c. képnél sikerült. A konkrét képi témáktól függetlenül általánosabb témája, alapélménye: a fény. Sajátos koloriszlikus hőfokon ünnepli körül a „Mesélőt", fanyar Topor András: Tenk László festőművész kiállítása.

Alföld 1972/4 91 old.

Tenk László 6

disszonanciával tördeli a nagyon szép „Zsóka" portrét, ritmizálja a „Szarvas"-t, és fény-nyalábok rendezik megfogható anyagként a „Csodálatos Mandarin"-t. Grafikái a legfrissebb munkák, műhelykísérletek eredménye. A Dózsa-sorozattól eltekintve, melynek halált motívumrendszere szintén gazdagítja a „Mandarint" A színek redukáltabb skálája.

Topor András: Tenk László festőművész kiállítása

Alföld 1972/4 91 old.

Tenk László 7

a technikából fakadóan itt pontosabb formai fogalmazást kíván. Nehéz lemondani a szín legszabadabb használatáról. Főként egymás mellé „idézett" motívumok átfedései, hatásukban irodalmiasak. A technika kikerül hetetlen szabályai és Tenk ilyen irányú kalandvállalása még tisztabb formai fogalmazáshoz vezetnek kényszerítő erővel.

Topor András: Tenk László festőművész kiállítása

Alföld 1972/4 91 old.

Teuk László festőművész

Hajdúszoboszlón a művelődési központban a debreceni művésztelep alkotóinak műveiből rendeztek kiállítást, melyen szerepelnek művei.

Hajdú-Bihari Napló, Debrecen, 1972. febr. 8.

Tenk László 1)

a Debreceni Művéztelep alkotója ez évben társlattal fog szerepelni az agrártudományi egyetemen.

N. i.: Három egyetem kulturális tervei

Hajdú-Bihari Napló, Debrecen, 1972. febr. 8.

Tenk László 2.) Folytatás,

a debreceni Orvostudományi egyetem képzőművészeti előadásorozat megalakulását tervezi, melynek előadója lesz.

N.i.: Háram egyetem kulturális tervei.

Hajdú-Bihari Napló, Debrecen, 1972. febr. 1.

Tenk László

Debrecenben, okt. hóban nyílt meg a „Művésztelep '71" c. kiállítás az Egyetem Galérián, ahol két montypiát és képeit állította ki.

M.V.: Művésztelep '71

Alföld, 1971. dec.

Teuk Hánló
festő

A művén a nohásrattal is
foglalkozik. Fába farag.

Kovács Gyula: Debrecen képzőművészei.
1974.október - 9.oldal.

Tenk László
grafikus

1943-ban Nagybányán festette
Tenk László. A Főiskolain Bernáth
Aurél növendéke volt.

Kovács Gyula: Debrecen képzőművészei.
Művészet, 1974. október - 9. oldal.

Tenk László
festő -

„Iszony" 1973.
(repro)

Kovács Gyula: Debrecen képzőmüvészei.
Müvészet, 1974.október - 9.oldal.

Teuk László

festő

1970-ben Debrecenben a Művész telepen élt Teuk László, munkái szerepelnek rendszeresen a kiállításokon.

Kovács Gyula: Debre en képzőművészei.
Művészet, 1974. október - 9. oldal.

Tenk László
festő

Tenk László a képzőművészeti
szövetség tagja, akinek tölvé-
gyűre kiállítása is volt.

Kovács Gyula: Debrecen képzőművészei.
1974.október - 9.oldal.

Tenk László
festő

Tenk László festőiesztőrei az olaj, plextoll, farostlemez, vászon. Monotipiékat, papírmotszeket is készít.

Kovács Gyula: Debrecen képzőmüvészei.
1974.október - 9.oldal.

Tenk László

festő

Tenk László festői igyekezete, hogy gesztusaitól éljen a kép, amit fest. A kép választott mérete mindig nagy.

Kovács Gyula: Debrecen képzőművészei.

1974.október - 9.oldal.

Tenk László
festő

A művész nehány festményével
gyarapodott a Képzőművészeti Ga-
léria.

Sz.Kürti Katalin: Képzőművészeti Galéria Debrecenben.
Művészet, 1974.október- 20.oldal.

Tenh László
festő

A Nyírbátori továbbképző alkotótábor vezetője Tenh László volt.

------:Kiállitási naptár.
Müvészet, 1974. október - 49.oldal.

Tenk László

Ön c. művével részt vett a Magyarigeti Nagyszálló halljában 1973. nov.-ben bemutatott fiatal szépzőművészek tárlatán.

Népszava, 1973. nov. 23. 101. évf. 274 sz. 4 p.

Tenk László

Akt linó 35x50

6. Miskolci Országos Grafika
Biennálé '71

Tenk László

Táncoló repr.

Őszi Tárlat 1970. Hajdúszoboszló
Műv. Közp.

Tenk László

Önarckép olaj 68x40 cm

Studio 71

Tenk László

Vadas József: "Kék vágy" cimmel beszámol a békéscsabai Munkácsy Mihály Muzeumban rendezett Alföldi Tárlatról. Több müvész munkáját összefoglalva dicséri dekorativ hatásu kompozicióikat, akik nem "a szemmel látható szépséget kutatják, hanem az elvont összefüggéseknek keresnek érzékletes förmát."

Élet és Irodalom, Bp. 1973. május 19.
XVII. évf. 2o. sz. 12. lap.

Tenk László

Az „In memoriam Bartók" pályázaton Bartók főműveinek alaphangulatát az ábrázolóművészet eszközeivel kifejezni volt a nagyszerű feladat. (Cantata profana, Kilenc csodaszarvas). Tenk László nyugtalan tarka színekből festett erőteljes vonalakkal ábrázolja a szarvasok alakjait s helyezi közéjük a halvány lányalakot.

Kádár Zoltán: A III. Debreceni Országos Nyári Tárlat.

Alföld 1973/8 68 old.

Tenk László
Részt vett az „In memoriam Bartók" pályázaton. A Fából faragot királyfit monumentális szimbolimmal fejezi ki.

Kádár Zoltán: A III. Debreceni Országos Nyári Tárlat.

Alföld 1973/8 68old

Teuk Lánló, festő

Szerepel.

Vékiss Margit: XIV. Alföldi Tárlat

781-782.

TISZATÁJ. Szeged, 19 H. augusztus XXV. / 8.

Tenk László

1. Tanya olaj 56 x 75
2. Nő napraforgóval olaj 80 x 100

Őszi Tárlat 1971 Debrecen

Tenk László

Önarckép olaj

Táncoló —"—

Ősi Tárlat 1970. Hajdúszoboszló
Mür. Közp.

Terek László
festő

Az „Uj Debrecen mûletett" pályá
zat díjazottja.

— IV. Debrecen Országos Vyáze Tárlat.
Tükör, 1974. aug. 27 - 16 lap.

Tenk László
festő

Dózsa György emlékére készített művét mutatta be a tárlaton.

Kovács Gyula: Studió '72
MŰVÉSZET, 1972.december - 31.oldal

Tenk László

A Nemzeti Galériában 1972 december 20 és január 20 között került megrendezésre a Képzőművészeti Szövetség Kelet-Magyarországi csoportjának kollektív kiállítása ezen részt vett többek között Tenk László is

Simon Zoltán: Egy kiállítás visszhangja

Alföld 1973/3 62 old.

Tenk László

Képei szerepelnek a Kelet-magyarországi képzőművészek tárlatán a Nemzeti Galériában

Magyar Nemzet 1973 január 9 4.old.

Tenk László

Művei szerepelnek a Kelet-magyarországi képzőművészek kiállitásán a Nemzeti Galériában

Népszava 1973 január 5

2.old.

Tenk László festő

a harmadik rombatelepi tárlaton
kilenc művével együtt mutatta be
festményeit.

Bertalan Lajos: Kiállítási napló.
Vasi Szemle, 1972. ... 4. füzet old.

Tenk Sándor, festő

szerepel.

Nagy Zoltán: Kelet-magyarországi képzőművének
a Nemzeti Galériában 7.

Népszabadság, Bp. 1973. jan. 19.

Tenk László, festő

Debreceni tárlaton szerepel.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1973. jan. 31.

Tenk hánló, [ ]

Tisza csegén nyílt meg tárlata.

— : Hír

8.

Nérszabadság, Bp 1973 febr. 25.

Tenk László

Matyó nő olaj 84×60 cm

XIII. Szegedi Nyári Tárlat
1972. jul. – szept.

Tenk László

A kiállításnak méret szerint is a végére kívánkoztak Tenk László festményei, köztük a Csodálatos mandarin közel nyolc négyzetméteres faliképe. Mostani munkásságának csucsa a A fából faragott. Ennek két grafikai változatát is bemutattuk.

Solymár István: Kelet-magyarországi képzőművészek kiállítása a Magyar Nemzeti Galériában.

Alföld 1973/2 84old.

Tpuk László

Cantata profana.

Alföld 1973/2 borító 1 old.

Tenk László

rajza

Alföld 1973/2 11 old.

Tenk László

Müve szerepelt a Debreceni Üzemi
Tárlaton - emlitve

NÉPSzAVA 1972 november 11
8.old.

Tenk László

Szerpel a Pavaszi Tárlatok a debreceni Déri Múzeumban

N.N.: Holnap nyílik a Pavaszi Tárlat

Hajdu Bihari Napló 1971 IV. 28

Tenk Károló

Barokk szerelmesek c. Sunsképe
(eml.)
szerepel az alábbi tárlaton
(Egervár 71)

T.A.: Lipitók, útrezesők
Egervárról

Zalai Hírlap 1971 VI. 13

Tenk László
Grafikus

Két kiállított képe szerepel a
tanlatos.

Tóth Béla: A Hajdu-Bihar megyei képzőművészek.....
Művészet, 1971. április - 37.oldal.

Tenk László fest.

A debreceni munkástelep lakója

N.N.: Munkástelep Debrecenben

Szabad Föld 1974 II. 24

Tenk László

a BMG Radnóti Miklós klubjában szept. 6-án megnyílt őszi tárlaton művei szerepelnek.

Hajdú-Bihari Napló, 1941. szept. 7.

Tenk László

A Hajdú-Bihari őszi tárlalon műrei szerepeltek: „Tanya" (említve), „Nő napra-forgával" (említve)

Székelyhídi Ágoston: Hajdú-Bihari Őszi Tárlat 1971.

Alföld, Debrecen, 1972. 2.

Tenk László, Derkovits-díjas művész

a Zalából elindult fiató az egervári művész-telepen samottagyagból mintáz figurát.

T. A.: Színek, formák, alkotók.

Zalai Hírlap, 1971. aug. 27.

Tenk László festőművész

A negyedik egervári művésztelepet aug. 16-tól szept 11-ig rendezi meg a megyei tanács művelődésügyi szakirányítása, ahol a művész is az alkotók között lesz. A művész Debrecenben telepedett le s időközben Derkovits-díjat kapott

Zalai Hírlap, 1971, aug. 15.

Tenk László

Szerepel az alábbi táslatok

Debrecenben

Tóth Ervin: Ürem táslat a

Radnóti klubban

Hajdu Bihari Napló 1971 IX.10

Tenk László

Hajdúnánáson e hó 20-án hat művész képzőművészeti kiállítása nyílt meg, melyen alkotásai szerepeltek.

Hajdú-Bihari Napló, 1972. febr. 24.

SAJTÓFIGYEL
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Tenk László feltűnnek

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ
1972 FEB 20

Cserépkályhák átrakását, vítását, új kályha beraját, rövid határidőre halom. Furka Gyula cserépkályhás mester, Debrecen, Nemzetőr u. 4/A. Telefon: 14-668.

évben készült. A kiállítás az utóbbi négy be az érdeklődőknek. egy részét mutatja

...ET KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS

1021

Ma, vasárnap délelőtt 11 órakor nyílik Tenk László festőművész kiállítása Debrecenben, a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat kiállítótermében. A fiatal festőművész közel másfél éve él Debrecenben a nagyerdei művésztelepen. Derkovits-ösztöndíjasként került városunkba, melynek leteltével most mutatkozik be önálló kiállításon. Eddig csak festményekkel jelentkezett a különböző kiállításokon, a jelenlegi tárlatának érdekessége, hogy grafikai jellegű munkáit, kísérleteit is bemutatja. A kiállítást Topor András festőművész nyitja meg.

***

Ugyancsak ma, vasárnap délelőtt 11 órakor nyitják meg egy másik fiatal alkotó, Szabó László grafikusművész kiállítását a hajdúszoboszlói művelődési központban. Szabó László ízig-vérig debreceni, munkássága is ehhez a városhoz köti. Ahogy önvallomásában is írja: „Debrecenben születtem 1943-ban, azóta itt élek. Grafikával mintegy hét-nyolc éve foglalkozom. Egyedüli műfajom – ezen belül is a linómetszet fekete-fehéren. Kerülöm a technika keverését. A kézművesség nemes tradíciói és a folklór adnak ösztönzést

Tenk László

Az Egervár '71 c. kiállítason munkái szerepelni fognak.

Zalai Hírlap, Zalaegerszeg, 1971. jún. 9.

Tenk László

A Magyar Gördülőcsapágy Művekben 1974. szept.-ben kiállítása volt.

Népszava, 1974. szept. 20. 102. szf. 220 sz. 4 p.

Tenk László, [ ]

Lárd: Balás Ester

P. Szücs Julianna: 7 socialismus...

7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. máj. 30.

Tenk László, festő

Debrecenben nyílt meg kiállítása. (Márc. 20.)

– : Hír 14.

NÉPSZABADSÁG. Bp. 1975. márc. 21.

Tenk László

Mártírok emlékére, olaj, 120×110 cm
Új tavasz, olaj, 120×74 cm

Miskolci Téli Tárlat, 1974.

Tenk László

„Ifjúság a Szocializmusban" c. pályázat anyagát máj. 8-án a Nemzeti Galériában mutatják be, melyen szerepel munkája.

Láttuk, hallottuk

1975. V. 4. Petőfi 12.46 Ka.

Tenk László

A Stúdió KISZ-szervezete „Ifjúság a szocializmusban c. pályázati felhívásra készült műveket bemutatja a Nemzeti Galériában rendezett kiállításon, melyen szerepel műve. A Fővárosi Tanács díjával jutalmazták munkájáért.

Pogány Gábor –
Molnár Ksolt: Fiatalok a Nemzeti Galériában.
Magyar Ifjúság, 1975. máj. 30,

Tenk László festőművész

A Fiatal Képzőművészek Stúdiója rendezett „Ifjúság a szocializmusban" c. pályázati kiállításon szerepel műve, táblaképe.

Neuberger Róbert: Jubileumi képzőművészeti kiállítások.

Dolgozók Lapja (Komárom), 1975. máj. 25.

Tenk László

Dózsa olaj 122 x 85 cm

XVI. Szegedi Nyári Tárlat
1975 Jul - Aug.

Tenk László

kompozicióiban inkább pasztell szinekre épit.

~~Alfö~~

Alföld 1975/~~4~~/86

TENK László

Budapesten a Szövetség Keletmagyarországi Terület Szervezetének tárlatán részt vett Tenk László, Topor András, Cs Uhrin Tibor is.

Alföld 1975/7/86

Berenczky Loránd: Tárlat a jubileum jegyében

Tenk László

grafikája

Forrás 1970/1/33,85

Tenk László

Illusztráció Csokonai: A feredés c. költeményéhez

Alföld 1974/3 boritó 3

Tenk László

Tanulmányfej/krétarajz/

Alföld 1974/10/borító 4

Tenk László

Az őszi tárlaton szerepel embert ábrázoló művel Fátyol Zoltán:Harangozó,Józsa János:Cirkuszosok, Tenk László:Feleségem virágokkal.

Alföld 1975/1 82.o.

Tenk László

Múnka

Alföld 1975/4 31

Temk László

Fiu,
Montmartre

Alföld 1975/5 86,95

Tenk László

Debreceni Ponty,
táblakép

Alföld 1975/5 67,33

Tenk László

A játékosság és az ironikus hajlam mellett a nyugalom, tisztaságra törekszik is jellemzi Tenk képeit. A tárlaton szerepel a Ponty, ,mely küzdelem ,uj kisérlet.

Alföld 1975/5 92.o.

Tenk László

a Studió galériában szereplő képeinek
fele Franciaország-i ihletésü,a müvész 1974-es
utjának élményéből fogant.Igy Marseilles-i
kikötőI-II-III,Marseilles-i Notre Dame,Mont-
martre,Festők,Montmartom,Gótika és Barokk.
Alföld 1975/5 92.o.
Márkus Béla:Irónia és derü

Tenk László

1974-ben nyerte el a Hajdu Bihar megye és Debrecen város müvészeti díját, azóta a Studió garériában szerepelt tárlaton először.

Alföld 1975/5 92

Márkus Béla: Irónia és derü

Tenk László

Az ötéves debreceni Müvésztelep két fiatal alkotója Tenk László és Ifj. Uhrin Tibor közös tárlaton jelentkezett a Medgyessy teremben.

Alföld 1975/5 92

Márkus Béla:Irónia és derü

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAPELŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Hajdúbihari Napló

Tenk László.

1974. DEC 25

Tenk László: Feleségem virágokkal

1021

régen milyen babonás
gyar. Ha kéményseprőt látott, úgy
megcsavarta a gombját, hogy
konfekciós kabátkáján menten el-
szakadt a cérna. Luca-napkor
tésztaszűrőn át ólmot öntött a
lány, abból próbálta kispekulálni,
hogy királyfi jön-e érte, hófehér
paripán, avagy nyelvünket immár
törve rebegő, messze idegenbe
szakadt hazánkfia — hófehér au-
tón.

Azon a vidéken, ahol én felcse-
peredtem, midőn még hírét-ham-
vát se hallottuk az emancipáció-
nak, akadtak bátor asszonyok,
akik tulajdon két kezükkel befog-
ták a lovat a szekérbe, s úgy men-
tek piacra, vásárba, meg szántani,
boronálni. S a férfiember, ha ta-
lálkozott az asszony kormányozta
szekérrel, tréfásan, babonásan
keresztet vetett, felnézett az égre,
mondván: zivatar lesz. Ebben ta-
lán volt is némi igazság. Gyer-
mekkoromban, úgy 39—45 között
igen sok asszony dirigálta az igát,
s csakugyan kutyaidőket éltünk
akkoriban.

Tenk László festő

Tenk László táblaképeiből és G. Ubrin Tibor tűzzománcaiból kiállítás nyílik márc.- ban a debreceni Medgyessy Teremben.

Alföld, 1945. 3.

Tenk László

rajza

Forrás 197o/1/25,31,

Tenk László, festőművész

Másodszor látható az országos tájképfestészeti pecsmálé a Nemzeti Galériában, melyen szerepel a művész műve.

Tasnádi Attila: Magyar tájak.
Nepszava, 1974. febr. 20.

Tenk László festő

Négy debreceni festő: Bényi árpád, Bodó Károly, Télegházi László. Tenk László segítségével olyan vándorkiállítást állítottak össze, melynek tablóiról rendre kiderül, hogyan születik meg a pillanatnyi ötlettől kezdve a többszöri megdolgozásig a kép. A Szabadság-hegyi Jókai Klubban látható e kiállítás.

Akácz László: alakul a kép. Jókai klub-

Tükör, Bpest, 1977. febr. 6.

Tenk László festőművész

Debrecenben, a Medgyessy-Teremben rendznek kiállitást Tenk László és Cs. Uhrin Tibor festőművészek.
A tárlatot március 20.-án nyitják meg, - közli a lap Kulturális eseményekkel foglalkozó rovata.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. márc. 15.
XIX. évf. 11. sz. 8. lap.

Tenk László (festő)

A békéscsabai Munkácsy Mihály Múzeumban megnyílt Alföldi Tárlaton sérít vett. 1975-ben.

Népszava, 1975. ápr. 25. 103. évf. 96 sz. 6 p.

Tenk László festőművész

Wagner István: Távlat a Helikon és Stúdió Galériában.

Magyar Hírlap, 1976. febr. 26.

Tenk László

és Szabó László alkotásaiból tárlat nyilt dec. 13-ám Nagybátonyban.

Magyar Hirlap 1975/325/13

Tenk Lóránt

(Nagybánya 1943 –

A Képzőművészeti Főiskolán Bernáth Aurél növendéke volt. 1969-ben Derkovits ösztöndíjat kapott. Rendszeresen vett vesz a tárlatokon.

"Ifjuság a szocializmusban"kiállitás katalógusa MNG,Fiatal Képzőművészek Studiója Bp.1976.

Tenk Lajos

2

Alapító tagja az Egervári Művésztelep-

nek.

Ember és gépe I.
o. fenyőfa
132 x 98 cm

Ember és gépe II.
o. fenyőfa
110 x 177 cm

" Ifjúság a szocializmusban" kiállítás katalógusa
MNG, Fiatal Képzőművészek Studiója 1976 Bp.

Tenk László festőművész

A Csontváry-Teremben február 12.-én nyitják meg Farkas Aladár szobrászmüvész és Hincz Gyula festőművész kiállitását "Harcoltak az életért! – Vietnam" cimmel.

A Studió Galériában Tenk László festőművész kiállitása február 11.-én nyilik meg.

A kulturális eseményeket ismertető rovat közleménye.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. febr. 7.
XX. évf. 6. sz. 8. lap.

Teuk László

Február 12-én nyílt a Stúdió Galériában Teuk László festő-művész kiállítása.

----:Kiállítási naptár.
MŰVÉSZET, 1976. február - 48.oldal.

Tenk László, ( )

l.: Bényi Árpád

- Hír 8.

Népszabadság, Bp. 1977 jan. 18.

Tenk László

Tenk László, Bodó Károly, Bényi Árpád, Fehegyháni László a Művészet kis galeriájában rendezett tárlatot.

—: Hírek.

Művészet, 1977. április – 48. oldal.

Fenk László

Méltatás.

Bereczki Loránd: Tegnap - ma - holnap.
Művészet, 1977.május - 2.oldal.

Tenk László, festőművész

Harnadízben nyílt meg a Magyar Néphadsereg Központi Klubjában, a meghirdetett pályázatra érkezett legsikeresebb művek kiállítása. – A fiatal művész négy képével a KISZ KB különdíját nyerte el. „Falatozó Katonák" c. életképe (emlétve és repr.)

Kacsó Lajos: A mi hadseregünk.
Néphadsereg, 1976. nov. 27.

Tenk László festőművéra

Szabó László grafikus 1975-ben Tenk Lászlóval együtt kiállítás-sorozatot kezdett Nógrád megjében

Szabó Ernő: Szabó László műtermében. Hajdu-Bihari Napló, 1976. jan. 15.

Tenk hánló, [ ]

L.: Bényi Árpád

— : □ A Művének ... L.

Esti Hírlap, Bp. 1977. jan. 18.

Tenh László

Debreceni művésztársaival vándorki állítást állított össze. Ez a ki állítás most a Szabadsághegyi Jóhai Klubba is eljutott.

Akácz László: Alakul a kép.
Tükör, 1977. február 6-41. oldal.

Tenk László

a debreceni Medgyessy-teremben ebben az évben Virágesendéletek címmel aug. 19-28-ig rendeznek bemutatót, melyen szerepel a művész alkotása is.

Hajdu-Bihari Napló, 1976. aug. 19.

Tenk László

A Fiatalok Stúdiójának kiállítása

A Kulturális Kapcsolatok Intézetének Dorottya utcai termében mutatták be a Bolgár Népköztársaság pályázatára készült festményeket, melyeket a *Fiatal Képzőművészek Stúdiójának* tagjai készítettek. Ki-ki keresi az útját, ezért a felületkezelés megannyi változata jelenik meg. Ezúttal *Tenk László* örömünnepe, *Bráda Tibor* hídja, *Dobrovits Ferenc* építőmunkásai, *Szkok Iván* rendezőpályaudvara és *Duschanek János* 1848-at idéző képe ígéri azt, hogy e művek *megállják helyüket* a fiatal szocialista képzőművészek nemzetközi tárlatán, melyet bolgár barátaink kezdeményeztek.

Losonci Miklós

Losonci Miklós: Kiállításokról

Pest Megyei Hírlap, 1976. aug. 4

Tenk László, festő

Tenk László: Kilátás

Magyar Tájak.

Hajdu-Bihari Napló, 1947. febr. 20

Tenk László

Debrecenben megnyílt a „Teremtő művészet" c. kiállítássorozat első „alakul a kép" című kiállítása, melyen a művész művei szerepelnek.

Szabó Ernő: Alakul a kép.
Hajdu-Bihari Napló, 1976. nov. 2.

Tenk László festő

a Magyar Néphadsereg Központi Klubjában másodizben került sor a pályázati tárlatra. — Második díjat nyert Garabuczy Ágnes és Tenk László az ember, a katonát állították alkotásaik középpontjában. „Az első őrség", — „Fáradt katonák", — „Dolgozó katonák" c. (emlitve)

Mészöly Gábor: Festmények — Katonákról.
Néphadsereg, 1975. nov. 29.

Tenk László

A megjelen élő képzőművészek állították ki alkotásaikat az Őszi Tárlaton. Szerepel a művész mozgalmas, lendületes műve.

Székelyhidi Ágoston: Őszi tárlat őszi árnyakkal.

Hajdúbihari Napló, 1974. dec. 3.

Tenk László festő

A Miskolci Képtárban nyílt meg a „Hódolat Michelangelónak" c. kiállítás. A „Fiatal Képzőművészek Stúdiója által meghirdetett pályázaton részt vevő művészek munkáit látni a kiállításon. — A művész „Sixtusi idézetek" c. olajtemperája szerepel. /említve és repr./

(M-): Hódolat Michelangelónak.
Déli Hírlap /Miskolc/, 1975. dec. 8.

F Tenk László

A Jókai klubban szerepel közös tárlaton 4 Debrecen/i művész Bényi, Bodó, Pélegyházi és Tenk.

Magyar Hirlp 1977/39/4

Wagner: Hogyan születik a műalkotás?

Tenk László festő

„Hívek" olajtempera 140 x 125 cm

„Hús" olajtempera 150 x 125 cm

c. képei szerepelnek az 1978-as Studió Ziállításon

– Katalógus a Könyvtárban –

Tenk László

„17 osodálatos mandala" olajtempera 125x160 cm

„Tutor és ablak" olajtempera 180 x 90 cm

Balatoni Nyári Tárlat 1976

Balatoni Múzeum Keszthely

Tenk László, [ ]

L.:Fóth ERnő

/h.m./:Kilátás a ROSZTA ablakából 2.

Esti Hirlap, Bp.1977.nov. 5.

Tenk László festőművész

a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 60. évfordulójára rendezett képzőművészeti kiállításon szerepelnek a művész munkái. A művész halmadik díjban részesült.

Wagner István: Jubileumi tárlat a Műcsarnokban.

Magyar Hírek, 1977. nov. 19.

Tenk László

A Nagy Oktoberi Szocialista Forradalom 60. évfordulóján

já n a pályáza ton harmadik dijat nyert.

Magyar Hirlap 1977-272-7

Tenk László festő

A Kiss Pál Múzeumban négy festő művét mutatta be, Cs. Ulrich Tibor, Jósa János, Tenk László, Tapor András-ét. – „Matyó nő" – „Műteremben" – „Erdő" c. (emelétve).

dr. Tóth Ervin: A Művésztelep négy alkotójának kiszafüredi kiállításáról.
Hajdúbihari Napló, 1974. dec. 22.

Tenk Lánló, jestő

L.: Tóth Árpád

(b. a.): Katonák — 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. nov. 24.

TENK LÁSZLÓ

A DEBRECENI NAGYERDŐBEN ÉPÜLT MŰVÉSZTELEPRE KÖLTÖZÖTT.

NÉPSZAVA, 1970. OKT. 15.

Tenk Sándor, festő

MDK

Lakást kapott a művéntelepen.

-: Művéntelep Debrecenben 8.

Népszabadság, Bp. 1970. okt. 24. [Vidéki]

Tanh László

Említve (városi titkár)

Új vezetőséget választottak a Répröpűvészek

Hajdú-Bihari Napló, Debrecen 70. nov. 25

Tenk László

Postrával

szerepel az egervári művésztelep

kiáhításán

Sz. L.: Egervár/69

Zalai Hírlap 1969 VI. 15

Tenk László

Tenk László festőművész kiállitása. Zalaegerszeg, Megyei Művelődési Ház. - Ism: Szelestey László, Zalai Hirlap, 1967.okt.8.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1970. 1.sz. 68-107. 1./

94. 1.

Tenk László, festő

– által készített fémplasztikák díszítik a zalaegerszegi Universum Klub falait.

Pinceklub Zalában
Magyar Hírlap, 1968. jan. 5. 8. l.

TENK LÁSZLÓ

Műveivel először szerepel a megyei tárlaton (Hajdúszoboszló).

Simon Zoltán: Szubjektív jegyzetek az Őszi Tárlatról.

Alföld, 1971. január.

TENK LÁSZLÓ

Festőművész. Bernáth Aurél mellett dolgozott az MSzMP-székház freskóján. Külföldön több önálló kiállítása volt.

Átadás előtt a nagyerdei művésztelep.

Hajdú-Bihari Napló, 1970. okt. 14.

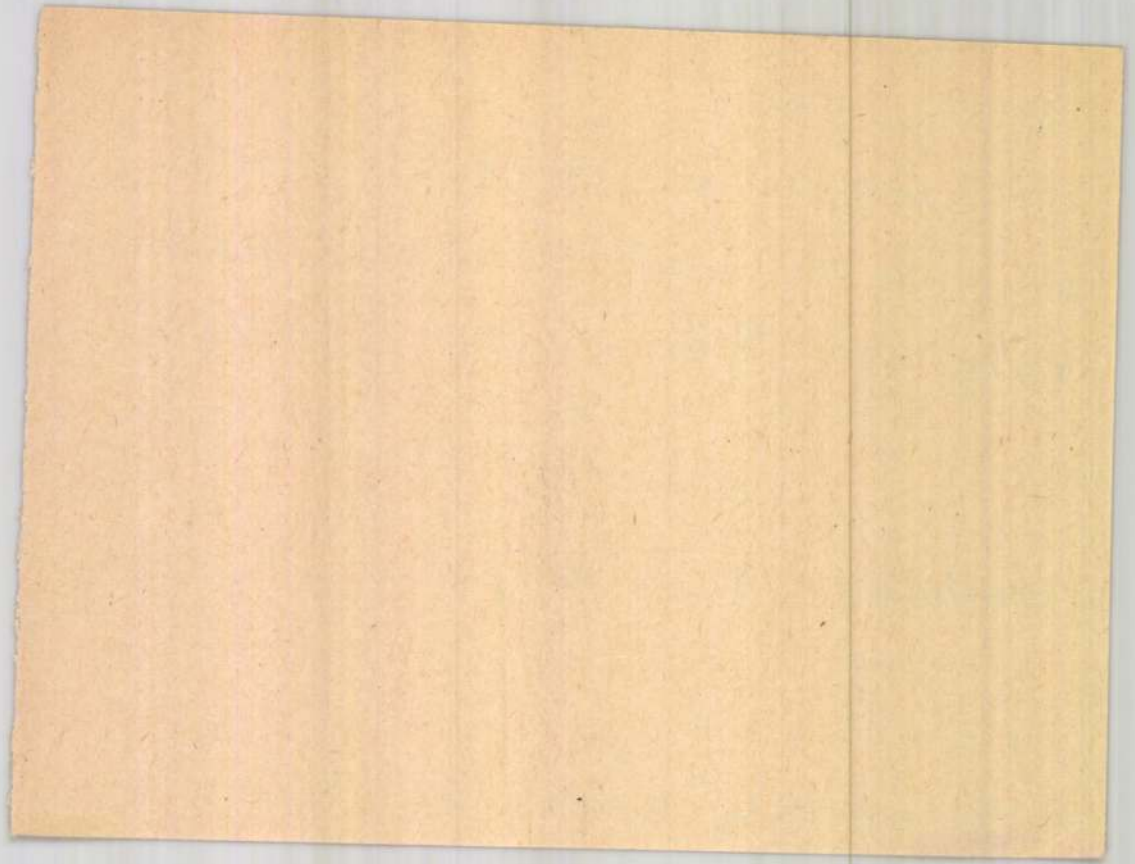

Tenk László

Szerepel a megyei táskatou

N. N.: Az őszi táskat debreceni
bemutatója

Haydn Bihari Napló 1970 XII. 19

Tenk László

2 képe

Szerepel a megyei őri táslatou

Magyari Vilmos: Őri táslat 1970

Hajdu Bihari Napló 1970 XII. 16

...k László

...pel a magyar
...dubőrösmény ben

...magyar tolták
...ősi táslatot

...du Bihari Mayló

Festészet. XIX sz. Táblakép. „Pázmány Péter aláírja az egyetem alapító levelét."
(Temple)

Pesti Hirlap. 1885. 21. é. máj. 10. 9-11.
Radó Antal: Festészetünk a Kiállításon

Vajna Éva

Lantos Magazin. 1930. II. évf.
11 sz. 907 old

Temple János olajfestmé-
nye: Déri Frigyesné arc-
képe.

Tenk László festő

Derkovits ösztöndíjas

Dósa György i képét festi (emlj)

a kevskeméti művésztelepen

N.N.: Fiatal művészek a Mükertben

Petőfi Népe 1969 aug. 7.

Tenk László festő

Derkovits ösztöndíjas

Az egervári művésztelepen dolgozik

Kelestey László: Valóság és művészet Egervárott

Zalai Hírlap 1969 VIII. 3

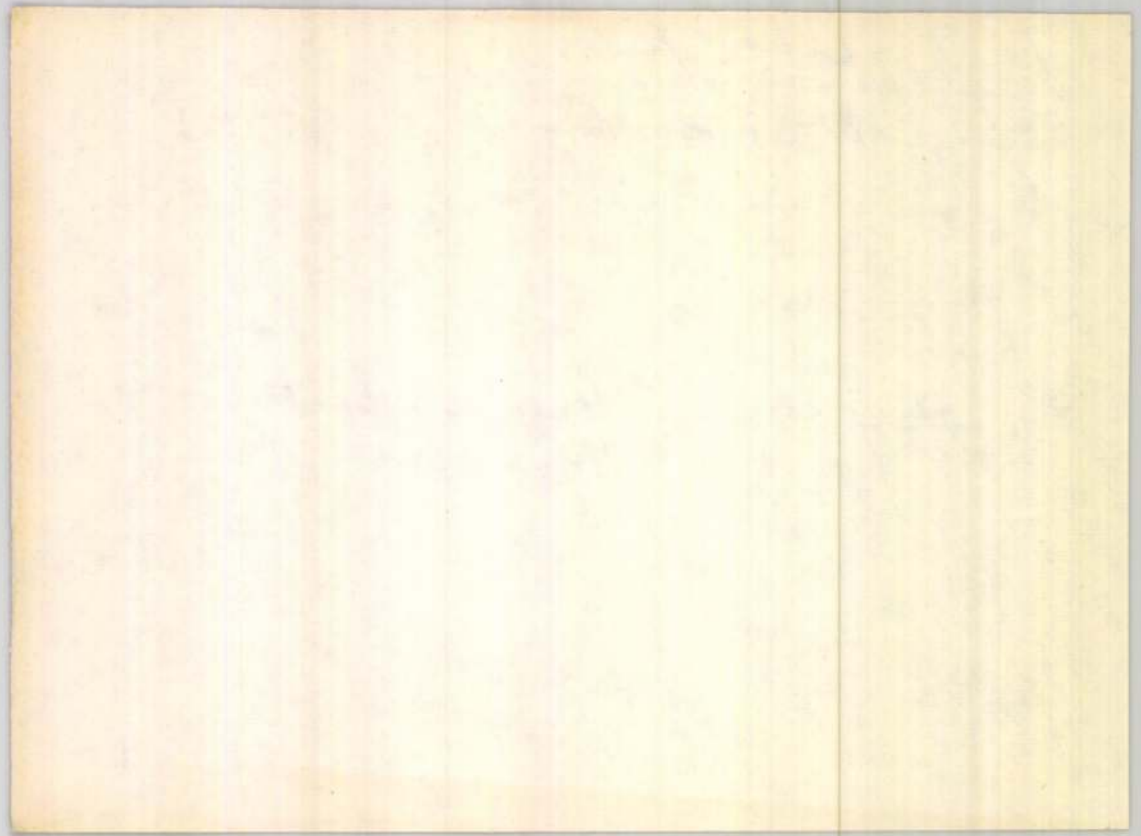

Jenk László

Az egervári várban megyilt
a művéntelep réntvevője

zalai Hírlap, művéntelep,
Egerváron, 1968, jun. 23.

Jenk László

„Szalávs" és „Katona művészek".
Lépe (eml.)
szerepel az alábbi táslaton

Szelestey László: A zalaegerszegi
Honvéd Studió kiállításáról

Zala. Hislap 1969 II. 23

M.D.K.

Tenk László
festő

Sorkatonai szolgálatát tölti Zalaegerszegen a fiatal művész, ahi leszerelése után Zalában szeretne letelepedni. Mestere Bernáth Aurél. Tenk László a kiállitáson bemutatta a „Pihenő" c. képet

Borbás György: Első bemutatkozás.
Művészet, 1969. junius – 42 lap.

MDK.

Teniers Dávid festő /1582-1649/

után Le Blas J.P. "La Ferme" /rézmetszet/

Árverési Közlöny 4.sz.1939. december.
49.l.

Teniers, d.J.

[illegible]

Kenté

A pannonhalmi apátság képtárának legértékesebb képe: Teniers "Brüsseler Kirchtag" c festménye.

105.o.

Czigány Jenő: Führer durch [illegible]. Sopron 1958.

M.D.K.

Temmel Samuel

— rézműves

A konyhaedények nagyrésze ónozott vörösréz.
Ebből sokat szállít a szigeti rézműves.

20 l.

Pécsely Pivótka: A keszthelyi Festetics kastély és lelső berendezése

Teniers modorában 19. y.

„Borozgatók" Olaj, fa 27x23

(Sorult) Utváltán ár: 12000 ft

BÁV 38. Müvészeti Képaukció Budapest 1975 December

MDK.

327. Teniers Dániel, ifj. köre /XVII. század:/

BOSZORKÁNYOK SZOMBATJA. Olajfestmény.

Magyar Nemzeti Reneszánsz Társaság V. akció.
Bp. 1923. 2o. 1.

Patak Jenő

Tenier David festő/1582-1649/egy gyeng
másolatáról is említést tesz a muezumi
képtár rendezésével kapcsolatban /E./

Fővárosi Lapok 1870.I.IV.10.317.old.

TENGLER DÁNIEL, posztósmester

1739 aug. 3-án a Tengler Daniel metsrenél felszabadult Kerner József érem helyett égüst abroncsot adományozott a tarspoharra, hogy arra az érmeket fel lehessen akasztani. 154.old.

DAVIDHAZY ISTVAN: A soproni posztósok legényegéhének tarspoharra 150.old.

Soproni Szemle, Helytört, folyóirat, XXX. 2.sz. Sopron, 1976

Tengery Imre.

Lipesti szurszabó

l.

Grörffy-szur

196. l.

Tengelicz Csapó-
kastély

Tolna vm.

Emlitve

Bod Gárd

I. 77, 78,
79 l.
80 l.

A Kastély képe repr. u.o. I. k. 109. l.

A tengelici Csapó-
kastély a család Evj-
lése Szerint Pollack
Mihály terveste

IRODALOM

- Balás - P. L.: Egyetlen V. 1944, v. 5.

JEGYZET

Teniers David flamand festő,
XVII. sz. (?)

Pesti Hirlap. 1879. okt. 30. 4.

Maleczky Vilmosnál, a Nemzeti
Szúcház tagjánál ...

Teniers, festő

Pásztortűz, 1927. 11 sz.
244. l.

Elek Artur: A régi belga mesterek

Teniers festő

Rásztostúr 1927. 12 sz.
285. l.

Szokolay Béla: Belga kép römű vészetja
Múcsarnokban.

Teniers David, festő

Falusi népünnep. Teniers Dávidtól
horella a kép tárja alapján.
Műcsarnok, 1868. I.
95-96. l.

Tenier, festőművész

Pásztortűz, 1926. 13 sz.
295. l.
Dr. Hans Wühr: A nagyszebeni báró
Brukenthal múzeum.

Tengelici Csapó-
kastély
leírását, s a
benne lévő gyűjte-
ményeh ismertetését
lásd

MOB irattár
302/1946-2

Feladó: Csapó György, m. p. kirótengelic,
Tolna m.

TENECKI, Stefan

NAGY Márta: Görög feliratos ikonosztázionok és ikonosztázion-töredékek Magyarországon. = Zounuk 6. (1991) 113 - 175.p. és ill.G

Békés , Kossuth L u. Isten Anyja születése templom, ikonosztázio
SZENTES, Kossuth L.u.4. Szent Miklós-templom, ikonosztázion
Miskolc, Deák F.tér, Szentháromság templom, ikonosztázion
Eger,Szeéchenyi u. Ráctemplom, ikonosztázion
Bp.,V.Szerb u. Isten anyja mennybemenetele templom, ikonosztázio
Karcag, Horváth ferenc u. Szent György-templom,ikonsztázin
Dunaföldvár, Kossuth u.7. Szentlélek eljövetele templom, ikonosz -tázion
MOhács, Budapesti ut, Temetőkápolna, ikonosztázion töredék
Hódnmezővásárhely, Isten Anyja születése templom, töredék
Nyiregyháza, Szeéchenyi u.5.,Szent György templom,töredék
Gyöngyös, Vachott S.u., Görög keleti templom, töredék
(Herman Ottó muzeumban van)
mesterk:Tenecki,Stefan, Jankovich Miklós, Kuchelmeister Anton, Gyurkovics,Pavel

Erdélyi Mihály

festő, Sz. 1894. Szegeden

Szegeden él, kb 50 éves. Sokat élt Ola
országban, Párisban, Svájdban. A szeged
Némety-gyüjteményben több képe van, v
cei, párisi tárgyuak, Vezuv-tanulmánye
önarckép. Impresszionista.

türelmetlenkedő csoportok időelőtti kirobbanásától eltekintve, végeredményében mégis csak a kommunista uralom megdöntésére vezetett.

A kommunisták hatalmát, kik alatt halálbüntetés terhe alatt tiltva volt keresztény hitünket, hazánkat, szent nemzeti hagyományainkat emlegetni, szívós küzdelem és aknamunka által sikerült megdönteni, s 1919. évi július hó 31-én lemondásra kényszerült. De ez még csak félgyőzelem volt, mert a budapesti mun-

TENECKI Stefan festő

NAGY Márta: Stefan Tenecki és műhelyének munkái Magyarországon. 1. = Művészettörténeti Értesítő, XXXVIII.évf.1/4. 1989 89-98.p. ill.E

Tenecki, Stefan XVIII.sz. ikonfestő

Béla, Ortodox templom, ikonfal
Szeged, Ortodox templom —"—

it erre vonatkozólag a kezembe ke-
levelei között csupán kettőben van
zzanigának küldött levelei mutat-
al gyakrabban volt szó. Mindkét
ajándék gyanánt küldi Klimó püs-

lében értesiti Gazzaniga, Klimót,
neki: az Onus Ecclesiae cimü
zeretett volna, de Itáliában nem
ánjárással sikerült Párisban erre
yv Kölnben, 1531-ben jelent meg,
öki könyvek közt. A másik könyv,
levél emlit a Consilium Cardina-
gensia, a Majna menti Frankfurt-
st kiadásában jelent meg, amely
i könyvtár anyagában.
767-72 közötti levélmásolataiban
professornak irodott. Bár Klimó

A STÚDIÓ GALÉRIA BEMUTATJA

APEST, V. BAJCSY-ZSILINSZKY ÚT 52.

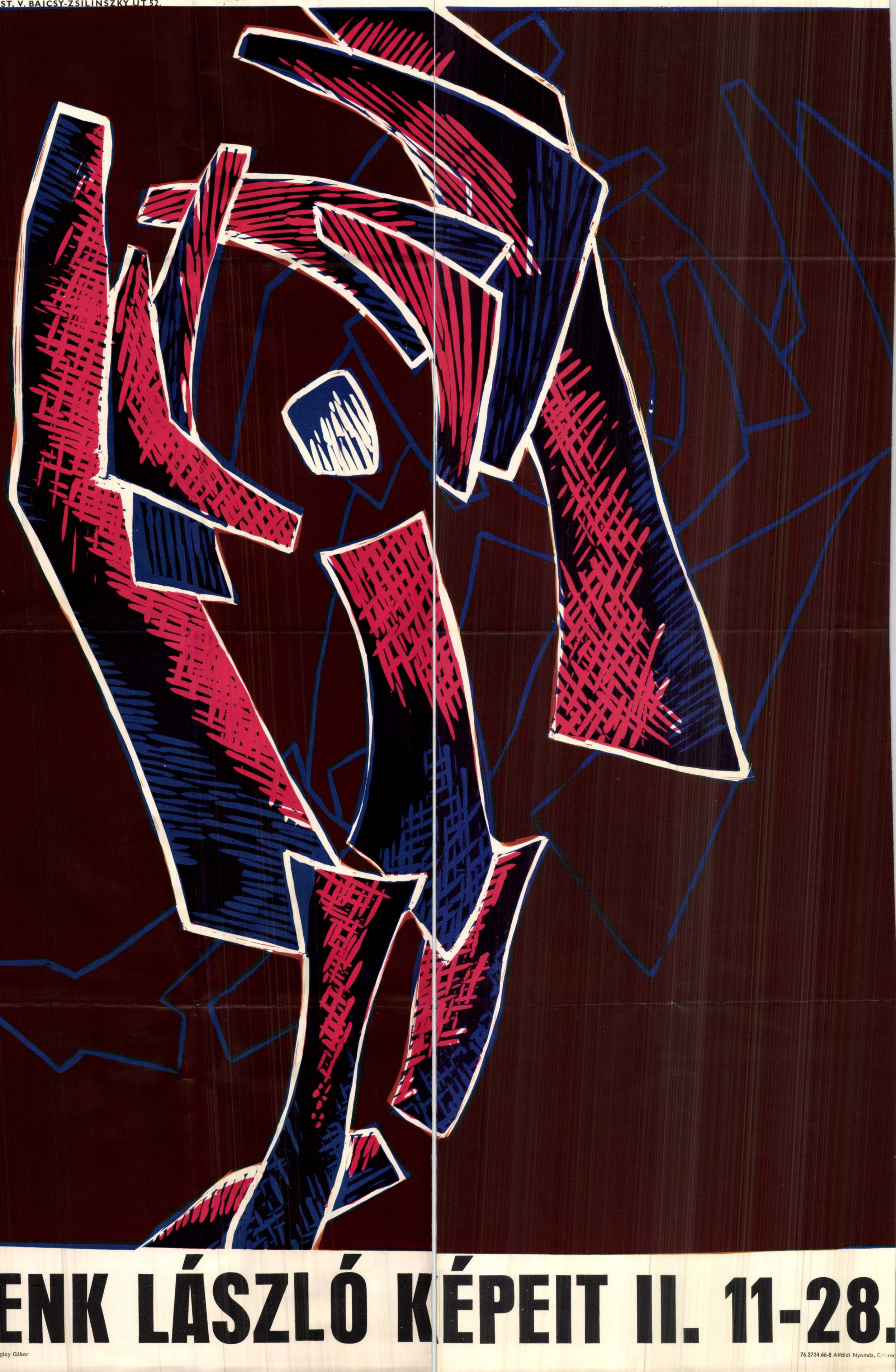

'ENK LÁSZLÓ KÉPEIT II. 11-28.

dó: Pogány Gábor

76.2734.66-8 Alföldi Nyomda, Debrec

kete zsinóros attila és a csizmák még teljesen jó karban valának, a ruházat többi része már nagyrészt elporladt. Uj érczkoporsóba helyezték, s a koporsóra koszorukat tettek, melyeknek egyikét Aaron ur, Vas Gereben veje, másikát a «Concordia» iró-egylet, a harmadikat pedig a bécsi magyar tanuló ifjuság szentelte a költő emlékének. A koporsót egyetemi ifjak vitték a kápolnába, hol először a bécsi bizottság tagja, *Nyári* Sándor mondott bucsut a bécsi magyarság nevében a hamvaknak, s átadta a budapesti bizottság tagjainak. Erre dr. *Szilday* János rövid, hatásos beszéddel vette át a koporsót. A «balatonvidéki kör» nevében *Kroob* mondott rövid beszédet. A magyar egyetemi ifjuság nevében *Szalitzer* Gyula nemzeti szinü szalaggal ellátott babérkoszorut helyezett a koporsóra. Ezután *Weilen*, a «Concordia» bécsi hirlapirói egyesület elnöke tett diszes koszorut a koporsóra, idézve Luther mondását: «A nyelv hüvely, melyben az eszme pallosa rejlik.» A pallosról és nem a hüvelyről ismerjük meg a szellem lovagjait.

A meleg beszéd élénk hatást tett a jelenlevőkre. Végül dr. *Kanyurszky* budapesti egyetemi tanár mondott német nyelven köszönetet Bécs városának, mely a magyar irodalom halottjának hamvait megőrizte, a Concordiának, mely oly szives rokonszenvvel vett részt e nemzeti ünnepélyünkben, a bécsi sajtónak, mely a Vas Gereben-bizottság törekvéseit kollegialis előzékenységgel támogatta és végül az egybegyült magyar és idegen közönségnek, mely jelenléte által emelte az ünnepély fényét.

E beszédek után az ifjuság a koporsót a halottas kocsira emelte, s körülbelől 3000 főnyi kiséret követte még egész az egyetemig, hol elváltak, mig a hamvakat a vasutra szállitották. A koporsót az osztrák-magyar államvasut dij nélkül szállitotta Budapestre. *Pozsonyban* e hó 19-én a «Toldy-kör» küldöttsége várakozott a pályaudvarban, s dr. Hódoly Elek, a kör elnöke koszorut tett a koporsóra. *Győrben* is ünnepélyesen fogadták a hamvakat, s a kisérő bizottság tagjait. Vargyas Endre tanfelügyelő mondott beszédet s a győri iskolák nevében koszorukat adott át. Vas Gerebennek Győrben élő nővére szintén adott koszorut. *Budapesten* e hó 20-án a rendőrség küldöttei vették át a koporsót és minden ünnepélyesség nélkül átszállitották a kerepesi temető halottas házába, a hol egy ideiglenes ravatalon helyezték el. A koszoruk egy részét az irók és művészek körének olvasó termében, másik részét pedig a ravatal körül helyezték el. A vasárnapi ünnepély impozáns lesz, a mennyiben a régebben jelentkezett egyesületeken kivül ujabban az egyetemi ifjuság és több más egyesület jelentette be testületi megjelenését.

Dugonics szobra. (Izsó mintája után.)

Eötvös szobra.

HUSZÁR ADOLF SZOBORMŰVEI.

A debreczeni honvédemléket, melyet Boros Sándor áldozatkészsége létesit, márczius 15-én fogják leleplezni. Az emlékkő felirata lesz: «Honvédek, nevtelen félistenek nyugosznak itt, a kik hősies vitézséggel küzdöttek a magyar hazáért, ennek szabadságáért és a nemzeti függetlenségért. Elvérzettek, dicsően harczolva a debreczeni csatában! 1849. augusztus 2. Legyen emlékök örök! Eszméik győzelmében érjék el mielőbb a — feltámadást. Emeltetett 1885. márczius 15.»

Jókainé mellszobrára, mely a nemzeti szinház előcsarnokában lesz fölállitva, eddig 641 frt gyült össze.

Petőfi-zsöllyeszéke. Becses emléket kapott közelébb a Petőfi-társaság. Az a keményfából készült, szürkére festett ódon karos szék ez, melyben Petőfi Sándor 1849-ben Mező-Berényben való tartózkodása alatt oly örömest üldögélt és melyben Orlai Petrics Soma által le is festette magát. A széket a már 80 éves Bonyhai Benjámin veterán iró, verses levél kiséretében küldte föl a Petőfi-társaságnak oly kérelemmel, hogy az emlék elhelyezéséről és megőrzéséről gondoskodjék.

tott ki, a kitüzött czél előmozditására. Bár azt hiszszük mai napság már oda jutottunk, hogy minden városnak s vidékének *magának* kell ily szellemi szükségei kielégitéséről gondoskodnia, ajánljuk még is e közmivelődési ugy, mint nemzetiségi szempontból egyaránt fontos ügyet olvasóink pártfogásába. Szerkesztőségünkben is van letéve aláirási iv; azonkivül az adományok a «munkácsi szinügyi bizottság elnökségéhez», vagy Gáthy Géza bizottsági titkárhoz is beküldhetők.

Felolvasás. E hó 20-án a fővárosi iparos körben szép számu hallgatóság előtt *Törs* Kálmán képviselő «Az ipar kezdetei a Kongo-vidék népeinél» czimü felolvasást tartott.

Stanley, a hires afrikai utazó följegyzései alapján, nagyobb vonásokban tüntette föl, hogy Afrika legvadabb népeinél is találkozunk bizonyos foku iparral. Igy a Kongo felső folyása körül lakó vabudzsnék a szobrászat és esztergályozás terén mutatnak föl aránylag meglepő alkotásokat. A vareggáknál, kik nem régen hagytak föl az emberhus-evéssel, sikerült kivitelü székeket találni, mely jelenség már bizonyos foku iparra mutat. Különösen kitünnek e vad népek a ladikok és csolnakok készitésében. Meglepők sorjában épitett házaik és elefánt-agyarakból összerakott templomaik. Sokféle elmés készülékekkel élnek a halászatban. Nem ritkák ezen rengeteg vidékeken, az ős erdők mélyében a vasolvasztó kemenczék és kovácsműhelyek, miután a vidéken nagy mennyiségü vas található. A felolvasót a közönség zajosan megéljenezte.

Az iparmüvészeti muzeumnak dr. *Römer* Flóris kanonok a napokban megküldte a nagyváradi ásatások alkalmával lelt cserépgyüjteményt, mely a XVI-ik századi magyar agyag-művesség történetére nagy fontosságu s eddig ismeretlen adatokat szolgáltat. *Weinwurm* Antal budapesti fényképész pedig egy 1786-ban készitett remek művü holicsi korsót adott letétkép a muzeumnak, mely gyüjteményei egyik legszebb darabját képezi. Vétel utján a muzeum egy 200 darabból álló holicsi fayence-gyüjtemény birtokába jutott, melyben egészen ismeretlen alakok és minták fordulnak elő. Ezenkivül sikerült két majdnem teljesen ép régi magyar kályhát és számos kályhacserepet megszerezni s kilátás van arra is, hogy egy egészen ép holicsi és tatai kályhát is megvehet. A muzeum gyüjteményeiről most képes tárgymutatót készit *Radisics* Jenő.

Petőfi szobra.

Halálos párbaj. Mély részvétet kelt a fővárosban egy szerencsétlen pisztolypárbaj, melynek egy fiatal tisztviselő, *Tamásffy* Gyula esett áldozatul e hó 22-én. Ellenfele dr. Kosztka Emil volt, kinek neve a budapesti párbajok közt többször előfordult

már. Az eset annál megdöbbentőbb, mert kicsinyes okok idézték elő a véres tragédiát. Kávéházi összeszólalkozásból eredt; a párbaj nem is ment élethalálra, csak egyszeri lövésre, huszonöt lépésről. A szomoru esemény színhelye a Czinkota melletti cserjés erdő volt. Kosztka hirtelében, czélzás nélkül lőtt, s Tamásffy összerogyott. A golyó jobb mellébe furódott. Dr. Wein és dr. Kiss katonai orvosok azonnal segélyére siettek, de mentség már nem volt. A szerencsétlen ifju fél óra mulva meghalt. Holtteste elszállítására a czinkotai kastélyból, Beniczky Géza birtokostól kértek igás szekeret, mely estére aztán az áldozatot behozta a Rókus-kórházba. Tamásffy Gyula az állami adóhivatalnál volt pénztári tiszt, Szatmármegyéből való; atyja gr. Károlyi Alajosnak nyugalmazott gazdatisztje és Nagy-Károlyban lakik. Fiatal özvegye is siratja. Tamásffy segédei voltak: Batizfalvy Pista és Farkas Jancsi; az ellenfél segédjei pedig: Kubik Béla tartalékos huszárhadnagy és Papp Móricz.

Nagy havazások. Közép-Európában az utolsó napokban nagy havazások dühöngtek. Nálunk január 17—18-ikán *Fiume* körül volt nagy hóvihar, e hó 20-ikán pedig Erdély déli részén. s ennek következtében a vasuti közlekedésben nagy zavarok történtek. A télből ez idén Spanyolországnak is szokatlan kemény rész jutott. Olaszország alpesi vidékein a havazások miatt nagy szerencsétlenségek is estek. A *Mont-Cenis* alagut környékén az óriás havazás több napra megszakitotta a vasuti közlekedést. E hó 21-ikéről pedig jelentik, hogy a Susa mellett fekvő Frassinere községben tizenöt házat temettek el a hólavinák, mi által tizenegy ember vesztette életét. Cuneo tartományban szintén több ember részint halálát lelte. részint megsebesült a hólavinák által. Mojola és Demonte közt három munkást temettek el a hó. Frassinóban mintegy 30 ember holttestét ásták ki a hó alól; tiz embert sikerült élve megmenteni. Még mintegy negyven ember volt a hó alatt s megmentésükhöz kevés a remény.

A «Jogtudományi Közlöny» január 23-diki (4-ik) száma a következő tartalommal jelent meg:

A nyugdij-törvényjavaslat. Dr. *Jellinek Arthur* budapesti ügyvédtől. Megyei követek a felsőházban. Dr. *Kuncz Ignácz* pozsonyi akadémiai jogtanártól. — Néhány lap uti naplómból. (A lipcsei birodalmi törvényszék). Dr. *Wlassics Gyula* budapesti kir. alügyésztől. — Törvénykezési Szemle: A végrehajtási törvény 136. §-ához. *Magay Károly* kisujszállási kir. járásbirótól. — Mily nyelven szerkesztendők a végrendeletek? Dr. N. A. ügyvédtől. — Különfélék.

MELLÉKLET: Curiai Határozatok. — Tartalommutató a Jogtudományi Közlöny 1884. évi folyamának II. felében közölt Curiai Határozatokhoz.

HALÁLOZÁSOK.

About Edmund, a kitünő franczia iró elhunyt e hó 16-án 57 éves korában, hosszas betegeskedés után, melyet tüdőbaj okozott. About Franczia-ország ujabbkori irói közt egyike volt a legszellemesebbeknek; de mint hirlapiró többször változtatta elveit. A császárság éveiben a császárságért lelkesülő «Gaulois»-hoz szegődött, aztán átcsapott a szintén udvari «Soir»-hoz. Napoleon bukásával pedig megalapitá a «XIX. Siécle» lapot, a melynél haláláig megmaradt, mint republikánus. — About sokat utazott már fiatal korában. 1851-ben Görögországban utazott, s a mai Görögországról irt művével megalapitá irói hirnevét. Az ötvenes évek közepén drámairással próbálkozott meg, de kevés sikerrel, mig regényirói működését nagy siker koronázta, s regényei az egész müvelt világ kedvelt olvasmányát képezték. «A fellah», «A jegyző orra», «Egy fiatal ember regénye» czimü munkái magyarra is le vannak fordítva. 1870-ben About nem játszott politikai szerepet, de mint a «Soir» hadi tudósitója jelen volt a harczterén. 1872-ben ellátogatva Elzászba, Savarneben beszédet tartott, a melyben a német rendőrség Vilmos császár megsértését látta és a franczia irót elfogta. Később azonban az ügy elsimult és About-t szabadon bocsátották. E viszontagságaiért azzal bosszulta meg magát, hogy «L'Alsace» czim alatt szenvedélyes hangu röpiratot adott ki Németország ellen. Legnagyobb becsvágya az volt, hogy bejuthasson az akadémia halhatatlanjai közé, ezt azonban csak tavaly érte el.

Elhunytak még a legközelebbi napokban: Koronka Antal, aranyos-tordaköri nyug. unitárius esperes és toroczkai lelkész, az unitárius egyháznak egyik legérdemesebb papja, s mind egyháza, mind a közügyek terén kifejtett hazafias munkássága tiszteltté tették nevét szerte az erdélyi részekben, 79 éves korában, Toroczkón. — Dornay István, aranymisés áldozár, a kegyesrendiek mernyei uradalmának hosszu időn keresztül kormányzója. 83 éves korában, a somogymegyei Mernyén. — Bády Izidor, a pannonhalmi Benedek-rend tagja, győr-csarnaki lelkész, 65 éves korában, Győrben. — Fényes István, Biharmegye egyik köztiszteletben élt birtokosa, 72 éves korában, Csokalyon. — Borszéki Pintye József, kolozsvári törvényszéki biró, 54 éves korában. — Selmeczy Ignácz, nyug. törvényszéki biró s hites ügyvéd, 67 éves korában, Nagy-Váradon. — Daróczy István, nyug. kir. ügyész, 75 éves korában, Duna-Földvárt. — Dr. Hajts Károly, fővárosi orvos. 39 éves korában. — Babics István, az egri érsekség uradalmi jogigazgatója, Eger városának volt országgyülési képviselője, Egerben. — Hideg József, zalaegerszegi közjegyző. — Sárfy Endre, Pest-Nádudvar derék jegyzője, 70 éves korában. — Glósz Aurél, kohászati volt igazgató, 49 éves korában, Kassán. — Borsothy József, ügyvéd, 71 éves korában, Füzes-Gyarmaton. — Hevessy Károly, a szabadságharczban nemzetőr-kapitány, 77 éves korában, Lovas-Berényben. — Dengel Antal, köztiszteletü polgár, 65 éves korában, Aradon. — Lepossa Lajos, nemesladányi birtokos, 70 éves korában. — Barczán Mihály, a makói kereskedelmi és ipartársulat pénztárnoka. — Kósa Károly, 66 éves korában, Pozsonyban. — Knapp Béla, orvosnövendék, élete 20-ik évében, Nagy-Váradon.

Özv. Pazonyi Ulek Menyhértné szül. Csoma Mária, 72 éves korában, Budapesten. — Özv. Ragályi Mihályné szül. Ragályi Mária, 81 éves korában, Rimaszombathan. — Bartók Jánosné, a nagyszentmiklósi földmives-iskola néhai igazgatójának özvegye. — Özv. Szaffka Jánosné szül. Brankovics Borbála, 62 éves korában, Edelényben és Mucsonyban temették el. — Márton Lajosné szül. Hetényi Borbála, 68 éves korában, Debreczenben. — Özvegy Sonnenfeld Dávidné, dr. Sonnenfeld Zsigmond tanár és iró édesanyja, Vágujhelyen. — Ifj. Ring Mihályné szül. báró Bothmer Mária, 32 éves korában, Kun-Félegyházán. — Svastits Margit, Svastits Károly nagykanizsai szolgabiró 20 éves leánya. — Csató Anna, özv. Csató Jánosné leánya, 27 éves korában, Gyöngyösön. — Milassin Lajosné szül. Holub Vilma, ügyvéd neje. Ujvidéken. — Özv. Lippich Sándorné szül. Forintos Terézia, 82 éves korában, Győrben. — Hössler Mária, néhai Hössler Nándor naszód-beszterczei főispán leánya, 29 éves korában, Kolozsvárt.

SAKKJÁTÉK.

1314. számu feladvány Chocholaus Gy.-től.

Sötét.

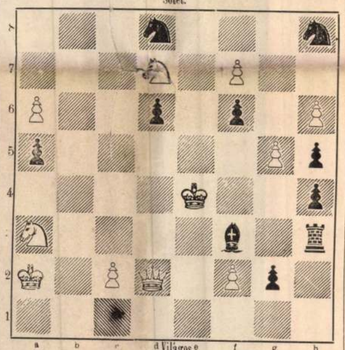

Világos indúl s a negyedik lépésre mattot mond.

Az 1306. sz. feladvány megfejtése.

Nemo O.-tól.

Megfejtés.

Világos.	Sötét.
1. Vc3—b3 !	c5—c4 (a)
2. Vb3—d5 !	K. t. sz.
3. Vb5—e3 matt.	
a.	
1.	Kd5—e4
2. Vb3—d3 !	Ke4—d5
3. C2—c4 matt.	

Helyesen fejtették meg: *Budapesten:* K. J. és F. H. Andorfi S., Kovács J. — *Veszprémben:* Roland Károly. *Tornán:* Pap József. — *A pesti sakk-kör.*

Az 1307. sz. feladvány megfejtése.

Hubert F.-től.

Megfejtés.

Világos.	Sötét.
1. Bh6—f6	Eh7—f5
2. Va1—b1	Ff5—e6 (a)
3. Ke7—d8	t. sz.
4. V v. B mattot ad.	
a.	
2.	Ff5—b1 :
3. F2—f3	t. sz.
4. Bf6—d6 ma't.	

Helyesen fejtették meg: *Budapesten:* K. J. és F. H. Andorfi S. — Kovács J. — Az Erkel-sakktársaság nevében: Exner Kornél — *Veszprémben:* Roland Károly. *Zilahon:* Lábas Gyula. — *Tornán:* Pap József. — *A pesti sakk-kör.*

SZERKESZTŐI MONDANIVALÓ.

Kassa. Sz. K. Először is: köszönjük a figyelmeztetést. Használ fogjuk venni. Szégyen volna elfeledkezni arról a napról. — A mi a költeményt illeti: a R. Á. története már sokszor fel volt dolgozva, balladában is, tragédiában is, de ugy látszik a tárgyban is lehet hiba, mert még senkinek sem sikerült valami különöst csinálni belőle. Ez a feldolgozás sem sikerült; nem is ad valami uj mozzanatot, de különösen a lélektani alap hiányzik teljesen.

J. O. A görög Anthologiából vett virágok nem a legszebbjei a gazdag gyüjteménynek. Elég érdekesek magokban; de lapunk közönsége kevésbbé tudná élvezni, mint pl. a «Philol. Közlöny» olvasói. Ott inkább helyén valók volnának.

R. M. A sonett szebb tartalmat s szebb formát követel. Itt a gondolat nagyon köznapi, a verselés nagyon gyarló. A szerző az ikes igékkel sincs tisztában. Versében azt irja: ébredém — ébredék helyett, mert ébred nem ikes ige. Levelében pedig «szíveskedjen» — szíveskedjék helyett, mert ez meg ik-es ige.

Egy kép a tengerről. Épen azt nem nyujt, a mit igér, t. i. képet. Legalább világos és felfogható képet nem; oly zavart és küszált a kép, hogy lehetetlen képzeletünkben összeállitani.

K. A kis vers gyakorlott kézre mutat; de tartalmilag nem igen értékes. Mi az alája irt álnevet jobb dolgozatok alatt láttuk már s az irót eléggé véljük ismerni arra, hogy tőle tartalmasabb dolgozatokat várjunk ez apróságnál.

Nem közölhetők. Menyasszonynak. G. J. kisasszonynak. — Barátom emlékalbumába. — Tanácsa. A gyermek. — Késő már a kikelet. — Ne mondjad. — Egy béna honvéd.

HETI NAPTÁR. Január hó.

Nap	Katholikus és protestans	Görög-Orosz	Izraelita
25 V	D 3 Pál fordul.	D 3 Pál ford.	13 F. Tried kez.	9 Xyloph.
26 H	Polikárp pk. vt.	Polikárp	14 Raj. és s. vtk.	10
27 K	Ar. sz. Ján., e. a.	Krizoszt.	15 Kalib János	11 Izsák
28 S	Alex. Cirill p. e. a.	Nagy Kár. cs.	16 Sz. Péterlán.	12
29 C	Szalézi sz. Fer. p.	Valér	17 Nagy Antala.	13
30 P	Mártonka sz.	Etelgund Gunda	18 Nagy Áthanáz	14 Japhet
31 S	Nolaskói Pét. h.	Virgil	19 Makár apát	15 Sab. S. B

Holdváltozásai: ☽ Holdtölte 30-án 5 óra 35 pk. este.

Tartalom.

Szöveg: Vas Gereben. *Csanádi Sámueltől.* — Szegény dala. Költemény. *Gaspár Imrétől.* — Hogy lett jobbágygyá Gyepesi Ambrus bá? Elbeszélés. Irta *P. Szathmáry Károly.* — Déli Spanyolországban. — A Piatra Fetyi története. Biharország II. kötetéből. *K. Nagy Sándortól.* — A fütésről. — Karácsony a tengeren. New-Yorktól Liverpoolig. IV. *Pekár Gyulától.* — Egyveleg. — Huszár Adolf. — Irodalom és művészet. — Közintézetek és egyletek. — Mi ujság? — Halálozások. — Sakkjáték. — Szerkesztői mondanivaló. — Hetinaptár.

Képek: Vas Gereben. 1861. évi fénykép után. — Képek Spanyolországból. 1. Alicante kikötője. Monleon R. festménye után. 2. Cordova. Püttner R. rajza. 3. A «Delicias» korzó a Montpensier-kastélylyal Sevillában. Wagner Sándor rajza. 4. Vaspálya a Sierra Nevadában. Fénykép után. — Huszár Adolf műterme. — Huszár Adolf. — Bem szobra. Huszár Adolftól. Dugonics szobra. (Izsó mintája után.) Eötvös szobra. Petőfi szobra. Huszár Adolf szobormüvei.

Felelős szerkesztő: **Nagy Miklós.**
(L. Egyetem-tér 6. szám.)

A «The Gresham» életbiztositó társaság az 1884. évi junius 30-án lejárt 36-ik üzletévről az 1884. évi deczember 11-én tartott közgyülésen felolvasott jelentés szerint a mult év üzleti eredménye igen kedvező volt, a mennyiben 7340 biztositási ajánlat nyujtatott be 63.992.275 frank erejéig, melyek közül 6264 ajánlat 54,979.875 frank összegről elfogadtatott s a megfelelő kötvények kiállittattak. A dijösszegből levonván a visszbiztositásokért fizetett dijakat 13.685.855·84 frankra rugott, mibe az első üzletév 1,934.453·86 frank dijai is be vannak számitva. A kamatszámla 3,448.370.21 frankra rugott s a társaság évi bevételét 17,134.226.05 frankra emelte. A társaság a mult évben 6,124.323.23 frank életbiztositási összeget fizetett ki. Kiházasitási és vegyes szerződésekre, melyek határideje lejárt 2,570.177·60 frankot fizetett ki, szerződések visszaváltására pedig 1,144.108.86 frkot forditott. A biztositási alap 3,712.522.19 frkkal emelkedett. Az aktivák az üzletév végén 87,284.420 frkra rugtak. Ez összeállitásnál a vételárral felvett értékek értéktöbblete nem vétetett tekintetbe, mivel ezek az értékek nem realizáltattak s igy azonnali nyereség-formának sem voltak tekinthetők. Ez értéktöbbletnek nagy fontossága van, mert konzolidálja ama garancziákat, melyeket a társaság nyujt. A társaság tőkebefektetései a következők: 1,621.957.50 frank angol állampapirokban, 1,661.437.39 frank az indiai és gyarmatok kormányának értékpapirjaiban, 16 millió 635,290·83 frank más államok értékpapirjaiban, 1,600.148.2 frank vasuti részvényekben, elsőbbségekben és biztositott értékekben, 25.466.510.52 frank vasuti és más kölcsönkötvényekben, 14.453.178.65 frank házbirtokokban, mihez a társaság bécsi és budapesti házai tartoznak, 12.042.488·86 frank jelzálogokban és 13.803,408.23 frank más biztositékokban.

Hazánk, történeti közlöny, szerkesztik Abafi Lajos és Szokoly Viktor. Aigner Lajos kiadásában a mult év elején indult meg ez a vállalat, mely hazai történelmünk ujabb eseményeire vonatkozó okiratok, levelek, emlékiratok vagy emlékezések közzétételét tüzte ki feladatául, hogy ezeket megőrizze a későbbi idők számára az elveszéstől. Tehát mintegy kiegészitője a történelmi társulat által kiadott «Századok»-nak, mely a történettel csak a szatmári békétkösig foglalkozik. Az első évfolyam a történelmi adatokhoz sok érdekes közleménynyel járult. A kiadó e folyamot most két nagy kötetben is forgalomba bocsátja. Az irók sorában Pulszky Ferencz, Szilágyi Sándor, Gelich Rikhárd, Majláth Béla, Jakab Elek, Torma Károly, Tóth Lőrincz, Lehoczky Tivadar, idősb Szinnyei József, Zsilinszky Mihály, a szerkesztők és más ifjabb erők szerepelnek. A nagyobb tanulmányok főleg a szabadságharczra és kiváló szereplőire, az emigráczióra és történetére vonatkoznak. De azért képviselve van köztük az előző nagy reformmozgalom számos mozzanata, valamint az egész tizennyolczadik század politikai és művelődési története. A vállalat mindenesetre hivatást teljesit s azért megérdemli a történelem iránt érdeklődő közönség támogatását. Egy-egy kötet ára 3 frt.

Magyar jelesek névtárát adják ki Florenczben, körülbelől 3000 életrajzzal. Ez egy nemzetközi vállalat egyik kiegészitő kötete lesz és gróf Angelo de Gubernatis irja. a Florenczben megjelenő s a magyar kulturalis törekvéseket nagy előszeretettel méltányoló «Revue internationale» szerkesztője. A «Magyarok nemzetközi névtára» a tudomány, irodalom, művészet, politika, diplomatia, hadászat, pénzügyi tudományok, ipar, gazdászat kiválóbb képviselőinek életrajzait fogja tartalmazni s hat füzetben jelenik meg. Angelo de Gubernatis e hó 31-dikén Budapestre érkezik s a hazai viszonyok tanulmányozásának czéljából két hónapot fog körünkben tölteni.

«Magyarhon ezredéve» czimü hármas költeményre hirdet előfizetést Ney Ferencz veterán iró, a belvárosi reáliskola igazgatója. A mű három része: «Ünneplő ének», «A nemtők» idyll és «Szellemek gyülése» melodrámai költemény, mely hazánk történelmének fő mozzanatait és szereplőit mutatja be. A szerző főkép az érettebb ifjuságnak, de egyuttal a nagy közönségnek is szánta művét, mely 2446 versre terjed. Előfizetési ára 1 forint, kemény kötésben 1 frt 30 kr, s az előfizetés február 15-ig a szerzőhöz a főreáliskolába küldendő. A mű husvétkor fog megjelenni.

Népszerü szentirási magyarázatok a szószéken. Ily czimü vállalatot indított meg a mult évben Sarkadon Szondy Béla ref. segédlelkész. Évnegyedenkint jelenik meg belőle egy-egy füzet, két ivnyi tartalommal s mindenikben a biblia egy-egy tételéről több egyházi beszéd, mely gazdag az eszmékben és emelkedett a vallásos érzületben. Az első évfolyamban harminczkét ily magyarázat van együtt, s ára 1 frt. A most folyó második évfolyamra is egy frtjával lehet előfizetni, szerzőhöz, a biharmegyei Sarkadra czimezve.

Füzetek. A neveléstudomány szótárából: «*Paedagogiai encyclopaedia*» (szerkeszti Verédy Károly, kiadja az «Athenaeum») a 11-ik füzet jött meg a «Jász-Nagy-Kun-Szolnokmegye» szótól a «kisdednevelés»-ig terjedő tartalommal; ára 30 kr. — *Beszédek*, melyek a magyar tudomány-egyetem 1884—85. tanévi rectorának és tanácsának beigtatásakor szept. 1-én tartattak. Az előterjesztéseken kivül dr. Szabó József, dr. Bita Dezső és Rapaics Raymond beszédeit közli. Egy másik füzet pedig a *tudomány-egyetem tanrendét* adja a második iskolai félévre.

Uj szinművek. A nemzeti szinház drámabiráló bizottsága két kis vigjátékot fogadott el előadásra egyhangulag. Egyik: «*Arany lakodalom*» Almási Tihamértól; a másik pedig «*A bál-királynő*», Berczik Árpádtól. Mindkettő még a farsangon szinre kerül.

A debreczeni szinház drámai pályázata. A néhai Kövessy Antal debreczeni volt lakos alapitványának összegyült s 400 arany frankot tevő kamatai Debreczen város történetéből vagy népéletéből meritett tárgyu, egy egész estét betöltő vigjátékra vagy bohózatra — melyben énekek is alkalmazhatók — pályadijul tüzetik ki. A pályamunkák 1885. évi deczember 31-ig Pap Ferencz városi főjegyzőhöz küldendők. Az eredményet 1886. ápr. 30-án hirdetik ki. Legelőször az döntetik el, hogy vajjon a pályamunka megérdemli-e az előadást, s ha előadásra méltónak találtatik: e végett a szinigazgatónak azonnal átadatik. A pályadij az előadásra méltónak talált darabok közül a legjobbnak mindenesetre kiadatik. Ha a pályamunkák közül egyik sem találtatnék előadásra méltónak: ez esetben a pályadij ujra kitüzetik.

Alföldi ménes czimü nagy festmény van most kiállitva a müncheni müvészházban *Wagner* Sándor hazánkfiától. A nagy a ménest akkor tünteti fel, mikor a hajnali itatás után legelőre terelik. Wagnernek a lovak festése egyik kiváló jeles sajátsága, s e festményén nagy az eredetiség és hüség is a tájképben, az alakokban, mert a művész hosszabb időt töltött az alföldön, nevezetesen Debreczenben, melynek méneséről is több képet festett. A müncheniek nem is gyözik dicsérni a kép eredeti felfogását s egyszerüségében is lebilincselő hatását. A csikósok s a lovak egyaránt nagy élethüséggel vannak vászonra vetve s élénk, változatos csoportot képeznek. A hazai közönségnek szintén módjában lesz, itéletet mondani a kép felött, mert a művész az országos kiállitásra is el fogja küldeni.

A Munkácsy-dijat az idén *Temple* János fiatal festőművész nyerte el. Azon «Ebéd után» czimü festményének itélte oda Munkácsy a 6000 frankot. A dijra tudvalevőleg három müvet jelölt ki a képzőmüvészeti társulat biráló bizottsága; Temple képén kivül még két fiatal festőjét, Biharit és Szobonyait. A kitüntetett müvet ő felsége vásárolta meg a kiállitáson.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémián jan. 19-iki a harmadik osztály ülésének sokféle tárgya volt. Szigorúan szakszerü előadással kezdődött, melyet báró *Eötvös* Loránd tartott, ki mint rendes tag ezzel foglalta el székét. A terjedelmes és csak egyes részeiben felolvasott tanulmány czime «A folyadék felületi feszültségének összefüggéséről a kritikai hőmérséklettel». Önálló buvárlat eredménye, a szakkörök teljes méltánylására méltó, mert a különböző folyékony anyagok sajátszerü törvényeiről nyujt határozott adatokat.

Schuller Alajos szintén szakemberekre tartozó két értekezést adott elő. Az egyik «Az indukált elektromos áram khemiai hatásáról.» A másik pedig: «Higanykontakt», mely utóbbiban azt az általa szerkesztett készüléket ismertette, a mi a müegyetem nyilvános csillagászati órájánál van alkalmazva. *Hőgyes* Endre tett ezután jelentést ujabb élet- és kórtani vizsgálatairól a halló idegből kinduló reflex mozgásokat illetőleg. Vizsgálatát ama histero-epileptikus beteg nőkön tette, kik a Rókus-kórház egyik osztályán kezeltetnek, s kiken tavaly Lautenauer tanárral a hypnotizmusra vonatkozólag is tettek vizsgálatot, a miről az akadémián szintén volt szó. Végül *Konkoly* Miklós többféle előterjesztést mutatott be a magyarországi csillagvizsgálók mult évi munkálkodásáról, rövid összefoglalásban. Első volt: Asztrofizikai megfigyelések az ó-gyallai csillagvizsgálón 1884-ben.» Erre következett: «A napfoltok és a nap felületének megfigyelése az ó-gyallai csillagvizsgálón 1884-ben.» A kalocsai Haynald-obszervatoriumban tett öt évi napfolt-megfigyelésekről pater Hüninger Adolf előterjesztését szintén Konkoly adta elő.

A természettudományi társulat e hó 21-iként tartotta évi közgyülését. *Szily* Kálmán elnökölt, s *Fodor* József titkár adta elő az évi jelentést.

A mult évben a társulat 7 szakülést tartott, a melyeken 13 előadó 18 tárgyról értekezett, továbbá hat népszerü estélyt rendezett. A választmány «Népszerü természettudományi kurzusok»-at fog rendezni minden esztendő téli folyama alatt. A kurzus mintegy 15 előadásból fog állani, a melyek valamely tudomány, pl. az egyik évben khemia, másikban fizika, majd embertan, földtan stb. alapvonalait rendszeresen és a müvelt közönség igényeihez mérten fogják tárgyalni. Ez előadások egyszersmind nem maradnak pusztában elhangzó szó; nyomtatásban ki fogja adni azokat a társulat. — A társulat kiadásában a lefolyt évben összesen 18 füzet, 3 kötet jelent meg, 141 nyomtatott iven 169 rajzzal és egyéb mümellékletttel. Az orsz. segélyből a mult közgyülés fizika-meteorologiai munkákra hirdetett nyilt pályázatot. A Schuster-Bugát-féle alapból zoologiai munkákra kitüzött pályadijat dr. *Daday* Jenő kolozsvári egyetemi magántanár nyerte meg. A társulat tagjainak száma 5756, a kik között 139 alapító. Ezután *Leutner* Károly pénztárnok adta elő jelentését. A tiszta vagyon 67,505 forint, tehát szaporodás 7613 frt. A könyvtár áll 6828 müből 14062 darabban. A közgyülés a folyó 1885. évben 1000 forintnyi összeget oly tudományos munkálatok előmozditására kiván forditani, melyek országos érdekü *élettani vizsgálatokat*, vagy az ország viszonyainak e tekintetekből való kutatá-át és a tudományok mostani állásának megfelelő leirását, avagy e kiemelt feladatokat előmozditó szakmunkák irását tüzik ki czéljokul. Erre pályázat hirdettetett. Továbbá a *növénytanból* titkos pályázat: tanulmányoztassanak összehasonlitólag boncz- és fejlődéstani szempontból a gyékényfélék családjához tartozó nemek, kiváló tekintettel a virág fejlődésére. Jutalma a Bugát-alapitványból 300 frt. A beküldés határideje 1885. okt. 31-dike.

A földrajzi társaság közgyülése e hó 22-én *Hunfalvy* János elnöklete alatt ment végbe.

Az évi jelentés szerint, melyet *Berecz* Antal titkár terjesztett elő, a társulatnak 616 tagja van; bevétele volt tavaly 3752 frt, kiadása 3684 frt, vagyona pedig 3832 frt. A társulat tavaly hat ülést tartott, kiadta az «Utazások könyvtára» otodik és hatodik kötetéit s a «Földrajzi Közlemények» tizenkettedik kötetét. A jelentések után *Hunfalvy* János tartott érdekes felolvasást, ismertetve az Ázsiában, Afrikában, Ausztráliában tavaly kiválóbb buvárok által tett fölfedezési utakat és az északarki expedicziókat. Ezután három tiszteletbeli tagot választottak; ezek: *Bonaparte* Roland herczeg, báró *Sacken* altábornagy, a közös hadi levéltár igazgatója és *Wanda* tábornok, a bécsi földrajzi intézet katonai osztályának vezetője. A társaság által kitüzött pályakérdések közül csak egyre érkezett pályamunka, «Kecskemét és vidéke» czimmel; a birálók jutalomra érdemesnek találták s a jeligés levél felbontatván, kitünt, hogy szerzője *Hajagos* Imre harmadéves müegyetemi hallgató. Ez évre két pályakérdést tüztek ki: a kunok ethnografiai ismertetéséről és Magyarország valamely vidékének topografiai ismertetéséről. A jutalom 50—50 frank s az egyetemek és főiskolák hallgatói pályázhatnak rá.

Az országos régészeti és embertani társulat e hó 20-án tartotta évi közgyülését *Pulszky* Ferencz elnöklete alatt. A tisztujitás meghagyta az eddigieket a társulat élén.

A választások után *Wosinszky* Mór mutatott be és irt le egy érdekes leletet, melyet Kurdon (Tolnamegyében) talált. A lelet egy hatalmas bronzkazánból és 14 bronzcsöröből áll, melyeket münyelven cistáknak neveznek Magyarországon ez az első cistalelet, a kazán és az edények tömegessége tekintetében megelőzi az e nemben leghiresebb bolognai leletet. Ezután dr. *Tergina* Gyula terjeszté elő a titkári és számvizsgálói jelentéseket, ugyszintén a jövő évi költségvetést.

A Kisfaludy-társaság közülése febr. 8-ikán lesz. Tárgya Gyulai Pál megnyitó beszédén és Beöthy Zsolt titkári jelentésén kivül öt felolvasásból áll. Szász Kár.lytól és Ábrányi Kornéltól költemények, Vadnai Károlytól elbeszélés: «Szatira az örök-lángról», Keleti Gusztavtól értekezés az ujabb magyar képzőmüvészeti mozgalmakról és az esetleg jutalmazandó szónoki mű.

MI UJSÁG?

A trónörökös e hó 17-én fogadta Bécsben a magyar hirlapirók nyugdij-intézetének Falk elnök és Jókai Mór, Visi Imre és Neményi Ambrus tagokból álló küldöttségét, minthogy a trónörökösnek budapesti időzése alkalmával a küldöttség már nem talált időt a kérelmet előadni. Ő fensége a küldöttségi tagokat szeretetreméltó barátságos modon fogadta. *Falk* rövid beszédben arra kérte fel a trónörököst, hogy a hirlapirói nyugdij-intézet által kiadandó almanachban közreműködni méltóztassék. A *trónörökös* azt válaszolta, ily nagyhorvend a magyar sajtó képviselőit láthatni; a legnagyobb készséggel fog a munkában közreműködni. Ő fensége azután a küldöttség tagjaival tovább mint egy negyedóráig a legkegyesebben társalkodott és a magyar sajtó viszonyai felől tudakozódott és itt a személyi, ép ugy mint tárgyi tekintetben nagy jártasságot mutatott. Végül a trónörökös megigérte, hogy legközelebb dolgozatát beküldi.

Vilmos német császár nehány nap óta gyöngélkedik. Az uralkodó nagy életkora következtében gyöngélkedése, noha csak mulékony bajnak látszik, általános aggodalmakat okoz Berlinben.

Vas Gereben hamvainak hazahozatala. Tizenhét éves nyughelyéről, a bécsi währingi temetőből e hó 20-án érkeztek Budapestre Vas Gereben földi maradványai, s e hó 25-én ünnepélyesen helyezik el hazai földbe, a kerepesi-uti temetőbe.

A hamvak fölvétele e hó 18-án délelőtt kegyeletes ünnepélyel történt meg Bécsben. A magyar tanuló ifjuság az egyetemi épületből vonult ki a temetőbe. A bécsi «Concordia» iró-egyesületet *Weilen* lovag, *Nordmann*, *Grosz* képviselték, a «külföldi hirlapirók egyletét» az egylet két magyar tagja; jelen voltak a legtöbb bécsi lap tudósitói. A hamvak haza hozatalára alakult bizottságból pedig dr. *Kanyurszky* György egyetemi tanár (a magyar irók és művészek képviseletében), dr. *Vali* Béla, *Szalitzer* Gyula, *Nyáry* Sándor és *Kroob* Károly. A sirhantot, melyet csak egy év előtt jelölt meg baráti kegyelet emlékkővel, egy temetkezési egylet munkásai bontották fől, és féiórai munka után napfényre hozták a rozsdafodött érczkoporsót, melyben Vas Gereben hamvai porlanak. Felbontatván a koporsó, látható lett az elhunyt csontváza, mely magyar diszruhába volt öltöztetve. A fe-

tettel buzdítják a népet a kávéitalra a pálinka helyett s ezért a kávéméréseknek hasonlíthatlanul nagyobb hatásuk van, mint bárhol másutt.

EGY MAGYAR EMBER LEVELEI AUSZTRÁLIÁBÓL.

II.

Waratah (Mount-Bischoff), 1882. márczius 15-én.

Miért hivják e várost Waratahnak, s miért nem Bischoffnak? Ez oly kérdés, melyet minden ideérkező önkénytelen fölvet. A felelet ez: mert itt a környéken s különösen a Mount-Bischoff egyik oldalán nagy mennyiségben nő egy bokorszerü növény, melynek igen szép vörös virágja van. Hasonlít ugy nagyjából a fuksziához s egy-egy bokor nagyon dusan hajtja a virágot, ugy, hogy távolról kis vörös piramisnak tünik föl az. Ezt a virágot még Tasmánia aboriginális fekete lakói nevezték el Waratahnak, s minthogy itt szép számmal mutatkozik, innét lehet leszármaztatni, hogy a városkát átmetsző s mély szakadásban folyó patakot és a várost is Waratahnak s nem Bischoffnak keresztelték el. Lehet, hogy ez utóbbi név idegen hangzásu lévén, a «foreigner»-t (idegent) soha tiszta szivből nem szerető angol inkább a vad név, mint a német szó mellett maradt.

A mint már említém, Waratah telivér bányaváros. Létele a bányáéval össze van forrva. Abban a pillanatban, mikor a bánya ki van dolgozva, abban a pillanatban Waratah is megszünt lenni.

A házak cottage-rendszer szerint vannak épitve, tulnyomólag két szobásak, a munkás emberek igényeihez mérték. Akár az ujjaidon összeolvashatod azon lakóházakat, melyek 4 vagy p ane 6 szobásak. A házbért hetenként fizetik. Két szobás cottage 5—7 shilling hetenkent, a 4—6 szobásak 10—15 shilling közt váltakoznak. Azon házakért, a melyekben bolti helyiségek is vannak, fizetnek 1—2 font sterlinget hetenként. Az árak magasak, hanem ez nagyon természetes, mert mindenki igyekszik, hogy legkésőbb hat év alatt a házbér révén nemcsak tőkéjének kamatját kaphassa, hanem hogy a házba fektetett tőke is amortizálva legyen, — mert nem tudni, 6, 7, 8, 9 vagy 10 évig tart-e még a dicsőség. Irányt e tekintetben a részvénytársaság magasabb fizetéses hivatalnokai adnak, kik zsiros fizetéseikből könnyen meggazdálkodható fölöslegüket ez idő szerint még mindig telkekbe és házakba fektetik. Ha tehát a plebs látja, hogy mr. H. W. F. Kayser, a bányaigazgató, csak az imént egy oly „*boarding-house*"-t (italmérési jog nélküli koresma = fából vaskarika) épittet, mely csak ugy 10 év mulva fizeti ki magát, ebből azt következteti, hogy a bánya még 10 évig adja az ónt. Hisz mr. Kaysernek ezt legjobban kell tudnia. Gyerünk, épitsünk tehát mi is! S igy keletkezik egyik cottage a másik után.

A város lakosainak száma kerekszámmal 1400, s ezzel Tasmánia városlajstromában a 4-ik helyet foglalja el; ha még egy kissé megnagyobbodik, könnyen fölvergődik a 3-ik helyre, mert közvetlen előzője — *Laszobe* — nem dicsekszik többel 1500 lakosnál. A két főváros *Hobart* (25,000 lakossal) és *Launceston* (12,000-rel) természetesen mint elérhetetlen metropolisok lebegnek a waratahi czivis előtt.

Minthogy már benne vagyok a lakosság statisztikai tömkelegében, megemlitem, hogy a mult év május havi népszámlálás adatai szerint Tasmánia nem többel s kevesebbel, mint 116,000 lakossal dicsekedhetik, s egy füst alatt azt is fölemlitem, hogy ezen 116,000 ember mind fehér, nincs köztük egy fekete sem, mert Tasmánia azon ritka koloniák egyike, a hol leghamarább pusztult el az aboriginális lakosság. 8—10 év előtt halt meg az utolsó vad ember, ki «King Billy» büszke elnevezés alatt élt a kormány költségén Hobartban mindaddig, mig agyon nem itta magát.

Waratah 1400 lakója közül 600—700 munkás, van mintegy 100 honoratior, a maradékot képezik a nők és gyermekek — természetesen majdnem mind angol, s többnyire már tasmániai szülöttek. Német lehet vagy 20, svéd valami öt vagy hat, magyar kettő, magam csekélysége és Antal barátom, ki karácsony óta szintén itt lakik. Ha nem csal emlékezetem, ugy hiszem valamelyik melbourni levelemben szóltam róla, mint az aranyleső kompániának vezetőjéről.

Az üzleti világot képviseli: három korcsma; egy borbélymühely; négy vegyeskereskedő, ugynevezett generalstore, a hol mindent kaphatsz, a mit csak szemed-szád kiván; két pék; egy mandoletti; két mészáros; egy szabó; három suszter; egy patikás; egy rőföskereskedő; öt fából-vaskarika, azaz italmérési jog nélküli koresma, melyet vagy boardinghousenak vagy temperance-hotelnek = mértékletességi tanyának neveznek; két zöldségkereskedő; egy fotográfus (ki azonban minduntalan kifogy a khemikáliákból s igy csak nagyon ritkán fotografiroz); egy sharebroker = részvény-szenzál; egy orvos; egy órás és három khinézer, kik kertészkedéssel foglalkoznak.

A tip-top társaságot, azaz a haute crémet képezi a már többször emlitett mr. H. W. F. *Kayser*, a nagy részvénytársaság bányászati igazgatója s társaságnak még 3—4 magasabb tisztviselője; a kisebb társaságok ügyvezetői: a doktor, a patikás, a bank (mert az is van, de nem nasi) vezetője stb., s ezek, nejeik és leányaik arrangiroznak bálokat, koncerteket, jótékony bazárokat stb., ép mint nálunk. A nap, mely körül a kisebb-nagyobb planeták forognak, nagyon természetesen mr. *Kayser*, kit fontos hivatalánál fogva méltán meg is illet ezen tisztesség. Hogy vajjon a bányászathoz ért-e vagy nem, azt én nem tudom, különben a Mount-Bischoff különös alakzatánál fogva azt hiszem nem is kell valami roppant nagy szaktudomány a puszta föld lekaparását és vizen való átbocsátását lehetővé tenni.

Mielőtt bucsut vennék *Waratah* lakosainak leirásától, meg kell még emlitenem, hogy Waratahban az 1400 főnyi angol lakosság daczára egyetlen egy — ügyvéd sincs. Ez a legnagyobb bók, a mit szerintem a waratahiakra lehet mondani.

Nyilvános avagy középület nem sok található Waratahban. Tekintetbe véve az angol vallásfelekezetek roppant nagy számát, és hozzá lévén Melbournetól szoktatva, hogy léptennyomon templom vagy imaház állja utadat, nem találom soknak, hogy Waratah négy templomban imádja az istent. Az egyik a Church of England, a másik a Wetleyan, a harmadik a roman catholic s a negyedik a baptista hivek előtt nyilik meg vasárnaponként kétszer. Ezen két utóbbi még nem egészen kész, s a nyájak addig a kaszinó termében tartják fölváltva isteni szolgálatukat. Harangja azonban csak a Church of England-nak van. Ugy hiszem, hogy a különféle felekezetek augurjai kompromiszszumra léptek, hogy ezen harang szóljon az egész keresztény nyájnak — mert más itt ugy sincs; még zsidót sem láttam itt. Szokatlan dolog, — bezzeg Pesten minden ötödik ember az, a mint az utolsó fővárosi népszámlálási statisztika kimutatja. — A templomokon kivül van itt egy iskola, egy kóroda (6 ágygyal), kaszinó könyvtárral és táncteremmel, s végre egy fontos intézmény — a kóter, mely két rendkivüli nyájas és udvarias policzáj felügyelete alatt áll, kik természetesen két Justice of Piece (békebiró) felügyelete alatt a közbiztonságra és közerkölcsiségre s leginkább arra örködnek, hogy a korcsmák esti 10 órakor be legyenek zárva — látszólag, mert a szigoru őrködés daczára az éj bármely órájában ihatsz annyit és addig, a mennyit s a meddig csak tetszik, csak az ajtó, az be legyen zárva. Ez az angol mértékletességi rendszer.

A város lakói között támadt vitás kérdések eldöntése, ugyszintén a közrend és egyéb elleni kihágások elintézése, illetőleg megbüntetése végett a kerületi járásbiró lakhelyéről Emu-Bay-ból, havonként rendesen egyszer, de kiváló sürgős esetekben többször is felrándul ide Bischoffra, s itt a lehető leggyorsabb sommássággal 2—3 óra alatt helyreállitja a békét. Egy esetben magamnak is volt dolgom egy ily tárgyalás alkalmával, melynél az egyik serfőző barátom ügyében tanuként kellett szerepelnem. Nem emliteném fel az esetet, hanem nem hallgathatom el az angol esküvés egyrészről praktikus, másrészről azonban kellemetlen oldalát. Az egész esküvés ebből áll: A biró azt mondja neked: «Ön nem fog egyebet mondani a tiszta valónál». S ezzel odanyujtja a bibliának egy példányát, hogy csókold meg. Az nagyon szép, hogy neked annyit sem kell mondanod, hogy «kukk», hanem aztán a puszi arra a könyvre, mit már egész Waratah évek óta annyiszor végig csókolgatott, no, az nem valami kellemes dolog.

Még egy pár szót az élelmezésről, aztán kedves barátom szót se többet Waratahról. Hogy az otthonvaló főzés — még ha legény vagy is, — mennyibe kerül, ezt már elmondtam egy régebbi levelemben. Ha ezzel nem akarsz vesződni, akkor behurczolkodol valamelyik boarding house-ba vagyis korcsmába, s ott 18—20 shillingért hetenként tökéletes ellátást nyersz, azaz lakást naponkénti háromszori étkezéssel együtt. Ha azonban magad lakol s néha napján lusta vagy tüzet rakni és főzni, akkor a szokott déli órákban vagy este ugy 5—6 óra között bátran beállithatsz akármelyik fentérintett étkező helyiségbe és egy shillingért ehetsz annyit, hogy a füled kétfelé áll, mert az adagrendszert, azt az angol nem ismeri.

A fontosabb élelmi czikkek körülbelül még egyszer oly drágák, mint Melbourneban. A lisztnek mázsája 20 shilling, a burgonya mázsája 10 shilling, a hus fontja 6 penny, a vajnak — az angol háztartás eme nélkülözhetetlen czikkének — fontja egy shilling és másfél shilling között ingadozik, ugyszintén a tojás tuczatja is másfél és két shilling között váltakozik. A luxus-czikkek, melyek másutt is elég drágák, itt természetesen még sokkal drágábbak, de minthogy az effélék nélkül nagyon könnyen el lehet az ember, nem érdemes róluk szólani. Egy czikkről azonban, a dohányról, kötelességemnek tartom neked referálni. Külön szólok ezen czikkről, mert nem tudom, hová soroljam, — a pipás ember a legfontosabb házi czikkek köze sorolja, a nem pipás azonban a leghaszontalanabb luxus-portékát is hasznosabbnak tartja a ami kedves dohányunknál. Ez itt drága, hanem jó. Lehetne ugyan olcsót is kapni (nem itt, hanem Melbourneban), t. i. a koloniális termesztményt, hanem köszönöm, nem instálok belőle. Ez a koloniális dohány olyas valami, mintha szirupal vegyitett suvixot tartanál a szádban. Ez tehát határozottan nem sziható, kénytelen vagy tehát a jó, az Amerikából importált dohányhoz fordulni. A dohányra rótt beviteli vám minden font után három shilling levén, a közönséges amerikai dohány ára, mely ott alig rug egy pár centre, mire a dohány Melbourneba vagy ide érkezik, felszökik 5—7 shillingre. Hanem ez legalább nyujt egy kis élvezetet, mert más élvezet itt ugyan nem igen mutatkozik. — Az italok ára itt a következő. A sör árát karácsony óta leszállitották. Egy pint = egy itcze, mely azelőtt 9 penny volt, most 6 penny. Bort itt nem mérnek ugy mint minálunk, hanem nem is pohárszám, hanem kortyszám mérik. Egy korty bor vagy pálinka különbség nélkül, legyen az sherry, port vagy claret, avagy cognac, wishky vagy gin, az mindegy, egy korty ára 6 penny = 30 krajczár.

Mielőtt levelemet bezárnám, még egy-két szót mostani életemről. J. J. barátomnak eltávoztával — a mi november elején esett meg — átjöttem lakni sörfőző barátaimhoz, s itt dolgoztam ugy, a hogy s amnyit a mennyit, s az üzlet szépen indult és folyt, de a nyulak könyvében az volt megirva, hogy ez az állapot sem tart sokáig. Hogy miért, miért nem, ugy ujév felé az üzlet pangani kezdett, s a mikor beállt az ujév s a 25 font sterling sörfőzői engedélyadót ki kellett volna szurni, sörfőző barátaim egyet gondoltak s felhagytak a sörfőzéssel. Ezzel természetesen az én nyugodt életem támoszlopai ismét ingadozni kezdtek s még mindig ingadoznak. Az apostolok oszlása el lett határozva — a sörfőzde át lesz alakitva lakóházzá s ha ez megtörtént, akkor aztán sörfőző barátaim Antal barátommal együtt lemennek a Pieman folyóhoz s odamaradnak vagy félesztendeig aranyat keresendők.

Én nem járulhatván hozzá a kirándulás költségeihez — melyek, fél évet véve, legalább is 12—15 font sterlingre rugnak fejenként, — csak hosszu képpel és szorongó szivvel voltam kénytelen nézni, hogy készülődnek hozzá. Szerencsémre közbeesett az általam már emlitett kirándulás a grassy hillekre, — ez belekerült vagy 10 napba, továbbá a sörfőzde átalakitása is lasabban folyt a szokottnál, ugy, hogy most, midőn nem messze ide, vagy 20 mérföldnyire kitört egy rush, azaz véletlenül aranyra bukkantak s rohan oda a ki csak teheti, hát bizony sörfőző barátaimat és Antal barátomat is meglepte

PÜNKÖSDI KIRÁLYNÉ.

Irta GOZSDU ELEK.

Vadgalambnak hivták Boriskát odahaza, Kartalon, paraszt leány korában. Holló természete volt, nagyon szerette a fényes aranyat, a csillogó ezüstöt, de galambos arcza még azután is megmaradt szépnek, azért pávagalambnak nevezték el a fényes városban.

Ropogós selyem ruha szoritja hajlós derekát, kecses regatta-czipőket hord apró lábain, gyémánt gombokat visel füleiben, fekete göndör hajat rövidre nyirva hordja, bársonyos butorokon heverészik nappal és selymes ágyban alszik éjjel a kartali erdön növekedett páva-galamb. Sokszor megunta ő már ezt a fényességet, sokszor tépte már le karcsu derekáról azt a himes selymet, a melyen a lelke veszett.

Nem mer lefeküdni, nem mer elaludni, mert alig hunyja le fáradt szempilláit, meglátja az erdőt, benne a kis falut, azt a tisztára meszelt házikót, melynek tenyérnyi kertecskéjét jól megtömte rozmarinnal, liliommal, pünkösdi rózsával. Fél az éjszakától, mert az lepingálja azokat a derült, vidám napokat, a mikor még csak álmában látta, hiréből hallotta azt a fényes boldogságot, a mit a selyem, az arany ád.

Elérte, megunta, megutálta a beteljesedett álmokat és nincs szabadulása.

Beteljesedett álmok után utálat, unalom az élet, és jaj annak, a ki visszavágyik az álmok világába.

A páva-galamb titokban sokszor felöltözik a kartali lányok módjára fodros piros szoknyába; patkós csizmát huz apró lábaira, arany paszomántos pruszlikot füz derekára, tiz sor piros kalárist köt a nyakára, babos szélü virágos selyem kendöt köt göndör csitri fejére és ugy képzeli, hogy ő most a régi.

Leányos természete a nagy tükör elé viszi; patkós csizmája hidegen koppan a fényes padlókon, hogy szinte megijed szegény és sokáig nézi magát a széles nagy tükörben. Milyen mást mutatott az a tenyérnyi kis tükör odahaza!

A páva-galambnak ugy tetszik, hogy már nem lányos az orczája, nem is olyan piros, mint a milyen régen volt, a melle, a válla is, mintha fonnyadt volna, mert a kapcsos pruszlik csak ugy lóg rajta. Karjait is alig meri nézni, olyan sovány, olyan vékony!

Sirva kopog vissza a bársonyos pamlagra, apró tenyerével elfödi orczáját és haza gondol, visszavágyik abba a kis házikóba, a hol vágyakozó lelke álmodozott a fényes gazdaságról, melyet egyszer — csak épen egyszer látott meg a kartali uraság kastélyában. Bár ne látta volna!

Lelépi magáról a kapcsos pruszlikot, leszakitja fonnyadt nyakáról a piros kalárisokat és azok a gömbölyü szép kalárisok messze elgurulnak a fényes padlózaton, elvesznek, elbujnak a butorok alá, mintha attól félnének, hogy ujra a nyakára szedi őket a páva-galamb. Kopogós csizmáit messze elhajitja és fodros szoknyástul beleveti magát a selymes uri ágyba.

Piros pünkösd éjszakája borul a páva-galambra, azért olyan csüggedt, azért olyan beteg. Piros pünkösd éjszakája nem ad neki nyugodalmat, nem hoz rája álmot, fentvirraszt a páva-galamb, ébren tartja lelkét a kinos vágy: haza. Haza? Elpirul a gondolatnál; kinevetik, kikergetik, elkerülik otthon. Suta fejjel, finom uri kézzel, hogy menne ő haza?

Piros pünkösd éjszakája visszaviszi vágyakozó lelkét kicsi falujába..... Ragyogó napsugárözönben uszik a falu. A mohás «urasági» templom valamennyi haranga édes biztatóval, édes hivó szóval köszönti. Ott látja a hidon öreg édes anyját, a mint száraz, csontos kezét szeme fölé tartja és lesi, nézi, hogy hozzák a pünkösdi királynét. Koszorus leányok, virágos legények lobogós ingujjal épen most fordulnak be az Aranka hidjára. Az egész falu, apraja, nagyja nézi, csodálja a szépséges pünkösdi királynét. Som Péter a biró, az egész elöljáróság, pedig valamennyi olyan ősz már, sorfalat csinálnak, mosolyogva bólintgatnak, az asszonynép, legkivált a vénje, ragyogó szemmel nézi, üdvözli a rózsás királynét. Mennyi bámuló szem, mennyi örvendő arcz, csoda, hogy az uj királyné el nem szédül a nagy tisztesség miatt.

Aztán körbe gyülekeznek, sorba megcsókolják, feldicsérik szembe. A koszorus lányok körülötte állnak, mindnyája engedelmes, szót fogadnak neki, lesik kivánságát, mintha igazi királyné volna. A királyné szereti valamennyit, az egész világot, és vadgalamb szive majd hogy meg nem reped a nagy boldogság miatt.

Vadgalamb szemével széjjel tekint köztük, nyájas mosolygás ül piros ajakára, mikor az örvendő ünnepelő nép közt pajtásait látja.

A legények felé alig meri vetni szemérmes szép szemét. Csakugy fátyla alul pillantgat feléjük, s elpirul, a mint a hetyke Gábor hangos muzsikával, tarka bokrétával messziről köszönti. A piros szemérem elönti az arczát, hátha leolvassák, hátha majd megértik, hogy vadgalamb szivét elesküdte neki.

A koszorus lányok megfogják két kezét, kivezetik szépen a nagy diófa alá, a hol vigasság lesz. Rózsákat hintenek utjára odáig, virággal diszitett karos székbe ültetik, jobbrabalra koszorus leányok sürgölödnek mellette és a ki hozzá jön, jó szivvel ránevet, aztán megcsókolja. Azt mondják örömöt, szerencsét hoz a pünkösdi királyné csókja. Nem fukarkodik vele, mindegyiknek ad, hadd legyen mindenki olyan gazdag az örömben, édes boldogságban, mint ő.

Csak egynek nem ad abból a boldogságból, csak egynek nem ad csókot, pedig azt szereti vadgalamb szivével a legjobban.

Gábor félrevágja árvalányhajas pörge kalapját, félrelódit utjából egy csapat legényt, szinte dülnek jobbra-balra, akár az érett buza a kasza után és hivalkodó szóval, hetyke kurjantással ott terem a pünkösdi királyné virágos trónja előtt.

Ott áll mint a bálvány, nem tud mit mondani; nézi soká, nézi hosszan; pödörgeti apró sugár szöke bajszát, még se tudja, hogy kell *ettől*, itt a falu előtt csókot kérni.

A legények, lányok, nézik, lesik, mi lesz, mert az uj királyné hiában titkolja, hogy vadgalamb szive szerelembe esett.

A pünkösdi királyné vadgalamb szive ugy megdobbant, a mint a hetyke legény előtte termett, hogy szinte látszott a himzett fehér fátyolon, a mely virág-koronás fejéről vállára, formás mellére omlott. Vadgalamb orczája vérvörösre változott, rozmaring bokrétája kiesett kezéből. Ott áll Gábor mégis, biz' öt ne nevessék — félrecsapja pörge kis kalapját és elkéri a csókot. Csak Gábor ne kért volna csókot! Hányszor könyörgött már, hányszor fenyegette, hogy adjon neki csókot, ha meg is igérte, minek jön most érte, minek követeli az egész falu láttára! Tudja, hogyne tudná, hogy vadgalamb szive, minden gondolatja az övé, mért akar most csókot, mikor az egész falu látja? Miért nem jön el este, le a kis kert alá, abban ma adná meg a százszor igért, édes első csókot. Hiszen tudja, maga nevezte el Gábor vadgalambnak ötet, miért nem éri hát be az adott szavával.

A pünkösdi királyné felkel virágos trónusáról, ott hagyja faképnél a hetyke Gábort és táncra viszi Andrist. Nagy röhögés támad a legénység között. Gábor árvalányhajas pörge kalapját mélyen a szemére huzza és szégyenkezve befordul a korcsmába.

A vadgalamb hallotta, a mint Gábor mondta: No! Miattam akár elrepülhetsz! Elrepülök, rád sem nézek többet, gondolta feleletül a vadgalamb.

Vége van a tánczneak. A pünkösdi királyné ismét virágos trónján ül, és hamis szemeivel keresi a legények közt Gábort. Nem látja, csak hallja, a mint nagyokat kurjantva rezes fokosával csapkodja a kármentőt. Egy hintó áll meg a közel hársfa-sor mellett. Baán Viktor, a szelid szemü uraság szál ki belőle. Oda jön a pünkösdi királynéhoz udvarlásra. A nép helyet enged neki, a koszorus lányok fölkelnek és az uraság szelid szemeit ráveti a szépséges pünkösdi királynéra. Odahajlik hozzá, belenéz szemébe, megfogja kezét és — jaj! milyen csókot adott a vadgalamb szájára! Milyen csókot! Majd hogy le nem szédült szegény pünkösdi királyné. Ez a csók volt veszte. Az uraság csókja csalta a kastélyba, csalta a pokolba.....

A pünkösdi nap egy kéve aranysugarat vágott a nyitott ablakon át a selymes uri ágyra, a hol a páva-galamb paraszt szoknyában, kuszált suta fejjel feküdt.

Fölébredt. Megijedt, mikor a bársonyos szobában széttekintett, a hol rendetlen összevisszaságban hevert a paszomántos kapcsos pruszlik, patkós csizma, babos szélü selyemkendő, a fényes padlón szerte-széjjel vörös kalárisok, eltünt álom rongya, gyöngye.

Elpirult a páva-galamb halaványorczája, kiugrott a selymes ágyból és gyorsan, mintha félt volna, hogy rajta kapják, kinevetik, kigunyolják, összeszedte titkos, kedves vadgalamb ruháját. Batyut kötött, elrejtette, hátha majd igy, ebben a ruhában szivesebben látják ottan, messze, valamikor otthon!

Felöltözött. Sárga selyem csipkés köntös lapul derekára; arany himes török papucs födi apró lábát. Olyan halvány, olyan beteg, mintha tiz éjszaka fent virrasztott volna.

Unja magát. Hát minden cseléd alszik? Nem jön senki? Miért nem jönnek? Fáj a magányosság. Hadd fájjon, ma, piros püskösd napján, ne háborgassa senki.

Körültekint a fényes, bársonyos szobában; olyan idegen itt, olyan hideg minden, pedig érzi, látja, hogy az aranyos nap nyaláb számra szórja bele sugárkincsét.

Nem szeret itt semmit, csak kicsi legyezőjét. Kis kezébe veszi, eljátszogat vele, ez a mulatsága. Nyitogatja meg becsukja, hosszan nézegeti, két galamb van rápingálva, hosszan, soká nézi . . .

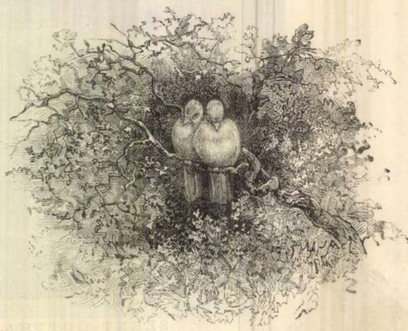

VÁLASZTÓI ÉRTEKEZLET.

— *Temple* képéhez. —

Ha valamely honatya megtekintette a képzőművészeti csarnok mult őszi kiállitását, lehetetlen volt egy kép előtt meglepetten meg nem állnia. Mintha csak egyszerre az ő tisztelt választói elé toppant volna, oly eleven s oly élethű csoportot látott maga előtt.

Ott üldögélnek a főbb kolomposok az alacsony füstös szobában egy ital borocska mellett és alkusznak az ő bőrére, no meg a haza megmentésére. Ott van a nótárius ur, szürke vastag fejével előrehajolva s ékesen magyarázva az elveket a kántor uramnak, kinek csurgóra álló bajusza s kevésbbé jól táplált termete árulja el kivoltát.

Ugy látszik, meg van győzve, mert nyujtja is már mind a két tenyerét a fölcsapás jeleül. Kettejök között valami magasabb kvalifikáczióju uraság ül, előkelő módon téve egymásra lábait s beretvált állu szájából kék füstöket eregetve papirszivarkájából, a minőt csak az igazi urak érnek rá sodorni. A parlagi gavallér, börszivarral a szájában, fejét föltámasztva, figyelemmel szivja magába a nótárius argumentumaiban rejlő maszlagot, kire az a paraszt legény is feszülten hallgat az asztal végéről féloldalt sandalitó szemmel. Sokkal praktikusabban fogja föl a dolgot a szürös atyafi. Ugy látszik, ő keme már nagy járatossággal bir az effélékben. Ravasz apró szemeiből, furfangosan mosolygó ábrázatjából is kilátszik az agyafurt kortes. Parolát fog a gyanutlan emberrel, a ki, szakállából gyanitva, valami kis iparos lehet, s «eb, a ki meg nem állja», — megragasztja a saját maga jelöltje hivének. Kezet adott egyszer, nem szegheti meg, ha drága a becsülete.

A kép igazi életkép. *Temple* János tehetséges fiatal festőnk müve, kitől még igen sokat várhatunk. Bécsben Angeli és Canon voltak mesterei, most pedig Párisban dolgozik. Éles megfigyelő tehetség jellemzi s képe nem közönséges technikáról teszen tanuságot. A kép a közelebbi bécsi nemzetközi kiállitáson is föltünt s átalános dicséretet aratott.

KÁVÉHÁZAK, MINT A MÉRTÉKLETESSÉG TERJESZTŐI.

Az angolok rendkivüli társadalmi tevékenysége az iszákosság ellen pár év óta egészen uj irányt nyert s valószinü, hogy most már sokkal sikeresebb lesz, mint azelőtt. Fölfedezték ugyanis, hogy nem a sör és pálinka csalja a munkásokat a korcsmába, hanem megforditva, a korcsma szoktatja őket a szeszes italok élvezésére s azért legczélszerübb oly korcsmákat állitani fel, melyekben pálinkát és sört nem lehet kapni, hanem csak kávét, csokoládét, theát s nyáron szénsavas italokat. A kávémérések tehát mintegy küzdenek a korcsmákkal azok fölött, kik otthon nem tudnak magoknak elég kényelmet és élvezetet találni, vagy hozzá szoktak a korcsmai társaság élvezetéhez.

Hogy ez irány felkarolása nem ideális törekvés, a statisztikai adatok is bizonyitják. Angliában 1876 előtt igen kevés kávémérés volt a nép számára berendezve. Ez időtől fogva 1879 nyaráig 156 részvénytársaság alakult csak magában a tulajdonképi Angliában; a szigeteken, Skóthonban és Irlandban, ugyszintén a tengeren tul levő birtokokon hasonló mozgalom indult meg. 1877-ben jun. 21-én a westminsteri herczeg elnöklete alatt a kávémérések terjesztése végett külön jótékony társulat alakult, mely szaklapot is ad ki. A mult év végén Londonban már mintegy 300, Liverpoolban 50, a vidéken több mint 3000 ily jótékonyczélu kávémérés alakult, melyek nagy része már jelentékeny jövedelmet is huz. A részvénytársaságok közül eddig csak 7 nem ad osztalékot, a többiek közt van több olyan, mely 8½ százalékot is fizet részvényeseinek.

Különösen fontos volt ez uj intézmény Liverpool nagyszámu kikötői munkásai számára. Itt a Mersey folyó torkolatánál naponként több mint 15,000 ember van elfoglalva s száznál több pálinkás bolt állott fenn eddig számukra. Mivel a munkások nagy része messze lakik a kikötőktől, az ennivalót magukkal hozzák s eddig ahhoz rendesen pálinkát ittak, most tapasztalat szerint tiz közül átlag kilencz kávét iszik pálinka és sör helyett. A társulati kávémérésekben átlag 35,000 ember fordul meg naponként s 1880-ban az évi bevétel 620,000 forint volt. A kávé a munkásokat és matrózokat felfrissiti, a részegség sem rontja meg egészségöket, nem lopja idejöket s igy azóta átlag többet is keresnek.

A kávémérésekben kiosztott italok közt legnagyobb népszerüségnek örvend maga a kávé, melyet természetesen olcsón adnak. Egy kis csésze kávé vagy csokoládé ½ pint = ¼ liter mennyiségben egy pennybe vagy fél pennybe kerül (3—5 krajczár), nagy csészeért 1—1½ pennyt fizetnek. A thea aránylag drága; kis csészével 1, nagygyal 2 penny. A kávék közül a jótékony társulatok a ceyloninál is drágább kelet-indiai kávét használják, theához a khinai és assami fajokat vegyitik.

A brittek példáját azóta több országban utánozták. Svájczban, Svédországban és egy pár német városban szintén vannak már ily olcsó népies kávémérések, de magán vállalkozók kezében, mint nálunk is, s igy természetes, hogy a mértékletességre nem hathatnak. Angliában ellenben a mértékletességi apostolok szóval és

VÁLASZTÓI ÉRTEKEZLET. — TEMPLE JÁNOS FESTMÉNYE UTÁN.

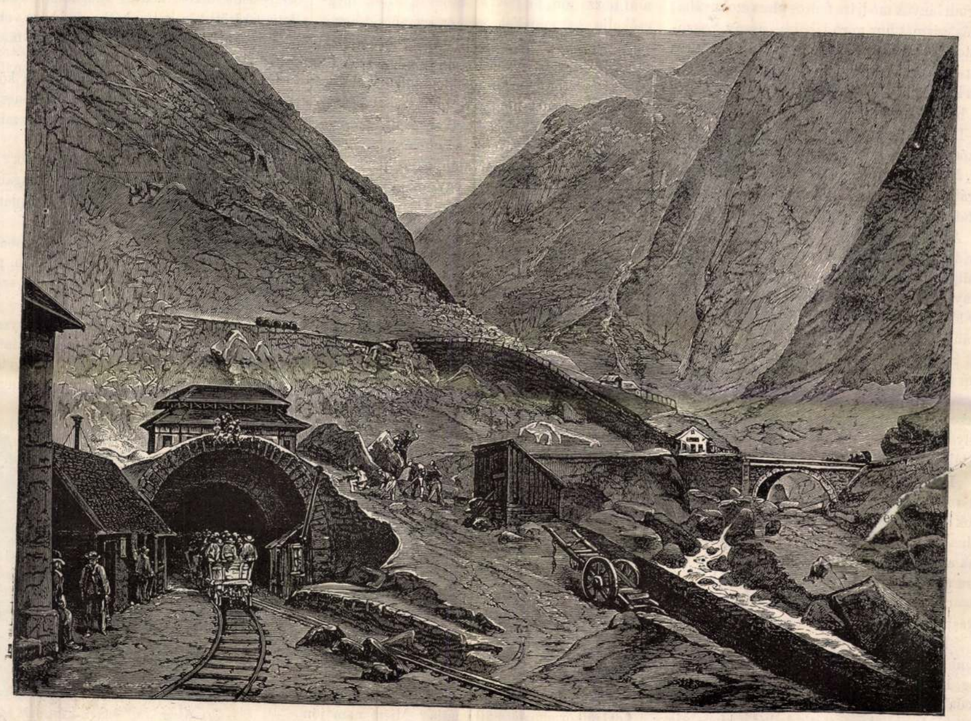

SZENT-GOTTHÁRD VASUT. — AZ ALAGUT NYILÁSA GÖSCHENENNÉL A SVÁJCZI OLDALON.

SZENT-GOTTHÁRD VASUT. — AZ ALAGUT NYILÁSA AIROLÓNÁL OLASZORSZÁGBAN.